॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

ဝိနယပိဋကေ

ဝိနယာလင်္ကာရ-ဋီကာ (ပဌမော ဘာဂေါ)

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

မုတ္တဟာရာဒိနယကထာ

ယော လောကေ လောကလောကော ဝရတရပရအေ ရာဇရာဇဂ္ဂဇဥ္ဇော။
အာကာသာကာရကာရော ပရမရတိရတော ဒေဝဒေဝန္တဝဇ္ဇော။

သံသာရာသာရသာရော သုနရနမနတော မာရဟာရန္တရဇ္ဇော။
လောကာလင်္ကာရကာရော အတိသတိဂတိမာ ဓီရဓီရတ္တရမ္မော။

သီဟနိဝတ္တနနယကထာ

သံသာရစက္ကဝိဒ္ဓံသံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓံ တံ သုမာနသံ။
သံနမာမိ သုဂုဏောသံ၊ သံဒေသိတသုဒုဒ္ဒသံ။

အနောတတ္တောဒကာဝတ္တနယကထာ

ယေန ဝိဒ္ဓံသိတာ ဟာဟာ၊ ယေန နိဗ္ဗာပိတာ ဒရာ။
ယေန လောကာ နိဿရိသုံ၊ ယေန စာဟံ နမာမိ တံ။

စတုဒီပစက္ကဝတ္တနနယကထာ

သဋ္ဌံ သသဋ္ဌံ နမာမိ၊ ဝန္ဒန္တဝရဓမ္မဇံ။
မဂ္ဂဂ္ဂမနဖလဋ္ဌံ၊ သုသံသံ သုဘမာနသံ။

အဗ္ဗုပေတစတုဟဒအာဒိယမကကထာ

ဝိနယံ ဝိနယံ သာရံ၊ သင်္ဂဟံ သင်္ဂဟံ ကရံ။
စရိယံ စရိယံ ဝန္ဒေ၊ ပရမံ ပရမံ သုတံ။

ဗ္ဗုပေတစတုဟဒအာဒိအန္တယမကကထာ

ပကာရေ ဗဟုပကာရေ၊ သာဂရေ ဂုဏသာဂရေ။
ဂရုတေ မမ ဂရုတေ၊ ဝန္ဒာမိ အဘိဝန္ဒာမိ။

ဝတ္ထုတ္တယေ ဂန္ထကာရေ၊ ဂရူသု သာဒရံ မယာ။
ကတေန နမက္ကာရေန၊ ဟိတွာ သဗ္ဗေ ဥပဒ္ဒဝေ။

သိက္ခာကာမေဟိ ဓီရေဟိ၊ ဇိနသာသနကာရိဘိ။

ဘိက္ခူဟိ ဝိနယညူဟိ၊ သာဒရံ အဘိယာစိတော။

ဝဏ္ဏယိဿာမိ **ဝိနယ-သင်္ဂဟံ** ပီတိဝဍ္ဎနံ။
ဘိက္ခူနံ ဝေနယိကာနံ၊ ယထာသတ္တိဗလံ အဟံ။

ပောရာဏေဟိ ကတာ ဋီကာ၊ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ သာ ပန။
အတိသင်္ခေပဘာဝေန၊ န သာဓေတိ ယထိစ္ဆိတံ။

တသ္မာ ဟိ နာနာသတ္ထေဟိ၊ သာရမာဒါယ သာဓုကံ။
နာတိသင်္ခေပဝိတ္ထာရံ၊ ကရိဿံ **အတ္ထဝဏ္ဏနံ** ။

ဝိနယာလင်္ကာရံ နာမ၊ ပေသလာနံ ပမောဒနံ။
ဣမံ ပကရဏံ သဗ္ဗေ၊ သမ္မာ ဓာရေန္တု သာဓဝေါတိ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

ဝိဝိဓဝိသေသနယသမန္နာဂတံ ကာယဝါစာဝိနယနကရဏသမတ္ထံ လဇ္ဇိပေသလဘိက္ခူနံ သံသယဝိနောဒနကာရကံ ယောဂာဝစရပုဂ္ဂလာနံ သီလဝိသုဒ္ဓိသမ္ပာပကံ ဇိနသာသနဝုဍ္ဎိဟေတုဘူတံ ပကရဏမိဒမာရဘိတုကာမော အယမာစရိ ယာသဘော ပဌမံ တာဝ ရတနတ္တယပဏာမပဏာမာရဟဘာဝအဘိဓေယျကရဏဟေတု ကရဏပ္ပကာရပကရဏာဘိ ဓာနနိမိတ္တပယောဇနာနိ ဒဿေတုံ **"ဝတ္ထုတ္တယံ နမဿိတွာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဟိ **ဝတ္ထုတ္တယံ နမဿိတွာ**တိ ဣမိနာ ရတနတ္တယပဏာမော ဝုတ္တော ပဏာမေတဗ္ဗပဏာမအတ္ထဒဿနတော။ **သရဏံ သဗ္ဗပါဏိန** န္တိ ဣမိနာ ပဏာမာရဟဘာဝေ ပဏာမဟေတုဒဿနတော။ **ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယ** န္တိ အဘိဓေယျော ဣမဿ ပကရဏဿ အတ္ထဘာဝတော။ **ဝိပ္ပကိဏ္ဏမနေကတ္ထာ** တိ ကရဏဟေတု တေနေဝကာရဏေန ပကရဏဿ ကတတ္တာ။ **သမာဟရိတွာ ဧကတ္ထ, ဒဿယိဿမနာကုလ** န္တိ ကရဏပ္ပကာရော တေနာကာရေန ပကရဏဿ ကရဏ တော။ ပကရဏာဘိဓာနံ ပန သမာဟရိတဒဿိ သာမတ္ထိယတော ဒဿိတံ သမာဟရိတွာ ဒဿနေနေဝ ဣမဿ ပကရဏဿ ဝိနယသင်္ဂဟဣတိ နာမဿ လဘနတော။

နိမိတ္တံ ပန အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝသေန ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ အဇ္ဈတ္တိကံ နာမ ကရုဏာ, တံ ဒဿနကိရိယာယ သာမ တ္ထိယတော ဒဿိတံ တသ္မိံ အသတိ ဒဿနကိရိယာယ အဘာဝတော။ ဗာဟိရံ နာမ သောတုဇနသမူဟော, တံ **ယော ဂါဝစရဘိက္ခူန** န္တိ တဿ ကရဏာရမ္မဏဘာဝတော။ ပယောဇနံ ပန ဒုဝိဓံ ပဏာမပယောဇနပကရဏပယောဇနဝသေ န။ တတ္ထ ပဏာမပယောဇနံ နာမ အန္တရာယဝိသောသနပသာဒဇနနာဒိကံ, တံ **သရဏံ သဗ္ဗပါဏိန** န္တိ ဣမဿ သာမ တ္ထိယတော ဒဿိတံ ဟေတုမ္ဟိ သတိ ဖလဿ အဝိနာဘာဝတော။ ဝုတ္တဉ္စဟိ အဘိဓမ္မဋီကာစရိယေန "ဂုဏာဝိသေသ တ ဟိ ပဏာမာရဟော ဟောတိ, ပဏာမာရဟေ စ ကတော ပဏာမော ဝုတ္တပ္ပယောဇနသိဒ္ဓိကရောဝ ဟောတီ"တိ (ဓ. သ. မူလဋီ. ၁)။ ပကရဏပယောဇနမ္ပိ ဒုဝိဓံ မုချာနုသင်္ဂိကဝသေန။ တေသု မုချပယောဇနံ နာမ ဗုဇ္ဈနာနုရူပံ အတ္ထဿ ပဋိဝိဇ္ဈနံ ပကာသနဉ္စ အတ္ထာနုရူပံ ဗုဇ္ဈနဿ ဥဒ္ဒိသနံ ဥဒ္ဒေသာပနဉ္စ, တံ **ဝိနယေ ဟဋ္ဌဝတ္ထာယာ** တိ ဣမိ နာ ဝုတ္တံ။ အနုသင်္ဂိကပယောဇနံ နာမ သီလာဒိအနုဟာအပရိနိဗ္ဗာနန္တော အတ္ထော, တံ **သမာဟရိတွာ ဧကတ္ထ ဒဿ ယိဿ**န္တိ ဣမဿ သာမတ္ထိယေန ဒဿိတံ ဧကတ္ထ သမာဟရိတွာ ဒဿနေ သတိ တဒုဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိနာ က တပယောဂဿ အနန္တရာယေန တဒတ္ထသိဇ္ဈနတောတိ။

ကိမတ္ထံ ပနေတ္ထ ရတနတ္တယပဏာမာဒယော အာစရိယေန ကတာ, နနု အဓိပ္ပေတဂန္ထာရမ္ဘောဝ ကာတဗ္ဗော ဟောတိ? ဝုစ္စတေ – တတ္ထ ရတနတ္တယပဏာမကရဏံ တဗ္ဗိဟတန္တရာယော ဟုတွာ အနာယာသေန ဂန္ထပရိသမာပန တ္ထံ။ ပဏာမာရဟဘာဝဝစနံ အတ္တနော ယုတ္တပတ္တကာရိတာဒဿနတ္ထံ, တံ ဝိညူနံ တောသာပနတ္ထံ, တံ ပကရဏ ဿ ဥဂ္ဂဟဏတ္ထံ, တံ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိနိပ္ဖာဒနတ္ထံ။ အဘိဓေယျကထနံ ဝိဒိတာဘိဓေယျဿ ဂန္ထဿ ဝိညူနံ ဥဂ္ဂ ဟဓာရဏာဒိဝသေန ပဋိပဇ္ဇနတ္ထံ။ ကရဏဟေတုကထနံ အကာရဏေ ကတဿ တယာမဿ နိပ္ဖလဘာဝတော တပ္ပ ဋိက္ခေပနတ္ထံ။ ကရဏပ္ပကာရကထနံ ဝိဒိတပ္ပကာရဿ ဂန္ထဿ သောတူနံ ဥဂ္ဂဟဏာဒီသု ရုစိဇနနတ္ထံ။ အဘိ

ဓာနဒဿနံ တေဟာရသုခတ္တံ။ နိမိတ္တကထနံ အာသန္နကာရဏဒဿနတ္ထံ။ ပယောဇနဒဿနံ ဒုဝိဓပယောဇနကာ
မိနံ သောတူနံ သမုဿာဟဇနနတ္ထန္တိ။

ရတနတ္တယပဏာမပယောဇနံ ပန ဗဟူဟိ ပကာရေဟိ ဝိတ္ထာရယန္တိ အာစရိယာ, တံ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယေ
နေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန ဂန္ထဂရုဘာဝမောစနတ္ထံ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ အဓိပ္ပေတပယောဇနမေဝ ကထယိမှာ။ ဝုတ္တ
ဉှိ အဋ္ဌကထာစရိယေန –

“နိပစ္စကာရဿေတဿ ။
ကတဿ ရတနတ္တယေ။
အာနုဘာဝေန သောသေတွာ။
အန္တရာယေ အသေသတော”တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ဂန္ထာရမ္ဘကထာ ၇)။

အယမေတ္ထ သမုဒာယတ္ထော, အဟံ ပန အဝယဝတ္ထော – အဟံ သဗ္ဗညုဏီနံ သရဏံ သရဏီဘူတံ ဝတ္ထုတ္တယံ နမ
ဿာမိ, နမဿိတွာ ယောဂာဝစရဘိက္ခူနံ ဝိနယေ ဟဋ္ဌဝတ္ထာယ အနေကတ္ထဝိပ္ပကိဏ္ဏံ ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယံ ဧက
တ္ထ သမာဟရိတွာ အနာကုလံ ကတွာ ဒဿယိဿံ ဒဿယိဿာမီတိ ယောဇနာ။

တတ္ထ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝတ္ထု။ ကိံ တံ? ဗုဒ္ဓါဒိရတနံ။ တဉှိ ယသ္မာ သရဏဂတာ သပ္ပုရိသာ သရဏဂမနသမင်္
ဂိနော ဟုတွာ ဗုဒ္ဓါဒိရတနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဝသန္တိ အာဝသန္တိ နိဝသန္တိ, တသ္မာ “ဝတ္
ထူ”တိ ဝုစ္စတိ။ အာရမ္မဏဉှိ အာဓာရော, အာရမ္မဏိကံ အာဓေယျောတိ။ ဣတော ပရာနိပိ ဝတ္ထုသဒ္ဒဿ ဝစနတ္
ထာဒီနိ အာစရိယေဟိ ဝုတ္တာနိ, တာနိပိ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဣဓ ပန ဂန္ထဝိတ္ထာရပရိဟရ
ဏတ္ထံ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။ တိဏ္ဏံ သမူဟောတိ တယံ, တယော အံသာ အဝယဝ အဿာတိ
တ တယံ။ ကိံ တံ? သမုဒာယော။ ဝတ္ထူနံ တယန္တိ **ဝတ္ထုတ္တယံ** ။ ကိံ တံ? ဗုဒ္ဓါဒိရတနတ္တယံ။ နမဿာမီတိ **နမဿိ
တွာ,** အနမိတွာ **နမဿိတွာ** ။ ဗုဒ္ဓါဒိရတနဉှိ အာရမ္မဏံ ကတွာ စိတ္တဿ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ တွာ-ပစ္စယော ပစ္
စုပ္ပန္နကာလိကော ဟောတိ, တသ္မာ ပဌမော ဝိဂ္ဂဟော ကတော, ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယံ ဧကတ္ထ ဒဿနကာလေ အတီ
တကာလိကော, တသ္မာ ဒုတိယော ဝိဂ္ဂဟော။ တေနေဝ စ ကာရဏေန အတ္ထယောဇနာယပိ ပစ္စုပ္ပန္နကာလအတီ
တကာလဝသေန ယောဇနာ ကတာ။

သရတိ ဟိံသတီတိ **သရဏံ**။ ကိံ တံ? ဗုဒ္ဓါဒိရတနတ္တယံ။ တဉှိ သရဏဂတာနံ သပ္ပုရိသာနံ ဘယံ သန္တာသံ ဒုက္ခံ ဒု
ဂ္ဂတိဝိနိပါတံ သံကိလေသံ သရတိ ဟိံသတိ ဝိနာသေတိ, တသ္မာ “သရဏ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉှိ ဘဂဝတာ –

“ယသ္မိံ, မဟာနာမ, သမယေ အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ, နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိ
တံ စိတ္တံ ဟောတီ”တိအာဒိ (အ. နိ. ၆.၁၀; ၁၁.၁၁),

“ဧဝံ ဗုဒ္ဓံ သရန္တာနံ။
ဓမ္မံ သင်္ဃဉ္စ ဘိက္ခဝေါ။
ဘယံ ဝါ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ။
လောမဟံသော န ဟေဿတီ”တိ စ။ (သံ. နိ. ၁.၂၄၉)။

ယသ္မာ ပန “သရဏ”န္တိ ဣဒံ ပဒံ “နာထ”န္တိ ပဒဿ ဝေဝစနဘူတံ ကိတသုဒ္ဓနာမပဒံ ဟောတိ, န ကိတမတ္တပဒံ, တ
သ္မာ ဓာတွတ္ထော အန္တောနီတော။ “သရ ဟိံသာယ”န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ ဟိံသတ္ထံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗညုဏီနံ သရဏံ ဟိံ
သကံ ဝတ္ထုတ္တယံ နမဿိတွာ ဝိညာယမာနေ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော သဗ္ဗညုဏီနံ သရဏံ သရဏီဘူတံ နာထဘူတံ ဝ
တ္ထုတ္တယံ နမဿိတွာတိ ဝိညာယမာနေယေဝ ယုဇ္ဇတိ, တေနေဝ စ ကာရဏေန အတ္ထယောဇနာယမ္ပိ တထာ
ယောဇနာ ကတာ။ **သဗ္ဗ**-သဒ္ဒော နိရဝသေသတ္ထတစကော သဗ္ဗနာမပဒံ။ သဟ အဝေန ယော ဝတ္တတီတိ သဗ္ဗောတိ
ကတေ ပန သကလ-သဒ္ဒော ဝိယ သမုဒာယတစကော သမာသနာမပဒံ ဟောတိ။ ဟဏော ဧတေသံ အတ္ထီတိ ဟဏိနော, ဟ
ဏောတိ စေတ္ထ ဓီဝိတိန္ဒြိယံ အဓိပ္ပေတံ။ သဗ္ဗေ ဟဏိနော သဗ္ဗဟဏိနော, တေသံ **သဗ္ဗဟဏီနံ** ။ ဧတ္တာဝတာ ဝတ္

ထုတ္တာယသ္မ သဗ္ဗလောကသရဏဘာဝံ, တတောယေဝ စ နမဿနာရဟဘာဝံ, နမဿနာရဟေ စ ကတာယနမဿန ကိရိယာယ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထသိဒ္ဓိကရဘာဝံ, အတ္တနော ကိရိယာယ စ ခေတ္တင်္ဂတဘာဝံ ဒဿေတိ။

ဧဝံ သဟေတုကံ ရတနတ္တယပဏာမံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပကရဏာရမ္ဘဿ သနိမိတ္တံ မုခ္ယပယောဇနံ ဒဿေတုမာဟ **"ဝိနယေ ဟဒ္ဓဝတ္တာယ, ယောကာဝစရဘိက္ခုန"** န္တိ။ တတ္ထ စ **ဝိနယေ ဟဒ္ဓဝတ္တာယာ** တိ မုခ္ယပယောဇနဒဿနံ, တံဒဿနေန စ အနုသင်္ဂိကပယောဇနမ္ပိ ဝိဘာဝိတမေဝ ဟောတိ ကာရဏေ သိဒ္ဓေ ကာရိယဿ သိဇ္ဈန တော။ **ယောကာဝစရဘိက္ခုန** န္တိ ဗာဟိရနိမိတ္တဒဿနံ, တသ္မိံ ဒဿိတေ အဇ္ဈတ္တိကနိမိတ္တမ္ပိ ဒီပိတမေဝ ဟော တိ အာရမ္မဏေ ဉာတေ အာရမ္မဏိကဿ ဉာတဗ္ဗတော။ တတ္ထ ဝိဝိဓာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော, ဒုဝိဓပာတိမောက္ခ ဒုဝိဓဝိဘင်္ဂပဉ္စဝိဓပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသပဉ္စအာပတ္တိက္ခန္ဓသတ္တအာပတ္တိက္ခန္ဓာဒယော ဝိဝိဓာ အနေကပ္ပကာရာ နယာ ဧတ္ထ သန္တီတိ အတ္ထော။ အထ ဝာ ဝိသေသာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော, ဒဠှီကမ္မသိထိလကရဏပယောဇနာ အနုပ ညတ္တိနယာဒယော ဝိသေသာ နယာ ဧတ္ထ သန္တီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ ဝိနေတီတိ ဝိနယော။ ကာယော ဝိနေတိ ကာယ တစာယော, ဣတိ ကာယတစာနံ ဝိနယနတော ဝိနယော။ ဝုတ္တဉ္စေဟိ အဋ္ဌကထာယံ –

> "ဝိဝိဓဝိသေသနယတ္တာ ။
> ဝိနယနတော စေဝ ကာယတစာနံ။
> ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ အယံ။
> ဝိနယော 'ဝိနယော'တိ အက္ခာတော"တိ။ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနက ထာ; ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ)။

ကော သော? ဝိနယပိဋကံ။ တသ္မိံ **ဝိနယေ**။ ပဋုတိ ဝိယတ္တဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ ပဋု။ ကော သော? ပဏ္ဍိတော။ ပဋုနော ဘာ ဝေါ ဟဋ္ဌဝံ။ ကိံ တံ? ဉာဏံ။ အသတိ ကာရဏာနုရူပံ ဘဝတီတိ အတ္ထော။ ကော သော? ပယောဇနံ။ ဟဋ္ဌဝမေဝ အတ္ထော ဟဋ္ဌဝတ္ထော, တဿ **ဟဒ္ဓဝတ္တာယ,** ဝိနယပိဋကေ ကောသလ္လဉာဏပယောဇနာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယုဉ္ဇနံ ယောကေ, ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရော။ အဝစရန္တီတိ အဝစရာ, ယောဂေ အဝစရာ ယောကာဝစရာ, ကမ္မဋ္ဌာနိကာ ဘိက္ခူ။ သံသာရေ ဘယံ ဣက္ခန္တီတိ ဘိက္ခူ, ယောကာဝစရာ စ တေ ဘိက္ခူ စာတိ ယောကာဝစရဘိက္ခူ, တေသံ **ယောကာဝစရဘိက္ခူ နံ**။ တေနေ ဝိနယေ ပဋုဘာဝတေ နာမ ဘိက္ခူနံယေဝ အတ္ထော ဟောတိ, န ဂဟဋ္ဌတာပသပရိဗ္ဗာဇကာဒီနံ။ ဘိက္ခူသု စ ကမ္မဋ္ဌာနေ နိယုတ္တာနံ လဇ္ဇိပေသလဘိက္ခူနံယေဝ, န ဝိဿဋ္ဌကမ္မဋ္ဌာနာနံ အလဇ္ဇိဘိက္ခူနန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ။

ဧဝံ ပကရဏာရမ္ဘဿ သနိမိတ္တံ ပယောဇနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သဟေတုကံ အဘိဓေယ္ယံ ဒဿေတုံ **"ဝိပ္ပ ကိဏ္ဏမနေကတ္ထ, ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယ"** န္တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဝိပ္ပကိဏ္ဏံ အနေကတ္ထာ** တိ ဣမိနာ ပကရဏာရမ္ဘ ဿ ဟေတုံ ဒဿေတိ ဟေတုမန္တဝိသေသနတ္တာ, ဣမဿ အနေကတ္ထဝိပ္ပကိဏ္ဏတ္တာယေဝ အာစရိယဿ အာရမ္ဘော ဟောတိ, န အဝိပ္ပကိဏ္ဏေ သတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ "သမာဟရိတွာ ကေတ္ထ ဒဿယိဿ"န္တိ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ဂန္ထာရမ္ဘကထာ)။ **ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယ** န္တိ ဣမိနာ ပကရဏာဘိဓေယ္ယံ။ တတ္ထ ကိရတိ ဝိက္ခိပတီတိ ကိဏ္ဏော, ပကာရေန ကိဏ္ဏော ပကိဏ္ဏော, ဝိဝိဓေန ပကိဏ္ဏော ဝိပ္ပကိဏ္ဏော။ ကော သော? ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယော, တံ **ဝိပ္ပကိဏ္ဏံ** ။

အနေကတ္ထာ တိ ဧတ္ထ သင်္ခါတစကော သဗ္ဗနာမိကော ဧက-သဒ္ဒော, န ဧကော အနေကော။ ဗဟုဝတ္ထတ စကော အနေကသဒ္ဒော။ ဧကန္တကောဝစနန္တော့ပိ ဧက-သဒ္ဒော န-ဣတိနိပာတေန ယုတ္တတ္တာ ဗဟုဝစနန္တော ဇာ တောတိ။ တတ္ထ **အနေကတ္ထ** ဗဟူသူတိ အတ္ထော, ပာရာဇိကကဏ္ဍဋ္ဌကထာဒီသု အနေကေသု ပကရဏေသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပောရာဏဋီကာယံ ပန **အနေကတ္ထာ** တိ အနေကေသု သိက္ခာပဒပဒေသေသူတိ အတ္ထော ဒဿိတော, ဧဝဉ္စ သတိ ဥပရိ "သမာဟရိတွာ ဧကတ္ထာ"တိ ဝက္ခမာနတ္တာ "အနေကတ္ထဝိပ္ပကိဏ္ဏံ ဧကတ္ထ သမာဟရိတွာ"တိ ဣမမေသံ ပဒါနံ သဟယောဂီဘူတတ္တာ အနေကေသု သိက္ခာပဒပဒေသေသု ဝိပ္ပကိဏ္ဏံ ဧကသ္မိံ သိက္ခာပဒပဒေ သေ သမာဟရိတွာတိ အတ္ထော ဘဝေယျ, သော စ အတ္ထော အယုတ္တော။ ကသ္မာ? အနေကေသု ပကရဏေသု ဝိ ပ္ပကိဏ္ဏံ ဧကသ္မိံ ပကရဏေ သမာဟရိတွာတိ အတ္ထော အမှေဟိ ဝုတ္တော။ အထ ပန "ဧကတ္ထာ"တိ ဣမဿ

သ “ကေတော”တိ အတ္ထံ ဝိကပ္ပေတွာ အနေကေသု သိက္ခာပဒပဒေသေသု ဝိပ္ပကိဏ္ဏံ ကေတော သမာဟရိတွာတိ အတ္ထံ ဂဏှေယျ, သော အတ္ထော ယုတ္တော ဘဝေယျ။

ပကဋ္ဌာနံ အာဋ္ဌီတိ ဟဋ္ဌိ, ဥတ္တမာနံ ဝစနာနံ အနုက္ကမောတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ အတ္တတ္ထပရတ္ထာဒိဘေဒံ အတ္ထံ ဟာလေတိ ရက္ခတီတိ ဟဋ္ဌိ, လဋ္ဌာနမဝိသေသော။ ကာ သာ? ဝိနယတန္တိ။ မုစ္စတီတိ မုတ္တော, ဟဋ္ဌိတော မုတ္တော ဟဋ္ဌိမုတ္တော။ ဆဋ္ဌိန္ဒိယတော အနေနာတိ ဆယော, နီဟရိတွာ ဆယော နိစ္ဆယော, ဝိသေသေန နိစ္ဆယော ဝိနိစ္ဆယော, ခိလမဒ္ဒနာကာရေန ပဝတ္တော သဒ္ဒနယော အတ္ထနယော စ။ ဟဋ္ဌိမုတ္တော စ သော ဝိနိစ္ဆယော စာတိ ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယော, တံ **ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယံ**။ ဣဒ္ဓ “အာနဂရာ ခဒိရဝန”န္တိအာဒီသု ဝိယ ယေဘုယျနယဝသေန ဝုတ္တံ ကတ္ထစိ ဟဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယမ္ပိ ဒိဿနတော။ ဟေရာဏဋ္ဌိကာယံ ပန ဟဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော စ ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယော စ ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယောတိ ဧဝံ ကေဒေသသရူပေကသေသဝသေန ဝါ ဧတံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ ဒုတိယနယောပိ ဝုတ္တော, ဧဝဉ္စ သတိ ဟဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယေဟိ အညဿ ဝိနိစ္ဆယဿ အဘာဝါ ကိမေတေန ဂန္ထဂရုကရေန ဟဋ္ဌိမုတ္တဂ္ဂဟဏေန။ ဝိသေသနဉ္ဟိ သမ္ဘဝဗျဘိစာရေ စ သတိ သာတ္ထကံ သိယာတိ ပဌမနယောဝ အာရာဓနီယော ဟောတိ။

ဧဝံ သဟေတုကံ အဘိဓေယျံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကရဏပ္ပကာရံ ဒဿေတိ **“သမာဟရိတွာ”**တိအာဒိနာ။ ဒုဝိဓော ဟေတ္ထ ကရဏပ္ပကာရော ကေတ္ထသမာဟရဏအနာကုလကရဏဝသေန။ သော ဒုဝိဓောပိ တေန ပကာရေန ပကရဏဿ ကတတ္တာ “ကရဏပ္ပကာရော”တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ သမာဟရိဿာမီတိ **သမာဟရိတွာ,** သံ-သဒ္ဒော သင်္ခေပတ္ထော, တသ္မာ သင်္ခိပိယ အာဟရိဿာမီတိ အတ္ထော။ အနာဂတကာလိကဝသေန ပစ္စမာနေန “ဒဿယိဿ”န္တိ ပဒေန သမာနကာလတ္တာ အနာဂတကာလိကော ဣဓ တွာ-ပစ္စယော ဝုတ္တော။ **ကေတ္ထာ**တိ ကေသ္မိံ ဣဓ ဝိနယသင်္ဂဟပ္ပကရဏေ။ **ကေတ္ထာ**တိ ဝါ ကေတော။ **ဒဿယိဿ**န္တိ ဒဿယိဿာမိ, ဉာပယိဿာမီတိ အတ္ထော။ အာကုလတိ ဗျာကုလတီတိ အာကုလော, န အာကုလော အနာကုလော, ပုဗ္ဗာပရဗျာကိဏ္ဏဝိရဟိတော ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယော။ **အနာကုလ**န္တိ ပန ဘာဝနပုံသကံ, တသ္မာ ကရဏတုမယေန ကတွာသဒ္ဒေန ယောဇေတွာ ဒဿန ကိရိယာယ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။

ဧဝံ ရတနတ္တယပဏာမာဒိကံ ပုဗ္ဗကရဏံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယေ ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယေ ဒဿေတုကာမော, တေသံ အနုက္ကမကရဏတ္ထံ မာတိကံ ဌပေန္တော **“တတြာယံ မာတိကာ”** တိအာဒိမာဟ။ မာတိကာယ ဟိ အသတိ ဒဿိတဝိနိစ္ဆယာ ဝိကိရန္တိ ဝိဓံသေန္တိ ယထာ တံ သုတ္တေန အသင်္ဂဟိတာနိ ပုပ္ဖာနိ။ သန္တိယာ ပန မာတိကာယ ဒဿိတဝိနိစ္ဆယာ န ဝိကိရန္တိ န ဝိဓံသေန္တိ ယထာ တံ သုတ္တေန သင်္ဂဟိတာနိ ပုပ္ဖာနိ။ တံ တံ အတ္ထံ ဇာနိတုကာမေဟိ မာတိကာနုသာရေန ဂန္တွာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဝိနိစ္ဆယံ ပတွာ သော သော အတ္ထော ဇာနိတဗ္ဗော ဟောတိ, တသ္မာ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ မာတိကာ ဌပိတာ။ တတ္ထ **တတြာ** တိ တသ္မိံ ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယေ။ **အယ**န္တိ အယံ မယာ ဝက္ခမာနာ။ မာတာ ဝိယာတိ **မာတိကာ**။ ယထာ ဟိ ပုတ္တာ မာတိတော ပဘဝန္တိ, ဧဝံ နိဒ္ဒေသပဒါနိ ဥဒ္ဒေသတော ပဘဝန္တိ, တသ္မာ ဥဒ္ဒေသော မာတိကာ ဝိယာတိ “မာတိကာ”တိ ဝုစ္စတိ။

ဒိဝါသေယျာ တိအာဒီသု **ဒိဝါသေယျာ** ဒိဝါသေယျဝိနိစ္ဆယကထာ။ **ပရိက္ခာရော** ပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယကထာ။ ပေ။ **ပကိဏ္ဏကံ** ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထာတိ ယောဇနာ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “ဒိဝါသယနဝိနိစ္ဆယကထာ သမတ္တာ”တိအာဒိ။ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ဣဒမတ္ထော ဝါ နိဒဿနတ္ထော ဝါ ပရိသမာပနတ္ထော ဝါ။ တေသု ဣဒမတ္ထေ ကာ သာ? ဒိဝါသေယျာ။ပေ။ ပကိဏ္ဏကံ ဣတိ အယန္တိ။ နိဒဿနတ္ထေ ကထံ သာ? ဒိဝါသေယျာ။ပေ။ ပကိဏ္ဏကံ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ။ ပရိသမာပနတ္ထေ သာ ကိတ္တကေန ပရိသမတ္တာ? ဒိဝါသေယျာ။ပေ။ ပကိဏ္ဏကံ ဣတိ ဧတ္တကေန ပရိသမတ္တာတိ အတ္ထော။ ဣမေသံ ပန ဒိဝါသေယျာဒိပဒါနံ ဝါကျဝိဂ္ဂဟံ ကတွာ အတ္ထေ ဣဓ ဝုစ္စမာနေ အတိပပဉ္စော ဘဝိဿတိ, သောတူနဉ္စ ဒုဿလ္လက္ခဏီယော, တသ္မာ တဿ တဿ နိဒ္ဒေသဿ အာဒိမှိယေဝ ယထာနုရူပံ ဝက္ခာမ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. ဒိတသေယျဝိနိစ္ဆယကထာ

၁. ဧဝံ ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယကထာနံ မာတိကံ ဌပေတွာ ဣဒါနိ ယထာဌပိတမာတိကာနုက္ကမေန နိဒ္ဒိသန္တော **“တတ္ထ ဒိတသေယျာတိ ဒိတနိပဇ္ဇန”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တတ္ထာ**တိ တေသု မာတိကာပဒေသု သမဘိနိဝိဋ္ဌေသု “ဒိတသေယျာ”တိ ပဒဿ “ဒိတနိပဇ္ဇန”န္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဒိတ**-သဒ္ဒော အဟတ စကော အာကာရန္တော နိပါတော။ ဝုတ္တဉှိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယံ “အာနုကူလျေတု သဒ္ဓံစ, နတ္တံ ဒေါသော ဒိတ တွဝဟေ”တိ။ သယနံ သေယျာ, ကရဇကာယဂတရူပါနံ ဥဒ္ဓံ အနုဂ္ဂန္တွာ ဒီဃဝသေန ဝိတ္ထာရတော ပဝတ္တနသင်္ခါတော ဣရိယာပထဝိသေသော။ ဒိတကာလသ္မိံ သေယျာ **ဒိတသေယျာ**။ အရုဏုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ, ဧတသ္မိံ ကာလေ သယနဣရိယာပထကရဏန္တိ။ တေနာဟ “ဒိတနိပဇ္ဇနန္တိ အတ္ထော”တိ။

တတြာတိ တသ္မိံ ဒိတသယနေ အယံ ဝက္ခမာနော ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **“အနုဇာနာမိ။ပေ။ ဝစနတော”**တိ (ပါရာ. ၇၇) အယံ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒဿ ဝိနီတဝတ္ထုသု အာဂတော ဘဂဝတော အာဟစ္စဘာသိတော ဉာပကပါဌော။ တတ္ထ **ဒိတ ပဋိသလ္လီယန္တေနာ**တိ ဒိတ နိပဇ္ဇန္တေန။ **ဒွါရံ သံဝရိတွာ ပဋိသလ္လီယိတု**န္တိ ဒွါရံ ပိဒဟိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ။ **“ဒိတ။ပေ။ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗ**န္တိ ဉာပယံ။ နနု ဟဋ္ဌိယံ “အယံ နာမ အာပတ္တိ”တိ န ဝုတ္တာ, အထ ကထမေတ္ထ အာပတ္တိ ဝိညာယတီတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **“တတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **တတ္ထာ**တိ တသ္မိံ ဒိတနိပဇ္ဇနေ။ **စ**-သဒ္ဒော တက္ကာရမ္ဘဇောတကော, **ကိဉ္စာပိ**-သဒ္ဒော နိပါတသမုဒာယော, ယဒိပီတ္ယတ္ထော။ ဟဋ္ဌိယံ အယံ နာမ အာပတ္တီတိ ကိဉ္စာပိ န ဝုတ္တာ, ပန တထာပိ အသံဝရိတွာ နိပဇ္ဇန္တဿ အဋ္ဌကထာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၇၇) ဒုက္ကဋံ ယသ္မာ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဧတ္ထ အာပတ္တိ ဝိညာယတီတိ ယောဇနာ။ ဧဝံ သန္တေပိ အသတိ ဘဂဝတော ဝစနေ ကထံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ သိယာတိ အာဟ **“ဝိဝရိတွာ။ပေ။ အနုညာတတ္တာ”**တိ။ ဧတေန ဘဂဝတော အနုဇာနနမ္ပိ တံ အကရောန္တဿ အာပတ္တိကာရဏံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

တတ္ထ **“ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုမ္ဟိ**တိ ဣတ္ထိယာ ကတအဇ္ဈာစာရဝတ္ထုသ္မိ”န္တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၇၇) ဝုတ္တံ, သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၇၇) ပန “မေထုနဝတ္ထုသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ”တိ ဝုတ္တံ, ဟေရာဏိဋီကာယမ္ပိ တမေဝ ဂဟေတွာ “ဥပ္ပန္နေ မေထုနဝတ္ထုသ္မိ”န္တိ ဝုတ္တံ, တဒေတံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ မေထုနလက္ခဏဿ အဘာဝါ။ နနု သိက္ခာပဒပညာပနံ နာမ ဗုဒ္ဓဝိသယော, အထ ကသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဘဂဝတော”**တိအာဒိ။ န ကေဝလံ ဥပါလိတ္ထေရာဒီဟိ ဧဝ အဋ္ဌကထာ ဌပိတာ, အထ ခေါ ဟဋ္ဌိတော စ အတ္ထတော စ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တော။ န ဟိ ဘဂဝတာ အဗျာကတံ တန္တိပဒံ နာမ အတ္ထိ, သဗ္ဗေသံယေဝ အတ္ထော ကထိတော, တသ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓေနေဝ တိဏ္ဏံ ပိဋကာနံ အတ္ထဝဏ္ဏနက္ကမောပိ ဘာသိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ တတ္ထ ဟိ ဘဂဝတာ ပဝတ္တိတာ ပကိဏ္ဏကဒေသနာယေဝ အဋ္ဌကထာတိ။

ကိံ ပနေတ္ထ ဧတံ ဒိတ ဒွါရံ အသံဝရိတွာ နိပဇ္ဇန္တဿ ဒုက္ကဋာပတ္တိအာပဇ္ဇနံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝ သိဒ္ဓံ, ဥဒါဟု အညေနပီတိ အာဟ **“အတ္ထာပတ္တိ”**တိအာဒိ။ ဧတံ ဒုက္ကဋာပတ္တိအာပဇ္ဇနံ န ကေဝလံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝ သိဒ္ဓံ, အထ ခေါ “အတ္ထာပတ္တိ ဒိတ အာပဇ္ဇတိ, နော ရတ္တိ”န္တိ (ပရိ. ၃၂၃) ဣမိနာ ပရိတရပါဌေနပိ သိဒ္ဓံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ ကတရသ္မိံ ပန ဝတ္ထုသ္မိံ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဝုတ္တန္တိ? “တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု ဝေသာလိယံ မဟာဝနေ ကူဋာဂာရသာလာယံ ဒိတ ဝိဟာရဂတော ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ နိပန္နော အဟောသိ။ တဿ အင်္ဂမင်္ဂါနိ ဝါတုပတ္ထဒ္ဓါနိ အဟေသုံ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဣတ္ထိယော ဂန္ဓဉ္စ မာလဉ္စ အာဒာယ ဝိဟာရံ အာဂမိံသု ဝိဟာရပေက္ခိကာယော။ အထ ခေါ တာ ဣတ္ထိယော တံ ဘိက္ခုံ ပဿိတွာ အင်္ဂဇာတေ အဘိနိသီဒိတွာ ယာဝဒတ္ထံ ကတွာ ‘ပုရိသုသဘော ဝတာယ’န္တိ ဝတွာ ဂန္ဓဉ္စ မာလဉ္စ အာရောပေတွာ ပက္ကမိံသု။ ဘိက္ခူ ကိလိန္နံ ပဿိတွာ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, အာကာရေဟိ အင်္ဂဇာတံ ကမ္မနိယံ ဟောတိ ရာဂေန, ဝစ္စေန, ပဿာဝေန, ဝါတေန, ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကဒဋ္ဌေန။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟာကာရေဟိ အင်္ဂဇာတံ ကမ္မနိယံ ဟောတိ။ အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ တဿ ဘိက္ခုနော ရာဂေန အင်္ဂဇာတံ ကမ္မနိယံ အဿ, အရဟံ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု, အနာပတ္တိ ဘိက္ခဝေ တဿ ဘိက္ခုနော။ အနုဇာ

နာမိ ဘိက္ခဝေ ဒိတ ပဋိသလ္လီယန္တွေန ဒ္တရံ သံဝရိတ္တ ပဋိသလ္လီယိတု”န္တိ (ဟရာ. ၇၇) တေသိ့ ဝတ္ထုသိ့ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂. ဣအနိ ဒ္တရဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“ကီဒိသ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပရိဝတ္တကဒ္တရမေတ** တိ သံဝရဏဝိဝရဏဝသေန ဣတော စိတော စ ပရိဝတ္တနယောဂ္ဂဒ္တရမေဝ။ **ရုက္ခသူစိကဏ္ဍကဒ္တရ** န္တိ ရုက္ခသူစိဒ္တရံ ကဏ္ဍကဒ္တရဥ္စ။ “ရုက္ခသူစိဒ္တရကဏ္ဍကဒ္တရ”မိစ္စေဝ တ ဟဒ္ဓော။ ယံ ဥဘောသု ပဿေသု ရုက္ခတ္ထမ္ဘေ နိခနိတ္တ တတ္ထ ဝိဇ္ဈိတ္တ မဇ္ဈေ ဒွေ တိဿော ရုက္ခသူစိယော ပဝေသေတ္တ ကရောန္တိ, တံ **ရုက္ခသူစိဒ္တရံ** နာမ။ ပဝေသနိက္ခမနကာလေ အပနေတ္တ ထကနယောဂ္ဂံ ကောယ, ဗဟူဟိ တ ကဏ္ဍကသာခာဟိ ကတံ **ကဏ္ဍကဒ္တရံ** နာမ။ ကမဒ္တရသ္သ ပိဓာနတ္တံ ပဒရေန တ ကဏ္ဍကသာခာဒီဟိ တ ကတသ္သ ကတဋ္ဋသ္သ ဥဒုက္ခလဟာသကရဟိတတာယ ဧကေန သံဝရိတုံ ဝိဝရိတုဥ္စ အသက္ကုဏေယျသ္သ ဟေဋ္ဌာ ဧကံ စက္ကံ ယောဇေန္တိ, ယေန ပရိဝတ္တမာနကကတဋ္ဋံ သုခထကနကံ ဟောတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“စက္ကလကယုတ္တဒ္တရ”** န္တိ။ စက္ကမေဝ ဟိ လာတဗ္ဗတ္ထေန သံဝရဏဝိဝရဏတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗတ္ထေန စက္ကလကံ, တေန ယုတ္တကတဋ္ဋမ္ပိ စက္ကလကံ နာမ, တေန ယုတ္တဒ္တရံ **စက္ကလကယုတ္တဒ္တရံ**။

မဟာဒ္တရေသု ပန ဒွေ တီဏိ စက္ကလကာနိ ယောဇေတီတိ အာဟ **“ဖလကေသု”**တိအာဒိ။ **ကိဋိကာသူ**တိ ဝေဠုပေသိကာဒီဟိ ကဏ္ဍကသာခာဒီဟိ စ ကတထကနကေသု။ **သံသရဏကိဋိကဒ္တရ**န္တိ စက္ကလကယန္တွေန သံသရဏကိဋိကာယုတ္တမဟာဒ္တရံ။ **ကေပ္မေတ္တ** တိ အာဝုဏိတ္တ, ရဇ္ဇုဟိ ဂန္ထေတ္တ တ။ **ဧကံ ဒုဿသာဏိဒ္တရမေတ** တိ ဧတ္ထ ကိလဥ္စသာဏိဒ္တရမ္ပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟရာဇိက ၇၆-၇၇) ပန “ဒုဿဒ္တရံ သာဏိဒ္တရဥ္စ ဒုဿသာဏိဒ္တရံ။ ဒုဿသာဏိ ကိလဥ္စသာဏီတိအာဒိနာ ဝုတ္တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဒုဿသာဏိယမေဝ သင်္ဂဟေတ္တ ဝုတ္တံ, ကေသဒိသတ္တာ ဧကန္တိ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။

၃. ဧဝံ ဒ္တရဝိသေသံ ဒဿေတ္တ ဣအနိ ယတ္တကေန ဒ္တရံ သံဝုတံ ဟောတိ, တံ ပမာဏံ ဒဿေတုံ **“ကိတ္တကေန”**တ္တာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သူစီ**တိ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒံ ကတ္တ ပဝေသိတာ။ **ဃဋိကာ**တိ ဥပရိ ယောဇိတာ။ ဣအနိ ယတ္ထ ဒ္တရံ သံဝရိတ္တ နိပဇ္ဇိတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, တတ္ထ ကာတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“သစေ ဗဟူနံ ဝဠဥ္စနဋ္ဌာနံ ဟောတီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဗဟူနံ အဝဠဥ္စနဋ္ဌာနေပိ ဧကံ အာပုစ္ဆိတ္တ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **အထ ဘိက္ခုူပေ.။ နိသိန္နာ ဟောန္တီ**တိ ဣဒံ တတ္ထ ဘိက္ခုုနံ သန္နိဟိတဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န သေသဣရိယာပထသမင်္ဂိတာနိဝတ္တနတ္ထံ, တသ္မာ နိပန္နေပိ အာဘောဂံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ နိပဇ္ဇိတ္တ နိဒ္ဒာယန္တွေ ပန အာဘောဂံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အသန္တပက္ခေ ဋ္ဌိတတ္တာ ရဟော နိသဇ္ဇာယ ဝိယ ဒ္တရသံဝရဏံ နာမ မာတုကမာနံ ပဝေသနိတရဏတ္ထံ အနုညာတန္တိ အာဟ **“ကေဝလံ ဘိက္ခုနိံ တ”** တိအာဒိ။

တ္ထေ စ တံ ယုတ္တံ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထပိ ယော ယော ထေရတအေ တ အဋ္ဌကထာတအေ တ ပဏ္ဍာ ဝုစ္စတိ, သော သောဝ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ အဋ္ဌကထာဝစနတော အတိရေကံ အာစရိယဿ ဝစနံ။ ဣတော ပုဗ္ဗာပရဝစနံ အဋ္ဌကထာဝစနမေဝ။ တတ္ထ **တံ ယုတ္တ** န္တိ “ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ ပန။ပေ.။ န ဝတ္တတီ”တိ ယံ ဝစနံ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တံ, တံ ဝစနံ ယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဧဝံ။ပေ.။ ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ ယထာ စေတ္ထ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တဝစနံ ယုတ္တံ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထပိ ဝိနိစ္ဆယေ ယော ယော ထေရတအေ တ အဋ္ဌကထာတအေ တ ပဏ္ဍာ ဝုစ္စတိ, သော သောဝ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, ပုရေ ဝုတ္တော ထေရတအေ တ အဋ္ဌကထာတအေ တ ပမာဏန္တိ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဒံ ဝစနံ အဋ္ဌာနေ ဝုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ကထံ? ယံ တာဝ ဝုတ္တံ, တံ ယုတ္တန္တိ။ တံ ဣမသိ့ အာပုစ္ဆနအာဘောဂကရဏဝိနိစ္ဆယေ အညဿ အယုတ္တဿ အဋ္ဌကထာတဒဿ တ ထေရတဒဿ တ အဘာတ ဝတ္တုံ န သက္ကာ။ န ဟိ ပုဗ္ဗတၱေ “ဘိက္ခုူ တေ”တိ အဝဓာရဏံ ကတံ, အထ ခေ အာသန္နဝသေန တ ပဋ္ဌာနဝသေန တ “ဘိက္ခုူ စီဝရကမ္မံ”န္တွာဒိကံယေဝ ဝုတ္တံ။ ယမ္ပိ ဝုတ္တံ “ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထပီ”တ္တာဒိ, တမ္ပိ အနောကာသံ။ ဣမသိ့ ဝိနိစ္ဆယေ အညဿ အဋ္ဌကထာတဒဿ တ အာစရိယတဒဿ တ အဝစနတော ပုရေ ပဏ္ဍာဘာတေ စ န ဒိဿတိ, အယံ “ပမာဏ”န္တိ ဂဟေတဗ္ဗော, အယံ “န ဂဟေတဗ္ဗော”တိ ဝတ္တဗ္ဗဘာတေ စ။

ဥပရိ ပန “ကော မုစ္စတိ, ကော န မုစ္စတီ”တိ ဣမဿ ပဉှဿ ဝိဿဇ္ဇနေ မဟာပစ္စရိဝါဒေါ စ ကုရုန္ဒိဝါဒေါ စ မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒေါ စာတိ တယော အဋ္ဌကထာဝါဒါ အာဂတာ, ဧကော မဟာပဒုမတ္ထေရဝါဒေါ, တသ္မာ တတ္ထေဝ ယုတ္တာယုတ္တဘာဝေါ စ ပမာဏာပမာဏဘာဝေါ စ ဂဟေတဗ္ဗာဂဟေတဗ္ဗဘာဝေါ စ ဒိဿတိ, တသ္မာ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, သုဝိမလဝိပုလပညာဝေယျတ္တိယသမန္နာဂတေန ပန အာစရိယာသဘေန အဝတ္တဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဝုတ္တံ န သိယာ, တသ္မာ ဥပရိ အဋ္ဌကထာဝါဒသံသန္ဒနာဝသာနေ မဟာပဒုမတ္ထေရေန ဝုတ္တန္တိ ဣမဿ ဝစနဿ ပစ္ဆတော ဝုတ္တံ သိယာ, တံ ပစ္ဆာ လေခကေဟိ ပရိဝတ္တေတွာ လိခိတံ ဘဝေယျ, ပါရာဇိကကဏ္ဍဋ္ဌကထာယဉ္စ ဣဒံ ဝစနံ ဝုတ္တံ။ ဋီကာယဉ္စ ဣမသ္မိံ ဌာနေ န ဝုတ္တံ, ဥပရိယေဝ ဝုတ္တံ, “ယော စ ယက္ခဂဟိတကော, ယော စ ဗန္ဓိတွာ နိပဇ္ဇာပိတော”တိ ဣမဿ အဋ္ဌကထာဝါဒဿ ပစ္ဆိမတ္တာ သောယေဝ ပမာဏတော ဂဟေတဗ္ဗော။ တထာ စ ဝက္ခတိ “သဗ္ဗတ္ထ ယော ယော အဋ္ဌကထာဝါဒေါ ဝါ ထေရဝါဒေါ ဝါ ပစ္ဆာ ဝုစ္စတိ, သော သောယေဝ ပမာဏတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော”တိ, တသ္မာ ဣဒမေတ္ထ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၄. ဣဒါနိ ဒွါရံ သံဝရဏဿ အန္တရာယေ သတိ အသံဝရိတွာပိ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတုံ **“အထ ဒွါရဿ”**တျာဒိမာဟ။ **နိဿေဏိံ အာရောပေတွာ**တိ ဥပရိမတလံ အာရောပေတွာ ဝိသင္ခရိတွာ ဘူမိယံ ပါတေတွာ, ဆဍ္ဍေတွာ ဝါ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ ကောဇဒ္ဓတာယ ဝုတ္တံ။ **ဒွေပိ ဒွါရာနိ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနီ**တိ ဧတ္ထ သစေ ဧကသ္မိံ ဒွါရေ ကဝါဋံ ဝါ နတ္ထိ, ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သံဝရိတုံ ဝါ န သက္ကာ, ဣတရံ ဒွါရံ အသံဝရိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဒွါရပါလဿာ**တိ ဒွါရကောဋ္ဌကေ မဟာဒွါရေ, နိဿေဏိမူလေ ဝါ ဌတွာ ဒွါရဇဂ္ဂနကဿ။ **ပစ္ဆိမာနံ ဘာရော**တိ ကောဇဒ္ဓဝသေန အာဂစ္ဆန္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အသံဝုတဒွါရေ အန္တောဂဗ္ဘေ ဝါတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဗဟိ ဝါ**တိ ဂဗ္ဘတော ဗဟိ။ **နိပဇ္ဇနကာလေပိ။ပေ။ ဝဋ္ဋတိယေဝါ**တိ ဧတ္ထ ဒွါရဇဂ္ဂနကဿ တဒဓီနတ္တာ တဒါ တဿ တတ္ထ သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝံ အနုပဓာရေတွာပိ အာဘောဂံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ ဝဒန္တိ။

ယေန ကေနစိ ပရိက္ခိတ္တေတိ ဧတ္ထ ပရိက္ခေပဿ ဥဗ္ဗေဓတော ပမာဏံ သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ဝုတ္တသဒိသမေဝ။ ဝုတ္တဉှိ သမန္တပါသာဒိကာယံ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၅၁) “ယဉှိ သေနာသနံ ဥပရိ ပဉ္စဟိ ဆဒနေဟိ အညေန ဝါ ကေနစိ သဗ္ဗမေဝ ပဋိစ္ဆန္နံ, အယံ သဗ္ဗစ္ဆန္နာ နာမ သေယျာ။ပေ။ ယံ ပန သေနာသနံ ဘူမိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဆဒနံ အာဟစ္စ ပါကာရေန ဝါ အညေန ဝါ ကေနစိ အန္တမသော ဝတ္ထေနပိ ပရိက္ခိတ္တံ, အယံ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နာ နာမ သေယျာ။ ဆဒနံ အနာဟစ္စ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေန ဒိယဍ္ဎဟတ္ထုဗ္ဗေဓေန ပါကာရာဒိနာ ပရိက္ခိတ္တာပိ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နာယေဝါတိ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တ”န္တိ။ “ဒိယဍ္ဎဟတ္ထုဗ္ဗေဓော ဝဍ္ဎကိဟတ္ထေန ဂဟေတဗ္ဗော”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၃.၅၁) ဝိမတိဝိနောဒနိယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၂.၅၀-၅၁) ဝုတ္တံ။ **မဟာပရိဝေဏ**န္တိ မဟန္တံ အင်္ဂဏံ။ တေန ဗဟုဇနသဉ္စရဏဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“မဟာဗောဓိ”**တိအာဒိ။

အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဝုဋ္ဌာတိ, အနာပတ္တိ အနာပတ္တိခေတ္တဘူတာယ ရတ္တိယာ သုဒ္ဓစိတ္တေန နိပန္နတ္တာ။ **ပဗုဇ္ဈိတွာ ပုန သုပတိ, အာပတ္တီ**တိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ပဗုဇ္ဈိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနံ ဉတွာ ဝါ အညတွာ ဝါ အနုဋ္ဌဟိတွာ ဝါ သယိတသန္တာနေန သုပတိ, ဥဋ္ဌဟိတွာ ကတ္တဗ္ဗဿ ဒွါရသံဝရဏာဒိနော အကတတ္တာ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိ ဟောတိ အနာပတ္တိခေတ္တေ ကတနိပဇ္ဇနကိရိယာယ အနင်္ဂတ္တာ။ အယဉှိ အာပတ္တိ ဤဒိသေ ဌာနေ အကိရိယာ, ဒိဝါ ဒွါရံ အသံဝရိတွာ နိပဇ္ဇနက္ခဏေ ကိရိယာကိရိယာ စ အစိတ္တကာ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပုရာရုဏာ ပဗုဇ္ဈိတွာပိ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ သယန္တဿပိ ပုရိမနယေန အာပတ္တိယေဝ။

အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဝုဋ္ဌဟိဿာမီတိ။ပေ။ အာပတ္တိယေဝါတိ ဧတ္ထ ကဒါ အဿ အာပတ္တီတိ? ဝုစ္စတေ – န တာဝ ရတ္တိယံ, “ဒိဝါ အာပဇ္ဇတိ, နော ရတ္တိ”န္တိ (ပရိ. ၃၂၃) ဝုတ္တတ္တာ အနာဒရိယဒုက္ကဋာ န မုစ္စတီတိ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ ပန ဒိဝါသယနဒုက္ကဋမေဝ န ဟောတိ အနာဒရိယဒုက္ကဋတ္တာ ဧဝ။ “အရုဏုဂ္ဂမနေ ပန အစိတ္တကံ အကိရိယသမုဋ္ဌာနံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၇၇) ဝုတ္တံ, သာရတ္ထဒီပနိယမ္ပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါရာဇိက ၂.၇၇) “ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ ဝုဋ္ဌာတီတိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေယေဝ ဥဋ္ဌဟတိ။ တဿ အာပတ္တီတိ အသုဒ္ဓစိတ္တေနေဝ နိပန္နတ္တာ နိဒ္ဒာယန္တဿပိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဒိဝါပဋိသလ္လာနမူလိကာ အာပတ္တိ။ ‘ဧဝံ နိပဇ္ဇန္တော အနာဒရိယဒုက္ကဋာပိ န မုစ္စတီ’တိ ဝုတ္တတ္တာ အသုဒ္ဓစိတ္တေန နိပဇ္ဇန္တော အရုဏုဂ္ဂမနတော ပုရေတရံ ဥဋ္ဌဟန္တောပိ အနုဋ္ဌဟန္တောပိ နိပဇ္ဇနကာလေယေဝ အနာဒရိယဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, ဒိဝါပဋိသလ္လာနမူ

လိကံ ပန ဒုက္ကဋံ အရုဏေယေဝ အာပဇ္ဇတီ”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဧဝံ နိပဇ္ဇန္တဿ ဒွေဝ ဒုက္ကဋာနိ အာပဇ္ဇန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သစေ ဒွါရံ သံဝရိတွာ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဥဋ္ဌဟိဿာမီတိ နိပဇ္ဇတိ, ဒွါရေ စ အညေဟိ အရုဏုဂ္ဂမနကာလေ ဝိဝဋေပိ တဿ အနာပတ္တိယေဝ ဒွါရပိဒဟနဿ ရတ္တိဒိဝါဘာဂေသု ဝိသေသာဘာဝတော။ အာပတ္တိအာပဇ္ဇနဿေဝ ကာလဝိသေသော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, န တပ္ပရိဟာရဿာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ “ဒွါရံ သံဝရိတွာ ရတ္တိံ နိပဇ္ဇတီ”တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၇၇) ဟိ ဝုတ္တံ။ ဒိဝါ သံဝရိတွာ နိပန္နဿ ကေနစိ ဝိဝဋေပိ ဒွါရေ အနာပတ္တိယေဝ, အတ္တနာပိ အနုဋ္ဌဟိတွာဝ သတိ ပစ္စယေ ဝိဝဋေပိ အနာပတ္တီတိ ဝဒန္တိ, ဣဒမ္ပိ ဝိမတိဝိနောဒနိယမေဝ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၇၇) ဝုတ္တံ။

ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ ဝုဋ္ဌာတီတိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေယေဝ ဝုဋ္ဌာတိ, အာပတ္တိယေဝါတိ မူလာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အနာဒရိယအာပတ္တိ ပန ပုရာရုဏာ ဥဋ္ဌိတဿပိ တဿ ဟောတေဝ “ဒုက္ကဋာ န မုစ္စတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **ဒုက္ကဋာ န မုစ္စတီ**တိ စ ပုရာရုဏာ ဥဋ္ဌဟိတွာ မူလာပတ္တိယာ မုတ္တောပိ အနာဒရိယဒုက္ကဋာ န မုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၅. နိဒ္ဒါဝသေန နိပဇ္ဇတီတိ နိဒ္ဒါဘိဘူတတာယ ဧကပဿေန နိပဇ္ဇတိ။ “နိဒ္ဒါဝသေန နိပဇ္ဇတီ”တိ ဝေါဟာရဝသေန ဝုတ္တံ, ပါဒါနံ ပန ဘူမိတော အမောစိတတ္တာ အယံ နိပန္နော နာမ ဟောတီတိ တေနေဝ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **အပဿာယ သုပန္တဿာ**တိ ကဋိဋ္ဌိတော ဥဒ္ဓံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ အပ္ပမတ္တကံ ပဒေသံ ဘူမိံ အဖုသာပေတွာ သုပန္တဿ။ ကဋိဋ္ဌိံ ပန ဘူမိံ ဖုသာပေန္တဿ သယနံ နာမ န ဟောတိ။ ပိဋ္ဌိပသာရဏလက္ခဏာ ဟိ သေယျာ ဒီဃာ, ဝန္ဒနာဒီသုပိ တိရိယံ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကာနံ ပသာရိတတ္တာ နိပဇ္ဇနမေဝါတိ အာပတ္တိ ပရိဟရိတဗ္ဗာဝ။ ဝန္ဒနာပိ ဟိ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇတိ တိအာဒီသု နိပဇ္ဇနမေဝ ဝုတ္တာ။ **သဟသာ ဝုဋ္ဌာတီ**တိ ပက္ခလိတာ ပတိတော ဝိယ သဟသာ ဝုဋ္ဌာတိ, **တဿပိ အနာပတ္တိ** ပတနက္ခဏေ အဝိသယတ္တာ, ဝိသယေ ဇာတေ သဟသာ ဝုဋ္ဌိတတ္တာ စ။ ယဿ ပန ဝိသညိတာယ ပစ္ဆာပိ အဝိသယော ဧဝ, တဿ အနာပတ္တိယေဝ ပတနက္ခဏေ ဝိယ။ **တတ္ထေဝ သယတိ, န ဝုဋ္ဌာတီ**တိ ဣမိနာ ဝိသယေပိ အကရဏံ ဒဿေတိ, တေနေဝ တဿ အာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ။

ဣဒါနိ အဋ္ဌကထာဝါဒသံသန္ဒနံ ကာတုံ **“ကော မုစ္စတိ, ကော န မုစ္စတီ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **မဟာပစ္စရိယ**န္တိအာဒီသု **ပစ္စရီ**တိ ဥဠုမ္ပံ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ နိသီဒိတွာ ကတတ္တာ တမေဝ နာမံ ဇာတံ။ ကုရုန္ဒိဝလ္လိဝိဟာရော နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ ကတတ္တာ **ကုရုန္ဒီ**တိ နာမံ ဇာတံ။ **မဟာအဋ္ဌကထာ** နာမ သင်္ဂီတိတ္တယမာရုဠှာ တေပိဋကဿ ဗုဒ္ဓဝစနဿ အဋ္ဌကထာ။ ယာ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရေန တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ အာဘတာ, တမ္ဗပဏ္ဏိယေဟိ ထေရေဟိ ပစ္ဆာ သီဟဠဘာသာယ အဘိသင်္ခတာ စ ဟောတိ။ **ဧကဘင်္ဂေနာ**တိ ဧကပဿဘင်္ဂေန ပါဒေ ဘူမိတော အမောစေတွာ ဧကပဿေန သရီရံ ဘဉ္ဇိတွာ နိပန္နောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန မဟာပဒုမတ္ထေရေန ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တေန မဟာအဋ္ဌကထာယ လိခိတမဟာပဒုမတ္ထေရဝါဒေ “အယ”န္တိ ဒဿေတိ။ “မုစ္ဆိတွာ ပတိတတ္တာ အဝိသယတ္တာ အာပတ္တိ န ဒိဿတီ”တိ ထေရေန ဝုတ္တံ။ အာစရိယာ ပန ယထာ ယက္ခဂဟိတကော ဗန္ဓိတွာ နိပဇ္ဇာပိတော စ ပရဝသော ဟောတိ, ဧဝံ အပရဝသတ္တာ မုစ္ဆိတွာ ပတိတော ကဉ္စိကာလံ ဇာနိတွာ နိပဇ္ဇတီတိ အနာပတ္တိံ န ဝဒန္တိ, ဝိသညိတေ ပန သတိ အနာပတ္တိယေဝ။

ဒွေပိ ဇနာတိအာဒိ မဟာအဋ္ဌကထာယမေဝ ဝစနံ, တဒေဝ ပစ္ဆာ ဝုတ္တတ္တာ ပမာဏံ။ ယက္ခဂဟိတကဂ္ဂဟဏေနေဝ စေတ္ထ ဝိသညိဘူတောပိ သင်္ဂဟိတော, ဧကဘင်္ဂေန နိပန္နော ပန အနိပန္နတ္တာ အာပတ္တိတော မုစ္စတိယေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထဒီပနိယဉ္စ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၇၇) “ယော စ ယက္ခဂဟိတကော, ယော စ ဗန္ဓိတွာ နိပဇ္ဇာပိတော”တိ ဣမဿ အဋ္ဌကထာဝါဒဿ ပစ္ဆိမတ္တာ သောယေဝ ပမာဏတော ဂဟေတဗ္ဗော, တထာ စ ဝက္ခတိ “သဗ္ဗတ္ထ ယော ယော အဋ္ဌကထာဝါဒော ဝါ ပစ္ဆာ ဝုစ္စတိ, သော သောယေဝ ပမာဏတော ဂဟေတဗ္ဗော”တိ။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဣမဿ အဋ္ဌကထာပါဌဿ အာနီတတ္တာ ဣမသ္မိံ ဝိနယသင်္ဂဟပ္ပကရဏေပိ ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ သော ပါဌော ဝတ္တဗ္ဗောတိ နော ခန္တိ။ ဧတ္ထ စ “ရတ္တိံ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ နိပန္နော အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ ဥဋ္ဌာတိ, အနာပတ္တီ”တိအာဒိဝစနတော အရုဏုဂ္ဂမနေ သံသယဝိနောဒနတ္ထံ အရုဏကထာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ တတြိဒံ ဝုစ္စတိ –

‘‘ကော သေ အရုဏော နာမ။
ကေန သော အရုဏော ဘဝေ။
ကီဒိသော တဿ ဝဏ္ဏော တု။
သဏ္ဌာနံ ကီဒိသံ ဘဝေ။

‘‘ကိသ္မိံ ကာလေ စ ဒေသေ စ၊ အရုဏော သမုဂ္ဂစ္ဆတိ။
ကိံ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓော ဧသော၊ ဥဒာဟု အနုမာနတော’’တိ။

တတ္ထ **ကော သေ အရုဏော နာမာ**တိ ဧတ္ထ သေ အရုဏော နာမ သူရိယဿ ပဘာဝိသေသော။ ဝုတ္တဉှေတံ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယံ –

‘‘သူရဿောဒယတော ပုဗ္ဗုဋ္ဌိတရံသိ သိယာရုဏော’’တိ။

တဋ္ဋီကာယဉ္စ ‘‘သူရဿ ဥဒယတော ပုဗ္ဗေ ဥဋ္ဌိတရံသိ အရုဏော နာမ သိယာ’’တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနီနာမိကာယံ ဝိနယဋီကာယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၆၃) ‘‘အရုဏောတိ စေတ္ထ သူရိယုဂ္ဂမနဿ ပုရေစရော ဝဏ္ဏနယနရတ္တော ပဘာဝိသေသောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော’’တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ သူရိယပ္ပဘာယေဝ အရုဏော နာမ, န အညောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကေန သော အရုဏော ဘဝေ**တိ ဧတ္ထ အရုဏော ဝဏ္ဏော အဿာတိ အရုဏော, ကိဉ္စိရတ္တဝဏ္ဏသမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ အရတိ ဂစ္ဆတိ ရတ္တဝဏ္ဏဘာဝေန ပဝတ္တတီတိ အရုဏော။ ဝုတ္တဉှေတံ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာဋီကာယံ ‘‘အရုဏဝဏ္ဏတာယ အရတိ ဂစ္ဆတီတိ အရုဏော’’တိ။ **ကီဒိသော တဿ ဝဏ္ဏော** တိ ဧတ္ထ အဗ္ယတ္တရတ္တဝဏ္ဏော တဿ ဝဏ္ဏော ဘဝေ။ ဝုတ္တဉှိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယံ ‘‘အရုဏော ကိဉ္စိရတ္တောတထာ’’တိ။ တဋ္ဋီကာယဉ္စ ‘‘ကိဉ္စိရတ္တော အဗ္ယတ္တရတ္တဝဏ္ဏော အရုဏော နာမ ယထာ မဉ္ဇဿ အက္ခိ’’တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၆၃) ‘‘ဝဏ္ဏနယနရတ္တော ပဘာဝိသေသော’’တိ, တသ္မာ သူရိယဿ ရတ္တပ္ပဘာယေဝ အရုဏော နာမ, န သေတပ္ပဘာဒယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ ဟတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၃၈၃) ‘‘ဟဋ္ဌိယံ ပန **နန္ဒိမုခိယာ**တိ ဩဒာတဒိသာမုခတာယ တုဋ္ဌမုခိယာ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ ကထံ ယုဇ္ဇေယျာတိ, နော န ယုဇ္ဇေယျ။ တတ္ထ ဟိ အရုဏုဂ္ဂတကာလေ အရုဏောဘာသေန ဩဒာတဒိသာမုခဘာဝတေ ဝုတ္တော, န အရုဏောဘာသဿ ဩဒာတဘာဝတော။ ဝုတ္တဉှေတံ ဥဒာနဋ္ဌကထာယံ (ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၂၃) **‘‘နန္ဒိမုခိယာ** တိ အရုဏဿ ဥဂ္ဂတတ္တာ ဧဝ အရုဏောဘာသေယ သူရိယာလောကူပဇီဝိနော သတ္တေ နန္ဒာပနမုခိယာ ရတ္တိယာ ဇာတာယ ဝိဘာယမာနာယာတိ အတ္ထော’’တိ။

ဇာတကဋ္ဌကထာယဉ္စ –

‘‘ဖိယညရတ္တိံ အရုဏသ္မိမုဟတေ။
ယာ ဒိဿတိ ဥတ္တမရူပဝဏ္ဏိနီ။
တထူပမာ မံ ပဋိဘာသိ ဒေဝတေ။
အာစိက္ခ မေ တံ ကတမာသိ အစ္ဆရာ’’တိ။ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၅.၂၁.၂၅၄)။

ဣမဿ ကထာယ အတ္ထဝဏ္ဏနာယံ ‘‘တတ္ထ **ဖိယညရတ္တိ** န္တိ ပစ္ဆိမရတ္တိံ, ရတ္တိပရိယောသာနေတိ အတ္ထော။ ဥ
ဟတေတိ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေ။ **ယာ**တိ ယာ ပုရတ္ထိမာ ဒိသာ ရတ္တဝဏ္ဏတာယ ဥတ္တမရူပဓရာ ဟုတွာ ဒိဿတီ’’တိ။ ဧဝံ အရုဏုဂ္ဂတသမယေ ပုရတ္ထိမဒိသာယ ရတ္တဝဏ္ဏတာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ တသ္မိံ သမယေ အရုဏဿ ဥဋ္ဌိတတ္တာ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ရတ္တဘာဝေ သူရိယာလောကဿ ပတ္ထဋတ္တာ သေသဒိသာနံ ဩဒာတဘာဝေ ဝိညာယတိ။

သဏ္ဌာနံ ကီဒိသံ ဘဝေတိ ဧတ္ထ အရုဏဿ ဟဋ္ဌေက္ကံ သဏ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ ရသ္မိမတ္တတ္တာ။ ယတ္တကံ ပဒေသံ ဖရတိ, တတ္တကံ တဿ သဏ္ဌာနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ ဝါ ပုရတ္ထိမဒိသာသဏ္ဌာနံ။ ဝုတ္တဉှိ ဇာတကဋ္ဌကထာယံ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၅.၂၁.၂၅၅) ‘‘ပုရတ္ထိမဒိသာ ရတ္တဝဏ္ဏတာယ ဥတ္တမရူပဓရာ ဟုတွာ ဒိဿတီ’’တိ။

ကိသ္မိံ ကာလေ စ ဒေသေ စ, အရဟော သမုဂ္ဂစ္ဆတီ တိ ဇေတ္တ သေ အရဟော သူရိယုဂ္ဂမနသ္သ ပုရေ ကာလေ ပု ရတ္ထိမဒိသာယံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဥအနဋ္ဌကထာယံ (ဥအ. အဋ္ဌ. ၂၃) **"ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ** တိ ဥဂ္ဂတေ အရုဏေ, အရုဏော နာမ ပုရတ္ထိမဒိသာယံ သူရိယောဒယတော ပုရေတရမေဝ ဥဋ္ဌိတောဘာသော"တိ။ အဘိဓာနပ္ပဒီပိ ကာယဉ္စ "သူရသ္သောဒယတော ပုဗ္ဗုဋ္ဌိတရံသိ"တိ။

ကိံ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓော ဧသော, ဥအာဟု အနုမာနတော တိ ဇေတ္တ အယံ အရုဏော နာမ ပစ္စက္ခသိဒ္ဓော ဧဝ , န အနုမာနသိဒ္ဓော။ ကသ္မာ ဝိညာယတီတိ စေ? စက္ခုဝိညာဏကေစရဝဏ္ဏာယတနဘာဝတော။ အက္ခသ္သ ပတီတိ ပစ္စက္ခံ, စက္ခုရူ ပာနံ အဘိမုခဘာဝေန အာပာထဂတတ္တာ စက္ခုဝိညာဏံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ "စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥ ပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏ"န္တိ (မ. နိ. ၁.၂၀၄, ၄၀၀; ၃.၄၂၁, ၄၂၅, ၄၂၆; သံ. နိ. ၂.၄၃, ၄၄, ၄၅, သံ. နိ. ၄.၆၀; ကထာ. ၄၆၅, ၄၆၇), တသ္မာ အယံ အရုဏဝဏ္ဏော စက္ခုနာ ဒိသွာ ဇာနိတဗ္ဗတော ပစ္စက္ခသိဒ္ဓောယေဝ ဟောတိ, န ဇဝံ သတိ ဇဝံ ဘဝေ ယ္ယာတိ အနုမာနေန ပုနပ္ပုနံ စိန္တနေန သိဒ္ဓောတိ။ ဣမံ ပဉှာဟဝိသ္သဇ္ဇနံ သာဓုကံ မနသိ ကရိတ္ဝာ ပဏ္ဍိတေဟိ ရတ္ တောဘာသောယေဝ အရုဏောတိ ပစ္စေတဗ္ဗော သလ္လက္ခေတဗ္ဗောတိ။

ကသ္မာ ပန ဣမသ္မိံ ဌာနေ အရုဏကထာ ဝုတ္တာတိ? ဣမိသ္သာ အရုဏကထာယ မဟာဝိသယဘာဝတော။ ကထံ? ဥပောသထိကာ ဥပာသကာ စ ဥပာသိကာယော စ အရုဏုဂ္ဂမနံ တထတော အဇာနန္တာ အနုဂ္ဂတေယေဝ အရုဏေ ဥဂ္ဂ တသညာယ ခါဒနီယံ တ ခါဒန္တိ, ဘောဇနီယံ တ ဘုဉ္ဇန္တိ, မာလာဂန္ဓာဒီနိ တ ဓာရေန္တိ, တတော တေသံ သီလံ ဘိဇ္ဇ တိ။ သာမဏေရာ တထေဝ ဝိကာလဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတ္ဝာ သီလဝိနာသံ ပာပုဏန္တိ။ နိဿယပဋိပန္နကာ ဘိက္ခူ အာစရိယု ပဇ္ဈာယေဟိ ဝိနာ ဗဟိသီမေ စရန္တာ နိဿယပ္ပဿမ္ဘနံ ပာပုဏန္တိ, အန္တောဝဿေ ဘိက္ခူ ဥပစာရသီမတော ဗ ဟိဂစ္ဆန္တာ ဝဿစ္ဆေဒံ, တေစီဝရိကာ ဘိက္ခူ အဗဒ္ဓသီမာယံ စီဝရေန ဝိပ္ပဝသန္တာ နိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယံ, တထာ သ တ္တဗ္ဗန္ဓရသီမာယံ, သဟသေယ္ယပ္ပဟောနကဌာနေ အနုပသမ္ပန္နမာတုကာမေဟိ သဟ သယန္တာ ပာစိတ္တိယံ, တထာ ယာဝကာလိကံ ဘုဉ္ဇန္တာ ဘိက္ခူ, ပာရိဝာသိကာဒယော ဝတ္တံ နိက္ခိပန္တာ ရတ္တိစ္ဆေဒံ။ ဧဝမာဒိအနေကာဒီနဝ သမ္ဘဝတော လဇ္ဇိပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ တထတော အရုဏုဂ္ဂမနသ္သ ဇာနနတ္ထံ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ကေစိ ပန ဘိက္ခူ အမုရတ္တိသမယေ ဃဋိသုညတ္တာ အမုရတ္တိကာလံ အတိက္ကမ္မ အညဒိဝသော ဟောတိ, တ သ္မာ တသ္မိံ ကာလေ အရုဏံ ဥဋ္ဌိတံ နာမ ဟောတီတိ မညမာနာ အမုရတ္တိံ အတိက္ကမ္မ ခါဒနီယဘောဇနီယာဒီနိ ဘုဉ္ဇ န္တိ, တေ ပန ဗုဒ္ဓသမယံ အဇာနန္တာ ဝေဒသမယမေဝ မနသိ ကရောန္တာ ဇဝံ ကရောန္တိ, တသ္မာ တေသံ တံကရဏံ ပမာ ဏံ န ဟောတိ။ ဗဟုတေ ပန ဘိက္ခူ အရုဏသ္သ ပစ္စက္ခဘာဝံ အဇာနန္တာ အနုမာနဝသေန စိန္တိတုဉ္စ အသက္ကောန္တာ အနုဿဝဝသေနေဝ ပရဝစနံ သဒ္ဒဟန္တာ အမ္ဗဟာကံ အာစရိယာ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယံ ဥဋ္ဌာယ ဂစ္ဆန္တာ သူရိယုဂ္ ဂမနဝေလာယံ ဒွိဝိသဟဿဒဏ္ဍပ္ပမာဏံ ဌာနံ ပာပုဏန္တိ, တိသဟဿဒဏ္ဍပ္ပမာဏံ ဌာနံ ပာပုဏန္တီတိ စ ဝဒန္တိ။ ဣမမ္ပဟာ ဝိဟာရာ အသုကံ နာမ ဝိဟာရံ အသုကံ နာမ စေတိယံ အသုကံ နာမ ကမံ ပာပုဏန္တီတိအာဒီနိ စ ဝဒန္တီတိ ဇဝံ အနုဿဝဝစနံ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ အပ္ပမာဏံ။ ကသ္မာ? အဒ္ဓာနံ နာမ ဗလဝန္တဿ ဇဝသမ္ပန္နဿ စ ရဿံ ဟောတိ, ဒု ဗ္ဗလဿ သန္တဿ စ ဒီဃံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှိ ဘဂဝတာ –

> "ဒီဃာ ဇာဂရတော ရတ္တိ၊ ဒီဃံ သန္တဿ ယောဇနံ။
> ဒီဃော ဗာလာန သံသာရော၊ သဒ္ဓမ္မံ အဝိဇာနတ"န္တိ။ (ဓ. ပ. ၆၀)။

တသ္မာ အဒ္ဓာနံ နာမ သဗ္ဗေသံ ဧကသဒိသံ န ဟောတီတိ အရုဏုဂ္ဂမနဿ လက္ခဏံ ဘဝိတုံ န သက္ကာ, န စ တေ အာယသ္မန္တော ပိဋကတ္တယတော ကိဉ္စိ သာဓကဘူတံ ဝစနံ အာဟရန္တိ, အသက္ခိကံ အဍ္ဎံ ကရောန္တိ ဝိယ ယထာ ရုစိယမေဝ ဝဒန္တီတိ ပမာဏံ န ဟောတိ။

အညေ ပန –

> "အတီတရတ္တိယာ ယာမော။
> ပစ္ဆိမောမုမမဿ တ။
> ဘာဝိနိယာဒိပ္ပဟာရော။

တဒမုံ တဇ္ဇတေဟ္ဟ ဟောတိ –

ကစ္စာယနသာရပ္ပကရဏာဂတံ ကထံ ဝတွာ အတီတရတ္တိယာ ပစ္ဆိမော ယာမော အဇ္ဇ ပရိယာပန္နော, တသ္မာ ပစ္ဆိမယာမသ္မိ အာဒိတော ပဌာယ အရုဏံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ''တိ ဝဒန္တိ။ အယံ တအေ သကာရဏသညာပကတ္တာ ပုရိမေဟိ ဗလတ ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေပိ အယုတ္တောယေဝ။ ကသ္မာ? အယဥှိ ကထာ ဗာဟိရသဒ္ဒသတ္တေ ဇင္ဂအာသပ္ပကရဏေ ဝုတ္တနယေန အဇ္ဇ ဘဝတ အဇ္ဇတနီတိ ဝုတ္တအဇ္ဇတေဟာရဿ ပဝတ္တနကာလံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တာ, န ပိဋကတ္တယေ ဝုတ္တဿ အရုဏုဂ္ဂမနဿ ကာလံ ဒဿေတုံ, တသ္မာ အညသာဋ္ဌဿ အညသာဓကေန သာဓိတတ္တာ အယုတ္တောယေဝ။

အပရေ ပန ''ပဟာရော ယာမသညိတော''တိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယံ ဝုတ္တတ္တာ ပဟာရယာမသဒ္ဒာနံ ဧကတ္ထတ္တာ တတ္ထေဝ ''တိယာမာ သံဝရီ ဘဝေ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ရတ္တိယာ စ တိယာမဘာဝတော ဟင္ခိယဋ္ဌ (ဥအ. ၄၅; စူဠဝ. ၃၈၃) ''အဘိက္ကန္တာ , ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပစ္ဆိမော ယာမော, ဥဒ္ဓသ္တော အရုဏော''တိ အာဂတတ္တာ ဣအနိ ရတ္တိယာ စတုသု ပဟာရေသု တတိယပ္ပဟာရဿ အဝသာနေ အရုဏော ဥဂ္ဂတော, တသ္မာ အဝသေသဧကပ္ပဟာရမတ္တော ကာလော ဒိဝသဘာဂံ ဘဇတီတိ ဝဒေယျုံ, အယံ တအေ တတိယတဒတောပိ ဗလဝတရော။ ကသ္မာ? ဉာပကဉာယာနံ အနုရူပဘာဝတော။ တထာ ဟိ ''ပဟာရော ယာမသညိတော''တိ အယံ ဉာပကော ပဟာရယာမာနံ ဧကတ္ထဘာဝဿ အနုရူပေ, ''တိယာမာ သံဝရီဘဝေ''တိ အယံ ရတ္တိယာ တိယာမဘာဝဿ, ''ဟင္ခိယဋ္ဌာ''တိအာဒိ တတိယပ္ပဟာရဿ အဝသာနေ အရုဏုဂ္ဂမနဿ, တထာပိ အယုတ္တောယေဝ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ''အဝသေသဧကပ္ပဟာရမတ္တော ကာလော ဒိဝသဘာဂံ ဘဇတီ''တိ ဝစနဿ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ။ မဇ္ဈိမဒေသေ ဟိ ဒသဃဋိကာပမာဏဿ ကာလဿ ဧကပ္ပဟာရတ္တာ သဗ္ဗာ ရတ္တိ တိယာမာဝ ဟောတိ, န စတုယာမာ, ဣအနိ ပန ပစ္စန္တဝိသယေသု သတ္တဃဋိကာမတ္တဿ ကာလဿ ဧကပ္ပဟာရကတတ္တာ စတုပ္ပဟာရာ ဘဝတိ, တသ္မာ မဇ္ဈိမဒေသတေဟာရံ ဂဟေတွာ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယဉ္စ ''တိယာမာ သံဝရီ ဘဝေ''တိ ဝုတ္တံ, ဟင္ခိယဋ္ဌ (ဥအ. ၄၅; စူဠဝ. ၃၈၃) ''နိက္ခန္တော ပစ္ဆိမော ယာမော, ဥဒ္ဓသ္တော အရုဏော''တိ, တသ္မာ ရတ္တိပရိယောသာနေယေဝ အရုဏော ဥဂ္ဂတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၀၁) ''တထာ ဟရိတသိကာဒီနမ္ပိ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဝတ္တံ နိက္ခိပန္တာနံ ရတ္တိစ္ဆေဒေ ဝုတ္တော, ဥဂ္ဂတေ အရုဏေ နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ ဟိ ဝုတ္တ''န္တိ။

သဟာသေယျသိက္ခာပဒေပိ (ပာစိ. ၅၂-၅၄) ''အနုပသမ္ပန္နေဟိ သဟ နိဝုတ္ထဘာဝပရိမောစနတ္ထံ ပုရာရုဏာ နိက္ခမိတွာ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ စီဝရဝိပ္ပဝါသာဒီသု စ သဗ္ဗတ္ထ ရတ္တိပရိယောသာနေ အာဂမနဝသေန အရုဏုဂ္ဂမနံ ဒဿိတံ, န အတီတာရုဏဝသေနာတိ။ ဇာတကဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၅.၂၁.၂၅၅) ''ရတ္တိပရိယောသာနေတိ အတ္ထော''တိ။ န ကေဝလံ မဇ္ဈိမဒေသေသု ရတ္တိယာယေဝ တိပ္ပဟာရဘာဝေ ဟောတိ , အထ ခေါ ဒိဝသဿပိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌသာလိနိယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ) ''သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အဘိဓမ္မဒေသနာပရိယောသာနဉ္စ တေသံ ဘိက္ခူနံ သတ္တပ္ပကရဏဥဂ္ဂဟဏဉ္စ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဟောတီ''တိ, မူလဋီကာယဉ္စ (ဓ. သ. မူလဋီ. နိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ) **''ဧကပ္ပဟာရေနာတိ ဧတ္ထ ပဟာရောတိ ဒိဝသဿ တတိယဘာဂေ ဝုစ္စတီ''**တိ, တသ္မာ ဧကော ရတ္တိဒိဝေ ဆပ္ပဟာရော ဟောတီတိ ဝိညာယတိ။ ဧဝံ မဇ္ဈိမဒေသတေဟာရေန တိယာမသင်္ခာတဿ တိပ္ပဟာရဿ အဝသာနေ သဗ္ဗရတ္တိပရိယောသာနေ ဥဋ္ဌိတံ အရုဏံ ပစ္စန္တဒေသတေဟာရေန တိပ္ပဟာရဿ အဝသာနေတိ ဂဟေတွာ ဧကပ္ပဟာရာဝသေသကာလေ အရုဏော ဥဂ္ဂတောတိ ဝုတ္တတ္တာ အယမ္ပိ တအေ အယုတ္တောယေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဗဟဝေ ပန ပဏ္ဍိတာ ''ခုဒ္ဒသိက္ခာနိဿယေ ဝုတ္တံ –

'သေတရုဏဉ္စ ပဌမံ၊ ဒုတိယံ နန္ဒိယာဝဋ္ဋံ။
တတိယံ တမ္ဗဝဏ္ဏဉ္စ၊ စတုတ္ထံ ဂဒ္ရဘံ မုခ'န္တိ။ –

ဣမံ ကထံ နိဿာယ ဧကရတ္တိယံ အရုဏော စတုက္ခတ္တုံ ဥဋ္ဌဟတိ, တတ္ထ ပဌမံ သေတဝဏ္ဏံ ဟောတိ, ဒုတိယံ နန္ဒိယာဝဋ္ဋပုပ္ဖဝဏ္ဏံ ဟောတိ, တတိယံ တမ္ဗဝဏ္ဏံ ဟောတိ, စတုတ္ထံ ဂဒ္ရဘမုခဝဏ္ဏံ ဟောတီ''တိ ဝတွာ ရတ္တောဘာသတော ပုရေတရံ အတီတရတ္တိကာလေယေဝ ဝတ္တနိက္ခိပနာဒိကမ္မံ ကရောန္တိ။ တေသံ တံ ကရဏံ အနိသ

မ္မကာရိတံ အာပဇ္ဇတိ။ အယဉှိ ကထာ နေဝ ပါဠိယံ ဒိဿတိ, န အဋ္ဌကထာယံ, န ဋီကာသု, ကေဝလံ နိဿယေ ဧဝ, နိဿယေသု စ ကေသုဉ္စိယေဝ ခုဒ္ဒသိက္ခာနိဿယေ ဒိဿတိ, န အညနိဿယေသု, တတ္ထာပိ နေဝ ပုဗ္ဗာပရသမ္ဗန္ဓော ဒိဿတိ, န ဟေတုဖလာဒိဘာဝေါ, န စ လိင်္ဂနိယမောတိ န နိဿယကာရာစရိယေန ဌပိတာ ဘဝေယျ, အထ ခေါ ပစ္ဆာ အညေဟိ လေခကေဟိ ဝါ အတ္တနော ဣစ္ဆာနုရူပံ လိခိတာ ဘဝေယျ, တသ္မာ အယံ ကထာ ကုတော အာဘတာ ပါဠိတော ဝါ အဋ္ဌကထာတော ဝါ ဋီကာတော ဝါ ဝိနယတော ဝါ သုတ္တန္တတော ဝါ အဘိဓမ္မတော ဝါတိ ပဘဝံ အပရိယေသိတွာ နိဿယေ ဒိဋ္ဌမတ္တမေဝ သာရတော ဂဟေတွာ ပါဠိယဋ္ဌကထာဋီကာသု ဝုတ္တဝစနံ အနိသာမေတွာ ကတတ္တာ အနိသမ္မကာရိတံ အာပဇ္ဇတိ။

တတ္ရာယံ ပါဠိ “တေန ခေါ ပန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ သီတာသု ဟေမန္တိကာသု ရတ္တီသု အန္တရဋ္ဌကာသု ဟိမပါတသမယေ ရတ္တိံ အဇ္ဈောကာသေ ဧကစီဝရော နိသီဒိ, န ဘဂဝန္တံ သီတံ အဟောသိ။ နိက္ခန္တေ ပဌမေ ယာမေ သီတံ ဘဂဝန္တံ အဟောသိ, ဒုတိယံ ဘဂဝါ စီဝရံ ပါရုပိ, န ဘဂဝန္တံ သီတံ အဟောသိ။ နိက္ခန္တေ မဇ္ဈိမေ ယာမေ သီတံ ဘဂဝန္တံ အဟောသိ, တတိယံ ဘဂဝါ စီဝရံ ပါရုပိ, န ဘဂဝန္တံ သီတံ အဟောသိ။ နိက္ခန္တေ ပစ္ဆိမေ ယာမေ ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ နန္ဒိမုခိယာ ရတ္တိယာ သီတံ ဘဂဝန္တံ အဟောသိ, စတုတ္ထံ ဘဂဝါ စီဝရံ ပါရုပိ, န ဘဂဝန္တံ သီတံ အဟောသိ”တိ။ အယံ မဟာဝဂ္ဂေ (မဟာဝ. ၃၄၆) စီဝရက္ခန္ဓကာဂတာ ဝိနယပါဠိ။ ပါဠိယံ **နန္ဒိမုခိယာ** တိ တုဋ္ဌိမုခိယာ, ပသန္နဒိသာမုခါယာတိ အတ္ထော။ အယံ တံသံဝဏ္ဏနာယ ဝိမတိဝိနောဒနီပါဌော (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၄၆)။

“တေန ခေါ ပန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေ ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ တဒဟုပေါသထေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ နိက္ခန္တေ ပဌမေ ယာမေ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပဌမော ယာမော, စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော, ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခန္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ နိက္ခန္တေ မဇ္ဈိမေ ယာမေ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော မဇ္ဈိမော ယာမော, စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော, ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခန္တိ။ ဒုတိယမ္ပိ ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ နိက္ခန္တေ ပစ္ဆိမေ ယာမေ ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ နန္ဒိမုခိယာ ရတ္တိယာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပစ္ဆိမော ယာမော, ဥဒ္ဓသ္တံ အရုဏံ, နန္ဒိမုခီ ရတ္တိ, စိရနိသိန္နော ဘိက္ခုသင်္ဃော, ဥဒ္ဒိသတု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပါတိမောက္ခန္တိ။ အပရိသုဒ္ဓါ, အာနန္ဒ, ပရိသာ”တိ (စူဠဝ. ၃၈၃)။ အယံ စူဠဝဂ္ဂေ ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကာဂတာ အပရာပိ ဝိနယပါဠိ။

နန္ဒိမုခိယာ ရတ္တိယာ တိ အရုဏုဋ္ဌိတကာလေ ပီတိမုခါ ဝိယ ရတ္တိ ခါယတိ။ တေနာဟ “နန္ဒိမုခိယာ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၈၃) အယံ တံသံဝဏ္ဏနာဘူတသမန္တပါသာဒိကဋ္ဌကထာပါဌော။ **အဘိက္ကန္တာ** တိ ပရိက္ခီဏာ။ **ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ**တိ ဥဂ္ဂတေ အရုဏသီသေ။ **နန္ဒိမုခိယာ** တိ တုဋ္ဌိမုခိယာ။ အယံ တံသံဝဏ္ဏနာဘူတသာရတ္ထဒီပနီပါဌော (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၈၃)။ ပါဠိယံ **နန္ဒိမုခိယာ** တိ ပသန္နဒိသာမုခိတာယ တုဋ္ဌမုခိယာ။ အယံ တံသံဝဏ္ဏနာယ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၈၃) ဝိမတိဝိနောဒနီပါဌော။

“တတိယမ္ပိ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဘိက္ကန္တာယရတ္တိယာ နိက္ခန္တေ ပစ္ဆိမေ ယာမေ ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေ နန္ဒိမုခိယာ ရတ္တိယာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – အဘိက္ကန္တာ, ဘန္တေ, ရတ္တိ, နိက္ခန္တော ပစ္ဆိမော ယာမော, ဥဒ္ဓသ္တော အရုဏော, နန္ဒိမုခီ ရတ္တိ, စိရနိသိန္နာ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ, ပဋိသမ္မောဒတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဂန္တုကေ ဘိက္ခူ”တိ။ အယံ ဥဒါနာဂတာ သုတ္တန္တပါဠိ (ဥဒါ. ၄၅)။ **ဥဒ္ဓသ္တေ** **အရုဏေ**တိ ဥဂ္ဂတေ အရုဏေ။ အရုဏော နာမ ပုရတ္ထိမဒိသာယံ သူရိယောဒယတော ပုရေတရမေဝ ဥဋ္ဌိတောဘာသော။ **နန္ဒိမုခိယာ ရတ္တိယာ** တိ အရုဏသ္သ ဥဂ္ဂတတ္တာ ဧဝ အရုဏောဘာသာယ သူရိယာ

လောကူပဇီဝိနော သတ္တေ နန္ဒာပနမုခိယာ ရတ္တိယာ ဇာတာယ, ဝိဘာယမာနာယာတိ အတ္ထော။ အယံ တံသံဝဏ္ဏနာဘူတာ ဥဒာနဋ္ဌကထာ (ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၂၃)။

ဣတိ တွေကာသု ဝိနယသုတ္တန္တာဂတာသု ဟဋ္ဌိယဋ္ဌကထာဋ္ဌိကာသု ကေသိဉ္စိဓာနေ အရုဏော စတုက္ခတ္တုံ ဥဂ္ဂတောတိ နတ္ထိ, ကေတရမေဝ ဝုတ္တော။ စတုဗ္ဗိဓဝဏ္ဏာသမန္နာဂတောတိပိ နတ္ထိ, ကေဝဏ္ဏော ဧဝ ဝုတ္တော။ ဇာတကဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၅.၂၁.၂၅၅) ရတ္တဝဏ္ဏော ဧဝ ဝုတ္တော, န သေတဝဏ္ဏာဒိကော။ **နန္ဒိမုခီ** တိ စ သတ္တေ နန္ဒာပနဒိသာမုခီ ရတ္တိ ဧဝ ဝုတ္တာ, န အရုဏဿ နန္ဒိယာဝဋ္ဋပုပ္ဖသဒိသဝဏ္ဏတာ။ တေနာဟ "သတ္တေ နန္ဒာပနမုခိယာ ရတ္တိယာ"တိ။ ဧဝံ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာပကရဏဝစနေန ဝိရုဒ္ဓတ္တာ ဟဋ္ဌိယဋ္ဌကထာဒီဟိ အသံသန္ဒနတော ဒုဗ္ဗလသာဓကေတ္တာ စ အယမ္ပိ တအေ အယုတ္တောယေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တသ္မာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အာဏံ အနတိက္ကန္တေန လဇ္ဇိဘိက္ခုနာ ယဒိ ကေနစိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ ဝိဝဋ္ဋောကာသေ ဟောတိ, မစ္ဆက္ခိသမာနအဗ္ဗုတ္တရတ္တောဘာသဿ ပညာယမာနကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝတ္တနိက္ခိပနာဒိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။

ယဒိ ပန ပဗ္ဗတာဒိနာ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ယတ္တကေန ကာလေန ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာနေ ရတ္တောဘာသော ပညာယတိ, သူရိယမဏ္ဍလဿ ဒိဿနကာလတော ဧကဃဋိကာမတ္တေန တ ဒွိဃဋိကာမတ္တေန တ တတ္တကံ ကာလံ သလ္လက္ခေတွာ တ ဣမသ္မိံ ကာလေ အရုဏော ဥဂ္ဂတော ဘဝေယျာတိ တက္ကေတွာ တ ကာတဗ္ဗံ, သံသယံ အနိစ္ဆန္တေန တတောပိ ကဉ္စိကာလံ အဓိတသေတွာ တ နိဿံသယကာလေ ကတ္တဗ္ဗံ, အယံ တတ္ထ သာမီစိ။ အယံ ပန တအေ ယထာဝုတ္တပ္ပကရဏဝစနေဟိ သုဋ္ဌု သံသန္ဒတိ ယထာ ဂင်္ဂေါဒကေန ယမုနောဒကံ, တသ္မာ ပဏ္ဍိတေဟိ ပုနပ္ပုနံ ပုဗ္ဗာပရံ အာလောဠေတွေ မနသိ ကာတဗ္ဗော။ ဧဝံ မနသိ ကရိတွာ တ အရုဏပဋိသံယုတ္တေသု ဌာနေသု သံသယော ဆိန္ဒိတဗ္ဗော, သံသယံ ဆိန္ဒိတွာ တ ဝိသာရဒေန ဟုတွာ တ တံ တံ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ။

ဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ သီလဿ၊ ဘိက္ခူနံ ပိယသီလိနံ။
ကတာရုဏကထာ ဧသာ၊ န သာရမ္ဘာဒိကာရဏာ။

တသ္မာ   သုဋ္ဌုပဓာရေတွာ တ၊ ယုတ္တံ ဂဏှန္တု သာဓဝေါ။
အယုတ္တဉ္စေ ဆဍ္ဍယန္တု၊ မာ ဟောန္တု ဒုမ္မနာဒယောတိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဒိတသေယျဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂. ပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယကထာ

၆. ဧဝံ ဒိဝါသေယျဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ပရိက္ခာရောတိ သမဏပရိက္ခာ
ရော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဒိဝါသေယျဝိနိစ္ဆယကထာယ အာဒိမှိ ဝုတ္တံ “တတ္ထာ”တိ ပဒံ အာနေတွာ တတ္
ထ တေသု မာတိကာပဒေသု သမဘိနိဝိဋ္ဌဿ “ပရိက္ခာရော”တိ ပဒဿ “သမဏပရိက္ခာရော”တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော
တိ ယောဇနာ, ဧသ နယော ဣတော ပရေပိ။ သမဏပရိက္ခာရော ဝုတ္တော, န ဂိဟိပရိက္ခာရောတိ အဓိပ္ပာယော။ ပရိသမန္
တတော ကရိယတေတိ **ပရိက္ခာရော,** ဆတ္တာဒိကော။ **တတြ** တိ သမဏပရိက္ခာရေ။ ကပ္ပတီတိ ကပ္ပိယော, န ကပ္ပိယော အ
ကပ္ပိယော, ကပ္ပိယော စ အကပ္ပိယော စ ကပ္ပိယာကပ္ပိယော, သမာဟာရဒွန္ဒေပိ ပုလ္လိင်္ဂမိစ္ဆန္တိ ပဏ္ဍိတာ။ ကပ္ပိယာ
ကပ္ပိယော စ သော ပရိက္ခာရော စေတိ တထာ, တဿ ဝိနိစ္ဆယော **ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယော** ။

ကေစိ တာလပဏ္ဏစ္ဆတ္တ န္တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ သဗ္ဗမ္ပိ ဟိ ဆတ္တံ တထာကရိယမာနံ န ဝဋ္ဋတိ။
တေနေဝါဟ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပါရာဇိက ၈၅) “သဗ္ဗပရိက္ခာရေသု ဝဏ္ဏမဋ္ဌဝိကာရံ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ
ဒီပေန္တေန န ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ။ **န ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယာ** တိ ဣမိနာ ထိရကရဏတ္ထံ ဧကဝဏ္ဏသုတ္
တေန ဝိနန္ဓိယမာနံ ယဒိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ဟောတိ, တတ္ထ န ဒေါသောတိ ဒဿေတိ။ **အာရဂ္ဂေနာ** တိ နိခါဒနမုခေန။ ယဒိ န ဝ
ဋ္ဋတိ, တာဒိသံ ဆတ္တဒဏ္ဍံ လဘိတွာ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ အာဟ **“ဃဋကံ ဝါ”**တိအာဒိ။ **သုတ္တကေန ဝါ ဒဏ္ဍော ဝေ
ဌေတဗ္ဗော**တိ ယထာ လေခါ န ပညာယတိ, တထာ ဝေဌေတဗ္ဗော။ **ဒဏ္ဍဗုန္ဒေ** တိ ဒဏ္ဍမူလေ, ဆတ္တဒဏ္ဍဿ ဟေ
ဋ္ဌိမကောဋိယန္တိ အတ္ထော။ **ဆတ္တမဏ္ဍလိက** န္တိ ဆတ္တဿ အန္တော ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ, ဆတ္တပဉ္ဇရေ မဏ္ဍ
လာကာရေန ဗဒ္ဓဒဏ္ဍဝလယံ ဝါ။ **ဥက္ကိရိတွာ** တိ နိန္နံ, ဥန္နတံ ဝါ ကတွာ ဥဋ္ဌာပေတွာ။ **သာ ဝဋ္ဋတီ** တိ သာ လေခါ
ရဇ္ဇုကေဟိ ဗန္ဓန္တု ဝါ မာ ဝါ, ဗန္ဓိတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တမဟာထေရေန –

“ဆတ္တံ ပဏ္ဏမယံ ကိဉ္စိ, ဗဟိ အန္တော စ သဗ္ဗသော။
ပဉ္စဝဏ္ဏေန သုတ္တေန, သိဗ္ဗိတုံ န စ ဝဋ္ဋတိ။

“ဆိန္ဒိတုံ အဍ္ဎစန္ဒံ ဝါ, ပဏ္ဏေ မကရဒန္တကံ။
ဃဋကံ ဝါဠရူပံ ဝါ, လေခါ ဒဏ္ဍေ န ဝဋ္ဋတိ။

“သိဗ္ဗိတုံ ဧကဝဏ္ဏေန, ဆတ္တံ သုတ္တေန ဝဋ္ဋတိ။
ထိရတ္ထံ ပဉ္စဝဏ္ဏေန, ပဉ္ဇရံ ဝါ ဝိနန္ဓိတုံ။

“ဃဋကံ ဝါဠရူပံ ဝါ, လေခါ ဝါ ပန ကေဝလာ။
ဆိန္ဒိတွာ ဝါပိ ဃံသိတွာ, ဓာရေတုံ ပန ဝဋ္ဋတိ။

“အဟိစ္ဆတ္တကသဏ္ဌာနံ, ဒဏ္ဍဗုန္ဒမှိ ဝဋ္ဋတိ။
ဥက္ကိရိတွာ ကတာ လေခါ, ဗန္ဓနတ္ထာယ ဝဋ္ဋတီ”တိ။

တဿ ဝဏ္ဏနာယမ္ပိ **ဆတ္တံ ပဏ္ဏမယံ ကိဉ္စီ** တိ တာလပဏ္ဏာဒိပဏ္ဏစ္ဆဒနံ ယံ ကိဉ္စိ ဆတ္တံ။ **ဗဟီ**တိ ဥပရိ။ **အန္
တော**တိ ဟေဋ္ဌာ။ **သိဗ္ဗိတု** န္တိ ရူပံ ဒဿေတွာ သူစိကမ္မံ ကာတုံ။ **ပဏ္ဏေ** တိ ဆဒနပဏ္ဏေ။ **အဍ္ဎစန္ဒ** န္တိ အဍ္ဎ
စန္ဒာကာရံ။ **မကရဒန္တက** န္တိ မကရဒန္တာကာရံ, ယံ “ဂိရိကူဋ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ မုခဝဋ္ဋိ
ယာ နာမေတွာ ဗဒ္ဓပဏ္ဏကောဋိယာ ဝါ မတ္ထကမဏ္ဍလကောဋိယာ ဝါ ဂိရိကူဋာဒိံ ကရောန္တိ, ဣမိနာ တံ ပဋိက္ခိတ္
တံ။ **ဒဏ္ဍေ** တိ ဆတ္တဒဏ္ဍေ။ **ဃဋက**န္တိ ဃဋာကာရော။ **ဝါဠရူပံ ဝါ**တိ ဗျဂ္ဃာဒိဝါဠာနံ ရူပကံ ဝါ။ **လေခါ**တိ ဥက္ကိ
ရိတွာ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ ဝါ စိတ္တကမ္မဝသေန ဝါ ကတရာဇိ။ ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ သုတ္တာနံ အန္တရေ နီလာဒိဧကဝဏ္ဏေန သု
တ္တေန ထိရတ္ထံ ဆတ္တံ အန္တော စ ဗဟိ စ သိဗ္ဗိတုံ ဝါ ဆတ္တဒဏ္ဍဂ္ဂါဟကသလာကပဉ္ဇရံ ထိရတ္ထံ ဝိနန္ဓိတုံ
ဝါ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **ပဉ္စဝဏ္ဏာနံ ဧကဝဏ္ဏေန ထိရတ္ထ** န္တိ ဣမိနာ အနေကဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌ
တ္ထာယ သိဗ္ဗိတုဉ္စ ဝိနန္ဓိတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ ပောတ္ထကေသု ပန “ပဉ္စဝဏ္ဏေနာ”တိ ပါဌော ဒိဿတိ, ဝါ

ဿ ကေဝဏ္ဏေန ပဥ္စဝဏ္ဏေန တ သုတ္တေန ထိရတ္ထံ သိဗ္ဗိတုံ ဝိနန္ဓိတုံ တ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ ဟောတိ။

ဧတ္ထ စ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေန "ပဥ္စဝဏ္ဏေန သုတ္တေန သိဗ္ဗိတုံ န စ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဟဌေန စ "ကေစိ တာလပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ ပဥ္စဝဏ္ဏေန သုတ္တေန သိဗ္ဗေတွာ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ကရောန္တိ, တံ န ဝဋ္ဋတိ, ဧကဝဏ္ဏေန ပန နီလေန ဝါ ပီတကေန ဝါ ယေန ကေနစိ သုတ္တေန အန္တော ဝါ ဗဟိ ဝါ သိဗ္ဗိတုံ, ဆတ္တဒဏ္ဍဂ္ဂါဟကံ သလာကပဉ္ဇရံ ဝါ ဝိနန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တဉ္စ ခော ထိရကရဏတ္ထံ, န ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယာ"တိ အဌကထာဟဌေန စ ဝိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ သော န ဂဟေတဗ္ဗော။

လေခာ ဝါ ပန ကေဝလာတိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ သကလာ လေခာ ဝါ။ **ဆိန္ဒိတွာ** တိ ဥက္ကိရိတွာ ကတံ ဆိန္ဒိတွာ။ **ဃံသိတွာ**တိ စိတ္တကမ္မာဒိဝသေန ကတံ ဃံသိတွာ။ **ဒဏ္ဍဗုန္ဒမှိ** တိ ဆတ္တဒဏ္ဍဿ ပဉ္စရေ ကဟဏတ္ထာယ ဖာလိတဗုန္ဒမှိ, မူလေတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ နိဿန္ဒေဟ ဝုတ္တနယော။ ခုဒ္ဒသိက္ခာဂဏ္ဌိပဒေ ပန "ဆတ္တပိဏ္ဍိယာ မူလေ"တိ ဝုတ္တံ။ **အဟိစ္ဆတ္တကသဏ္ဌာန** န္တိ ဖုလ္လအဟိစ္ဆတ္တကာကာရံ။ ရဇ္ဇုကေဟိ ကဟာပေတွာ ဒဏ္ဍေ ဗန္ဓန္တိ, တသ္မိံ ဗန္ဓနဋ္ဌာနေ **ဝလယမိဝ ဥက္ကိရိတွာ** တိ ဝလယံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာပေတွာ။ **ဗန္ဓနတ္ထာယာ**တိ တတေန ယထာ န စလတိ, ဧဝံ ရဇ္ဇူဟိ ဒဏ္ဍေ ပဉ္စရဿ ဗန္ဓနတ္ထာယ။ ဥက္ကိရိတွာ ကတာ လေခာ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ယထာ တတပ္ပဟာရေန အစလနတ္ထံ ဆတ္တမဏ္ဍလိကံ ရဇ္ဇုကေဟိ ကဟာပေတွာ ဒဏ္ဍေ ဗန္ဓန္တိ, တသ္မိံ ဗန္ဓနဋ္ဌာနေ ဝလယမိဝ ဥက္ကိရိတွာ လေခံ ဌပေန္တိ, သာ ဝဋ္ဋတီတိ။ သစေပိ န ဗန္ဓတိ, ဗန္ဓနာရဟဋ္ဌာနတ္တာ ဝလယံ ဥက္ကိရိတွာ ဝဋ္ဋတီတိ ဂဏ္ဌိပဒေ ဝုတ္တန္တိတိ အာဂတံ, တသ္မာ ပက္ခရဏေသု အာဂတနယေနေဝ ဆတ္တေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ။

၇. စီဝရေ ပန **နာနာသုတ္တကေဟီ** တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၈၅; ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၈၅) နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ။ ဣဒဉ္စ တထာ ကရောန္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, ဧကဝဏ္ဏသုတ္တကေနပိ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ "ပကတိသူစိကမ္မမေဝ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ **ပဋ္ဋမုခေ** တိ ဒွိန္နံ ပဋ္ဋာနံ သင်္ဃဋ္ဋိတဋ္ဌာနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပရိယန္တေ** တိ စီဝရပရိယန္တေ၊ အနုဝါတံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဝေဏိ**တိ ဝရကသီသာကာရေန သိဗ္ဗနံ။ **သင်္ခလိက** န္တိ ဒွိဂုဏသင်္ခလိကာကာရေန သိဗ္ဗနံ, ဗိဠာလသင်္ခလိကာကာရေန သိဗ္ဗနံ ဝါ။ ဝေဏိံ ဝါ သင်္ခလိကံ ဝါ ကရောန္တီတိ ကရဏကိရိယာယ သမ္ဗန္ဓော။ **အဂ္ဃိယံ** နာမ စေတိယသဏ္ဌာနံ, ယံ "အဂ္ဃိယတ္ထမ္ဘော"တိ ဝဒန္တိ။ **ဂယာ** နာမ မူလေ တနုကံ အဂ္ဂေ မဟန္တံ ကတွာ ဂဒါကာရေန သိဗ္ဗနံ။ **မုဂ္ဂရော** နာမ မူလေ စ အဂ္ဂေ စ ဧကသဒိသံ ကတွာ မုဂ္ဂရာကာရေန သိဗ္ဗနံ။ **ကက္ကဋက္ခီနိ ဥက္ကိရန္တီ**တိ ဂဏ္ဌိကပဋ္ဋပါသကပဋ္ဋာနံ အန္တေ ပါဒ္ဒိဗဒ္ဓံ ကတွာ ကက္ကဋကာနံ အက္ခိသဏ္ဌာနံ ပဋ္ဌပေန္တိ, ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ **"ကောဏသုတ္တပိဠကာ** တိ ဂဏ္ဌိကပါသကပဋ္ဋာနံ ကောဏေဟိ နီဟဋသုတ္တာနံ ကောဋိယော"တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ ကထံ ပန တာ ပိဠကာ ဒုဝိညေယျရူပါ ကာတဗ္ဗာတိ? ကောဏေဟိ နီဟဋသုတ္တာနံ အန္တေသု ဧကတရံ ဂဏ္ဌိကကရဏေန ဝါ ပုန နိဝတ္တေတွာ သိဗ္ဗနေန ဝါ ဒုဝိညေယျသဘာဝံ ကတွာ သုတ္တကောဋိယော ရဿံ ကတွာ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။ ဓမ္မသိရိတ္ထေရေန ပန "ကောဏသုတ္တာ စ ပိဠကာ, ဒုဝိညေယျာဝ ကပ္ပရေ"တိ ဝုတ္တံ, တထာ အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေနပိ "သုတ္တာ စ ပိဠကာ တတ္ထ, ဒုဝိညေယျာဝ ဒီပိတာ"တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တေသံ မတေန ကောဏသုတ္တာ စ ပိဠကာ စ ကောဏသုတ္တပိဠကာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၈၅) **ကောဏသုတ္တပိဠကာ** တိ ဂဏ္ဌိကပါသကပဋ္ဋာနံ ကောဏေဟိ ဗဟိ နိဂ္ဂတသုတ္တာနံ ပိဠကာကာရေန ဌပိတကောဋိယောတိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တေ ပိဠကေ ဆိန္ဒိတွာ ဒုဝိညေယျာ ကာတဗ္ဗာတိ တေသံ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန "ကောဏသုတ္တာ စ ပိဠကာ စာတိ ဒွေဝယေတ"တိ ဝဒန္တိ, တေသံ မတေန ဂဏ္ဌိကပါသကပဋ္ဋာနံ ကောဏတော ကောဏံ နီဟဋသုတ္တာ ကောဏသုတ္တာ နာမ။ သမန္တတော ပန ပရိယန္တေန ဂတာ စတုရဿသုတ္တာ ပိဠကာ နာမ။ တံ ဒုဝိဓမ္ပိ ကေစိ စီဝရတော ဝိသုံ ပညာနတ္ထာယ ဝိကာရယုတ္တံ ကရောန္တိ, တံ နိသေဓာယ "ဒုဝိညေယျရူပါ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ, န ပန သဗ္ဗထာ အစက္ခုကေစရဘာဝေန သိဗ္ဗနတ္ထာယ တထာသိဗ္ဗနဿ အသက္ကုဏေယျတ္တာ, ယထာ ပကတိစီဝရတော ဝိကာရော န ပညာယတိ, ဧဝံ သိဗ္ဗိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ရဇနကမ္မတော ပုဗ္ဗေ ပညာယမာနောပိ ဝိသေသော စီဝရေ ရတ္တေ ဧကဝဏ္ဏတော န ပညာယတီတိ အာဟ **"စီဝရေ ရတ္တေ"**တိ။

၈. မဏိနာတိ နီလမဏိအာဒိပဟာသာဏေန, အံသဗဒ္ဓကကာယဗန္ဓနာဒိကံ အစီဝရတ္တာ သင္ဃာဒိပိ ဃံသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ကဏ္ဍုသုတ္တက**န္တိ စီဝရဿ ဒီဃတော တိရိယဉ္စ သိဗ္ဗိတာနံ စတူသု ကဏ္ဍေသု ကောဏေသု စ နိက္ခန္တာနံ သုတ္တသီသာနမေတံ နာမံ, တံ ဆိန္ဒိတုမ္ပိ ဟာရပိတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **"ရဇိတကာလေ ဆိန္ဒိတဗ္ဗ"**န္တိ။ ဘဂဝတာ အနုညာတံ ဧကံ ကဏ္ဍုသုတ္တမ္ပိ အတ္ထိ, တံ ပန နာမေန သဒ္ဒိသမ္ပိ ဣတော အညမေတတိ ဒဿေတုံ **"ယံ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **လဂ္ဂနတ္ထာယာ**တိ စီဝရရဇ္ဇုယံ စီဝရဗန္ဓနတ္ထာယ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၈၅) တွေကမေဝ ဝုတ္တံ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၈၅) ပန **"ဟာသကံ ကတ္ဂတ ဗန္ဓိတဗ္ဗ**န္တိ ရဇနကာလေ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, သေသကာလေ မောစေတ္ဂတ ဌပေတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိနယသင်္ဂဟပ္ပကရဏဿ ပောရာဏဋီကာယမ္ပိ ဣဒမေဝ ဂဟေတ္ဂတ ဝုတ္တံ, တံ ပန စီဝရက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၃၄၄) "မဇ္ဈေန လဂ္ဂေန္တိ, ဥဘတော ဂလတိ, ဘဂဝတော တေမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကဏ္ဍေ ဗန္ဓိတုန္တိ။ ကဏ္ဍော ဇီရတိ။ ဘဂဝတော တေမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကဏ္ဍုသုတ္တက"န္တိ ဧဝံ အနုညာတစီဝရရဇ္ဇုယံ ရဇိတ္ဂတ ပသာရိတစီဝရဿ ဩလမ္ဗကသုတ္ဂတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဂဏ္ဌိကေတိ စီဝရဟာရပနကာလေ ဟာသကေ လဂ္ဂပနတ္ထံ ကတေ ဒန္တာဒိမယေ ဂဏ္ဌိကေ။ **ပိဠကာ**တိ ဗိန္ဒုံ ဗိန္ဒုံ ကတ္ဂတ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗပိဠကာ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယပ္ပကရဏေ –

"နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ၊ မဏ္ဍနတ္ထာယ စီဝရံ။
သမံ သတပဒာဒီနံ၊ သိဗ္ဗိတုံ န စ ဝဋ္ဋတိ။

"ပတ္တဿ ပရိယန္တေ တ၊ တထာ ပတ္တမုခေပိ စ။
ဝေဏိံ သင်္ခလိကံ ဝါပိ၊ ကရောတော ဟောတိ ဒုက္ကဋံ။

"ပဋ္ဋမ္ပိ ဂဏ္ဌိပာသာနံ၊ အဋ္ဌကောဏာဒိကံ ဝိဓိံ။
တတ္ထဂ္ဃိယဂအာရုပ်၊ မုဂ္ဂရာဒိံ ကရောန္တိ စ။

"တတ္ထ ကက္ကဋကက္ခီနိ၊ ဥဋ္ဌာပေန္တိ န ဝဋ္ဋတိ။
သုတ္တာ စ ပိဠကာ တတ္ထ၊ ဒုဝိဉေယ္ယာဝ ဒီပိတာ။

"စတုကောဏာဝ ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဂဏ္ဌိပာသကပဋ္ဋကာ။
ကဏ္ဍကောဏေသု သုတ္တာနိ၊ ရတ္တေ ဆိန္ဒေယ္ယ စီဝရေ။

"သူစိကမ္မဝိကာရံ တ၊ အညံ တ ပန ကိဉ္စိပိ။
စီဝရေ ဘိက္ခုနာ ကာတုံ၊ ကာရာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

"ယော စ ပက္ခိပတိ ဘိက္ခု စီဝရံ၊
ကဉ္စိပိဋ္ဌခလိအလ္လိကာဒိသု။
ဝဏ္ဏမဋ္ဌမဘိပတ္ထယံ ပရံ၊
တဿ နတ္ထိ ပန မုတ္တိ ဒုက္ကဋာ။

"သူစိဟတ္ထမလာဒီနံ၊ ကရဏေ စီဝရဿ စ။
တထာ ကိလိဋ္ဌကာလေ စ၊ ဓောဝနတ္ထံ တု ဝဋ္ဋတိ။

"ရဇနေ ပန ဂန္ဓံ တ၊ တေလံ တ လာခမေဝ တ။
ကိဉ္စိ ပက္ခိပိတုံ တတ္ထ၊ ဘိက္ခုနော န စ ဝဋ္ဋတိ။

‘‘သင္ဒေနံ မဏိနာ တပိ၊ အညေနပိ စ ကေနစိ။
စီဝရံ န စ ဃင္ေဃယ်၊ ဃံသိတဗၺံ န အေဏိယာ။

‘‘စီဝရံ အေဏိယံ ကတ္ဝာ၊ နာတိဃင္ေဃယ် မုဋ္ဌိနာ။
ရတ္တံ ပဟာရိတုံ ကိဥၥိ၊ ဟတ္ေထဟေ၀ စ ဝဋ္ဋတိ။

‘‘ဂဏ္ဌိကေ ပန လေခာ တ၊ ပိဠကာ တ န ဝဋ္ဋတိ။
ကပ္ပဗိန္ဒုဝိကာရော တ၊ ဟင္ဒိကဏ္ဏိကဘေဒတော’’တိ။

ဝိနယသာရတ္ထသန္ဒီပနိယမ္ပိ **သမံ သတပအာဒီနန္တိ** သတပအာဒီဟိ သဒိသံ။ တုလ္ယတ္ေထ ကရဏဝစနမ္ပသင္ေဂ သာမိဝစနံ။ **ပဋ္ဋသ္သ ပရိယန္တေ တ** တိ အနုတတသ္သ ဥဘာယပရိယန္တေ တ။ **ပဋ္ဋမုခေပိ တ** တိ ဒ္ဝိန္နံ အာယာမဝိတ္ထာရ ပဋ္ဋာနံ သင္ဃဋ္ဋိတဋ္ဌာနေ, ကဏ္ေဏပိ တ ကေသ္ေဝ တ ပဋ္ဋသ္သ ဦနပူရဏတ္ထံ ဃဋ္ဋိတဋ္ဌာနေပိ တ ။ **ဝေဏိ**တိ ကုဒ္ရူသသီသာကာရေန သိဗ္ဗနံ။ ကေစိ ‘‘ဝရကသီသာကာရေနာ’’တိ ဝဒန္တိ။ **သင္ခလိက** န္တိ ဗိဠာလအာမသဒိသသိဗ္ဗနံ။ ကေစိ ‘‘သတပဒိသဒိသ’’န္တိ ဝဒန္တိ။

ပဋ္ဋမ္ပိ တိ ပတ္တမ္ပိ။ အဌကောဏာဒိကော ဝိဓိ ပကာရော ဧတသ္သာတိ **အဌကောဏာဒိကဝိဓိ,** တံ။ **အဌကောဏာဒိက**န္တိ တ ကထာဗန္ဓဝသေန နိဂ္ဂဟိတာဂမော။ ‘‘အဌကောဏာဒိကံ ဝိဓိ’’န္တိ ဧတံ ‘‘ပဋ္ဋ’’န္တိ ဧတသ္သ သမာနာဓိကရဏဝိသေသနံ, ကိရိယာဝိသေသနံ တ။ ‘‘ကရောန္တိ’’တိ က္ရိမိနာ သမ္ဗန္ေဓာ။ အထ တ **ပဋ္ဋ** န္တိ ဧတ္ထ ဘုမ္မတ္ေထ ဥပယောဂဝစနံ, ပဋ္ေဋတိ အတ္ေထာ။ ကၡမသ္မိံ ပကၡ္ေ **အဌကောဏာဒိက** န္တိ ဥပယောဂဝစနံ။ **ဝိဓိ**န္တိ ဧတသ္သ ဝိသေသနံ။ ကၡဓ ဝက္ခမာနစတုကောဏသဏ္ဌာနတော အညံ အဌကောဏာဒိကံ နာမ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ပဋ္ဋဒ္ဝယေ။ **အဂ္ဃိယဂအရူပ** န္တိ အဂ္ဃိယသဏ္ဌာနဥၥေဝ ဂဒာသဏ္ဌာနဥၥ သိဗ္ဗနံ။ **မုဂ္ဂရ** န္တိ လဂုဠသဏ္ဌာနသိဗ္ဗနံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန စေတိယာဒိသဏ္ဌာနာနံ ဂဟဏံ။

တတ္ထာ တိ ပဋ္ဋဒ္ဝယေ တသ္မိံ ဌာနေ။ **ကက္ကဋက္ခီနိ** တိ ကုဠီရကစ္ဆိသဒိသာနိ သိဗ္ဗနဝိကာရာနိ။ **ဥဌာပေန္တီ**တိ ကရောန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဂဏ္ဌိကပာသကပဋ္ဋေ။ **သုတ္တာ** တိ ကောဏတော ကောဏံ သိဗ္ဗိတသုတ္တာ စေဝ စတုရသ္သေ သိဗ္ဗိတသုတ္တာ စ။ **ပိဠကာ**တိ တေသမေဝ သုတ္တာနံ နိဝတ္တေတ္ဝာ သိဗ္ဗိတကောဋိယော စ။ **ဒုဝိ ညေယ္ယာတ**တိ ရဇနကာလေ ဒုဝိညေယ္ယရူပာ အနောဋ္ဌာရိကာ ဒီပိတာ ဝဋ္ဋန္တီတိ။ ယထာဟ ‘‘ကောဏသုတ္တပိဠကာ စ စီဝရေ ရတ္တေ ဒုဝိညေယ္ယရူပာ ဝဋ္ဋန္တီ’’တိ (ဟရာ. အဌ. ၁.၈၅)။

ဂဏ္ဌိကပဋ္ဋိကာ ဟာသပဋ္ဋိကာတိ ယောဇနာ။ **ကဏ္ဏကောဏေသု သုတ္တာနီ** တိ စီဝရကဏ္ဏေ သုတ္တာ စေဝ ဟ သကပဋ္ဋာနံ ကောဏေသု သုတ္တာနိ စ အစ္ဆိန္ဒတိ။ တ္ေထ စ စီဝရေ အာယာမတော ဝိတ္ထာရတော စ သိဗ္ဗိတ္ဝာ အနုတ တတော ဗဟိ နိက္ခမိတသုတ္တံ စီဝရံ ရဇိတ္ဝာ သုက္ခာပနကာလေ ရဇ္ဇုယာ တ စီဝရဝံသေ တ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဩလမ္ဗိတုံ အနု တတေ ဗန္ဓသုတ္တာနိ စ ကဏ္ဏသုတ္တာနိ နာမ။ ယထာဟ ‘‘စီဝရသ္သ ကဏ္ဏသုတ္တကံ န စ ဝဋ္ဋတိ, ရဇိတကာလေ ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ, ယံ ပန ‘အနုဇာနာမိ ဘိကၡဝေ ကဏ္ဏသုတ္တက’န္တိ ဧဝံ အနုညာတံ, တံ အနုတတေ ဟာသကံ ကတ္ဝာ ဗန္ဓိ တဗ္ဗံ ရဇနကာလေ လဂ္ဂနတ္ထာယာ’’တိ (ဟရာ. အဌ. ၁.၈၅)။

သူစိကမ္မဝိကာရံ တတိ စီဝရမဏ္ဍနတ္ထာယ နာနာသုတ္တကေဟိ သတပဒိသဒိသံ သိဗ္ဗန္တာ အာဂန္တုကပဋ္ဋံ ဌပေန္တိ, ဧဝရူပံ သူစိကမ္မဝိကာရံ တ။ **အညံ တ ပန ကိဥ္စိပိ** တိ အညမ္ပိ ယံ ကိဥ္စိ မာလာကမ္မမိဂပက္ခိပအာဒိကံ သိဗ္ဗနဝိကာရံ။ **ကာတု**န္တိ သယံ ကာတုံ။ **ကာရာပေတု**န္တိ အညေန တ ကာရာပေတုံ။

ယော ဘိက္ခု ပရံ ဥတ္တမံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌမဘိပတ္ထယန္ေတာ ကဥ္စိကပိဌခလိအလ္လိကာဒီသု စီဝရံ ပက္ခိပတိ, တသ္သ ပန ဘိက္ခုေနာ ဒုက္ကဋာ မောက္ေခာ န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ **ကဥ္စိက** န္တိ တဏ္ဍုလဓောဝနောဒကံ ကဥ္စိကသဒိသာ သုလာကဥ္ဇိကံ။ **ပိဌ** န္တိ တဏ္ဍုလပိဌံ။ တဏ္ဍုလပိဌေဟိ ပက္ကာ ခလိ။ **အလ္လိကာ** တိ နိယျာသော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန လာခာဒီနံ ဂဟဏံ။ စီဝရသ္သ ကရဏေ ကရဏကာလေ သမုဋ္ဌိတာနံ သူစိဟတ္ထမလာဒီနံ ကိလိဌကာလေ ဓောဝနတ္ထဥ္စ ကဥ္စိက ပိဌခလိအလ္လိကာဒီသု ပက္ခိပတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

တတ္ထာတိ ယေန ကသာဝေန စီဝရံ ရဇတိ, တသ္မိံ ရဇနေ စီဝရဿ သုဂန္ဓဘာဝတ္ထာယ **ဂန္ဓံ တ** ဥဇ္ဇလဘာဝတ္ထာယ **တေလံ တ** ဝဏ္ဏတ္ထာယ **လာခံ တ။ ကိဉ္စိ**တိ ဧဝရူပံ ယံ ကိဉ္စိ။ **မဏိနာ**တိ ဟသာဏေန။ **အညေနပိ စ ကေနစီ**တိ ယေန ဥဇ္ဇလံ ဟောတိ, ဧဝရူပေန မုဂ္ဂရာဒိနာ အညေနပိ ကေနစိ ဝတ္ထုနာ။ **အောဏိယာ**တိ ရဇနမ္ဗဏေ **န ဃံသိတဗ္ဗံ** ဟတ္ထေန ကဟာပေတ္တ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ရတ္တံ စီဝရံ ဟတ္ထေဟိ ကိဉ္စိ ထောကံ ပဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ယတ္ထ ပက္ကရဇနံ ပက္ခိပန္တိ, သာ ရဇနအောဏိ။ တတ္ထ အံသဗဒ္ဓကကာယဗန္ဓနာဒိံ ဃဋ္ဋေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဂဏ္ဌိပဒေ ဝုတ္တံ။

ဂဏ္ဌိကေတိ ဝေဠုဒန္တဝိသာဏာဒိမယဂဏ္ဌိကေ။ **လေခာ တ**တိ ဝဋ္ဋာဒိဘေဒာ လေခာ တ။ **ပိဠကာ**တိ သာသပဗီဇသဒိသာ ခုဒ္ဒကဗုဗ္ဗုဠာ။ **ဟဋ္ဋိကဏ္ဏိကဘေဒတော**တိ မဏိကာဝဋ္ဋိရူပပုပ္ဖကဏ္ဏိကရူပဘေဒတော။ "ကပ္ပဗိန္ဒုဝိကာရော တ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ"တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တထေဝ စီဝရေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

၉. ပတ္တေ တ ထာလကေ တတိအာဒီသု **ထာလကေ**တိ တမ္ဗာဒိမယေ ပုဂ္ဂလိကေ တိဝိဓေပိ ကပ္ပိယထာလကေ။ **န ဝဋ္ဋတီ**တိ မဏိဝဏ္ဏကရဏပယောဂေ န ဝဋ္ဋတိ, တေလဝဏ္ဏပယောဂေ ပန ဝဋ္ဋတိ။ **တေလဝဏ္ဏော**တိ သမဏသာရုပ္ပဝဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, မဏိဝဏ္ဏံ ပန ပတ္တံ အညေန ကတံ လဘိတ္တ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ပတ္တမဏ္ဍလေ**တိ တိပုသီသာဒိမယေ ပတ္တဋ္ဌပနကမဏ္ဍလေ။ "န ဘိက္ခဝေ ဝိစိတ္တာနိ ပတ္တမဏ္ဍလာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ ရူပကာကိဏ္ဏာနိ ဘိတ္တိကမ္မကတာနီ"တိ (စူဠဝ. ၂၅၃) ဝုတ္တတ္တာ **"ဘိတ္တိကမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မကရဒန္တကံ ဆိန္ဒိတု"န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၃) ဝုတ္တတ္တာ **"မကရဒန္တကံ ပန ဝဋ္ဋတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

"ထာလကဿ စ ပတ္တဿ, ဗဟိ အန္တောပိ တ ပန။
အာရဂ္ဂေန ကတာ လေခာ, န စ ဝဋ္ဋတိ ကာစိပိ။

"အာရောပေတ္တ ဘမံ ပတ္တံ, မဇ္ဇိတ္တ စေ ပစန္တိ စ။
'မဏိဝဏ္ဏံ ကရိဿာမ', ဣတိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

"ပတ္တမဏ္ဍလကေ ကိဉ္စိ။
ဘိတ္တိကမ္မံ န ဝဋ္ဋတိ။
န အေသော ကောစိ တတ္ထဿ။
ကာတုံ မကရဒန္တက"န္တိ။

ဝိနယသာရတ္ထသန္ဒီပနိယမ္ပိ **အာရဂ္ဂေနာ**တိ အာရကဏ္ဋကဂ္ဂေန, သူစိမုခေန တ။ **ကာစိပိ လေခာ**တိ ဝဋ္ဋကကေ မုတ္တာဒိသဏ္ဌာနာ ယာ ကာစိပိ ရာဇိ။ **ဘမံ အာရောပေတ္တ**တိ ဘမေ အလ္လီယာပေတ္တ။ **ပတ္တမဏ္ဍလကေ**တိ ပတ္တေ ဆဝိရက္ခဏတ္ထာယ တိပုသီသာဒီဟိ ကတေ ပတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ အာဓာရာဒီနံ ဥပရိ ကာတဗ္ဗေ ပတ္တမဏ္ဍလကေ။ **ဘိတ္တိကမ္မ**န္တိ နာနာကာရရူပကကမ္မဝိစိတ္တံ။ ယထာဟ "န, ဘိက္ခဝေ, ဝိစိတ္တာနိ ပတ္တမဏ္ဍလာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ ရူပကာကိဏ္ဏာနိ ဘိတ္တိကမ္မကတာနီ"တိ။ **တတ္ထာ**တိ တသ္မိံ ပတ္တမဏ္ဍလေ။ **အဿာ**တိ ဘိက္ခုဿ။ **မကရဒန္တက**န္တိ ဂိရိကူဋန္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဧဝံ ပတ္တထာလကာဒီသု ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

ဓမကရဏ။ပေ.။ လေခာ န ဝဋ္ဋတီတိ အာရဂ္ဂေန ဒိန္နလေခာ န ဝဋ္ဋတိ, ဇာတိဟိင်္ဂုလိကာဒိဝဏ္ဏေဟိ ကတလေခာ ပန ဝဋ္ဋတိ။ **ဆတ္တမုခဝဋ္ဋိယ**န္တိ ဓမကရဏဿ ဟတ္ထေန ဂဟဏတ္ထံ ကတဿ ဆတ္တာကာရဿ မုခဝဋ္ဋိယံ။ "ပရိဿာဝနဗန္ဓဋ္ဌာနေ"တိ ကေစိ။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေပိ –

"န ဓမ္မကရဏစ္ဆတ္တေ၊ လေခာ ကာစိပိ ဝဋ္ဋတိ။
ကုစ္ဆိယံ တ ဌပေတ္တ တံ၊ လေခံ တု မုခဝဋ္ဋိယ"န္တိ။ –

ဝုတ္တံ။ တဋ္ဋီကာယံ ပန "မုခဝဋ္ဋိယာ ယာ လေခာ ပရိဿာဝနဗန္ဓနတ္ထာယ အနုညာတာ, တံ လေခံ ဌပေတ္တ ဓမကရဏစ္ဆတ္တေ တ ကုစ္ဆိယံ တ ကာစိ လေခာ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ"တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဓမက

ရဏော ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

၁၀. ကာယဗန္ဓနေ ပန **ကက္ကဋက္ခီနိ** တိ ကက္ကဋကသ္သ အက္ခိသဒိသာနိ။ **မကရမုခန္တိ** မကရမုခသဏ္ဌာနံ။ **ဒေဍ္ဍုဘသီသန္တိ** ဥဒကသပ္ပသီသသဒိသသဏ္ဌာနာနိ။ **အစ္ဆိနီ** တိ ကုဉ္ဇရစ္ဆိသဏ္ဌာနာနိ။ **ဧကမေဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဧကရဇ္ဇုကံ ဒ္ဝိဂုဏတိဂုဏံ ကတွာ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဧကမေဝ ပန သတတရမ္ပိ သရီရံ ပရိက္ခိပိတွာ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ‘‘ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာ ဧကေန နိရန္တရံ ဝေဌေတွာ ကတံ ဗဟုရဇ္ဇုကန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ တံ မုရဇသင်္ခံ န ဂစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မုရဇဉ္ဟိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ဌာနံ ဝေဌေတွာ ကရောန္တိ။ ဣဒံ ပန မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏာသင်္ခာတံ ပာမင်္ဂသဏ္ဌာနဉ္စ ဒသာသု ဝဋ္ဋတိ ‘‘ကာယဗန္ဓနသ္သ ဒသာ ဇီရန္တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏ’’န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၈) ဝုတ္တတ္တာ။

ဝိဓေတိ ဒသာပရိယောသာနေ ထိရဘာဝါယ ဒန္တဝိသာဏသုတ္တာဒီဟိ ကတေ ဝိဓေ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၈၅) ပန ‘‘ကာယဗန္ဓနသ္သ ပာသန္တေ ဒသာမူလေ တသ္သ ထိရဘာဝတ္ထံ ကတ္တဗ္ဗေ ဒန္တဝိသာဏာဒိမယေ ဝိဓေ’’တိ ဝုတ္တံ။ **အဋ္ဌမင်္ဂလာနီ** နာမ သင်္ခေါ, စက္ကံ, ပုဏ္ဏကုမ္ဘော, ဂယာ, သိရီဝစ္ဆော, အင်္ကုသော, ဓဇံ, သောဝတ္ထိကန္တိ။ မစ္ဆယုဂဠဆတ္တနန္ဒိယာဝဋ္ဋာဒိဝသေနပိ ဝဒန္တိ။ **ပရိစ္ဆေဒလေခာမတ္တန္တိ** ဒန္တာဒီဟိ ကတသ္သ ဝိဓသ္သ ဥဘောသု ကောဋီသု ကာတဗ္ဗပရိစ္ဆေဒရာဇိမတ္တံ။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယပ္ပကရဏေပိ –

‘‘သုတ္တံ တ ဒိဂုဏံ ကတွာ, ကောဋ္ဋေန္တိ စ တဟိံ တဟိံ။
ကာယဗန္ဓနသောဘတ္ထံ, တံ န ဝဋ္ဋတိ ဘိက္ခုနော။

‘‘ဒသာမုခေ ဒဠှတ္ထာယ, ဒ္ဝီသု အန္တေသု ဝဋ္ဋတိ။
မာလာကမ္မလတာကမ္မ-စိတ္တိကမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။

‘‘အက္ခီနိ တတ္ထ ဒသ္သေတွာ။
ကောဋ္ဋိတေ ပန ကာ ကထာ။
ကက္ကဋက္ခီနိ တ တတ္ထ။
ဥဋ္ဌာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

‘‘ဃဋံ ဒေဍ္ဍုဘသီသံ တ, မကရသ္သ မုခမ္ပိ တ။
ဝိကာရရူပံ ယံ ကိဉ္စိ, န ဝဋ္ဋတိ ဒသာမုခေ။

‘‘ဥဇုကံ မစ္ဆကဏ္ဋံ တ, မဋ္ဌံ တ ပန ပဋ္ဋိကံ။
ခဇ္ဇူရိပတ္တကာကာရံ, ကတွာ ဝဋ္ဋတိ ကောဋ္ဋိတံ။

‘‘ပဋ္ဋိကာ သူကရန္တန္တိ, ဒုဝိဓံ ကာယဗန္ဓနံ။
ရဇ္ဇုကာ ဒုသ္သပဋ္ဋာဒိ, သဗ္ဗံ တသ္သာနုလောမိကံ။

‘‘မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏဉ္စ, ဒေဍ္ဍုဘဉ္စ ကလာဗုကံ။
ရဇ္ဇုယော စ န ဝဋ္ဋန္တိ, ပုရိမာ ဒ္ဝေဒသာ သိယုံ။

‘‘ဒသာ ပာမင်္ဂသဏ္ဌာနာ, နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ကာယဗန္ဓနေ။
ကော ဒ္ဝိတိစတသ္သော တ, ဝဋ္ဋန္တိ န တတော ပရံ။

‘‘ဧကရဇ္ဇုမယံ ဝုတ္တံ, မုနိနာ ကာယဗန္ဓနံ။
တဉ္စ ပာမင်္ဂသဏ္ဌာနံ, ဧကမ္ပိ စ န ဝဋ္ဋတိ။

‘‘ရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာ, ဗဟူ ဧကာယ ရဇ္ဇုယာ။

နိရန္တရဉ္ပတ္တိ ဝေဌေတွ္ပ၊ ကတံ ဝဋ္ဋတိ ဗန္ဓိတုံ။

“ဒန္တကဌ္ဌဝိသာဏဋ္ဌိ-လောဟဝေဠုနဠဗ္ဘုတာ။
ဇတုသင်္ခမယာ သုတ္တ-ဖလဇာ ဝိဓကော မတာ။

“ကာယဗန္ဓနဝိဓေပိ ၊ ဝိကာရော န စ ဝဋ္ဋတိ။
တတ္ထ တတ္ထ ပရိစ္ဆေဒ-လေခာမတ္တံ တု ဝဋ္ဋတီ”တိ။ –

ဝုတ္တံ။

ဝိနယသာရတ္ထသန္ဒီပနိယမ္ပိ **တဟိံ တဟိံ**န္တိ ပဋ္ဋိကာယ တတ္ထ တတ္ထ။ **တန္တိ** တထာကောဋ္ဋိတဒိဂုဏသုတ္တကာယဗန္ဓနံ။ အန္တေသု ဒဋ္ဋဟတ္ထာယ ဒသာမုခေ ဒိဂုဏံ ကတ္တ ကောဋ္ဋေန္တိ, ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **စိတ္တကမ္မ ပီ**တိ မာလာကမ္မလတာကမ္မစိတ္တယုတ္တမ္ပိ ကာယဗန္ဓနံ။ **အကိုဒ္ဒိ** တိ ကုဥ္စရက္ခိနို။ **တတ္ထာ** တိ ကာယဗန္ဓနေ န ဝဋ္ဋတီတိ ကာ ကထာ။ **ဥဒ္ဒါပေတု** န္တိ ဥက္ကိရိတုံ။

ဃဋ္ဋန္တိ ဃဋ္ဋသဏ္ဌာနံ။ **ဒေဍ္ဍုဘသီသံ တ** တိ ဥဒကသပ္ပသီသံ မုခသဏ္ဌာနံ တ။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိကာရရူပံ ဒသာမုခေ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ တွေ စ ဥဘယပသ္သေသု မစ္ဆကဏ္ဋကယုတ္တံ မစ္ဆသ္သ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကံ ဝိယ ယသ္သာ ပဋ္ဋိကာယ တယနံ ဟောတိ, ဣဒံ ကာယဗန္ဓနံ **မစ္ဆကဏ္ဋကံ** နာမ။ ယသ္သ ခဇ္ဇုရိပတ္တသဏ္ဌာနမိဝ တယနံ ဟောတိ, တံ **ခဇ္ဇုရိပတ္တကာကာရံ** နာမ။

ပကတိဝိကာရာ ပဋ္ဋိကာ **သူကရန္တံ** နာမ ကုဉ္စိကာကောသသဏ္ဌာနံ။ **တသ္သ** ဒုဝိဓေသ္သ ကာယဗန္ဓနသ္သ။ တတ္ထ ရဇ္ဇုကာ သူကရန္တာနုလောမိကာ, ဒုသ္သပဋ္ဋံ ပဋ္ဋိကာနုလောမိကံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနံ ဂဟိတံ, တဥ္စ သူကရန္တာနုလောမိကံ။ ယထာဟ “ဧကရဇ္ဇုကံ ပန မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနဉ္စ သူကရန္တံ အနုလောမေတီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၈)။ တတ္ထ ရဇ္ဇုကာ နာမ ဧကဝဋ္ဋာ, ဗဟုရဇ္ဇုကသ္သ အကပ္ပိယဘာဝံ ဝက္ခတိ။ မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနံ နာမ စတုရသ္သံ အကတ္တ သဇ္ဇိတန္တိ ဂဏ္ဌိပဒေ ဝုတ္တံ။

မုရဇံ နာမ မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ဌာနံ ဝေဌေတွ္ပတ ကတံ။ **ဝေဌေတွ္ပတ**တိ နာနာသုတ္တေဟိ ဝေဌေတွ္ပ။ သိက္ခာဘာဇနဝိနိစ္ဆယေ ပန “ဗဟုကာ ရဇ္ဇုယော ဧကတော ကတ္တ ဧကာယ ရဇ္ဇုယာ ဝေဌိတ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **မဒ္ဒဝီဏံ** နာမ ပာမင်္ဂသဏ္ဌာနံ။ **ဒေဍ္ဍုဘကံ** နာမ ဥဒကသပ္ပသီသံ။ **ကလာဗုကံ** နာမ ဗဟုရဇ္ဇုကံ။ **ရဇ္ဇုယော** တိ ဥဘယကောဋ္ဋိယံ ဧကတော အဗန္ဓာ ဗဟုရဇ္ဇုယော, တထာဗန္ဓာ ကလာဗုကံ နာမ ဟောတိ။ **န ဝဋ္ဋန္တီ** တိ မုရဇာဒီနိ ဣမာနိ သဗ္ဗာနိ ကာယဗန္ဓနာနိ န ဝဋ္ဋန္တိ။ **ပုရိမာ ဒွေဝ**တိ မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏနာမကဥ္စာတိ ဒွေဝ။ “ဒသာသု သိယု”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန ဝဏ္ဏလောပေန “ဒသာ သိယု”န္တိ ဝုတ္တံ။ ယထာဟ “မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏန္တိ ဣဒံ ဒသာသုယေဝ အနုညာတ”န္တိ။

ပာမင်္ဂသဏ္ဌာနာ တိ ပာမင်္ဂအမံ ဝိယ စတုရသ္သသဏ္ဌာနာ။ **ဧကရဇ္ဇုမယ** န္တိ နာနာဝဋ္ဋေ ဧကတော ဝဋ္ဋေတွ္ပတ ကတံ ရဇ္ဇုမယံ ကာယဗန္ဓနံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ “ရဇ္ဇုကာ ဒုသ္သပဋ္ဋာဒီ”တိ တွေ ဧကဝဋ္ဋရဇ္ဇုကာ ဂဟိတာ။ ဣဓ ပန နာနာဝဋ္ဋေ ဧကတော ဝဋ္ဋေတွ္ပတ ကတာ ဧကာ ရဇ္ဇု ဂဟိတာ။ **တဉ္စာ** တိ တံ တ နယမ္ပိ ဧကရဇ္ဇုကကာယဗန္ဓနံ ပာမင်္ဂသဏ္ဌာနေန ဂန္ထိတံ။ **ဧကမ္ပိ စ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧကဝလမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။

ဗဟူ ရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတ္တတတိ ယောဇနာ။ **ဝဋ္ဋတိ ဗန္ဓိတု** န္တိ မုရဇံ ကလာဗုကဥ္စ န ဟောတိ, ရဇ္ဇုကကာယဗန္ဓနမေဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ အယံ ပန ဝိနိစ္ဆယော “ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတ္တ ဧကေန နိရန္တရံ ဝေဌေတွ္ပတ ကတံ ဗဟုရဇ္ဇုကန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အဋ္ဌကထာဂတော ဣဓ ဝုတ္တော။ သိက္ခာဘာဇနဝိနိစ္ဆယေ “ဗဟုရဇ္ဇုယော ဧကတော ကတ္တ ဧကာယ ဝေဌိတံ မုရဇံ နာမာ”တိ ယံ ဝုတ္တံ, တံ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈနတော န ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဒန္တ -သဒ္ဒေန ဟတ္ထိဒန္တာ ဝုတ္တာ။ **ဇတူ**တိ လာခါ။ **သင်္ခမယ** န္တိ သင်္ခနာဘိမယံ။ **ဝိဓကော မတာ**တိ တွေ **ဝေဓိကာ**တိပိ ဟဒ္ဒော, ဝိဓပရိယာယော။ **ကာယဗန္ဓနဝိဓေ** တိ ကာယဗန္ဓနသ္သ ဒသာယ ထိရဘာဝတ္ထံ ကဌ္ဌဒန္တာဒီဟိ

ကတေ ဝိဓေ။ **ဝိကာရော** အဠမင်္ဂလာဒိကော။ **တတ္ထ တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ။ **တု**-သဒ္ဒေန ဃဋ္ဋာကာရောပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတီတိ အတ္ထော ပကာသိတော, တသ္မာ တေန နယေန ကာယဗန္ဓနဝိစာရော ကာတဗ္ဗောတိ။

၁၁. အဍ္ဎုနိယံ ''ဥဇုကမေဝ''တိ ဝုတ္တတ္တာ စတုရဿာဒိသဏ္ဌာနာပိ ဝင္ကဂတိကာ **န ဝဋ္ဋတိ။ သိပာဋိကာယာ** တိ တသိအာဒိဘဏ္ဍပက္ခိပနေ။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယပ္ပကရဏေ ပန –

''မာလာကမ္မလတာကမ္မ-နာနာရူပဝိစိတ္တိတာ။
န စ ဝဋ္ဋတိ ဘိက္ခူနံ၊ အဍ္ဎနီ ဇနရဉ္ဇနီ။

''တာဒိသံ ပန ဃံသိတ္ဝာ၊ ဝေဌေတ္ဝာ သုတ္တကေန ဝာ။
ဝဠဉ္ဇန္တဿ ဘိက္ခုဿ၊ န ဒောသော ကောစိ ဝိဇ္ဇတိ။

''ဝဋ္ဋာ ဝာ စတုရဿာ ဝာ၊ အဋ္ဌံသာ ဝာပိ အဍ္ဎနီ။
ဝဋ္ဋတေဝါတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌာ န ဝဋ္ဋတိ။

''တထာဍ္ဎုနိသလာကာပိ၊ အဍ္ဎုနိထဝိကာယ စ။
နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ၊ စိတ္တကမ္မံ န ဝဋ္ဋတိ။

''ဧကဝဏ္ဏေန သုတ္တေန၊ သိပာဋိံ ယေန ကေနစိ။
ယံ ကိဉ္စိ ပန သိဗ္ဗေတ္ဝာ၊ ဝဠဉ္ဇန္တဿ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ –

အာဂတံ။

တဋ္ဋီကာယမ္ပိ **မာလာ။ပေ။ စိတ္တိတာ** တိ မာလာကမ္မလတာကမ္မေဟိ စ မိဂပက္ခိရူပာဒိနာနာရူပေဟိ စ ဝိစိတ္တိတာ။ **ဇနရဉ္ဇနီ** တိ ဗာလဇနပလောဘိနီ။ **အဋ္ဌံသာ ဝာပိ** တိ ဧတ္ထ **အပိ**-သဒ္ဒေန သောဠသံသာဒီနံ ဂဟဏံ။ **ဝဏ္ဏမဋ္ဌာ** တိ မာလာကမ္မာဒိဝဏ္ဏမဋ္ဌာ။ အဍ္ဎုနီသလာကာပိ တထာ ဝဏ္ဏမဋ္ဌာ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ အဍ္ဎုနီထဝိကာယ စ နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ စိတ္တကမ္မံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဟဋ္ဌော ယုဇ္ဇတိ, ''ထဝိကာပိ တ''တိ ဟဋ္ဌော ဒိဿတိ, သော န ဂဟေတဗ္ဗော။ ''ပိတာဒိနာ ယေန ကေနစိ ဧကဝဏ္ဏေန သုတ္တေန ပိလောတိကာဒိမယံ ကိဉ္စိပိ သိပာဋိကံ သိဗ္ဗေတ္ဝာ ဝဠဉ္ဇန္တဿ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ''တိ အာဂတံ။

၁၂. အာရကဏ္ဍကာ ဒီသု **အာရကဏ္ဍကေ** တိ ပောတ္ထကာဒိအဘိသင်္ခရဏတ္ထံ ကတေ ဒီဃမုခသတ္ထကေ။ ဘမကာရာနံ အရုအာဒိလိခနသတ္ထကန္တိ ကေစိ။ **ဝဋ္ဋမဏိက** န္တိ ဝဋ္ဋံ ကတ္ဝာ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗဗုဗ္ဗုဠကံ။ **အညန္တိ** ဣမိနာ ပိဠကာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပိပ္ဖလိကေ** တိ ယံ ကိဉ္စိ ဆေဒနကေ ခုဒ္ဒကသတ္ထေ။ **မဏိကန္တိ** ဧကံ ဝဋ္ဋမဏိံ။ **ပိဠကန္** တိ သာသပမတ္တိကာမုတ္တရာဇိသဒိသာ ဗဟုဝဋ္ဋလေခါ။ ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ အဝုတ္တတ္တာ လေခနိယံ ယံ ကိဉ္စိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ ပန ''ကုဉ္စိကာယ သေနာသနပရိက္ခာရတ္တာ သုဝဏ္ဏရူပိယမယာပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဆာယာ ဒိဿတိ။ 'ကုဉ္စိကာယ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ'တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅) ဝစနတော အညေ ကပ္ပိယလောဟာဒိမယာဝ ကုဉ္စိကာ ကပ္ပန္တိ ပရိဟရဏီယပရိက္ခာရတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ။ **အာရကဏ္ဍကော** ပောတ္ထကာဒိကရဏသတ္ထကဇာတိ, **အာမဏ္ဍသာရကော** အာမလကဖလမယောတိ ဝဒန္တိ။

ဝလိတကန္တိ နခစ္ဆေဒနကာလေ ဒဠှဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဝလိယုတ္တမေဝ ကရောန္တိ။ **တသ္မာ တံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမိနာ အညမ္ပိ ဝိကာရံ ဒဠှီကမ္မာဒိအတ္ထာယ ကရောန္တိ, န ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယ, တံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတံ, တေန စ ကတ္တရ ဒဏ္ဍကောဋိယံ အညမညံ သင်္ဃဋ္ဋနေန သဒ္ဒနိစ္ဆရဏတ္ထာယ ကတဝလယာဒိကံ အဝုတ္တမ္ပိ ယတော ဥပပန္နံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ **ဒဠှီကမ္မာဒိ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပရိဿယဝိနောဒနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ, တေန ကတ္တရယဋ္ဌိကောဋိယံ ကတဝလယာနံ အညမညသင်္ဃဋ္ဋနေန သဒ္ဒနိစ္ဆရဏံ ဒီဃဇာတိကာဒိပရိဿယဝိနောဒနတ္ထံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ တေနာဟ အာစရိယဝရော –

‘‘မဏိကံ ပိဠကံ တပိ၊ ပိပ္ဖလေ အာရကဏ္ဍကေ။
ဌပေတုံ ပန ယံ ကိဉ္စိ၊ န စ ဝဋ္ဋတိ ဘိက္ခုနော။

‘‘ဒဏ္ဍကေပိ ပရိစ္ဆေဒ-လေခာမတ္တံ တု ဝဋ္ဋတိ။
ဝလိတ္ဝာ စ နခစ္ဆေဒံ၊ ကရောန္တီတိ ဟိ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။

တသ္သ ဝဏ္ဏနာယမ္ပိ **မဏိကန္တိ** ထူလဗုဗ္ဗုဠံ။ **ပိဠကန္တိ** သုခုမဗုဗ္ဗုဠံ။ **ပိပ္ဖလေ** တိ ဝတ္ထစ္ဆေဒနသတ္ထေ။ **အာရကဏ္ဍကေ**တိ ပတ္တဓာရဝလယာနံ ဝိဇ္ဈနကဏ္ဍကေ။ **ဌပေတုန္တိ** ဥဋ္ဌာပေတုံ။ **ယံ ကိဉ္စီ** တိ သေသဝဏ္ဏမဋ္ဌမ္ပိ စ။ **ဒဏ္ဍကေ**တိ ပိပ္ဖလိဒဏ္ဍကေ။ ယထာဟ ‘‘ပိပ္ဖလိကေပိ မဏိကံ တ ပိဠကံ တ ယံ ကိဉ္စိ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဒဏ္ဍကေ ပန ပရိစ္ဆေဒလေခာ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ **ပရိစ္ဆေဒလေခာမတ္တန္တိ** အာဏိဗန္ဓနဋ္ဌာနံ ပတ္ဝာ ပရိစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ ဧကာဝ လေခာ ဝဋ္ဋတီ တိ။ **ဝလိတ္ဝာတ**တိ ဥဘယကောဋိမုခံ ကတ္ဝာ မဇ္ဈေ ဝလိယော ကပေတ္ဝာ နခစ္ဆေဒံ ယသ္မာ ကရောန္တိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာတိ အာဂတာ။

ဥတ္တရာရဏိယံ မဏ္ဍလ န္တိ ဥတ္တရာရဏိယာ ပဝေသနတ္ထံ အာတဋ္ဌမဏ္ဍလံ ဟောတိ။ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနတ သိယံ ဥဇုကမေဝ ဗန္ဓိတုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တွေ စ **ဥဇုကမေတ**တိ ဣမိနာ ဝင်္ကံ ကတ္ဝာ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒသ္သေ တိ, တေနေဝ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ တထာ ဒဿိတံ။ **ဥဘောသု ပဿေသု** ဧကပဿေ တတိ ဝစနသေသော, တသိဒဏ္ဍသ္သ ဥဘောသု ပဿေသု ဒဏ္ဍကောဋီနံ အစလနတ္ထံ ဗန္ဓိတုန္တိ အတ္ထော။ ကပ္ပိယလောဟေန စတုရဿံ တ အဋ္ဌံသံ တ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။

၁၃. အာမဏ္ဍသာရကေ တိ အာမလကဖလာနိ ပိသိတ္ဝာ တေန ကက္ကေန ကတတေလဘာဇနေ။ တတ္ထ ကိရ ပက္ခိတ္တံ တေလံ သီတံ ဟောတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အာစရိယေန –

‘‘ဥတ္တရာရဏိယံ တပိ၊ ဓနုကေ ပေလ္လဒဏ္ဍကေ။
မာလာကမ္မာဒိ ယံ ကိဉ္စိ၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ န ဝဋ္ဋတိ။

‘‘သဏ္ဍာသေ ဒန္တကဋ္ဌာနံ၊ တထာ ဆေဒနတသိယာ။
ဒွိသု ပဿေသု လောဟေန၊ ဗန္ဓိတုံ ပန ဝဋ္ဋတိ။

‘‘တထာ ကတ္တရဒဏ္ဍေပိ၊ စိတ္တကမ္မံ န ဝဋ္ဋတိ။
ဝဋ္ဋလေခာဝ ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဧကာ တ ဒွေဝပိ ဟေဋ္ဌတော။

‘‘ဝိသာဏေ နာဠိယံ တပိ၊ တထေတမဏ္ဍသာရကေ။
တေလဘာဇနကေ သဗ္ဗံ၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ တု ဝဋ္ဋတီ’’တိ။

ဋီကာယမ္ပိ အရဏိသဟိတေ ဘန္တကိစ္စကရော ဒဏ္ဍော **ဥတ္တရာရဏီ** နာမ။ **တပီ**တိ **ပိ**-သဒ္ဒေန အဓရာရဏိံ သင်္ဂဏ္ဍှာတိ။ ဥဒုက္ခလဒဏ္ဍသ္သေတံ အဓိဝစနံ။ အဋ္ဌနကယန္တ္တဓနု **ဓနုကံ** နာမ။ မုသလမတ္တကပီဠနဒဏ္ဍကော **ပေလ္လဒဏ္ဍကော** နာမ။ **သဏ္ဍာသေ** တိ အဂ္ဂိသဏ္ဍာသေ။ ဒန္တကဋ္ဌာနံ ဆေဒနတသိယာ တထာ ယံ ကိဉ္စိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒွီသု ပဿေသူ** တိ တသိယာ ဥဘောသု ပဿေသု။ **လောဟေနာ**တိ ကပ္ပိယလောဟေန။ **ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဥဇုကမေဝ တ စတုရဿံ တ အဋ္ဌံသံ တ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သဏ္ဍာသေ** တိ အဂ္ဂိသဏ္ဍာသေတိ နိဿန္ဒေဟ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပနေတ္ထ သူစိသဏ္ဍာသော ဒဿိတော ။ **ဟေဋ္ဌာ** တိ ဟေဋ္ဌာ အယောပဋ္ဋဝလယေ။ ‘‘ဥပရိ အဟိစ္ဆတ္တကမကုဋမတ္တ’’န္တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ **ဝိသာဏေ**တိ တေလာသိဉ္စနကဂဝယမဟိံသာဒိသိင်္ဂေ။ **နာဠိယံ တပီ**တိ ဝေဠုနာဠိကာဒိနာဠိယံ။ **အပိ**-သဒ္ဒေန အလာဗုံ သင်္ဂဏ္ဍှာတိ။ **အာမဏ္ဍသာရကေ** တိ အာမလကစုဏ္ဏမယတေလ ဃဋေ ။ **တေလဘာဇနကေ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေယေဝ တေလဘာဇနေ။ **သဗ္ဗံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပုမိတ္ထိရူပရဟိတံ မာလာကမ္မာဒိ သဗ္ဗံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ ဝဋ္ဋတီတိ အာဂတံ။

ဘူမတ္ထရဏော တိ ကဋ္ဌသာရာဒိမယေ ပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ အတ္ထရိတဗ္ဗအတ္ထရဏော။ **ဟနီယဃဋ္ဋေ**တိ ကမ္မိနာ သဗ္ဗဘာဇနေ သင်္ဂဏှာတိ။ **သဗ္ဗံ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ** တိ ယထာဝုတ္တေသု မဉ္စာဒီသု ကုတ္တိပုရိသရူပမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တေလဘာဇနေသုယေဝ ကုတ္တိပုရိသရူပာနံ ပဋိက္ခိပိတတ္တာ တေလဘာဇနေန သဟ အဂဏေတွာ ဝိသုံ မဉ္စာဒီနံ ဂဟိတတ္တာ စာတိ ဝဒန္တိ။ ကိဉ္စာပိ ဝဒန္တိ, ဧတေသံ ပန မဉ္စာဒီနံ ဟတ္ထေန အာမသိတဗ္ဗဘဏ္ဍတ္တာ ကုတ္တိရူပမေတ္ထ န ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟရာဇိက ၈၅) ပန "တာလဝဏ္ဋဗီဇနိအာဒီသု ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ တာနိ ကုဉ္စိကာ ဝိယ ပရိဟရဏီယာနိ, အထ ခော ဥစ္စာဝစာနိ န ဓာရေတဗ္ဗာနီတိ ပဋိက္ခေပါဘာဝတော ဝုတ္တံ။ ကေဝလဉ္ဟိ တာနိ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝိဓူပနဉ္စ တာလဝဏ္ဋဉ္စာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တာနိ။ ဂဏ္ဌိပဒေ ပန "တေလဘာဇနေသု ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ ဝဋ္ဋတိ, သေနာသနပရိက္ခာရတ္တာ ဝုတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေနပိ ဝုတ္တမေဝ –

"ဟနီယဿ ဥဋ္ဋုက္ကေပိ၊ အောဏိယံ ရဇနဿပိ။
ဃဋ္ဋေ ဖလကပီဌေပိ၊ ဝလယာဓာရကာဒိကေ။

"တထာ ပတ္တပိဓာနေ စ၊ တာလဝဏ္ဋေ စ ဗီဇနေ။
ဟာဒပုဉ္ဆနိယံ တပိ၊ သမ္မုဉ္ဇနိယမေဝ စ။

"မဉ္စေ ဘူမတ္ထရေ ပီဌေ၊ ဘိသိဗိမ္ဗောဟနေသု စ။
မာလာကမ္မာဒိကံ စိတ္တံ၊ သဗ္ဗမေဝ စ ဝဋ္ဋတီ"တိ။

၁၄. ဧဝံ သမဏပရိက္ခာရေသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ သေနာသနေ ကထေတုံ **"သေနာသနေ ပနာ"**တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပန**-သဒ္ဒော ဝိသေသဇောတကော။ တေန သဗ္ဗရတနမယမ္ပိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မံ ဝဋ္ဋတိ, ကိမင်္ဂ ပန အညံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မန္တိ အတ္ထံ ဇောတေတိ။ ယဒိ ဧဝံ ကိသ္မိဉ္စိ ပဋိသေဓေတဗ္ဗေ သန္တေပိ တထာ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ အာဟ **"သေနာသနေ ကိဉ္စိ ပဋိသေဓေတဗ္ဗံ နတ္ထီ"** တိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေန –

"နာနာမဏိမယတ္ထမ္ဘ-ကတဋ္ဌဒွါရဘိတ္တိကံ ။
သေနာသနမနုညာတံ၊ ကာ ကထာ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကေ။

"သောဝဏ္ဏိယံ ဒွါရကတဋ္ဌဗဒ္ဓံ။
သုဝဏ္ဏနာနာမဏိဘိတ္တိဘူမိံ။
န ကိဉ္စိ ဧကမ္ပိ နိသေဓနီယံ။
သေနာသနံ ဝဋ္ဋတိ သဗ္ဗမေတ"န္တိ။

သမန္တဟာသာဒိကာယမ္ပိ ပဌမသင်္ဃာဒိသေသဝဏ္ဏနာယံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၁) "သေနာသနပရိဘောဂေ ပန သဗ္ဗကပ္ပိယော, တသ္မာ ဇာတရူပရဇတမယာ သဗ္ဗေပိ သေနာသနပရိက္ခာရာ အာမာသာ။ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မဝိနယဝဏ္ဏနဋ္ဌာနေ ရတနမဏ္ဍပေ ကရောန္တိ ဖလိကတ္ထမ္ဘေ ရတနအမပဋိမဏ္ဍိတေ။ တတ္ထ သဗ္ဗူပကရဏာနိ ဘိက္ခူနံ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ ဝဋ္ဋန္တီ"တိ အာဂတံ။ တဿာ ဝဏ္ဏနာယံ ပန ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၂၈၁) **"သဗ္ဗကပ္ပိယော**တိ ယထာဝုတ္တသုဝဏ္ဏာဒိမယာနံ သေနာသနပရိက္ခာရာနံ အာမသနဂေပနာဒိဝသေန ပရိဘောဂေ သဗ္ဗထာ ကပ္ပိယောတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ 'တသ္မာ'တိအာဒိ။ 'ဘိက္ခူနံ ဓမ္မဝိနယဝဏ္ဏနဋ္ဌာနေ'တိ ဝုတ္တတ္တာ သင်္ဃိကမေဝ သုဝဏ္ဏမယံ သေနာသနံ သေနာသနပရိက္ခာရာ စ ဝဋ္ဋန္တိ, န ပုဂ္ဂလိကာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ ဝဏ္ဏိတံ။

သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယမ္ပိ သမန္တဟာသာဒိကာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၀) **'သဗ္ဗံ ဟာသာဒပရိဘောဂ** န္တိ သုဝဏ္ဏရဇတာဒိဝိစိတ္တာနိ ကတဋ္ဌာနိ မဉ္စပီဌာနိ တာလဝဏ္ဋာနိ သုဝဏ္ဏရဇတမယဟနီယဃဋဟနီယသရာဝါနိ ယံ ကိဉ္စိ စိတ္တကမ္မကတံ, သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ။ ဟာသာဒဿ အသိအသံ ခေတ္တံ ဝတ္ထုံ ကေမဟိံသံ ဒေမာတိ ဝဒန္တိ, ဟဋ္ဌေက္ကံ ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ, ဟာသာဒေ ပဋိဂ္ဂဟိတေ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ ကေနကာဒီနိ သင်္ဃိကဝိဟာရေ ဝါ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရေ ဝါ မဉ္စပီဌေသု အတ္ထရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ, ဓမ္မာသနေ ပန ဂိဟိဝိကတနီဟာရေန လဗ္ဘန္တိ, တတြာပိ နိပဇ္ဇိတုံ

န ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဂတံ။ တဿာ ဝဏ္ဏနာယံ ပန ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၃၂၀) **“သုဝဏ္ဏရဇတာဒိဝိစိတ္တာနီ**တိ သင်္ဃိကသေနာသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ပုဂ္ဂလိကံ ပန သုဝဏ္ဏာဒိဝိစိတ္တံ ဘိက္ခုဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတုမေဝ န ဝဋ္ဋတိ ‘န တွေဝါဟံ ဘိက္ခဝေ ကေနစိ ပရိယာယေန ဇာတရူပရဇတံ သာဒိတဗ္ဗ’န္တိ (မဟာဝ. ၂၉၉) ဝုတ္တတ္တာ, တေနေဝေတ္ထ အဋ္ဌကထာယံ ‘သင်္ဃိကဝိဟာရေ ဝါ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရေ ဝါ’တိ န ဝုတ္တံ, ကေနကာဒိအကပ္ပိယဘဏ္ဍဝိသယေဝ ဧဝံ ဝုတ္တံ, ဧကဘိက္ခုဿပိ တေသံ ဂဟဏေ ဒေါသာဘာဝါ”တိ ဝဏ္ဏိတံ။

တသ္မိံယေဝ ခန္ဓကေ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) “သစေပိ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော ဧကပ္ပဟာရေနေဝ မဉ္စသတံ ဝါ မဉ္စသဟဿံ ဝါ ဒေန္တိ, သဗ္ဗေ ကပ္ပိယမဉ္စာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗာ, သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဝုဍ္ဎပဋိပါဋိယာ သင်္ဃိကပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇထာတိ ဒါတဗ္ဗာ, ပုဂ္ဂလိကဝသေန န ဒါတဗ္ဗာ”တိ အာဂတံ။ တဿာ ဝဏ္ဏနာယံယေဝ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ **“ကပ္ပိယမဉ္စာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗာ**တိ ဣမိနာ သုဝဏ္ဏာဒိဝိစိတ္တံ အကပ္ပိယမဉ္စံ ‘သင်္ဃဿာ’တိ ဝုတ္တေပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ, ‘ဝိဟာရဿ ဒေမာ’တိ ဝုတ္တေ သင်္ဃဿေဝ ဝဋ္ဋတိ, န ပုဂ္ဂလဿ ခေတ္တာဒိ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ ဝဏ္ဏိတံ, တသ္မာ ဘဂဝတော အာဏံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တေဟိ လဇ္ဇီပေသလဗဟုဿုတသိက္ခာကာမဘူတေဟိ ဘိက္ခူဟိ သုဋ္ဌု မနသိကာတဗ္ဗမိဒံ ဌာနံ။

နနု စ သေနာသနေ ဝိရုဒ္ဓသေနာသနံ နာမ ပဋိသေဓေတဗ္ဗံ အတ္ထိ, အထ ကသ္မာ “သေနာသနေ ကိဉ္စိ ပဋိသေဓေတဗ္ဗံ နတ္ထီ”တိ ဝုတ္တန္တိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **“အညတြ ဝိရုဒ္ဓသေနာသနာ”**တိ။ တဿတ္ထော – **ဝိရုဒ္ဓသေနာသနာ** ဝိရုဒ္ဓသေနာသနံ **အညတြ** ဌပေတွာ အညံ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္မာဒိကမ္မံ သန္ဓာယ သေနာသနေ ကိဉ္စိ ပဋိသေဓေတဗ္ဗံ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ, န တဒဘာဝတောတိ။ ယဒိ ဧဝံ တံ ဝိရုဒ္ဓသေနာသနံ အာစရိယေန ဝတ္တဗ္ဗံ, ကတမံ ဝိရုဒ္ဓသေနာသနံ နာမာတိ ပုစ္ဆာယမာဟ **“ဝိရုဒ္ဓ။ပေ။ ဝုစ္စတီ”**တိ။ တတ္ထ **အညေသန္တိ** သီမသာမိကာနံ။ **ရာဇဝလ္လဘေဟီ**တိ လဇ္ဇီပေသလာနံ ဥပေါသထာဒိအန္တရာယကရာ အလဇ္ဇိနော ဘိန္နလဒ္ဓိကာ စ ဘိက္ခူ အဓိပ္ပေတာ တေဟိ သဟ ဥပေါသထာဒိကရဏာယောဂတော။ တေန စ “သီမာယာ”တိ ဝုတ္တံ။ **တေသံ လဇ္ဇိပရိသာ**တိ တေသံ သီမသာမိကာနံ အနုဗလံ ဒါတုံ သမတ္ထာ လဇ္ဇိပရိသာ။ **ဘိက္ခူဟိ ကတ**န္တိ ယံ အလဇ္ဇီနံ သေနာသနဘေဒနာဒိကံ လဇ္ဇီဘိက္ခူဟိ ကတံ, **တံ သဗ္ဗံ သုကတမေဝ** အလဇ္ဇိနိဂ္ဂဟတ္ထာယ ပဝတ္တေတဗ္ဗတော။

ဧတ္ထ စ သိယာ – “အညေသံ သီမာယာ”တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, သီမာ နာမ ဗဟုဝိဓာ, ကတရသီမံ သန္ဓာယာတိ? ဗဒ္ဓသီမံ သန္ဓာယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? “မာ အမှာကံ ဥပေါသထပဝါရဏာနံ အန္တရာယမကတ္ထာ”တိ အဋ္ဌကထာယမေဝ ဝုတ္တတ္တာ, သာရတ္ထဒီပနိယမ္ပိ (သာရတ္ထ.ဋီ. ၂.၈၅) “ဥပေါသထပဝါရဏာနံ အန္တရာယကရာ အလဇ္ဇိနော ရာဇကုလူပကာ ဝုစ္စန္တီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ, ဥပေါသထာဒိဝိနယကမ္မခေတ္တဘူတာယ ဧဝ သီမာယ ဣဓ အဓိပ္ပေတတ္တာ ။ ယဒိ ဧဝံ ဂါမသီမသတ္တဗ္ဘန္တရသီမဥဒကုက္ခေပသီမာယောပိ တံခေတ္တဘူတာ ဧဝ, တသ္မာ တာပိ သန္ဓာယာတိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န ဝတ္တဗ္ဗံ တာသံ အဗဒ္ဓသီမတ္တာ, န စ တာသံ သာမိကာ, ဗဒ္ဓသီမာယေဝ ဘိက္ခူနံ ကိရိယာယ သိဒ္ဓတ္တာ တာသံယေဝ စ သာမိကာ။ တေန ဝုတ္တံ **“ယံ ပန သီမသာမိကေဟိ ဘိက္ခူဟီ”**တိ။ ယံ ပန ဝဒန္တိ “ဥပစာရသီမာပိ တံခေတ္တဘူတာ”တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ, တဿာ တဒက္ခေတ္တဘာဝံ ဥပရိ သီမာဝိနိစ္ဆယကထာဒီသု (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၁၅၆ အာဒယော) ကထယိဿာမ။ အပိစ ဂါမသီမာယ အညေသံ သေနာသနကရဏဿ ပဋိသေဓိတုမယုတ္တတ္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာနဉ္စ သဗ္ဗဒါ အတိဋ္ဌနတော ဗဒ္ဓသီမာယေဝ အဓိပ္ပေတာတိ ဝိညာယတီတိ။

ဆိန္ဒာပေယျ ဝါ ဘိန္ဒာပေယျ ဝါ, အနုပဝဇ္ဇောတိ ဣဒံ သဗ္ဗမတ္တိကာမယကုဋိံ ဝိယ သဗ္ဗထာ အနုပယောဂါရဟံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ပဉ္စဝဏ္ဏသုတ္တေဟိ ဝိနဒ္ဓဆတ္တာဒိကံ, တတ္ထ အကပ္ပိယဘာဂောဝ ဆိန္ဒိတဗ္ဗော, န တဒဝသေသော, တဿ ကပ္ပိယတ္တာတိ ဆိန္ဒန္တော ဥပဝဇ္ဇောဝ ဟောတိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ “ဃဋကမ္ပိ ဝါဠရူပမ္ပိ ဆိန္ဒိတွာ ဓာရေတဗ္ဗ”န္တိအာဒိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဒုတိယော ပရိစ္ဆေဒေါ။

၃. ဘေသဇ္ဇာဒိကရဏဝိနိစ္ဆယကထာ

၁၅. ဧဝံ ပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဘေသဇ္ဇကရဏပရိတ္တပဋိသန္ထာရာနံ ဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ဘေသဇ္ဇာ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဘိသက္ကဿ ဣဒံ ကမ္မံ ဘေသဇ္ဇံ။ ကိံ တံ? တိကိစ္ဆနံ ။ ကရိယတေ ကရဏံ, ဘေသဇ္ဇဿ ကရဏံ **ဘေသဇ္ဇကရဏံ,** ဝေဇ္ဇကမ္မကရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပရိသမန္တတော တာယတိ ရက္ခတီတိ **ပရိတ္တံ,** အာရက္ခာတိ အတ္ထော။ ပဋိသန္ထရဏံ **ပဋိသန္ထာရော,** အတ္တနာ သဒ္ဓိံ အညေသံ သမ္ဗန္ဓကရဏန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ ယော ဝိနိစ္ဆယော မာတိကာယံ “ဘေသဇ္ဇကရဏမ္ပိ စ ပရိတ္တံ, ပဋိသန္ထာရော”တိ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ဂန္ထာရမ္ဘကထာ) မယာ ဝုတ္တော , တသ္မိံ သမဘိနိဝိဋ္ဌော ဘေသဇ္ဇကရဏဝိနိစ္ဆယော။ သဟဓမ္မော ဧတေသန္တိ **သဟဓမ္မိကာ,** တေသံ, ဧကဿ သတ္ထုနော သာသနေ သဟသိက္ခမာနဓမ္မာနန္တိ အတ္ထော။ အထ ဝါ သဟဓမ္မေ နိယုတ္တာ **သဟဓမ္မိကာ,** တေသံ, သဟဓမ္မသင်္ခာတေ သိက္ခာပဒေ သိက္ခမာနဘာဝေန နိယုတ္တာနန္တိ အတ္ထော။ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတသီလာဒိယုတ္တဘာဝေန သမတ္တာ **သမသီလသဒ္ဓါပညာနံ** ။ ဧတေန ဒုဿီလာနံ ဘိန္နလဒ္ဓိကာနဉ္စ အကာတုမ္ပိ လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။

ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနတော ဝါ တိ အတ္တနော ဝါ ဧတေသံ ဝါ ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနတော။ န ကရိယိတ္ထာတိ အကတာ, အယုတ္တဝသေန အကတပုဗ္ဗာ ဝိညတ္တိ **အကတဝိညတ္တိ** ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပါရာဇိက ၁၈၆) ပန **“အကတဝိညတ္တိယာ** တိ န ဝိညတ္တိယာ။ သာ ဟိ အနနုညာတတ္တာ ကတာပိ အကတာ ဝိယာတိ **အကတဝိညတ္တိ,** ‘ဝဒေယျာထ ဘန္တေ ယေနတ္ထော’တိ ဧဝံ အကတဋ္ဌာနေ ဝိညတ္တိ အကတဝိညတ္တီတိ လိခိတ”န္တိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၁၈၅) “ဂိလာနဿ အတ္ထာယ အပ္ပဝါရိတဋ္ဌာနတော ဝိညတ္တိယာ အနုညာတတ္တာ ကတာပိ အကတာ ဝိယာတိ **အကတဝိညတ္တိ,** ‘ဝဒ ဘန္တေ ပစ္စယေနာ’တိ ဧဝံ အကတပဝါရဏဋ္ဌာနေ စ ဝိညတ္တိ **အကတဝိညတ္တီ”**တိ။

၁၆. ပဋိယာဒိယတီတိ သမ္ပာဒေတိ။ **အကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဒုက္ကဋန္တိ ဝဒန္တိ, အယုတ္တတာဝသေန ပနေတ္ထ အကရဏပ္ပဋိက္ခေပေါ ဝုတ္တော, န အာပတ္တိဝသေနာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗံ ပရိကမ္မံ အနာမသန္တေနာ** တိ မာတုဂါမသရီရာဒီနံ အနာမာသတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ယာဝ ဉာတကာ န ပဿန္တီ** တိ ယာဝ တဿ ဉာတကာ န ပဿန္တိ။ “တိတ္ထိယဘူတာနံ မာတာပိတူနံ သဟတ္ထာ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပါရာဇိက ၁၈၆) ဝုတ္တံ။

၁၇. ပိတု ဘဂိနီ **ပိတုစ္ဆာ** ။ မာတု ဘာတာ **မာတုလော။ နပ္ပဟောန္တီ** တိ ကာတုံ န သက္ကောန္တီတိ ဋီကာသု ဝုတ္တံ။ “တေသံယေဝ သန္တကံ ဘေသဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ကေဝလံ ယောဇေတွာ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာ “သစေ ပန နပ္ပဟောန္တိ ယာစန္တိ စ, ဒေထ နော ဘန္တေ, တုမှာကံ ပဋိဒဿာမာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန တေသံ ဘေသဇ္ဇဿ အပ္ပဟောနကတ္တာ ဘေသဇ္ဇမေဝ ယာစန္တီတိ အဋ္ဌကထာဓိပ္ပာယော ဒိဿတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗော။ **န ယာစန္တီ** တိ လဇ္ဇာယ န ယာစန္တိ, ဂါရဝေန ဝါ။ “အာဘောဂံ ကတွာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ အညထာ ဒေန္တဿ အာပတ္တိယေဝ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၁၈၈) ပန **“အာဘောဂံ ကတွာ**တိ ဣဒံ ကတ္တဗ္ဗကရဏဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ, အာဘောဂံ ပန အကတွာပိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီတိ တီသု ဂဏ္ဌိပဒေသု လိခိတ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ပါရာဇိကဋီကာယမ္ပိ တဒေဝ ဂဟေတွာ လိခိတံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၈၅) ပန တံ ဝစနံ ပဋိက္ခိတ္တံ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ ကေစိ ပန “အာဘောဂံ အကတွာပိ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ဘေသဇ္ဇကရဏဿ, ဟဋ္ဌိယံ ‘အနာပတ္တိ ဘိက္ခု ပါရာဇိကဿ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’တိ ဧဝံ အန္တရာပတ္တိဒဿနဝသေန သာမညတော ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ, အဋ္ဌကထာယံ အဝုတ္တပ္ပကာရေန ကရောန္တဿ သုတ္တေနေဝ အာပတ္တိသိဒ္ဓိတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေနေဝ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ ‘တေသညေဝ သန္တက’န္တိ အာဒိ ဝုတ္တ”န္တိ။

ဧဝံ ဒသ ဉာတကေ ဌပေတွာတိ ဧတေသံ ပုတ္တနတ္တာဒယောပိ တပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ ဉာတကာ ဧဝါတိ ဧတေပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတာ။ ဧတေန **အညေသန္တိ** ဣမိနာ အညာတကာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ ဧတေနေဝါဟ **“ဧတေသံ ပုတ္တပရမ္ပရာယာ”**တိအာဒိ။ **ကုလပရိဝဋ္ဋော** တိ ကုလာနံ ပဋိပာဋိ, ကုလပရမ္ပရာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တဿာ** တိ ယထာဝုတ္တဝိဓိနာ ကရောန္တဿ, “တာဝကာလိကံ ဒဿာမီ”တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဒေန္တဿပိ ပန အန္တ

ရာပတ္တိဒုက္ကဋံ ဝိနာ မိစ္ဆာဇီဝနံ တ ကုလဒူသနံ တ န ဟောတိယေဝ။ တေနာဟ **"ဝေဇ္ဇကမ္မံ တ ကုလဒူသကာပတ္တိ တ န ဟောတီ"**တိ။ ဉာတကာနဉှိ သန္တကံ ယာစိတ္ဝာတပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ တတ္ထ ကုလဒူသနာဒိ န သိယာ။ သာရတ္ထဒီပနိယမ္ပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၁၈၅) "မယှံ ဒဿန္တိ ကရိဿန္တီတိ ပစ္စာသာယ ကရောန္တဿပိ ယာစိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗဋ္ဌာနတာယ ဉာတကေသု ဝေဇ္ဇကမ္မံ တ ကုလဒူသကာပတ္တိ တ န ဟောတီတိ ဝဒန္တိ"တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟရာဇိက ၁၈၆) ပန "ဝေဇ္ဇကမ္မံ တ ကုလဒူသကာပတ္တိ တ န ဟောတီတိ ဝစနတော ယာဝ သတ္တမော ကုလပရိဝဋ္ဋော, တာဝ ဘေသဇ္ဇံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ"တိ ဝုတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗပဒေသု ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ** "စူဠမာတုယာ"တိအာဒီသု သဗ္ဗပဒေသု စူဠမာတုယာ သာမိကောတိအာဒိနာ ယောဇေတ္ဝာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဥပဇ္ဈာယဿ အာဟရာမာ တိ ဣဒံ ဥပဇ္ဈာယေန မမ ဉာတကာနံ ဘေသဇ္ဇံ အာဟရထာတိ အာဏတ္တေဟိ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ စ သာမဏေရာဒီနံ အပစ္စာသာယပိ ပရဇနဿ ဘေသဇ္ဇကရဏံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ ပရိယေသိတ္ဝာ** တိ ဣမိနာ "ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန တ"တိအာဒိနာ, "ဉာတိသာမဏေရေဟိ တ"တိအာဒိနာ စ ဝုတ္တမတ္ထံ အတိဒိသတိ။ **အပစ္စာသီသန္တေနာ** တိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၈၅) အာဂန္တုကစောရာဒီနံ ကရောန္တေနပိ မနုဿာ နာမ ဥပကာရကာ ဟောန္တီတိ အတ္တနော တေဟိ လာဘံ အပတ္ထယန္တေန, ပစ္စာသာယ ကရောန္တဿ ပန ဝေဇ္ဇကမ္မကုလဒူသနာဒိနာ အာသော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝေဉှိ ဥပကာရေ ကတေ သာသနဿ ဂုဏံ ဥတ္ဝာ ပသီဒန္တိ, သင္ဃဿ တ ဥပကာရကာ ဟောန္တီတိ ကရဏေ ပန အာသော နတ္ထိ။ ကေစိ ပန "အပစ္စာသီသန္တေန အာဂန္တုကာဒီနံ ပဋိကမ္မံ ဒ္ဓိတ္တာပုဂ္ဂလာနမ္ပိ အာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗဋ္ဌာနဝိဘာဂဿ နိရတ္ထကတ္တပ္ပသင်္ဂတော အပစ္စာသီသန္တေန "သဗ္ဗေသမ္ပိ အာတုံ ကာတုဉ္စ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတ္တကမတ္တ ဿေဝ ဝတ္တဗ္ဗတော။ အပစ္စာသီသနဉ္စ မိစ္ဆာဇီဝကုလဒူသနာဒိအာသနိသေဓနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ န ဘေသဇ္ဇကရဏ သင်္ဂတာယ ဣမိဿာ အန္တရာပတ္တိယာ မုစ္စနတ္ထံ အာဂန္တုကစောရာဒီနံ အနုညာတာနံ အနေနေဝ တာယ အာပတ္တိယာ မုစ္စနတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၈. တေနေဝ အပစ္စာသီသန္တေနပိ အကာတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ **"သဒ္ဓံ ကုလ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **"ဘေသဇ္ဇံ အာစိက္ခထာ"**တိ ဝုတ္တေပိ **"အညမညံ ပန ကထာ ကာတဗ္ဗာ"** တိ ဣဒံ ပရိယာယတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန **ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဂဟေတ္ဝာ ကရောန္တိ** တိ ဣမိနာ ပရိယာယေန ကထေန္တဿပိ နေဝတ္ထိ အာသောတိ အာစရိယာ။ **ပုစ္ဆန္တိ** တိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌရောဂီနံ ပရိယာယေနပိ ဝတ္ဝာ ဝိစရဏံ အယုတ္တန္တိ ဒဿေတိ။ ပုစ္ဆိတဿပိ ပန ပစ္စာသီသန္တဿ ပရိယာယကထာပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **သမုလ္လပေသီ** တိ အပစ္စာသီသန္တော ဧဝ အညမညံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ။ **အာစရိယဘာဂေ**တိ ဝိနယာစာရံ အကောပေတ္ဝာ ဘေသဇ္ဇာစိက္ခဏေန ဝေဇ္ဇာစရိယဘာဂေ အယန္တိ အတ္ထောတိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၈၅) ဝုတ္တံ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၁၈၅) ပန "ဝိနယလက္ခဏံ အဇာနန္တဿ အနာစရိယဿ တဒနုရူပတေဟာ ရာသမ္ဘဝတော ဤဒိသဿ လာဘဿ ဥပ္ပတ္တိ နာမ နတ္ထီတိ 'အာစရိယဘာဂေ နာမ အယ'န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိနယေ ပကတညုနာ အာစရိယေန လဘိတဗ္ဗဘာဂေ အယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ "ပုပ္ဖပူဇနတ္ထာယ ဒိန္နေပိ အကပ္ပိယတေဟာရေန ဝိဓာနဿ အယုတ္တတ္တာ 'ကပ္ပိယဝသေနာ'တိ ဝုတ္တံ, 'ပုပ္ဖံ အာဟရထာ'တိအာဒိနာ ကပ္ပိယတေဟာ ရဝသေနာတိ အတ္ထော"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၁၈၅) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၈၅) ပန "ပုပ္ဖပူဇနတ္ထာယပိ သမ္ပဋိစ္ဆိယမာနံ ရူပိယံ အတ္တနော သန္တကတ္တာဇနေန နိဿဂ္ဂိယမေတာတိ အာဟ **'ကပ္ပိယ ဝသေန ကဟာပေတ္ဝာ'**တိ။ 'အမှာကံ ရူပိယံ န ဝဋ္ဋတိ, ပုပ္ဖပူဇနတ္ထံ ပုပ္ဖံ ဝဋ္ဋတီ'တိအာဒိနာ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ ကပ္ပိယေန ကမ္မေန ကဟာပေတ္ဝာတိ အတ္ထော"တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟရာဇိက ၁၈၆) ပန **"ကပ္ပိယဝသေ နာတိ အမှာကံ ပုပ္ဖံ** အာနေထာတိအာဒိနာ။ 'ပူဇံ အကာသီ'တိ ဝုတ္တတ္တာ သယံ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တီ"တိ ဧ တ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ အယမေတ္ထ ဘေသဇ္ဇကရဏဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော။

၁၉. ဧဝံ ဘေသဇ္ဇကရဏဝိနိစ္ဆယံ ကထေတ္ဝာ ဣဒါနိ ပရိတ္တကရဏဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုမာဟ **"ပရိတ္တေ ပနာ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ ယဒိ "ပရိတ္တံ ကရောထာ"တိ ဝုတ္တေ ကရောန္တိ, ဘေသဇ္ဇကရဏံ ဝိယ ဂိဟိကမ္မံ ဝိယ စ ဟောတီတိ "န ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ "ပရိတ္တံ ဘဏထာ"တိ ဝုတ္တေ ပန ဓမ္မဇ္ဈေသနတ္တာ အနဇ္ဈိဋ္ဌေနပိ ဘဏိ

တဗ္ဗော ဓမ္မော, ပဂေဝ အဓမ္မိဋ္ဌေနာတိ ''ကာတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ, **စာလေတုံ့တ သုတ္တံ့ ပရိမဒ္ဒိတ္ဗွတ** တိ ပရိတ္တံ က ရောဇန္တေန ကာတဗ္ဗဝိမိ ဒဿေတိ။ **စာလေတုံ့တ သုတ္တံ့ ပရိမဒ္ဒိတ္ဗွတ** တိ ဣဒံ တ ''ပရိတ္တာဏံ ဇွေတ္တ ပဝေသေ မိ''တိ စိတ္တေန ဇဝံ ကတေ ပရိတ္တာဏာ ဇွေတ္တ ပဝေသိတာ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဟာရတော။ပေ။ ဒုက္ကဋ္ဋ** န္တိ ဣဒံ အညာတကေ ဂဟဋ္ဌေ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဟဒေသု ဥဒကံ အာကိရိတုံ့တ**တိ ဣဒံ တသ္မိံ ဒေသေ စာရိတ္တံဝ သေန ဝုတ္တံ။ တတ္တ ဟိ ဟဋ္ဌိယာ နိသိန္နာနံ ဘိက္ခူနံ ဟဒေသု ရောဂဝူပသမနာဒိအတ္ထာယ ဥဒကံ သိဥ္စိတုံ့တ ပရိတ္တံ ကာတုံ သုတ္တဥ္စ ဥပေတုံ့တ ''ပရိတ္တံ ဘဏထာ''တိ ဝတုံ့တ ဂစ္ဆန္တိ။ ဇွဥ္စဟိ ကရိယမာနေ ယဒိ ဟဒေ အပနေန္တိ, မ နုဿာ တံ ''အဝမင်္ဂလ''န္တိ မညန္တိ ''ရောဂေ န ဝူပသမေဿတီ''တိ။ တေနာဟ **''န ဟာအ အပနေတဗ္ဗာ''** တိ။

မတသရီရဒဿနေ ဝိယ ကေဝလေ သုသာနဒဿနေပိ ဣဒံ ဇာတာနံ သတ္တာနံ ဝယဂမနဋ္ဌာနန္တိ မရဏာသညာ ဥ ပ္ပဇ္ဇတီတိ အာဟ **''သီဝထိကဒဿနေ။ပေ။ မရဏာဿတိံ ပဋိလဘိဿာမာတိ ဂန္တုံ့ ဝဋ္ဋတီ''** တိ။ လေသကပ္ပံ အ ကတုံ့တ သမုပ္ပန္နသုဒ္ဓစိတ္တေန ''ပရိတရတ္တာယ အာဂစ္ဆန္တူ''တိ ဝုတ္တေပိ ဂန္တုံ့ ဝဋ္ဋတီတိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၈၅) ဝုတ္တံ။ ဇွတေန အသုဘဒဿနတ္ထံ ဝစနမတ္တေန လေသကပ္ပံ ကတုံ့တ ဇဝံ ဂတေ မတဿ ဉာတကာ ပသီဒိဿန္တိ, အနံ ဒဿန္တိ, မယံ လာဘံ လဘိဿာမ, ဥပဋ္ဌာကံ လဘိဿာမာတိ အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန ပန ''မရဏာဿတိံ လဘိဿာမာ''တိအာဒိနာ သုဒ္ဓစိတ္တေန ပက္ကောသိတေပိ အပက္ကောသိတေပိ ဂန္တုံ့ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ တာလပဏ္ဏာဿ ပရိတ္တလေခနဋ္ဌာနတ္တာ ပရိတ္တ သုတ္တဿ ပရိတ္တကရဏာသညာဏတ္တာ တာနိ ဒိသွာတ အမနုဿာ ပရိတ္တသညာယ အပက္ကမန္တီတိ အာဟ **''တာလပဏ္ဏံ ပန ပရိတ္တသုတ္တံ တ ဟတ္တေ့ တ ဟဒေ တ ဗန္ဓိတဗ္ဗ''** န္တိ။

ဇွတ္တ စ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ''အာဋာနာဋိယပရိတ္တံ (ဒီ. နိ. ၃.၂၇၅ အာဒယော) တ ဘဏိတဗ္ဗ''န္တိ ဇွတ္တ ကောယေဝ ဝိနယဋ္ဌကထာဘတော ဟဋ္ဌိမုတ္တပရိတ္တကရဏဝိနိစ္ဆယော, န ပန တတော ပရံ ဝုတ္တော, တသ္မာ ''ကြွေ ပနာ''တိအာဒိကော ကထာမဂ္ဂေ သမန္တပာသာဒိကာယံ နတ္ထိ, တီသု ဋီကာသုပိ တံသံဝဏ္ဏနာနယော နတ္ထိ, တထာပိ သော သုတ္တဋ္ဌကထာယံ အာဂတောတတိ တံ ဒဿေတုံ **''ကြွေ ပန အာဋာနာဋိယသုတ္တဿ ပရိကမ္မံ ဝေဒိတဗ္ဗ''** န္တိ အာဒိမာဟ။ တတ္တ **ကြွေ**တိ ''အာဋာနာဋိယပရိတ္တံ တ ဘဏိတဗ္ဗ''န္တိ ဝစနေ။ **ပနာ**တိ ဝိသေသတ္တေ နိပါတော။ ဒီဃနိကာယေ ပါထိကဝဂ္ဂေ အာဂတဿ အာဋာနာဋိယပရိတ္တဿ ပရိကမ္မံ ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ ယဒိ ပဌမ မေဝ န ဝတ္တဗ္ဗံ, အထ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ အာဟ **''မေတ္တသုတ္တ''** န္တိအာဒိ။ ဇဝဥ္စဟိ လဒ္ဓာသေဝနံ ဟုတုံ့တ အတိဩဇဝန္တံ ဟောတိ။

ပိဋ္ဌံ တ မံသံ တ တိ **တ**-သဒ္ဒော အနိယမတ္တော, တေန မစ္ဆခဏ္ဍပူဝခဇ္ဇကာဒယော သင်္ဂဏှာတိ။ **ဩတာရံ လဘန္တီ**တိ အတ္တနာ ပိယာယိတခါဒနီယနိဗ္ဗဒ္ဓဝသနဋ္ဌာနလာဘတာယ အဝတာရဏံ လဘန္တိ။ **ဟရိတုံပလိတ္တ** န္တိ အ လ္လဂောမယလိတ္တံ။ ဣဒဥ္စဟိ ပောရာဏကစာရိတ္တံ ဘူမိဝိသုဒ္ဓကရဏံ။ **ပရိသုဒ္ဓံ။ပေ။ နိသီဒိတဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ ပရိတ္တကာရကဿ ဘိက္ခုနော မေတ္တာကရဏာဝသေန စိတ္တဝိသုဒ္ဓိပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ ဇွဥ္စဟိ သတိ ဥပရိ ဝက္ခမာနဥဘယတော ရက္ခာသံဝိဓာနေန သမေတိ။ ဋီကာယံ (ဒီ. နိ. ဋီ. ၃.၂၈၂) ပန ''သရီရသုဒ္ဓိပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာတိ ဒဿေ တီ''တိ ဝုတ္တံ။ တဒေတံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ''ကာယသုဒ္ဓိမတ္တေန အမနုဿာနံ ပိယော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ, မေတ္တာ ဝသေနေဝ ပန ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဥ္စေဟတံ ဘဂဝတာ ''မေတ္တာယ, ဘိက္ခဝေ, စေတောဝိမုတ္တိယာ။ပေ။ ဧကာဒသာနိသံသာ ပာ ဋိကင်္ခါ။ ကတမေ ဧကာဒသ? သုခံ သုပတိ, သုခံ ပဋိဗုဇ္ဈတိ, န ပာပကံ သုပိနံ ပဿတိ, မနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ, အမနုဿာနံ ပိယော ဟောတီ''တိအာဒိ (အ. နိ. ၁၁.၁၅; ပရိ. ၃၃၁; မိ. ပ. ၄.၄.၆)။

ပရိတ္တကာရကော။ပေ။ သမ္ပရိဝါရိတေနာ တိ ဣဒံ ပရိတ္တကာရကော ဗာဟိရတော အာရက္ခာသံဝိဓာနံ, ''မေတ္တ။ပေ။ ဝတ္တဗ္ဗ''န္တိ အဗ္ဘန္တရတော အာရက္ခာသံဝိဓာနံ, ဇဝံ ဥဘယတော ရက္ခာသံဝိဓာနံ ဟောတိ။ ဇွဥ္စဟိ အမန ဿာ ပရိတ္တကာရကဿ အန္တရာယံ ကာတုံ န ဝိသဟန္တိ။ **မင်္ဂလကထာ ဝတ္တဗ္ဗာ** တိ အမနုဿာနံ တောသနတ္ထံ ထာယ ပဏ္ဏာကာရံ ကတုံ့တ မဟာမင်္ဂလကထာ ကထေတဗ္ဗာ။ ဇဝံ ဥပရိ ဝက္ခမာနေန **''တုယှံ ပဏ္ဏာကာရတ္ထာယ မဟာမင်္ဂလကထာ ဝုတ္တာ''**တိ ဝစနေန သမေတိ။ ဋီကာယံ ပန ''ပုဗ္ဗပေစာရဝသေန ဝတ္တဗ္ဗာ''တိ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗသန္နိ ပါတော**တိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ တသ္မိံ ကမဂ္ဂေ့တ္တ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ သန္နိပါတော **ဃောသေတဗ္ဗော** ''စေတိယင်္ဂ ဏေ သဗ္ဗေဟိ သန္နိပတိတဗ္ဗ''န္တိ။ **အနာဂန္တုံ့နာမ န လဘတီ**တိ အမနုဿော ဗုဒ္ဓာဏာဘယေန ရာဇာဏာဘယေန

အနာဂန္တွာ န လဘတိ စတုန္နံ မဟာရာဇူနံ အာဏာဌာနိယတ္တာ။ ဂဟိတကာပဒေသေန အမနုဿော၀ ပုန္တိတော ဟော တီတိ **“အမနုဿဂဟိတကော ‘တ၀ံ ကော နာမော’တိ ပုန္တိတဗ္ဗော”** တိ ၀ုတ္တံ။ **မာလာဂန္ဓာဒီသု** တိ မာလာဂန္ဓာဒိပူ ဇာသု။ **အာသနပူဇာယာ**တိ စေတိယေ ဗုဒ္ဓာသနပူဇာယ။ **ပိဏ္ဍပာတေ** တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပိဏ္ဍပာတအဒါနေ။ ဧ၀ံ ၀တ္တပ္ပ ပဒေသေန စေတနာ ၀ုတ္တာ, တသ္မာ ပတ္တိအနံ သမ္ပ၀တိ။

ဒေ၀တာနန္တိ ယက္ခသေနာပတီနံ။ ၀ုတ္တဉှိ အာဋာနာဋိယသုတ္တေ (ဒီ. နိ. ၃.၂၈၃, ၂၉၃) “ဣမေသံ ယက္ခာနံ မဟာယက္ခာနံ သေနာပတီနံ မဟာသေနာပတီနံ ဥဇ္ဈာပေတဗ္ဗ”န္တိအာဒိ။ **အာဋာ**တိ ဒဗ္ဗိမုခသကုဏာ။ တေ အာဋာ နဒန္တိ တွောတိ အာဋာနာဒံ, ဒေ၀နဂရံ, အာဋာနာဒေ ကတံ **အာဋာနာဋိယံ,** သုတ္တံ။ ဋီကာယံ (ဒီ. နိ. ဋီ. ၃.၂၈၂) **“ပရိတ္တံ ဘဏိတဗ္ဗ**န္တိ တွောပိ ‘မေတ္တစိတ္တံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ’တိ စ ‘မင်္ဂလကထာ ၀တ္တဗ္ဗာ’တိ စ ‘ဝိဟာရဿ ဥပ၀ နေ’တိ စ ဧ၀မာဒိ သဗ္ဗံ ဂိဟီနံ ပရိတ္တကရဏေ ၀ုတ္တံ ပရိကမ္မံ ကာတဗ္ဗမေ၀”တိ ၀ုတ္တံ, ဧ၀ံ သတိ အဌကထာယံ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၂၈၂) “ဇတံ တာ၀ ဂိဟီနံ ပရိကမ္မ”န္တိ ၀တွာ “သစေ ပန ဘိက္ခူ”တိအာဒိနာ ၀ိသေသတ္တဓောတကေန ပန-သဒ္ဒေန သဟ ၀ုစ္စမာနံ “ဣဒံ ဘိက္ခူနံ ပရိကမ္မ”န္တိ ၀စနံ နိရတ္ထကံ ၀ိယ ဟောတိ။ အဝိသေသေ ဟိ သတိ ဘေဒေ ကာတဗ္ဗော န သိယာ။ ဘိက္ခူနဥ္စ ယထာ၀ုတ္တာ၀ ဗာဟိရရက္ခာ ဒုက္ကရာ ဟောတိ, တသ္မာ ဂိဟီနံ ပရိတ္တကရဏေ ၀ုတ္တပရိကမ္မေ အသမ္ပဇ္ဇမာနေပိ အဋ္ဌကထာယံ ၀ုတ္တနယေနေ၀ ကာတုံ ၀ဋ္ဋတီတိ နော မတိ။

ဣဒံ ပန ဣဓ အာဂတံ အာဋာနာဋိယသုတ္တပရိကမ္မံ သုတွာ “ဣဒံ သုတ္တံ အမနုဿာနံ အမနာပံ, သဇ္ဈာယန္တ သ္သ ပရိတ္တံ ကရောန္တဿ အမနုဿာ အန္တရာယံ ကရေယျု”န္တိ မညမာနာ ဟောရာဏာ စတူဟိ မဟာရာဇေဟိ အာရောစိတံ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ မူလဘူတံ ဒီဃနိကာယေ အာဂတံ အာဋာနာဋိယသုတ္တံ (ဒီ. နိ. ၃.၂၇၅ အာဒယော) ပ ဟာယ မူလသုတ္တတော ကထာဆက္ကမေ၀ ဂဟေတွာ အ၀သေသံ သဗ္ဗံ သုတ္တံ ဌပေတွာ အညကထာယော ပက္ခိပိ တွာ “အာဋာနာဋိယပရိတ္တ”န္တိ ဌပေသုံ, တမ္ပိ ပရိတ္တံ အမူလဘူတတ္တာ ဧကေနာကာရေန ဓာရေတုံ အသက္ကောန္ တာ ကေစိ သံခိတ္တေန ဓာရေန္တိ, ကေစိ ၀ိတ္ထာရေန, ကေစိ ဧကစ္စာ ကထာယော ပက္ခိပန္တိ, ကေစိ နိက္ခိပန္တိ, ကေ စိ ဘိက္ခူ တံမိဿကပရိတ္တမ္ပိ မင်္ဂလကရဏကာလာဒီသု ၀တ္တုမ၀ိသဟန္တာ တံ ဌပေတွာ အညသုတ္တာနိယေ၀ ဘဏန္တိ, သဗ္ဗမေတံ အယုတ္တံ ၀ိယ ဒိဿတိ။ ကသ္မာ? စတ္တာရောပိ မဟာရာဇာနော ဣမံ အာဋာနာဋိယံ ရက္ခံ သံ၀ိဒ ဟမာနာ ဗုဒ္ဓသာသနေ အမနုဿာနံ ပသာဒာယ, စတဿန္နံ ပရိသာနံ အ၀ိဟေဌနာယ ဧ၀ သံ၀ိဒဟိံသု , န အညေန ကာရ ဏေန။ ၀ုတ္တဉှိ တတ္ထ “တတ္ထ သန္တိ ဥဠာရာ ယက္ခာနိတသိနော, ယေ ဣမသ္မိံ ဘဂ၀တော ပာ၀စနေ အပ္ပသန္နာ, တေသံ ပသာဒာယ ဥဂ္ဂဏှာတု ဘန္တေ ဘဂ၀ါ အာဋာနာဋိယံ ရက္ခံ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ဥပာသကာနံ ဥပာသိကာနံ ဂုတ္ တိယာ ရက္ခာယ အ၀ိဟိံသာယ ဖာသုဝိဟာရာယာ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၇၆)။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနပိ ဣမဿ သုတ္တဿ နိဂမနေ “ဥဂ္ဂဏှာထ ဘိက္ခဝေ အာဋာနာဋိယံ ရက္ခံ, ပရိယာပုဏာထ ဘိက္ခဝေ အာဋာနာဋိယံ ရက္ခံ, ဓာရေထ ဘိက္ခဝေ အာဋာနာဋိယံ ရက္ခံ, အတ္ထသံဟိတာ ဘိက္ခဝေ အာဋာနာဋိယာ ရက္ ခာ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ဥပာသကာနံ ဥပာသိကာနံ ဂုတ္တိယာ ရက္ခာယ အ၀ိဟိံသာယ ဖာသုဝိဟာရာယာ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၉၅) ဘိက္ခူနံ ဓာရဏံ ဥယျောဇိတံ အာနိသံသဥ္စ ပကာသိတံ။ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ စ “ဗုဒ္ဓဘာသိတေ ဧကက္ခရမ္ပိ ဧကပဒမ္ ပိ အပနေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ”တိ ၀ုတ္တံ , တသ္မာ စတူဟိ မဟာရာဇေဟိ သံ၀ိဒဟိတံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အာဟစ္စဘာသိတံ တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠှံ ပကတိအာဋာနာဋိယသုတ္တမေ၀ ဓာရေတုံ သဇ္ဈာယိတုဥ္စ ယုတ္တံ, န ဘဂ၀တာ အ ဘာသိတံ တိဿော သင်္ဂီတိယော အနာရုဠှံ မိဿကသုတ္တန္တိ။ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၂၈၂) အာဂတံ ဣဒံ အာဋာနာဋိယပရိတ္တပရိကမ္မံ ပန ပကတိသဇ္ဈာယနတစနာဒိ သန္ဓာယ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ န ၀ုတ္တံ, အထ ခော ဂဟဋ္ဌ တ ပဗ္ဗဇိတံ တ အမနုဿေဟိ ဂဟိတကာလေ မောစာပနတ္ထာယ လောကိယေဟိ မန္တံ ၀ိယ ဘဏနံ သန္ဓာယ ၀ုတ္တံ။ ၀ုတ္တဉှိ တတ္ထ “အမနုဿဂဟိတကော တ၀ံ ကော နာမောသိတိ ပုန္တိတဗ္ဗော”တိအာဒိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၂၈၂)။

အာဋာနာဋိယာ ရက္ခာ စ နာမ န သကလသုတ္တံ, အထ ခော “၀ိပဿိဿ စ နမတ္ထု”တိ ပဒံ အာဒိံ ကတွာ စတု န္နံ မဟာရာဇူနံ ၀သေန စတုက္ခတ္တုံ အာဂတံ “ဇိနံ ၀န္ဒာမ ဂေါတမ”န္တိ ပဒံ ပရိယောသာနံ ကတွာ ၀ုတ္တာသုတ္တေက ဒေသောယေ၀။ ကထံ ၀ိညာယတီတိ စေ? “အထ ခော ဝေဿ၀ဏော မဟာရာဇာ ဘဂ၀တော အဓိ၀ါသနံ ၀ိဒိတွာ ဣမံ အာဋာနာဋိယံ ရက္ခံ အဘာသိ”တိ အာရဘိတွာ ယထာ၀ုတ္တာသုတ္တေကဒေသဿ အ၀သာနေ “အယံ ခော မာရိသာ

အာဋ္ဌာနာဋ္ဌိယာ ရက္ခာ”တိ နိယ္ယာတိတတ္တာ။ တသ္မာ ယထာ နာမ ဗုဒ္ဓကာဒယော အတ္တနော ဘဏ္ဍံ ဝိလုမ္ပန္တာနံ ဗလဝဒုဌစိတ္တာ ဘဝန္တိ, ဧဝံ အတ္တနာ ဂဟိတမနုဿံ မောစာပေန္တာနံ အမနုဿာ ပဒုဋ္ဌစိတ္တာ ဟောန္တိ။ ဣတိ တထာ မောစာပေတုံ အာရဒ္ဓကာလေ ဘိက္ခူနံ ပရိဿယဝိနောဒနတ္ထံ ဣမံ အာဋ္ဌာနာဋ္ဌိယပရိတ္တပရိကမ္မံ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အယံ ပရိတ္တကရဏဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော။

၂၀. **အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပာတော** တိ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌီ. ၁.၁၈၅) တွေ့ အမသိယိတ္ထာတိ အာမဋ္ဌော, န အာမဋ္ဌော **အနာမဋ္ဌော**။ ပိဏ္ဍံ ပိဏ္ဍံ ဟုတွာ ပတတီတိ **ပိဏ္ဍပာတော**။ အနာမဋ္ဌော စ သော ပိဏ္ဍပာတော စာတိ တထာ, အဂ္ဂဟိတအဂ္ဂကေ, အပရိဘုတ္တော ပိဏ္ဍပာတောတိ အတ္ထော။ သစေပိ **ကဟာပဏဂ္ဃနကော ဟောတိ** တိ ဣမိနာ အာယကေဟိ ဗဟုဗ္ဗဠ္ဍနေန သမ္ပာဒေတွာ သက္ကစ္စံ ဒိန္နဘာဝံ ဒီပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“သဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတနံ နတ္ထိ”** တိ, ဧဝံ သက္ကစ္စံ သဒ္ဓာယ ဒိန္နံ မဟဂ္ဃဘောဇနမ္ပိ မာတာပိတူနံ ဒတွာ သဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတနံ နာမ န ဟောတိ, ပဂေဝ အပ္ပဂ္ဃဘောဇနေတိ အဓိပ္ပာယော။ မာတာဒိပဋ္ဌကံယေဝ ဝတွာ ဘေသဇ္ဇကရဏေ ဝိယ အပရေသမ္ပိ ဒသန္နံ အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဝုတ္တတ္တာ အညေသံ ဉာတကာနမ္ပိ ပေသေတွာ အတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ, “ဝိဟာရံ သမ္ပတ္တဿ ပန ယဿ ကဿစိ အာဂန္တုကဿ တ”က္ကစ္စာဒိဝက္ခမာနတ္တာ ဝိဟာရံ သမ္ပတ္တာနံ ဉာတကာနမ္ပိ အာဂန္တုကသာမညေန အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ စ။ **ထာလကေ**တိ သင်္ဃိကေ ကံသာဒိမယေ ထာလကေ။ ပတ္တောပိ တွေ့ သင်္ဂယှတိ။ **န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမိနာ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဿေတိ။ **အာမရိကစောရဿာ** တိ ရဇ္ဇေ ပတ္တေန္တဿ ဟာကဋ္ဌစောရဿ။ အဒီယမာနေပိ “န ဒေန္တီ”တိ ကုဇ္ဈန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

အာမိသဿ ဓမ္မဿ စ အလာဘေန အတ္တနော ပရဿ စ အန္တရေ သမ္ဘဝန္တဿ ဆိဒ္ဒဿ ဝိဝရဿ ပဋိသန္ထရဏံ ပိဒဟနံ **ပဋိသန္ထာရော**။ သော ပန ဓမ္မာမိသဝသေန ဒုဝိဓော။ တတ္ထ အာမိသပဋိသန္ထာရံ သန္ဓာယ **“ကဿ ကာတဗ္ဗော, ကဿ န ကာတဗ္ဗော”**တိ ဝုတ္တံ။ **အာဂန္တုကဿ တ။ပေ။ ကာတဗ္ဗောယေဝ** တိ ဝုတ္တမတ္ထံ ဟာကဋ္ဌံ ကာတုံ **“အာဂန္တုကံ တာဝ”**တိအာဒိမာဟ။ **ခီဏပရိဗ္ဗယ** န္တိ ဣမိနာ အဂတိဘာဝံ ကရုဏာဋ္ဌာနတဉ္စ ဒဿေတိ။ တေန စ တဗ္ဗိဓုရာနံ သမိဒ္ဓာနံ အာဂန္တုကတ္တေပိ အတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ **“အပစ္စာသီသန္တေနာ”** တိ ဝတွာ ပစ္စာသီသနပ္ပကာရံ ဒဿေတုံ **“မနုဿာ နာမာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အနနုညာတာနံ ပန အပစ္စာသီသန္တေနပိ အတုံ န ဝဋ္ဋတိ သဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတတ္တာ, ပစ္စာသာယ ပန သတိ ကုလဒူသနမ္ပိ ဟောတိ။ **ဥဗ္ဘာသေတွာ** တိ သမန္တတော တိယောဇနံ ဝိလုမ္ပန္တေ မနုဿေ ပလာပေတွာ။ **ဝရဟောတ္ထကစိတ္တတ္ထရဏ** န္တိ အနေကပ္ပကာရံ ဣတ္ထိပုရိသာဒိဥတ္တမရူပဝိစိတ္တံ အတ္ထရဏံ။ အယံ ပဋိသန္ထာရဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဘေသဇ္ဇာဒိဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

တတိယော ပရိစ္ဆေဒော။

၄. ဝိညတ္တိဝိနိစ္ဆယကထာ

၂၁. ဧဝံ ဘေသဇ္ဇာဒိဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဝိညတ္တိဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ဝိညတ္တီတိ ယာစနာ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝိညာပနာ **ဝိညတ္တိ,** “ဣမိနာ နော အတ္ထော”တိ ဝိညာပနာ, ယာစနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ “ဝိညတ္တီတိ ယာစနာ”တိ။ **တတ္ထ** ဝိညတ္တိယံ **အယံ** မယာ ဝက္ခမာနော **ဝိနိစ္ဆယော** ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **မူလစ္ဆေဇ္ဇာယာ**တိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၃၄၂) ပရသန္တကဘာဝတော မောစေတွာ အတ္တနော ဧဝ သန္တကကရဏဝသေန။ ဧဝံ ယာစတော အညာတကဝိညတ္တိဒုက္ကဋဉ္စေဝ အသပ္ပိဂ္ဂဟဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတိ “အသိအသပ္ပိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) ဟောတီ”တိ ဝစနံ နိဿာယ အဋ္ဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနတော ပန အသံ မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ ယာစန္တဿ သာဒိယနဝသေနေဝ ဒုက္ကဋံ။ **သကကမ္မန္တိ** ပါဏဝဓကမ္မံ။ ဣဒဉ္စ ပါဏာတိပါတဒေါသပရိဟာရာယ ဝုတ္တံ, န ဝိညတ္တိပရိဟာရာယ။ **အနိယမေတွာပိ န ယာစိတဗ္ဗာ**တိ သာမိစိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, သုဒ္ဓစိတ္တေန ပန ဟတ္ထကမ္မံ ယာစန္တဿ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ။ **ယဒိစ္ဆကံ ကာရာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ “ဟတ္ထကမ္မံ ယာစာမိ, ဒေထာ”တိအာဒိနာ အယာစိတွာပိ ဝဋ္ဋတိ, သကိစ္စပသုတမ္ပိ ဧဝံ ကာရာပေန္တဿ ဝိညတ္တိ နတ္ထိ ဧဝ, သာမိစိဒဿနတ္ထံ ပန ဝိဘဇိတွာ ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗကပ္ပိယဘာဝဒီပနတ္ထန္တိ သဗ္ဗသော ကပ္ပိယဘာဝဒဿနတ္ထံ။ **မူလံ ဒေထာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ “မူလံ ဒဿာမာ”တိ ပဌမံ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညတ္တိ တ “မူလ”န္တိ ဝစနဿ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝတ္ထုသာမညဝစနတ္တာ အကပ္ပိယဝစနံ တ နိဋ္ဌိတဘတ္တိကိစ္စာနံ အာပနတော အကပ္ပိယဝတ္ထုသာဒိယနံ တ န ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ တ**တိ ဣဒံ ဣဓ ထမ္ဘာဒီနံ အသိအသာဒိဘာဝတဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **အနဇ္ဈာဝုတ္ထက**န္တိ အပရိဂ္ဂဟိတံ, အဿာမိကန္တိ အတ္ထော။

၂၂. **န ကေဝလဉ္စ။ပေ။ စီဝရာဒီနိ ကာရာပေတုကာမေနာ** တိအာဒီသု စီဝရံ ကာရာပေတုကာမဿ အညာတကအပ္ပဝါရိတတန္တဝါယေဟိ ဟတ္ထကမ္မယာစနဝသေန ဝါယာပနေ ဝိညတ္တိပစ္စယာ ဒုက္ကဋာဘာဝေပိ စီဝရဝါယာပနသိက္ခာပဒေန ယထာရဟံ ပါစိတ္တိယဒုက္ကဋာနိ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အကပ္ပိယကဟာပဏာဒိ န ဒါတဗ္ဗ**န္တိ ကပ္ပိယမုခေန လဒ္ဓမ္ပိ တတ္ထ ကမ္မကရဏတ္ထာယ ဣမဿ ကဟာပဏံ ဒေဟီတိ ဝတွာ “ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မဿ ဒါပနေ ကိဉ္စာပိ ဒေါသော န ဒိဿတိ, တထာပိ အသာရုပ္ပမေဝါတိ ဝဒန္တိ။ ကတကမ္မတ္ထာယပိ ကပ္ပိယဝေါဟာရေန ပရိယာယတော ဘတိံ ဒါပေန္တဿ နတ္ထိ ဒေါသော, သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.၃၄၂) ပန **“အကပ္ပိယကဟာပဏာဒိ န ဒါတဗ္ဗ**န္တိ ကိဉ္စာပိ အကပ္ပိယကဟာပဏာဒိံ အသာဒိယန္တေန ကပ္ပိယဝေါဟာရတော ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ, တထာပိ သာရုပ္ပံ န ဟောတိ, မနုဿာ စ ဧတေဿ သန္တကံ ကိဉ္စိ အတ္ထီတိ ဝိဟေဌေတဗ္ဗံ မညန္တီတိ အကပ္ပိယကဟာပဏာဒိဒါနံ ပဋိက္ခိတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **တထေဝ ပါစေတွာ**တိ ဟတ္ထကမ္မဝသေနေဝ ပါစေတွာ။ “ကိံ ဘန္တေ”တိ ပုစ္ဆိတေ ယဒတ္ထာယ ပဝိဋ္ဌော, တံ ကထေတုံ လဘတီတိ ပုစ္ဆိတပဉှတ္တာ။

၂၃. **ဝတ္တ**န္တိ စာရိတ္တံ, အာပတ္တိ ပန န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ နီ**တိ သာခာယ မက္ခိကဗီဇနေန ပဏ္ဏာဒိဆေဒေ ဗီဇဂါမကောပနဿ စေဝ တတ္ထ လဂ္ဂရဇာဒိအပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကဿ စ ပရိဟာရတ္ထာယ ဝုတ္တံ, တဒုဘယာသင်္ကာယ အသတိ တထာ အကရဏေ ဒေါသော နတ္ထိ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.၃၄၂) ပန **“ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနီ** တိ သာခာယ လဂ္ဂရဇသ္မိံ ပတ္တေ ပတိတေပိ သာခံ ဆိန္ဒိတွာ ခါဒိတုကာမတာယပိ သတိ သုခပရိဘောဂတ္ထံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ နဒီယာဒီသု ဥဒကဿ အပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ **“အာဟရာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဂေဟတော။ပေ။ နေဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပရိဂ္ဂဟိတုဒကတ္တာ ဝိညတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **“န အာဟဋံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ”** န္တိ ဝစနတော ဝိညတ္တိယာ အာပန္နံ ဒုက္ကဋံ ဒေသေတွာပိ တံ ဝတ္ထုံ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ ဒုက္ကဋမေဝ, ပဉ္စန္နမ္ပိ သဟဓမ္မိကာနံ န ဝဋ္ဋတိ။

“အလဇ္ဇီဟိ ပန ဘိက္ခူဟိ ဝါ သာမဏေရေဟိ ဝါ ဟတ္ထကမ္မံ န ကာရေတဗ္ဗ” န္တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနော အတ္ထာယ ယံ ကိဉ္စိ ဟတ္ထကမ္မံ ကာရေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပန အလဇ္ဇီ နိဝါရိယမာနောပိ ဗီဇနာဒိံ ကရောတိ, တတ္ထ ဒေါသော နတ္ထိ, စေတိယကမ္မာဒီနိ ပန တေဟိ ကာရာပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၃၄၂) ဝုတ္တ

တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၃၄၂) ပန **“အလဇ္ဇီဟိ။ပေ။ န ကာရေတဗ္ဗ**န္တိ ဣဒံ ဥတ္တရိဘင်္ဂါဓိကာရတ္တာ အဇ္ဈောဟရဏီယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဗာဟိရပရိဘောဂေသု ပန အလဇ္ဇီဟိပိ ဟတ္ထကမ္မံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ “အလဇ္ဇီဟိ သာမဏေရေဟီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ “သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ”တိ (ပရိ. ၃၅၉) အလဇ္ဇိလက္ခဏံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဥပသမ္ပန္နေ ပဋိစ္စ ဥပလက္ခဏတော ဝုတ္တန္တိ တံလက္ခဏဝိရဟိတာနံ သာမဏေရာဒီနံ လိင်္ဂတ္ထေနကေတ္ရဘုပရိယောသာနာနံ ဘိက္ခုပဋိညာနံ ဒုဿီလာနမ္ပိ သာဓာရဏဝသေန အလဇ္ဇိလက္ခဏံ ယထာဌပိတပဋိပတ္တိယာ အတိဋ္ဌနမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၂၄. **ကေဏံ ပန။ပေ။ အာဟရာပေန္တဿ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဝိညတ္တိက္ခဏေ ဝိညတ္တိပစ္စယာ, ပဋိလာဘက္ခဏေ ကေဏာနံ သာဒိယနပစ္စယာ စ ဒုက္ကဋံ။ ကေဏဥဟိ အတ္တနော အတ္ထာယ အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓမ္ပိ သာဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ “ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) ဝုတ္တတ္တာ။ တေနေဝါဟ **“ဉာတက ပဝါရိတဋ္ဌာနတောပိ မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ ယာစိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”**တိ။ ဧတ္ထ စ ဝိညတ္တိဒုက္ကဋာဘာဝေပိ အကပ္ပိယဝတ္ထုယာစနေပိ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ **ရက္ခိတ္ဝာ** တိ စောရာဒိဥပဒ္ဒဝတော ရက္ခိတ္ဝာ။ **ဇဂ္ဂိတ္ဝာ** တိ တိဏအန္နာဒီဟိ ပောသေတ္ဝာ။ **န သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗ**န္တိ အတ္တနော အတ္ထာယ ကေသာဒိယနဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။

၂၅. **ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနေ ပန ဝဋ္ဋတီ** တိ သကဋဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန ယာစိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **တာဝကာလိကံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဥဘယတ္ထာပိ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထောတိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၃၄၂) ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၃၄၂) ပန **“သကဋံ ဒေထာတိ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ** တိ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန သကဋံ ဒေထာတိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **တာဝကာလိကံ ဝဋ္ဋတီ** တိ တာဝကာလိကံ ကတ္ဝာ သဗ္ဗတ္ထ ယာစိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တသိအာဒိနိ ပုဂ္ဂလိကာနိပိ ဝဋ္ဋန္တိတိ အာဟ **“ဝါသိ နယော တသီ”**တိအာဒိ။ ဝလ္လိအာဒီသု စ ပရပရိဂ္ဂဟိတေသု ဧသ နယောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဂရုဘဏ္ဍပ္ပဟောနကေသုယေဝ** တိ ဣဒံ ဝိညတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အဒိန္နာအနေ ပန တိဏသလာကံ ဥပာဒာယ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှတော အဝဟာရော ဧဝ, ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။ **ဝလ္လိအာဒီသူ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟဋ္ဌအာဂတာနံ ဝေဠုမုဉ္စပဗ္ဗဇတိဏမတ္တိကာနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတ္ထ စ ယသ္မိံ ပဒေသေ ဟရိတာလဇာတိဟိင်္ဂုလိကာဒိ အပ္ပကမ္ပိ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ, တတ္ထ တံ တာလပက္ကပ္ပမာဏတော ဦနမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ, ဝိညာပေတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတိ။

၂၆. **သာ**တိ ဝိညတ္တိ။ **ပရိကထာ**ဒီသု “သေနာသနံ သမ္ဗာဓ”န္တိအာဒိနာ ပရိယာယေန ကထနံ **ပရိကထာ** နာမ။ ဥဇုကမေဝ အကထေတ္ဝာ “ဘိက္ခူနံ ကိံ ပာသာဒော န ဝဋ္ဋတီ”တိအာဒိနာ အဓိပ္ပာယော ယထာ ဝိဘူတော ဟောတိ, ဧဝံ ကထနံ **ဩဘာသော** နာမ။ သေနာသနာဒိအတ္ထံ ဘူမိပရိကမ္မာဒိကရဏဝသေန ပစ္စယုပ္ပာဒာယ နိမိတ္တကရဏံ **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ။ တီသု ပစ္စယေသု ဝိညတ္တိအာဒယော ဒဿိတာ, ဂိလာနပစ္စယေ ပန ကထန္တိ အာဟ **“ဂိလာနပစ္စယေ ပနာ”**တိအာဒိ။ တထာ ဥပ္ပန္နံ ပန ဘေသဇ္ဇံ ရောဂေ ဝူပသန္တေ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဝဋ္ဋတီတိ? တတ္ထ ဝိနယဓရာ “ဘဂဝတာ ရောဂသီသေန ပရိဘောဂဿ ဒွါရံ ဒိန္နံ, တသ္မာ အရောဂကာလေပိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အာပတ္တိ န ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ, သုတ္တန္တိကာ ပန “ကိဉ္စာပိ အာပတ္တိ န ဟောတိ, အာဇီဝံ ပန ကောပေတိ, တသ္မာ သလ္လေခပဋိပတ္တိယံ ဌိတဿ န ဝဋ္ဋတိ, သလ္လေခံ ကောပေတီ”တိ ဝဒန္တီတိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဝိညတ္တိဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

စတုတ္ထော ပရိစ္ဆေဒော။

၅. ကုလသင်္ဂဟဝိနိစ္ဆယကထာ

၂၇. ဧဝံ ဝိညတ္တိဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ကုလသင်္ဂဟဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ကုလသင်္ဂဟော”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သင်္ဂဏှနံ သင်္ဂဟော, ကုလာနံ သင်္ဂဟော **ကုလသင်္ဂဟော,** ပစ္စယဒါယကာဒီနံ ဂိဟီနံ အနုဂ္ဂဟကရဏံ။ အနုဂ္ဂဟတ္ထော ဟေတ္ထ သင်္ဂဟ-သဒ္ဒော ယထာ “ပုတ္တဒါရဿ သင်္ဂဟော”တိ (ခု. ပါ. ၅.၆; သု. နိ. ၂၆၅)။

၂၈. တတ္ထ **ကောဋ္ဋန** န္တိ သယံ ဆိန္ဒနံ။ **ကောဋ္ဋာပန** န္တိ “ဣမံ ဆိန္ဒာ”တိ အညေသံ ဆေဒာပနံ။ **အာဠိယာ ဗန္ဓန**န္တိ ယထာ ဂစ္ဆမူလေ ဥဒကံ သန္တိဋ္ဌတိ, တထာ သမန္တတော ဗန္ဓနံ။ **ဥဒကဿာ** တိ အကပ္ပိယဥဒကဿ “ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စန”န္တိ ဝိသုံ ဝက္ခမာနတ္တာ, တဉ္စ အာရာမာဒိအတ္ထံ ရောပနေ အကပ္ပိယဝေါဟာရေသုပိ ကပ္ပိယဝေါဟာရေသုပိ ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနာဒိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝက္ခမာနတ္တာ ဣဓာပိ ဝိဘာဂံ ကတွာ ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနာဒိ ဝိသုံ ဒဿိတံ။ ဧတ္ထ စ ကတမံ အကပ္ပိယဥဒကံ, ကတမံ ပန ကပ္ပိယဥဒကန္တိ? သပ္ပာဏကံ အကပ္ပိယဥဒကံ, အပ္ပာဏကံ ကပ္ပိယဥဒကန္တိ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ, “ယော ပန ဘိက္ခု ဇာနံ သပ္ပာဏကံ ဥဒကံ တိဏံ ဝါ မတ္တိကံ ဝါ သိဉ္စေယျ ဝါ သိဉ္စာပေယျ ဝါ ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဝစနတော။ ယထာ ကောဋ္ဋနခဏနာဒိကာယိကကိရိယာပိ အကပ္ပိယဝေါဟာရေ သင်္ဂဟိတာ, ဧဝံ မာတိကာဥဇုကရဏာဒိကပ္ပိယဝေါဟာရေပီတိ အာဟ **“သုက္ခမာတိကာယ ဥဇုကရဏ”** န္တိ။ **ဟတ္ထပါဒမုခဓောဝနနှာနောဒကသိဉ္စန**န္တိ ဣမိနာပိ ပကာရန္တရေန ကပ္ပိယဥဒကသိဉ္စနမေဝ ဒဿေတိ။ အကပ္ပိယဝေါဟာရေ ကောဋ္ဋနခဏနာဒိဝသေန သယံ ကရဏဿပိ ကထံ သင်္ဂဟောတိ? အကပ္ပိယန္တိ ဝေါဟရိယတီတိ **အကပ္ပိယဝေါဟာရော**တိ အကပ္ပိယဘူတံ ကရဏကာရာပနာဒိ သဗ္ဗမေဝ သင်္ဂဟိတံ, န ပန အကပ္ပိယဝစနမတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကပ္ပိယဝေါဟာရေပိ ဧသေဝ နယော။ **သုက္ခမာတိကာယ ဥဇုကရဏ** န္တိ ဣမိနာ ပုရာဏပဏ္ဏာဒီနံ ဟရဏမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကုဒ္ဒာလာဒီနိ ဘူမိယံ ဌပေတွာ ဌာနတော ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဌာနမေဝ ပါကဋတရန္တိ **“ဩဘာသော”**တိ ဝုတ္တံ။

၂၉. မဟာပစ္စရိယံ ပတိဋ္ဌာပေတုကာမော ပစ္ဆာ ဝဒတိ။ **ဝနတ္ထာယာ** တိ ဣဒံ ကေစိ “ဝတတ္ထာယာ”တိ ပဌန္တိ, တေသံ ဝတိအတ္ထာယာတိ အတ္ထော။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ တထေဝ ဝုတ္တံ, “အာရာမရောပါ ဝနရောပါ, ယေ နရာ သေတုကာရကာ”တိ (သံ. နိ. ၁.၄၇) ဝစနတော ပန တံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ အကပ္ပိယဝေါဟာရေပိ ဧကစ္စံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတုံ **“န ကေဝလဉ္စ သေသ”** န္တိအာဒိမာဟ။ **ယံ ကိဉ္စိ မာတိက** န္တိ သုက္ခမာတိကံ ဝါ အသုက္ခမာတိကံ ဝါ။ **ကပ္ပိယဥဒကံ သိဉ္စိတု**န္တိ ဣမိနာ “ကပ္ပိယဥဒကံ သိဉ္စထာ”တိ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **သယံ ရောပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမိနာ “ရောပေဟီ”တိ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိပိ သိဒ္ဓံ။

၃၀. **ပါစိတ္တိယဉ္စေဝ ဒုက္ကဋဉ္စာ** တိ ပထဝီခဏနပစ္စယာ ပါစိတ္တိယံ, ကုလသင်္ဂဟပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ။ **အကပ္ပိယဝေါဟာရေနာ**တိ “ဣမံ ခဏ, ဣမံ ရောပေဟီ”တိ အကပ္ပိယဝေါဟာရေန။ **ဒုက္ကဋမေဝါ** တိ ကုလသင်္ဂဟပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ။ **ဥဘယတ္ထာ** တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယပထဝိယံ။

သဗ္ဗတ္ထာ တိ ကုလသင်္ဂဟပရိဘောဂအာရာမာဒိအတ္ထာယ ရောပိတေ။ **ဒုက္ကဋမ္ပီ** တိ န ကေဝလံ ပါစိတ္တိယမေဝ။ **ကပ္ပိယေနာ**တိ ကပ္ပိယဥဒကေန။ **တေသံယေဝ ဒွိန္န** န္တိ ကုလသင်္ဂဟပရိဘောဂါနံ။ **ဒုက္ကဋ** န္တိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ သယံ သိဉ္စနေ, ကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဝါ အကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဝါ သိဉ္စာပနေ ဒုက္ကဋံ, ပရိဘောဂတ္ထာယ သယံ သိဉ္စနေ, အကပ္ပိယဝေါဟာရေန သိဉ္စာပနေ စ ဒုက္ကဋံ။ **ပယောဂဗဟုလတာယာ**တိ သယံ ကရဏေ, ကာယပယောဂဿ ကာရာပနေ ဝစီပယောဂဿ ဗဟုတ္တေန။ **အာပတ္တိဗဟုလတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ သယံ သိဉ္စနေ ဓာရာပစ္ဆေဒဂဏနာယ အာပတ္တိဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သိဉ္စာပနေ ပန ပုနပ္ပုနံ အာဏာပေန္တဿ ဝါစာယ ဝါစာယ အာပတ္တိ, သကိံ အာဏတ္တဿ ဗဟုသိဉ္စနေ ဧကာဝ။

ဩစိနနေ ဒုက္ကဋပါစိတ္တိယာနီ တိ ကုလသင်္ဂဟပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ, ဘူတဂါမပါတဗျတာယ ပါစိတ္တိယံ။ **အညတ္ထာ**တိ ဝတ္ထုပူဇာဒိအတ္ထာယ ဩစိနနေ။ **သကိံ အာဏတ္တော** တိ အကပ္ပိယဝေါဟာရေန အာဏတ္တော ။ **ပါစိတ္တိယမေဝါ**တိ အကပ္ပိယဝေါဟာရေန အာဏတ္တတ္တာ ဘူတဂါမသိက္ခာပဒေန (ပါစိ. ၉၀-၉၁) ပါစိတ္တိယံ။ ကပ္ပိယဝစနေန ပန ဝတ္ထုပူဇာဒိအတ္ထာယ ဩစိနာပေန္တဿ အနာပတ္တိယေဝ။

၃၁. ဂန္ထနေန နိဗ္ဗတ္တံ ဒါမံ **ဂန္ထိမံ**။ သေ နယော သေသေသုပိ။ **န ဝဋ္ဋတီ** တိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ, ဝတ္ထုပူဇာဒိအတ္ထာယ ဝါ ဝုတ္တနယေန ကရောန္တဿ ကာရာပေန္တဿ စ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝတ္ထုပူဇာဒိအတ္ထာယ ဝဋ္ဋတိ, ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ပန ကပ္ပိယဝေါဟာရေန ကာရာပေန္တဿပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ **ပုရိမနယေနေဝါ**တိ ‘‘ဘိက္ခုဿ ဝါ’’တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။ ဓမ္မာသနဝိတာနေ ဗဒ္ဓကဏ္ဋကေသု ပုပ္ဖာနိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဌပေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဥပရူပရိ ဝိဇ္ဈိတွာ ဆတ္တသဒိသံ ကတွာ အာဝုဏနတော **“ဆတ္တာဓိဆတ္တံ ဝိယာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ကဒလိက္ခန္ဓမှိ’’တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ သဗ္ဗမေဝ သန္ဓာယ **“တံ အတိဩဠာရိကမေဝါ”**တိ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗတ္ထ ကရဏေ, အကပ္ပိယဝေါဟာရေန ကာရာပနေ စ ဒုက္ကဋမေဝါတိ အတ္ထော။ **ပုပ္ဖဝိဇ္ဈနတ္ထံ ကဏ္ဋကမ္ပိ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ကုမဿ ဥပလက္ခဏတ္တာ ပုပ္ဖဒါမောလမ္ဗကာဒိအတ္ထာယ ရဇ္ဇုဗန္ဓနာဒိပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ အညေ ပန ‘‘ပုပ္ဖဝိဇ္ဈနတ္ထံ ကဏ္ဋကန္တိ ဝိသေသိတတ္တာ တဒတ္ထံ ကဏ္ဋကမေဝ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တဉ္စ အဋ္ဌကထာပမာဏေနာ’’တိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပုပ္ဖပဋိစ္ဆကံ** နာမ ဒန္တာဒီဟိ ကတံ ပုပ္ဖာဓာနံ။ တေမ္ပိ နာဂဒန္တကမ္ပိ သဆိဒ္ဒမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အသောကပိဏ္ဍိယာ** တိ အသောကသာခါနံ, ပုပ္ဖာနံ ဝါ သမူဟေ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၃၁) ပန **“အသောကပိဏ္ဍိယာ** တိ အသောကပုပ္ဖမဉ္ဇရိကာယာ’’တိ ဝုတ္တံ။ **ဓမ္မရဇ္ဇု** နာမ စေတိယံ ဝါ ဗောဓိံ ဝါ ပုပ္ဖပ္ပဝေသနတ္ထံ အာဝိဇ္ဈိတွာ ဗန္ဓရဇ္ဇု။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၃၁) ပန **“ဓမ္မရဇ္ဇု** နာမ စေတိယာဒီနိ ပရိက္ခိပိတွာ တေသဉ္စ ရဇ္ဇုယာ စ အန္တရာ ပုပ္ဖပ္ပဝေသနတ္ထာယ ဗန္ဓရဇ္ဇု။ သိထိလဝဋ္ဋိတာယ ဝါ ဝဋ္ဋိယာ အဗ္ဘန္တရေ ပုပ္ဖပ္ပဝေသနတ္ထာယ ဧဝံ ဗန္ဓာတိပိ ဝဒန္တိ’’တိ ဝုတ္တံ။

မတ္ထကဒါမန္တိ ဓမ္မာသနာဒိမတ္ထကေ ပလမ္ဗကဒါမံ။ **တေသံယေဝါ**တိ ဥပ္ပလာဒီနံ ဧဝ။ **ဝါကေန ဝါ**တိ ပုပ္ဖနာဠံ ဖာလေတွာ ပုပ္ဖေန ကောဗဒ္ဓဋ္ဌိတဝါကေန ဒဏ္ဍေန စ ကောဗဒ္ဓေနေဝ။ ဧတေန ပုပ္ဖံ ဗီဇဂါမသင်္ဂဟံ န ဂစ္ဆတိ ပဉ္စသု ဗီဇေသု အပဝိဋ္ဌတ္တာ ပဏ္ဏံ ဝိယ, တသ္မာ ကပ္ပိယံ အကာရာပေတွာပိ ဝိကောပနေ ဒေါသော နတ္ထိ။ ယဉ္စ ဆိန္နဿပိ မကုဠဿ ဝိကာသနံ, တမ္ပိ အတိတရုဏဿ အဘာဝါ ဝုဍ္ဎိလက္ခဏံ န ဟောတိ, ပရိဏတဿ ပန မကုဠဿ ပတ္တာနံ သိနေဟေ ပရိယာဒါနံ ဂတေ ဝိသုံဘာဝေါ ဧဝ ဝိကာသော, တေနေဝ ဆိန္နမကုဠဝိကာသော အဆိန္နမကုဠဝိကာသတော ပရိဟီနော, မိလာတနိယုတ္တော ဝါ ဒိဿတိ။ ယဉ္စ မိလာတဿ ဥဒကသညောဂေ အမိလာနတာပဇ္ဇနံ, တမ္ပိ တမ္ဗုလပဏ္ဏာဒီသု သမာနံ ဝုဍ္ဎိလက္ခဏံ န ဟောတိ။ ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာသု စ န ကတ္ထစိ ပုပ္ဖာနံ ကပ္ပိယကရဏံ အာဂတံ, တသ္မာ ပုပ္ဖံ သဗ္ဗထာ အဗီဇမေဝါတိ ဝိညာယတိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

“ပသိဗ္ဗကေ ဝိယာ” တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုပ္ဖံ ပသိဗ္ဗကေ ဝါ ပသိဗ္ဗကသဒိသံ ဗန္ဓေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ စီဝရေ ဝါ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၃၁) ပန **“ခန္ဓေ ဌပိတကာသာဝဿာ** တိ ခန္ဓေ ဌပိတသင်္ဃာဋိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဉှိ တထာဗန္ဓိတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ။ ဣမိနာ စ အညမ္ပိ တာဒိသံ ကာသာဝံ ဝါ ဝတ္ထံ ဝါ ဝုတ္တနယေန ဗန္ဓိတွာ တတ္ထ ပုပ္ဖာနိ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ အံသဘဏ္ဍိကပသိဗ္ဗကေ ပက္ခိတ္တသဒိသတ္တာ ဝေဌိမံ နာမ န ဇာတံ, တသ္မာ သိထိလဗန္ဓဿ အန္တရန္တရာ ပက္ခိပိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ’’တိ ဝုတ္တံ။ **ဟေဋ္ဌာ ဒဏ္ဍကံ ပန ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ရဇ္ဇုအာဒီဟိ ဗန္ဓနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ပုပ္ဖဿေဝ ပန အစ္ဆိန္နဒဏ္ဍကေဟိ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။

ပုပ္ဖပဋ္ဋေ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ ပုပ္ဖပဋ္ဋံ ကရောန္တဿ ဒီဃတော ပုပ္ဖဒါမဿ ဟရဏပစ္စာဟရဏဝသေန ပူရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တိရိယတော ဟရဏံ ပန ဝါယိမံ နာမ ဟောတိ, န ပုရိမံ။ **“ပုရိမဌာနံ အတိက္ကာမေတီ”** တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ပုရိမံ ပုပ္ဖကောဋိံ ဖုသာပေတွာ ဝါ အဖုသာပေတွာ ဝါ ပရိက္ခိပနဝသေန အတိက္ကာမေန္တဿ အာပတ္တိယေဝ။ **ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပုပ္ဖရဟိတာယ သုတ္တဝါကကောဋိယာ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဧကဝါရံ ဟရိတွာ ပရိက္ခိပိတွာ**တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တစေတိယာဒိပရိက္ခေပံ ပုပ္ဖပဋ္ဋကရဏဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တသ္မာ စေတိယံ ဝါ ဗောဓိံ ဝါ ပရိက္ခိပန္တေန ဧကဝါရံ ပရိက္ခိပိတွာ ပုရိမဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တေ အညဿ ဒါတဗ္ဗံ, တေနပိ ဧကဝါရံ ပရိက္ခိပိတွာ တထေဝ ကာတဗ္ဗံ။ ပုပ္ဖပဋ္ဋံ ကရောန္တေန စ ဟရိတွာ အညဿ ဒါတဗ္ဗံ, တေနပိ တထေဝ ကာတဗ္ဗံ။ သစေပိ ဒွေဝယေဝ ဘိက္ခူ ဥဘောသု ပဿေသု ဌတွာ ပရိယာယေန ဟရန္တိ, ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ ဝဒန္တိ။

ပရေဟိ ပူရိတန္တိ ဒီဃတော ပသာရိတံ။ **ဝါယိတု**န္တိ တိရိယတော ဟရိတုံ, တံ ပန ဧကဝါရမ္ပိ န လဘတိ။ **ပုပ္ဖာနိ ဌပေန္တော**တိ အဂန္ထိတာနိ ဟကတိကပုပ္ဖာနိ အညမညံ ဖုသာပေတွာပိ ဌပေန္တော။ ပုပ္ဖဒါမံ ပန ပူဇနတ္ထာယ ဘူ

မိယံ ၄ပေန္တေ ဖုသာပေတ္တ တ အဖုသာပေတ္တ တ ဒိဂုဏံ ကတ္တ ၄ပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

၃၂. **ဃဋ္ဋိကအမသြလမ္ဗကော** တိ ဟေဌာဘာဂေ ဃဋ္ဋိကာကာရယုတ္တော, အရုဃဋ္ဋိကာကာရော တ သြလမ္ဗကော။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၃၁) ပန **"ဃဋ္ဋိကအမသြလမ္ဗကော** တိ အန္တေ ဃဋ္ဋိကာကာရယုတ္တော ယမကအာ မသြလမ္ဗကော"တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟာရာဇိက ၄၃၁) ပန **"ဃဋ္ဋိကအမသြလမ္ဗကော** တိ ယမကအာမ သြလမ္ဗကောတိ လိခိတ"န္တိ ဝုတ္တံ, ဧကေကံ ပန အာမံ နိက္ခန္တသုတ္တကောဋိယာဝ ဗန္ဓိတ္တ သြလမ္ဗိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပုပ္ဖအာမဒ္ဓဝယံ သင္ဃဋိုတုကာမေနပိ နိက္ခန္တသုတ္တကောဋိယာဝ သုတ္တကောဋိံ သင္ဃဋိုတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အမုစန္ဒာကာ ရေန မာလာဂုဏပရိက္ခေပေဟ**တိ အမုစန္ဒာကာရေန မာလာဂုဏသ္သ ပုနပ္ပုနံ ဟရဏပစ္စာဟရဏဝသေန ပူရေတ္တ ပရိ က္ခိပနံ, တေနေဝ တံ ပုရိမေ ပဝိဋ္ဌံ, တသ္မာ ဧတမ္ပိ အမုစန္ဒာကာရံ ပုနပ္ပုနံ ဟရဏပစ္စာဟရဏဝသေန ပူရေတုံ န ဝဋ္ဋ တိ။ ကေတရံ ပန အမုစန္ဒာကာရကရဏေ မာလာဂုဏံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ပုပ္ဖအာမကရဏ** န္တိ ဧတ္ထ သုတ္တ ကောဋိယံ ဂဟေတ္တတပိ ဧကတော ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ သုတ္တမယံ ဂေဏ္ဍုကံ နာမ, ဂေဏ္ဍုကခရပတ္တအာမာနံ ပဋိုက္ခိတ္တတ္တာ စေလာဒီဟိ ကတအာမမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ အကပ္ပိယာနုလောမတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ **ပရသန္တကံ ဒေတိ, ဒုက္က ဋ္ဌမေတ**တိ ဝိသ္သာသဂ္ဂဟေန ပရသန္တကံ ဂဟေတ္တတ ဒေန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ထုလ္လစ္စယ** န္တိ ဧတ္ထ ဘဏ္ဍဒေ ယ္ယမ္ပိ ဟောတိ။

၃၃. **တဋ္ဌ ခော ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယာ** တိ မာတာပိတူနမ္ပိ ပုပ္ဖံ ဒေန္တေန ဝတ္ထုပူဇနတ္ထာယေဝ အာတဗ္ဗန္တိ ဒသ္ သေတိ။ **"မဏ္ဍနတ္ထာယ ပန သိဝလိင်္ဂါဒိပူဇနတ္ထာယာ"** တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တတ္တာ "ဣမံ ဝိက္ကိဏိတ္တတ ဇီဝိ သ္သန္တိ"တိ မာတာပိတူနံ ဝဋ္ဋတိ, သေသဉာတကာနံ တာဝကာလိကမေဝ အာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ကသ္သစိပိ** တိ ဉာတကသ္သ တ အညာတကသ္သ တ ကသ္သစိပိ။ **ဉာတိသာမဏေရေဟေတ**တိ တေသံ ဂိဟိပရိကမ္မမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဣတရေ**တိ အညာတကာ။ တေဟိပိ သာမဏေရေဟိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝတ္တသီသေန ဟရိတဗ္ဗံ။ **သမ္ပတ္တာနံ သာမဏေရာနံ ဉပ မုဘာဂံ အာတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ သင်္ဃိကသ္သ လာဘသ္သ ဉပစာရသိမဌသာမဏေရာနမ္ပိ သန္တကတ္တာ တေသမ္ပိ ဉပမု ဘာဂေ လဗ္ဘတေတတိ ကတ္တ ဝုတ္တံ။ **စူဠကန္တိ** ဉပမုဘာဂတောပိ ဉပမုံ။ စတုတ္ထဘာဂသ္သေတံ အဓိဝစနံ။ **သာမဏေရာ။ပေ။ ၄ပေန္တိ** တိ ဣဒံ အရက္ခိတအဂေပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ ပန "ဝသ္သဂ္ဂေန အ ဘာဇနီယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ တတ္ထာ** တိ မဂ္ဂေ တ စေတိယင်္ဂဏေ တ။

၃၄. **သာမဏေရေဟိ အပေတုံ န လဘန္တိ** တိ ဣဒံ သာမဏေရေဟိ ဂိဟိကမ္မံ ကာရိတံ ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ, န ပန ပုပ္ဖအာနံ ဟောတီတိ သာမဏေရာနမ္ပိ န ဝဋ္ဋနတော။ ဝုတ္တဋ္ဌ **"သယမေတ"**တိအာဒိ။ န ဟိ တံ ပုပ္ဖအာနံ နာမ သိ ယာ။ ယဒိ ဟိ တထာ အာဂတာနံ တေသံ အာနံ ပုပ္ဖအာနံ နာမ ဘဝေယ္ယ , သာမဏေရေဟိပိ အာတုံ န လဗ္ဘေယ္ယ။ **သယ မေတ**တိ သာမဏေရာ သယမေဝ။ **ယာဂုဘတ္တာဒီနိ အာအာယာ** တိ ဣဒံ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ယာဂုဘတ္တာဒိသမ္ပာဒနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ **"န ဝဋ္ဋတီ"တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ အဝိသေသေန ဝုတ္တ** န္တိ ဣမိနာ သဗ္ဗေသမ္ပိ န ဝဋ္ဋ တီတိ ဒသ္သေတိ။

၃၅. **ဝုတ္တနယေနေတ** တိ "မာတာပိတူနံ တာဝ ဟရိတ္တတပိ ဟာရာပေတ္တတပိ ပက္ကောသိတ္တတပိ ပက္ကောသာပေတ္ တပိ အာတုံ ဝဋ္ဋတိ, သေသဉာတကာနံ ပက္ကောသာပေတ္တတဝ။ မာတာပိတူနဋ္ဌ ဟာရာပေန္တေန ဉာတိသာမဏေရေဟေဝ ဟာရာပေတဗ္ဗံ။ ဣတရေ ပန ယဒိ သယမေဝ ဣစ္ဆန္တိ, ဝဋ္ဋတီ"တိ ဣမံ ပုပ္ဖအာနေ ဝုတ္တနယံ ဖလအာနေပိ အတိဒိ သတိ, တသ္မာ ဖလမ္ပိ မာတာပိတူနံ ဟရဏဟာရာပနာဒိနာ အာတုံ ဝဋ္ဋတိ, သေသဉာတီနံ ပက္ကောသာပေတ္တတဝ။ ဣအနိ "ယော ဟရိတ္တတ တ ဟာရာပေတ္တတ တ။ပေ။ ဣသ္သရဝတာယ ဒဒတော ထုလ္လစ္စယ"န္တိ (ဟာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၆-၄၃၇) ဣမံ ပုပ္ဖအာနေ ဝုတ္တနယံ ဖလအာနေ သင်္ခိပိတ္တတ ဒသ္သေန္တော **"ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ပနာ"** တိအာဒိမာဟ။ **ခီဏပ ရိဗ္ဗယာန**န္တိ အာဂန္တုကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဖလပရိစ္ဆေဒေနာ** တိ "ဧတ္တကာနိ ဖလာနိ အာတဗ္ဗာနီ"တိ ဧဝံ ဖလပရိစ္ ဆေဒေန တ။ **ရုက္ခပရိစ္ဆေဒေန တ** တိ "ဣမေဟိ ရုက္ခေဟိ အာတဗ္ဗာနီ"တိ ဧဝံ ရုက္ခပရိစ္ဆေဒေန တ။ ပရိစ္ဆိန္နေသုပိ ပန ရုက္ခေသု "ဣမ ဖလာနိ သုန္ဒရာနိ, ဣတော ဂဏှထာ"တိ ဝဒန္တေန ကုလသင်္ဂဟော ကတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"ဧဝံ ပန န ဝတ္တဗ္ဗ"** န္တိ။ **ရုက္ခစ္ဆလ္လီ** တိ ရုက္ခတ္တစော, သာ "ဘာဇနီယဘဏ္ဍ"န္တိ ဝုတ္တာ။ **ဝုတ္တန ယေနာ**တိ ပုပ္ဖဖလာဒီသု ဝုတ္တနယေန ကုလသင်္ဂဟော ဟောတီတိ ဒသ္သေတိ။

၃၆. တေသံ တေသံ ဂိဟီနံ ကမန္တရဒေသန္တရာဒီသု သာသနပဋိသာသနဟရဏံ **ဇင်္ဃပေသနိယံ**။ တေနာဟ **“ဂိဟီနံ ဒူတေယျံ သာသနဟရဏကမ္မ”**န္တိ။ ဒူတသ္သ ကမ္မံ **ဒူတေယျံ။ ပဌမံ သာသနံ အဂ္ဂဟေတွာတိ**။ပေ.။ **ပဒေ ပဒေ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဣဒံ “တသ္သ သာသနံ အာရောစေဿာမီ”တိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တသ္သ ပန သာသနံ ပဋိက္ခိပိတွာ သယမေဝ ကာရုညေ ဌိတော ဂန္တွာ အတ္တနော ပတိရူပံ သာသနံ အာရောစေတိ, အနာပတ္တိ။ ဂိဟီနဉ္စ ကပ္ပိယသာသနံ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣမေဟိ ပန အဋ္ဌဟိ ကုလဒူသကကမ္မေဟီ**တိ ပုပ္ဖဒါနံ ဖလဒါနံ စုဏ္ဏဒါနံ မတ္တိကဒါနံ ဒန္တကဋ္ဌဒါနံ ဝေဠုဒါနံ ပဏ္ဏဒါနံ ဇင်္ဃပေသနိကန္တိ ဣမေဟိ ယထာဝုတ္တေဟိ။ **ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မကတော**တိ ကုလဒူသနပစ္စယာ ကတပဗ္ဗာဇနီယကမ္မော။

၃၇. **သေက္ခဘူမိယံ တ** တိ ဣမိနာ ဈာနဘူမိမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ **တိဏ္ဏံ ဝိဝေကာန**န္တိ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကဘူတာနံ တိဏ္ဏံ ဝိဝေကာနံ။ ပိဏ္ဍာယ စရဏသ္သ ဘောဇနပရိယောသာနတ္တာ ဝုတ္တံ **“ယာဝ ဘောဇနပရိယောသာန”**န္တိ။ ဘုတွာ အာဂစ္ဆန္တဿပိ ပုန ဝုတ္တနယေနေဝ ပဏိဓာယ စီဝရသင်္ကောပနာဒိနိ ကရောန္တသ္သ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ကုလသင်္ဂဟဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒော။

၆. မစ္ဆမံသဝိနိစ္ဆယကထာ

၃၈. ဧဝံ ကုလသင်္ဂဟဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ မစ္ဆမံသဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **"မစ္ဆမံသေသု ပနာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ထလေ ဌပိတမတ္တေ မရတိ, ကေဝဋ္ဋာဒီဟိ ဝါ မာရိယတီတိ မစ္ဆော။ မစ္ဆဿ ဣဒန္တိ မစ္ဆံ, မသိယတေ အာမသိယတေတိ မံသံ, မစ္ဆဉ္စ မံသဉ္စ **မစ္ဆမံသာနိ,** တေသု။ မစ္ဆမံသေသု ပန ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **မစ္ဆဂ္ဂဟဏေနာ** တိ ဧတ္ထ နိဒ္ဒါရဏံ န ကာတဗ္ဗံ။ **ပန**-သဒ္ဒော ပက္ခန္တရတ္ထော, ဒိတသေယျာဒိသု ဝိနိစ္ဆယတော အပရော မစ္ဆမံသေသု ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ဂယှတေ အနေနာတိ ဂဟဏံ။ ကိံ တံ? သဒ္ဒော, မစ္ဆဣတိ ဂဟဏံ မစ္ဆဂ္ဂဟဏံ, တေန **မစ္ဆဂ္ဂဟဏေန,** မစ္ဆသဒ္ဒေနာတိ အတ္ထော။ **မံသေသု ပန။ ပေ.။ အကပ္ပိယာနီ**တိ ဧတ္ထ မနုဿမံသံ သမာနဇာတိမံသတော ပဋိက္ခိတ္တံ။ ဟတ္ထိအဿာနံ မံသာနိ ရာဇင်္ဂတော, သုနခအဟီနံ ဇေဂုစ္ဆဘာဝတော, သေသာနံ တဌမိဂတ္တာ ဘိက္ခူနံ ပရိဗန္ဓဝိမောစနတ္ထံ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တိကောဋိပရိသုဒ္ဓ န္တိ ဒိဋ္ဌသုတပရိသင်္ကိတသင်္ခာတာဟိ တီဟိ ကောဋီဟိ တီဟိ အာကာရေဟိ တီဟိ ကာရဏေဟိ ပရိသုဒ္ဓံ, ဝိမုတ္တန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ အဒိဋ္ဌအသုတာနိ စက္ခုဝိညာဏသောတဝိညာဏာနံ အနာရမ္မဏဘာဝတော ဇာနိတဗ္ဗာနိ။ အပရိသင်္ကိတံ ပန ကထံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"အပရိသင်္ကိတံ ပနာ"** တိအာဒိ, တီဏိ ပရိသင်္ကိတာနိ ဥတ္တတ ဧတံ ပဋိပက္ခဝသေန အပရိသင်္ကိတံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဣဒါနိ တာနိ တီဏိ ပရိသင်္ကိတာနိ စ ဧဝံ ပရိသင်္ကိတေ သတိ ဘိက္ခူဟိ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဉ္စ တေန ဝိဓိနာ အပရိသင်္ကိတေ သတိ ကတ္တဗ္ဗဘာဝဉ္စ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **"ကထ"**န္တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ ဒိသွာ ပရိသင်္ကိတံ **ဒိဋ္ဌပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ သုတွာ ပရိသင်္ကိတံ **သုတပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ အဒိသွာ အသုတွာ တက္ကေန အနုမာနေန ပရိသင်္ကိတံ **တဒုဘယဝိနိမုတ္တပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ တံ တိဝိဓမ္ပိ ပရိသင်္ကိတသာမညေန ဧကာ ကောဋိ ဟောတိ, တတော ဝိမုတ္တံ **အပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ ဧဝံ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အပရိသင်္ကိတံ မစ္ဆမံသံ တိကောဋိပရိသုဒ္ဓံ ဟောတိ။

ဇာလံ မစ္ဆဗန္ဓနံ။ **ဝါဂုရာ** မိဂဗန္ဓနီ။ **ကပ္ပတီ** တိ ယဒိ ဧတံ ဝစနေန သင်္ကာ နိဝတ္တတိ, ဝဋ္ဋတိ, န ဧတံ ဝစနံ လေသကပ္ပံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧတေနေဝ ဝက္ခတိ "ယတ္ထ စ နိဗ္ဗေမတိကော ဟောတိ, တံ သဗ္ဗံ ကပ္ပတီ"တိ။ **ပဝတ္တမံသ**န္တိ အာပဏာဒီသု ပဝတ္တံ ဝိက္ကာယိကံ ဝါ မတမံသံ ဝါ။ **မင်္ဂလာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာဟုနပါဟုနာဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဘိက္ခူနံယေဝ အတ္ထာယ အကတ** န္တိ ဧတ္ထ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော **ဧဝ**-သဒ္ဒော, ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ အကတမေဝါတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဘိက္ခူနဉ္စ မင်္ဂလာဒီနဉ္စာတိ မိဿေတွာ ကတမ္ပိ န ဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန "ယထာဌိတဝသေန အဝဓာရဏံ ဂဟေတွာ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ **ယတ္ထ စ နိဗ္ဗေမတိကော ဟောတီ**တိ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ကတေပိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပရိသင်္ကိတာဘာဝမာဟ။

၃၉. ဧတမေဝတ္ထံ အာဝိကာတုံ **"သစေ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဣတရေသံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အဇာနန္တာနံ ဝဋ္ဋတိ, ဇာနတောဝေတ္ထ အာပတ္တိ ဟောတီတိ။ **တေယေဝါ**တိ ယေ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ, တေယေဝ။ ဥဒ္ဒိဿ ကတမံသပရိဘောဂတော အကပ္ပိယမံသပရိဘောဂေ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **"အကပ္ပိယမံသံ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပုရိမသ္မိံ သစိတ္တကာပတ္တိ, ဣတရသ္မိံ အစိတ္တကာ။ တေနာဟ **"အကပ္ပိယမံသံ အဇာနိတွာ ဘုဉ္ဇန္တဿာပိ အာပတ္တိယေဝါ"** တိ။ "ပရိဘောဂကာလေ ပုစ္ဆိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီတိ ဝါ ဂဟေတွာ ပုစ္ဆိတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၃၉) ဝစနတော အကပ္ပိယမံသံ အဇာနိတွာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အနာပတ္တိ သိဒ္ဓါ။ အဇာနိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿေဝ ဟိ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **ဝဋ္ဋန္တိ ဝဒန္တီ** တိ ဣမိနာ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

မစ္ဆမံသဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဆဋ္ဌော ပရိစ္ဆေဒော။

၇. အနာမာသဝိနိစ္ဆယကထာ

၄၀. ဧဝံ မစ္ဆမံသဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အနာမာသဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **‘‘အနာမာသ’’**န္တိအာဒိမာဟ။ တ
တ္ထ အာမသိယတေတိ အာမာသံ, န အာမာသံ **အနာမာသံ,** အပရာမသိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ပါရိပန္ထကာ** တိ ဝိကုပ္ပနိ
ကာ, အန္တရာယိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နဒီသောတေန ဝုယှမာနံ မာတရန္တိ** ဧတံ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္
တံ။ အညာသု ပန ဣတ္ထီသု ကာရုညာဓိပ္ပာယေန မာတရိ ဝုတ္တနယေန ပဋိပဇ္ဇန္တဿ နေဝတ္ထိ ဒေါသောတိ ဝဒန္
တိ။ ‘‘မာတရ’’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အညာသု န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တာပိ အတ္ထိ။ **ဧတ္ထ ဂဏှာဟီတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ** တိ ဂေ
ဟဿိတပေမေန ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ဖုသနေ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကာရုညေန ပန ဝတ္ထာဒိံ ဂဟေတုံ အသက္
ကောန္တိံ ‘‘ဂဏှာဟီ’’တိ ဝဒန္တဿပိ အဝသဘာဝပ္ပတ္တိတော ဥဒကေ နိမုဇ္ဇန္တိံ ကာရုညေန သဟသာ အနာမာသ
န္တိ အစိန္တေတွာ ကေသာဒီသု ဂဟေတွာ မောက္ခာဓိပ္ပာယေန အာကဍ္ဎတောပိ အနာပတ္တိယေဝ။ န ဟိ မီယမာနံ
မာတရံ ဥပေက္ခိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အညာတိကာယ ဣတ္ထိယာပိ ဧသေဝ နယော။ ဥက္ကဋ္ဌာယ မာတုယာပိ အာမာသော န ဝဋ္ဋ
တီတိ ဒဿနတ္ထံ ‘‘မာတရ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ တဿ ကာတဗ္ဗံ ပန အညာသမ္ပိ ဣတ္ထီနံ ကရောန္တဿပိ အနာပတ္တိ
ယေဝ အနာမာသတ္တေ ဝိသေသာဘာဝတော။

တိဏဏ္ဍုပက န္တိ ဟိရိဝေရာဒိမူလေဟိ ကေသာလင်္ကာရတ္ထာယ ကတစုမ္ဗဋကံ။ **တာလပဏ္ဏမုဒ္ဒိက** န္တိ တာ
လပဏ္ဏေဟိ ကတံ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကံ။ တေန တာလပဏ္ဏာဒိမယံ ကဋိသုတ္တကဏ္ဏပိဠန္ဓနာဒိ သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။
ပရိဝတ္တေတွာ တိ အတ္တနော နိဝါသနပါရုပနဘာဝတော အပနေတွာ, စီဝရတ္ထာယ ပရိဏာမေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟော
တိ။ **စီဝရတ္ထာယ ပါဒမူလေ ဌပေတီ** တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ။ ပစ္စတ္ထရဏဝိတာနာဒိအတ္ထမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ, ပူဇာဒိ
အတ္ထံ တာဝကာလိကမ္ပိ အာမသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သီသပသာဓနဒန္တသူစိ** တိ ဣဒံ သီသာလင်္ကာရတ္ထာယ ပဋ္ဋပိလောတိ
ကာဟိ ကတသီသပသာဓနကဉ္စေဝ ဒန္တသူစိအာဒိ စာတိ ဒွေဝ တယော။ သီသပသာဓနံ သိပါဋိကောပကရဏတ္ထာယ
စေဝ ဒန္တသူစိံ သူစိဥပကရဏတ္ထာယ စ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ယထာက္ကမံ အတ္ထံ ဒဿေတိ။ ကေသကလာပံ ဗန္ဓိတွာ
တတ္ထ တိရိယံ ပဝေသနတ္ထာယ ကတာ သူစိ ဧဝ သီသပသာဓနကဒန္တသူစီတိ ကေမေဝ ကတွာ သိပါဋိကာယ ပက္ခိပိ
တွာ ပရိဟရိတဗ္ဗသူစိယေဝ တဿ တဿ ကိစ္စဿ ဥပကရဏန္တိ သိပါဋိကသူစိဥပကရဏံ, ဧဝံ တ ယောဇနာ ကာ
တဗ္ဗာ။

ပေါတ္ထကရူပ န္တိ သုဓာဒီဟိ ကတံ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာနံ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီနံ သဏ္ဌာနေန ကတမ္ပိ အနာမာ
သမေဝ ။ ဣတ္ထိရူပါနိ ဒဿေတွာ ကတံ ဝတ္ထုဘိတ္တိအာဒီသု ဣတ္ထိရူပံ အနာမသိတွာ ဝဍ္ဎေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝရူ
ပေ ဟိ အနာမာသေ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ အသတိ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန အာမသတော ဒေါသော နတ္ထိ။ **ဘိန္ဒိတွာ** တိ ဧတ္ထ
ဟတ္ထေန အဂ္ဂဟေတွာဝ ကေနစိ ဒဏ္ဍာဒိနာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ အနာမာသမ္ပိ ဒဏ္ဍပါသာဏာဒီဟိ ဘေဒနဿ
အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ, ပါဠိယမ္ပိ အာပဒာသု မောက္ခာဓိပ္ပာယဿ အာမသနေပိ အနာပတ္တိယာ ဝုတ္တတ္တာ စ
သပ္ပိနိအာဒိဝါဠမိဂီဟိ ဂဟိတပါဏကာနံ မောစနတ္ထာယ တံ တံ သပ္ပိနိအာဒိဝတ္ထုံ ဒဏ္ဍာဒီဟိ ပဋိက္ခိပိတွာ ဂဟေ
တုံ, မာတုအာဒိံ ဥဒကေ မီယမာနံ ဝတ္ထာဒီဟိ ဂဟေတုံ, အသက္ကောန္တိံ ကေသာဒီသု ဂဟေတွာ ကာရုညေန ဥက္ခိပိတု
ဉ္စ ဝဋ္ဋတီတိ အယမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ‘‘အဋ္ဌကထာယံ **‘န တွေဝ အာမသိတဗ္ဗာ’** တိ ဣဒံ ပန ဝစနံ အမီယမာနံ ဝ
တ္ထုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အယံ အမှာကံ ခန္တီ’’တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၂၈၁) ဝုတ္တံ။

၄၁. **မဂ္ဂံ အဓိဋ္ဌာယာ** တိ ‘‘မဂ္ဂေါ အယ’’န္တိ မဂ္ဂသညံ ဥပ္ပာဒေတွာတိ အတ္ထော။ **ပညပေတွာ ဒေန္တီ** တိ
ဣဒံ သာမီစိဝသေန ဝုတ္တံ, တေဟိ ပန ‘‘အာသနံ ပညပေတွာဝ နိသီဒထာ’’တိ ဝုတ္တေ သယမေဝ ပညပေတွာ နိသီဒိတုံ
ဝဋ္ဋတိ။ **တတ္ထ ဇာတကာနီ** တိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဘူတကမဘာဝေနေဝ ဌိတာနိ။ **‘‘ကီဠန္တေနာ’’** တိ ဝုတ္တတ္တာ သတိ ပစ္
စယေ အာမသန္တဿ အနာပတ္တိ, ဣဒဉ္စ ဂိဟိသန္တကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဘိက္ခုသန္တကံ ပန ပရိဘောဂါရဟံ သဗ္ဗ
ထာ အာမသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဒုရူပစိဏ္ဏတ္တာ။ **တာလပနသာဒီနီ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နာဠိကေရလဗုဇဖတိပုသအလာဗု
ကုမ္ဘဏ္ဍပုဿဖလေဠာလုကဖလာနံ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ‘‘ယထာဝုတ္တဖလာနံယေဝ စေတ္ထ ကီဠာဓိပ္ပာယေန
အာမသနံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ပါသာဏသက္ခရာဒီနိ ကီဠာဓိပ္ပာယေနပိ အာမသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အနုပသမ္ပန္နာနံ ဒ**

သ္သာမီတိ ဣဒံ အပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အတ္တနောပိ အတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဂဟဏေ အေ သော နတ္ထိ အနာမာသတ္တာဘာဝတော။

၄၂. မုတ္တာ တိ (မ. နိ. ဋ္ဌ. ၁.၂ ပဌဝိတရဝဏ္ဏနာ; သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၂၈၁) ဟတ္ထိကုမ္ဘဇာတိကာ အဋ္ဌဝိဓာ မုတ္တာ။ တထာ ဟိ ဟတ္ထိကုမ္ဘံ, ဝရာဟဒာဌံ, ဘုဇင်္ဂသီသံ, ဝလာဟကံ, ဝေဠု, မစ္ဆသိရော, သင်္ခော, သိပ္ပီတိ အဋ္ဌ မုတ္တာယောနိယော။ တတ္ထ **ဟတ္ထိကုမ္ဘဇာ** ပီတဝဏ္ဏာ ပဘာဟီနာ။ **ဝရာဟဒာဌာ** ဝရာဟဒာဌာဝဏ္ဏာဝ။ **ဘုဇင်္ဂသီသဇာ** နီလာဒိဝဏ္ဏာ သုဝိသုဒ္ဓာ ဝဋ္ဋလာ စ။ **ဝလာဟကဇာ** ဘာသုရာ ဒုဗ္ဗိဘာဂါ ရတ္တိဘာဂေ အန္ဓကာရံ ဝိဓမေန္တိယော တိဋ္ဌန္တိ, ဒေဝူပဘောဂါ ဧဝ စ ဟောန္တိ။ **ဝေဠုဇာ** ကရကဖလသမာနဝဏ္ဏာ န ဘာသုရာ, တေ စ ဝေဠူ အမနုဿဂေ စရေယေဝ ပဒေသေ ဇာယန္တိ ။ **မစ္ဆသိရဇာ** ပါဌီနပိဋ္ဌိသမာနဝဏ္ဏာ ဝဋ္ဋလာ လဃဝေါ စ တေဇဝန္တာ ဟောန္တိ ပဘာဝိဟီနာ စ, တေ စ မစ္ဆာ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေယေဝ ဇာယန္တိ။ **သင်္ခဇာ** သင်္ခဥဒရစ္ဆဝိဝဏ္ဏာ ကောလဖလပ္ပမာဏာပိ ဟောန္တိ ပဘာဝိဟီနာဝ။ **သိပ္ပိဇာ** ပဘာဝိသေသယုတ္တာ ဟောန္တိ နာနာသဏ္ဌာနာ။ ဧဝံ ဇာတိတော အဋ္ဌဝိဓာသု မုတ္တာသု ယာ မစ္ဆသင်္ခသိပ္ပိဇာ, တာ သာမုဒ္ဒိကာ။ ဘုဇင်္ဂဇာပိ ကာစိ သာမုဒ္ဒိကာ ဟောန္တိ, ဣတရာ အသာမုဒ္ဒိကာ။ ယသ္မာ ဗဟုလံ သာမုဒ္ဒိကာဝ မုတ္တာ လောကေ ဒိဿန္တိ, တတ္ထာပိ သိပ္ပိဇာဝ, ဣတရာ ကဒာစိ ကာစိ, တသ္မာ သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၁၇၃) ''မုတ္တာတိ သာမုဒ္ဒိကာ မုတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ။

မဏီတိ ဝေဠုရိယာဒိတော အညော ဇောတိရသာဒိဘေဒော သဗ္ဗော မဏိ။ **ဝေဠုရိယော**တိ အလ္လဝေဠုဝဏ္ဏော မဏိ, ''မဇ္ဇာရက္ခိမဏ္ဍလဝဏ္ဏော''တိပိ ဝဒန္တိ။ **သင်္ခော** တိ သာမုဒ္ဒိကသင်္ခော။ **သိလာ**တိ မုဂ္ဂဝဏ္ဏာ အတိသိနိဒ္ဓာ ကာဠသိလာ။ မဏိဝေဟာရံ အဂတာ ရတ္တသေတာဒိဝဏ္ဏာ သုမဋ္ဌာပိ သိလာ အနာမာသာ ဧဝါတိ ဝဒန္တိ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၂၈၁) ပန **''သင်္ခော** တိ သာမုဒ္ဒိကသင်္ခော။ **သိလာ**တိ ကာဠသိလာပဏ္ဍုသိလာသေတသိလာဒိဘေဒာ သဗ္ဗာပိ သိလာ''တိ ဝုတ္တံ။ **ပဝါဠံ** သမုဒ္ဒတော ဇာတနာတိရတ္တမဏိ။ **ရဇတန္တိ** ကဟာပဏမာသာဒိဘေဒံ ဇတုမာသာဒိံ ဥပာဒါယ သဗ္ဗံ ဝုတ္တာဝသေသရူပိယံ ဂဟိတံ။ **ဇာတရူပန္တိ** သုဝဏ္ဏံ။ **လောဟိတင်္ကော** တိ ရတ္တမဏိ။ **မသာရဂလ္လန္တိ** ကဗရဝဏ္ဏော မဏိ။ ''မရကတ''န္တိပိ ဝဒန္တိ။

ဘဏ္ဍမူလတ္ထာယာ တိ ပတ္တစီဝရာဒိမူလတ္ထာယ။ **ကုဋ္ဌရောဂဿာ** တိ နိဒဿနမတ္တံ။ တာယ ဝူပသမေတဗ္ဗဿ ယဿ ကဿစိ ရောဂဿ အတ္ထာယ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ''ဘေသဇ္ဇတ္ထဉ္စ အဝိဒ္ဓာယေဝ မုတ္တာ ဝဋ္ဋတီ''တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တာ။ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ပိသိတွာ ယောဇိတာနံ မုတ္တာနံ ရတနဘာဝဝိဂဟနတော ဂဟဏက္ခဏေပိ ရတနာကာရေန အပေက္ခာဘာဝတော **''ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ပန ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ ယာဝ ပန တာ မုတ္တာ ရတနရူပေန တိဋ္ဌန္တိ, တာဝ အာမသိတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ။ ဧဝံ အညမ္ပိ ရတနဟာသာဏံ ပိသိတွာ ဘေသဇ္ဇေ ယောဇနတ္ထာယ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ ဇာတရူပရဇတံ ပန မိဿေတွာ ယောဇနဘေသဇ္ဇတ္ထာယပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဂဟဋ္ဌေ ဟိ ယောဇေတွာ ဒိန္နမ္ပိ ယဒိ ဘေသဇ္ဇေ သုဝဏ္ဏာဒိရူပေန တိဋ္ဌတိ, ဝိယောဇေတုဉ္စ သက္ကာ, တာဒိသံ ဘေသဇ္ဇမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ တံ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တဂတဉ္စေ ဝဋ္ဋတိ။ **''ဇာတိဖလိကံ ဥပာဒါယာ''**တိ ဝုတ္တတ္တာ သူရိယကန္တစန္ဒကန္တာဒိကံ ဇာတိပာသာဏံ မဏိမ္ပိ ဧဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အာကရမုတ္တော** တိ အာကရတော မုတ္တမတ္တော။ **ဘဏ္ဍမူလတ္ထံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမိနာဝ အာမသိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ပစိတွာ ကတော**တိ ကာစကာ ရေဟိ ပစိတွာ ကတော။

ဓမနသင်္ခော စ ဓောတဝိဒ္ဓော စ ရတနမိဿော စာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝိဒ္ဓော** တိအာဒိဘာဝေန ကတဆိဒ္ဒော။ **ရတနမိဿော**တိ ကဉ္စနလတာဒိဝိစိတ္တော မုတ္တာဒိရတနခစိတော စ။ ဧတေန ဓမနသင်္ခတော အညော ရတနသမ္မိဿော အနာမာသောတိ ဒဿေတိ။ သိလာယမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ **ဟာနီယသင်္ခော** တိ ဣမိနာ ထာလကာဒိအာကာရေန ကတ သင်္ခမယဘာဇနာနိ ဘိက္ခူနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋန္တီတိ သိဒ္ဓံ။ **သေသန္တိ** ရတနမိဿံ ဌပေတွာ အဝသေသံ။ မုဂ္ဂဝဏ္ဏံယေဝ ရတနသမ္မိဿံ ကရောန္တိ, န အညန္တိ အာဟ **''မုဂ္ဂဝဏ္ဏာဝ''** တိ, မုဂ္ဂဝဏ္ဏာ ရတနသမ္မိဿာဝ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သေသာ**တိ ရတနသမ္မိဿံ ဌပေတွာ အဝသေသာ သိလာ။

ဗီဇတော ပဋ္ဌာယာ တိ ဓာတုပာသာဏတော ပဋ္ဌာယ။ **သုဝဏ္ဏစေတိယန္တိ** ဓာတုကရဏ္ဍကံ။ **ပဋိက္ခိပိ** တိ ''ဓာတုဋ္ဌပနတ္ထာယ ဂဏှထာ''တိ အဝတွာ ''တုမှာကံ ဂဏှထာ''တိ ပေသိတတ္တာ ပဋိက္ခိပိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ.

၁.၂၈၁) ပန **“ပဋိက္ခိပီ** တိ သုဝဏ္ဏမယသ္မိ ဓာတုကရဏ္ဍကသ္မိ ဗုဒ္ဓာဒိရူပသ္မိ စ အတ္တနော သန္တကကရဏေ နိဿဂ္ဂိယတ္တာ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **သုဝဏ္ဏဗုဗ္ဗုဠက** န္တိ သုဝဏ္ဏတာရကံ။ **“ရူပိယဆဍ္ဍကဋ္ဌာနေ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ ရူပိယဆဍ္ဍကသ္မိ ဇာတရူပရဇတံ အာမသိတွာ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ **ကေဋ္ဌာပယိတုန္တိ** အာမသိတွာ ဣတော စိတော စ သဉ္စာရေတုံ။ **ဝုတ္တ** န္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ **ကစဝရမေဝ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ကေပကာ တ ဟောန္တု အညေ တ, ဟတ္ထေနပိ ပုဉ္ဆိတွာ ကစဝရံ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ, “မလမ္ပိ ပမဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝါ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၂၈၁) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၂၈၁) ပန **“ကစဝရမေဝ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ကေပကာ တ ဟောန္တု အညေ တ, ဟတ္ထေနပိ ပုဉ္ဆိတွာ ကစဝရံ အပနေတုံ ဝဋ္ဋတိ, မလမ္ပိ မဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝါတိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ ကေဋ္ဌာယနသဒိသတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ။ ကထံ န သမေတိ? မဟာအဋ္ဌကထာယံ စေတိယဃရကေ ပကာ ရူပိယဆဍ္ဍကဋ္ဌာနေ ဌိတာတိ တေသံယေဝ ကေဋ္ဌာယနံ အနုညာတံ, န အညေသံ, တသ္မာ “ကေပကာ တ ဟောန္တု အညေ တ”တိ ဝစနံ မဟာအဋ္ဌကထာယ န သမေတိ။

ကုရုန္ဒိယံ ပန တမ္ပိ ပဋိက္ခိတ္တံ, သုဝဏ္ဏစေတိယေ ကစဝရမေဝ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧတ္တကမေဝ အနုညာတံ, တသ္မာ သာဝဓာရဏံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ “ဟတ္ထေနပိ ပုဉ္ဆိတွာ”တိ စ “မလမ္ပိ ပမဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝါ”တိ စ ဝစနံ ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယ န သမေတိ, တသ္မာ ဝိစာရေတဗ္ဗမေတန္တိ။ **အာရကူဋလောဟ**န္တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ကိတ္တိမလောဟဝိသေသော။ တိဝိဓဉှိ ကိတ္တိမလောဟံ – ကံသလောဟံ ဝဋ္ဋလောဟံ အာရကူဋလောဟန္တိ။ တတ္ထ တိပုတမ္ဗေ မိဿေတွာ ကတံ **ကံသလောဟံ** နာမ, သီသတမ္ဗေ မိဿေတွာ ကတံ **ဝဋ္ဋလောဟံ,** ရသတုတ္ထေဟိ ရဉ္ဇိတံ တမ္ဗံ **အာရကူဋလောဟံ** နာမ။ “ပကတိရသတမ္ဗေ မိဿေတွာ ကတံ အာရကူဋ”န္တိ စ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၂၈၁) ဝုတ္တံ။ တံ ပန “ဇာတရူပဂတိက”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥဂ္ဂဏှတော နိဿဂ္ဂိယမ္ပိ ဟောတီတိ ကေစိ ဝဒန္တိ, ရူပိယေသု ပန အဂဏိတတ္တာ နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတိ, အာမသနေ သမ္ပဋိစ္ဆနေ စ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗ ဇောပိ ကပ္ပိယော**တိ ယထာဝုတ္တသုဝဏ္ဏာဒိမယာနံ သေနာသနပရိက္ခာရာနံ အာမသနကောပနာဒိဝသေန ပရိဘောဂေ သဗ္ဗထာ ကပ္ပိယောတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **“တသ္မာ”** တိအာဒိ။ “ဘိက္ခူနံ ဓမ္မဝိနယဝဏ္ဏနဋ္ဌာနေ”တိ ဝုတ္တတ္တာ သင်္ဃိကမေဝ သုဝဏ္ဏာဒိမယံ သေနာသနံ သေနာသနပရိက္ခာရာ စ ဝဋ္ဋန္တိ, န ပုဂ္ဂလိကာနီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပဋိဇဂ္ဂိတုံ ဝဋ္ဋန္တီ**တိ သေနာသနပဋိဗဒ္ဓတော ဝုတ္တံ။

၄၃. သာမိကာနံ ပေသေတဗ္ဗ န္တိ သာမိကာနံ သာသနံ ပေသေတဗ္ဗံ။ **ဘိန္ဒိတွာ** တိ ပဌမမေဝ အနာမသိတွာ ဟ သာဏာဒိနာ ကိဉ္စိမတ္တံ ဘေဒံ ကတွာ ပစ္ဆာ ကပ္ပိယဘဏ္ဍတ္ထာယ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဟတ္ထေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **“ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ကရိဿာမီတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။ ဧတ္ထာပိ တဉ္စ ဝိယောဇေတွာ အာမသိတဗ္ဗံ။ **ဖလကဇာလိကာဒီနီ**တိ ဧတ္ထ သရပရိတ္တာဏာယ ဟတ္ထေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကိဋိကာဖလကံ အက္ခိရက္ခဏတ္ထာယ အယလောဟာဒီဟိ ဇာလာကာရေန ကတွာ သီသာဒီသု ပဋိမုဉ္စိတဗ္ဗံ ဇာလိကံ နာမ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကဝစာဒိကံ သင်္ဂဏှာတိ။ **အနာမာသာနီ**တိ မစ္ဆဇာလာဒိပရူပရောဓံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သရပရိတ္တာဏံ တသ္သ အာဝုဓဘဏ္ဍတ္တာဘာဝတော။ တေန ဝက္ခတိ “ပရူပရောဓနိဝါရဏဉှိ”တိအာဒိ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၄၃)။ **အာသနသ္သ** တိ စေတိယသ္သ သမန္တာ ကတပရိဘဏ္ဍသ္သ။ **ဗန္ဓိဿာမီ** တိ ကာကာဒီနံ အဒူသနတ္ထာယ ဗန္ဓိဿာမိ။

“ဘေရိသင်္ဃာဋော တိ သင်္ဃဋိတစမ္မဘေရီ။ **ဝီဏာသင်္ဃာဋော** တိ သင်္ဃဋိတစမ္မဝီဏာ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၂၈၁) ဝုတ္တံ။ “စမ္မဝိနဒ္ဓာ ဝီဏာဘေရိအာဒီနီ”တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တဝစနတော ဝိသေသာဘာတ **“ကုရုန္ဒိယံ ပနာ”** တိအာဒိနာ တတော ဝိသေသသ္သ ဝတ္တုမာရဒ္ဓတ္တာ စ ဘေရိအာဒီနံ ဝိနဒ္ဓောပကရဏသမူဟော ဘေရိဝီဏာသင်္ဃာဋောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော “သင်္ဃဋိတဗ္ဗောတိ သင်္ဃာဋော”တိ ကတွာ။ **တုစ္ဆပေါက္ခရ** န္တိ အဝိနဒ္ဓ စမ္မဘေရိဝီဏာနံ ပေါက္ခရံ။ **အာရောပိတစမ္မ** န္တိ ပုဗ္ဗေ အာရောပိတံ ဟုတွာ ပစ္ဆာ တတော အပနေတွာ ဝိသုံ ဌပိတမုခစမ္မမ္ပိ, န သေသောပကရဏသဟိတံ, တံ ပန သင်္ဃာတောတိ အယံ ဝိသေသော။ **ဩနဟိတုန္တိ** ဘေရိပေါက္ခရာဒီနိ စမ္မံ အာရောပေတွာ စမ္မဝဒ္ဓိအာဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ ဥပကရဏေဟိ ဝိနန္ဓိတုံ။ **ဩနဟာပေတုန္တိ** တထေဝ အညေဟိ ဝိနန္ဓာပေတုံ။

အနာမာသဝိနိစ္ဆယကထာလက္ခဏရော နာမ

သတ္တမော ပရိစ္ဆေဒော။

၈. အဓိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနဝိနိစ္ဆယကထာ

၄၄. ဧဝံ အနာမာသဝိနိစ္ဆယကထံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အဓိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“အဓိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနေသု ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဓိဋ္ဌီယတေ အဓိဋ္ဌာနံ, ဂဟဏံ သလ္လက္ခဏန္တိ အတ္ထော။ ဝိကပ္ပီယတေ ဝိကပ္ပနာ, သင်္ကပ္ပနံ စိန္တနန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ **“တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတု**န္တိ နာမံ ဝတွာ အဓိဋ္ဌာတုံ။ **န ဝိကပ္ပေတု**န္တိ နာမံ ဝတွာ န ဝိကပ္ပေတုံ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ တသ္မာ တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌဟန္တေန ‘ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမိ’တိအာဒိနာ နာမံ ဝတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ဝိကပ္ပေန္တေန ပန ‘ဣမံ သင်္ဃာဋိ’န္တိအာဒိနာ တဿ တဿ စီဝရဿ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာဝ ‘ဣမံ စီဝရံ တုယှံ ဝိကပ္ပေမိ’တိ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ တိစီဝရံ ဝါ ဟောတု အညံ ဝါ, ယဒိ တံ တံ နာမံ ဂဟေတွာ ဝိကပ္ပေတိ , အဝိကပ္ပိတံ ဟောတိ, အတိရေကစီဝရဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၆၉) ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၆၉) ပန **“တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတု**န္တိ သင်္ဃာဋိအာဒိနာမေန အဓိဋ္ဌာတုံ။ **န ဝိကပ္ပေတု**န္တိ ဣမိနာ နာမေန န ဝိကပ္ပေတုံ, ဧတေန ဝိကပ္ပိတတိစီဝရော တေစီဝရိကော န ဟောတိ, တဿ တသ္မိံ အဓိဋ္ဌိတတိစီဝရေ ဝိယ အဝိပ္ပဝါသာဒိနာ ကာတဗ္ဗဝိဓိ န ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ, န ပန ဝိကပ္ပနေ ဒေါသော”တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပါရာဇိက ၄၆၉) ပန **“တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတု**န္တိ ဧတ္ထ တိစီဝရံ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗယုတ္တကံ, ယံ ဝါ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတုံ အနုဇာနာမိ, တဿ အဓိဋ္ဌာနကာလပရိစ္ဆေဒါဘာဝတော သဗ္ဗကာလံ ဣစ္ဆန္တဿ အဓိဋ္ဌာတုံယေဝ အနုဇာနာမိ, တံ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဝိကပ္ပေတုံ နာနုဇာနာမိ, သတိ ပန ပစ္စယေ ယဒါ တဒါ ဝါ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ‘အနာပတ္တိ အန္တောဒသာဟံ အဓိဋ္ဌေတိ ဝိကပ္ပေတီ’တိ ဝစနတော သိဒ္ဓံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။

ဣမေသု ပန တီသု ဋီကာဝါဒေသု တတိယဝါဒော ယုတ္တတရော ဝိယ ဒိဿတိ။ ကသ္မာ? ပါဠိယာ အဋ္ဌကထာယ စ သံသန္ဒနတော။ ကထံ? ပါဠိယဉှိ ကတပရိစ္ဆေဒါသုယေဝ ဒွီသု ဝဿိကသာဋိကကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒီသု “တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ ဝုတ္တံ, တတော အညေသု န ဝိကပ္ပေတုံ ဣစ္ဆေဝ, တသ္မာ တေသု အသတိ ပစ္စယေ နိစ္စံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝ ဟောတိ, န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗန္တိ အယံ ပါဠိယာ အဓိပ္ပာယော ဒိဿတိ, ဣတရာသု ပန ဒွီသု အနုညာတကာလေယေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, “တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ ဧဝံ ပါဠိယာ သံသန္ဒတိ, အဋ္ဌကထာယံ တိစီဝရံ တိစီဝရသင်္ခေပေန ပရိဟရတော အဓိဋ္ဌာတုမေဝ အနုဇာနာမိ, န ဝိကပ္ပေတုံ။ ဝဿိကသာဋိကံ ပန စာတုမာသတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုမေဝ, န အဓိဋ္ဌာတုံ, ဧဝဉ္စ သတိ ယော တိစီဝရေ ဧကေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတုကာမော ဟောတိ, တဿ စီဝရာဓိဋ္ဌာနံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိပ္ပဝါသသုခတ္ထံ ဝိကပ္ပနာယ ဩကာသော ဒိန္နော ဟောတီတိ။

ပဌမဝါဒေ “န ဝိကပ္ပေတု”န္တိ နာမံ ဝတွာ “န ဝိကပ္ပေတု”န္တိ အတ္ထော ဝုတ္တော, ဧဝံ သန္တေ “တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ ဧတ္ထ တတော ပရံ နာမံ ဝတွာ ဝိကပ္ပေတုန္တိ အတ္ထော ဘဝေယျ, သော စ အတ္ထော ဝိကပ္ပနာဓိကာရေန ဝုတ္တော, “နာမံ ဝတွာ”တိ စ ဝိသေသနေ ကတ္တဗ္ဗေ သတိ “န ဝိကပ္ပေတု”န္တိ စ “တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ စ ဘေဒဝစနံ န သိယာ, သဗ္ဗေသုပိ စီဝရေသု နာမံ အဝတွာဝ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗတော, ဒုတိယဝါဒေ စ “န ဝိကပ္ပေတု”န္တိ ဣမိနာ နာမေန န ဝိကပ္ပေတုန္တိ ဝုတ္တံ, န အနုဇာနာမီတိ ပါဌသေသော။ ပဌမေ စ “တိစီဝရံ ဝါ ဟောတု အညံ ဝါ, ယဒိ တံ တံ နာမံ ဂဟေတွာ ဝိကပ္ပေတိ, အဝိကပ္ပိတံ ဟောတိ, အတိရေကစီဝရဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ”တိ။ ဒုတိယေ စ “န ပန ဝိကပ္ပနေ ဒေါသော”တိ, တဒုဘယံ အညမညဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ဒိဿတိ, တသ္မာ ဝိစာရေတဗ္ဗမေတံ။

တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုန္တိ စာတုမာသတော ပရံ ဝိကပ္ပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုန္တိ တီသု ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန “တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတွာ ယာဝ အာဂါမိသံဝစ္ဆရေ ဝဿာနံ စာတုမာသံ, တာဝ ဌပေတုံ အနုညာတ”န္တိပိ ဝဒန္တိ။ “တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုံ အနုဇာနာမီတိ ဧတ္တာဝတာ ဝဿိကသာဋိကံ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိဉ္စ တံ တံ နာမံ ဂဟေတွာ ဝိကပ္ပေတုံ အနုညာတန္တိ ဧဝမတ္ထော န ဂဟေတဗ္ဗော။ တတော ပရံ ဝဿိကသာဋိကာဒိနာမဿေဝ အဘာဝတော, ကသ္မာ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေန္တေနပိ နာမံ ဂဟေတွာ န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ ဥဘိန္နမ္ပိ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတွာ ပရိဘောဂဿ အနုညာတတ္တာ တထာဝိကပ္ပိတံ အညနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု

ဝုတ္တာ''တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၆၉) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၆၉) **''တတော ပရန္တိ** စာတုမာသတော ပရံ ဝိကပ္ပေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုညာတန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ အညေ ပန 'ဝိကပ္ပေတ္ဝာ ယာဝ အာကင်္ခိတဗ္ဗာနံ တာဝ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ'တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန 'ဝိကပ္ပနေ န အဒေသော, တထာ ဝိကပ္ပိတံ ပရိက္ခာရာဒိနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ'န္တိ ဝဒန္တီ''တိ ဝုတ္တံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟာရာဇိက ၄၆၉) ပန ''ဝဿိကသာဋိကံ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုံယေဝ, နာဓိဋ္ဌာတုံ။ ဝတ္ထဥပဟိ ကတပရိယောသိတံ အန္တောစာတုမာသေ ဝဿာနဒိဝသံ အာဒိံ ကတ္ဝာ အန္တောဒသာဟေ အဓိဋ္ဌာတုံ အနုဇာနာမိ, စာတုမာသတော ဥဒ္ဓံ အတ္တနော သန္တကံ ကတ္ဝာ ဌပေတုကာမေန ဝိကပ္ပေတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော''တိ ဝုတ္တံ။ က္လာဓာပိ ပစ္ဆိမတအော ပသတ္ထတရောတိ ဒိဿတိ, ကသ္မာ? သုဝိညေယျတ္တာ, ပုရိမေသု ပန အာစရိယာနံ အဓိပ္ပာယောယေဝ ဒုဝိညေယျော ဟောတိ နာနာတဒဿေဝ ကထိတတ္တာ။ **မုဋ္ဌိပဉ္စက** န္တိ မုဋ္ဌိယာ ဥပလက္ခိတံ ပဉ္စကံ မုဋ္ဌိပဉ္စကံ, စတုဟတ္ထေ မိနိတ္ဝာ ပဉ္စမံ ဟတ္ထမုဋ္ဌိ ကတ္ဝာ မိနိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန ''မုဋ္ဌိဟတ္ထာနံ ပဉ္စကံ မုဋ္ဌိပဉ္စကံ။ ပဉ္စပိ ဟတ္ထာ မုဋ္ဌိ ကတ္ဝာဝ မိနိတဗ္ဗာ''တိ ဝဒန္တိ။ **မုဋ္ဌိတ္တိက** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ ဒ္ဝိဟတ္ထေန အန္တရဝာသကေန တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ သက္ကာတိ အာဟ **''ဟာရုပနေနပိ''**တိအာဒိ။ **အတိရေကန္တိ** သုဂတစီဝရတော အတိရေကံ။ **ဦနကန္တိ** မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိတော ဦနကံ။ တေန စ တေသု တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနံ န ရုဟတီတိ ဒဿေတိ။

က္လမံ သင်္ဃာဋိံ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ တိ က္လမံ သင်္ဃာဋိအဓိဋ္ဌာနံ ဥက္ခိပာမိ, ပရိစ္စဇာမီတိ အတ္ထော။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၆၉) ပန **''ပစ္စုဒ္ဓရာမီ** တိ ဌပေမိ, ပရိစ္စဇာမီတိ တ အတ္ထော''က္လစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ **ကာယဝိကာရံ ကရောန္တေနာ**တိ ဟတ္ထေန စီဝရံ ပရာမသန္တေန, စာလေန္တေန တ။ **တစာယ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ ကာယေနပိ စာလေတ္ဝာ တစမ္ပိ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ကာယတစာဟိ အဓိဋ္ဌာနမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ''ကာယေန အဖုသိတ္ဝာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗတ္တာ အဟတ္ထပာသဟတ္ထပာသဝသေန ဒုဝိဓံ အဓိဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ **''ဟတ္ထပာသော** နာမ အမုတေယျဟတ္ထော ဝုစ္စတိ။ 'ဒ္ဝါဒသဟတ္ထ'န္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ က္လခ န သမေတီ''တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၆၉) ဝုတ္တံ။ ''က္လာအနိ သမ္မုခါပရမ္မုခါဘေဒေန ဒုဝိဓံ အဓိဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ **''သစေ ဟတ္ထပာသေ** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၆၉) ပန ''ဟတ္ထပာသေတိ စ က္လဒံ ဒ္ဝါဒသဟတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဒ္ဝါဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဌိတံ 'က္လမ'န္တိ ဝတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, တတော ပရံ 'ဧတ'န္တိ ဝတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, ဂဏ္ဌိပဒေသု ပနေတ္ထ န ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ, ဟဋ္ဌိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ သဗ္ဗတ္ထ 'ဟတ္ထပာသော'တိ အမုတေယျဟတ္ထော ဝုစ္စတိ, တသ္မာ က္လခ ဝိသေသဝိကပ္ပနာယ ကာရဏံ ဂဝေသိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဟဋ္ဌိယဋ္ဌကထာသုပိ အမုတေယျဟတ္ထမေဝ ဟတ္ထပာသော ဝုတ္တော, ဋီကာစရိယေဟိ စ တဒေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိတော, တသ္မာ အမုတေယျဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဌိတံ စီဝရံ ''က္လမ''န္တိ, တတော ဗဟိဘူတံ ''ဧတ''န္တိ ဝတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။

''သာမန္တဝိဟာရေ တိ က္လဒံ ဌပိတဋ္ဌာနသလ္လက္ခဏယောဂ္ဂေ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တတော ဒူရေ ဌိတမ္ပိ ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတ္ဝာန္တေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝ။ တတ္ထာပိ စီဝရဿ ဌပိတဘာဝသလ္လက္ခဏမေဝ ပမာဏံ။ န ဟိ သက္ကာ နိစ္စဿ ဌာနံ သလ္လက္ခေတုံ, ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ ဌပေတ္ဝာ တတော အညသ္မိံ ဌပိတန္တိ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကေစိ ပန 'တထာပိ အဓိဋ္ဌိတေ န ဒေသော'တိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗ''န္တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၆၉) ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၆၉) ပန **''သာမန္တဝိဟာရော** နာမ ယတ္ထ တဒဟေဝ ဂန္တ္ဝာ နိဝတ္တေတုံ သက္ကာ။ သာမန္တဝိဟာရေတိ က္လဒံ ဒေသနာသီသမတ္တံ, တသ္မာ ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ဒူရေ ဌိတမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ** တိ စ က္လဒံ ဌပိတဋ္ဌာနသလ္လက္ခဏံ အနုစ္ဆဝိကန္တိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ, စီဝရသလ္လက္ခဏမေဝေတ္ထ ပမာဏ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယဉ္စ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟာရာဇိက ၄၆၉) ''သင်္ဃာဋိ ဥတ္တရာသင်္ဂေ အန္တရဝာသကန္တိ အဓိဋ္ဌိတာနဓိဋ္ဌိတာနံ သမာနမေဝ နာမံ။ 'အယံ သင်္ဃာဋီ'တိအာဒိသု အနဓိဋ္ဌိတာ ဝုတ္တာ။ 'တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝသေယျာ'တိ ဧတ္ထ အဓိဋ္ဌိတာ ဝုတ္တာ။ **သာမန္တဝိဟာရေ** တိ ကေစရကမတော ဝိဟာရေတိ ခမ္ဘသိရိတ္ထေရော။ ဒူရတရေပိ လဗ္ဘတေဝတိ အာစရိယာ။ အနုဂဏ္ဌိပဒေပိ 'သာမန္တဝိဟာရေတိ ဒေသနာသီသမတ္တံ, တသ္မာ ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ဒူရေ ဌိတမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ'န္တိ ဝုတ္တံ။ **သာမန္တဝိဟာရော** နာမ ယတ္ထ တဒဟေဝ ဂန္တ္ဝာ နိဝတ္တိတုံ သက္ကာ။ ရတ္တိဝိပ္ပဝါသံ ရက္ခန္တေန တတော ဒူရေ ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ကိရ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ။ ကေစိ 'စီဝရဝံသေ ဌပိတံ အညော ပရိဝတ္တေတ္ဝာ

နာဂဒန္တေ ဌပေတိ, တံ အဇာနိတွာ အဓိဋ္ဌဟန္တဿပိ ရုဟတိ စီဝရဿ သလ္လက္ခိတတ္တာ’တိ ဝဒန္တိ’’တိ, တဿ မာ အာစရိယာနံ မတဘေဒံ သံသန္ဒိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဌပိတဝတ္ထေဟီ တိ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဌပိတဝတ္ထေဟိ။ တေနေဝ ‘‘ဣမံ ပစ္စု ဒ္ဓရာမီ’’တိ ပရိက္ခာရစောဠဿ ပစ္စုဒ္ဓာရံ ဒဿေတိ, ဧတေန စ တေစီဝရိကဓုတင်္ဂ ပရိဟရန္တေန ပံသုကူလာဒိဝသေန လဒ္ဓံ ဝတ္ထံ ဒသာဟဗ္ဘန္တရေ ကတွာ ရဇိတွာ ဟရုပိတုမသက္ကောန္တေန ပရိက္ခာရစောဠဝသေန အဓိဋ္ဌဟိတွာဝ ဒသာဟမတိက္ကမာပေတဗ္ဗံ, ဣတရထာ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ, တေနေဝ ‘‘ရဇိတကာလတော ပန ပဋ္ဌာယ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဓုတင်္ဂစောရော နာမ ဟောတီ’’တိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၅) ဝုတ္တံ။ **ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနီ** တိ ဣဒ္ဓေ သင်္ဃာဋိအာဒိတိစီဝရနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမဿ ဝသေန ဝုတ္တံ, ဣတရဿ ပန ပုရိမာဓိဋ္ဌာနမေဝ အလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ ကပ္ပဗိန္ဒုပိ အတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထီ**တိ ဣမိနာ ကပ္ပဗိန္ဒုအနကိစ္စမ္ပိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ, **မဟန္တတရမေဝ** တိအာဒိ သဗ္ဗာဓိဋ္ဌာနသာဓာရဏလက္ခ ဏံ။ တတ္ထ ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ အနဓိဋ္ဌိတစီဝရဿ ဧကဒေသဘူတတ္တာ အနဓိဋ္ဌိတဓ္ဓေ, အဓိဋ္ဌိတဿ အပ္ပ ဘာဝေန ဧကဒေသဘူတံ အဓိဋ္ဌိတသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိ, တထာ အဓိဋ္ဌိတဓ္ဓေ, အနဓိဋ္ဌိတဿ ဧကဒေသဘူတံ အနဓိဋ္ဌိ တသင်္ခံ ဂစ္ဆတီတိ လက္ခဏံ။ န ကေဝလဉ္စေတ္ထ ဒုတိယပဋ္ဋမေဝ, အထ ခော တတိယပဋ္ဋာဒိကမ္ပိ။ ယထာဟ ‘‘အနု ဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ဥတုဒ္ဓဋာနံ ဒုဿာနံ စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ။ပေ။ ပံသုကူလေ ယာဝဒတ္ထ’’န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၈)။

မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိတိစီဝရပ္ပမာဏယုတ္တံ သန္ဓာယ **‘‘တိစီဝရံ ပနာ’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတု** န္တိ ပ ရိက္ခာရစောဠံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာတုံ။ **အဝသေသာ ဘိက္ခူ** တိ ဝက္ခမာနကာလေ နိသိန္နာ ဘိက္ခူ။ **တသ္မာ ဝဋ္ဋတီ** တိ ယထာ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ, န ဝိကပ္ပေတု’’န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝုတ္တံ, ဧဝံ ပရိက္ခာရစောဠမ္ပိ ဝုတ္တံ, န စဿ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒော ဝုတ္တော, န စ သင်္ခာပရိစ္ဆေဒော, တသ္မာ တီဏိပိ စီဝရာနိ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဣမာနိ စီဝရာနိ ပရိက္ခာရစောဠာနိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **နိဓာနမုခမေတ** န္တိ ဧတံ ပရိက္ခာရစောဠာဓိဋ္ဌာနံ နိဓာ နမုခံ ဌပနမုခံ, အတိရေကစီဝရဋ္ဌပနကာရဏန္တိ အတ္ထော။ ကထံ ဉာယတီတိ စေ, တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူနံ ပ ရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ တိစီဝရံ, အတ္ထော စ ဟောတိ ပရိဿာဝနေဟိပိ ထဝိကာဟိပိ။ တေသုံ ဝတ္ထုသ္မိံ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိ က္ခဝေ, ပရိက္ခာရစောဠက’’န္တိ အနုညာတတ္တာ ဘိက္ခူနဉ္စ ဧကမေဝ ပရိဿာဝနံ, ထဝိကာ တ ဝဋ္ဋတိ, န ဒွေ ဝ တ တီ ဏိ တတိ ပဋိက္ခေပဟဘာဝတော ဝိကပ္ပနူပဂပစ္ဆိမပ္ပမာဏာနိ, အတိရေကပ္ပမာဏာနိ တ ပရိဿာဝနာဒိနိ ပရိက္ခာရာနိ ကပ္ပန္တီတိ သိဒ္ဓံ။ ပဌမံ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ပုန ပရိဟရိတုံ အသက္ကောန္တေန ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ပရိက္ခာရ စောဠံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ , န တေ့ဝဝ အာဒိတောဝ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ ဗဒ္ဓသီမာယ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မုတိသမ္ဘဝတော စီဝရဝိ ပ္ပဝါသေ နေဝတ္ထိ ဒောသောတိ န တတ္ထ ဒုပ္ပရိဟာရောတိ အာဟ **‘‘အဗဒ္ဓသီမာယ ဒုပ္ပရိဟာရ’’** န္တိ။

၄၅. အတိရိတ္တပ္ပမာဏာယ ဆေဒနကံ ဟစိတ္တိယန္တိ အာဟ **‘‘အနတိရိတ္တပ္ပမာဏာ’’** တိ။ **တတော ပရံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ**တိ ဝဿိကမာသတော ပရံ အဓိဋ္ဌာနံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ, ဣမိနာ စတုန္နံ ဝဿိ ကမာသာနံ ဥပရိ အဓိဋ္ဌာနံ တိဋ္ဌတီတိ ဝိညာယတိ, အသတော ပစ္စုဒ္ဓရာယောက, ယဉ္စ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ‘‘ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေနာပိ ကဏ္ဍုပဋိစ္ဆာဒိ အာဗာဓဝူပသမေ နာပိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟန္တီ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ သမန္တပာသာဒိကာယံ နတ္ထိ, ပရိတရဋ္ဌကထာယဉ္စ ‘‘အတ္တာပတ္တိ ဟောမန္ တေ အာပဇ္ဇတိ, နော ဂိမှေ’’တိ ဧတ္တ န တံ ဝုတ္တံ, ကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယာ ပစ္ဆိမေ ဟဋ္ဌိပဒိဝသေ ဝိကပ္ပေတွာ တ ဌပိတံ ဝဿိကသာဋိကံ နိတသေန္တော ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတိ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန ‘‘ကတ္တိကပုဏ္ဏမဒိဝသေ အပစ္စုဒ္ဓ ရိတွာ ဟေမန္တေ အာပဇ္ဇတီ’’တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ သုဝုတ္တံ။ ‘‘စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု’’န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ မဟာအဋ္ဌကထာယံ နိတသနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ ပန အပစ္စုဒ္ဓာရပစ္စယာ, တ သ္မာ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တနယေနပိ ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနာတိက္ကမေပိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီတိ ပညာယတိ။ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနေသု စ ဝဿာနမာသအာဗာဓာနံ ဝိဂမေ ဝိဇဟနံ မာတိကာဋ္ဌကထာယမ္ပိ န ဥဒ္ဒဋံ, တသ္မာ သမန္တပာသာဒိ ကာယံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) အာဂတနယေန ယာဝ ပစ္စုဒ္ဓာရာ အဓိဋ္ဌာနံ တိဋ္ဌတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

နဟာနတ္ထာယ အနုညာတတ္တာ **‘‘ဝဏ္ဏဘေဒမတ္တရတ္တာပိ စေသာ ဝဋ္ဋတီ’’** တိ ဝုတ္တံ။ **ဒွေ ပန န ဝဋ္ဋန္တိ** တိ ဣမိနာ သင်္ဃာဋိအာဒီသုပိ ဒုတိယအဓိဋ္ဌာနံ န ရုဟတိ, တံ အတိရေကစီဝရံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ မဟာပစ္စရိယံ စီဝရဝ

သေန ပရိဘောဂကိစ္စဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ “အနာပတ္တိ”တိ ဝုတ္တာ သေနာသနပရိဘောဂတ္ထာယ ဒိန္နပစ္စတ္ထ
ရဏော ဝိယ။ ယံ ပန “ပစ္စတ္ထရဏမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ, တံ သေနာသနတ္ထာယေဝါတိ နိယမိတံ န ဟောတိ န
ဝသု စီဝရေသု ဂဟိတတ္တာ, တသ္မာ အတ္တနော နာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ နိဒဟိတွာ ပရိက္ခာရစောဠံ ဝိယ ယထာ တထာ ဝိနိ
ယုဉ္ဇိတမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, **ဟတ္ထတ္ထရကောဇဝါတိ** ဣမေသမ္ပိ ပစ္စတ္ထရဏာဒိနာ လောကေပိ ဝေဟာရဏတော
သေနာသနပရိက္ခာရတ္ထာယ ဒိန္နပစ္စတ္ထရဏတော ဝိသုံ ဂဟဏံ ကတံ။ သစေ အဝသာနေ အပရာဝဿိကသာဋိကာ ဥ
ပ္ပန္နာ ဟောတိ, ပုရိမဝဿိကသာဋိကံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာတိ ဝဒန္တိ။

နိသီဒနမ္ပိ **ပမာဏယုတ္တ**န္တိ “ဒီဃတော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ ဒွေ ဝိဒတ္ထိယော, ဝိတ္ထာရတော ဒိယဍ္ဎံ, ဒသာ ဝိဒ
တ္ထီ”တိဣမိနာ ပမာဏေန ယုတ္တံ, တံ ပန မဇ္ဈိမပုရိသဟတ္ထသင်္ခါတေန ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေန ဒီဃတော တိဟတ္ထံ
ဟောတိ, ဝိတ္ထာရတော ဆဠင်္ဂုလာဓိကဒွိဟတ္ထံ, ဒသာ ဝိဒတ္ထာဓိကဟတ္ထံ, ဣဒါနိ မနုဿာနံ ပကတိဟတ္ထေန
ဒီဃတော ဝိဒတ္ထာဓိကစတုဟတ္ထံ ဟောတိ, ဝိတ္ထာရတော နဝင်္ဂုလာဓိကတိဟတ္ထံ, ဒသာ ဆဠင်္ဂုလာဓိကဒွိဟတ္ထာ,
တတော ဦနံ ဝဋ္ဋတိ, န အဓိကံ “တံ အတိက္ကာမယတော ဆေဒနကံ ပါစိတ္တိယ”န္တိ (ပါစိ. ၅၃၃) ဝုတ္တတ္တာ။ ကဏ္
ဍုပဋိစ္ဆာဒိယာ **ပမာဏိကာ**တိ “ဒီဃတော စတဿော ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ, တိရိယံ ဒွေ ဝိဒတ္ထိ
ယော”တိ (ပါစိ. ၅၃၈) ဝုတ္တတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပမာဏယုတ္တာ, သာ ပန ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေန ဒီဃတော ဆဟတ္ထာ
ဟောတိ, ဝိတ္ထာရတော တိဟတ္ထာ, ဣဒါနိ ပကတိဟတ္ထေန ပန ဒီဃတော နဝဟတ္ထာ ဟောတိ, တိရိယတော ဝိဒတ္ထာ
ဓိကစတုဟတ္ထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဝိကပ္ပနူပဂပစ္ဆိမစီဝရပ္ပမာဏံ ပရိက္ခာရစောဠ**န္တိ ဧတ္ထ ပန ဝိကပ္ပနူပဂပစ္ဆိမစီဝရပ္
ပမာဏံ နာမ သုဂတင်္ဂုလေန ဒီဃတော အဋ္ဌင်္ဂုလံ ဟောတိ, တိရိယတော စတုရင်္ဂုလံ, ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေန ဒီဃတော ဧက
ဟတ္ထံ ဟောတိ, တိရိယတော ဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏံ, ဣဒါနိ ပကတိဟတ္ထေန ပန ဒီဃတော ဝိဒတ္ထာဓိကဟတ္ထံ ဟောတိ,
တိရိယတော ဆဠင်္ဂုလာဓိကဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏံ။ တေနာဟ **“တဿ ပမာဏ”**န္တိအာဒိ။

ဘေသဇ္ဇတ္ထာယာတိအာဒီသု အတ္တနော သန္တကဘာဝတော မောစေတွာ ဌပိတံ သန္ဓာယ **“အနဓိဋ္ဌိတေပိ နတ္ထိ
အာပတ္တီ”**တိ ဝုတ္တံ, “ဣဒံ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ, ဣဒံ မာတုယာ”တိ ဝိဘဇိတွာ သကသန္တကဘာဝတော မောစေတွ
ာ ဌပေန္တေန အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ “ဣမိနာ ဘေသဇ္ဇံ စေတာပေဿာမိ, ဣဒံ မာတုယာ ဒဿ
ာမီ”တိ ဌပေန္တေန ပန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝါတိ ဝဒန္တိ။ **သေနာသနပရိက္ခာရတ္ထာယ ဒိန္နပစ္စတ္ထရဏေ**တိ ဧတ္ထ
အနိတသေတွာ အပဟရိတွာ ကေဝလံ မဉ္စပီဌေသုယေဝ အတ္ထရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိယမာနံ ပစ္စတ္ထရဏံ အတ္တနော သန္
တကမ္ပိ အနဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ, ဟေဋ္ဌာ ပန ပစ္စတ္ထရဏမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝါတိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္
တာ အတ္တနော သန္တကံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝါတိ အမှာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တန္တေ ဌိတံယေဝ အဓိဋ္ဌာ
တဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ ပဋ္ဋာ ဝိတဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌိတမေဝ ဟောတိ, ပုန အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ။ သစေ ပန ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွ
ာ အန္တရန္တရာ ဝီတံ ဟောတိ, ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ဝိကပ္ပနူပဂပ္ပမာဏမတ္တေ ဝီတေ
တန္တေ ဌိတံယေဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၄၆. **“ဟီနာယာဝတ္တနေနာ**တိ ‘သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေနာ’တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ, တံ
ယုတ္တံ အညဿ အနေ ဝိယ စီဝရေ နိရာလယဘာဝေနေဝ ပရိစ္စတ္တတ္တာ။ ကေစိ ပန ‘ဟီနာယာဝတ္တနေနာတိ
ဘိက္ခုနိယာ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေနေဝါတိ ဧဝမတ္ထံ ဂဟေတွာ ဘိက္ခု ပန ဝိဗ္ဘမန္တောပိ ယာဝ သိက္ခံ န ပစ္စက္ခာတိ,
တာဝ ဘိက္ခုယေဝါတိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီ’တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ ‘ဘိက္ခုနိယာ ဟီနာယာဝတ္တနေနာ’တိ ဝိသေ
သေတွာ အဝုတ္တတ္တာ။ ဘိက္ခုနိယာ ဟိ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေန အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဝိသုံ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ တဿာ ဝိဗ္ဘမနေ
နေဝ အဿမဏီဘာဝတော။ **သိက္ခာပစ္စက္ခာနေနာ**တိ ပန ဣဒံ သစေ ဘိက္ခုလိင္ဂေ ဌိတောဝ သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ, တဿ
သ ကာယလဂ္ဂမ္ပိ စီဝရံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၆၉) ဝု
တ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၆၉) ပန **“ဟီနာယာဝတ္တနေနာ**တိ ဣဒံ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခုပဋိ
ညာယ ဌိတဿ စေဝ တိတ္ထိယပက္ကန္တဿ စ ဘိက္ခုနိယာ စ ဘိက္ခုနိဘာဝေ နိရပေက္ခတာယ ဂိဟိလိင္ဂတိတ္ထိယလိင္
ဂဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဂိဟိဘာဝူပဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ,
တဒါပိ တဿ ဥပသမ္ပန္နတ္တာ စီဝရဿ စ တဿ သန္တကတ္တာ ဝိဇဟနတော”တိ ဝုတ္တံ, ဣတိ ဣမာနိ ဒွေ ဝစ
နာနိ အညမညဝိရုဒ္ဓါနိ ဟုတွာ ဒိဿန္တိ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန "ဟီနာယာဝတ္တနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနေနာ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) ဝိသုံ ဝုတ္တတ္တာ ဟီနာယာဝတ္တနေ့ သတိ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခန္တေပိ စီဝရံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ, သိက္ခံ ပစ္စက္ခန္တေ့ သတိ ဟီနာယ အနာဝတ္တန္တေပီတိ အဓိပ္ပာယော ဒိဿတိ, တသ္မာ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ကေဝလံ ဂိဟိဘာဝံ ဥပဂစ္ဆန္တဿ ကိဉ္စာပိ ဘိက္ခုဘာဝေါ အတ္ထိ, စီဝရဿ စ တဿ သန္တကတ္တာ ဝိဇဟနံ, တထာပိ "ဟီနာယာဝတ္တနေနာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေနေဝ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ သိယာ ယထာ တံ လိင်္ဂပရိဝတ္တနေန။ ဂိဟိဘာဝံ အနုပဂန္တွာ စ ကေဝလံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ကရောန္တဿ ကိဉ္စာပိ ဘိက္ခုလိင်္ဂံ အတ္ထိ, စီဝရဿ စ တဿ သန္တကတ္တာ ဝိဇဟနံ, တထာပိ "သိက္ခာပစ္စက္ခာနေနာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေနေဝ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ သိယာ ယထာ တံ ပစ္စုဒ္ဓရဏေ, တသ္မာ ဘိက္ခု ဝါ ဟောတု ဘိက္ခုနီ ဝါ, ဟီနာယာဝတ္တိဿာမီတိ စိတ္တေန ဂိဟိလိင်္ဂဂ္ဂဟဏေန စီဝရံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ။ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန ပန ဘိက္ခုဿေဝ စီဝရံ ဘိက္ခုနိယာ သိက္ခာပစ္စက္ခာနာဘာဝတော။ အယမဝှာကံ ခန္တိ။ အဉ္ဉိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နကတိတ္ထိယပက္ကန္တကာနံ ပန စီဝရဿ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ အဋ္ဌကထာယံ အနာဂတတ္တာ တေသဉ္စ ဟီနာယာဝတ္တာနဘာဝတော ဝိစာရေတဗ္ဗံ။

ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိနခဝသေနာ တိ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတိ။ **ဩရတော ပရတော**တိ ဧတ္ထ စ **"ဩရတော ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒတိ, ပရတော န ဘိန္ဒတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ကထံ ဩရပရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ? ယထာ နဒီပရိစ္ဆိန္နေ ပဒေသေ မနုဿာနံ ဝသနဒိသာဘာဂေ တီရံ ဩရိမံ နာမ ဟောတိ, ဣတရဒိသာဘာဂေ တီရံ ပာရိမံ နာမ, တထာ ဘိက္ခုနံ နိတသနပာရုပနဋ္ဌာနဘူတံ စီဝရဿ မဇ္ဈဋ္ဌာနံ ယထာဝုတ္တပ္ပမာဏဿ ပဒေသဿ ဩရံ နာမ, စီဝရပရိယန္တဋ္ဌာနံ ပရံ နာမ, ဣတိ လောကတော ဝါ ယထာ စ ဩရတော ဘာဂံ ပရတော အန္တံ ကတွာ စီဝရံ ဥပေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တေ ဘိက္ခုနော အဘိမုခဋ္ဌာနံ ဩရံ နာမ, ဣတရဋ္ဌာနံ ပရံ နာမ, ဧဝံ ဘိက္ခုနံ နိတသနပာရုပနဋ္ဌာနံ ဩရံ နာမ, ဣတရံ ပရံ နာမ။ ဧဝံ သာသနတော ဝါ ဩရပရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနေဝ **ယော ပန ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနေ ပဌမံ အဂ္ဂဠံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနံ ဆိန္ဒိတွာ အပနေတိ, အဓိဋ္ဌာနံ န ဘိဇ္ဇတိ။ မဏ္ဍလပရိဝတ္တနေပိ ဧသေဝ နယော**တိ သကလဿ မ္ပိ စီဝရေ အဓိဋ္ဌာနဘိဇ္ဇနာဘိဇ္ဇနဘာဝေါ ဒဿိတော။ တေန ဝုတ္တံ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၆၉) **"ဧသ နယော** တိ ဣမိနာ ပမာဏယုတ္တေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဆိဒ္ဒေ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိအာဒိအတ္ထံ သင်္ဂဏှာတီ"တိ။

ခုဒ္ဒကံ စီဝရ န္တိ မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိဘေဒပ္ပမာဏတော အနူနမေဝ ခုဒ္ဒကစီဝရံ။ **မဟန္တံ ဝါ ခုဒ္ဒကံ ကရောတီ** တိ ဧတ္ထ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ စတူသု ပဿေသု ယသ္မိံ ပဒေသေ ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိ, တသ္မိံ ပဒေသေ သမန္တတော ဆိန္ဒိတွာ ခုဒ္ဒကံ ကရောန္တဿ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန ဝုတ္တံ **"မဟန္တံ ဝါ ခုဒ္ဒကံ ဝါ ကရောတီ**တိ ဧတ္ထ အတိမဟန္တံ စီဝရံ မုဋ္ဌိပဉ္စကာဒိပရိစ္ဆိန္နပ္ပမာဏယုတ္တံ ကတွာ သမန္တတော ဆိန္ဒနေန ပိ ဝိစ္ဆိန္နနကာလေ ဆိဇ္ဇမာနဋ္ဌာနံ ဆိဒ္ဒသင်္ချံ န ဂစ္ဆတိ, အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတိ ဧဝေတိ သိဇ္ဈတိ, 'ယဒေ့တွာ ဆိန္ဒိတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာနံ ဒုတိယံ ကြုပ္ပတိ'တိ ဝစနေန စ သမေတိ။ ပရိက္ခာရစောဠံ ပန ဝိကပ္ပနူပဂပစ္ဆိမပ္ပမာဏတော ဦနံ ကတွာ ဆိန္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ အဓိဋ္ဌာနဿ အနိဿယတ္တာ, တာနိ ပုန ဗဒ္ဓာနိ ဃဋိတာနိ ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန 'ဝဿိကသာဋိကစီဝရေ ဒွိဓာ ဆိန္နေ ယဒိပိ ဧကေကံ ခဏ္ဍံ ပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ ဟောတိ, ဧကသ္မိံယေဝ ခဏ္ဍေ အဓိဋ္ဌာနံ တိဋ္ဌတိ, န ဣတရသ္မိံ, ဒွေဝ ပန န ဝဋ္ဋန္တီ'တိ ဝုတ္တတ္တာ နိသီဒနကဏ္ဍုပဋိစ္ဆာဒိသုပိ ဧသေဝ နယောတိ ဝဒန္တီ"တိ။

၄၇. သမ္ပုဓေ ပဝတ္တာ **သမ္ပုဓာ** တိ ပစ္စတ္တဝစနံ, တဉ္စ ဝိကပ္ပနာဝိသေသနံ, တသ္မာ "သမ္ပုခေ"တိ ဘုမ္မတ္ထေ နိဿက္ကဝစနံ ကတွာပိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, အဘိမုခေတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ သမ္ပုခေန အတ္တနော ဝါစာယ ဧဝ ဝိကပ္ပနာ **သမ္ပုခါဝိကပ္ပနာ** ။ ပရမ္ပုခေန ဝိကပ္ပနာ **ပရမ္ပုခါဝိကပ္ပနာ** တိ ကရဏတ္ထေနပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အယမေဝ ဟာဋ္ဌိယာ သမေတိ။ **သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝံ** န္တိ အာသန္နဒူရဘာဝံ။ **တွောဝတာ နိဓေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္တကေနေဝ ဝိကပ္ပနာကိစ္စဿ နိဋ္ဌိတတ္တာ အတိရေကစီဝရံ န ဟောတီတိ ဒဿာဟာတိက္ကမေ နိဿဂ္ဂိယံ န ဇနေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ** တိ သယံ အပစ္စုဒ္ဓာရဏပရိဘုဉ္ဇနေ ပာစိတ္တိယံ, အဓိဋ္ဌဟနေ ပရေသံ ဝိဿဇ္ဇနေ စ ဒုက္ကဋဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပရိဘောဂာဒယောပိ ဝဋ္ဋန္တီ** တိ ပရိဘောဂဝိဿဇ္ဇနအဓိဋ္ဌာနာနိ ဝဋ္ဋန္တိ။ **အပိ-**
သဒ္ဒေန နိဓေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ဧတေန ပစ္စုဒ္ဓာရေပိ ကတေ စီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုကာမေန ဝိကပ္ပိတစီဝရမေဝ ဟောတိ, န အတိရေကစီဝရံ, တံ ပန တိစီဝရာဒိနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတဗ္ဗံ, ဣတရေန ဝိကပ္ပိတစီဝရမေဝ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

ကေစိ ပန “ယံ ဝိကပ္ပိတစီဝရံ, တံ ယာဝ ပရိဘောဂကာလာ အပစ္စုဒ္ဓရာပေတ္တ နိဒဟေတဗ္ဗံ, ပရိဘောဂကာလေ ပန သမ္မုခါ ပစ္စုဒ္ဓရာပေတွာ အခိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ တတော ပုဗ္ဗေပိ ပစ္စုဒ္ဓရာပေယျ, ပစ္စုဒ္ဓရာရေနေဝ ဝိကပ္ပနာယ ဝိဂတတ္တာ အတိရေကစီဝရံ နာမ ဟောတိ, ဒသာဟာတိက္ကမေ ပတ္တော နိဿဂ္ဂိယံ, တသ္မာ ယံ အပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဌပေတဗ္ဗံ, တဒေဝ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ ပစ္စုဒ္ဓာရေ စ ကတေ အန္တောဒသာဟေယေဝ အခိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ယဥ္စ အဋ္ဌကထာယံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) 'တတော ပရံ ပရိဘောဂကာဒိ ဝဋ္ဋတိ'တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ ဟဋ္ဌိယာ ဝိရုဇ္ဈတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တမေဝ။ ဟဋ္ဌိယဥ္ဟိ "အန္တောဒသာဟံ အခိဋ္ဌေတိ ဝိကပ္ပေတီ"တိ (ဟရာ. ၄၆၉) စ "သာမံ စီဝရံ ဝိကပ္ပေတွာ အပစ္စုဒ္ဓာရဏံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ ဟာစိတ္တိယ"န္တိ (ဟာစိ. ၃၇၃) စ "အနာပတ္တိ သော တ ဒေတိ, တဿ တ ဝိဿာသန္တော ပရိဘုဥ္ဇတီ"တိ (ဟာစိ. ၃၇၆) စ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ, အဋ္ဌကထာယဥ္စ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) "ဣမံ စီဝရံ တ ဝိကပ္ပနံ တ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ"တိအာဒိနာ ပစ္စုဒ္ဓာရံ အဒဿေတွာ "မယှံ သန္တကံ ပရိဘုဉ္စ တ ဝိဿဇ္ဇေဟိ တ ယထာပစ္စယံ ကရောဟီ"တိ ဧဝံ အတ္တနော သန္တကတ္တံ အမောစေတွာဝ ပရိဘောဂဒိ ဝသေန ပစ္စုဒ္ဓာရဿ ဝုတ္တတ္တာ, "တတော ပဘုတိ ပရိဘောဂဒယောပိ ဝဋ္ဋန္တီ"တိ အခိဋ္ဌာနံ ဝိနာပိ ဝိသုံ ပရိဘောဂဿ နိဓာနဿ စ ဝုတ္တတ္တာ ဝိကပ္ပနာနန္တရမေဝ ပစ္စုဒ္ဓရာပေတွာ အနခိဋ္ဌဟိတွာ ဧဝ စ တိစီဝရရဟိတံ ဝိကပ္ပနာရဟံ စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇိတုဉ္စ နိဒဟိတုဉ္စ ဣဒံ ဟဋ္ဌေက္ကံ ဝိနယကမ္မန္တိ ဓာယတိ။ အပိစ ဗဟူနံ ပတ္တာနံ ဝိကပ္ပေတုံ ပစ္စုဒ္ဓရေတုဉ္စ ဝုတ္တတ္တာ ပစ္စုဒ္ဓာရေ တေသံ အတိရေကပတ္တတာ ဒဿိတာတိ သိဇ္ဈတိ တေသု ဧကဿေဝ အခိဋ္ဌာတဗ္ဗတော, တသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

မိတ္တော တိ ဒဠ္ဌှမိတ္တော။ **သန္ဒိဋ္ဌော** တိ ဒိဋ္ဌမတ္တော, န ဒဠ္ဌှမိတ္တော။ **ပညတ္တိကောဝိဒော န ဟောတီ** တိ ဧဝံ ဝိကပ္ပိတေ အနန္တရမေဝ ဧဝံ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗန္တိ ဝိနယကမ္မံ န ဇာနာတိ။ တေနာဟ **"န ဇာနာတိ ပစ္စုဒ္ဓရိတု"** န္တိ။ ဣမိနာပိ စေတံ ဝေဒိတဗ္ဗံ "ဝိကပ္ပနာသမနန္တရမေဝ ပစ္စုဒ္ဓာရော ကာတဗ္ဗော"တိ။ **ဝိကပ္ပိတဝိကပ္ပနာ နာမေသာ ဝဋ္ဋတီ** တိ အခိဋ္ဌိတအခိဋ္ဌာနံ ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၈. ဧဝံ စီဝရေ အခိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနာနယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပတ္တေ အခိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနာနယံ ဒဿေန္တော **"ပတ္တေ ပနာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပတတိ ပိဏ္ဍပာတော ဧတ္ထာတိ ပတ္တော, ဇိနသာသနဘာဇေ ဘိက္ခာဘာဇနဝိသေသော။ ဝုတ္တဥ္ဟိ "ပတ္တံ ပဏ္ဍေ ဒလေ ပတ္တော, ဘာဇနေ သော ဂတေ တိသူ"တိ, တသ္မိံ **ပတ္တေ။ ပနာ** တိ ပက္ခန္တရတ္ထေ နိပါတော။ **နယော**တိ အခိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနာနယော။ စီဝရေ ဝုတ္တအခိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနာနယတော အညဘူတော အယံ ဝက္ခမာနော ပတ္တေ အခိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနာနယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ ပတ္တံ အခိဋ္ဌဟန္တေန ပမာဏယုတ္တောဝ အခိဋ္ဌာတဗ္ဗော, န အပ္ပမာဏယုတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ တေန ပမာဏတော ဦနာဓိကေ ပတ္တေ အခိဋ္ဌာနံ န ရုဟတိ, တသ္မာ တာဒိသံ ပတ္တံ ဘာဇနပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ "ဧတေ ဘာဇနပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ, န အခိဋ္ဌာနူပဂါ န ဝိကပ္ပနူပဂါ"တိ။

ဒွေဝ မဂဓနာဠိယောတိ တတ္ထ မဂဓနာဠိ နာမ ယာ မာဂဓိကာယ တုလာယ အမုတေရသပလပရိမိတံ ဥဒကံ ဂဏှာတိ။ သီဟဠဒီပေ ပကတိနာဠိတော ခုဒ္ဒကာ ဟောတိ, ဒမိဠနာဠိတော ပန မဟန္တာ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ သမန္တပာသာဒိကာယံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၂) "မဂဓနာဠိ နာမ အမုတေရသပလာ ဟောတီတိ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ သီဟဠဒီပေ ပကတိနာဠိ မဟန္တာ, ဒမိဠနာဠိ ခုဒ္ဒကာ, မဂဓနာဠိပမာဏယုတ္တာ, တာယ မဂဓနာဠိယာ ဒိယဍ္ဍနာဠိ ဧကာ သီဟဠနာဠိ ဟောတီတိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တ"န္တိ။ အထ ဝါ မဂဓနာဠိ နာမ ယာ ပဥ္စ ကုဍုဝါနိ ဧကဉ္စ မုဋ္ဌိံ ဧကာယ စ မုဋ္ဌိယာ တတိယဘာဂံ ဂဏှာတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၅၉၈-၆၀၂) "မဂဓနာဠိ နာမ ဆပသတာ နာဠီတိ ကေစိ။ 'အဋ္ဌပသတာ'တိ အပရေ။ တတ္ထ ပုရိမာနံ မတေန တိပသတာယ နာဠိယာ ဒွေဝ နာဠိယော ဧကာ မဂဓနာဠိ ဟောတိ။ ပစ္ဆိမာနံ စတုပသတာယ နာဠိယာ ဒွေဝ နာဠိယော ဧကာ မဂဓနာဠိ။ အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေန ပန ပကတိယာ စတုမုဋ္ဌိကံ ကုဍုဝံ, စတုကုဍုဝံ နာဠိကံ, တာယ နာဠိယာ သောဠသ နာဠိယော ဒောဏံ, တံ ပန မဂဓနာဠိယာ ဒွာဒသ နာဠိယော ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တေန နယေန မဂဓနာဠိ နာမ ပဥ္စ ကုဍုဝါနိ ဧကဉ္စ မုဋ္ဌိံ ဧကာယ မုဋ္ဌိယာ တတိယဘာဂဉ္စ ဂဏှာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ။ တတ္ထ ကုဍုဝေတိ ပသတော။ ဝုတ္တဥ္ဟိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယံ –

"ကုဍုဝေ ပသတော ဧကော။
ပတ္ထော တေ စတုရော သိယုံ။

အာဠှဟကော စတုရော ပတ္တာ။
အောဏံ တ စတုရာဠှဟက''န္တိ။

အထ တ မဂဓနာဠိ နာမ ယာ စတုကုဍုတယ နာဠိယာ စတသ္သော နာဠိယော ဂဏှာတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၆၀၂) **''ဒမိဠနာဠီ**တိ ပုရာဏကနာဠိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သာ စ စတုမုဋ္ဌိကေဟိ ကုဍုဝေဟိ အဍ္ဍကုဍုဝ, တာယ နာဠိယာ ဒွေ နာဠိယော မဂဓနာဠိ ဂဏှာတိ, ပုရာဏာ ပန သီဟဠနာဠိ တိသ္သော နာဠိယော ဂဏှာတီတိ ဝဒန္တိ, တေသံ မတေန မဂဓနာဠိ ဣဒာနိ ဝတ္တမာနာယ စတုကုဍုဝတယ ဒမိဠနာဠိယာ စတုနာဠိကာ ဟောတိ, တတော မဂဓနာဠိ တော ဥပဍ္ဎံ ပုရာဏဒမိဠနာဠိသင်္ခာတံ ပတ္ထံ နာမ ဟောတိ, တေန စ သြမကော နာမ ပတ္တော ပတ္တောဒနံ ဂဏှာတီတိ ဟဋ္ဌိဝစနံ သမေတိ။ လောကိယေဟိပိ –

'လောကိယံ မဂဓဉ္စေတိ, ပတ္ထဒွယမုဒာဟဋံ။
လောကိယံ သောဠသပလံ၊ မာဂဓံ ဒိဂုဏံ မတ'န္တိ။ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၆၀၂) –

ဧဝံ လောကေ နာဠိယာ မဂဓနာဠိ ဒိဂုဏာတိ ဒဿိတာ။ ဝေဠု ဂယှမာနေ သြမကပတ္တဿ စ ယာပနမတ္တောဒနက ဟိကာ စ သိဒ္ဓါ ဟောတိ။ န ဟိ သက္ကာ အဍ္ဍကုဍုဝတော ဦနောဒနကဟိနာ ပတ္တေန အထုပီကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပရိယေ သိတွာ ယာပေတုံ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ ဝေရဉ္စကဏ္ဍဋ္ဌကထာယံ 'ပတ္တော နာမ နာဠိမတ္တံ ဟောတိ, ဧကဿ ပုရိသဿ အလံ ယာပနာယာ'တိ''။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ ဇာတကဋ္ဌကထာယံ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၅.၂၁.၁၉၂) ''ပတ္တောဒနော နာလမယံ ဒုဝိန္န''န္တိ, ''ဧကဿ ဒိန္နံ ဒုဝိန္နံ တိဏ္ဏံ ပဟောတီ''တိ စ, တသ္မာ ဣဓ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဂဟေတဗ္ဗန္တိ။ **အာလောပဿ အာလောပဿ အနုရူပ**န္တိ သြဒနဿ စတုဘာဂမတ္တံ။ ဝုတ္တဉှေတံ မဇ္ဈိမနိကာယေ ဗုဟ္မာယုသုတ္တဝဏ္ဏနာယံ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၇) ''ဗျဉ္ဇနဿ မတ္တာ နာမ သြဒနစတုတ္ထဘာဂေါ''တိ။ **သြဒနဂတိကာနီ**တိ သြဒနဿ ဂတိ ဂတိ ယေသံ တာနိ သြဒနဂတိကာနိ။ **ဂတီ**တိ စ သြကာသော သြဒနဿ အန္တောပဝိသနသီလတ္တာ သြဒနဿ သြကာသောယေဝ တေသံ သြကာသော ဟောတိ, န အညံ အတ္တနော သြကာသံ ဂဝေသန္တီတိ အတ္ထော။ **ဘာဇနပရိဘောဂေနာ**တိ ဥဒကာဟရဏာဒိနာ ဘာဇနပရိဘောဂေန။

ဧဝံ ပမာဏတော အဓိဋ္ဌာနုပဂဝိကပ္ပနုပဂပတ္တံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဟာကတော မူလတော စ တံ ဒဿေတုံ **''ပမာဏယုတ္တာနမ္ပိ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အယောပတ္တော ပဉ္စဟိ ပာကေဟိ ပတ္တော** တိ ကမ္မာရပက္ကံယေဝ အနဓိဋ္ဌဟိတွာ သမဏသာရုပ္ပနီလဝဏ္ဏကရဏတ္ထာယ ပုနပ္ပုနံ နာနာသမ္ဘာရေဟိ ပစိတဗ္ဗော, အယောပတ္တဿ အတိကက္ခဠတ္တာ ကမ္မာရပာကေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စတရပက္ကောယေဝ သမဏသာရုပ္ပနီလဝဏ္ဏော ဟောတိ။ **မတ္တိကာပတ္တော ဒွီဟိ ပာကေဟိ ပက္ကော**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ တဿ ပန မုဒုကတ္တာ ကုမ္ဘကာရကပါကေန သဒ္ဓိံ ဒွိတရပက္ကောပိ သမဏသာရုပ္ပနီလဝဏ္ဏော ဟောတိ။ ဧဝံ ကတောယေဝ ဟိ ပတ္တော အဓိဋ္ဌာနုပဂေါ ဝိကပ္ပနုပဂေါ စ ဟောတိ, နာကတော။ တေန ဝက္ခတိ ''ပာကေ စ မူလေ စ သုနိဋ္ဌိတေယေဝ အဓိဋ္ဌာနုပဂေါ ဟောတိ။ ယော အဓိဋ္ဌာနုပဂေါ, သွေဝ ဝိကပ္ပနုပဂေါ''တိ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၄၈)။ **သော ဟတ္ထံ အာဂတောပိ အနာဂတောပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗော ဝိကပ္ပေတဗ္ဗော**တိ ဧတေန ဒူရေ ဌိတမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝိကပ္ပေတုဉ္စ လဗ္ဘတိ, ဌပိတဋ္ဌာနသလ္လက္ခဏမေဝ ပမာဏန္တိ ဒဿေတိ။ ဣဒါနိ တမေဝတ္ထံ ဝိတ္ထာရေတုမာဟ **''ယဒိ ဟိ''**တိအာဒိ။ **ဟိ**-သဒ္ဒော ဝိတ္ထာရဇောတကော။ တတ္ထ **ပစိတွာ ဌပေဿာမီ**တိ ကာဠဝဏ္ဏဟကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဣဒါနိ ပတ္တာဓိဋ္ဌာနံ ဒဿေတုမာဟ **''တတ္ထ ဒွေဝ ပတ္တဿ အဓိဋ္ဌာနာ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သာမန္တဝိဟာရေ**တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏဝသေန ဝုတ္တံ, တတော ဒူရေ ဌိတမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝ။ **ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတွာ**တိ ဣဒမ္ပိ ဥပစာရမတ္တံ, ပတ္တသလ္လက္ခဏမေဝေတ္ထ ပမာဏံ။

ဣဒါနိ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဒဿေတုံ **''ဧဝံ အဓိဋ္ဌိတဿ''** တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပတ္တေ တ ဆိဒ္ဒံ ဟောတီ** တိ မုခဝဋ္ဋိတော ဟေဋ္ဌာ ဒွင်္ဂုလမတ္တောကာသတော ပဋ္ဌာယ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဆိဒ္ဒံ ဟောတိ။

သတ္တန္နံ ဓညာနန္တိ –

“သာလိ ဝီဟိ စ ကုဒ္ရူသော။
ကောဓူမော ဝရကော ယတော။
ကင်္ဂုတိ သတ္တ ဓညာနိ။
နီဝါရာဒီ တု တဗ္ဘိဒါ”တိ။ –

ဝုတ္တာနံ သတ္တဝိဓာနံ ဓညာနံ။

၄၉. ဧဝံ ပတ္တာဓိဋ္ဌာနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပတ္တဝိကပ္ပနံ ဒဿေတုံ **“ဝိကပ္ပနေ ပနာ”** တိအာဒိမာဟ။ တံ ဓီဝရဝိကပ္ပနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၅၀. ဧဝံ ဝိကပ္ပနာနယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပတ္တေ ဘိန္နေ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုမာဟ **“ဧဝံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ တ”**ဣစ္စာဒိ။ တတ္ထ **အပတ္တော** တိ ဣမိနာ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနမ္ပိ ဒဿေတိ။ ပဉ္စဗန္ဓနေပိ ပတ္တေ အပရိပုဏ္ဏပါကေ ပတ္တေ ဝိယ အဓိဋ္ဌာနံ န ရုဟတိ။ **“တိပုပဋ္ဋေန တ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ တမ္ဗလောဟာဒိကပ္ပိယလောဟေဟိ အယော ပတ္တဿ ဆိဒ္ဒံ ဆာဒေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ **“လောဟမဏ္ဍလကေနာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **သုဒ္ဓေဟိ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣဒံ ဥဏှဘောဇနေ ပက္ခိတ္တေ ဝိလီယမာနတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဖာဏိတံ ဈာပေတွာ ပါသာဏစုဏ္ဏေန ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပါသာဏစုဏ္ဏေန သဒ္ဓိံ ဖာဏိတံ ပစိတွာ တထာပက္ကေန ပါသာဏစုဏ္ဏေန ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အပရိဘောဂေနာ**တိ အယုတ္တပရိဘောဂေန။ **“အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အာဓာရက”** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ မဉ္စပီဌာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ အာဓာရကံ ဌပေတွာ တတ္ထ ပတ္တံ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ အာဓာရကဋ္ဌပနောကာသဿ အနိယမိတတ္တာတိ ဝဒန္တိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

အဓိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

အဋ္ဌမော ပရိစ္ဆေဒော။

၉. စီဝရဝိပ္ပတသဝိနိစ္ဆယကထာ

၅၁. ဧဝံ အဓိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနဝိနိစ္ဆယကထံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ စီဝရေန ဝိနာဝါသဝိနိစ္ဆယကထံ ဒဿေတုံ **“စီဝရေန ဝိနာဝါသော”**တ္ယာဒိမာဟ။ တတ္ထ စီယတီတိ စီဝရံ, စယံ သဉ္စယံ ကရီယတီတိ အတ္ထော, အရိယဒ္ဓဇော ဝတ္ထဝိသေသော။ ဣဓ ပန တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဓာရိတံ စီဝရတ္တယမေဝ။ **ဝိနာ**တိ ဝဇ္ဇနတ္ထေ နိပါတော။ ဝသနံ ဝါသော, ဝိနာ ဝါသော ဝိနာဝါသော, စီဝရေန ဝိနာဝါသော **စီဝရဝိနာဝါသော,** “စီဝရဝိပ္ပဝါသော”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝတ္တိစ္ဆာဝသေန, ကထာဟဒပူရဏတ္ထာယ ဝါ အလုတ္တသမာသံ ကတွာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တထာ စ ဝက္ခတိ “တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန။ပေ။ ဝိပ္ပဝါသော”တိ, “ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမိ, ဣမံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ အဓိဋ္ဌာမိ, ဣမံ အန္တရဝါသကံ အဓိဋ္ဌာမီ”တိ ဧဝံ နာမေန အဓိဋ္ဌိတာနံ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ ဧကေနေန ဝိပ္ပဝါသောတိ အတ္ထော, ဧကေနပိ ဝိနာ ဝသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဝသန္တဿ ဘိက္ခုနော သဟ အရုဏုဂ္ဂမနာ စီဝရံ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, ပါစိတ္တိယဉ္စ အာပဇ္ဇတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝသိတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ဝသနကိရိယာ စတုက္ကိရိယာပထသာဓာရဏာ, တသ္မာ ကာယလဂ္ဂံ ဝါ ဟောတု အလဂ္ဂံ ဝါ, အဗ္ဘောကာသေ ဂဝေသုံ ပဒေသဿ အန္တော ကတွာ တိဋ္ဌန္တောပိ စရန္တောပိ နိသိန္နောပိ နိပန္နောပိ ဟတ္ထပါသေ ကတွာ ဝသန္တော နာမ ဟောတိ။

ဧဝံ သာမညတော အဝိပ္ပဝါသလက္ခဏံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကမာဒိပန္နရသောကာသဝသေန ဝိသေသတော ဒဿေတုမာဟ **“ကမိ”**စ္စာဒိ။ တတ္ထ **ကမနိဝေသနာနိ** ပာကဋာနေဝ။ **ဥဒေါသိတော** နာမ ယာနာဒီနံ ဘဏ္ဍာနံ သာလာ။ **အဋ္ဋော** နာမ ပဋိရာဇာဒိပဋိဗာဟနတ္ထံ ဣဋ္ဌကာဟိ ကတော ဗဟလဘိတ္တိကော စတုပဉ္စဘူမိကော ပတိဿယဝိသေသော။ **မာဠော** နာမ ဧကကူဋသင်္ဂဟိတော စတုရဿပာသာဒေါ။ **ပါသာဒေါ** နာမ ဒီဃပါသာဒေါ။ **ဟမ္မိယံ** နာမ မုဏ္ဍစ္ဆဒနပါသာဒေါ, **မုဏ္ဍစ္ဆဒနပါသာဒေါ** တိ စ စန္ဒိကင်္ဂဏယုတ္တော ပါသာဒေါတိ ဝုစ္စတိ။ **သတ္ထော** နာမ ဇင်္ဃသတ္ထော ဝါ သကဋသတ္ထော ဝါ။ **ခေတ္တံ** နာမ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏာနံ ဝိရုဟနဋ္ဌာနံ။ **ဓညကရဏံ** နာမ ခလမဏ္ဍလံ။ **အာရာမော** နာမ ပုပ္ဖာရာမော ဖလာရာမော။ **ဝိဟာရာ**ဒယော ပါကဋာ ဧဝ။ တတ္ထ နိဝေသနာဒီနိ ကမတော ဗဟိ သန္နိဝိဋ္ဌာနိ ဂဟိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အန္တောကမေ ဋ္ဌိတာနညဟိ ကမဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ ကမပရိဟာရောယေဝတတိ။ ကမဂ္ဂဟဏေန စ နိဂမနဂရာနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိ။

ပရိခာယ ဝါ ပရိက္ခိတ္တော တိ ဣမိနာ သမန္တာ နဒီတဠာကာဒိဥဒကေန ပရိက္ခိတ္တောပိ ပရိက္ခိတ္တောယေဝတိ ဒဿေတိ။ **တံ ပမာဏံ အတိက္ကမိတွာ** တိ ဃရဿ ဥပရိ အာကာသေ အဗ္ဘောကာသေ ပမာဏံ အတိက္ကမိတွာ။ **သဘာယေ ဝါ ဝတ္ထဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ သဘာသဒ္ဒဿ ပရိယာယော သဘာယသဒ္ဒော နပုံသကလိင်္ဂေ အတ္ထိတိ ဒဿေတိ။ သဘာသဒ္ဒော ဟိ ဣတ္ထိလိင်္ဂေ, သဘာယသဒ္ဒော နပုံသကလိင်္ဂေတိ။ **ဒွါရမူလေ ဝါ**တိ နဂရဿ ဒွါရမူလေ ဝါ။ **တေသန္တိ** သဘာယနဂရဒွါရမူလာနံ။ တဿာ ဝီထိယာ သဘာယဒွါရာနံ ဂဟဏေနေဝ တတ္ထ သဗ္ဗဗာနိပိ ဂေဟာနိ, သာ စ အန္တရဝီထိ ဂဟိတာယေဝ ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ ဒွါရဝီထိဃရေသု ဝသန္တေန ကမပ္ပဝေသန သဟသေယ္ယာဒိအေသံ ပရိဟရိတွာ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နတာဒိယုတ္တောနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ သဘာ ပန ယဒိ သဗ္ဗေသံ ဝသနတ္ထာယ ပဟာသဒိသာ ကတာ, အန္တရာရာမေ ဝိယ ယထာသုခံ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အတိဟရိတွာ ဃရေ နိက္ခိပတီ**တိ ဝီထိံ မုဉ္စိတွာ ဌိတေ အညသ္မိံ ဃရေ နိက္ခိပတိ။ တေနာဟ **“ဝီထိဟတ္ထပါသော န ရက္ခတီ”** တိ။ **ပုရတော ဝါ ပစ္ဆတော ဝါ ဟတ္ထပါသေ**တိ ဃရဿ ဟတ္ထပါသံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

ဧဝံ ကမဝသေန ဝိပ္ပဝါသာဝိပ္ပဝါသံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ နိဝေသနဝသေန ဒဿေန္တော **“သစေ ဧကကုလဿ သန္တကံ နိဝေသနံ ဟောတီ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဩဝရကော** နာမ ဂဗ္ဘဿ အဗ္ဘန္တရေ အညော ဂဗ္ဘောတိ ဝဒန္တိ, ဂဗ္ဘဿ ဝါ ပရိယာယဝစနမေတံ။ ဣဒါနိ ဥဒေါသိတာဒိဝသေန ဒဿေန္တော **“ဥဒေါသိတေ”**စ္စာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝုတ္တနယေနေဝါ** တိ “ဧကကုလဿ သန္တကော ဥဒေါသိတော ဟောတိ ပရိက္ခိတ္တော စာ”တိအာဒိနာ နိဝေသနေ ဝုတ္တနယေန။ **ဧဝ**-သဒ္ဒော ဝိသေသနိဝတ္တိ အတ္ထော။ တေန ဝိသေသော နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

ဣဒါနိ ယေသု ဝိသေသော အတ္ထိ, တေ ဒဿေန္တော **“သစေ ဧကကုလဿ နာဝါ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပရိယာဒိယိတွာ**တိ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ, အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဝါ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **“အန္တောပဝိဋ္ဌော”** တိအာဒိ

နာ။ တတ္ထ **အန္တောပဝိဋ္ဌေနာ** တိ ကမသ္သ, နဒိယာ တ အန္တောပဝိဋ္ဌေန။ ''သတ္တေနာ''တိ ဟဋ္ဌသေသော။ **နဒီပရိဟာရော လဗ္ဘတီ**တိ တ္တေ ''ဝိသုံ နဒီပရိဟာရသ္သ အဝုတ္တတ္တာ ကမာဒီဟိ အညတ္တ ဝိယ စီဝရဟတ္ထဟသော ယေဝ နဒီပရိဟာရော''တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ အညေ ပန ''ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန နဒီပရိဟာရောပိ ဝိသုံ သိဒ္ဓေါတိ နဒီဟတ္ထဟသော န ဝိဇဟိတဗ္ဗော''တိ ဝဒန္တိ။ ယထာ ပန အဇ္ဈောကာသေ သတ္တဗ္ဘန္တရဝသေန အရညပရိဟာရော လဗ္ဘတိ, ဧဝံ နဒိယံ ဥဒကုက္ခေပဝသေန နဒီပရိဟာရော လဗ္ဘတီတိ ကတ္ထတ အဋ္ဌကထာယံ နဒီပရိဟာရော ဝိသုံ အဝုတ္တော့ သိယာ သတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာနံ အရညနဒီသု အဗဒ္ဓသီမာဝသေန လဗ္ဘမာနတ္တာ။ ဧဝဥ္စ သတိ သမုဒ္ဒဇာတဿရေသုပိ ပရိဟာရော အဝုတ္တသိဒ္ဓေါ ဟောတိ နဒိယာ သမာနလက္ခဏတ္တာ, နဒီဟတ္ထဟသော န ဝိဇဟိတဗ္ဗောတိ ပန အတ္တေ သတိ နဒိယာ အတိဝိတ္ထာရတ္တာ ဗဟုသာဓာရဏတ္တာ စ အန္တောနဒိယံ စီဝရံ ဌပေတ္တတ နဒီဟတ္ထဟသေ ဌိတေန စီဝရသ္သ ပဝတ္တိံ ဇာနိတုံ န သက္ကာ ဘဝေယ္ယ။ သေ နယော သမုဒ္ဒဇာတသ္သ သရေသုပိ။ အန္တောဥဒကုက္ခေပေ တ တသ္သ ဟတ္ထဟသေ တ ဌိတေန ပန သက္ကာတိ အယံ အမ္ဟာကံ အတ္တနောမတိ, ဝိစာရေတ္တတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဝိဟာရသီမန္တိ** အဝိပ္ပတသသီမံ သန္ဓာယာဟ။ တ္တေ စ ဝိဟာရသ္သ နာနာကုလသန္တကဘာဝေပိ အဝိပ္ပတသသီမာပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ သဗ္ဗတ္ထ စီဝရအဝိပ္ပတသသမ္ဘဝတော ပဓာနတ္တာ တတ္ထ သတ္တပရိဟာရော န လဗ္ဘတီတိ **''ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဝသိတဗ္ဗ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ **သတ္တသမီပေ** တိ ဣဒံ ယထာဝုတ္တအဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒဝသေန ဝုတ္တံ။

ယသ္မာ ''နာနာကုလသ္သ ပရိက္ခိတ္တေ ခေတ္တေ စီဝရံ နိက္ခိပိတ္တတ ခေတ္တဒ္တတရမူလေ တ တသ္သ ဟတ္ထဟသေ တ ဝတ္တဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဒ္တတရမူလတော အညတ္တ ခေတ္တေပိ ဝသန္တေန စီဝရံ နိက္ခိပိတ္တတ ဟတ္ထဟသေ ကတ္တတယေဝ ဝသိတဗ္ဗံ။

ဝိဟာရော နာမ သပရိက္ခိတ္တော တ အပရိက္ခိတ္တော တ သကလော အာတသောတိ ဝဒန္တိ။ **ယသ္မိံ ဝိဟာရေ** တိ တ္တေ ပန ဧကဂေဟမေဝ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌီ. ၁.၄၉၁-၄၉၄) ပန **''ဝိဟာရော** နာမ ဥပစာရသီမာ။ **ယသ္မိံ ဝိဟာရေ**တိ တသ္သ အန္တောပရိဝေဏာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧကကုလာဒိသန္တကတာ စေတ္ထ ကာရာပကာနံ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယံ မဇ္ဈန္ဟိကေ ကာလေ သမန္တာ ဆာယာ ဖရတီ တိ ယအာ မဟာဝီထိယံ ဥဇုကမေဝ ဂစ္ဆန္တံ သူရိယမဏ္ဍလံ မဇ္ဈန္ဟိကံ ဟာပုဏာတိ, တအာ ယံ ဩကာသံ ဆာယာ ဖရတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန **''ဆာယာယ ဖုဋ္ဌောကာသဿာ**တိ ဥဇုကံ အဝိက္ခိတ္တလေဍ္ဍုပာတဗ္ဘန္တရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ''တိ ဝုတ္တံ။ **အဂမနပထေ**တိ တဒဟေဝ ဂန္တွာ နိဝတ္တေတုံ အသက္ကုဏေယ္ယကေ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ယေ ဒီပကာ, တေသူတိ ယောဇနာ။ **ဣတရသ္မိံ** န္တိ ပုရတ္ထိမဒိသာယ စီဝရေ။

၅၂. **နဒိံ ဩတရတီ**တိ ဟတ္ထဟသံ မုဥ္စိတ္တတ ဩတရတိ။ **နာပဇ္ဇတီ** တိ ပရိဘောဂပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ နာပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ **''သော ဟီ''**တိအာဒိ။ **အပရိဘောဂကရဟတ္တာ** တိ ဣမိနာ နိသ္သဂ္ဂိယစီဝရံ အနိသ္သဇ္ဇိတ္တတ ပရိဘုဥ္ဇန္တသ္သ ဒုက္ကဋံ အစိတ္တကန္တိ သိဒ္ဓံ။ **ဧကံ ဟာရပိတ္တတ ဧကံ အံသကူဋေ ဌပေတ္တတ ဂန္တဗ္ဗ** န္တိ ဣဒံ ဗဟူနံ သဉ္စရဏဋ္ဌာနေ ဧဝံ အကတ္တတ ဂမနံ န သာရုပ္ပန္တိ ကတ္တတ ဝုတ္တံ, န အာပတ္တိအင်္ဂတ္တာ။ ဗဟိကမေ ဌပေတ္တတပိ အဟာရပိတဗ္ဗတာယ ဝုတ္တံ **''ဝိနယကမ္မံ ကာတဗ္ဗ''** န္တိ။ အထ တ ဝိဟာရေ သဘာဂံ ဘိက္ခုံ န ပဿတိ, ဧဝံ သတိ အာသနသာလံ ဂန္တတ ဝိနယကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ အာသနသာလံ ဂစ္ဆန္တေန ကိံ တီဟိ စီဝရေဟိ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အာဟ **''သန္တရုတ္တရေနာ''**တိ နဋ္ဌစီဝရဿ သန္တရုတ္တရသာဒိယနတော။ သင်္ဃာဋိံ ပန ကိံ ကာတဗ္ဗာတိ အာဟ **''သင်္ဃာဋိံ ဗဟိကမေ ဌပေတ္တတ''**တိ။ ဥတ္တရာသင်္ဂေ စ ဗဟိကမေ ဌပိတသင်္ဃာဋိယဉ္စ ပဋမံ ဝိနယကမ္မံ ကတ္တတ ပစ္ဆာ ဥတ္တရာသင်္ဂံ နိတသေတ္တတ အန္တရဝါသကေ ကာတဗ္ဗံ။ တ္တေ စ ဗဟိကမေ ဌပိတသ္သပိ ဝိနယကမ္မဝစနတော ပရမ္မုခါပိ ဌိတံ နိသ္သဇ္ဇိတုံ, နိသ္သဋ္ဌံ အတုဥ္စ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒဟာရာနံ ဂမနေ သဥဿာဟတ္တာ **''နိဿယော ပန န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **မုဟုတ္တံ။ပေ.။ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ**တိ သဥဿာဟတ္တေ ဂမနဿ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ, တေသံ ပန ပုရာရုဏာ ဥဋ္ဌဟိတ္တတ သဥဿာဟေန ဂစ္ဆန္တာနံ အရုဏေ အန္တရာ ဥဋ္ဌိတေပိ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ ''ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ သယန္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။

တေနေဝ **“ဂါမံ ပဝိသိတွာ။ပေ။ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **အညမညဿ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ** တိအာဒိမှိ သဥဿာဟတ္တာ ဂမနက္ခဏေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ န ဝုတ္တာ။ **ဓေနုဘယေနာ**တိ တရုဏဝစ္ဆကဓေနူနံ အာဓာဝိတွာ သိင်္ဂေန ပဟရဏဘယေန။ **နိဿယော စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ** တိ ဧတ္ထ ဓေနုဘယာဒီဟိ ဌိတာနံ ယာဝ ဘယဝူပသမာ ဌာတဗ္ဗတော “အန္တောအရုဏေယေဝ ဂမိဿာမီ”တိ နိယမေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယတ္ထ ပန ဧဝံ နိယမေတုံ သက္ကာ, တတ္ထ အန္တရာ အရုဏေ ဥဂ္ဂတေပိ နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ဂါမံ ပဝိဋ္ဌဒဟရာနံ ဝိယ။

အန္တောသီမာယံ **ဂါမန္တိ** အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မုတိတော ပစ္ဆာ ပတိဋ္ဌာပိတဂါမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ ဂါမဋ္ဌ ဂါမူပစာရဋ္ဌ ဌပေတွာ သမ္မန္နိတဗ္ဗတော။ **ပဝိဋ္ဌာန** န္တိ အာစရိယန္တေဝါသိကာနံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဂတာနံ အဝိပ္ပဝါသသီမတွာ **နေဝ စီဝရာနိ နိဿဂ္ဂိယာနိ ဟောန္တိ,** သဥဿာဟတာယ **န နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ** ။ **အန္တရာမဂ္ဂေ** တိ ဓမ္မံ သုတွာ အာဂစ္ဆန္တာနံ အန္တရာမဂ္ဂေ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

စီဝရဝိပ္ပဝါသဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

နဝမော ပရိစ္ဆေဒေါ။

၁၀. ဘဏ္ဍုပဋိသာမနဝိနိစ္ဆယကထာ

၅၃. ဇဝံ စီဝရဝိပ္ပဝာသဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဘဏ္ဍုပဋိသာမနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ဘဏ္ဍာဿ ပဋိသာမန”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဘဝိုတဗ္ဗံ ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ **ဘဏ္ဍံ,** ဘဝိုတဗ္ဗံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ တ **ဘဏ္ဍံ,** ဘဏ္ဍန္တိ ပရိဘဏ္ဍန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ တ **ဘဏ္ဍံ,** မူလဓနံ, ပရိက္ခာရော တ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယံ –

“ဘာဇနာဒိပရိက္ခာရေ, ဘဏ္ဍံ မူလဓနေပိ စာ”တိ။

တဿ ဘဏ္ဍာဿ, ပဋိသာမိယတေ **ပဋိသာမနံ,** ရက္ခဏံ ကေပနန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ပရေသံ ဘဏ္ဍာဿ ကေပန”**န္တိ။ **မာတု ကဏ္ဍပိဠန္ဓနံ တာလပဏ္ဏမ္ပိ** တိ ပိ-သဒ္ဒော သမ္ဘာဝနတ္ထော။ တေန ပဂေဝ အညာတကာနံ သန္တကန္တိ ဒဿေတိ။ **ဂိဟိသန္တက** န္တိ ဣမိနာ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ သန္တကံ ပဋိသာမေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **ဘဏ္ဍာဂါရိကသီသေနာ**တိ ဧတေန ဝိဿာသဂ္ဂါဟာဒိနာ ဂဟေတွာ ပဋိသာမေန္တဿ အနာပတ္တီတိ ဒဿေတိ။ တေန ဝက္ခတိ “အတ္တနော အတ္ထာယ ဂဟေတွာ ပဋိသာမေတဗ္ဗ”န္တိ။ **ဆန္ဒေနပိ ဘယေနပိ** တိ ဝမုကီအာဒီသု ဆန္ဒေန , ရာဇဝလ္လဘာဒီသု ဘယေန ဗလက္ကာရေန ဟာတေတွာ ဂဟေသု စ ပဋိသာမေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

သင်္ဂေပနတ္ထာယ အတ္တနော ဟတ္ထေ နိက္ခိတ္တဿ ဘဏ္ဍာဿ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ ပဋိသာမနပယောဂံ ဝိနာ “နာဟံ ဂဏှာမီ”တိအာဒိနာ အညသ္မိံ ပယောဂေ အကတေ ရဇ္ဇသဒ္ဒေဘာဒိကာလေ “န အနိ တဿ ဒဿာမိ, န မယှံ အနိ ဒဿတီ”တိ ဥဘောဟိပိ သကသကဌာနေ နိသိဒိတွာ ခုရနိက္ခေပေ ကတေပိ အဝဟာရော နတ္ထိ။ ကေစိ ပနေတံ ထ “ဟာရာဇိကမေဝ ပဋိသာမနပယောဂဿ ကတတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ, န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ ပဋိသာမနကာလေ ဟိဿ ထေယျစိတ္တံ နတ္ထိ, “န အနိ တဿ ဒဿာမီ”တိ ထေယျစိတ္တုပ္ပတ္တိက္ခဏေ စ သာမိနော ခုရနိက္ခေပစိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ ဟေတုဘူတော ကာယဝစီပယောဂေ နတ္ထိ, ယေန သော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျ။ န ဟိ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ အယံ အာပတ္တီတိ။ **အနေ သဉ္ဇဿာဟော, ရက္ခတိ တာတ** တိ အဝဟာရံ သန္ဓာယ အဝုတ္တတ္တာ “နာဟံ ဂဏှာမီ”တိအာဒိနာ မုသာဝါဒကရဏေ ဟစိတ္တိယမေဝ ဟောတိ, န ဒုက္ကဋံ ထေယျစိတ္တာ ဘာဝေန သဟပယောဂဿပိ အဘာဝတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ယဒိပိ မုခေန ဒဿာမီတိ ဝဒတိ။ပေ။ ဟာရာဇိက န္တိ ထွေ ကတရပယောဂေန အာပတ္တိ, န တာဝ ပဌမေန ဘဏ္ဍုပဋိသာမနပယောဂေန တအာ ထေယျစိတ္တဘာတ, နာပိ “ဒဿာမီ”တိ ကထနပယောဂေန တအာ ထေယျစိတ္တော ဝိဇ္ဇမာနေပိ ပယောဂဿ ကပ္ပိယတ္တာတိ? ဝုစ္စတေ – သာမိနာ “ဒေဟီ”တိ ဗဟုသော ယာစိယမာနောပိ အဒတွာ ယေန ပယောဂေန အတ္တနော အအာတုကာမတံ သာမိကဿ ဉာပေသိ, ယေန စ သော အအာတုကာမော အယံ ဝိက္ခိပတီတိ ဥတ္တ ခုရံ နိက္ခိပတိ, တေနေဝ ပယောဂေနဿ အာပတ္တိ။ န ဟေတ္ထ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍေ ပရိယာယေန မုတ္တိ အတ္ထိ။ အအာတုကာမတာယ ဟိ “ကအာ တေ ဒိန္နံ, ကတ္ထ တေ ဒိန္န”န္တိအာဒိပရိယာယဝစနေနပိ သာမိကဿ ခုရေနိက္ခိပဟာပိ တေ အာပတ္တိယေဝ။ တေနေဝ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ “ကိံ တုမှေဟ ဘဏထ။ပေ။ ဥဘိန္နံ ခုရနိက္ခေပေန ဘိက္ခုနော ဟာရာဇိက”န္တိ။ ပရသန္တကဿ ပရေဟိ ဂဏှာဟာပနေ ဇဝ ဟိ ပရိယာယတော မုတ္တိ, န သဗ္ဗတ္ထာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အတ္တနော ဟတ္ထေ နိက္ခိတ္တတ္တာ** တိ ထွေ အတ္တနော ဟတ္ထေ သာမိနာ ဒိန္နတာယ ဘဏ္ဍာဂါရိကဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ စ ဌာနာစာဝနေပိ နတ္ထိ အဝဟာရော, ထေယျစိတ္တေန ပန ဂဟဏေ ဒုက္ကဋမေဝ န မုစ္စတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဧသေဝ နယော**တိ အဝဟာရော နတ္ထိ, ဘဏ္ဍဒေယျံ ပန ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၅၄. **ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာန** န္တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီသိက္ခမာနသာမဏေရသာမဏေရီနံ။ ဧတေန န ကေဝလံ ဂိဟီနံ ဇဝ, အထ ခော တာပသပရိဗ္ဗာဇကာဒီနမ္ပိ သန္တကံ ပဋိသာမေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **နဋ္ဌေပိ ဂီတ န ဟောတိ,** ကသ္မာ? အသမ္ပဋိစ္ဆာပိတတ္တာတိ အတ္ထော။ ဒုတိယေ **ဧသေဝ နယော**တိ ဂီတ န ဟောတိ, ကသ္မာ? အဇာနိတတ္တာ။ တတိယေ စ **ဧသေဝ နယော**တိ ဂီတ န ဟောတိ, ကသ္မာ? ပဋိက္ခိပိတတ္တာ။ ထွေ စ ကာယေန တ တစာယ တ စိတ္တေန တ ပဋိက္ခိတ္တောပိ ပဋိက္ခိတ္တောယေဝ နာမ ဟောတိ။

တဿေဝ ဂီတ ဟောတိ, န သေသဘိက္ခူနံ, ကသ္မာ? တဿေဝ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဘဏ္ဍာဂါရေ ဣဿရဘာဝတော။ **ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဂီတ န ဟောတိ** အလသဇာတိကဿေဝ ပမာဒေန ဟရိတတ္တာ။ ဒုတိယေ **ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဂီတ န ဟောတိ** တဿ အနာရောစိတတ္တာ။ **နဋ္ဌေ တဿ ဂီတ** တေန ဌပိတတ္တာ။ **တဿေဝ ဂီတ,** န အညေသံ တေန ဘဏ္ဍာဂါရိကေန သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ ဌပိတတ္တာ စ။ **နတ္ထိ ဂီတ** တေန ပဋိက္ခိပိတတ္တာ။ **နဋ္ဌံ သုနဋ္ဌမေဝ** ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ အသမ္ပဋိစ္ဆာပနတော။ **နဋ္ဌေ ဂီတ** တေန ဌပိတတ္တာ။ **သဗ္ဗံ တဿ ဂီတ** တဿ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ပမာဒေန ဟရဏတော။ **တတ္ထေဝ ဥပစာရေ ဝိဇ္ဇမာနေ** တိ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ သမီပေယေဝ ဥစ္စာရပဿာဝဋ္ဌာနေ ဝိဇ္ဇမာနေ။

၅၅. **မယိ စ မတေ သင်္ဃဿ စ သေနာသနေ ဝိနဋ္ဌေ** တိ ဧတ္ထ ကေဝလံ သင်္ဃဿ သေနာသနံ မာ ဝိနဿီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝိဝရိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေတတိ ဝဒန္တိ။ “တံ မာရေဿာမီ”တိ ဧတ္တကေ ဝုတ္တေပိ **ဝိဝရိတုံ ဝဋ္ဋတိ** “ဂိလာနပက္ခေ ဌိတတ္တာ အဝိသယော”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ မရဏတော ဟိ ပရံ ဂေလညံ အဝိသယတ္တဉ္စ နတ္ထိ။ “ဒွတရံ ဆိန္ဒိတွတ ဟရိဿာမာ”တိ ဧတ္တကေ ဝုတ္တေပိ ဝိဝရိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **သဟာယေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ** န္တိ တေဟိပိ ဘိက္ခာစာရာဒီဟိ ပရိယေသိတွတ အတ္တနော သန္တကမ္ပိ ကိဉ္စိ ကိဉ္စိ အတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အယဉ္စ ဟိ သာမီစိ** တိ ဘဏ္ဍာဂါရေ ဝသန္တာနံ ဣဒံ ဝတ္တံ။ **လောလမဟာထေရော**တိ မန္ဒော မောမူဟော အာကိဏ္ဏဝိဟာရီ သအာ ကီဠာပသုတော တ မဟာထေရော။

၅၆. **ဣတရေဟီ**တိ တသ္မိံယေဝ ဂဗ္ဘေ ဝသန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ။ ဝိဟာရရက္ခဏတရေ နိယုတ္တော **ဝိဟာရတရိကော,** ဝုမ္ပဋ္ဌိဟဋ္ဌိယာ အတ္တနော တရေ ဝိဟာရရက္ခဏကော။ **နိတပန္တိ** ဘတ္တဝေတနံ။ **စောရာနံ ပဋိပထံ ဂတေသူ**တိ စောရာနံ အာဂမနံ ဉတွတ “ပဌမတရံယေဝ ဂန္တွတ သဒ္ဒံ ကရိဿာမာ”တိ စောရာနံ အဘိမုခံ ဂတေသု။ “စောရေဟိ ဟဋ္ဌဘဏ္ဍံ အာဟရိဿာမာ”တိ တေသံ အနုပထံ ဂတေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **နိဗဒ္ဓံ ကတွတ** တိ “အသုကကုလေ ယာဂုဘတ္တံ ဝိဟာရတရိကာနံယေဝ”တိ ဧဝံ နိယမနံ ကတွတ။ **ဒွေဝ တိဿော ယာဂုသလာကာ စ စတ္တာရိ ပဉ္စ သလာကဘတ္တာနိ စ လဘမာနောတ**တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, တတော ဦနံ တ ဟောတု အဓိကံ တ, အတ္တနော စ ဝေယျာဝစ္စကရဿ စ ယာပနမတ္တံ လဘနမေဝ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **နိဿိတကေ ဇဂ္ဂာပေန္တီ** တိ အတ္တနော အတ္တနော နိဿိတကေ ဘိက္ခာစရိယာယ ပေါသေန္တာ နိဿိတကေဟိ ဝိဟာရံ ဇဂ္ဂာပေန္တိ။ **အသဟာယဿာ** တိ သဟာယရဟိတဿ။ “အသဟာယဿ အဒုတိယဿာ”တိ ဟဋ္ဌော ယုတ္တော။ ပစ္ဆိမံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။ အသဟာယဿ တ အတ္တဒုတိယဿ တတိ ဣမသ္မိံ ပန ဟဋ္ဌေ ဧကေန အာနီတံ ဒွိန္နံ နပ္ပဟောတီတိ အတ္တဒုတိယဿပိ တရော နိတရိတောတိ ဝဒန္တိ, တံ “ယဿ သဘာဂေ ဘိက္ခု ဘတ္တံ အာနေတွတ ဒာတာ နတ္ထီ”တိ ဣမိနာ န သမေတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၁၂) ပန **“အတ္တဒုတိယဿာ** တိ အပ္ပိစ္ဆဿ။ အတ္တာသရီရမေဝ ဒုတိယော, န အညောတိ ဟိ အတ္တဒုတိယော, တဒုဘယဿပိ အတ္ထဿ ဝိဘာဝနံ ‘ယဿာ’တိအာဒိ။ ဧတေန သဗ္ဗေန ဧကေကဿ တရော န ဟာပေတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ”တိ ဝုတ္တံ။

ဟာကဝတ္တတ္ထာယာ တိ နိစ္စံ ပစိတဗ္ဗယာဂုဘတ္တသင်္ခါတဝတ္တတ္ထာယ။ **ဌပေန္တိ** တိ အယကာ ဌပေန္တိ။ **တံ ဂဟေတွတ**တိ တံ အာရာမိကာဒီဟိ ဒီယမာနံ ဘာဂံ ဂဟေတွတ။ **ဥပဇီဝန္တေန ဌာတဗ္ဗ** န္တိ အဗ္ဘောကာသိကရုက္ခမူလိကေနပိ ဟာကဝတ္တံ ဥပနိဿာယ ဇီဝန္တေန အတ္တနော ပတ္တစီဝရရက္ခဏတ္ထာယ ဝိဟာရတရေ သမ္ပတ္တေ ဌာတဗ္ဗံ။ **န ကဟာပေတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ ယဿ အဗ္ဘောကာသိကဿပိ အတ္တနော အဓိကပရိက္ခာရော စေ ဌပိတော အတ္ထိ, စီဝရာဒိသင်္ဂိကဘာဂေပိ အာလယော အတ္ထိ, သောပိ ကဟာပေတဗ္ဗော ။ **ပရိပုဏ္ဏ** န္တိ ပုဏ္ဏိတပဉှာဝိသုဒ္ဓနံ, အဌကထံ တ။ **ဒိဂုဏ**န္တိ အညေဟိ လဗ္ဘမာနတော ဒွိဂုဏံ။ **ပက္ခတရေနာ** တိ အမုမာသတရေန။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဘဏ္ဍပဋိသာမနဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဒသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၁. ကယဝိက္ကယသမာပတ္တိဝိနိစ္ဆယကထာ

၅၇. ဧဝံ ဘဏ္ဍပဋိသာမနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ကယဝိက္ကယဝိနိစ္ဆယံ ကထေန္တော **“ကယဝိက္ကယသမာပတ္တိ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကယနံ ကယော, ပရဘဏ္ဍဿ ဂဟဏံ, ဝိက္ကယနံ ဝိက္ကယော, သကဘဏ္ဍဿ အနံ, ကယော စ ဝိက္ကယော စ **ကယဝိက္ကယံ**။ သမာပဇ္ဇနံ **သမာပတ္တိ,** တဿ ဒုဝိဓဿ ကိရိယဿ ကရဏံ။ တဿရူပံ ဒဿေတိ **“ဣမိနာ”**တိအာဒိနာ။

သေသဉာတကေသု သဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတသမ္ဘဝတော တဒဘာဝဋ္ဌာနမ္ပိ ဒဿေတုံ **“မာတရံ တ ပန ပိတရံ တ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေန ဝိညတ္တိသဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတနဒ္ဓ န ဟောတိ “ဣမိနာ ဣဒံ ဒေဟီ”တိ ဝဒန္တောတိ ဒဿေတိ, ကယဝိက္ကယံ ပန အာပဇ္ဇတိ “ဣမိနာ ဣဒံ ဒေဟီ”တိ ဝဒန္တောတိ ဒဿေတိ။ ဣမိနာ စ ဥပရိ အညာတကန္တွာဒိနာ စ သေသဉာတကံ “ဣမံ ဒေဟီ”တိ ဝဒတော ဝိညတ္တိ န ဟောတိ, “ဣမံ ဂဏှာဟီ”တိ ပန ဒဒတော သဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတနံ, “ဣမိနာ ဣမံ ဒေဟီ”တိ ကယဝိက္ကယံ အာပဇ္ဇတော နိဿဂ္ဂိယန္တိ အယမ္ပိ အတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ မိဂပဒဝလဉ္ဇနန္တာယေန။ **တသ္မာ** ဣတ္ထဒိကေပိ “မာတာပိတူဟိ သဒ္ဓိံ ကယဝိက္ကယံ, သေသဉာတကေဟိ သဒ္ဓိံ ဒွေ အာပတ္တိယော, အညာတကေဟိ သဒ္ဓိံ တိဿော အာပတ္တိယော”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ တေနေဝ နယေန ဉာတုံ သက္ကာတိ ကတွာ န ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, အညထာ အဗ္ဗာပိတအေသော သိယာ။

“ဣဒံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဣဒံ ကရောထာ”တိ ဝုတ္တေ ပုဗ္ဗာပရသမ္ဗန္ဓာယ ကိရိယာယ ဝုတ္တတ္တာ “ဣမိနာ ဣဒံ ဒေဟီ”တိ ဝုတ္တသဒိသံ ဟောတိ။ ဣဒံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇ, ဣဒံ နာမ ကရောဟီ”တိ တ, “ဣဒံ ဘတ္တံ ဘုတ္တောသိ, ဣဒံ နာမ ကရောဟိ, ဣဒံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိဿသိ, ဣဒံ နာမ ကရောဟီ”တိ ပန ဝုတ္တေ အသမ္ဗန္ဓာယ ကိရိယာယ ဝုတ္တတ္တာ ကယဝိက္ကယော န ဟောတိ။ ဝိဃာသာဒအနံ ဘတ္တအနေ စ အနပေက္ခတ္တာ သဒ္ဓာဒေယျဝိနိပါတနံ န ဟောတိ, ကာရာပနေ ဟတ္ထကမ္မမတ္တတ္တာ ဝိညတ္တိ န ဟောတိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋတိ။ **“ထွေ စာ”** တိအာဒိနာ အသတိပိ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုမှိ ဟာစိတ္တိယံ ဒဿေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

အဂ္ဃံ ပုစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဇတ္တာဝတာ ကယဝိက္ကယော န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဂဏှာဟိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ “ဣမိနာ ဣဒံ ဒေဟီ”တိ အဝုတ္တတ္တာ ကယဝိက္ကယော န ဟောတိ, မူလဿ အတ္ထိတာယ ဝိညတ္တိပိ န ဟောတိ။ **ပတ္တော န ဂဟေတဗ္ဗော** ပရဘဏ္ဍဿ မဟဂ္ဃတာယ။ ဧဝံ သတိ ကထံ ကာတဗ္ဗောတိ အာဟ **“မမ ဝတ္ထု အပ္ပဂ္ဃန္တိ အာစိက္ခိတဗ္ဗ”**န္တိ။ **ဘဏ္ဍံ အဂ္ဃာပေတွာ ကာရေတဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ** ထေယျာဝဟာရသမ္ဘဝတော, ဦနမာသကံ စေ အဂ္ဃတိ, ဒုက္ကဋံ။ မာသကတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဦနပဉ္စမာသကံ စေ အဂ္ဃတိ, ထုလ္လစ္စယံ။ ပဉ္စမာသကံ စေ အဂ္ဃတိ, ဟာရာဇိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဒေတိ, ဝဋ္ဋတိ** ပုညတ္ထာယ ဒိန္နတ္တာ အဓိကဿ။ **ကပ္ပိယကာရကဿ ပန။ပေ။ ဝဋ္ဋတိ** ဥဘတော ကပ္ပိယဘဏ္ဍတ္တာ။ ဧကတော ဥဘတော တ စေ အကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဟောတိ, န ဝဋ္ဋတိ။ **“မာ ဂဏှာဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော,** ကသ္မာ? ကပ္ပိယကာရကဿ အဆေကတ္တာ။

အဥေန အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေန အတ္ထော, ကသ္မာ? သတ္တာဟကာလိကတ္တာ တေလဿ။ ပဋိဂ္ဂဟိတတေလံ သတ္တာဟပရမံ ဧဝ ဌပေတဗ္ဗံ, တသ္မာ တတော ပရံ ဌပိတုကာမဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတေလေန အတ္ထော ဟောတိ။ **အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဒူသေယျ,** အနိယမိတကာလံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတေလံ နာဋိယံ အဝသိဋ္ဌပဋိဂ္ဂဟိတတေလံ အတ္တနော ကာလံ ဝတ္တာပေယျ။

၅၈. **ဣဒံ ပတ္တစတုက္ကံ ဝေဒိတဗ္ဗ** န္တိ အကပ္ပိယပတ္တစတုက္ကံ ဝုတ္တံ, ပဌမော ပန ကပ္ပိယော။ တေန ဝက္ခတိ “အယံ ပတ္တော သဗ္ဗကပ္ပိယော ဗုဒ္ဓာနမ္ပိ ပရိဘောဂာရဟော”တိ။ **အယံ ပတ္တော မဟာအကပ္ပိယော နာမ,** ကသ္မာ? ရူပိယံ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ အယဗီဇံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တေန လောဟေန ပတ္တဿ ကာရိတတ္တာ, ဧဝံ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ ဒူသိတတ္တာ။ ယထာ စ တတိယဟာရာဇိကဝိသယေ ထာဝရပယောဂေသု ဟာသသူလာဒီသု မူလတော ပဋ္ဌာယ ကာရိတေသု ကိဉ္စိမ္ပိ ဒဏ္ဍမတ္တေ တ တကမတ္တေ တ အဝသိဋ္ဌေ သတိ န မုစ္စတိ, သဗ္ဗသ္မိံ နဋ္ဌေယေဝ မုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပိ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ ကတတ္တာ တသ္မိံ ပတ္တေ ကိဉ္စိ ပတ္တေ အဝသိဋ္ဌေပိ ကပ္ပိယော ဘဝိတုံ န သက္ကာ။ တထာ စ ဝက္ခတိ “သစေပိ တံ ဝိနာသေတွာ ထာလကံ ကာရေတိ, တမ္ပိ အကပ္ပိယ”န္တ္တာဒိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဒုတိယပတ္တေ ဝိယ

မူလေ စ မူလဿာမိကာနံ, ပတ္တေ စ ပတ္တဿာမိကာနံ ဒိန္နေ ကပ္ပိယော ကာတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ နု ခေါတိ အာ
သင်္ကာယမာဟ **“န သက္ကာ ကေနစိ ဥပာယေန ကပ္ပိယော ကာတု”** န္တိ။ တဿတ္ထော – ဒုတိယပတ္တံ ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂ
ဏှိတွာ ဂိဟီဟိ ပရိနိဋ္ဌာပိတမေဝ ကိဏာတိ, န ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ ဒူသေတိ, တသ္မာ ဒုတိယပတ္တော ကပ္ပိယော ကာ
တုံ သက္ကာ, ဣမေ ပန ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ ဒူသိတတ္တာ တေန ဘိက္ခုနာ တံ ပတ္တံ ပုန အယဟာသာဏဗီဇံ ကာတုံ အသက္
ကုဏေယျတ္တာ, ပဋိဂ္ဂဟိတရူပိယဿ စ ဝဍ္ဎိတတ္တာ ပုန သာမိကာနံ အတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ န သက္
ကာ ကေနစိ ဥပာယေန ကပ္ပိယော ကာတုန္တိ။

ဣဒါနိ တံ အသက္ကုဏေယျတ္တံ အညေန ပကာရေန ဝိတ္ထာရေတုံ **“သစေပီ”**တိအာဒိမာဟ။ ဣမိနာ ကိဉ္စိပိ အ
ယဝတ္ထုမှိ အဝသိဋ္ဌေ သတိ အကပ္ပိယော၀ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ တေန ဝုတ္တံ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၉၁)
“ရူပိယံ ဥဂ္ဂဏှာပိတွာ တိ ဣဒံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ, မုတ္တာဒိဒုက္ကဋဝတ္ထုမ္ပိ ဥဂ္ဂဏှာပိတွာ ကာရိတမ္ပိ ပဉ္စန္နံ
န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **သမုဋ္ဌာပေတိ** တိ သယံ ဂန္တွာ တ ‘ဣမံ ကဟာပဏာဒိံ ကမ္မကာရာနံ ဒတွာ ဗီဇံ သမုဋ္ဌာပေဟီ’တိ အညံ
အာဏာပေတွာ တ သမုဋ္ဌာပေတိ။ **မဟာအကပ္ပိယော**တိ အတ္တနာ၀ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ ဒူသိတတ္တာ အညဿ မူလဿ
သာမိကဿ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ သော ဟိ စောရေဟိ အစ္ဆိန္နောပိ ပုန လဒ္ဓေါ ဇာနန္တဿ ကဿစိပိ န ဝဋ္ဋတိ။
ယဒိ ဟိ ဝဋ္ဋေယျ, တဋ္ဌာကာဒီသု ဝိယ ‘အစ္ဆိန္နော ဝဋ္ဋတီ’တိ အာစရိယာ ဝဒေယျုံ။ **န သက္ကာ ကေနစိ ဥပာယေနာ**
တိ သင်္ဃဿ ဝိဿဇ္ဇနေန စောရာဒိအစ္ဆိန္နေနပိ ကပ္ပိယော ကာတုံ န သက္ကာ, ဣဒဉ္စ တေန ရူပေန ဌိတံ တမ္
မူလကေန ဝတ္ထုမုတ္တာဒိရူပေန ဌိတဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒုက္ကဋဝတ္ထုမ္ပိ ဟိ တမ္ဗူလကကပ္ပိယဝတ္ထု စ န သက္ကာ
ကေနစိ တေန ရူပေန ကပ္ပိယံ ကာတုံ။ ယဒိ ပန သော ဘိက္ခု တေန ကပ္ပိယဝတ္ထုနာ, ဒုက္ကဋဝတ္ထုနာ တ ပုန ရူပိယံ စေတာပေ
ယျ, တံ ရူပိယံ နိဿဇ္ဇာပေတွာ အညေသံ ကပ္ပိယံ ကာတုမ္ပိ သက္ကာ ဘဝေယျာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ။ ယံ ပန သာရတ္
ထဒီပနိယံ ပပဉ္စိတံ, ယဉ္စ တမေဝ ဂဟေတွာ ဟေရာဏဋီကာယံ ပပဉ္စိတံ, တံ ဝိတ္ထာရေတွာ ဝုစ္စမာနံ အတိဝိတ္ထာရိ
တဉ္စ ဘဝိဿတိ, သောတူနဉ္စ ဒုဗ္ဗိညေယျံ, တသ္မာ ဧတ္တကမေဝ ဝဒိမှ, အတ္ထိကေဟိ ပန တေသု တေသု ပက
ရဏေသု ဩလောကေတွာ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ။

ဒုတိယပတ္တေ **ပဉ္စန္နမ္ပိ သဟဓမ္မိကာနံ န ကပ္ပတီ** တိ ရူပိယဿ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ, ကယဝိက္ကယဿ စ
ကတတ္တာ။ **သက္ကာ ပန ကပ္ပိယော ကာတု** န္တိ ဂိဟီဟိ ပရိနိဋ္ဌာပိတပတ္တဿေဝ ကိဏိတတ္တာ , ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ
အဒူသိတတ္တာ, မူလမူလဿာမိကာနဉ္စ ပတ္တပတ္တဿာမိကာနဉ္စ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ ယထာ ပန သက္ကာ ဟောတိ,
တံ ဒဿေတုံ **“မူလေ”**တိအာဒိမာဟ။

တတိယပတ္တေ **သဒိသောယေဝါ**တိ “ပဉ္စန္နမ္ပိ သဟဓမ္မိကာနံ န ဝဋ္ဋတိ, သက္ကာ ပန ကပ္ပိယော ကာတု”န္တိ
ဣမံ နယံ နိဒ္ဒိသတိ။ နနု တတိယပတ္တော ကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဂဟိတော, အထ ကသ္မာ အကပ္ပိယောတိ စောဒနံ သန္ဓာ
ယာဟ **“ကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဂဟိတောပိ ဒုတိယပတ္တသဒိသောယေဝ, မူလဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ အကပ္ပိ
ယော”**တိ။ ဒုတိယစောဒနံ ပန သယမေဝ ဝဒတိ။ ဧတ္ထ စ “ဒုတိယပတ္တသဒိသောယေဝါ”တိ ဝုတ္တတ္တာ မူလေ စ မူ
လဿာမိကာနံ, ပတ္တေ စ ပတ္တဿာမိကာနံ ဒိန္နေ ကပ္ပိယော ဟောတိ, ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဒတွာ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိ
တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **မူလဿ အနိဿဋ္ဌတ္တာ** တိ ယေန ဥဂ္ဂဟိတမူလေန ပတ္တော ကီတော, တဿ မူလဿ
သ သင်္ဃမဇ္ဈေ အနိဿဋ္ဌတ္တာ။ ဧတေန ရူပိယမေဝ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ, န တမ္ဗူလကံ အရူပိယန္တိ ဒဿေတိ။ ယဒိ
ဟိ တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတမူလံ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိဿဋ္ဌံ သိယာ, တေန ကပ္ပိယေန ကမ္မေန အာရာမိကာဒီဟိ ဂဟေတွာ ဒိန္န
ပတ္တော ရူပိယပဋိဂ္ဂါဟကံ ဌပေတွာ သေသာနံ ဝဋ္ဋေယျ။

စတုတ္ထပတ္တေ **ဒုဗ္ဗိစာရိတတ္တာ** တိ “ဣမေ ကဟာပဏေ ဒတွာ ဣဒံ ဒေဟီ”တိ ဂဟိတတ္တာ ဂိဟိသန္တကာနံ
ကဟာပဏာနံ ဒုဋ္ဌုဝိစာရိတတ္တာ ဧတဿ ဝိစာရဏကဿ ဘိက္ခုနော ဧဝ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **မူလဿ အသမ္ပ
ဋိစ္ဆိတတ္တာ**တိ ဧတေန မူလဿ ဂိဟိသန္တကတ္တံ ဒဿေတိ, ဧတေနေဝ ပတ္တဿ ရူပိယသံဝေါဟာရေန အနုပ္ပ
န္နတဉ္စ ဒဿေတိ, ဧတေန စ တဿ ပတ္တဿ နိဿဇ္ဇိယာဘာဝံ, ဘိက္ခုဿ စ ပာစိတ္တိယာဘာဝံ ဒီပေတိ,
ဧတေန စ ဒုဗ္ဗိစာရိတမတ္တေန ဒုက္ကဋမတ္တဘာဝံ ပကာသေတိ။ **နိဿဇ္ဇိ** တိ ဣဒဉ္စ အနဝသေန ဝုတ္တံ, န ဝိနယကမ္မဝ
သေန။ ဧတေနေဝ စ **“သပ္ပိဿ ပူရာပေတွာ”** တိ ဝုတ္တံ။

ပဌမပတ္တေ **သဗ္ဗကပ္ပိယော**တိ အတ္တနော စ ပဌမံ သဟဓမ္မိကာနဉ္စ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓါနဉ္စ ကပ္ပိယော။ တေနာဟ **“ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ပရိဘောဂရဟော”** တိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ကယဝိက္ကယသမာပတ္တိဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဧကာဒသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၂. ရူပိယာဒိပဋိဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယကထာ

၅၉. ဧဝံ ကယဝိက္ကယသမာပတ္တိဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ရူပိယာဒိပဋိဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယံ ကထေန္တော **“ရူပိယာဒိပဋိဂ္ဂဟော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သညာဏကတ္ထာယ ကတံ ရူပံ ဧတ္ထ အတ္ထီတိ ရူပိယံ, ယံ ကိဉ္စိ တေဟာရူပံ ဓနံ။ တေန ဝုတ္တံ သမန္တပာသာဒိကာယံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၅၈၄) “ဣဓ ပန ယံ ကိဉ္စိ တေဟာရဂမနီယံ ကဟာပဏာဒိ အဓိပ္ပေတ”န္တိ။ ပဌမံ အာဒီယတီတိအာဒိ, ကိံ တံ? ရူပိယံ, ရူပိယံ အာဒိ ယေသံ တေတိ ရူပိယာဒယော, အသိအသခေတ္တဝတ္ထုအာဒယော, ပဋိဂ္ဂဟဏံ ပဋိဂ္ဂဟော, သမ္ပဋိစ္ဆနန္တိ အတ္ထော။ ရူပိယာဒီနံ ပဋိဂ္ဂဟော **ရူပိယာဒိပဋိဂ္ဂဟော**။ ဇာတသမယေ ဥပ္ပန္နံ ရူပမေဝ ရူပံ အဿ ဘဝတိ, န ဝိကာရရူပမာပဇ္ဇတီတိ **ဇာတရူပံ,** သုဝဏ္ဏံ။ ဓဝလသဘာဝတာယ သတ္တေဟိ ရဉ္ဇိယတေတိ **ရဇတံ,** သဇ္ဈု။ ဇာတရူပေန ကတော မာသကော **ဇာတရူပမာသကော**။ ရဇတေန ကတော မာသကော **ရဇတမာသကော**တိ ဣဒံ စတုဗ္ဗိဓမေဝ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု ဟောတိ, န လောဟမာသကာဒယောတိ အာဟ **“တမ္ဗလောဟာဒီဟိ။ပေ။ သင္ဂဟိတော”** တိ။ **တမ္ဗလောဟာဒီဟီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကံသလောဟဝဋ္ဋလောဟတိပုသီသာဒီဟိ ကတောပိ **လောဟမာသကောယေဝ**တိ ဒဿေတိ။ ကိံ ဣဒမေဝ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု ဟောတိ, ဥဒာဟု မုတ္တာဒယောပီတိ အာဟ **“မုတ္တာ။ပေ။ ဒုက္ကဋဝတ္ထူ”** တိ။ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဝတ္ထူနံ ကော ဝိသေသောတိ အာဟ **“တတ္ထ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ။ပေ။ ဒုက္ကဋမေဝ”**တိ။ တတ္ထ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထု အတ္တနော အတ္ထာယ နိဿဂ္ဂိယံ ဟစိတ္တိယံ, သေသာနံ အတ္ထာယ ဒုက္ကဋံ, ဒုက္ကဋဝတ္ထု သဗ္ဗေသံ အတ္ထာယ ဒုက္ကဋမေဝတိ ယောဇနာ။

ဣဒါနိ တေသု ဝတ္ထူသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိနိစ္ဆယံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ အာဟ **“တတြာယံ ဝိနိစ္ဆယော”** တိ။ တတ္ထ **သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ,** ကသ္မာ? “ဣဒံ သင်္ဃဿ ဒမ္မီ”တိ အကပ္ပိယတေဟာရေန ဒိန္နတ္တာ။ **ဒတွာ ပက္ကမတိ, ဝဋ္ဋတိ,** ကသ္မာ? သင်္ဃဿ ဟတ္ထေ အဒတွာ ဝမုကိအာဒီနံ ဟတ္ထေ ဒိန္နတ္တာ။ **ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ** ဂိဟီနံ ဟတ္ထေ ဌပိတတ္တာ။ **ပဋိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ** သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလာနံ အနာမသိတတ္တာ။ **“န ဝဋ္ဋတီ”**တိ **ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ** “တုမှေဟ ဂဟေတွာ ဌပေထာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ပရိဘောဂေပိ အာပတ္တိ** တိ “သင်္ဃဿ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဟစိတ္တိယံ, ပရိဘောဂေ ဒုက္ကဋံ။ **သဗ္ဗေဝ သာပတ္တိကာ** တိ ဒုက္ကဋာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ** “တုမှေဟ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ ကပ္ပိယတေဟာရေန ဝုတ္တတ္တာ။ **စီဝရတ္ထာယ ဒိန္နံ စီဝရေယေဝ ဥပနေတဗ္ဗံ,** ကသ္မာ? ယထာ အယကာ ဝဒန္တိ, တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ။ သေနာသနပစ္စယဿ ဣတရပစ္စယတ္တယတော ဝိသေသံ ဒဿေန္တော **“သေနာသနတ္တာယာ”** တိအာဒိမာဟ။ ဣမိနာ အဝိဿဇ္ဇိယအဝေဘင်္ဂိယဘာဝံ ဒဿေတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ အာပဒာသု ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေန္တော **“သစေ ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။

၆၀. ဧဝံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထူသု ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဒုက္ကဋဝတ္ထူသု ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေန္တော **“သစေ ကောစိ မယှံ”**န္တာဒိမာဟ။ ဧတ္ထ ပန **ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ပရိဘောဂေပိ အာပတ္တိ** တိ ဒုက္ကဋမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဠာကသ္သပိ ခေတ္တသင်္ဂဟိတတ္တာ တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **“စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇထာတိ ဒေတီ**တိ ဧတ္ထ ‘ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ တဠာကံ ဒမ္မီ’တိ တ ‘စတုပစ္စယပရိဘောဂတ္ထံ တဠာကံ ဒမ္မီ’တိ တ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ‘ဣတော တဠာကတော ဥပ္ပန္နေ ပစ္စယေ ဒမ္မီ’တိ ဝုတ္တေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၅၃၇-၅၃၉) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၃၈-၅၃၉) တထေဝ ဝတွာ “ဣဒဉ္စ သင်္ဃဿ ဒီယမာနညေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ပုဂ္ဂလဿ ပန ဧဝမ္ပိ ဒိန္နံ တဠာကခေတ္တာဒိ န ဝဋ္ဋတိ။ သုဒ္ဓစိတ္တဿ ပန ဥဒကပရိဘောဂတ္ထံ ကူပပေါက္ခရဏီအာဒယော ဝဋ္ဋန္တိ။ ‘သင်္ဃဿ တဠာကံ အတ္ထိ, တံ ကထ’န္တိ ဟိ အာဒိနာ သဗ္ဗတ္ထ သင်္ဃဝသေနေဝ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဟတ္ထေ ဘဝိဿတီ**တိ ဝသေ ဘဝိဿတိ။

ကပ္ပိယကာရကံ ဌပေထာတိ ဝုတ္တေ တိ သာမီစိဝသေန ဝုတ္တံ, အဝုတ္တေပိ ဌပေန္တဿ န ဒေါသော အတ္ထိ။ တေနာဟ **“ဥဒကံ တရေတုံ လဗ္ဘတီ”** တိ။ ယသ္မာ ပရသန္တကံ ဘိက္ခူနံ နာသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ **“န သဿကာလေ”**တိ ဝုတ္တံ။ သဿကာလေပိ တာသေတွာ မုဉ္စိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အမုဉ္စတော ပန ဘဏ္ဍဒေယျံ။ **ဇနပဒဿ သာမိကော**တိ ဣမိနာဝ ယော တံ ဇနပဒံ ဝိစာရေတိ, တေနပိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒိန္နံ ဝဋ္ဋတိယေဝတိ ဝဒန္တိ။ **ပုန ဒေတီ**တိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ပုန ဒေတိ, ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣမိနာ ယေန ကေနစိ ဣဿရေန “ပရိစ္စတ္တမိဒံ ဘိက္ခူဟိ အသ္မာ

သာမိက”န္တိ သညာယ အတ္တနော ဂဟေတ္ဝာ ဒိန္နံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ဉဒကတဟကန္တိ** ဉဒကမာတိကံ။ ကပ္ပိယတေဟာရေပိ ဝိနိစ္ဆယံ ဝက္ခာမီတိ ဟဋ္ဌသေသော။ **ဉဒကဝသေနာ**တိ ဉဒကပရိဘောဂတ္ထံ။ **သုဒ္ဓစိတ္တာန** န္တိ ဉဒကပရိဘောဂတ္ထမေဝ။ ဣဒံ သဟတ္ထေန စ အကပ္ပိယတေဟာရေန စ ကရောန္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “သဿသမ္ပာဒနတ္ထ”န္တိ ဧဝံ အသုဒ္ဓစိတ္တာနမ္ပိ ပန သယံ အကတ္ဝာ ကပ္ပိယတေဟာရေန အာဏာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **ကပ္ပိယကာရကံ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဣဒံ သဟတ္ထာဒိနာ ကတတဠာကတ္တာ အဿာရုပ္ပန္တိ ဝုတ္တံ။ ဌပေန္တဿ ပန တံ ပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ တ သင်္ဃဿ အာပတ္တိ န ပညာယတိ, အဋ္ဌကထာပမာဏေန တ ဧတ္ထ အာပတ္တိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ အလဇ္ဇိနာ ကာရာပိတေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ အာဟ **“လဇ္ဇိဘိက္ခုနာ”** တိ, မတ္တိကုဒ္ဓရဏာဒီသု ကာရာပိတေသူတိ အဓိပ္ပာယော။

၆၁. **နဝသဿေ** တိ အကတပုဗ္ဗေ ကေဒာရေ။ **ကဟာပဏေ**တိ ဣမိနာ ဓညုဋ္ဌာပနေ တဿေဝ အကပ္ပိယန္တိ ဒဿေတိ။ **အပရိစ္ဆိန္နဘာဂေ** တိ “ဧတ္တကေ ဘူမိဘာဂေ ဧတ္တကော ဘာဂေ အတဗ္ဗော”တိ ဧဝံ အပရိစ္ဆိန္နဘာဂေ။ ဓညုဋ္ဌာပနေ ကသတိ, ပယောဂေပိ ဒုက္ကဋ္ဋမေဝ, န ကဟာပဏုဋ္ဌာပနေ ဝိယ။ “ကသထ ဝပထာ”တိ ဝစနေန သဗ္ဗေသမ္ပိ အကပ္ပိယံ သိယာတိ အာဟ **“အဝတ္ဝာ”**တိ။ **ဧတ္တကော နာမ ဘာဂေ** တိ ဧတ္ထ ဧတ္တကော ကဟာပဏောတိ ဣဒမ္ပိ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တထာဝုတ္တေပိ ဟိ တဒ ကဟာပဏာနံ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ အာယတိံ ဉပ္ပဇ္ဇမာနံ အညေသံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ တေနာဟ **“တဿေဝ တံ အကပ္ပိယ”** န္တိ။ တဿ ပန သဗ္ဗပယောဂေသု ပရိဘောဂေ စ ဒုက္ကဋံ။ ကေစိ ပန ဓညပရိဘောဂေ ဧဝ အာပတ္တိ, န ပုဗ္ဗဘာဂေတိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, ယေန မိနနရက္ခဏာဒိနာ ပယောဂေန ပစ္ဆာ ဓညပရိဘောဂေ အာပတ္တိ ဟောတိ တဿ ပယောဂဿ ကရဏေ အနာပတ္တိယာ အယုတ္တတ္တာ။ ပရိယာယကထာယ ပန သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တိ။ တေနေဝ **“ဧတ္တကေဟိ ဝီဟီဟိ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ အာဟရထာ”** တိ နိယမဝစနေ အကပ္ပိယံ ဝုတ္တံ။ ကဟာပဏဝိစာရဏေပိ ဧသေဝ နယော။ “ဝတ္ထုံ စ ဧဝရူပံ နာမ သံဝိဇ္ဇတိ, ကပ္ပိယကာရကော နတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ အာဒိဝစနဉ္စေတ္ထ သာဓကံ။ **ရဇ္ဇုယာ တ ဒဏ္ဍေန တ** တိ ဧတ္ထ “ဟာဒေဟိပိ မိနိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ခလေ တ ဌတ္ဝာ ရက္ခတီ**တိ ဧတ္ထ ပန ထေနေတ္ဝာ ဂဏှတ္ထေ ဒိသွာ “မာ ဂဏှထာ”တိ နိဝာရေန္တော ရက္ခတိ နာမ, သစေ ပန အဝိစာရေတ္ဝာ ကေဝလံ တုဏှီဘူတော ရက္ခဏတ္ထာယ ဩလောကေန္တော တိဋ္ဌတိ, ဝဋ္ဋတိ။ “သစေပိ တဿ မိံ တုဏှီဘူတေ စောရိကာယ ဟရန္တိ, ‘မယံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရောစေဿာမာ’တိ ဧဝံ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **နီဟရာပေတိ ပဋိသာမေတီ**တိ ဧတ္ထာပိ “သစေ ပရိယာယေန ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ အပုဗ္ဗဿ အနုပ္ပာဒိတတ္တာ အညေသံ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **“တဿေဝေတံ အကပ္ပိယ”** န္တိ။

သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယံ, ကသ္မာ? ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာတိ ဧတ္ထ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၅၃၇-၅၃၉) ဧဝံ ဝိစာရဏာ ကတာ – နနု စ ဒုဗ္ဗိစာရိတမတ္တေန တဿေဝေတံ အကပ္ပိယံ, န သဗ္ဗေသံ ရူပိယသံဝေဟာရေ စတုတ္ထပတ္တော ဝိယ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၉) “ယော ပန ရူပိယံ အသမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ ‘ထေရဿ ပတ္တံ ကိဏိတ္ဝာ ဒေဟီ’တိ ပဟိတကပ္ပိယကာရကေန သဒ္ဓိံ ကမ္မာရကုလံ ဂန္တ္ဝာ ပတ္တံ ဒိသွာ ‘ဣမေ ကဟာပဏေ ဂဟေတ္ဝာ ဣမံ ဒေဟီ’တိ ကဟာပဏေ အပေတ္ဝာ ဂဟိတော, အယံ ပတ္တော ဧတဿေဝ ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတိ ဒုဗ္ဗိစာရိတတ္တာ, အညေသံ ပန ဝဋ္ဋတိ မူလဿ အသမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ”တိ, တသ္မာ **ယံ တေ အာဟရန္တိ, သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယံ။ ကသ္မာ? ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ** တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ဧတ္ထ ကေစိ ဝဒန္တိ “ကဟာပဏေ သာဒိယိတ္ဝာ ဝိစာရိတံ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝုတ္တ”န္တိ, သင်္ဃိကတ္တာ စ နိဿဇ္ဇိတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတီတိ တေသံ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန “အသာဒိယိတ္ဝာပိ ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ ရူပိယသံဝေဟာရော ကတော ဟောတိ, သင်္ဃိကတ္တာ စ နိဿဇ္ဇိတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတီ”တိ ဝဒန္တိ။ ဂဏ္ဌိပဒေသု ပန တီသုပိ ဣဒံ ဝုတ္တံ “စတုတ္ထပတ္တော ဂိဟိသန္တကာနံယေဝ ကဟာပဏာနံ ဝိစာရိတတ္တာ အညေသံ ကပ္ပတိ, ဣဓ ပန သင်္ဃိကာနံ ဝိစာရိတတ္တာ သဗ္ဗေသံ န ကပ္ပတီ”တိ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ တအော တေန တေန ပရိယာယေန ယုတ္တောယေဝတိ။

၆၂. **စတုသာလဒ္ဝာရေ**တိ ဘောဇနသာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၆၃. **“ဝနံ ဒမ္မိ, အရညံ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေ ပန ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ နိဝာသဋ္ဌာနတ္တာ ပုဂ္ဂလဿပိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သီမံ ဒေမာ**တိ ဝိဟာရသီမာဒိသာဓာရဏဝစနေန ဝုတ္တတ္တာ “ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ပရိယာယေန ကထိတတ္တာ**တိ “ဂဏှာဟီ”တိ အဝတ္ဝာ “သီမာ ဂတာ”တိ ပရိယာယေန ကထိတတ္တာ။ ပကတိဘူမိကရဏတ္ထံ **“ဟေဋ္ဌာ

ဌာ ဂဟိတံ ပံသု”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အသံ ဒမ္မိ** တိ ဧတ္ထ “မနုဿံ ဒမ္မိတိ ဝုတ္တေ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဝေယျာဝစ္စကရန္တိ**အာဒိနာ ဝုတ္တေ ပုဂ္ဂလဿပိ အသံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ အာရာမိက”န္တိ ဝိသေသေတွာ အနုညာတတ္တာ။ တဉ္စ ခော ပိလိန္ဒဝစ္ဆေန ဂဟိတပရိဘုတ္တက္ကမေန, န ဂဟဋ္ဌာနံ အသပရိဘောဂက္ကမေန။ ခေတ္တာဒယော ပန သဗ္ဗေ သင်္ဃဿေဝ ဝဋ္ဋန္တိ ဟဋ္ဌိယံ ပုဂ္ဂလိကဝသေန ဂဟေတုံ အနနုညာတတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကုက္ကုဋ္ဋသူကရေ။ပေ.။ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ ကုက္ကုဋ္ဋသူကရေသု ဒီယမာနေသု “ဣမေဟိ အမှာကံ အတ္ထော နတ္ထိ, သုခံ ဖိဝန္တု, အရညေ ဝိဿဇ္ဇေထာ”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ ။ **ဝိဟာရဿ ဒေမာ** တိ သင်္ဃိကဝိဟာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ”တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) သုတ္တန္တေသု အာဂတပဋိက္ခေပဟေ ဘဂဝတာ အာပတ္တိယာပိ ဟေတုဘာဝေန ကတောတိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ ဇာနန္တေဟိ သင်္ဂီတိကာရကမဟာထေရေဟိ ခေတ္တပဋိဂ္ဂဟဏာဒိနိဿိတော အယံ သဗ္ဗောပိ ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။

၆၄. **စီဝရစေတာပန္နန္တိ** စီဝရမူလံ။ **ပဟိဏေယျာ** တိ ပေသေယျ။ **စေတာပေတွာ**တိ ပရိဝတ္တေတွာ။ **အစ္ဆာဒေဟီ**တိ ဝေဟာရဝစနမေတံ, ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒေဟီတိ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော။ **အာဘတန္တိ** အာနိတံ။

ဣမဿိံ ဌာနေ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၅၂၈-၅၃၁) ဧဝံ ဝိစာရဏာ ကတာ – ဧတ္ထ စ ယံ ဝုတ္တံ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ဣမိနာ စီဝရစေတာပန္နေန စီဝရံ စေတာပေတွာ ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုံ စီဝရေန အစ္ဆာဒေဟီတိ ဣဒံ အာဂမနသုဒ္ဓိံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ သစေ ဟိ ‘ဣဒံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ’တိ ပေသေယျ, အာဂမနဿ အသုဒ္ဓတ္တာ အကပ္ပိယဝတ္ထုံ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယကာရကောပိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော န ဘဝေယျာ”တိ, တတ္ထ အာဂမနဿ သုဒ္ဓိယာ တ အသုဒ္ဓိယာ တ ဝိသေသပ္ပယောဇနံ န ဒိဿတိ။ သတိပိ ဟိ အာဂမနဿ အသုဒ္ဓဘာဝေ ဒူတော အတ္တနော ကုသလတာယ ကပ္ပိယဝေဟာရေန ဝဒတိ, ကပ္ပိယကာရကော န နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗောတိ ဣဒံ နတ္ထိ, န စ ဒူတေန ကပ္ပိယဝေဟာရဝသေန ဝုတ္တေ အာယကေန “ဣဒံ ကထံ ပေသိတ”န္တိ ဉ်ဒိသိ ဝိစာရဏာ ဉပလဗ္ဘတိ, အဝိစာရေတွာ စ တံ န သက္ကာ ဇာနိတုံ။ ယဒိ ပန အာဂမနဿ အသုဒ္ဓတ္တာ ကပ္ပိယကာရကော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော န ဘဝေယျ, စီဝရာနံ အတ္ထာယ ဒူတဿ ဟတ္ထေ အကပ္ပိယဝတ္ထုမှိ ပေသိတေ သဗ္ဗတ္ထ အာယကေန ကထံ ပေသိတန္တိ ပုစ္ဆိတွာဝ ကပ္ပိယကာရကော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော ဘဝေယျ, တသ္မာ အသတိပိ အာဂမနသုဒ္ဓိယံ သစေ သော ဒူတော အတ္တနော ကုသလတာယ ကပ္ပိယဝေဟာရဝသေန ဝဒတိ, ဒူတဿေဝ ဝစနံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ အာဂမနသုဒ္ဓိယေဝေတ္ထ ပမာဏံ, မူလဿာမိကေန ကပ္ပိယဝေဟာရဝသေန ပေသိတဿ ဒူတဿ အကပ္ပိယဝေဟာရဝသေန ဝဒတောပိ ကပ္ပိယကာရကော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော ဘဝေယျ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ ဒူတဝစနမေဝ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဣမိနာ စီဝရစေတာပန္နေနာ** တိအာဒိနာ ပန ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ “ကပ္ပိယဝသေန အာဘတမ္ပိ စီဝရမူလံ ဉ်ဒိသေန ဒူတဝစနေန အကပ္ပိယံ ဟောတိ, တသ္မာ တံ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗ”န္တိ။ တေနေတဟ “တေန ဘိက္ခုနာ သော ဒူတော ဝေမဿ ဝစနီယောတိအာဒီ”တိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၃၈-၅၃၉) ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ – ယံ ဝုတ္တံ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ဣမိနာ စီဝရစေတာပန္နေန စီဝရံ စေတာပေတွာ ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုံ စီဝရေန အစ္ဆာဒေဟီတိ ဣဒံ အာဂမနသုဒ္ဓိံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ သစေ ဟိ ‘ဣဒံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ’တိ ပေသေယျ, အာဂမနဿ အသုဒ္ဓတ္တာ အကပ္ပိယဝတ္ထုံ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယကာရကောပိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော န ဘဝေယျာ”တိ, တံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုဒုက္ကဋဝတ္ထုဘူတံ အကပ္ပိယစီဝရစေတာပန္နံ “အသုကဿ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ”တိ ဧဝံ အာဂမနသုဒ္ဓိယာ အသတိ, သိက္ခာပဒေ အာဂတနယေန ဒူတဝစနေ စ အသုဒ္ဓေ သဗ္ဗထာ ပဋိက္ခေပောယေဝ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ပန “စီဝရဉ္စ ခော မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ”တိ ဝတ္တုံ, တဒနုသာရေန ဝေယျာဝစ္စကရဉ္စ နိဒ္ဒိသိတုံ အာဂမနဒူတဝစနာနံ ဉဘိန္နံ အသုဒ္ဓတ္တာ, ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနယေန ပန အာဂမနသုဒ္ဓိယာ သတိ ဒူတဝစနေ အသုဒ္ဓေပိ သိက္ခာပဒေ အာဂတနယေန သဗ္ဗံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေန စ ယထာ ဒူတဝစနာသုဒ္ဓိယမ္ပိ အာဂမနေ သုဒ္ဓေ ဝေယျာဝစ္စကရံ နိဒ္ဒိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ အာဂမနာသုဒ္ဓိယမ္ပိ ဒူတဝစနေ သုဒ္ဓေ ဝဋ္ဋတိ ဧဝာတိ အယမတ္ထော အတ္ထတော သိဒ္ဓေါဝ ဟောတိ။ ဉဘယသုဒ္ဓိယံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဉဘယာသုဒ္ဓိပက္ခမေဝ သန္ဓာယ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ရာဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ကပ္ပိယကာရကောပိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော န ဘဝေယျာ”တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယံ ပနေတ္ထ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၂၃၇-၅၃၉) “အာဂမနဿ သုဒ္ဓိယာ ဝါ အသုဒ္ဓိယာ ဝါ ဝိသေသပ္ပယောဇနံ န ဒိဿတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ မာတိကာဋ္ဌကထာဝစနဿ အဓိပ္ပာယံ အသလ္လက္ခေတွာ ဝုတ္တံ ယထာဝုတ္တနယေန အာဂမနသုဒ္ဓိအာဒီနံ သပ္ပယောဇနတ္တာ။ ယော ပနေတ္ထ “မူလဿာမိကေန ကပ္ပိယဝေါဟာရဝသေန, ပေသိတဒူတဿ အကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဝဒတောပိ ကပ္ပိယကာရကော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော ဘဝေယျာ”တိ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ ဝုတ္တော, သော အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ ဧဝ န ဟောတိ အဘိမတတ္တာ။ တထာ ဟိ သိက္ခာပဒေ ဧဝ “ပဋိဂ္ဂဏှတု အာယသ္မာ စီဝရစေတာပန္န”န္တိ အကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဝဒတော ဒူတဿ ကပ္ပိယေန ကမ္မေန ဝေယျာဝစ္စကရော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော ဝုတ္တော အာဂမနဿ သုဒ္ဓတ္တာ, အာဂမနဿပိ အသုဒ္ဓိယံ ပန ကပ္ပိယေနပိ ကမ္မေန ဝေယျာဝစ္စကရော န နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗောတတိ အတ္ထေဝ အာဂမနဿ သုဒ္ဓိအသုဒ္ဓိယာ ပယောဇနံ။ ကထံ ပန ဒူတဝစနေန အာဂမနသုဒ္ဓိ ဝိညာယတီတိ? နာယံ ဘာရော။ ဒူတေန ဟိ အကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဝုတ္တေ ဧဝ အာဂမနသုဒ္ဓိ ဂဝေသိတဗ္ဗာ, န ဣတရတ္ထ။ တတ္ထ စ တဿ ဝစနက္ကမေန ပုစ္ဆိတွာ စ ယုတ္တိအာဒီဟိ စ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ဣဓာပိ ဟိ သိက္ခာပဒေ “စီဝရစေတာပန္နံ အာဘတ”န္တိ ဒူတဝစနေနေဝ စီဝရံ ကိဏိတွာ ဒါတုံ ပေသိတဘာဝေါ ဝိညာယတိ။ ယဒိ ဟိ သဗ္ဗထာ အာဂမနသုဒ္ဓိ န ဝိညာယတိ, ပဋိက္ခေပေါ ဧဝ ကတ္တဗ္ဗောတိ။

သုဝဏ္ဏံ ရဇတံ ကဟာပဏော မာသကောတိ ဣမာနိ ဟိ စတ္တာရိ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထူနိ, မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခော သိလာ ပဝါဠံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လံ သတ္တ ဓညာနိ ဒါသိဒါသံ ခေတ္တံ ဝတ္ထု ပုပ္ဖာရာမဖလာရာမာဒယောတိ ဣမာနိ ဒုက္ကဋဝတ္ထူနိ စ အတ္တနော ဝါ စေတိယသင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလာနံ ဝါ အတ္ထာယ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ, တသ္မာ တံ သာဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ “န ခေါ မယံ အာဝုသော စီဝရစေတာပန္နံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ”တိ ဝုတ္တံ။ စီဝရဉ္စ ခေါ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ”တိအာဒိ ဒူတဝစနဿ အကပ္ပိယတ္တေပိ အာဂမနသုဒ္ဓိယာ ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ကာလေန ကပ္ပိယ**န္တိ ယုတ္တပတ္တကာလေန ယဒါ နော အတ္ထော ဟောတိ, တဒါ ကပ္ပိယံ စီဝရံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာတိ အတ္ထော။ **ဝေယျာဝစ္စကရော**တိ ကိစ္စကရော, ကပ္ပိယကာရကောတိ အတ္ထော။ **“ဝေယျာဝစ္စကရော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော”**တိ ဣဒံ “အတ္ထိ ပနာယသ္မတော ကောစိ ဝေယျာဝစ္စကရော”တိ ကပ္ပိယဝစနေန ဝုတ္တတ္တာ အနုညာတံ။ သစေ ပန ဒူတော “ကော ဣမံ ဂဏှာတိ, ကဿ ဝါ ဒေမီ”တိ ဝဒတိ, န နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ **အာရာမိကော ဝါ ဥပါသကော ဝါ**တိ ဣဒံ သာရုပ္ပတာယ ဝုတ္တံ, ဌပေတွာ ပန ပဉ္စ သဟဓမ္မိကေ ယော ကောစိ ကပ္ပိယကာရကော ဝဋ္ဋတိ။ **ဧသော ခေါ အာဝုသော ဘိက္ခူနံ ဝေယျာဝစ္စကရော**တိ ဣဒံ ဒူတေန “အတ္ထိ ပနာယသ္မတော ကောစိ ဝေယျာဝစ္စကရော”တိ ပုစ္ဆိတတ္တာ ပုစ္ဆာသဘာဂေန ဘိက္ခုဿ ကပ္ပိယဝစနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဧဝမေဝ ဟိ ဘိက္ခုနာ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ဝတ္တဗ္ဗံ **“တဿ ဒေဟီ”** တိအာဒိ။ တေနေဝ ပါဠိယံ “န ဝတ္တဗ္ဗော တဿ ဒေဟီ”တိအာဒိမာဟ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၃၈-၅၃၉) ပန “ဧသော ခေါ။ပေ.။ န ဝတ္တဗ္ဗော တဿ ဒေဟီတိအာဒိ အကပ္ပိယဝတ္ထုသာဒိယန ပရိမောစနတ္ထံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။

အာဏတ္တော သော မယာ တိ ယထာ တုမှာကံ စီဝရေန အတ္ထေ သတိ စီဝရံ ဒဿတိ, ဧဝံ ဝုတ္တောတိ အတ္ထော။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန “သညတ္တောတိအာဒိ ဧဝံ ဒူတေန ပုန ဝုတ္တေ ဧဝ စောဒေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဣတရထာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ပန ပါဠိယံ “သညတ္တော သော မယာ”တိ အာဂတတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တော, ပုရိမဝါကျေ ပန ဝိနယသင်္ဂဟပ္ပကရဏေ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၆၄) “အာဏတ္တော သော မယာ”တိ ပရိယာယဝစနေန ပရိဝတ္တိတွာ ဌပိတတ္တာ တထာ ဝုတ္တော, တေန စ ကပ္ပိယကာရကဿ သညာပိတဘာဝေ ဒူတေန ဘိက္ခုဿ ပုန အာရောစိတေ ဧဝ ဘိက္ခုနာ ကပ္ပိယကာရကော စောဒေတဗ္ဗော ဟောတိ, န အနာရောစိတေတိ ဒဿေတိ။

အတ္ထော မေ အာဝုသော စီဝရေနာ တိ စောဒနာလက္ခဏနိဒဿနမေတံ။ ဣဒံ ဝါ ဟိ ဝစနံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တဿ ဝါ အတ္ထော ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ဝတ္တဗ္ဗော။ **ဒေဟိ မေ စီဝရ**န္တိအာဒီနိ ပန န ဝတ္တဗ္ဗာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာနိ။ ဧတာနိ ဟိ ဝစနာနိ, ဧတေသံ ဝါ အတ္ထော ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ န ဝတ္တဗ္ဗော။ “ဧဝံ ဝဒန္တော စ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, စောဒနာ ပန ဟောတိယေဝါ”တိ မဟာဂဏ္ဌိပဒေ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ စ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၃၈-၅၃၉) ပန “န ဝတ္တဗ္ဗော ‘ဒေဟိ မေ စီဝရံ။ပေ.။ စေတာပေဟိ မေ စီဝရ’န္တိ ဣဒံ ဒူတေနာဘတရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ အတ္တနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌကပ္ပိယကာရကတ္တာဝ ‘ဒေဟိ မေ စီဝရံ။ပေ.။ စေတာပေဟိ မေ စီဝရ’န္တိ ဝဒန္တော ရူပိယဿ ပကတတ္တာ တေန ရူပိယေန ပရိဝတ္တေတွာ ‘ဒေဟိ စေတာပေဟီ’တိ ရူပိယသံဝေါဟာရံ သမာပဇ္ဇန္တော နာမ ဟောတီတိ တံ ဒေါသံ ဒူရတော ပရိဝဇ္ဇေတုံ ဝုတ္တံ ရူပိယပဋိဂ္ဂါဟကေန သင်္ဃမဇ္ဈေ နိဿဋ္ဌရူ

ပိယေ ဝိယ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ တတ္ထ ‘န ဝတ္တဗ္ဗော ကြမံ တ ကြမံ တ အာဟရာ’တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၅၈၄), တသ္မာ န ကြဒံ ဝိညတ္တိအာေသေ ပရိဝဇ္ဇေတုံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ‘အတ္ထော မေ အာဝုသော စီဝရေနာ’တိပိ အဝတ္တဗ္ဗတာပဒ္ဓ သင်္ဂတော။ တေနေဝ ဒူတနိဒ္ဒိဋ္ဌေသု ရူပိယသံဝေဟာရသင်္ကာဘာဝတော အညံ ကပ္ပိယကာရကံ ဥပေတ္ဗတပိ အာဟရာပေတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာပိ “ဒူတေန ဥပိတရူပိယေန စေတာပေတွတ စီဝရံ အာဟရာပေဟိ”တိ အဝတွတ ကေဝလံ “စီဝရံ အာဟရာပေဟိ”တိ ဧဝံ အာဟရာပေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ။

ကြစ္စေတံ ကုသလ န္တိ ဧဝံ ယာဝတတိယံ စောဒေန္တော တံ စီဝရံ အဘိနိပ္ဖာဒေတုံ သက္ကောတိ အတ္တနော ပဋိလာဘဝသေန, ကြစ္စေတံ ကုသလံ သာဓု သုဋ္ဌု သုန္ဒရံ။ **စတုက္ခတ္တုံ ပဉ္စက္ခတ္တုံ ဆက္ခတ္တုပရမံ တုဏှီဘူတေန ဥဒ္ဒိဿ ဌာတဗ္ဗ**န္တိ ဌာနလက္ခဏနိဒဿနမေတံ။ **ဆက္ခတ္တုပရမ** န္တိ စ ဘာဝနပုံသကဝစနမေတံ။ **ဆက္ခတ္တုပရမ** န္တိ ဧတေန စီဝရံ ဥဒ္ဒိဿ တုဏှီဘူတေနေဝ ဌာတဗ္ဗံ, န အညံ ကိဉ္စိ ကာတဗ္ဗန္တိ ကြဒံ ဌာနလက္ခဏံ။ တေနေဝ **“န အာသနေတိအာဒီ”**တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ သဒ္ဒသတ္ထေ ပန –

“ကိရိယာဝိသေသနံ သတ္ထေ၊ ဝုတ္တံ ဓာတုဝိသေသနံ။
ဘာဝနပုံသကန္တေဝ၊ သာသနေ သမုဒီရိတ”န္တိ။ –

ဝစနတော ကိရိယာဝိသေသနမေဝ သာသနတေဟာရေန ဘာဝနပုံသကံ နာမ ဇာတံ။
“မုဒုံ ပစတိကြစ္စတ္ထ၊ ပစနံ ဘဝတီတိ စ။
သုခံ သယတိကြစ္စတ္ထ၊ ကရောတိ သယနန္တိ စာ”တိ။ –

ဝစနတော ကိရိယာဝိသေသနပဒေန တုလျာဓိကရဏဘူတံ ကိရိယာဝိသေသျပဒံ အကမ္မကမ္ပိ သကမ္မကမ္ပိ ဘူဓာတုကရဓာတူဟိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ ဟောတီတိ ကြမိနာ ဉာယေန ဆက္ခတ္တုပရမံ ဌာနံ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဆက္ခတ္တုပရမံ ဌာနံ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဧတေန ဆက္ခတ္တုပရမံ ဧဝံ ဌာနံ ဘဝိတဗ္ဗံ, န တတော အဓိကံ , ဆက္ခတ္တုပရမံ ဧဝ ဌာနံ ကာတဗ္ဗံ, န တတော ဥဒ္ဓန္တိ ကြမမတ္တံ ဒဿေတိ။ **န အာသနေ နိသီဒိတဗ္ဗ** န္တိ “ကြစ ဘန္တေ နိသီဒထာ”တိ ဝုတ္တေပိ န နိသီဒိတဗ္ဗံ။ **န အာမိသံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ “ယာဂုခဇ္ဇကာဒိဘေဒံ ကိဉ္စိ အာမိသံ ဂဏှထ ဘန္တေ”တိ ယာစိယမာနေနပိ န ဂဏှိတဗ္ဗံ။ **န ဓမ္မော ဘာသိတဗ္ဗော** တိ “မင်္ဂလံ တ အနုမောဒနံ တ ဘာသထာ”တိ ယာစိယမာနေနပိ ကိဉ္စိ န ဘာသိတဗ္ဗံ, ကေဝလံ “ကိံကာရဏာ အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိယမာနေန “ဇာနာဟိ အာဝုသော”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။

ဌာနံ ဘဉ္ဇတိ တိ အာဂတကာရဏံ ဘဉ္ဇတိ ကောပေတိ။ **ဌာန**န္တိ ဣတိယာ စ ကာရဏဿ စ နာမံ, တသ္မာ အာသနေ နိသီဒနေန ဌာနံ ကုပ္ပတိ, အာဂတကာရဏမ္ပိ, အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒီသု ပန အာဂတကာရဏမေဝ ဘဉ္ဇတိ, န ဌာနံ။ တေနာဟ “အာဂတကာရဏံ ဘဉ္ဇတီ”တိ။ ကေစိ ပန “အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒိနာ ဌာနမ္ပိ ဘဉ္ဇတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတိ, ဣရိယာယမ္ပိ နာနာတဒေ ဒဿေတွတ ဌာနဘဉ္ဇနံ ဝုတ္တံ, တံ အဋ္ဌကထာဝစနေန အသံသန္ဒနတော ဂန္ထဂရုဘယေန န ဝဒိမှဟ။ ကြအနိ ယာ တိဿော စောဒနာ, ဆ စ ဌာနာနိ ဝုတ္တာနိ, တတ္ထ ဝုဒ္ဓိဟာနိံ ဒဿေန္တော **“သစေ စတုက္ခတ္တုံ စောဒေတီ”** တိအာဒိမာဟ။ ယသ္မာ စ ဧကစောဒနာဝုဒ္ဓိယာ ဒွိဝိန္နံ ဌာနာနံ ဟာနိ ဝုတ္တာ, တသ္မာ စောဒနာ ဒွိဂုဏံ ဌာနန္တိ လက္ခဏံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ ကြတိ ကြမိနာ လက္ခဏေန တိက္ခတ္တုံ စောဒေတွတ ဆက္ခတ္တုံ ဌာတဗ္ဗံ, ဒွိက္ခတ္တုံ စောဒေတွတ အဋ္ဌက္ခတ္တုံ ဌာတဗ္ဗံ, သကိံ စောဒေတွတ ဒသက္ခတ္တုံ ဌာတဗ္ဗံ။

တတ္ထ တတ္ထ ဌာနေ တိဋ္ဌတီ တိ ကြဒံ စောဒကဿ ဌိတဋ္ဌာနတော အပက္ကမ္မ တတ္ထ တတ္ထ ဥဒ္ဒိဿ ဌာနံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကော ပန တဿ နာနာဒိဝသေသူ**တိ နာနာဒိဝသေသု ဧဝံ ကရောန္တဿ ကော ပန တဿေ, ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ **“သာမံ တ ဂန္တဗ္ဗံ, ဒူတော တ ပဟေတဗ္ဗော** တိ ကြဒံ သဘာဝတော စောဒေတုံ အနိစ္ဆန္တေနပိ ကာတဗ္ဗမေတ”တိ ဝဒန္တိ။ **န တံ တဿ ဘိက္ခုနော ကိဉ္စိ အတ္ထံ အနုဘောတီ** တိ တံ စီဝရစေတာပန္နံ အဿ ဘိက္ခုနော ကိဉ္စိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကမ္မံ န နိပ္ဖာဒေတိ။ **ယုဉ္ဇန္တာယသ္မန္တော သက** န္တိ အာယသ္မန္တော အတ္တနော သန္တကံ ခနံ ပာပုဏန္တု။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၃၈-၅၃၉) ပန **“ယတဿ စီဝရစေတာပန္န**န္တိအာဒိ ယေန အတ္တနာ ဝေယျာဝစ္စကရော နိဒ္ဒိဋ္ဌော, စီဝရဉ္စ အနိပ္ဖာဒိတံ, တဿ ကတ္တဗ္ဗဒဿနံ။ ဧဝံ ဘိက္ခုနာ ဝတ္ထုသာမိကာနံ ဝုတ္တေ စောဒေတွတ ဒေန္တိ, ဝဋ္ဋတိ ‘သာမိကာ စောဒေတွတ ဒေန္တီ’တိ (ပာရာ. ၅၄၁) အနာပတ္တိယံ ဝုတ္တတ္တာ။

တေနေ၀ သော သယံ အစောဒေတွတ ဥဟာသကာဒီဟိ ပရိယာယေန ဝတွတ စောအပေတိ , တေသု သတက္ခတ္တုမ္ပိ စောဒေတွတ စီ၀ရံ အပေန္တေသု တဿ အနာပတ္တိ သိဒ္ဓါ ဟောတိ သိက္ခာပဒဿ အနာဏတ္တိကတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ။

၆၅. ကေနစိ အနိဒ္ဒိဋ္ဌော အတ္တနော မုခေနေ၀ ဗ္ဗာ၀ဋ္ဌဘာ၀ံ ၀ေယ္ယာ၀စ္စကရတ္တံ ပတ္တော **မုခ၀ေ၀ဋ္ဌိကော, အဝိစာရေတုကာမတာယာ**တိ ဣမိနာ ၀ိဇ္ဇမာနမ္ပိ အတုံ အနိစ္ဆန္တော အရိယာပိ ဝဋ္ဋနာဓိပ္ပာယံ ဝိနာ တေဟာရတော နတ္ထိတိ ၀ဒန္တီတိ ဒဿေတိ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၅၃၇-၅၃၉) ပန **"အဝိစာရေတုကာမတာယာ**တိ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ 'နတ္ထမှာကံ ကပ္ပိယကာရကော'တိ ဣဒံ တာဒိသံ ကရောန္တော ကပ္ပိယကာရကော နတ္ထီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိ၀တ္ထုမှိ (မဟာ၀. ၂၉၉) ဝုတ္တံ ''သန္တိ ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိ၀စနမေ၀ **မေဏ္ဍကသိက္ခာပဒံ** နာမ။ တတ္ထ ဟိ မေဏ္ဍကေန နာမ သေဋ္ဌိနာ "သန္တိ ဟိ ဘန္တေ မဂ္ဂါ ကန္တာရာ အပ္ပောဒကာ အပ္ပဘက္ခာ န သုကရာ အပာထေယျေန ဂန္တုံ, သာဓု ဘန္တေ ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ပာထေယျံ အနုဇာနာတူ''တိ ယာစိတေန ဘဂဝတာ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပာထေယျံ ပရိယေသိတုံ။ တဏ္ဍုလော တဏ္ဍုလတ္ထိကေန, မုဂ္ဂေ မုဂ္ဂတ္ထိကေန, မာသော မာသတ္ထိကေန, လောဏံ လောဏတ္ထိကေန, ဂုဠော ဂုဠတ္ထိကေန, တေလံ တေလတ္ထိကေန, သပ္ပိ သပ္ပိတ္ထိကေနာ''တိ ဝတွတ ဣဒံ ဝုတ္တံ ''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, မနုဿာ သဒ္ဓါ ပသန္နာ, တေ ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ ဟိရညံ ဥပနိက္ခိပန္တိ 'ဣမိနာ ယံ အယျဿ ကပ္ပိယံ, တံ ဒေထာ'တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ တတော ကပ္ပိယံ, တံ သာဒိတုံ, န တွေဝါတဟံ, ဘိက္ခဝေ, ကေနစိ ပရိယာယေန ဇာတရူပရဇတံ သာဒိတဗ္ဗံ ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ ၀ဒာမီ''တိ။ ''ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ ဟိရညံ နိက္ခိပန္တိ''တိ ဧတ္တာပိ ဘိက္ခူနံ အာရောစနံ အတ္ထိယေ၀, အညထာ အနိဒ္ဒိဋ္ဌကပ္ပိယကာရကပက္ခံ ဘဇတီတိ န စောဒေတဗ္ဗော သိယာ, ဣဒံ ပန ဒူတေန နိဒ္ဒိဋ္ဌကပ္ပိယကာရကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန ဘိက္ခူနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ တ အနိဒ္ဒိဋ္ဌေ တ။ တေနေတဟ **"တွေ စောဒနာယ ပရိမာဏံ နတ္ထီ"**တိအာဒိ။ ယဒိ မူလံ သန္ဓာယ စောဒေတိ, တံ သာဒိတမေ၀ သိယာတိ အာဟ **"မူလံ အသာဒိယန္တေနာ"** တိ။

အညာတကအပ္ပဝါရိတေသု ဝိယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ အတ္တနာ စောဒနာဌာနဉ္စ န ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ပိဏ္ဍပါတာဒီနံ အတ္ထာယာ**တိ ဣမိနာ စီ၀ရတ္ထာယေ၀ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဧသေ၀ နယော**တိ ဣမိနာ ဝတ္ထုသာမိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌကပ္ပိယကာရကေသုပိ ပိဏ္ဍပါတာဒီနမ္ပိ အတ္ထာယ ဒိန္နေ စ ဌာနစောဒနာဒိသဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တန ယေနေ၀ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

၆၆. **ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနေ ပနာ**တိအာဒီသု ''ဣဒံ အယျဿ ဟောတူ''တိ ဧဝံ သမ္မုခါ တ ''အမုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ မမ ဟိရညသု၀ဏ္ဏံ အတ္ထိ, တံ တုယှံ ဟောတူ''တိ ဧဝံ ပရမ္မုခါ တ ဌိတဿ ကေ၀လံ တစာယ တ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ တ ''တုယှ''န္တိ ဝတွတ ပရိစ္စတ္တဿ ကာယ၀ါစာဟိ အပ္ပဋိက္ခိပိတွတ စိတ္တေန သာဒိယနံ ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနံ နာမ။ **သာဒိယတီ**တိ ဝုတ္တမေ၀တ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **"ဂဏှိတုကာမော ဟောတီ"**တိ။

ဣဒံ ဂုတ္တဋ္ဌာနန္တိ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ပစ္စယပရိဘောဂံယေ၀ သန္ဓာယ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ''ဣမံ နိက္ခိပဟ''တိ ဝုတ္တေ ''ဥဂ္ဂဏှာပေယျ တ''တိ ဝုတ္တလက္ခဏေန နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ အာဟ **"ဣမံ နိက္ခိပဟီတိ န ဝတ္တဗ္ဗ"**န္တိ။ အထ တ ''ဣဒံ ဂုတ္တဋ္ဌာန''န္တိ အာစိက္ခန္တော ဌာနဿ ဂုတ္တဘာဝမေ၀ ဒဿေတိ, န ဝတ္ထုံ ပရာမသတိ, တသ္မာ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ''ဣမံ နိက္ခိပဟီ''တိ ပန ၀ဒန္တော နိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဝတ္ထုံ နိက္ခိပဟီတိ ဝတ္ထုံ ပရာမသတိ နာမ, တသ္မာ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပရတော **ဣဒံ ဂဏှာဟာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေ၀ နယော။ **ကပ္ပိယဉ္စ အကပ္ပိယဉ္စ နိဿာယ ဌိတံ ဟောတီ**တိ ယသ္မာ တတော ဥပ္ပန္နပစ္စယပရိဘောဂေ ကပ္ပတိ, တသ္မာ ကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတံ, ယသ္မာ ပန ဒုဗ္ဗိစာရဏာယ တတော ဥပ္ပန္နပစ္စယပရိဘောဂေ န ကပ္ပတိ, တသ္မာ အကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတန္တိ ၀ေဒိတဗ္ဗံ။ အထ တ ဣဒံ ခနံ ယသ္မာ ''နယိဒံ ကပ္ပတီ''တိ ပဋိက္ခိတ္တံ, တသ္မာ ကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတံ, ယသ္မာ ပန သဗ္ဗသော အဝိသဇ္ဇိတံ, တသ္မာ အကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတံ။ အထ တ တံ ခနံ ယသ္မာ ပစ္ဆာ သုဋ္ဌုဝိစာရဏာယ သတိယာ ကပ္ပိယံ ဘဝိဿတိ, ဒုဗ္ဗိစာရဏာယ သတိယာ အကပ္ပိယံ ဘဝိဿတိ, တသ္မာ ကပ္ပိယဉ္စ အကပ္ပိယဉ္စ နိဿာယ ဌိတံ ဟောတီတိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန **"ဧကော သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ** တိအာဒိ ရူပိယေ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ ပ၀တ္တနာကာရံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တ''န္တိ စ ''န ပန ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗမေဝါတိ ဒဿေတုံ, 'ဣမံ နိက္ခိပဟီ'တိ ဝုတ္တေ ဥဂ္ဂဏှာပနံ ဟောတီတိ အာဟ 'ဣမံ နိက္ခိပဟီ'တိ န ဝတ္တဗ္ဗ''န္တိ စ ''ကပ္ပိယဉ္စ။ပေ။ ဟောတီတိ ယသ္မာ အသာဒိတတ္တာ တတော ဥပ္ပန္န

နပစ္စယာ ဝဏ္ဏေန္တိ, တသ္မာ ကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတံ, ယသ္မာ ပန ဒုဗ္ဗိစာရဏာယ သတိ တတော ဥပ္ပန္နံ န ကပ္ပတိ, တသ္မာ အကပ္ပိယံ နိဿာယ ဌိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ စ ဝုတ္တံ။

၆၇. သင္ဃမဇ္ဈေ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗ န္တိ ယသ္မာ ရူပိယံ နာမ အကပ္ပိယံ, တသ္မာ သင္ဃဿ တ ဂဏဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ န ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန တံ ပဋိဂ္ဂဟိတမတ္တမေဝ ဟောတိ, န တေန ကိဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ စေတာပိတံ, တသ္မာ ဥပာယေန ပရိဘောဂဒဿနတ္ထံ “သင္ဃမဇ္ဈေ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ (ပာရာ. ၅၈၄) ဝုတ္တံ။ **န တေန ကိဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ စေတာပိတန္တိ** ဣမိနာ စေတာပိတဥ္စေ, နတ္ထိ ပရိဘောဂူပာယော ဥဂ္ဂဟေတွာတ အနိဿဋ္ဌ ရူပိယေန စေတာပိတတ္တာ။ ဤဒိသဉ္ဟိ သင္ဃမဇ္ဈေ နိဿဇ္ဇနံ ကတွာတဝ ဆဍ္ဍေတွာတ ဟာစိတ္တိယံ ဒေသာပေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ ကေစိ ပန “ယသ္မာ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတပိ စေတာပိတံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ သင္ဃေ နိဿဋ္ဌ ဌံ ကပ္ပိယကာရကေဟိ နိဿဋ္ဌရူပိယေန ပရိဝတ္တေတွာတ အာနီတကပ္ပိယဘဏ္ဍသဒိသံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝိနာဝ ဥပာယံ ဘာဇေတွာတ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ ပတ္တစတုက္ကာဒိကထာယ န သမေတိ။ တတ္ထ ဟိ ရူပိယေန ပရိဝတ္တိတပတ္တဿ အပရိဘောကေဝ ဒဿိတော, န နိဿဇ္ဇနဝိစာရောတိ။ **ကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ပဗ္ဗဇိတာနံ သပ္ပိ တ တေလံ တ ဝဋ္ဋတိ ဥပာသကာတိ ဇဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။

အာရာမိကာနံ တ ပတ္တဘာဂ န္တိ ဣဒံ ဂိဟီနံ ဟတ္ထဂတောပိ သောယေဝ ဘာကေတိ ကတွာတ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန တေန အညံ ပရိဝတ္တေတွာတ အာရာမိကာ ဒေန္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ စူဠဂဏ္ဌိပဒေ စ ဝုတ္တံ။ **တတော ဟရိတွာတ**တိ အညေသံ ပတ္တဘာဂတော ဟရိတွာတ။ **ကသိဏပရိကမ္မ**န္တိ အာလောကကသိဏပရိကမ္မံ။ **မဇ္ဈိပိဌာဒီနိ တ**တိ ဧတ္ထ တတော ဂဟိတမဇ္ဈိပိဌာဒီနိ ပရိဝတ္တေတွာတ အညံ စေ ဂဟိတံ, ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ဆာယာပီ**တိ ဘောဇနသာလာဒီနံ ဆာယာပိ။ **ပရိစ္ဆေဒအတိက္ကန္တာ** တိ ဂေဟပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကန္တာ, ဆာယာယ ဂတဂတဋ္ဌာနံ ဂေဟံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မဂ္ဂေနပိ** တိ ဧတ္ထ သစေ အညော မဂ္ဂေ နတ္ထိ, မဂ္ဂံ အဓိဋ္ဌဟိတွာတ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ကီတာယာ**တိ တေန ဝတ္ထုနာ ကီတာယ။ **ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတွာတ သင္ဃော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇတီတိ** သစေ ဥပာသကော “အတိဗဟု တော် ဟိရညံ, ဣဒံ ဘန္တေ အဇ္ဇေဝ န ဝိနာသေတဗ္ဗ”န္တိ ဝတွာတ သယံ ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတိ, အညေန တ ဌပာပေတိ, ဇဝံ ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတွာတ တတော ဥပ္ပန္နပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော သင္ဃော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တေန ဝတ္ထုနာ ဂဟိတတ္တာ **“အကပ္ပိယ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၈၃-၅၈၄) ပန **“ဥပနိက္ခေပံ ဌပေတွာတ**တိ ကပ္ပိယကာရကေဟိ ဝဍ္ဎိယာ ပယောဇနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အကပ္ပိယ**န္တိ တေန ဝတ္ထုနာ ဂဟိတတ္တာ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။

သစေ သော ဆဍ္ဍေတီ တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ခိပတိ, အထာပိ န ဆဍ္ဍေတိ, သယံ ဂဟေတွာတ ဂစ္ဆတိ, န တရေတဗ္ဗော။ **နော စေ ဆဍ္ဍေတီ** တိ အထ နေဝ ဂဟေတွာတ ဂစ္ဆတိ, န ဆဍ္ဍေတိ, “ကိံ မယှံ ဣမိနာ ဗျာဟရေနာ”တိ ယေန ကာမံ ပက္ကမတိ, တတော ယထာဝုတ္တလက္ခဏော ရူပိယဆဍ္ဍကော သမ္မန္နိတဗ္ဗော။ **ယော န ဆန္ဒာဂတိ** န္တိအာဒီသု လောဘဝသေန တံ ဝတ္ထုံ အတ္တနော တ ကရောန္တော အတ္တာနံ တ ဥက္ကံသေန္တော ဆန္ဒာဂတိံ နာမ ဂစ္ဆတိ။ ဒောသဝသေန “နေတယံ မာတိကံ ဇာနာတိ, န ဝိနယ”န္တိ ပရံ အပသာဒေန္တော ဒောသာဂတိံ နာမ ဂစ္ဆတိ။ မောဟဝသေန ပမုဋ္ဌော ပမုဋ္ဌဿတိဘာဝံ အာပဇ္ဇန္တော မောဟာဂတိံ နာမ ဂစ္ဆတိ။ ရူပိယပဋိဂ္ဂဟကဿ ဘယေန ဆဍ္ဍေတုံ အဝိသဟန္တော ဘယာဂတိံ နာမ ဂစ္ဆတိ။ ဇဝံ အကရောန္တော န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န ဒောသာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, န ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၈. ပတိတောကာသံ အသမန္နာဟရန္တေန ဆဍ္ဍေတဗ္ဗ န္တိ ဣဒံ နိရပေက္ခဘာဝဒဿနပရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ပတိတဋ္ဌာနေ ဉာတေပိ တဿ ဂူထံ ဆဍ္ဍေန္တဿ ဝိယ နိရပေက္ခဘာဝေယေဝ ပမာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အသန္တသမ္ဘာဝနာယာ** တိ အတ္တနိ အဝိဇ္ဇမာနဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ထေယျပရိဘောကေ** နာမ အနရဟဿ ပရိဘောကေ။ ဘဂဝတာ ဟိ အတ္တနော သာသနေ သီလဝတော ပစ္စယာ အနုညာတာ, န ဒုဿီလဿ။ ဒာယကာနမ္ပိ သီလဝတော ဧဝ ပရိစ္စာကေ, န ဒုဿီလဿ အတ္တနော ကာရာနံ မဟပ္ဖလဘာဝဿ ပစ္စာသီသနတော။ ဣတိ သတ္ထာရာ အနနုညာတတ္တာ ဒာယကေဟိ စ အပရိစ္စတ္တတ္တာ ဒုဿီလဿ ပရိဘောကေ ထေယျပရိဘောကေ။ ဣဏဝသေန ပရိဘောကေ **ဣဏပရိဘောကေ,** ပဋိဂ္ဂဟကတော ဒက္ခိဏာဝိသုဒ္ဓိယာ အဘာဝတော ဣဏံ ဂဟေတွာတ ပရိဘောကေ ဝိယာတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ “သီလဝတော”တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ကာရဏဘာဝေန ပစ္စ

ဏာမသတိ။ **စီဝရံ ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ**တိ ကာယတော မောစေတွာ ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ။ ပုရေဘတ္တံ။ပေ.။ ပစ္ဆိမယာမေသု ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တထာ အသက္ကောန္တေန ယထာဝုတ္တကာလဝိသေသဝသေန ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ စတုက္ခတ္တုံ တိက္ခတ္တုံ ဒွိက္ခတ္တုံ သကိံယေဝ ဝါ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။

သစဿ အပစ္စဝေက္ခတောဝ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ဣဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ တိ ဧတ္ထ ဟိယျော ယံ မယာ စီဝရံ ပရိဘုတ္တံ, တံ ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယ။ပေ.။ ဟိရိကောပိနပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ။ ဟိယျော ယော မယာ ပိဏ္ဍပါတော ပရိဘုတ္တော, သော နေဝ ဒဝါယာတိအာဒိနာ သစေ အတီတပရိဘောဂပစ္စဝေက္ခဏံ န ကရေယျ, ဣဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ ဝဒန္တိ, တံ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ **သေနာသနမ္ပိ ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ** တိ ပဝေသေ ပဝေသေ။ ဧဝံ ပန အသက္ကောန္တေန ပုရေဘတ္တာဒီသု ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ ဣဓ ဝိသုံ န ဝုတ္တံ။ **သတိပစ္စယတာ**တိ သတိယာ ပစ္စယဘာဝေါ။ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ ပရိဘောဂဿ စ ပစ္စဝေက္ခဏာ သတိယာ ပစ္စယဘာဝေ ယုဇ္ဇတိ, ပစ္စဝေက္ခိတွာဝ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဉ္စာတိ အတ္ထော။ တေနေဝါဟ **"သတိံ ကတွာ"**တိအာဒိ။ **ဧဝံ သန္တေပီ** တိ ယဒိပိ ဒွီသုပိ ဌာနေသု ပစ္စဝေက္ခဏာ ယုတ္တာ, ဧဝံ သန္တေပိ ။ အပရေ ပနာဟု **"သတိပစ္စယတာ**တိ သတိ ဘေသဇ္ဇပရိဘောဂဿ ပစ္စယဘာဝေ, ပစ္စယေတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ သန္တေပီ** တိ ပစ္စယေ သတိပီ"တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ။ တထာ ဟိ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလံ ပစ္စဝေက္ခဏာယ ဝိသုဇ္ဈတိ, န ပစ္စယသဗ္ဘာဝမတ္တေန။

နနု စ **"ပရိဘောဂေ ကရောန္တဿ အနာပတ္တီ"** တိ ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဿ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဿ စ ကော ဝိသေသောတိ? ဝုစ္စတေ – ပုရိမေသု တာဝ တီသု ပစ္စယေသု ဝိသေသော ပါကဋောယေဝ, ဂိလာနပစ္စယေ ပန ယထာ ဝတိံ ကတွာ ရုက္ခမူလေ ဂေါပိတေ တဿ ဖလာနိပိ ရက္ခိတာနေဝ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝ ပစ္စဝေက္ခဏာယ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလေ ရက္ခိတေ တပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလမ္ပိ နိပ္ဖန္နံ နာမ ဟောတိ။ ဂိလာနပစ္စယံ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ သီလံ ဘိဇ္ဇမာနံ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလမေဝ ဘိဇ္ဇတိ, ပစ္စယသန္နိဿိတသီလံ ပန ပစ္ဆာဘတ္တပုရိမယာမာဒီသု ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ အပစ္စဝေက္ခန္တဿေဝ ဘိဇ္ဇတိ။ ပုရေဘတ္တဉှိ အပစ္စဝေက္ခိတွာပိ ဂိလာနပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ, ဣဒမေတေသံ နာနာကရဏန္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၅၈၅) အာဂတံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၈၅) ပန **"ထေယျပရိဘောဂေ** တိ ပစ္စယသာမိနာ ဘဂဝတာ အနနုညာတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဣဏပရိဘောဂေ**တိ ဘဂဝတာ အနုညာတမ္ပိ ကတ္တဗ္ဗံ အကတွာ ပရိဘုဉ္ဇနတော ဝုတ္တံ။ တေန စ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလံ ဝိပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတိ။ **ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ**တိ ကာယတော မောစေတွာ မောစေတွာ ပရိဘောဂေ။ ပစ္ဆိမယာမေသု ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **ဣဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ** တိ ဧတ္ထ 'ဟိယျော ယံ မယာ စီဝရံ ပရိဘုတ္တ'န္တိအာဒိနာပိ အတီတပစ္စဝေက္ခဏာ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ**တိ ဥဒကပတနဋ္ဌာနတော အန္တောပဝေသနေသု နိသီဒနသယနေသု စ။ **သတိပစ္စယတာ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏသတိယာ ပစ္စယတ္တံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ ပရိဘောဂေ စ ပစ္စဝေက္ခဏာသတိ အဝဿံ လဒ္ဓဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **'သတိံ ကတွာ'**တိအာဒိ။ ကေစိ ပန 'သတိပစ္စယတာ ပစ္စယေ သတိ ဘေသဇ္ဇပရိဘောဂဿ ကာရဏေ သတီ'တိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, တေသမ္ပိ ပစ္စယေ သတီတိ ပစ္စယသဗ္ဘာဝသလ္လက္ခဏေ သတီတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော ပစ္စယသဗ္ဘာဝမတ္တေန သီလဿ အသုဇ္ဈနတော။ **ပရိဘောဂေ အကရောန္တဿေဝ အာပတ္တီ** တိ ဣမိနာ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဿ ဘေဒော ဒဿိတော, န ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဿ တဿ အတီတပစ္စဝေက္ခဏာယ ဝိသုဇ္ဈနတော။ တေသ္မိံ ပန သေသပစ္စယေသု စ ဣဏပရိဘောဂါဒိဝသေန ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဿေဝ ဘေဒေါတိ ဧဝမိမေသံ နာနာကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ အာဂတံ။

ဧတေသု ဒွီသု ပကရဏေသု "ဣဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ"တိ ဧတ္ထ ဟိယျော ယံ မယာ စီဝရံ ပရိဘုတ္တန္တိ။ပေ.။ ဝဒန္တီတိ အာဂတံ။ ဣမံ ပန နယံ နိဿာယ ဣဒါနိ ကေစိ ပဏ္ဍိတာ "အဇ္ဇ ပါတော ပရိဘုတ္တံ သာယံ ပစ္စဝေက္ခန္တေန အဇ္ဇ ယံ မယာ စီဝရံ ပရိဘုတ္တန္တိအာဒိနာ အတီတဝသေန ပစ္စဝေက္ခဏာ ကာတဗ္ဗာ"တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ "ဟိယျော ပရိဘုတ္တမေဝ အတီတဝသေန ပစ္စဝေက္ခဏာ ကာတဗ္ဗာ, န အဇ္ဇ ပရိဘုတ္တံ, တံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန ပစ္စဝေက္ခဏာယေဝါ"တိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ မူလဝစနေ ဧဝံ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ။ ကထံ? ဣဒံ ဟိယျောတ္တာ

ဒိဝစနံ သုတ္တံ တ သုတ္တာနုလောမံ တ အာစရိယဝါဒေ တ အတ္တနောမတိ တတိ။ တတ္ထ န တာဝ သုတ္တံ ဟောတိ ''သုတ္တံ နာမ သကလေ ဝိနယပိဋကေ ပါဠိ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣမဿ စ ဝစနဿ န ပါဠိဘူတတ္တာ။ န စ သုတ္တာနုလောမံ ''သုတ္တာနုလောမံ နာမ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅) ဝုတ္တတ္တာ ဣမဿ စ မဟာပဒေသဘာဝါဘာဝတော။ န စ အာစရိယဝါဒေ ''အာစရိယဝါဒေ နာမ ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ ပဉ္စဟိ အရဟန္တသတေဟိ ဌပိတာ ပါဠိဝိနိမုတ္တာ ဩက္ကန္တဝိနိစ္ဆယပ္ပဝတ္တာ အဋ္ဌကထာတန္တိ''တိ ဝစနတော ဣမဿ စ အဋ္ဌကထာဟဋ္ဌ ဘာဝါဘာဝတော။ န စ အတ္တနောမတိ ''အတ္တနောမတိ နာမ သုတ္တသုတ္တာနုလောမအာစရိယဝါဒေ မုဥ္စိတွာ အနုမာနေန အတ္တနော ဗုဒ္ဓိယာ နယဂ္ဂါဟေန ဥပဋ္ဌိတာကာရကထနံ, အပိစ သုတ္တန္တာဘိဓမ္မဝိနယဋ္ဌကထာသု အာဂတော သဗ္ဗောပိ ထေရဝါဒေ အတ္တနောမတိ နာမာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣမဿ စ အဋ္ဌကထာသု အာဂတတ္ထေရဝါဒဘာဝါဘာဝတော။

ကိတိ –

> ''စတုဗ္ဗိဓဉ္ဟိ ဝိနယံ၊ မဟာထေရာ မဟိဒ္ဓိကာ။
> နီဟရိတွာ ပကာသေသုံ၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ ပုရာ''တိ။ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅) –

ဝုတ္တေသု စတုဗ္ဗိဓဝိနယေသု အနန္တောဂဓတ္တာ ဣဒံ ဝစနံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၅၈၅) ဋီကာစရိယေန ''တံ ဝီမံသိတဗ္ဗ''န္တိ။ အထ တ ''နယဂ္ဂါဟေန ဥပဋ္ဌိတာကာရကထန''န္တိ ဣမိနာ လက္ခဏေန တေသံ တေသံ အာစရိယာနံ ဥပဋ္ဌိတာကာရဝသေန ကထနံ အတ္တနောမတိ သိယာ, ဧဝမ္ပိ ဝိစာရေတဗ္ဗမေဝ။ ''အတ္တနောမတိ အာစရိယဝါဒေ ဩတာရေတဗ္ဗာ။ သစေ တတ္ထ ဩတရတိ စေဝ သမေတိ စ, ဂဟေတဗ္ဗာ။ သစေ နေဝ ဩတရတိ န သမေတိ, န ဂဟေတဗ္ဗာ။ အယဉ္ဟိ အတ္တနောမတိ နာမ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ''တိ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅) ဝစနတော ဣမဿ စ ဝစနဿ အဋ္ဌကထာဝစနေ အနောတရဏတော အပ္ပဝိသနတော။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ ''သစဿ အပ္ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ဣဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ''တိ။

အပရော နယော – ကိံ ဣဒံ ဝစနံ ပါဠိဝစနံ တ အဋ္ဌကထာဝစနံ တ ဋီကာဝစနံ တ ဂဏ္ဌိပဒဝစနံ တတိ။ တတ္ထ န တာဝ ပါဠိဝစနံ, န အဋ္ဌကထာဝစနံ, န ဂဏ္ဌိပဒဝစနံ, အထ ခေါ ဋီကာဝစနန္တိ။ ဟောတု ဋီကာဝစနံ, သကဝစနံ တ ပရဝစနံ တ အဓိပ္ပေတဝစနံ တ အနဓိပ္ပေတဝစနံ တတိ။ တတ္ထ န သကဝစနံ ဟောတိ, အထ ခေါ ပရဝစနံ။ တေနာဟ ''ဝဒန္တီ''တိ။ န ဋီကာစရိယေန အဓိပ္ပေတဝစနံ ဟောတိ, အထ ခေါ အနဓိပ္ပေတဝစနံ။ တေနာဟ ''တံ ဝီမံသိတဗ္ဗ''န္တိ။ တေဟိ ပန အာစရိယေဟိ အတီတပရိဘောဂပစ္စဝေက္ခဏာတိ ဣဒံ အတီတပအဘောဂဝသေန ပစ္စဝေက္ခဏာ အတီတပရိဘောဂပစ္စဝေက္ခဏာတိ ပရိကပ္ပေတွာ အတီတတစကေန သဒ္ဒေန ယောဇေတွာ ကထံ ဘဝေယျ။ အတီတေ ပရိဘောဂေ အတီတပရိဘောဂေ, အတီတပရိဘောဂဿ ပစ္စဝေက္ခဏာ အတီတပရိဘောဂပစ္စဝေက္ခဏာတိ ဧဝံ ပန ကတေ အတီတပရိဘောဂဿ ပစ္စုပ္ပန္နသမီပတ္တာ ပစ္စုပ္ပန္နတစကေန သဒ္ဒေန ကထနံ ဟောတိ ယထာ တံ နဂရတော အာဂန္တွာ နိသိန္နံ ပုရိသံ ''ကုတော အာဂစ္ဆသီ''တိ ဝုတ္တေ ''နဂရတော အာဂစ္ဆာမီ''တိ ပစ္စုပ္ပန္နတစကသဒ္ဒေန ကထနံ။

ဝိနယသုတ္တန္တဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၃; ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၈) စ ''ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စီဝရံ ပဋိသေဝတီ''တိ ဝတ္တမာနဝစနေနေဝ ပါဌော ဟောတိ, န အတီတဝစနေန, အတီတပရိဘောဂေတိ စ ဣမဿမိံ ယေဝ ဒိဝသေ ပဌမဘာဂတော တာဒိကာလံ ဥပါဒါယ ပုရေဘတ္တာဒီသု ပရိဘောဂေ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, န ဟိယျော ပရိဘောဂေ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? အဋ္ဌကထာပမာဏေန။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၅) ''ပိဏ္ဍပါတော အာလောပေ အာလောပေ, တထာ အသက္ကောန္တေန ပုရေဘတ္တပစ္ဆာဘတ္တပုရိမယာမပစ္ဆိမယာမေသု။ သစဿ အပ္ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ဣဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ''တိ။ ဧတေန ပိဏ္ဍပါတံ အာလောပေ အာလောပေ ပစ္စဝေက္ခန္တော ဘောဇနကိရိယာယ အပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ မုခ္ခတော ပစ္စုပ္ပန္နပစ္စဝေက္ခဏာ ဟောတိ, ပုရေဘတ္တာဒီသု စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ပစ္စဝေက္ခန္တော ဘောဇနကိရိယာယ ပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ အတီတပစ္စဝေက္ခဏာ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ သာ ပန ပစ္စုပ္ပန္နသမီပတ္တာ ဝတ္တမာနဝစနေန ဝိဓီယတိ။ ယဒိ ဟိ ဟိယျော ပရိဘုတ္တာနိ အတီတပစ္စဝေက္ခဏေန ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာနိ သိယုံ, အတီတဒုတိယဒိဝသတတိယဒိဝသာဒိမာသသံဝစ္ဆရာဒိပရိဘုတ္တာနိပိ ပစ္စဝေက္ခိတ

ဗ္ဗာနိ သိယုံ, ဝေဠု သတိ ယထာဝုတ္တအဋ္ဌကထာဝစနံ နိရတ္ထကံ သိယာ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာဝစနမေဝ ပမာဏံ ကာတဗ္ဗံ။ ယထာဟ –

> ''ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မော ဝိနယော စ ဝုတ္တော။
> ယော တဿ ပုတ္တေဟိ တထေဝ ဉာတော။
> သော ယေဟိ တေသံ မတိမစ္စဇန္တာ။
> ယသ္မာ ပုရေ အဋ္ဌကထာ အကံသု။
>
> ''တသ္မာ ဟိ ယံ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။
> တံ ဝဇ္ဇယိတွာန ပမာဒလေခံ။
> သဗ္ဗမ္ပိ သိက္ခာသု သကာရဝါနံ။
> ယသ္မာ ပမာဏံ ဣဓ ပဏ္ဍိတာန''န္တိ။ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.ဂန္ထာရမ္ဘကထာ)။

ယသ္မာ စ သဗ္ဗာသဝသုတ္တာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၃) ဘဂဝတာ ဒေသိတကာလေ ဘိက္ခူကတ္တုကတ္တာ နာမယောဂတ္တာ ဝတ္တမာနပဌမပုရိသဝသေန ''ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စီဝရံ ပဋိသေဝတီ''တိ ဒေသိတာ, တဒနုကရဏေန ဘိက္ခူနံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ အတ္တကတ္တုကတ္တာ အမှဟယောဂတ္တာ ဝတ္တမာနဥတ္တမပုရိသဝသေန ''ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စီဝရံ ပဋိသေဝါမိ''တိ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ ဟောတိ, ''သီတဿ ပဋိဃာတာယာ''တိအာဒီနိ တဒတ္ထသမ္ပဒါနပဒါနိ စ ''ပဋိသေဝတိ, ပဋိသေဝါမိ''တိ ဝုတ္တပဋိသေဝနကိရိယာယမေဝ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ, တာနိ စ ကိရိယာပဒါနိ ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန တ ပစ္စုပ္ပန္နသမီပအတီတဝသေန တ ဝတ္တမာနဝိဘတ္တိယုတ္တာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နပရိဘုတ္တာနံ တ အတီတပရိဘုတ္တာနံ တ ပစ္စယာနံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ ''ပဋိသေဝါမိ''တိ ဝစနံ ဘဂဝတော ဝစနဿ အနုဂတတ္တာ ဥပပန္နမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အနုဝစနေပိ ဧဝံ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ – ''အဇ္ဇ ဟတော ပရိဘုတ္တံ သာယံ ပစ္စဝေက္ခန္တေန အဇ္ဇ ယံ မယာ စီဝရံ ပရိဘုတ္တန္တိအာဒိနာ အတီတဝသေန ပစ္စဝေက္ခဏာ ကာတဗ္ဗာ''တိ ယေ ဝဒန္တိ, တေ ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ – ကိံ ဘဝန္တော ဘဂဝတာ အတီတပရိဘုတ္တေသု အတီတဝသေန ပစ္စဝေက္ခဏာ ဒေသိတာတိ? န ဒေသိတာ။ ကထံ ဒေသိတာတိ? ''ပစ္စဝေက္ခတီ''တိ ပစ္စုပ္ပန္နဝသေနေဝ ဒေသိတာတိ။ ကိံ ဘောန္တော ဘဂဝတော ကာလေ အတီတပရိဘုတ္တေသု ပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထီတိ? အတ္ထိ။ အထ ကသ္မာ ဘဂဝတာ ပစ္စုပ္ပန္နဝသေနေဝ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဒေသိတာတိ? ပစ္စုပ္ပန္နသမီပဝသေန တ သာမညဝသေန တ ဒေသိတာတိ။ ဧဝံ သန္တေ ဘဂဝတော အနုကရဏေန ဣဒါနိပိ အတီတပရိဘုတ္တာနံ ပစ္စယာနံ ပစ္စုပ္ပန္နဝသေန ပစ္စဝေက္ခဏာ ကာတဗ္ဗာတိ။ ယေ ပန ဧဝံ ဝဒန္တိ ''ဟိယျော ပရိဘုတ္တာနမေဝ အတီတပစ္စဝေက္ခဏာ ကာတဗ္ဗာ, န အဇ္ဇ ပရိဘုတ္တာနံ, တေသံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နပစ္စဝေက္ခဏာယေဝါ''တိ, တေ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗာ – ကိံ ဘောန္တော ယထာ တုမှေဟ ဝဒန္တိ, ဧဝံ ဟဋ္ဌိယံ အတ္ထီတိ? နတ္ထိ။ အဋ္ဌကထာယံ အတ္ထီတိ? နတ္ထိ။ ဧဝံ သန္တေ သာဋ္ဌကထေသု တေပိဋကေသု ဗုဒ္ဓဝစနေသု အသံဝိဇ္ဇမာနံ တုမှာကံ ဝစနံ ကထံ ပစ္စေတဗ္ဗန္တိ? အာစရိယပရမ္ပရာဝသေန။ ဟောတု တုမှာကံ အာစရိယလဒ္ဓိဝသေန ကထနံ, ကာလော နာမ တိဝိဓော အတီတော အနာဂတော ပစ္စုပ္ပန္နောတိ။ တတ္ထ ပရိနိဋ္ဌိတကိရိယာ အတီတော နာမ, အဘိမုခကိရိယာ အနာဂတော နာမ, အာရဒ္ဓအနိဋ္ဌိတကိရိယာ ပစ္စုပ္ပန္နော နာမ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

> ''အာရဒ္ဓာနိဋ္ဌိတော ဘာဝေါ၊ ပစ္စုပ္ပန္နော သုနိဋ္ဌိတော။
> အတီတာနာဂတုပ္ပာဒ-မပ္ပတ္တာဘိမုခါ ကိရိယာ''တိ။

တတ္ထ အဇ္ဇ တ ဟောတု ဟိယျော တ တတော ပုဗ္ဗေ တ, ပရိဘုတ္တပစ္စယော သုပရိနိဋ္ဌိတဘုဉ္ဇနကိရိယတ္တာ အတီတော နာမ။ တတ္ထ ဟိယျော တ တတော ပုဗ္ဗေ တ ပရိဘုတ္တပစ္စယော အတိက္ကန္တအရုဏုဂ္ဂမနတ္တာ န ပစ္စဝေက္ခဏာရဟော, ပစ္စဝေက္ခိတောပိ အပ္ပစ္စဝေက္ခိတောယေဝ ဟောတိ, ဣဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ ''သစဿ အပ္ပစ္စဝေက္ခတောဝ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ဣဏပရိဘောဂဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီ''တိ။ အဇ္ဇေဝ ပန စီဝရစ္ဆ သေနာသနစ္ဆ ပရိဘောဂေ ပရိဘောဂေ, ပိဏ္ဍပါတံ အာလောပေ အာလောပေ, ဘေသဇ္ဇံ ပဋိဂ္ဂဟ

ဏော ပရိဘောဂေ စ ပစ္စဝေက္ခဏာ အပရိနိဋ္ဌိတဘုဉ္ဇနကိရိယတ္တာ ပစ္စုပ္ပန္နပရိဘုတ္တပစ္စဝေက္ခဏာ နာမ ဟော တိ။ ပုရေ ပရိဘုတ္တံ တဝော ပဏ္ဍာ စတူသု ကောဋ္ဌာသေသု ပစ္စဝေက္ခဏော သုပရိနိဋ္ဌိတဘုဉ္ဇနကိရိယတ္တာ အတီ တပရိဘုတ္တပစ္စဝေက္ခဏာ နာမ ဟောတိ။ ဧတ္တကံ ပစ္စဝေက္ခဏာယ ခေတ္တံ, န တတော ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍာ တ။ ယထာ ဟ အဋ္ဌကထာယံ "သီလဝတော အပ္ပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ ဣဏပရိဘောဂေ နာမ။ တသ္မာ စီဝရံ ပရိဘောဂေ ပရိ ဘောဂေ။ပေ.။ ဘေသဇ္ဇသ္သ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ပရိဘောဂေပိ သတိပစ္စယတာ ဝဋ္ဋတီ"တိ, တသ္မာ ဟိယျော ပရိဘုတ္တ သ္သ ဣဏပရိဘောဂတ္တာ တံ အနာမသိတ္ဝာ အဇ္ဇ ပရိဘုတ္တေသု အတီတပစ္စုပ္ပန္နေသု ဘာဂဝတော ဝစနသ္သ အနု ကရဏေန ဝတ္တမာနဝိဘတ္တိယုတ္တေန "ပဋိသေဝာမိ"တိ ကိရိယာပဒေန ပစ္စဝေက္ခဏာ သူပပန္နာ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ ဗာ။ ဤဒိသပစ္စဝေက္ခဏမေဝ သန္ဓာယ ဝိမတိဝိနောဒနိယာဒီသု (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၈၅) "ပစ္စယသန္နိဿိတသီလသ္သ အတီ တပစ္စဝေက္ခဏာယ ဝိသုဇ္ဈနတော"တိ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလသ္သ သုဒ္ဓိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေနေဝ ပသင်္ဂေန သဗ္ဗာပိ သုဒ္ဓိယော ဒဿေတုံ **"စတုဗ္ဗိဓာ ဟိ သုဒ္ဓီ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သုဇ္ဈတိ ဧတာယာတိ သုဒ္ဓိ, ယထာဓမ္မံ ဒေသနာဝ သုဒ္ဓိ **ဒေသနာသုဒ္ဓိ** ။ ဝုဋ္ဌာနသ္သပိ စေတ္ထ ဒေသနာယ ဧဝ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဆိန္နမူလာပတ္တီနံ ပန အဘိက္ခုတာပဋိညာယေဝ ဒေသနာ။ အဓိဋ္ဌာနဝိသိဋ္ဌော သံဝရောဝ သုဒ္ဓိ **သံဝရသုဒ္ဓိ** ။ ဓမ္မေန သမေန ပစ္စယာနံ ပရိယေဋ္ဌိ ဧဝ သုဒ္ဓိ **ပရိယေဋ္ဌိသု ဒ္ဓိ**။ စတူသု ပစ္စယေသု ဝုတ္တဝိဓိနာ ပစ္စဝေက္ခဏာဝ သုဒ္ဓိ **ပစ္စဝေက္ခဏာသုဒ္ဓိ** ။ ဧသ တာဝ သုဒ္ဓီသု သမာသနယော။ သုဒ္ဓိမန္တေသု သီလေသု ပန ဒေသနာ သုဒ္ဓိ ဧတဿာတိ **ဒေသနာသုဒ္ဓိ** ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **န ပုနေဝံ ကရိ ဿာမီတိ** ဧတ္ထ **ဧဝန္တိ** သံဝရဘေဒံ သန္ဓာယာဟ။ **ပဟာယာ**တိ ဝဇ္ဇေတွာ, အကတွာတိ အတ္ထော။ ဝိမတိဝိနောဒနိ ယံ ပန "သုဇ္ဈတိ ဒေသနာဒီဟိ, သောဓီယတီတိ တ သုဒ္ဓိ, စတုဗ္ဗိဓသီလံ။ တေနာဟ **'ဒေသနာယ သုဇ္ဈနတော'** တိအာဒိ။ ဧတ္ထ ဒေသနာဂ္ဂဟဏေန ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဆိန္နမူလာနံ အဘိက္ခုတာပဋိညာပိ သင်္ဂဟိတာ။ ဆိန္နမူလာပတ္တိနမ္ပိ ဟိ ဟာရာဇိ ကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနေန ဟေဋ္ဌာပရိရက္ခိတံ ဘိက္ခုသီလံ ဝိသုဒ္ဓံ နာမ ဟောတိ။ တေန တေသံ မဂ္ဂပဋိလာဘောပိ သမ္ဘဝ တီ"တိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ ဒေသီယတိ ဥစ္စာရီယတီတိ **ဒေသနာ,** ဒိသီ ဥစ္စာရဏေတိ ဓာတု, ဒေသီယတိ ဉာပီယတိ ဧတာယာတိ တ **ဒေသနာ,** ဒိသ ပေက္ခနေတိ ဓာတု။ ဥဘယထာပိ ဝိရတိပဓာနကုသလစိတ္တသမုဋ္ဌိတော ဒေသနာဝစီဘေဒသဒ္ဒော။ သံဝရ ဏံ **သံဝရော,** သံ-ပုဗ္ဗ ဝရ သံဝရဏေတိ ဓာတု, သတိပဓာနော စိတ္တုပ္ပာဒော။ ပရိယေသနာ **ပရိယေဋ္ဌိ,** ပရိ-ပုဗ္ဗ ဣသ ပရိ ယေသနေတိ ဓာတု, ဝီရိယပဓာနော စိတ္တုပ္ပာဒော။ ပဋိ ပုနပ္ပုနံ ဩကဟေတွာ ဣက္ခနာ **ပစ္စဝေက္ခဏာ,** ပဋိ-ပုဗ္ဗ အဝ- ပုဗ္ဗ ဣက္ခ ဒဿနင္ကေသူတိ ဓာတု, ပညာပဓာနော စိတ္တုပ္ပာဒော။ တေသု ဒေသနာယ ဝစီဘေဒသဒ္ဒဘာဝတော ဝစီ ဘေဒံ ကာတုံ အသက္ကောန္တဿ စ ဒုတိယကံ အလဘန္တဿ စ န သမ္ဘဝတိ, သေသာ ပန စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တဘာဝ တော ဝစီဘေဒံ ကာတုံ အသက္ကောန္တဿပိ ဒုတိယကံ အလဘန္တဿပိ သမ္ဘဝန္တိ ဧဝ, တသ္မာ ဂိလာနာဒိကာ လေသု ပစ္စဝေက္ခဏာဟင်္ဂ ပဋိတုမသက္ကောန္တေနပိ အတ္တံ မနသိ ကတွာ စိတ္တေနေဝ ပစ္စဝေက္ခဏာ ကာတဗ္ဗာ တိ။

အတဗ္ဗဋ္ဌေန အယံ, တံ အာဒိယန္တီတိ **အယာအ,** အနနုညာတေသု သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပရိဘောကဘာဝတော အနုညာ တေသုယေဝ စ ပရိဘောဂသဗ္ဗာဝဘာဝတော ဘိက္ခုပုဟိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗပစ္စယာ ဘာဂဝတော သန္တကာ။ **ဓမ္မအယာဒသု တ္တဋ္ဌေတ္ထ သာဓကေန္တိ** "ဓမ္မအယာအ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ, မာ အာမိသအယာအ , အတ္ထိ မေ တုမ္ဟေသု အနု ကမ္ပာ, ကိန္တိ မေ သာဝကာ ဓမ္မအယာအ ဘဝေယျုံ, နော အာမိသအယာအ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တံ ဓမ္မအယာဒသုတ္တဉ္စ (မ. နိ. ၁.၂၉) ဧတ္ထ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ သာဓကံ။ အဝီတရာကနံ တဏှာဟာဝသီကတာယ ပစ္စယပရိဘောဂေ သာမိဘာဝေ နတ္ထိ, တဒဘာဝေန ဝီတရာကနံ တတ္ထ သာမိဘာဝေ ယထာရုစိ ပရိဘောဂသဗ္ဗာဝတော။ တထာ ဟိ တေ ပဋိကူလမ္ပိ အပ္ပဋိကူလာကာရေန အပ္ပဋိကူလမ္ပိ ပဋိကူလာကာရေန တဒုဘယမ္ပိ ဝဇ္ဇေတွာ အဇ္ဈုပေက္ခဏာကာရေန ပစ္စယေ ပရိ ဘုဉ္ဇန္တိ, အယကာနဉ္စ မနောရထံ ပရိပူရေန္တိ။ တေနာဟ **"တေ ဟိ တဏှာယ အသဿံ အတီတတ္တာ သာမိနော ဟုတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တီ"**တိ။ ယော ပနာယံ သီလဝတော ပုထုဇ္ဇနဿ ပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ, သော ဣဏပရိဘောဂ ဿ ပစ္စနီကတ္တာ အာနဏျပရိဘောဂေ နာမ ဟောတိ။ ယထာ ပန ဣဏာယိကော အတ္တနော ရုစိယာ ဣစ္ဆိတံ ဒေသံ ဂ န္တုံ န လဘတိ, ဧဝံ ဣဏပရိဘောဂယုတ္တော လောကတော နိဿရိတုံ န လဘတီတိ တပ္ပဋိပက္ခတ္တာ သီလဝတော ပစ္ စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ အာနဏျပရိဘောဂေတိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ နိပ္ပရိယာယတော စတုပရိဘောဂဝိနိမုတ္တော ဝိသုံ

ယေတယံ ပရိဘောဂေကေတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, သော ဣဓ ဝိသုံ န ဝုတ္တော, အယဇ္ဈပရိဘောဂေယေဝ တ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီတိ။ သီလတပိ ဟိ ဣမာယ သိက္ခာယ သမန္နာဂတတ္တာ သေက္ခောတွေဝဝ ဝုစ္စတိ။

သဗ္ဗေသ န္တိ အရိယာနံ ပုထုဇ္ဇနာနဥ္စ။ ကထံ ပုထုဇ္ဇနာနံ ဣမေ ပရိဘောဂ သမ္ဘဝန္တီတိ? ဥပစာရဝသေန။ ယော ဟိ ပုထုဇ္ဇနဿပိ သလ္လေခပဋိပတ္တိယံ ဌိတဿ ပစ္စယဂေဓံ ပဟာယ တတ္ထ အနုပလိတ္တေန စိတ္တေန ပရိဘောဂေ, သော သာမိပရိဘောဂေ ဝိယ ဟောတိ။ သီလဝတော ပန ပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေ အယဇ္ဈပရိဘောဂေ ဝိယ ဟောတိ အယကာနံ မနောရထဿာဝိရာဓနေတော။ တေန ဝုတ္တံ "အယဇ္ဈပရိဘောဂေယေဝ တ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ"တိ။ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနဿ ပရိဘောဂေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ တဿ သေက္ခသင်္ဂဟတော။ သေက္ခသုတ္တ ဥ ဟောတဿ (အ. နိ. ၃.၈၆) အတ္ထဿ သာဓကံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၈၅) ပန "အတဗ္ဗဒ္ဓေန အယံ, တံ အာဒိယန္တီတိ **အယာအာ။ သတ္တန္နံ သေက္ခာနန္တိ** ဧတ္ထ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနာပိ သင်္ဂဟိတာ တေသံ အာနဏျပရိဘောဂဿ အယဇ္ဈပရိဘောဂေ သင်္ဂဟိတတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဓမ္မအယာဒသုတ္တ** န္တိ "ဓမ္မအယာအာ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘဝထ, မာ အာမိသအယာအာ"တိအာဒိနာ ပဝတ္တံ သုတ္တံ (မ. နိ. ၁.၂၉)။ တတ္ထ "မာ မေ အာမိသအယာအာတိ ဧဝံ မေ-သဒ္ဒံ အာနေတွာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝဥ္ဟိ ယထာဝုတ္တတ္ထသာဓကံ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ မေ မမ အာမိသအယာအာ စတုပစ္စယဘာဂိကာတိ ဘဂဝတော သမ္ဗန္ဓဘူတဿ သမ္ဗန္ဓီဘူတာ ပစ္စယာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ အယကေဟိ ဒိန္နာပိ ပစ္စယာ ဘဂဝတာ အနုညာတတ္တာ ဘဂဝတော ပစ္စယာယေဝ ဟောန္တီတိ တေသံ အတ္ထဿ ဓမ္မအယာဒသုတ္တံ သာဓကံ ဟောတီတိ အတ္ထောတိ ဝုတ္တံ။

လဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂေ နာမ လဇ္ဇိဿ သန္တကံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂေ။ **အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိ** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အလဇ္ဇီ နာမ နတ္ထီ** တိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေသုယေဝ အာသင်္ကာ န ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ **အတ္တနော ဘာရဘူတာ** သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော။ တေပိ နိတရေတဗ္ဗာတိ ယော ပဿတိ, တေန နိတရေတဗ္ဗာတိ ဟဇ္ဇော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန **"ယောပိ အတ္တနော ဘာရဘူတေန အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂံ ကရောတိ, သောပိ နိတရေတဗ္ဗော"**တိ ဟဇ္ဇော ဒိဿတိ, တထာပိ အတ္ထတော ဥဘယထာပိ ယုဇ္ဇတိ။ အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယောပိ အလဇ္ဇိဘာဝတော နိတရေတဗ္ဗာ။ အလဇ္ဇီဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီဟိ ဧကသမ္ဘောဂံ ကရောန္တာ အညေပိ နိတရေတဗ္ဗာဝ။
သစေ န ဩရမတိ, အယမ္ပိ အလဇ္ဇီယေဝ ဟောတီ တိ ဧတ္ထ ဧဝံ နိတရိတော သော ပုဂ္ဂလော အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂတော ဩရမတိ ဝိရမတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ဩရမတိ, အယမ္ပိ အလဇ္ဇီယေဝ ဟောတိ, တေန သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂံ ကရောန္တော သောပိ အလဇ္ဇီယေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ တေန ဝုတ္တံ **"ဧဝံ ဧကော အလဇ္ဇီ အလဇ္ဇိသတမ္ပိ ကရောတီ"**တိ။ **အဓမ္မိယော** တိ အနေသနာဒီဟိ ဥပ္ပန္နော။ **ဓမ္မိယော** တိ ဘိက္ခာစရိယာဒီဟိ ဥပ္ပန္နော။ **သင်္ဃဿေဝ ဒေတီ**တိ ဘတ္တံ အဂ္ဂဟေတွာ အတ္တနာ လဒ္ဓသလာကံယေဝ ဒေတိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန **"လဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂေ** တိ ဓမ္မာမိသဝသေန မိဿီဘာဝတော။ **အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိ** န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အလဇ္ဇီ နာမ နတ္ထီ** တိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌေသု အာသင်္ကာ နာမ န ကာတဗ္ဗာ, ဒိဋ္ဌသုတာဒိကာရဏေ သတိ ဧဝ ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။ **အတ္တနော ဘာရဘူတာ** သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော။ **သစေ န ဩရမတီ**တိ အဂတိဂမနဝသေန ဓမ္မာမိသပရိဘောဂတော န ဩရမတိ။ **အာပတ္တိ နာမ နတ္ထီ** တိ ဣဒံ အလဇ္ဇိနံ ဓမ္မေနုပ္ပန္နပစ္စယံ ဓမ္မကမ္မဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေသမ္ပိ ဟိ ကုလဒူသနာဒိသမုပ္ပန္နံ ပစ္စယံ ပရိဘုဥ္ဇန္တာနံ ဝဂ္ဂကမ္မာဒိ နိ ကရောန္တာနဥ္စ အာပတ္တိ ဧဝ။ **'ဓမ္မိယာဓမ္မိယပရိဘောဂေ ပစ္စယဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော'** တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟေဋ္ဌာ လဇ္ဇိပရိဘောဂလဇ္ဇိပရိဘောဂ ပစ္စယဝသေန ဧကကမ္မာဒိဝသေန စ ဝုတ္တာ ဧတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၅-၃၈၆) စောဒကစုဒိတကဘာဝေ ဌိတာ ဒွေဝ အလဇ္ဇိနော ဓမ္မပရိဘောဂမ္ပိ သန္ဓာယ 'ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂ ဟုတွာ ဇီဝထာ'တိ ဝုတ္တာ တေသံ အညမညံ ဓမ္မာမိသာပရိဘောဂေ ဝိရောဓာဘာဝာ။ လဇ္ဇိနမေဝ ဟိ အလဇ္ဇိနာ သဟ တဒုဘယပရိဘောဂေ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။

သစေ ပန လဇ္ဇီ အလဇ္ဇိံ ပဂ္ဂဏှာတိ။ပေ။ အန္တရဓာပေတီ တိ ဧတ္ထ ဧဝလံ ပဂ္ဂဏှိတုကာမတာယ ဧဝံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဓမ္မဿ ပန သာသနဿ သောတူနဥ္စ အနုဂ္ဂဟတ္ထာယ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပုရိမနယေန

“သော အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣမဿ အာပတ္တိယေဝါတိ ဝဒန္တိ။ ဥဒ္ဒေသဂ္ဂဟဏာဒိနာ ဓမ္မဿ ပရိဘောဂေါ **ဓမ္မပရိဘောဂေါ**။ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန ဂဏှန္တဿ အာပတ္တိယာ အဘာဝေပိ ထေရော တဿ အလဇ္ဇိဘာဝံယေဝ သန္ဓာယ **“ဟဟေ ကိရာယ”**န္တိအာဒိမာဟ။ **တဿ ပန သန္တိကေ**တိ မဟာရက္ခိတတ္ထေရဿ သန္တိကေ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၈၅) ပန ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝိတ္ထာရတော ဝိနိစ္ဆိတံ။ ကထံ? **ဓမ္မပရိဘောဂေ**တိ “ဧကကမ္မံ ဧကုဒ္ဒေသော”တိအာဒိနာ ဝုတ္တသံဝါသော စေဝ နိဿယဂ္ဂဟဏာဒိကော သဗ္ဗော နိရာမိသပရိဘောဂေါ စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **“န သော အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော”**တိ ဝုတ္တတ္တာ လဇ္ဇိနော အလဇ္ဇိပဂ္ဂဟေ အာပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣတရောပီ**တိ လဇ္ဇီပိ။ တဿာပိ အတ္တာနံ ပဂ္ဂဏှန္တဿ အလဇ္ဇိနော, ဣမိနာ စ လဇ္ဇိနော ဝဏ္ဏဘဏနာဒိလာဘံ ပဋိစ္စ အာမိသဂရုကတာယ ဝါ ဂေဟဿိတပေမေန ဝါ တံ အလဇ္ဇိံ ပဂ္ဂဏှန္တော လဇ္ဇီ သာသနံ အန္တရဓာပေတိ နာမာတိ ဒဿေတိ။ ဧဝံ ဂဟဋ္ဌာဒီသု ဥပတ္ထမ္ဘိတော အလဇ္ဇီ ဗလံ လဘိတွာ ပေသလေ အဘိဘဝိတွာ နစိရဿေဝ သာသနံ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ ကရောတီတိ။

ဓမ္မပရိဘောဂေပိ တတ္ထ ဝဋ္ဋတီတိ ဣမိနာ အာမိသပရိဘောဂတော ဓမ္မပရိဘောဂေါဝ ဂရုကော, တသ္မာ အတိဝိယ အလဇ္ဇိဝိဝေကေန ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ “ဓမ္မာနုဂ္ဂဟေန ဥဂ္ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ အလဇ္ဇုဿန္နတာယ သာသနေ ဩသက္ကန္တေ, လဇ္ဇီသု စ အပ္ပဟောန္တေသု အလဇ္ဇိံ ပကတတ္တံ ဂဏပူရကံ ဂဟေတွာ ဥပသမ္ပဒါဒိကရဏေန စေဝ ကေစိ အလဇ္ဇိနော ဓမ္မာမိသပရိဘောဂေန သင်္ဂဟေတွာ ဝါ သေသာလဇ္ဇိဂဏဿ နိဂ္ဂဟေန စ သာသနံ ပဂ္ဂဏှိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။

ကေစိ ပန “ကောဋိယံ ဌိတော ဂန္ထောတိ ဝုတ္တတ္တာ ဂန္ထပရိယာပုဏနမေဝ ဓမ္မပရိဘောဂေါ, န ဧကကမ္မာဒိ, တသ္မာ အလဇ္ဇီဟိ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထာဒိကံ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, အာပတ္တိ နတ္ထီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, ဧကကမ္မာဒီသု ဗဟူသု ဓမ္မပရိဘောဂေသု အလဇ္ဇိနာပိ သဒ္ဓိံ ကတ္တဗ္ဗာဝတ္ထာယုတ္တံ ဓမ္မပရိဘောဂံ ဒဿေတုံ ဣဓ နိဒဿနဝသေန ဂန္ထဿေဝ သမုဒ္ဓဋတ္တာ။ န ဟိ ဧကကမ္မာဒိကော ဝိဓိ ဓမ္မပရိဘောဂေါ န ဟောတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ အနာမိသတ္တာ ဓမ္မာမိသေသု အပရိယာပန္နဿ စ ကဿစိ အဘာဝါ။ တေနေဝ အဋ္ဌသာလိနိယံ ဓမ္မပဋိသန္ထာရကထာယံ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၃၅၁) “ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေတဗ္ဗံ, ဓမ္မော ဝါစေတဗ္ဗော။ပေ.။ အဗ္ဘာနဝုဋ္ဌာနမာနတ္တပရိဝါသာ ဒါတဗ္ဗာ, ပဗ္ဗဇ္ဇာရဟော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပဒါရဟော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ပေ.။ အယံ ဓမ္မပဋိသန္ထာရော နာမာ”တိ ဧဝံ သင်္ဃကမ္မာဒိပိ ဓမ္မကောဋ္ဌာသေ ဒဿိတံ။ တေသု ပန ဓမ္မကောဋ္ဌာသေသု ယံ ဂဏပူရကာဒိဝသေန အလဇ္ဇိနော အပေက္ခိတွာ ဥပေါသထာဒိ ဝါ တေသံ သန္တိကာ ဓမ္မုဂ္ဂဟဏနိဿယဂ္ဂဟဏာဒိ ဝါ ကရီယတိ, တံ ဓမ္မော စေဝ ပရိဘောဂေါ စာတိ ဓမ္မပရိဘောဂေါတိ ဝုစ္စတိ, ဧတံ တထာရူပပစ္စယံ ဝိနာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ကရောန္တဿ အလဇ္ဇိပရိဘောဂေါ စ ဟောတိ ဒုက္ကဋဉ္စ။ ယံ ပန အလဇ္ဇိသတံ အနပေက္ခိတွာ တဇ္ဇနီယာဒိနိဂ္ဂဟကမ္မံ ဝါ ပရိဝါသာဒိဥပကာရကမ္မံ ဝါ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒါနာဒိ ဝါ ကရီယတိ, တံ ဓမ္မော ဧဝ, နော ပရိဘောဂေါ, ဧတံ အနုရူပါနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, အာမိသဒါနေ ဝိယ အာပတ္တိ နတ္ထိ။ နိဿယဒါနမ္ပိ တေရသသမ္မုတိဒါနာဒိ စ ဝတ္တပဋိပတ္တိသာဒိယနာဒိပရိဘောဂဿပိ ဟေတုတ္တာ န ဝဋ္ဋတိ။

ယော ပန မဟာအလဇ္ဇီ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထုသာသနံ ကရောတိ, တဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ ဥပသမ္ပဒါဒိဥပကာရကမ္မမ္ပိ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒါနာဒိ စ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အာပတ္တိ ဧဝ ဟောတိ, နိဂ္ဂဟကမ္မမေဝ ကာတဗ္ဗံ။ တေနေဝ အလဇ္ဇိပဂ္ဂဟောပိ ပဋိက္ခိတ္တော။ ဓမ္မာမိသပရိဘောဂဝိဝဇ္ဇနေနပိ ဟိ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟောဝ အဓိပ္ပေတော, သော စ ပေသလာနံ ဖာသုဝိဟာရသဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိဝိနယာနုဂ္ဂဟာဒိအတ္ထာယ တေဒတ္ထတ္တာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ, တသ္မာ ယံ ယံ ဒုမ္မင်္ကူနံ ဥပတ္ထမ္ဘာယ, ပေသလာနံ အဖာသုဝိဟာရာယ, သဒ္ဓမ္မပရိဟာနာဒိအတ္ထာယ ဟောတိ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ ပရိဘောဂေါ ဝါ ဟောတု အပရိဘောဂေါ ဝါ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ကရောန္တာ သာသနံ အန္တရဓာပေန္တိ, အာပတ္တိဉ္စ အာပဇ္ဇန္တိ, ဓမ္မာမိသပရိဘောဂေသု စေတ္ထ အလဇ္ဇီဟိ ဧကကမ္မာဒိဓမ္မပရိဘောဂေါ ဧဝ ပေသလာနံ အဖာသုဝိဟာရာယ သဒ္ဓမ္မပရိဟာနာဒိအတ္ထာယ ဟောတိ, န တထာ အာမိသပရိဘောဂေါ။ န ဟိ အလဇ္ဇီနံ ပစ္စယပရိဘောဂမတ္တေန ပေသလာနံ အဖာသုဝိဟာရာဒိ ဟောတိ, ယထာဝုတ္တဓမ္မပရိဘောဂေန ပန ဟောတိ။ တပ္ပရိဝဇ္ဇနေန စ ဖာသုဝိဟာရာဒယော။ တထာ ဟိ ကတသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမာ အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလာ ဥပေါသထာဒီသု ပဝိဋ္ဌာ “တုမှေဟ ကာ

ယဒွါရေ စေဝ ဝစီဒွါရေ စ ဝီတိက္ကမံ ကရောထာ"တိအာဒိနာ ဘိက္ခူဟိ ဝတ္တဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ ယထာ ဝိနယဋ္ဌ အတိဋ္ဌန္တာ သင်္ဃတော ဗဟိကရဏာဒိဝသေန သုဋ္ဌု နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ, တထာ အကတွာ တေဟိ သဟ သံဝသန္တာပိ အလဇ္ဇိနောဝ ဟောန္တိ "ကောပိ အလဇ္ဇီ အလဇ္ဇိသတမ္ပိ ကရောတီ"တိအာဒိဝစနတော (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၅)။ ယဒိ ဟိ တေ ဧဝံ အနိဂ္ဂဟိတာ သိယုံ, သင်္ဃေ ကလဟာဒီ ဝဍ္ဎေတွာ ဥပေါသထာဒိသာမဂ္ဂိကမ္မပဋိဗာဟနာဒိနာ ပေသလာနံ အဖာသုံ ကတွာ ကမေန တေ ဒေဝဒတ္တဝဇ္ဇိပုတ္တကာဒယော ဝိယ ပရိသံ ဝဍ္ဎေတွာ အတ္တနော ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ ဓမ္မတော ဝိနယတော ဒီပေန္တာ သင်္ဃဘေဒာဒိမ္ပိ ကတွာ န စိရဿေဝ သာသနံ အန္တရဓာပေယျုံ။ တေသု ပန သင်္ဃတော ဗဟိကရဏာဒိဝသေန နိဂ္ဂဟိတေသု သဗ္ဗောပိ အယံ ဥပဒ္ဒဝေါ န ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှိ "ဒုဿီလပုဂ္ဂလေ နိဿာယ ဥပေါသထော န တိဋ္ဌတိ, ပဝါရဏာ န တိဋ္ဌတိ, သင်္ဃကမ္မာနိ န ပဝတ္တန္တိ, သာမဂ္ဂီ န ဟောတိ။ပေ.။ ဒုဿီလေသု ပန နိဂ္ဂဟိတေသု သဗ္ဗောပိ အယံ ဥပဒ္ဒဝေါ န ဟောတိ, တတော ပေသလာ ဘိက္ခူ ဖာသု ဝိဟရန္တီ"တိ, တသ္မာ ဧကကမ္မာဒိဓမ္မပရိဘောဂေနေဝ အာမိသပရိဘောဂတောပိ အတိဝိယ အလဇ္ဇီဝိဝဇ္ဇနေန ကာတဗ္ဗော, အာပတ္တိကရော စ သဒ္ဓမ္မပရိဟာနိဟေတုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ "ဥပေါသထော န တိဋ္ဌတိ, ပဝါရဏာ န တိဋ္ဌတိ, သင်္ဃကမ္မာနိ န ပဝတ္တန္တီ"တိ ဧဝံ အလဇ္ဇီဟိ သဒ္ဓိံ သင်္ဃကမ္မာကရဏဿ အဋ္ဌကထာယံ ပကာသိတတ္တာပိ စေတံ သိဇ္ဈတိ။ တထာ ပရိဝတ္တလိင်္ဂဿ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂစ္ဆန္တဿ ပဋိပတ္တိကထာယံ "အာရာမိကာ စ ဟောန္တိ သင်္ဂါဟိကာ လဇ္ဇိနိယော, တာ ကောပေတွာ အညတ္ထ န ဂန္တဗ္ဗံ။ ဂစ္ဆတိ စေ, ဂါမန္တရနဒီပါရရတ္တိဝိပ္ပဝါသဂဏမှာ ဩဟီယနာပတ္တီဟိ န မုစ္စတိ။ပေ.။ အလဇ္ဇိနိယော ဟောန္တိ, သင်္ဂဟံ ပန ကရောန္တိ, တာပိ ပရိစ္စဇိတွာ အညတ္ထ ဂန္တုံ လဗ္ဘတီ"တိ ဧဝံ အလဇ္ဇိနီသု ဒုတိယိကာဂဟဏာဒီသု သံဝါသာပတ္တိပရိဟာရာယ နဒီပါရာဂမနာဒိဂရုကာပတ္တိဋ္ဌာနာနံ အနုညာတတ္တာ တတောပိ အလဇ္ဇိသံဝါသာပတ္တိ ဧဝ သဒ္ဓမ္မပရိဟာနိယာ ဟေတုဘူတော ဂရုကတရာတိ ဝိညာယတိ။ န ဟိ လဟုကာပတ္တိဋ္ဌာနံ ဝါ အနာပတ္တိဋ္ဌာနံ ဝါ ပရိဟရိတုံ ဂရုကာပတ္တိဋ္ဌာနဝီတိက္ကမံ အာစရိယာ အနုဇာနန္တိ။ တထာ အသံဝါသပဒဿ အဋ္ဌကထာယံ "သဗ္ဗေဟိပိ လဇ္ဇိပုဂ္ဂလေဟိ သမံ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော သမသိက္ခာတာ နာမ။ ဧတ္ထ ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ လဇ္ဇိနော ဧတေသု ကမ္မာဒီသု သဟ ဝသန္တိ, န ဧကောပိ တတော ဗဟိဒ္ဓါ သန္ဒိဿတိ, တသ္မာ တာနိ သဗ္ဗာနိပိ ဂဟေတွာ ဧသော သံဝါသော နာမာ"တိ ဧဝံ လဇ္ဇီဟေဝ ဧကကမ္မာဒိသံဝါသော ဝဋ္ဋတီတိ ပကာသိတော။

ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ အသံဝါသိကေသု အလဇ္ဇီ န ဂဟိတောတိ? နာယံ ဝိရောဓော, ယေ ဂဏပူရကေ ကတွာ ကတံ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ, တေသံ ပါရာဇိကာဒိအပကတတ္တာနညေဝ အသံဝါသိကတ္တေန ဂဟိတတ္တာ။ အလဇ္ဇိနော ပန ပကတတ္တဘူတာပိ သန္တိ, တေ စေ ဂဏပူရကာ ဟုတွာ ကမ္မံ သာဓေန္တိ, ကေဝလံ ကတွာ အဂတိဂမနေန ကရောန္တာနံ အာပတ္တိကရာ ဟောန္တိ သဘာဂါပတ္တိအာပန္နာ ဝိယ အညမညံ။ ယသ္မာ အလဇ္ဇိတဉ္စ လဇ္ဇိတဉ္စ ပုထုဇ္ဇနာနံ စိတ္တက္ခဏပဋိဗဒ္ဓံ, န သဗ္ဗကာလိကံ။ သဉ္စိစ္စ ဟိ ဝီတိက္ကမစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ အလဇ္ဇိနော "န ပုန ဤဒိသံ ကရိဿာမီ"တိ စိတ္တေန လဇ္ဇိနော ဟောန္တိ။

တေသု စ ယေ ပေသလေဟိ ဩဝဒိယမာနာပိ န ဩရမန္တိ, ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တိ, တေ ဧဝ အသံဝါသိတဗ္ဗာ, န ဣတရေ လဇ္ဇိဓမ္မေ ဩက္ကန္တတ္တာ, တသ္မာပိ အလဇ္ဇိနော အသံဝါသိကေသု အဂဏေတွာ တပ္ပရိဝဇ္ဇနတ္ထံ သောဓေတွာဝ ဥပေါသထာဒိကရဏံ အနုညာတံ။ တထာ ဟိ "ပါရိသုဒ္ဓိံ အာယသ္မန္တော အာရောစေထ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမီ"တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၃၄) အပရိသုဒ္ဓာယ ပရိသာယ ဥပေါသထကရဏဿ အယုတ္တတာ ပကာသိတာ, "ယဿ သိယာ အာပတ္တိ, သော အာဝိကရေယျ။ပေ.။ ဖာသု ဟောတီ"တိ (မဟာဝ. ၁၃၄) ဧဝံ အလဇ္ဇိမ္ပိ လဇ္ဇိဓမ္မေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဥပေါသထကရဏပ္ပကာရော စ ဝုတ္တော, "ကစ္စိတ္ထ ပရိသုဒ္ဓါ။ပေ.။ ပရိသုဒ္ဓေတ္ထာယသ္မန္တော"တိ (ပါရာ. ၂၃၃) စ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထေ "ပရိသုဒ္ဓေါ အဟံ, ဘန္တေ, ပရိသုဒ္ဓေါတိ မံ ဓာရေထာ"တိ (မဟာဝ. ၁၆၈) စ ဧဝံ ဥပေါသထံ ကရောန္တာနံ ပရိသုဒ္ဓတာ စ ပကာသိတာ, ဝစနမတ္တေန အနောရမန္တာနဉ္စ ဥပေါသထပဝါရဏဋ္ဌပနဝိဓိ စ ဝုတ္တော, သဗ္ဗထာ လဇ္ဇိဓမ္မံ အနောက္ကမန္တေဟိ သံဝါသဿ အယုတ္တတာယ နိဿယဒါနဂ္ဂဟဏပဋိက္ခေပေါ, တဇ္ဇနီယာဒိနိဂ္ဂဟကမ္မကရဏဥက္ခေပနီယကမ္မကရဏေန သာနုဝတ္တကပရိသဿ အလဇ္ဇိဿ အသံဝါသိကတ္တပါပနဝိဓိ စ ဝုတ္တော, တသ္မာ ယထာဝုတ္တေဟိ သုတ္တန္တနယေဟိ, အဋ္ဌကထာဝစနေဟိ စ ပကတတ္တေဟိပိ အပကတတ္တေဟိပိ သဗ္ဗေဟိ အလဇ္ဇီဟိ ဧကကမ္မာဒိသံဝါသော န ဝဋ္ဋတိ, ကရောန္တာနံ အာပတ္တိ ဧဝ ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟတ္ထာယေဝ သဗ္ဗသိက္ခာပဒါနံ ပညတ္တတ္တာတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဒုတိယသင်္ဂီ

တိယံ ပကတတ္တာပိ အလဇ္ဇိနော ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ယသတ္ထေရာဒီဟိ မဟာထေရေန တယာမေန သင္ဃတော ဝိယောဇိတာ။ န ဟိ တေသု ဟရာဇိကာဒိအသံတသိကာပတ္တိ အတ္ထိ, တေဟိ ဒီပိတာနံ ဒသန္နံ ဝတ္ထူနံ လဟုကာပတ္တိဝိသယတ္တာတိ ဝုတ္တံ။

တသ္သ သန္တိကေ တိ မဟာရက္ခိတတ္ထေရသ္သ သန္တိကေ။

ဣတိ ဝိနယသင္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင္ကာရေ

ရူပိယာဒိပဋိဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယကထာလင္ကာရော နာမ

ဒ◌တဒသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၃. အနလင်္ကာရဒိဝိနိစ္ဆယကထာ

၆၉. ဧဝံ ရူပိယာဒိပဋိဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အနဝိဿာသကဂ္ဂဟလာဘပရိဏာမနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“အနဝိဿာသကဂ္ဂဟေဟိ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဒီယတေ **အနံ,** စီဝရာဒိဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တော အလောဘပ္ပဓာနော ကာမာဝစရကုသလကိရိယစိတ္တုပ္ပာဒေါ။ သသနံ **သာသော,** သသု ဟိံသာယန္တိ ဓာတု, ဟိံသနန္တိ အတ္ထော, ဝိဂတော သာသော ဧတသ္မာ ကဟာတိ **ဝိဿာသော** ။ ဂဟဏံ ကဟော, ဝိဿာသေန ကဟော **ဝိဿာသဂ္ဂကဟော**။ ဝိသေသနေ စေတ္ထ ကရဏဝစနံ, ဝိဿာသဝသေန ကဟော, န ထေယျစိတ္တဝသေနာတိ အတ္ထော။ လဗ္ဘတေတိ လာဘော, စီဝရာဒိဝတ္ထု, တဿ **လာဘဿ** ။ ပရိဏာမိယတေ **ပရိဏာမနံ,** အညေသံ အတ္ထာယ ပရိဏတဿ အတ္တနော, အညဿ ဝါ ပရိဏာမနံ, အာပနန္တိ အတ္ထော။ **အနဝိဿာသကဂ္ဂဟေဟိ လာဘဿ ပရိဏာမန** န္တိ ဧတ္ထ ဥဒ္ဒေသေ သမာသိနိဝိဋ္ဌဿ “အန”န္တိ ပဒဿ အတ္ထဝိနိစ္ဆယော တာဝ ပဌမံ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ အတ္တနော သန္တကဿ စီဝရာဒိပရိက္ခာရဿ အနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယဿ ကဿစိ** တိ သမ္ပဒါနနိဒ္ဒေသော, ယဿ ကဿစိ ပဋိဂ္ဂါဟကဿာတိ အတ္ထော။

ယဒိဒံ “အန”န္တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ကိံ လက္ခဏန္တိ အာဟ **“တတ္ရိဒံ အနလက္ခဏ”** န္တိ။ “ဣဒံ တုယှံ ဒေမီ”တိ ဝဒတီတိ ဣဒံ တိဝင်္ဂသမ္ပန္နံ အနလက္ခဏံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဣဒ**န္တိ ဒေယျဓမ္မနိဒဿနံ။ **တုယှ**န္တိ ပဋိဂ္ဂါဟကနိဒဿနံ။ **ဒေမီ**တိ အယကနိဒဿနံ။ **ဒဒာမီ**တိအာဒီနိ ပန ပရိယာယဝစနာနိ။ ဝုတ္တဉှိ “ဒေယျဒာယကပဋိဂ္ဂါဟကာ ဝိယ အနဿာ”တိ, “တိဏ္ဏံ သမ္မုခီဘာဝ ကုသလံ ဟောတီ”တိ စ။ “ဝတ္ထုပရိစ္စာဂလက္ခဏတ္တာ အနဿာ”တိ ဣဒံ ပန ဧကဒေသလက္ခဏကထနမေဝ, ကိံ ဧဝံ ဒီယမာနံ သမ္မုခါယေဝ ဒိန္နံ ဟောတိ, ဥဒာဟု ပရမ္မုခါပီတိ အာဟ **“သမ္မုခါပိ ပရမ္မုခါပိ ဒိန္နံယေဝ ဟောတီ”** တိ။ **တုယှံ ဂဏှာဟီ**တိအာဒီသု အယမတ္ထော – “ဂဏှာဟီ”တိ ဝုတ္တေ “ဒေမီ”တိ ဝုတ္တသဒိသံ ဟောတိ, တသ္မာ မုဉ္စတော ဒိန္နတ္တာ **သုဒိန္နံ** ဟောတိ, “ဂဏှာမီ”တိ စ ဝုတ္တေ မုဉ္စတော ဂဟဏံ ဟောတိ, တသ္မာ **သုဂ္ဂဟိတံ** ဟောတိ။ “တုယှံ မယှံ”န္တိ ဣမာနိ ပန ပဋိဂ္ဂါဟကပဋိဗဒ္ဓတာကရဏေ ဝစနာနိ။ **တဝ သန္တကံ ကရောဟီ** တိအာဒီနိ ပန ပရိယာယတော အနဂ္ဂဟဏာနိ, တသ္မာ **ဒုဒိန္နံ ဒုဂ္ဂဟိတဉ္စ** ဟောတိ။ လောကေ ဟိ အပရိစ္စဇိတုကာမာပိ ပုန ဂဏှိတုကာမာပိ “တဝ သန္တကံ ဟောတူ”တိ နိယျာတေန္တိ ယထာ တံ ကုသရညော မာတု ရဇ္ဇနိယျာတနံ။ တေနာဟ **“နေဝ အတာ အတုံ ဇာနာတိ, န ဣတရော ဂဟေတု”**န္တိ။ **သစေ ပနာ**တိအာဒီသု ပန အယကေန ပညတ္တိယံ အကောဝိဒတာယ ပရိယာယဝစနေ ဝုတ္တေပိ ပဋိဂ္ဂါဟကော အတ္တနော ပညတ္တိယံ ကောဝိဒတာယ မုဉ္စဝစနေန ဂဏှာတိ, တသ္မာ **“သုဂ္ဂဟိတ”** န္တိ ဝုတ္တံ။

သစေ ပန ဧကောတိအာဒီသု ပန အယကော မုဉ္စဝစနေန ဒေတိ, ပဋိဂ္ဂါဟကောပိ မုဉ္စဝစနေန ပဋိက္ခိပတိ, တသ္မာ အယကဿ ပုဗ္ဗေ အဓိဋ္ဌိတမ္ပိ စီဝရံ အနဝသေန အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ, ပရိစ္စတ္တတ္တာ အတ္တနော အသန္တကတ္တာ အတိရေကစီဝရမ္ပိ န ဟောတိ, တသ္မာ ဒသာဟာတိက္ကမေပိ အာပတ္တိ န ဟောတိ။ ပဋိဂ္ဂါဟကဿပိ န ပဋိက္ခိပိတတ္တာ အတ္တနော သန္တကံ န ဟောတိ, တသ္မာ အတိရေကစီဝရံ န ဟောတီတိ ဒသာဟာတိက္ကမေပိ အာပတ္တိ နတ္ထိ။ **ယဿ ပန ရုစ္စတီ**တိ ဧတ္ထ ပန ဣမဿ စီဝရဿ အဿာမိကတ္တာ ပံသုကူလဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ ယဿ ရုစ္စတိ, တေန ပံသုကူလဘာဝေန ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ပရိဘုဉ္ဇန္တေန ပန အယကေန ပုဗ္ဗအဓိဋ္ဌိတမ္ပိ အနဝသေန အဓိဋ္ဌာနဿ ဝိဇဟိတတ္တာ ပုန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဣတရေန ပုဗ္ဗေ အနဓိဋ္ဌိတတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣတ္ထန္နာမဿ ဒေဟီ တိအာဒီသု ပန အာဏတ္တွေ ပဝတ္တာယ ပဉ္စမီဝိဘတ္တိယာ ဝုတ္တတ္တာ အာဏတ္တေန ပဋိဂ္ဂါဟကဿ ဒိန္နကာလေယေဝ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ သန္တကံ ဟောတိ, န တတော ပုဗ္ဗေ, ပုဗ္ဗေ ပန အာဏာပကဿေဝ, တသ္မာ **“ယော ပဟိဏတိ, တဿေဝ သန္တက”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ** တိ ပန ပစ္စုပ္ပန္နေ ပဝတ္တာယ ဝတ္တမာနဝိဘတ္တိယာ ဝုတ္တတ္တာ တတော ပဋ္ဌာယ ပဋိဂ္ဂါဟကဿေဝ သန္တကံ ဟောတိ, တသ္မာ **“ယဿ ပဟီယတိ, တဿ သန္တက”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **တသ္မာ** တိ ဣမိနာ အာယသ္မတာ ရေဝတတ္ထေရေန အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ စီဝရပေသနဝတ္ထုသ္မိံ ဘဂဝတာ ဒေသိတေသု အဓိဋ္ဌာနေသု ဣမေ ဝုတ္တလက္ခဏေ န အသမ္မောဟတော ဇာနိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။

တတ္ထ **ဒုတိယဒိဋ္ဌိတံ, သုတိဒိဋ္ဌိတ** န္တိ စ န တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အထ ခေါ သာမိကေ ဇီဝန္တေ ဝိသုံ သာသင်္ဂဟာဟစီဝရဘာဝေန စ သာမိကေ မတေ မတကစီဝရဘာဝေန စ ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တတော ပန ဒသာဟေ အနတိက္ကန္တေယေဝ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနံ တ ပရိက္ခာရစောဠာဓိဋ္ဌာနံ တ ဝိကပ္ပနံ တ ကာတဗ္ဗံ။ **ယော ပဟိဏာတီ**တိ အယကံ သန္ဓာယာဟ, **ယဿ ပဟီယတီ** တိ ပဋိဂ္ဂါဟကံ။

ပရိစ္စဇိတ္ဝာ။ပေ။ န လဘတိ, အာဟရာပေန္တော ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **အတ္တနာ။ပေ။ နိဿဂ္ဂိယ**န္တိ ဣမိနာ ပရသန္တကဘူတတ္တံ ဇာနန္တော ထေယျပသယှဟာဝသေန အစ္ဆိန္ဒန္တော ဟရာဇိကော ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဟေရာဏဋ္ဌိကာယံ ပန ''သကသညာယ ဝိနာ ဂဏှာဟန္တော ဘဏ္ဍံ အဂ္ဃာပေတ္ဝာ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တံ။ သကသညာယ ဝိနာပိ တာဝကာလိကပံသုကူလသညာဒိဝသေန ဂဏှာဟန္တော အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ပသယှဟာကာရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တေနာဟ **''အစ္ဆိန္ဒတော နိဿဂ္ဂိယ''** န္တိ။ **သစေ ပန။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ** တိ တုဋ္ဌအနံ အာဟ, **အထ ပနာ**တိအာဒိနာ ကုပိတအနံ။ ဥဘယထာပိ သယံ ဒိန္နတ္တာ ဝဋ္ဋတိ, ဂဟဏေ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

မမ သန္တိကေ။ပေ။ ဧဝံ ပန အတုံ န ဝဋ္ဋတီ တိ ဝတ္တုပရိစ္စာဂလက္ခဏတ္တာ အနဿ ဧဝံ ဒဒန္တော အပရိစ္စဇိတ္ဝာ ဒိန္နတ္တာ အနံ န ဟောတီတိ န ဝဋ္ဋတိ, တတော ဧဝ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ။ **အာဟရာပေတုံ ပန ဝဋ္ဋတီ** တိ ပုဗ္ဗေ ''အကာရေန္တဿ န ဒေမီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ယထာဝုတ္တဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏာဒီနိ အကာရေန္တေ အာစရိယဿေဝ သန္တကံ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ကရေန္တေ ပန အန္တေဝါသိကဿ သန္တကံ ဘဝေယျ သဗ္ဗသော အပရိစ္စဇိတ္ဝာ ဒိန္နတ္တာ။ သကသညာယ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ''အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ သိယာ။ ဋီကာယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၆၃၅) ပန ''ဧဝံ ဒိန္နံ ဘတိသဒိသတ္တာ အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဘတိသဒိသေ သတိပိ ကမ္မေ ကတေ ဘတိ လဒ္ဓဗ္ဗာ ဟောတိ, တသ္မာ အာရောပေတုံ န ဝဋ္ဋေယျ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၆၃၅) ပန **''အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ကမ္မေ အကတေ ဘတိသဒိသတ္တာ ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ, တေန ကမ္မေ ကတေ အာဟရာပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှာဟိဿတီတိ သာမဏေရဿ အနံ ဒီပေတိ, တေန စ သာမဏေရကာလေ ဒတွာ ဥပသမ္ပန္နကာလေ အစ္ဆိန္ဒတောပိ ပာစိတ္တိယံ ဒီပေတိ။ **အယံ တာဝ အာနေ ဝိနိစ္ဆယော** တိ ဣမိနာ အနုဝိနိစ္ဆယာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဝိနိစ္ဆယာနံ ဧကပရိစ္ဆေဒကတာဘာဝံ ဒီပေတိ။

ဝိဿာသဂ္ဂါဟလက္ခဏဝိနိစ္ဆယကထာ

၇၀. အနုဋ္ဌာနသေယျာ နာမ ယာယ သေယျာယ သယိတော **ယာဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒံ န ဟပုဏာတိ,** တာဝ ဝုစ္စတိ။ **ဒဒမာနေန စ မတကဧနံ တာဝ ယေ တဿ ဓနေ ဣဿရာ ဂဟဋ္ဌာ တ ပဗ္ဗဇိတာ တ, တေသံ အတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ကေ ဂဟဋ္ဌာ ကေ ပဗ္ဗဇိတာ ကေန ကာရဏေန တဿ ဓနေ ဣဿရာတိ? ဂဟဋ္ဌာ တာဝ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘူတာ တေန ကာရဏေန ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘာဝဘူတေ တဿ ဓနေ ဣဿရာ, ယေသဥ္စ တဏိဇာနံ ဟတ္ထတော ကပ္ပိယကာရကေန ပတ္တာဒိပရိက္ခာရော ကဟာပိတော, တေသံ ယံ အတဗ္ဗမူလံ, တေ စ တဿ ဓနေ ဣဿရာ, ယေသဥ္စ မာတာပိတူနံ အတ္ထာယ ပရိစ္စိန္ဒိတွာ ဝတ္ထာနိ ဌပိတာနိ, တေပိ တဿ ဓနဿ ဣဿရာ။ ဧဝမာဒိနာ ယေန ယေန ကာရဏေန ယံ ယံ ပရိက္ခာရဓနံ ယေဟိ ယေဟိ ဂဟဋ္ဌေဟိ လဘိတဗ္ဗံ ဟောတိ, တေန တေန ကာရဏေန တေ တေ ဂဟဋ္ဌာ တဿ တဿ ဓနဿ ဣဿရာ။

ပဗ္ဗဇိတာ ပန ဗာဟိရကာ တထေဝ သတိ ကာရဏေ ဣဿရာ။ ပဥ္စသု ပန သဟဓမ္မိကေသု ဘိက္ခုံ သာမဏေရာ စ မတာနံ ဘိက္ခုသာမဏေရာနံ ဓနံ ဝိနာပိ ကာရဏေန အယာဒဘာဝေန လဘန္တိ, န ဣတရာ။ ဘိက္ခုနီသိက္ခမာနသာမဏေရီနံ မ္ပိ ဓနံ တာယေဝ လဘန္တိ, န ဣတရေ။ တံ ပန မတကဓနဘာဇနံ စတုပစ္စယဘာဇနဝိနိစ္ဆယေ အာဝိ ဘဝိဿတိ, ဗဟူ ပန ဝိနယဓရတ္ထေရာ ''ယေ တဿ ဓနဿ ဣဿရာ ဂဟဋ္ဌာ တ ပဗ္ဗဇိတာ တ''တိ ဟဌံ နိဿာယ ''မတဘိက္ခုဿ ဓနံ ဂဟဋ္ဌဘူတာ ဉာတကာ လဘန္တီ''တိ ဝိနိစ္ဆိနန္တိ, တမ္ပိ ဝိနိစ္ဆယံ တဿ စ ယုတ္တာယုတ္တဘာဝံ တတ္ထေဝ ဝက္ခာမ။

အနုတ္တမနဿ သန္တက န္တိ “ဒုဋ္ဌု ကတံ တယာ မယာ အဒိန္နံ မမ သန္တကံ ဂဏှန္တေနာ”တိ ဝစီဘေဒေန တ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေန တ ဒေါမနဿုပ္ပတ္တဿ သန္တကံ။ **ယော ပန ပဌမံယေဝ “သုဋ္ဌု ကတံ တယာ မမ သန္တကံ ဂဏှန္တေနာ”တိ ဝစီဘေဒေန တ စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေန တ အနုမောဒိတွာ ပစ္ဆာ ကေနစိ ကာရဏေန ကုပိတော, ပစ္စာဟရာပေတုံ န လဘတိ။ ယောပိ အဒါတုကာမော, စိတ္တေန ပန အဓိဝါသေတိ, န ကိဉ္စိ ဝဒတိ**တိ ဧတ္ထ တု ပောရာဏဂဏ္ဌိကာယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၁၃၁) **“စိတ္တေန ပန အဓိဝါသေတီ** တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **‘န ကိဉ္စိ ဝဒတီ’**တိ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သတိ “စိတ္တေနာ”တိ ဣဒံ အဓိဝါသနကိရိယာယ ကရဏံ ဟောတိ။ **အဒါတုကာမော** တိ ဧတ္ထာပိ တမေဝ ကရဏံ သိယာ, တတော “စိတ္တေန အဒါတုကာမော, စိတ္တေန အဓိဝါသေတီ”တိဝစနံ သြစိတ္တံ သမ္ဘောသကံ န ဘဝေယျ။ တံ ဌပေတွာ “အဒါတုကာမော”တိ ဧတ္ထ ကာယေနာတိ တ ဝါစာယာတိ တ အညံ ကရဏံ မ္ပိ န သမ္ဘဝတိ, တဒသမ္ဘဝေ သတိ ဝိသေသတ္ထတစကော ပန-သဒ္ဒောပိ နိရတ္ထကော။ **န ကိဉ္စိ ဝဒတီ** တိ ဧတ္ထ တု ဝဒနကိရိယာယ ကရဏံ “ဝါစာယာ”တိ ပဒံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ, တထာ စ သတိ အညံ အဓိဝါသနကိရိယာယ ကရဏံ, အညံ ဝဒနကိရိယာယ ကရဏံ, အညာ အဓိဝါသနကိရိယာ, အညာ ဝဒနကိရိယာ, တသ္မာ “ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတု”န္တိ ဝတ္တုံ န အရဟတိ, တသ္မာ ယောပိ စိတ္တေန အဒါတုကာမော ဟောတိ, ပန တထာပိ ဝါစာယ အဓိဝါသေတိ, န ကိဉ္စိ ဝဒတိ တိ ယောဇနံ ကတွာ ပန “အဓိဝါသေတီတိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပကာသေတုံ န ကိဉ္စိ ဝဒတီတိ ဝုတ္တ”န္တိ ဝတ္တုမရဟတိ။ ဧတ္ထ တု ပန-သဒ္ဒော အရုစိလက္ခဏသူစနတ္ထော။ “စိတ္တေနာ”တိ ဣဒံ အဒါတုကာမကိရိယာယ ကရဏံ, “ဝါစာယာ”တိ အဓိဝါသနကိရိယာယ အဝဒနကိရိယာယ စ ကရဏံ။ အဓိဝါသနကိရိယာ စ အဝဒနကိရိယာယေဝ ။ “အဓိဝါသေတီ”တိ ဝုတ္တေ အဝဒနကိရိယာယ အပာကဋဘာဝတော တံ ပကာသေတုံ “န ကိဉ္စိ ဝဒတီ”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ဂယှမာနေ ပုဗ္ဗာပရဝစနတ္ထော သြစိတ္တသမ္ဘောသကော သိယာ, တသ္မာ ဧတ္ထကဝိဝရေဟိ ဝိစာရေတွာ ဂဟေတဗ္ဗောတိ။

လာဘပရိဏာမနဝိနိစ္ဆယကထာ

၇၁. လာဘပရိဏာမနဝိနိစ္ဆယေ **တုမှာကံ သပ္ပိအာဒီနိ အာဘတာနီ** တိ တုမှာကံ အတ္ထာယ အာဘတာနိ သပ္ပိအာဒီနိ။ ပရိဏတဘာဝံ ဇာနိတွာပိ ဝုတ္တဝိဓိနာ ဝိညာပေန္တေန တေသံ သန္တကမေဝ ဝိညာပိတံ နာမ ဟောတီတိ အာဟ **“မယှမ္ပိ ဒေထာတိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ”** တိ။

“ပုပ္ဖမ္ပိ အာရောပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ တိ ဣဒံ ပရိဏတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, သစေ ပန ကေသိဉ္စိ စေတိယေ ပူဇိတံ ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ အညသ္မိံ စေတိယေ ပူဇေတိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၆၆၀) ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌကထာယံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၆၀) ပန နိယမေတွာ “အညဿ စေတိယဿ အတ္ထာယ ရောပိတမာလာဝစ္ဆတော”တိ ဝုတ္တတ္တာ န ကေဝလံ ပရိဏတဘာဝတောယေဝ ကထိတော, အထ ခော နိယမေတွာ ရောပိတဘာဝတောပိ။ **ပုပ္ဖမ္ပိ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန ကုတော မာလာဝစ္ဆန္တိ ဒဿေတိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၆၆၀) ပန **“ရောပိတမာလာဝစ္ဆတော** တိ ကေနစိ နိယမေတွာ ရောပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အနောစိတံ မိလာယမာနံ သြစိနိတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပူဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဌိတံ ဒိသွာ**တိ သေသကံ ဂဟေတွာ ဌိတံ ဒိသွာ။ **ဣမဿ သုနခဿ မာ ဒေဟိ, ဧတဿ ဒေဟီ** တိ ဣဒံ ပရိဏတေယေဝ, တိရစ္ဆာနဂတဿ ပရိစ္စဇိတွာ ဒိန္နေ ပန တံ ပလာပေတွာ အညံ ဘုဉ္ဇာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ **“ကတ္ထ ဒေမာ**တိအာဒိနာ ဧကေနာကာရေန အနာပတ္တိ ဒဿိတာ။ ဧဝံ ပန အပုစ္ဆိတေပိ ‘အပရိဏတံ ဣဒ’န္တိ ဇာနန္တေန အတ္တနော ရုစိယာ ယတ္ထ ဣစ္ဆတိ, တတ္ထ အပေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ **ယတ္ထ ဣစ္ဆထ, တတ္ထ ဒေထာ**တိ ဧတ္ထာပိ “တုမှာကံ ရုစိယာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ယတ္ထ ဣစ္ဆတိ, တတ္ထ အပေတုံ လဘတိ။

ပရိဝါရေ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉) ပန **နဝ အဓမ္မိကာနိ အနာနီ** တိ သင်္ဃဿ ပရိဏတံ အညသင်္ဃဿ တ စေတိယဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ ပရိဏာမေတိ, စေတိယဿ ပရိဏတံ အညစေတိယဿ တ သင်္ဃဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ ပရိဏာမေတိ, ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏတံ အညပုဂ္ဂလဿ တ သင်္ဃဿ တ စေတိယဿ တ ပရိဏာမေတီတိ ဧဝံ ဝုတ္တာနိ။ **နဝ ပဋိဂ္ဂဟာ ပရိဘောဂါ** စာတိ ဧတေသံယေဝ အနာနံ ပဋိဂ္ဂဟာ စ ပရိဘောဂါ စ။ **တီဏိ ဓမ္မိကာနိ အနာနီ** တိ သင်္ဃဿ နိန္နံ သင်္ဃဿေဝ ဒေတိ, စေတိယဿ နိန္နံ စေတိယဿေဝ ဒေတိ, ပုဂ္ဂလဿ နိန္နံ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒေတီတိ ဣမာနိ တီဏိ။ ပဋိဂ္ဂဟပဋိဘောဂါပိ တေသံယေဝ ပဋိဂ္ဂဟာ စ ပရိဘောဂါ စာတိ အာဂတံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

အနလက္ခဏာဒိဝိနိစ္ဆယကထာလက္ကာရော နာမ

တေရသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၄. ပထဝီခဏ္ဍနဝိနိစ္ဆယကထာ

၇၂. ဧဝံ အနုဝိဿာသဂ္ဂဟလာဘပရိဏာမနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ပထဝီဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **"ပထဝီ"**တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပတ္ထရတီတိ **ပထဝီ,** ပ-ပုဗ္ဗ ထရ သန္ထရဏေတိ ဓာတု, ရ-ကာရဿ ဝ-ကာရော, သသမ္ဘာရပထဝီ။ တပ္ပဘေဒမာဟ **"ဒွေ ပထဝီ, ဇာတာ စ ပထဝီ အဇာတာ စ ပထဝီ"**တိ။ တာသံ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **"တတ္ထ ဇာတာ နာမ ပထဝီ"**တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ သုဒ္ဓပံသုကာ။ပေ.။ ယေဘုယျေနမတ္တိကာပထဝီ ဇာတာ နာမ ပထဝီ ဟောတိ။ န ကေဝလံ သာယေဝ, အဒဍ္ဎာ ပထဝီပိ "ဇာတာ ပထဝီ"တိ ဝုစ္စတိ။ န ကေဝလံ ဣမာ ဒွေယေဝ, ယောပိ ပံသုပုဉ္ဇော ဝါ။ပေ.။ စာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌော, သောပိ "ဇာတာ ပထဝီ"တိ ဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ ဣတရတြာပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ သုဒ္ဓါ ပံသုကာယေဝ ဧတ္ထ ပထဝိယာ အတ္ထိ, န ပါသာဏာဒယောတိ **သုဒ္ဓပံသုကာ**။ တထာ **သုဒ္ဓမတ္တိကာ**။ အပ္ပါ ပါသာဏာ ဧတ္ထာတိ **အပ္ပပါသာဏာ**။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ယေဘုယျေန ပံသုကာ ဧတ္ထာတိ **ယေဘုယျေနပံသုကာ,** အလုတ္တသမာသောယံ, တထာ **ယေဘုယျေနမတ္တိကာ**။ တတ္ထ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏတော ဥပရိ **ပါသာဏာ**။ မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာ **သက္ခရာ**။ **ကထလာ**တိ ကပါလခဏ္ဍာဒိ။ **မရုမ္ဗာ**တိ ကဋသက္ခရာ။ **ဝါလုကာ** ဝါလုကာယေဝ။ **ယေဘုယျေနပံသုကာ**တိ ဧတ္ထ တီသု ကောဋ္ဌာသေသု ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ပံသု, ဧကော ပါသာဏာဒီသု အညတရကောဋ္ဌာသော။ **အဒဍ္ဎာပီ**တိ ဥဒ္ဓနပစနကုမ္ဘကာရာဝါပါဒိဝသေန တထာ တထာ အဒဍ္ဎာ, သာ ပန ဝိသုံ နတ္ထိ, သုဒ္ဓပံသုအာဒီသု အညတရာဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ယေဘုယျေနသက္ခရာ**တိ ဗဟုတရသက္ခရာ။ ဟတ္ထိကုစ္ဆိယံ ကိရ ဧကံ ပစ္ဆိပူရံ အာဟရာပေတွာ ဒေါဏိယံ ဓောဝိတွာ ပထဝိယာ ယေဘုယျေနသက္ခရဘာဝံ ဉတွာ သယံ ဘိက္ခူ ပေါက္ခရဏိံ ခဏိံသူတိ။ ယာနိ ပန မဇ္ဈေ "အပ္ပပံသုအပ္ပမတ္တိကာ"တိ ဒွေ ပဒါနိ, တာနိ ယေဘုယျေနပါသာဏာဒိပဉ္စကမေဝ ပဝိသန္တိ။ တေသညေဝ ဟိ ဒွိန္နံ ပဘေဒဝစနမေတံ, ယဒိဒံ သုဒ္ဓပါသာဏာဒိအာဒိ။

ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ယေဘုယျေနပံသုံ အပ္ပပံသုဉ္စ ပထဝိံ ဝတွာ ဥပဍ္ဎပံသုကာပထဝီ န ဝုတ္တာ, တထာပိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပဒေသု သာဝသေသပညတ္တိယာပိ သမ္ဘဝတော ဥပဍ္ဎပံသုကာယပိ ပထဝိယာ ပါစိတ္တိယမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန "သဗ္ဗစ္ဆန္နာဒီသု ဥပဍ္ဎစ္ဆန္နေ ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ ဣဓာပိ ဒုက္ကဋံ ယုဇ္ဇတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ပါစိတ္တိယဝတ္ထုကဉ္စ အနာပတ္တိဝတ္ထုကဉ္စ ဒုဝိဓံ ပထဝိံ ဌပေတွာ အညိဿာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာယ တတိယာယ ပထဝိယာ အဘာဝတော။ ဒွေယေဝ ဟိ ပထဝိယော ဝုတ္တာ "ဇာတာ စ ပထဝီ အဇာတာ စ ပထဝီ"တိ, တသ္မာ ဒွီသု အညတရာယ ပထဝိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ စ သံသယေ ဂရုကလဟုကေသု ဂရုကေယေဝ ဌာတဗ္ဗတ္တာ န သက္ကာ ဧတ္ထ အနာပတ္တိယာ ဘဝိတုံ။ သဗ္ဗစ္ဆန္နာဒီသု ပန ဥပဍ္ဎေ ဒုက္ကဋံ ယုတ္တံ တတ္ထ တာဒိသဿ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနော သမ္ဘဝတော။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၂.၈၆) "အပ္ပပံသုမတ္တိကာယ ပထဝိယာ အနာပတ္တိဝတ္ထုဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ ဥပဍ္ဎပံသုမတ္တိကာယပိ ပါစိတ္တိယမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟေတံ ဒုက္ကဋဝတ္ထူတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဇာတာဇာတဝိနိမုတ္တာယ တတိယာယ ပထဝိယာ အဘာဝတော"တိ ဝုတ္တံ။

ခဏန္တဿ ခဏာပေန္တဿ ဝါတိ အန္တမသော ပါဒင်္ဂုဋ္ဌကေနပိ သမ္မဇ္ဇနိသလာကာယပိ သယံ ဝါ ခဏန္တဿ အညေန ဝါ ခဏာပေန္တဿ။ **"ပေါက္ခရဏိံ ခဏ"တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ**တိ "ဣမသ္မိံ ဩကာသေ"တိ အနိယမေတွာ ဝုတ္တတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ **"ဣမံ ဝလ္လိံ ခဏ"**တိ ဝုတ္တေပိ ပထဝိခဏနံ သန္ဓာယ ပဝတ္တဝေါဟာရတ္တာ ဣမိနာဝ သိက္ခာပဒေန ပါစိတ္တိယံ, န ဘူတဂါမသိက္ခာပဒေန, ဥဘယမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တေ ပန ဒွေပိ ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ။

၇၃. **ကုဍ္ဍေဟီ**တိ ဃဍ္ဍေဟိ။ **တနုကကဒ္ဒမော**တိ ဥဒကမိဿကကဒ္ဒမော, သော စ ဥဒကဂတိကတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ **ဥဒကပပ္ပဋကော**တိ ဥဒကေ အန္တောဘူမိယံ ပဝိဋ္ဌေ တဿ ဥပရိဘာဂံ ဆာဒေတွာ တနုကပံသု ဝါ မတ္တိကာ ဝါ ပဋလံ ဟုတွာ ပလဝမာနာ ဥဋ္ဌာတိ, တသ္မိံ ဥဒကေ သုက္ခေပိ တံ ပဋလံ ဝါတေန စလမာနံ တိဋ္ဌတိ, တံ ဥဒကပပ္ပဋကော နာမ။ **ဩမကစာတုမာသန္တိ** ဦနစာတုမာသံ။ **ဩဝဋ္ဌ**န္တိ ဒေဝေန ဩဝဋ္ဌံ။ **အကတပဗ္ဘာရေ**တိ အဝလဉ္ဇနဋ္ဌာနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တာဒိသေ ဟိ ဝမ္မိကဿ သဗ္ဘာဝတောတိ။ **မူသိကုက္ကုရံ** နာမ မူသိကာဟိ ခဏိတွာ ဗဟိ ကတပံသုရာသိ။

ဧသေဝ နယောတိ ဩမကစာတုမာသံ ဩဝဒ္ဓောယေဝ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **ကေဒိဝသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဩဝဒ္ဓစာတုမာသတော ကေဒိဝသာတိက္ကန္တေပိ ဝိကောပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဟေဋ္ဌာဘူမိသမ္ဗန္ဓေပိ စ ကေကဏ္ဍကေ ဘူမိတော ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဥဂ္ဂတတ္တာ အစ္စုဂ္ဂတံ မတ္ထကတော ဆိန္ဒိတုံ ဂဟေတုဥ္စ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ သကဋ္ဌာနေ အတိဋ္ဌမာနံ ကတ္ဝာ ဟဒေဟိ မဒ္ဒိတ္ဝာ အာလောဠိတကဒ္ဒမမ္ပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အစ္ဆဒန န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ ဉဇုကံ အာကာသတော ပတိတဝဿောဒကေန ဩဝဋ္ဌမေဝ ဇာတပထဝီ ဟောတိ, န ဆဒနာဒီသု ပတိတ္ဝာ တတော ပဝတ္တဉဒကေန တိန္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တတော**တိ ပုရာဏသေနာသနတော။ **ဣဋ္ဌကံ ဂဏ္ဍဟာမီ**တိအာဒိ သုဒ္ဓစိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **“ဉဒကေနာ**တိ ဉဇုကံ အာကာသတောယေဝ ပတိတဉဒကေန။ သစေ ပန အညတ္ထ ပဟရိတ္ဝာ ပတိတေန ဉဒကေန တေမိတံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **မဏ္ဍပတ္ထမ္ဘ** န္တိ သာခါမဏ္ဍပတ္ထမ္ဘံ။

၇၄. **ဉစ္စာလေတ္ဝာ**တိ ဉက္ခိပိတ္ဝာ။ **တေန အပဒေသေနာ**တိ တေန လေသေန။ **အဝိသယတ္တာ အနာပတ္တီ** တိ တေ့ထ သစေပိ နိဗ္ဗာပေတုံ သက္ကာ ဟောတိ, ပဋ္ဌမံ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဒိန္နတ္တာ ဒဟတူတိ သလ္လက္ခေတ္ဝာတပိ တိဋ္ဌတိ, အနာပတ္တိ။ **မဟာမတ္တိက** န္တိ ဘိတ္တိလေပနံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ပထဝီခဏနဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

စုဒ္ဒသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၅. ဘူတကာမပဝိနိစ္ဆယကထာ

၇၅. ဧဝံ ပထဝိဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဘူတကာမဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ဘူတကာမော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဘဝန္တိ အဟုဝုဉ္စာတိ **ဘူတာ,** ဇာယန္တိ ဝဍ္ဎန္တိ ဇာတာ ဝဍ္ဎိတာ စာတိ အတ္ထော။ **ကာမော**တိ ရာသိ, ဘူတာနံ ကာမောတိ **ဘူတကာမော,** ဘူတာ ဧဝ ဝါ ကာမော **ဘူတကာမော,** ပတိဋ္ဌိတဟရိတတိဏရုက္ခာဒိနမေတံ အဓိဝစနံ။ တတ္ထ “ဘဝန္တီ”တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ “ဇာယန္တိ ဝဍ္ဎန္တီ”တိ, “အဟုဝု”န္တိ ဣမဿ “ဇာတာ ဝဍ္ဎိတာ”တိ။ ဧဝံ ဘူတ-သဒ္ဒော ပစ္စုပ္ပန္နာတီတဝိသယော ဟောတိ။ တေနာဟ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၂.၉၀) **“ဘဝန္တီ** တိ ဝဍ္ဎန္တိ, **အဟုဝု**န္တိ ဗဘူဝု”တိ။ ဣဒါနိ တံ ဘူတကာမံ ဒဿေန္တော **“ဘူတကာမောတိ ပဉ္စဟိ ဗီဇေဟိ ဇာတာနံ ရုက္ခလတာဒီနမေတံ အဓိဝစန”**န္တိ အာဟ။ **လတာဒီန**န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဩသဓိဂစ္ဆာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣဒါနိ တာနိ ဗီဇာနိ သရူပတော ဒဿေန္တော **“တတ္ရိမာနိ ပဉ္စ ဗီဇာနီ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ မူလမေဝ ဗီဇံ **မူလဗီဇံ**။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ အထ ဝါ မူလံ ဗီဇံ ဧတဿာတိ **မူလဗီဇံ,** မူလဗီဇတော ဝါ နိဗ္ဗတ္တံ **မူလဗီဇံ**။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ တတ္ထ ပဌမေန ဝိဂ္ဂဟေန ဗီဇကာမော ဧဝ လဗ္ဘတိ, ဒုတိယတတိယေဟိ ဘူတကာမော။ ဣဒါနိ တေ ဘူတကာမေ သရူပတော ဒဿေန္တော **“တတ္ထ မူလဗီဇံ နာမာ”** တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ တေသု ပဉ္စသု မူလဗီဇာဒီသု ဟလိဒ္ဒိ။ပေ.။ ဘဒ္ဒမုတ္တကံ မူလဗီဇံ နာမ။ န ကေဝလံ ဣမာနိယေဝ မူလဗီဇာနိ, အထ ခေါ ဣတော အညာနိပိ ယာနိ ဝါ ပန ဘူတကာမဇာတာနိ အတ္ထိ သန္တိ, မူလေ ဇာယန္တိ, မူလေ သဉ္ဇာယန္တိ, ဧတံ ဘူတကာမဇာတံ မူလဗီဇံ နာမ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၉၁) “ဣဒါနိ တံ ဘူတကာမံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော ‘ဘူတကာမော နာမ ပဉ္စ ဗီဇဇာတာနီ’တိအာဒိမာဟာ”တိ။ တတ္ထ ဘူတကာမော နာမာတိ ဘူတကာမံ ဥဒ္ဓရိတွာ ယသ္မိံ သတိ ဘူတကာမော ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ “ပဉ္စ ဗီဇဇာတာနီတိ အာဟာ”တိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သန္တေပိ “ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ, မူလေ ဇာယန္တီ”တိအာဒီနိ န သမေန္တိ။ န ဟိ မူလဗီဇာဒီနိ မူလာဒီသု ဇာယန္တိ။ မူလာဒီသု ဇာယမာနာနိ ပန တာနိ ဗီဇဇာတာနိ, တသ္မာ ဧဝမတ္ထဝဏ္ဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – **ဘူတကာမော နာမာ**တိ ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ။ **ပဉ္စာ** တိ တဿ ဝိဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ **ဗီဇဇာတာနီ**တိ ပရိစ္ဆိန္နဓမ္မနိဒဿနံ, ယတော ဗီဇေဟိ ဇာတာနိ ဗီဇဇာတာနိ, ရုက္ခာဒီနံ ဧတံ အဓိဝစနန္တိ စ။ ယထာ “သာလီနံ စေပိ ဩဒနံ ဘုဉ္ဇတီ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၇၆) သာလိတဏ္ဍုလာနံ ဩဒနော သာလိဩဒနောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဗီဇတော သမ္ဘူတော ဘူတကာမော “ဗီဇ”န္တိ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ စ။

ဖဠုဗီဇန္တိ ပဗ္ဗဗီဇံ။ ပစ္စယန္တရသမဝါယေ သဒိသဖလုပ္ပတ္တိယာ ဝိသေသကာရဏဘာဝတော ဝိရုဟဏသမတ္ထေ သာရဖလေ နိရုဠှော ဗီဇ-သဒ္ဒော တဒတ္ထသံသိဒ္ဓိယာ မူလာဒီသုပိ ကေသုစိ ပဝတ္တတီတိ မူလာဒိတော နိဝတ္တနတ္ထံ ဧကေန ဗီဇသဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ **“ဗီဇ”**န္တိ “ရူပရူပံ, ဒုက္ခဒုက္ခ”န္တိ စ ယထာ။ နိဒ္ဒေသေ “ယာနိ ဝါ ပန ညာနိပိ အတ္ထိ, မူလေ ဇာယန္တိ မူလေ သဉ္ဇာယန္တီ”တိ ဧတ္ထ ဗီဇတော နိဗ္ဗတ္တေန ဗီဇံ ဒဿိတံ, တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ, အာလုဝကသေရုကမလနီလုပ္ပလပုဏ္ဍရီကကုဝလယကန္ဒဟဋ္ဌလိမူလာဒိဘေဒေ မူလေ ဂစ္ဆဝလ္လိရုက္ခာဒီနိ ဇာယန္တိ သဉ္ဇာယန္တိ, တာနိ, ယမ္ပိ မူလေ ဇာယန္တိ စေဝ သဉ္ဇာယန္တိ စ, တဉ္စ ပါဠိယံ (ပါစိ. ၉၁) ဝုတ္တဟလိဒ္ဒာဒိ စ, သဗ္ဗမ္ပိ ဧတံ မူလဗီဇံ နာမ, ဧတေန ကာရိယောပစာရေန ကာရဏံ ဒဿိတန္တိ ဒဿေတိ။ ဧသ နယော ခန္ဓဗီဇာဒီသု။ ယေတပနကခန္ဓဗီဇေသု ပနေတ္ထ အမ္ဗာဋကကန္ဒသာလနုဟိပလိဘဒ္ဒကကဏိကာရာဒီနိ ခန္ဓဗီဇာနိ ။ အမ္ဗိလာဝလ္လိစတုရဿဝလ္လိကဏဝေရာဒီနိ ဖဠုဗီဇာနိ။ မကစိမလ္လိကာသုမနဇယသုမနာဒီနိ အဂ္ဂဗီဇာနိ။ အမ္ဗဇမ္ဗုပနသဋ္ဌိအာဒီနိ ဗီဇဗီဇာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ **ဘူတကာမေ ဘူတကာမသညီ ဆိန္ဒတိ ဝါ ဆေဒာပေတိ ဝါ**တိ သတ္တကာနိ ဂဟေတွာ သယံ ဝါ ဆိန္ဒတိ, အညေန ဝါ ဆေဒာပေတိ။ **ဘိန္ဒတိ ဝါ ဘေဒာပေတိ ဝါ**တိ ဟသာဏာဒီနိ ဂဟေတွာ သယံ ဝါ ဘိန္ဒတိ, အညေန ဝါ ဘေဒာပေတိ။ **ပစတိ ဝါ ပစာပေတိ ဝါ**တိ အဂ္ဂိံ ဥပသံဟရိတွာ သယံ ဝါ ပစတိ, အညေန ဝါ ပစာပေတိ, ပါစိတ္တိယံ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေန္တော **“ဘူတကာမဥ္ဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဘူတကာမပရိမောစိတ**န္တိ ဘူတကာမတော ဝိယောဇိတံ။

၇၆. **သဉ္စိစ္စ ဥက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ “သဉ္စိစ္စာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ သရီရေ လဂ္ဂဘာဝံ ဉတွာပိ ဥဋ္ဌဟတိ, “တံ ဥဒ္ဓရိဿာမီ”တိ သညာယ အဘာဝတော ဝဋ္ဋတိ။ **အနန္တက**ဂ္ဂဟဏေန သာသပမတ္တိကာ ဂဟိတာ။ နာမဉ္ဟေတံ တဿာ သေဝာလဇာတိယာ။ မူလပဏ္ဏာနံ အဘာဝေန **“အသမ္ပုဏ္ဏဘူတကာမော နာမာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **အဘူတကာမမူ**

လတ္တာတိ ဧတ္ထ ဘူတဂါမော မူလံ ကာရဏံ ဧတဿာတိ ဘူတဂါမမူလော, ဘူတဂါမဿ ဝါ မူလံ ကာရဏန္တိ ဘူတဂါမမူလံ။ ဗီဇဂါမော ဟိ နာမ ဘူတဂါမတော သမ္ဘဝတိ, ဘူတဂါမဿ စ ကာရဏံ ဟောတိ။ အယံ ပန တာဒိသော န ဟောတီတိ ''အဘူတဂါမမူလတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ။

ကိဉ္စာပိ ဟိ တာလနာဠိကေရာဒီနံ ခါဏု ဥဒ္ဓံ အဝဍ္ဎနတော ဘူတဂါမဿ ကာရဏံ န ဟောတိ, တထာပိ ဘူတဂါမသင်္ချုပဂတနိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလဗီဇတော သမ္ဘူတတ္တာ ဘူတဂါမတော ဥပ္ပန္နော နာမ ဟောတီတိ ဗီဇဂါမေန သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ **သော ဗီဇဂါမေန သင်္ဂဟိတော** တိ အဝဍ္ဎမာနေပိ ဘူတဂါမမူလတ္တာ ဝုတ္တံ။

''အင်္ကုရေ ဟရိတေ'' တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **''နီလဝဏ္ဏေ ဇာတေ''** တိ, နီလပဏ္ဏဿ ဝဏ္ဏသဒိသေ ပဏ္ဏေ ဇာတေတိ အတ္ထော, ''နီလဝဏ္ဏေ ဇာတေ''တိ ဝါ ပါဌော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အမူလကဘူတဂါမေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ**တိ ဣဒံ နာဠိကေရဿ အာဝေဏိကံ ကတွာ ဝဒတိ။ ''ပါနီယဃဋ္ဋာဒီနံ ဗဟိ သေဝါလော ဥဒကေ အဋ္ဌိတတ္တာ ဗီဇဂါမာနုလောမတ္တာ စ ဒုက္ကဋဝတ္ထူ''တိ ဝဒန္တိ။ **ကဏ္ဏကမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရိကမေဝါ** တိ နီလဝဏ္ဏမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရိကမေဝ။

၇၇. **သေလေယျကံ** နာမ သိလာယ သမ္ဘူတာ ဧကာ ဂန္ဓဇာတိ။ **ပုပ္ဖိတကာလတော ပဋ္ဌာယာ** တိ ဝိကသိတကာလတော ပဘုတိ။ **အဟိစ္ဆတ္တကံ ဂဏှန္တော** တိ ဝိကသိတံ ဂဏှန္တော။ မကုဠံ ပန ရုက္ခတ္တစံ အကောပေန္တေနာပိ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **''ရုက္ခတ္တစံ ဝိကောပေတီ** တိ ဝုတ္တတ္တာ ရုက္ခေ ဇာတံ ယံ ကိဉ္စိ အဟိစ္ဆတ္တကံ ရုက္ခတ္တစံ အဝိကောပေတွာ မတ္ထကတော ဆိန္ဒိတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ, တဒယုတ္တံ ''အဟိစ္ဆတ္တကံ ယာဝ မကုဠံ ဟောတိ, တာဝ ဒုက္ကဋဝတ္ထူ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **ရုက္ခတော မုစ္စိတွာ** တိ ဧတ္ထ ''ယဒိပိ ကိဉ္စိမတ္တံ ရုက္ခေ အလ္လီနာ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ, ရုက္ခတော ဂဏှမာနာ ပန ရုက္ခစ္ဆဝိံ န ဝိကောပေတိ, ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ **အလ္လရုက္ခတော န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထာပိ ရုက္ခတ္တစံ အဝိကောပေတွာ မတ္ထကတော တစ္ဆေတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဟတ္ထကုက္ကုစ္စေနာ** တိ ဟတ္ထစာပလ္လေန။ **ပါနီယံ န ဝါသေတဗ္ဗ** န္တိ ဣဒံ အတ္တနော အတ္ထာယ နာမိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကေဝလံ အနုပသမ္ပန္နဿ အတ္ထာယ နာမိတေ ပန ပစ္ဆာ တတော လဘိတွာ န ဝါသေတဗ္ဗန္တိ နတ္ထိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၂.၉၂) ပန **''ပါနီယံ န ဝါသေတဗ္ဗ** န္တိ ဣဒံ အတ္တနော ပိဝနပါနီယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အညေသံ ပန ဝဋ္ဋတိ အနုဂ္ဂဟိတတ္တာ။ ဧတေနာပိ **အတ္တနာ ခါဒိတုကာမေနာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **''ယေသံ ရုက္ခါနံ သာခါ ရုဟတီ**တိ ဝုတ္တတ္တာ ယေသံ သာခါ န ရုဟတိ, တတ္ထ ကပ္ပိယကရဏကိစ္စံ နတ္ထီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ **''ယေသံ ရုက္ခါနံ သာခါ ရုဟတီ**တိ မူလံ အနောတာရေတွာ ပဏ္ဏမတ္တနိဂ္ဂမနမတ္တေနာပိ ဝဍ္ဎတိ, တတ္ထ ကပ္ပိယမ္ပိ အကာရေန္တော ဆိန္နနာဠိကေရဝေဠုဒဏ္ဍာဒယော ကောပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ **''စင်္ကမိတဋ္ဌာနံ ဒဿေဿာမီ''**တိ ဝုတ္တတ္တာ ကေဝလံ စင်္ကမနာဓိပ္ပါယေန ဝါ မဂ္ဂဂမနာဓိပ္ပါယေန ဝါ အက္ကမန္တဿ, တိဏာနံ ဥပရိ နိသီဒနာဓိပ္ပါယေန နိသီဒန္တဿ စ ဒေါသော နတ္ထိ။

၇၈. **သမဏကပ္ပေဟီ** တိ သမဏာနံ ကပ္ပိယဝေါဟာရေဟိ။ ကိဉ္စာပိ ဗီဇာဒီနံ အဂ္ဂိနာ ဖုဋ္ဌမတ္တေန, နခာဒီဟိ ဝိလိခနမတ္တေန စ အဝိရုဠှိဓမ္မတာ န ဟောတိ, တထာပိ ဧဝံ ကတေယေဝ သမဏာနံ ကပ္ပတီတိ အဂ္ဂိပရိဇိတာဒယော သမဏဝေါဟာရာ နာမ ဇာတာ, တသ္မာ ဧဟိ သမဏဝေါဟာရေဟိ ကရဏဘူတေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမီတိ အဓိပ္ပါယော။ အဗီဇနိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇာနိပိ သမဏာနံ ကပ္ပန္တီတိ ပညတ္တပဏ္ဏတ္တိဘာဝတော သမဏဝေါဟာရာက္ကစ္စေဝ သင်္ဂဟိတာနိ။ အထ ဝါ အဂ္ဂိပရိဇိတာဒီနံ ပဉ္စန္နံ ကပ္ပိယဘာဝတောယေဝ ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပိယဘာဝသာဓနတေဟိ ကာရဏေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမီတိ ဧဝမေတ္ထ အဓိပ္ပါယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဂ္ဂိပရိဇိတ** န္တိအာဒီသု ''ပရိစိတ''န္တိပိ ပဌန္တိ။ **အဗီဇံ** နာမ တရုဏအမ္ဗဖလာဒိ။ **နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇံ** နာမ အမ္ဗပနသာဒိ, ယံ ဗီဇံ နိဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ဝိသုံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သက္ကာ ဟောတိ။ နိဗ္ဗဋ္ဋေတဗ္ဗံ ဝိယောဇေတဗ္ဗံ ဗီဇံ ယသ္မိံ, တံ ပနသာဒိ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇံ နာမ။ **''ကပ္ပိယ''န္တိ ဝတွာဝ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ယော ကပ္ပိယံ ကရောတိ, တေန ကတ္တဗ္ဗပကာရဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနာ အဝုတ္တေပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပုန ''ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗ''န္တိ ကာရာပနဿ ပဌမမေဝ ကထိတတ္တာ ဘိက္ခုနာ ''ကပ္ပိယံ ကရောဟီ''တိ ဝုတ္တေယေဝ အနုပသမ္ပန္နေန ''ကပ္ပိယ''န္တိ ဝတွာ အဂ္ဂိပရိဇိတာဒိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ''ကပ္ပိယန္တိ ဝစနံ ပန ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''ကပ္ပိယန္တိ ဝတွာဝ ကာတဗ္ဗ''န္တိ ဝစနတော ပဌမံ

“ကပ္ပိယ”န္တိ ဝတွာ ပစ္ဆာ အဂ္ဂိအာဒိနာ ဖုသနာဒိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ပဌမံ အဂ္ဂိမှိ နိက္ခိပိတွာ, နခါဒိနာ တ ဝိဇ္ဈိတွာ တံ အနုဒ္ဒရိတွာဝ ကပ္ပိယန္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိပိ ဝဒန္တိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌ. ပါစိတ္တိယ ၂.၉၂) ပန **“ကပ္ပိယန္တိ ဝတွာတတ** တိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာဝသေန ဝုတ္တေပိ ဝစနက္ခဏေဝ အဂ္ဂိသတ္ထာဒိနာ ဗီဇကမေ ဝဏံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဝစနတော ပန ပုဗ္ဗေ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တဥ္စ ဒွိဓာ အ ကတွာ ဆေဒနဘေဒနမေဝ ဒဿေတဗ္ဗံ။ ကရောန္တေန စ ဘိက္ခုနာ ‘ကပ္ပိယံ ကရောဟီ’တိ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ဝုတ္တေယေဝ ကာတဗ္ဗံ။ ဗီဇကမပရိမောစနတ္ထံ ပုန ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗန္တိ ကာရာပနဿ ပဌမမေဝ အဓိကတတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ။

ကေသုိ ဗီဇေ တ တိအာဒီသု “ဧကံယေဝ ကာရေမီတိ အဓိပ္ပာယေ သတိပိ ဧကာဗဒ္ဓတ္တာ သဗ္ဗံ ကတမေဝ ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **အရံ ဝိဇ္ဈတီ** တိ ဧတ္ထ “ဇာနိတွာပိ ဝိဇ္ဈတိ တ ဝိဇ္ဈာပေတိ တ, ဝဋ္ဋတိယေဝ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဘတ္တသိတ္ထေ ဝိဇ္ဈတီ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **“တံ ဝိဇ္ဈတိ, န ဝဋ္ဋတီ** တိ ရဇ္ဇုအာဒီနံ ဘာဇနဂတိကတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။ **မရိစပက္ကာဒီဟိ စ မိဿေတွာ** တိ ဧတ္ထ ဘတ္တသိတ္ထသမ္ဗန္ဓဝသေန ဧကာဗဒ္ဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ဖလာနံယေဝ အညမညသမ္ဗန္ဓဝသေန။ **“ကဋာဟေပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ ကဋာဟတော နီဟဋာယ မိဉ္ဇာယ တ ဗီဇေ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝိဇ္ဈိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **ဘိန္ဒာပေတွာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတဗ္ဗ** န္တိ ဗီဇတော မုတ္တဿ ကဋာဟဿ ဘာဇနဂတိကတ္တာ ဝုတ္တံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဘူတဂါမဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ပန္နရသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၆. သဟသေယျဝိနိစ္ဆယကထာ

၇၉. ဇဝံ ဘူတကမဝိနိစ္ဆယံ ကထေတ္ဝာ ဣဒာနိ သဟသေယျဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ဒုဝိခံ သဟသေယျက”** န္ခ
တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဒွေ့ဝ ဝိဓာ ပကာရာ ယဿ သဟသေယျကဿ တံ **ဒုဝိခံ,** သဟ သယနံ, သဟ တ သယတိ ဇတ္
ထာတိ သဟသေယျာ, သဟသေယျာ ဧဝ **သဟသေယျကံ** သကတ္ထေ က-ပစ္စယဝသေန။ တံ ပန အနုပသမ္ပန္နေန
သဟသေယျာမာတုကမေနသဟသေယျာဝသေန ဒုဝိခံ။ တေနာဟ “ဒုဝိခံ သဟသေယျက”န္တိ။ **ဒိရတ္တတိရတ္တ** န္ခ
တိ ဇတ္ထ ဝစနသိလိဋ္ဌတာမတ္တေန ဒိရတ္တဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တိရတ္တဉ္ဟိ သဟတသေ လဗ္ဘမာနေ ဒိ
ရတ္တေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒိရတ္တဂ္ဂဟဏံ ဝိသုံ န ပယောဇေတိ။ တေနေတဟ “ဥတ္တရိဒိရတ္တတိရတ္တန္တိ
ဘဂဝတ သာမဏေရာနံ သင်္ဂဟကရဏတ္ထာယ တိရတ္တပရိဟာရံ အအာသိ”တိ။ နိရန္တရံ တိရတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထံ တ ဒိရ
တ္တဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ ကေဝလဉ္ဟိ “တိရတ္တ”န္တိ ဝုတ္တေ အညတ္ထ တသေန အန္တရိကမ္ပိ တိရတ္တံ ဂဏှေယျ
ယ။ ဒိရတ္တဝိသိဋ္ဌံ ပန တိရတ္တံ ဝုစ္စမာနံ တေန အနန္တရိကမေဝ တိရတ္တံ ဒီပေတိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ဟစိ
တ္တိယ ၂.၅၀-၅၁) “ဒိရတ္တဂ္ဂဟဏံ ဝစနာလင်္ကာရတ္ထံ။ နိရန္တရံ တိဿောဝ ရတ္တိယော သယိတ္ဝာ စတုတ္ထဒိဝ
သာဒီသု သယန္တဿေဝ အာပတ္တိ, န ဧကန္တရိကာဒိဝသေန သယန္တဿာတိ ဒဿနတ္ထမ္ပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္
တံ။ **သဟသေယျံ** ဧကတော သေယျံ။ **သေယျ** န္တိ စေတ္ထ ကာယပ္ပသာရဏသင်္ခါတံ သယနမ္ပိ ဝုစ္စတိ, ယသ္မိံ
သေနာသနေ သယန္တိ, တမ္ပိ, တသ္မာ **သေယျံ ကပ္ပေယျာ** တိ ဇတ္ထ သေနာသနသင်္ခါတံ သေယျံ ပဝိသိတ္ဝာ
ကာယပ္ပသာရဏသင်္ခါတံ သေယျံ ကပ္ပေယျ သမ္ပာဒေယျာတိ အတ္ထော။ **ဒိယဍ္ဍဟတ္ထုဗ္ဗေဓေနာ** တိ ဇတ္ထ
ဒိယဍ္ဍဟတ္ထော ဝဍ္ဍကိဟတ္ထေန ဂဟေတဗ္ဗော။ **ပဉ္စဟိ ဆဒနေဟီ**တိ ဣဋ္ဌကာသိလာသုဓာတိဏပဏ္ဏသင်္ခါတေ
ဟိ ပဉ္စဟိ ဆဒနေဟိ။ **တစုဂ္ဂတဝသေနာ** တိ ပဂုဏဝသေန။

ကေူပစာရောတိ ဝဋ္ဋဥ္ဇနဒ္ဓတရဿ ကေတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ
၂.၅၀-၅၁) ပန **“ကေူပစာရော** ဧကေန မဂ္ဂေန ပဝိသိတ္ဝာ အဗ္ဘောကာသံ အနောက္ကမိတ္ဝာ သဗ္ဗတ္ထ အနုပရိဂမန
ယောဂ္ဂေ, ဇတံ ဗဟုဒ္ဓတရမ္ပိ ကေူပစာရောဝ။ ယတ္ထ ပန ကုဋ္ဋာဒီဟိ ရုန္ဓိတ္ဝာ ဝိသုံ ဒွာရံ ယောဇေန္တိ, နာနူပစာရော
ဟောတိ။ သစေ ပန ရုန္ဓတိ ဧဝ, ဝိသုံ ဒွာရံ န ယောဇေန္တိ, တေမ္ပိ ကေူပစာရမေဝ မတ္တိကာဒီဟိ ပိဟိတဒ္ဓတရော ဝိယ
ဂဗ္ဘောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညထာ ဂဗ္ဘေ ပဝိသိတ္ဝာ ပမုခာဒီသု နိပန္နာနုပသမ္ပန္နေဟိ သဟသေယျာပရိမုတ္တိယာ
ဂဗ္ဘဒ္ဓတရံ မတ္တိကာဒီဟိ ပိဒဟာပေတ္ဝာ ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ ဝိဝရာပေန္တဿပိ အနာပတ္တိ ဘဝေယျာ”တိ ဝုတ္
တံ။ စတုသာလံ ကေူပစာရံ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေသံ ပယောဂေ ပယောဂေ ဘိက္ခုဿ အာပတ္တီ** တိ ဇတ္ထ ကေ
စိ “အနုဋ္ဌဟနေန အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ, တသ္မိံ ခဏေ နိဒ္ဒာယန္တဿ ကိရိယာဘာဝတ။ ဣဒဉ္ဟိ
သိက္ခာပဒံ သိယာ ကိရိယာယ, သိယာ အကိရိယာယ သမုဋ္ဌာတိ။ ကိရိယာယ သမုဋ္ဌာနတာ စဿ တဗ္ဗဟုလဝသေန ဝုတ္
တာ”တိ ဝဒန္တိ။ “ယထာ စေတံ, ဇဝံ ဒိတသယနမ္ပိ။ အနုဋ္ဌဟနေန, ဟိ ဒ္ဓတရာသံဝရဏေန စေတံ အကိရိယသမုဋ္ဌာနမ္ပိ
ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ, ဣဒဉ္စ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၈၀. **ဥပရိမတလေန သဒ္ဓိံ အသမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကဿာ** တိ ဣဒံ သမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒ
ဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဥပရိမတလေ သယိတဿ သင်္ကာ ဧဝ နတ္ထီတိ **“ဟေဋ္ဌာဟာသာဒေ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **နာနူပစာ
ရေ**တိ ယတ္ထ ဗဟိ နိဿေဏိံ ကတ္ဝာ ဥပရိမတလံ အာရောဟန္တိ, တာဒိသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“ဥပရိမတလေပီ”**တိ။
အာကာသင်္ဂဏေ နိပဇ္ဇန္တဿ အာပတ္တိအဘာဝတော **“ဆဒနဗ္ဘန္တရေ”** တိ ဝုတ္တံ။ **သဘာသင်္ခေပေနာ** တိ
သဘာကာရေန။ **အမုကုဋ္ဋကေ သေနာသနေ** တိ ဇတ္ထ “အမုကုဋ္ဋကံ နာမ ယတ္ထ ဥပမုံ မုဉ္စိတ္ဝာ တီသု ပဿေ
သု ဘိတ္တိယော ဗန္ဓာ ဟောန္တိ , ယတ္ထ တ ဧကသ္မိံ ပဿေ ဘိတ္တိံ ဥဋ္ဌာပေတ္ဝာ ဥဘောသု ပဿေသု ဥပမုံ ဥ
ပမုံ ကတ္ဝာ ဘိတ္တိယော ဥဋ္ဌာပေန္တိ, တာဒိသံ သေနာသန”န္တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ, ဂဏ္ဌိပဒေ ပန “အမု
ကုဋ္ဋကေတိ ဆဒနံ အမုနေ အသမ္ပတ္တကုဋ္ဋကေ”တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ နော န ယုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန **“သဘာ
သင်္ခေပေနာ**တိ ဝုတ္တဿေဝ **အမုကုဋ္ဋကေ** တိ ဣမိနာ သင်္ဂဏှာနံ ဒဿေတိ။ ယတ္ထ တီသု, ဒ္ဓဝီသု တ ပဿေသု
ဘိတ္တိယော ဗန္ဓာ, ဆဒနံ တ အသမ္ပတ္တာ အမုဘိတ္တိ, ဣဒံ အမုကုဋ္ဋကံ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ။ **တင်္ဂသင်္ဃာဋ္ဌော** နာမ
ပရိက္ခေပဿ အန္တော ထမ္ဘာဒီနံ ဥပရိ တင်္ဂရူပေဟိ ကတသင်္ဃာဋ္ဌော။

ပရိက္ခေပဿ ဗဟိ ဂတေ တိ ဧတ္ထ ယတ္ထ ယဿိ ပဿေ ပရိက္ခေပေ နတ္ထိ, တတ္ထာပိ ပရိက္ခေပာရဟပ ဒေသတော ဗဟိ ဂတေ အနာပတ္တိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၂.၅၀-၅၁) ပန **"ပရိက္ခေ ပဿ ဗဟိ ဂတေတိ** ဧတ္ထ ယဿိ ပဿေ ပရိက္ခေပေ နတ္ထိ, တတ္ထ သစေ ဘူမိတော ဝတ္ထု ဥစ္စံ ဟောတိ, ဥဘ တော ဥစ္စဝတ္ထုတော ဟေဋ္ဌာ ဘူမိယံ နိဗ္ဗကောသဿုဒကပတနဋ္ဌာနေပိ အနာပတ္တိ ဧဝ တတ္ထ သေနာသနတော ဟာရာဘာဝ တော။ အထ ဝတ္ထု နီစံ ဘူမိသမမေဝ သေနာသနဿ ပဟေဋ္ဌိမတလေ တိဋ္ဌတိ, တတ္ထ ပရိက္ခေပရဟိတဒိသာယ နိဗ္ဗ ကောသဿုဒကပတနဋ္ဌာနေ သဗ္ဗတ္ထ အာပတ္တိ ဟောတိ, ပရိစ္ဆေဒာဘာဝတော ပရိက္ခေပဿ ဗဟိ ဧဝ အနာပတ္တီတိ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **အပရိစ္ဆိန္နဂဗ္ဘူပစာရေ** တိ ဧတ္ထ မဇ္ဈေ ဝိဝဋင်္ဂဏဝန္တာသု မဟာစတုသာလာသု ယထာ အာကာ သင်္ဂဏံ အနောတရိတွာ ပမုခေနေဝ ဂန္တုံ သဗ္ဗဂဗ္ဘေ ပဝိသိတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, ဧဝံ ဧကေကဂဗ္ဘဿ ဒွီသု ပဿေသု ကုဋ္ဋံ နီဟရိတွာ ကတံ **ပရိစ္ဆိန္နဂဗ္ဘူပစာရံ** နာမ, ဣဒံ ပန တာဒိသံ န ဟောတီတိ "အပရိစ္ဆိန္နဂဗ္ဘူပစာ ရေ"တိ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗဂဗ္ဘေပိ ပဝိသန္တီ** တိ ဂဗ္ဘူပစာရဿ အပရိစ္ဆိန္နတ္တာ အာကာသင်္ဂဏံ အနောတရိတွာပိ ပမု ခေနေဝ ဂန္တွာ တံ တံ ဂဗ္ဘံ ပဝိသန္တိ။ အထ ကုတော တဿ ပရိက္ခေပေယေဝ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နတ္တာတိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဂဗ္ဘပရိက္ခေပေယေဝ ဟိဿ ပရိက္ခေပေ"** တိ, ဣဒဉ္စ သမန္တာ ဂဗ္ဘဘိတ္တိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ စတုသာလဝသေန ဟိ သန္နိဝိဋ္ဌေ သေနာသနေ ဂဗ္ဘပမုခံ ဝိသုံ အပရိက္ခိတ္တမ္ပိ သမန္တာ ဌိတံ ဂဗ္ဘဘိတ္တိနံ ဝသေ န ပရိက္ခိတ္တံ နာမ ဟောတိ။

၈၁. ဧကေဒိသာယ ဥဇုကမေဝ ဒီဃံ ကတွာ သန္နိဝေသိတော ဟာသာဒော **ကေသာလသန္နိဝေသော** ။ ဒွီသု တီသု စတူ သု တ ဒိသာသု သိင်္ဃာဋကသဏ္ဌာနာဒိဝသေန ကတာ **ဒွိသာလာဒိသန္နိဝေသာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာလပ္ပဘေဒဒီပနမေဝ စေတ္ထ ပုရိမတော ဝိသေသောတိ။ **အဋ္ဌ ပာစိတ္တိယာနီ** တိ ဥပမုဉ္စန္နံ ဥပမုပရိစ္ဆန္နံ သေနာသနံ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု ဿ အာဒိံ ကတွာ ပာဠိယံ ဒဿိတတ္တာ တတော အဓိကံ သဗ္ဗစ္ဆန္နဥပမုပရိစ္ဆန္နာဒိကမ္ပိ သဗ္ဗံ ပာဠိယံ အဝုတ္ တမ္ပိ ပာစိတ္တိယဿေဝ ဝတ္ထုဘာဝေန ဒဿိတံ သိက္ခာပဒဿ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတ္တာ, ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗတော စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **"သတ္တ ပာစိတ္တိယာနီ"** တိ ပာဠိယံ ဝုတ္တပာစိတ္တိယဒွယံ သာမညတော ဧကတ္တေန ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ ပာဠိယံ (ပာစိ. ၅၄) "တတိယာယ ရတ္တိယာ ပုရာရုဏာ နိက္ခမိတွာ ပုန သယတီ"တိ ဣဒံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ, အနိက္ခ မိတွာ ပုရာရုဏာ ဥဋ္ဌဟိတွာ အဇ္ဈောကာသေ နိသိန္နဿာပိ ပုန ဒိဝသေ သဟသေယျေန အနာပတ္တိ ဧဝ။ ဧတ္ထ စတုဘာဂေ **စူဠကံ,** ဒွေဝဘာဂ **ဥပမုံ,** တီသု ဘာဂေသု ဒွေ ဘာဂ ယေဘုယျန္တိ ဣမိနာ လက္ခဏေန စူဠကစ္ဆန္န ပရိစ္ဆန္နာဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဣအနိ ဒုတိယသိက္ခာပဒေပိ ယထာဝုတ္တနယံ အတိဒိသန္တော **"မာတုကမေန။ပေ.။ အယ မေဝ ဝိနိစ္ဆယော"**တိ အာဟ။ "မတိတ္ထိယာ ဟရာဇိကဝတ္ထုဘူတာယပိ အနုပာဒိန္နပက္ခေ ဌိတတ္တာ သဟသေယျာပ တ္တိံ န ဇနေတီ"တိ ဝဒန္တိ။ "အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ မာတုကာမေ နိပန္နေ နိပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ"တိ (ပာစိ. ၅၇) ဝစနတော ဒိဝ တဿ သယန္တဿ သဟသေယျာပတ္တိ န ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

သဟသေယျဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

သောဠသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၇. မဉ္စပီဌာဒိသင်္ဃိကသေနာသနေသုပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိနိစ္ဆယကထာ

၈၂. ဧဝံ သဟသေယျဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ သင်္ဃိကေ ဝိဟာရေ သေယျာသု ကတ္တဗ္ဗဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ဝိဟာရေ သင်္ဃိကေ သေယျ”** န္တ္ယာဒိမာဟ။ တတ္ထ သမဂ္ဂံ ကမ္မံ သမုပဂစ္ဆတီတိ သင်္ဃော, အယမေဝ ဝစနတ္ထော သဗ္ဗသင်္ဃသာဓာရဏော။ သင်္ဃဿ ဣဒန္တိ **သင်္ဃိကော,** ဝိဟရတိ ဧတ္ထာတိ **ဝိဟာရော,** တသ္မိံ။ သယန္တိ ဧတ္ထာတိ **သေယျာ,** တံ။ အသန္ထရိတ္ဝာ **သန္ထရိတ္ဝာန** ။ ပက္ကမနံ **ပက္ကမော,** ဂမနန္တိ အတ္ထော။ “ဝိဟာရေ သင်္ဃိကေ သေယျံ, သန္ထရိတ္ဝာန ပက္ကမော”တိ ဣမဿ ဥဒ္ဒေသဟာရဿ သင်္ဃိကေ ဝိဟာရေ။ပေ.။ ပက္ကမနန္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **တတြာ** တိ တသ္မိံ ပက္ကမနေ အယံ ဤဒိသော မယာ ဝုစ္စမာနော ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ကတမော သော ဝိနိစ္ဆယောတိ အာဟ **“သင်္ဃိကေ။ပေ.။ ဟစိတ္တိယ”** န္တိ။ **အပရိက္ခိတ္တသ္မိံ ဥပစာရော** နာမ သေနာသနတော ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတာ။ **ဟစိတ္တိယ** န္တိ ပဌမံ ဟာဒံ အတိက္ကာမေန္တဿ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယာတိက္ကမေ ဟစိတ္တိယံ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ အာဟ **“ယော ပန ဘိက္ခု။ပေ.။ ဝစနတော”**တိ။

တတ္ထ သင်္ဃိကော ဝိဟာရော ဟာကဋ္ဌော, သေယျာ အဟာကဋ္ဌာ, သာ ကတိဝိဓာတိ စေ အာဟ **“သေယျာ နာမ။ပေ.။ ဒသဝိဓာ”**တိ။ တတ္ထာပိ ကတမာ ဘိသိ, ကတမာ စိမိလိကာဒယောတိ အာဟ **“တတ္ထ ဘိသီတိ။ပေ.။ သေ နယော ပဏ္ဏာသန္ထာရေ”**တိ။ တတ္ထ မဉ္စေ အတ္ထရိတဗ္ဗာတိ **မဉ္စကဘိသိ,** ဧဝံ ဣတရတ္ထ, **ဝဏ္ဏာနုရက္ခဏတ္ထံ ကတာ** တိ ပဋ္ဋခဏ္ဍာဒီဟိ သိဗ္ဗိတွာ ကတာ။ **ဘူမိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗာ** တိ စိမိလိကာယ သတိ တဿာ ဥပရိ, အသတိ သုဒ္ဓဘူမိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗာ။ **သီဟစမ္မာဒီနံ ပရိဟရဏေ ဧဝ ပဋိက္ခေပေ** တိ ဣမိနာ မဉ္စပီဌာဒီသု အတ္ထရိတွာ ပုန သံဟရိတွာ ဌပနာဒိဝသေန အတ္တနော အတ္ထာယ ပရိဟရဏမေဝ န ဝဋ္ဋတိ, ဘူမတ္ထရဏာဒိဝသေန ပရိဘောဂေ ပန အတ္တနော ပရိဟရဏံ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ခန္ဓကေ ဟိ “အန္တောပိ မဉ္စေ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဗဟိပိ မဉ္စေ ပညတ္တာနိ ဟောန္တီ”တိ ဧဝံ အတ္တနော အတ္ထာယ မဉ္စာဒီသု ပညပေတွာ ပရိဟရဏဝတ္ထုသ္မိံ “န, ဘိက္ခဝေ, မဟာစမ္မာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ သီဟစမ္မံ ဗျဂ္ဃစမ္မံ ဒီပိစမ္မံ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၂၅၅) ပဋိက္ခေပေါ ကတော, တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၃.၁၁၂) ပန “ယဒိ ဧဝံ ‘ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ’တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ စောဒနံ ကတွာ ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ ပါသာဒပရိဘောဂ’န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၀) ဝစနတော ပုဂ္ဂလိကေပိ သေနာသနေ သေနာသနပရိဘောဂဝသေန နိယမိတံ သုဝဏ္ဏဃဋာဒိကံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋမာနမ္ပိ ကေဝလံ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝမိဒံ ဘူမတ္ထရဏဝသေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋမာနမ္ပိ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ တံ တံ ဝိဟာရံ ဟရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တံ။

ဟတရော ကောဇဝေတိ ပစ္စတ္ထရဏတ္ထာယေဝ ဌပိတာ ဥဂ္ဂတလောမာ အတ္ထရဏဝိသေသာ။ **ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တ**န္တိ အဋ္ဌကထာသု (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၆) ဝုတ္တံ။ “ဣဒံ အဋ္ဌကထာသု တထာဝုတ္တဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အညမ္ပိ တာဒိသံ မဉ္စပီဌေသု အတ္ထရိတဗ္ဗံ အတ္ထရဏမေတ”တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပန “ပစ္စတ္ထရဏံ နာမ ဟတရော ကောဇဝေ”တိ နိယမေတွာ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ ဣမိနာ န သမေတိ, “ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၃.၁၁၆) ဝုတ္တံ။ ဝီမံသိတေ ပန ဧဝမဓိပ္ပာယော ပညာယတိ – မာတိကာဋ္ဌကထာပိ အဋ္ဌကထာယေဝ, တသ္မာ မဟာအဋ္ဌကထာဒီသု ဝုတ္တနယေန “ဟတရော ကောဇဝေ”တိ နိယမေတွာ ဝုတ္တံ, ဧဝံ နိယမနေ သတိပိ ယထာ “လဒ္ဓာတပတ္တော ရာဇကုမာရော”တိ အာတပတ္တဿ လဒ္ဓဘာဝေယေဝ နိယမေတွာ ဝုတ္တေပိ နိဒဿနနယဝသေန ရာဇကကုဓဘဏ္ဍသာမညေန သမာနာ တလဗီဇနာဒယောပိ ဝုတ္တာယေဝ ဟောန္တိ, ဧဝံ “ဟတရော ကောဇဝေ”တိ နိယမေတွာ ဝုတ္တေပိ နိဒဿနနယဝသေန တေဟိ မဉ္စပီဌေသု အတ္ထရိတဗ္ဗဘာဝသာမညေန သမာနာ အညေ အတ္ထရဏာပိ ဝုတ္တာယေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တဝစနံ အဋ္ဌကထာဝစနဿ ပဋိလောမံ န ဟောတိ, အနုလောမမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ “ယေန ဝိဟာရော ကာရိတော, သော ဝိဟာရဿာမိကော”တိ ဟဉ္စ နိဿာယ ကေစ္စေ ဝိနယဓရာ “သင်္ဃိကဝိဟာရဿ တ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရဿ တ ဝိဟာရဒါယကောယေဝ သာမိကော, သောယေဝ ဣဿရော, တ

သ္သ ရုစိယာ ဧဝ ဝသိတုံ လဘတိ, န သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလာနံ ရုစိယာ”တိ ဝိနိစ္ဆယံ ကရောန္တိ, သော ဝီမံသိတဗ္ဗော, ကထံ အယံ ဟဒ္ဒော ကိမတ္ထံ သာဓေတိ ဣသ္သရတ္တံ တ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗတ္တံ တတိ? ဧဝံ ဝီမံသိတေ “ဘိက္ခူမှုပ်ဟိ သတိ ဘိက္ခူ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော”တိအာဒိဝစနတော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗတ္တမေဝ သာဓေတိ, န ဣသ္သရတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။

အထ သိယာ “အာပုစ္ဆိတဗ္ဗတ္တေ သိဒ္ဓေ ဣသ္သရတ္တော သိဒ္ဓေါယေဝ ဟောတိ။ ဣသ္သရဘာဝတောယေဝ ဟိ သော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော”တိ။ တတ္ထေဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ – “အာပုစ္ဆန္တေန စ ဘိက္ခူမှုပ်ဟိ သတိ ဘိက္ခူ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော, တသ္မိံ အသတိ သာမဏေရော, တသ္မိံ အသတိ အာရာမိကော”တိအာဒိဝစနတော အာယသ္မန္တာနံ မတေန ဘိက္ခူပိ သာမဏေရောပိ အာရာမိကောပိ ဝိဟာရကာရကောပိ တသ္သ ကုလေ ယော ကောစိ ပုဂ္ဂလောပိ ဣသ္သရောတိ အာပဇ္ဇေယ္ယ, ဧဝံ ဝိညာယမာနေပိ ဘိက္ခူမှုပ်ဟိ တ သာမဏေရေ တ အာရာမိကေ တ သတိ တေယေဝ ဣသ္သရာ, န ဝိဟာရကာရကော။ တေသု ကေသ္မိံမ္ပိ အသတိယေဝ ဝိဟာရကာရကော ဣသ္သရော သိယာတိ။ ဣမသ္မိံ ပန အဓိကာရေ သင်္ဃိကံ သေနာသနံ ရက္ခဏတ္ထာယ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံယေဝ ဝဒတိ, န ဣသ္သရဘာဝတော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၆) “အနာပုစ္ဆံ တ ဂစ္ဆေယ္ယာတိ တေ့ ဘိက္ခူမှုပ်ဟိ သတိ ဘိက္ခူ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော”တိအာဒိ။

အထာပိ ဧဝံ ဝဒေယ္ယ “န သကလဿ တက္ကဟဋ္ဌဿ အဓိပ္ပာယတ္ထံ သန္ဓာယ အမေ့ဟဟိ ဝုတ္တံ, အထ ခော ‘ဝိဟာရဿာမိကော’တိ တေဿ ပဒတ္ထံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကထံ? သံ တေဿ အတ္ထီတိ သာမိကော, ဝိဟာရဿ သာမိကော **ဝိဟာရဿာမိကော**   ။ ‘ကော ဝိဟာရဿာမိကော နာမာ’တိ ဝုတ္တေ ‘ယေန ဝိဟာရော ကာရိတော, သော ဝိဟာရဿာမိကော နာမာ’တိ ဝတ္တဗ္ဗော, တသ္မာ ဝိဟာရကာရကော အယကော ဝိဟာရဿာမိကော နာမာတိ ဝိညာယတိ, ဧဝံ ဝိညာယမာနေ သတိ သာမိကော နာမ သသ္သ ဓနဿ ဣသ္သရော, တသ္သ ရုစိယာ ဧဝ အညေ လဘန္တိ, တသ္မာ ဝိဟာရဿာမိကဘူတဿ အယကဿ ရုစိယာ ဧဝ ဘိက္ခူ ဝသိတုံ လဘန္တိ, န သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလာနံ ရုစိယာတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ။ တေ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗာ – မာ အာယသ္မန္တော ဧဝံ အဝစုတ္တ, ယထာ နာမ “ဃဋီကာရော ဗြဟ္မာ”တိ ဝုတ္တော သော ဗြဟ္မာ ဣဒါနိ ဃဋံ န ကရောတိ, ပုရိမတ္တဘာဝေ ပန ကရောတိ, တသ္မာ “ဃဋံ ကရောတီ”တိ ဝစနတ္တေန “ဃဋီကာရော”တိ နာမံ လဘတိ။ ဣတိ ပုဗ္ဗေ လဒ္ဓနာမတ္တာ ပုဗ္ဗတေဟာရဝသေန ဗြဟ္မဘူတောပိ “ဃဋီကာရော”ဣစ္စေဝ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ သော ဝိဟာရကာရကော ဘိက္ခူနံ ပရိစ္စတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝိဟာရဿာမိကော န ဟောတိ ဝတ္ထုပရိစ္စာဂလက္ခဏတ္တာ အနဿ, ပုဗ္ဗေ ပန အပရိစ္စတ္တကာလေ ဝိဟာရဿ သ ကာရကတ္တာ ဝိဟာရဿာမိကော နာမ ဟောတိ, သော ဧဝံ ပုဗ္ဗေ လဒ္ဓနာမတ္တာ ပုဗ္ဗတေဟာရဝသေန “ဝိဟာရဿ သာမိကော”တိ ဝုစ္စတိ, န, ပရိစ္စတ္တဿ ဝိဟာရဿ ဣသ္သရဘာဝတော။ တေနေဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန “ဝိဟာရဒါယ ကာနံ ရုစိယာ ဘိက္ခူ ဝသန္တု”တိ အဝတ္ဝာ သေနာသနပညာပကော အနုညာတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဝိမ တိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၉၅) “တေသံ ဂေဟာနီတိ တေ့ ဘိက္ခူနံ တသတ္ထာယ ကတမ္ပိ ယာဝ န ဒေန္တိ, တာဝ တေသံ သန္တကံယေဝ ဘဝိဿတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ, တေန ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ တေသံ သန္တကာနိ န ဟောန္တီတိ ဒဿေတိ။ အယံ ပန ကထာ ဟဋ္ဌဿ သမ္ဗန္ဓီဘူတတ္တာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကထိတာ။ ဝိဟာရဝိနိစ္ဆယော ပန စတုပစ္စယဘာဇနဝိနိစ္ဆယေ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၁၉၄ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **ယော ကောစီ**တိ ဉာတကော တ အညာတကော တ ယော ကောစိ။ ယေန မဉ္စံ ပီဌံ တ ဝိနန္တိ, တံ **မဉ္စပီဌကတနံ**   ။

၈၃. သိလုစ္စယလေဏ   န္တိ သိလုစ္စယေ လေဏံ, ပဗ္ဗတဂုဟာတိ အတ္ထော။ “သေနာသနံ ဥပစိကာဟိ ခာယိတ”န္တိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တတ္တာ ဝတ္ထုအနုရူပဝသေန အဋ္ဌကထာယံ ဥပစိကာသင်္ကာယ အဘာဝေန အနာပတ္တိ ဝု တ္တာ။ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၃၆၀ အာဒယော) ဂမိကဝတ္တံ ပညာပေန္တေန “သေနာသနံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္ တတ္တာ ကေဝလံ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာမတ္တဒဿနတ္ထံ **“အာပုစ္ဆနံ ပန ဝတ္တ”**   န္တိ ဝုတ္တံ   , န ပန ဝတ္တဘေဒေ ဒု က္ကဋန္တိ ဒဿနတ္ထံ, တေနေဝ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ “သေနာသနံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗ”န္တိ တေ့ “ယံ ဟာသာဏပိဋ္ဌိယံ တ ဟာသာဏတ္ထမ္ဘေသု တ ကတသေနာသနံ ယတ္ထ ဥပစိကာ နာရောဟန္တိ, တံ အနာပုစ္ဆန္တဿပိ အနာပတ္ တီ”တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ ဂဏ္ဌိပဒေ “တာဒိသေ သေနာသနေ အနာပုစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တဿ ဟာစိတ္တိယံ နတ္ထိ, ဂမိ ကဝတ္တေ သေနာသနံ အနာပုစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တော ဝတ္တဘေဒေ ဟောတိ, တသ္မာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတီ”တိ, တံ န ဂဟေတ ဗ္ဗံ။

ပစ္ဆိမဿ အာဘောဂေန မုတ္တိ နတ္ထီတိ တဿ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တဿ အညဿ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **ဇကံ တ ပေသေတွတ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ ဂမနစိတ္တဿ ဥပ္ပန္နဋ္ဌာနတော အနာပုစ္ဆိတွတ ဂစ္ဆန္တော ဒုတိယပါဒုဒ္ဓါရေ ပါစိတ္တိယံ။ **မဏ္ဍပေ တ** တိ သာခါမဏ္ဍပေ တ ပဒရမဏ္ဍပေ တ။ **ရုက္ခမူလေ**တိ ယဿ ကဿစိ ရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ။ **ပလုဇ္ဇတီ** တိ ဝိနဿတိ။

၈၄. **မဇ္ဈေ သံခိတ္တံ ပဏဝသဏ္ဌာနံ ကတွတ ဗဒ္ဓ**န္တိ ရေကပတ္တာဒီဟိ ဝေဏိံ ကတွတ တာယ ဝေဏိယာ ဥဘော သု ပဿေသု ဝိတ္ထတဋ္ဌာနေ ဗဟုံ ဝေဌေတွတ တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မဇ္ဈဋ္ဌာနံ, တာဝ အန္တောအာကမုနဝသေန ဝေဌေတွတ မဇ္ဈေ သံခိပိတွတ တတ္ထ တတ္ထ ဗန္ဓိတွတ ကတံ။ **ယတ္ထ ကာကာ တ ကုလလာ တ န ဥဟဒန္တိ** တိ ယတ္ထ ဓုဝနိတသေန ကုလာဝကေ ကတွတ ဝသမာနာ ဧတေ ကာကကုလလာ, အညေ တ သကုဏာ တံ သေနာသနံ န ဥဟဒန္တိ, တာဒိသေ ရုက္ခမူလေ နိက္ခိပိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

၈၅. **နဝတယိမော**တိ အဓုနာ သုတ္တေန ဝီတကစ္ဆေန ပလိဝေဌိတမဉ္စော။ **ဩနဒ္ဓော** တိ ကပ္ပိယစမ္မေန ဩနဒ္ဓော, သောဝ **ဩနဒ္ဓကော** သကတ္ထေ က-ပစ္စယဝသေန။ တေန ဟိ ဝဿေန သီဃံ န နဿတိ။ **ဥက္ကဋ္ဌအဗ္ဘောကာသိကော**တိ ဣဒံ တဿ သုခပဋိပတ္တိဒဿနမတ္တံ, ဥက္ကဋ္ဌဿာပိ ပန စီဝရကုဋိ ဝဋ္ဋတေဝ။ **ကာယာနုဂတိကတ္တာ** တိ ဘိက္ခုနော တတ္ထေဝ နိသိန္နဘာဝံ ဒီပေတိ, တေန စ ဝဿဘယေန သယံ အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တဿ အာပတ္တိ ဒဿေတိ။ အဗ္ဘောကာသိကာနံ အတေမနတ္ထာယ နိယမေတွတ အာယကေဟိ ဒိန္နမ္ပိ အတ္တာနံ ရက္ခန္တေန ရက္ခိတဗ္ဗမေဝ။ "ယသ္မာ ပန အာယကေဟိ အနကာလေယေဝ သတသဟဿဂ္ဃနကမ္ပိ ကမ္ဗလံ 'ပါဒပုဉ္ဆနိံ ကတွတ ပရိဘုဉ္ဇထာ'တိ ဒိန္နံ တထေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ဣဒမ္ပိ မဉ္စပီဌာဒိသေနာသနံ 'အဗ္ဘောကာသေပိ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇထာ'တိ အာယကေဟိ ဒိန္နံ စေ, သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ ကာလေ အဗ္ဘောကာသေ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တီ"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၃.၁၀၈-၁၁၀) ဝုတ္တံ။ **ပေသေတွတ ဂန္တဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ "ယော ဘိက္ခု ဣမံ ဌာနံ အာဂန္တွတ ဝသတိ, တဿ ဒေထာ"တိ ဝတွတ ပေသေတဗ္ဗံ။

ဝလာဟကာနံ အနုဋ္ဌိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွတ တိ ဣမိနာ ဂိမှဟာနေပိ မေဃေ ဥဋ္ဌိတေ အဗ္ဘောကာသေ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **တတ္ထ တတ္ထ** တိ စေတိယင်္ဂဏာဒိကေ တသ္မိံ တသ္မိံ အဗ္ဘောကာသေ နိယမေတွတ နိက္ခိတ္တာ။ **မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယ ပါဒဋ္ဌာနာဘိမုခါ** တိ ယတ္ထ သမန္တတော သမ္မဇ္ဇိတွတ အင်္ဂဏမဇ္ဈေ သဗ္ဗအ ကစဝ ရဿ သင်္ကမနေန မဇ္ဈေ တလိကာ သဉ္စိတာ ဟောတိ, တတ္ထ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ဥစ္စဝတ္ထုပါဒ ဋ္ဌာနာဘိမုခံ, ဘိတ္တိပါဒဋ္ဌာနာဘိမုခံ တ တလိကာ ပါရိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ "ယတ္ထ တ ပန ကောဏေသု တလိကာ သဉ္စိတာ, တတ္ထ တတော ပဋ္ဌာယ အပရဒိသာဘိမုခါ ပါရိတဗ္ဗာ"တိ ကေစိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန "သမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနဿ ပဒဝလဉ္စေန အဝိကောပနတ္ထာယ သယံ အသမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဌတွတ အတ္တနော ပါဒာဘိမုခံ တလိကာ ပါရိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ "မဇ္ဈတော ပဋ္ဌာယာ"တိ ဝစနဿ ပယောဇနံ န ဒိဿတိ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ ပန **"ပါဒဋ္ဌာနာဘိမုခါ** တိ နိသီဒန္တာနံ ပါဒဋ္ဌာနာဘိမုခါ ကေစိ, သမ္မဇ္ဇန္တဿ ပါဒဋ္ဌာနာဘိမုခါ အပရေ, ဗဟိ တလိကာယ အဂမနနိမိတ္တံ ပါဒဋ္ဌာနာဘိမုခါ ပါရိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တန္တိ ဧကေ"တိ ဝုတ္တံ။ **ကစဝရံ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွတ ဗဟိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗ**န္တိ ဣမိနာ "ကစဝရံ ဆဍ္ဍေဿာမီ"တိ တလိကာ န ဆဍ္ဍေတဗ္ဗာတိ ဒီပေတိ။

၈၆. **ကပ္ပံ လဘိတွတ** တိ "ဂစ္ဆာ"တိ ဝုတ္တဝစနေန ကပ္ပံ လဘိတွတ။ ထေရဿ ဟိ အာဏတ္တိယာ ဂစ္ဆန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ပုရိမနယေနေဝ**တိ "နိသီဒိတွတ သယံ ဂစ္ဆန္တော"တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ။

အညတ္ထ ဂစ္ဆတီ တိ တံ မဂ္ဂံ အတိက္ကမိတွတ အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ။ လေဍ္ဍုပါတုပစာရတော ဗဟိ ဌိတတ္တာ **"ပါဒုဒ္ဓါရေန ကာရေတဗ္ဗော"** တိ ဝုတ္တံ, အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တဿ ပဌမပါဒုဒ္ဓါရေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယပါဒုဒ္ဓါရေ ပါစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ **ပါကတိကံ အကတွတ**တိ အပဋိသာမေတွတ။ **အန္တရသန္နိပါတေ** တိ အန္တရန္တရာ သန္နိပါတေ။

၈၇. **အာတာသိကာနံယေဝ ပလိဗောဓော**တိ ဧတ္ထ အာဂန္တုကေသု အာဂန္တွာ ကိဉ္စိ အဝတွတ တတ္ထ နိသိန္နေသု ပိ နိသီဒိတွတ "အာတာသိကာယေဝ ဥဒ္ဓရိဿန္တီ"တိ ဂတေသုပိ အာတာသိကာနမေဝ ပလိဗောဓော။ မဟာပစ္စရိတဒေ

ပန ''ဣဒံ အမ္ဗဟာက''န္တိ ဝတ္ထုတပိ အဝတ္ထုတပိ နိသိန္နာနမေတတိ အဓိပ္ပာယော။ မဟာအဋ္ဌကထာတဒေ ''အာပတ္တိ''တိ ဟာစိတ္တိယမေဝ ဝုတ္တံ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန သန္တရာပနေ ဟာစိတ္တိယေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အနာဏတ္တိယာ ပညတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **ဥဿာရကော** တိ သရဘာဏကော။ သော ဟိ ဥဒ္ဓံဥဒ္ဓံ ဟဋ္ဌဟဋ္ဌံ သာရေတိ ပဝတ္တေတီတိ ''ဥဿာရကော''တိ ဝုစ္စတိ။ ''ဣဒံ ဥဿာရကဿ, ဣဒံ ဓမ္မကထိကဿာ''တိ ဝိသုံ ပညတ္တတ္တာ အနာဏတ္တိယာ ပညတ္တေပိ ဟာစိတ္တိယေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယေန **''တသ္မိံ အာဂန္တွာ နိသိန္နေ တဿ ပလိဗောဓော''**တိ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန ဝဒန္တိ ''အနာဏတ္တိယာ ပညတ္တေပိ ဓမ္မကထိကဿ အနုဋ္ဌာပနီယတ္တာ ဟာစိတ္တိယေန ဘဝိတဗ္ဗံ, အာဂန္တုကဿ ပန ပစ္ဆာ အာဂတေဟိ ဝုဍ္ဎတရေဟိ ဥဋ္ဌာပနီယတ္တာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တ''န္တိ။

၈၈. ဟာဒပုဉ္ဆနီ နာမ ရဇ္ဇုကေဟိ တ ပိလောတိကာယ တ ဟာဒပုဉ္ဆနတ္ထံ ကတာ။ **ဖလကပီဌံ** နာမ ဖလကမယံ ပီဌံ။ အထ တ ဖလကဋ္ဌေဝ အာရုမယပီဌဉ္စ။ **အာရုမယပီဌန္တိ** စ ဖလကမယမေဝ ပီဌံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဟာဒကဋလိကန္တိ** အဓောတ ဟာဒဋ္ဌာပနကံ။ **အဇ္ဈောကာသေ ရဇနံ ပစိတ္វာ ။ပေ။ ပဋိသာမေတဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထ ထေဝေ အသတိ ရဇနကမ္မေ နိဋ္ဌိတေ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ။ ''ဘိက္ခု တ သာမဏေရော တ အာရာမိကော တ လဇ္ဇီ ဟောတီတိ ဝုတ္တတ္တာ အလဇ္ဇိံ အာပုစ္ဆိတ္វာ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ **ဩတာပေန္တော။ပေ။ ဂစ္ဆတီ** တိ ဧတ္ထ ''ကိဉ္စာပိ 'ဧတ္တကံ ဒူရံ ဂန္တဗ္ဗ'န္တိ ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ, တထာပိ လေဍ္ဍုပာတံ အတိက္ကမ္မ နာတိဒူရံ ဂန္တဗ္ဗ''န္တိ ဝဒန္တိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

မဉ္စပီဌာဒိသင်္ဃိကသေနာသနေသုပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ-

ဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

သတ္တရသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၈. ကာလိကဝိနိစ္ဆယကထာ

၈၉. ဧဝံ သင်္ဃကသေနာသနေသု ကတ္တဗ္ဗဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ စတုကာလိကဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **"ကာလိကာနိပိ စတ္တာရီ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကရဏံ ကာရော, ကိရိယာ။ ကာရော ဧဝ ကာလော ရ-ကာရဿ လ-ကာရော ယထာ "မဟာသာလော"တိ။ **ကာလော**တိ စေတ္ထ ပစ္စုပ္ပန္နာဒိကိရိယာ။ ဝုတ္တဉှိ –

"အာရဒ္ဓါနိဋ္ဌိတော ဘာဝေါ၊ ပစ္စုပ္ပန္နော သုနိဋ္ဌိတော။
အတီတာနာဂတုပ္ပာဒ-မပ္ပတ္တာဘိမုခါ ကိရိယာ"တိ။

တေ္တ ပန တဿ တဿ ကိရိယာသင်္ခါတဿ ကာလဿ ပဘေဒဘူတော ပုရေဘတ္တကေအဟောရတ္တာသ တ္တာဟဇီဝိကပရိယန္တသင်္ခါတော ကာလဝိသေသော အဓိပ္ပေတော။ ကာလေ တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလဝိသေသေ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနီတိ **ကာလိကာနိ**။ **ပိ**-သဒ္ဒော သမုစ္စယတ္ထော, တေန ကပ္ပိယာ စတုဘူမိယောတိ သမုစ္စေတိ။ **စတ္တာရီ** တိ သင်္ချာနိဒ္ဒေသော, တေန ကာလိကာနိ နာမ စတ္တာရိ ဧဝ ဟောန္တိ, န တီဏိ န ပဉ္စာတိ ဒဿေတိ, ဣဒံ မာတိကာပဒဿ အတ္ထဝိဝရဏံ။ တတ္ထ ဥဒ္ဒေသေ ယံ မာတိကာယံ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ဂန္ထာရမ္ဘကထာ) "ကာလိကာနိပိ စတ္တာရီ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ, တေ္တ တေသ္မိံ မာတိကာပဒေ စတ္တာရိ ကာလိကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ ယောဇနာ။ ကတမာနိ တာနီတိ အာဟ **"ယာဝကာလိက"**န္တိအာဒိ ။ ယာဝကာလိကံ။ပေ။ ယာဝဇီဝိကံ ဣတိ ဣမာနိ ဝတ္ထူနိ စတ္တာရိ ကာလိကာနိ နာမာတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ တေသံ ဝတ္ထူနံ ဝိသေသနဉ္စ နာမလာဘဟေတုဉ္စ ဒဿေန္တော **"တတ္ထ ပုရေဘတ္တ"** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တေသု စတူသု ကာလိကေသု ယံ ကိဉ္စိ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ယာဝကာလိကံ, အဋ္ဌဝိဓပါနံ ယာမကာလိကံ, သပ္ပိအာဒိပဉ္စဝိဓဘေသဇ္ဇံ သတ္တာဟကာလိကံ, သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာဝဇီဝိကံ ဣတိ ဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယံ ကိဉ္စိ ခါဒနီယဘောဇနီယ**န္တိ တေ္တ အတိဗျာပိတံ ပရိဟရိတုံ ဝိသေသနမာဟ **"ပုရေဘတ္တ"** န္တ္တာဒိ။ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗမေဝ ယာဝကာလိကံ, န အညံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယန္တ္တေတ္တော။ **ယာဝ။ပေ။ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ တော**တိ နာမလာဘဟေတုံ, ဧတေန ယာဝ ကာလော အဿာတိ **ယာဝကာလိက**န္တိ ဝစနတ္ထံ ဒဿေတိ။ **အဋ္ဌဝိဓံ ပါန** န္တိ တေ္တ အဗျာပိတံ ပရိဟရိတုမာဟ **"သဒ္ဓိံ အနုလောမပါနေဟီ"** တိ။ **ယာဝ။ပေ။ တဗ္ဗတော** တိ နာမလာဘဟေတုံ, ဧတေန ယာမော ကာလော အဿာတိ **ယာမကာလိက**န္တိ ဝစနတ္ထံ ဒဿေတိ။ **သတ္တာဟံ နိဓေတဗ္ဗတော** တိ နာမလာဘဟေတုံ, ဧတေန သတ္တာဟော ကာလော အဿာတိ **သတ္တာဟကာလိက** န္တိ ဝစနတ္ထံ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတ**န္တိ တေ္တ အတိဗျာပိတံ ပရိဟရိတုံ **"ဌပေတွာ ဥဒက"**န္တ္တာဟ။ **ယာဝ။ပေ။ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော** တိ နာမလာဘဟေတုံ, တေန ယာဝဇီဝံ ကာလော အဿာတိ **ယာဝဇီဝိက**န္တိ ဝစနတ္ထံ ဒဿေတိ။

တေ္တာဟ – "ယော ပန ဘိက္ခု အဒိန္နံ မုခဒွါရံ အာဟာရံ အာဟရေယျ အညတြ ဥဒကဒန္တပေါနာ, ပါစိတ္တိ ယ"န္တိ (ပါစိ. ၂၆၅) ဝစနတော နနု ဥဒကံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ, အထ ကသ္မာ "ဌပေတွာ ဥဒကံ အဝသေသံ သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတ"န္တိ ဝုတ္တန္တိ? သစ္စံ, ပရိသုဒ္ဓဥဒကံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဗ္ဗံ, ကဒ္ဒမာဒိသဟိတံ ပန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ဟောတိ, တသ္မာ ပဋိဂ္ဂဟိတေသု အန္တောဂဓဘာဝတော "ဌပေတွာ ဥဒက"န္တိ ဝုတ္တန္တိ။ ဧဝမပိ "သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတ"န္တိ ဣမိနာဝ သိဒ္ဓံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗဿ ဥဒကဿပိ ဂဟဏတောတိ? သစ္စံ, တထာပိ ဥဒကဘာဝေန သာမညတော "သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတ"န္တိ တေ္တကေ ဝုတ္တေ ကေစိ ဥဒကဿ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝတော ဥဒကမ္ပိ ယာဝဇီဝိကံ နာမာတိ ဉာယေယျုံ, န ပန ဥဒကံ ယာဝဇီဝိကံ သုဒ္ဓဿ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာဘာဝတော, တသ္မာ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဧ ကစ္စဿ ဥဒကဿ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝေ သတိပိ သုဒ္ဓဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဗ္ဗတ္တာ တံ ဥဒကံ ဌပေတွာ သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာဝဇီဝိကန္တိ ဝုစ္စတီတိ။

၉၀. မူလကမူလာဒီနိ ဥပဒေသတောယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, တာနိ ပရိယာယတော ဝုစ္စမာနာနိပိ န သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ပ ရိယာယန္တရေန ဟိ ဝုစ္စမာနေ တံ တံ နာမံ အဇာနန္တာနံ သမ္မောဟောယေဝ သိယာ, တသ္မာ တတ္ထ န ကိဉ္စိ ဝက္ခာ မ။ **ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထ** န္တိ ပူဝါဒိခါဒနီယေ ဝိဇ္ဇမာနံ ခါဒနီယကိစ္စံ ခါဒနီယေဟိ ကာတဗ္ဗံ ဇိဃစ္ဆာဟရဏသင်္ခါ တံ အတ္ထံ ပယောဇနံ **နေဝ ဖရန္တိ** န နိပ္ဖာဒေန္တိ။ ကေသုစိ ဒေသေသု အာဟာရကိစ္စံ သာဓေန္တေ တ အသာဓေန္တေ တ

အပရသ္မိံ ဒေသေ ဥဋ္ဌိတဘူမိရသာဒိဘေဒေန အာဟာရဇိဃစ္ဆာဟရဏကိစ္စံ အသာဓေန္တမ္ပိ တ သမ္ဘဝေယျာတိ အာဟ **“တေသု တေသု ဇနပဒေသူ”**တိအာဒိ။ ကေစိ ပန ‘‘ကေသုဉ္စိ ဇနပဒေ အာဟာရကိစ္စံ သာဓေန္တံ သေသဇနပဒေသု ပိ ဝိကာလေ န ကပ္ပတိ တေတိ ဒဿနတ္ထံ ဣဒံ ဝုတ္တ’’န္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ပကတိအာဟာရဝသေနာ**တိ အညေဟိ ယာဝ ကာလိကေဟိ အယောဇိတံ အတ္တနော ပကတိယာဝ အာဟာရကိစ္စကရဏဝသေန။ **သမ္မောဟောယေဝ ဟောတီ** တိ အနေက တ္ထာနံ နာမာနံ အပ္ပသိဒ္ဓါနန္တိ သမ္ဘဝတော သမ္မောဟော ဧဝ သိယာ။ တေနေဝေတ္ထ မယမ္ပိ မူလကမူလာဒီနံ ပရိယာ ယန္တရဒဿနေ အာဒရံ န ကရိမှ ဥပဒေသတောဝ ဂဟေတဗ္ဗတော။

ယန္တိ ဝင္ကကန္ဒံ။

မုဠာလန္တိ ထူလတရုဏမူလမေဝ။

ရုက္ခဝလ္လိအာဒီန န္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဝုတ္တံ။

အန္တောပထဝီဂတော တိ သာလကလျာဏိက္ခန္ဓံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗကပ္ပိယာနီတိ မူလတစပတ္တာဒီနံ ဝသေန သဗ္ဗသော ကပ္ပိယာနိ, တေသမ္ပိ နာမဝသေန န သက္ကာ ပရိယန္တံ ဒဿေတုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

အစ္ဆိတဒီနံ အပရိပက္ကာနေဝ ဖလာနိ ယာဝဇီဝိကာနီတိ ဒဿေတုံ **“အပရိပက္ကာနိ”** တိ ဝုတ္တံ။

ဟရီတကာဒီနံ အဋ္ဌီနီ တိ ဧတ္ထ မိဉ္ဇံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌိတာနိ ကဟလာနိ ယာဝဇီဝိကာနီတိ အာစရိယာ။ မိဉ္ဇမ္ပိ ယာဝဇီဝိကန္တိ ဧကေ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ဟာစိတ္တိယ ၂.၂၄၈-၂၄၉) ပန **“ဟရီတကာဒီနံ အဋ္ဌီနီ** တိ ဧတ္ထ ‘မိဉ္ဇံ ယာဝကာလိက’န္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ အဝုတ္တတ္တာ’’တိ ဝုတ္တံ။

ဟိင္ဂု တိ ဟိင္ဂုရုက္ခတော ပဂ္ဃရိတနိယျာသော။ ဟိင္ဂုဇတုအာဒယောပိ ဟိင္ဂုဝိကတိယော ဧဝ။ တတ္ထ **ဟိင္ဂုဇတု** နာမ ဟိင္ဂုရုက္ခဿ ဒဏ္ဍပတ္တာနိ ပစိတွာ ကတနိယျာသော။ **ဟိင္ဂုသိပာဋိကံ** နာမ ဟိင္ဂုပတ္တာနိ ပစိတွာ ကတနိ ယျာသော။ ‘‘အညေန မိဿေတွာ ကတော’’တိပိ ဝဒန္တိ။ **တက**န္တိ အဂ္ဂကောဋိယာ နိက္ခန္တသိလေသော။ **တကပ တ္တီ**တိ ပတ္တတော နိက္ခန္တသိလေသော။ **တကပဏ္ဏီ** တိ ပလာသေ ဘဇ္ဇိတွာ ကတသိလေသော။ ‘‘ဒဏ္ဍတော နိက္ ခန္တသိလေသော’’တိပိ ဝဒန္တိ။

၉၁. ယာမကာလိကေသု ပနာတိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဟတ္ထိယံ ခါဒနီယဘောဇနီယပဒေဟိ ယာဝကာလိကမေဝ သင်္ဂဟိ တံ, န ယာမကာလိကံ, တထာပိ ‘‘အနာပတ္တိ ယာမေ ယာမကာလိကံ နိဒဟိတွာ ဘုဉ္ဇတီ’’တိ ဣမိနာ စေဝ ‘‘ယာမကာလိ ကေန ဘိက္ခဝေ သတ္တာဟကာလိကံ။ပေ။ ယာဝဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာမေ ကပ္ပတိ, ယာမာတိက္ကန္တေ န ကပ္ ပတီ’’တိ အညတ္ထ (မဟာဝ. ၃၀၅) စ ဝုတ္တတ္တာ ‘‘ယာမကာလိက’’န္တိဝစနသာမတ္ထိယတော စ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာ ယညူဟိ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ယာမကာလိကံ သန္နိဓိကာရကံ ဟာစိတ္တိယဝတ္ထုမေဝ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄ပေတွာ ဧဠဖလရသန္တိ ဧတ္ထ ‘‘တဏ္ဍုလဓောဝနောဒကမ္ပိ ဧဠဖလရသောယေဝာ’’တိ ဝဒန္တိ။

၉၂. သတ္တာဟကာလိကေ **ပဥ္စ ဘေသဇ္ဇာနီ** တိ ဘေသဇ္ဇကိစ္စံ ကရောန္တု ဝါ မာ ဝါ, ဧဝံလဒ္ဓဝေဟာရာနိ ပဉ္စ။ **“ကေသပ္ပိ”** တိအာဒိနာ လောကေ ပာကဋံ ဒဿေတွာ **“ယေသံ မံသံ ကပ္ပတီ”** တိ ဣမိနာ အညေသမ္ပိ ရောဟိတမိက ဒီနံ သပ္ပိ ဂဟေတွာ ဒဿေတိ။ ယေသဥ္စဟိ ခီရံ အတ္ထိ, သပ္ပိမ္ပိ တေသံ အတ္ထိယေဝ, တံ ပန သုလဘံ ဝါ ဒုလ္လဘံ ဝါ အသမ္မောဟတ္ထံ ဝုတ္တံ ။ ဧဝံ နဝနီတမ္ပိ။ ‘‘ယေသံ မံသံ ကပ္ပတီ’’တိ စ ဣဒံ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုဒဿနတ္ထံ ဝုတ္ တံ, န ပန ယေသံ မံသံ န ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိအာဒိ န ကပ္ပတီတိ ဒဿနတ္ထံ။ မနုဿခီရာဒီနိပိ ဟိ နော န ကပ္ပန္ တိ။

၉၃. ယာဝ ကာလော နာတိက္ကမတိ, တာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧတ္ထ **ကာလော**တိ ဘိက္ခူနံ ဘောဇနကာလော အဓိပ္ပေတော, သော စ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကော။ ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကောပိ ဟိ ကာလသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, တတော ပဋ္ဌာယ ပန ခါဒိတုံ ဝါ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝါ န သက္ကာ, သဟသာ ပိဝိတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, ကုက္ကုစ္စကေန ပန န ကတ္တဗ္ဗံ။ ကာလပရိစ္ဆေဒဇာနနတ္ထဉ္စ ကာလတ္ထမ္ဘော ယောဇေတဗ္ဗော။ ကာလန္တရေ ဝါ ဘတ္တကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏေ**တိ ဂဟဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟိ တံ, သန္နိဟိတံ န ကပ္ပတီတိ ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ, တေနေဝ “အဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ ဂဏှန္တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေ”တိ ဝုတ္တံ။ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပန “အဇ္ဈောဟရိဿာမီတိ ဂဏှန္တဿ ဂဟဏေ”ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။

ယန္တိ ယံ ပတ္တံ။ **သန္ဒိဿတီ**တိ ယာဂုယာ ဥပရိ သန္ဒိဿတိ။ တေလဝဏ္ဏေ ပတ္တေ သတိပိ နိသ္နေဟဘာဝေ အင်္ဂုလိယာ ဃံသန္တဿ ဝဏ္ဏဝသေနေဝ လေခါ ပညာယတိ, တသ္မာ တတ္ထ အနာပတ္တီတိ ဒဿနတ္ထံ **“သာ အဗ္ဗောဟာရိကာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **သယံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အပရိစ္စတ္တမေဝ ဟိ ဒုတိယဒိဝသေ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇနေန, အနုပသမ္ပန္နဿ နိရပေက္ခဒါနေန ဝါ ဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ပရိစ္စတ္တမေဝ ဟောတီတိ “အပရိစ္စတ္တ”န္တိ ဣမိနာ ဥဘယထာပိ အဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယံ ပရဿ ပရိစ္စဇိတွာ အဒိန္နမ္ပိ သစေ ပဋိဂ္ဂဟဏေ နိရပေက္ခဝိဿဇ္ဇနေန ဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တမ္ပိ ဒုတိယဒိဝသေ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ “ပတ္တော ဒုဓောတော ဟောတီ”တိအာဒီသု ကသ္မာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ? “ပဋိဂ္ဂဟဏံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ သယံ ဝါ အညေန ဝါ တုစ္ဆံ ကတွာ န သမ္မာ ဓောဝိတွာ နိဋ္ဌာပိတေ ပတ္တေ လဂ္ဂမ္ပိ အဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဟောတီတိ တတ္ထ အာပတ္တီ”တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန “သာမဏေရာနံ ပရိစ္စဇန္တီတိ ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ ဌတွာ ‘အပရိစ္စတ္တမေဝါ’တိ ဝုတ္တတ္တာ အနုပသမ္ပန္နဿ ပရိစ္စတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ, အပရိစ္စတ္တံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာပန္နံ, တသ္မာ နိရာလယဘာဝေန ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဝိဇဟိတေပိ အနုပသမ္ပန္နဿ အပရိစ္စတ္တံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ တံ ယုတ္တံ ဝိယ န ဒိဿတိ။ ယဒဂ္ဂေန ဟိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ, တဒဂ္ဂေန သန္နိဓိမ္ပိ န ကရောတီတိ ဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတသဒိသတ္တာ။ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နိဒဟိတေယေဝ စ သန္နိဓိပစ္စယာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၂.၂၅၂-၂၅၃) ပန **“အပရိစ္စတ္တမေဝါ**တိ နိရပေက္ခတာယ အနုပသမ္ပန္နဿ အဒိန္နံ အပရိစ္စတ္တဉ္စ ယာဝကာလိကာဒိဝတ္ထုမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ, န ပန တဂ္ဂတပဋိဂ္ဂဟဏံ။ န ဟိ ဝတ္ထုံ အပရိစ္စဇိတွာ တတ္ထဂတပဋိဂ္ဂဟဏံ ပရိစ္စဇိတုံ သက္ကာ, န စ တာဒိသံ ဝစနံ အတ္ထိ, ယဒိ ဘဝေယျ, ‘သစေ ပတ္တော ဒုဓောတော ဟောတိ။ပေ။ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပါစိတ္တိယ’န္တိ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈေယျ။ န ဟိ ဓောဝနေန အာမိသံ အပနေတုံ ဝါယမန္တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အပေက္ခာ ဝတ္တတိ။ ယေန ပုနဒိဝသေ ဘုဉ္ဇတော ပါစိတ္တိယံ ဇနေယျ, ပတ္တေ ပန ဝတ္တမာနာ အပေက္ခာ တဂ္ဂတိကေ အာမိသေပိ ဝတ္တတိ ဧဝ နာမာတိ အာမိသေ အနပေက္ခတာ ဧတ္ထ န လဗ္ဘတိ, တတော အာမိသေ အဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ပုနဒိဝသေ ပါစိတ္တိယံ ဇနေတီတိ ဣဒံ ဝုတ္တံ။ အထ မတံ ‘ယဒဂ္ဂေန တတ္ထ အာမိသာနပေက္ခတာ န လဗ္ဘတိ, တဒဂ္ဂေန ပဋိဂ္ဂဟဏာနပေက္ခတာပိ န လဗ္ဘတီ’တိ။ တထာ သတိ ယတ္ထ အာမိသာပေက္ခာ အတ္ထိ, တတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟဏာပေက္ခာပိ န ဝိဂစ္ဆတီတိ အာပန္နံ, ဧဝဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇနံ ဝိသုံ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, အဋ္ဌကထာယဉ္စေတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနံ ကာရဏတ္တေန အဘိမတံ သိယာ။ ဣဒံ သုဋ္ဌုတရံ ကတွာ ဝိသုံ ဝတ္တဗ္ဗံ စီဝရာပေက္ခာယ ဝတ္တမာနာယပိ ပစ္စုဒ္ဓါရေန အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဝိယ။ တေသ္မိဉ္စ ဥဘယေ သတိ ဂဏ္ဌိကာဟတပတ္တေသု အဝဋ္ဋနတာ နာမ န သိယာတိ ဝုတ္တောဝါယမတ္ထော, တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၃.၂၅၂-၂၅၃) ‘ယံ ပရဿ ပရိစ္စဇိတွာ အဒိန္နမ္ပိ သစေ ပဋိဂ္ဂဟဏေ နိရပေက္ခဝိဿဇ္ဇနေန ဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တမ္ပိ ဒုတိယဒိဝသေ ဝဋ္ဋတီ’တိအာဒိ, တံ န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ပါဠိယံ (ပါစိ. ၂၅၅) “သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ အာဟာရတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိအာဒိနာ သန္နိဟိတေသု သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကေသု ပုရေဘတ္တမ္ပိ အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရဏေပိ ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ ယာမကာလိကေပိ အဇ္ဈောဟာရေ ဝိသုံ ဒုက္ကဋေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **“အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရတော ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ ပါစိတ္တိယ”**န္တိ။ **ပကတိအာမိသေ**တိ ဩဒနာဒိကပ္ပိယာမိသေ။ **ဒွေ**တိ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာမကာလိကံ ပုရေဘတ္တံ သာမိသေန မုခေန ဘုဉ္ဇတော သန္နိဓိပစ္စယာ ဧကံ, ယာဝကာလိက

သံသဋ္ဌတာယ ယာဝကာလိကတ္တာဘဇနေန အနတိရိတ္တပစ္စယာ ကေန္တိ ဒွေဝ **ဟာစိတ္တိယာနိ။ ဝိကပ္ပဒွဝယေ** တိ သာ မိသနိရာမိသပက္ခဒွဝယေ။ **ထုလ္လစ္စယံ ဒုက္ကဋဉ္စ ဝဍ္ဎတီ** တိ မနုဿမံသေ ထုလ္လစ္စယံ, သေသအကပ္ပိယမံသေ ဒုက္ကဋံ ဝဍ္ဎတိ။

ပဋိဂ္ဂဟာဏပစ္စယာ တာဝ ဒုက္ကဋ န္တိ ဧတ္ထ သန္နိဟိတတ္တာ ပုရေဘတ္တမ္ပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ သတိ ပစ္စယေ ပန သန္နိဟိတမ္ပိ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကဉ္စ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ဂဏှာတ္တုဿ ပရိဘုဥ္ဇတ္တုဿ စ အနာပတ္တိယေဝ။

၉၄. **ဥဂ္ဂဟိတကံ ကတ္တာ နိက္ခိတ္တ** န္တိ အပဋိဂ္ဂဟိတံ သယမေဝ ဂဟေတွာ နိက္ခိတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၆၂၂) **"ဥဂ္ဂဟိတက** န္တိ ပရိဘောဂတ္ထာယ သယံ ဂဟိတ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **သယံ ကရောတီ**တိ ပစိတွာ ကရောတိ။ **ပုရေဘတ္တ** န္တိ တဒဟုပုရေဘတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ **သယံကတ**န္တိ နဝနီတံ ပစိတွာ ကတံ။ **နိရာမိသမေဝ**တိ တဒဟုပုရေဘတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၉၅. အဇ္ဇ သယံကတံ နိရာမိသမေဝ ဘုဥ္ဇန္တဿ ကသ္မာ သာမံပာကော န ဟောတီတိ အာဟ **"နဝနီတံ တာပေန္တဿ"**တိအာဒိ။ **ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတကေဟီ** တိ ခီရဒဓိနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥဂ္ဂဟိတကေဟိ ကတံ အဇ္ဇဥ္စ နာဒီသု ဥပနေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ **ဥဘယေသမ္ပိ** တိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတခီရဒဓိဟိ စ ပုရေဘတ္တံ ဥဂ္ဂဟိတကေ ဟိ စ ကတာနံ။ **သေ နယော**တိ နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အကပ္ပိယမံသသပ္ပိမှီ** တိ ဟတ္ထိအာဒီနံ သပ္ပိမှိ။ **ကာရဏပတိရူပကံ ဝတွာ**တိ "သဇာတိကာနံ သပ္ပိဘာဝတော"တိ ကာရဏပတိရူပကံ ဝတွာ။ **သပ္ပိနယေန ဝေဒိတ ဗ္ဗ**န္တိ နိရာမိသမေဝ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **ဧတ္ထာ** တိ နဝနီတေ။ **ဓောတံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အဓောတမ္ပိ, သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ, တသ္မာ ဓောတံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟံ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ထေရာနံ အဓိပ္ပာယော။

မဟာသီဝတ္ထေရဿ ပန ဝတ္ထုနော ဝိယောဇိတတ္တာ ဒဓိဂုဠိကာဒီဟိ ယုတ္တတာမတ္တေန သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ တက္ကတော ဥဒ္ဓဋမတ္တမေဝ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဓောဝိတွာ, ပစိတွာ တ နိရာမိသမေဝ ကတွာ ဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော, န ပန ဒဓိဂုဠိကာဒီဟိ သဟ ဝိကာလေ ဘုဥ္ဇိတုံ။ တေနာဟ **"တသ္မာ နဝနီတံ ပရိဘုဥ္ဇန္တေန။ပေ.။ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟံ နာမ န ဟောတီ"**တိ။ တတ္ထ အဓောတံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာပိ တံ နဝနီတံ ပရိဘုဥ္ဇန္တေန ဒဓိအာဒီနိ အပနေတွာ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန "တက္ကတော ဥဒ္ဓဋမတ္တမေဝ ခာဒိံသု"တိ ဝစနဿ အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တာ "တက္ကတော ဥဒ္ဓဋမတ္တံ အဓောတမ္ပိ ဒဓိဂုဠိကာဒိသဟိတံ ဝိကာလေ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ဒဓိဂုဠိကာဒိအာမိသေန သံသဋ္ဌရသံ နဝနီတံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ **နဝနီတံ ပရိဘုဥ္ဇန္တေနာ**တိ အဓောဝိတွာ ပဋိဂ္ဂဟိတနဝနီတံ ပရိဘုဥ္ဇန္တေန။ ဒဓိ ဧဝ **ဒဓိဂတံ** ယထာ "ဂူထဂတံ မုတ္တဂတ"န္တိ (မ. နိ. ၂.၁၁၉; အ. နိ. ၉.၁၁)။ "ခယံ ဂမိဿတီ"တိ ဝစနတော ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကသပ္ပိအာဒိပိ ဝိကာလေ ကပ္ပတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ခယံ ဂမိဿတီ** တိ နိရာမိသံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝိကာလေပိ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **ဧတ္ထာဝတာ** တိ နဝနီတေ လဂ္ဂမတ္တေန ဝိသုံ ဒဓိအာဒိတေဟာရံ အလဒ္ဓေန အပ္ပမတ္တေန ဒဓိအာဒိနာတိ အတ္ထော, ဧတေန ဝိသုံ ပဋိဂ္ဂဟိတဒဓိ အာဒီဟိ သဟ ပက္ကံ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။ **တသ္မိမ္ပီ** တိ နိရာမိသဘူတေပိ။ ကုက္ကုစ္စ ကာနံ ပန အယံ အဓိပ္ပာယော – ပဋိဂ္ဂဟဏေ တာဝ ဒဓိအာဒီဟိ အသမ္ဘိန္နရသတ္တာ ဘတ္တေန သဟိတဂုဠပိဏ္ဍာဒိ ဝိယ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ ဟောတိ။ တံ ပန ပစန္တေန ဓောဝိတွာဝ ပစိတဗ္ဗံ။ ဣတရထာ ပစနက္ခဏေ ပစ္စမာနဒဓိ ဂုဠိကာဒီဟိ သမ္ဘိန္နရသတာယ သာမံပက္ကံ ဇာတံ, တေသု ခီဏေသုပိ သာမံပက္ကမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ နိရာမိသမေဝ ပစိတဗ္ဗန္တိ။ တေနေဝ "အာမိသေန သဒ္ဓိံ ပက္ကတ္တာ"တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။

ဧတ္ထ စာယံ ဝိစာရဏာ – သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာဘာဝေ အာမိသေန သဟ ဘိက္ခုနာ ပက္ကဿ သယံပာက အဒေါသော တ ပရိသင်္ကိယတိ, ယာဝကာလိကတာ တ။ တတ္ထ န တာဝ သယံပာကအဒေါသော ဧတ္ထ သမ္ဘဝတိ သတ္တာ ဟကာလိကတ္တာ။ ယဉ္စ ဟိ တတ္ထ ဒဓိအာဒိ အာမိသဂတံ, တံ ပရိက္ခီဏန္တိ။ အထ ပဋိဂ္ဂဟိတဒဓိဂုဠိကာဒိနာ သဟ အတ္တ နာ ပက္ကတ္တာ သဝတ္ထုကပက္ကံ ဝိယ ဘဝေယျာတိ ပရိသင်္ကိယတိ, တအ "အာမိသေန သဟ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ"တိ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ပန "ပက္ကတ္တာ"တိ, တထာ စ ဥပမုတ္တေရာနံ မတမေဝ အင်္ဂီကတံ သိယာ။ တတ္ထ စ သာမဏေရာဒီဟိ ပက္ကမ္ပိ ယာဝကာလိကမေဝ သိယာ ပဋိဂ္ဂဟိတခီရာဒိံ ပစိတွာ အနုပသမ္ပန္နေဟိ ကတသပ္ပိအာဒိ

ဝိယ, န စ တံ ယုတ္တံ ဘိက္ခာစာရေန လဒ္ဓနဝနီတာဒီနံ တက္ကာဒိအာမိသသံသဋ္ဌသမ္ဘဝေန အပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတ္တာပ္
ပသင်္ဂတော။ န ဟိ ဂဟဋ္ဌာ ဓောဝိတ္ဝာ, သောဓေတွာ တ ပဋ္ဌော အာကိရန္တိတိ နိယမော အတ္ထိ။

အဋ္ဌကထာယဥ္စ ''ယထာ တတ္ထ ပတိတတဏ္ဍုလကဏာဒယော န ပစ္စန္တိ, ဧဝံ။ပေ။ ပုန ပစိတ္ဝာ ဒေတိ, ပုရိမန
ယေနေဝ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဣမိနာ ဝစနေနေပေတံ ဝိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ ဣဓ ကုက္ကုစ္စကာနံ ကုက္ကုစ္စုပ္ပတ္တိယာ နိ
မိတ္တမေဝ န ဒိဿတိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ''လဇ္ဇီ သာမဏေရော ယထာ တတ္ထ တဏ္ဍုလကဏာဒယော န ပစ္စန္တိ,
ဧဝံ အဂ္ဂိမ္ဟိ ဝိလီယာပေတွာ။ပေ။ ဒေတီ''တိ ဝစနဿာပိ နိမိတ္တံ န ဒိဿတိ။ ယဒိ ဟိ တေံ ယာဝကာလိကသံသဂ္ဂပ
ရိဟာရာယ ဝုတ္တံ သိယာ။ အတ္တနာပိ တထာ ကာတဗ္ဗံ ဘဝေယျ။ ဂဟဋ္ဌေဟိ ဒိန္နသပ္ပိအာဒီသု စ အာမိသသံသဂ္ဂသ
င်္ကာ န ဝိဂစ္ဆေယျ။ န ဟိ ဂဟဋ္ဌာ ဧဝံ ဝိလီယာပေတွာ ပရိဿာဝေတွာ ကဏတဏ္ဍုလာဒိံ အပနေတွာ ပုန ပစန္တိ
တိ။ အပိစ ဘေသဇ္ဇေဟိ သဒ္ဓိံ ခီရာဒိံ ပက္ခိပိတွာ ယထာ ခီရာဒိ ခယံ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ ပရေဟိ ပက္ကဘေသဇ္ဇတေလာဒိပိ
ယာဝကာလိကမေဝ သိယာ, န စ တမ္ပိ ယုတ္တံ ဒဓိအာဒိခယကရဏတ္ထံ ''ပုန ပစိတွာ ဒေတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ
မဟာသီဝတ္ထေရတဒေ ကုက္ကုစ္စံ အကတွာ အဓောတမ္ပိ နဝနီတံ တဒဟုပိ ပုနဒိဝသာဒီသုပိ ပစိတုံ, တဏ္ဍုလာဒိမိဿံ
သပ္ပိအာဒိံ အတ္တနာပိ အဂ္ဂိမ္ဟိ ဝိလီယာပေတွာ ပုန တက္ကာဒိခယတ္ထံ ပစိတုဉ္စ ဝဋ္ဋတိ။

တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနဿာပိ ပစ္စမာနက္ခဏေ သမ္ဘိန္နရသဿ ယာဝကာလိကဿ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တေန သ
ဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတပုရေပဋိဂ္ဂဟိတကာနမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရိကတောတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗန္တိ။ တေနေဝ **''တတ္ထာဝ
တာ ဟိ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ န ဟောတီ''**တိ ဝုတ္တံ။ ဝိသုံ ပဋိဂ္ဂဟိတေန ပန ခီရာဒိနာ အာမိသေန နဝနီတာဒိံ မိဿ
သေတွာ ဘိက္ခုနာ တ အညေဟိ တ ပက္ကတေလာဒိဘေသဇ္ဇံ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌ
ယာဝကာလိကဿ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာဘာဝတ။ ယံ ပန ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတဘေသဇ္ဇေဟိ သဒ္ဓိံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ ခီရာဒိံ ပက္ခိ
ပိတွာ ပက္ကတေလာဒိကံ အနုပသမ္ပန္နေဟေဝ ပက္ကမ္ပိ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ သန္နိဓိပိ န ဟောတိ တတ္ထ ပက္ခိ
တ္တခီရာဒိမိဿာပိ တသ္မိံ ခဏေ သမ္ဘိန္နရသတာယ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာပတ္တိတော, သစေ ပန အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတေ
ဟေဝ, အညေဟိ တ ပက္ကတေလာဒီသုပိ အာမိသရသော ပညာယတိ, တံ ယာဝကာလိကံဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ
ကထာမဂ္ဂေ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၆၂၂) အာဂတော။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၆၂၂) ပန **''ကုက္ကုစ္စ
စာယန္တိ ကုက္ကုစ္စကာ**တိ ဣမိနာ အတ္တနောပိ တတ္ထ ကုက္ကုစ္စသဗ္ဘာဝမ္ပိ ဒီပေတိ။ တေနေဝ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္
ခါ. အဋ္ဌ. ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) 'နိဗ္ဗဋ္ဋိတသပ္ပိ တ နဝနီတံ တ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတီ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တကမေဝ
အာဂတော။

ဥဂ္ဂဟေတွာ တိ သယမေဝ ဂဟေတွာ။ **တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ** တိ တာနိ ခီရဒဓိနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ **ဂဟိတန္တိ** တ
ဏ္ဍုလာဒိဝိဂမတ္ထံ ပုန ပစိတွာ ဂဟိတန္တိ အတ္ထော။ **ပဋိဂ္ဂဟေတွာ စ ဌပိတဘေသဇ္ဇေဟိ** တိ အတိရေကသတ္
တာဟပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ ယာဝဇီဝိကဘေသဇ္ဇေဟိ, ဧတေန တေဟိ ယုတ္တမ္ပိ သပ္ပိအာဒိ အတိရေကသတ္တာဟပဋိဂ္ဂ
ဟိတံ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဝဒ္ဒလိသမယေ** တိ ဝဿကာလသမယေ, အနာတပကာလေတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တနယေ
န ယထာ တဏ္ဍုလာဒီနိ န ပစ္စန္တိ, တထာ လဇ္ဇီယေဝ သမ္ပာဒေတွာ ဒေတီတိ လဇ္ဇိသာမဏေရဂ္ဂဟဏံ။ အပိစ အလဇ္
ဇိနာ အဗ္ဗောဟာရိတဗ္ဗံ ယံ ကိဉ္စိ အဘိသင်္ခရာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာပိ ဧဝမာဟ။

၉၆. တိလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကတတေလ န္တိ အတ္တနာ ဘဇ္ဇာဒိနိ အကတွာ ကတတေလံ။ တေနေဝ **''သာမိသမ္ပိ
ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **နိဗ္ဗဋ္ဋိတတ္တာ** တိ ယာဝကာလိကတော ဝိဝေစိတတ္တာ, ဧတေန လောအဘာဝတော ယာဝကာလိ
ကတ္တာဘာဝံ, ဘိက္ခုနော သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟဏေန ယာဝကာလိကတ္တုပဂမနဉ္စ ဒဿေတိ။ **ဥဘယမ္ပိ** တိ အတ္တနာ အညေ
ဟိ စ ကတံ။

ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ တိဋ္ဌတိ, နိဿဂ္ဂိယ န္တိ သတ္တမေ ဒိဝသေ ကတတေလံ သစေ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ တိဋ္ဌ
တိ, နိဿဂ္ဂိယံ။

အစ္ဆဝသ န္တိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုနော ဝသာယ အနုညာတတ္တာ တံသဒိသာနံ ဒုက္ကဋဝတ္ထူနံယေဝ အကပ္ပိယမံသသတ္
တာနံ ဝသာ အနုညာတာ, န ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု မနုဿာနံ ဝသာတိ အာဟ **''ဌပေတွာ မနုဿဝသ''** န္တိ။ **သံသဋ္ဌ** န္တိ

ပရိဿာဝိတံ။ **တိဏ္ဏံ ဒုက္ကဋာန**န္တိ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ တီဏိ ဒုက္ကဋာနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ပ ရိဘောဂတ္ထာယ ဝိကာလေ ပဋိဂ္ဂဟဏပစနပရိဿာဝနာဒီသု ပုဗ္ဗပယောဂေသု ဟဋ္ဌိယံ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ အာပတ္တိ န ဝု တ္တာ, တထာပိ တွေ့ အာပတ္တိယာ ဧဝ ဘဝိတဗ္ဗံ ပဋိက္ခိတ္တသ္သ ကရဏတော အာဟာရတ္ထာယ ဝိကာလေ ယာ မကာလိကာဒီနံ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဝိယ။ ''ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝိကာလေ အနုပသမ္ပန္နေနာပိ နိပက္ကံ သံသဋ္ဌဉ္စ ပရိဘုဥ္ဇန္တ သ္သ ဒွေဝပိ ဒုက္ကဋာနိ ဟောန္တိယေဝတ''တိ ဝဒန္တိ။

ယသ္မာ ခီရာဒီနိ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကဘေသဇ္ဇတေလေ ကသဋ္ဌံ အာမိသဂတိကံ, တေန သဟ တေလံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ, ပစိတုံ တ ဘိက္ခုနော န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ပက္ကတေလကသဋ္ဌေ ဝိယ ကုက္ကုစ္စာယတီ''**တိ။ ''သစေ ဝသာယ သဟ ပက္ကတ္တာ န ဝဋ္ဋတိ, က္လာဒံ ကသ္မာ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပုစ္ဆန္တာ **''ဘန္တေ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ''**တိ အာဟံသု, ထေရော အတိ ကုက္ကုစ္စကတာယ **''တေမ္ပိ အာဝုသော န ဝဋ္ဋတီ''**တိ အာဟ, ရောဂနိဂ္ဂဟတ္ထာယ ဧဝ ဝသာယ အနုညာတတ္တံ သလ္ လက္ခေတွာ ပစ္ဆာ **''သာဓူ''**တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

၉၇. **''မဓုကရီဟိ မဓုမက္ခိကာဟီ**တိ က္လာဒံ ခုဒ္ဒကဘမရာနံ ဒွိန္နံ ဧဝ ဝိသေသန''န္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ အညေ ပန ''ဒ ဏ္ဍကေသု မဓုကာရိကာ မဓုကရိမက္ခိကာ နာမ, တာဟိ သဟ တိဿော မဓုမက္ခိကဇာတိယော''တိ ဝဒန္တိ။ **ဘမရမက္ ခိကာ**တိ မဟာပဋလကာရိကာ။ **သိလေသသဒိသ**န္တိ သုက္ခတာယ တ ပက္ကတာယ တ ဃနီဘူတံ။ **က္လာဒ ဒ္ခ္လာ**တ္တိ တနုကမ ဓု။ **မဓုပဋလ**န္တိ မဓုရဟိတံ ကေဝလံ မဓုပဋလံ။ ''သစေ မဓုသဟိတံ ပဋလံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နိက္ခိပန္တိ။ ပဋလဿ ဘာဇ နဋ္ဌာနိယတ္တာ မဓုနော ဝသေန သတ္တာဟကာလိကမေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ, ''မဓုမက္ခိတံ ပန မဓုဂတိက မေဝ''တိ က္လာမိနာ တံ သမေတိ။

၉၈. ''ဖာဏိတံ နာမ ဥစ္ဆုမှာ နိဗ္ဗတ္တ''န္တိ ဟဋ္ဌိယံ (ပာစိ. ၂၆၀) အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ ''ဥစ္ဆုရသံ ဥပာဒာယ။ပေ။ အဝတ္ထုကာ ဥစ္ဆုဝိကတိ 'ဖာဏိတ'န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ ဝစနတော ဥစ္ဆုရသောပိ နိက္ကသ ဋ္ဌော သတ္တာဟကာလိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေနစိ ပန ''မဓုမှိ စတ္တာရော ကာလိကာ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ ဗာ, ဥစ္ဆုမှိ စာ''တိ ဝတွာ ''သမက္ခိကဏ္ဍံ သေလကံ မဓု ယာဝကာလိကံ, အနေလကံ ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ယာမကာလိကံ, အသမ္ဘိန္နံ သတ္တာဟကာလိကံ, မဓုသိတ္ထံ ပရိသုဒ္ဓံ ယာဝဇီဝိကံ, တထာ ဥစ္ဆုရသော သကသဋ္ဌော ယာဝကာလိကော, နိက္ကသဋ္ဌော ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကော, အသမ္ဘိန္နော သတ္တာဟကာလိကော, သုဒ္ဓကသဋ္ဌံ ယာဝဇီဝိက''န္တိ စ ဝတွာ ဥတ္တရိပိ ဗဟုဓာ ပပဥ္စိတံ။ တတ္ထ ''ဥဒကသမ္ဘိန္နံ မဓု တ ဥစ္ဆုရသော တ သကသဋ္ဌော ယာဝကာလိ ကော, နိက္ကသဋ္ဌော ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကော''တိ က္လာဒံ နေဝ ဟဋ္ဌိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ ဒိဿတိ, ''ယာဝကာလိ ကံ သမာနံ ဂရုတရမ္ပိ မုဒ္ဒိကာဇာတိရသံ အတ္တနာ သံသဋ္ဌံ လဟုကံ ယာမကာလိကဘာဝံ ဥပနေန္တံ ဥဒကံ လဟုတရံ သတ္ တာဟကာလိကံ အတ္တနာ သံသဋ္ဌံ ဂရုတရံ ယာမကာလိကဘာဝံ ဥပနေတီ''တိ တွေ့ ကာရဏံ သောယေဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ သဗ္ဗတ္ထ ဟဋ္ဌိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဥဒကသမ္ဘိန္နေန ဂရုတရဿာပိ လဟုဘာဝေပဂမနံယေဝ ဒဿိတံ။ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ (မဟာဝ. ၂၈၄) ဟိ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနဿ ဂုဠံ, အဂိလာနဿ ဂုဠောဒက''န္တိ ဝဒန္တေန အဂိလာနေန ပရိ ဘုဥ္ဇိတုံ အယုတ္တောပိ ဂုဠော ဥဒကသမ္ဘိန္နော အဂိလာနဿပိ ဝဋ္ဋတီတိ အနုညာတော။

ယမ္ပိ စ ''ဥစ္ဆု စေ, ယာဝကာလိကော, ဥစ္ဆုရသော စေ, ယာမကာလိကော, ဖာဏိတံ စေ, သတ္တာဟကာလိကံ, တ စော စေ, ယာဝဇီဝိကော''တိ အဋ္ဌကထာဝစနံ ဒဿေတွာ ''ဥစ္ဆုရသော ဥဒကသမ္ဘိန္နော ယာမကာလိကော''တိ အ ညေန ကေနစိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ တထာဝိဓဿ အဋ္ဌကထာဝစနဿ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ အဘာဝ တော န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ, တတောယေဝ စ ''ဥစ္ဆုရသော ဥဒကသမ္ဘိန္နောပိ အသမ္ဘိန္နောပိ သတ္တာဟကာလိ ကောယေဝ''တိ ကေစိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ စ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္ဆုရသ''န္တိ တွေ့ တီ သုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု အဝိသေသေန ဝုတ္တံ ''ဥစ္ဆုရသော သတ္တာဟကာလိကော''တိ။ **သယံကတံ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတီ**တိ တွေ့ အပရိဿာဝိတံ ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ကရဏသမယေ ပရိဿာဝေတွာ, ကသဋ္ဌံ အပနေတွာ စ အတ္တနာ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အယံ သာရတ္ထဒီပနီပာဌော (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၆၂၃)။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၆၂၃) ပန **ဥစ္ဆုရသံ ဥပာဒာယ**တိ နိက္ကသဋ္ဌရသဿာပိ သတ္တာဟကာလိကတ္တံ ဒဿေတိ ''ဥစ္ဆုမှာ နိဗ္ဗတ္တ''န္တိ ဟဋ္ဌိယံ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ။ ယံ ပန **သုတ္တန္တဋ္ဌကထာယံ**''ဥစ္ဆု

စေ, ယာဝကာလိကော, ဥစ္ဆုရသော စေ, ယာမကာလိကော, ဖာဏိတံ စေ, သတ္တာဟကာလိကံ, တစော စေ, ယာဝဇီဝိ
ကော''တိ ဝုတ္တံ, တံ အမ္ဗဖလရသာဒိမိဿတာယ ယာမကာလိကတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, အဝိနယဝစ
နတ္တာ တံ အပ္ပမာဏန္တိ။ တေနေဝ **''ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတေန အပရိဿာဝိတဥစ္ဆုရသေနာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **နိ
ရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတိ** တတ္ထ ပဝိဋ္ဌယာဝကာလိကဿ အဗ္ဗောဟာရိကတ္တာတိ ဣဒံ ဂုဠေ ကတေ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ
ကသဋံ ဟကေန သုက္ခတာယ ယာဝဇီဝိကတ္တံ ဘဇတီတိ ဝုတ္တံ။ တဿ ယာဝကာလိကတ္တေ ဟိ သာမံပာကေန ပုရေ
ဘတ္တေပိ အနဇ္ဈောဟရဏီယံ သိယာတိ။ **''သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ''** တိ ဣဒံ ဥစ္ဆုရသေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဟုတွာ
ဌိတကသဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တေန စ ''အပရိဿာဝိတေန အပဋိဂ္ဂဟိတေန အနုပသမ္ပန္နေဟိ ကတံ သတ္တာဟံ ဝဋ္ဋ
တီတိ ဒဿေတီ''တိ ဝုတ္တံ။

ဈာမဥစ္ဆုဖာဏိတ န္တိ အဂ္ဂိမှိ ဥစ္ဆုံ တာပေတွာ ကတံ။ **ကောဋ္ဋိတဥစ္ဆုဖာဏိတ** န္တိ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကံ ဆိန္ဒိတွာ
တ ကောဋ္ဋေတွာ နိပ္ပီဠေတွာ ပက္ကံ။ တံ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကသဋံ ပက္ကကာလေ ယာဝကာလိကတ္တံ ဝိဇဟတီ
တိ အာဟ **''တံ ယုတ္တ''** န္တိ။ **သီတောဒကေန ကတ** န္တိ မဓုကပုပ္ဖာနိ သီတောဒကေန မဒ္ဒိတွာ ပရိဿာဝေတွာ ပစိ
တွာ ကတံ။ ''အပရိဿာဝေတွာ ကတ''န္တိ ကေစိ, တတ္ထ ကာရဏံ န ဒိဿတိ။ **ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ကတံ မဓုကဖာ
ဏိတံ ယာဝကာလိက** န္တိ ဧတ္ထ ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ပက္ကတေလံ ကသ္မာ ဝိကာလေ ဝဋ္ဋတီတိ စေ? တေလေ ပက္ခိတ္တံ
ခီရံ တေလမေဝ ဟောတိ, အညံ ပန ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ကတံ ခီရဘာဝံ ဂဏှာတီတိ ဣဒမေတ္ထ ကာရဏံ။ ယဒိ ဧဝံ ခဏ္ဍ
သက္ခရမ္ပိ ခီရံ ပက္ခိပိတွာ ကရောန္တိ, တံ ကသ္မာ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **''ခဏ္ဍသက္ခရံ ပနာ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ခီရဇလ္လ
လိက** န္တိ ခီရဖေဏံ။

၉၉. **''မဓုကပုပ္ဖံ ပနာ''** တိအာဒိ ယာဝကာလိကရူပေန ဌိတဿာပိ အဝဋ္ဋနကံ မေရယဗီဇဝတ္ထုံ ဒဿေတုံ အာရဒ္ဓ
ံ။ အာဟာရကိစ္စံ ကရောန္တာနိ တာနိ ကသ္မာ ဧဝံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနီတိ စောဒနာပရိဟာရာယ ဘေသဇ္ဇောဒိဿံ ဒသ္
သေန္တေန တပ္ပသင်္ဂေန သဗ္ဗာနိပိ ဩဒိဿကာနိ ဧကတော ဒဿေတုံ ''သတ္တဝိဓေ''တိအာဒိ ဝုတ္တံ သမန္တပ
သာဒိကာယံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃)။ ဝိနယသင်္ဂဟပ္ပကရဏေ ပန တံ န ဝုတ္တံ, ''ပဏ္ဍုဘတ္တော ပဌာယ သတိ ပ
စ္စယေတိ ဝုတ္တတ္တာ ပဋိဂ္ဂဟိတဘေသဇ္ဇာနိ ဒုတိယဒိဝသတော ပဌာယ ပုရေဘတ္တမ္ပိ သတိ ပစ္စယေဝ ပရိဘုဉ္ဇိ
တဗ္ဗာနိ, န အာဟာရတ္ထာယ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ''တိ ဝဒန္တိ။ **ဒွတရတတဟနကတဋ္ဌေသူ**တိ မဟာဒ္
တရဿ တတဟနာနဋ္ဌ ကတဋ္ဌဖလကေသု။ ကသာဝေ ပက္ခိတ္တာနိ တာနိ အတ္တနော သဘာဝံ ပရိစ္စဇန္တီတိ **''ကသာ
ဝေ။ပေ.။ မက္ခေတဗ္ဗာနီ''**တိ ဝုတ္တံ, ဃဏဟဏကာဒိပရိဟာရတ္ထံ မက္ခေတဗ္ဗာနီတိ အတ္ထော။ **အဓိဋ္ဌေတီ** တိ ''ဣ
အနိ မယှံ အဇ္ဈောဟရဏီယံ န ဘဝိဿတိ, ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထာယ ဘဝိဿတီ''တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတီတိ အတ္
ထော။ တေနေတဟ **''သပ္ပိဋ္ဌ တေလဋ္ဌ ဝသဋ္ဌ မုဒ္ဓနိ တေလံ တ အဗ္ဘဉ္ဇနံ တ''** တိအာဒိ, ဧဝံ ပရိဘောဂေ အနပေက္
ခတာယ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ အဉ္ဉေသုပိ ကာလိကေသု အနဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ သုဒ္ဓစိတ္
တေန ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထာယ နိယမေပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတီတိ ဣဒမ္ပိ ဝိသုံ ဧကံ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အဉ္ဉေန ဘိက္ခုနာ ဝတ္တဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဒိန္နတ္တာ သယမ္ပိ အာဟရာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋ
တိယေဝ။ **ဒွဝိန္နမ္ပိ အနာပတ္တီ** တိ ယထာ အညဿ သန္တကံ ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ သတ္တာဟာတိက္ကမေပိ နိဿဂ္
ဂိယံ န ဟောတိ ပရသန္တကဘာဝတော, ဧဝမိဒမ္ပိ အဝိဘတ္တတ္တာ ဥဘယသာဓာရဏမ္ပိ ဝိနိဗ္ဗောကဘာဝတော နိဿ္
သဂ္ဂိယံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ သတ္တာဟာတိက္ကမေ
ယဿ ကဿစိ ဘိက္ခုနော ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ပဋိဂ္ဂဟိတသပ္ပိအာဒီနံ ပရိဘောဂဿ သတ္တာဟေနေဝ ပရိစ္ဆိန္န
နတ္တာ။ ''တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနီ''တိ (ပာရာ. ၆၂၃) ဟိ ဝုတ္တံ။

''အာဝုသော ဣမံ တေလံ သတ္တာဟမတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ'' တိ ဣမိနာ ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တေန အန္တော
သတ္တာဟေယေဝ ပရဿ ဝိဿဇ္ဇိတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ကဿ အာပတ္တီ** တိ ''ပဌမံ တာဝ ဥဘိန္နံ သာဓာရဏတ္
တာ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ, ဣဒါနိ ပန ဧကေန ဣတရဿ ဝိဿဋ္ဌဘာဝတော ဥဘယသာဓာရဏတာ နတ္ထီတိ ဝိဘတ္
တသဒိသံ ဟုတွာ ဌိတံ, တသ္မာ ဧတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟိတဿ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဧကဿ အာပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္
ဗ''န္တိ မညမာနော ''ကိံ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ ပဋိဂ္ဂာဟကဿ အာပတ္တိ, ဥဒါဟု ယဿ သန္တကံ ဇာတံ, တဿ္
သာ''တိ ပုစ္ဆတိ။ နိဿဋ္ဌဘာဝတောယေဝ စ ဣဓ ''အဝိဘတ္တဘာဝတော''တိ ကာရဏံ အဝတွာ **''ယေန ပရိဂ္ဂဟိ**

တံ, တေန ဝိသုဒ္ဓိတတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ, ဣဒဉ္စ ဝိသုဒ္ဓာဘာဝတော ဥဘယသာဓာရဏတံ ပဟာယ ကေဝလံ သန္တကံ ပဟောန္တမ္ပိ ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တတော အညဿ သန္တကံ ဇာတံ, တသ္မာ ပရသန္တကပဋိဂ္ဂဟဏေ ဝိယ ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ နတ္ထိ အာပတ္တီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန “ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တေန ဝိသုဒ္ဓိတတ္တာ”တိ ဝစနတော အဝိသုဒ္ဓိတေ သတိ အဝိဘတ္တေပိ သတ္တာဟာတိက္ကမေ အာပတ္တီတိ ဒဿနတ္ထံ အဝိသုဒ္ဓိတေ အဝိဘတ္တဘာဝတောယေဝ အနာပတ္တိယာ သိဒ္ဓတ္တာ။ သစေ ပန ဣတရော ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တဿေဝ အညောသတ္တာဟေ အတ္တနော ဘာဂမ္ပိ ဝိဿဇ္ဇေတိ, သတ္တာဟာတိက္ကမေ သိယာ အာပတ္တိ ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တဿေဝ သန္တကဘာဝမာပန္နတ္တာ။ **“ဣတရဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ”**တိ ဣမိနာ တဿ သန္တကဘာဝေပိ အညေဟိ ပဋိဂ္ဂဟိတသကသန္တကေ ဝိယ တေန အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝတော အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ, ဣမံ ပန အဓိပ္ပာယံ အဇာနိတွာ ဣတော အညထာ ဂဏ္ဌိပဒကာရာဒီဟိ ပပဉ္စိတံ, န တံ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ, ဣဒံ သာရတ္ထဒီပနီဝစနံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၆၂၅)။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၆၂၅) ပန – **သစေ ဒွိန္နံ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ ပါဌော ဂဠိတော, ဧဝံ ပနေတ္ထ ပါဌော ဝေဒိတဗ္ဗော – သစေ ဒွိန္နံ သန္တကံ ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ အဝိဘတ္တံ ဟောတိ, သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဒွိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီတိ။ အညထာ ပန သဒ္ဒပ္ပယောဂေပိ န သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, “ဂဏ္ဌိပဒေပိ စ အယမေဝ ပါဌော ဒဿိတော”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၆၂၅) ဝုတ္တံ။ **“ဒွိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ”**တိ အဝိဘတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ **“ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”**တိ ဣဒံ “သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ (ပါရာ. ၆၂၃) ဝစနတော ဝုတ္တံ။ **“ယေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တေန ဝိသုဒ္ဓိတတ္တာ”**တိ ဣမိနာ ဥပသမ္ပန္နဿ အနပေက္ခဒါနေန ဝိဿဇ္ဇေတီ”တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတိ။ ဥပသမ္ပန္နဿ နိရပေက္ခဒိန္နဝတ္ထုမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ အဝိဂတတ္တေပိ သကသန္တကတာ ဝိဂတာဝ ဟောတိ, တေန နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတိ။ “အတ္တနာဝ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တံ သကသန္တကတ္တဉ္စာ”တိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟေဝ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, န ဧကေန။ အနုပသမ္ပန္နဿ နိရပေက္ခအဒနေ ပန တဒုဘယမ္ပိ ဝိဇဟတိ, ပရိဘောဂေပေတ္ထ ဝဋ္ဋတိ, န သာပေက္ခအဒနေ အနလင်္ကတဘာဝတော။ “ဝိသုဒ္ဓိတီ”တိ ဧတသ္မိဉ္စ ဟင်္ဂုပဒေ ကဿစိ အဒတွာ အနပေက္ခတာယ ဆဍ္ဍနမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **“အနပေက္ခာ ဒတွာ”**တိ ဣဒဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနဝိဓိဒဿနတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ။ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဟိ ဝိဇဟိတေ ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘောဂေ သယမေဝ ဝဋ္ဋိဿတိ, တဗ္ဗိဇဟနဉ္စ ဝတ္ထုနော သကသန္တကတာပရိစ္စာဂေန ဟောတီတိ။ ဧတေန စ ဝတ္ထုမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရဏာပေက္ခာယ သတိ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဿဇ္ဇနံ နာမ ဝိသုံ န လဗ္ဘတီတိ သိဒ္ဓံတိ။ ဣတရထာ ဟိ “ပဋိဂ္ဂဟဏေ အနပေက္ခောဝ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, **“အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ”**တိ ဣမိနာ ဧကဿ သန္တကံ အညေန ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဧဝဉ္စ “ပုန ဂဟေဿာမီ”တိ အပေက္ခံ အကတွာ သုဒ္ဓစိတ္တေန ပရိစ္စတ္တံ ပရာမသတိ။ **ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထ**န္တိ နိဿဂ္ဂိယမူလိကာဟိ ပာစိတ္တိယာဒိအာပတ္တီဟိ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရိဘောဂေ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထ**န္တိ ဧတ္ထ ပန နိဿဋ္ဌပဋိလာဘဿ ကာယိကပရိဘောဂါဒီသု ယာ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဝုတ္တာ, တာယ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၁၀၀. ဧဝံ စတုကာလိကပစ္စယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသု ဝိသေသလက္ခဏံ ဒဿေန္တော **“ဣမေသု ပနာ”**တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ အကပ္ပိယဘူမိယံ သဟသေယျာပဟောနကေ ဂေဟေ ဝုတ္တံ သင်္ဃိကံ ဝါ ပုဂ္ဂလိကံ ဝါ ဘိက္ခုဿ သ, ဘိက္ခုနိယာ ဝါ သန္တကံ ယာဝကာလိကံ ယာမကာလိကဉ္စ ဧကရတ္တမ္ပိ ဌပိတံ **အန္တောဝုတ္ထံ** နာမ ဟောတိ, တတ္ထ ပက္ကဉ္စ **အန္တောပက္ကံ** နာမ ဟောတိ။ သတ္တာဟကာလိကံ ပန ယာဝဇီဝိကဉ္စ ဝဋ္ဋတိ။ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဧကရတ္တံ ဝီတိနာမိတံ ပန ယံ ကိဉ္စိ ယာဝကာလိကံ ဝါ ယာမကာလိကံ ဝါ အဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ ဂဏှန္တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေ တာဝ ဒုက္ကဋံ, အဇ္ဈောဟရတော ပန ဧကမေကသ္မိံ အဇ္ဈောဟာရေ သန္နိဓိပစ္စယာ ပါစိတ္တိယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣဒါနိ အညမ္ပိ ဝိသေသလက္ခဏံ ဒဿေန္တော **“ယာဝကာလိကံ ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သမ္ဘိန္နရသာနီ**တိ သံသဋ္ဌရသာနိ။ ဒီဃကာလာနိ ဝတ္ထူနိ ရဿကာလေန သံသဋ္ဌာနိ ရဿကာလမေဝ အနုဝတ္တန္တီတိ အာဟ **“ယာဝကာလိကံ ပန။ပေ။ တီဏိပိ ယာမကာလိကာဒီနီ”**တိ။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **တသ္မာ** တိအာဒီသု တဒဟုပုရေဘတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ, န တဒဟုပစ္ဆာဘတ္တံ, န ရတ္တိယံ, န ဒုတိယဒိဝသာဒီသူတိ အတ္ထော။

ကသ္မာတိ စေ? တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေန ယာဝကာလိကေန သံသဋ္ဌတ္တာတိ။ ဧတ္ထ စ “ယာဝကာလိကေန သံသဋ္ဌတ္တာ”တိ ဧတ္တကမေဝ အဝတွာ “တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေနာ”တိ ဝိသေသနဿ ဝုတ္တတ္တာ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတယာဝကာလိကေန သံသဋ္ဌေ သတိ တဒဟုပုရေဘတ္တမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, အနဇ္ဈောဟရဏီယံ ဟောတီတိ ဝိညာယတိ။ **“သမ္ဘိန္နရသ”**န္တိ ဣမိနာ သစေပိ သံသဋ္ဌံ, အသမ္ဘိန္နရသံ သေသကာလိကတ္တယံ အတ္တနော အတ္တနော ကာလေ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ ။ **ယာမကာလိကေနာ**တိ ဧတ္ထ “တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေနာ”တိ တတိယန္တဝိသေသနပဒံ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ, ပုဗ္ဗဝါကျတော ဝါ အနုဝတ္တေတဗ္ဗံ။ တဿ ဖလံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ပေါတ္ထကေသု ပန “ယာမကာလိကေန သံသဋ္ဌံ ပန ဣတရဒွယံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတ”န္တိ ဒိဿတိ, တံ န သုန္ဒရံ။ ယတ္ထ နတ္ထိ, တမေဝ သုန္ဒရံ, ကသ္မာ? ဒုတိယန္တဉှိ ဝိသေသနပဒံ ဣတရဒွယံ ဝိသေသေတိ။ တတော တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကဉ္စ ယာမကာလိကေန သံသဋ္ဌေ သတိ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ ဝဋ္ဋတိ, န ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတာနီတိ အတ္ထော ဘဝေယျ, သော န ယုတ္တော။ ကသ္မာ? သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကာနံ အသန္နိဓိဇနကတ္တာ, “ဒီဃကာလိကာနိ ရဿကာလိကံ အနုဝတ္တန္တီ”တိ ဣမိနာ လက္ခဏေန ဝိရုဒ္ဓတ္တာ စ, တသ္မာ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ဟောတု ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ, သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကဉ္စ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေန ယာမကာလိကေန သံသဋ္ဌတ္တာ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော ယုတ္တော, ဧဝဉ္စ ဥပရိ ဝက္ခမာနေန “သတ္တာဟကာလိကေန ပန တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေန သဒ္ဓိံ သံသဋ္ဌံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ သတ္တာဟံ ကပ္ပတီ”တိ ဝစနေန သမံ ဘဝေယျ။

အပိစ “ယာမကာလိကေန သံသဋ္ဌံ ပန ဣတရဒွယံ တဒဟု ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ ဝဋ္ဋတီ”တိ ပုဗ္ဗပါဠေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တံ လေခကေဟိ အညေသု ပါဠေသု “တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတ”န္တိ ဝိဇ္ဇမာနံ ဒိသွာ, ဣဓ တဒဟုပဒတော ပဋိဂ္ဂဟိတပဒံ ဂဠိတန္တိ မညမာနေဟိ ပက္ခိပိတွာ လိခိတံ ဘဝေယျ, “တဒဟူ”တိ ဣဒံ ပန “ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ”တိ ပဒံ ဝိသေသေတိ, တေန ယာဝ တဒဟုအရုဏုဂ္ဂမနာ ဝဋ္ဋတိ, န ဒုတိယာဟာဒိအရုဏုဂ္ဂမနာတိ အတ္ထံ ဒဿေတိ။ တေနေဝ ဥပရိပါဠေပိ “သတ္တာဟကာလိကေန ပန တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေနာ”တိ ရဿကာလိကတ္ထပဒေန တုလျာဓိကရဏံ ဝိသေသနပဒံ တမေဝ ဝိသေသေတိ, န ဒီဃကာလိကတ္ထံ ယာဝဇီဝိကပဒံ , တသ္မာ “တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေန သတ္တာဟကာလိကေန သံသဋ္ဌံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ သတ္တာဟံ ကပ္ပတီ”တိ ဝုတ္တံ။

ဒွီဟပဋိဂ္ဂဟိတေနာ တိအာဒီသုပိ “ဒွီဟပဋိဂ္ဂဟိတေန သတ္တာဟကာလိကေန သံသဋ္ဌံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ ဆာဟံ ဝဋ္ဋတိ, တီဟပဋိဂ္ဂဟိတေန သတ္တာဟကာလိကေန သံသဋ္ဌံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ ပဉ္စာဟံ ဝဋ္ဋတိ, စတူဟပဋိဂ္ဂဟိတေန သတ္တာဟကာလိကေန သံသဋ္ဌံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ စတုရာဟံ ဝဋ္ဋတိ, ပဉ္စာဟပဋိဂ္ဂဟိတေန သတ္တာဟကာလိကေန သံသဋ္ဌံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ တီဟံ ဝဋ္ဋတိ, ဆာဟပဋိဂ္ဂဟိတေန သတ္တာဟကာလိကေန သံသဋ္ဌံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ ဒွီဟံ ဝဋ္ဋတိ, သတ္တာဟပဋိဂ္ဂဟိတေန သတ္တာဟကာလိကေန သံသဋ္ဌံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ ယာဝဇီဝိကံ တဒဟေဝ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧဝံ သတ္တာဟကာလိကဿေဝ အတီတဒိဝသံ ပရိဟာပေတွာ သေသဒိဝသဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ, န ယာဝဇီဝိကဿ။ န ဟိ ယာဝဇီဝိကဿ ဟာပေတဗ္ဗော အတီတဒိဝသော နာမ အတ္ထိ သတိ ပစ္စယေ ယာဝဇီဝံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော။ တေနာဟ “သတ္တာဟကာလိကမ္ပိ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ သံသဋ္ဌံ ယာဝဇီဝိကံ အတ္တနော သဘာဝဉ္ဉေဝ ဥပနေတီ”တိ။ ကေသုစိ ပေါတ္ထကေသု “ယာမကာလိကေန သံသဋ္ဌံ ပန ဣတရဒွယံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတ”န္တိ လိခိတံ ပါဠံ နိဿာယ ဣမသ္မိမ္ပိ ပါဠေ “တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတန္တိ ဣဒမေဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗ”န္တိ မညမာနာ “ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတ”န္တိ ပါဠံ ပဋိက္ခိပန္တိ။ ကေသုစိ “ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝါ”တိ လိခန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ယထာဝုတ္တနယံ အမနသိကရောန္တာ ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တာ ဧဝံ ကရောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣမေသု စတူသု ကာလိကေသု ယာဝကာလိကံ မဇ္ဈန္ဟိကကာလာတိက္ကမေ, ယာမကာလိကံ ပစ္ဆိမယာမာတိက္ကမေ, သတ္တာဟကာလိကံ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တီတိ ဝုတ္တံ။ ကတရသိက္ခာပဒေန အာပတ္တီတိ ဟောတီတိ ပုစ္ဆာယမာဟ **“ကာလယာမ”**ဣစ္စာဒိ။ တဿတ္ထော – ယာဝကာလိကံ ကာလာတိက္ကမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ “ယော ပန ဘိက္ခု ဝိကာလေ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ခါဒေယျ ဝါ ဘုဉ္ဇေယျ ဝါ, ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဣမိနာ

ဝိကာလေဘောဇနသိက္ခာပဒေန (ဟစိ. ၂၄၈) အာပတ္တိ ဟောတိ။ ယာမကာလိကံ ယာမာတိက္ကမေ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ “ယော ပန ဘိက္ခု သန္နိဓိကာရကံ ခါဒနီယံ တ ဘောဇနီယံ တ ခါဒေယျ တ ဘုဥ္ဇေယျ တ, ပာစိတ္တိယ”န္တိ ဣမိနာ သန္နိဓိသိက္ခာပဒေန (ဟစိ. ၂၅၃) အာပတ္တိ ဟောတိ။ သတ္တာဟကာလိကံ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ “ယာနိ ခော ပန တာနိ ဂိလာနာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိသာယနီယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ, သေယျထိဒံ, သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗာနိ, တံ အတိက္ကာမယတော နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ”န္တိ ဣမိနာ ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒေန (ဟရာ. ၆၂၂) အာပတ္တိ ဟောတီတိ။

ဣမာနိ စတ္တာရိ ကာလိကာနိ ဧကတော သံသဋ္ဌာနိ သမ္ဘိန္နရသာနိ ပုရိမပုရိမကာလိကဿ ကာလဝသေန ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗာနီတိ ဝုတ္တံ။ အသမ္ဘိန္နရသာနိ စေ ဟောန္တိ, ကထံ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗာနီတိ အာဟ **“သစေ ပနာ”**တိအာဒိ။ တသ္ဝ သုဝိညေယျော၀။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

စတုကာလိကဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

အဋ္ဌာရသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၉. ကပ္ပိယဘူမိဝိနိစ္ဆယကထာ

၁၀၁. ဧဝံ စတုကာလိကဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ကပ္ပိယကုဋိဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **"ကပ္ပိယာ စတုဘူမိယော"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကပ္ပန္တီတိ **ကပ္ပိယာ,** ကပ္ပ သာမတ္ထိယေတိ ဓာတု။ ဘဝန္တိ ဧတာသု အန္တောဝုတ္ထအန္တောပက္ကာနီတိ ဘူမိယော, စတဿော ဘူမိယော **စတုဘူမိယော,** စတဿော ကပ္ပိယကုဋိယောတိ အတ္ထော။ ကတမာ တာတိ အာဟ **"ဥဿာဝနန္တိကာ။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗာ"** တိ။ ကထံ ဝိညာယတိတိ စာဟ **"အနုဇာနာမိ။ပေ။ ဝစနတော"**တိ။ ဣဒံ ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကပါဠိ (မဟာဝ. ၂၉၅) သန္ဓာယာဟ။ တတ္ထ ဥဒ္ဓံ သာဝနာ ဥဿာဝနာ, ဥဿာဝနာ အန္တော ယဿာ ကပ္ပိယဘူမိယာတိ **ဥဿာဝနန္တိကာ** ။ ကတေ နိဿီဒန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဂေါနိသာဒိကာ,** ဂေါ-သဒ္ဒူပပဒနိ-ပုဗ္ဗသဒ ဝိသရဏဂတျာဝသာနေသူတိ ဓာတု။ ဂဟပတီဟိ ဒိန္နာတိ **ဂဟပတိ,** ဥတ္တရပဒလောပတတိယာတပ္ပုရိသောယံ။ ကမ္မဝါစာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗာတိ **သမ္မုတိ** တိ ဧဝမိမာသံ ဝိဂ္ဂဟော ကာတဗ္ဗော။ **တတ္ထာ** တိ ကပ္ပိယကုဋိဝိနိစ္ဆယေ။ **တံ ပန အဝတွာပီ**တိ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယံ အဝတွာပိ။ **ပိ**-သဒ္ဒေန တထာဝစနမ္ပိ အနုဇာနာတိ။ **အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တနယေန ဝုတ္တေ**တိ သေသအဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တနယေန "ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ"တိ ဝါ "ကပ္ပိယကုဋီ"တိ ဝါ ဝုတ္တေ။ **သာဓာရဏလက္ခဏ** န္တိ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာနံ သာဓာရဏံ ဥဿာဝနန္တိကကုဋိကရဏလက္ခဏံ။ **စယ**န္တိ အဓိဋ္ဌာနံ ဥစ္စဝတ္ထုံ။ **ယတော ပဋ္ဌာယ** တိ ယတော ဣဋ္ဌကတော သိလတော မတ္တိကာပိဏ္ဍတော ဝါ ပဋ္ဌာယ။ **ပဋ္ဌမိဋ္ဌကာဒီနံ ဟေဋ္ဌာ န ဝဋ္ဋန္တီ**တိ ပဋ္ဌမိဋ္ဌကာဒီနံ ဟေဋ္ဌာဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပိယမာနာ ဣဋ္ဌကာဒယော ဘူမိဂတိကတ္တာ "ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ"တိ ဝတွာ ပတိဋ္ဌာပေတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ ဘူမိယံ နိခဏိတွာ ဌပိယမာနာ ထမ္ဘာ ကသ္မာ တထာ ဝတွာ ပတိဋ္ဌာပေတုံ ဝဋ္ဋန္တီတိ အာဟ **"ထမ္ဘာ ပန။ပေ။ ဝဋ္ဋန္တိ"** တိ။

သင်္ဃသန္တကမေဝါ တိ ဝါသတ္ထာယ ကတံ သင်္ဃိကသေနာသနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဘိက္ခုသန္တက** န္တိ ဝါသတ္ထာယ ဧဝ ကတံ ဘိက္ခုဿ ပုဂ္ဂလိကသေနာသနံ။

၁၀၂. မုခသန္ဓိ တိ ဣမိနာ အန္တောဝုတ္ထဒုက္ကဋမေဝ ဒီပေတိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၉၅) ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ – **တံ ပန အဝတွာပီ**တိ **ပိ**-သဒ္ဒေန တထာဝစနမ္ပိ အနုဇာနာတိ။ **အဋ္ဌကထာသူ**တိ အန္ဓကဋ္ဌကထာဝိရဟိတာသု သေသဋ္ဌကထာသု။ **သာဓာရဏလက္ခဏ** န္တိ အန္ဓကဋ္ဌကထာယ သဟ သဗ္ဗဋ္ဌကထာနံ သမာနံ။ **စယ**န္တိ အဓိဋ္ဌာနံ ဥစ္စဝတ္ထုံ။ **ယတော ပဋ္ဌာယ** တိ ယတော ဣဋ္ဌကာဒိတော ပဋ္ဌာယ စယံ အာဒိံ ကတွာ ဘိတ္တိံ ဥဋ္ဌာပေတုကာမာတိ အတ္ထော။ **"ထမ္ဘာ ပန ဥပရိ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ ဝဋ္ဋန္တီ"**တိ ဧတေန ဣဋ္ဌကပာသာဏာ ဟေဋ္ဌာ ပတိဋ္ဌာပိယမာနာပိ ယဒိ စယတော, ဘူမိတော ဝါ ဧကင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ ဥဂ္ဂတာ တိဋ္ဌန္တိ, ဝဋ္ဋန္တီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

အာရာမောတိ ဥပစာရသီမာပရိစ္ဆိန္နော သကလော ဝိဟာရော။ **သေနာသနာနီ**တိ ဝိဟာရဿ အန္တော တိဏကုဋိအာဒိကာနိ သင်္ဃဿ နိဝါသဂေဟာနိ။ **ဝိဟာရဂေါနိသာဒိကာ နာမာ**တိ သေနာသနဂေါနိသာဒိကာ နာမ။ သေနာသနာနိ ဟိ သယံ ပရိက္ခိတ္တာနိပိ အာရာမပရိက္ခေပဟာဘာဝေန "ဂေါနိသာဒိကာ"တိ ဝုတ္တာ။ **"ဥပဍ္ဎပရိက္ခိတ္တောပီ"** တိ ဣမိနာ တတော ဦနပရိက္ခိတ္တော ယေဘုယျေန အပရိက္ခိတ္တော နာမ, တသ္မာ အပရိက္ခိတ္တသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။ **ဧတ္ထာ** တိ ဥပဍ္ဎာဒိပရိက္ခိတ္တေ။ **ကပ္ပိယကုဋိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဂေါနိသာဒိကာယ အဘာဝေန သေသ ကပ္ပိယကုဋီသု တီသု ယာ ကာစိ ကပ္ပိယကုဋိ ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

ဧတံ ဂေဟာနီတိ ဧတ္ထ ဘိက္ခူနံ ဝါသတ္ထာယ ကတမ္ပိ ယာဝ န ဒေန္တိ, တာဝ ဧတံ သန္တကံယေဝ ဘဝိဿတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝိဟာရံ ဌပေတွာ**တိ ဥပသမ္ပန္နာနံ ဝါသတ္ထာယ ကတံ ဂေဟံ ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **ဂေဟ**န္တိ နိဝါသဂေဟံ။ တဒညံ ပန ဥပောသထာဂါရာဒိ သဗ္ဗံ အနိဝါသဂေဟံ စတုကပ္ပိယဘူမိဝိမုတ္တာ ပဉ္စမီ ကပ္ပိယဘူမိ။ သင်္ဃသန္တကေပိ ဟိ ဧတာဒိသေ ဂေဟေ သုဋ္ဌု ပရိက္ခိတ္တာရာမဋ္ဌေပိ အဗ္ဘောကာသေ ဝိယ အန္တောဝုတ္ထာဒိဒေါသော နတ္ထိ။ ယေန ကေနစိ ဆန္နေ ပရိစ္ဆန္နေ စ သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ဘိက္ခုဿ, သင်္ဃဿ ဝါ နိဝါသဂေဟေ အန္တောဝုတ္ထာဒိဒေါသော, န အညတ္ထ။ တေနာဟ **"ယံ ပနာ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **"သင်္ဃိကံ ဝါ ပုဂ္ဂလိကံ ဝါ"** တိ ဣဒံ

ကိစ္စာပိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ သာမညတော ဝုတ္တံ ဘိက္ခုနံ ပန သင္ဃိကံ ပုဂ္ဂလိကဉ္စ ဘိက္ခုနီနံ, တာသံ သင္ဃိကံ ပုဂ္ဂလိက ဉ္စ ဘိက္ခုနံ ဂိဟိသန္တကဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မုခသန္ဓိမီ တိ အင်္ဂဇာတသန္ဓိမှိ တဒေသော ဟိ မုခပ္ပဝေသနနိမိတ္တံ အာပတ္တိံ ကရောတိ, နာညထာ, တသ္မာ ''မု ခသန္ဓိမီ''တိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၉၅) ဝုတ္တောတိ။

တတ္ထ တတ္ထ ခဏ္ဍာ ဟောန္တိ တိ ဥပဓုတော အဓိကံ ခဏ္ဍာ ဟောန္တိ။ **သဗ္ဗသိံ ဆဒနေ ဝိနဋ္ဌေ** တိ တိဏ ပဏ္ဏာဒိဝသ္သပရိတ္တာယကေ ဆဒနေ ဝိနဋ္ဌေ။ ကေဟနသီနံ ပန ဥပရိ ဝလ္လိဟိ ဗဒ္ဓဒဏ္ဍောသု ဌိတေသုပိ ဖဟိတဝတ္တု ကာ ဟောန္တိ ဧဝ။ **ပက္ခဟာသကမဏ္ဍလ** န္တိ ကေသိံ ပဿေ တိဏ္ဏံ ကေဟနသီနံ ဥပရိ ဋ္ဌိတတိဏပဏ္ဏာဒိဆဒနံ ဝုစ္ စတိ။

၁၀၃. ''အနုပသမ္ပန္နဿ ဒတ္ဝာ တဿာ'' တိအာဒိနာ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဝုတ္ထမ္ပိ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒိန္နေ ကပ္ပိယံ ဟောတိ, သာပေက္ခာဒနန္တရေ ဝဋ္ဋတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိယ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ အန္တောပက္ကသာမံပ က္ကေသု ပန ''န, ဘိက္ခဝေ, အန္တောဝုတ္ထံ အန္တောပက္ကံ သာမံပက္ကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ယော ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာ ပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အန္တော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ အန္တောပက္ကံ သာမံပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္ တိ တိဏ္ဏံ ဒုက္ကဋာနံ။ အန္တော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ အန္တောပက္ကံ အညေဟိ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒွိန္နံ ဒုက္ကဋာနံ။ အန္တော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ ဗဟိပက္ကံ သာမံပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပ တ္တိ ဒွိန္နံ ဒုက္ကဋာနံ။ ဗဟိ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ အန္တောပက္ကံ သာမံပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒွိန္နံ ဒုက္ကဋာနံ။ အန္တော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ ဗဟိပက္ကံ အညေဟိ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဗဟိ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ အန္တောပက္ကံ အညေဟိ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက် ကဋဿ။ ဗဟိ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ ဗဟိပက္ကံ သာမံပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဗဟိ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ ဗဟိပက္ကံ အညေဟိ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အနာပတ္တီ''တိ (မဟာဝ. ၂၇၄) ဝစ နတော ဧကံ တိကာပတ္တိကံ, တီဏိ ဒုကာပတ္တိကာနိ, တီဏိ ဧကာပတ္တိကာနိ, ဧကံ အနာပတ္တိကန္တိ အဋ္ဌ ဟောန္တိ။ တတ္ထ **အန္တောဝုတ္ထ** န္တိ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဝုတ္ထံ။ **အန္တောပက္ကေပိ** ဧသေဝ နယော။ **သာမံပက္က** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ အာမိသံ ဘိက္ခုဿ ပစိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ကပ္ပိယဘူမိဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဧကူနဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၀. ပဋိဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယကထာ

၁၀၄. ဧဝံ ကပ္ပိယဘူမိဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ခါဒနီယာဒိပဋိဂ္ဂဟော”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ခါဒိယတေတိ ခါဒနီယံ, ဌပေတွာ ပဉ္စ ဘောဇနာနိ သဗ္ဗဿ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗဿေတံ အဓိဝစနံ။ **အာဒိ**သဒ္ဒေန ဘောဇနီယံ သင်္ဂဏှာတိ။ ပဋိဂ္ဂဟဏံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ ပဋိဂ္ဂဟော, ခါဒနီယာဒီနံ ပဋိဂ္ဂဟော **ခါဒနီယာဒိပဋိဂ္ဂဟော**။ တေနာဟ **“အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗဿ ယဿ ကဿစိ ခါဒနီယဿ ဝါ ဘောဇနီယဿ ဝါ ပဋိဂ္ဂဟဏ”**န္တိ။ ပဉ္စသု အင်္ဂေသု **ဥစ္စာရဏမတ္တ**န္တိ ဥက္ခိပနမတ္တံ, ဣမိနာ ပဋိဂ္ဂဟိတဗ္ဗဘာရဿ ပမာဏံ ဒဿေတိ။ တေနေဝ တာဒိသေန ပုရိသေန အနုက္ခိပနီယဝတ္ထုသ္မိံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတီတိ ဒီပေတိ။ **“ဟတ္ထပါသော”** တိ ဣမိနာ အာသန္နဘာဝံ။ တေနေဝ စ ဒူရေ ဌတွာ အဘိဟရန္တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတီတိ ဒီပေတိ။ **အဘိဟာရော**တိ ပရိဏာမိတဘာဝေ, တေန စ တတ္ရဋ္ဌကာဒီသု န ရုဟတီတိ ဒီပေတိ။ **“ဒေတေ ဝါ”**တိအာဒိနာ အာယကတော ပယောဂတ္တယံ ဒဿေတိ။ **“တဋ္ဌေ”** တိအာဒိနာ ပဋိဂ္ဂါဟကတော ပယောဂဒွယံ ဒဿေတိ။

ဣဒါနိ တေသု ပဉ္စသု အင်္ဂေသု ဟတ္ထပါသဿ ဒုရာဇာနတာယ တံ ဒဿေတုမာဟ **“တတ္ထိ”** စ္စာဒိ။ တတ္ထ အမှုတေယ္ယဟတ္ထော ဟတ္ထပါသော နာမာတိ ယောဇနာ။ **“တဿ ဩရိမန္တေနာ”** တိ ဣမိနာ အာကာသေ ဥဇုံ ဌတွာ ပရေန ဥက္ခိတ္တံ ဂဏှန္တဿာပိ အာသန္နင်္ဂဘူတဟဒတလတော ပဋ္ဌာယ ဟတ္ထပါသော ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော, န သီသတော ပဋ္ဌာယာတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **“ဩရိမန္တေနာ”** တိ ဣမဿ ဟေဋ္ဌိမန္တေနာတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ ပတရဏသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယံ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) “သစေ ပန ဘိက္ခု နိသိန္နော ဟောတိ, အာသန္နဿ ပစ္ဆိမန္တတော ပဋ္ဌာယာ”တိအာဒိနာ ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ အာသန္နင်္ဂဿ ပါရိမန္တတော ပဋ္ဌာယ ပရိစ္ဆေဒဿ ဒဿိတတ္တာ ဣဓာပိ အာကာသေ ဌိတဿ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ အာသန္နင်္ဂဘူတဟဒတလဿ ပါရိမန္တဘူတတော ပဏှိပရိယန္တဿ ဟေဋ္ဌိမတလတော ပဋ္ဌာယ, အာယကဿ ပန ဩရိမန္တဘူတတော ပါဒင်္ဂုလဿ ဟေဋ္ဌိမပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ ဟတ္ထပါသော ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣမိနာဝ နယေန ဘူမိယံ နိပဇ္ဇိတွာ ဥဿီသကေ နိသိန္နဿ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿာပိ အာသန္နသီသင်္ဂဿ ပါရိမန္တဘူတတော ဂီဝန္တတော ပဋ္ဌာယေဝ ဟတ္ထပါသော မိနိတဗ္ဗော, န ပါဒတလတော ပဋ္ဌာယ။ ဧဝံ နိပဇ္ဇိတွာ အနေပိ ယထာနုရူပံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ယံ အာသန္နတရံ အင်္ဂ”န္တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) ဟိ ဝုတ္တံ။ **အကလ္လကော** တိ ဂိလာနော သဟတ္ထာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အသက္ကောန္တော မုခေန ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၂.၂၆၅) ပန **“အကလ္လကော** တိ ဂိလာနော ဂဟေတုံ ဝါ”တိ ဝုတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, ဧတေန **အကလ္လကော** တိ ဂိလာနော ဝါ အထ ဝါ ဂဟေတုံ အကလ္လကော အသမတ္ထောတိ အတ္ထော ဒဿိတော။ တေနာဟ **“သစေပိ နတ္ထုကရဏိယံ ဒီယမာနံ နာသာပုဋေန အကလ္လကော ဝါ မုခေန ပဋိဂ္ဂဏှာတီ”**တိ။

၁၀၅. ကေဒေသေနာပီတိ အင်္ဂုလိယာ ဖုဋ္ဌမတ္တေန။

တဋ္ဌေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, သဗ္ဗံ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ တိ ဝေဏုကောဋိယံ ဗန္ဓိတွာ ဌပိတတ္တာ။ သစေ ဘူမိယံ ဌိတမေဝ ဃဋံ အာယကေန ဟတ္ထပါသေ ဌတွာ “ဃဋံ ဒဿာမီ”တိ ဒိန္နံ ဝေဏုကောဋိယာ ဂဟဏဝသေန ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဥဘယကောဋိဗဒ္ဓံ သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ ဘိက္ခုဿ ဟတ္ထေ အပိဋ္ဌပေတွာ ပကတိယာ ပီဠိယမာနံ ဥစ္ဆုံ ရသံ သန္ဓာယ “ဂဏှဟထာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ **“အဘိဟာရော န ပညာယတီ”**တိ ဝုတ္တံ, ဟတ္ထပါသေ ဌိတဿ ပန ဘိက္ခုဿ အတ္ထာယ ပီဠိယမာနံ ဥစ္ဆုတော ပဂ္ဃရန္တံ ရသံ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒေါဏိကာယ သယံ ပဂ္ဃရန္တံ ဥစ္ဆုရသံ မဇ္ဈေ အာဝရိတွာ ဝိဿဇ္ဇိတမ္ပိ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏသညာယာ** တိ “မဉ္ဇာဒိနာ ပဋိဂ္ဂဟေဿာမီ”တိ ဥပ္ပာဒိတသညာယ, ဣမိနာ “ပဋိဂ္ဂဏှာမီ”တိ ဝါစာယ ဝတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။

ယတ္ထ ကတ္ထစိ အဋ္ဌကထာသု, ပဒေသေသု ဝါ။ **အသံဟာရိမေ ဖလကေ**တိ ထာမမဇ္ဈိမေန အသံဟာရိယေ။ “တိန္တိဏိကာဒိပဏ္ဏေသူတိ ဝစနတော သာခါသု ပဋိဂ္ဂဟဏံ ရုဟတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၃.၂၆၅) ဝုတ္တံ။ ပေါရာဏဋီကာယမ္ပိ တထေဝ ဝုတ္တံ, တဒေတံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌကထာယဉှိ “ဘူမိယံ အ

တ္တတေသု သုခုမေသု တိန္တိဏိကာဒိပဏ္ဏေသု ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတီ''တိ ဝုတ္တံ။ တံ တိန္တိဏိကာဒိပဏ္ဏာနံ သုခုမတ္တာ တတ္ထ ဌပိတအာမိသဿ အသင်္ဟာရနတော ဘူမိယံ ဌပိတသဒိသတ္တာ ''န ရုဟတီ''တိ ဝုတ္တံ, တိန္တိဏိကာဒိသာခာသု ဌပိတေပိ ဧဝမေဝ သိယာ, တသ္မာ ''သာခာသု ပဋိဂ္ဂဟဏံ ရုဟတီ''တိ ဝစနံ အယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ အဋ္ဌကထာယံ ''န ရုဟတီ''တိ ကိရိယာပဒဿ ''ကသ္မာ''တိ ဟေတုပရိယေသနေ သတိ န အညံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ, ''သုခုမေသူ''တိ ဝုတ္တံ ဝိသေသနပဒံယေဝ ဟေတုမန္တဝိသေသနံ ဘဝတိ, တသ္မာ တိန္တိဏိကပဏ္ဏာဒီသု ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတိ, ကသ္မာ? တေသံ သုခုမတ္တာ။ အညေသု ပန ပဒုမိနိပဏ္ဏာဒီသု ရုဟတိ, ကသ္မာ? တေသံ သြဠာရိကတ္တာတိ ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓော ကတ္တဗ္ဗောတိ ဒိဿတိ , တသ္မာ ''တဒေတံ ဝိစာရေတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ ''န ဟိ တာနိ သန္ဓာရေတုံ သမတ္ထာနီတိ မဟန္တေသု ပန ပဒုမိနိပဏ္ဏာဒီသု ရုဟတီ''တိ။

၁၀၆. ပုဋ္ဌိတ္တတ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ တိ ပုဋ္ဌိတေပိ ရဇနစုဏ္ဏာသင်္ကာယ သတိ ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဝုတ္တံ, နာသတိ။ **တံ ပနာ**တိ ပတိတရဇံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ဥပရိ ဂဟိတပိဏ္ဍပာတံ။ **အနာပတ္တိ** တိ ဒုရူပစိဏ္ဏာဒိအေသော နတ္ထိ။ ပုဗ္ဗာဘောဂဿ အနုရူပဝသေန **''အနုပသမ္ပန္နဿ ဒတ္တတ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန တံ ''အညဿ ဒဿာမီ''တိ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေန ပရသန္တကံ န ဟောတိ, တသ္မာ တဿ အဒတ္တတပိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ''အနုပသမ္ပန္နဿ ဒဿာမီ''တိအာဒိပိ ဝိနယဒုက္ကဋဿ ပရိဟာရာယ ဝုတ္တံ, တထာ အကတ္တတ ဂဟိတေပိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ပရိဘုဉ္ဇတော အနာပတ္တိယေဝ။ **ဘိက္ခုဿ ဒေတီ** တိ အညဿ ဘိက္ခုဿ ဒေတိ။ **ကဋ္ဍိက** န္တိ ခီရရသာဒိံ ယံ ကိဉ္စိ ဒ္ရဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဟတ္ထတော မောစေတ္တတ ပုန ဂဏှာတိ, ဥဂ္ဂဟိတကံ ဟောတီတိ အာဟ **''ဟတ္ထတော အမောစေန္တေနေတ''** တိ။ **အာလုဠေန္တာန** န္တိ အာလောဠေန္တာနံ, အယမေဝ တ ဟာဌော။ အာဟရိတ္တတ ဘူမိယံ ဌပိတတ္တာ အဘိဟာရော နတ္ထီတိ အာဟ **''ပတ္တော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော''** တိ။

၁၀၇. ပဌမတရံ ဥဠုင်္ကတော ထေတ ပတ္တေ ပတန္တိ တိ ဧတ္ထ ''ယထာ ပဌမတရံ ပတိတထေဝေ အေသော နတ္ထိ, တထာ အာကိရိတ္တတ အပနေန္တာနံ ပစ္ဆာ ပတိတထေဝေပိ အဘိဟဋ္ဌတ္တာ နေဝတ္ထိ အေသော''တိ ဝဒန္တိ။ **စရုကေနာ**တိ ခုဒ္ဒကဘာဇနေန။ **''အဘိဟဋ္ဌတ္တာ** တိ ဒီယမာနက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒတ္တတ အပနယနကာလေ ပန ဆာရိကာ တ ဗိန္ဒုနိ တ ပတန္တိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ အဘိဟာရဿ ဝိဂတတ္တာ''တိ ဝဒန္တိ, တံ ယထာ န ပတတိ, တထာ အပနေဿာမီတိ ပဋိဟရန္တေ ယုဇ္ဇတိ, ပကတိသညာယ အပနေန္တေ အဘိဟာရော န ဆိဇ္ဇတိ, သုပတိတံ။ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟိ တံ ဟောတိ။ **မုခဝဋ္ဋိယာပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အဘိဟရိယမာနဿ ပတ္တဿ မုခဝဋ္ဋိယာ ဥပရိဘာဂေ ဟတ္ထံ ပသာရေတ္တတ ဖုသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဟဒေန ပေလ္လေတ္တတ** တိ ဟဒေန ''ပဋိဂ္ဂဟေဿာမီ''တိ သညာယ အက္ကမိတ္တတ။ **ကေစီ**တိ အဘယဂိရိတသိနော။ **ဝစနမတ္တမေတ**တိ ပဋိဗဒ္ဓံ ပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓန္တိ သဒ္ဒမတ္တမေဝ နာနံ, ကာယပဋိဗဒ္ဓမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ တေသံ ဝစနံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **သေ နယော**တိ ''ပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓမ္ပိ ကာယပဋိဗဒ္ဓမေဝ''တိ အယံ နယော။ တထာ စ တတ္ထ ကာယပဋိဗဒ္ဓေ တပ္ပဋိဗဒ္ဓေ စ ထုလ္လစ္စယမေဝ ဝုတ္တံ။

တေန အာဟရာပေတုန္တိ ယဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဂတံ, တံ ''ဣဓ နံ အာနေဟီ''တိ အာဏာပေတ္တတ တေန အာဟရာပေတုံ ဣတရဿ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ မူလဋ္ဌဿေဝ ပရိဘောဂေ အနုညာတော, တသ္မာ။ တံ ဒိဝသံ ဟတ္ထေန ဂဟေတ္တတ ဒုတိယဒိဝသေ ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဥဂ္ဂဟိတကပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီတိ အာဟ **''အနာမသိတ္တတ''**တိ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ **''သန္နိဓိပစ္စယာ အနာပတ္တီ''** တိ ဝုတ္တံ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အဒိန္နမုခဒ္ဒွါရာပတ္တိ ဟောတီတိ အာဟ **''ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတ ပန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ''** န္တိ။ **''န တတော ပရန္တိ** တဒဟေဝ သာမံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တဒဟေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပန ပုနဒိဝသာဒီသု အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္တတပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။

၁၀၈. ခီယန္တိ တိ ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံ စုဏ္ဏေဟိ ထုလ္လစ္စယအပ္ပဋိဂ္ဂဟဏာပတ္တိယော န ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သတ္ထကေနာ** တိ ပဋိဂ္ဂဟိတသတ္ထကေန။ **နဝသမုဋ္ဌိတ** န္တိ ဧတေနေဝ ဥစ္ဆုအာဒီသု အဘိနဝလဂ္ဂတ္တာ အဗ္ဗောဟာရိကံ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ သန္နိဓိအေသာဒိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တေနာဟ **''န ဟီ''**တိ အာဒိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဥဂ္ဂဟိတပစ္စယာ, သန္နိဓိပစ္စယာ တ အေသော န သိယာတိ အာဟ **''န ဟိ တံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ပရိဟရန္တီ''**တိ။ ဣမိနာ စ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထံ သာမံ ဂဟေတ္တတ တ အနုပသမ္ပန္နေန ဒိန္နံ တ ပရိဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ, တသ္မာ ပတ္တသမ္မက္ခနာဒိအတ္ထံ သာမံ ဂဟေတ္တတ ပရိဟရိတတေလာဒိံ သစေ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမော ဟော

တိ, ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။ အဇ္ဈာေနရပရိဘောဂတ္ထံ ပန သာမံ ဂဟိတံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ပရိ ဘုဥ္ဇန္တဿ ဥဂ္ဂဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇန္တဿ အဒိန္နမုခဒွာရာပတ္တိ ဟောတိ။ အဇ္ဈာေနရပရိဘောဂတ္ထမေဝ အနုပသမ္ပန္နေန ဒိန္နံ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဟရန္တဿ သိင်္ဂီလောဏကပ္ပေ ဝိယ သန္နိဓိ ပစ္စယာ အာပတ္တိ ဟောတိ။ ကေစိ ပန "ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဥစ္စာရဏမတ္တံ ဟောတီတိအာဒိနာ ဝုတ္တပဥ္စင်္ဂ သမ္ပတ္တိယာ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ ရုဟဏတော ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထမ္ပိ သစေ အနုပသမ္ပန္နေဟိ ဒိန္နံ ဂဏှာတိ, ပဋိဂ္ဂဟိ တမေဝ"တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ ဣဓ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထံ အနုပသမ္ပန္နေန ဒိန္နံ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဟရန္တဿ သန္နိဓိ ပစ္စယာ အာပတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ။ "န ဟိ တံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ပရိဟရန္တိ"တိ စ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ ဗာဟိရပရိ ဘောဂတ္ထံ ဂဟိတံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ န ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယဒိ ဧဝံ ပဉ္စသု ပဋိဂ္ဂဟဏင်္ဂေသု "ပရိဘောဂတ္ထာယာ"တိ ဝိသေသနံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပဋိဂ္ဂဟဏ ဥဂ္ဂဟိ ပရိဘောဂတ္ထမေဝ ဟောတီတိ "ပရိဘောဂတ္ထာယာ"တိ ဝိသုံ အဝတ္ဝာ "တဉ္စေ ဘိက္ခု ကာယေန ဝါ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ အပရေ ပန "သတိပိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ 'န ဟိ တံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ပ ရိဟရန္တိ'တိ ဣဓ အပရိဘောဂတ္ထာယ ပရိဟရဏေ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ"တိ ဝဒန္တိ။ တေန စ ပဋိဂ္ဂဟဏင်္ဂေသု ပဉ္စ သု သမိဒ္ဓေသု အဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ ဂဟိတမေဝ ပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ ဟောတိ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗေသုယေဝ ပဋိဂ္ဂဟ ဏဿ အနုညာတတ္တာတိ ဒဿေတိ။ တထာ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထာယ ဂဟေတ္ဝာ ဌပိတတေလာဒိံ အဇ္ဈောဟရိတု ကာမတာယ သတိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ဥဒုက္ခလမုသလာဒီနိ ခီယန္တိ** တိ ဧတ္ထ ဥဒုက္ခလမု သလာနံ ခယေန ပိသိတကောဋ္ဋိတဘေသဇ္ဇေသု သစေ အာဂန္တုကဝဏ္ဏော ပညာယတိ, န ဝဋ္ဋတိ။ **သုဒ္ဓံ ဥဒကံ ဟောတီ** တိ ရုက္ခသာခာဒီဟိ ဂဠိတ္ဝာ ပတနဥဒကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၁၀၉. ပတ္တော တဿ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော တိ ဧတ္ထာပိ ပတ္တဂတံ ဆုပိတ္ဝာ ဒေန္တဿ ဟတ္ထေ လဂ္ဂေန အာမိသေန အာဘောဂဝတ္တံ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ အဇ္ဈာေနရပရိဘောဂတ္ထမေဝ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ယံ သာမဏေရဿ ပတ္တေ ပတတိ။ပေ။ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတီ** တိ ဧတ္ထ ပုနပ္ပုနံ ဂဏှဟန္တဿ အတ္တနော ပတ္ တေ ပက္ခိတ္တမေဝ အတ္တနော သန္တကန္တိ သန္နိဋ္ဌာနကရဏတော ဟတ္ထဂတံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတိ။ ပရိစ္စိန္ဒိတ္ တ ဒိန္နံ ပန ဂဏှဟန္တဿ ဂဟဏသမယေယေဝ အတ္တနော သန္တကန္တိ သန္နိဋ္ဌာနဿ ကတတ္တာ ဟတ္ထဂတံ ပ ဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ။ **ကေသဉ္စိ အတ္ထာယ ဘတ္တံ ပက္ခိပတီ** တိ ဧတ္ထ အနုပသမ္ပန္နဿ အတ္ထာယ ပက္ခိပန္တေ ပိ အာဂန္တ္ဝာ ဂဏှဟိဿတီတိ သယမေဝ ပက္ခိပိတ္ဝာ ဌပနတော ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတိ။ အနုပသမ္ပန္နဿ ဟတ္ ထေ ပက္ခိတ္တံ ပန အနုပသမ္ပန္နေနေဝ ဌပိတံ နာမ ဟောတီတိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ ပရိစ္စတ္တဘာဝတော။ တေန ဝုတ္ တံ **"သာမဏေရ။ပေ။ ပရိစ္စတ္တတ္တာ"** တိ။ **ကေသဉ္စီ** တိအာဒီသု အနုပသမ္ပန္နာနံ အတ္ထာယ ကတ္တစိ ဌပိယမာနမ္ ပိ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ဧဝ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတိ, အထ ခော ဘာဇနေ ပတိတမေဝ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ။ ဘာဇန ဥ္စ ဘိက္ခုနော ပုနဒိသတ္ထာယ အပေက္ခိတမေဝါတိ တဂ္ဂတမ္ပိ အာမိသံ ဒုဒ္ဒောတပတ္တဂတံ ဝိယ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟ တီတိ သက္ကာယ "သာမဏေရဿ ဟတ္ထေ ပက္ခိပိတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဤဒိသေသု ဟိ ယုတ္တိ န ဂဝေ သိတဗ္ဗာ, ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

၁၁၀. ပတ္တဂတာ ယာဂူ တိ ဣမိနာ ပတ္တမုခဝဋ္ဋိယာ ဖုဋ္ဌေပိ ကုဋ္ဋေ ယာဂု ပဋိဂ္ဂဟိတာ, ဥဂ္ဂဟိတာ တ န ဟော တိ ဘိက္ခုနော အနိစ္ဆာယ ဖုဋ္ဌတ္တာတိ ဒဿေတိ။ **အာရောပေတီ**တိ ဟတ္ထံ ဖုသာပေတိ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏူပဂံ ဘာရံ** နာမ ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဥက္ခေပဟရဟံ။ ကိဉ္စာပိ အဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာတဝ အညေန ဟတ္ထေန ပိဒဟန္တဿ အဝေ သော နတ္ထိ, တထာပိ န ပိဒဟိတဗ္ဗန္တိ အဌကထာပမာဏေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၂.၂၆၅) ပန **"န ပိဒဟိတဗ္ဗ** န္တိ ဟတ္ထတော မုတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဟတ္ထဂတံ ပန ဣတရေန ဟတ္ထေန ပိဒဟ တော, ဟတ္ထတော မုတ္တမ္ပိ တ အဖုသိတ္ဝာ ဥပရိ ပိဓာနံ ဟတေန္တဿ န အဒေသော"တိ ဝုတ္တံ။

၁၁၁. ပဋိဂ္ဂဏှာတီ တိ ဆာယတ္ထာယ ဥပရိ ဓာရိယမာနာ မဟာသာခာ ယေန ကေနစိ ဆိဇ္ဇေယျ, တတ္ထ လဂ္ ဂရဇံ မုခေ ပတေယျ တတိ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတ္ဝာ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။

မဇ္ဈိကတရဏတ္တ န္တိ ဧတ္ထ "သစေပိ သာခာယ လဂ္ဂရဇ္ဇံ ပတ္တော ပတတိ, သုခေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သက္ကာတိ သာခာယ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ အဗ္ဗောဟာရိကပရိဘောဂတ္တမေဝိ ပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။ အပရေ ပန "မဇ္ဈိကတရဏတ္တန္တိ ဝစနမတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္တံ ဂဟိတ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **ကုဏ္ဍာ ကေတိ** မဟာဃဋေ။ **တသ္မိမ္ပိ** တိ စာဋိဃဋေပိ။ **အနုပသမ္ပန္နံ ကဟာပေတ္ဝာ** တိ တမေဝ အဗ္ဗောဟာရိကံ ဘဏ္ဍံ အနုပသမ္ပန္နေန ကဟာပေတ္ဝာ။

ထေရဿ ပတ္တံ ဒုတိယတ္ထေရဿာ တိ "ထေရဿ ပတ္တံ မယှံ ဒေထာ"တိ တေန အတ္တနော ပရိစ္စဇာပေတ္ဝာ ဒုတိယတ္ထေရဿ ဒေတိ။ **တုယှံ ယာဂုံ မယှံ ဒေဟီ**တိ ဧတ္ထ ဧဝံ ဝတ္ဝာ သာမဏေရဿ ပတ္တံ ဂဟေတ္ဝာ အတ္တနောပိ ပတ္တံ တဿ ဒေတိ။ **ဧတ္ထ ပနာ** တိ "ပဏ္ဍိတော သာမဏေရော"တိအာဒိပတ္တပရိဝတ္တနကထာယံ။ **ကာရဏံ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ယထာ မာတုအာဒီနံ တေလာဒီနိ ဟရန္တော တထာရူပေ ကိစ္စေ အနုပသမ္ပန္နေန အပရိဝတ္တေတ္ဝာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ လဘတိ, ဧဝမိဓ ပတ္တပရိဝတ္တနံ အကတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ကသ္မာ န လဘတီတိ ကာရဏံ ဝီမံ သိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန "သာမဏေရေဟိ ဂဟိတတဏ္ဍုလေသု ပရိက္ခီဏေသု အဝသ္သံ အမှာကံ သာမဏေရာ သင်္ဂဟံ ကရောန္တီတိ စိတ္တုပ္ပတ္တိ သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ တံ ပရိဝတ္တေတ္ဝာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ မာတာ ပိတူနံ အတ္ထာယ ပန ဆာယတ္ထာယ တ ဂဟဏေ ပရိဘောကသာ နတ္ထိ, တသ္မာ တံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ တေ နေဝ အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေနပိ ဝုတ္တံ –

"မာတာပိတူနမတ္ထာယ, တေလာဒိံ ဟရတောပိ စ။
သာခံ ဆာယာဒိအတ္ထာယ, ဣမဿ န ဝိသေသတာ။

"တသ္မာ ဟိဿ ဝိသေသဿ, စိန္တေတဗ္ဗံ တု ကာရဏံ။
တဿ သာလယဘာဝံ တု, ဝိသေသံ တက္ကယာမဟ"န္တိ။

ဣဒမေဝေတ္ထ ယုတ္တတရံ အဝဿံ တထာဝိဓဝိတက္ကုပ္ပတ္တိယာ သမ္ဘဝတော။ န ဟိ သက္ကာ ဧတ္ထ ဝိတ က္ကံ သောဓေတုန္တိ။ မာတာဒီနံ အတ္ထာယ ဟရဏေ ပန နာဝဿံ တထာဝိဓဝိတက္ကုပ္ပတ္တီတိ သက္ကာ ဝိတက္ကံ သောဓေတုံ။ ယတ္ထ ဟိ ဝိတက္ကံ သောဓေတုံ သက္ကာ, တတ္ထ နေဝတ္ထိ ဒောသော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "သစေ ပန သက္ကောတိ ဝိတက္ကံ သောဓေတုံ, တတော လဒ္ဓံ ခာဒိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌ. ဟာစိတ္တိယ ၂.၂၆၅) ပန **"ဧတ္ထ ပနာ** တိ ပတ္တပရိဝတ္တနေ။ **ကာရဏ**န္တိ ဧတ္ထ ယထာ သာမဏေရာ ဣတော အမှာကမ္ပိ ဒေန္တီတိ ဝိတက္ကော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န တထာ အညတ္ထာတိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ, တဥ္စ ယုတ္တံ။ ယဿ ပန တာဒိသော ဝိတက္ကော နတ္ထိ, တေန အပရိဝတ္တေတ္ဝာပိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။

၁၁၂. နိစ္စာလေတု န္တိ စာလေတ္ဝာ ဟသာဏသက္ခရာဒိအပနယနံ ကာတုံ။ **ဥဒ္ဒနံ အာရောပေတဗ္ဗ** န္တိ အနဂ္ဂိကံ ဥဒ္ဒနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဒနေ ပစ္စမာနဿ အာလုဠနေ ဥပရိ အပက္ကတဏ္ဍုလာ ဟေဋ္ဌာ ပဝိသိတ္ဝာ ပစ္စန္တီတိ အာဟ **"သာမံ ပာကဉ္စေဝ ဟောတီ"** တိ။

၁၁၃. အာဓာရကေ ပတ္တော ဌပိတော တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတာမိသော ပတ္တော ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဌပိတော။ **စာ လေတီ**တိ ဝိနာ ကာရဏံ စာလေတိ, သတိပိ ကာရဏေ ဘိက္ခူနံ ပရိဘောကရဟံ စာလေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကိဉ္စာပိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အမနုဿိကာဗာဓေ အာမကမံသံ အာမကလောဟိတ"န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၄) တာဒိသေ အာဗာဓေ အတ္တနော အတ္ထာယ အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏံ အနုညာတံ, "အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) စ သာမညတော ပဋိက္ခိတ္တံ, တထာပိ အတ္တနော, အညဿ တ ဘိက္ခုနော အတ္ထာယ အဂ္ဂဟိတတ္တာ **"သီဟဝိဃာ သာဒီ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ **သက္ကောတိ ဝိတက္ကံ သောဓေတု** န္တိ "မယှမ္ပိ ဒေတီ"တိ ဝိတက္ကဿ အနုပ္ပ န္နဘာဝံ သလ္လက္ခေတုံ သက္ကောတိ, "သာမဏေရဿ ဒဿာမီ"တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန မယာ ဂဟိတန္တိ တ သလ္လ က္ခေတုံ သက္ကောတိ။ **သစေ ပန မူလေပိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ "ဂဟေတ္ဝာ ဂတေ မယှမ္ပိ ဒဒေယျာန္တိ သညာယ သစေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီ"တိ ဝဒန္တိ။

၁၁၄. ကောဋ္ဌာသေ ကရောတီတိ “ဘိက္ခူ သာမဏေရာ စ အတ္တနော အတ္တနော အဘိရုစိတံ ကောဋ္ဌာသံ ဂဏှန္တူ”တိ သဗ္ဗေသံ သမကေ ကောဋ္ဌာသေ ကရောတိ။ **ဂဟိတာဝသေသ**န္တိ သာမဏေရေဟိ ဂဟိတကောဋ္ဌာသတော အဝသေသံ။ **ဂဏှိတွာ**တိ “မယှံ ဣဒံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဂဟေတွာ။ ဣဓ **ဂဟိတာဝသေသံ** နာမ တေန ဂဏှိတွာ ပုန ဌပိတံ။

ပဋိဂ္ဂဟေတွာတိ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ တေနေဝ **“ယာဝကာလိကေန ယာဝဇီဝိကသံသဂ္ဂေ ဒေါသော နတ္ထီ”**တိ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန ပုရိမဒိဝသေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌပိတာ ဟောတိ, သာမိသေန မုခေန တသ္မာ ဝဋ္ဋိယာ ဓူမံ ပိဝိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **သမုဒ္ဒောဒကေနာ**တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတသမုဒ္ဒောဒကေန။

ဟိမကရကာ နာမ ကဒါစိ ဝဿောဒကေန သဟ ပတနကာ ပါသာဏလေခာ ဝိယ ဃနီဘူတာ ဥဒကဝိသေသာ, တေသု ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ တေနာဟ **“ဥဒကဂတိကာ တေ”**တိ။ ယသ္မာ ကတကဋ္ဌိ ဥဒကံ ပသာဒေတွာ ဝိသုံ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ **“အဗ္ဗောဟာရိက”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတာပတ္တိဟိ အဗ္ဗောဟာရိကံ, ဝိကာလဘောဇနာပတ္တိဟိပိ အဗ္ဗောဟာရိကန္တိ ဒဿေတိ။ **လဂ္ဂတီ**တိ သုက္ခေ မုခေ စ ဟတ္ထေ စ မတ္တိကာဝဏ္ဏံ ဒဿေန္တံ လဂ္ဂတိ။ **ဗဟလ**န္တိ ဟတ္ထမုခေသု အလဂ္ဂနကမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။

တသမတ္တန္တိ ရေဏုခီရာဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ဟနီယံ ဂဟေတွာ**တိ အတ္တနောယေဝ အတ္ထာယ ဂဟေတွာ။ သစေ ပန ပီတာဝသေသကံ တတ္ထေဝ အာကိရိဿာမီတိ ဂဏှာတိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ **အာကိရတိ, ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ**န္တိ ပုပ္ဖရသဿ ပညာယနတော ဝုတ္တံ။ **ဝိက္ခမ္ဘေတွာ**တိ ဝိယူဟိတွာ, အပနေတွာတိ အတ္ထော။

၁၁၅. မဟာဘူတေသူတိ ပါဏသရီရသန္နိဿိတေသု ပထဝီအာဒိမဟာဘူတေသု။ **သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီ**တိ အတ္တနော ပရေသဉ္စ သရီရသန္နိဿိတံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတိ, အကပ္ပိယမံသာနုလောမတာယ ထုလ္လစ္စယာဒိံ န ဇနေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပတတီ**တိ အတ္တနော သရီရတော ဆိဇ္ဇိတွာ ပတတိ။ “ရုက္ခတော ဆိန္ဒိတွာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ မတ္တိကတ္ထာယ ပထဝိံ ခဏိတုံ, အညမ္ပိ ယံ ကိဉ္စိ မူလပဏ္ဏာဒိဝိသဘေသဇ္ဇံ ဆိန္ဒိတွာ ဆာရိကံ အကတွာပိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ပဋိဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၁. ပတာရဏာဝိနိစ္ဆယကထာ

၁၁၆. ဧဝံ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ပတာရဏာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ပဋိက္ခေပပတာရဏာ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပဋိက္ခိပနံ ပဋိက္ခေပေါ, အသမ္ပဋိစ္ဆနန္တိ အတ္ထော။ ပတာရိယတေ ပတာရဏာ, ပဋိသေဓနန္တိ အတ္ထော။ ပဋိက္ခေပသင်္ခါတာ ပတာရဏာ **ပဋိက္ခေပပတာရဏာ** ။ အထ ဝါ ပဋိက္ခေပဝသေန ပတာရဏာ **ပဋိက္ခေပပတာရဏာ**။ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘုဉ္ဇန္တဿ အညဿ ဘောဇနေ အဘိဟဋေ ပဋိက္ခေပသင်္ခါတာ ပတာရဏာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၁၇. ယံ အသ္နာတိ တိ ယံ ဘုဉ္ဇတိ။ **အမ္ဗိလပာယာသာဒီသု** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ခီရပာယာသာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ **အမ္ဗိလပာယာသ** ဂ္ဂဟဏေန တက္ကာဒိအမ္ဗိလသံယုတ္တာ ဃနယာဂု ဝုတ္တာ။ **ခီရပာယာသ**ဂ္ဂဟဏေန ခီရသံယုတ္တာ ယာဂု သင်္ဂယှတိ။ **ပတာရဏံ ဇနေတီ**တိ အနတိရိတ္တဘောဇနာပတ္တိနိဗန္ဓနံ ပဋိက္ခေပံ သာဓေတိ။ ကတောပိ ပဋိက္ခေပေါ အနတိရိတ္တဘောဇနာပတ္တိနိဗန္ဓနော န ဟောတိ, အကတဋ္ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတီတိ အာဟ **“ပတာရဏံ န ဇနေတီ”**တိ။

“ယာဂု-သဒ္ဒဿ ပတာရဏဇနကယာဂုယာပိ သာဓာရဏတ္တာ ‘ယာဂုံ ဂဏှထာ’တိ ဝုတ္တေပိ ပတာရဏာ ဟောတီတိ ပတာရဏံ ဇနေတိယေဝါတိ ဝုတ္တ”န္တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ တံ ပရတော တတ္ထေဝ “ဘတ္တမိဿကံ ယာဂုံ အာဟရိတွာ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တကာရဏေန န သမေတိ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ – ဟေဋ္ဌာ အယာဂုကေ နိမန္တနေ ဥဒကကဉ္ဇိကခီရာဒီဟိ သဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတံ ဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ “ယာဂုံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပတာရဏာ ဟောတိ။ “ဘတ္တမိဿကံ ယာဂုံ အာဟရိတွာ”တိ ဧတ္ထ ပန ဝိသုံ ယာဂုယာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပတာရဏာ န ဟောတီတိ။ တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ခီရာဒီဟိ သဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတံ ဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ “ယာဂုံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ယာဂုယာဝ တတ္ထ အဘာဝတော ပတာရဏာ ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝဉှိ သတိ ပရတော “ယေနာပုစ္ဆိတော, တဿ အတ္ထိတာယာ”တိ အဋ္ဌကထာယ ဝုတ္တကာရဏေနပိ သံသန္ဒတိ, အညထာ ဂဏ္ဌိပဒေသုယေဝ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓော အာပဇ္ဇတိ, အဋ္ဌကထာယ စ န သမေတီတိ။ **သစေ။ပေ။ ပညာယတီ**တိ ကိဉ္စိမတ္တံ ဝုတ္တပ္ပမာဏဿ မစ္ဆမံသခဏ္ဍဿ နဟာရုနော ဝါ သဗ္ဘာဝမတ္တံ ဒဿေတိ။ **တာဟီ**တိ ပုထုကာဟိ။

သာလိဝီဟိယဝေဟိ ကတသတ္တု တိ ယေဘုယျနယေန ဝုတ္တံ, သတ္တ ဓညာနိ ပန ဘဇ္ဇိတွာ ကတောပိ သတ္တုယေဝ။ တေနေဝါဟ **“ကင်္ဂုဝရက။ပေ။ သတ္တုသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆတီ”** တိ။ **သတ္တုမောဒကော**တိ သတ္တုယော ပိဏ္ဍေတွာ ကတော အပက္ကော သတ္တုဂုဠော ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၂.၂၃၈-၂၃၉) ပန “**သတ္တုမောဒကော**တိ သတ္တုံ တေမေတွာ ကတော အပက္ကော, သတ္တုံ ပန ပိသိတွာ ပိဋ္ဌံ ကတွာ တေမေတွာ ပူဝံ ကတွာ ပစန္တိ, တံ န ပတာရေတီ”တိ ဝုတ္တံ။

ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရဝသေန ဝိပ္ပကတဘောဇနဘာဝဿ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ **“မုခေ သာသပမတ္တမ္ပိ။ပေ။ န ပတာရေတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ “အကပ္ပိယမံသံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတာရေတီ”တိ ဝစနတော သစေ သင်္ဃိကံ လာဘံ အတ္တနော အပာပုဏန္တံ ဇာနိတွာ ဝါ အဇာနိတွာ ဝါ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတာရေတိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဿေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ, အလဇ္ဇိသန္တကံ ပဋိက္ခိပန္တောပိ န ပတာရေတိ။ **အဝတ္ထုတာယာ**တိ အနတိရိတ္တာပတ္တိသာဓိကာယ ပတာရဏာယ အဝတ္ထုဘာဝတော။ ဧတေန ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဿေဝ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝံ ဒီပေတိ။ ယဉှိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဟောတိ, တဿ ပဋိက္ခေပေါ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ န ဟောတီတိ တံ ပတာရဏာယ အဝတ္ထူတိ ဝုစ္စတိ။

၁၁၈. အာသန္နတရံ အင်္ဂ န္တိ ဟတ္ထပာသတော ဗဟိ ဌတွာ ဩနမိတွာ ဒေန္တဿ သီသံ အာသန္နတရံ ဟောတိ, တဿ ဩရိမန္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ။

ဥပနာမေတီတိ ဣမိနာ ကာယာဘိဟာရံ ဒဿေတိ။ **အပနာမေတွာ**တိ အဘိမုခံ ဟရိတွာ။ **ဣဒံ ဘတ္တံ ဂဏှာတိ ဝဒတီ**တိ ကိဉ္စိ အပနာမေတွာ ဝဒတိ။ ကေဝလံ ဝါစာဘိဟာရဿ အနဓိပ္ပေတတ္တာ ဂဏှထာတိ ဂဟေတုံ အာရဒ္ဓံ။ ဟတ္ထပာသတော ဗဟိ ဌိတဿ သတိပိ အတုကာမတာဘိဟာရေ ပဋိက္ခိပန္တဿ ဒူရဘာဝေနေဝ ပတာရဏာယ

အဘာဝတော ထေရဿပိ ဒူရဘာဝမတ္တံ ဂဟေတွာ ပဝါရဏာယ အဘာဝံ ဒဿေန္တော **“ထေရဿ ဒူရဘာဝတော”**တိအာဒိမာဟ, န ပန ထေရဿ အဘိဟာရသမ္ဘဝတော။ သစေပိ ဂဟေတွာ ဂတော ဟတ္ထပာသေ ဌိတော ဟောတိ, ကိဉ္စိ ပန အဝတွာ အာဓာရဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ အဘိဟာရော နာမ န ဟောတီတိ **“ဒူတဿ စ အနဘိဟရဏတော”**တိ ဝုတ္တံ။ “ဂဟေတွာ အာဂတေန ‘ဘတ္တံ ဂဏှထာ’တိ ဝုတ္တေ အဘိဟာရော နာမ ဟောတီတိ ‘သစေ ပန ဂဟေတွာ အာဂတော ဘိက္ခု။ပေ။ ပဝါရဏာ ဟောတီ’တိ ဝုတ္တ”န္တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန “ပတ္တံ ကိဉ္စိပိ ဥပနာမေတွာ ‘ဣမံ ဘတ္တံ ဂဏှထာ’တိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ ဝါစာဘိဟာရဿ ဣဓ အနဓိပ္ပေတတ္တာ။

ပရိဝေသနာယာတိ ဘတ္တဂ္ဂေ။ **အဘိဟဋ္ဌုံ ဟောတီ**တိ ပရိဝေသကေနေဝ အဘိဟဋ္ဌံ ဟောတိ။ **တတော ဒါတုကာမတာယ ဂဏှထန္တိ ပဋိက္ခိပန္တဿ ပဝါရဏာ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ အဂ္ဂဏှထန္တိမ္ပိ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ ဟောတိယေဝ။ ကသ္မာ? ဒါတုကာမတာယ အဘိဟဋ္ဌတ္တာ, “တသ္မာ သာ အဘိဟဋ္ဌုံ ဟောတီ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု “ဒါတုကာမာဘိဟာရေ သတိ ကေဝလံ ‘ဒဿာမီ’တိ ဂဟဏမေဝ အဘိဟာရော န ဟောတိ, ‘ဒဿာမီ’တိ ဂဏှန္တေပိ အဂဏှန္တေပိ ဒါတုကာမတာဘိဟာရောဝ အဘိဟာရော ဟောတိ, တသ္မာ ဂဟဏသမယေ ဝါ အဂ္ဂဟဏသမယေ ဝါ တံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒါနိ တဿ အသတိ ဒါတုကာမတာဘိဟာရေ ဂဟဏသမယေပိ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ န ဟောတီတိ ဒဿေတုံ **“သစေ ပနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကဋစ္ဆုနာ အနုက္ခိတ္တမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဧဝ အဘိဟဋ္ဌတ္တာ ပဝါရဏာ ဟောတီတိ **“အဘိဟဋ္ဌုံ ဟောတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဥဒ္ဓဋမတ္တေ** တိ ဘာဇနတော ဝိယောဇိတမတ္တေ။ **ဒ္ဝိန္နံ သမဘာရေပီ** တိ ပရိဝေသကဿ စ အညဿ စ ဘတ္တပစ္ဆိဘာရဂ္ဂဟဏေ သမ္ဘူတေပီတိ အတ္ထော။

၁၁၉. ရသံ ဂဏှထာတိ ဧတ္ထ ကေဝလံ မံသရသဿ အပဝါရဏာဇနကဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ န ဟောတိ။ **မစ္ဆရသ**န္တိအာဒီသု မစ္ဆော စ ရသဉ္စာတိ အတ္ထသမ္ဘဝတော, ဝတ္ထုနောပိ တာဒိသတ္တာ ပဝါရဏာ ဟောတိ။ “ဣဒံ ဂဏှထာ”တိပိ အဝတွာ တုဏှီဘူတေန အဘိဟဋ္ဌံ ပဋိက္ခိပတောပိ ဟောတိ ဧဝ။

ကရမ္ဗကော တိ မိဿကာဓိဝစနမေတံ။ ယဉ္ဟိ ဗဟူဟိ မိဿေတွာ ကရောန္တိ, သော “ကရမ္ဗကော”တိ ဝုစ္စတိ, သော သစေပိ မံသေန မိဿေတွာ ကတော ဟောတိ, “ကရမ္ဗကံ ဂဏှထာ”တိ အပဝါရဏာရဟဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ န ဟောတိ။ “မံသကရမ္ဗကံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တေ ပန “မံသမိဿကံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ ပဝါရဏာဝ ဟောတိ။

၁၂၀. “ဥဒ္ဒိဿကတ”န္တိ မညမာနော တိ ဧတ္ထ “ဝတ္ထုနော ကပ္ပိယတ္တာ အကပ္ပိယသညာယ ပဋိက္ခေပတောပိ အစိတ္တကတ္တာ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ပဝါရဏာ ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ။ “ဟေဋ္ဌာ အယာဂုကေ နိမန္တနေ ဥဒကကဉ္ဇိ ခီရာဒီဟိ သဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတံ ဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ ‘ယာဂုံ ဂဏှထာ’တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဝါရဏာ ဟောတိ, ‘ဘတ္တမိဿကံ ယာဂုံ အာဟရိတွာ’တိ ဧတ္ထ ပန ဝိသုံ ယာဂုယာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပဝါရဏာ န ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော**တိ “ယေနာပုစ္ဆိတော”တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ကာရဏံ ပနေတ္ထ ဒုဒ္ဒသ** န္တိ ဧတ္ထ ဧကေ တာဝ ဝဒန္တိ “ယသ္မာ ယာဂုမိဿကံ နာမ ဘတ္တမေဝ န ဟောတိ, ခီရာဒိကမ္ပိ ဟောတိယေဝ, တသ္မာ ကရမ္ဗကေ ဝိယ ပဝါရဏာယ န ဘဝိတဗ္ဗံ, ဧဝဉ္စ သတိ ‘ယာဂု ဗဟုတရာ ဝါ ဟောတိ သမသမာ ဝါ, န ပဝါရေတိ, ယာဂု မန္ဒာ, ဘတ္တံ ဗဟုတရံ, ပဝါရေတီ’တိ ဧတ္ထ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသ”န္တိ။ ကေစိ ပန ဝဒန္တိ “ယာဂုမိဿကံ နာမ ဘတ္တံ, တသ္မာ တံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာယ ဧဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဧဝဉ္စ သတိ ‘ဣဓ ပဝါရဏာ ဟောတိ, န ဟောတီ’တိ ဧတ္ထ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသ”န္တိ။

ယထာ စေတ္ထ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသံ, ဧဝံ ပရတော “မိဿကံ ဂဏှထာ”တိ ဧတ္ထာပိ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟိ ပဝါရဏပ္ပဟောနကဿ အပ္ပဗဟုဘာဝေ ပဝါရဏာယ ဘာဝါဘာဝနိမိတ္တံ, ကိဉ္စရဟိ ပဝါရဏာဇနကဿ နာမ ဂဟဏမေဝေတ္ထ ပမာဏံ, တသ္မာ “ဣဒဉ္စ ကရမ္ဗကေန န သမာနေတဗ္ဗ”န္တိအာဒိနာ ယမ္ပိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေန သံသန္ဒိယမာနံ န သမေတိ။ ယဒိ ဟိ မိဿကန္တိ ဘတ္တမိဿကေယေဝ ရုဠှံ သိယာ, ဧဝံ သတိ ယထာ “ဘတ္တမိဿကံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တေ ဘတ္တံ ဗဟုတရံ ဝါ သမံ ဝါ အပ္ပတရံ ဝါ ဟောတိ, ပဝါ

ရေတိယေဝ, ဧဝံ “မိဿကံ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝုတ္တေပိ အပ္ပတရေပိ ဘတ္တေ ပတရဏာယ ဘဝိတဗ္ဗံ “မိဿက”န္တိ ဘတ္တမိဿကေယေဝ ရုဠှာဟတ္တာ။ တထာ ဟိ “မိဿကန္တိ ဘတ္တမိဿကေယေဝ ရုဠှာဟတေဟာရတ္တာ ဣဒံ ပန ဘတ္တမိဿကမေတတိ ဝုတ္တ”န္တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ အထ မိဿကန္တိ ဘတ္တမိဿကေ ရုဠှာဟံ န ဟောတိ, မိဿကဘတ္တံ ပန သန္ဓာယ “မိဿကံ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝုတ္တန္တိ။ ဧဝမ္ပိ ယထာ အယာဂုကေ နိမန္တနေ ခီရာဒီဟိ သမ္မဒ္ဒိတံ ဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ “ယာဂုံ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝုတ္တေ ပတရဏာ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ မိဿကဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ “မိဿကံ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝုတ္တေ ဘတ္တံ အပ္ပံ တ ဟောတု, ဗဟု တ, ပတရဏာ ဧဝ သိယာ, တသ္မာ မိဿကန္တိ ဘတ္တမိဿကေ ရုဠှာဟံ တ ဟောတု, မိဿကံ သန္ဓာယ ဘာသိတံ တ, ဥဘယထာပိ ပုဗ္ဗေနာပရံ န သမေတီတိ ကိမေတ္ထ ကာရဏာစိန္တာယ။ ဤဒိသေသု ပန ဌာနေသု အဌကထာပမာဏေနေဝ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အယံ အမှာကံ ခန္တိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၂.၂၃၈-၂၃၉) ပန **“ဥဒ္ဒိဿကတန္တိ မညမာနော** တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထုနော ကပ္ပိယတ္တာ ‘ပတရိတောဝ ဟောတီ’တိ ဝုတ္တံ။ တဉ္စေ ဥဒ္ဒိဿကတမေဝ ဟောတိ, ပဋိက္ခေပော နတ္ထိ။ **အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော**တိ ‘ယေနာပုစ္ဆိတော’တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ကာရဏံ ပနေတ္ထ ဒုဒ္ဒသ** န္တိ ဘတ္တဿ ဗဟုတရဘာဝေ ပတရဏာယ သမ္ဘဝကာရဏံ ဒုဒ္ဒသံ, အညထာ ကရမ္ဗကေပိ မစ္ဆာဒိဗဟုဘာဝေ ပတရဏာ ဘဝေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယထာ စေတ္ထ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသံ, ဧဝံ ပရတော ‘မိဿကံ ဂဏှာဟထာ’တိ ဧတ္ထာပိ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသမေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဉ္စ ‘ဣဒံ ပန ဘတ္တမိဿကမေဝ’တိအာဒိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ‘အပ္ပတရံ န ပတရေတီ’တိ ဝစနေန န သမေတီ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။

“ဝိသုံ ကတွာ ဒေတီတိ ဘတ္တဿ ဥပရိ ဌိတံ ရသာဒိံ ဝိသုံ ဂဟေတွာ ဒေတီ”တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ ကေဟိစိ ပန “ယထာ ဘတ္တသိတ္ထံ န ပတတိ, တထာ ကဋ္ဌဟံ ဟတ္ထေန ပီဠေတွာ ပရိဿာဝေတွာ ဒေတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာပိ ကာရဏံ န ဒိဿတိ။ ယထာ ဟိ ဘတ္တမိဿကံ ယာဂုံ အာဟရိတွာ “ယာဂုံ ဂဏှာဟထာ”တိ ဝတွာ ယာဂုမိဿကံ ဘတ္တမ္ပိ ဒေန္တံ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏာ န ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ဗဟုခီရရသာဒီသု ဘတ္တေသု “ခီရံ ဂဏှာဟထာ”တိအာဒီနိ ဝတွာ ဒိန္နာနိ ခီရာဒီနိ တ ဒေတု ခီရာဒိမိဿကံ ဘတ္တံ တ, ဥဘယထာပိ ပတရဏာယ န ဘဝိတဗ္ဗံ, တသ္မာ “ဝိသုံ ကတွာ ဒေတီ”တိ တေနာကာရေန ဒေန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန ဘတ္တမိဿကံ ကတွာ ဒီယမာနံ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏာ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ပန ဘတ္တမိဿကံ ကတွာ ဒီယမာနေ ပတရဏာ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယေန အဌကထာယံ “ဝိသုံ ကတွာ ဒေတီ”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သတိ အဌကထာယေဝေတ္ထ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ပန ကာရဏန္တရံ ဂဝေသိတဗ္ဗံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၂.၂၃၈-၂၃၉) ပန **“ဝိသုံ ကတွာ ဒေတီ**တိ ‘ရသံ ဂဏှာဟထာ’တိအာဒိနာ တစာယ ဝိသုံ ကတွာ ဒေတီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, န ပန ကာယေန ရသာဒိံ ဝိယောဇေတွာတိ တထာ အဝိယောဇိတေပိ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏာယ အသမ္ဘဝတော အပတရဏာပဟောနကဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ ဘတ္တမိဿကယာဂုံ အာဟရိတွာ ‘ယာဂုံ ဂဏှာဟထာ’တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနာဒီသု ဝိယ, အညထာ ဧတ္ထ ယထာ ပုဗ္ဗာပရံ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာ အဓိပ္ပာယော ဂဟေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တံ။

နာတ တ သေတု တတိအာဒိမှိ နာတဒိအဘိရုဟနာဒိကဉ္စနေ ကိဉ္စိ ဌတွာပိ အဘိရုဟနာဒိကာတဗ္ဗတ္တေပိ ဂမန တပ္ပရတာယ ဌာနံ နာမ န ဟောတိ, ဇနသမ္မဒ္ဒေန ပန အနောကာသာဒိဘာဝေန ဌာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အစာလေတွာ**တိ ဝုတ္တဌာနတော အညသ္မိံ ပီဌပ္ပဒေသေ တ ဥဒ္ဓံ တ အပေလ္လေတွာ, တသ္မိံ ဧဝ ပန ဌာနေ ပရိဝတ္တေတုံ လဘတိ။ တေနာဟ **“ယေန ပဿေနာ”** တိအာဒိ။ သစေ ဥက္ကုဋိကံ နိသိန္နော ဟဒေ အမုဉ္စိတွာပိ ဘူမိယံ နိသီဒတိ, ဣရိယာပထံ ဝိကောပေန္တော နာမ ဟောတီတိ ဥက္ကုဋိကာသနံ အဝိကောပေတွာ သုခေန နိသီဒိတုံ **“တဿ ပန ဟေဋ္ဌာ။ပေ။ နိသီဒနကံ အတဗ္ဗ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **“အာသနံ အစာလေတွာ**တိ ပီဌေ ဖုဋ္ဌောကာသတော အာနိသဒမံသံ အမောစေတွာ အနုဋ္ဌဟိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အဒိန္နာအနေ ဝိယ ဌာနာစာဝနံ န ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။

၁၂၂. **အကပ္ပိယကတ**န္တိ ဧတ္ထ အကပ္ပိယကတဿေဝ အနတိရိတ္တဘာဝတော ကပ္ပိယံ အကာရာပေတွာ တသ္မိံ ပတ္တေ ပက္ခိတ္တံ မူလဖလာဒိယေဝ အတိရိတ္တံ န ဟောတိ, အကပ္ပိယဘောဇနံ တ ကုလဒူသနာဒိနာ ဥပ္ပန္နံ။ သေသံ ပန ပတ္တပရိယာပန္နံ အတိရိတ္တမေဝ ဟောတိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တံ ပန မူလဖလာဒိံ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမေန တတော နီဟရိတွာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ အညသ္မိံ ဘာဇနေ ဌပေတွာ အတိရိတ္တံ ကာရာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

၁၂၂. သော ပုန ကာတုံ န လဘတီတိ တသ္မိံယေဝ ဘာဇနေ ကရိယမာနံ ပဌမံ ကတေန သဒ္ဓိံ ကတံ ဟောတီတိ ပုန သောယေဝ ကာတုံ န လဘတိ, အညော လဘတိ။ အညသ္မိံ ပန ဘာဇနေ တေန တ အညေန တ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **“ယေန အကတံ, တေန ကာတဗ္ဗံ, ယဉ္စ အကတံ, တံ ကာတဗ္ဗ”** န္တိ။ **တေနာပီ**တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒေါ န ကေဝလံ အညေနေဝါတိ ကမမတ္ထံ ဒီပေတိ။ **ဧဝံ ကတ**န္တိ အညသ္မိံ ဘာဇနေ ကတံ။

ပေသေတ္ဝာတတိ အနုပသမ္ပန္နဿ ဟတ္ထေ ပေသေတ္ဝာ။ ကမဿ ဝိနယကမ္မဘာဝတော **“အနုပသမ္ပန္နဿ ဟတ္ထေ ဌိတံ န ကာတဗ္ဗ”**န္တိ ဝုတ္တံ။

သစေ ပန အာမိသသံသဋ္ဌာနိ တိ ဧတ္ထ သစေ မုခဂတေနာပိ အနတိရိတ္တေန အာမိသေန သံသဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, ဟ စိတ္တိယမေတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ပတရိတေန ဘောဇနံ အတိရိတ္တံ ကာရာပေတ္ဝာ ဘုဥ္ဇန္တေနပိ ယထာ အက တေန မိဿံ န ဟောတိ, ဧဝံ မုခဉ္စ ဟတ္ထဉ္စ သုဒ္ဓံ ကတ္ဝာ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ အပတရိတဿ ပုရေဘတ္တံ ယာ မကာလိကာဒီနိ အာဟာရတ္ထာယ ပရိဘုဥ္ဇတောပိ အနာပတ္တိ, ပတရိတဿ ပန ပတရဏမူလကံ ဒုက္ကဋံ ဟောတိယေ တတိ ‘‘ယာမကာလိကံ။ပေ။ အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ ဟဋ္ဌိယံ (ဟစိ. ၂၄၀) ဝုတ္တံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ပဋိက္ခေပပတရဏာဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ကေဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၂. ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိနိစ္ဆယကထာ

၁၂၃. ဧဝံ ပဋိက္ခေပပတရဏာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒာနိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ ဧတ္ထ ပနာ”**တ္ယာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပဌမံ ဝဇိတဗ္ဗာတိ **ပဗ္ဗဇ္ဇာ,** ဥပသမ္ပဒာတော ပဌမံ ဥပဂစ္ဆိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ပ-ပုဗ္ဗ ဝဇ ဂတိမှိတိ ဓာတု။ **ကုလပုတ္တ** န္တိ အာစာရကုလပုတ္တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ယေ ပုဂ္ဂလာ ပဋိက္ခိတ္တာ, တေ ဝဇ္ဇေတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဗ္ဗဇ္ဇာအေသဝိရဟိတော** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အန္တရာယကရေဟိ ပဉ္စာဗာဓာဒိအေသေဟိ ဝိရဟိတော။ **နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏ** န္တိ ဧတ္ထ ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိနခပိဋ္ဌိ အဓိပ္ပေတာ။ **“တဉ္စေ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏမ္ပိ ဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ ဟောတိ, န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော**တိ ဣမိနာ သာမညလက္ခဏံ ဒဿိတံ, တသ္မာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ သရီရာဝယဝေသု နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ ဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ စေ, န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ ဧဝဉ္စ သတိ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏမ္ပိ အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ စေ, သဗ္ဗတ္ထ ဝဋ္ဋတီတိ အာပန္နံ, တဉ္စ န သာမညတော အဓိပ္ပေတန္တိ ပဒေသဝိသေသေယေဝ နိယမေတွာ ဒဿေန္တော **‘သစေ ပနာ’**တိအာဒိမာဟ။ သစေ ဟိ အဝိသေသေန နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ ဝဋ္ဋေယျ, ‘နိဝာသနပာရုပနေဟိ ပကတိပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ’တိ ပဒေသနိယမံ န ကရေယျ, တသ္မာ နိဝာသနပာရုပနေဟိ ပကတိပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနတော အညတ္ထ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏတော ခုဒ္ဒကတရံ ပန အဝဍ္ဎနကပက္ခေ တ ဝဍ္ဎနကပက္ခေ တ ဌိတံ ဟောတု, ဝဋ္ဋတိ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏတော ခုဒ္ဒကတရဿ ဝဍ္ဎနကပက္ခေ အဝဍ္ဎနကပက္ခေ တ ဌိတဿ မုခာဒီသုယေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၈၈) ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၈၈-၈၉) ပန ‘‘ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တတ္တာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ တာဒိသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေပိ စ ဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတံ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓမေဝ ဟောတိ။ ဟတ္ထဋ္ဌာနေပိ ပန နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏတော ဦနတရံ အဝဍ္ဎနကံ ဝဋ္ဋတီတိ ယေ ဂဏှေယျုံ, တေသံ တံ ဂဟဏံ ပဋိသေဓေတုံ **‘မုခေ ပနာ’**တိအာဒိ ဝုတ္တ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ **ကောဓာ။ပေ။ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမိနာ တာဒိသောပိ ရောဂေ ကုဋ္ဌေယေဝ အန္တောဂဓောတိ ဒဿေတိ။ ဂဏ္ဍေပိ ဣမိနာ နယေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ပန မုခာဒီသု ကောလဋ္ဌိမတ္တတော ခုဒ္ဒကတရောပိ ဂဏ္ဍော န ဝဋ္ဋတီတိ ဝိသုံ န ဒဿိတော။ ‘‘အပ္ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတေပိ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဧတ္တကမေဝ ဟိ တတ္ထ ဝုတ္တံ, တထာပိ ကုဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေန မုခာဒီသု ကောလဋ္ဌိမတ္တတော ခုဒ္ဒကတရောပိ ဂဏ္ဍော န ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ, တသ္မာ **အဝဍ္ဎနကပက္ခေ ဌိတေပီ** တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒော အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, တေန ကောလဋ္ဌိမတ္တတော ခုဒ္ဒကတရောပိ န ဝဋ္ဋတီတိ အယမတ္ထော ဒဿိတောယေဝါတိ အမှာကံ ခန္တိ။ **ပကတိဝဏ္ဏေ ဇာတေ** တိ ရောဂဟေတုကဿ ဝိကာရဝဏ္ဏဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ကောလဋ္ဌိမတ္တကော တိ ဗဒရဋ္ဌိပ္ပမာဏော။ ‘‘သဉ္ဇာတဆဝိံ ကာရေတွာ’’တိ ဟဇ္ဇော, ဝိဇ္ဇမာနဆဝိံ ကာရေတွာတိ အတ္ထော။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၈၈-၈၉) ပန **“သဉ္ဆဝိံ ကာရေတွာ** တိ ဝိဇ္ဇမာနဆဝိံ ကာရေတွာတိ အတ္ထော, သဉ္ဆဝိန္တိ တ ဟဇ္ဇော, သဉ္ဇာတဆဝိန္တိ အတ္ထော။ ဂဏ္ဍာဒီသု ဝူပသန္တေသုပိ တံ ဌာနံ ဝိဝဏ္ဏမ္ပိ ဟောတိ, တံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝုတ္တံ။

ပဒုမပုဏ္ဍရီကပတ္တဝဏ္ဏ န္တိ ရတ္တပဒုမသေတပဒုမပုပ္ဖဒလဝဏ္ဏံ။ **ကုဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေနေဝ** တိ ‘‘ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ အဝဍ္ဎနကံ ဝဋ္ဋတိ, အညတ္ထ န ကိဉ္စိ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝုတ္တနယံ ဒဿေတိ။ **သောသဗျာဓိ** တိ ခယရောဂေါ။ **ယက္ခုမ္မာအေ**တိ ကအာစိ အာဂန္တွာ ဘူမိယံ ပာတေတွာ ဟတ္ထမုခါဒိကံ အဝယဝံ ဘူမိယံ ဃံသနကော ယက္ခောဝ ရောဂေါ။

၁၂၄. **မဟာမတ္တော** တိ မဟတိယာ ဣဿရိယမတ္တာယ သမန္နာဂတော။ **“န အနာပံ ဒေဝဿ ဘဏ္ဍော”**တိ **အာပုစ္ဆတီ**တိ ရညာ ဧဝ ဒိန္နံ ဌာနန္တရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယော ပန ရာဇကမ္မိကေဟိ အမစ္စာဒီဟိ ဌပိတော, အမစ္စာဒီနံ ဧဝ တ ဘဏ္ဍော ဟောတိ, တေန တံ တံ အမစ္စာဒိမ္ပိ အာပုစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

၁၂၅. **"ဓဇဗန္ဓော"** တိ ဝုတ္တတ္တာ အပဟကဋ္ဌစောရော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဝိညာယတိ။ တေန ဝက္ခတိ "ယေ ပန အမ္ဗလဖုဇာဒိစောရကာ"တိအာဒိ။ **ဇဝံ ဇာနန္တိ** တိ "သီလဝ ဇာတော"တိ ဇာနန္တိ။

၁၂၆. **ဘိန္ဒိတ္တွာ** တိ အန္ဒုဗန္ဓနံ ဘိန္ဒိတ္တွာ။ **ဆိန္ဒိတ္တွာ** တိ သင်္ခလိကဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတ္တွာ။ **မုဉ္စိတ္တွာ** တိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနံ မုဉ္စိတ္တွာ။ **ဝိဝရိတ္တွာ**တိ ကမဗန္ဓနာဒီသု ကမဒ္ဒတရာဒီနိ ဝိဝရိတ္တွာ။ **အပဿမာနာနံ တ ပလာယတီ** တိ ပုရိသဂုတ္တိယံ ပုရိသာနံ ကေပကာနံ အပဿမာနာနံ ပလာယတိ။

၁၂၉. **ပုရိမနယေနေဝ**တိ "ကသာဟတော ကတဒဏ္ဍကမ္မော"တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ။

၁၃၀. **ပလာတောပီ**တိ ဣဏာယိကာနံ အာဂမနံ ဉတွာ ဘယေန ပလာတောပိ ဣဏာယိကော။ **ဂီတ ဟောတိ** ဣဏာယိကဘာဝံ ဉတွာ အနာဒရေန ဣဏမုတ္တကေ ဘိက္ခုဘာဝေ ပဝေသိတတ္တာ။

ဉပမုပ္ပမု န္တိ ထောကံ ထောကံ။ **အာတဗ္ဗမေဝ** တိ ဣဏာယိကေန ဓနံ သမ္ပဇ္ဇတု ဝာ, မာ ဝာ, အနေ သဥဿာ ဟေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, အညေဟိ စ ဘိက္ခူဟိ "မာ ဓုရံ နိက္ခိပဟီ"တိ ဝတ္တွာ သဟာယကေဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ ဓုရနိက္ခေပေန ဟိဿ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗတာ သိယာတိ။

၁၃၁. **အသစာရိတ္တံ အာရောပေတွာ ကီတော** တိ ဣမိနာ အသဘာဝပရိမောစနတ္တာယ ကီတံ နိဝတ္တေတိ။ တာဒိသော ဟိ ဓနက္ကီတောပိ အအသော ဧဝ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၉၇) ပန **"ဒေသစာရိတ္တန္တိ** သာဝနပဏ္ဏာရောပနာဒိကံ တံ တံ ဒေသစာရိတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ တတ္ထ စာရိတ္တဝသေနာ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဇနပဒေ အသပဏ္ဏာရုပ္ပနာဒိနာ အအသကရဏနိယာမေန။ အဘိသေကာဒီသု သဗ္ဗဗန္ဓနာနိ မောစာပေန္တိ, တံ သန္ဓာယ **"သဗ္ဗသာဓာရဏေနာ"**တိ ဝုတ္တံ။

သစေ သယမေဝ ပဏ္ဏံ အာရောပေန္တိ, န ဝဋ္ဋတီ တိ တာ ဘုဇိဿိတ္ထိယော "မယမ္ပိ ဝဏ္ဏအသိယော ဟောမာ"တိ အတ္တနော ရက္ခဏတ္ထာယ သယမေဝ ရာဇူနံ အသိပဏ္ဏေ အတ္တနော နာမံ လိခာပေန္တိ, တာသံ ပုတ္တာပိ ရာဇအသာဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ တေ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **တေဟိ အဒိန္နာ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ** တိ ယတ္တကာ တေသံ သာမိနော, တေသု ဧကေန အဒိန္နေပိ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ။ **ဘုဇိဿေ ကတ္တွာ ပန ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ယဿ ဝိဟာရဿ တေ အာရာမိကာ ဒိန္နာ, တသ္မိံ ဝိဟာရေ သင်္ဃံ ဉာပေတွာ ဖာတိကမ္မေန ဓနာဒိံ ကတွာ ဘုဇိဿေ ကတွာ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၉၇) ပန "ဒေဝအသိပုတ္တေ ဝဋ္ဋတီတိ လိခိတံ။ 'အာရာမိကစ္ဆေ ပဗ္ဗာဇေတုကာမော, အညမေကံ ဒတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗ'န္တိ ဝုတ္တံ။ မဟာပစ္စရိတဒဿ အယမိဓ အဓိပ္ပာယော, 'ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရာမိကေ ဒေမာ'တိ ဒိန္နတ္တာ န တေ တေသံ အသာ, 'အာရာမိကော စ နေဝ အသော န ဘုဇိဿော'တိ ဝတ္တဗ္ဗတော န အသောတိ လိခိတံ။ တက္ကာသိဠနံ သီဟဠဒီပေ စာရိတ္တံ, တေ စ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာ သင်္ဃဿာရာမိကတ္တာ။ နိဿာမိကံ အသံ အတ္တနာပိ ဘုဇိဿံ ကာတုံ လဘတီ"တိ ဝုတ္တံ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၉၇) ပန **"တက္ကံ သီသေ အာသိတ္တကသဒိသာဝ ဟောန္တီ** တိ ယထာ အအသေ ကရောန္တာ တက္ကေန သီသံ ဓောဝိတွာ အအသံ ကရောန္တိ, ဧဝံ အာရာမိကဝစနေန ဒိန္နတ္တာ အအသာဝ တေတိ အဓိပ္ပာယော။ 'တက္ကာသိဠနံ ပန သီဟဠဒီပေ စာရိတ္တ'န္တိ ဝဒန္တိ။ **နေဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တ** န္တိ ကပ္ပိယဝစနေန ဒိန္နေပိ သင်္ဃဿ အာရာမိကအသတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၉၇) **"တက္ကံ သီသေ အာသိတ္တကသဒိသာဝ ဟောန္တီ** တိ ကေသုစိ ဇနပဒေသု အအသေ ကရောန္တာ တက္ကံ သီသေ အာသိဉ္စန္တိ, တေန ကိရ တေ အအသာ ဟောန္တိ, ဧဝမိဒမ္ပိ အာရာမိကဝစနေန ဒိန္နမ္ပိတိ အဓိပ္ပာယော။ တထာ ဒိန္နေပိ သင်္ဃဿ အာရာမိကအသော ဧဝါတိ **'နေဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော'** တိ ဝုတ္တံ။ **'တာဝကာလိကော နာမ'**တိ ဝုတ္တတ္တာ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဝ ပစ္ဆာပိ ဂဟေတုကာမတာယ ဝ ဒိန္နံ သဗ္ဗံ တာဝကာလိကမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **နိဿာမိကအသော** နာမ ယဿ သာမိကုလံ အညာတိကံ မရဏေန ပရိက္ခီဏံ, န ကောစိ တဿ အယာအေ, သော ပန သမာနဇာတိကေဟိ ဝ နိဝာသကမဝာသီဟိ ဝ ဣဿရေဟိ ဝ ဘုဇိဿော ကတောဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ဒေဝအသာပိ အသာ ဧဝ။ တေ ဟိ ကတ္ထစိ ဒေသေ ရာဇအသာ ဟောန္တိ, ကတ္ထစိ ဝိဟာရအသာ ဝ, တသ္မာ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၉၇) ပန **“နိဿာမိကအာသော** နာမ ယဿ သာမိကာ သပုတ္တအာ ရာ မတာ ဟောန္တိ, န ကောစိ တဿ ပရိဂ္ဂဟကော, သောပိ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တံ ပန အတ္တနာပိ ဘုဇိဿံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယေ တ ပန တဿိံ ရဋ္ဌေ သာမိနော, တေဟိပိ ကာရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ‘ဒေဝအာသိပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ ‘အာသဿ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာတ အတ္တနော သာမိကေ ဒိသွာတ ပလာယန္တဿ အာပတ္တိ နတ္ထီ’တိ ဝဒန္တိ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန “အာသမ္ပိ ပဗ္ဗာဇေတွာတ သာမိကေ ဒိသွာတ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ အပနေန္တော ပဒတာရေန အဒိန္နာအာနာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော, အာသဿ ပန ပလာယတော အနာပတ္တိ”တိ ဝုတ္တံ။

၁၃၂. ဟတ္ထစ္ဆိန္နကာဒိဝတ္ထုသု **ကဏ္ဏမူလေ**တိ သကလဿ ကဏ္ဏဿ ဆေဒံ သန္ဓာယာဟ။ **ကဏ္ဏသက္ခလိကာယာ**တိ ကဏ္ဏစူဠိကာယ ။ **ယဿ ပန ကဏ္ဏာဝဋ္ဋေ** တိ ဟေဋ္ဌာ ကုဏ္ဍလာဒိဌပနဆိဒ္ဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ “တဥ္ဟိ သင္ဃဋ္ဋနက္ခမံ။ **အဇပဒကေ**တိ အဇပဒနာသိကဋ္ဌိကောဋိယံ။ တတော ဟိ ဥဒ္ဓံ န ဝိစ္ဆိန္ဒိတုံ သက္ကာ ဟော တိ။ **သန္ဓေတုန္တိ** အဝိရူပသဏ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝိရူပံ ပန ပရိသဒူသကံ အာဟာဒေတိ။

ခုဇ္ဇသရီရော တိ ဝင္ကသရီရော။ ဗ္ရဟ္မုနော ဝိယ ဥဇုကံ ဂတ္တံ သရီရံ ယဿ သော **ဗ္ရဟ္မုဇုဂတ္တော,** ဘဂဝါ။ **အဝသေသော သတ္တော** တိ ဣမိနာ လက္ခဏေန ရဟိတသတ္တော။ ဧတေန ဌပေတွာ မဟာပုရိသံ စက္ကဝတ္တိဥ္စ ဣ တရေ သတ္တာ ခုဇ္ဇပက္ခိကာတိ ဒဿေတိ။ ယေဘုယ္ယေန ဟိ သတ္တာ ခန္ဓေ ကဋိယံ ဇာဏုသူတိ တီသု ဌာနေသု နမ န္တိ, တေ ကဋိယံ နမန္တာ ပစ္ဆတော နမန္တိ, ဒွီသု ဌာနေသု နမန္တာ ပုရတော နမန္တိ, ဒီဃသရီရာ ပန ဧကေန ပဿေ သေန ဝင္ကာ ဟောန္တိ, ဧကေ မုခံ ဥန္နာမေတွာ နက္ခတ္တာနိ ဂဏယန္တာ ဝိယ စရန္တိ, ဧကေ အပ္ပမံသလောဟိတာ သူလ သဒိသာ ဟောန္တိ, ဧကေ ပုရတော ပဗ္ဘာရာ ဟောန္တိ, ပဝေဓမာနာ ဂစ္ဆန္တိ။ **ပရိဝဋုမော**တိ သမန္တတော ဝဋ္ဋကာ ယော။ ဧတေန ဇေရူပာ ဇေ တမနကာ န ဝဋ္ဋန္တီတိ ဒဿေတိ။

၁၃၃. အင္ဂသိရာစမ္မသရီရော တိ အင္ဂသိရာစမ္မမတ္တသရီရော။ **ကူဋကူဋသီသော**တိ အနေကေသု ဌာနေသု ပိဏ္ဍိ တမံသတံ ဒဿေတုံ အာမေဍိတံ ကတံ။ တေနာဟ **“တာလဖလပိဏ္ဍိသဒိသေနာ”** တိ။ တာလဖလာနံ မဉ္ဇရီ **ပိဏ္ဍိ** နာမ။ **အနုပုဗ္ဗတနုကေန သီသေနာ**တိ စေတိယထူပိကာ ဝိယ ကမေန ကိသေန သီသေန။ မဟာဝေဠုပဗ္ဗံ ဝိယ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိယောသာနာ အဝိသမထူလေန သီသေန သမန္နာဂတော **နာဠိသီသော** နာမ။ **ကပ္ပသီသော** တိ ဂဇမတ္ထကံ ဝိယ ဒွိဓာ ဘိန္နသီသော။ **“ကဏ္ဏိကကေသော တ”** တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ **“ပာဏကေဟီ”**တိအာဒိ။ မက္ကဋဿေဝ နလာဋေ ပိ ကေသာနံ ဥဋ္ဌိတဘာဝံ သန္ဓာယာဟ **“သီသလောမေဟီ”**တိအာဒိ။

မက္ကဋဘမုကော တိ နလာဋလောမေဟိ အဝိဘတ္တလောမဘမုကော။ **အက္ခိစက္ကေဟီ** တိ အက္ခိမဏ္ဍလေဟိ။ **ကေကရော**တိ တိရိယံ ပဿနကော။ **ဥဒကတာရကာ**တိ ဩလောကေန္တာနံ ဥဒကေ ပဋိဗိမ္ဗိကစ္ဆာယာ။ ဥဒကဗုဗ္ဗုဠန္တ တိ ကေစိ။ **အက္ခိတာရကာ** တိ အဘိမုခေ ဌိတာနံ ဆာယာ။ အက္ခိဘဏ္ဍကာတိပိ ဝဒန္တိ။ **အတိပိင်္ဂလက္ခိ** မဇ္ဇာရက္ခိ။ **မဓုပိင်္ဂလ** န္တိ မဓုဝဏ္ဏပိင်္ဂလံ။ **နိပ္ပခုမက္ခီ** တိ ဧတ္ထ **ပခုမ**-သဒ္ဒေ အက္ခိဒလလောမေသု နိရူဠှော, တဒဘာဝတ နိပ္ပ ခုမက္ခိ။ **အက္ခိပာကေနာ** တိ အက္ခိဒလပရိယန္တေသု ပူတိတာပဇ္ဇနရောဂေန။

စိပိဋနာသိကောတိ အနုန္နတနာသိကော။ **ပဋင္ဂမဏ္ဍုကော** နာမ မဟာမုခမဏ္ဍုကော။ **ဘိန္နမုခော** တိ ဥပက္ကမုခ ပရိယောသာနော, သဗ္ဗအာ ဝိဝဋမုခော တ။ **ဝင္ကမုခော** တိ ဧကပဿေ အပက္ကမ္မ ဌိတဟေဋ္ဌိမဟနုကဋ္ဌိကော။ **ဩဋ္ဌစ္ဆိန္နကော**တိ ဥဘောသု ဩဋ္ဌေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဇာတိယာ တ ပစ္ဆာ တ သတ္ထာဒိနာ အပနီတမံသေန ဩဋ္ဌေန သမန္နာဂတော။ **ဧဠမုခော**တိ နိစ္စပဂ္ဃရိတလာလာမုခော။

ဘိန္နဂလော တိ အဝနတဂလော။ **ဘိန္နဥရော** တိ အတိနိန္နဥရမဇ္ဈော။ ဧဝံ **ဘိန္နပိဋ္ဌီ** တိ။ **သဗ္ဗဥ္စေတ** န္တိ “ကစ္ဆု ဂတ္တော”တိအာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ ဝိနိစ္ဆယော ကုဋ္ဌာဒီသု ဝုတ္တော ဧတတိ အာဟ **“ဝိနိစ္ဆယော”** တိ အာဒိ။

တတကဏ္ဍိကော တိ အဏ္ဍကေသု ဝုဒ္ဓိရောဂေန သမန္နာဂတော, အဏ္ဍတတရောဂေန ဥဒ္ဓုတဗီဇဏ္ဍကောသေန သ မန္နာဂတော တ။ ယဿ နိဝာသနေန ပဋိစ္ဆန္နမ္ပိ ဥဏ္ဍတံ ပကာသတိ, သောဝ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ **ဝိကဋော**တိ တိရိ ယံ ဂမနပာဒေဟိ သမန္နာဂတော, ယဿ စင္ကမတော ဇာဏုကာ ဗဟိ နိဂစ္ဆန္တိ။ **သင္ဃဋ္ဋော** တိ ဂစ္ဆတော ပရိဝတ္တ

တနုပါဒေဟိ သမန္နာဂတော, ယဿ စင်္ကမတော ဇာဏုကာ အန္တော ပဝိသန္တိ။ **မဟာဇင်္ဃော** တိ ထူလဇင်္ဃော။ **မဟာပါဒော**တိ မဟန္တေန ပါဒတလေန ယုတ္တော။ **ပါဒဝေမဇ္ဈေ** တိ ပိဋ္ဌိပါဒဝေမဇ္ဈေ။ ဧတေန အဂ္ဂပါဒော စ ပဏှိ စ သဒိသာတိ ဒဿေတိ။

၁၃၄. မဇ္ဈေ သံကုဋိတပါဒတ္တာ တိ ကုဏ္ဍပါဒတာယ ကာရဏံ ဒဿေတိ, **အဂ္ဂေ သံကုဋိတပါဒတ္တာ** တိ ကုဏ္ဍပါဒတာယ။ ကုဏ္ဍပါဒဿေဝ စင်္ကမနဝိဘာဝနံ **"ပိဋ္ဌိပါဒဂ္ဂေန စင်္ကမန္တော"** တိ။ **"ပါဒဿ ဗာဟိရန္တေနာ"**တိ စ **"အဗ္ဘန္တရန္တေနာ"** တိ စ ဣဒံ ပါဒတလဿ ဥဘောဟိ ပရိယန္တေဟိ စင်္ကမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

မမ္မန န္တိ ခလိတဝစနံ, ယော ဧကမေဝက္ခရံ စတုပဉ္စက္ခတ္တုံ ဝဒတိ, တဿေတံ အဓိဝစနံ, ဌာနကရဏဝိသုဒ္ဓိယာ အဘာဝေန အဖုဋ္ဌက္ခရဝစနံ။ ဝစနာနုကရဏေန ဟိ သော "မမ္မနော"တိ ဝုတ္တော။ ယော စ ကရဏသမ္ပန္နောပိ ဧကမေဝက္ခရံ ဟိက္ကာရဗဟုသော ဝဒတိ, သောပိ က္ကခေဝ သင်္ဂယှတိ။ ယော တ ပန တံ နိဂ္ဂဟေတွာပိ အနာမေဍိတက္ခရမေဝ သိထိလံ သိလိဋ္ဌဝစနံ ဝတ္တုံ သမတ္ထော, သော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ **အာပတ္တိတော န မုစ္စန္တီ** တိ ဥတ္တတွာ ကရောန္တာဝ န မုစ္စန္တိ။ ဇီဝိတန္တရာယာဒိအာပဒာသု အရုစိယာ ကာယသာမဂ္ဂိံ ဒေန္တဿ အနာပတ္တိ။

၁၃၅. အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလကထာသု "ယော ကာဠပက္ခေ ဣတ္ထီ ဟောတိ, ဇုဏှပက္ခေ ပုရိသော, အယံ **ပက္ခပဏ္ဍကော**"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန "ကာဠပက္ခေ ပဏ္ဍကော ဟောတိ, ဇုဏှပက္ခေ ပနဿ ပရိဠာဟော ဝူပသမ္မတီ"တိ အပဏ္ဍကပက္ခေ ပရိဠာဟဝူပသမဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကပက္ခေ ဥဿန္နပရိဠာဟတာ ပဏ္ဍကဘာဝါပတ္တီတိ ဝိညာယတီတိ ဝီမံသိတွာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဣတ္ထိဘာဝေါ ပုမ္ဘာဝေါ ဝါ နတ္ထိ ဧတဿာတိ **အဘာဝကော**။ **"တဿိံယေဝဿ ပက္ခေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါရိတာ"** တိ ဧတ္ထ အပဏ္ဍကပက္ခေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပဏ္ဍကပက္ခေ နာသေတဗ္ဗော"တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "အပဏ္ဍကပက္ခေ ပဗ္ဗဇိတော သစေ ကိလေသက္ခယံ ပာပုဏာတိ, န နာသေတဗ္ဗော"တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ။ ပဏ္ဍကဿ ဟိ ကိလေသက္ခယာသမ္ဘဝတော, ခီဏကိလေသဿ စ ပဏ္ဍကဘာဝါနာပဇ္ဇနတော။ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကထာယဉှိ အဝိသေသေန ပဏ္ဍကဿ အဟေတုကပဋိသန္ဓိတာ ဝုတ္တာ, အာသိတ္တဥဿုယပက္ခပဏ္ဍကာနဉ္စ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယေဝ ပဏ္ဍကဘာဝေါ, န ပဝတ္တိယံယေဝါတိ ဝဒန္တိ။ တေနေဝ အဟေတုကပဋိသန္ဓိနိဒ္ဒေသေ ဇစ္စန္ဓဗဓိရာဒယော ဝိယ ပဏ္ဍကော ဇာတိသဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ န နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ စတုတ္ထပါရာဇိကသံဝဏ္ဏနာယဉ္စ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၃၃) အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ ဒဿေန္တေန ပဏ္ဍကတိရစ္ဆာနဂတဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ တယော ဝတ္ထုဝိပန္နာ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ, တေသံ သဂ္ဂေ အတရိတော, မဂ္ဂေ ပန တရိတောတိ အဝိသေသတော ဝုတ္တန္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၀၉) အာဂတံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၀၉) ပန ပဏ္ဍကဝတ္ထုသ္မိံ အာသိတ္တဥဿူယပက္ခပဏ္ဍကာ တယောပိ ပုရိသဘာဝလိင်္ဂါဒိယုတ္တာ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ, တေ စ ကိလေသပရိယုဋ္ဌာနဿ ဗလဝတာယ နပုံသကပဏ္ဍကသဒိသတ္တာ "ပဏ္ဍကာ"တိ ဝုတ္တာ, တေသု အာသိတ္တဥဿူယပဏ္ဍကာနံ ဒွိန္နံ ကိလေသပရိယုဋ္ဌာနံ ယောနိသောမနသိကာရာဒီဟိ ဝီတိက္ကမတော နိဝါရေတုမ္ပိ သက္ကာ, တေန တေ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တာ။ ပက္ခပဏ္ဍကဿ ပန ကာဠပက္ခေ ဥမ္မာဒေါ ဝိယ ကိလေသပရိဠာဟော အဝတ္ထရန္တော အာဂစ္ဆတိ, ဝီတိက္ကမံ ပတွာ ဧဝ စ နိဝတ္တတိ, တသ္မာ တသ္မိံ ပက္ခေ သော န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တော, တဒေတံ ဝိဘာဂံ ဒဿေတုံ **"ယဿ ပရေသ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အာသိတ္တဿာ** တိ မုခေ အာသိတ္တဿ အတ္တနောပိ အသုစိမုစ္စနေန ပရိဠာဟော ဝူပသမ္မတိ။ **ဥဿူယာယ ဥပ္ပန္နာယာ**တိ ဥဿူယာယ ဝသေန အတ္တနော သေဝေတုကာမတာရာဂေ ဥပ္ပန္နေ အသုစိမုတ္တိယာ ပရိဠာဟော ဝူပသမ္မတိ။

"ဗီဇာနိ အပနီတာနီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဗီဇေသု ဌိတေသု နိမိတ္တမတ္တေ အပနီတေ ပဏ္ဍကော န ဟောတိ။ ဘိက္ခုနောပိ အနာဗာဓပစ္စယာ တဒပနယနေ ထုလ္လစ္စယမေဝ, န ပဏ္ဍကတ္တံ။ ဗီဇေသု ပန အပနီတေသု အင်္ဂဇာတမ္ပိ ရာဂေန ကမ္မနိယံ န ဟောတိ, ပုမဘာဝေါ ဝိဂစ္ဆတိ, မဿုအာဒိပုရိသလိင်္ဂမ္ပိ ဥပသမ္ပဒာပိ ဝိဂစ္ဆတိ, ကိလေသပရိဠာဟောပိ ဒုန္နိဝါရဝီတိက္ကမော ဟောတိ နပုံသကပဏ္ဍကဿ ဝိယ, တသ္မာ ဤဒိသော ဥပသမ္ပန္နောပိ နာသေတဗ္ဗောတိ ဝဒန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ ဗီဇုဒ္ဓရဏေ ပါရာဇိကံ န ပညတ္တန္တိ? ဧတ္ထ တာဝ ကေစိ ဝဒန္တိ "ပညတ္တမေဝေတံ ဘဂဝတာ 'ပဏ္ဍကော ဘိက္ခဝေ အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော'တိ ဝုတ္တတ္တာ

တာ''တိ။ ကေစိ ပန ''ယသ္မာ ဗီဇုဒ္ဓရဏက္ခဏေ ပဏ္ဏကော န ဟောတိ, တသ္မာ တသ္မိံ ခဏေ ဟရာဇိကံ န ပညတ္တံ။ ယသ္မာ ပန သော ဥဒ္ဓဋ္ဌဗီဇော ဘိက္ခု အပရေန သမယေန ဝုတ္တနယေန ပဏ္ဍကတ္တံ အာပဇ္ဇတိ, အဘာဝကော ဟောတိ, ဥပသမ္ပဒာယ အဝတ္ထု, တတော ဧဝ စဿ ဥပသမ္ပဒာ ဝိဂစ္ဆတိ, တသ္မာ သေ ပဏ္ဍကတ္တုပဂမနကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇာတိယာ နပုံသကပဏ္ဍကေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ 'ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော'တိ အဘဗ္ဗောတိ ဝုတ္တော, န တတော ပုဗ္ဗေ။ အယဥ္စ ကိဉ္စာပိ သဟေတုကော, ဘာဝက္ခယေန ပနဿ အဟေတုကသဒိသတာယ မဂ္ဂေပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန ''ပဗ္ဗဇ္ဇတော ပုဗ္ဗေ ဥပက္ကမေန ပဏ္ဍကဘာဝမာပန္နံ သန္ဓာယ 'ဥပသမ္ပန္နော နာသေတဗ္ဗော'တိ ဝုတ္တံ, ဥပသမ္ပန္နဿ ပန ပစ္ဆာ ဥပက္ကမေန ဥပသမ္ပဒာပိ န ဝိဂစ္ဆတီ''တိ, တံ န ယုတ္တံ။ ယဒဂ္ဂေ န ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇတော ပုဗ္ဗေ ဥပက္ကမေန အဘဗ္ဗော ဟောတိ, တဒဂ္ဂေန ပစ္ဆာပိ ဟောတီတိ ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

က္ကတ္တတ္တာဒိ ဘာဝေ နတ္ထိ တေသ္ဟာတိ **အဘာဝကော။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ န တရိတာ** တိ ဧတ္ထ **ပဗ္ဗဇ္ဇာ** ဂ္ဂဟဏေနေဝ ဥပသမ္ပဒာပိ ဂဟိတာ။ တေနာဟ ''ယဿ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တရိတာ''တိအာဒိ။ **တသ္မိံ** ယေဝဿ **ပက္ခေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တရိတာ**တိ ဧတ္ထ ပန အပဏ္ဏကပက္ခေပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာမတ္တမေဝ လဘတိ, ဥပသမ္ပဒာ ပန တဒာပိ န ဝဋ္ဋတိ, ပဏ္ဍကပက္ခေ ပန အာဂတော လိင်္ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗောတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။

၁၃၆. ဥဘတောဗျဉ္ဇနမဿ အတ္ထီတိ **ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော** တိ က္ကမိနာ အသမာနာဓိကရဏဝိသယော ဗာဟိရတ္ထသမာသောယံ, ပုရိမပဒေ စ ဝိဘတ္တိအလောပေါတိ ဒဿေတိ။ **ဗျဉ္ဇန** န္တိ စေတ္ထ ပုရိသနိမိတ္တံ က္ကတ္ထိနိမိတ္တဉ္စ အဓိပ္ပေတံ။ အထ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ ဧကမေဝ က္ကန္ဒြိယံ ဟောတိ, ဥဒာဟု ဒွေ၀တိ? ဧကမေဝ ဟောတိ, န ဒွေ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? ''ယဿ က္ကတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ, နော။ ယဿ ဝါ ပန ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ က္ကတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ, နော''တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၁၈၈) ဧကသ္မိံ သန္တာနေ ဣန္ဒြိယဒ္ဓယဘာဝသ္သ ဥပ္ပတ္တိယာ အဘိဓမ္မေ ပဋိသေဓိတတ္တာ, တဉ္စ ခေါ ကတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ က္ကတ္ထိန္ဒြိယံ, ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ ပုရိသိန္ဒြိယန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ ဒုတိယဗျဉ္ဇနဿ အဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ က္ကန္ဒြိယဥပ ဟိ ဗျဉ္ဇနဿ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တဉ္စ တဿ နတ္ထီတိ? ဝုစ္စတေ – န တဿ ဣန္ဒြိယံ ဒုတိယဗျဉ္ဇနကာရဏံ။ ကသ္မာ? သဒါ အဘာဝတော။ က္ကတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ ဟိ ယဒါ က္ကတ္ထိယာ ရာဂစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ ပုရိသဗျဉ္ဇနံ ပာကဋံ ဟောတိ, က္ကတ္ထိဗျဉ္ဇနံ ပဋိစ္ဆန္နံ ဂုဠှံ ဟောတိ, တထာ က္ကတရဿ က္ကတရံ။ ယဒိ စ တေသံ က္ကန္ဒြိယံ ဒုတိယဗျဉ္ဇနကာရဏံ ဘဝေယျ, သဒါပိ ဗျဉ္ဇနဒ္ဝယံ တိဋ္ဌေယျ, န ပန တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ ''န တဿ တံ ဗျဉ္ဇနကာရဏံ, ကမ္မသဟာယံ ပန ရာဂစိတ္တမေဝေတ္ထ ကာရဏ''န္တိ။ ယသ္မာ စဿ ဧကမေဝ က္ကန္ဒြိယံ ဟောတိ, တသ္မာ က္ကတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော သယမ္ပိ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတိ, ပရမ္ပိ ဂဏှာပေတိ။ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ပရံ ဂဏှာပေတိ, သယံ ပန န ဂဏှာတီတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၁၆) အာဂတံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၁၆) ပန – **က္ကတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော** တိ က္ကတ္ထိန္ဒြိယယုတ္တော, က္ကတရော ပန ပုရိသိန္ဒြိယယုတ္တော။ ဧကဿ ဟိ ဘာဝဒ္ဒယံ သဟ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ ယမကေ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက. ၁၈၈) ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ ဒုတိယဗျဉ္ဇနံ ပန ကမ္မသဟာယေန အကုသလစိတ္တေနေဝ ဘာဝရဟိတံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပကတိတ္ထိပုရိသာနမ္ပိ ကမ္မမေဝ ဗျဉ္ဇနလိင်္ဂာနံ ကာရဏံ, န ဘာဝေ တဿ ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယတ္တာဿ ပဌာနေ အဝုတ္တတ္တာ။ ကေဝလံ ဘာဝသဟိတာနံယေဝ ဗျဉ္ဇနလိင်္ဂာနံ ပဝတ္တဒဿနတ္ထံ အဋ္ဌကထာသု (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၆၃၂-၆၃၃) ''က္ကတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ က္ကတ္ထိလိင်္ဂာဒီနီ''တိအာဒိနာ ဣန္ဒြိယဿ ဗျဉ္ဇနကာရဏတ္တေန ဝုတ္တံ။ က္ကဓ ပန အကုသလဗလေန ဣန္ဒြိယံ ဝိနာပိ ဗျဉ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဥဘိန္နမ္ပိ စေ တေသံ ဥဘတောဗျဉ္ဇန ကာနံ။ ယဒါ က္ကတ္ထိယာ ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ ပုရိသဗျဉ္ဇနံ ပာကဋံ ဟောတိ, က္ကတရံ ပဋိစ္ဆန္နံ။ ယဒါ ပုရိသေ ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ က္ကတ္ထိဗျဉ္ဇနံ ပာကဋံ ဟောတိ, က္ကတရံ ပဋိစ္ဆန္နန္တိ အာဂတံ။

၁၃၇. ထေယျာယ သံဝါသော ဧတဿာတိ **ထေယျသံဝါသကော** ။ သော စ န သံဝါသမတ္တဿေဝ ထေနကော က္ကဓာဓိပ္ပေတော, အထ ခေါ လိင်္ဂဿ တဒုဘယဿ စ ထေနကောပီတိ အာဟ **''တယော ထေယျသံဝါသကာ''**တိအာဒိ။ **န ယထာဝုဍ္ဎံ ဝန္ဒနံ သာဒိယတီ** တိ ယထာဝုဍ္ဎံ ဘိက္ခူနံ ဝါ သာမဏေရာနံ ဝါ ဝန္ဒနံ န သာဒိယတိ။ ယ

ထာဝုမှံ ဝန္ဒနံ သာဒိယတီတိ အတ္တနာ မုသာတဒံ ကတ္ဝာ ဒဿိတဝဿာနုရူပံ ယထာဝုမှံ ဝန္ဒနံ သာဒိယတိ။ **ဘိက္ခုဝ ဿဂဏနာဒိကော**တိ ဣမိနာ န ဧကကမ္မာဒိကောဝ ဣဓ သံတသော နာမာတိ ဒဿေတိ။

၁၃၈. ရာဇ။ပေ။ ဘယေနာတိ ဧတ္ထ **ဘယ**-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော ''ရာဇဘယေန ဒုဗ္ဘိက္ခဘယေ နာ''တိအာဒိနာ။ **သံတသံ နာမိတသေတိ, ယာဝ သော သုဒ္ဓမာနသော** တိ ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိင်္ဂတာယ သော သုဒ္ဓ မာနသော ယာဝ သံတသံ နာမိတသေတီတိ အတ္ထော။ ယော ဟိ ရာဇဘယာဒိံ ဝိနာ ကေဝလံ ဘိက္ခူ ဝဉ္စေတွာ တေဟိ သ ဒ္ဓိံ သံဝသိတုကာမတာယ လိင်္ဂံ ဂဏှာတိ, သော အသုဒ္ဓစိတ္တတာယ လိင်္ဂဂ္ဂဟဏေနေဝ ထေယျသံတသကော နာမ ဟောတိ။ အယံ ပန တာဒိသေန အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဘိက္ခူ ဝဉ္စေတုကာမတာယ အဘာဝတော ယာဝ သံတသံ နာမိတ သေတိ, တာဝ ထေယျသံတသကော နာမ န ဟောတိ။ တေနေဝ ''ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိင်္ဂါနံ 'ဂိဟီ မံ သမဏောတိ ဇာနန္တူ'တိ ဝဉ္စနစိတ္တေ သတိပိ ဘိက္ခူနံ ဝဉ္စေတုကာမတာယ အဘာဝတ ဒေသော န ဇာတော''တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေ သု ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန ''ဝူပသန္တဘယတာ ဣဓ သုဒ္ဓစိတ္တတာ''တိ ဝဒန္တိ, ဧဝဉ္စ သတိ သော ဝူပသန္တဘယော ယာဝ သံတသံ နာမိတသေတိ, တာဝ ထေယျသံတသကော န ဟောတီတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ။ ဣမသ္မိဉ္စ အတ္ထေ ဝိညာယမာနေ အဝူပသန္တဘယဿ သံတသသာဒိယနေပိ ထေယျသံတသကော န ဟောတီတိ အာပဇ္ဇေယျ, န စ အဋ္ဌကထာယံ အဝူပသန္တဘယဿ သံတသသာဒိယနေပိ အထေယျသံတသကတာ ဒဿိတာ။ **သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယ ဘတ္တာနိ ဘုဉ္ဇန္တော**တိ စ ဣမိနာ အဝူပသန္တဘယေနပိ သံတသံ အသာဒိယန္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒီပေတိ။ တေ နေဝ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ ''ယသ္မာ ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ သင်္ဃိကံ ဂဏှန္တဿ သံတသံ ပရိဟရိတုံ ဒုက္က ရံ, တသ္မာ 'သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ ဘုဉ္ဇန္တော'တိ ဣဒံ ဝုတ္တ''န္တိ။ တသ္မာ ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိင်္ဂတာ ယေဝေတ္ထ သုဒ္ဓစိတ္တတာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနီ တိ သဗ္ဗသာမယိကာနံ သာဓာရဏံ ကတ္ဝာ ဝိထိစတုက္ကာဒီသု ဌပေတွာ ဒာတဗ္ဗဘ တ္တာနိ။ **ကာယပရိဟာရိယာနီ**တိ ကာယေန ပရိဟရိတဗ္ဗာနိ။ **အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆန္တီ** တိ အဘိမုခံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေနာ**တိ ကသိကေရက္ခာဒိကမ္မာကရဏေန။ **တဒေဝ ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတီ** တိ စီဝရာနိ နိဝတ္ထနပာရု ပနဝသေန အာဒာယ, ပတ္တဉ္စ အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ။

နာပိ သယံ ဇာနာတီတိ ''ယော ဧဝံ ပဗ္ဗဇတိ, သော ထေယျသံတသကော နာမ ဟောတီ''တိ တ ''ဧဝံ ကာတုံ န လ ဘတီ''တိ တ ''ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမဏော နာမ န ဟောတီ''တိ တ န ဇာနာတိ။ **ယော ဧဝံ ပဗ္ဗဇတိ, သော ထေယျသံတ သကော နာမ ဟောတီ**တိ ဣဒံ ပန နိဒဿနမတ္တံ။ **အနုပသမ္ပန္နကာလေယေဝ** တိ ဣမိနာ ဥပသမ္ပန္နကာလေ သုတ္ဝာ တ သစေပိ နာရောစေတိ, ထေယျသံတသကော န ဟောတီတိ ဒီပေတိ။

သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ။ပေ။ ထေယျသံတသကော န ဟောတီ တိ ဣဒံ ဘိက္ခူဟိ ဒိန္နလိင်္ဂဿ အပရိစ္စတ္တ တ္တာ န လိင်္ဂတ္ထေနကော ဟောတိ, လိင်္ဂါနုရူပဿ သံတသဿ သာဒိတတ္တာ နာပိ သံတသတ္ထေနကော ဟော တီတိ ဝုတ္တံ။ **ကောစေ ဘိက္ခု ကာသာယေ သဥဿာဟောဝ ဩဒာတံ နိတသေတွာ** တိ ဧတ္ထာပိ ဣဒမေဝ ကာရဏံ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗံ။ ပရတော **''သာမဏေရော သလိင်္ဂေ ဌိတော''** တိအာဒိနာ သာမဏေရဿ ဝုတ္တဝိဓာနေသုပိ အထေယျသံတသပ က္ခေ အယမေဝ နယော။ **''ဘိက္ခုနိယာပိ ဧသေဝ နယော''**တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ **''သာပိ ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယမာနာ''** တိ အာဒိနာ ဝိဘာဝေတိ။

သစေ ကောစိ ဝုမှုပဗ္ဗဇိတော တိ သာမဏေရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **မဟာပေဠာဒီသူ**တိ ဧတေန ဂိဟိသန္တကံ ဒဿိ တံ။ **သာမဏေရပဋိဟာပ္ပဋိယာ။ပေ။ ထေယျသံတသကော န ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ထေယျသံတသကော န ဟော တိ, ဟာရာဇိကံ ပန အာပဇ္ဇတိယေဝ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၁၀) ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၁၀) ပန – ထေယျာယ လိင်္ဂဂ္ဂဟဏမတ္တမ္ပိ ဣဓ သံတသော ဧတေတိ အာဟ **''တယော ထေယျသံတသကာ''** တိ။ **န ယထာဝုမှံ ဝန္ဒန** န္တိ ဘိက္ခူနံ သာမဏေရာနံ တ ဝန္ဒနံ န သာဒိယတိ။ **ယထာဝုမှံ ဝန္ဒန** န္တိ အတ္တနာ မုသာတဒေန ဒဿိတဝဿက္ကမေန ဘိက္ခူနံ ဝန္ဒနံ သာဒိယတိ။ ဒဟရသာမဏေရော

ပန ဝုမှသာမဏေရာနံ, ဒဟရဘိက္ခူ စ ဝုမှာနံ ဝဋ္ဋနံ သာဒိယန္တောပိ ထေယျသံတာသကော န ဟောတိ။ **ကြမသို့ အတ္တ ထေ**တိ သံတာသတ္တေနကတ္တေ။ **ဘိက္ခုဝဿာနီ** တိ ကြဒံ သံတာသတ္တေနကေ ဝုတ္တဟဌဝသေန ဝုတ္တံ, သယမေဝ ပန ပဗ္ဗဇိတ္တတ သာမဏေရဝဿာနိ ဂဏေန္တောပိ ဥဘယတ္တေနကော ဧဝ။ န ကေဝလဋ္ဌ ပုရိသောဝ, ကြတ္တီပိ ဘိက္ခုနီသု ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတိ, ထေယျသံတာသိကာဝ။ အာဒိကမ္မိကာပိ စေတ္ထ န မုစ္စန္တိ။ ဥပသမ္ပန္နေသု ဧဝ ပညတ္တာပတ္တိ ပဋိစ္စ အာဒိကမ္မိကာ ဝုတ္တာ, တေနေဝေတ္ထ အာဒိကမ္မိကောပိ န မုတ္တော။

ရာဇ။ပေ။ ဘယေနာတိ ဧတ္ထ **ဘယ**-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ **ယာဝ သော သုဒ္ဓမာနသော** တိ "ကြမိနာ လိင်္ဂေန ဘိက္ခူ ဝဉ္စေတ္တတ တေဟိ သံဝသိဿာမီ"တိ အသုဒ္ဓစိတ္တာဘာဝေန သုဒ္ဓစိတ္တော။ တေန ဟိ အသုဒ္ဓစိတ္တေန လိင်္ဂေ ဂဟိတမတ္တေ ပစ္ဆာ ဘိက္ခူဟိ သဟ သံဝသတု ဝါ မာ ဝါ, လိင်္ဂတ္တေနကော ဟောတိ။ ပစ္ဆာ သံဝသန္တောပိ အဘဗ္ဗော ဟုတ္တတ သံဝသတိ, တသ္မာ ဥဘယတ္တေနကောပိ လိင်္ဂတ္တေနကေ ဧဝ ပဝိသတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယော ပန ရာဇာဒိဘယေန သုဒ္ဓစိတ္တောဝ လိင်္ဂံ ဂဟေတ္တတ ဝိစရန္တော ပစ္ဆာ "ဘိက္ခုဝဿာနိ ဂဏေတ္တတ ဇီဝိဿာမီ"တိ အသုဒ္ဓစိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတိ, သော စိတ္တုပ္ပာဒမတ္တေန ထေယျသံတာသကော န ဟောတိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟိတလိင်္ဂတ္တာ။ သစေ ပန သော ဘိက္ခူနံ သန္တိကံ ဂန္တ္တတ သာမဏေရဝဿဂဏနာဒိံ ကရောတိ, တဒါ သံတာသတ္တေနကော, ဥဘယတ္တေနကော ဝါ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ ပန ပရတော "သဟ ဓုရနိက္ခေပေန အယမ္ပိ ထေယျသံတာသကောဝ"တိ ဝုတ္တံ, တံ ဘိက္ခူဟိ သင်္ဂမ္မ သံတာသာဓိဝါသနဝသေန ဓုရနိက္ခေပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေန ဝုတ္တံ **"သံတာသံ နာဓိဝါသေတိ, ယာဝ"**တိ , တသ္သ တာဝ ထေယျသံတာသကော နာမ န ဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ စောရာဒိဘယံ ဝိနာပိ ကီဠာဓိပ္ပာယေန လိင်္ဂံ ဂဟေတ္တတ ဘိက္ခူနမ္ပိ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတာလယံ ဒဿေတ္တတ ဝန္ဒနာဒိံ အသာဒိယန္တောပိ "သောဘတိ နု ခော မေ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂ"န္တိအာဒိနာ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဏှဟန္တောပိ ထေယျယသံတာသကော န ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သဗ္ဗပာသဏ္ဍိယဘတ္တာနီ တိ သဗ္ဗသာမယိကာနံ သာဓာရဏံ ကတ္တတ ပညတ္တာနိ ဘတ္တာနိ။ ကြဒဋ္ဌ ဘိက္ခူနံ ယေဝ နိယမိတဘတ္တဂ္ဂဟဏေ သံတာသောပိ သမ္ဘဝေယျာတိ သဗ္ဗသာဓာရဏဘတ္တံ ဝုတ္တံ။ သံတာသံ ပန အသာဒိယိတ္တတ အဘိက္ခုကဝိဟာရာဒီသု ဝိဟာရဘတ္တာဒိနိ ဘုဉ္ဇန္တောပိ ထေယျသံတာသကော န ဟောတိ ဧဝ။ **ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေနာ**တိ ကသိအာဒိကမ္မာကရဏေန။ **ပတ္တစီဝရံ အာဒာယာ** တိ ဘိက္ခုလိင်္ဂဝသေန သရီရေန ဓာရေတ္တတ။

ယော ဧဝံ ပဗ္ဗဇတိ, သော ထေယျသံတာသကော နာမ ဟောတီ တိ ကြဒံ နိဒဿနမတ္တံ။ "ထေယျသံတာသကော"တိ ပန နာမံ အဇာနန္တောပိ "ဧဝံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝါ "ကရောန္တော သမဏော နာမ န ဟောတီ"တိ ဝါ "ယဒိ အာရောစေဿာမိ, ဆဍ္ဍယိဿန္တိ မ"န္တိ ဝါ "ယေန ကေနစိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ မေ န ရုဟတီ"တိ ဇာနာတိ, ထေယျသံတာသကော ဟောတိ။ ယော ပန ပဌမံ "ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဧဝံ မေ ဂဟိတာ"တိ သညီ ကေဝလံ အန္တရာ အတ္တနော သေတဝတ္ထနိဝသနာဒိဝိပ္ပကာရံ ပကာသေတုံ လဇ္ဇန္တော န ကထေတိ, သော ထေယျသံတာသကော န ဟောတိ။ **အနုပသမ္ပန္နကာလေယေဝာ**တိ ဧတ္ထ အဝဓာရဏေန ဥပသမ္ပန္နကာလေ ထေယျသံတာသကလက္ခဏံ ဥပ္ပန္နတ္တတ ဝဋ္ဋနာယပိ နာရောစေတိ, ထေယျသံတာသကော န ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ သော ဟိ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဂဟိတလိင်္ဂတ္တာ လိင်္ဂတ္တေနကော န ဟောတိ, လဒ္ဓူပသမ္ပဒတ္တာ တဒနုဂုဏဿေဝ သံတာသဿ သာဒိတတ္တာ သံတာသတ္တေနကောပိ န ဟောတိ။ အနုပသမ္ပန္နော ပန လိင်္ဂတ္တေနကော ဟောတိ, သံတာသာရဟဿ လိင်္ဂဿ ဂဟိတတ္တာ သံတာသသာဒိယနမတ္တေန သံတာသတ္တေနကော ဟောတိ။

သလိင်္ဂေ ဌိတောတိ သလိင်္ဂဘာဝေ ဌိတော။ **ထေယျသံတာသကော န ဟောတီ** တိ ဘိက္ခူဟိ ဒိန္နလိင်္ဂဿ အပရိစ္စတ္တတ္တာ လိင်္ဂတ္တေနကော န ဟောတိ။ ဘိက္ခုပဋိညာယ အပရိစ္စတ္တတ္တာ သံတာသတ္တေနကော န ဟောတိ။ ယံ ပန မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပာရာဇိကဝဏ္ဏနာ) "လိင်္ဂာနုရူပဿ သံတာသဿ သာဒိတတ္တာ နာပိ သံတာသတ္တေနကော"တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ကြဒမေဝ ကာရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကြတရထာ သာမဏေရဿာပိ ဘိက္ခုဝဿဂဏနာဒီသု လိင်္ဂာနုရူပသံတာသော ဧဝ သာဒိတောတိ သံတာသတ္တေနကတာ န သိယာ ဘိက္ခူဟိ ဒိန္နလိင်္ဂဿ ဥဘိန္နမ္ပိ သာဓာရဏတ္တာ။ ယထာ စေတ္ထ ဘိက္ခု, ဧဝံ သာမဏေရောပိ ပာရာဇိကံ သမာပန္နော သာမဏေရပဋိညာယ အပရိစ္စတ္တတ္တာ သံတာသတ္တေနကော န ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သောဘတီတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တတ** တိ ကာသာဝံ ဓာရဏေ ဓုရံ နိက္ခိပိတ္တတ ဂိဟိဘာဝံ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တတ။

သစေ ကောစိ ဝုမှုပဇ္ဇိတော တိ သာမဏေရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **မဟာပေဋ္ဌာဒီသူ**တိ ဝိလီတဒိမယေသု ဃရဒ္ဓတရေသု ဌပိတေသု ဘတ္တဘာဇနဝိသေသေသု။ တေန ဝိဟာရေ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝဿဂဏနာဒိနံ အကရဏံ ဒဿေတီတိ ဝုတ္တံ။

၁၃၉. တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာယံ **တေသံ လိင္ဂေ အာဒိန္နမတ္တေ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတီ** တိ "တိတ္ထိယော ဘဝိဿာမီ"တိ ဂတဿ လိင္ဂဂ္ဂဟဏေနေဝ တေသံ လဒ္ဓိပိ ဂဟိတာယေဝ ဟောတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ။ ကေနစိ ပန "တေသံ လိင္ဂေ အာဒိန္နမတ္တေ လဒ္ဓိယာ ဂဟိတာယပိ အဂ္ဂဟိတာယပိ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ "တိတ္ထိယော ဘဝိဿာမီ"တိ ဂတဿ လိင္ဂသမ္ပဋိစ္ဆနတော အညံ လဒ္ဓိဂ္ဂဟဏံ နာမ အတ္ထိ။ လိင္ဂသမ္ပဋိစ္ဆနေနေဝ ဟိ သော ဂဟိတလဒ္ဓိကော ဟောတိ။ တေနေဝ "ဝီမံသနတ္ထံ ကုသစီရာဒီနိ။ပေ.။ ယာဝ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ, တာဝ တံ လဒ္ဓိ ရက္ခတိ, သမ္ပဋိစ္ဆိတမတ္တေ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **နဂ္ဂေဝ အာဇီဝကာနံ ဥပဿယံ ဂစ္ဆတိ, ပဒတရေ ပဒတရေ ဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ "အာဇီဝကော ဘဝိဿ"န္တိ အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂမနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ နဂ္ဂေန ဟုတ္ဝာ ဂမနပစ္စယာပိ ပဒတရေ ဒုက္ကဋ္ဌာ န မုစ္စတိယေဝါတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၁၀) ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၁၀) ပန – တိတ္ထိယပက္ကန္တကကာဒိကထာသု **တေသံ လိင္ဂေ အာဒိန္နမတ္တေ**တိ ဝီမံသာဒိအဓိပ္ပာယံ ဝိနာ "တိတ္ထိယော ဘဝိဿာမီ"တိ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန လိင္ဂေ ကာယေန ဓာရိတမတ္တေ။ **သယမေဝ**တိ တိတ္ထိယာနံ သန္တိကံ အဂန္တွာ သယမေဝ သင်္ဃာရာမေပိ ကုသစီရာဒီနိ နိဝာသေတိ။ **အာဇီဝကော ဘဝိဿန္တိ။ပေ.။ ဂစ္ဆတီ**တိ အာဇီဝကာနံ သန္တိကေ တေသံ ပဗ္ဗဇနဝိဓိနာ "အာဇီဝကော ဘဝိဿာမီ"တိ ဂစ္ဆတိ။ တဿ ဟိ တိတ္ထိယဘာဝူပဂမနံ ပတိ သန္နိဋ္ဌာနေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ "ဂန္တွာ ဘဝိဿာမီ"တိ ပရိကပ္ပိတတ္တာ ပဒတရေ ဒုက္ကဋ္ဌမေဝ ဝုတ္တံ။ **ဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ ဟဋ္ဌိယာ အဝုတ္တေပိ မေထုနာဒီသု ဝုတ္တပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋ္ဌာနုလောမတော ဝုတ္တံ။ တေန စ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန လိင္ဂေ သမ္ပဋိစ္ဆိတေ ဟရာဇိကံ, တတော ပုရိမပယောဂေ ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ ထုလ္လစ္စယက္ခဏေ နိဝတ္တန္တောပိ အာပတ္တိံ ဒေသာပေတွာ မုစ္စတိ တေတိ ဒဿိတံ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ သင်္ဃဘေဒေပိ လောဟိတုပ္ပာဒေပိ ဘိက္ခူနံ ပုဗ္ဗပယောဂါဒီသု ဒုက္ကဋ္ဌထုလ္လစ္စယဟရာဇိကာဟိ မုစ္စနသီမာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာသနဝိရုဒ္ဓတာယေတ္ထ အာဒိကမ္မိကာနမ္ပိ အနာပတ္တိ န ဝုတ္တာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယပိ အဘဗ္ဗတာဒဿနတ္ထံ ပနေတေ အညေ စ ဟရာဇိကကဏ္ဍေ ဝိသုံ သိက္ခာပဒေန ဟရာဇိကာဒိံ အဒဿေတွာ ဣဓ အဘဗ္ဗေသု ဧဝ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တံ လဒ္ဓိ တိ တိတ္ထိယဝေသေ သေဋ္ဌဘာဝဂ္ဂဟဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေသဉ္ဟိ တိတ္ထိယာနံ သဿတာဒိဂ္ဂဟံ ဂဏှဟန္တောပိ လိင္ဂေ အသမ္ပဋိစ္ဆိတေ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော န ဟောတိ, တံ လဒ္ဓိံ အဂ္ဂဟေတွာပိ "ဧတေသံ ဝတစရိယာ သုန္ဒရာ"တိ လိင္ဂံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတိ ဧဝ။ **လဒ္ဓိယာ အဘာဝေနာ** တိ ဘိက္ခုဘာဝေ သာလယတာယ တိတ္ထိယဘာဝူပဂမနလဒ္ဓိယာ အဘာဝေန။ ဧတေန စ အာပဒာသု ကုသစီရာဒိံ ဟရုပန္တဿပိ နဂ္ဂဿ ဝိယ အနာပတ္တီတိ ဒဿေတိ။ **ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုနာ ကထိတော** တိ ဧတ္ထ သင်္ဃဘေဒကောပိ ဥပသမ္ပန္နဘိက္ခုနာဝ ကထိတော, မာတုဃာတကာဒယော ပန အနုပသမ္ပန္နေနာတိပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အာဂတံ။

၁၄၀. တိရစ္ဆာနကထာယံ **"ယော ကောစိ အမနုဿဇာတိယော, သဗ္ဗောဝ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ တိရစ္ဆာနဂတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော"**တိ ဧတေန ဧသော မနုဿဇာတိယော ဧဝ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတုံ တ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတုံ တ လဘတိ, န တတော အညေတိ ဒီပေတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ "တုမှေဟ ခေါတ္ထ နာဂါ အဝိရုဠ္ဟိဓမ္မာ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ"တိ (မဟာဝ. ၁၁၁)။

၁၄၁. အာနန္တရိယကထာယံ တိရစ္ဆာနာဒိအမနုဿဇာတိတော မနုဿဇာတိကာနညေဝ ပုတ္တေသု မေတ္တာဒယောပိ တိက္ခဝိသဒါ ဟောန္တိ လောကုတ္တရဂုဏာ ဝိယာတိ အာဟ **"မနုဿိတ္ထိဘူတာ ဇနိကာ မာတာ"** တိ။ ယထာ မနုဿာနညေဝ ကုသလပဝတ္တိ တိက္ခဝိသဒါ, ဧဝံ အကုသလပဝတ္တိပီတိ အာဟ **"သယမ္ပိ မနုဿဇာတိကေနေဝ"** တိ အာဒိ။ အထ တ ယထာ သမာနဇာတိယဿ ဝိကောပနေ ကမ္မံ ဂရုတရံ, န တထာ ဝိဇာတိယဿာတိ အာဟ **"မနုဿိတ္ထိဘူတာ"**တိ။ ပုတ္တသမ္ဗန္ဓေန မာတုပိတုသမညာ, ဒတ္တကိတ္တိမာဒိဝသေနပိ ပုတ္တဝေါဟာရော လောကေ ဒိဿတိ,

သော စ ခော ပရိယာယတောတိ နိပ္ပရိယာယသိဒ္ဓတံ ဒဿေတုံ **“ဇနိကာ မာတာ”**တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ မနုဿတ္တဘာဝေ ဌိတဿေဝ ကုသလဓမ္မာနံ တိက္ခဝိသဒသူရဘာဝပတ္တိ ယထာ တံ တိဏ္ဏမ္ပိ ဗောဓိသတ္တာနံ ဗောဓိတ္တယနိဗ္ဗတ္တိယံ, ဧဝံ မနုဿတ္တဘာဝေ ဌိတဿေဝ အကုသလဓမ္မာနမ္ပိ တိက္ခဝိသဒသူရဘာဝပတ္တီတိ အာဟ **“သယမ္ပိ မနုဿဇာတိကေနေဝ”**တိ။ **အာနန္တရိယေနာ** တိ ဧတ္ထ စုတိအနန္တရံ နိရယေ ပဋိသန္ဓိဖလံ အနန္တရံ နာမ, တသ္မိံ အနန္တရေ ဇနကတ္တေန နိယုတ္တံ အာနန္တရိယံ, တေန။ အထ ဝါ တံ စုတိအနန္တရံ ဖလံ အနန္တရံ နာမ, တသ္မိံ အနန္တရေ နိယုတ္တံ, တန္နိဗ္ဗတ္တနေန အနန္တရကရဏသီလံ, အနန္တရပ္ပယောဇနံ ဝါ အာနန္တရိယံ, တေန **အာနန္တရိယေန မာတုဃာတကကမ္မေန** ။ ပိတုဃာတကေပိ ‘‘ယေန မနုဿဘူတော ဇနကော ပိတာ သယမ္ပိ မနုဿဇာတိကေနေဝ သတာ သဉ္စိစ္စ ဇီဝိတာ ဝောရောပိတော, အယံ အာနန္တရိယေန ပိတုဃာတကကမ္မေန ပိတုဃာတကော’’တိအာဒိနာ သဗ္ဗံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **“ပိတုဃာတကေပိ ဧသေဝ နယော”**တိ။

ပရိဝတ္တိတလိင္ဂမ္ပိ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ ဇီဝိတာ ဝောရောပေန္တဿ အာနန္တရိယကမ္မံ ဟောတိယေဝ။ သတိပိ ဟိ လိင္ဂပရိဝတ္တေ သော ဧဝ ဧကကမ္မနိဗ္ဗတ္တော ဘဝင်္ဂပ္ပဗန္ဓော ဇီဝိတပ္ပဗန္ဓော, န အညောတိ။ ယော ပန သယံ မနုဿော တိရစ္ဆာနဘူတံ ပိတရံ ဝါ မာတရံ ဝါ, သယံ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတော မနုဿဘူတံ, တိရစ္ဆာနောယေဝ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတံ ဇီဝိတာ ဝောရောပေတိ, တဿ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ န ဟောတိ, ဘာရိယံ ပန ဟောတိ, အာနန္တရိယံ အာဟစ္စေဝ တိဋ္ဌတိ။ ဧဠကစတုက္ကံ သင်္ဂါမစတုက္ကံ စောရစတုက္ကဉ္စေတ္ထ ကထေတဗ္ဗံ။ ‘‘ဧဠကံ မာရေမီ’’တိ အဘိသန္ဓိနာပိ ဟိ ဧဠကဋ္ဌာနေ ဌိတံ မနုဿော မနုဿဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ ဖုသတိ မရဏာဓိပ္ပာယေနေဝ အာနန္တရိယဝတ္ထုနော ဝိကောပိတတ္တာ။ ဧဠကာဘိသန္ဓိနာ, ပန မာတာပိတိအဘိသန္ဓိနာ ဝါ ဧဠကံ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ န ဖုသတိ အာနန္တရိယဝတ္ထုနော အဘာဝတော။ မာတာပိတိအဘိသန္ဓိနာ မာတာပိတရော မာရေန္တော ဖုသတေဝ။ ဧသ နယော ဣတရသ္မိမ္ပိ စတုက္ကဒ္ဝယေ။ ယထာ စ မာတာပိတူသု, ဧဝံ အရဟန္တေသု တောနိ စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သဗ္ဗတ္ထ ဟိ ပုရိမံ အဘိသန္ဓိစိတ္တံ အပ္ပမာဏံ, ဝဓကစိတ္တံ, ပန တဒာရမ္မဏဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ ပမာဏံ။ ကတာနန္တရိယကမ္မော စ ‘‘တဿ ကမ္မဿ ဝိဟာနံ ပဋိဗာဟေဿာမီ’’တိ သကလစက္ကဝါဠံ မဟာစေတိယပ္ပမာဏေဟိ ကဉ္စနထူပေဟိ ပူရေတွာပိ သကလစက္ကဝါဠံ ပူရေတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သင်္ဃာဋိကဏ္ဏံ အမုဉ္စန္တော ဝိစရိတွာပိ ကာယဿ ဘေဒါ နိရယမေဝ ဥပပဇ္ဇတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ န လဘတိ။ ပိတုဃာတကေ **ဝေသိယာ ပုတ္တော** တိ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, ကုလိတ္ထိယာ အတိစာရိနိယာ ပုတ္တောပိ အတ္တနော ပိတရံ အဇာနိတွာ ဃာတေန္တော ပိတုဃာတကောဝ ဟောတိ။

အရဟန္တဃာတကကမ္မေ **အဝသေသန္တိ** အနာဂါမိအာဒိကံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ဝိတ္ထာရော ပန တတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာတော ဂဟေတဗ္ဗော။

“ဒုဋ္ဌစိတ္တေနာ” တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **“ဝဓကစိတ္တေနာ”** တိ။ ဝဓကစေတနာယ ဟိ ဒူသိတံ စိတ္တံ ဣဓ ဒုဋ္ဌစိတ္တံ နာမ။ **လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေတီ** တိ ဧတ္ထ တထာဂတဿ အဘေဇ္ဇကာယတာယ ပရူပက္ကမေန စမ္မစ္ဆေဒံ ကတွာ လောဟိတပဂ္ဃရဏံ နာမ နတ္ထိ, သရီရဿ ပန အန္တောယေဝ ဧကသ္မိံ ဌာနေ လောဟိတံ သမောသရတိ, အာဃာတေန ပကုပ္ပမာနံ သဉ္စိတံ ဟောတိ။ ဒေဝဒတ္တေန ပဝိဒ္ဓသိလတော ဘိဇ္ဇိတွာ ဂတာ သက္ခလိကာပိ တထာဂတဿ ပါဒန္တံ ပဟရိ, ဖရသုနာ ပဟဋော ဝိယ ပါဒော အန္တောလောဟိတောယေဝ အဟောသိ။ ဇီဝကော ပန တထာဂတဿ ရုစိယာ သတ္ထကေန စမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ တမှာ ဌာနာ ဒုဋ္ဌလောဟိတံ နီဟရိတွာ ဖာသုမကာသိ, တေနဿ ပုညကမ္မမေဝ အဟောသိ။ တေနာဟ **“ဇီဝကော ဝိယာ”**တိအာဒိ။

အထ ယေ ပရိနိဗ္ဗုတေ တထာဂတေ စေတိယံ ဘိန္ဒန္တိ, ဗောဓိံ ဆိန္ဒန္တိ, ဓာတုမှိ ဥပက္ကမန္တိ, တေသံ ကိံ ဟောတီတိ? ဘာရိယံ ကမ္မံ ဟောတိ အာနန္တရိယသဒိသံ။ သဓာတုကံ ပန ထူပံ ဝါ ပဋိမံ ဝါ ဗာဓမာနံ ဗောဓိသာခံ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ တတ္ထ နိလီနာ သကုဏာ စေတိယေ ဝစ္စံ ပါတေန္တိ, ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ပရိဘောဂစေတိယတော ဟိ သရီရစေတိယံ ဂရုတရံ။ စေတိယဝတ္ထုံ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဗောဓိမူလေပိ ဆိန္ဒိတွာ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယာ ပန ဗောဓိသာခာ ဗောဓိဃရံ ဗာဓတိ, တံ ဂေဟရက္ခဏတ္ထံ ဆိန္ဒိတုံ န လဘတိ။ ဗောဓိအတ္ထာယ ဟိ ဂေဟံ, န ဂေဟတ္ထာယ ဗောဓိ။ အာသနဃရေပိ ဧသေဝ နယော။ ယသ္မိံ ပန အာသနဃရေ ဓာတု နိဟိတာ ဟောတိ, တဿ ရက္ခဏတ္ထာယ

တံ သာခံ ဆိန္နိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဗောဓိဇဂ္ဂနတ္ထံ ဩဇောဟရဏသာခံ တ ပူတိဌာနံ တ ဆိန္နိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ, သတ္ထု ရူပကာယပဋိဇဂ္ဂနေ ဝိယ ပုညမ္ပိ ဟောတိ။

သင္ဃဘေဒေ **စတုန္နံ ကမ္မာန** န္တိ အပလောကနာဒီနံ စတုန္နံ ကမ္မာနံ။ **အယံ သင်္ဃဘေဒကော** တိ ပကတတ္တံ ဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗေ ဧဝ ပာရာဇိကံ သမာပန္နော တ ဝတ္ထာဒိအေသေန ဝိပန္နုပသမ္ပဒော တ သင်္ဃံ ဘိန္ဒန္တောပိ အာနန္တရိယံ န ဖုသတိ, သင်္ဃော ပန ဘိန္နောဝ ဟောတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ စဿ န တရိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဘိက္ခုနိဒူသနေ **ဣစ္ဆမာန** န္တိ ဩဒာတဝတ္ထဝသနံ ဣစ္ဆမာနံ။ တေနေတဟ **"ဂိဟိဘာဝေ သမ္ပဋိစ္ဆိတမတ္တေ ဧဝါ"**တိ။ နေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အတ္ထီတိ ယောဇနာ။ ယော စ ပဋိက္ခိတ္တော အဘဗ္ဗော စ ပုဂ္ဂလေ ဥတ္တ တ ပဗ္ဗာဇေတိ, ဥပသမ္ပာဒေတိ တ, ဒုက္ကဋံ။ အဇာနန္တဿ သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၄၂. ဂဗ္ဘမာသေဟိ သဒ္ဓိံ ဝီသတိ ဝဿာနိ အဿာတိ **ဂဗ္ဘဝီသော**။ **ဟာယနဝဍ္ဍန** န္တိ ဂဗ္ဘမာသေသု အဓိကေသု ဥတ္တရိ ဟာယနံ, ဦနေသု ဝဍ္ဍနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဧကူနဝီသတိဝဿ** န္တိ ဒွါဒသ မာသေ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဝသိတ္တ မဟာပဝါရဏာယ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧကူနဝီသတိဝဿံ။ **ပာဋိပဒဒိဝသေ**တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပဂမနဒိဝသေ။ ''တိံသရတ္တိဒိဝေ မာသော''တိ (အ. နိ. ၃.၇၁; ၈.၄၃; ဝိဘ. ၁၀၂၃) ဝစနတော **"စတ္တာရော မာသာ ပရိဟာယန္တီ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ဝဿံ ဥက္ကမန္တီ** တိ ဝဿံ ဥဒ္ဓံ ကမန္တိ, တတိယသံဝစ္ဆရေ ဧကမာသဿ အဓိကတ္တာ မာသပရိစ္စဇနဝသေန ဝဿံ ဥဒ္ဓံ ကမန္တီတိ အတ္ထော, တသ္မာ တတိယော သံဝစ္ဆရော တေရသမာသိကော ဟောတိ။ သံဝစ္ဆရဿ ပန ဒွါဒသမာသိကတ္တာ အဍ္ဍာရသသု ဝဿေသု အဓိကမာသေ ဝိသုံ ဂဟေတွာ **"ဆ မာသာ ဝဍ္ဍန္တီ"**တိ ဝုတ္တံ။ **တတော**တိ ဆမာသတော။ **နိက္ကင်္ခါ ဟုတွာ** တိ အဓိကမာသေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿတ္တာ နိဗ္ဗေမတိကာ ဟုတွာ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ''အဍ္ဍာရသန္နံယေဝ ဝဿာနံ အဓိကမာသေ ဂဟေတွာ ဂဏိတတ္တာ သေသဝဿဒွယဿာပိ အဓိကဒိဝသာနိ ဟောန္တိ, တာနိ အဓိကဒိဝသာနိ သန္ဓာယ 'နိက္ကင်္ခါ ဟုတွာ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ဒွီသု ဝဿေသု အဓိကဒိဝသာနိ နာမ ဝိသုံ ဥပလဗ္ဘန္တိ တတိယေ ဝဿေ ဝဿုက္ကမနဝသေန အဓိကမာသေ ပရိစ္စတ္တေယေဝ အတိရေကမာသသမ္ဘဝတော, တသ္မာ ဒွီသု ဝဿေသု အတိရေကဒိဝသာနိ ဝိသုံ န သမ္ဘဝန္တိ။

''တေ ဒွေ မာသေ ဂဟေတွာ ဝီသတိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တီ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, ဧကူနဝီသတိဝဿမှိ စ ပုန အပရသ္မိံ ဝဿေ ပက္ခိတ္တေ ဝီသတိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တီတိ အာဟ **"ဧတ္ထ ပန။ပေ။ ဝုတ္တ"**န္တိ။ အနေကတ္ထတ္တာ နိပာတာနံ **ပန**-သဒ္ဒော ဟိသဒ္ဒတ္ထော, **ဧတ္ထ** ဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဒဉှိ ဝုတ္တဿေဝတ္ထဿ သမတ္ထနဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ စ ဣမံ ဒီပေတိ – ယံ ဝုတ္တံ ''ဧကူနဝီသတိဝဿံ သာမဏေရံ နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသိံ အတိက္ကမ္မ ပာဋိပဒဒိဝသေ ဥပသမ္ပာဒေန္တီ''တိ, တတ္ထ ဂဗ္ဘမာသေပိ ဂဟေတွာ ဒွီဟိ မာသေဟိ အပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿံ သန္ဓာယ ''ဧကူနဝီသတိဝဿ''န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အဓိကမာသေသု ဒွီသု ဂဟိတေသု ဧဝ ဝီသတိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ နာမ ဟောန္တီတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဂဗ္ဘမာသာပိ ဂဏနူပဂါ ဟောန္တိ, တသ္မာ။ **ဧကဝီသတိဝဿော ဟောတီ** တိ ဇာတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝီသတိဝဿော သမာနော ဂဗ္ဘမာသေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဝီသတိဝဿော ဟောတိ။ **အညံ ဥပသမ္ပာဒေတီ** တိ ဥပဇ္ဈာယော, ကမ္မဝါစာစရိယော တ ဟုတွာ ဥပသမ္ပာဒေတီတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၃.၄၀၆) အာဂတံ။

ဂဗ္ဘေ သယိတကာလေန သဒ္ဓိံ ဝီသတိမံ ဝဿံ ပရိပုဏ္ဏမဿာတိ **ဂဗ္ဘဝီသော**။ **နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသီ** တိ သာဝဏမာသဿ ပုဏ္ဏမိယာ အာသာဠှီပုဏ္ဏမိယာ အနန္တရပုဏ္ဏမီ။ **ပာဋိပဒဒိဝသေ**တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပနာယိကာယ, ဒွါဒသ မာသေ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဝသိတွာ မဟာပဝါရဏာယ ဇာတံ ဥပသမ္ပာဒေန္တီတိ အတ္ထော။ ''တိံသရတ္တိဒိဝေ မာသော, ဒွါဒသမာသိကော သံဝစ္ဆရော''တိ ဝစနတော **"စတ္တာရော မာသာ ပရိဟာယန္တီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဝဿံ ဥက္ကမန္တီ**တိ ဝဿံ ဥဒ္ဓံ ကမန္တိ, ''ဧကမာသံ အဓိကမာသော''တိ ဆဍ္ဍေတွာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော, တသ္မာ တတိယော တတိယော သံဝစ္ဆရော တေရသမာသိကော ဟောတိ။ **တေ ဒွေ မာသေ ဂဟေတွာ**တိ နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသတော ယာဝ ဇာတဒိဝသဘူတာ မဟာပဝါရဏာ, တာဝ ယေ ဒွေ မာသာ အနာဂတာ, တေသံ အတ္ထာယ အဓိကမာသတော လဒ္ဓေ ဒွေ မာသေ ဂဟေတွာ။ တေနာဟ ''ယော ပဝါရေတွာ ဝီသတိဝဿော ဘဝိဿ

သတိ’’တိအာဒိ။ **“နိက္ကင္ခာ ဟုတွတ”** တိ ဣဒံ အင္ဂာရသန္နံ ဝဿာနံ ဧဝ အဓိကမာသေ ဂဟေတွာ တတော ဝီသတိယာ ဝဿေသုပိ စာတုဒ္ဒသီနံ အတ္ထာယ စတုန္နံ မာသာနံ ပရိဟာပနေန သဗ္ဗထာ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ပတာရေတွာတ ဝီသတိဝဿော ဘဝိဿတီ တိ မဟာပတာရဏာဒိဝသေ အတိက္ကန္တေ ဂဗ္ဘဝဿေန သဟ ဝီသတိဝဿော ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဂဗ္ဘမာသာပိ ဂဏနူပကာ ဟောန္တိ, တသ္မာ။ **ဧကဝီသတိဝဿောတိ** ဇာတိယာ ဝီသတိဝဿံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အညံ ဥပသမ္ပာဒေတီ** တိ ဥပဇ္ဈာယော, အာစရိယော တ ဟုတွာတ ဥပသမ္ပာဒေတိ။ **သောပီ**တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တောပိ အနုပသမ္ပန္နောတိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၂.၄ဝ၆) အာဂတံ။

ဧတ္ထ သိယာ – အဋ္ဌကထာဋီကာသု ‘‘အင္ဂာရသသု ဝဿေသု ဆ မာသာ ဝမုန္တိ’’တိ ဝုတ္တံ, ဣဓာနိ ပန ‘‘ဧကူနဝီသတိယာ ဝဿေသု သတ္တ မာသာ အဓိကာ’’တိ ဝဒန္တိ, ကထမေတ္ထ ဝိညာတဗ္ဗန္တိ? ဝုစ္စတေ – အဋ္ဌကထာဋီကာသု သာသနဝေဟာရေန လောကိယဂတိ အနုပဂမ္မ တီသု တီသု သံဝစ္ဆရေသု မာသဆဍ္ဍနံ ဂဟေတွာတ ‘‘အင္ဂာရသသု ဝဿေသု ဆ မာသာ ဝမုန္တိ’’တိ ဝုတ္တံ, ဣဓာနိ ပန ဝေဒဝေဟာရေန စန္ဒသူရိယဂတိသင္ခာတံ တိထိံ ဂဟေတွာတ ဂဏေန္တော ‘‘ဧကူနဝီသတိယာ ဝဿေသု သတ္တ မာသာ အဓိကာ’’တိ ဝဒန္တီတိ, တံ ဝဿူပနာယိကကထာယံ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

၁၄၃. မာတာ တ မတာ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သောဃေတ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော ဧဝ။

၁၄၄. **‘‘ကေသီမာယဥ္စ အညေပိ ဘိက္ခူ အတ္ထီတိ** ဣမိနာ ကေသီမာယံ ဘိက္ခူမှပိ အသတိ ဘဏ္ဍုကမ္မာရောစနကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **ခဏ္ဍသီမာယ တ ဌတွာတ နဒီသမုဒ္ဒာဒီနိ တ ဂန္တွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော** တိ ဧတေန သဗ္ဗေ သီမဋ္ဌကဘိက္ခူ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာ, အနာပုစ္ဆာ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။

၁၄၅. **အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတ** န္တိ အဂ္ဂဟိတအဂ္ဂံ ပိဏ္ဍပါတံ။ **သာမဏေရဘာဂသမကော အာမိသဘာဂေ**တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ သာမဏေရာနံ အာမိသဘာဂဿ သမကမေဝ ဒီယမာနတ္တာ ဝိသုံ သာမဏေရဘာဂေ နာမ နတ္ထိ, ဟေဋ္ဌာ ဂစ္ဆန္တံ ပန ဘတ္တံ ကဒာစိ မန္ဒံ ဘဝေယ္ယ, တသ္မာ ဥပရိ အဂ္ဂဟေတွာတ သာမဏေရပတ္တိယာဝ ဂဟေတွာတ အတဗ္ဗော ဟောတီ အဓိပ္ပာယော။ နိယတပဗ္ဗဇ္ဇဿေဝ စာယံ ဘာဂေ ဒီယတိ။ တေနေဝ **‘‘အပက္ကံ ပတ္တ’’** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အညေ တ ဘိက္ခူ အတုကာမာ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၄၆. **သယံ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော** တိ ကေသစ္ဆေဒနာဒီနိ သယံ ကရောန္တေန ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ကေသစ္ဆေဒနံ ကာသာယစ္ဆာဒနံ သရဏအနန္တိ ဟိ ဣမာနိ တီဏိ ကရောန္တော ‘‘ပဗ္ဗာဇေတီ’’တိ ဝုစ္စတိ, တေသု ဧကံ ဒွေ ဝါ တပိ ကရောန္တော တထာ ဝေဟာရီယတိယေဝ, တသ္မာ **တံ ပဗ္ဗာဇေဟီ** တိ ကေသစ္ဆေဒနံ ကာသာယစ္ဆာဒနဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥပဇ္ဈာယံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗာဇေတီ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ခဏ္ဍသီမံ နေတွာတ** တိ ဘဏ္ဍုကမ္မာရောစနပရိဟရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေန သဘိက္ခုကေ ဝိဟာရေ အညမ္ပိ ‘‘တေဿ ကေသေ ဆိန္ဒာ’’တိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပဗ္ဗာဇေတွာတ** တိ ကေသစ္ဆေဒနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဘိက္ခုတော အညော ပဗ္ဗာဇေတုံ န လဘတီ** တိ သရဏအနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **‘‘သာမဏေရော ပနာ’’**တိအာဒီတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၄၄) အာဂတံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) ပန – **သယံ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ ‘‘ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာတ’’တိအာဒိဝစနတော ကေသစ္ဆေဒနကာသာယစ္ဆာဒနသရဏအနာနိ ပဗ္ဗဇနံ နာမ, တေသု ပစ္ဆိမဒွယံ ဘိက္ခူဟိ ဧဝ ကာတဗ္ဗံ, ကာရေတဗ္ဗံ တ။ **ပဗ္ဗာဇေဟီ** တိ ဣဒံ တိဝိဓမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ခဏ္ဍသီမံ နေတွာတ** တိ ဘဏ္ဍုကမ္မာရောစနပရိဟရဏတ္ထံ။ ဘိက္ခူနဥ္ဟိ အနာရောစေတွာတ ကေသီမာယ ‘‘တေဿ ကေသေ ဆိန္ဒာ’’တိ အညံ အာဏာပေတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပဗ္ဗာဇေတွာတ** တိ ကေသာဒိစ္ဆေဒနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ‘‘ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတွာတ’’တိ ဝိသုံ ဝုတ္တတ္တာ။ **ပဗ္ဗာဇေတုံ န လဘတီ** တိ သရဏအနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အနုပသမ္ပန္နေန ဘိက္ခုအာဏတ္တိယာ ဒိန္နမ္ပိ သရဏံ န ရုဟတီတိ ဝုတ္တံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ (ဝဇိရ ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၄) – **ခဏ္ဍသီမံ နေတွာတ** တိ ဘဏ္ဍုကမ္မာရောစနပရိဟရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ, တေန သဘိက္ခုကေ ဝိဟာရေ အညမ္ပိ ‘‘တေဿ ကေသေ ဆိန္ဒာ’’တိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **‘‘ပဗ္ဗာဇေတွာတ’’** တိ ဣမဿ

အဓိပ္ပာယပကာသနတ္ထံ **“ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတွတ ဖေဟိ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဥပဇ္ဈာယော စေ ကေသမဿုဩရောပနာဒီနိ အကတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထံ သရဏာနိ ဒေတိ, န ရုဟတိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ ကမ္မဝါစာယ သာဝေတွာ ဥပသမ္ပာဒေတိ, ရုဟတိ ဥပသမ္ပဒာ။ အပတ္တစီဝရာနံ ဥပသမ္ပဒာသိဒ္ဓိဒဿနတော, ကမ္မဝိပတ္တိယာ အဘာဝတော စေတံ ယုဇ္ဇတေတာတိ ဇေကေ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

> ‘‘သလိင်္ဂဿေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ဝိလိင်္ဂဿာပိ စေတရာ။
> အပေတပုဗ္ဗဝေသဿ၊ တံဒ္ဝယာ ဣတိ စာပရေ’’တိ။

ဘိက္ခုနာ ဟိ သဟတ္ထေန တ အာဏတ္တိယာ တ ဒိန္နမေဝ ကာသာဝံ ဝဋ္ဋတိ, အဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတီ တိ ပန သန္ဒေ့သေ့ဝဝ ကာသာဝေသု, နာသန္ဒေ့သု အသမ္ဘဝတောတိ တေသံ အဓိပ္ပာယောတိ အာဂတော။

ဘဗ္ဗရူပေ တိ ဘဗ္ဗသဘာဝေ။ တမေဝတ္ထံ ပရိယာယန္တရေန ဝိဘာဝေတိ **“သဟေတုကော”**တိ။ **ဉာတော**တိ ဟကဋ္ဌော။ **ယသဿီ** တိ ပရိတရသမ္ပတ္တိယာ သမန္နာဂတော။

ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေန အသုစိဇေဂုစ္ဆပဋိကူလဘာဝံ ဟာကဋ္ဋံ ကရောန္တေနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ကေသာ** နာမေတေ ဝဏ္ဏတောပိ ပဋိကူလာ, သဏ္ဌာနတောပိ ဂန္ဓတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ ပဋိကူလာ။ မနုညေပိ ဟိ ယာဂုပတ္တေ တ ဘတ္တပတ္တေ တ ကေသဝဏ္ဏံ ကိဉ္စိ ဒိသွတ ‘‘ကေသမိဿကမိဒံ, ဟရထ န’’န္တိ ဇိဂုစ္ဆန္တိ, ဧဝံ ကေသာ **ဝဏ္ဏတော** ပဋိကူလာ။ ရတ္တိံ ဘုဉ္ဇန္တာပိ ကေသသဏ္ဌာနံ အက္ကတကံ တ မကစိတကံ တ ဆုပိတွတ တထေဝ ဇိဂုစ္ဆန္တိ, ဧဝံ **သဏ္ဌာနတောပိ** ပဋိကူလာ။ တေလမက္ခနပုပ္ဖဓူမာဒိသင်္ခာရဝိရဟိတာနဉ္စ ကေသာနံ **ဂန္ဓော** ပရမဇေဂုစ္ဆော ဟောတိ။ တတော ဇေဂုစ္ဆတရော အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တာနံ။ ကေသာ ဟိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော အပ္ပဋိကူလာပိ သိယုံ, **ဂန္ဓေန** ပန ပဋိကူလာယေဝ။ ယထာ ဟိ ဒဟရဿ ကုမာရကဿ ဝစ္စံ ဝဏ္ဏတော ဟလိဒ္ဒိဝဏ္ဏံ, သဏ္ဌာနတော ဟလိဒ္ဒိပိဏ္ဍိသဏ္ဌာနံ။ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍိတဉ္စ ဥဒ္ဓုမာတကကာဠသုနခသရီရံ ဝဏ္ဏတော တာလပက္ကဝဏ္ဏံ, သဏ္ဌာနတော ဝဋ္ဋေတွတ ဝိဿဋ္ဌမုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနံ, အဿာပိဿ သုမနမကုဠသဒိသာ, တံ ဥဘယမ္ပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော သိယာ အပ္ပဋိကူလံ, ဂန္ဓေန ပန ပဋိကူလမေဝ, ဧဝံ ကေသာပိ သိယုံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော အပ္ပဋိကူလာ, ဂန္ဓေန ပန ပဋိကူလာယေဝတိ။

ယထာ ပန အသုစိဋ္ဌာနေ ဂာမနိဿန္ဒေန ဇာတာနိ သူပေယျပဏ္ဏာနိ နာဂရိကမနုဿာနံ ဇေဂုစ္ဆာနိ ဟောန္တိ အပရိဘောဂါနိ, ဧဝံ ကေသာပိ ပုဗ္ဗလောဟိတမုတ္တကရီသပိတ္တသေမှာဒိနိဿန္ဒေန ဇာတတ္တာ ပရမဇေဂုစ္ဆာတိ။ ဧဝံ **အာသယတောပိ** ပဋိကူလာ။ ဣမေ စ ကေသာ နာမ ဂူထရာသိမှိ ဥဋ္ဌိတကဏ္ဏကာ ဝိယ ဧကတိံသကောဋ္ဌာသရာသိမှိ ဇာတာ, တေ သုသာနသင်္ကာရဋ္ဌာနာဒီသု ဇာတသာကံ ဝိယ, ပရိခာဒီသု ဇာတကမလကုဝလယာဒိပုပ္ဖံ ဝိယ စ အသုစိဋ္ဌာနေ ဇာတတ္တာ ပရမဇေဂုစ္ဆာတိ ဧဝံ **ဩကာသတော** ပဋိကူလာတိအာဒိနာ နယေန တစပဉ္စကဿ ဝဏ္ဏာဒိဝသေန ပဋိကူလဘာဝံ ပကာသေန္တေနာတိ အတ္ထော။

နိဇ္ဇီဝနိဿတ္တဘာဝံ တ ဟာကဋ္ဋံ ကရောန္တေနာ တိ ဣမေ ကေသာ နာမ သီသကဋာဟပလိဝေဌနစမ္မေ ဇာတာ, တတ္ထ ယထာ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတေသု ကုဏ္ဌတိဏေသု န ဝမ္မိကမတ္ထကော ဇာနာတိ ‘‘မယိ ကုဏ္ဌတိဏာနိ ဇာတာနီ’’တိ, နာပိ ကုဏ္ဌတိဏာနိ ဇာနန္တိ ‘‘မယံ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတာနီ’’တိ။ ဧဝမေဝ န သီသကဋာဟပလိဝေဌနစမ္မံ ဇာနာတိ ‘‘မယိ ကေသာ ဇာတာ’’တိ, နာပိ ကေသာ ဇာနန္တိ ‘‘မယံ သီသကဋာဟပလိဝေဌနစမ္မေ ဇာတာ’’တိ, အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ‘‘ကေသာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူ’’တိအာဒိနာ နယေန နိဇ္ဇီဝနိဿတ္တဘာဝံ ပကာသေန္တေန။ **ပုဗ္ဗေ** တိ ပုရိမဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ။ **မဒ္ဒိတသင်္ခါရော** တိ နာမရူပဝဝတ္ထာနေန စေဝ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဝသေန စ ဉာဏေန ပရိမဒ္ဒိတသင်္ခါရော။ **ဘာဝိတဘာဝနော**တိ ကလာပသမ္မသနာဒိနာ သဗ္ဗသော ကုသလဘာဝနာယ ပူရဏေန ဘာဝိတဘာဝနော ။ **အဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ‘‘ပဗ္ဗဇ္ဇာ န ရုဟတီတိ ဝဒန္တိ’’တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၄) ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၄) ပန – **ယသ္မိံ** တိ ပရိတရသမ္ဗန္ဓော။ **နိဇ္ဇီဝနိဿတ္တဘာဝံ** တ္တိ "ကေသာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ဟဋ္ဌိမယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓေါ ပထဝီဓာတူ"တိအာဒိနယံ သင်္ဂဏှာတိ, သဗ္ဗံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၁၁) အာဂတနယေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပုဗ္ဗေ**တိ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေသု ။ **မဒ္ဒိတသင်္ခါရော** တိ ဝိပဿနာဝသေန ဝုတ္တံ။ **ဘာဝိတဘာဝနော**တိ သမထဝသေနပိ။

ကာသာယာနိ တိက္ခတ္တုံ တ။ပေ။ ပဋိဂ္ဂဟာပေတဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ "သဗ္ဗဒုက္ခနိဿရဏတ္ထာယ ဣမံ ကာသာဝံ ဂဟေတွာ"တိ ဝါ "တံ ကာသာဝံ ဒတွာ"တိ ဝါ ဝတွာ "ပဗ္ဗာဇေထ မံ, ဘန္တေ, အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယာ"တိ ဧဝံ ယာစနပုဗ္ဗကံ စီဝရံ ပဋိစ္ဆာပေတိ။ **အထာပီ**တိအာဒိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိဂ္ဂဟာပနတော ပရံ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိဒဿနံ, **အထာပီ**တိ တတော ပရမ္ပီတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန "စီဝရံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟာပေတွာ ပဗ္ဗာဇနပ္ပကာရဒဿနတ္ထံ '**အထာပီ**'တိ ဝုတ္တံ။ **အထာပီ**တိ အထ ဝါတိ အတ္ထော"တိ ဝဒန္တိ။ **အဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ န ရုဟတီတိ ဒဿေတိ။

၁၄၇. ဟာဒေ ဝန္ဒာပေတွာ တိ ဟာအာဘိမုခံ နမာပေတွာ။ ဒူရေ ဝန္ဒန္တောပိ ဟိ ဟာဒေ ဝန္ဒတီတိ ဝုစ္စတီတိ။ **ဥပဇ္ဈာယေန တ**တိ ဧတ္ထ ယဿ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှာတိ, အယံ **ဥပဇ္ဈာယော** ။ ယံ အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနယနတ္ထာယ အာစရိယံ ကတွာ နိဿာယတေန္တိ, အယံ **အာစရိယော**။ သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော သယမေဝ သဗ္ဗံ သိက္ခာပေတိ, အညမ္ပိ န နိဿာယတေတိ, ဥပဇ္ဈာယောဝဿ အာစရိယောပိ ဟောတိ။ ယထာ ဥပသမ္ပဒာကာလေ သယမေဝ ကမ္မတစံ တစေန္တော ဥပဇ္ဈာယော၀ ကမ္မတစာစရိယောပိ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

အနုညာတဥပသမ္ပဒာ တိ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မေန အနုညာတဥပသမ္ပဒာ။ **ဌာနကရဏသမ္ပဒ** န္တိ ဧတ္ထ ဥရအာဒီနိ ဌာနာနိ, သံဝုတာဒီနိ ကရဏာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အနုနာသိကန္တံ ကတွာ အနကာလေ အန္တရာဝိစ္ဆေဒံ အကတွာ ဒါတဗ္ဗာနီတိ ဒဿေတုံ **"ဧကသမ္ဗန္ဓာနိ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ** တိ မ-ကာရန္တံ ကတွာ အနုသမယေ ဝိစ္ဆေဒံ ကတွာ။

၁၄၈. သဗ္ဗမဿ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗ န္တိ ဒသသိက္ခာပဒဝိနိမုတ္တံ ပရာမာသာပရာမာသာဒိဘေဒံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ **အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗော** တိ ဣမိနာ "သေခိယဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒိအာဘိသမာစာရိကသီလမနေန ပူရေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စ ကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏေ, အကတ္တဗ္ဗဿ စ ကရဏေ ဒဏ္ဍကမ္မာရဟော ဟောတီ"တိ ဒီပေတီတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၄) ဝုတ္တံ။ အနုနာသိကန္တံ ကတွာ အနကာလေ အန္တရာဝိစ္ဆေဒအေ န ကာတဗ္ဗောတိ အာဟ **"ဧကသမ္ဗန္ဓာနိ"** တိ။ **အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗော** တိ ဣမိနာ သေခိယဝတ္တက္ခန္ဓကဝတ္တေသု, အညေသု စ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒိလောကဝဇ္ဇသိက္ခာပဒေသု စ သာမဏေရေဟိ ဝတ္တိတဗ္ဗံ, တတ္ထ အဝတ္တမာနော အလဇ္ဇီ ဒဏ္ဍကမ္မာရဟော စ ဟောတီတိ ဒဿေတီတိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၄)။

ဥရာဒီနိ **ဌာနာနိ** နာမ, သံဝုတာဒီနိ **ကရဏာနိ** နာမ။ အနုနာသိကန္တံ ကတွာ ဧကသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ အနကာလေ အန္တရာ အဋ္ဌတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ အနကာလေပိ ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနေ ဧဝ ဝိစ္ဆေဒအေ, အညတ္ထ န ဝဋ္ဋတီတိ လိခိတံ, အနုနာသိကန္တေ ဒီယမာနေ ခလိတွာ "ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ"တိ မ-ကာရေန မိဿီဘူတေ ခေတ္တေ ဩတိဏ္ဏ ဏတ္တာ ဝဋ္ဋတီတိ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ။ မိဿံ ကတွာ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ဝစနကာလေ ပန အနုနာသိကဌာနေ ဝိစ္ဆေဒံ အကတွာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ **ဓမ္မသိရိတ္ထေရော** ။ "ဧဝံ ကမ္မတစာယမ္ပီ"တိ ဝုတ္တံ။ **ဥဘတောသုဒ္ဓိယာဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ မဟာထေရော ပတိတဒန္တာဒိကာရဏတာယ အစတုရဿံ ကတွာ ဝဒတိ, ဗျတ္တသာမဏေရော သမီပေ ဌိတော ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ ဗျတ္တံ ဝဒာပေတိ, မဟာထေရေန အဝုတ္တံ ဝဒာပေတီတိ န ဝဋ္ဋတိ။ ကမ္မတစာယ ဣတရော ဘိက္ခု ဧဝ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီတိ။ သင်္ဃော ဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, န ပုဂ္ဂလောတိ။ န, နာနာသီမပဝတ္တကမ္မတစာသာမညန ယေန ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗတ္တာ။ အထ ထေရေန စတုရဿံ ဝုတ္တံ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တံ သာမဏေရော သယံ ဝတွာ ဝဒာပေတိ, ဥဘတောသုဒ္ဓိ ဧဝ ဟောတိ ထေရေန ဝုတ္တဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ "ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တော အသာဓာရဏေ ဗုဒ္ဓဂုဏံ, ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တော နိဗ္ဗာနံ, သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တော သေက္ခဓမ္မံ အသေက္ခဓမ္မဥ္စ သရဏံ ဂစ္ဆတီ"တိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏဝသေန ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ အညထာ သရဏတ္တယသင်္ကရအေသော။ **သဗ္ဗမဿ ကပ္ပိယာကပ္ပိယ**န္တိ ဒသသိက္ခာပဒဝိနိမုတ္တံ ပရာမာသာပရာမာသာဒိဘေဒံ။ **"အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗ**

ဘော”တိ ဝစနတော သေခိယဉပဇ္ဈာယဝတ္တာဒိအာဘိသမာစာရိကသီလမနေန ပူရေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စာရိတ္တသ္သ အက ရဏေ, တရိတ္တသ္သ ကရဏေ ဒုက္ကဋကမ္မာရပေဟာ ဟောတိ''တိ ဒီပေတီတိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၄) အာဂတော။

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သာမဏေရာနံ ဒသ သိက္ခာပဒါနိ တိအာဒီသု သိက္ခိတဗ္ဗာနိ ပဒါနိ **သိက္ခာပဒါနိ,** သိက္ခာကော ဋ္ဌာသာတိ အတ္ထော။ သိက္ခာယ တ ပဒါနိ **သိက္ခာပဒါနိ,** အဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာသိက္ခာနံ အဓိဂမုပာယောတိ အတ္ ထော။ အတ္ထတော ပန ကာမာဝစရကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိယော, တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ပနေတ္ထ တဂ္ဂ ဟဏေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **ဟဏော**တိ ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, တသ္သ အတိပာတနံ ပဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တိတုံ အဒတ္ တ သတ္တာဒိပိ အတိက္ကမ္မ အဘိဘဝိတ္ဂတ ဟာတနံ **ဟဏာတိပာတော,** ပါဏဝဓောတိ အတ္ထော။ သော ပန အတ္ထ တော ပာဏေ ပါဏသညိနော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဉပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ဝဓကစေတနာဝ, တသ္မာ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ, ဝေရဟေတုတာယ ဝေရသင်္ခါတံ ပါဏာတိပါတာဒိပါပဓမ္မံ မဏာတိ နီဟရတီတိ ဝိရတိ **“ဝေရမဏီ”**တိ ဝုစ္ စတိ။ ဝိရမတိ တောယာတိ တ ''ဝိရမတီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိရုတ္တိနယေန ''ဝေရမဏီ''တိ သမာအနဝိရတိ ဝုတ္တာ။ သေ န ယော သေသေသုပိ။

အဒိန္နသ္သ အာအနံ **အဒိန္နာအနံ,** ထေယ္ယစေတနာ။ **အဗ္ရမှဟစရိယ** န္တိ အသေဋ္ဌစရိယံ, မဂ္ဂေနမဂ္ဂပဋိပတ္တိ သမုဋ္ဌာပိကာ မေထုနစေတနာ။ **မုသာ**တိ အဘူတဝတ္ထုံ, တသ္သ တအော အဘူတံ ဉတ္ တဝ ဘူတတော ဝိညာပနစေတနာ **မု သာတအော**။ ပိဋ္ဌပူဝတဒိနိဗ္ဗတ္တာ သုရာ စေဝ ပုပ္ဖာသတဒိဘေဒံ မေရယဉ္စ **သုရာမေရယံ**။ တဒေဝ မဒနီယဋ္ဌေန မဇ္ဇဉ္စ ဧဝ ပမာဒကာရဏဋ္ဌေန ပမာဒဋ္ဌာနဉ္စ, တံ ယာယ စေတနာယ ပိဝတိ, တသ္သာ ဧဝံ အဓိဝစနံ။

အရုဏုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကာ, အယံ အရိယာနံ ဘောဇနသ္သ ကာလော နာမ, တဒညော **ဝိကာ လော**။ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဋ္ဌေန **ဘောဇန**န္တိ ဣမ သဗ္ဗံ ယာဝကာလိကံ ဝုစ္စတိ, တသ္သ အဇ္ဈောဟရဏံ ဣမ ဉတ္တရပဒလော ပေန ဘောဇနန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ ဝိကာလေ ဘောဇနံ အဇ္ဈောဟရဏံ **ဝိကာလဘောဇနံ,** ဝိကာလေ တယာဝကာလိကသ္သ ဘောဇနံ အဇ္ဈောဟရဏံ **ဝိကာလဘောဇန**န္တိပိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, တံ အတ္ထတော ဝိကာလေ ယာဝကာလိကအ ဇ္ဈောဟရဏစေတနာဝ။

သာသနသ္သ အနနုလောမတ္တာ ဝိသူကံ ပဋာဏီဘူတံ ဒဿနံ **“ဝိသူကဒဿနံ,** နစ္စဂီတာဒိဒဿနသဝနာနဉ္စ ဝ ဝဋ္ဋကယုဒ္ဓဇူတကီဠာဒိသဗ္ဗကီဠာနဉ္စ နာမံ။ **ဒဿန** န္တိ စေတ္ထ ပဉ္စန္နမ္ပိ ဝိညာဏာနံ ယထာသကံ ဝိသယသ္သ အာလောစနသဘာဝတာယ ဒဿနသဒ္ဒေန သင်္ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ သဝနမ္ပိ သင်္ဂဟိတံ။ နစ္စဂီတတဒိတသဒ္ဒေဟိ စေ တ္ထ အတ္တနော နစ္စနဂယနာဒီနိပိ သင်္ဂဟိတာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

မာလာတိ ဗဒ္ဓမဗဒ္ဓံ တ ပုပ္ဖံ, အန္တမသော သုတ္တာဒိမယမ္ပိ အလင်္ကာရတ္ထာယ ပိဠန္ဓိယမာနံ မာလာတ္ ဝေဝ ဝုစ္စတိ။ **ဂန္ဓ**န္တိ တသစုဏ္ဏာဒိဝိလေပနတော အညံ ယံ ကိဉ္စိ ဂန္ဓဇာတံ။ **ဝိလေပန**န္တိ ပိသိတ္ ဂတ ဂဟိတံ ဆဝိရာဂကရဏ ဉ္စေဝ ဂန္ဓဇာတဉ္စ။ **ဓာရဏံ** နာမ ပိဠန္ဓနံ။ **မဏ္ဍနံ** နာမ ဦနဋ္ဌာနပူရဏံ။ ဂန္ဓဝသေန, ဆဝိရာဂဝသေန တ သာဒိယနံ **ဝိဘူသနံ** နာမ, မာလာဒီသု တ ဓာရဏာဒီနိ ယထာက္ကမံ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ တေသံ ဓာရဏာဒီနံ ဌာနံ ကာရဏံ ဝီတိက္ကမစေတနာ။

ဉစ္စာတိ ဉစ္စ-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထော နိပါတော။ **ဉစ္စာသယနံ** ဝုစ္စတိ ပမာဏာတိက္ကန္တံ အာသန္ဒာဒိ။ **မဟာသယ နံ** အကပ္ပိယတ္ထရဏေဟိ အတ္ထတံ သလောဟိတဝိတာနဉ္စ။ ဧတေသု ဟိ အာသနံ သယနဉ္စ ဉစ္စာသယနမဟာသယနသ ဒ္ဒေဟိ ဂဟိတာနိ ဉတ္တရပဒလောပေန။ **ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ** တိ ဧတ္ထ **ရဇတ**သဒ္ဒေန အရမာသကာဒိ သဗ္ဗံ ရူပိယံ သင်္ဂဟိတံ။ မုတ္တာမဏိအာဒယောပေတ္ထ ဓညက္ခေတ္တဝတ္ထာဒယော စ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ပဋိဂ္ဂဟဏာ** -သဒ္ ဒေန ပန ပဋိဂ္ဂါဟာပနသာဒိယနာနိပိ သင်္ဂဟိတာနိ။

၁၄၉. သေနာသနဂ္ဂါဟော စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ တိ ဣမိနာ ဝဿစ္ဆေဒံ ဒဿေတိ။ ဉပသမ္ပန္နာနမ္ပိ ဟာရာဇိက သမာပတ္တိယာ သရဏဂမနာဒိသာမဏေရဘာဝဿပိ ဝိနဿနတော သေနာသနဂ္ဂါဟော စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, သင် ဃလာဘမ္ပိ တေ န လဘန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပုရိမိကာယ ပုန သရဏာနိ ဂဟိတာနီ**တိ သရဏဂဟဏေန သဟ တဒဟေဝသ္ သ ဝဿူပဂမနမ္ပိ ဒဿေတိ။ **ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿာတသိက** န္တိ ဝဿာတသိကလာဘဂ္ဂဟဏဒဿနမတ္တမေဝေ

တံ, တတော ပုရေပိ တ ပစ္ဆာပိ တ ဝဿာတသိကဉ္စ စီဝရမာသေသု သင်္ဃေ ဥပ္ပန္နကာလစီဝရဉ္စ ပုရိမိကာယ ဥပဂန္ တွတ အဝိပန္နသီလော သာမဏေရော လဘတိ ဧဝ။ **သစေ ပစ္ဆိမိကာယ ဂဟိတာနိ** တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပဂမနဉ္စ ဆိန္နဝဿတဉ္စ ဒဿေတိ။ တဿ ဟိ ကာလစီဝရလာဘော န ဟပုဏာတိ, တသ္မာ **“အပလောကေတွတ လာဘော အ တဗ္ဗော”**တိ ဝုတ္တံ။ ဝဿာတသိကလာဘော ပန ယဒိ သေနာသနဿာမိကာ အဃကာ သေနာသနဂုတ္တတ္ထာယ ပစ္ ဆိမိကာယ ဥပဂန္တွတ ဝတ္တံ ကတွတ အတ္တနော သေနာသနေ ဝသန္တဿပိ ဝဿာတသိကံ အတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ, အ နပလောကေတွတပိ အတဗ္ဗောဝ။ ယံ ပန သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၀၈) **“ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿာ တသိကံ လဗ္ဘတီ**တိ ပစ္ဆိမိကာယ ပုန ဝဿံ ဥပဂတတ္တာ လဗ္ဘတီ”တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ဝဿာတသိကေ အဃကာနံ ဣမံ အဓိပ္ပာယံ နိဿာယ ဝုတ္တဥ္စေ, သုန္ဒရံ, သင်္ဃိကံ, ကာလစီဝရမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တဥ္စေ, န ယုဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတ ဗ္ဗံ။

န အဇာနိတွတတိ “သုရာ”တိ အဇာနိတွတ ပိဝတော ဟဏာတိပာတာဝေရမဏိအာဒိသဗ္ဗသီလဘေဒံ သရဏဘေဒဉ္စ န အာပဇ္ဇတိ။ အကုသလံ ပန သုရာပာနာဝေရမဏိသီလဘေဒော စ ဟောတိ မာလာဒိဓာရဏာဒီသု ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဣတ ရာနီ**တိ ဝိကာလဘောဇနာဝေရမဏိအာဒီနိ။ တာနိပိ ဟိ သဥ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမန္တဿ တံ တံ ဘိဇ္ဇတိ ဧဝ, ဣတရီတရေသံ ပန အဘိဇ္ဇနေန နာသနင်္ဂါနိ န ဟောန္တိ။ တေနေဝ **“ဧတေသု ဘိန္နေသူ”** တိ ဘေဒဝစနံ ဝုတ္တံ။

အစ္စယံ ဒေသာပေတဗ္ဗော တိ “အစ္စယော မံ ဘန္တေ အစ္စာဂမာ”တိအာဒိနာ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဒေသာပေတွတ သရဏသီလံ အတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော ဟရာဇိကတ္တာ တေသံ။ တေနာဟ **“လိင်္ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗော”** တိ။ **အယ မေဝ ဟိ နာသနာ ဣဓာဓိပ္ပေတာ**တိ လိင်္ဂနာသနာကာရဏေဟိ ဟဏာတိပာတာဒီဟိ အဝဏ္ဏဘာသနာဒီနံ သဟ ပတိတတ္ တာ ဝုတ္တံ။ နနု စ ကဏ္ဍကသာမဏေရောပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဧဝ, တဿ စ ဟေဋ္ဌာ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာဝ ဝုတ္တာ, ဣဓ ပန မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ လိင်္ဂနာသနာ ဝုစ္စတိ, ကော ဣမေသံ ဘေဒေတိ စောဒနံ မနသိ နိဓာယာဟ **“သဿတုစ္ဆေဒအနဉ္ဉဟိ အညတရဒိဋ္ဌိကော”**တိ။ ဧတ္ထ စာယံ အဓိပ္ပာယော – ယော ဟိ “အတ္တာ ဣဿရော”တိ တ “နိစ္စော ဓုဝေ”တိ အာဒိနာ တ “အတ္တာ ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ ဝိနဿိဿတီ”တိအာဒိနာ တ တိတ္ထိယပရိကပ္ပိတံ ယံ ကိဉ္စိ သဿတုစ္ဆေဒ ဒိဋ္ဌိံ ဒဠှံ ဂဟေတွတ ဝေဟရတိ, တဿ သာ ဟရာဇိကဋ္ဌာနံ ဟောတိ, သော စ လိင်္ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗော။ ယော ပန ဤဒိသံ ဒိဋ္ဌိံ အဂ္ဂဟေတွတ သာသနိကောဝ ဟုတွတ ကေဝလံ ဗုဒ္ဓဝစနာဓိပ္ပာယံ ဝိပရီတတော ဂဟေတွတ ဘိက္ ခူဟိ ဩဝဒိယမာနောပိ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇိတွတ ဝေဟရတိ, တဿ သာ ဒိဋ္ဌိ ဟရာဇိကံ န ဟောတိ, သော ပန ကဏ္ဍကနာ သနာယ ဧဝ နာသေတဗ္ဗောတိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ။ ဣမဿိံ ဌာနေ သာရတ္ထဒီပနိယံ ဒသသိက္ခာပဒတော ပဋ္ဌာယ ဝိတ္ထာရ တော ဝဏ္ဏနာ အာဂတာ, သာ ဟေရာဏဋ္ဌိကာယံ သဗ္ဗသော ဟေတ္ထကံ အာရုဠှာ, တသ္မာ ဣဓ န ဝိတ္ထာရယိမှာ။

၁၅၀. **“အတ္တနော ပရိဝေဏ**န္တိ ဣဒံ ပုဂ္ဂလိကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ အယံ ပနေတ္ထ ဂဏ္ ဌိပဒကာရာနံ အဓိပ္ပာယော – **ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တသေနာသန** န္တိ ဣမိနာ တဿ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တံ သင်္ဃိကသေနာ သနံ ဝုတ္တံ။ **အတ္တနော ပရိဝေဏ**န္တိ ဣမိနာပိ တဿေဝ ပုဂ္ဂလိကသေနာသနံ ဝုတ္တန္တိ။ အယံ ပနေတ္ထ အမှာကံ ခ န္တိ – **ယတ္ထ တ ဝသတိ** တိ ဣမိနာ သင်္ဃိကံ တ ဟောတု ပုဂ္ဂလိကံ တ, တဿ နိဗဒ္ဓဝသနကသေနာသနံ ဝုတ္တံ။ ယ တ္ထ တ ပဋိက္ကမတီတိ ဣမိနာ ပန ယံ အာစရိယုပဇ္ဈာယဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဥပဋ္ဌာနာဒိနိမိတ္တံ နိဗဒ္ဓံ ပဝိသတိ, တံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ပဝိသနဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တဒုဘယံ ဒဿေတုံ **“ဥဘယေနပိ အတ္တနော ပရိဝေဏဉ္စ ဝဿဂ္ ဂေန ပတ္တသေနာသနဉ္စ ဝုတ္တ”**န္တိ အာဟ။ တတ္ထ **အတ္တနော ပရိဝေဏ**န္တိ ဣမိနာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ နိတသန ဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ, **ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တသေနာသန** န္တိ ဣမိနာ ပန တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ, တသ္မာ တဒုဘယမ္ပိ သင်္ဃိကံ တ ဟောတု ပုဂ္ဂလိကံ တ, အာဝရဏံ ကာတဗ္ဗမေဝါတိ။ **မုခဒ္ဒွာရိက**န္တိ မုခဒ္ဒွာရေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတွတ** တိ ဒဏ္ဍကမ္မံ ယောဇေတွတ။ ဒဏ္ဍောန္တိ ဝိနေန္တိ ဧတေနာတိ ဒဏ္ဍော, သောယေဝ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ကမ္မန္တိ ဒဏ္ ဍကမ္မံ, အာဝရဏာဒိ။ **ဒဏ္ဍကမ္မမဿ ကရောထာ** တိ အဿ ဒဏ္ဍကမ္မံ ယောဇေထ အာဏာပေထ။ **ဒဏ္ဍကမ္မ** န္တိ တ နိဂ္ဂဟကမ္မံ, တသ္မာ နိဂ္ဂဟမဿ ကရောထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ ဤဒိသေသု ဌာနေသု။

သေနာသနဂ္ဂါဟော စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ တိ ဣမိနာ ဆိန္နဝဿော ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ **သစေ အာကိဏ္ဏဒေ သောဝ ဟောတိ, အာယတိံ သံဝရေ န တိဋ္ဌတိ, နိက္ကဍ္ဎိတဗ္ဗော**တိ ဧတ္ထ သစေ ယာဝတတိယံ ဝုစ္စမာနော န ဩရမ တိ, သင်္ဃံ အပလောကေတွတ နာသေတဗ္ဗော, ပုန ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစမာနောပိ အပလောကေတွတ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဝဒန္

တိ။ **ပစ္ဆိမိကာယ ဝဍ္ဍာတသိက် လစ္ဆတီ** တိ ပစ္ဆိမိကာယ ပုန ဝဍ္ဍံ ဥပဂတတ္တာ လစ္ဆတိ။ **အပလောကေတ္ဂတလာဘော အတဗ္ဗော**တိ ဆိန္နဝဍ္ဍတာယ ဝုတ္တံ။ **ဣတရာနိ ပဉ္စ သိက္ခာပဒာနီ**တိ ဝိကာလဘောဇနာဒီနိ ပဉ္စ။ **အစ္စယံ ဒေသာပေတဗ္ဗော**တိ "အစ္စယော မံ ဘန္တေ အစ္စာဂမာ"တိအာဒိနာ နယေန ဒေသာပေတဗ္ဗောတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၀၈) ဝုတ္တံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဒ္ဝတ္တိံသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

ဥပသမ္ပဒာဝိနိစ္ဆယကထာ

ဧဝံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဥပသမ္ပဒာဝိနိစ္ဆယော ကထေတဗ္ဗော, ဧဝံ သန္တေပိ အဋ္ဌကထာယံ ဥပသမ္ပဒာဝိနိစ္ဆယကထာ ဟဋ္ဌိဝဏ္ဏနာဝသေနေဝ အာဂတာ, နော ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယဝသေန, ဣမဿ ပန ပကရဏဿ ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယကထာဘူတတ္တာ တမကထေတွာ နိဿယဝိနိစ္ဆယော ဧဝ အာစရိယေန ကထိတော, မယံ ပန ဥပသမ္ပဒာဝိနိစ္ဆယဿ အတိသုခုမတ္တာ အတိဂမ္ဘီရတ္တာ သုဒုလ္လဘတ္တာ သာသနာနုဂ္ဂဟတ္ထံ အာစရိယေန အဝုတ္တမ္ပိ သမန္တပာသာဒိကတော နီဟရိတွာ ဝိမတိဝိနောဒနီအာဒိပ္ပကရဏေသု အာဂတဝိနိစ္ဆယေန အလင်္ကရိတွာ တံ ဝိနိစ္ဆယံ ကထယိဿာမ။

တေန ခော ပန သမယေနာတိ ယေန သမယေန ဘဂဝတာ "န ဘိက္ခဝေ အနုပဇ္ဈာယကော"တိအာဒိသိက္ခာပဒံ အပညတ္တံ ဟောတိ, တေန သမယေန။ **အနုပဇ္ဈာယက** န္တိ ဥပဇ္ဈံ အကဟာပေတွာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဝိရဟိတံ, ဧဝံ ဥပသမ္ပန္နာ နေဝ ဓမ္မတော န အာမိသတော သင်္ဂဟံ လဘန္တိ, တေ ပရိဟာယန္တိယေဝ, န ဝဍ္ဎန္တိ။ **န ဘိက္ခဝေ အနုပဇ္ဈာယကော**တိ ဥပဇ္ဈံ အကဟာပေတွာ နိရုပဇ္ဈာယကော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, **ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ သိက္ခာပဒပညတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ ဥပသမ္ပာဒေန္တဿ အာပတ္တိ ဟောတိ, ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတိ။ ကေစိ "ကုပ္ပတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ "သင်္ဃေန ဥပဇ္ဈာယေနာ"တိအာဒီသုပိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကုပဇ္ဈာယပရိယောသာနေသု ဧသေဝ နယော။

အပတ္တကာ ဟတ္ထေသု ပိဏ္ဍာယ စရန္တီ တိ ယော ဟတ္ထေသု ပိဏ္ဍော လဗ္ဘတိ, တဒတ္ထာယ စရန္တိ။ **သေယျထာပိ တိတ္ထိယာ**တိ ယထာ အာဇီဝကနာမကာ တိတ္ထိယာ။ သူပဗျဉ္ဇနေဟိ မိဿေတွာ ဟတ္ထေသု ဌပိတပိဏ္ဍမေဝ ဟိ တေ ဘုဉ္ဇန္တိ။ **အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ** တိ ဧဝံ ဥပသမ္ပာဒေန္တဿေဝ အာပတ္တိ ဟောတိ, ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတိ, အစီဝရကာဒိဝတ္ထူသုပိ ဧသေဝ နယော။

ယာစိတကေနာတိ "ယာဝ ဥပသမ္ပဒံ ကရောမ, တာဝ ဒေထာ"တိ ယာစိတွာ ဂဟိတေန, တာဝကာလိကေနာတိ အတ္ထော။ ဤဒိသေန ဟိ ပတ္တေန ဝါ စီဝရေန ဝါ ပတ္တစီဝရေန ဝါ ဥပသမ္ပာဒေန္တဿေဝ အာပတ္တိ ဟောတိ, ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတိ, တသ္မာ ပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရောဝ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော။ သစေ တဿ နတ္ထိ, အာစရိယုပဇ္ဈာယာ စဿ အတ္တနော ဟောန္တိ, အညေ ဝါ ဘိက္ခူ, နိရပေက္ခေဟိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အဓိဋ္ဌာနုပဂံ ပတ္တစီဝရံ ဒာတဗ္ဗံ။

ကေတ္တေနပိ အနုဿာဝေတု န္တိ "မဟာကဿပဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော"တိ ဧဝံ ကေတ္တံ ဝတွာ အနုဿာဝေတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **ဒွေဝ ဧကာနုဿာဝနေ** တိ ဒွေ ဧကတော အနုဿာဝနေ, ဧကေန ဧကဿ, အညေန ဣတရဿာတိ ဧဝံ ဒ္ဝီဟိ ဝါ အာစရိယေဟိ ဧကေန ဝါ ဧကက္ခဏေ ကမ္မဝါစံ အနုဿာဝေန္တေဟိ ဥပသမ္ပာဒေတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **ဒွေဝ တယော ဧကာနုဿာဝနေ ကာတုံ, တဉ္စ ခော ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေနာ** တိ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဧဝံ ပုရိမနယေနေဝ ဧကတော အနုဿာဝနေ ကာတုံ အနုဇာနာမိ, တဉ္စ ခော အနုဿာဝနကိရိယံ ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေန အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ တသ္မာ ဧကေန အာစရိယေန ဒွေဝ တ တယော တ အနုဿာဝေတဗ္ဗာ။ ဒ္ဝီဟိ ဝါ တီဟိ ဝါ အာစရိယေဟိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဧကေန ဧကဿာတိ ဧဝံ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ ဒွေဝ တိဿော ဝါ ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ

ဗာ။ သစေ ပန နာနာစရိယာ နာနုပဇ္ဈာယာ ဟောန္တိ, တိဿတ္ထေရော သုမနတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ, သုမနတ္ထေရော တိဿတ္ထေရဿ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အနုဿာဝေတိ, အညမညဉ္စ ဂဏပူရကာ ဟောန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ သစေ နာနုပဇ္ဈာယာ ဟောန္တိ, ဧကော အာစရိယော ဟောတိ, “န တွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေနာ”တိ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ န ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဟိ ဧသ ပဋိက္ခေပေါ။

ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပေတဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ ဥပဇ္ဈာ, တံ **ဥပဇ္ဈံ** “ဥပဇ္ဈာယော မေ, ဘန္တေ, ဟောဟီ”တိ ဧဝံ ဝဒာပေတွာ ဂါဟာပေတဗ္ဗော။ **ဝိတ္ထာယန္တီ** တိ ဝိတ္ထဒ္ဓဂတ္တာ ဟောန္တိ။ **ယံ ဇာတန္တိ** ယံ တဝ သရီရေ ဇာတံ နိဗ္ဗတ္တံ ဝိဇ္ဇမာနံ, တံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ပုစ္ဆန္တေ သန္တံ အတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိအာဒိ။ **ဥလ္လုမ္ပတု မန္တိ** ဥဒ္ဓရတု မံ။

တာဝဒေဝာတိ ဥပသမ္ပန္နသမနန္တရမေဝ။ **ဆာယာ မေတဗ္ဗာ** တိ ဧကပေါရိသာ ဝါ ဒွိပေါရိသာ ဝါတိ ဆာယာ မေတဗ္ဗာ။ **ဥတုပ္ပမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ “ဝဿာနော ဟေမန္တော ဂိမှော”တိ ဥတုပ္ပမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ ဥတုယေဝ ဥတုပ္ပမာဏံ။ သစေ ဝဿာနာဒယော အပရိပုဏ္ဏာ ဟောန္တိ, ယတ္တကေဟိ ဒိဝသေဟိ ယဿ ယော ဥတု အပရိပုဏ္ဏော, တေ ဒိဝသေ သလ္လက္ခေတွာ သော ဒိဝသဘာဂေါ အာစိက္ခိတဗ္ဗော။ အထ ဝါ “အယံ နာမ ဥတု, သော စ ခေါ ပရိပုဏ္ဏော အပရိပုဏ္ဏော ဝါ”တိ ဧဝံ ဥတုပ္ပမာဏံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ, “ပုဗ္ဗဏှော ဝါ သာယန္ဟော ဝါ”တိ ဧဝံ **ဒိဝသဘာဂေါ အာစိက္ခိတဗ္ဗော။ သင်္ဂီတီ** တိ ဣဒမေဝ သဗ္ဗံ ဧကတော ကတွာ “တွံ ကိံ လဘသိ, ကာ တေ ဆာယာ, ကိံ ဥတုပ္ပမာဏံ, ကော ဒိဝသဘာဂေါ”တိ ပုဋ္ဌော “ဣဒံ နာမ လဘာမိ ဝဿံ ဝါ ဟေမန္တံ ဝါ ဂိမှံ ဝါ, အယံ မေ ဆာယာ, ဣဒံ ဥတုပ္ပမာဏံ, အယံ ဒိဝသဘာဂေါတိ ဝဒေယျာသီ”တိ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။

ဩဟာယာတိ ဆဍ္ဍေတွာ။ **ဒုတိယံ အာတု** န္တိ ဥပသမ္ပဒမာဠကတော ပရိဝေဏံ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုတိယကံ အာတုံ အနုဇာနာမိ, စတ္တာရိ စ အကရဏီယာနိ အာစိက္ခိတုန္တိ အတ္ထော။ **ပဏ္ဍုပလာသော** တိ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော ပတ္တော။ **ဗန္ဓနာ ပဝုတ္တော**တိ ဝဏ္ဋတော ပတိတော။ **အဘဗ္ဗော ဟရိတတ္တာယာ** တိ ပုန ဟရိတော ဘဝိတုံ အဘဗ္ဗော။ **ပုထုသိလာ** တိ မဟာသိလာ။ အယံ သမန္တပါသာဒိကတော နီဟရိတွာ အာဘတော ဥပသမ္ပဒာဝိနိစ္ဆယော။

အနုပဇ္ဈာယာဒိဝတ္ထူသု **သိက္ခာပဒံ အပညတ္တ** န္တိ “န အနုပဇ္ဈာယကော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၁၁၇) ဣဒမေဝ ပညာပိယမာနံ သိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတီ** တိ ဣဒံ ဥပဇ္ဈာယာဘာဝေပိ “ဣတ္ထန္နာမဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော ဣတ္ထန္နာမေန ဥပဇ္ဈာယေနာ”တိ မတဿ ဝါ ဝိဗ္ဘန္တဿ ဝါ ပုရာဏဥပဇ္ဈာယဿ, အညဿ ဝါ ယဿ ကဿစိ အဝိဇ္ဇမာနဿပိ နာမေန သဗ္ဗတ္ထ ဥပဇ္ဈာယကိတ္တနဿ ကတတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ ဥပဇ္ဈာယကိတ္တနံ န ကရေယျ, “ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတီ”တိ ဝုတ္တကမ္မဝိပတ္တိ ဧဝ သိယာ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၁၇) “အနုပဇ္ဈာယက”န္တိ ဝုတ္တံ, အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၇) အဿ “ဥပဇ္ဈာယံ အကိတ္တေတွာ”တိ အဝတွာ “ဥပဇ္ဈာယံ အဂါဟာပေတွာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဝိရဟိတံ” ဣစ္စေဝ အတ္ထော ဝုတ္တော။ ဟဋ္ဌိယံ **သင်္ဃေန ဥပဇ္ဈာယေနာ** တိ “အယံ ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော, ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတိ သင်္ဃေန ဥပဇ္ဈာယေနာ”တိ ဧဝံ ကမ္မဝါစာယ သင်္ဃမေဝ ဥပဇ္ဈာယံ ကိတ္တေတွာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ **ဂဏေန ဥပဇ္ဈာယေနာ** တိ ဧတ္ထာပိ “အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဂဏဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော”တိအာဒိနာ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ကမ္မံ န ကုပ္ပတိ ဧဝ ဒုက္ကဋဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ, အညထာ “သော စ ပုဂ္ဂလော အနုပသမ္ပန္နော”တိ ဝဒေယျ။ တေနာဟ **“သင်္ဃေနာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ ပဏ္ဍကာဒိဥပဇ္ဈာယေဟိ ကရိယမာနေသု ကမ္မေသု ပဏ္ဍကာဒိကေ ဝိနာဝ ယဒိ ပဉ္စဝဂ္ဂါဒိဂဏော ပူရတိ, ကမ္မံ န ကုပ္ပတိ, ဣတရထာ ကုပ္ပတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပတ္တစီဝရဝတ္ထူသုပိ ပတ္တစီဝရာနံ အဘာဝေပိ “ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ”န္တိ ကမ္မဝါစာယ သာဝိတတ္တာ ကမ္မကောပံ အဝတွာ ဒုက္ကဋမေဝ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ သာဝနာယ ဟာပနတော ကမ္မကောပေါ ဧဝ သိယာ။ ကေစိ ပန “ပဌမံ အနုညာတကမ္မဝါစာယံ ဥပသမ္ပန္နာ ဝိယ ဣဒါနိပိ ‘ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ’န္တိ အဝတွာ ကမ္မဝါစာယ ဥပသမ္ပန္နာပိ သူပသမ္ပန္နာ ဧဝ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ အနုညာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အပရာမသနံ သာဝနာယ ဟာပနဝိပတ္တိ ဧဝ ဟောတိ “ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတီ”တိ ပဒဿ ဟာပနေ ဝိယ ။ တမ္ပိ ဟိ ပစ္ဆာ

အနုညာတံ, “သင်္ဃံ, ဘန္တေ, ဥပသမ္ပဒံ ယာစာမီ”တိအာဒိတဉ္ဇေန အယာစေတွာ တမ္ပိ ဥပသမ္ပာဒေန္တော “အယံ ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတီ”တိ ဝတွာဝ ယဒိ ကမ္မဝါစံ ကရောတိ, ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ။ နော စေ, ဝိပန္နံ။ သဗ္ဗပစ္ဆာ ဟိ အနုညာတကမ္မဝါစတော ကိဉ္စိပိ ပရိဟာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သာဝနာယ ဟာပနမေဝ ဟောတိ, အညေ ဝါ ဘိက္ခူ အတုကာမာ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော, အယမေတ္ထ ဝိမတိဝိနောဒနိယာ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၁၇) အာဘတော ဝိနိစ္ဆယော။ သာရတ္ထဒီပနီဝိနိစ္ဆယော ပန ဣမေဝ အန္တောဂဓော ဟောတိ အပ္ပတရတ္တာ အဝိသေသတ္တာ စ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၁၇) ပန “ကေစိ ကုပ္ပတီတိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ ယံ ဝုတ္တံ, တံ “ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယဉ္စေ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ, ဘိက္ခုနိပဉ္စမော ကမ္မံ ကရေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ”န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၉၀) နယေန ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကာနံ ဂဏပူရဏဘာဝေ ဧဝ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ, န သဗ္ဗန္တိ ကတွာ သုဝုတ္တံ, ဣတရထာ “ပဏ္ဍကုပဇ္ဈာယေန ကမ္မံ ကရေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ”န္တိအာဒိကာယ ပါဠိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာ။ ယထာ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရဿ ဥပသမ္ပာဒနကာလေ ကမ္မဝါစာယံ “ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ”န္တိ အသန္တံ ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ဥပသမ္ပဒာယ ကတာယ တသ္မိံ အသန္တေပိ ဥပသမ္ပဒာ ရုဟတိ, ဧဝံ “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မတော ဓမ္မရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော”တိ အဝတ္ထုံ ပဏ္ဍကုပဇ္ဈာယာဒိံ, အသန္တံ ဝါ ဝတ္ထုံ ကိတ္တေတွာ ကတာယပိ ဂဏပူရကာနမတ္ထိတာယ ဥပသမ္ပဒာ ရုဟတေဝ။ “န, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍကုပဇ္ဈာယေန ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, သော စ ပုဂ္ဂလော အနုပသမ္ပန္နော”တိအာဒိဝစနဿ အဘာဝတော အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါဝ ဟောတိ။ န ဟိ ဗုဒ္ဓါ ဝတ္တဗ္ဗယုတ္တံ န ဝဒန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ “ယော ပန ဘိက္ခု ဇာနံ ဦနဝီသတိဝဿံ ။ပေ။ သော စ ပုဂ္ဂလော အနုပသမ္ပန္နော”တိအာဒိ (ပါစိ. ၄၀၃)။ တထာ “ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၇၁) ဝစနတော ထေယျသံဝါသကာဒိအာစရိယေဟိ အနုဿာဝနာယ ကတာယ ဥပသမ္ပဒာ န ရုဟတိ တေသံ အဘိက္ခုတ္တာတိ ဝစနမ္ပိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

ကိဉ္စ ဘိယျော – “ဣမာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိပဇ္ဇန္တီ”တိအာဒိနာ (ပရိ. ၄၈၂) နယေန ကမ္မာနံ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိယာ ကထိယမာနာယ “သတ္တဟိ အာကာရေဟိ ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ ဝတ္ထုတော ဝါ ဉတ္တိတော ဝါ အနုဿာဝနတော ဝါ သီမတော ဝါ ပရိသတော ဝါ ဥပဇ္ဈာယတော ဝါ အာစရိယတော ဝါ”တိ အကထိတတ္တာ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ “ပရိသတော ဝါ”တိ ဝစနေန အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝါ သင်္ဂဟော ကတောတိ စေ? န, “ဒွါဒသဟိ အာကာရေဟိ ပရိသတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တီ”တိ ဧတဿ ဝိဘင်္ဂေ ဧတေသမနာမဋ္ဌတ္တာ, အယမတ္ထော ယသ္မာ တတ္ထ တတ္ထ သရူပေန ဝုတ္တပါဠိဝသေနေဝ သက္ကာ ဇာနိတုံ, တသ္မာ နယမုခံ ဒဿေတွာ သံခိတ္တောတိ အယမဿ ယုတ္တိဂဝေသနာတိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထိဒံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – အနုပဇ္ဈာယကံ ဥပသမ္ပာဒေန္တာ တေ ဘိက္ခူ ယထာဝုတ္တနယေန အဘူတံ ဝတ္ထုံ ကိတ္တယိံသု, ဥဒါဟု မုသာဝါဒဘယာ တာနေဝ ပဒါနိ န သာဝေသုန္တိ။ ကိဉ္စေတ္ထ – ယဒိ တာဝ ဥပဇ္ဈာယာဘာဝတော န သာဝေသုံ, “ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတီ”တိ ဝုတ္တဝိပတ္တိပ္ပသင်္ဂေါ ဟောတိ, အထ သာဝေသုံ, မုသာဝါဒော နေသံ ဘဝတီတိ? ဝုစ္စတေ – သာဝေသုံယေဝ ယထာဝုတ္တဝိပတ္တိပ္ပသင်္ဂဘယာ, “ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ စ။ န, မုသာဝါဒဿ အသမ္ဘဝတော, မုသာဝါဒေနပိ ကမ္မသမ္ဘဝတော စ။ န ဟိ သက္ကာ မုသာဝါဒေန ကမ္မဝိပတ္တိသမ္ပတ္တိံ ကာတုန္တိ။ တသ္မာ “အနုပဇ္ဈာယကံ ဥပသမ္ပာဒေန္တီ”တိ ဝစနဿ စ ဥဘယဒေါသဝိနိမုတ္တော အတ္ထော ပရိယေသိတဗ္ဗော။

အယမေတ္ထ ယုတ္တိ – ယထာ ပုဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒုပဇ္ဈာယေသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏက္ကမေန အဂ္ဂဟိတတ္တာ “တေန ခေါ ပန သမယေန ဘိက္ခူ အနုပဇ္ဈာယက”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တထာ ဣဓာပိ ဥပဇ္ဈာယဿ ဝိဇ္ဇမာနဿေဝ သတော အဂ္ဂဟိတတ္တာ “အနုပဇ္ဈာယကံ ဥပသမ္ပာဒေန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ ကမ္မဝါစာစရိယေန ပန “ဂဟိတော တေန ဥပဇ္ဈာယော”တိ သညာယ ဥပဇ္ဈာယံ ကိတ္တေတွာ ကမ္မဝါစံ သာဝေတဗ္ဗံ။ ကေနစိ ဝါ ကာရဏေန ကာယသာမဂ္ဂိံ အဒေန္တဿ ဥပဇ္ဈာယဿ ဆန္ဒံ ဂဟေတွာ ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ, ဥပဇ္ဈာယော ဝါ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခဿ ဥပဇ္ဈံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ဥပသမ္ပန္နေ တသ္မိံ တာဒိသေ ဝတ္ထုသ္မိံ သမနုယုဉ္ဇိယမာနော ဝါ အသမနုယုဉ္ဇိယမာနော ဝါ ဥပဇ္ဈာယဒါနတော ပုဗ္ဗေ ဧဝ သာမဏေရော ပဋိဇာနာတိ, သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော ဝါ အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္န

ကော တ ပဋိဇာနာတိ, ဆန္ဒဟာရကာဒယော ဝိယ ဥပဇ္ဈာယော တ အညသိမာဂတော ဟောတိ။ ကမ္မဝါစာ ရုဟတီတိ ဝတ္တ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ဝိနယဓရပဉ္စမေန ဂဏေန ဥပသမ္ပဒ"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ကေစိ "ဝိနယဓရပဉ္စမေန ဥပဇ္ဈာယေန သန္နိဟိတေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တီတိ ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ ဝုတ္တံ။ သော စ ဟ ဌော အပ္ပမာဏော မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု တသ္သ ဝစနသ္သာဘာဝတော။ အသန္နိဟိတေပိ ဥပဇ္ဈာယေ ကမ္မဝါစာ ရုဟ တီတိ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? န။ ကသ္မာ? ကမ္မသမ္ပတ္တိယံ "ပုဂ္ဂလံ ပရာမသတီ"တိ ဝုတ္တဟဌာနေ နော ပမာဏံ။ န ဟိ တတ္ထ အသန္နိဟိတော ဥပဇ္ဈာယသင်္ခာတော ပုဂ္ဂလော ပရာမသနံ အရဟတိ, တသ္မာ တတ္ထ သင်္ဃပရာမသနံ ဝိယ ပုဂ္ဂလပရာမသနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သင်္ဃေန ဂဏေန ဥပဇ္ဈာယေန ဥပသမ္ပဒါဒေန္တိ တေသံ အတ္ထတော ပုဂ္ဂလတ္တာ, ပဏ္ဍကာဒိဥပဇ္ဈာယေန ဥပသမ္ပဒါဒေန္တိ ဥပသမ္ပဒါနကာလေ အဝိဒိတတ္တာတိ ဟေရာဏာ။

အပတ္တစီဝရံ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ တိ ကမ္မဝါစာစရိယော "ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ"န္တိ သညာယ, ကေဝလံ အ တ္တသမ္ပတ္တိ အနုပေက္ခိတ္ဂတ သန္တပဒနီဟာရေန တ "ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ"န္တိ ကမ္မဝါစံ သာဝေတိ။ ယထာ တေရဟိ မတဝိပ္ပဝုတ္တမာတာပိတိကောပိ "အနုညာတောသိ မာတာပိတူဟီ"တိ ပုဌော "အာမ ဘန္တေ"တိ ဝဒ တိ, ကိံ ဗဟုနာ? အယံ ပနေတ္ထ သာရော – "တသ္မိံ သမယေ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိပဇ္ဇန္တီ"တိ လက္ ခဏဿ န တာဝ ပညတ္တတ္တာ အနုပဇ္ဈာယကာဒီ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ။ ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂလာနံ အဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကုပဇ္ ဈာယာဒိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ, တေရသန္တရာယပုစ္ဆာယ အဒဿနတ္တာ အပတ္တစီဝရကံ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ, "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန ဥပသမ္ပာဒေတု"န္တိ (မဟာဝ. ၆၉) ဧဝံ သဗ္ဗပဌမံ အနုညာတာယ ကမ္မဝါစာယ "ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ"န္တိ အဝစနမေတ္ထ သာဓကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဥ္ဟိ ဝစနံ အနုက္ကမေနာနုညာတန္တိ။

ဣဒံ တာဝ သဗ္ဗထာ ဟောတု, "မူဂံ ပဗ္ဗာဇေန္တိ ဗဓိရံ ပဗ္ဗာဇေန္တီ"တိ ဣဒံ ကထံ သမ္ဘဝိတုမရဟတိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဣမေဟိ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇ"န္တိအာဒိနာ အနုညာတတ္တာတိ? ဝုစ္စတေ – "ဧဝဥ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ, ဧဝံ ဝဒေဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗော။ပေ.။ တတိယမ္ပိ သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ"တိ ဧတ္ထ "ဧဝံ ဝဒေဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗော"တိ ဣမဿ ဝစနဿ မိစ္ဆာ အတ္ထံ ဂဟေတွ္ဂတ မူဂံ ပဗ္ဗာဇေသုံ။ "ဧဝံ ဝဒေ ဟီ"တိ တံ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ အာဏာပေတွ္ဂတ သယံ ဥပဇ္ဈာယေန ဝတ္တဗ္ဗော "တတိယမ္ပိ သင်္ဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာ မီ"တိ, သော ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခာ တထာ အာဏတ္တော ဥပဇ္ဈာယဝစနဿ အနု အနု ဝဒတု တ မာ တ, တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝတ "ကာယေန ဝိညာပေတိ, ဝါစာယ ဝိညာပေတိ, ကာယေန ဝါစာယ ဝိညာပေတိ, ဂဟိတော ဟောတိ ဥပဇ္ဈာယော။ ဒိန္နော ဟောတိ ဆန္ဒော, ဒိန္နာ ဟောတိ ပါရိသုဒ္ဓိ, ဒိန္နာ ဟောတိ ပဝါရဏာ"တိ ဝဒတိ ။ တဒနုမာနေန တ ကာယေန တေန ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခေန ဝိညတ္တံ ဟောတိ သရဏဂမနန္တိ တ လောကေပိ ကာယေန ဝိညာပေန္တော ဧဝံ ဝဒတီတိ ဝုစ္ စတိ, တံ ပရိယာယံ ဂဟေတွ္ဂတ မူဂံ ပဗ္ဗာဇေန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟေရာဏဂဏ္ဌိပဒေ "မူဂံ ကထံ ပဗ္ဗာဇေန္တီတိ ပုစ္ဆိ ကတ္ဂတ တဿ ကာယပသာဒသမ္ဘဝတော ကာယေန ပဟာရံ ဒတ္ဂတ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ ဝိညာပေတ္ဂတ ပဗ္ဗာဇေသု"န္တိ ဝုတ္တံ။ ကိံ ဗဟုနာ?

အယံ ပနေတ္ထ သာရော – ယထာ ပုဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိကာရေ ဝတ္တမာနေ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတ္ဂတ "ပဏ္ဍ ကော, ဘိက္ခဝေ, အနုပသမ္ပန္နော န ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော"တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၀၉) နယေန ဥပသမ္ပဒဝသေနေဝ အဘိလာပေ ကတော။ ထေယျသံဝါသကပဒေ အသမ္ဘဝတော ကိဉ္စာပိ သော န ကတော, ပဗ္ဗဇ္ဇာဝ တတ္ထ ကတာ, သဗ္ဗတ္ထ ပန ဥပသမ္ပဒာဘိလာပေန အဓိပ္ပေတာ တဒနုဘာဝတော ဥပသမ္ပဒာယ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ တရိတာယ ဥပသမ္ပဒာ တရိတာ ဟောတီတိ ကတ္ဂတ, တထာ ဣဓ ဥပသမ္ပဒာဓိကာရေ ဝတ္တမာနေ ဥပသမ္ပဒာဘိလာပံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတ္ဂတ ဥပသမ္ ပဒမေဝ သန္ဓာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေ ကတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကာမံ သော န ကတ္တဗ္ဗော, မူဂပဒေ အသမ္ဘဝတော တဿ ဝသေန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဥပသမ္ပဒာဘိလာပေဝ ကတ္တဗ္ဗော ဝိယ ဒိဿတိ, တထာပိ တဿေဝ မူဂပဒ ဿ ဝသေန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေဝ ကတော မိစ္ဆာဂဟဏနိဝါရဏတ္ထံ။ ကထံ? "မူဂေ, ဘိက္ခဝေ, အပတ္တော သြသာရဏံ, တဉ္စေ သင်္ဃော သြသာရေတိ, သောသာရိတော"တိ (မဟာဝ. ၃၉၆) ဝစနတော ဟိ မူဂေ ဥပ သမ္ပန္နော ဟောတီတိ သိဒ္ဓံ, သော ကေဝလံ ဥပသမ္ပန္နောဝ ဟောတိ, န ပန ပဗ္ဗဇိတော တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အသမ္ ဘဝတောတိ မိစ္ဆာဂဟော ဟောတိ, တံ ပရိဝဇ္ဇာပေတ္ဂတ ယော ဥပသမ္ပန္နော, သော ပဗ္ဗဇိတောဝ ဟောတိ။ ပဗ္ဗဇိ တော ပန အတ္ထိ ကောစိ ဥပသမ္ပန္နော, အတ္ထိ ကောစိ အနုပသမ္ပန္နောတိ ဣမံ သမ္မာဂဟံ ဥပ္ပာဒေတိ ဘဂဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ တေသံ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒီနံ ပဗ္ဗဇိတာနံ သုပဗ္ဗဇိတဘာဝဒီပနတ္ထံ, ပဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝသင်္ကာနိတရဏတ္ထဉ္စေ
တ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေါ ကတော။ ကထံ? “န, ဘိက္ခဝေ, ဟတ္ထစ္ဆိန္နော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော”တိအာဒိနာ (မဟာဝ.
၁၁၉) ပဋိက္ခေပေန, “ပဗ္ဗဇိတာ သုပဗ္ဗဇိတာ”တိ ဝုတ္တဌာနာဘာဝေန စ တေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝသင်္ကာ ဘဝေယျ,
ယထာ ပသင်္ကာ ဘဝေ, တထာ ပသင်္ကံ ဌပေယျ။ ခန္ဓကေ ဥပသမ္ပဒံ သန္ဓာယ “ဟတ္ထစ္ဆိန္နော, ဘိက္ခဝေ, အပ
တ္တော ဩသာရဏံ, တဉ္စေ သင်္ဃော ဩသာရေတိ, သောသာရိတော”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၉၆) နယေန ဘဂဝတ နိတရေ
တိ။ တေနေဝ နယေန ပဗ္ဗဇိတာ ပနေတေ သဗ္ဗေပိ သုပဗ္ဗဇိတာ ဧတေတိ ဒီပေတိ။ အညထာ သဗ္ဗေပေတေ ဥပသမ္ပန္နာ
ဝ ဟောန္တိ, န ပဗ္ဗဇိတာတိ အယမနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂေါ အာပဇ္ဇတိ။ ကထံ? “ဟတ္ထစ္ဆိန္နော, ဘိက္ခဝေ, န ပဗ္ဗာဇေတဗ္
ဗော, ပဗ္ဗဇိတော နာသေတဗ္ဗော”တိ တ “န, ဘိက္ခဝေ, ဟတ္ထစ္ဆိန္နော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ယော ပဗ္ဗာဇေယျ, အာ
ပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, သော စ အပဗ္ဗဇိတော”တိ (မဟာဝ. ၁၁၉) တ တန္တိယာ ဌပိတာယ စမ္မေယျကက္ခန္ဓကေ
“သောသာရိတော”တိ ဝုတ္တတ္တာ ကေဝလံ “ဣမေ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒယော ဥပသမ္ပန္နာဝ ဟောန္တိ, န ပဗ္ဗဇိတာ”တိ
တ “ဥပသမ္ပန္နာပိ စေ ပဗ္ဗဇိတာ, နာသေတဗ္ဗာ”တိ တ အနိဋ္ဌကောဋ္ဌာသော အာပဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒံ ပနေတ္ထ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – “သော စ အပဗ္ဗဇိတော”တိ ဝစနာဘာဝတော မူဂဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာသိဒ္ဓိပသင်္ဂတော ပ
ဗ္ဗဇ္ဇာပိ ကေတောသုဒ္ဓိယာ ဟောတီတိ အယမနိဋ္ဌကောဋ္ဌာသော ကထံ နာပဇ္ဇတီတိ? ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေန ဥပသမ္ပ
အာ ဣဓာဓိပ္ပေတာတိ သမ္မာကပေါန နာပဇ္ဇတီတိ, အညထာ ယထာဗုဒ္ဓနံ အတ္တေ ဂဟိတေ ယထာပညတ္တဒုက္က
ဋ္ဌာဘာဝသင်္ခါတော အပရော အနိဋ္ဌကောဋ္ဌာသော အာပဇ္ဇတိ။ ကထံ? “န, ဘိက္ခဝေ, မူဂေ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ယော
ပဗ္ဗာဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ ပဗ္ဗဇ္ဇာပရိယောသာနေ ဟောတိ, န တဿာဝိပ္ပကတာ
ယ။ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋမေဝ ဟိ ပဌမံ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ မူဂဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာပရိယောသာနဿေဝ အဘာဝတော ဣမ
ဿ ဒုက္ကဋဿ ဩကာသော စ န သဗ္ဗကာလံ သမ္ဘဝေယျ, ဥပသမ္ပဒာဝသေန ပန အတ္တေ ဂဟိတေ သမ္ဘဝတိ
ကမ္မနိဗ္ဗတ္တိတော။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ “န, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍကော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပ
တ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဒုက္ကဋံ န ပညတ္တံ။ အပညတ္တတ္တာ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋမေဝ စေတ္ထ သမ္ဘဝတိ, နေတ
ရံ။ တ္တောဝတာ သိဒ္ဓမေတံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိလာပေန ဥပသမ္ပဒာဝ တတ္ထ အဓိပ္ပေတာ, န ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ။ တ္တောဟ
သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇာ န ကာယပယောဂတော ဟောတီတိ ကထံ ပညာယတီတိ? ဝုစ္စတေ – ကာယေန ဝိညာပေတီတိအာဒိတ္
တိကာ ဒဿနတောတိ အာဂတော။

“ကေတ္တေနပိ အနုဿာဝေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၂၂) ဝစနတော ယေန တေဟာရေန တေဟရတိ, တေန ဝဋ္ဋတီတိ
သိဒ္ဓံ, တသ္မာ “ကော နာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော”တိ ပုဋ္ဌေနပိ ကေတ္တမေဝ နာမံ ကတ္ဝာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ ဟော
တိ, တသ္မာ စတုဗ္ဗိဓေသု နာမေသု ယေန ကေနစိ နာမေန အနုဿာဝနာ ကာတဗ္ဗာတိ ဝဒန္တိ။ ကေဿ ဗဟူနိ နာမာနိ
ဟောန္တိ, တတ္ထ ဧကံ နာမံ ဉတ္တိယာ, ဧကံ အနုဿာဝနာယ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အတ္ထတော ဗျဉ္ဇနတော စ အဘိန္
နာဟိ အနုဿာဝနာဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ ကိဉ္စာပိ “ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော”တိ ဟဋ္ဌိယံ
“အာယသ္မတော”တိ ပဒံ ပစ္ဆာ ဝုတ္တံ, ကမ္မဝါစာဟဋ္ဌိယံ ပန “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မတော ဓမ္မရက္ခိတသ္
သာ”တိ ပဌမံ လိခန္တိ, တံ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ဝုတ္တန္တိ န ပစ္စေတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယဉ္ဟိ “ဣတ္ထန္နာမော ဣတ္ထန္နာမသ္
သာ”တိ အတ္ထမတ္တံ ဒဿိတံ, တသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ အဝုတ္တောပိ “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မတော ဓမ္မရက္ခိတသ္
သာ”တိ ကမ္မဝါစာဟဋ္ဌိယံ ပယောဂေ ဒဿိတော။ “န မေ ဒိဋ္ဌော ဣတော ပုဗ္ဗေ ဣစ္စာယသ္မာ သာရိပုတ္တော”တိ
စ “အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အတ္ထကုသလော”တိ စ ပဌမံ “အာယသ္မာ”တိ ပယောဂဿ ဒဿနတောတိ ဝဒန္
တိ။ ကတ္ထစိ “အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ”တိ ဝတွာ ကတ္ထစိ ကေဝလံ “ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ”တိ သာဝေတိ,
သာဝနံ ဟာပေတီတိ န ဝုစ္စတိ နာမဿ အဟာပိတတ္တာတိ ဧကေ။ သစေ ကတ္ထစိ “အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတသ္
သာ”တိ ဝတွာ ကတ္ထစိ “ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာယသ္မတော”တိ သာဝေတိ, ဟဌာနုရူပတ္တာ ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏန္တိပိ
ဧကေ။ ဗျဉ္ဇနဘေဒပ္ပသင်္ဂတော အနုဿာဝနာနံ တံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ သစေ ပန သဗ္ဗဋ္ဌာနေပိ ဧကေနေဝ ပကာ
ရေန ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ။

ကောနုဿာဝနေ တိ တ္တေ ကေတော အနုဿာဝနံ ဧတေသန္တိ ကောနုဿာဝနာတိ အသမာနာဓိကရဏဝိသ
ယော ဗာဟိရတ္ထသမာသောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေတဟ “ဒွေဝ ကေတော အနုဿာဝနေ”တိ။ တတ္ထ **ကေတော**တိ ကေ
က္ခဏေတိ အတ္တော, ဝိဘတ္တိအလောပေန စာယံ နိဒ္ဒေသော။ **ပုရိမနယေနေဝ ကေတော အနုဿာဝနေ ကာတု** န္တိ

"ဧကေန ဧကဿ, အညေန ကတရဿာ"တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဒွီဟိ ဝါ တီဟိ ဝါ အာစရိယေဟိ ဧကေန
ဝါ ဧကတော အနုဿာဝနေ ကာတုံ။ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ ဥပဇ္ဈာတိ ဣမိနာ ဥပဇ္ဈာယသဒ္ဒသမာနတ္ထော ဥပ
ဇ္ဈာသဒ္ဒောပီတိ အတ္ထံ ဒဿေတီတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၂၇)။

ဂေါတ္တေနာပီ တိ "အာယသ္မတော ပိပ္ပလိဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော"တိ ဧဝံ နာမံ အဝတွာ ဂေါတ္တနာမေန
ပီတိ အတ္ထော, တေန "ကော နာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော"တိ ပုဋ္ဌေန ဂေါတ္တနာမေန "အာယသ္မာ ကဿပော"တိ ဝ
တ္တဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ တသ္မာ အညမ္ပိ ယံ ကိဉ္စိ တဿ နာမံ ပသိဒ္ဓံ, တသ္မိံ ဝါ ခဏေ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ နာမံ
ပညာပိတံ, တံ သဗ္ဗံ ဂဟေတွာပိ အနုဿာဝနာ ကာတဗ္ဗာ။ ယထာ ဥပဇ္ဈာယဿ, ဧဝံ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿာပိ
ဂေါတ္တာဒိနာမေန တင်္ခဏိကနာမေန စ အနုဿာဝနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မိမ္ပိ ခဏေ "အယံ တိဿော"တိ ဝါ "နာ
ဂေါ"တိ ဝါ နာမံ ကရောန္တေဟိ အနုသာသကသမ္မုတိတော ပဌမမေဝ ကာတဗ္ဗံ။ ဧဝံ အကတွာပိ အန္တရာယိကဓမ္မာ
နုသာသနပုစ္ဆနကာလေသု "ကိန္နာမောသိ, အဟံ ဘန္တေ နာဂေါ နာမ, ကော နာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော, ဥပဇ္ဈာယော
မေ ဘန္တေ တိဿော နာမာ"တိအာဒိနာ ဝိညာပေန္တေန ဥဘိန္နမ္ပိ စိတ္တေ "မမေတံ နာမ"န္တိ ယထာ သညံ ဥပ္ပဇ္ဇ
တိ, ဧဝံ ဝိညာပေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန တသ္မိံ ခဏေ ပကတိနာမေန ဝတွာ ပစ္ဆာ "တိဿော နာမာ"တိ အပုဗ္ဗနာမေန အနု
ဿာဝေတိ, န ဝဋ္ဋတိ။

တတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ဥပဇ္ဈာယဿေဝ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာ ယေန ကေနစိ နာမေန "တိဿဿ ဥပသမ္ပဒါပေ
က္ခော"တိအာဒိနာပိ ပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ အနုပဇ္ဈာယကာဒီနံ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ဝိယ ဥပဇ္
ဈာယဿ အဘာဝေပိ အဘဗ္ဗတ္တေပိ ကမ္မဝါစာယ ပုဂ္ဂလေ ပရာမဋ္ဌေ ကမ္မဿ သိဇ္ဈနတော။ ဥပသမ္ပဒါပေက္
ခဿ ပန ယထာသကံ နာမံ ဝိနာ အညေန နာမေန အနုဿာဝိတေ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ, သော အနုပသမ္ပန္နောဝ ဟောတိ။
တတ္ထ ဌိတော အညော အနုပသမ္ပန္နော ဝိယ ဂဟိတနာမဿ ဝတ္ထုပုဂ္ဂလဿ တတ္ထ အဘာဝတော, ဧတဿ စ နာမ
ဿ အနုဿာဝနာယ အဝုတ္တတ္တာ။ တသ္မာ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဿ ပကတိနာမံ ပရိဝတ္တေတွာ အပုဗ္ဗေန နာဂါ
ဒိနာမေန အနုဿာဝိတုကာမေန ပဋိကစ္စေဝ "တွံ နာဂေါ"တိအာဒိနာ ဝိညာပေတွာ အနုသာသနအန္တရာယိကဓမ္မာပု
စ္ဆနက္ခဏေသုပိ တဿ စ သင်္ဃဿ စ ယထာ ပါကဋံ ဟောတိ, တထာ ပကာသေတွာဝ နာဂါဒိနာမေန အနုဿာ
ဝေတဗ္ဗံ။ ဧကဿ ဗဟူနိ နာမာနိ ဟောန္တိ, တေသု ဧကံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယံ ပန ဥပသမ္ပဒါပေက္ခဥပဇ္ဈာယာနံ ဧကတ္ထ ဂဟိတံ နာမံ တဒေဝ ဉတ္တိယာ, သဗ္ဗတ္ထ အနုဿာဝနာသု စ
ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဂဟိတတော ဟိ အညသ္မိံ ဂဟိတေ ဗျဉ္ဇနံ ဘိန္နံ နာမ ဟောတိ, ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ။ အတ္ထတော ဟိ ဗျဉ္
ဇနတော စ အဘိန္နာ ဧဝ ဉတ္တိ အနုဿာဝနာ စ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဥပဇ္ဈာယနာမဿ ပန ပုရတော "အာယသ္မတော တိဿ
ဿာ"တိအာဒိနာ အာယသ္မန္တပဒံ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတွာပိ အနုဿာဝေတိ။ တထာ အယောဇိတေပိ ဒေါသော
နတ္ထိ။

ပါဠိယံ (မဟာဝ. ၁၂၆) ပန ကိဉ္စာပိ "ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော"တိ ပစ္ဆတော "အာယသ္မတော"တိ
ပဒံ ဝုတ္တံ, တထာပိ "အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အတ္ထကုသလော"တိအာဒိနာ နာမဿ ပုရတော 'အာယသ္မန္တပ
ဒ'ယောဂဿ ဒဿနတော ပုရတောဝ ပယောဂေါ ယုတ္တတရော, တဉ္စ ဧကတ္ထ ယောဇေတွာ အညတ္ထ အယောဇိ
တေပိ ဧကတ္ထ ပုရတော ယောဇေတွာ အညတ္ထ ပစ္ဆတော ယောဇနေပိ သာဝနာယ ဟာပနံ နာမ န ဟောတိ နာမဿ
အဟာပိတတ္တာ။ တေနေဝ ပါဠိယမ္ပိ "ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော"တိ ဧကတ္ထ ယောဇေတွာ "ဣတ္ထန္နာ
မေန ဥပဇ္ဈာယေနာ"တိအာဒီသု "အာယသ္မတော"တိ န ယောဇိတန္တိ ဝဒန္တိ။ တဉ္စ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ, တထာပိ သဗ္ဗဋ္
ဌာနေပိ ဧကေနေဝ ပကာရေန ယောဇေတွာ ဝါ အယောဇေတွာ ဝါ အနုဿာဝနံ ပသတ္ထတရန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဧကတော သဟေဝ ဧကသ္မိံ ခဏေ အနုဿာဝနံ ဧတေသန္တိ ဧကာနုဿာဝနာ, ဥပသမ္ပဒါပေက္ခာ, ဧတေ **ဧကာ
နုဿာဝနေ** ကာတုံ။ တေနာဟ "ဧကတောအနုသာဝနေ"တိ။ ဣဒဉ္စ ဧကံ ပဒံ ဝိဘတ္တိအလောပေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧကေန ဝါ**
တိ ဒွိန္နမ္ပိ ဧကသ္မိံ ခဏေ ဧကာယ ဧဝ ကမ္မဝါစာယ အနုဿာဝနေ ဧကေန အာစရိယေနာတိ အတ္ထော။ "အယံ ဗုဒ္ဓရ
က္ခိတော စ အယံ ဓမ္မရက္ခိတော စ အာယသ္မတော သင်္ဃရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော"တိအာဒိနာ နယေန ဧ

ဧကေန အာစရိယေန ဒွိန္နမေကသ္မိံ ခဏေ အနုသ္သာဝနနယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဣမိနာဝ နယေန တိဏ္ဏမ္ပိ ဧကေန အာစရိ ယေန ဧကက္ခဏေ အနုသ္သာဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပုရိမနယေနေဝ ဧကတော အနုသ္သာဝနေ ကာတုန္တိ “ဧကေန ဧကသ္သ, အညေန ဣတရသ္သာ”တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဒွိန္နံ ဒွီဟိ ဝါ တိဏ္ဏံ တီဟိ ဝါ အာစရိယေဟိ, ဧကေန ဝါ အာစရိယေန တယောပိ ဧကတောအနုသ္သာဝနေ ကာတုန္တိ အတ္ထော။ **“တဉ္စ ခော ဧကေန ဥပဇ္ဈာယေန, န တွေဝ နာနုပဇ္ဈာယေနာ”**တိ ဣဒံ ဧကေန အာစရိယေန ဒွီဟိ ဝါ တီဟိ ဝါ ဥပဇ္ဈာယေဟိ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခေ ဧကက္ခဏေ ဧကာယ အနုသ္သာဝနာယ ဧကာနုသ္သာဝနေ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ပဋိက္ခေပပဒံ, န ပန နာနာစရိယေဟိ နာနုပဇ္ဈာယေဟိ တယော ဧကာနုသ္သာဝနေ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **“သစေ ပန နာနာစရိယာ နာနုပဇ္ဈာယာ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ”**တိ။ ယဉ္စေတ္ထ “တိသ္သတ္ထေရော သုမနတ္ထေရသ္သ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ, သုမနတ္ထေရော တိသ္သတ္ထေရသ္သ သဒ္ဓိဝိဟာရိက”န္တိ ဧဝံ ဥပဇ္ဈာယေဟိ အညမညံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ အနုသ္သာဝနကရဏံ ဝုတ္တံ, တံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ တသ္မာ သစေ တိသ္သတ္ထေရော သုမနတ္ထေရသ္သ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ, သုမနတ္ထေရော နန္ဒတ္ထေရသ္သ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အနုသ္သာဝေတိ, အညမညဉ္စ ဂဏပူရကာ ဟောန္တိ, ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော သယမေဝ အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အနုသ္သာဝေတိ, ဧတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ, အနုပဇ္ဈာယကသ္သပိ ယေန ကေနစိ အနုသ္သာဝိတေ ဥပသမ္ပဒာ ဟောတိ, ကိမင်္ဂ ပန သဥပဇ္ဈာယကသ္သ ဥပဇ္ဈာယေနေဝ အနုသ္သာဝနေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ နဝဋ္ဋနုပက္ခံ ဒသ္သေတုံ **“သစေ ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။

ဥပဇ္ဈာတိ ဥပဇ္ဈာယသဒ္ဒသမာနတ္ထော အာကာရန္တော ဥပဇ္ဈာသဒ္ဒောတိ ဒသ္သေတိ။ ဥပဇ္ဈာယ-သဒ္ဒေါ ဧဝ ဝါ ဥပဇ္ဈာ, ဥပယောဂပစ္စတ္တဝစနေသု ယ-ကာရ လောပံ ကတွာ ဧဝံ ဝုတ္တော ကရဏဝစနာဒီသု ဥပဇ္ဈာသဒ္ဒသ္သ ပယောဂါဘာဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပါဠိယံ **အတ္တနာဝ အတ္တာနံ သမ္မန္နိတဗ္ဗ**န္တိ အတ္တနာဝ ကတ္တုဘူတေန ကရဏဘူတေန အတ္တာနမေဝ ကမ္မဘူတံ ပတိ သမ္မန္နနကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ, **အတ္တာန**န္တိ ဝါ ပစ္စတ္တေ ဥပယောဂဝစနံ, အတ္တနာဝ အတ္တာ သမ္မန္နိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ န ကေဝလဉ္စ ဧတ္ထေဝ, အညတ္ရာပိ တေရသသမ္မုတိအာဒီသု ဣမိနာဝ လက္ခဏေန အတ္တနာဝ အတ္တာ သမ္မန္နိတဗ္ဗောဝ။ အပိစ သယံ ကမ္မာရဟတ္တာ အတ္တာနံ မုဉ္စိတွာ စတုဝဂ္ဂါဒိကော ဂဏော သဗ္ဗတ္ထ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော။

သစ္စကာလောတိ “နိဂူဟိသ္သာမီ”တိ ဝဉ္စနံ ပဟာယ သစ္စသ္သေဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကာလော။ **ဘူတကာလော**တိ ဝဉ္စနာယ အဘာဝေပိ မနုသ္သတ္တာဒိဝတ္ထုနော ဘူတတာယ အဝသ္သံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗကာလော, ဣတရထာ ကမ္မကောပါဒိ အန္တရာယော ဟောတီတိ အဓိပ္ပါယော။ **မင်္ကူ**တိ အဓောမုခါ။ **ဥဒ္ဓရတူ**တိ အနုပသမ္ပန္နဘာဝတော ဥပသမ္ပတ္တိယံ ပတိဋ္ဌပေတူတိ အတ္ထော။

သဗ္ဗကမ္မဝါစာသု အတ္ထကောသလ္လတ္ထံ ပနေတ္ထ ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာယ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – **သုဏာတူ**တိ သဝနာဏတ္တိယံ ပဌမပုရိသေကဝစနံ။ တဉ္စ ကိဉ္စာပိ ယော သော သင်္ဃော သဝနကိရိယာယံ နိယောဇီယတိ, တသ္သ သမ္မုခတ္တာ “သုဏာဟီ”တိ မဇ္ဈိမပုရိသဝစနေန ဝတ္တဗ္ဗံ, တထာပိ ယသ္မာ သင်္ဃသဒ္ဒသန္နိဓာနေ ပဌမပုရိသပ္ပယောဂေါဝ သဒ္ဒဝိဒူဟိ သမာစိဏ္ဏော ဘဝန္တဘဂဝန္တအာယသ္မာဒိသဒ္ဒသန္နိဓာနေသု ဝိယ “အဓိဝါသေတု မေ ဘဝံ ဂေါတမော (ပါရာ. ၂၂), ဧတသ္သ သုဂတ ကာလော, ယံ ဘဂဝါ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေယျ (ပါရာ. ၂၁), ပက္ကမတာယသ္မာ (ပါရာ. ၄၃၆), သုဏာတု မေ အာယသ္မန္တော”တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၁၆၈)။ တသ္မာ ဣဓ ပဌမပုရိသပ္ပယောဂေါ ကတော။ အထ ဝါ ဂါရဝဝသေနေတံ ဝုတ္တံ။ ဂရုဋ္ဌာနိယေသု ဟိ ဂါရဝဝသေန မဇ္ဈိမပုရိသပယောဂုပ္ပတ္တိယမ္ပိ ပဌမပုရိသပ္ပယောဂံ ပယုဉ္ဇန္တိ “ဒေသေတု သုဂတော ဓမ္မ”န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၆၆; မ. နိ. ၂.၃၃၈; မဟာဝ. ၈) ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန “ဘန္တေ အာဝုသောတိ ပဒေ အပေက္ခိတွာ ဣဓ ပဌမပုရိသပ္ပယောဂေါ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ “အာစရိယော မေ, ဘန္တေ, ဟောဟိ (မဟာဝ. ၇၇), ဣင်္ဃာဝုသော ဥပါလိ, ဣမံ ပဗ္ဗဇိတံ အနုယုဉ္ဇာဟီ”တိအာဒီသု (ပါရာ. ၅၁၇) တပ္ပယောဂေပိ မဇ္ဈိမပုရိသပ္ပယောဂသ္သေဝ ဒသ္သနတော။

မေတိ ယော သာဝေတိ, တသ္သ အတ္တနိဒ္ဒေသေ သာမိဝစနံ။ **ဘန္တေ**တိ အာလပနတ္ထေ ဝုဍ္ဎေသု သဂါရဝဝစနံ, **“အာဝုသော”**တိ ပဒံ ပန နဝကေသု။ တဒုဘယမ္ပိ နိပါတော “တုမှေ ဘန္တေ တုမှေ အာဝုသော”တိ ဗဟူသုပိ သမာန

ရူပတ္တာ။ **သင္ဃော** တိ အဝိသေသတော စတုဝဂ္ဂါဒိကေ ပကတတ္တပုဂ္ဂလသမူဟေ ဝတ္တတိ။ ဣဓ ပန ပစ္စန္တိမေသု ဇ
နပဒေသု ပဉ္စဝဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ, မဇ္ဈိမေသု ဇနပဒေသု ဒသဝဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ သင္ဃောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တတ္ရာယံ
ပိဏ္ဍတ္ထော – ဘန္တေ, သင္ဃော မမ ဝစနံ သုဏာတူတိ။ ဣဒဥ္စ နဝကတရေန ဝတ္တဗ္ဗဝစနံ။ သစေ ပန အနုသ္သာဝ
ကော သဗ္ဗေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဝုဍ္ဎတရော ဟောတိ, “သုဏာတု မေ, အာဝုသော သင္ဃော”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သောပိ စေ “ဘန္
တေ”တိ ဝဒေယ္ယ, နဝကတရော တ “အာဝုသော”တိ, ကမ္မကောပေ နတ္ထိ။ ကေစိ ပန “ဧကတ္ထ ‘အာဝုသော’တိ ဝတ္ွာ
အညတ္ထ ‘ဘန္တေ’တိ ဝုတ္တေပိ နတ္ထိ ဒေါသော ဥဘယေနပိ အာလပနသ္သ သိဇ္ဈနတော”တိ ဝဒန္တိ။

ဣဒါနိ ယမတ္ထံ ဉာပေတုကာမော “သုဏာတူ”တိ သင္ဃံ သဝနေ နိယောဇေတိ, တံ ဉာပေန္တော **“အယံ ဣတ္ထန္
နာမော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အယန္တိ** ဥပသမ္ပဒါပေက္ခသ္သ ဟတ္ထပာသေ သန္နိဟိတဘာဝဒသ္သနံ, တေန စ ဟ
တ္ထပာသေ ဌိတသ္သေဝ ဥပသမ္ပဒါ ရုဟတီတိ သိဇ္ဈတိ ဟတ္ထပာသတော ဗဟိ ဌိတသ္သ “အယ”န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗ
တော။ တေနေဝ အနုသာသကသမ္မုတိယံ သော ဟတ္ထပာသတော ဗဟိ ဌိတတ္တာ “အယ”န္တိ န ဝုတ္တော, တသ္မာ ဥ
ပသမ္ပဒါပေက္ခော အနုပသမ္ပန္နော ဟတ္ထပာသေ ဌပေတဗ္ဗော။ **အယံ ဣတ္ထန္နာမော** တိ အယံ-သဒ္ဒော စ အဝသ္
သံ ပယုဇ္ဇိတဗ္ဗော, သော စ ဣမသ္မိံ ပဌမနာမပယောဂေ ဧဝာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **“ဣတ္ထန္နာမော”** တိ ဣဒံ အနိယမတော
တသ္သ နာမဒသ္သနံ, ဥဘယေနပိ အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတောတိအာဒိနာမံ ဒသ္သေတိ။ “ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”တိ ဘိန္နာဓိ
ကရဏဝိသယေ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသော, ဥပသမ္ပဒံ မေ သင္ဃော အပေက္ခမာနောတိ အတ္ထော။ တသ္သ စ ဥပဇ္ဈာယတံ
သမင်္ဂိဘာဝေန ဒသ္သေတုံ “ဣတ္ထန္နာမသ္သ အာယသ္မတော”တိ ဝုတ္တံ။ ဧတေန “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မ
တော ဓမ္မရက္ခိတသ္သ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဘူတော ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန နာမယောဇနာယ သဟ အ
တ္ထော ဒသ္သိတော။ ဧတ္ထ စ “အာယသ္မတော”တိ ပဒံ အဝတ္ွာပိ “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော ဓမ္မရက္ခိတသ္သ ဥပသမ္ပ
ဒါပေက္ခော”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ ဟေဋ္ဌာယံ “ဣတ္ထန္နာမေန ဥပဇ္ဈာယေနာ”တိ ဧတ္ထ “အာယသ္မတော”တိ
ပဒံ န ဝုတ္တံ။ ယဉ္စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

နနု စေတ္ထ ဥပဇ္ဈာယောပိ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော ဝိယ ဟတ္ထပာသေ ဌိတော ဧဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, အထ ကသ္မာ
“အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဣမသ္သ ဣတ္ထန္နာမသ္သ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော”တိ ဧဝံ ဥပဇ္ဈာယသ္သ နာမပရာမသနေပိ
ဣဒံ-သဒ္ဒပ္ပယောဂေ န ကတောတိ? နာယံ ဝိရောဓော ဥပဇ္ဈာယသ္သ အဘာဝေပိ ကမ္မကောပာဘာဝတော။ ကေဝလဉ္
ဟိ ကမ္မနိပ္ဖတ္တိယာ သန္တပဒဝသေန အဝိဇ္ဇမာနသ္သပိ ဥပဇ္ဈာယသ္သ နာမကိတ္တနံ အနုပဇ္ဈာယသ္သ ဥပသမ္ပဒါ
ဒီသုပိ ကရီယတိ, တသ္မာ ဥပဇ္ဈာယသ္သ အသန္နိဟိတာယပိ တပ္ပရာမသနမတ္တေနေဝ ကမ္မသိဒ္ဓိတော “ဣမသ္
သာ”တိ နိဒ္ဒိသိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။

ပရိသုဒ္ဓေါ အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟီ တိ အဘဗ္ဗတ္တာဒိကေဟိ ဥပသမ္ပဒါယ အဝတ္ထုကရေဟိ စေဝ ပဉ္စာဗာ
ဓဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒီဟိ အာပတ္တိကရေဟိ စ အန္တရာယိကသဘာဝေဟိ ပရိမုတ္တော။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဧဝ အာပတ္တိမတ္တ
ကရေဟိ ပဉ္စာဗာဓာဒီဟိ အပရိမုတ္တသ္သပိ ဥပသမ္ပဒါ ရုဟတိ, နာညထာ။ **ပရိပုဏ္ဏသ္သ ပတ္တစီဝရ** န္တိ ပရိပုဏ္ဏ
မသ္သ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခသ္သ ပတ္တစီဝရံ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဧဝ အပတ္တစီဝရသ္သပိ ဥပသမ္ပဒါ ရုဟတိ, နာညထာ။ **ဥပ
သမ္ပဒံ ယာစတီ**တိ “သင်္ဃံ, ဘန္တေ, ဥပသမ္ပဒံ ယာစာမီ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၂၆) ယာစာပိတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္
တံ။ ဧဝံ တေန သင်္ဃေ အယာစိတေပိ “ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတီ”တိ ဝုတ္တေ ဧဝ ကမ္မံ အဝိပန္နံ
ဟောတိ, နာညထာ။ **ဥပဇ္ဈာယေနာ** တိ ဥပဇ္ဈာယေန ကရဏဘူတေန, ဣတ္ထန္နာမံ ဥပဇ္ဈာယံ ကတ္ွာ ကမ္မဘူတံ ဥပသ
မ္ပဒံ အတ္တုံ နိပ္ဖာဒေတုံ ကတ္တုဘူတံ သင်္ဃံ ယာစတီတိ အတ္ထော။ ယာစဓာတုနော ပန ဒ္ွိကမ္မကတ္တာ “သင်္ဃံ ဥပသမ္ပ
ဒ”န္တိ ဒ္ွေဝ ကမ္မပဒါနိ ဝုတ္တာနိ။

ယဒိ သင်္ဃသ္သ ပတ္တကလ္လ န္တိ ဧတ္ထ ပတ္တော ကာလော ဣမသ္သ ကမ္မသ္သာတိ ပတ္တကာလံ, အပ
လောကနာဒိစတုဗ္ဗိဓံ သင်္ဃကိစ္စကမ္မံ, တဒေဝ သကတ္ထေ ယ-ပစ္စယေန **“ပတ္တကလ္လ”** န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဓ ပန ဉတ္
တိစတုတ္ထဥပသမ္ပဒါကမ္မံ အဓိပ္ပေတံ, တံ ကာတုံ သင်္ဃသ္သ ပတ္တကလ္လံ ဇာတံ။ **ယဒီ**တိ အနုမတိဂဟဏဝသေန က
မ္မသ္သ ပတ္တကလ္လတံ ဉာပေတိ, ယော ဟိ ကောစိ တတ္ထ အပတ္တကလ္လတံ မညိသ္သတိ, သော ဝက္ခတိ။ ဣမမေ
ဝ ဟိ အတ္ထံ သန္ဓာယ အနုသ္သာဝနာသု “ယသ္သာယသ္မတော ခမတိ။ပေ.။ သော ဘာသေယ္ယာ”တိ (မဟာဝ. ၁၂၇) ဝု

တ္တံ။ တဒေတံ ပတ္တကလ္လံ ဝတ္ထုသမ္ဗာ, အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ စသ္သ ပရိသုဒ္ဓတာ, သီမာသမ္ပတ္တိ, ပရိသာ သမ္ပတ္တိ, ပုဗ္ဗကိစ္စနိဋ္ဌာနန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သင်္ဂဟိတံ။

တတ္ထ **ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ** နာမ ယထာဝုတ္တေဟိ ကောဒသအဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေဟိ စေဝ အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နေဟိ စ အ ညော ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿော အနုပသမ္ပန္နဘူတော မနုဿပုရိသော။ တေသ္မိဉ္ဟိ ပုဂ္ဂလေ သတိ ဧဝ ဣဒံ သင်္ဃ ဿ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ, ကတဥ္စ ကုပ္ပမေဝ ဟောတိ။

အန္တရာယိကေဟိ ဓမ္မေဟိ စဿ ပရိသုဒ္ဓတာ နာမ ယထာဝုတ္တဿေဝ ဥပသမ္ပဒာဝတ္ထုဘူတဿ ပုဂ္ဂလ ဿ ယေ ဣမေ ဘဂဝတာ ပဋိက္ခိတ္တာ ပဉ္စာဗာဓဖုဋ္ဌတာဒယော မာတာပိတူဟိ အနနုညာတတာပဒအယောသာနာ စေဝ ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒယော စ ဒေသဓမ္မာ ကာရကသင်္ဃဿ အာပတ္တာဒိအန္တရာယဟေတုတာယ "အန္တရာယိကာ"တိ ဝုစ္စန္တိ, တေဟိ အန္တရာယိကေဟိ ဒေသဓမ္မေဟိ ပရိမုတ္တတာ, ဣမိဿာ စ သတိ ဧဝ ဣဒံ ကမ္မံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ, ကတံ ပန ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ ဌပေတွာ ဦနဝီသတိဝဿံ ပုဂ္ဂလံ။

သီမာသမ္ပတ္တိ ပန ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၁၃၈ အာဒယော) ဝက္ခမာနနယေန သဗ္ဗဒေသရဟိတာယ ဗဒ္ဓ ဓာဗဒ္ဓဝသေနေဝ ဒုဝိဓာယ သီမာယ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တာဒိသာယ ဟိ သီမာယ သတိ ဧဝ ဣဒံ ကမ္မံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ, ကတဥ္စ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ။

ပရိသာသမ္ပတ္တိ ပန ယေ ဣမေ ဥပသမ္ပဒာကမ္မဿ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ကမ္မပ္ပတ္တာ ဒသဟိ တ ပဉ္စဟိ တ အနူနာဟရာဇိကံ အနာပန္နာ အနုက္ခိတ္တာ စ သမာနသံဝာသကာ ဘိက္ခူ, တေသံ ကေသီမာယ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိ တွာ ဌာနံ, ဆန္ဒာရဟာနဉ္စ ဆန္ဒဿ အာနယနံ, သမ္မုခီဘူတာနဉ္စ အပ္ပဋိကောသနံ, ဥပသမ္ပဒာပေက္ခရဟိတာနံ ဥ ပေါသထက္ခန္ဓကေ ပဋိက္ခိတ္တာနံ ဂဟဋ္ဌာဒိအနုပသမ္ပန္နာနဉ္စေဝ ဟရာဇိကုက္ခိတ္တကနာနာသံဝာသကဘိက္ခုနီနဉ္စ ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂလာနံ သင်္ဃဿ ဟတ္ထပာသေ အဘာဝေ စာတိ ဣမေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သင်္ဂဟိတာ။ ဝေရူပာယ စ ပရိသာသမ္ပတ္တိယ သတိ ဧဝ ဣဒံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ။ တတ္ထ ပုရိမာနံ တိဏ္ဏံ အင်္ဂါနံ အညတရ ဿပိ အဘာဝေ ကတံ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ, န ပစ္ဆိမဿ။

ပုဗ္ဗကိစ္စနိဋ္ဌာနံ နာမ ယာနိမာနိ "ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ဂဟာပေတဗ္ဗော"တိအာဒိနာ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၂၆) ဝုတ္တာနိ "ဥပဇ္ ဈာဂဟာပနံ, ပတ္တစီဝရာစိက္ခဏံ, တတော တံ ဟတ္ထပာသတော ဗဟိ ပေသေတွာ အနုသာသကသမ္မုတိကမ္မကရဏံ, သမ္မတေန စ ဂန္တွာ အနုသာသနံ, တေန စ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ သင်္ဃဿ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခံ 'အာဂစ္ဆာဟီ'တိ ဟတ္ထပာသေ ဧဝ အဗ္ဘာနံ, တေန စ ဘိက္ခူနံ ပာဒေ ဝန္ဒာပေတွာ ဥပသမ္ပဒာယာစာပနံ, တတော အန္တရာယိကဓမ္မပုစ္ဆကသမ္မုတိကမ္မကရဏံ, သမ္မတေန စ ပုစ္ဆန"န္တိ ဣမာနိ အဋ္ဌ ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ, တေသံ သဗ္ဗေသံ ယာ ထာဝတော ကရဏေန နိဋ္ဌာနံ။ တေသ္မိဥ္စ ပုဗ္ဗကိစ္စနိဋ္ဌာပနေ သတိ ဧဝ ဣဒံ သင်္ဃဿ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ပတ္တကလ္ လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ။ ဧတေသု ပန ပုဗ္ဗကမ္မေသု အကတေသုပိ ကတံ ကမ္မံ ယထာဝုတ္တေသု ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိအာဒီသု ဝိ ဇ္ဇမာနေသု အကုပ္ပမေဝ ဟောတိ။ တဒေဝမေတ္ထ ပတ္တကလ္လံ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ ဗံ။ ဣမိနာဝ နယေန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေသု, ဝက္ခမာနေသု စ သဗ္ဗေသု ကမ္မေသု ပတ္တကလ္လတာ ယထာရဟံ ယောဇေ တွာ ဉာတဗ္ဗာ။

ဣတ္ထန္နာမံ ဥပသမ္ပာဒေယျာ တိ ဥပသမ္ပဒါနိပ္ဖာဒနေန တံသမင်္ဂီ ကရေယျ ကရောတူတိ ပတ္ထနာယံ, ဝိဓိ မ္ဟိ တ ဣဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ "ဒေဝဒတ္တံ သုခါပေယျာ"တိ ဝုတ္တေ သုခမဿ နိပ္ဖာဒေတွာ တံ သုခသမင်္ဂိနံ ကရေယျာတိ အတ္ထော ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ဥပသမ္ပဒမဿ နိပ္ဖာဒေတွာ တံ ဥပသမ္ပဒာသမင်္ဂိနံ ကရေယျာတိ အတ္ထော။ ပယောဇကဗျာပါရေ စေတံ။ ယထာ သုခယန္တံ ကိဉ္စိ သုဒ္ဓကတ္တာရံ ကောစိ ဟေတုကတ္တာ သုခဟေတုနိပ္ ဖာဒနေန သုခါပေယျာတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပိ ဥပသမ္ပဇ္ဇန္တံ သုဒ္ဓကတ္တာရံ ပုဂ္ဂလံ ဟေတုကတ္တုဘူတော သင်္ဃော ဥပသမ္ပဒာဟေတုနိပ္ဖာဒနေန ဥပသမ္ပာဒေယျာတိ ဝုတ္တော။ ဧတေန စ သုခံ ဝိယ သုခအယကေန သင်္ဃေန ပုဂ္ဂလ ဿ ဒီယမာနာ တထာပဝတ္တပရမတ္ထဓမ္မေ ဥပာဒာယ အရိယဇနပညတ္တာ ဥပသမ္ပဒာ နာမ သမ္မုတိသစ္စတာ အတ္ ထီတိ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။ တ္တေ စ "ဣတ္ထန္နာမော သင်္ဃံ ဥပသမ္ပဒံ ယာစတီ"တိ (မဟာဝ. ၁၂၇) ဝုတ္တတ္တာ ပ

ရိတသာဒီသု ဝိယ ယာစနာနုဂုဏံ ''ဣတ္ထန္နာမဿ ဥပသမ္ပဒံ ဒဒေယျာ''တိ အဝတွာ ''ဣတ္ထန္နာမံ ဥပသမ္ပာဒေယျာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဣဒံ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ အနေ အသင်္ဂဟေတွာ ကမ္မလက္ခဏေ ဧဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣမိနာ နယေန ''ဣတ္ထန္နာမံ ဥပသမ္ပာဒေတိ, ဥပသမ္ပန္နော သင်္ဃေနာ''တိ တ္ထောပိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကေဝလဉှိ တတ္ထ ဝတ္တမာနကာလအတီတကာလဝသေန, ဣဓ ပန အနာမတ္တကာလဝသေနာတိ တ္တေကမေဝ ဝိသေသော။

သော ဥတ္တိ တိ ''သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တဉာပနာ သော။ ဣဒဥ္စ အနုဿာဝနာနမ္ပိ သဗ္ဗာဝသူစနတ္ထံ ဝုစ္စတိ။ အဝဿန္တေတံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ ဉတ္တိကမ္မေ ဧဝ တံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပန ယ္သ-ကာရေ ဝုတ္တမတ္တေ ဧဝ ဉတ္တိကမ္မံ နိဋ္ဌိတံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ခမတီ**တိ ရုစ္စတိ။ **ဥပသမ္ပဒာ** တိ သင်္ဃေန ဒီယမာနာ နိပ္ဖာဒိယမာနာ ဥပသမ္ပဒာ, ယဿ ခမတိ, သော တုဏှဿာတိ ယောဇနာ။ **တုဏှဟီ**တိ စ အကထနတ္တော နိပါတော, အကထနကော **အဿ** ဘဝေယျာတိ အတ္တော။ ခမတိ သင်္ဃဿ ဣတ္ထန္နာမဿ ဥပသမ္ပဒာတိ ပကတေန သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **''တသ္မာ တုဏှဟီ''** တိ။ တတ္ထ ''အာသီ''တိ သေသော။ ယသ္မာ ''ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျာ''တိ တိက္ခတ္တုံ ဝုစ္စမာနောပိ သင်္ဃော တုဏှဟီ နိရတေ အဟောသိ, တသ္မာ ခမတိ သင်္ဃဿာတိ အတ္ထော။ **ဧဝန္တိ** ဣမိနာ ပကာရေန။ တုဏှဟီဘာဝေနေဝေတံ သင်္ဃဿ ရုစ္စနဘာဝံ ဓာရယာမိ, ဗုဇ္ဈာမိ ဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **ဣတိ**-သဒ္ဒေ ပရိသမာပနတ္တော ကတော, သော စ ကမ္မတစာယ အနင်္ဂ, တသ္မာ အနုဿာဝကေန ''ဓာရယာမိ''တိ ဧတ္တ မိ-ကာရပရိယောသာနမေဝ ဝတွာ နိဋ္ဌပေတဗ္ဗံ, ဣတိ-သဒ္ဒေ န ပယုဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗကမ္မတစာနမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကေဟောရိသာ တတိအာဒိ သတ္တာနံ သရီရဆာယံ ဟာဒေဟိ မိနိတွာ ဇာနနပ္ပကာရဒဿနံ။ ဆသတ္တပဒပရိမိတာဟိ ဆာယာ ''ပောရိသာ''တိ ဝုစ္စတိ, ဣဒဥ္စ ဥတုပ္ပမာဏာစိက္ခဏာဒိ စ အာဂန္တုကေဟိ သဒ္ဓိံ ဝီမံသိတွာ ဝုမုနဝဘာဝံ ဥတွာ ဝန္ဒနဝန္ဒာပနာဒိကရဏတ္တံ ဝုတ္တံ။ ဧတိ အာဂစ္ဆတိ, ဂစ္ဆတိ စာတိ ဥတု, သော ဝ ပမီယတေ အနေန သံဝစ္ဆရန္တိ ပမာဏန္တိ အာဟ **''ဥတုယေဝ ဥတုပ္ပမာဏ''** န္တိ။ **အပရိပုဏ္ဏာ** တိ ဥပသမ္ပဒာဒိဝသေန အပရိပုဏ္ဏာ။ ယဒိ ဥတုဝေမဇ္ဈေ ဥပသမ္ပာဒိတော, တအ တသ္မိံ ဥတုမ္ဟိ အဝသိဋ္ဌဒိဝသာစိက္ခဏံ ဒိဝသဘာကစိက္ခဏန္တိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **''ယတ္တကေဟိ ဒိဝသေဟိ ယဿ ယော ဥတု အပရိပုဏ္ဏော, တေ ဒိဝသေ''** တိ။ တတ္ထ ယဿ တင်္ခဏံ လဒ္ဓူပသမ္ပဒဿ ပုဂ္ဂလဿ သမ္ဗန္ဓီ ယော ဥတု ယတ္တကေဟိ ဒိဝသေဟိ အပရိပုဏ္ဏော, တေ ဒိဝသေတိ ယောဇနာ။

ဆာယာဒိကမေဝ သဗ္ဗံ သင်္ဂဟေတွာ ကယိတဗ္ဗတော ကထေတဗ္ဗတော သင်္ဂီတီတိ အာဟ **''ဣဒမေဝေတ''**တိ အာဒိ။ တတ္ထ ဧကတော ကတွာ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ **တွံ ကိံ လဘသီ**တိ တွံ ဥပသမ္ပာဒနကာလေ ကတရဝဿံ, ကတရဥတုဥ္စ လဘသိ, ကတရသ္မိံ တေ ဥပသမ္ပဒာ လဒ္ဓာတိ အတ္ထော။ **ဝဿ** န္တိ ဝဿာနဥတု, ဣဒဥ္စ သံဝစ္ဆရာစိက္ခဏံ ဝိနာ ဝုတ္တမ္ပိ န ဝိညာယတီတိ ဣမိနာ ဥတုအာစိက္ခဏေနေဝ သာသနဝဿေသု တ ကလိယုဂဝဿာဒီသု တ သဟဿိမေ တ သတိမေ တ အသုကဥတုံ လဘာမီတိ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဆာယာ**တိ ဣဒံ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတပဋ္ဌိဟဋ္ဌိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝတ္တဗ္ဗကမ္မတော ပန ကလိယုဂဝဿာဒီသု သဗ္ဗဒေသပသိဒ္ဓေသု အသုကဝဿေ အသုကဥတုမှိ အသုကမာသေ အသုကကဏှေပ တ သုက္ကေ တ ပက္ခေ အသုကေ တိထိတရဝိသေသယုတ္တေ ပုဗ္ဗဏှာဒိဒိဝသဘာဂေ ဧတ္တကေ ဆာယာပမာဏေ, နာဠိကာပမာဏေ တ မယာ ဥပသမ္ပဒာ လဒ္ဓာတိ ဝဒေယျာသီတိ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ သုဋ္ဌု ဥဂ္ဂဟေတွာ အာဂန္တုကေဟိ ဝုမုပဋ္ဌိဟဋ္ဌိ ဥတွာ ပဋ္ဌိပဇ္ဇာဟီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဣတိ တ္တေကော ကထာမဂ္ဂေ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ အာဂတော။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာနယော ပန ဧကစ္စော ဣဓဧဝ သင်္ဂဟံ ဂတော, ဧကစ္စော အသန္နိဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယတ္တာ သံသယဟေတုကော ဟောတိ, တသ္မာ ဣဓ န ဂဟိတောတိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဥပသမ္ပဒာဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော။

၂၃. နိဿယဝိနိဿယကထာ

၁၅၁. ဧဝံ ဥပသမပ္ပအဝိနိဿယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ နိဿယဝိနိဿယံ ကထေတုံ **“နိဿယောတိ ဒွေ ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ နိဿယန္တံ **နိဿယော,** သေဝနံ ဘဇနန္တိ အတ္ထော။ နိပုဗ္ဗသိ သေဝါယန္တိ ဓာတု ဘာဝသာဓနော, န “နိဿာယ နံ ဝသတီတိ နိဿယော”တိ ဣမိ ဝိယ အဝုတ္တကမ္မသာဓနော။ တတ္ထ ဟိ သေဝိတဗ္ဗော ပုဂ္ဂလော လဗ္ဘတိ, ဣမ ပန သေဝနကိရိယာတိ။ ဣဒါနိ တံ နိဿယံ ပုစ္ဆာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ဝိဿဇ္ဇနာယ ဝိတ္ထာရတော ဍပေတုံ **“ကေန အတဗ္ဗော”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကေန အတဗ္ဗော, ကေန န အတဗ္ဗော** တိ နိဿယအာယကံ ကတ္တာရံ ပုစ္ဆတိ, **ကဿ အတဗ္ဗော, ကဿ န အတဗ္ဗော** တိ နိဿယပဋိဂ္ဂါဟကံ သမ္ပဒါနံ, **ကထံ ဂဟိတော ဟောတိ, ကထံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ**တိ ကာရဏံ, **နိဿာယ ကေန ဝသိတဗ္ဗံ, ကေန န ဝသိတဗ္ဗ** န္တိ နိဿယပဋိပန္နကံ။ တတော ပုစ္ဆာနုက္ကမေန ဝိဿဇ္ဇေတုံ **“တတ္ထ”** တ္ယာဒိမာဟ။ န ကေဝလံ ဒွေဝ, အထ ခော နိဿယမုစ္စနင်္ဂေပိ “ဗ္ယတ္တေနာ”တိ အာဂတော။

တတ္ထ ဒွေ စ ကော ဝိသေသောတိ အာဟ **“ဒွေ စ ‘ဗ္ယတ္တော’တိ ဣမိနာ ပရိသုပဋ္ဌာပကော ဗဟုဿုတော ဝေဒိတဗ္ဗော”**တိ။ ဣဒါနိ ပရိသုပဋ္ဌာပကလက္ခဏံ ဒဿေတုံ **“ပရိသုပဋ္ဌာပကေန ဟိ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အဘိဝိနယေ**တိ သကလေ ဝိနယပိဋကေ။ **ဝိနေတုန္တိ** သိက္ခာပေတုံ။ **ဒွေ ဝိဘင်္ဂါ ပဂုဏာ တစုဂ္ဂတာ ကာတဗ္ဗာ** တိ ဣဒံ ပရိပုစ္ဆာဝသေန ဥဂ္ဂဏှဟန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ ကေဿ ပမုဋ္ဌံ, ဣတရေသံ ပဂုဏံ ဘဝေယျာတိ အာဟ **“တီဟိ ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိဝတ္တနက္ခမာ ကာတဗ္ဗာ”** တိ။ **အဘိဓမ္မေ** တိ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေ။ **ဟေဋ္ဌိမာ တ တယော ဝဂ္ဂါ**တိ မဟာဝဂ္ဂတော ဟေဋ္ဌာ သကထာဝဂ္ဂေ နိဒါနဝဂ္ဂေ ခန္ဓဝဂ္ဂေတိ ဣမေ တယော ဝဂ္ဂါ။ “ဓမ္မပဒမ္ပိ သဟ ဝတ္ထုနာ ဥဂ္ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တတ္တာ ဇာတကဘာဏကေန သာဋ္ဌကထံ ဇာတကံ ဥဂ္ဂဟေတွာတပိ ဓမ္မပဒံ သဟ ဝတ္ထုနာ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။

ပဉ္စဟိ ဘိက္ခဝေ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေနာ တိအာဒီသု **န သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော** တိ ဥပဇ္ဈာယေန ဟုတွာ သာမဏေရော န ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ **အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေနာ** တိ အသေက္ခဿ သီလက္ခန္ဓောပိ အသေက္ခော သီလက္ခန္ဓော နာမ။ အသေက္ခဿ အယန္တိ ဟိ အသေက္ခော, သီလက္ခန္ဓော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ ဝေဠု ကတွာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသင်္ခါတဿ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿပိ ဝသေန အပေက္ခိတွာ ဥပ္ပန္နာ အယံ ကထာ။ **အသေက္ခသီလ**န္တိ စ န အဂ္ဂဖလသီလမေဝ အဓိပ္ပေတံ, အထ ခော ယံ ကိဉ္စိ အသေက္ခသန္တာနေ ပဝတ္တသီလံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကဿ သီလဿ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္တာ။ သမာဓိက္ခန္ဓာဒီသုပိ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓပရိယောသာနေသု အယမေဝ နယော, တသ္မာ ယထာ သီလသမာဓိပညာက္ခန္ဓာ လောကိယမိဿကာ ကထိတာ, ဧဝံ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓောပီတိ တဒင်္ဂဝိမုတ္တိအာဒယောပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ ဧဝ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ပန လောကိယမေဝ။ တေနေဝ သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယံ (သံ.နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၃၅) ဝုတ္တံ “ပုရိမေဟိ စတူဟိ ပဒေဟိ လောကိယလောကုတ္တရသီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိယော ကထိတာ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဟောတိ, တံ လောကိယမေဝာ”တိ။

အဿဒ္ဓေါ တိအာဒီသု တီသု ဝတ္ထူသု သဒ္ဓါ ဧတဿ နတ္ထီတိ **အဿဒ္ဓေါ**။ နတ္ထိ ဧတဿ ဟိရီတိ **အဟိရိကော,** အကုသလသမာပတ္တိယာ အဇိဂုစ္ဆမာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ န ဩတ္တပ္ပတီတိ **အနောတ္တပ္ပီ,** အကုသလသမာပတ္တိယာ န ဘာယတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကုစ္ဆိတံ သီဒတီတိ **ကုသီတော,** ဟီနဝီရိယဿေတံ အဓိဝစနံ။ အာရဒ္ဓံ ဝီရိယံ ဧတဿာတိ **အာရဒ္ဓဝီရိယော,** သမ္မပ္ပဓာနယုတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။ မုဋ္ဌာ သတိ ဧတဿာတိ **မုဋ္ဌဿတီ,** နဋ္ဌဿတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဥပဋ္ဌိတာ သတိ ဧတဿာတိ **ဥပဋ္ဌိတဿတီ,** နိစ္စံ အာရမ္မဏာဘိမုခပဝတ္တသတိဿေတံ အဓိဝစနံ။

အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော စ အဇ္ဈာစာရေ အာစာရဝိပန္နော စ အာပဇ္ဇိတွာ အဝုဋ္ဌိတော အဓိပ္ပေတော။ သဿ တုစ္ဆေဒသင်္ခါတံ အန္တံ ဂဏှာတိ, ကဟာယတီတိ တ **အန္တဂ္ဂာဟိကာ,** မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ **ပုရိမာနိ ဒွေ ပဒါနီ**တိ “န ပဋိဗလော ဟောတိ အန္တေဝါသိံ ဝါ သဒ္ဓိဝိဟာရိံ ဝါ ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝါ ဥပဋ္ဌာပေတုံ ဝါ, အနဘိရတံ ဝူပကာသေတုံ ဝါ ဝူပကာသာပေတုံ ဝါ”တိ ဣမာနိ ဒွေ ပဒါနိ။

အတိ ဝိသိဋ္ဌော ဥတ္တမော သမာစာရော အဘိသမာစာရော, အဘိသမာစာရောဝ အာဘိသမာစာရိကောတိ စ သိက္ခိ တဗ္ဗတော သိက္ခာတိ စ **အာဘိသမာစာရိကသိက္ခာ**။ အဘိသမာစာရံ ဝါ အာရဗ္ဘ ပညတ္တာ သိက္ခာ **အာဘိသမာစာရိက သိက္ခာ,** ခန္ဓကဝတ္တပရိယာပန္နသိက္ခာယေတံ အဓိဝစနံ။ မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာတိ **အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယကာ,** ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နသိက္ခာယေတံ အဓိဝစနံ။ တေနေဝ "ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နံ ဝါ အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယကံ, ခ န္ဓကဝတ္တပရိယာပန္နံ အာဘိသမာစာရိက"န္တိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၁) ဝုတ္တံ, တသ္မာ **သေက္ခပဏ္ဏတ္တိ ယန္တိ** ဧတ္ထ သိက္ခိတဗ္ဗတော သေက္ခာ, ဘဂဝတာ ပညတ္တတ္တာ ပဏ္ဏတ္တိ, သဗ္ဗာပိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပ န္နာ သိက္ခာပဒပဏ္ဏတ္တိ "သေက္ခပဏ္ဏတ္တီ"တိ ဝုတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဂဏ္ဌိပဒေပိ ဝုတ္တံ **"သေက္ခ ပဏ္ဏတ္တိယန္တိ** ဟရာဇိကမာဒိံ ကတွာ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာပဒပညတ္တိယ"န္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေ တတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၈၄)။

ဥပဇ္ဈာယာစရိယကထာယံ **န သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော** တိ ဥပဇ္ဈာယေန ဟုတွာ န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ အ သေက္ခဿ အယန္တိ **အသေက္ခော,** လောကိယလောကုတ္တရော သီလက္ခန္ဓော။ **အန္တဂ္ဂါဟိကာယ** တိ သဿ တုစ္ဆေဒကောဋ္ဌာသဂ္ဂါဟိကာယ။ **ပစ္ဆိမာနိ ဒွေ** တိ အပ္ပဿုတော ဟောတိ, ဒုပ္ပညော ဟောတီတိ ဣမာနိ ဒွေဝ အ င်္ဂါနိ။ **ပစ္ဆိမာနိ တီဏီ** တိ န ပဋိဗလော ဥပ္ပန္နံ ကုက္ကုစ္စံ ဓမ္မတော ဝိနောဒေတုံ, အာပတ္တိံ န ဇာနာတိ, အာပတ္တိဝုဋ္ဌာ နံ န ဇာနာတီတိ ဣမာနိ တီဏိ။ ကုက္ကုစ္စဿ ဟိ ဟဋ္ဌိအင်္ဂကထာနယသင်္ဂါတဓမ္မတော ဝိနောဒေတုံ အပ္ပဋိဗလတာ နာမ အဗ္ဗုတ္တတ္တာ ဧဝ ဟောတီတိ သာပိ အာပတ္တိအင်္ဂမေဝ ဝုတ္တာ။

အတိ ဝိသိဋ္ဌော ဥတ္တမော သမာစာရော အဘိသမာစာရော, ဝတ္တပ္ပဋိပတ္တိသီလံ, တံ အာရဗ္ဘ ပညတ္တာ ခန္ဓ ကသိက္ခာပဒသင်္ခါတာ သိက္ခာ **အာဘိသမာစာရိကာ**။ သိက္ခာပဒမ္ပိ ဟိ တဒတ္ထပရိပူရဏတ္တိကေဟိ ဥဂ္ဂဟဏာဒိဝသေ န သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာတိ ဝုစ္စတိ။ မဂ္ဂဗ္ရဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာ ကာရဏဘူတာ **အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယကာ,** ဥဘ တောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နသိက္ခာပဒံ။ တေနေဝေတ္ထ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေပိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၁) "ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နံ သိက္ခာ ပဒံ အာဒိဗ္ရဟ္မစရိယကံ, ခန္ဓကဝတ္တပရိယာပန္နံ အာဘိသမာစာရိက"န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ **သေက္ခပဏ္ဏတ္တိယ** န္တိ ဧတ္ထ သိက္ခိတဗ္ဗတော သေက္ခာ, ဘဂဝတာဝ ပညတ္တတ္တာ ပညတ္တိ။ သဗ္ဗာပိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နာ သိက္ခာပဒပဏ္ဏတ္တိ "သေက္ခပဏ္ဏတ္တီ"တိ ဝုတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **နာမရူပပရိစ္ဆေဒေ** တိ ဧတ္ထ ကုသလတ္တိ ကာဒီဟိ ဝုတ္တံ ဇာတိဘူမိပုဂ္ဂလသမ္ပယောဂဝတ္ထာရမ္မဏကမ္မဒွာရလက္ခဏရသာဒိဘေဒေဟိ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒိစတု ဗ္ဗိဓံ သနိဗ္ဗာနံ နာမံ, ဘူတောပာဒာယဘေဒံ ရူပဉ္စ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဇာနနပညာ, တပ္ပကာသကော စ ဂန္ထော နာမရူပပရိစ္ ဆေဒော နာမ။ ဣမိနာ အဘိဓမ္မတ္ထကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ **သိက္ခာပေတုန္တိ** ဥဂ္ဂဏှာပေတုန္တိ ဝိမ တိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၈၄) ဝုတ္တံ။

၁၅၃. အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမီ တိ ဧတ္ထ **အာယသ္မတော** တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ, အာယသ္မန္ တံ နိဿာယ ဝသိဿာမီတိ အတ္ထော။ ယံ ပန ဝုတ္တံ သမန္တပာသာဒိကာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၇၆) "ဗျတ္တော။ ပေ.။ ဝုတ္တလက္ခဏေနေဝ"တိ, တံ ပရိသုပဋ္ဌာကဗဟုဿုတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒဓမ္မန္တေဝာ သိကေဟိ ပန။ပေ.။ တာဝ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗန္တိ** ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယဥပသမ္ပဒာစရိယဓမ္မာစရိယာနံ ဧတေဟိ ယထာဝုတ္တဝ တ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယေန သိက္ခာပဒါနိ ဒိန္နာနိ, အယံ **ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော** ။ ယေန ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာ ဝုတ္တာ, အယံ **ဥပသမ္ပဒာစရိယော** ။ ယော ဥဒ္ဒေသံ ဝါ ပရိပုစ္ဆံ ဝါ ဒေတိ, အယံ **ဓမ္မာစရိယော** တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥ တ္တာနတ္ထမေဝ။

၁၅၄. နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာယံ **ဒိသံ ဂတော**တိ ပုန အာဂန္တုကာမော, အနာဂန္တုကာမော ဝါ ဟုတွာ ဝါသ တ္ထာယ ကဉ္စိ ဒိသံ ဂတော။ **ဘိက္ခုဿ သဘာဂတ** န္တိ ပေသလဘာဝံ။ **ဩလောကေတွာ**တိ ဥပပရိက္ခိတွာ။ **ဝိဗ္ဘန္တေ ဝါ။ပေ.။ တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ "သစေ ကေနစိ ကရဏီယေန တဒဟေဝ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော 'ကတိပါဟေန ဂမိဿာမီ'တိ ဂမနေ သဉ္ဉဿာဟော ဟောတိ, ရက္ခတီ"တိ ဝဒန္တိ။ **မာ ဣဓ ပဋိက္ကမီ** တိ မာ ဣဓ ပဝိသိ။ **တတွ ရေဝ ဝသိတဗ္ဗ**န္တိ တတ္ထေဝ နိဿယံ ဂဟေတွာ ဝသိတဗ္ဗံ။ **တံယေဝ ဝိဟာရံ။ပေ.။ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဥပဇ္ ဈာယေန ပရိစ္စတ္တတ္တာ ဥပဇ္ဈာယသမောဓာနပရိဟာရော နတ္ထိ, တသ္မာ ဥပဇ္ဈာယသမောဓာနဂတဿပိ အာစရိယ ဿ သန္တိကေ ဂဟိတနိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။

အာစရိယမှာ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓီသု အာစရိယော ပက္ကန္တော တ ဟောတီ တိ ဧတ္ထ ''ပက္ကန္တောတိ ဒိသံ ဂတော''တိအာဒိနာ ဥပဇ္ဈာယဿ ပက္ကမနေ ယော ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော, သော တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဉာတဗ္ဗော။ အယမ္ပိ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ တံ အဝတွာ **''ကောစိ အာစရိယော အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမတီ''** တိအာဒိနာ အညောယေဝ နယော အာရဒ္ဓော။ အယဉ္စ နယော ဥပဇ္ဈာယပက္ကမနေပိ ဝေဒိတဗ္ဗောယေဝ။ ဧတ္ထ ဒိသေသု ဟိ ဌာနေသု ကေတ္ထဝုတ္တ လက္ခဏံ အညတ္ထာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သစေ ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ နိဝတ္တတိ, ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ဧတ္တာဝတာ ဒိသာပက္ကန္တော နာမ ဟောတီတိ အန္တေဝါသိကေ အနိက္ခိတ္တဓုရေပိ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ **အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမ္မ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တီ** တိ ဗဟိဥပစာရသီမာယံ အန္တေဝါသိကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ ဝသနဋ္ဌာနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမ္မ အညသ္မိံ သေနာသနေ ဝသန္တိ, အန္တောဥပစာရသီမာယံ ပန ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာပိ ဝသတော နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ''သစေပိ အာစရိယော မုဉ္စိတုကာမောဝ ဟုတွာ နိဿယပဏာမနာယ ပဏာမေတီ''တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဿ အာဏတ္တိယမ္ပိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၈၃) ဝုတ္တံ။

၁၅၃. **သာဟူ**တိ သာဓု သုန္ဒရံ။ **လဟူ**တိ အဂရု, သုဘရတာတိ အတ္ထော။ **ဩပာယိက**န္တိ ဥပာယပဋိသံယုတ္တံ, ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇနံ နိတ္ထရဏုပါယောတိ အတ္ထော။ **ပတိရူပ**န္တိ သာမီစိကမ္မမိဒန္တိ အတ္ထော ။ **ပါသာဒိကေနာ**တိ ပသာဒါဝဟေန, ကာယဝစီပယောဂေန သမ္ပာဒေဟီတိ အတ္ထော။ **ကာယေနာ**တိ ဧတဒတ္ထဝိညာပကံ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဒိံ ဒဿေန္တော ကာယေန ဝိညာပေတိ။ **''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆနံ သန္ဓာယာ** တိ ဥပဇ္ဈာယေန ''သာဟူ''တိအာဒီသု ဝုတ္တေသု သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆနဝစနံ သန္ဓာယ ''ကာယေန ဝိညာပေတီ''တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **အာယာစနဒာနမတ္တေနာ** တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ပဌမံ အာယာစနမတ္တေန, တတော ဥပဇ္ဈာယဿ စ ''သာဟူ''တိ အာဒိနာ ဝစနမတ္တေနာတိ အတ္ထော။ အာစရိယဿ သန္တိကေ နိဿယဂ္ဂဟဏေ **အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမီ**တိ အာယသ္မန္တံ နိဿာယ ဝသိဿာမီတိ အတ္ထော။

၁၅၄. နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာယံ **ယော ဝါ ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂေ, တဿ သန္တိကေ နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗော**တိ ဣမိနာ လဇ္ဇီသု ဧဝ နိဿယဂ္ဂဟဏံ နိယောဇေတိ အလဇ္ဇီသု ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ ဧတ္ထ စ ပရိဘောဂသဒ္ဒေန ဧကကမ္မာဒိကော သံဝါသော ဂဟိတော ပစ္စယပရိဘောဂဿ သမ္ဘောဂသဒ္ဒေန ဂဟိတတ္တာ။ ဧတေန စ သမ္ဘောဂသံဝါသာနံ အလဇ္ဇီဟိ သဒ္ဓိံ န ကတ္တဗ္ဗတံ ဒဿေတိ။ **ပရိဟာရော နတ္ထီ** တိ အာပတ္တိပရိဟာရော နတ္ထိ။ **တာဒိသော**တိ ယတ္ထ နိဿယော ဂဟိတပုဗ္ဗော, ယော စ ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂေ, တာဒိသော။ **တထာ ဝုတ္တ** န္တိ ''လဟုံ အာဂမိဿတီ''တိ ဝုတ္တဋ္ဌေတိ အတ္ထော။ **စတ္တာရိ ပဉ္စ ဒိဝသာနီ** တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ ယဒိ ကောဟ ဒ္ဝီဟေန သဘာဂတာ ပညာယတိ, ဉာတဒိဝသေ ဂဟေတဗ္ဗောဝ။ အထာပိ စတုပဉ္စာဟေနပိ န ပညာယတိ, ယတ္တကေဟိ ဒိဝသေဟိ ပညာယတိ, တတ္တကာနိ အတိက္ကာမေတဗ္ဗာနိ။ သဘာဂတံ ဩလောကေမီတိ ပန လေသော န ကာတဗ္ဗော။ **ဒဟရာ သုဏန္တီ** တိ ဧတ္ထ အသုတွာပိ ''အာဂမိဿတိ, ကေနစိ အန္တရာယေန စိရာယန္တီ''တိ သညာယ သတိပိ လဗ္ဘတေဝ ပရိဟာရော ။ တေနာဟ **''ဣဓေဝဟံ ဝသိဿာမီတိ ပဟိဏတိ, ပရိဟာရော နတ္ထီ''** တိ။ **ကေဒိဝသမ္ပိ ပရိဟာရော နတ္ထီ**တိ ဂမနေ နိရုဿာဟံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, သဥဿာဟဿ ပန သေနာသနပဋိသာမနာဒိဝသေန ကတိပာဟေ ဂတေပိ န ဒေါသော။

တတ္ထေဝ ဝသိတဗ္ဗ န္တိ တတ္ထ သဘာဂဋ္ဌာနေ ဧဝ နိဿယံ ဂဟေတွာ ဝသိတဗ္ဗံ။ **တံယေဝ ဝိဟာရံ။ပေ.။ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဣမိနာ ဥပဇ္ဈာယေ သင်္ဂဏှန္တေယေဝ တံသမောဓာနေ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ ဝုတ္တာ, တသ္မိံ ပန ကောဓေန ဝါ ဂဏနိရပေက္ခတာယ ဝါ အသင်္ဂဏှန္တေ အညေသု ဂဟိတော နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။

အာစရိယမှာ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယံ ဝုတ္တော ''ကောစိ အာစရိယော''တိအာဒိကော နယော ဥပဇ္ဈာယပက္ကမနာဒီသုပိ နေတွာ တတ္ထ စ ဝုတ္တော ဣဓာပိ နေတွာ ယထာရဟံ ယောဇေတဗ္ဗော။ **ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမ္မ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တီ**တိ ဥပစာရသီမတော ဗဟိ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ အန္တေဝါသိကာဒီနံ ဝသနဋ္ဌာနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ ဝသန္တိ။ တေန ဗဟိဥပစာရေပိ အန္တေဝါသိကာဒီနံ ဝသနဋ္ဌာနတော ဒွိန္နံ လေဍ္ဍုပါတာနံ အန္တရေ အာသန္နေ ပဒေသေ ဝသတိ, နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ ဒဿေတိ။ အန္တောဥပစာရသီ

မာယံ ပန ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတ္တ ဝသတော နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတေတတိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၈၃) ဝုတ္တံ။

ဣတိ ဝိနယသင္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင္ကာရေ

နိဿယဝိနိစ္ဆယကထာလင္ကာရော နာမ

တေဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၄. သီမာဝိနိစ္ဆယကထာ

၁၅၆. ဧဝံ နိဿယဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ သီမာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“သီမာတိ ဧတ္ထ”** တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သီမာ**တိ သိနီယတေ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ကမ္မဝါစာယ ဗန္ဓီယတေတိ သီမာ။ သိ ဗန္ဓနေတိ ဓာတု, မ-ပစ္စယော, ကိယာဒိဂဏောယံ။ ဝိဘာဂဝန္တာနံ သဘာဝဝိဘာဝနံ ဝိဘာဂေန ဝိနာ န ဟောတီတိ အာဟ **“သီမာ နာမေသာ။ပေ။ ဟောတီ”**တိ။ တတ္ထ ဗဒ္ဓသီမံ တာဝ ဒဿေတုံ **“တတ္ထ ကောဒသ”** တျာဒိမာဟ။

ဝီသတိဝဂ္ဂကရဏီယပရမတ္တာ သင်္ဃကမ္မဿ ဟေဋ္ဌိမန္တတော ယတ္ထ ကမ္မာရဟေန သဒ္ဓိံ ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ နိသီဒိတုံ သက္ကောန္တိ, တတ္တကေ ပဒေသေ သီမံ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ, န တတော ဩရန္တိ အာဟ **“အတိခုဒ္ဒကာ နာမ ယတ္ထ ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ နိသီဒိတုံ န သက္ကောန္တီ”**တိ။ **ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယာ** တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ, တဿံ ပန ဒိသာယံ နိမိတ္တေ အသတိ ယတ္ထ အတ္ထိ, တတော ပဋ္ဌာယ ပဌမံ ‘‘ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိသာယ, ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယာ’’တိအာဒိနာ သမန္တာ ဝိဇ္ဇမာနဋ္ဌာနေသု နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ ပုန ‘‘ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိသာယာ’’တိ ပဌမကိတ္တိတံ ပဋိကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ တီဟိ နိမိတ္တေဟိ သိင်္ဃာဋကသဏ္ဌာနာယပိ သီမာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗတော။ **တိက္ခတ္တုံ သီမမဏ္ဍလံ သမ္ဗန္ဓန္တေနာ**တိ ဝိနယဓရေန သယံ ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဌတွာ ကေဝလံ နိမိတ္တကိတ္တနဝစနေနေဝ သီမမဏ္ဍလံ သမန္တာ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဗန္ဓန္တေနာတိ အတ္ထော။ တံတံနိမိတ္တဋ္ဌာနံ အဂန္တွာပိ ဟိ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တိယောဇနပရမာယပိ သီမာယ သမန္တတော တိက္ခတ္တုံ အနုပရိဂမနဿ ဧကဒိဝသေန ဒုက္ကရတ္တာ ဝိနယဓရေန သယံ အဒိဋ္ဌမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခူဟိ ယထာဝဝတ္ထိတံ နိမိတ္တံ ‘‘ပါသာဏော ဘန္တေ’’တိအာဒိနာ ကေနစိ ဝုတ္တာနုသာရေန သလ္လက္ခေတွာ ‘‘ဧသော ပါသာဏော နိမိတ္တံ’’န္တိအာဒိနာ ကိတ္တေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။

သံသဋ္ဌဝိဋပါ တိ ဣမိနာ အညမညဿ အာသန္နတံ ဒီပေတိ။ **ဗဒ္ဓာ ဟောတီ** တိ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ သီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဧကရတနမတ္တာ သုဝိညေယျတရာ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **“ပစ္ဆိမကောဋိယာ ဟတ္ထမတ္တာ သီမန္တရိကာ ဌပေတဗ္ဗာ”**တိ။ ဧကင်္ဂုလမတ္တာပိ သီမန္တရိကာ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တတ္တကေနပိ ဟိ သီမာ အသမ္ဘိန္နာဝ ဟောတိ။ **ဒွိန္နံ သီမာနံ နိမိတ္တံ ဟောတီ** တိ နိမိတ္တဿ သီမတော ဗာဟိရတ္တာ သီမသမ္ဘေဒော န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **သီမသင်္ကရံ ကရောတီ**တိ ဝဍ္ဎိတွာ သီမပ္ပဒေသံ ပဝိဋ္ဌေ ဒွိန္နံ သီမာနံ ဂတဋ္ဌာနဿ ဒုဝိညေယျတ္တာ ဝုတ္တံ, န, ပန တတ္ထ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ။ န ဟိ သီမာ တတ္တကေန အသီမာ ဟောတိ, ဒွေ ပန သီမာ ပစ္ဆာ ဝဍ္ဎိတရုက္ခေန အဇ္ဈောတ္ထဋတ္တာ ဧကာဗဒ္ဓာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဧကတ္ထ ဌတွာ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိ ဣတရံ သောဓေတွာ ကာတဗ္ဗံ။ **တဿာ ပဒေသ**န္တိ ယတ္ထ ဌတွာ ဘိက္ခူဟိ ကမ္မံ ကာတုံ သက္ကာ ဟောတိ, တာဒိသံ ပဒေသံ, ယတ္ထ ပန ဋ္ဌိတေဟိ ကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, တာဒိသံ ပဒေသံ အန္တောကရိတွာ ဗန္ဓန္တာ သီမာယ သီမံ သံဘိန္ဒန္တိ နာမ။ **န ကမ္မဝါစံ ဝဂ္ဂံ ကရောန္တီ** တိ ကမ္မဝါစံ န ဘိန္ဒန္တိ, ကမ္မံ န ကောပေန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၅၈. သုဒ္ဓပံသုပဗ္ဗတော တိ န ကေနစိ ကတော သယံဇာတော ဝုတ္တော။ တထာ သေသာပိ။ **ဣတရောပီ**တိ သုဒ္ဓပံသုပဗ္ဗတာဒိကော ပဗ္ဗတောပိ။ **ဟတ္ထိပ္ပမာဏော** တိ ဧတ္ထ ဘူမိတော ဥဂ္ဂတပဒေသေန ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၃၈) ပန ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယဉ္စ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၃၈) **“ဟတ္ထိပ္ပမာဏော နာမ ပဗ္ဗတော** ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ အဋ္ဌမရတနုဗ္ဗေဓော’’တိ ဝုတ္တံ။ **စတူဟိ ဝါ တီဟိ ဝါ**တိ သီမဘူမိယံ စတူသု, တီသု ဝါ ဒိသာသု ဌိတေဟိ, ဧကိဿာ ဧဝ ပန ဒိသာယ ဌိတေဟိ တတော ဗဟူဟိပိ သမ္မန္နိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဒွီဟိ ပန ဒွီသု ဒိသာသု ဌိတေဟိပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဧကေန န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ။ **တံ ဗဟိဒ္ဓာ ကတွာ** တိ ကိတ္တိတနိမိတ္တဿ အသီမတ္တာ အန္တောသီမာယ ကရဏံ အယုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“သစေ”**တိအာဒိ။

ဒွတ္တိံသပလဂုဠပိဏ္ဍပ္ပမာဏတာ သဏ္ဌာနတော ဂဟေတဗ္ဗာ, န တုလဂဏနာဝသေန, ဘာရတော ပလပရိမာဏဉ္စ မဂဓတုလာယ ဂဟေတဗ္ဗံ, သာ စ လောကိယတုလာယ ဒွိဂုဏာတိ ဝဒန္တိ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၃၈) ပန **“ဒွတ္တိံသပလဂုဠပိဏ္ဍပ္ပမာဏတာ** တုလတာယ ဂဟေတဗ္ဗာ, န တုလဂဏနာယာ’’တိ ဝုတ္တံ။ **အတိမဟန္တောပီ** တိ ဘူမိတော ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ အနုဂ္ဂန္တွာ ဟေဋ္ဌာဘူမိယံ ဩတိဏ္ဏဃနတော အနေကယောဇနပ္ပမာဏောပိ။ သစေ ဟိ တတော ဟတ္ထိပ္ပမာဏံ ကူဋံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ပဗ္ဗတသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ.

မဟာဝဂ္ဂ ၁၃၈) – **သစေ ကောဗဒ္ဓော ဟောတိ, န ကာတဗ္ဗော**တိ ဧတ္ထ စတူသု ဒိသာသု စတုန္နံ ပဗ္ဗတကူဋာနံ ဟေဋ္ဌာ ပိဋ္ဌိပါသာဏသဒိသေ ပါသာဏေ ဌိတတ္တာ ကောဗဒ္ဓဘာဝေ သတိပိ ပထဝိတော ဥဒ္ဓံ တေသံ သမ္ဗန္ဓေ အသတိ ဟေဋ္ဌာ ပထဝီဂတသမ္ဗန္ဓမတ္တေ အဗ္ဗောဟာရိကံ ကတွာ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ “ပိဋ္ဌိပါသာဏော အတိမဟန္တောပိ ပါသာဏသင်္ချမေဝ ဂစ္ဆတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ပထဝိတော ဟေဋ္ဌာ တဿ မဟန္တဘာဝေ ဂယှမာနေ ပဗ္ဗတမေဝ ဟောတီတိ အနုဂဏ္ဌိပဒေ ဝုတ္တံ။ စိနိတွာ ကတပံသုပုဉ္ဇေ တိဏဂုမ္ဗရုက္ခာ စေ ဇာယန္တိ, ပဗ္ဗတော ဟောတီတိ ဓမ္မသိရိတ္ထေရော, နေဝါတိ ဥပတိဿတ္ထေရောတိ ဝုတ္တံ။ **ပါသာဏော**တိ သုဓာမယပါသာဏောပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတဗ္ဗံ ကုဋ္ဌကာယ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ **သောပီ**တိ ခါဏုကော ဝိယ ဥဋ္ဌိတပါသာဏောပိ။ **စတုပဉ္စရုက္ခနိမိတ္တမတ္တမ္ပီ**တိ ကေစ္စေသု နိမိတ္တသဒ္ဒော နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ။

အန္တောသာရာနန္တိ တသ္မိံ ခဏေ တရုဏတာယ သာရေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ ပရိဏာမေန ဘဝိဿမာနသာရေပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ။ တာဒိသာနဉှိ သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏပရိဏာဟာနံ စတုပဉ္စမတ္တာနမ္ပိ ဝနံ ဝဋ္ဋတိ။ **အန္တောသာရမိဿကာန**န္တိ အန္တောသာရေဟိ ရုက္ခေဟိ သမ္မိဿာနံ။ ဧတေန တစသာရရုက္ခမိဿကာနမ္ပိ ဝနံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **စတုပဉ္စရုက္ခမတ္တမ္ပီ**တိ သာရရုက္ခေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၃၈) ပန “ဧတ္ထ တယော စေ သာရရုက္ခာ ဟောန္တိ, ဒွေဝ အသာရာ, သာရရုက္ခာနံ ဗဟုတ္တံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗံ။ သုသာနမ္ပိ ဣဓ ဝနမေဝါတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ သယံဇာတတ္တာတိ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန ‘စတူသု ဒွေဝ အန္တောသာရာ စေ, ဝဋ္ဋတိ, အန္တောသာရာ အဓိကာ, သမာ ဝါ, ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ဗဟူသုပိ ဒွေဝ စေ အန္တောသာရာ အတ္ထိ, ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝဒန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဝနမဇ္ဈေ ဝိဟာရံ ကရောန္တီ**တိ ရုက္ခဃဋာယ အန္တရေ ရုက္ခေ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝတိအာဒီဟိ ဝိဟာရပရိစ္ဆေဒံ ကတွာဝ အန္တော ရုက္ခန္တရေသု ဧဝ ပရိဝေဏပဏ္ဏသာလာဒီနံ ကရဏဝသေန ယထာ အန္တောဝိဟာရမ္ပိ ဝနမေဝ ဟောတိ, ဧဝံ ဝိဟာရံ ကရောန္တီတိ အတ္ထော။ ယဒိ ဟိ သဗ္ဗံ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ ဝိဟာရံ ကရေယျုံ, ဝိဟာရဿ အဝနတ္တာ တံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတဝနံ ဧကတ္ထ ကိတ္တေတဗ္ဗံ သိယာ, ဣဓ ပန အန္တောပိ ဝနတ္တာ “ဝနံ န ကိတ္တေတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ သစေ ဟိ တံ ကိတ္တေန္တိ, “နိမိတ္တဿ ဥပရိ ဝိဟာရော ဟောတီ”တိအာဒိနာ အနန္တရေ ဝုတ္တဒေါသော အာပဇ္ဇတိ ။ **ဧကဒေသ**န္တိ ဝနေကဒေသံ, ရုက္ခဝိရဟိတဋ္ဌာနေ ကတဝိဟာရဿ ဧကပဿေ ဌိတဝနဿ ဧကဒေသန္တိ အတ္ထော။

သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏောတိ ဝံသဒဏ္ဍပ္ပမာဏော။ “လေခနိဒဏ္ဍပ္ပမာဏော”တိ ကေစိ။ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပန အဝေဘင်္ဂိယဝိနိစ္ဆယေ “ယော ကောစိ အဋ္ဌင်္ဂုလသူစိဒဏ္ဍမတ္တောပိ ဝေဠု။ပေ.။ ဂရုဘဏ္ဍ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ တနုတရော ဝေဠုဒဏ္ဍောတိ စ သူစိဒဏ္ဍောတိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဝံသနဠကသရာဝါဒီသူ**တိ ဝေဠုပဗ္ဗေ ဝါ နဠပဗ္ဗေ ဝါ ကပလ္လကာဒိမတ္တိကဘာဇနေသု ဝါတိ အတ္ထော။ **တင်္ခဏမ္ပီ**တိ တရုဏပေါတကေ အမိလာယိတွာ ဝိရုဟနဇာတိကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယေ ပန ပရိဏတာ သမူလံ ဥဒ္ဓရိတွာ ရောပိတာပိ ဆိန္နသာခါ ဝိယ မိလာယိတွာ စိရေန နဝမူလင်္ကုရုပ္ပတ္တိယာ ဇီဝန္တိ, မိယန္တိယေဝ ဝါ, တာဒိသေ ကိတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဧတေန္**တိ နဝမူလသာခါနိဂ္ဂမနံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၃၈) ပန “**သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏော**တိ သီဟဠဒီပေ လေခနိဒဏ္ဍပ္ပမာဏောတိ ဝဒန္တိ, သော စ ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိပရိမာဏောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

မဇ္ဈေတိ သီမာယ မဟာဒိသာနံ အန္တော။ **ကောဏ**န္တိ သီမာယ စတူသု ကောဏေသု ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ မဂ္ဂါနံ သမ္ဗန္ဓဋ္ဌာနံ။ **ပရဘာဂေ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ တေသံ စတုန္နံ ကောဏာနံ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ဌိတေသု အဋ္ဌသု မဂ္ဂေသု ဧကိဿာ ဒိသာယ ဧကံ, အညိဿာ ဒိသာယ စာပရန္တိ ဧဝံ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ စတူသု ဒိသာသု ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ ပန ကိတ္တိတမတ္တေန ကထံ ကောဗဒ္ဓတာ ဝိဂစ္ဆတီတိ ဝိညာယတိ။ ပရတော ဂတဋ္ဌာနေပိ ဧတေ ဧဝ စတ္တာရော မဂ္ဂါ။ “စတ္တာရော မဂ္ဂါ စတူသု ဒိသာသု ဂစ္ဆန္တီ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဧတ္ထ ကာရဏံ ဝိစိနိတဗ္ဗန္တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၃၈) ဝုတ္တံ။ ဝိစိနန္တော ပန ဧဝံ ကာရဏံ ပညာယတိ – ပုဗ္ဗဝါကျေပိ “ဝိဟာရံ ပရိက္ခိပိတွာ စတ္တာရော မဂ္ဂါ”တိ, ပရဝါကျေပိ “ဝိဟာရမဇ္ဈေန နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ ဂတမဂ္ဂေပီ”တိ ဝိဟာရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တော, တသ္မာ ကုဓာပိ “ကောဏံ နိဗ္ဗိဇ္ဈိတွာ ဂတံ ပနာ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဧတေ မဂ္ဂါ ဝိဟာရဿ ကောဏမေဝ နိဗ္ဗိဇ္ဈိံသု, န အညမညံ မိဿိံသု, တသ္မာ ကောဗဒ္ဓဘာဝတဘာဝတ စတုန္နံ မဂ္ဂါနံ စတူသု ဌာနေသု ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ ပန “**ပရဘာဂေ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ဌိတေသု အဋ္ဌသု မဂ္ဂေသု ဧကိဿာ ဒိသာယ ဧကံ, အပရာယ ဧကန္တိ ဧဝံ စတူသု ဌာနေသု ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၃၈) ပန “**ပရဘာဂေ**တိ ဧတ္

ထ ဧတေဟိ ဗဒ္ဓဋ္ဌာနတော ဂတတ္တာ ဝဋ္ဋတိ, တထာ ဒီဃမဂ္ဂေပိ ဂဟိတဋ္ဌာနတော ဂတဋ္ဌာနဿ အညတ္တာတိ ဝ
ဒန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ ကောဗဒ္ဓနိမိတ္တတ္တာ ဝိစာရေတဗ္ဗံ။

ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ တိ ဣဒဉ္စ ဟဋ္ဌိယံ ဘိက္ခုနီနံ နဒီပါရဂမနေ နဒီလက္ခဏဿ အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ,
ဘိက္ခုနံ အန္တရဝါသကတေမနမတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သာရတ္ထဒီပနိယမ္ပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၃၈)
“ဘိက္ခုနိယာ ဧဝ ဂဟဏဉ္စေတ္ထ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ ဘိက္ခုနီဝသေန နဒီလက္ခဏဿ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတတ္တာ တေနေဝ န
ယေန ဒဿနတ္ထံ ကတံ။ **သီမံ ဗန္ဓန္တာနံ နိမိတ္တံ ဟောတီ** တိ အယံ ဝုတ္တလက္ခဏာ နဒီ သမုဒ္ဒံ ဝါ ပဝိသတု တဠာကံ
ဝါ, ပဘဝတော ပဋ္ဌာယ နိမိတ္တံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၃၈) ပန “အန္တရဝါသ
ကော တေမိယတီတိ ဝုတ္တတ္တာ တတ္ထကပ္ပမာဏဥဒကေယေဝ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ကေစိ။ ‘တေမိယတီ’တိ ဣမိနာ
ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ နဒီလက္ခဏံ ဝုတ္တံ, ဝေရူပါယ နဒိယာ ယသ္မိံ ဌာနေ စတ္တာရော မာသေ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဥဒကံ
အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပဝတ္တတိ, တသ္မိံ ဌာနေ အပ္ပောဒကေပိ ဌတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧကေ”တိ ဝုတ္တံ။

နဒီစတုက္ကေပိ ဧသေဝ နယော တိ ဣမိနာ ဧကတ္ထ ကိတ္တေတွာ အညတ္ထ ပရတော ဂတဋ္ဌာနေပိ ကိတ္တေတုံ
န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ တေနေဝ စ “အသမ္မိဿာ နဒိယော ပန စတဿောပိ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အသမ္မိဿ
ဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ **အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အာဝရဏံ ပဝတ္တတိယေဝ** တိ အာဝရဏံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ သန္ဒတိယေဝ။
အပဝတ္တမာနာ တိ အသန္ဒမာနုဒကာ။ အာဝရဏဉ္ဟိ ပတွာ နဒိယာ ယတ္တကေ ပဒေသေ ဥဒကံ အသန္ဒမာနံ သန္တိဋ္ဌ
တိ, တတ္ထ နဒီနိမိတ္တံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဥပရိ သန္ဒမာနဋ္ဌာနေယေဝ ဝဋ္ဋတိ။ အသန္ဒမာနဋ္ဌာနေ ပန ဥဒကနိမိတ္တံ
ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဌိတမေဝ ဟိ ဥဒကံ ဥဒကနိမိတ္တေ ဝဋ္ဋတိ, န သန္ဒမာနံ။ တေနေတံ **“ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ နဒီနိမိတ္တံ,
အပဝတ္တနဋ္ဌာနေ ဥဒကနိမိတ္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”**တိ။ “ပဝတ္တနဋ္ဌာနေ နဒီနိမိတ္တန္တိ ဝုတ္တတ္တာ သေတုတော ပ
ရတော တတ္တကံ ဥဒကံ ယဒိ ပဝတ္တတိ, နဒီ ဧဝါတိ ဝဒန္တိ။ ဇာတဿရာဒီသု ဌိတောဒကံ ဇာတဿရာဒိပဒေသေန
အန္တရိကမ္ပိ နိမိတ္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ နဒီပါရသီမာယ နိမိတ္တံ ဝိယ။ သစေ သော ပဒေသော ကာလန္တရေန ဂါမခေတ္တ
ဘာဝံ ပါပုဏာတိ, တတ္ထ အညံ သီမံ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၃၈) ဝုတ္တံ။ **မူလေ**
တိ အာဒိကာလေ။ **နဒိံ ဘိန္ဒိတွာ** တိ ယထာ ဥဒကံ အနိစ္ဆန္တေဟိ ကဿကေဟိ မဟောဃေ နိဝတ္တေတုံ န သက္ကာ,
ဧဝံ ကူလံ ဘိန္ဒိတွာ။ **နဒိံ ဘိန္ဒိတွာ** တိ ဝါ မာတိကာမုခဒွါရေန နဒီကူလံ ဘိန္ဒိတွာ။

ဥက္ခေပိမ န္တိ ဒီဃရဇ္ဇုနာ ကူပတော ဥဿိဉ္စနီယံ။ **ဥက္ခေပိမ** န္တိ ဝါ ကူပတော ဝိယ ဥက္ခိပိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဥ
က္ခေပိမ**န္တိ ဝါ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟေတဗ္ဗကံ။

အသမ္မိဿေဟီ တိ သဗ္ဗဒိသာသု ဌိတပဗ္ဗတေဟိ ဧဝ ဝါ ပါသာဏာဒီသု အညတရေဟိ ဝါ နိမိတ္တန္တရဗျဝဟိ
တေဟိ။ **သမ္မိဿေဟီ** တိ ဧကတ္ထ ပဗ္ဗတော, အညတ္ထ ပါသာဏောတိ ဧဝံ ဌိတေဟိ အဋ္ဌဟိ။ **နိမိတ္တာနံ သတေနာ
ပီ**တိ ဣမိနာ ဧကိဿာယေဝ ဒိသာယ ဗဟူနိပိ နိမိတ္တာနိ “ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ, ပဗ္ဗတော, ဘန္တေ။ ပုန
ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ, ပါသာဏော, ဘန္တေ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒ
ဿေတိ။ **သိင်္ဃာဋကသဏ္ဌာနာ** တိ တိကောဏာ။ **သိင်္ဃာဋကသဏ္ဌာနာ** တိ ဝါ တိကောဏရစ္ဆာသဏ္ဌာနာ။ **စတုရဿ
ာ**တိ သမစတုရဿာ။ **မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနာ** ပန အာယတစတုရဿာ, ဧကကောဋိယံ သင်္ကောစိတာ, တဒညာယ ဝိတ္ထိ
ဏ္ဏာ ဝါ ဟောတိ။ **မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနာ** တိ ဝါ မုဒိင်္ဂဘေရီ ဝိယ မဇ္ဈေ ဝိတ္ထတာ ဥဘောသု ကောဋီသု သင်္ကောစိတာ
ဟောတိ။

၁၅၉. ဧဝံ ဗဒ္ဓသီမာယ နိမိတ္တသမ္ပတ္တိယုတ္တတံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပရိသသမ္ပတ္တိယုတ္တတံ ဒဿေတုံ **“ပရိသ
သမ္ပတ္တိယုတ္တာ နာမာ”**တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေနာ** တိ သဗ္ဗဟေဋ္ဌိမေန ဂဏနပရိစ္ဆေဒေန,
အပ္ပတရော စေ ဂဏော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣမဿ ပန သီမာသမ္မုတိကမ္မဿ စတုဝဂ္ဂကရဏီယတ္တာ **“စ
တူဟိ ဘိက္ခူဟီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **သန္နိပတိတာ** တိ သမဂ္ဂါ ဟုတွာ အညမညဿ ဟတ္ထပါသံ အဝိဇဟိတွာ သန္နိပတိ
တာ။ ဣမိနာ “စတုဝဂ္ဂကရဏီယေ ကမ္မေ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ပကတတ္တာ ကမ္မပ္ပတ္တာ, တေ အာဂတာ ဟောန္
တီ”တိ ဝုတ္တံ ပဌမသမ္ပတ္တိလက္ခဏံ ဒဿေတိ။ **ယာဝတိကာ တသ္မိံ ဂါမခေတ္တေ** တိ ယသ္မိံ ပဒေသေ သီမံ ဗန္ဓိတု
ကာမာ, တသ္မိံ ကေဿ ဂါမဘောဇကဿ အာယုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဘူတေ ဂါမခေတ္တေ ဌိတာ ဘိက္ခူတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဗဒ္ဓသီမံ တ နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရေ တ အနောက္ကမိတွတ တိ ဧတေန တော ဗဒ္ဓသီမာဒယော ကမသီမတော သီမန္တ ရာဘူတာ, န တာသု ဌိတာ ကမသီမာယ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ ဝဂ္ဂံ ကရောန္တိ, တသ္မာ န တေသံ ဆန္ဒော အာဟရိတဗ္ဗော တိ ဒဿေတိ။ **တေ သဗ္ဗေ ဟတ္ထပာသေ တ ကတွတ** တိ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟရဏတ္ထံ သန္နိပတိတုံ သမတ္ထေ တေ ကမ ဓေ္ခတ္တဌ္ဌေ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ သဋ္ဌဿ ဟတ္ထပာသေ ကတွတတိ အတ္ထော။ **ဆန္ဒံ တ အာဟရိတွတ** တိ သန္နိ ပတိတုံ အသမတ္ထာနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွတ။ တသ္မိံ ကမဓေ္ခတ္တေ ယဒိပိ သဟဿဘိက္ခူ ဟောန္တိ, တေသု စတ္တာ ရောယေဝ ကမ္မပ္ပတ္တာ, အဝသေသာ ဆန္ဒာရဟာ, တသ္မာ အနာဂတာနံ ဆန္ဒော အာဟရိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော, ဣမိနာ ''ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အာဟဋ္ဌော ဟောတိ''တိ ဝုတ္တံ ဒုတိယသမ္ပတ္တိလက္ခဏမာဟ။ ''သမ္မုခီဘူတာ န ပဋိက္ကောသန္ တီ''တိ ဝုတ္တံ တတိယသမ္ပတ္တိလက္ခဏံ ပန ဣမေသံ သာမတ္ထိယေန ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၆၀. ဧဝံ ဗဒ္ဓသီမာယ ပရိသသမ္ပတ္တိယုတ္တတံ ဒဿေတွတ ဣဒါနိ ကမ္မတစာသမ္ပတ္တိယုတ္တတံ ဒဿေတုံ **''က မ္မတစာသမ္ပတ္တိယုတ္တာ နာမာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **''သုဏာတု မေ''**တိအာဒီနံ အတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဥပသမ္ပဒကမ္မ တစာဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တောဝ ။ **ဧဝံ ဝုတ္တာယာ** တိ ဧဝံ ဣမိနာ အနုက္ကမေန ဥဟောသထက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၁၃၈-၁၃၉) ဘဂဝတာ ဝုတ္တာယ။ **ပရိသုဒ္ဓာယာ** တိ ဉတ္တိဒောသအနုဉ္သာဝနဒောသေဟိ ပရိသမန္တတော သုဒ္ဓာယ။ **ဉတ္တို ဒုတိယကမ္မတစာယာ**တိ ဧကာယ ဉတ္တိယာ ဧကာယ အနုဿာဝနာယ ကရိယမာနတ္တာ ဉတ္တိ ဧဝ ဒုတိယာ ဣမိဿ ာ ကမ္မတစာယာတိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မတစာ, တာယ။ **နိမိတ္တာနံ အန္တော သီမာ ဟောတိ, နိမိတ္တာနိ သီမတော ဗဟိ ဟောန္တိ** နိမိတ္တာနိ ဗဟိ ကတွတ ဟေဋ္ဌာ ပထဝီသန္ဓာရဥဒကံ ပရိယန္တံ ကတွတ သီမာယ ဂတတ္တာ။

၁၆၁. ဧဝံ သမာနသံဝါသကသီမာသမ္မုတိယာ ကမ္မတစာသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွတ ဣဒါနိ အဝိဋ္ဌိတဝိတေစီဝရိကာနံ ဘိက္ခူနံ စီဝရေ သုခပရိဘောဂတ္ထံ ဘဂဝတာ ပညတ္တံ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မုတိကမ္မတစာသမ္ပတ္တိံ ဒဿေန္ တော **''ဧဝံ ဗဒ္ဓာယ စ''** တ္ယာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝါသံ သမ္မန္နေယ္ယာ** တိ ယထာ အဝိဋ္ဌိတဝိတေစီဝရိ ကော ဘိက္ခု အန္တောသီမာယံ တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝသန္တောပိ အဝိပ္ပဝါသောယေဝ ဟောတိ, ဒုတိယကထိနသိက္ခာပဒေန (ပာရာ. ၄၇၁ အာဒယော) အာပတ္တိံ န ဟောတိ, ဧဝံ တံ သမာနသံဝါသကသီမံ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝါသံ သမ္မန္နေယ္ယာ တိ အတ္ထော။ **ဌပေတွတ ကမဥ္စ ကမူပစာရဉ္စာ** တိ ယဒိ တိဿာ သမာနသံဝါသကသီမာယ အန္တော ကမော အတ္ထိ, တံ ကမဥ္စ ကမူပစာရဉ္စ ဌပေတွတ တတော ဝိနိမုတ္တံ တံ သမာနသံဝါသကသီမံ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝါသံ သမ္မန္နေယ္ ယာတိ အတ္ထော။

သီမသင်္ကရံယေဝ ဂစ္ဆတိ တိ အဝိပ္ပဝါသသီမသင်္ကရံယေဝ ဂစ္ဆတိ။ **ဧကမ္ပိ ကုလံ ပဝိဋ္ဌံ တ** တိ အဘိနဝကတ ဂေဟေသု သဗ္ဗပဌမံ ဧကမ္ပိ ကုလံ ပဝိဋ္ဌံ အတ္ထိ။ **အဂတံ တ**တိ ဟေရာဏကကမေ အညေသု ကုလေသု ဂေဟာနိ ဆဍ္ဍေ တွတ ဂတေသုပိ ဧကမ္ပိ ကုလံ အဂတံ အတ္ထီတိ အတ္ထော။

၁၆၂. ဧဝံ သင်္ဃေပေန သီမာသမ္မုတိံ ဒဿေတွတ ပုန ဝိတ္ထာရေန ဒဿေန္တော **''အယမေတ္ထ သင်္ခေပေဟ, အယံ ပန ဝိတ္ထာရော''**တိအာဒိမာဟ။ **သီမာယ ဥပစာရံ ဌပေတွတ**တိ အာယတိံ ဗန္ဓိတဗ္ဗာယ သီမာယ နေသံ ဝိဟာရာနံ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ သီမန္တရိကပ္ပဟောနကံ ဥပစာရံ ဌပေတွတ။ ဗဒ္ဓာ သီမာယေသု ဝိဟာရေသု, တေ **ဗဒ္ဓသီမာ။ ဟဋိ ယေဘုက္ကိ** ပစ္စေကံ။ **ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာနီ** တိ ယထာ ဗဒ္ဓသီမာသု ဌိတာ အညမညံ ဆန္ဒာဒိံ အနပေက္ခိတွတ ပစ္စေကံ ကမ္မံ ကာတုံ လဘန္တိ, ဧဝံ ကမသီမာသု ဌိတာပီတိ ဒဿေတိ။ **အန္တောနိမိတ္တဂတေဟိ ပနာ** တိ ဧကဿ ကမဿ ဥပစုံ အန္တောကတ္တုကာမတာယ သတိ သဗ္ဗေသံ အာဂမနေ ပယောဇနံ နတ္ထီတိ ကတွတ ဝုတ္တံ။ **အာဂန္တဗ္ဗ** န္တိ စ သာမီစိဝသေန ဝုတ္တံ, နာယံ နိယမော ''အာဂန္တဗ္ဗမေဝ''တိ။ တေနေဝတဟ **''အာဂမနမ္ပိ အနာဂမနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ''** တိ။ အဗဒ္ဓာယ ဟိ သီမာယ နာနာကမဓေ္ခတ္တာနံ နာနာသီမသဘာဝတ္တာ တေသံ အနာဂမနေပိ ဝဂ္ဂကမ္မံ န ဟောတိ, တ သ္မာ အနာဂမနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဗဒ္ဓာယ ပန သီမာယ ဧကသီမဘာဝတော ပုန အညသ္မိံ ကမ္မေ ကရိယမာနေ အန္တောသီမဂ တေဟိ အာဂန္တဗ္ဗမေဝတိ အာဟ **''အဝိပ္ပဝါသသီမာ။ပေ။ အာဂန္တဗ္ဗ''** န္တိ။ နိမိတ္တကိတ္တနကာလေ အသောဓိ တာယပိ သီမာယ နေဝတ္ထိ ဒောသော နိမိတ္တကိတ္တနဿ အပလောကနာဒီသု အညတရာဘာဝတော။

ဘေရိသညံ တတိ သမ္မန္နနပရိယောသာနံ ကရောမာတိ ဝတွတတိ လိခိတံ။ တေန တာဒိသေ ကာလေ တံ ကပ္ပတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ **ဘေရိသညံ တ သင်္ခသညံ တ** တိ ပန တေသံ သဒ္ဒံ သုတွတ ဣဒါနိ သင်္ဃော သီမံ ဗန္ဓတီတိ ဉတွတ

အာဂန္တုကဘိက္ခုနံ တံ ကမၼေခ့တ္တံ အပ္ပဝေသနတ္ထံ, အာရာမိကာဒီနဥ္စ တေသံ နိတရဏတ္ထံ ကမၼတစာရဒ္ဓကာ လေဃေဝ သညာ ကရီယတိ, ဧဝံ သတိ တံ ကရဏံ သပ္ပယောဇနံ ဟောတိ။ တေနေဝ ''ဘေရိသင္ခသဒ္ဒံ ကတ္ဝာ''တိ အဝတ္ဝာ ''ဘေရိသင္ခသည္ဒံ ကတ္ဝာ''တိ သညာဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ **''သည္ဒံ ကတ္ဝာ''**တိ စ ပုဗ္ဗကာလကိရိယံ ဝတ္ဝာ **''ကမၼတ စာယ သီမာ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ''**တိ အပရကာလကိရိယံ ဝဒတိ, ပရိယောသာနကာလေ ပန သဗ္ဗတူရိယာတာလိကသည္ဒၳံ ကတ္ဝာ တ ဒေဝမနုဿာနံ အနုမောဒနံ ကာရေတဗ္ဗံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၆၃. ဘဏ္ဍာကမွာပုစ္ဆနံ သန္ဓာယ **ပဗ္ဗဇ္ဇာ** ဂ္ဂဟဏံ။ **သုခကရဏတ္ထ** န္တိ သဗ္ဗေသံ သန္နိပတနပရိဿမံ ပဟာယ အပ္ပတရေဟိ သုခကရဏတ္ထံ။ **ကေဝီသတိ ဘိက္ခု ဂဏ္ဍဟာတီ** တိ ဝီသတိဝဂ္ဂကရဏီယပရမတ္တာ သင္ဃကမ္မ ဿ ကမ္မာရဟေန သဒ္ဓိံ ကေဝီသတိ ဘိက္ခု ဂဏ္ဍဟာတိ။ ဣဒဥ္စ နိသီဒိနာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဟေဋ္ဌိမန္တတော ဟိ ယ တ္ထ ကေဝီသတိ ဘိက္ခု နိသီဒိတုံ သက္ကောန္တိ, တတ္တကေ ပဒေသေ သီမံ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒဥ္စ ကမ္မာရဟေန သဟ အဘ္ဘာနကာရကာနမ္ပိ ပဟောနကတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **နိမိတ္တုပဂ ဟာသာဏာ ဌပေတဗ္ဗာ** တိ ဣဒံ ယထာရုစိတဋ္ဌာနေ ရုက္ခနိမိတ္တာဒီနံ ဒုလ္လဘတာယ ဝဓိတ္ဝာ ဥဘိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနံ သင္ကရကရဏတော စ ဟာသာဏနိမိတ္တဿ စ တဒ ဘာဝတော ယတ္ထ ကတ္ထစိ အာနေတ္ဝာ ဌပေတုံ သုကရတာယ စ ဝုတ္တံ။ တထာ **သီမန္တရိကဟာသာဏာ ဌပေတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထာပိ။ **စတုရင္ဂုလပ္ပမာဏာပိ** တိ ယထာ ခဏ္ဍသီမပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ နိမိတ္တဟာသာဏံ စတုရင္ဂုလမတ္တံ ဌာနံ သမန္တာ နိဂစ္ဆတိ, အဝသေသံ ဌာနံ အန္တောခဏ္ဍသီမာယံ ဟောတိယေဝ, ဧဝံ တေသု ဌပိတေသု စတုရင္ဂုလမတ္တာ သီမန္တရိကာ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သီမန္တရိကဟာသာဏာ တိ သီမန္တရိကာယ ဌပိတနိမိတ္တဟာသာဏာ။ တေ ပန ကိတ္တေန္တေန ဒက္ခိဏတော အနုပ ရိယာယန္တေနေဝ ကိတ္တေတဗ္ဗာ။ ကထံ? ခဏ္ဍသီမတော ဟိ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ပုရတ္ထိမာဘိမုခေန ဌတ္ဝာ ''ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ''န္တိ တတ္ထ သဗ္ဗာနိ နိမိတ္တာနိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတ္ဝာ, တထာ ဥတ္တရာယ ဒိ သာယ ဒက္ခိဏာဘိမုခေန ဌတ္ဝာ ''ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ''န္တိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတ္ဝာ, တထာ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ပစ္ဆိမာဘိမုခေန ဌတ္ဝာ ''ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ''န္တိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတ္ဝာ, တထာ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ဥတ္တရာဘိမုခေန ဌတ္ဝာ ''ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ''န္တိ တတ္ထ သဗ္ဗာနိ နိမိတ္တာနိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတ္ဝာ ပုန ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ပုရတ္ထိမာဘိမုခေန ဌတ္ဝာ ပုရိမကိတ္တိတံ ဝုတ္တနယေန ပုန ကိတ္ တေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဗဟူနမ္ပိ ခဏ္ဍသီမာနံ သီမန္တရိကဟာသာဏာ ပစ္စေကံ ကိတ္တေတဗ္ဗာ။ **တတောတိ** ပစ္ဆာ။ **အဝသေ သနိမိတ္တာနီ**တိ မဟာသီမာယ ဗာဟိရန္တရေသု အဝသေသနိမိတ္တာနိ။ **န သက္ခိဿန္တီ** တိ အဝိပ္ပဝာသသီမာယ ဗဒ္ဓ ဘာဝံ အသလ္လက္ခေတ္ဝာ ''သမာနသံဝါသကသီမမေဝ သမူဟနိဿာမာ''တိ တယမန္တာ န သက္ခိဿန္တိ။ ဗဒ္ဓာယ ဟိ အဝိပ္ပဝာသသီမာယ တံ သမူဟနိတ္ဝာ ''သမာနသံဝါသကသီမံ သမူဟနိဿာမာ''တိ ကတာယပိ ကမ္မဝါစာယ အသ မူဟတာဝ ဟောတိ သီမာ။ ပဌမဥ္ဟိ အဝိပ္ပဝာသံ သမူဟနိတ္ဝာ ပစ္ဆာ သီမာ သမူဟနိတဗ္ဗာ။ ခဏ္ဍသီမတော ပဌာယ ဗ န္ဓနံ အာစိဏ္ဏံ, အာစိဏ္ဏကရဏတောေဝ စ သမ္မောဟော န ဟောတီတိ အာဟ **''ခဏ္ဍသီမတောဝ ပဌာယ ဗန္ဓိတဗ္ ဗာ''**တိ။ **ဥဘိန္နမ္ပိ န ကောပေန္တီ** တိ ဥဘိန္နမ္ပိ ကမ္မံ န ကောပေန္တိ။ **ဧဝံ ဗဒ္ဓာသု ပန။ပေ။ သီမန္တရိကာ ဟိ ကမက္ ခေတ္တံ ဘဇတီ**တိ န အာတသံဝသေန သာမဂ္ဂိပရိစ္ဆေဒေ, ကိန္တု သီမာဝသေနေဝတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။

ကုဋိဂေဟေတိ ဘူမိယံ ကတတိဏကုဋိယံ။ **ဥဒုက္ခလန္တိ** ဥဒုက္ခလာတဋ္ဌသဒိသခုဒ္ဒကာတဋ္ဌံ။ **နိမိတ္တံ န ကာတဗ္ဗ** န္တိ ရာဇိ တ ဥဒုက္ခလံ တ နိမိတ္တံ န ကာတဗ္ဗံ။ ဣဒဥ္စ ယထာဝုတ္တေသု အဋ္ဌသု နိမိတ္တေသု အနာဂတတ္တေန န ဝဋ္ဋတီ တိ သိဒ္ဓမ္ပိ ''အဝိနဿကသညာဏမိဒ''န္တိ သညာယ ကောစိ မောဟေန နိမိတ္တံ ကရေယျာတိ ဒူရတော ဝိပတ္တိပရိ ဟာရတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **နိမိတ္တုပဂဟာသာဏေ ဌပေတ္ဝာ** တိ သဥ္စာရိမနိမိတ္တဿ ကမ္မနတာယ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဥပရိ ''ဘိတ္ တိံ အကိတ္တေတ္ဝာ''တိအာဒီသုပိ သိဒ္ဓမေဝတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ ကထနေ ကာရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သီမာဝိပတ္တိ ဟိ ဥပသမ္ပဒါဒိ သဗ္ဗကမ္မဝိပတ္တိမူလန္တိ တဿ ဒုတရံ သဗ္ဗထာပိ ပိဒဟနဝသေန ဝတ္တဗ္ဗံ။ သဗ္ဗံ ဝတ္ဝာဝ ဣဓ အာစရိယာ ဝိနိစ္ဆယံ ကထေသုန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဘိတ္တိ န္တိ ဣဋ္ဌကာအာရုမတ္တိကာမယံ။ သိလာမယာယ ပန ဘိတ္တိယာ နိမိတ္တုပဂံ ဧကံ ဟာသာဏံ တံတံဒိသာယ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အနေကသိလာဟိ စိနိတံ သကလံ ဘိတ္တိံ ကိတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတိ ''ဧသော ဟာသာဏော နိမိတ္တ''န္ တိ ကေဝစနေန ဝတ္တဗ္ဗတော။ **အန္တောကုဋ္ဋမေဝ** တိ ဧတ္ထ အန္တောကုဋ္ဋေပိ နိမိတ္တာနံ ဌိတောကာသတော အန္

တော ဧဝ သီမာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပမုခေ နိမိတ္တုပဂါသာဏေ ဌပေတွာ** တိ ဂဗ္ဘာဘိမုခေပိ ဗဟိပမုခေ ဂဗ္ဘဝိတ္ထာရပ္ပ
မာဏေ ဌာနေ ပါသာဏေ ဌပေတွာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ဧဝဉှိ ဂဗ္ဘပမုခာနံ အန္တရေ ဌိတကုဋ္ဋမ္ပိ ဥဘယာယ အန္တော
စ ဗဟိ စ စတုရဿသဏ္ဌာနာဝ သီမာ ဟောတိ။ **ဗဟီ**တိ သကလဿ ကုဋ္ဋိလေဏဿ သမန္တတော ဗဟိ။

အန္တော စ ဗဟိ စ သီမာ ဟောတီ တိ မဇ္ဈေ ဌိတဘိတ္တိယာ သဟ စတုရဿသီမာ ဟောတိ။ **ဥပရိပါသာဒေယေ
ဝ ဟောတီ"**တိ ဣမိနာ ဂဗ္ဘဿ စ ပမုခဿ စ အန္တရာ ဌိတဘိတ္တိယာ ကေတ္တာ တတ္ထ စ ကေဝိသတိယာ ဘိက္ခူနံ
ဩကာသာဘာဝေန ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ, ဥပရိဘိတ္တိ ပန သီမဋ္ဌာဝ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတီ** တိ
ဘိတ္တိတော ဩရံ နိမိတ္တာနိ ဌပေတွာ ကိတ္တိတတ္တာ ဟေဋ္ဌာ အာကာသပ္ပဒေသံ န ဩတရတိ, ဥပရိ ကတေ ပါသာ
ဒေတိ အတ္ထော။ **ဟေဋ္ဌိမတလေ ကုဋ္ဋော** တိ ဟေဋ္ဌိမတလေ စတူသု ဒိသာသု ဌိတကုဋ္ဋော။ သစေ ဟိ ဒွီသု, တီသု ဧဝ
တ ဒိသာသု ကုဋ္ဋော တိဋ္ဌေယျ, ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတိ။ **ဟေဋ္ဌာပိ ဩတရတီ** တိ သစေ ဟေဋ္ဌာ အန္တောဘိတ္တိယံ
ဧကဝီသတိယာ ဘိက္ခူနံ ဩကာသော ဟောတိ, ဩတရတိ။ ဩတရမာနာ စ န ဥပရိသီမပ္ပမာဏေန ဩတရတိ, သမန္တာ
ဘိတ္တိပ္ပမာဏေန ဩတရတိ။ စတုန္နံ ပန ဘိတ္တီနံ ဗာဟိရန္တပရိစ္ဆေဒေန ဟေဋ္ဌာဘူမိဘာဂေ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ
တ ဩတရတိ, န ပန ဘိတ္တီနံ ဗဟိ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဌာနံ။ **ပါသာဒဘိတ္တိတော** တိ ဥပရိမတလေ ဘိတ္တိတော။ **ဩ
တရဏာနောတရဏံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ**န္တိ သစေ ဟေဋ္ဌာ ဧကဝီသတိယာ ဘိက္ခူနံ ဩကာသော ဟောတိ, ဩ
တရတိ, နော စေ, န ဩတရတီတိ အဓိပ္ပာယောတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၃၈) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိ
နောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၃၈) ပန "ဥပရိသီမပ္ပမာဏဿ အန္တောဂဓာနံ ဟေဋ္ဌိမတလေ စတူသု ဒိသာသု ကုဋ္ဋ
ဋ္ဌာနံ တုလာရုက္ခေဟိ ဧကသမ္ဗန္ဓတံ, တဒန္တော ပစ္ဆိမသီမပ္ပမာဏတာဒိဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ ။ ကိဉ္စာပေတ္ထ
ထ နိယ္ယူဟကာဒယော နိမိတ္တာနံ ဌိတောကာသတာယ ဗဇ္ဈမာနက္ခဏေ သီမာ န ဟောန္တိ, ဗဒ္ဓာယ ပန သီမာယ သီမ
ဋ္ဌာဝ ဟောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပရိယန္တထမ္ဘာန န္တိ နိမိတ္တဂတပါသာဏတ္ထမ္ဘေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥပရိမတလေန သမ္ဗဒ္ဓော ဟောတီ**
တိ ဣဒံ ကုဋ္ဋာနံ အန္တရာ သီမဋ္ဌာနံ ထမ္ဘာနံ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ ဘဝေယျုံ, ကုဋ္ဋေ ဥပရိမတလေန အသ
မ္ဗန္ဓေပိ သီမဋ္ဌထမ္ဘာနံ ဥပရိ ဌိတော ပါသာဒေါ သီမဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ သစေ ပန ဗဟူနံ ထမ္ဘပန္တီနံ ဥပရိ ကတပါ
သာဒဿ ဟေဋ္ဌာပထဝိယံ သဗ္ဗဗာဟိရာယ ထမ္ဘပန္တိယာ အန္တော နိမိတ္တပါသာဏေ ဌပေတွာ သီမာ ဗဒ္ဓာ ဟော
တိ, ဧတ္ထ ကထန္တိ? ဧတ္ထာပိ "ယံ တာဝ သီမဋ္ဌထမ္ဘေဟေဝ ဓာရိယမာနာနံ တုလာနံ ဥပရိမတလံ, သဗ္ဗံ တံ သီမဋ္ဌ
မေဝ, ဧတ္ထ ဝိဝါဒော နတ္ထိ, ယံ ပန သီမဋ္ဌထမ္ဘပန္တိယာ, အသီမဋ္ဌာယ ဗာဟိရထမ္ဘပန္တိယာ စ သမဓုရံ ဓာရယမာ
နာနံ တုလာနံ ဥပရိမတလံ, တတ္ထ ဥပဍ္ဎံ သီမာ"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ "သကလမ္ပိ ဂါမသီမာ"တိ အပရေ။ "ဗဒ္ဓသီမာ
ဧဝ"တိ အညေ။ တသ္မာ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိ ဂရုဟိ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ဌတွာ သဗ္ဗံ တံ အာသင်္ကဋ္ဌာနံ သောဓေတွာ
တဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, သန္နိဋ္ဌာနကာရဏံ တ ဂဝေသိတွာ တဒနုဂုဏံ ကာတဗ္ဗံ။

တာလမူလကပဗ္ဗတေ တိ တာလက္ခန္ဓမူလသဒိသေ ဟေဋ္ဌာ ထူလော ဟုတွာ ကမေန ကိသော ဟုတွာ ဥဂ္ဂတော
ဟိန္တာလမူလသဒိသော နာမ ဟောတိ။ **ဝိတာနသဏ္ဌာနော** တိ အဟိစ္ဆတ္တကသဏ္ဌာနော။ **ပဏဝသဏ္ဌာနော** တိ မဇ္ဈေ
ဇျေ တနုကော, ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ ဝိတ္ထိဏ္ဏော။ **ဟေဋ္ဌာ တ မဇ္ဈေ တ** တိ မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနဿ ဟေဋ္ဌာ, ပဏဝသဏ္
ဌာနဿ မဇ္ဈေ။ **သပ္ပဖဏသဒိသော ပဗ္ဗတော** တိ သပ္ပဖဏော ဝိယ ခုဇ္ဇော, မူလဋ္ဌာနတော အညတ္ထ အဝနတသီ
သော။ **အာကာသပဗ္ဘာရ** န္တိ ဘိတ္တိယာ အပရိက္ခိတ္တပဗ္ဘာရံ။ **သီမပ္ပမာဏော** တိ အန္တော အာကာသေန သဒ္ဓိံ
ပစ္ဆိမသီမပ္ပမာဏော။ **သော စ ပါသာဏော သီမဋ္ဌော** တိ ဣမိနာ ဤဒိသေဟိ သုသိရပါသာဏလေဏကုဋ္ဋာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္န
နေ ဘူမိဘာဂေ ဧဝ သီမာ ပတိဋ္ဌာတိ, န အပရိစ္ဆိန္နေ။ တေ ပန သီမဋ္ဌတ္တာ သီမာ ဟောန္တိ, န သရူပေန သီမဋ္ဌမဉ္စာ
ဒိ ဝိယာတိ ဒဿေတိ။ သစေ ပန သော သုသိရပါသာဏော ဘူမိံ အနာဟစ္စ အာကာသဂတော ဩလမ္ဗတိ, သီမာ န ဩတ
ရတိ။ သုသိရပါသာဏော ပန သယံ သီမာပဋိဗဒ္ဓတ္တာ သီမာ ဟောတိ, ကထံ ပန ပစ္ဆိမပ္ပမာဏရဟိတေဟိ ဧတေဟိ သု
သိရပါသာဏာဒီဟိ သီမာ န ဩတရတီတိ ဣဒံ သဒ္ဒာတဗ္ဗန္တိ? အဋ္ဌကထာပမာဏတော။

အပိစေတ္ထ သုသိရပါသာဏဘိတ္တိအနုသာရေန မူသိကာဒီနံ ဝိယ သီမာယ ဟေဋ္ဌိမတလေ ဩတရဏကိစ္စံ နတ္ထိ,
ဟေဋ္ဌာ ပန ပစ္ဆိမသီမပ္ပမာဏေ အာကာသေ ဒွဝင်္ဂုလမတ္တဗဟလေဟိ ပါသာဏဘိတ္တိအာဒီဟိပိ ဥပရိမတလံ အာဟစ္စ
ဌိတေဟိ သဗ္ဗသော, ယေဘုယျေန တ ပရိစ္ဆိန္နေ သတိ ဥပရိ ဗဇ္ဈမာနာ သီမာ တေဟိ ပါသာဏာဒီဟိ အန္တရိတာယ

တပ္ပရိစ္ဆိန္နာယ ဟေဋ္ဌာဘူမိယာပိ ဥပရိမတလေန သဒ္ဓိံ ဧကက္ခဏေ ပတိဋ္ဌာတိ, နဒီပာရသီမာ ဝိယ နဒီအန္တရိတေ သု ဥဘောသု တီရေသု လေဏာဒိသု အပနီတေသုပိ ဟေဋ္ဌာ ဩတိဏ္ဏသီမာ ယာဝ သာသနန္တရဓာနာ န ဝိဂစ္ဆတိ, ပဌမံ ပန ဥပရိ သီမာယ ဗဒ္ဓာယ ပစ္ဆာ လေဏာဒိကတေသုပိ ဟေဋ္ဌာဘူမိယံ သီမာ ဩတရတိ ဧဝ, ကေစိ တံ န ဣစ္ဆန္တိ, ဓံ ဥဘယတ္ထ ပတိဋ္ဌိတာ စ သာ သီမာ ဧကာဝ ဟောတိ ဧကတ္တာဒိဇာတိ ဝိယ ဗ္ယတ္တိဘေဒေသူတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗာ ဧဝ ဟိ ဗဒ္ဓသီမာ အဗဒ္ဓသီမာ စ အတ္တနော အတ္တနော ပကတိနိဿယကေ ကမာရည္ဉာဒိကေ ခေတ္တေ ယထာပရိစ္ဆေဒံ သဗ္ဗတ္ထ သာကလ္လေန ဧကသ္မိံ ခဏေ ဗ္ယာပိနီ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ တေ တေ နိဿယဘူတေ ပရမတ္ထ ဓမ္မေ, တံ တံ ကိရိယာဝိသေသမ္ပိ တ ဥပာဒာယ လောကိယေဟိ သာသနိကေဟိ စ ယထာရဟံ ဧကတ္တေန ပညတ္တတ္တာ သနိဿယေကရူပာ ဧဝ။ တထာ ဟိ ဧကော ကမော အရည္ဉံ နဒီ ဇာတဿရော သမုဒ္ဒောတိ ဇံ လောကေ, ''သမ္မ တာ သာ သီမာ သင်္ဃေန, အကမကေ စေ, ဘိက္ခဝေ, အရညေ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရာ, အယံ တတ္ထ သမာနသံဝ သာ ဧကူပေါသထာ''တိအာဒိနာ သာသနေ စ ဧကတေဟာရော ဒိဿတိ, န ပရမတ္ထတော။ ဧကဿ အနေကဓမ္မေသု ဗ္ယာပနမတ္တံ ကသိဏေကဒေသာဒိဝိကပ္ပာသမာနတာယ ဧကတ္တဟာနိတောတိ အယံ နော မတိ။

အဿ ဟေဋ္ဌာ တိ သပ္ပဖဏပဗ္ဗတဿ ဟေဋ္ဌာ အာကာသပဗ္ဘာရေ။ **လေဏဿာ** တိ လေဏံ စေ ကတံ, တ ဿ လေဏဿာတိ အတ္ထော။ တမေဝ ပုန လေဏံ ပဠှဟိ ပကာရေဟိ ဝိကပ္ပေတွာ ဩတရဏာနောတရဏဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုံ အာဟ **''သစေ ပန ဟေဋ္ဌာ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ ''ဟေဋ္ဌာ''တိ ဣမဿ ''လေဏံ ဟောတိ''တိ ဣမိနာ သမ္ဗ န္ဓော။ ဟေဋ္ဌာ လေဏဿ ဧကသ္မိံ ပဒေသေတိ အာဟ **''အန္တော''** တိ, ပဗ္ဗတဿ အန္တော, ပဗ္ဗတမူလေတိ အတ္ ထော။ တမေဝ အန္တောသဒ္ဒံ သီမာပရိစ္ဆေဒဝေန ဝိသေသေတုံ **''ဥပရိမဿ သီမာပရိစ္ဆေဒဿ ဟာရတော''** တိ ဝုတ္ တံ။ ပဗ္ဗတပာဒံ ပန အပေက္ခိတွာ ''ဩရတော''တိ ဝတ္တဗ္ဗေပိ သီမာနိဿယံ ပဗ္ဗတဂ္ဂံ သန္ဓာယ ''ဟာရတော''တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ ''ဗဟိ လေဏ''န္တိ ဧတ္ထ ဗဟိသဒ္ဒံ ဝိသေသေန္တော **''ဥပရိမဿ သီမာပရိစ္ဆေဒဿ ဩရတော''**တိ အာဟ။ **ဗဟိသီမာ န ဩတရတီ**တိ ဧတ္ထ **ဗဟီ**တိ ပဗ္ဗတပာဒေ လေဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ လေဏဿ စ ဗဟိဘူတေ ဥပရိသီမာပရိစ္ဆေဒဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ သီမာ န ဩတရတီတိ အတ္ထော။ **အန္တော သီမာ** တိ လေဏဿ စ ပဗ္ဗတပာဒဿ စ အန္တော အတ္တနော ဩတရဏာရဟဋ္ဌာနေ န ဩတရတီတိ အတ္ထော။ ''ဗဟိ သီမာ န ဩတရ တိ, အန္တော သီမာ န ဩတရတီ''တိ စေတ္ထ အတ္တနော ဩတရဏာရဟဋ္ဌာနေ လေဏာဘာဝေန သီမာယ သဗ္ဗထာ အ နောတရဏမေဝ ဒဿိတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဟိ အနောတရန္တီ ဥပရိ ဧဝ ဟောတီတိ အယံ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၃၈) အာဂတော ဝိနိစ္ဆယော။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၃၈) ပန **''အန္တောလေဏံ ဟောတီ** တိ ပဗ္ဗတဿ အန္တောလေ ဏံ ဟောတီ''တိ ဧတ္တကမေဝ အာဂတော။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၃၈) န **''အန္တောလေဏ** န္တိ ပဗ္ဗတ ဿ အန္တောလေဏံ။ ဒုတရံ ပန သန္ဓာယ **'ဟာရတော ဩရတော'**တိ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗထာပိ သီမတော ဗဟိလေဏေန ဩတ ရတီတိ အဓိပ္ပာယော''တိ အာဂတော။ အယံ ပန အန္တောလေဏဗဟိလေဏဝိနိစ္ဆယော ဂမ္ဘီရော ဒုဒ္ဒသော ဒုရနုဗောဓော စာတိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ, တထာပိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၃၈) အာဂတံ နယံ နိဿာယ သုဋ္ဌု ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗော ဝိညူဟီတိ။ **ဗဟိ ပတိတံ အသီမာ**တိအာဒိနာ ဥပရိဟာသာအဒီသု အထိရနိဿယေသု ဌိတာ သီမာပိ တေသံ ဝိနာ သေန ဝိနဿတီတိ ဒဿိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဟေက္ခရဏိံ ခဏန္တိ, သီမာယေဝ တိ ဧတ္ထ သစေ ဟေဋ္ဌာ ဥမင်္ဂနဒီ သီမပ္ပမာဏတော အနူနာ ပဌမမေဝ ပဝတ္ တာ ဟောတိ, သီမာ စ ပစ္ဆာ ဗဒ္ဓာ နဒိတော ဥပရိ ဧဝ ဟောတိ, နဒီ အာဟစ္စ ဟေက္ခရဏိယာ စ ခတာယ သီမာ ဝိနဿ သတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဟေဋ္ဌာပထဝီတလေ** တိ အနန္တရာ ဘူမိဝိဝရေ။

သီမမာဠကေတိ ခဏ္ဍသီမင်္ဂဏေ။ **ဝဋ္ဋရုက္ခော** တိ ဣဒံ ဟာရောဟောပတ္ထမ္ဘေန အတိဒူရမ္ပိ ဂန္တုံ သမတ္ထသာ ခာသမင်္ဂိတာယ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗရုက္ခလတာဒီနမ္ပိ သမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ တေနေဝ နာတရုဇ္ဇုသေတုသမ္ဗန္ဓောပိ ပဋိက္ ခိတ္တော။ **တတောတိ** တတော သာခတော။ **မဟာသီမာယ ပထဝီတလ**န္တိ ဧတ္ထ အာသန္နတရမ္ပိ ကမသီမံ အဂ္ဂဟေ တွာ ဗဒ္ဓသီမာယ ဧဝ ဂဟိတတ္တာ ကမသီမဗဒ္ဓသီမာနံ အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေပိ သမ္ဘေဒအေသော နတ္ထိ အညမ ညံ နိဿယနိဿိတဘာဝေန ပဝတ္တိတောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ တာသမ္ပိ သမ္ဗန္ဓအေသော ဘဝေယျ, ကထံ ကမ သီမာယ ဗဒ္ဓသီမာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗာ ဘဝေယျ? ယဿာ ဟိ သီမာယ ယာယ သီမာယ သဒ္ဓိံ သမ္ဗန္ဓေ အေသော ဘဝေ

ယ္ယ, သာ တတ္ထ ဗန္ဓိတုမေဝ န ဝဋ္ဋတိ ဗဒ္ဓသီမဉ္စ ဥဒကုက္ခေပသီမာသု ဗဒ္ဓသီမာ ဝိယ, အတ္တနော အနိဿယဘူတက မသီမာဒီသု ဥဒကုက္ခေပသီမာ ဝိယ စ, တေနေဝ "သစေ ပန ရုက္ခဿ သာခာ တတတော နိက္ခန္တဟရောဟော တ ဗ ဟိနဒီတီရေ ဝိဟာရသီမာယ တ ကမသီမာယ တ ပတိဋ္ဌိတော"တိအာဒိနာ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ အတ္တနော အနိဿယဘူ တကမသီမာဒီဟိ ဧဝ သမ္ဗန္ဓအေသော ဒဿိတော, န နဒီသီမာယ , ဧဝမိဓာပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အယမ္ပေတ္ထ ဥပရိ ဟာက ဋ္ဌော ဘဝိဿတိ။ **အာဟစ္စာ** တိ ဖုသိတွာ။

မဟာသီမံ တ သောဓေတွာတတိ မဟာသီမဂတာနံ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ ဟတ္ထပာသာနယနဆန္ဒာဟရဏာဒိဝသေန သကလံ မဟာသီမံ သောဓေတွာ။ တေန သဗ္ဗဝိပတ္တိယော မောစေတွာ ပုဗ္ဗေ သုဋ္ဌု ဗဒ္ဓာနမ္ပိ ဒွိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနံ ပစ္ဆာ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေန ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဤဒိသော ဟဋ္ဌိမုတ္တကော သမ္ဗန္ဓအေသော အတ္ထီတိ ဒဿေတိ, သော စ "န, ဘိက္ခဝေ, သီမာယ သီမာ သမ္ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ"တိအာဒိနာ ဗဒ္ဓသီမာနံ အညမညံ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏံ ပဋိက္ခိပိတွာ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သီမံ သမ္မန္နန္တေန သီမန္တရိကံ ဌပေတွာ သီမံ သမ္မန္နိတုံ"န္တိ (မဟာဝ. ၁၄၈) ဥဘိန္နံ ဗဒ္ဓ သီမာနံ အန္တရာ သီမန္တရိကံ ဌပေတွာ ဗန္ဓိတုံ အနုဇာနနေန သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏေ ဝိယ တာသံ အညမညံ ဖုသိတွာ တ တိဋ္ဌနဝသေန ဗန္ဓနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓတ္တာ ဗဒ္ဓာနမ္ပိ တာသံ ပစ္ဆာ အညမညံ ဧကရုက္ခာဒီဟိ ဖုသိတွာ ဌာန မ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယညူဟိ သင်္ဂီတိကာရကေဟိ နိဒ္ဒါရိတော ဗန္ဓနကာလေ ပဋိက္ခိတ္တဿ သမ္ဗ န္ဓအေသဿ အနုလောမေန အကပ္ပိယာနုလောမတ္တာ။ အယံ ပန သမ္ဗန္ဓအေသော ပုဗ္ဗေ သုဋ္ဌု ဗဒ္ဓာနံ ပစ္ဆာ သဥ ဇာတတ္တာ ဗဇ္ဈမာနက္ခဏေ ဝိယ အသီမတ္တံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ အပနီတမတ္တေ တာ သီမာ ဟကတိကာ ဟောန္တိ။ ယထာ စာယံ ပစ္ဆာ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ဗဇ္ဈမာနက္ခဏေပိ တာသံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ သတိ တာ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကေစိ ပန **မဟာသီမံ တ သောဓေတွာတ**တိ ဧတ္ထ "မဟာသီမဂတာ ဘိက္ခူ ယထာ တံ သာခံ တ ဟရောဟံ တ ကာယ ကာယပဋိဗဒ္ဓေဟိ န ဖုသန္တိ, ဧဝံ သောဓနမေဝ က္လဓိပ္ပေတံ, န သကလသီမာသောဓနေ"န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ အဋ္ဌကထာယ ဝိရုဇ္ဈနတော။ တထာ ဟိ "မဟာသီမာယ ပထဝီတလံ တ တတ္ထဇာတကရုက္ခာဒီနိ တ အာဟစ္စ တိဋ္ဌ တီ"တိ ဧဝံ သာခာဟရောဟာနံ မဟာသီမံ ဖုသိတွာ ဌာနမေဝ သမ္ဗန္ဓအေသေ ကာရဏတ္တေန ဝုတ္တံ, န ပန တတ္ထ ဌိ တဘိက္ခူဟိ သာခာဒီနံ ဖုသနံ။ ယဒိ ဟိ ဘိက္ခူနံ သာခာဒိ ဖုသိတွာ ဌာနမေဝ ကာရဏံ သိယာ, "တဿ သာခံ တ တတော နိဂ္ဂတဟရောဟံ တ မဟာသီမာယ ပဝိဋ္ဌ တတ္ရဋ္ဌော ကောစိ ဘိက္ခု ဖုသိတွာ တိဋ္ဌတီ"တိ ဘိက္ခုဖုသနမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ယဉ္ဟိ တတ္ထ မဟာသီမာသောဓနေ ကာရဏံ, တဒေဝ တဿိ တပ္ပေ ပဓာနတော ဒဿေတဗ္ဗံ။ န ဟိ အာဟ စ္စဋ္ဌိတမေဝ သာခာဒိ ဖုသိတွာ ဌိတော ဘိက္ခု သောဓေတဗ္ဗော အာကာသဋ္ဌသာခာဒိ ဖုသိတွာ ဌိတဘိက္ခုဿပိ သောဓေတဗ္ဗတော, ကိံ နိရတ္ထကေန အာဟစ္စဋ္ဌာနဝစနေန, အာကာသဋ္ဌသာခာသု စ ဘိက္ခုဖုသနမေဝ ကာရဏတ္တေ န ဝုတ္တံ , သောဓနဉ္စ တဿေဝ ဘိက္ခုဿ ဟတ္ထပာသာနယနာဒိဝသေန သောဓနံ ဝုတ္တံ။ က္လဓ ပန "မဟာသီမံ သောဓေတွာ"တိ သကလသီမာသာဓာရဏဝစနေန သောဓနံ ဝုတ္တံ, အပိ စ သာခာဒိ ဖုသိတွာ ဌိတဘိက္ခုမတ္တသောဓနေ အဘိမတေ "မဟာသီမာယ ပထဝီတလ"န္တိ ဝိသေသသီမောဟာအနံ နိရတ္ထကံ သိယာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အန္တမသော အာကာသေပိ ဌတွာ သာခာဒိ ဖုသိတွာ ဌိတဿ သောဓေတဗ္ဗတော။

ဆိန္ဒိတွာ ဗဟိဋ္ဌကာ ကာတဗ္ဗာ တိ တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတဘာဝဝိယောဇနဝစနတော စ ဝိသဘာဂသီမာနံ ဖုသနေနေဝ သကလသီမာသောဓနေဟေတုကော အဋ္ဌကထာသိဒ္ဓေါယံ ဧကော သမ္ဗန္ဓအေသော အတ္ထေတတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တေ နေဝ ဥဒကုက္ခေပသီမာကထာယမ္ပိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) "ဝိဟာရသီမာယ တ ကမသီမာယ တ ပတိဋ္ဌိတော"တိ စ "နဒီ တီရေ ပန ခာဏုကံ ကောဋ္ဋေတွာ တတ္ထ ဗဒ္ဓနာတယ တ န ဝဋ္ဋတီ"တိ စ "သစေ ပန သေတု တ သေတုပာအာ တ ဗဟိ တီရေ ပတိဋ္ဌိတာ, ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ စ ဧဝံ ဝိသဘာဂသု ကမသီမာသု သာခာဒီနံ ဖုသနမေဝ သင်္ကရအေသကာ ရဏတ္တေန ဝုတ္တံ, န ဘိက္ခုဖုသနံ။ တထာ ဟိ "အန္တောနဒိယံ ဇာတရုက္ခေ ဗန္ဓိတွာ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ နဒိယံ နာ တဗန္ဓနံ အနုညာတံ ဥဒကုက္ခေပနိဿယတ္တေန နဒီသီမာယ သဘာဂတ္တာ။ ယဒိ ဟိ ဘိက္ခူနံ ဖုသနမေဝ ပဋိစ္စ သဗ္ဗ တ္ထ သမ္ဗန္ဓအေသော ဝုတ္တော သိယာ, နဒိယမ္ပိ ဗန္ဓနံ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဘဝေယျ။ တတ္ထာပိ ဟိ ဘိက္ခုဖုသနံ ကမ္မ ကောပကာရဏံ ဟောတိ, တသ္မာ သဘာဂသီမာသု ပဝိသိတွာ ဘူမိအာဒိံ ဖုသိတွာ, အဖုသိတွာ တ သာခာဒိမ္ပိ ဌိတေ တံ သာခာဒိံ ဖုသန္တော ဘိက္ခု သောဓေတဗ္ဗော။ ဝိသဘာဂသီမာသု ပန သာခာဒိမ္ပိ ဖုသိတွာ ဌိတေ တံ သာခာဒိံ အဖု

သန္တာပိ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ သောဓေတဗ္ဗာ, အဖုသိတွာ ဌိတေ ပန တံ သာခါဒိံ ဖုသန္တာဝ ဘိက္ခူ သောဓေတဗ္ဗာတိ နိဋ္ဌမေတ္
ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

ယံ ပနေတ္ထ ကေစိ “ဗဒ္ဓသီမာနံ ဒွိန္နံ အညမညံ ဝိယ ဗဒ္ဓသီမကမသီမာနမ္ပိ တဒညာသမ္ပိ သဗ္ဗာသံ သမာနသံ
ဝါသကသီမာနံ အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ သတိ တဒုဘယမ္ပိ ဧကသီမံ ဝိယ သောဓေတွာ ဧကတ္တေဝ ကမ္မံ ကာတ
ဗ္ဗံ, အညထာ ကတံ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ, နတ္ထေတ္ထ သဘာဂဝိသဘာဂဘေဒော”တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ သဘာ
ဂသီမာနံ အညမညံ သမ္ဗန္ဓဒောသာဘာဝဿ ဝိသဘာဂသီမာနမေဝ တဗ္ဘာဝဿ သုတ္တသုတ္တာနုလောမာဒိဝိနယန
ယေဟိ သိဒ္ဓတ္တာ။ တထာ ဟိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သီမံ သမ္မန္နိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၃၈) ကမသီမာယမေဝ ဗဒ္ဓသီ
မံ သမ္မန္နိတုံ အနုညာတတ္တာ တာသံ နိဿယနိဿိတဘာဝေန သဘာဂတာ, သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏဒောသာဘာ
ဝေါ စ သုတ္တတောဝ သိဒ္ဓေါ။ ဗန္ဓနကာလေ ပန အနုညာတဿ သမ္ဗန္ဓဿ အနုလောမတော ပစ္ဆာ သဉ္ဇာတရုက္
ခါဒိသမ္ဗန္ဓေပိ တာသံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ “ယံ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ ကပ္ပိယံ အနုလောမေတိ, အကပ္ပိယံ ပဋိဗာဟတိ, တံ ဝေါ ကပ္ပ
တီ”တိ (မဟာဝ. ၃၀၅) ဝုတ္တတ္တာ ဧဝံ တာဝ ကမဗဒ္ဓသီမာနံ အညမညံ သဘာဂတာ, သမ္ဘေဒါဒိဒောသာဘာဝေါ စ
သုတ္တသုတ္တာနုလောမတော သိဒ္ဓေါ, ဣမိနာ ဧဝ နယေန အရညသီမသတ္တဗ္ဘန္တရသီမာနံ နဒီအာဒိသီမဥဒကုက္ခေ
ပသီမာနဉ္စ သုတ္တသုတ္တာနုလောမတော အညမညံ သဘာဂတာ, သမ္ဘေဒါဒိဒောသာဘာဝေါ စ သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္
ဗော။

ဗဒ္ဓသီမာယ ပန အညာယ ဗဒ္ဓသီမာယ နဒီအာဒိသီမာသု စ ဗန္ဓိတုံ ပဋိက္ခေပသိဒ္ဓိတော စေဝ ဥဒကုက္ခေပသတ္တ
ဗ္ဘန္တရသီမာနံ နဒီအာဒီသု ဧဝ ကာတုံ နိယမနသုတ္တသာမတ္ထိယေန ဗဒ္ဓသီမကမသီမာသု ကရဏပဋိက္ခေပသိဒ္ဓေါ
စ တာသံ အညမညသဘာဂတာ ဥပ္ပတ္တိက္ခဏေ ပစ္ဆာ စ ရုက္ခာဒီဟိ သမ္ဘေဒါဒိဒောသသမ္ဘဝေါ စ ဝုတ္တနယေန
သုတ္တသုတ္တာနုလောမတောဝ သိဇ္ဈန္တိ။ တေနေဝ အဋ္ဌကထာယံ ဝိသဘာဂသီမာနမေဝ ဝဍ္ဎရုက္ခာဒိဝစနေဟိ သမ္ဗန္ဓ
ဒောသံ ဒဿေတွာ သဘာဂါနံ ဗဒ္ဓသီမကမသီမာဒီနံ သမ္ဗန္ဓဒောသော န ဒဿိတော။ န ကေဝလဉ္စ န ဒဿိတော,
အထ ခေါ တာသံ သဘာဂသီမာနံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေပိ ဒောသာဘာဝေါပိ ပါဠိအဋ္ဌကထာသု ဉာပိတော ဧဝ။ တထာ ဟိ ပါဠိ
ယံ (မဟာဝ. ၁၃၈) “ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ ပါသာဏနိမိတ္တံ ဝနနိမိတ္တံ ရုက္ခနိမိတ္တ”န္တိအာဒိနာ ဝဍ္ဎနကနိမိတ္တာနိ အနု
ညာတာနိ, တေန နေသံ ရုက္ခာဒိနိမိတ္တာနံ ဝဍ္ဎနေ ဗဒ္ဓသီမကမသီမာနံ သင်္ကရဒောသာဘာဝေါ ဉာပိတော ဟောတိ, ဒွ
ိန္နံ ပန ဗဒ္ဓသီမာနံ ဤဒိသော သမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တဉှိ “ဧကရုက္ခောပိ ဒွိန္နံ သီမာနံ နိမိတ္တံ ဟောတိ,
သော ပန ဝဍ္ဎန္တော သီမသင်္ကရံ ကရောတိ, တသ္မာ န ကာတဗ္ဗော”တိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိယောဇနပရမံ သီ
မံ ဗန္ဓိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၄၀) ဝစနတောပိ စာယံ ဉာပိတော။ တိယောဇနပရမာယ ဟိ သီမာယ သမန္တာ ပရိယန္တေသု
ရုက္ခလတာဂုမ္ဗာဒီဟိ ဗဒ္ဓကမသီမာနံ နိယမေန အညမညံ သမ္ဗန္ဓဿ သမ္ဘဝတော “ဤဒိသံ သမ္ဗန္ဓံ ဝိနာသေတွာ
ဝ သီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ”တိ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ န ဝုတ္တံ။

ယဒိ စေတ္ထ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေန ကမ္မဝိပတ္တိ ဘဝေယျ, အဝဿမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဝိပတ္တိပရိဟာရတ္
ထဉှိ အာစရိယာ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေသုပိ “ဘိတ္တိံ အကိတ္တေတွာ”တိအာဒိနာ သိဒ္ဓမေဝတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ အဝေစုံ,
ဣဓ ပန “ဝနမဇ္ဈေ ဝိဟာရံ ကရောန္တိ, ဝနံ န ကိတ္တေတဗ္ဗ”န္တိအာဒိနာ ရုက္ခလတာဒီဟိ နိရန္တရေ ဝနမဇ္ဈေပိ သီမာ
ဗန္ဓနမဝေစုံ။ တထာ ထမ္ဘာနံ ဥပရိ ကတပါသာဒါဒီသု ဟေဋ္ဌာ ထမ္ဘာဒီဟိ ကောဗဒ္ဓေသု ဥပရိမတလာဒီသု သီမာဗန္
ဓနံ ဗဟုဓာ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဗဒ္ဓသီမကမသီမာနံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓော တေဟိ မုခတောဝ ဝိဟိတော, အပိစ ကမသီမာနမ္ပိ
ပါဋေက္ကံ ဗဒ္ဓသီမာသဒိသတာယ ဧကာယ ကမသီမာယ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိ ဒဗ္ဗတိဏမတ္တေနပိ သမ္ဗန္ဓာ ကမန္
တရပရမ္ပရာ အရညနဒီသမုဒ္ဒာ စ သောဓေတဗ္ဗာတိ သကလံ ဒီပံ သောဓေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ သိယာ။ ဧဝံ ပန အသောဓေ
တွာ ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကာလတော ပဘုတိ ကတာနံ ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မာနံ သီမာသမ္မုတီနဉ္စ ဝိပဇ္ဇနတော သဗ္ဗေသမ္
ပိ ဘိက္ခူနံ အနုပသမ္ပန္နသင်္ကာပသင်္ဂေါ စ ဒုန္နိဝါရော ဟောတိ, န စေတံ ယုတ္တံ, တသ္မာ ဝုတ္တနယေန ဝိသဘာဂ
သီမာနမေဝ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓဒောသော, န ဗဒ္ဓသီမကမသီမာဒီနံ သဘာဂသီမာနန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

မဟာသီမာသောဓနေသု ဒုက္ကရတာယ ခဏ္ဍသီမာယမေဝ ယေဘုယျေန သင်္ဃကမ္မကရဏန္တိ အာဟ **“သီမမာ
ဠကေ”**တိအာဒိ။ မဟာသင်္ဃသန္နိပါတေသု ပန ခဏ္ဍသီမာယ အပ္ပဟောနကတာယ မဟာသီမာယ ကမ္မေ ကရိယမာနေပိ
အယံ နယော ဂဟေတဗ္ဗောဝ။ **ဥက္ခိပါပေတွာ**တိ ဣမိနာ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန သီမံ ဖုသန္တောပိ သီမဋ္ဌောဝ ဟောတီတိ ဒ

သ္သေတိ။ **ပုရိမနယေပီ**တိ ခဏ္ဍသီမတော မဟာသီမံ ပဝိဋ္ဌသာခါနယေပိ။ သီမဋ္ဌရုက္ခသာခာယ နိသိန္နော သီမဋ္ဌောဝ ဟောတီတိ အာဟ **'ဟတ္ထပာသမေဝ အာနေတဗ္ဗော"** တိ။ ဧတ္ထ စ "ရုက္ခသာခာဒီဟိ အညမညသမ္ဗန္ဓာသု တောသု ခဏ္ဍသီမာယ တယော ဘိက္ခူ, မဟာသီမာယ ဒွေတိ ဧဝံ ဒွီသု သီမာသု သီမန္တရိကံ အဖုသိတွာ, ဟတ္ထပာသဥ္စ အဝိဇဟိတွာ ဌိတေဟိ ပဉ္စဟိ ဘိက္ခူဟိ ဥပသမ္ပဒာဒိ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ "နာနာသီမာယံ ဌိတ စတုတ္ထော ကမ္မံ ကရေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ"န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၃၈၉)။ တေနေဝေတ္ထာပိ မဟာသီမံ သောဓေတွာ မာဠကသီမာယမေဝ ကမ္မကရဏံ ဝိဟိတံ။ အညထာ ဘိန္နသီမဋ္ဌတာယ တတ္ထဋ္ဌသ္သ ဂဏပူရကတ္တာဘာဝေန ကမ္မကောပေါ ဟောတီတိ။

ယဒိ ဧဝံ ကထံ ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိအာဟရဏဝသေန မဟာသီမာသောဓေန္တိ? တမ္ပိ ဝိနယညူ န ဣစ္ဆန္တိ, ဟတ္ထပာသနယနဗဟိသီမကရဏဝသေန ပနေတ္ထ သောဓနံ ဣစ္ဆန္တိ, ဒိန္နသ္သပိ ဆန္ဒသ္သ အနာဂမနေန မဟာသီမဋ္ဌော ကမ္မံ ကောပေတီတိ။ ယဒိ စသ္သ ဆန္ဒာဒိ နာဂစ္ဆတိ, ကထံ သော ကမ္မံ ကောပေသ္သတီတိ? ဒွိန္နံ ဝိသဘာဂသီမာနံ သမ္ဗန္ဓဒေသတော, သော စ သမ္ဗန္ဓဒေသော အဋ္ဌကထာဝစနပ္ပမာဏတော။ န ဟိ ဝိနယေ သဗ္ဗတ္ထ ယုတ္တိ သက္ကာ ဉာတုံ ဗုဒ္ဓဂေါစရတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန "သစေ ဒွေပိ သီမာယော ပူရေတွာ နိရန္တရံ ဌိတေသု ဘိက္ခူသု ကမ္မံ ကရောန္တေသု ကောစိ ဧဝ သီမာယ ဂဏော စ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော စ အနုသ္သာဝကော စ ဧကတော တိဋ္ဌတိ , ကမ္မံ သုကတမေဝ ဟောတိ။ သစေ ပန ကမ္မာရဟော တ အနုသ္သာဝကော တ သီမန္တရဋ္ဌော ဟောတိ, ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတီ"တိ ဝဒန္တိ, တဥ္စ ဗဒ္ဓသီမကမသီမာဒိသဘာဂသီမာသု ဧဝ ယုဇ္ဇတိ။ ယာသု အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေသုပိ ဒေါသော နတ္ထိ, ယာသု ပန အတ္ထိ, န တာသု, ဝိသဘာဂသီမာသု ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ သတိ ဧကတ္ထ ဌိတော ဣတရဋ္ဌာနံ ကမ္မံ ကောပေတိ ဧဝ အဋ္ဌကထာယ သာမညတော သောဓေနသ္သ ဝုတ္တတ္တာတိ အမ္ဟာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၃၈) **"ဥက္ခိပာပေတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ခဏ္ဍသီမာယ အနန္တော ဌိတတ္တာ ရုက္ခသ္သ တတ္ထ ဌိတော ဟတ္ထပာသမေဝ အာနေတဗ္ဗောတိ ဥက္ခိပာပေတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၃၈) ပန **"ဥက္ခိပာပေတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ,** ကသ္မာ? အနန္တော ဌိတတ္တာ။ ရုက္ခသ္သ ဟိ ဟေဋ္ဌာ ပထဝီဂတံ မူလံ ခဏ္ဍသီမာယမေဝ ဟောတိ။ အဗ္ဗောဟာရိကံ တတိ အပရေ။ 'မဇ္ဈေ ပန ဆိန္နေ မဟာသီမာယ ဌိတံ မူလံ မဟာသီမမေဝ ဘဇတိ, ခဏ္ဍသီမာယ ဌိတံ ခဏ္ဍသီမမေဝ ဘဇတိ တဒာယတ္တ ပထဝီအာဒီဟိ အနုဂ္ဂဟိတတ္တာ'တိ စ ဝုတ္တံ။ 'သီမာယ ပစ္ဆာ ဥဋ္ဌိတရုက္ခေ နိသီဒိတွာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ပစ္ဆာ သီမာယံ ကတဂေဟေ ဝိယာ'တိ ဝတွာ 'ဗန္ဓနကာလေ ဌိတေ ရုက္ခေ နိသီဒိတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဥပရိသီမာယ အဂမနတော'တိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ ဗန္ဓနကာလေ ပုန အာရောဟဏံ နာမ နတ္ထိ, ဗန္ဓိတကာလေ ဧဝ အာရောဟတီတိ အာပဇ္ဇတိ ပစ္ဆာ ဥဋ္ဌိတရုက္ခော ပန တပ္ပဋိဗဒ္ဓတ္တာ သီမာသင်္ခမေဝ ဂတော။ ဧဝံ ပုဗ္ဗေ ဥဋ္ဌိတရုက္ခောပီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ယံ ကိဉ္စီ"တိ ဝစနတော တိဏာဒိပိ သင်္ဂဟိတံ, မဟာထေရာပိ တိဏံ သောဓေတွာဝ ကရောန္တီ"တိ ဝုတ္တံ။

န ဩတရတီတိ ပဏ္ဏဝသဏ္ဌာနပဗ္ဗတာဒီသု ဟေဋ္ဌာ ပမာဏရဟိတံ ဌာနံ န ဩတရတိ။ ကိဥ္စာပိ ပနေတ္ထ ဗဇ္ဈမာနကာလေ ဥဒ္ဓမ္ပိ ပမာဏရဟိတပဗ္ဗတာဒိ နာရောဟတိ, တထာပိ တံ ပစ္ဆာ သီမဋ္ဌတာယ သီမာ ဟောတိ။ ဟေဋ္ဌာ ပဏ္ဏဝသဏ္ဌာနာဒိ ပန ဥပရိ ဗဒ္ဓာယပိ သီမာယ သီမသင်္ခံ န ဂစ္ဆတိ, တသ္မာဝ ဝသေန "န ဩတရတီ"တိ ဝုတ္တံ, ဣတရထာ ဩရောဟဏာရောဟဏာနံ သာဓာရဏဝသေန "န ဩတရတီ"တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗတော။ **ဓာတံ ယံ ကိဉ္စိ** တိ နိဋ္ဌိတသီမာယ ဥပရိ ဓာတံ ဝိဇ္ဇမာနံ ပုဗ္ဗေ ဌိတံ ပစ္ဆာ သဉ္ဇာတံ ပဝိဋ္ဌဉ္စ ယံ ကိဉ္စိ သဝိညာဏကာဝိညာဏကံ သဗ္ဗမ္ပီတိ အတ္ထော။ အန္တောသီမာယ ဟိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓာဒိသဝိညာဏကေသု နိသိန္နောပိ ဘိက္ခု သီမဋ္ဌောဝ ဟောတိ။ **ဗဒ္ဓာယ သီမာယာ**တိ ဣဒဥ္စ ပကရဏဝသေန ဥပလက္ခဏတော ဝုတ္တံ။ အဗဒ္ဓသီမာသုပိ သဗ္ဗာသု ဌိတံ တံ သီမာသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိ။ **ကေသမ္ဗန္ဓေန ဂတ** န္တိ ရုက္ခလတာဒိတတ္ရဇာတမေဝသန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တာဒိသဥ္ဟိ "ဣတော ဂတ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ။

ယံ ပန "ဣတော ဂတ"န္တိ တ "တတော အာဂတ"န္တိ တ ဝတ္တုံ အသက္ကုဏေယျံ ဥဘောသု ဗဒ္ဓသီမကမသီမာသု ဥဒကုက္ခေပနဒီအာဒီသု စ တိရိယံ ပတိတရုဇ္ဇုဒဏ္ဍာဒိ, တတ္ထ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ဧတ္ထ ပန "ဗဒ္ဓသီမာယ ပတိဋ္ဌိတဘာဂေ ဗဒ္ဓသီမာ, ကမသီမာယ ပတိဋ္ဌိတဘာဂေ ကမသီမာ တဒုဘယသီမဋ္ဌပဗ္ဗတာဒိ ဝိယ, ဗဒ္ဓသီမတော ဥဋ္ဌိ

တဝဋ္ဋရုက္ခဿ ဟရောဟေ, ကမသီမတော ဥဋ္ဌိတဝဋ္ဋရုက္ခဿ ဟရောဟေ စ ဗဒ္ဓသီမာယ ပတိဋ္ဌိတေပိ
ဧသေဝ နယော။ မူလေ ပတိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ‘ဣတော ဂတံ, တတော အာဂတ’န္တိ ဝတ္တုံ အသက္ကုဏေယ္ယ
ယတော သော ဘာဂေ ယထာပဝိဋ္ဌသီမဋ္ဌသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိ။ တေသံ ရုက္ခဟရောဟာနံ အန္တရာ ပန အာကာသဋ္ဌ
သာခာ ဘူမိယံ သီမာပရိစ္ဆေဒပ္ပမာဏေန တဒုဘယသီမာ ဟောတိ”တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ ပနဿာ သာခာယ ဟ
ရောဟော ပဝိဋ္ဌသီမာယ ပထဝိယံ မူလေဟိ ပတိဋ္ဌဟိတ္ဝာပိ ယာဝ သာခံ ဝိနာ ဌာတုံ န သက္ကောတိ, တာဝ မူလသီမဋ္ဌ
တံ န ဝိဇဟတိ။ ယဒါ ပန သဏ္ဌာတုံ သက္ကောတိ, တဒါပိ ဟရောဟမတ္တမေဝ ပဝိဋ္ဌသီမတံ သမုပေတိ, တသ္မာ သဗ္ဗော
ပိ အာကာသဋ္ဌသာခာဘာဂေ ပုရိမသီမဋ္ဌတံ န ဝိဇဟတိ တတော အာဂတဘာဂဿ အဝိဇဟိတတ္တာတိ အမှာကံ ခ
န္တိ။ ဥဒကုက္ခေပနဒီအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ စ ဝိသဘာဂသီမာယ ဧဝ ပဝိဋ္ဌေ သကလသီမာသောဓနံ, သဘာ
ဂယ ပဝိဋ္ဌေ ဖုသိတ္ဝာ ဌိတမတ္တဘိက္ခုသောဓနဉ္စ သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယမေဝ။

၁၆၄. တွေ့ စ နဒီဟရသီမာကထာယ **ဟရယတီ**တိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ နဒိယာ ဥဘောသု တီရေသု ပတိဋ္ဌဟမာနာ
သီမာ နဒီအဇ္ဈောတ္ထရာ နာမ ဟောတီတိ အာဟ **“နဒိံ အဇ္ဈောတ္ထရမာန”** န္တိ။ အန္တောနဒိယဥ္စဟိ သီမာ န ဩတရ
တိ။ နဒီလက္ခဏေ ပန အသတိ ဩတရတိ။ သာ စ တဒါ နဒီဟရသီမာ န ဟောတီတိ အာဟ **“နဒိယာ လက္ခဏံ နဒီနိမိတ္တေ
တေ ဝုတ္တနယမေတ”**တိ။ **အဿာ** တိ ဘဝေယျ။ အဝဿံ လဗ္ဘနေယျာ ပန ဓုဝနာတဝ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **န
နာတယာ**တိ ဣမိနာ နာဝံ ဝိနာပိ သီမာ ဗဒ္ဓာ သုဗဒ္ဓာ ဧဝ ဟောတိ, အာပတ္တိပရိဟာရတ္ထာ နာတတိ ဒဿေတိ။

ရုက္ခသင်္ဃာဋ္ဋမယော တိ အနေကရုက္ခေ ဧကတော ဃဋ္ဋေတွာ ကတသေတုံ။ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ကတောတိ ဟဌသေ
သော။ **“သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အန္တော ဌိတဘိက္ခူ ဟတ္ထပာသေ ကတွာ** တိ ဣဒံ ဥဘိန္နံ တီရာနံ ဧကကမခေတ္တဘာဝံ သန္ဓ
ာယ ဝုတ္တံ။ **ပဗ္ဗတသဏ္ဌာနာ** တိ ဧကတော ဥဂ္ဂတဒီပသိခရတ္တာ သမန္တဟသာဒိကာယံ ဝုတ္တံ။

၁၆၅. သီမာသမူဟနကထာယံ **သော**တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော။ **ဒွေဝပီ**တိ ဒွေ သမာနသံဝာသအဝိပ္ပဝာသသီမာယော။ **အ
ဝိပ္ပဝာသသီမာ**တိ မဟာသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တတ္တောဝ ယေဘုယ္ယေန အဝိပ္ပဝာသာတိ။ **အဝိပ္ပဝာသံ အဇာနန္တာ
ပီ**တိ ဣဒံ မဟာသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနတ္တံ, တဿာ ဗာဟိရပရိစ္ဆေဒဉ္စ အဇာနန္တာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဧဝံ အဇာ
နန္တေဟိပိ အန္တောသီမာယ ဌတွာ ကမ္မဝါစာယ ကတာယ သာ သီမာ သမူဟတာဝ ဟောတီတိ အာဟ **“သမူဟနိတုဥ္စ
စေဝ ဗန္ဓိတုဥ္စ သက္ကိဿန္တီ”**တိ။ **နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ** တိ ခဏ္ဍသီမာရဟိတဋ္ဌာနေ။ ဣဒဉ္စ မဟာသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနာ
ယပိ ကမ္မကရဏသုခတ္ထံ ခဏ္ဍသီမာ ဣစ္ဆိတာတိ တံ စေတိယင်္ဂဏာဒိဗဟုသန္နိပာတဋ္ဌာနေ န ဗန္ဓတီတိ ဝုတ္တံ။ တ
တ္ထာပိ သာ ဗဒ္ဓာ သုဗဒ္ဓာ ဧဝ မဟာသီမာ ဝိယ။ **ပဋိဗန္ဓိတုံ ပန န သက္ကိဿန္တေဝ** တိ ဣဒံ ခဏ္ဍသီမာယ အသမူဟ
တတ္တာ, တဿာ အဝိဇ္ဇမာနတ္တဿ အဇာနနတော စ မဟာသီမာဗန္ဓနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ခဏ္ဍသီမာ ပန နိရာသင်္
ကဋ္ဌာနေ ဗန္ဓိတုံ သက္ကိဿန္တေဝ။ **သီမာသမ္ဘေဒံ ကတွာ** တိ ခဏ္ဍသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနပက္ခေ သီမာယ သီမံ အဇ္ဈ
ောတ္ထရဏသမ္ဘေဒံ ကတွာ အဝိဇ္ဇမာနပက္ခေပိ သမ္ဘေဒသင်္ကာယ အနိဝတ္တနေန သမ္ဘေဒသင်္ကံ ကတွာ။
အဝိဟာရံ ကရေယျု န္တိ သင်္ဃကမ္မာနာရဟံ ကရေယျုံ။ ပုဗ္ဗေ ဟိ စေတိယင်္ဂဏာဒိနိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ကမ္မံ ကာတုံ
သက္ကာ, ဣဒါနိ တမ္ပိ ဝိနာသိတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **န သမူဟနိတဗ္ဗာ** တိ ခဏ္ဍသီမံ အဇာနန္တေဟိ န သမူဟနိတဗ္ဗာ။
ဥဘောပိ န ဇာနန္တီ တိ ဥဘိန္နံ ပဒေသနိယမံ တ တာသံ ဒွိန္နမ္ပိ တ အညတရာယ တ ဝိဇ္ဇမာနတံ တ အဝိဇ္ဇမာနတံ တ
န ဇာနန္တိ, သဗ္ဗတ္ထ သင်္ကာ ဧဝ ဟောတိ။ **နေဝ သမူဟနိတုံ, န ဗန္ဓိတုံ သက္ကိဿန္တီ** တိ ဣဒံ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ဌ
တွာ သမူဟနိတုံ သက္ကောန္တာပိ မဟာသီမံ ပဋိဗန္ဓိတုံ န သက္ကိဿန္တီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **န စ သက္ကာ။ပေ။ ကမ္မဝါစာ ကာတု**န္တိ ဣဒံ သီမာဗန္ဓနကမ္မဝါစံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဗန္ဓိတုံ န သက္ကာ,
တသ္မာ န သမူဟနိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

ကေစိ ပန “ဉာဒိသေသုပိ ဝိဟာရေသု ဆပဉ္စမတ္တေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဝိဟာရကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ဝိဟာရပရိက္
ခေပဿ အန္တော စ ဗဟိ စ သမန္တာ လေဍ္ဍုပါတေ သဗ္ဗတ္ထ မဉ္စပ္ပမာဏေ ဩကာသေ နိရန္တရံ ဌတွာ ပဌမံ အ
ဝိပ္ပဝာသသီမံ, တတော သမာနသံဝာသကသီမဉ္စ သမူဟနနဝသေန သီမာယ သမုဂ္ဃာတေ ကတေ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ခဏ္
ဍသီမာယ, မဟာသီမာယ တ ဌိတဝိဇ္ဇမာနတ္တေ သတိ အဝဿံ ကေသုမိံ မဉ္စဋ္ဌာနေ တာသံ မဇ္ဈဂတာ တေ ဘိက္ခူ
တာ သမူဟနေယျုံ, တတော ကမသီမာ ဧဝ အဝသိဿေယျ။ န ဟေတ္ထ သီမာယ, တပ္ပရိစ္ဆေဒဿ တ ဇာနနံ အင်္
ဂံ။ သီမာယ ပန အန္တောဌာနံ ‘သမူဟနိဿာမာ’တိ ကမ္မဝါစာကရဏဥ္စေတ္ထ အင်္ဂံ။ အင်္ဂကထာယံ ‘ခဏ္ဍသီမံ ပန ဇာ

နန္တာ အဝိပ္ပတသံ အဇ္ဈာနန္တာပိ သမူဟနိတုဥ္စေဝ ဗန္ဓိတုဥ္စ သက္ကိုဿန္တိ’တိ ဧဝံ မဟာသီမာယ ပရိစ္ဆေဒဿ အဇ္ဈာနနေပိ သမူဟနနဿ ဝုတ္တတ္တာ ကမ္မသီမာယ ဧဝ စ အဝသိဋ္ဌာယ တတ္ထ ယထာရုစိ ဒုဝိဓမ္ပိ သီမံ ဗန္ဓိတုဥ္စေဝ ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မံ ကာတုဥ္စ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) အာဂတော ဝိနိစ္ဆယော။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၄၄) ပန **“အဝိပ္ပတသသီမာ န သမူဟန္တဗ္ဗာ** တိ မဟာသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နိရာသင္ကဋ္ဌာနေသု ဌတွာ** တိ စေတိယင်္ဂဏာဒီနံ ခဏ္ဍသီမာယ အနောကာသတ္တာ ဝုတ္တံ။ ခဏ္ဍသီမဉ္ဟိ ဗန္ဓန္တာ တာဒိသံ ဌာနံ ပဟာယ အညသ္မိံ ဝိဝိတ္တေ ဩကာသေ ဗန္ဓန္တိ။ **အပ္ပေဝ နာမ သမူဟနိတုံ သက္ကိဿန္တီ** တိ အဝိပ္ပတသသီမံယေဝ သမူဟနိတုံ သက္ကိဿန္တိ, န ခဏ္ဍသီမံ။ **ပဋိဗန္ဓိတုံ ပန န သက္ကိဿန္တေဝ** တိ ခဏ္ဍသီမာယံ အညာတတ္တာ န သက္ကိဿန္တိ။ **န သမူဟနိတဗ္ဗာ**တိ ခဏ္ဍသီမံ အဇာနန္တေဟိ န သမူဟနိတဗ္ဗာ”တိ ဝုတ္တံ။

၁၆၆. ဧဝံ ဗဒ္ဓသီမာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ အဗဒ္ဓသီမာဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုံ **“အဗဒ္ဓသီမာ ပနာ”** တိ အာဟ။ သာ ကတိဝိဓာတိ အာဟ **“ကမသီမာ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာ ဥဒကုက္ခေပသီမာတိ တိဝိဓာ”** တိ။ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၄၇) “အသမ္မတာယ, ဘိက္ခဝေ, သီမာယ”တိအာဒိနာ ကမသီမာ ဧဝ ဗဒ္ဓသီမာယ ခေတ္တံ အရညနဒီအာဒယော ဝိယ သတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပဟဒီနံ, သာ စ ကမသီမာ ဗဒ္ဓသီမာယ ရဟိတဋ္ဌာနေ သယမေဝ သမာနသံဝာသာ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ “ယာ တဿ ကမဿ ကမသီမာ”တိ ဧတ္ထ ကမပရိက္ခေပဿ အန္တော စ ဗဟိ စ ခေတ္တဝတ္ထုအရညပဗ္ဗတာဒိကံ သဗ္ဗံ ကမက္ခေတ္တံ သန္ဓာယ **“ကမဿာ”** တိ ဝုတ္တံ, န အန္တရဃရမေဝ, တသ္မာ တဿ သကလဿ ကမက္ခေတ္တဿ သမ္ဗန္ဓနီယာ ကမသီမာတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ယော ဟိ သော အန္တရဃရခေတ္တာဒီသု အနေကေသု ဘူမိဘာဂေသု “ကမော”တိ ဧကတ္တေန လောကဇနေဟိ ပညတ္တော ကမတေဟာရော, သောဝ ဣဓ “ကမသီမာ”တိပိ ဝုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကမော ဧဝ ဟိ ကမသီမာ။ ဣမိနာဝ နယေန ဥပရိ အရညံ နဒီ သမုဒ္ဒော ဇာတဿရောတိ, ဧဝံ တေသု တေသု ဘူမိပ္ပဒေသေသု ဧကတ္တေန လောကဇနပညတ္တာနမေဝ အရညာဒီနံ အရညသီမာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော, လောကေ ပန ကမသီမာဒိတေဟာရော ကမာဒီနံ မရိယာအာယမေဝ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, န ကမက္ခေတ္တာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ။ သာသနေ ပန တေ ကမာဒယော ဣတရနိဝတ္တိအတ္ထေန သယမေဝ အတ္တနော မရိယာအာတိ ကတွာ ကမော ဧဝ ကမသီမာ, အရညမေဝ အရညသီမာ, သမုဒ္ဒော ဧဝ သမုဒ္ဒသီမာတိ သီမာတေဟာရေန ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဟဋ္ဌိယံ **နိဂမဿ တ** တိ ဣဒံ ကမသီမပ္ပဘေဒံ ဥပလက္ခဏဝသေန ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“နဂရမ္ပိ ဂဟိတမေဝ”**တိ။

ဗလိံ လဘန္တိ တိ ဣဒံ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ။ “အယံ ကမော ဧတ္တကော ကရီသဘာဂေ”တိအာဒိနာ ပန ရာဇပဏ္ဏေသု အာရောပိတေသု ဘူမိဘာဂေသု ယသ္မိံ ယသ္မိံ တဋ္ဌာကမာတိကာသုသာနပဗ္ဗတာဒိကေ ပဒေသေ ဗလိံ န ဂဏှန္တိ, သောပိ ကမသီမာ ဧဝ။ ရာဇာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္နဘူမိဘာဂေ ဟိ သဗ္ဗောဝ ဌပေတွာ နဒီလောဏိဇာတဿရေ ကမသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ **“ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတီ”** တိ။ သစေ ပန တတ္ထ ရာဇာ ကဥ္စိ ပဒေသံ ကမန္တရေန ယောဇေတိ, သော ပဝိဋ္ဌကမသီမတံ ဧဝ ဘဇတိ။ နဒီဇာတဿရေ ဝိနာသေတွာ တဋ္ဌာကာဒိဘာဝံ ဝါ ပူရေတွာ ခေတ္တာဒိဘာဝံ ဝါ ပါပိတေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ယေ ပန ကမာ ရာဇစောရာဒိဘယပီဠိတေဟိ မနုဿေဟိ ဆဍ္ဍိတာ စိရမ္ပိ နိမ္မနုဿာ တိဋ္ဌန္တိ, သမန္တာ ပန ကမာ သန္တိ, တေပိ ဟဋ္ဌေက္ကံ ကမသီမာဝ။ တေသု ဟိ ရာဇာနော သမန္တကမတသီမိဟိ ကသာပေတွာ တ ယေဟိ ကေဟိစိ ကသိတဋ္ဌာနံ လိခိတွာ တ ဗလိံ ဂဏှန္တိ, အသေနေ တ ကမေန ဧကိဘာဝံ ဥပနေန္တိ, ယေ ပန ကမာ ရာဇူဟိပိ ပရိစ္စတ္တာ ကမခေတ္တာနန္တရိကာ မဟာအရညေန ဧကိဘူတာ, တေ အကမကာရညသီမတံ ဟပုဏန္တိ, ပုရိမာ ကမသီမာ ဝိနဿသတိ, ရာဇာနော ပန ဧကသ္မိံ အရညာဒိပဒေသေ မဟန္တံ ကမံ ကတွာ အနေကသဟဿာနိ ကုလာနိ တသာပေတွာ တတ္ထ တသီနံ ဘောဂကမာတိ သမန္တာ ဘူတကမေ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒေန္တိ, ပုရာဏနာမံ ပန ပရိစ္ဆေဒဥ္စ န ဝိနာသေန္တိ, တေပိ ပစ္စေကံ ကမသီမာ ဧဝ, ဧတ္တာဝတာ ပုရိမကမသီမတံ န ဝိဇဟန္တိ။ **သာ စ ဣတရာ စာ**တိအာဒိ “သမာနသံဝာသာ ဧကူပောသထာ”တိ ဟဋ္ဌိပဒဿ (မဟာဝ. ၁၄၇) အဓိပ္ပာယဝိဝရဏံ။ တတ္ထ ဟိ သာ စ ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတတွာ သမုပ္ပန္နာ အဘိနဝ, ဣတရာ စ အပရိဝတ္တာ ပကတိကမသီမာ ယထာ ဗဒ္ဓသီမာယ သဗ္ဗံ သင္ဃကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝမေတာပိ သဗ္ဗကမ္မာရဟတာသဒိသေန ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ သမာနသံဝာသာ ဧကူပောသထာတိ အဓိပ္ပာယော ။ သာမညတော “ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ”တိ ဝုတ္တေ တိစီဝရာဝိပ္ပဝာသသီမံ ဗဒ္ဓသီမံ ဧဝ မညန္တိတိ တံသဒိသတာနိဝ

တ္တနုမုခေန ဥပရိသတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ တံသဒိသတာပိ အတ္ထီတိ ဒဿနနယဿ ဣမေဝ ပသင်္ဂံ ဒဿေတုံ **“ကေဝလ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ဝိဉ္ဈာဋဝိသဒိသေ အရညေ တိ ယတ္ထ “အသုကဂါမဿ ဣဒံ ခေတ္တ”န္တိ ဂါမဝေါဟာရော နတ္ထိ, ယတ္ထ စ နေဝ ကသန္တိ န ဝပန္တိ, တာဒိသေ အရညေ။ မစ္ဆဗန္ဓာနံ အဂမနပထာ နိမ္မနုဿာဝါသာ သမုဒ္ဒန္တရဒီပကာပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂယှန္တိ။ ယံ ယဉ္ဟိ အဂါမက္ခေတ္တဘူတံ နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရဝိရဟိတပဒေသံ, တံ သဗ္ဗံ အရညသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာ စ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမံ ဝိနာ သယမေဝ သမာနသံဝါသာ ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ, နဒီအာဒိသီမာသု ဝိယ သဗ္ဗမေတ္ထ သင်္ဃကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရာနံ တာဝ အဋ္ဌကထာယံ “အတ္တနော သဘာဝေနေဝ ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ သီမတာ သိဒ္ဓါ။ အရညဿ ပန သီမတာ ကထန္တိ? သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာနုဇာနနသုတ္တတာဒိသာမတ္ထိယတော။ ယထာ ဟိ ဂါမသီမာယ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ ဗဟူ ဗဒ္ဓသီမာယော အနုညာတာ, တာသဉ္စ ဒွိန္နံ အန္တရာ အညမညံ အသမ္ဘေဒတ္ထံ သီမန္တရိကာ အနုညာတာ, ဧဝမိဓ အရညေပိ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာ။ တာသဉ္စ ဒွိန္နံ အန္တရာပိ သီမန္တရိကာယ ပါဠိအဋ္ဌကထာသု ဝိဓာနသာမတ္ထိယတော အရညဿပိ သဘာဝေနေဝ နဒီအာဒီနံ ဝိယ သီမဘာဝေါ တတ္ထ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထမေဝ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ အနုညာတတ္တာဝ သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ သီမာယမေဝ ဟိ ဌိတာ သီမဋ္ဌာနံ ဝဂ္ဂကမ္မံ ကရောန္တိ, န အသီမာယံ အာကာသေ ဌိတာ ဝိယ အာကာသဋ္ဌာနံ။ ဧဝမေဝ ဟိ သာမတ္ထိယံ ဂဟေတွာ “သဗ္ဗာ, ဘိက္ခဝေ, နဒီ အသီမာ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၄၇) ပဋိက္ခိတ္တဗဒ္ဓသီမာနမ္ပိ နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရာနံ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ သီမဘာဝေါ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။

အထဿ ဌိတောကာသတောတိ တဿ ဘိက္ခုဿ ဌိတောကာသတော။ သစေပိ ဟိ ဘိက္ခုသဟဿံ တိဋ္ဌတိ, တဿ ဌိတောကာသဿ ဗာဟိရန္တတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူနံ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ သီမာပေက္ခာယ ဥပ္ပန္နာယ တာယ သဟ သယမေဝ ဥပ္ပန္နာ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာ သမာနသံဝါသကာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယတ္ထ ပန ခုဒ္ဒကေ အရညေ မဟန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပရိပုဏ္ဏတာယ ဝဂ္ဂကမ္မသင်္ကာဘာဝေန သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာပေက္ခာ နတ္ထိ, တတ္ထ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကေဝလာရညသီမာယမေဝ, တတ္ထ သင်္ဃေန ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ နဒီအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝက္ခတိ ဟိ “သစေ နဒီ နာတိဒီဃာ ဟောတိ, ပဘဝတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မုခဒွါရာ သဗ္ဗတ္ထ သင်္ဃော နိသီဒတိ, ဥဒကုက္ခေပသီမာယ ကမ္မံ နတ္ထိ”တိအာဒိ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၁၆၇), ဣမိနာ ဧဝ စ ဝစနေန ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ သီမာပေက္ခာယ သတိ ဧဝ ဥဒကုက္ခေပသတ္တဗ္ဘန္တရသီမာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နာသတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကေစိ ပန “သမန္တာ အဗ္ဘန္တရံ မိနိတွာ ပရိစ္ဆေဒကရဏေနေဝ သီမာ သဉ္ဇာယတိ, န သယမေဝါ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ အဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒကရဏပ္ပကာရေန သီမာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, အဗဒ္ဓသီမာဝ န သိယာ ဘိက္ခူနံ ကိရိယာပကာရသိဒ္ဓိတော။ အပိစ ဝဍ္ဎကီဟတ္ထာနံ ပကတိဟတ္ထာနဉ္စ လောကေ အနေကဝိဓတ္တာ, ဝိနယေ “ဤဒိသံ ဟတ္ထပမာဏ”န္တိ အဝုတ္တတ္တာ စ “ယေန ကေနစိ မိနိတေ ဘဂဝတာ အနုညာတေန နု ခော ဟတ္ထေန မိနိတံ, န နု ခော”တိ သီမာယ ဝိပတ္တိသင်္ကာ ဘဝေယျ, မိနန္တေဟိ စ အနုမတ္တမ္ပိ ဦနမဓိကမကတွာ မိနိတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ဝိပတ္တိ ဧဝ သိယာ, ပရိသဝသေန စာယံ ဝဍ္ဎမာနာ တေသံ မိနနေန ဝဍ္ဎတိ, ဟာယတိ ဝါ။ သင်္ဃော စ ကမ္မံ ကတွာ ဂတေ အယံ ဘိက္ခူနံ ပယောဂေန သမုပ္ပန္နာ သီမာ တေသံ ပယောဂေန ဝိဂစ္ဆတိ န ဝိဂစ္ဆတိ စ, ကထံ ဗဒ္ဓသီမာ ဝိယ ယာဝ သာသနန္တရဓာနာ န တိဋ္ဌေယျ, ဌိတိယာ စ ပုရာဏဝိဟာရေသု ဝိယ သကလေပိ ဝိသုံ အရညေ ကတသီမာ သမ္ဘေဒသင်္ကာ န ဘဝေယျ, တသ္မာ သီမာပေက္ခာယ ဧဝ သမုပ္ပဇ္ဇတိ, တဗ္ဗိဂမေန ဝိဂစ္ဆတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဥဒကုက္ခေပသီမာယမ္ပိ နဒီအာဒီသုပိ။

တတ္ထာပိ ဟိ မဇ္ဈိမပုရိသော န ပညာယတိ, တထာ သဗ္ဗထာမေန ခိပနံ, ဥဘယတ္ထာပိ စ ယဿံ ဒိသာယံ သတ္တဗ္ဘန္တရဿ, ဥဒကုက္ခေပဿ ဝါ ဩကာသော နပ္ပဟောတိ, တတ္ထ ကထံ မိနနံ, ခိပနံ ဝါ ဘဝေယျ, ဂါမက္ခေတ္တာဒီသု ပဝိသနတော အခေတ္တေ သီမာ ပဝိဋ္ဌာ ကိန္နာမ သီမာ န ဝိပဇ္ဇေယျ။ အပေက္ခာယ သီမုပ္ပတ္တိယံ ပန ယတော ပဟောတိ, တတ္ထ သတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာ သယမေဝ ပရိပုဏ္ဏာ ဇာယန္တိ။ ယတော ပန နပ္ပဟောတိ, တတ္ထ အတ္တနော ခေတ္တပ္ပမာဏေနေဝ ဇာယန္တိ, န ဗဟိ။ ယံ ပနေတ္ထ အဗ္ဘန္တရမိနနပ္ပမာဏဿ ဝါလုကာဒိခိပနကမ္မဿ စ ဒဿနံ, တံ သယံဇာတသီမာနံ ဌိတဋ္ဌာနဿ ပရိစ္ဆေဒနတ္ထံ ကတံ ဂါမူပစာရဃရူပစာရဇာနနတ္ထံ

လေဍ္ဍုသုပ္ပဟာဒိခိပနဝိဓာနဒဿနံ ဝိယ။ တေနေဝ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဦနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ‘‘သီမံ တ သမ္မန္နတိ, ဥဒကုက္ခေပံ တ ပရိစ္ဆိန္ဒတီ’’တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ကတေပိ တဿ ပရိစ္ဆေဒဿ ယာထာဝတော ဉာတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တေန ပုထုလတော ဉတ္ဝာ အန္တော တိဋ္ဌန္တေဟိ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ဌာတဗ္ဗံ, အညံ ဗဟိ ကရောန္တေဟိ အတိဒူရေ နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေ ပေသေတဗ္ဗံ။

အပရေ ပန ‘‘သီမာပေက္ခာယ ကိစ္စံ နတ္ထိ, မဂ္ဂဂမနန္ဟာနာဒိအတ္ထေဟိ ကေဘိက္ခုသ္မိမ္ပိ အရညေ တ နဒီအာဒီသု တ ပဝိဋ္ဌေ တံ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ သတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာ သယမေဝ ပဘာ ဝိယ ပဒီပဿ သမုပ္ပဇ္ဇတိ။ ဂါမက္ခေတ္တာဒီသု တသ္မိံ ဩတိဏ္ဏမတ္တေ ဝိဂစ္ဆတိ။ တေနေဝေတ္ထ ဒ္ဝိန္နံ သင်္ဃာနံ ဝိသုံ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ သီမာဒ္ဝယဿ အန္တရာ သီမန္တရိကံ အညံ သတ္တဗ္ဘန္တရံ ဥဒကုက္ခေပဉ္စ ဌပေတုံ အနုညာတံ။ သီမာပရိယန္တေ ဟိ ကေနစိ ကမ္မေန ပေသိတဿ ဘိက္ခုနော သမန္တာ သဉ္ဇာတာ သီမာ ဣတရေယံ သီမာယ ဖုသိတ္ဝာ သီမာသမ္ဘေဒံ ကရေယျ, သော မာ ဟောတူတိ တ, ဣတရထာ ဟတ္ထစတုရင်္ဂုလမတ္တာယပေတ္ထ သီမန္တရိကာယ အနုဇာနိတဗ္ဗတော။ အပိစ သီမန္တရိကာယ ဌိတဿ ဥဘယတ္ထ ကမ္မကောပဝစနတောပိ စေတံ သိဇ္ဈတိ တမ္ပိ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ သယမေဝ သဉ္ဇာတာယ သီမာယ ဥဘိန္နမ္ပိ သီမာနံ, ကောယ ဧဝ တ သင်္ကရတော။ ဣတရထာ တဿ ကမ္မကောပဝစနံ န ယုဇ္ဇေယျ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ‘ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတ္ဝာ ဌိတောပိ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမိတ္ဝာ ဌိတောပိ ကမ္မံ ကောပေတီ’တိ။ ကိဉ္စ အဂါမကာရညေ ဌိတဿ ကမ္မကရဏိစ္ဆာဝိရဟိတဿပိ ဘိက္ခုနော သတ္တဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆိန္နေ အဗ္ဘောကာသေ စီဝရဝိပ္ပဝါသော ဘဂဝတာ အနုညာတော, သော စ ပရိစ္ဆေဒော သီမာ, ဧဝံ အပေက္ခံ ဝိနာ သမုပ္ပန္နာ။ တေနေဝေတ္ထ ‘အယံ သီမာ စီဝရဝိပ္ပဝါသပရိဟာရမ္ပိ လဘတီ’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) ဝုတ္တံ, တသ္မာ ကမ္မကရဏိစ္ဆံ ဝိနာပိ ဝုတ္တနယေန သမုပ္ပတ္တိ ဂဟေတဗ္ဗာ’’တိ ဝဒန္တိ။ တံ န ယုတ္တံ ပဒီပပဘာ ဝိယ သဗ္ဗပုဂ္ဂလာနမ္ပိ ပစ္စေကံ သီမာသမ္ဘဝေန သင်္ဃေ, ဂဏေ တ ကမ္မံ ကရောန္တေ တတ္ထ ဌိတာနံ ဘိက္ခူနံ သမန္တာ ပစ္စေကံ သမုပ္ပန္နာနံ အနေကသီမာနံ အညမညံ သင်္ကရဒောသပ္ပသင်္ဂတော။ ပရိသဝသေန စဿာ ဝဍ္ဎိ ဟာနိ စ သမ္ဘဝတိ, ပစ္ဆာ အာဂတာနံ အဘိနဝသီမန္တရုပ္ပတ္တိ ဧဝ, ဂတာနံ သမန္တာ ဌိတသီမာဝိနာသော စ ဘဝေယျ။

ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၄၇) ပန ‘‘သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရာ, အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ’’တိအာဒိနာ ကော ဧဝ သတ္တဗ္ဘန္တရာ ဥဒကုက္ခေပါ စ အနုညာတာ, န စေသာ သီမာ သဘာဝေန, ကာရဏသာမတ္ထိယေန တ ပဘာ ဝိယ ပဒီပဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကိန္တု ဘဂဝတော အနုဇာနနေနေဝ။ ဘဂဝတာ စ ဣမာ အနုဇာနန္တော ဘိက္ခူနံ ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရေန ကမ္မကရဏသုခတ္ထမေဝ အနုညာသီတိ ကထံ န္ဟာနာဒိကိစ္စေန ပဝိဋ္ဌာနမ္ပိ သမန္တာ တာသံ သီမာနံ သမုပ္ပတ္တိ ပယောဇနာဘာဝတော, ပယောဇနေ စ ကေံ ဧဝ ပယောဇနန္တိ ကထံ ပစ္စေကံ ဘိက္ခုဂဏနာယ အနေကသီမာသမုပ္ပတ္တိ။ ‘‘ကေသီမာယ ဟတ္ထပါသံ အဝိဇဟိတ္ဝာ ဌိတာ’’တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ဟိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဒ္ဝိန္နံ သီမာနံ အန္တရာ တတ္တကပရိစ္ဆေဒေနေဝ သီမန္တရိကာဋ္ဌပနဝစနံ, တတ္ထ ဌိတာနံ ကမ္မကောပဝစနဉ္စ, တမ္ပိ ဣမာသံ သီမာနံ ပရိစ္ဆေဒဿ ဒုဗ္ဗောဓတာယ သီမာယ သမ္ဘေဒသင်္ကံ ကမ္မကောပသင်္ကဉ္စ ဒူရတော ပရိဟရိတုံ ဝုတ္တံ။

ယော စ စီဝရဝိပ္ပဝါသတ္ထံ ဘဂဝတာ အဗ္ဘောကာသေ ဒဿိတော သတ္တဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒော, သော သီမာ ဧဝ န ဟောတိ, ခေတ္တတဠာကာဒိပရိစ္ဆေဒော ဝိယ အယမေတ္ထ ကော ပရိစ္ဆေဒောဝ။ တတ္ထ စ ဗဟူသု ဘိက္ခူသု ကေတော ဌိတေသု တေသံ ဝိသုံ ဝိသုံ အတ္တနော ဌိတဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ ဧဝ စီဝရံ ဌပေတဗ္ဗံ, န ပရိသပရိယန္တတော။ ပရိသပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ ဟိ အဗ္ဘန္တရေ ဂယ္ဟမာနေ သတ္တဗ္ဘန္တရပရိယောသာနေ ဌပိတစီဝရံ မဇ္ဈေ ဌိတဿ သတ္တဗ္ဘန္တရတော ဗဟိ ဟောတီတိ တံ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာ။ သီမာ ပန ပရိသပရိယန္တတောဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။ စီဝရဝိပ္ပဝါသပရိဟာရောပေတ္ထ အဗ္ဘောကာသပရိစ္ဆေဒဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ဝုတ္တော, န ပန ယာဝ သီမာပရိစ္ဆေဒံ လဗ္ဘမာနတ္တာ မဟာသီမာယ အဝိပ္ပဝါသသီမာတေဟာရော ဝိယ။ မဟာသီမာယမ္ပိ ဟိ ဂါမဂါမူပစာရေသု စီဝရံ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, ဣဓာပိ မဇ္ဈေ ဌိတဿ သီမာပရိယန္တေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တသီမာပေက္ခာဝသေနေဝ တာသံ သတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာနံ ဥပ္ပတ္တိ, တဗ္ဗိဂမေန ဝိနာသော စ ဂဟေတဗ္ဗောတိ အမ္ဟာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညော တ ပကာရော ဣတော ယုတ္တတရော ဂဝေသိတဗ္ဗော။

ဣဓ ပန “အရညေ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရာ”တိ ဧဝံ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၄၇), “ဝိဥ္စာဋ္ဌဝိသဒိသေ အရညေ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရာ”တိ အဋ္ဌကထာယဥ္စ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) ရုက္ခာဒိနိရန္တရေပိ အရညေ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ ဝိဟိတတ္တာ အတ္တနော နိဿယဘူတာယ အရညသီမာယ သဟ တေိသ္သာ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ အေသာဘာဝေ, ပဂေဝ အကမနော ရုက္ခေတိ နိဿိတေပိ ပဒေသေ စီဝရဝိပ္ပဝါသဿ ရုက္ခပရိဟာရံ ဝိနာဝ အဇ္ဈောကာသပရိဟာရော စ အနုမတောတိ သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥပစာရတ္ထာယာ တိ သီမန္တရိကတ္ထာယ။ သတ္တဗ္ဘန္တရတော အဓိကံ ဝဋ္ဋတိ, ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ သတ္တဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒဿ ဒုဗ္ဗိဇာနတ္တာ။ တသ္မာ သင်္ဃံ ဝိနာ ကေနေပိ ဘိက္ခုနာ ဗဟိ တိဋ္ဌန္တေန အညံ သတ္တဗ္ဘန္တရံ အတိက္ကမိတွာ ဒူရေ ဧဝ ဌာတဗ္ဗံ။ ဣတရထာ ကမ္မကောပသင်္ကရတော။ ဥဒကုက္ခေပေပိ ဧသေဝ နယော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”တိ (ဝိ. သင်္ဂ.အဋ္ဌ. ၁၆၇)။ ဣဒဥ္စေတ္ထ သီမန္တရိကာဝိဓာနံ ဒွိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနံ သီမန္တရိကာနုဇာနနသုတ္တာနုလောမတော သိဒ္ဓန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ဘဂဝတာ နိအနဝသေန ကေကမနိဿိတာနံ ကေသဘာကနဥ္စ ဒွိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနမေဝ အညမညံ သမ္ဘေဒအဇ္ဈောတ္ထရဏအေသပရိဟာရာယ သီမန္တရိကာ အနုညာတာ, တထာပိ တဒနုလောမတော ဧကံ အရညသီမံ နဒီအာဒိသီမဥ္စ နိဿိတာနံ ကေသဘာကနံ ဒွိန္နံ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာနမ္ပိ ဥဒကုက္ခေပသီမာနမ္ပိ အညမညံ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏံ, သီမန္တရိကံ ဝိနာ အဖ္ဖုဋ္ဌဓာနေန ဌာနဥ္စ ဘဂဝတာ အနဘိမတမေဝတိ ဥတွာ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဣဓာပိ သီမန္တရိကာဝိဓာနမကံသု။ ဝိသဘာဂသီမာနမ္ပိ ဟိ ကေသီမာနိဿိတတ္တံ ကေသဘာဂတ္တဉ္စာတိ ဒွိဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂမေ သတိ ဧဝ သီမန္တရိကံ ဝိနာ ဌာနံ သမ္ဘေအာယ ဟောတိ, နာသတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သီမန္တရိကဝိဓာနသာမတ္ထိယေနေဝ စေတာသံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေနာပိ ဗဒ္ဓသီမာဝိယ အညမညံ န ဝဋ္ဋတီတိ အယမ္ပိ နယော ဒဿိတောတတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၆၇. သဘာဝေနေဝါတတိ ဣမိနာ ကမသီမာ ဝိယ အဗဒ္ဓသီမာတိ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗမေတ္ထ သင်္ဃကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ သမာနသံဝါသာ ဧကူပေါသထာတိ ဒဿေတိ။ **ယေန ကေနစီ**တိ အန္တမသော သူကရာဒိနာ သတ္တေန။ မဟောဃေန ပန ဥက္ကတဌာနတော နိန္နဋ္ဌာနေ ပတန္တေန ခတော ခုဒ္ဒကော တ မဟန္တော တ လက္ခဏယုတ္တော “ဇာတဿရော”တွေဝ ဝုစ္စတိ။ တွေပိ ခုဒ္ဒကေ ဥဒကုက္ခေပကိစ္စံ နတ္ထိ။ သမုဒ္ဒေ ပန သဗ္ဗတ္ထ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ မေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ သောဓေတုံ ဒုက္ကရတ္တာ။ **ပုန တတ္ထာ** တိ လောကတေဟာရသိဒ္ဓိသု ဧဝ တာသု နဒီအာဒိသု တီသု အဗဒ္ဓသီမာသု ပုန ဝဂ္ဂကမ္မပရိဟာရတ္ထံ သာသနတေဟာရသိဒ္ဓာယ အဗဒ္ဓသီမာယ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေန္တောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၄၇) “ယံ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿာ”တိအာဒီသု ဥဒကံ ဥက္ခိပိတွာ ခိပိယတိ တွော တိ ဥဒကုက္ခေပေါ, ဥဒကဿ ပတနောကာသော, တသ္မာ **ဥဒကုက္ခေပါ,** အယဥ္ဟေတ္ထ ပဒသမ္ဗန္ဓဝသေန အတ္ထော – ပရိသပရိယန္တတော ပဋ္ဌာယ သမန္တာ ယာဝ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဥဒကုက္ခေပေါ ဥဒကဿ ပတနဋ္ဌာနံ, တာဝ ယံ တံ ပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာနံ, အယံ တတ္ထ နဒီအာဒီသု အပရာ သမာနသံဝါသာ ဥဒကုက္ခေပသီမာတိ။

တဿ အန္တော တိ တဿ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆိန္နဿ ဌာနဿ အန္တော။ န ကေဝလဉ္စ တဿေဝ အန္တော, တတော ဗဟိပိ, “ကေဿ ဥဒကုက္ခေပဿ အန္တော ဌာတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝစနံ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒဿ ဒုဗ္ဗိဇာနတော ကမ္မကောပသင်္ကာ ဟောတီတိ ။ တေနေဝ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိအနဝဏ္ဏနာ) “ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတောပိ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမိတွာ ဌိတောပိ ကမ္မံ ကောပေတိ, ဣဒံ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု သန္နိဋ္ဌာန”န္တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပနေတ္ထ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၄၇) **“တဿ အန္တောဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတော ကမ္မံ ကောပေတီ** တိ ဣမိနာ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတော ကမ္မံ န ကောပေတီ”တိ ဝတွာ မာတိကာဋ္ဌကထာဝစနမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတွာ “နေဝ ဟဋ္ဌိယံ န အဋ္ဌကထာယံ ဥပလဗ္ဘတီ”တိအာဒိ ဗဟု ပပဉ္စိတံ, တံ န သုန္ဒရံ ဣဓ အဋ္ဌကထာဝစနေန မာတိကာဋ္ဌကထာဝစနဿ နယတော သံသန္ဒနတော သင်္ဃန္နတော။ တထာ ဟိ ဒွိန္နံ ဥဒကုက္ခေပပအန္တေအနမန္တရာ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ သီမန္တရိကံ အဌပေတွာ “အညော ဥဒကုက္ခေပေါ သီမန္တရိကာယ ဌပေတဗ္ဗော, “တတော အဓိကံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ, ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧဝံ ဣဓေဝ ဝုတ္တေန ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန သီမန္တရိကောပစာရေ ဥဒကုက္ခေပတော ဦနကေ ဌပိတေ သီမာယ သီမာသမ္ဘေဒတော ကမ္မကောဟောပိ ဝုတ္တော ဧဝ။ ယဒင်္ဂေန စ ဧဝံ ဝုတ္တော, တဒင်္ဂေန စ တတ္ထ ကေဘိက္ခုနော ပဝေသေပိ သတိ တဿ သီမဋ္ဌဘာဝတော ကမ္မကောဟော ဝုတ္တော ဧဝ ဟောတိ။ အဋ္ဌကထာယံ “ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”တိ ကထနဥ္စေတံ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒဿ ဒုဗ္ဗိဇာနန္တေနပိ သီမာသမ္ဘေဒသ

ဏ္ဍာပရိဟာရတ္ထံ ဝုတ္တံ။ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာနမန္တရာ တတ္ထကပရိစ္ဆေဒေနဝ သီမန္တရိကဝိဓာနဝစနတောပိ ဇောတသံ ဒုပ္ပိဇာနပရိစ္ဆေဒတာ, တတ္ထ စ ဌိတာနံ ကမ္မကောပသင်္ကာ သိဇ္ဈတိ။ ကမ္မကောပသင်္ကာဋ္ဌာနမ္ပိ အာစရိယာ ဒူရတော ပရိဟာရတ္ထံ "ကမ္မကောပဋ္ဌာန"န္တိ ဝတ္တတာဝ ဌပေသုန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၄၇) ပန – **အပရိစ္ဆိန္နာယာ** တိ ဗဒ္ဓသီမာဝသေန အကတပရိစ္ဆေဒာယ။ **ယေန ကေနစိ ခဏ္ဍိတ္တတ အကတော**တိ အန္တမသော တိရစ္ဆာနေနပိ ခဏ္ဍိတ္တတ အကတော။ **တသ္သ အန္တောဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတ္တတ ဌိတော ကမ္မံ ကောပေတီ**တိ ဣမိနာ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတော ကမ္မံ န ကောပေတီတိ ဒီပေတိ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) "ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတ္တတ ဌိတောပိ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမိတ္တတ ဌိတောပိ ကမ္မံ ကောပေတိ, ဣဒံ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု သန္နိဋ္ဌာန"န္တိ။ တတ္ထ **အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမိတ္တတ ဌိတောပိ ကမ္မံ ကောပေတီ**တိ ဣဒံ နေဝ ပာဠိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ ဥပလဗ္ဘတိ, ယဒိ စေတံ ဒ္ဓဝိန္န သဋ္ဌာနံ ဝိသုံ ဥပေါသထာဒိကမ္မကရဏာဓိကာရေ ဝုတ္တတ္တာ ဥဒကုက္ခေပတော ဗဟိ အညံ ဥဒကုက္ခေပံ အနတိက္ကမိတ္တတ ဥပေါသထာဒိကရဏတ္ထံ ဌိတော သဗ္ဗော သီမာသမ္ဘေဒသမ္ဘဝတော ကမ္မံ ကောပေတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ သိယာ, ဧဝမ္ပိ ယုဇ္ဇေယျ။ တေနေဝ မာတိကာဋ္ဌကထာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနိယံ (ကင်္ခာ. ဋီ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ "အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒန္တိ ဒုတိယံ ဥဒကုက္ခေပံ အနတိက္ကမိတ္တာပိ ကောပေတိ။ ကသ္မာ? အတ္တနော ဥဒကုက္ခေပသီမာယ ပရေသံ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ အဇ္ဈောတ္ထဋတ္တာ သီမာသမ္ဘေဒော ဟောတိ, တသ္မာ ကောပေတီ"တိ။ "ဣဒံ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု သန္နိဋ္ဌာန"န္တိ စ ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ သဗ္ဗာသုပိ အဋ္ဌကထာသု သီမာသမ္ဘေဒဿ အနိစ္ဆိတတ္တာ။ တေနေဝ ဟိ "အတ္တနော စ အညေသဉ္စ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒဿ အန္တရာ အညော ဥဒကုက္ခေပေါ သီမန္တရိကတ္ထာယ ဌပေတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တံ။ အညေ ပနေတ္ထ အညထာပိ ပပဉ္စေန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

သဗ္ဗတ္ထ သင်္ဃော နိသီဒတီ တိ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတ္တတ နိသီဒတိ။ **ဥဒကုက္ခေပသီမာယ ကမ္မံ နတ္ထီ** တိ ယသ္မာ သဗ္ဗာပိ နဒီပဒေသော ဘိက္ခူဟိ အဇ္ဈောတ္ထဋော, တသ္မာ သမန္တတော နဒိယာ အဘာဝတ ဥဒကုက္ခေပပ္ပယောဇနံ နတ္ထိ။ ဥဒကုက္ခေပပ္ပမာဏာ သီမန္တရိကာ သုဝိညေယ္ယတရာ ဟောတိ, သီမာသမ္ဘေဒသင်္ကာ စ န သိယာတိ သာမီစိဒဿနတ္ထံ **"အညော ဥဒကုက္ခေပေါ သီမန္တရိကတ္ထာယ ဌပေတဗ္ဗော"** တိ ဝုတ္တံ။ ယတ္တကေန ပန သီမာသမ္ဘေဒော န ဟောတိ, တတ္တကံ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တေနေတဟု ဟေရဏ္ဏာ "ယတ္တကေန သီမာသမ္ဘေဒော န ဟောတိ, တတ္တကမ္ပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ **ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣဒမ္ပိ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ ပရိသဝသေန ဝဍ္ဎနတော သီမာသမ္ဘေဒသင်္ကာ သိယာတိ တန္နိဝါရဏတ္ထမေဝ ဝုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၄၇) – **ယံ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ သမန္တာ ဥဒကုက္ခေပါ** တိ ပန ဇာတိဿရာ နဒိယာ စတုဝဂ္ဂါဒီနံ သင်္ဃာနံ ဝိသုံ စတုဝဂ္ဂကရဏီယာဒိကမ္မကရဏကာလေ သီမာပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝါသာဝိပ္ပဝါသပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထမ္ပိ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ ပရိစ္ဆေဒဒဿနံ ဝိယာတိ အာစရိယာ, တသ္မာ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒအာဘာဝေပိ အန္တောနဒိယံ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ အယံ ပန ဝိသေသော – တတ္ထ နာတဂတော စေ, နာတယံ ဝုတ္တနယေန, သတ္တဂတော စေ, သတ္တေ ဝုတ္တနယေန။ သော စေ အတိရေကစာတုမာသနိဝုတ္ထော စေ, ကမေ ဝုတ္တနယေန တိစီဝရာဝိပ္ပဝါသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထာပိ အယံ ဝိသေသော – သစေ သတ္တော ဥဒကုက္ခေပဿ အန္တော ဟောတိ, ဥဒကုက္ခေပသီမာ ပမာဏန္တိ ဧကေ။ သတ္တောဝ ပမာဏန္တိ အာစရိယာ။ **သစေ ပနေတ္ထ ဗဟူ ဘိက္ခူ** တိအာဒိမှိ ကေစိ အဓိဋ္ဌာနုပေါသထံ, ကေစိ ဂဏုပေါသထံ, ကေစိ သင်္ဃုပေါသထန္တိ ဝတ္တုကာမတာယ "ဗဟူ သင်္ဃာ"တိ အဝတ္တတ "ဘိက္ခူ"တိ ဝုတ္တံ။ **ဦနကံ ပန န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ သီမာသမ္ဘေဒသမ္ဘဝတောတိ ဥပတိဿတ္ထေရော။ ဌပေန္တော ဟိ ဦနကံ န ဌပေတဗ္ဗံ, "အဋ္ဌပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ"တိ ဝုတ္တတန္တိ ဝုတ္တံ။

တန္တိ သီမံ။ **သီဃမေဝ အတိက္ကမတီ** တိ ဣမိနာ တံ အနတိက္ကမိတ္တတ အန္တော ဧဝ ပရိဝတ္တမာနာယ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ ဧတဒတ္ထမေဝ ဟိ တလိကာဒီဟိ သီမာပရိစ္ဆိန္ဒနံ, ဣတရထာ ဗဟိ ပရိဝတ္တာ နု ခော, နော တတိ ကမ္မကောပသင်္ကာ ဘဝေယျာတိ။ **အညိဿာ အနုသ္သာဝနာ** တိ ကေဝလာယ နဒီသီမာယ အနုဿာဝနာ။ **အန္တောနဒိ**

ယံ ဇာတရုက္ခေ တတိ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒသ္သ ဗဟိ ဌိတေ ရုက္ခေ တ။ ဗဟိနဒီတီရမေဝ ဟိ ဝိသဘာဂသီမတ္တာ အဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ, န အန္တောနဒီ နိဿယတ္တေန သဘာဂတ္တာ။ တေနေဝ “ဗဟိနဒီတီရေ ဝိဟာရသီမာယ တ”တိအာဒိနာ တီရမေဝ အဗန္ဓိတဗ္ဗဋ္ဌာနတ္တေန ဒဿိတံ, န ပန နဒီ။ **ဇာတရုက္ခေပိ ဌိတေဟီ** တိ ဣဒံ အန္တောဥဒကုက္ခေပဋ္ဌံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ဗဟိဥဒကုက္ခေပေ ဘိက္ခူနံ ဌာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ရုက္ခသ္သာ တိ တသ္သေဝ အန္တောဥဒကုက္ခေပဋ္ဌသ္သ ရုက္ခသ္သ။ **သီမံ တ သောဓေတဗ္ဗာ**တိ ယထာဝုတ္တံ ဝိဟာရေ ဗဒ္ဓသီမံ ကမသီမဋ္ဌ တတ္ထ ဌိတဘိက္ခူနံ ဟတ္ထဟာသာနယနဗဟိသီမကရဏဝသေနေဝ သောဓေတဗ္ဗာ။ ယထာ စ ဥဒကုက္ခေပသီမာယံ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိ, ဧဝံ ဗဒ္ဓသီမာယံ တ ကမသီမာယံ တ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိပိ ဥဒကုက္ခေပသီမဋ္ဌေ သောဓေတဗ္ဗာဝ ကာတဗ္ဗံ။ ဧတေနေဝ သတ္တဗ္ဘန္တရအရညသီမာဟိပိ သဒ္ဓိံ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ, ဣမာယ စ သဒ္ဓိံ တာသံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓဒေသောပိ နယတော ဒဿိတောဝ ဟောတိ။ ဣမိနာဝ နယေန သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ ဗဒ္ဓသီမကမသီမာဟိပိ သဒ္ဓိံ, တာသဉ္စ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ သဒ္ဓိံ သမ္ဗန္ဓဒေသော ဉာတဗ္ဗော။ အဋ္ဌကထာယံ ပနေတံ သဗ္ဗံ ဝုတ္တနယတောဝ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ အညမညာသန္နာနမေဝေတ္ထ ဒဿိတံ။

တတြိဒံ သုတ္တာနုလောမတော နယဂ္ဂဟဏမုခံ – ယထာ ဟိ ဗဒ္ဓသီမာယံ သမ္ဘတာ ဗဒ္ဓသီမာ ဝိပတ္တိသီမာ ဟောတီတိ တာသံ အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ နဒီအာဒီသု သမ္ဘတာပိ ဗဒ္ဓသီမာ ဝိပတ္တိသီမာဝ ဟောတီတိ တာဟိပိ သဒ္ဓိံ တဿာ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတီတိ သိဇ္ဈတိ။ ဣမိနာ နယေန သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ ကမနဒီအာဒီဟိ သဒ္ဓိံ, ဥဒကုက္ခေပသီမာယ စ အရညာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓဿ နဝဋ္ဋနကဘာဝေါ ဉာတဗ္ဗော, ဧဝမေတာ ဘဂဝတာ အနုညာတာ ဗဒ္ဓသီမသတ္တဗ္ဘန္တရဥဒကုက္ခေပသီမာ အညမညဉ္စေဝ အတ္တနော နိဿယဝိရဟိတာဟိ ဣတရီတရာသံ နိဿယသီမာဟိ စ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေ သတိ သမ္ဘေဒဒေါသမာပဇ္ဇတီတိ သုတ္တာနုလောမနယော ဉာတဗ္ဗောဝ။

အတ္တနော အတ္တနော ပန နိဿယဘူတကမာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ဗဒ္ဓသီမာဒီနံ တိဿန္နံ ဥပ္ပတ္တိကာလေ ဘဂဝတာ အနုညာတဿ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏဿ အနုလောမနတော ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓောပိ အနုညာတောဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ ဥဒကုက္ခေပဗဒ္ဓသီမာဒီနံ အန္တရာ ကသ္မာ သီမန္တရိကာ န ဝိဟိတာတိ? နိဿယဘေဒသဘာဝဘေဒေဟိ သယမေဝ ဘိန္နတ္တာ။ ဧကနိဿယဧကသဘာဝါနမေဝ ဟိ သီမန္တရိကာယ ဝိနာသံ ကရောတီတိ ဝုတ္တောတယမတ္ထော။ ဧတေနေဝ နဒီနိမိတ္တံ ကတွာ ဗန္ဓာယ သီမာယ သင်္ဃေ ကမ္မံ ကရောန္တေ နဒိယမ္ပိ ယာဝ ကမက္ခေတ္တံ အာဟစ္စ ဌိတာယ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ အညေသံ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ယာ ပနေတာ လောကဝေါဟာရသိဒ္ဓာ ကမာရညနဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရသီမာ ပဉ္စ, တာ အညမညံ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓေပိ သမ္ဘေဒဒေါသံ နာပဇ္ဇတိ တထာ လောကဝေါဟာရာဘာဝတော။ န ဟိ ကမာဒယော ကမန္တရာဒီဟိ နဒီအာဒီဟိ စ ရုက္ခာဒိသမ္ဗန္ဓမတ္တေန သမ္ဘိန္နာတိ လောကေ ဝေါဟရန္တိ။ လောကဝေါဟာရသိဒ္ဓာနဉ္စ လောကဝေါဟာရတောဝ သမ္ဘေဒေါ တ အသမ္ဘေဒေါ တ ဂဟေတဗ္ဗော, န အညထာ။ တေနေဝ အဋ္ဌကထာယံ တာသံ အညမညံ ကတ္ထစိပိ သမ္ဘေဒနယော န ဒဿိတော, သာသနဝေါဟာရသိဒ္ဓော ဧဝ ဒဿိတောတိ။

ဧတ္ထ ပန ဗဒ္ဓသီမာယ တာဝ “ဟေဋ္ဌာ ပထဝိသန္ဓာရကံ ဥဒကံ ပရိယန္တံ ကတွာ သီမာ ဂတာ ဟောတီ”တိအာဒိနာ အဓောဘာဂပရိစ္ဆေဒေါ အဋ္ဌကထာယံ သဗ္ဗထာ ဒဿိတော, ကမသီမာဒီနံ ပန န ဒဿိတော။ ကထမယံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? ကေစိ တာဝေတ္ထ “ကမသီမာဒယောပိ ဗဒ္ဓသီမာ ဝိယ ပထဝိသန္ဓာရကံ ဥဒကံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီ”တိ ဝဒန္တိ။

ကေစိ ပန တံ ပဋိက္ခိပိတွာ “နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရသီမာ, တာဝ တန္နိဿိတဥဒကုက္ခေပသီမာ စ ပထဝိယာ ဥပရိတလေ ဟေဋ္ဌာ စ ဥဒကေန အဇ္ဈောတ္ထရဏပ္ပဒေသေ ဧဝ တိဋ္ဌန္တိ, န တတော ဟေဋ္ဌာ ဥဒကဿ အဇ္ဈောတ္ထရဏာဘာဝါ။ သစေ ပန ဥဒကောဃာဒိနာ ယောဇနပ္ပမာဏမ္ပိ နိန္နဋ္ဌာနံ ဟောတိ, နဒီသီမာဒယောဝ ဟောန္တိ, န တတော ဟေဋ္ဌာ။ တသ္မာ နဒီအာဒီနံ ဟေဋ္ဌာ ဗဟိတီရမုခေန ဥမင်္ဂေန, ဣဒ္ဓိယာ တ ပဝိဋ္ဌော ဘိက္ခု နဒိယံ ဌိတာနံ ကမ္မံ န ကောပေတိ, သော ပန အာသန္နကမေ ဘိက္ခူနံ ကမ္မံ ကောပေတိ။ သစေ ပန သော ဥဘိန္နံ တီရကမာနံ မဇ္ဈေ နိသိန္နော ဟောတိ, ဥဘယကမဋ္ဌာနံ ကမ္မံ ကောပေတိ။ သစေ ပန တီရံ ကမက္ခေတ္တံ န ဟောတိ, အကမကာရညမေဝ။ တတ္ထ ပန တီရဒွယေပိ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမံ ဝိနာ ကေဝလာယ ခုဒ္ဒကာရညသီမာယမေဝ ကမ္မံ ကောပေတိ။ သစေ သတ္တဗ္ဘ

ဘန္တရသိမာယ ကရောန္တိ, တအ ယဒိ တေသံ သတ္တဗ္ဘန္တရသိမာယ ပရိစ္ဆေဒေ တေသု နိသိန္နေကာသသု
ပရတော ဧကံ သတ္တဗ္ဘန္တရံ အတိက္ကမိတွတ ဌိတော န ကမ္မကောပေ။ နော စေ, ကမ္မကောပေ။ ကမသီမာယံ ပန အ
န္တောဥမင်္ဂေ တ ဗိလေ တ ခဏိတွတ တ ယတ္ထ ပဝိသိတုံ သက္ကာ, ယတ္ထ တ သုဝဏ္ဏမဏိအာဒိံ ခဏိတွတ ဂဏှဟန္
တိ, ဂဟေတုံ သက္ကာတိ တ သမ္မာဝနာ ဟောတိ, တတ္တကံ ဟေဋ္ဌာပိ ကမသီမာ, တတ္ထ ဣဒ္ဓိယာ အန္တော နိသိန္နော
ပိ ကမ္မံ ကောပေတိ။ ယတ္ထ ပန ပကတိမနုဿာနံ ပဝေသသမ္မာဝနာပိ နတ္ထိ, တံ သဗ္ဗံ ယာဝ ပထဝီသန္ဓာရကဥဒကာ
အရညသိမာဝ, န ကမသိမာ။ အရညသိမာယမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထပိ ဟိ ယတ္တကေ ပဒေသေ ပဝေသသမ္မာဝနာ, တ
တ္တကမေဝ ဥပရိတလေ အရညသိမာ ပဝတ္တတိ။ တတော ပန ဟေဋ္ဌာ န အရညသိမာ တတ္ထ ဥပရိတလေန သဟ ဧ
ကာရညတေဟာရာဘာဝတော။ န ဟိ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌံ အရညံ ပဝိဋ္ဌောတိ တေဟရန္တိ, တသ္မာ တတ္ရဋ္ဌော ဥပရိ အရည
ဋ္ဌာနံ ကမ္မံ န ကောပေတိ ဥမင်္ဂနဒိယံ ဌိတော ဝိယ ဥပရိနဒိယံ ဌိတာနံ။ ကေသ္မိဥှိ စက္ကတင္ဓေ ကမနဒီသမုဒ္ဒဇာတသ္
သရေ မုဋ္ဌိတွတ တဒဝသေသံ အမနုဿာတသံ ဒေဝဗ္ရဟ္မလောကံ ဥပာအယ သဗ္ဗံ အရညမေဝ။ ‘ကမာ တ အရညာ
တ’တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟိ နဒီသမုဒ္ဒဇာတသုရာဒိပိ အရညမေဝ။ ဣခ ပန နဒီအာဒီနံ ဝိသုံ သီမာဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ တ
ဒဝသေသမေဝ အရညံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စ ယတ္တကေ ပဒေသေ ဧကံ အရညန္တိ တေဟရန္တိ, အယမေကာ အရည
သီမာ။ ဣန္ဒပုရဥှိ သဗ္ဗံ ကောရညသီမာ, တထာ အသုရယက္ခပုရာဒိ။ အာကာသဋ္ဌဒေဝဗ္ရဟ္မဝိမာနာနိ ပန သမန္တာ
အာကာသပရိစ္ဆိန္နာနိ ပစ္စေကံ အရညသီမာ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ပဗ္ဗတဒီပကာ ဝိယ။ တတ္ထ သဗ္ဗတ္ထ သတ္တဗ္ဘန္တရ
သီမာယံ, အရညသီမာယမေဝ တ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဣဓာပိ ဥပရိအရညတလေန သဒ္ဓိံ ဟေဋ္ဌာပထဝိယာ ကောရ
ညတေဟာရာဘာဝတ ဝိသုံ အရညသီမာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝေတ္ထ ကမနဒီအာဒိသီမာကထာယ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ.
အဋ္ဌ. ၁၃၈) ‘ဣဒ္ဓိမာ ဘိက္ခု ဟေဋ္ဌာပထဝိတလေ ဌိတော ကမ္မံ ကောပေတီ’တိ ဗဒ္ဓသီမာယံ ဒဿိတနယော န ဒဿိ
တော’’တိ ဝဒန္တိ။

ဣဒဥ္စေတ္တာသံ ကမသီမာဒီနံ ဟေဋ္ဌာပမာဏဒဿနံ သုတ္တာဒိဝိရောဓာဘာဝတ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝီမံသိတွ
တ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဂဟဏေ စ ကမသီမာယံ သမ္မတာ ဗဒ္ဓသီမာ ဥပရိကမသီမံ, ဟေဋ္ဌာ ဥဒကပရိယန္တံ အရညသီမဥ္စ
အဝတ္ထရတီတိ တဿာ အရညသီမာပိ ခေတ္တန္တိ သိဇ္ဈတိ။ ဘဂဝတာ စ ‘‘သဗ္ဗာ, ဘိက္ခဝေ, နဒီ အသီမာ’’တိအာဒိ
နာ (မဟာဝ. ၁၄၇) နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရာ ဗဒ္ဓသီမာယ အခေတ္တဘာဝေန ဝုတ္တာ, န ပန အရညံ, တသ္မာ အရညမ္ပိ ဗဒ္
ဓသီမာယ ခေတ္တမေဝတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ တတ္ထ သာ န ဗဇ္ဈတီတိ? ပယောဇနာဘာဝတ။ သီမာပေက္ခာနန္
တရမေဝ ဟိ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယ သမ္ဘဝတော, တဿာ စ ဥပရိ သမ္မတာယ ဗဒ္ဓသီမာယ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထ
ရဏာနုလောမတော ဝိပတ္တိသီမာ ဧဝ သိယာ။ ကမက္ခေတ္တေ ပန ဌိတွတ အကမကာရညေကဒေသမ္ပိ အန္တောကရိတွ
တ သမ္မတာ ကိဥ္စာပိ သုသမ္မတာ အကမကာရညေ ဘဂဝတာ ဝိဟိတာယ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာယပိ အနိဝတ္တန
တော, တတ္ထ ပန ကမ္မံ ကာတုံ ပဝိဋ္ဌာနမ္ပိ တတော ဗဟိ ကေဝလာရညေ ကရောန္တာနမ္ပိ အန္တရာ တီဏိ သတ္တဗ္
ဘန္တရာနိ ဌပေတဗ္ဗာနိ။ အညထာ ဝိပတ္တိ ဧဝ သိယာတိ သဗ္ဗထာ နိရတ္ထကမေဝ အကမကေ အရညေ ဗဒ္ဓသီမာကရ
ဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အန္တောနဒိယံ ပဝိဋ္ဌသာခါယာ တိ နဒိယာ ပထဝီတလံ အာဟစ္စ ဌိတာယ သာခါယပိ, ပဂေဝ အနာဟစ္စ ဌိတာယ။
ဟာရောဟေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတေန သဘာဂနဒီသီမံ ဖုသိတွတ ဌိတေန ဝိသဘာဂသီမာသမ္ဗန္ဓသာခါဒိနာ ဥဒကုက္ခေပသီ
မာယ သမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ ဧတေနေဝ မဟာသီမံ ကမသီမဥ္စ ဖုသိတွတ ဌိတေန သာခါဒိနာ မာဠကသီမာ
ယ သမ္ဗန္ဓော န ဝဋ္ဋတီတိ ဉာပိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အန္တောနဒိယံယေဝ** တိ သေတုပာအနံ တီရဋ္ဌိတတ္တံ နိဝတ္တေ
တိ။ တေန ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိနဒိယံ ပတိဋ္ဌိတတ္တေပိ သမ္ဘေအာဘာဝံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **‘‘ဗဟိတီရေ
ပတိဋ္ဌိတာ’’**တိအာဒိ။ ယဒိ ဟိ ဥဒကုက္ခေပတော ဗဟိ အန္တောနဒိယမ္ပိ ပတိဋ္ဌိတတ္တေ သမ္ဘေအေ ဘဝေယျ, တ
မ္ပိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဘဝေယျ ကမ္မကောပဿ သမာနတ္တာ, န စ ပဋိက္ခိတ္တံ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ အတ္တနော နိဿ
ယသီမာယ သမ္ဘေဒအေသော နတ္တေတတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အာဝရဏေန တတိ အရအာဒီနိ ခဏိတွတ ဥဒကနိတရဏေန။ **ကောဋ္ဋကဗန္ဓနေန တ** တိ မတ္တိကာဒီဟိ ပူရေတွတ
ကတသေတုဗန္ဓနေန တ, ဥဘယေနာပိ အာဝရဏမေဝ ဒဿေတိ။ ‘‘နဒိံ ဝိနာသေတွတ’’တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ
‘‘ဟေဋ္ဌာ ပာဠိ ဗဒ္ဓာ’’ တိ, ဟေဋ္ဌာ နဒိံ အာဝရိတွတ ပာဠိ ဗဒ္ဓာတိ အတ္ထော။ **ဆဍ္ဍိတောဒက** န္တိ အတိရိတ္တောဒကံ။

နဒိံ ဩတရိတ္ဝာ သန္ဒနၡာနတော တိ ဣမိနာ တဋ္ဌာကနဒိံ အန္တရာ ပဝတ္တနၡာနေ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒသ္သေတိ။ **ဥပ္ပတိ တ္ဝာတ**တိ တီရာဒိဘိန္ဒနဝသေန ဝိပုလာ ဟုတ္ဝာ။ **ဝိဟာရသီမန္တိ** ဗဒ္ဓသီမံ။

အဂမနပထေတိ တဒဟေဝ ဂန္တ္ဝာ နိဝတ္တိတုံ အသက္ကုဏေယ္ယေ။ **အရညသီမာသင္ခ္ယမေဝ ဂစ္ဆတီ** တိ လောကတေဟာရသိဒ္ဓံ အကမကာရညသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တတ္ထာ** တိ ပကတိယာ မစ္ဆဗန္ဓာနံ ဂမနပထေသု ဒီပကေသု။

တံ ဌာနန္တိ တေသံ အာတဋ္ဌာဒီနံ ကတဌာနမေဝ, န အကတန္တိ အတ္ထော။ **လောဏီ**တိ သမုဒ္ဒေါဒကသ္သ ဥပ္ပတ္တိဝေဂနိန္နော မာတိကာကာရေန ပဝတ္တနကော။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၄၇) ပန – **ဂစ္ဆန္တိယာ ပန နာဝါယ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဥဒကုက္ခေပမနတိက္ကမိတ္ဝာ ပရိဝတ္တမာနာယ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သီမံ ဝ သောဓေတ္ဝာ**တိ ဧတ္ထ သီမာသောဓနံ နာမ ကမသီမာဒီသု ဌိတာနံ ဟတ္ထပာသာနယနာဒိ။ "နဒိံ ဝိနာသေတ္ဝာ တဋ္ဌာကံ ကရောန္တိ"တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **"ဟေဋ္ဌာ ပါဠိ ဗဒ္ဓာ"** တိ, ဟေဋ္ဌာ နဒိံ အာဝရိတ္ဝာ ပါဠိ ဗဒ္ဓာတိ အတ္ထော။ **ဆဍ္ဍိတောဒက** န္တိ တဋ္ဌာကရက္ခဏတ္ထံ ဧကမန္တေန ဆဍ္ဍိတမုဒကံ။ **ဒေဝေ အဝဿန္တေ** တိ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာလေ ဝဿာနေပိ ဒေဝေ အဝဿန္တေ။ **ဥပ္ပတိတ္ဝာ** တိ ဥတ္တရိတ္ဝာ။ **ကမနိဂမသီမံ ဩတ္ထရိတ္ဝာ ပဝတ္တတီ** တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဝဿကာလေ စတ္တာရော မာသေ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နာ ပဝတ္တတိ။ **ဝိဟာရသီမန္တိ** ဗဒ္ဓသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

အဂမနပထေတိ ယတ္ထ တဒဟေဝ ဂန္တ္ဝာ ပစ္စာဂန္တုံ န သက္ကောတိ, တာဒိသေ ပဒေသေ။ **အရညသီမာသင္ခ္ယမေဝ ဂစ္ဆတီ**တိ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တေသန္တိ** မစ္ဆဗန္ဓာနံ။ **ဂမနပရိယန္တဿ ဩရတော** တိ ဂမနပရိယန္တဿ ဩရိမဘာဂေ ဒီပကံ ပဗ္ဗတဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သမုဒ္ဒပ္ပဒေသန္တိ ဝုတ္တံ။

သမ္ဘိန္ဒတီ တိ ယတ္ထ စတူဟိ ဘိက္ခူဟိ နိသီဒိတုံ န သက္ကာ, တတ္ထ တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတ္တနော သီမာယ ကရောန္တာ သမ္ဘိန္ဒန္တိ, စတုန္နမ္ပိ ဘိက္ခူနံ ပဟောနကတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သကလမ္ပိ အန္တောကရောန္တာ အဇ္ဈောတ္ထရန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သံသဌ္ဌဝိဋပ** တိ အညမညံ သိဗ္ဗိတ္ဝာ ဌိတမဟာသာခမူလာ, ဧတေန အညမညဿ အတိအာသန္နတံ ဒီပေတိ။ သာခာယ သာခံ ဖုသန္တာပိ ဟိ ဒူရဋ္ဌာပိ သိယုံ, တတော ဧကံသတော သမ္ဘေဒလက္ခဏံ န ဒဿိတံ သိယာတိ တံ ဒဿေတုံ ဝိဋပဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ ဧဝဥ္ဟိ ဘိက္ခူနံ နိသီဒိတုံ အပ္ပဟောနကဌာနံ အတ္တနော သီမာယ အန္တောသီမဋ္ဌံ ကရိတ္ဝာ ပုရာဏဝိဟာရံ ကရောန္တာ သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တိ နာမ, န တတော ပရန္တိ ဒဿိတမေဝ ဟောတိ။ **ဗဒ္ဓာ ဟောတီ** တိ ဟေရာဏကဝိဟာရသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တံ အမ္ဗ** န္တိ အပရေန သမယေန ပုရာဏဝိဟာရပရိက္ခေပာဒီနံ ဝိနဋ္ဌတ္တာ အဇာနန္တာနံ တံ ပုရာဏဝိဟာရသီမာယ နိမိတ္တဘူတံ အမ္ဗံ။ အတ္တနော သီမာယ အန္တောသီမဋ္ဌံ ကရိတ္ဝာ ပုရာဏဝိဟာရသီမဋ္ဌံ ဇမ္ဗုံ ကိတ္တေတ္ဝာ အမ္ဗဇမ္ဗူနံ အန္တရေ ယံ ဌာနံ, တံ အတ္တနော သီမာယ ပဝေသေတ္ဝာ ဗဒ္ဓာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ပုရာဏသီမာယ နိမိတ္တဘူတဿ ကမဋ္ဌဿ အမ္ဗရုက္ခဿ အန္တောသီမဌာယ ဇမ္ဗုယာ သဟ သံသဌ္ဌဝိဋပတ္တေပိ သီမာယ ဗန္ဓနကာလေ ဝိပတ္တိ ဝ ပစ္ဆာ ကမသီမာယ သဟ သမ္ဘေဒေ ဝ ကမ္မဝိပတ္တိ ဝ နာဟောသီတိ မုခတောဝ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဒေသန္တိ သင္ဃဿ နိသီဒနပ္ပဟောနကံ ပဒေသံ။ **သီမန္တရိကံ ဌပေတ္ဝာ** တိအာဒိနာ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏံ ကတ္ဝာ ဗဒ္ဓသီမာပိ အညမညံ ဖုသာပေတ္ဝာ အဗ္ဗဝဓာနေန ဗဒ္ဓသီမာပိ အသီမာ ဧဝါတိ ဒဿေတိ, တသ္မာ ဧကဒ္ဝင္ဂုလမတ္တာပိ သီမန္တရိကာ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ သာ ပန ဒုဗ္ဗောဓာတိ အဋ္ဌကထာသု စတုရင္ဂုလာဒိကာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒ္ဝိန္နံ သီမာနန္တိ** ဒ္ဝိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနံ။ **နိမိတ္တံ ဟောတီ** တိ နိမိတ္တဿ သီမတော ဗာဟိရတ္တာ ဗန္ဓနကာလေ တာဝ သမ္ဘေဒအေသော နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ န ကေဝလဉ္စ နိမိတ္တကတော ဧဝ သင္ကရံ ကရောတိ, အထ ခော သီမန္တရိကာယ ဌိတော အညောပိ ရုက္ခော ကရောတိ ဧဝ, တသ္မာ အပ္ပမတ္တိကာယ သီမန္တရိကာယ ဝဍ္ဍနကရုက္ခာဒယော န ဝဋ္ဋန္တိ ဧဝ။ ဧတ္ထ စ ဥပရိ ဒိဿမာနခန္ဓသာခါဒိပဝေသေသု ဧဝ သင္ကရဒေါသဿ သဗ္ဗတ္ထ ဒဿိတတ္တာ အဒိဿမာနာနံ မူလာနံ ပဝေသေပိ ဘူမိဂတိကတ္တာ ဒေါသော နတ္ထီတိ သိဇ္ဈတိ။ သစေ ပန မူလာနိပိ ဒိဿမာနာနိ နေဝ ပဝိ

သန္တိ, သင်္ကရောဝ, ပဗ္ဗတဟသာဏာ ပန ဒိဿမာနာပိ ဘူမိဂတိကာယေဝ။ ယဒိ ပန ဗန္ဓနကာလေ ဧဝ ဓောဟ ထူလရု က္ခော ဥဘယမ္ပိ သီမံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတိ, ပစ္ဆာ ဗဒ္ဓာ အသီမာ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သီမသင်္ကရ န္တိ သီမသမ္ဘေဒံ။ ယံ ပနေတ္ထ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၄၈) ဝုတ္တံ **“သီမသင်္ကရံ ကရောတီ**တိ ဝမိုတ္တ သီမပ္ပဒေသံ ပဝိဋ္ဌေ ဒွိန္နံ သီမာနံ ဂတဋ္ဌာနဿ ဒုဗ္ဗိညေယျတ္တာ ဝုတ္တ”န္တိ, တံ န ယုတ္တံ ကမသီမာယပိ သဟ သင်္ကရံ ကရောတီတိ ဝတ္တဗ္ဗတော။ တတ္ထာပိ ဟိ နိမိတ္တေ ဝမိုတေ ကမသီမဗဒ္ဓသီမာနံ ဂတဋ္ဌာနံ ဒုဗ္ဗိညေယျမေဝ ဟောတိ။ တတ္ထ ပန အဝတွာ ဒွိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနမေဝ သင်္ကရဿ ဝုတ္တတ္တာ ယထာဝုတ္တသမ္ဗန္ဓအေသောဝ သင်္ကရသဒ္ဒေန ဝုတ္တောတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၄၈) ပန နိအနဝသေန “ယေသံ, ဘိက္ခဝေ, သီမာ ပစ္ဆာ သမ္မတာ, တေသံ တံ ကမ္မံ အဓမ္မိက”န္တိအာဒိနာ ပစ္ဆာ သမ္မတာယ အသီမတ္တေ ဝုတ္တေပိ ဒွီသု ကမသီမာသု ဌတွာ ဒွီဟိ သင်္ဃေဟိ သမ္ဘေဒံ တ အဇ္ဈောတ္ထရဏံ တ ကတွာ သီမန္တရိကံ အဋ္ဌပေတွာ တ ရုက္ခပာရောဟာဒိသမ္ဗန္ဓံ အဝိယောဇေတွာ တ ဧကေသံ ခဏေ ကမ္မတစာနိဋ္ဌာပနဝသေန ဧကတော သမ္မတာနံ ဒွိန္နမ္ပိ သီမာနံ အသီမတာ ပကာသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၄၈) **“သံသဋ္ဌဝိဋပါ** တိ က္လမိနာ အညမညဿ အာသန္နတံ ဒီပေတိ။ **ဗဒ္ဓာ ဟောတီ** တိ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ သီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တဿာ ပဒေသ** န္တိ ယတ္ထ ဌတွာ ဘိက္ခူဟိ ကမ္မံ ကာတုံ သက္ကာ ဟောတိ, တာဒိသံ ပဒေသံ။ ယတ္ထ ပန ဋ္ဌိတေဟိ ကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, တာဒိသံ ပဒေသံ အန္တော ကရိတွာ ဗန္ဓန္တာ သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တိ နာမ။ **ဒွိန္နံ သီမာနံ နိမိတ္တံ ဟောတီ** တိ နိမိတ္တဿ သီမတော ဗာဟိရတ္တာ သီမသမ္ဘေဒော န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **သီမသင်္ကရံ ကရောတီ** တိ ဝမိုတ္တ သီမပ္ပဒေသံ ပဝိဋ္ဌေ ဒွိန္နံ သီမာနံ ဂတဋ္ဌာနဿ ဒုဝိညေယျတ္တာ ဝုတ္တံ, န စ ပန တတ္ထ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ။ န ဟိ သီမာ တတ္တကေန အသီမာ ဟောတိ, ဒွေဝ ပန သီမာ ပစ္ဆာ ဝမိုတေန ရုက္ခေန အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌာ ဧကာဗဒ္ဓာ ဟောန္တိ, တဿာ ဧကတ္ထ ဌတွာ ကမ္မံ ကရောန္တေဟိ ဣတရံ သောဓေတွာ ကာတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

သီမာဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

စတုဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

သီမာဗန္ဓနဝိနိစ္ဆယကထာ

ဧဝံ သီမာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဟဋ္ဌိယံ သီမကထာယ ဥပေါသထက္ခန္ဓကပရိယာပန္နတ္တာ ဥပေါသထက္ခန္ဓ ကာနန္တရံ ပတရဏက္ခန္ဓကဿ အာဂတတ္တာ တဒနုက္ကမေန သီမာဝိနိစ္ဆယတော ဥပေါသထပတရဏဝိနိစ္ဆ ယံ ကထေတုမာရဒ္ဓေပိ သာသနဝုဒ္ဓိကရဏတ္ထံ ဥပသမ္ပဒါဒိဝိနယကမ္မကရဏဋ္ဌာနဘူတံ သီမံ ဗန္ဓိတုကာမာနံ လဇ္ဇီ ပေသလဗဟုဿုတသိက္ခာကာမဘိက္ခူနံ ပညာသတိဝီရိယဇနနတ္ထံ သီမာဗန္ဓနကထာ အမှေဟိ အာရဘီယတေ ။ တတ္ထ အပလောကနာဒိစတုဗ္ဗိဓကမ္မကရဏဋ္ဌာနဘူတာ သီမာ နာမ ဗဒ္ဓအဗဒ္ဓဝသေန ဒုဝိဓာ ဟောတိ။ တတ္ထာပိ ဗဒ္ဓသီမာ ခဏ္ဍသီမာ, သမာနသံဝါသကသီမာ, အဝိပ္ပဝါသသီမာတိ တိဝိဓာ ဟောတိ, တထာ အဗဒ္ဓသီမာပိ ကမသီမာ, ဥဒကုက္ခေပသီမာ, သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေန ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ –

“ခဏ္ဍသမာနသံဝါသာ-ဝိပ္ပဝါသာတိ ဘေဒတော။
ဣတိ ဗဒ္ဓာ တိဓာ ဝုတ္တာ၊ အဗဒ္ဓာပိ တိဓာ မတာ။

“ကမတော ဥဒကုက္ခေပါ၊ သတ္တဗ္ဘန္တရတောပိ စ။
တတ္ထ ကမပရိစ္ဆေဒော၊ ကမသီမာတိ ဝုစ္စတီ”တိ။

တတ္ထ ဗဒ္ဓသီမံ ဗန္ဓိတုကာမေန အတိခုဒ္ဒိကာ, အတိမဟတီ, ခဏ္ဍနိမိတ္တာ, ဆာယာနိမိတ္တာ, အနိမိတ္တာ, ဗဟိသီမေ ဌိတသမ္မတာ, နဒိယာ သမ္မတာ, သမုဒ္ဒေ သမ္မတာ, ဇာတဿရေ သမ္မတာ, သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ, သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မတာတိ ဝုတ္တာ ဣမာ ဧကာဒသ ဝိပတ္တိသီမာယော အတိက္ကမိတ္ဝာ တိ နိမိတ္တသမ္ပတ္တိ, ပရိသသမ္ပတ္တိ, ကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တီတိ ဝုတ္တာယ တိဝိဓသမ္ပတ္တိယာ ယုတ္တံ ကတ္ဝာ ပဌမံ ကိတ္တိတနိမိတ္တေန သဗ္ဗပစ္ဆိမကိတ္တိတနိမိတ္တံ သမ္ဗန္ဓံ ကတ္ဝာ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ အဋ္ဌကထာစရိယေန ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) "တတ္ထ ဧကာဒသ ဝိပတ္တိသီမာယော အတိက္ကမိတ္ဝာ တိဝိဓသမ္ပတ္တိယုတ္တာ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ သမ္ဗန္ဓိတ္ဝာ သမ္မတာ သီမာ ဗဒ္ဓသီမာ နာမာ"တိ။ ဧတေန ဧတေသု ဧကာဒသသု ဝိပတ္တီသု ဧကာယပိ ယုတ္တာယ, တိဝိဓသမ္ပတ္တီသု ဧကာယပိ အယုတ္တာယ, နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ အသမ္ဗန္ဓံ ကတ္ဝာ သမ္မတာယ စ သတိ သီမာ န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

ဧဝံ သီမံ ဗန္ဓိတုကာမေန ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗလက္ခဏပရိပုဏ္ဏတ္ထံ မဟန္တော ဥဿာဟော ကရဏီယော ဟောတိ, တသ္မာ သီမာဗန္ဓနကာလေ တီသု သမ္ပတ္တီသု ပရိသသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိယာ ပဌမံ တာဝ ကမသီမာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာ။ ထွောဟ "နနု ဗဒ္ဓသီမာ တ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ, အထ ကသ္မာ ကမသီမာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာ"တိ? ကမသီမာယံ ဌတ္ဝာ ဗဒ္ဓသီမာယ ဗန္ဓိတဗ္ဗတော။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ "အသမ္မတာယ, ဘိက္ခဝေ, သီမာယ အဋ္ဌပိတာယ ယံ ကမံ ဝာ နိဂမံ ဝာ ဥပနိဿာယ ဝိဟရတိ, ယာ တဿ ဝာ ကမဿ ကမသီမာ, နိဂမဿ ဝာ နိဂမသီမာ, အယံ တတ္ထ သမာနသံဝါသာ ဧကူပောသထာ"တိ (မဟာဝ. ၁၄၇)။ ဣမေ ဟဋ္ဌိယံ သရူပေန အနာဂတမ္ပိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) "ကမဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ နဂရမ္ပိ ဂဟိတမေဝ ဟောတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ နဂရသီမာပိ ဂဟိတာ ဟောတိ, တသ္မာ ယသ္မိံ အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရေ ဘိက္ခူ ယံ ကမံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ, တဿ ကမဿ ပရိစ္ဆေဒော ကမသီမာ နာမ။ ယံ နိဂမံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ, တဿ နိဂမဿ ပရိစ္ဆေဒော နိဂမသီမာ နာမ။ ယံ နဂရံ ဥပနိဿာယ ဝိဟရန္တိ, တဿ နဂရဿ ပရိစ္ဆေဒော နဂရသီမာ နာမ။ တာ သဗ္ဗာပိ ကမသီမာတိ ဝုစ္စန္တိ။ တေသံ ဘိက္ခူနံ သမာနသံဝါသာ ဧကူပောသထဗဒ္ဓသီမာဝိယ ဧကတော ဥပောသထာဒိသင်္ဃကမ္မကရဏာရဟာ ဟောန္တိ, ဤဒိသေယေဝ စ ပဒေသေ သီမံ ဗန္ဓိတုမရဟတိ, န ဥပောသထာဒိသင်္ဃကမ္မာနရဟေ ပဒေသေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ထ "ယတ္တကေ ပဒေသေ တဿ တဿ ကမဿ ကမဘောဇကာ ဗလိံ လဘန္တိ, သော ပဒေသော အပ္ပော ဝါ ဟောတု မဟန္တော ဝါ, ကမသီမာတွေဝ သင်္ချံ ဂစ္ဆတီ"တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝစနတော ကမာဒိဘောဇကာနံ ဗလိလာဘနဋ္ဌာနံ ကမသီမာ ဟောတိ, ဣဒဉ္စ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ။ ဗလိံ အလဘန္တောပိ ရာဇပဏ္ဏော အာရောပိတပဒေသော တဿ ကမဿ ကမသီမာယေဝ။ ဝုတ္တဉှိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၇) **"ဗလိံ လဘန္တီ**တိ ဣဒံ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ။ 'အယံ ကမော ဧတ္တကော ကရီသဘာဂေ'တိအာဒိနာ ပန ရာဇပဏ္ဏေသု အာရောပိတေသု ဘူမိဘာဂေသု ယသ္မိံ ယသ္မိံ တဋ္ဌာကမာတိကာသုသာနပဗ္ဗတာဒိကေ ပဒေသေ ဗလိံ န ဂဏှန္တိ, သောပိ ကမသီမာ ဧဝ။ ရာဇာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္နဘူမိဘာဂေ ဟိ သဗ္ဗောဝ ဌပေတ္ဝာ နဒီလောဏိဇာတဿရေ ကမသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော"တိ။ အယံ ပကတိကမသီမာ နာမ။ "ယမ္ပိ ဧကသ္မိံယေဝ ကမက္ခေတ္တေ ဧကံ ပဒေသံ, 'အယံ ဝိသုံကမော ဟောတူ'တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ, သောပိ ဝိသုံကမသီမာ ဟောတိယေဝ"တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၇) ဝစနတော ရာဇာ "ပကတိကမက္ခေတ္တေယေဝ ပကတိကမတော ဝိသုံ ပကတိကမေန အသမ္မိဿော ကမော ဟောတူ"တိ ယံ ပဒေသံ ဒေတိ, သော ပဒေသော ဝိသုံကမသီမာ နာမ။ ဣတိ ပကတိကမသီမာ စ ရာဇူနံ ဣစ္ဆာဝသေန ပဝတ္တာ ဝိသုံကမသီမာ စ ဗဒ္ဓသီမာ ဝိယ သဗ္ဗကမ္မာရဟာ, တသ္မာ အဘိနဝဗဒ္ဓသီမံ ဗန္ဓိတုကာမေဟိ ပကတိကမသီမံ ဝါ ဝိသုံကမသီမံ ဝါ သောဓေတ္ဝာ ကတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ "တသ္မာ သာ စ ဣတရာ စ ပကတိကမနဂရနိဂမသီမာ ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာယေဝ ဟောန္တီ"တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၇) "တတ္ထ ဟိ သာ စ ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတ္ဝာ သမုပ္ပန္နာ အဘိနဝါ စ ဣတရာ စ အပရိဝတ္တာ ပကတိကမသီမာ, ယထာ ဗဒ္ဓသီမာယံ သဗ္ဗံ သင်္ဃကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝမေတာပိ သဗ္ဗကမ္မာရဟတာသဒိသေန ဗဒ္ဓသီမာသဒိသာ, သာ သမာနသံဝါသာ ဧကူပောသထာတိ အဓိပ္ပာယော"တိ ဝုတ္တံ။

ကေစိ ပန အာစရိယာ "မယံ သီမံ ဗန္ဓိတုကာမာ, တသ္မာ ဧတ္တကော ဘူမိပရိစ္ဆေဒော ဝိသုံ ခေတ္တံ ဟောတူ"တိ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ တေန ဩကာသေ ကတေ "ဣဒံ ဌာနံ ဝိသုံကမက္ခေတ္တံ ဟောတီ"တိ မနသိ ကတ္ဝာ တတ္ထဋ္ဌေဟေဝ ဘိက္ခူ စ ဟတ္ထပာသနယနာဒိနာ သောဓေတ္ဝာ သီမာသမူဟနသီမာဗန္ဓနာဒီနိ ကရောန္တိ, တံ ကရဏံ "အယံ ဝိ

သုံကမော ဟောတူတိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတီ''တိ အဋ္ဌကထာဝစနေန, ''သာ စ ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတွာ သမုပ္ပန္နာ အဘိနဝါ စာ''တိ အာဂတေန ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာဝစနေန စ သမေန္တံ ဝိယ န ဒိဿတိ။ ကထံ? အဋ္ဌကထာဝစနေ တာဝ ''အယံ ဝိသုံကမော ဟောတူ''တိ ဣမိနာ န ကေဝလံ ပုရိမကမောယေဝ ကမော ဟောတု, အထ ခေါ ဣဒါနိ ပရိစ္ဆိန္နပဒေသောပိ ဝိသုံယေဝ ကမော ဟောတူတိ ဧကံယေဝ ကမခေတ္တံ ဒွေဝ ကမေ ကရောတီတိ ဒဿေတိ။ ''ရာဇာ ကဿစိ ဒေတီ''တိ ဣမိနာ ကမဘောဇကဿ ဒိန္နဘာဝံ ပကာသေတိ, ဣဓ ပန နေဝ ဒွေဝ ကမေ ကရောတိ, န စ ကမဘောဇကဿ ဒေတိ, ကေဝလံ ဘိက္ခူနံ အနုမတိယာ ယာဝကာလိကဝသေနေဝ ဩကာသံ ကရောတိ, ဧဝံ အဋ္ဌကထာဝစနေနပိ သမေန္တံ ဝိယ န ဒိဿတိ။ ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာဝစနေနပိ ''ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတွာ''တိ ဣမိနာ အကမဘူတံ ခေတ္တံ ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတွာ ကမော ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ''အဘိနဝါ စာ''တိ ဣမိနာ ပုရာဏကမသီမာ စ အဘိနဝကမသီမာ စာတိ ပုရိမကမေန အမိဿံ ဝိသုံကမလက္ခဏံ ဒဿေတိ။ ဣဓ ပန ရာဇိစ္ဆာဝသေန ပရိဝတ္တိတွာ ခေတ္တဿ ဝိသုံကမဘူတဘာဝေါ စ အဘိနဝဘာဝေန ဝိသုံကမလက္ခဏဉ္စ န ဒိဿတိ, ဧဝံ ဋီကာဝစနေနပိ သမေန္တံ ဝိယ န ဒိဿတိ။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာယဉ္စ **''ကမပရိစ္ဆေဒေ** တိ သဗ္ဗဒိသာသု သမန္တာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ 'ဣမဿ ပဒေသဿ ဧတ္တကော ကရော'တိ ဧဝံ ကရေန နိယမိတော ကမပ္ပဒေသော''တိ ဧဝံ အာယဝသေနေဝ ပရိစ္ဆိန္နံ ဝုတ္တံ, န အနုမတိကရဏမတ္တေန, တသ္မာ ဝိသုံကမလက္ခဏံ အပ္ပတ္တတာယ ပကတိကမေန သင်္ကရော ဟောတိ, န တတ္ထ ဥပေါသထာဒိသင်္ဃကမ္မံ ကာတုမရဟတိ, ဥပေါသထာဒိသင်္ဃကမ္မကရဏာရဟပဒေသေယေဝ သီမာသမူဟနနသီမာဗန္ဓနကမ္မမ္ပိ ကရဏာရဟံ ဟောတိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မတ္တာ တေသံ ကမ္မာနံ, တသ္မာ တေသံ အာစရိယာနံ တံ ကရဏံ အညေ အာစရိယာ န ဣစ္ဆန္တိ။ အညေ ပန အာစရိယာ ''တံ ပရိစ္ဆိန္နပ္ပဒေသံ 'ဝိသုံကမော ဟောတူ'တိ ရာဇာ ကဿစိ ဒေတိ, ကမဘောဇကော စ တတော ဗလိံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, တဒါ ဝိသုံကမော ဟောတိ, န တတော ပုဗ္ဗေ''တိ ဝဒန္တိ။ တေသံ တံ ဝစနံ ''ဧဝံ ကရေန နိယမိတော ပဒေသော''တိ ဝိနိစ္ဆယဋီကာဝစနဉ္စ ''ကမာဒီနံ ကရဂ္ဂါဟပရိစ္ဆေဒေါ သမန္တတော ပဒေသော ကမသီမာ''တိ သီမာလင်္ကာရဂဏ္ဌိဝစနဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ သိယာ, တေသု ပန ''ဣမဿ ပဒေသဿ ဧတ္တကော ကရော''တိ ဧဝံ ကရပရိစ္ဆိန္နံ ဝုတ္တံ, န ကမဘောဇကဿ ဗလိဂ္ဂဟဏံ။ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ''ရာဇာ ကဿစိ ဒေတီ''တိ အနန္တရမေဝ ဝဒတိ, န ''ကမဘောဇကော စ ဗလိံ ဂဏှာတီ''တိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ, တသ္မာ တမ္ပိ ဝစနံ အညေ ပဏ္ဍိတာ န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ, တသ္မာ ပထဝိဿရော ရာဇာ ''ဣမသ္မိံ ကမခေတ္တေ ဧတ္တကကရီသမတ္တော ပဒေသော ပုရိမကမတော ဝိသုံကမော ဟောတူ''တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒေတိ, ဧတ္တာဝတာ သော ပဒေသော ဗလိံ ပဋိဂ္ဂဏှိတော ဝါ ဟောတု အပ္ပဋိဂ္ဂဏှိတော ဝါ, ဝိသုံကမော နာမ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧဝံ ပကတိကမလက္ခဏဉ္စ ဝိသုံကမလက္ခဏဉ္စ တထတော ဉတွာ ဗဒ္ဓသီမံ ဗန္ဓိတုကာမော ယဒိ ပကတိကမသီမာ နာတိဝိတ္ထာရာ ဟောတိ သုခရက္ခိတာ, တမေဝ ပကတိကမသီမံ သုဋ္ဌု ရက္ခာပေတွာ သုဋ္ဌု သောဓေတွာ သီမာသမူဟနနသီမာသမ္မုတိကမ္မာနိ ကာတဗ္ဗာနိ။ ယဒိ ပန ပကတိကမသီမာ အတိဝိတ္ထာရာ ဟောတိ, နိဂမသီမာ, နဂရသီမာ ဝါ ဟောန္တိ, ဗဟူနံ ဘိက္ခူနံ နိသိန္နဋ္ဌာနသဉ္စရဏဋ္ဌာနတ္တာ သောဓေတုံ ဝါ ရက္ခိတုံ ဝါ န သက္ကောန္တိ, ဧဝဉ္စ သတိ ပထဝိဿရရာဇူဟိ ပရိစ္ဆိန္နာယ ဝိသုံကမသီမာယ သုဋ္ဌု သောဓေတွာ သုရက္ခိတံ ကတွာ သီမာသမူဟနနသီမာသမ္မုတိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ ကထံ ပန သုဋ္ဌု သောဓနဉ္စ သုဋ္ဌု ရက္ခဏဉ္စ ကာတဗ္ဗံ? သီမံ ဗန္ဓိတုကာမေန ဟိ သာမန္တဝိဟာရေသု ဘိက္ခူ တဿ တဿ ဝိဟာရဿ သီမာပရိစ္ဆေဒံ ပုစ္ဆိတွာ ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာနံ သီမာယ သီမန္တရိကံ, အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာနံ သီမာယ ဥပစာရံ ဌပေတွာ ဒိသာစာရိကဘိက္ခူနံ နိဿဉ္စာရသမယေ သစေ ဧကသ္မိံ ကမခေတ္တေ သီမံ ဗန္ဓိတုကာမာ, ယေ တတ္ထ ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာ, တေသု ဘိက္ခူနံ ''မယံ အဇ္ဇ သီမံ ဗန္ဓိဿာမ, တုမှေ သကသက သီမာယ ပရိစ္ဆေဒတော မာ နိက္ခမထာ''တိ ပေသေတဗ္ဗံ။ ယေ အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာ, တေသု ဘိက္ခူ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပါတေတဗ္ဗာ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အာဟရာပေတဗ္ဗော။ ဧဝံ သန္နိပတိတေသု ပန ဘိက္ခူသု ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒေ အာဟဋေ တေသု တေသု မဂ္ဂေသု စ နဒီတိတ္ထဂါမဒွါရာဒီသု စ အာဂန္တုကဘိက္ခူနံ သီဃံ သီဃံ ဟတ္ထပါသာနယနတ္ထဉ္စ ဗဟိသီမကရဏတ္ထဉ္စ အာရာမိကေ စေဝ သမဏုဒ္ဒေသေ စ ဌပေတွာ ဘေရိသညံ ဝါ သင်္ခသညံ ဝါ ကတွာ သီမာ သမူဟနိတဗ္ဗာတိ။

နနု စ ဣဒံ သောဓနံ ရက္ခဏဉ္စ သီမာသမ္မုတိကာလေယေဝ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, အထ ကသ္မာ ဣဓ သီမာသမူဟနနေ ဝုတ္တန္တိ? ဣမဿပိ သီမာသမူဟနနကမ္မဿ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မတ္တာ ပရိသသမ္ပတ္တိဇနနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဒ

ဌပ္ပံ။ ဧဝံ သန္တေပိ က္ကဒံ သီမာသမူဟနနကမ္မံ နာမ ယဒိ ပေါရာဏာ ဗဒ္ဓသီမာ အတ္ထိ, တဒဇ္ဈကသင်္ဃေ ဟတ္ထပါသဂတေ အညေသု ဘိက္ခူသု ကမသီမံ ပဝိဋ္ဌေသုပိ ကမ္မဘောဓော နတ္ထိ။ ယဒိ ပေါရာဏာ ဗဒ္ဓသီမာ နတ္ထိ, ဧဝမ္ပိ သတိ ကေဝလံ ကမသီမာဘူတတ္တာ သီမာသမူဟနနကမ္မေ အသမ္ပဇ္ဇန္တေပိ အောသော နတ္ထိ, အထ ကသ္မာ သောဓနာ ဝုတ္တာတိ? သစ္စံ, တထာပိ သမူဟနိတဗ္ဗာ ပေါရာဏာသီမာပရိစ္ဆေဒဿ ဒုဝိညေယျတ္တာ။ သစေ ဟိ မဟတိယာ ပေါရာဏဗဒ္ဓသီမာယ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ သီမံ သမူဟနိဿာမာတိ သင်္ဃေ သန္နိပတိတေ တဿာယေဝ သီမာယ အညသ္မိံ ပဒေသေ ဘိက္ခုမှိ ပဝိဋ္ဌေ အဇာနန္တဿပိ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ, တသ္မာ မဟုဿာဟေန သောဓေတဗ္ဗာတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ ကမသီမသောဓနံ “ပရိသသမ္ပတ္တိယာ ယုတ္တာ နာမ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန စတူဟိ ဘိက္ခူဟိ သန္နိပတိတွာ ယာဝတိကာ တသ္မိံ ကမဂ္ဂေ ဗဒ္ဓသီမံ တ နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရေ တ အနောက္ကမိတွာ ဌိတာ ဘိက္ခူ, တေ သဗ္ဗေ ဟတ္ထပါသေ တ ကတွာ ဆန္ဒံ တ အာဟရိတွာ သမ္မတာ”တိ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) အာဂတတ္တာ ပရိသသမ္ပတ္တိကာရဏံ ဟောတီတိ ဝိညာယတိ။ တတော “သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ, သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မတာ”တိ ဝုတ္တေဟိ ဒွီဟိ ဝိပတ္တိအာသေဟိ မုစ္စနတ္ထံ သီမသမူဟနနကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။

သီမာယ အသမူဟတာယ သတိ ကထံ ဝိပတ္တိဒွယံ အာပဇ္ဇေယျာတိ, တထာ သောဓိတာယပိ ကမသီမာယ။ ယဒိ ပေါရာဏဗဒ္ဓသီမာ ဝိဇ္ဇမာနာ ဘဝေယျ, တဿာ ဝိဇ္ဇမာနဘာဝံ အဇာနန္တာ နဝံ ဗဒ္ဓသီမံ ဗန္ဓေယျုံ။ ပေါရာဏသီမာယ ဟိ နိမိတ္တံ အန္တော ကတွာ တဿ သမီပေ ပေါရာဏသီမာယ အန္တော ဌိတံ အညံ နိမိတ္တံ ကတွာ နဝံ ဗဒ္ဓသီမံ ဗန္ဓေယျုံ, သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ နာမ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) **“သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ** နာမ အတ္တနော သီမာယ ပရေသံ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ။ သစေ ဟိ ပေါရာဏကဿ ဝိဟာရဿ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ အမ္ဗော စေဝ ဇမ္ဗူ စာတိ ဒွေ ရုက္ခာ အညမညံ သံသဋ္ဌဝိဋပါ ဟောန္တိ, တေသု အမ္ဗဿ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ ဇမ္ဗူ။ ဝိဟာရသီမာ စ ဇမ္ဗုံ အန္တော ကတွာ အမ္ဗံ ကိတ္တေတွာ ဗဒ္ဓါ ဟောတိ, အထ ပစ္ဆာ တဿ ဝိဟာရဿ ပုရတ္ထိမဒိသာယံ ဝိဟာရေ ကတေ သီမံ ဗန္ဓန္တာ ဘိက္ခူ အမ္ဗံ အန္တော ကတွာ ဇမ္ဗုံ ကိတ္တေတွာ ဗန္ဓန္တိ, သီမာယ သီမာ သမ္ဘိန္နာ နာမ ဟောတီ”တိ။ ပေါရာဏသီမာယ စ ဧကဒေသံ တ သကလပေါရာဏသီမံ တ အန္တော ကရိတွာ နဝံ သီမံ ဗန္ဓေယျုံ, သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မတာ နာမ ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) **“သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မတာ** နာမ အတ္တနော သီမာယ ပရေသံ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မတာ။ သစေ ဟိ ပရေသံ ဗဒ္ဓသီမံ သကလံ တ တဿာ ပဒေသံ တ အန္တော ကတွာ အတ္တနော သီမံ သမ္မန္နန္တိ, သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရိတာ နာမ ဟောတီ”တိ။

ယသ္မိံ ပဒေသေ စတ္တာရော ဘိက္ခူ နိသီဒိတွာ ကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ, တတ္ထ တတော ပဉ္စာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အညေသံ ပေါရာဏဗဒ္ဓသီမပ္ပဒေသံ အတ္တနော သီမာယ အန္တော ကရောန္တော သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒတိ နာမ။ စတုန္နံ ဘိက္ခူနံ နိသီဒိတုံ ပဟောနကဋ္ဌာနတော ပဉ္စာယ ယာဝ သကလမ္ပိ အညေသံ ပေါရာဏဗဒ္ဓသီမာပဒေသံ အတ္တနော သီမာယ အန္တော ကရောန္တော သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရတိ နာမ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ကင်္ခါဝိတရဏိယာ လီနတ္ထပကာသနိယံ (ကင်္ခါ. အဘိ. ဋီ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) **“တဿာ ပဒေသ**န္တိ တဿာ ဧကဒေသံ, ယတ္ထ ဌတွာ စတူဟိ ဘိက္ခူဟိ ကမ္မံ ကာတုံ သက္ကာ ဟောတိ, တာဒိသံ ဧကဒေသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယတ္ထ ပန ဌိတေဟိ ကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကာ, တာဒိသံ ပဒေသံ အန္တော ကရိတွာ သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တိ နာမ, န တု အဇ္ဈောတ္ထရန္တိ နာမာတိ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၈) “ယတ္ထ စတူဟိ ဘိက္ခူဟိ နိသီဒိတုံ န သက္ကာ, တတ္တကတော ပဉ္စာယ ယာဝ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတ္တနော သီမာယ ကရောန္တာ သမ္ဘိန္ဒန္တိ, စတုန္နမ္ပိ ဘိက္ခူနံ ပဟောနကတော ပဉ္စာယ ယာဝ သကလမ္ပိ အန္တော ကရောန္တာ အဇ္ဈောတ္ထရန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ ဟောတု, တသ္မိံ ကမသီမပရိစ္ဆေဒေ ပေါရာဏကသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနာယ ဝိပတ္တိဒွယမောစနတ္ထံ သီမာသမူဟနနကမ္မံ သာတ္ထကံ, အဝိဇ္ဇမာနာယ ကထံ သာတ္ထကံ ဘဝေယျာတိ သင်္ကာနိဝတ္တနတ္ထံ သီမာသမူဟနနကမ္မံ အကတွာ အဘိနဝသီမာယ ဗဇ္ဈမာနာယ သင်္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဘဂဝတော ဓရမာနကာလတော ပဉ္စာယ ယာဝဇ္ဇတနာ ဂဏနပထံ ဝီတိက္ကန္တာ ဘိက္ခူ ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မကရဏတ္ထံ တသ္မိံ တသ္မိံ ပဒေသေ သီမံ ဗန္ဓန္တိ။ သာ သီမာ ဧတ္ထ အတ္ထိ, ဧတ္ထ နတ္ထီတိ န သက္ကာ ဇာနိတုံ, တသ္မာ “အမှာကံ သီမာဗန္ဓနဋ္ဌာနေ ပေါရာဏကသီမာ ဘဝေ

ယျ နု ခော”တိ သင်္ကာ ဘဝေယျ, ဧဝံ သတိ သာ အဘိနဝသီမာ စ အာသင်္ကနီယာ ဟောတီတိ သီမာယံ ကတံ ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မမ္ပိ အာသင်္ကနီယံ ဟောတိ, တသ္မာ သင်္ကာနိဝတ္တနတ္ထံ အဘိနဝသီမံ ဗန္ဓိတုကာမေဟိ ယတိပုင်္ဂဝေဟိ အဝဿံ သီမာသမူဟနနကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ။ သမူဟနန္တေဟိ ပန “သီမံ, ဘိက္ခဝေ, သမူဟနန္တေန ပဌမံ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝါသော သမူဟန္တဗ္ဗော, ပစ္ဆာ သီမာ သမူဟန္တဗ္ဗာ”တိ (မဟာဝ. ၁၄၄) ဝစနတော ပဌမံ အဝိပ္ပဝါသသီမာ သမူဟနိတဗ္ဗာ, တတော သမာနသံဝါသကသီမာ သမူဟနိတဗ္ဗာ။ တသ္မိံ သမူဟနနကာလေ စ “ခဏ္ဍသီမာယံ ဌတွာ အဝိပ္ပဝါသသီမာ န သမူဟန္တဗ္ဗာ, တထာ အဝိပ္ပဝါသသီမာယ ဌတွာ ခဏ္ဍသီမာပိ။ ခဏ္ဍသီမာယ ပန ဌိတေန ခဏ္ဍသီမာဝ သမူဟနိတဗ္ဗာ, တထာ ဣတရာယ ဌိတေန ဣတရာ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၄) ဝစနတော ခဏ္ဍသီမာယံ ဌတွာဝ ခဏ္ဍသီမာ သမူဟနိတဗ္ဗာ, မဟာသီမာယမေဝ ဌတွာ မဟာသီမာ သမူဟနိတဗ္ဗာ, အညိဿာ သီမာယ ဌတွာ အညာ သီမာ န သမူဟနိတဗ္ဗာ။ အဋ္ဌကထာယံ **အဝိပ္ပဝါသသီမာ** တိ မဟာသီမံ ဝဒတိ တတ္ထေဝ ယေဘုယျေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသနတော။

“တတ္ထ သစေ ခဏ္ဍသီမဉ္စ အဝိပ္ပဝါသသီမဉ္စ ဇာနန္တိ, သမူဟနိတုဉ္စေဝ ဗန္ဓိတုဉ္စ သက္ခိဿန္တိ။ ခဏ္ဍသီမံ ပန ဇာနန္တာ အဝိပ္ပဝါသံ အဇာနန္တာပိ သမူဟနိတုဉ္စေဝ ဗန္ဓိတုဉ္စ သက္ခိဿန္တိ။ ခဏ္ဍသီမံ ပန အဇာနန္တာ အဝိပ္ပဝါသံယေဝ ဇာနန္တာ စေတိယင်္ဂဏဗောဓိယင်္ဂဏဥပေါသထာဂါရာဒီသု နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေသု ဌတွာ အပ္ပေဝ နာမ သမူဟနိတုံ သက္ခိဿန္တိ, ပဋိဗန္ဓိတုံ ပန န သက္ခိဿန္တေဝ။ သစေ ဗန္ဓေယျုံ, သီမာသမ္ဘေဒံ ကတွာ ဝိဟာရံ အဝိဟာရံ ကရေယျုံ, တသ္မာ န သမူဟနိတဗ္ဗာ။ ယေ ပန ဥဘောပိ န ဇာနန္တိ, တေနေဝ သမူဟနိတုံ န ဗန္ဓိတုံ သက္ခိဿန္တိ။ အယဉှိ သီမာ နာမ ကမ္မဝါစာယ ဝါ အသီမာ ဟောတိ သာသနန္တရဓာနေန ဝါ, န စ သက္ကာ သီမံ အဇာနန္တေဟိ ကမ္မဝါစာ ကာတုံ, တသ္မာ န သမူဟနိတဗ္ဗာ, သာဓုကံ ပန ဉတွာယေဝ သမူဟနိတဗ္ဗာ စ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ စာ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၄) ဝစနတော “ဣဒါနိ သီမံ သမူဟနိဿာမာ”တိ ပရိစ္ဆိန္နာယ ကမသီမာယ အန္တော ခဏ္ဍသီမမဟာသီမာနံ အတ္ထိဘာဝံ ဝါ နတ္ထိဘာဝံ ဝါ တာသံ သီမာနံ ပရိစ္ဆေဒဉ္စ န ဇာနန္တိ, ဧဝံ အဇာနန္တာ ဘိက္ခူ တာ ပေါရာဏသီမာယော သမူဟနိတုံ န သက္ကုဏေယျုံ, ပေါရာဏသီမံ သမူဟနိတုံ အသက္ကောန္တာ စ ကထံ အဘိနဝသီမံ ဗန္ဓိတုံ သက္ကုဏိဿန္တီတိ ပရမ္ပရာဟိ အာစရိယေဟိ သမ္မာ ဝိနိစ္ဆိတံ အနုလောမနယံ နိဿာယ မဟန္တံ ဥဿာဟံ ကရိတွာ အင်္ဂံ အပရိဟာပေတွာ သမ္မာ ဝိဟိတနယေန ပေါရာဏသီမံ သမူဟနိတုံ သက္ခိဿန္တိ။

ကထံ? တသ္မိံ သီမာသမူဟနနကာလေ ယဒိ ပကတိကမသီမာယံ အာရဒ္ဓံ, တံ ပကတိကမပရိစ္ဆေဒံ, ယဒိ ဝိသုံကမသီမာယံ အာရဒ္ဓံ, တံ ဝိသုံကမပရိစ္ဆေဒံ အညေသံ ဘိက္ခူနံ အပ္ပဝိသနတ္ထာယ သမန္တတော သုသံဝိဟိတာရက္ခံ ကာရာပေတွာ ကမ္မဝါစံ သာဝေတုံ သမတ္ထေန ဗျတ္တိဗလသမ္ပန္နေန ဝိနယဓရေန သဟ သမာနသံဝါသကေ လဇ္ဇိပေသလေ ဣမဿ ကမ္မဿ စတုဝဂ္ဂကရဏီယတ္တာ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တေ ဘိက္ခူနံ ပကတတ္တဘာဝဿ ဒုဗ္ဗိဇာနတ္တာ တတော အဓိကပ္ပမာဏေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဣဒါနိ ဗန္ဓိတဗ္ဗာယ သီမာယ နိမိတ္တာနံ ဝိဟာရပရိက္ခေပဿ စ အန္တော စ သဗ္ဗတ္ထ ဗဟိ စ သမန္တာ လေဍ္ဍုပါတမတ္တေ ပဒေသေ သဗ္ဗတ္ထ မဉ္စပ္ပမာဏေ မဉ္စပ္ပမာဏေ ဌာနေ ဟတ္ထပါသံ အဝိဇဟိတွာ တိဋ္ဌန္တာ, နိသီဒန္တာ ဝါ ဟုတွာ ပဌမံ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမူဟနနကမ္မဝါစံ, တတော သမာနသံဝါသကသီမာသမူဟနနကမ္မဝါစံ သာဝေတွာ သီမာယ သမုဂ္ဃာတေ ကတေ ပေါရာဏသီမာသု ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ ပစ္ဆိမန္တေန ဧကဝီသတိယာ ဘိက္ခူနံ နိသီဒနာရဟတ္တာ သီမာယ မဉ္စပ္ပမာဏေ မဉ္စပ္ပမာဏေ ဌာနေ တိဋ္ဌန္တာ ဘိက္ခူ အဝဿံ တာသု သီမာသု တိဋ္ဌန္တာ ဘဝေယျုံ, တသ္မာ သီမဋ္ဌာ ဟုတွာ သီမာသမူဟနနကမ္မဝါစံ ဝတွာ တာ သီမာ သမူဟနေယျုံ။ တတော ပေါရာဏဗဒ္ဓသီမာနံ သမူဟတတ္တာ ကမသီမာယေဝ အဝသိဋ္ဌာ ဘဝေယျာတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) “ကေစိ ပန ဤဒိသေသု ဝိဟာရေသု ဆပဉ္စမတ္တေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ဝိဟာရကောဋိတော ပဋ္ဌာယ ဝိဟာရပရိက္ခေပဿ အန္တော စ ဗဟိ စ သမန္တာ လေဍ္ဍုပါတေ သဗ္ဗတ္ထ မဉ္စပ္ပမာဏေ မဉ္စပ္ပမာဏေ ဩကာသေ နိရန္တရံ ဌတွာ ပဌမံ အဝိပ္ပဝါသသီမံ , တတော သမာနသံဝါသကသီမဉ္စ သမူဟနနဝသေန သီမာယ သမုဂ္ဃာတေ ကတေ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ခဏ္ဍသီမာယ မဟာသီမာယ စ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေ သတိပိ အဝဿံ ဧကသ္မိံ မဉ္စဋ္ဌာနေ တာသံ မဇ္ဈဂတာ တေ ဘိက္ခူ တာ သမူဟနေယျုံ, တတော ကမသီမာ ဧဝ အဝသိဿေယျာ”တိ။

“သာဓုကံ ပန ဉတွာယေဝ သမူဟနိတဗ္ဗာ စေဝ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ စာ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၄) ဝစနတော သီမံ ဇာနန္တာယေဝ သမူဟနိတုံ သက္ခိဿန္တိ, ကထံ အဇာနန္တာတိ။ ဣမသ္မိံ သီမာသမူဟနနာဓိကာရေ သီမံ ဝါ သီ

မာပရိစ္ဆေဒံ ဝါ ဇာနနဘာဝေါ အင်္ဂံ န ဟောတိ, အန္တောသီမာယံ ဌိတဘာဝေါ, ''သီမံ သမူဟနိဿာမာ''တိ ကမ္မဝါစာကရဏန္တိ ဣဒမေဝ ဒွယံ အင်္ဂံ ဟောတိ, တသ္မာ ဣမိနာ အင်္ဂဒွယေန သမ္ပန္နေ သတိ ဣမံ အဇာနန္တာပိ သမူဟနိတုံ သက္ကောန္တီတိ။ ဣမိနာ အင်္ဂဒွယေန သမ္ပန္နေ သတိ သီမံ အဇာနန္တာနံ သမူဟနိတုံ သမတ္ထဘာဝေါ ကထံ ဝိညာတဗ္ဗောတိ? အဋ္ဌကထာယံ ''ခဏ္ဍသီမံ ပန ဇာနန္တာ အဝိပ္ပဝါသံ အဇာနန္တာပိ သမူဟနိတုဉ္စေဝ ဗန္ဓိတုဉ္စ သက္ခိဿန္တီ''တိ ဧဝံ မဟာသီမာယ ပရိစ္ဆေဒံ အဇာနနဋ္ဌာနေပိ သမူဟနနဿ ဝုတ္တတ္တာ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) ''န ဟေတ္ထ သီမာယ, တပ္ပရိစ္ဆေဒဿ ဝါ ဇာနနံ အင်္ဂံ, သီမာယ ပန အန္တောဌာနံ, 'သမူဟနိဿာမာ'တိ ကမ္မဝါစာကရဏဉ္စ အင်္ဂံ။ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၄) 'ခဏ္ဍသီမံ ပန ဇာနန္တာ အဝိပ္ပဝါသံ အဇာနန္တာပိ သမူဟနိတုဉ္စေဝ ဗန္ဓိတုဉ္စ သက္ခိဿန္တီ'တိ ဧဝံ မဟာသီမာယ ပရိစ္ဆေဒဿ အဇာနနေပိ သမူဟနနဿ ဝုတ္တတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ။ တတော ပေါရာဏဗဒ္ဓသီမာနံ သမူဟတတ္တာ ဂါမသီမာယေဝ အဝသိဋ္ဌာ ဘဝေယျာတိ တသ္မိံ အဝသိဋ္ဌာယ တတော ပရံ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ။ ဂါမသီမာယ အဝသိဋ္ဌာယ သတိ တံ ဂါမသီမံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန သောဓနံ ရက္ခဏဉ္စ ကတွာ တိဿံ ဂါမသီမာယံ ခဏ္ဍသီမံ မဟာသီမဉ္စ ယထာရုစိ ဗန္ဓိတုံ လဘတိ, သီမံ အဗန္ဓိတွာ ဝါ ကေဝလာယ ဂါမသီမာယ ဥပသမ္ပဒါဒိသင်္ဃကမ္မဉ္စ ကာတုမ္ပိ လဘတိ။

ဝုတ္တဉှိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) – ''ဂါမသီမာယ ဧဝ စ အဝသိဋ္ဌာယ တတ္ထ ယထာရုစိ ဒုဝိဓမ္ပိ သီမံ ဗန္ဓိတုဉ္စေဝ ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မံ ကာတုဉ္စ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ။ တသ္မာ ယဒိ သဋ္ဌိဟတ္ထာယာမံ စတ္တာလီသဟတ္ထဝိတ္ထာရံ ခဏ္ဍသီမမေဝ ကတ္တုကာမာ ဟောန္တိ, ဧတ္တကေ ပဒေသေ မဉ္စဋ္ဌာနံ ဂဏှန္တော ပမာဏယုတ္တကော မဉ္စောတိ သဗ္ဗပစ္ဆိမပ္ပမာဏယုတ္တော မဉ္စော။ သော ဟိ ပကတိဝိဒတ္ထိယာ နဝဝိဒတ္ထိကော, အဋ္ဌဝိဒတ္ထိကော ဝါ ဟောတိ။ တတော ခုဒ္ဒကော မဉ္စော သီသုပဓာနံ ဌပေတွာ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ နိပဇ္ဇိတုံ နပ္ပဟောတီတိ သဗ္ဗပစ္ဆိမမဉ္စဿ အာယာမပ္ပမာဏဿ သမန္တပါသာဒိကာယံ ဝုတ္တတ္တာ တတော အဓိကာယာမောပိ ဟောတိယေဝ။ မဉ္စဿ ဝိတ္ထာရော ပန အာယာမဿ ဥပဍ္ဎော ဟောတိ, တသ္မာ မဉ္စပ္ပမာဏဋ္ဌာနံ အာယာမတော ပဉ္စဟတ္ထံ, ဝိတ္ထာရတော ပဉ္စဝိဒတ္ထိကန္တိ ဂဟေတွာ တေန ပမာဏေန ဂဏှန္တော သဋ္ဌိဟတ္ထာယာမံ သီမဋ္ဌာနံ စတုဝီသတိမဉ္စကံ ဟောတိ, စတ္တာလီသဟတ္ထဝိတ္ထာရံ အဋ္ဌမဉ္စကံ ဟောတိ။ ဧဝံ ဂဏှန္တော ဒက္ခိဏုတ္တရာယာမော မဉ္စော ဟောတိ, သဋ္ဌိဟတ္ထာယာမံ သီမဋ္ဌာနံ ဒွါဒသမဉ္စကံ ဟောတိ, စတ္တာလီသဟတ္ထဝိတ္ထာရံ သောဠသမဉ္စကံ ဟောတိ။ ဧဝံ ဂဏှန္တော ပါစီနပစ္ဆိမာယာမော မဉ္စော ဟောတိ။ ဒုဝိဓေပိ အာယာမံ ဝိတ္ထာရေန ဂုဏိတံ ကရောန္တော သကလံ အန္တောသီမဋ္ဌာနံ ဒွါနဝုတ္တရသတမဉ္စကံ ဟောတိ, ဗဟိသီမဋ္ဌာနမ္ပိ သမန္တတော ဧကမဉ္စကံ ဝါ ဒွိတိမဉ္စကံ ဝါ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေန သဟ ဂဏနံ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) ပန ''သမန္တာ လေဍ္ဍုပါတော''တိ ဝုတ္တံ, တံ ပန မဟာသီမာဗန္ဓနကာလေ ဝိဟာရပရိက္ခေပဿ ဗဟိဥပစာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ သိယာ။ ခဏ္ဍသီမာယပိ ဒူရတော သမူဟနေ ဒေါသော နတ္ထိ, ဒုက္ကရတ္တာ ပန ကာရကာနံ ပမာဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ ကလျာဏိယံ နာမ သီမာယံ ပန အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စ ပဉ္စဟတ္ထပ္ပမာဏံ ဌာနံ ဧကေကဋ္ဌာနံ ကတွာ သမူဟနတိ။ တမ္ပိ ပစ္ဆိမမဉ္စပ္ပမာဏတော အဓိကမေဝါတိ ကတွာ ကထံ။ ဣဒါနိ အမှေဟိ ဝုတ္တဋ္ဌာနံ ပန ပကရဏနယေန သံသန္ဒနတ္တာ ယုတ္တတရန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သမူဟနနာကာရော ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ဣဒါနိ ဗန္ဓိတဗ္ဗာယ သီမာယ နိမိတ္တာနံ အန္တော စ ဗဟိ စ ယထာဝုတ္တနယေန သမူဟနိတဗ္ဗသီမဋ္ဌာနံ အာဒါသတလံ ဝိယ သမံ သုဒ္ဓံ ဝိမလံ ကတွာ ယထာဝုတ္တမဉ္စပ္ပမာဏံ မဉ္စပ္ပမာဏံ ဌာနံ အဋ္ဌပဒကလေခံ ဝိယ ရဇ္ဇုနာ ဝါ ဒဏ္ဍေန ဝါ လေခံ ကာရာပေတွာ လေခါနုသာရေန တမ္ဗမတ္တိကစုဏ္ဏေန ဝါ သေတမတ္တိကစုဏ္ဏေန ဝါ ဝဏ္ဏဝိသေသံ ကာရာပေတွာ ပန္တိ ပန္တိ ကောဋ္ဌာသံ ကောဋ္ဌာသံ ကာရာပေတွာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန အာရက္ခံ သောဓနဉ္စ ကာရာပေတွာ ''ဣဒါနိ သီမံ သမူဟနိဿာမာ''တိ စတ္တာရော ဝါ တဒုတ္တရိ ဝါ သမာနသံဝါသကဘိက္ခူ ဂဟေတွာ ပဌမပန္တိယံ ပဌမကောဋ္ဌာသေ မဉ္စဋ္ဌာနေ ဌတွာ ပဌမံ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမူဟနနကမ္မဝါစံ, တတော သမာနသံဝါသကသီမာသမူဟနနကမ္မဝါစံ သာဝေတွာ တသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေယေဝ အညမညဿ ဌိတဋ္ဌာနံ ပရိဝတ္တေတွာ ပရိဝတ္တေတွာ တိက္ခတ္တုံ ဝါ သတ္တက္ခတ္တုံ ဝါ သမူဟနိတွာ တတော နိက္ခမိတွာ ပဌမပန္တိယံယေဝ ဒုတိယကောဋ္ဌာသေ ဌတွာ တထေဝ ကတွာ တတော ပဌမပန္တိယံယေဝ အနုလောမနယေန ယာဝ အန္တိမကောဋ္ဌာသာ ဧကေကသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ တထေဝ ကတွာ ပဌမပန္တိယာ ပရိက္ခီဏာယ ဒုတိယပန္တိယာ အန္တိမကောဋ္ဌာသေ ဌတွာ တထေဝ ကတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဒုတိယပန္တိယံယေဝ ပဋိလောမနယေန ယာဝ အာဒိကောဋ္ဌာသာ တထေဝ ကတွာ ဧဝံ တတိယပန္တိအာဒီသုပိ ဧကဒါ အနုလောမတော ဧကဒါ ပဋိလောမတော ဂ

န္တတ္ သဗ္ဗာသု ပန္တီသု သဗ္ဗသိမ္ ကောဋ္ဌာသေ ပရိက္ခိဏော က္လေဒံ သိမာသမူဟနနကမ္မံ နိဋ္ဌိတံ နာမ ဟောတိ။ “စတ္
တာရော တဒုတ္တရိ တ”တိ က္လေဒံ ပန က္လမသ္သ ကမ္မသ္သ စတုဝဂ္ဂကရဏီယတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ.
မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) ပန ဘိက္ခူနံ ပကတတ္တဘာဝသ္သ ဒုဝိညေယ္ယတ္တာ လဇ္ဇိပေသလဘိက္ခူနဥ္စ ဒုလ္လဘတ္တာ “ဆ
ပဥ္စမတ္တော”တိ ဝုတ္တံ။

ကလ္ယာဏီသိမာယံ ပန သိဟဠဒီပတော အဘိနဝသိက္ခံ ဂဟေတ္တ နိဝတ္တန္တေဟိ ဂရုဟဝိတဒမတ္တမ္ပိ အလ
ဘန္တေဟိ ဓမ္မစေတိယရညာ ဝိစိနိတ္တ ဂဟိတေဟိ စုဒ္ဒသဟိ ဘိက္ခူဟိ ကတန္တိ ဟသာဏလေခာယံ အာဂတံ။ ရတနပူရ
နဂရေ ပန သိရီသုဓမ္မရာဇာဓိပတိနာမကသ္သ စူဠအဂ္ဂရာဇိနော ကာလေ မဟာသိဟဠပ္ပတ္တောတိ ဝိသ္သုတော သိရီသဒ္
ဓမ္မကိတ္တိနာမကော မဟာထေရဝရော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနသ္သ အဝိဒူရေ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ သိမံ ဗန္ဓန္တော အတ္တနော နိ
သ္သိတကေ အဂ္ဂဟေတ္တ အတ္တနာ အဘိရုစိတေ လဇ္ဇိပေသလဗဟုသ္သုတသိက္ခာကာမဘူတေ အညေ မဟာထေရေ ဂ
ဟေတ္တ အတ္တစတုတ္ထော ဟုတ္တ ကမ္မံ ကရောတိီတိ ဝဒန္တိ။ တံ က္လမသ္သ ကမ္မသ္သ စတုဝဂ္ဂကရဏီယတ္တာ
တေသဥ္စ ထေရာနံ ပကတတ္တဘာဝေ နိရာသင်္ကတ္တာ ကတံ ဘဝေယ္ယ, ဧဝံ သန္တေပိ ဘိက္ခူနံ ပကတတ္တဘာဝသ္သ
ဒုဗ္ဗိညေယ္ယတ္တာ စတုဝဂ္ဂကရဏီယကမ္မသ္သ အတိရေကစတုဝဂ္ဂေန ကရဏေ အောသာဘာဝတော အတိရေကဘိက္
ခူဟိ ကတဘာဝေ ပသတ္ထတရော ဟောတိ။ တေနေဝ စ ကာရဏေန ဝိမတိဝိနောဒနီနာမိကာယံ ဝိနယဋီကာယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ.
မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) “ဆပဥ္စမတ္တေ ဘိက္ခူ ဂဟေတ္တ”တိ ဝုတ္တံ, ကလ္ယာဏီသိမာယဥ္စ စုဒ္ဒသဟိ ဘိက္ခူဟိ ကတန္
တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ နိဋ္ဌိတေပိ ပန သိမာသမူဟနနကမ္မေ နာနာတအနံ နာနာစရိယာနံ နာနာနိကာယာနံ နာနာဒေသတသိကာနံ
ဘိက္ခူနံ စိတ္တာရာဓနတ္ထံ ဂရုဟဝိတဒမောစနတ္ထဥ္စ ပုနပ္ပုနံ တေဟိပိ ဘိက္ခူဟိ တထေဝ ကာရာပေတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဥ္
ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၂-၄၈၃; ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၅၁) “ပုနပ္ပုနံ ပန ကာတဗ္ဗံ။ တဥ္ဟိ ကုပ္ပသ္သ ကမ္မသ္သ
ကမ္မံ ဟုတ္တ တိဋ္ဌတိ, အကုပ္ပသ္သ ထိရကမ္မဘာတယ ဟောတိီ”တိ။ တေနေဝ စ ကာရဏေန ဟံသာဝတီနဂရေ အနေ
ကပဏ္ဍုရဟတ္ထိသာမိမဟာဓမ္မရာဇာ သဟပုညကမ္မဘူတတော မဟာစေတိယတော စတူသု ဒိသာသု သိမာသမူဟနနကာ
လေ ရာမညဒေသတသိဟိ မဟာထေရေဟိ စ မရမ္မဒေသတသိဟိ မဟာထေရေဟိ စ ဝိသုံ ဝိသုံ ကာရာပေသီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယဒိ ပန မဟာသိမံ ဗန္ဓိတုကာမော ဟောတိ, တအ ဥဘသဘမတ္တံ တ ဒ္ဝိဥဘသဘမတ္တံ တ တဒုတ္တရိ တ ပဒေသံ သ
လ္လက္ခေတ္တ “တေ္တကေ ဌာနေ ဝိဟာရံ ကရိသ္သာမာ”တိ ပရိက္ခေပံ ကာရာပေတ္တ တသ္သ ဝိဟာရပရိက္ခေပသ္
သ အန္တော စ သဗ္ဗတ္ထ ဗဟိ စ သမန္တာ လေဍ္ဍုပါတဋ္ဌာနေ မဥ္စပ္ပမာဏော မဥ္စပ္ပမာဏော ဩကာသေ ဟေဋ္ဌာ ဝု
တ္တနယေန ပန္တိကောဋ္ဌာသေ ကတ္တ ကမ္မပ္ပတ္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ နိရန္တရံ ဌတ္တ ပဌမံ အဝိပ္ပတသသိမာ
တတော သမာနသံတသကသိမာ စ သမူဟနိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သိမာယ သမုဃာတေ ကတေ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ခဏ္ဍသိမာယ
မဟာသိမာယ စ ဝိဇ္ဇမာနတ္တေ သတိ အဝသ္သံ ကေသ္မိံ မဥ္စဋ္ဌာနေ တာသံ မဇ္ဈဂတာ တေ ဘိက္ခူ တာ သမူဟနေယ္
ယုံ, တတော ကမသိမာ ဧဝ အဝသိသ္သေယ္ယ, တသ္သံ ကမသိမာယံ ခဏ္ဍသိမာမဟာသိမာဝသေန ဒုဝိဓာ သိမာ ယထာရု
စိ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ ဗန္ဓနာကာရံ ပန ဥပရိ ဝက္ခာမ။

ကသ္မာ ပန နိမိတ္တာနံ ဗဟိပိ သိမာသမူဟနနံ ကတံ, နနု နိမိတ္တာနံ အန္တောယေဝ အဘိနဝသိမာ က္လစ္ဆိတဗ္ဗာတိ
တတ္ထေဝ သမ္ဘေဒဇ္ဈောတ္ထရဏဝိမောစနတ္ထံ ပောရာဏကသိမာယ သမူဟနနံ ကာတဗ္ဗန္တိ? သစ္စံ, ဒုဝိညေယ္ယ
တ္တာ ပန ဧဝံ ကတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒုဝိညေယ္ယော ဟိ ပောရာဏကသိမာယ ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနဘာဝေ, တသ္မာ ယဒိ နိမိ
တ္တာနံ အန္တောယေဝ သိမာသမူဟနနံ ကရေယ္ယ, တတော ဗဟိ ပောရာဏကသိမာ တိဋ္ဌေယ္ယ, တတော အပ္ပမတ္တကံ
ဌာနံ အန္တော ပဝိသေယ္ယ, တံ ဌာနံ ကမ္မတစာဟဌကေန သဟ သိမာသမူဟနနကာရကသင်္ဃသ္သ ပတိဋ္ဌဟနပ္ပ
ဟောနကံ န ဘဝေယ္ယ, ဧဝံ သန္တေ သာ ပောရာဏကသိမာ အသမူဟတာဝ ဘဝေယ္ယ။ တံ သမူဟတသညာယ သိမာသ
မ္မန္နနကာလေ အန္တောနိမိတ္တဋ္ဌာနံ သမ္မန္နေယ္ယုံ, တံ အသမူဟတပောရာဏသိမာကောဋ္ဌိပဝိဋ္ဌတ္တာ သိမာယ သိ
မံ သမ္ဘေဒအောသော, ယဒိ ပန တံ ဌာနံ စတုန္နံ နိသိန္နပ္ပဟောနကံ ဘဝေယ္ယ, သိမာယ သိမံ အဇ္ဈောတ္ထရဏအော
သော, ယဒိပိ အန္တော န ပဝိသတိ, နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌမတ္တံ ဟောတိ, ဧဝမ္ပိ သိမာသင်္ကရအောသောတိ က္လမသ္မာ အောသတ္တ
ယာ ဝိမောစနတ္ထံ နိမိတ္တာနံ ဗဟိပိ သိမာသမူဟနနံ ကတံ။ တေနေဝ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄)
“ဗဟိ စ သမန္တာ လေဍ္ဍုပါတေ”တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကေစိ ပန အာစရိယာ သမန္တာ နိမိတ္တာနံ အန္တော ရဇ္ဇုပ္ပသာရဏံ ကတွာ အန္တော ဌတွာ ရဇ္ဇုယာ ဟေဋ္ဌာ
ပါဒေ ပဝေသေတွာ ရဇ္ဇုတော ဗဟိ ကိဉ္စိမတ္တံ ဌာနံ အတိက္ကမိတွာ သီမာသမူဟနနံ ကရောန္တိ, တဒေတံ ဝိစာရေ
တဗ္ဗံ။ ပါဒဂ္ဂဋ္ဌပနမတ္တေန ပေါရာဏသီမာသမုဂ္ဃာတော န ဟောတိ, အထ ခေါ ကမ္မဝါစာပါဌကေန သဟ ကမ္မပ
တ္တာသင်္ဃဿ ပတိဋ္ဌာနေန ကမ္မဝါစာယ ပါဌနေန စ သမုဂ္ဃာတော ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှိ ဝိမတိဝိနောဒနိပ္ပကရ
ဏေ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) “သီမာယ ပန အန္တောဌာနံ, ‘သမူဟနိဿာမာ’တိ ကမ္မဝါစာယ ကရဏဉ္စေတ္ထ အ
င်္ဂ”န္တိ, တသ္မာ ဧကဒေသေန အန္တောပဝိဋ္ဌာယ စ ဧကသမ္ဗန္ဓေန ဌိတာယ ပေါရာဏကဗဒ္ဓသီမာယ သမုဂ္ဃာတေ
အကတေ ဝုတ္တနယေန အသေသတ္တယတော န မုစ္စေယျ, တသ္မာ နိမိတ္တတော ဗဟိပိ ဌတွာ သမူဟနနကရဏဘာဝေ
ဝ ပါသံသတရော ဟောတိ။ အညေ ပန အာစရိယာ ကမ္မကာရကဘိက္ခူနံ ပဒဝလဉ္ဇသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ သမူဟနန္တိ, တံ ဂရု
ကရဏဝသေန ကတန္တိ ဂယှမာနေ ဒေါသော နတ္ထိ။ ကေစ္စေ ပန ထေရာ “ကာရကသင်္ဃဿ အက္ကန္တဋ္ဌာနေ
ယေဝ သီမာ သမူဟတာ, န အနက္ကန္တဋ္ဌာနေတိ သညာယ ပဌမတရံ သာလံ ကရိတွာ ပစ္ဆာ သီမာယ သမူဟတာယ ထ
မ္ဘဋ္ဌာနေ အက္ကမိတုံ န လဘတိ, တသ္မာ အသမူဟတာ သီမာ”တိ ဝဒန္တိ။

ပုဗ္ဗေပိ သီရိခေတ္တနဂရေ မဟာသတ္တဓမ္မရာဇဿ ကာလေ တေန ရညာ ကတဿ နန္ဒနဝိဟာရဿ ပုရတော တ
ဿ ရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ သီမာယ ပတိဋ္ဌာပိတာယ ပဌမံ ဇေတဝနသာလံ ကတွာ ပစ္ဆာ သီမံ သမူဟနိံသု, တဒါ
တသ္မိံ နဂရေ မဟာရက္ခမူလိကော နာမ ဧကော ဂဏပါမောက္ခတ္ထေရော “သစေ ထမ္ဘံ ဝိဇ္ဈိတွာ ပါဒေ ဌပေတုံ သ
က္ခိဿာမိ, ဧဝံ သန္တေ အဟံ အာဂစ္ဆိဿာမီ”တိ ဝတွာ နာဂစ္ဆတိ။ သဗ္ဗေ ထေရာ “န ထမ္ဘမတ္တေန ပေါရာ
ဏသီမာ တိဋ္ဌတိ, ထမ္ဘဿ သမန္တတော ဌတွာ ကမ္မဝါစာယ ကတာယ သီမာ သမူဟတာ ဟောတီ”တိ ဝတွာ တ
ဿ ဝစနံ အဂ္ဂဟေတွာ သမူဟနိံသု စေဝ ဗန္ဓိံသု စ။ ဟံသာဝတီနဂရေ ဓမ္မစေတိယရညော ကလျာဏိယသီမာဗန္ဓန
ကာလေပိ ပဌမံ သာလံ ကရိတွာဝ ပစ္ဆာ သမူဟနိံသု, န စ ပါဠိအဋ္ဌကထာဋီကာဒီသု “ပဒဝလဉ္ဇသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ သီမာ
သမူဟနိတဗ္ဗာ”တိ ပါဌော အတ္ထိ, “မဇ္ဈပ္ပမာဏေ မဇ္ဈပ္ပမာဏေ ဌာနေ”တိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) ပန အတ္
ထိ။ ပေါရာဏသီမာယ အန္တော ဌတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ သီမာသမူဟနနကမ္မဝါစာယ ကတာယ သကလာပိ သီမာ သမူဟ
တာဝ ဟောတိ, တသ္မာ “ပဒဝလဉ္ဇသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ သမူဟနိတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနံ ပဏ္ဍိတာ န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ။ ဤဒိသံ
ပန ဝစနံ ဂရုကရဏဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဂယှမာနေ ကိဉ္စာပိ ဒေါသော နတ္ထိ, တထာပိ သိဿာနုသိဿာနံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိ
အာပဇ္ဇနကာရဏံ ဟောတိ။ တေ ဟိ “အမှာကံ အာစရိယာ ဧဝံ ကထေန္တိ, ဧဝံ ကရောန္တီ”တိ ဒဠှီကမ္မဝသေန ဂဟေ
တွာ တထာ အကတေ သီမာ သမူဟတာ န ဟောတီတိ မညန္တိ, တသ္မာ ပကရဏာဂတနယဝသေနေဝ ကရဏံ ဝရံ ပသတ္
ထံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အပရမ္ပိ ဣမသ္မိံ သီမာသမူဟနနာဓိကာရေ ဓမ္မကရဏေဟိ ဝိနယဓရေဟိ စိန္တေတဗ္ဗံ ဂမ္ဘီရံ ဒုဒ္ဒသံ ဌာနံ အတ္
ထိ, တံ ကတမန္တိ စေ? “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိယောဇနပရမံ သီမံ သမ္မန္နိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၄၀) ဝစနတော နာနာ
ဂါမက္ခေတ္တာနိ အဝတ္ထရိတွာ သမ္မတာ တိယောဇနိကာဒိကာယော မဟာသီမာယော ဘဂဝတာ အနုညာတာ အတ္ထိ,
အထ ဧကံ ဂါမက္ခေတ္တံ သောဓေတွာ အာရက္ခံ ဒတွာ သီမာယ သမူဟတာယ ယဒိ တတော အညေသု ဂါမက္ခေတ္
တေသု ဘိက္ခူ သန္တိ, န ဂါမသီမာ ဗဒ္ဓသီမံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ တေ ဘိက္ခူ တသ္မိံ ကမ္မေ ဝဂ္ဂံ က
ရေယျုံ, ဧဝံ သတိ သီမာ သမူဟတာ န ဘဝေယျ, တာယ အသမူဟတာယ သတိ အဘိနဝသီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ န ဘဝေ
ယျ, ဣတိ ဣဒံ ဌာနံ ဒုဇ္ဇာနံ ဒုဒ္ဒသံ, တသ္မာ ပါသာဏစ္ဆတ္တံ ဝိယ ဘဂဝတော အာဏံ ဂရုံ ကရောန္တေဟိ လဇ္ဇီပေ
သလဗဟုဿုတသိက္ခာကာမဘူတေဟိ ဝိနယဝိဒူဟိ သုဋ္ဌု စိန္တေတဗ္ဗန္တိ။

ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ စိန္တေန္တော ဂဝေသန္တော ဝိစိနန္တော ဣဒံ ကာရဏံ ဒိဿတိ – တိယောဇနိကာဒိမဟာသီ
မာယော ဣဒ္ဓိမန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ဓရမာနကာလေ သန္နိပတိတုံ ဝါ ဝိသောဓေတုံ ဝါ သက္ကုဏေယျဘာဝတော တမာရဗ္
ဘ ဘဂဝတာ အနုဇာနိတာ ဘဝေယျုံ။ သဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ သဗ္ဗသ္မိံ ပဒေသေ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ တာဒိသံ မဟာသီမံ သော
ဓေတုံ ဝါ သန္နိပတိတုံ ဝါ န သက္ကာ, န စ ဘဂဝါ အသက္ကုဏေယျံ အလဗ္ဘနေယျံ ကာရဏံ ဝဒေယျ။ ဘဂဝ
တော ဓရမာနကာလေ ရာဇဂဟနဂရေ အဋ္ဌာရသ မဟာဝိဟာရာ ဧကသီမာဝ ဓမ္မသေနာပတိသာရိပုတ္တတ္ထေရေန သမ္မ
တာတိ။ သီဟဠဒီပေ မဟာဝိဟာရသီမာ အနုရာဓပုရံ အန္တောကတွာ ပဝတ္တာ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရေန သမ္မတာတိ စ ပ
ကရဏေသု ဒိဿတိ, န တထာ ဣမသ္မိံ နာမ ဒေသေ ဒွိယောဇနိကာ ဝါ တိယောဇနိကာ ဝါ သီမာ အသုကေန ဘိက္ခုနာ
သမ္မတာတိ ဒိဿတိ။ ဣမသ္မိဉ္စ မရမ္မဒေသေ တာဒိသာနံ သီမာနံ နတ္ထိဘာဝေ ဥပပရိက္ခိတွာ ဇာနိတဗ္ဗော။ တထာ

ဟိ အနေကသတအနေကသဟဿဝဿကာလတော ဥပ္ပန္နာ ဗဒ္ဓသီမာ ပါသာဏထမ္ဘနိမိတ္တေန သဟ တသ္မိံ တသ္မိံ ပဒေသေ ဒိဿန္တိ။ အရိမဒ္ဒနပုရေ စ အနုရုဒ္ဓမဟာရာဇေန သမ္မန္နာပိတာ ဒွိသဋ္ဌယာဓိကသတဟတ္ထာယာမာ သတ္တစတ္တာလီသာဓိကသတဟတ္ထဝိတ္ထာရာ မဟာသီမာ နိမိတ္တေန သဟ ဒိဿတိ။ ရတနပူရနဂရေ စ နရပတိဇေယျသူရမဟာရာဇကာလေ အဋ္ဌသတ္တတာဓိကစတုသတကလိယုဂေ သမ္မန္နိတာ သီမာ ပါသာဏလေခာယ သဒ္ဓိံ ဒိဿတိ။ ယဒိ တိယောဇနပရမာဒိမဟာသီမာယော အတ္ထိ, ပောရာဏာစရိယာ နဝံ နဝံ ဗဒ္ဓသီမံ န ဗန္ဓေယျုံ, အထ စ ပန ဗန္ဓန္တိ, တာသု စ နဝသီမာသု ဥပသမ္ပဒာဒိသင်္ဃကမ္မံ ကရောန္တိ, တတော ဧဝ စ ဂဏနပထမတိက္ကန္တာ ဘိက္ခူ ပရမ္ပရတော ဝဍ္ဎေန္တာ ယာဝဇ္ဇတနာ သာသနံ ပတိဋ္ဌာပေန္တိ။ ဣမိနာ စ ကာရဏေန ဣမသ္မိံ ပဒေသေ တိယောဇနာ သီမာယော နတ္ထီတိ ဝိညာယတိ။

အထ တ “ဝိဟာရပရိက္ခေပဿ အန္တော စ ဗဟိ စ သမန္တာ လေဍ္ဍုပာတေ”တိ ဝိဟာရပရိက္ခေပဿ အန္တော စ ဝိဟာရူပစာရဘူတေ ဗဟိ လေဍ္ဍုပာတေ စ ဌာနေယေဝ သီမာသမူဟနနဿ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၄၄) ဝုတ္တတ္တာပိ တာဒိသာ မဟာသီမာယော နတ္ထီတိ ဝိညာယတိ။ ယဒိ အတ္ထိ, သီမာသမူဟနနံ ပကရဏာစရိယာ န ကထေယျုံ။ ကထေန္တာပိ သမန္တာ တိယောဇနံ ဌာနံ သောဓေတွာ သီမာသမူဟနနံ ကရေယျုံ, တထာ ပန အကထေတွာ ဝိဟာရဝိဟာရူပစာရေသုယေဝ သီမာသမူဟနနဿ ကထိတတ္တာ တိယောဇနိကာဒယော မဟာသီမာယော နတ္ထီတိ ဝိညာယတိ။

အထ တ “ခဏ္ဍသီမံ ပန ဇာနန္တာ အဝိပ္ပဝါသံ အဇာနန္တာပိ သမူဟနိတုဉ္စေဝ ဗန္ဓိတုဉ္စ သက္ခိဿန္တီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၄၄) ဝစနတောပိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု တိယောဇနိကာဒိကာယော မဟာသီမာယော နတ္ထီတိ ဝိညာယတိ။ ကထံ? ယဒိ တာဒိသာ သီမာယော အတ္ထိ, သကလမ္ပိ တံ သီမံ အသောဓေတွာ သီမာသမူဟနနံ အဋ္ဌကထာစရိယာ န ကထေယျုံ, အထ စ ပန ခဏ္ဍသီမံ ဇာနန္တာ အဝိပ္ပဝါသံ အဇာနန္တာပိ သီမံ သမူဟနိတုံ ဗန္ဓိတုဉ္စ သမတ္ထဘာဝံ ကထေန္တိ, သာ ကထာ ခဏ္ဍသီမာယ သီမန္တရိကန္တရိတမတ္တာ ဟုတွာ တသ္မိံ ကမ္မက္ခေတ္တေ အဝိပ္ပဝါသသီမာ ဘဝေယျ, တသ္မာ တသ္မိံ ဌာနေ ဌတွာ သမူဟနိတုံ သမတ္ထဘာဝေန အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ကထီယတိ, န နာနာကမ္မက္ခေတ္တာနိ အဝတ္ထရိတွာ သမ္မတာယ တိယောဇနိကာဒိဘေဒာယ သီမာယ အညေသု ကမ္မက္ခေတ္တေသု အညေသု ဘိက္ခူသု သန္တေသုပိ သမူဟနိတုံ သမတ္ထဘာဝေန, တေန ဉာယတိ “န သဗ္ဗေသု ဌာနေသု တိယောဇနိကာဒိဘေဒာယော မဟာသီမာယော န သန္တီ”တိ။ ဤဒိသာနိ ကာရဏာနိ ဘဂဝတော အာဏံ ဂရုံ ကရောန္တေဟိ ဝိနယတ္ထဝိဒူဟိ ဝိနယဓရေဟိ ပုနပ္ပုနံ စိန္တေတဗ္ဗာနိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာနိ, ဣတော အညာနိပိ ကာရဏာနိ ဂဝေသိတဗ္ဗာနီတိ။

ဣတော ပရမ္ပိ “သစေ အညာနိပိ ကမ္မက္ခေတ္တာနိ အန္တောကာတုကာမာ, တေသု ဂါမေသု ယေ ဘိက္ခူ ဝသန္တိ, တေဟိပိ အာဂန္တဗ္ဗ”န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ဧကသ္မိံယေဝ ကမ္မက္ခေတ္တေ သီမံ န ဗန္ဓန္တိ, အထ ခေါ အညာနိပိ ကမ္မက္ခေတ္တာနိ အန္တောကရိတွာပိ ဗန္ဓန္တိ, တသ္မာ ဣဓာပိ သမ္မန္နိတဗ္ဗာယ သီမာယ နိဿယဘူတံ ပကတိကမ္မက္ခေတ္တံ တ ဝိသုံကမ္မက္ခေတ္တံ တ သောဓိတန္တိ မနသိ န ကာတဗ္ဗံ။ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ သီမာသမူဟနနကမ္မဝါစာဘဏနသမယေ တေန ကမ္မက္ခေတ္တေန သမ္ဗန္ဓေသု အညေသု ကမ္မက္ခေတ္တေသု ဝသန္တေ ဘိက္ခူပိ ယာစိတွာ တတော ကမ္မက္ခေတ္တတော ဗဟိ ဒူရေ ဌပေတဗ္ဗာ။ ဧဝဉှိ ကရောန္တေ အညာနိ ကမ္မက္ခေတ္တာနိ အန္တောကရိတွာ ပောရာဏသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနာယပိ တေ ဝဂ္ဂံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။ တတော သီမာသမူဟနနကမ္မဝါစာ သမ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဧဝရူပေ သုခုမေ နိပုဏော အတ္ထော ဝိနယဓရေဟိ စိန္တေတဗ္ဗော။ ဧဝံ သီမာသမူဟနနဝိဓာနေန သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ, သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မတာတိ ဝုတ္တေဟိ ဒွီဟိ ဝိပတ္တိဒောသေဟိ မုတ္တာ ဟောတိ။

တတော “အတိခုဒ္ဒိကာ အတိမဟတီ”တိ (ပရိ. ၄၈၆) ဝုတ္တေဟိ ဝိပတ္တိဒောသေဟိ ဝိမုစ္စနတ္ထံ သီမာယ ပမာဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ ကထံ? သီမာ နာမ ဧကဝီသတိယာ ဘိက္ခူနံ နိသီဒိတုံ အပ္ပဟောန္တေ သတိ အတိခုဒ္ဒိကာ နာမ ဟောတိ, သမ္မတာပိ သီမာ န ဟောတိ။ တိယောဇနတော ပရံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဌာနံ အန္တော ကရောန္တေ သတိ အတိမဟတီ နာမ ဟောတိ, သမ္မတာပိ သီမာ န ဟောတိ , တသ္မာ ဧကဝီသတိယာ ဘိက္ခူနံ နိသီဒနပ္ပဟောနကတော ပဋ္ဌာယ တိယောဇနံ အနတိက္ကမိတွာ ယတ္ထ ယံ ပမာဏံ သဗ္ဗော ဣစ္ဆတိ, တတ္ထ တံ ပမာဏံ ကတွာ သီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ကထံ ဝိ

ဉာယတီတိ စေ? ''တတ္ထ အတိခုဒ္ဒိကာ နာမ ယတ္ထ ကေဝိသတိ ဘိက္ခူ နိသီဒိတုံ န သက္ကောန္တိ။ အတိမဟန္တီ နာမ အန္တမသော ကေသဂ္ဂမတ္တေနပိ တိယောဇနံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတာ''တိ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ဝစနတော ဝိညာယတိ။ ဧဝံ သီမာယ ပမာဏဂ္ဂဟဏေန ''အတိခုဒ္ဒိကာ အတိမဟန္တီ''တိ ဝုတ္တေဟိ ဒွီဟိ အာသေဟိ မုတ္တာ ဟောတိ။

တတော ''ခဏ္ဍနိမိတ္တာ ဆာယာနိမိတ္တာ အနိမိတ္တာ''တိ (ပရိ. ၄၈၆) ဝုတ္တေဟိ တီဟိ ဝိပတ္တိအာသေဟိ ဝိမုစ္စနတ္ထံ နိမိတ္တကိတ္တနံ ကာတဗ္ဗံ, တတ္ထ အသမ္ဗန္ဓကိတ္တနေန နိမိတ္တာ သီမာ ခဏ္ဍနိမိတ္တာ နာမ။ ကထံ? သီမာယ စတူသု ဒိသာသု ဋ္ဌပိတနိမိတ္တေသု ပုရတ္ထိမဒိသာယ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတွာ အနုက္ကမေန ဒက္ခိဏပစ္ဆိမဥတ္တရဒိသာသု နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ ပုန ပုရတ္ထိမဒိသာယ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတဗ္ဗံ, ဧဝံ ကတေ အခဏ္ဍနိမိတ္တာ နာမ ဟောတိ။ ယဒိ ပန ပုရတ္ထိမဒိသာယ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတွာ အနုက္ကမေန ဒက္ခိဏပစ္ဆိမဥတ္တရဒိသာသု နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ ဌပေတိ, ပုန ပုရတ္ထိမဒိသာယ နိမိတ္တံ န ကိတ္တေတိ, ဧဝံ **ခဏ္ဍနိမိတ္တာ** နာမ ဟောတိ။ အပရာပိ **ခဏ္ဍနိမိတ္တာ** နာမ ယာ အနိမိတ္တုပဂံ တစသာရရုက္ခံ ဝါ ဒါရုကံ ဝါ ပံသုပုဉ္ဇံ ဝါ ဝါလိကာပုဉ္ဇံ ဝါ အန္တရာ ဧကံ နိမိတ္တံ ကတွာ သမ္မတာ။ ပဗ္ဗတစ္ဆာယာဒီသု ယံ ကိဉ္စိ ဆာယံ နိမိတ္တံ ကတွာ သမ္မတာ **ဆာယာနိမိတ္တာ** နာမ။ သဗ္ဗသော နိမိတ္တံ အကိတ္တေတွာ သမ္မတာ **အနိမိတ္တာ** နာမ။ ဣမေဟိ တီဟိ အာသေဟိ ဝိမုစ္စနတ္ထာယ နိမိတ္တကိတ္တနံ ကာတဗ္ဗံ။

ကထံ? ကမ္မဝါစာယ ဟေရာဏသီမာသမ္မုတိယံ ကတွာ ပရိသုဒ္ဓာယ ကေဝလာယ ကမသီမာယ သဗ္ဗေန ယထာဗုဒ္ဓံ ဂဟိတပမာဏာသု သီမမဏ္ဍလသု စတူသု ဝါ ဒိသာသု အဋ္ဌသု ဝါ ဒိသာသု နိမိတ္တုပဂေ ဟေတွိမပရိစ္ဆေဒေန ဒွတ္တိံသပလဂုဠပိဏ္ဍပမာဏေ, ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန ဟတ္ထိပ္ပမာဏတော ဉီနပ္ပမာဏေ ပာသာဏေ ဌပေတွာ တေ နိမိတ္တာနံ အန္တော ဌိတေန ကမ္မဝါစာပဌကေန ဝိနယဓရေန ''ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ''န္တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ အညေန ''ပာသာဏော, ဘန္တေ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပုန ဝိနယဓရေန ''ဧသော ပာသာဏော နိမိတ္တံ''န္တိ ဝတွာ ကိတ္တေတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ နယေန သီမမဏ္ဍလံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တေန ''ပုရတ္ထိမာယ အနုဒိသာယ, ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ, ဒက္ခိဏာယ အနုဒိသာယ, ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ, ပစ္ဆိမာယ အနုဒိသာယ, ဥတ္တရာယ ဒိသာယ, ဥတ္တရာယ အနုဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ? ပာသာဏော, ဘန္တေ။ ဧသော ပာသာဏော နိမိတ္တံ''န္တိ ကိတ္တေတွာ ပုန ''ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ? ပာသာဏော, ဘန္တေ။ ဧသော ပာသာဏော နိမိတ္တံ''န္တိ ကိတ္တေတွာ နိဋ္ဌပေတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှိ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ''ခဏ္ဍနိမိတ္တာ နာမ အဃဋိတနိမိတ္တာ ဝုစ္စတီ''တိအာဒိ။ ဧဝံ နိမိတ္တကိတ္တနေန ''ခဏ္ဍနိမိတ္တာ ဆာယာနိမိတ္တာ အနိမိတ္တာ''တိ ဝုတ္တေဟိ တီဟိ ဝိပတ္တိအာသေဟိ ဝိမုတ္တာ ဟောတိ။

တတော ပရံ ''ဗဟိသီမေ ဌိတသမ္မတာ''တိ (ပရိ. ၄၈၆) ဝုတ္တဝိပတ္တိအာသတော ဝိမုစ္စနတ္ထံ သီမာသမ္မုတိကမ္မဝါစာပဌကာလေ သဗ္ဗေသံ ဌိတဋ္ဌာနံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ ကထံ? ယဒိ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ သဗ္ဗေ နိမိတ္တာနံ ဗဟိ ဌတွာ ကမ္မဝါစာယ သီမံ သမ္မန္နတိ, ဗဟိသီမေ ဌိတသမ္မတာ နာမ ဟောတိ, သီမာ န ဟောတိ, တသ္မာ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ သဗ္ဗေဟိ နိမိတ္တာနံ အန္တော ဌတွာ ကမ္မဝါစာယ သီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္စေဟေတံ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ ''ဗဟိသီမေ ဌိတသမ္မတာ နာမ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ နိမိတ္တာနံ ဗဟိ ဌိတေန သမ္မတာ''တိ။ ဧဝံ သီမာသမ္မန္နနဋ္ဌာနနိယမေန ''ဗဟိသီမေ ဌိတသမ္မတာ''တိ (ပရိ. ၄၈၆) ဝုတ္တဝိပတ္တိအာသတော မုတ္တာ ဟောတိ။

တတော ပရံ ''နဒိယံ သမ္မတာ, သမုဒ္ဒေ သမ္မတာ, ဇာတဿရေ သမ္မတာ''တိ (ပရိ. ၄၈၆) ဝုတ္တေဟိ တီဟိ ဝိပတ္တိအာသေဟိ စ ဝိမုစ္စနတ္ထံ ဧဝံ မနသိ ကာတဗ္ဗံ – ''သဗ္ဗာ, ဘိက္ခဝေ, နဒီ အသီမာ, သဗ္ဗော သမုဒ္ဒော အသီမော, သဗ္ဗော ဇာတဿရော အသီမော''တိ (မဟာဝ. ၁၄၇) ဘဂဝတာ ဝစနတော နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရေသု သမ္မတာ သီမာ န ဟောတိ, ဟေရာဏသီမဝိဂတာယ သုဒ္ဓာယ ကမသီမာယ သမ္မတာ ဧဝ သီမာ ဟောတိ, တသ္မာ ကမသီမာယမေဝ ဗဒ္ဓသီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ, န နဒီအာဒီသူတိ။ ဝုတ္တဉှိ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ''နဒိယာ သမုဒ္ဒေ ဇာတဿရေ သမ္မတာ နာမ ဧတေသု နဒီအာဒီသု သမ္မတာ''တိအာဒိ။ ဧတ္တာဝတာ ''အယံ သီမာ အတိခုဒ္ဒိကာ , အတိမဟန္တီ, ခဏ္ဍနိမိတ္တာ, ဆာယာနိမိတ္တာ, အနိမိတ္တာ, ဗဟိသီမေ ဌိတသမ္မတာ, နဒိယံ သမ္မတာ, သမုဒ္ဒေ သမ္မတာ, ဇာတဿရေ သမ္မတာ, သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တေန သမ္မတာ, သီမာယ သီမံ အဇ္ဈောတ္ထရန္တေန သမ္မ

တာ''တိ (ပရိ. ၄၈၆) ဝုတ္တေဟိ ကောဒသဟိ အေသေဟိ ဝိမုတ္တာ ဟုတွာ ''အဗ္ဘာ မဟိကာ ဓူမော ရဇော ရာဟူ''တိ ဝုတ္တေဟိ ပဉ္စဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ မုတ္တံ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဝိယ, သူရိယမဏ္ဍလံ ဝိယ စ သုပရိသုဒ္ဓါ ဟောတိ။

တိဝိသေမ္ပတ္တိ နာမ နိမိတ္တသမ္ပတ္တိပရိသသမ္ပတ္တိကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တိယော။ တာသု ''ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ ပါသာဏနိမိတ္တံ ဝနနိမိတ္တံ ရုက္ခနိမိတ္တံ မဂ္ဂနိမိတ္တံ ဝမ္မိကနိမိတ္တံ နဒီနိမိတ္တံ ဥဒကနိမိတ္တ''န္တိ (မဟာဝ. ၁၃၈) ဝုတ္တေသု အဋ္ဌသု နိမိတ္တေသု တသ္မိံ တသ္မိံ ဒိသာယံ ယထာလဒ္ဓါနိ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ''ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံနိမိတ္တံ? ပါသာဏော, ဘန္တေ။ ဧသော ပါသာဏော နိမိတ္တန္တိအာဒိနာ နယေန ကိတ္တေတွာ သမ္မတာ''တိ။ တေသု စ အဋ္ဌသု နိမိတ္တေသု ရုက္ခနိမိတ္တာဒီနံ ယထာဇ္ဈာသယဋ္ဌာနေသု ဒုလ္လဘဘာဝတော ဝမိုတွာ ဒွိန္နံ ဗဒ္ဓသီမာနံ သင်္ကရကရဏတော စ ပါသာဏနိမိတ္တဿ ပန တထာ သင်္ကရကရဏာဘာဝတော ယထိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ အာဟရိတွာ ဌပေတုံ သုကရဘာဝတော စ သီမံ ဗန္ဓန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သီမမဏ္ဍလဿ သမန္တာ နိမိတ္တူပဂါ ပါသာဏာ ဌပေတဗ္ဗာ။ တေန ဝုတ္တံ မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ''တံ ဗန္ဓန္တေဟိ သမန္တာ နိမိတ္တူပဂါ ပါသာဏာ ဌပေတဗ္ဗာ''တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၃၈) **''နိမိတ္တူပဂါ ပါသာဏာ ဌပေတဗ္ဗာ** တိ ဣဒံ ယထာရုစိတဋ္ဌာနေ ရုက္ခနိမိတ္တာဒီနံ ဒုလ္လဘတာယာ''တိအာဒိ။ ဧတ္တာဝတာ နိမိတ္တသမ္ပတ္တိသင်္ခါတံ ပဌမင်္ဂံ သူပပန္နံ ဟောတိ။

တတော သီမာသမ္မုတိကရဏတ္ထံ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန စတ္တာရော ဘိက္ခူ သန္နိပတိတွာ ယာဝတာ တသ္မိံ ကမေ ဗဒ္ဓသီမံ တ နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရေ တ အနောက္ကမိတွာ ဌိတာ ဘိက္ခူ သန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဟတ္ထပါသေ တ ကတွာ ဆန္ဒံ တ အာဟရိတွာ ယာ သီမာ သမ္မတာ, သာ ပရိသသမ္ပတ္တိယုတ္တာ နာမ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ''ပရိသသမ္ပတ္တိယုတ္တာ နာမ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန စတူဟိ ဘိက္ခူဟိ သန္နိပတိတွာ''တိအာဒိ။ အထ တံ သီမံ ဗန္ဓန္တာ ဘိက္ခူ သာမန္တဝိဟာရေသု ဝသန္တေ ဘိက္ခူ တဿ တဿ ဝိဟာရဿ သီမာပရိစ္ဆေဒံ ပုစ္ဆိတွာ ယေ ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာ, တေသံ သီမာယ သီမန္တရိကံ ဌပေတွာ, ယေ အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာ, တေသံ သီမာယ ဥပစာရံ ဌပေတွာ ဒိသာစာရိကဘိက္ခူနံ နိဿဉ္စာရသမယေ ယဒိ ဧကသ္မိံယေဝ ကမက္ခေတ္တေ သီမံ ဗန္ဓိတုကာမာ , တသ္မိံ ယေ ဘိက္ခူ ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာ, တေသံ ပေသေတဗ္ဗံ ''အဇ္ဇ မယံ သီမံ ဗန္ဓိဿာမ, တုမှေဟ သကသကသီမာပရိစ္ဆေဒတော မာ နိက္ခမထာ''တိ။ ယေ အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရာ, တေ သဗ္ဗေ ဧကဇ္ဈံ သန္နိပါတာပေတဗ္ဗာ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အာဟရိတဗ္ဗော။

ယဒိ အညံ ကမက္ခေတ္တမ္ပိ အန္တောကတ္တုကာမာ, တတ္ထ နိဝါသိနော ဘိက္ခူ သမာနသံဝါသကသီမာသမ္မန္နနကာလေ အာဂန္တုမ္ပိ အနာဂန္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋန္တိ။ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မန္နနကာလေ ပန အန္တောနိမိတ္တဂတေဟိ ဘိက္ခူဟိ အာဂန္တဗ္ဗံ, အနာဂစ္ဆန္တာနံ ဆန္ဒော အာဟရိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ သမန္တပါသာဒိကာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ''တံ ဗန္ဓိတုကာမေဟိ သာမန္တဝိဟာရေသု ဘိက္ခူ''တိအာဒိ။ ဧဝံ ဘိက္ခူသု သန္နိပတိတေသု ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒေ အာဟဋေ တေသု တေသု မဂ္ဂေသု နဒီတိတ္ထကမဒွါရာဒီသု စ အာဂန္တုကဘိက္ခူနံ သီဃံ သီဃံ ဟတ္ထပါသာနယနတ္ထဉ္စ ဗဟိသီမကရဏတ္ထဉ္စ အာရာမိကသာမဏေရေ ဌပေတွာ ဘေရိသညံ တ သင်္ခသညံ တ ကာရာပေတွာ နိမိတ္တကိတ္တနာနန္တရံ ဝုတ္တာယ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော''တိအာဒိကာယ (မဟာဝ. ၁၃၉) ကမ္မဝါစာယ သီမာ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ''ဧဝံ သန္နိပတိတေသု ပန ဘိက္ခူသူ''တိအာဒိ။ ဧတ္တာဝတာ ပရိသသမ္ပတ္တိသင်္ခါတံ ဒုတိယင်္ဂံ သူပပန္နံ ဟောတိ။

တတော ပရံ ကမ္မဝါစာဟာပသမယေ ''သီမံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မန္နန္တေန ပဌမံ သမာနသံဝါသကသီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ, ပစ္ဆာ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝါသော သမ္မန္နိတဗ္ဗော''တိ (မဟာဝ. ၁၄၄) ဝစနတော ပဌမံ သမာနသံဝါသကသီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ, ပစ္ဆာ အဝိပ္ပဝါသသီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ, သမာနသံဝါသကကမ္မဝါစာပရိယောသာနေယေဝ နိမိတ္တာနိ ဗဟိ ကတွာ နိမိတ္တာနံ အန္တောပမာဏေနေဝ သမာနသံဝါသကသီမာ စတုနဟုတာဓိကဒွိလက္ခယောဇနပုထုလံ မဟာပထဝိံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ပထဝိသန္ဓာရကဥဒကံ ပရိယန္တံ ကတွာ ဂတာ။ တေန ဝုတ္တံ သမန္တပါသာဒိကာယံ ''ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေယေဝ။ပေ။ ဂတာ ဟောတီ''တိ။ အဝိပ္ပဝါသကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ အဝိပ္ပဝါသသီမာ ယဒိ အန္တောသီမာယ ကမော အတ္ထိ, ကမဉ္စ ကမူပစာရဉ္စ မုဉ္စိတွာ သမာနသံဝါသကသီမာယ ဂတပရိစ္ဆေဒေနေဝ ဂတာ။ ဣတိ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝါသသီမာ ကမဉ္စ ကမူပစာရဉ္စ န အဝတ္ထရတိ, သမာနသံဝါသကသီမာဝ အဝတ္ထရတိ, သမာနသံ

တာသကသီမာ အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဂစ္ဆတိ။ အဝိပ္ပဝာသသီမာ ပန ယတ္ထ သမာနသံဝါသကသီမာ, တတ္ထေဝ ဂစ္ဆတိ။ တေန ဝုတ္တံ သမန္တပာသာဒိကာယံ "ဣတိ ဘိက္ခူနံ အဝိပ္ပဝာသသီမာ။ပေ။ ဂစ္ဆတီ"တိ။ တသ္မာ –

"သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ယာဝတာ သမန္တာ နိမိတ္တာ ကိတ္တိတာ။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဧတေဟိ နိမိတ္တေဟိ သီမံ သမ္မန္နေယျ သမာနသံဝါသံ ဧကူပေါသထံ, ဧသာ ဉတ္တိ။

"သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ယာဝတာ သမန္တာ နိမိတ္တာ ကိတ္တိတာ, သင်္ဃော ဧတေဟိ နိမိတ္တေဟိ သီမံ သမ္မန္နတိ သမာနသံဝါသံ ဧကူပေါသထံ။ ယဿာယသ္မတော ခမတိ ဧတေဟိ နိမိတ္တေဟိ သီမာယ သမ္မုတိ သမာနသံဝါသာယ ဧကူပေါသထာယ, သော တုဏှဿ။ ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျ။ သမ္မတာ သာ သီမာ သင်္ဃေန ဧတေဟိ နိမိတ္တေဟိ သမာနသံဝါသာ ဧကူပေါသထာ, ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ။ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ"တိ (မဟာဝ. ၁၃၉)။

ဧသာ သမာနသံဝါသကကမ္မဝါစာ၊

"သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ယာ သာ သင်္ဃေန သီမာ သမ္မတာ သမာနသံဝါသာ ဧကူပေါသထာ။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော တံ သီမံ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝာသံ သမ္မန္နေယျ ဌပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စ, ဧသာ ဉတ္တိ။

"သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော, ယာ သာ သင်္ဃေန သီမာ သမ္မတာ သမာနသံဝါသာ ဧကူပေါသထာ။ သင်္ဃော တံ သီမံ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝာသံ သမ္မန္နတိ ဌပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စ။ ယဿာယသ္မတော ခမတိ ဧတိဿာ သီမာယ တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝာသသမ္မုတိ ဌပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စ, သော တုဏှဿ။ ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျ။ သမ္မတာ သာ သီမာ သင်္ဃေန တိစီဝရေန အဝိပ္ပဝာသာ ဌပေတွာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စ, ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ။ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ"တိ (မဟာဝ. ၁၄၄)။

ဧသာ အဝိပ္ပဝာသကမ္မဝါစာ ဉတ္တိဒေါသအနုဿာဝနာဒေါသေ အနုဋ္ဌပေတွာ သုဋ္ဌု ဘဏိတဗ္ဗာ။ ဧတ္တာဝတာ ကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တိသင်္ခါတံ တတိယင်္ဂံ သမ္ပန္နံ ဟောတိ။

ဧဝမယံ သီမာ အန္တော မဏိဝိမာနံ ဗဟိ ရဇတပရိက္ခိတ္တံ ဝိမာနသာမိကဒေဝပုတ္တောတိ ဣမေဟိ တီဟိ အင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နံ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဝိယ, အန္တော ကနကဝိမာနံ ဗဟိ ဖလိကပရိက္ခိတ္တံ ဝိမာနသာမိကဒေဝပုတ္တောတိ ဣမေဟိ တီဟိ အင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နံ သူရိယမဏ္ဍလံ ဝိယ စ နိမိတ္တသမ္ပတ္တိပရိသသမ္ပတ္တိကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တိသင်္ခါတေဟိ တီဟိ အင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နာ ဟုတွာ အတိဝိယ သောဘတိ ဝိရောစတိ, ဇိနသာသနဿ စိရဋ္ဌိတိကာရဏဘူတာ ဟုတွာ တိဋ္ဌတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဥ္ဟြေတံ ဥပေါသထက္ခန္ဓကပါဠိယံ "သီမံ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မန္နန္တေန ပဌမံ သမာနသံဝါသကသီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ"တိအာဒိ။

"နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ သမ္ဗန္ဓိတွာ"တိ ဧတ္ထ ပန ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပုရတ္ထိမဒိသတော ပဋ္ဌာယ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ ဥတ္တရာနုဒိသံ ပတွာ တတ္ထေဝ အဋ္ဌပေတွာ ပုဗ္ဗေ ကိတ္တိတံ ပုရတ္ထိမဒိသာယ နိမိတ္တံ ပုန ကိတ္တေတွာ သမ္မတာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သမ္မတာ အယံ သီမာ ကောဒသဟိ ဝိပတ္တီဟိ မုတ္တာ, တီဟိ သမ္ပတ္တီဟိ သမန္နာဂတာ ဟုတွာ သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နာ ပဉ္စဝဿသဟဿပရိမာဏကာလံ အပရိမာဏံ ဘိက္ခူနံ အပလောကနာဒိစတုဗ္ဗိဓကမ္မကရဏဋ္ဌာနဘူတာ ဗဒ္ဓသီမာ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ယဒိ ပန သခဏ္ဍသီမံ မဟာသီမံ ဗန္ဓိတုကာမာ, ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန သုဋ္ဌု သောဓေတွာ သမူဟနိတဗ္ဗပေါရာဏသီမာယ ဧကဝလာယ ပကတိကမသီမာယ တ ဝိသုံကမသီမာယ တ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ, တာသု စ ဒွီသု သီမာသုပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒါဒိနံ သင်္ဃကမ္မာနံ သုခကရဏတ္ထံ သီမာ ပဌမံ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ, တံ ပန ဗန္ဓန္တေဟိ ဝတ္တံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ သစေ ဟိ ဗောဓိစေတိ ယဘတ္တသာလာဒီနိ သဗ္ဗဝတ္ထူနိ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ကတဝိဟာရေ ဗန္ဓန္တိ, ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဗဟူနံ သမောသရဏဋ္ဌာနေ အဗန္ဓိတွာ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ဝိဝိတ္တောကာသေ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ အကတဝိဟာရေ ဗန္ဓန္တေဟိ ဗောဓိစေတိယာဒီနံ သဗ္ဗဝတ္ထူနံ ပတိဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတွာ ယထာ ပတိဋ္ဌိတေသု ဝတ္ထူသု ဝိဟာရပစ္စန္တေ ဝိဝိတ္တောကာသေ ဟောတိ, ဧဝံ

ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ သမန္တပာသာဒိကာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ‘‘ဣမံ ပန သမာနသံဝါသကသီမံ သမ္မန္နန္တေဟိ’’တိအာဒိ။

ကိတ္တကပ္ပမာဏာ ပန ခဏ္ဍသီမာ ဗန္ဓိတဗ္ဗာတိ? ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန သစေ ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ ဂဏ္ဟာတိ, ဝဋ္ဋတိ, တတော ဩရံ န ဝဋ္ဋတိ။ ပရံ ဘိက္ခုသဟဿံ ဂဏှန္တီပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. ၁၃၈) ‘‘သာ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေနာ’’တိအာဒိ။ **ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ** တိ စ နိသိန္နေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ကုဒ္ဒမ္ဘ အဗ္ဘာနကရဏ ကာလေ ကမ္မာရဟဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဝီသတိဂဏဿ သင္ဂဟဿ နိသီဒနပ္ပဟောနကတ္တံ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၃၈) ‘‘ဧကဝီသတိ ဘိက္ခူ’’တိအာဒိ။ တံ ခဏ္ဍသီမံ ဗန္ဓန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သီမမာဠက သ္သ သမန္တာ နိမိတ္တူပဂါ ပာသာဏာ ဌပေတဗ္ဗာ။ အန္တောခဏ္ဍသီမာယမေဝ ဌတွာ ခဏ္ဍသီမာ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ ‘‘ဧ သော ပာသာဏော နိမိတ္တ’’န္တိ ဧဝံ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ ကမ္မဝါစာယ သီမာ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ, တဿာယေဝ သီမာ ယ ဒဠှီကမ္မတ္ထံ အဝိပ္ပဝါသကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ‘‘တံ ဗန္ဓန္တေဟိ’’တိအာဒိ။ ဧဝံ ခဏ္ဍသီမံ သမ္မန္နိတွာ ဗဟိ သီမန္တရိကပာသာဏာ ဌပေတဗ္ဗာ။ သီမန္တရိကာ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ဧကရတနပ္ပမာဏာ ဝဋ္ဋတိ, ဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏာပိ စတုရင်္ဂုလပ္ပမာဏာပိ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန ဝိဟာရော မဟာ ဟောတိ, ဒွေပိ တိဿောပိ တတုတ္တရိပိ ခဏ္ဍသီမာယော ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ ‘‘သီမံ သမ္မန္နိတွာ’’တိအာဒိ။

ဧဝံ ခဏ္ဍသီမံ သမ္မန္နိတွာ မဟာသီမာသမ္မုတိကာလေ ခဏ္ဍသီမတော နိက္ခမိတွာ မဟာသီမာယ ဌတွာ သမန္တာ အနုပရိယာယန္တေဟိ သီမန္တရိကပာသာဏာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ, တတော အဝသေသနိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟန္တေဟိ ကမ္မဝါစာယ သမာနသံဝါသကသီမံ သမ္မန္နိတွာ တဿ ဒဠှီကမ္မတ္ထံ အဝိပ္ပဝါသ ကမ္မဝါစာပိ ကာတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ‘‘ဧဝံ ခဏ္ဍသီမံ သမ္မန္နိတွာ’’တိ အာဒိ။

‘‘သမန္တာ အနုပရိယာယန္တေဟိ သီမန္တရိကပာသာဏာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ’’တိ ဝုတ္တံ။ ကထံ ကိတ္တေတဗ္ဗာတိ? ဒက္ခိဏတော အနုပရိယာယန္တေနေဝ ကိတ္တေတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ ခဏ္ဍသီမတော ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ပုရတ္ထာဘိမုခေ န ဌတွာ ‘‘ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ’’န္တိ တတ္ထ သဗ္ဗာနိ နိမိတ္တာနိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတွာ တထာ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ဒက္ခိဏာဘိမုခေန ဌတွာ ‘‘ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ’’န္တိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတွာ တထာ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ပစ္ဆိမာဘိမုခေန ဌတွာ ‘‘ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ’’န္တိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေ တွာ တထာ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ဥတ္တရာဘိမုခေန ဌတွာ ‘‘ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တ’’န္တိ တတ္ထ သဗ္ဗာနိ နိမိတ္တာနိ အနုက္ကမေန ကိတ္တေတွာ ပုန ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ပုရတ္ထာဘိမုခေန ဌတွာ ပုရိမံ ကိတ္တိတံ ဝုတ္တနယေ နေဝ ပုန ကိတ္တေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဗဟူနမ္ပိ ခဏ္ဍသီမာနံ သီမန္တရိကပာသာဏာ ပစ္စေကံ ကိတ္တေတဗ္ဗာ, တတော ပစ္ဆာ အဝသေသနိမိတ္တာနီတိ မဟာသီမာယ ဗာဟိရဗန္ဓနေသု နိမိတ္တာနိ။ ဧဝံ သီမန္တရိကပာသာဏာ မဟာသီမာယ အန္တော နိမိတ္တာနိ ဟောန္တိ ဒွိန္နံ သီမာနံ သင်္ကရအောသာပဂမနတ္ထံ သီမန္တရိကပာသာဏာနံ ဌပေတဗ္ဗတ္တာ။ ဧဝံ သမန္တာ အနုပရိယာယန္တေန သီမန္တရိကပာသာဏာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ။ တထာဟိ ဝုတ္တံ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၃၈) **‘‘သီမန္တရိကပာသာဏာ** တိ သီမန္တရိကာယ ဌပိတနိမိတ္တပာသာဏာ, တေ ပန ကိတ္တေန္တေန ပဒက္ခိဏ တော အနုပရိယာယန္တေနေဝ ကိတ္တေတဗ္ဗာ’’တိအာဒိ။

ကိံ ဣမိနာ အနုက္ကမေနေဝ သီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ, ဥဒါဟု အညေနပိ အနုက္ကမေန သမ္မန္နိတဗ္ဗာတိ? သစေ ပန ခဏ္ဍသီမာယ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ တတော သီမန္တရိကာယ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ မဟာသီမာယ နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေန္တိ, ဧဝံ တီသု ဌာနေသု နိမိတ္တာနိ ကိတ္တေတွာ ယံ သီမံ ဣစ္ဆန္တိ, တံ ပဌမံ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ သန္တေ ပိ ယထာဝုတ္တနယေန ခဏ္ဍသီမတောဝ ပဋ္ဌာယ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ‘‘သစေ ပန ခဏ္ဍသီမာယ နိမိတ္တာနီ’’တိအာဒိ။ ဧဝံ ခဏ္ဍသီမမဟာသီမဗန္ဓနေန ဘိက္ခူနံ ကော ဂုဏောတိ စေ? ဧဝံ ဗဒ္ဓာသု ပန သီမာသု ခဏ္ဍသီမာယ ဌိတာ ဘိက္ခူ မဟာသီမာယံ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ကမ္မံ န ကောပေန္တိ, မဟာ သီမာယ ဝါ ဌိတာ ခဏ္ဍသီမာယ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ, သီမန္တရိကာယ ပန ဌိတာ ဥဘိန္နမ္ပိ န ကောပေန္တိ။ ဂါမက္ခေ တ္တေ ဌတွာ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ ပန သီမန္တရိကာယ ဌိတာ ကောပေန္တိ။ သီမန္တရိကာ ဟိ ဂါမက္ခေတ္တံ ဘဇတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ ‘‘ဧဝံ ဗဒ္ဓာသု ပန သီမာသူ’’တိအာဒိ, ဧဝံ ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရေသု ဝသန္တာ ဘိက္ခူ တိစီဝရာဝိပ္ပ

ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတေဟိ တိစီဝရေဟိ ဝိနာ ယထာရုစိ ဝသိတုံ လဘန္တိ။ သစေ ပန ကမော အတ္ထိ, ကမကမူပစာရေသု န လ ဘတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

သီမာဗန္ဓနဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော။

၂၅. ဥပေါသထပတရဏာဝိနိစ္ဆယကထာ

၁၆၈. ဧဝံ သီမာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဥပေါသထပတရဏာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **"ဥပေါသထပတရဏာတိ ဧတ္ထ"**တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဥပေါသထသဒ္ဒေါ တာဝ –

"ဥဒ္ဒေသေ ပါတိမောက္ခဿ၊ ပဏ္ဏတ္တိယမုပေါသထော။
ဥပဝါသေ စ အဋ္ဌင်္ဂေ၊ ဥပေါသထဒိနေ သိယာ"တိ။ –

ဝစနတော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ ပဏ္ဏတ္တိယံ ဥပဝါသေ အဋ္ဌင်္ဂသီလေ ဥပေါသထဒိနေ စ ဝတ္တတိ။ တထာ ဟေသ "အာယာမာဝုသော ကပ္ပိန ဥပေါသထံ ဂမိဿာမာ"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၅၀; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၈၅) ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ အာဂတော, "ဥပေါသထော နာမ နာဂရာဇာ"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၄၆) ပဏ္ဏတ္တိယံ, "သုဒ္ဓဿ ဝေ သဒါ ဖဂ္ဂု, သုဒ္ဓဿုပေါသထော သဒါ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၇၉) ဥပဝါသေ, "ဧဝံ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော ခေါ, ဝိသာခေ, ဥပေါသထော ဥပဝုတ္ထော"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၈.၄၃) အဋ္ဌင်္ဂသီလေ။ "န, ဘိက္ခဝေ, ဥပေါသထေ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာ အဘိက္ခုကော အာဝါသော"တိအာဒီသု (ပါစိ. ၁၀၄၈) ဥပေါသထဒိနေ ဝတ္တတိ။ "ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော အဓိဋ္ဌာနုပေါသထော"တိအာဒီသု ပါရိသုဒ္ဓိအဓိဋ္ဌာနေသုပိ ဝတ္တတိ။ တေ ပန ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ အန္တောဂဓာတိ ကတွာ ဝိသုံ န ဝုတ္တာ။ ဣဓ ပန ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ ဥပေါသထဒိနေ စ ဝတ္တတိ။ တတ္ထ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ ဥပဝသန္တိ **ဥပေါသထော,** သီလေန ဥပေတာ ဟုတွာ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။ ဥပေါသထဒိနေ ဥပဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဥပေါသထော,** ဧတသ္မိံ ဒိဝသေ သီလေန ဥပေတာ ဟုတွာ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။

ပတရဏာ-သဒ္ဒေါ ပန "ပတရဏာ ပဋိက္ခေပေ, ကထိတာဗ္ဗောသနာယ စာ"တိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယံ ဝစနတော ပဋိက္ခေပေ အဗ္ဗောသနေ စ ဝတ္တတိ။ တတ္ထ "ယော ပန ဘိက္ခု ဘုတ္တာဝီ ပဝါရိတော အနတိရိတ္တံ ခါဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ခါဒေယျ ဝါ ဘုဉ္ဇေယျ ဝါ, ပါစိတ္တိယ"န္တိအာဒီသု (ပါစိ. ၂၃၈) ပဋိက္ခေပေ, "သင်္ဃော ပဝါရေယျ"တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၂၁၀) အဗ္ဗောသနေ, "အဋ္ဌပတရဏာ စာတုဒ္ဒသီ"တိအာဒီသု (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၁၂) ပတရဏာဒိဝသေ။ သော ပန အဗ္ဗောသနဒိဝသောယေဝါတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တော။ ဣဓ ပန အဗ္ဗောသနေ ဝတ္တတိ, တသ္မာ ပတရီယတေ **ပတရဏာ,** ပကာရေန ဣစ္ဆီယတေတျတ္ထော။ ပ-ပုဗ္ဗ ဝရဓာတု စုရာဒိဂဏိကာယံ။

ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ပါဠိယံ ဥပေါသထက္ခန္ဓကာနန္တရံ ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကော, တဒနန္တရံ ပတရဏက္ခန္ဓကော သင်္ဂီတော, တထာပိ ဥပေါသထပတရဏကမ္မာနံ ယေဘုယျေန သမာနတ္တာ ယမကမိဝ ဘူတတ္တာ မိဿေတွာ ကထေန္တော သုဝိညေယျော ဟောတီတိ သလ္လက္ခေန္တော စာတိ မန္တွာ ခန္ဓကဒွယသင်္ဂဟိတံ အတ္ထံ ဧကေ နေဝ ပရိစ္ဆေဒေန ဒဿေတိ အာစရိယော။ တတ္ထ စာတုဒ္ဒသိကော ပန္နရသိကော သာမဂ္ဂီဥပေါသထောတိ ဒိဝသဝသေန တယော ဥပေါသထာ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ စတုဒ္ဒသိယံ နိယုတ္တော **စာတုဒ္ဒသိကော,** ဧဝံ **ပန္နရသိကော။** **သာမဂ္ဂီဥပေါသထော** နာမ သင်္ဃသာမဂ္ဂိကဒိဝသေ ကာတဗ္ဗဥပေါသထော။ **ဟေမန္တဂိမှဟဝဿာနံ တိဏ္ဏံ ဥတူနန္တိ ဧတ္ထ** **ဟေမန္တဥတု** နာမ အပရကတ္တိကကာဠပက္ခဿ ပါဋိပဒတော ပဋ္ဌာယ ဖဂ္ဂုနပုဏ္ဏမပရိယောသာနာ စတ္တာရော မာသာ။ **ဂိမှဟဥတု** နာမ ဖဂ္ဂုနဿ ကာဠပက္ခပါဋိပဒတော ပဋ္ဌာယ အာသာဠှိပုဏ္ဏမပရိယောသာနာ စတ္တာရော မာသာ။ **ဝဿာနဥတု** နာမ အာသာဠှဿ ကာဠပက္ခပါဋိပဒတော ပဋ္ဌာယ အပရကတ္တိကပုဏ္ဏမပရိယောသာနာ စတ္တာရော မာသာ။ **တတိယသတ္တမပက္ခေသု ဒွေ ဒွေ ကတွာ ဆ စာတုဒ္ဒသိကာ** တိ ဟေမန္တဿ ဥတုနော တတိယေ စ သတ္တမေ စ ပက္ခေ ဒွေ စာတုဒ္ဒသိကာ, မိဂသိရမာသဿ ကာဠပက္ခေ, မာဃမာသဿ ကာဠပက္ခေ စာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဂိမှဟဿ ဥတုနော တတိယေ စိတ္တမာသဿ ကာဠပက္ခေ သတ္တမေ ဇေဋ္ဌမာသဿ ကာဠပက္ခေ စ, ဝဿာနဿ ဥတုနော တတိယေ သာဝဏဿ ကာဠပက္ခေ စ သတ္တမေ အဿယုဇမာသဿ ကာဠပက္ခေ စာတိ အတ္ထော။ **သေသာ ပန္နရသိကာ** တိ သေသာ အဋ္ဌာရသ ပန္နရသိကာ။

ဟောတိ စေတ္ထ –

"ကတ္တိကဿ စ ကာဠမှဟာ။

ယာဝ ဖဂ္ဂုနပုဏ္ဏမာ။
ဟေမန္တကာလောတိ ဝိညေယျော။
အဋ္ဌ ဟောန္တိ ဥပောသထာ။

''ဖဂ္ဂုနဿ စ ကာဠပက္ခမှာ။
ယာဝ အာသာဠှိပုဏ္ဏမာ။
ဂိမှကာလောတိ ဝိညေယျော။
အဋ္ဌ ဟောန္တိ ဥပောသထာ။

''အာသာဠှဿ စ ကာဠပက္ခမှာ။
ယာဝ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ။
ဝဿကာလောတိ ဝိညေယျော။
အဋ္ဌ ဟောန္တိ ဥပောသထာ။

''ဥတူနံ ပန တိဏ္ဏန္နံ၊ ပက္ခေ တတိယသတ္တမေ။
စာတုဒ္ဒသောတိ ဟာတိမောက္ခံ၊ ဥဒ္ဒိသန္တိ နယညုနော''တိ။ (ကင်္ခါ. အဘိ. ဋီ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ)။

ဧဝံ ကေသံဝဏ္ဏရေ စတုဝီသတိ ဥပောသထာ တိ ဧဝံ ဣမိနာ ဝုတ္တနယေန ဟေမန္တာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ ဧကေကသ္မိံ ဥတုမှိ ပစ္စေကံ အဋ္ဌအဋ္ဌဥပောသထတ္တာ ဥတုတ္တယသမောဓာနဘူတေ ဧကသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ စတုဝီသတိ ဥပောသထာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ဣဒံ တာဝ ပကတိစာရိတ္တန္တိ** ဣဒံ ဧကသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ ဆစာတုဒ္ဒသိကအဋ္ဌာရသ ပန္နရသိကဥပောသထကရဏံ တာဝ ပဌမံ ပကတိယာ သဘာဝေန စာရိတ္တံ ကာတဗ္ဗံ ကမ္မံ ဟောတိ, န ဗဟုတရာတသိကာဒိနာ ကာရဏေန ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

တထာရူပပစ္စယေ သတိ အညသ္မိမ္ပိ စာတုဒ္ဒသေ ဥပောသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ ''သကိံ ပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသေ တ ပန္နရသေ တ ဟာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၃၆) ဝစနတော ''ယော ပန အာဂန္တုကေဟိ အာတသိကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗ''န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၁၇၈) စ တထာရူပပစ္စယေ သတိ အညသ္မိမ္ပိ စာတုဒ္ဒသေ ဥပောသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **သကိန္တိ** ဧကတရံ။ **အာတသိကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗ** န္တိ အာတသိကေဟိ ''အဇ္ဇုပောသထော စာတုဒ္ဒသော''တိ ပုဗ္ဗကိစ္စေ ကရိယမာနေ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ, န ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''အာတသိကေဟိ အာဂန္တုကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗ''န္တိ ဝစနံ, ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဒွေဝ တယော ဥပောသထေ စာတုဒ္ဒသိကေ ကာတုံ, ကထံ မယံ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပဌမတရံ ပတရေယျာမာ''တိ (မဟာဝ. ၂၄၀) ဝစနဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ စ ပဌမသုတ္တဿ ဧကေကဿ ဥတုနော တတိယသတ္တမပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသေ တ အဝသေသဿ ပန္နရသေ တ သကိံ ဟာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗန္တိ၊ ပကတိစာရိတ္တဝသေနပိ အတ္ထသမ္ဘဝတော ''အာဂန္တုကေဟီ''တိအာဒီနိ သုတ္တာနိ ဒဿိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တထာရူပပစ္စယေ သတီ** တိ အညသ္မိမ္ပိ စာတုဒ္ဒသေ ဥပောသထံ ကာတုံ အနုရူပေ အာတသိကာ ဗဟုတရာ ဟောန္တီတိ ဧဝမာဒိကေ ပစ္စယေ သတိ။ **အညသ္မိမ္ပိ စာတုဒ္ဒသေ** တိ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ တတိယသတ္တမပက္ခစာတုဒ္ဒသတော အညသ္မိံ စာတုဒ္ဒသေ။

တတ္ရာယံ ဟဋ္ဌိ (မဟာဝ. ၁၇၈) –

''ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, အာတသိကာနံ ဘိက္ခူနံ စာတုဒ္ဒသော ဟောတိ, အာဂန္တုကာနံ ပန္နရသော။ သစေ အာတသိကာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, အာဂန္တုကေဟိ အာတသိကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။ သစေ သမသမာ ဟောန္တိ, အာဂန္တုကေဟိ အာတသိကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။ သစေ အာဂန္တုကာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, အာတသိကေဟိ အာဂန္တုကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။

''ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, အာတသိကာနံ ဘိက္ခူနံ ပန္နရသော ဟောတိ, အာဂန္တုကာနံ စာတုဒ္ဒသော။ သစေ အာတသိကာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, အာဂန္တုကေဟိ အာတသိကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။ သစေ သမသမာ ဟောန္တိ,

အာဂန္တုကေဟိ အာဝါသိကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။ သစေ အာဂန္တုကာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, အာဝါသိကေဟိ အာဂန္တုကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။

"ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, အာဝါသိကာနံ ဘိက္ခူနံ ပန္နရသော ဟောတိ, အာဂန္တုကာနံ ပန္နရသော။ သစေ အာဝါသိကာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, အာဝါသိကေဟိ အာဂန္တုကာနံ နာကာမာ ဒါတဗ္ဗာ သာမဂ္ဂီ, အာဂန္တုကေဟိ နိဿီမံ ဂန္တွာ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။ သစေ သမသမာ ဟောန္တိ, အာဝါသိကေဟိ အာဂန္တုကာနံ နာကာမာ ဒါတဗ္ဗာ သာမဂ္ဂီ, အာဂန္တုကေဟိ နိဿီမံ ဂန္တွာ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။ သစေ အာဂန္တုကာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, အာဝါသိကေဟိ အာဂန္တုကာနံ သာမဂ္ဂီ ဝါ ဒါတဗ္ဗာ, နိဿီမံ ဝါ ဂန္တဗ္ဗံ။

"ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, အာဝါသိကာနံ ဘိက္ခူနံ ပန္နရသော ဟောတိ, အာဂန္တုကာနံ ပာဋိပဒေါ။ သစေ အာဝါသိကာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, အာဂန္တုကေဟိ အာဝါသိကာနံ သာမဂ္ဂီ ဝါ ဒါတဗ္ဗာ, နိဿီမံ ဝါ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ သမသမာ ဟောန္တိ, အာဂန္တုကေဟိ အာဝါသိကာနံ သာမဂ္ဂီ ဝါ ဒါတဗ္ဗာ, နိဿီမံ ဝါ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ အာဂန္တုကာ ဗဟုတရာ ဟောန္တိ, အာဂန္တုကေဟိ အာဝါသိကာနံ နာကာမာ ဒါတဗ္ဗာ သာမဂ္ဂီ, အာဝါသိကေဟိ နိဿီမံ ဂန္တွာ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော"တိ။

တတ္ထာယံ အဋ္ဌကထာ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၇၈) –

အာဝါသိကာနံ ဘိက္ခူနံ စာတုဒ္ဒသော ဟောတိ, အာဂန္တုကာနံ ပန္နရသော တိ ဧတ္ထ ယေသံ ပန္နရသော, တေ တိရောရဋ္ဌတော ဝါ အာဂတာ, အတီတံ ဝါ ဥပေါသထံ စာတုဒ္ဒသိကံ အကံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အာဝါသိကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗ**န္တိ အာဝါသိကေဟိ "အဇ္ဇုပေါသထော စာတုဒ္ဒသော"တိ ပုဗ္ဗကိစ္စေ ကရိယမာနေ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ, န ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ။ **နာကာမာ ဒါတဗ္ဗာ** တိ န အနိစ္ဆာယ ဒါတဗ္ဗာတိ။

"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိမှဟိ အယံ ပါဠိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော ဟဋ္ဌိ (မဟာဝ. ၂၄၀) – ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, သမ္ဗဟုလာ သန္ဒိဋ္ဌာ သမ္ဘတ္တာ ဘိက္ခူ အညတရသ္မိံ အာဝါသေ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တိ, တေသံ သာမန္တာ အညေ ဘိက္ခူ ဘဏ္ဍနကာရကာ ကလဟကာရကာ ဝိဝါဒကာရကာ ဘဿကာရကာ သင်္ဃေ အဓိကရဏကာရကာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တိ "မယံ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဝဿံဝုတ္ထာနံ ပဝါရဏာယ ပဝါရဏံ ဌပေဿာမာ"တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဒွေ တယော ဥပေါသထေ စာတုဒ္ဒသိကေ ကာတုံ, ကထံ မယံ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပဌမတရံ ပဝါရေယျာမာတိ။

တတ္ထာယံ အဋ္ဌကထာ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၀) – **ဒွေ တယော ဥပေါသထေ စာတုဒ္ဒသိကေ ကာတု** န္တိ ဧတ္ထ စတုတ္ထပဉ္စမာ ဒွေ, တတိယော ပန ပကတိယာပိ စာတုဒ္ဒသိကောယေဝါတိ, တသ္မာ တတိယစတုတ္ထာ ဝါ တတိယ စတုတ္ထပဉ္စမာ ဝါ ဒွေ တယော စာတုဒ္ဒသိကာ ကာတဗ္ဗာ။ အထ စတုတ္ထေ ကတေ သုဏန္တိ, ပဉ္စမော စာတုဒ္ဒသိကော ကာတဗ္ဗော, ဧဝမ္ပိ ဒွေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ ကရောန္တာ ဘဏ္ဍနကာရကာနံ တေရသေ ဝါ စာတုဒ္ဒသေ ဝါ ဣမေ ပန္နရသီပဝါရဏံ ပဝါရေဿန္တီတိ။

တတ္ထ အယံ သာရတ္ထဒီပနီပါဌော (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၄၀) – **စတုတ္ထေ ကတေ သုဏန္တီ** တိ စတုတ္ထေ ပန္နရသိကုပေါသထေ ကတေ အမှာကံ ပဝါရဏံ ဌပေဿန္တီတိ သုဏန္တိ။ **ဧဝမ္ပိ ဒွေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောန္တီ**တိ တတိယေန သဒ္ဓိံ ဒွေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောန္တီတိ။

တတ္ထာယံ ဝိမတိဝိနောဒနီပါဌော (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၄၀) – **ဒွေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောန္တီ** တိ တတိယပက္ခေ စာတုဒ္ဒသိယာ သဒ္ဓိံ ဒွေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောန္တိ။ **ဘဏ္ဍနကာရကာနံ တေရသေ ဝါ စာတုဒ္ဒသေ ဝါ ဣမေ ပန္နရသီပဝါရဏံ ပဝါရေဿန္တီ**တိ ဣမိနာ ယထာသကံ ဥပေါသထကရဏဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူနံ စာတုဒ္ဒသီပန္နရသီ ဝေဟာရော, န စန္ဒဂတိသိဒ္ဓိယာ တိထိယာ ဝသေနာတိ ဒဿေတိ။ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇူနံ အနုဝတ္တိတု"န္တိ (မဟာဝ. ၁၈၆) ဝစနတော ပနေတ္ထ လောကိယာနံ တိထိံ အနုဝတ္တန္တေဟိပိ အတ္တနော ဥပေါသထက္ကမေန စာတုဒ္ဒသိံ ပန္နရသိံ ဝါ ပန္နရသိံ စာတုဒ္ဒသိံ ဝါ ကရောန္တေဟေဝ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ, န ပန သောဠသမဒိဝသံ ဝါ တေရသမဒိဝသံ ဝါ ဥပေါသထဒိဝသံ ကရောန္တေဟိ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ (မဟာဝ. ၂၄၀) "ဒွေ တယော ဥပေါသထေ

စာတုဒ္ဒသိကေ ကာတု''န္တိ ဝုတ္တံ။ အညထာ ''ဒ္ဒတဒသိယံ, တေရသိယံ တ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော''တိ ဝတ္တဗ္ဗ တော။ ''သကိံ ပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသေ တ ပန္နရသေ တ''တိအာဒိဝစနမ္ပိ (မဟာဝ. ၁၃၆) ဥပဝုတ္တက္ကမေနေဝ ဝုတ္တံ, န တိထိက္ကမေနာတိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ။

န ကေဝလံ ဥပေါသထဒိဝသာယေဝ တယော ဟောန္တိ, အထ ခေါ ပတရဏာဒိဝသာပီတိ အာဟ **''ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာနံ ပနာ''**တိအာဒိ။ **မာဏ္ဏ**တိ စန္ဒော ဝုစ္စတိ တဿ ဂတိယာ ဒိဝသဿ မိနိတဗ္ဗတော, သော ဧတ္ထ သဗ္ဗကလာပဟ ရိပူရိယာ ပုဏ္ဏောတိ **ပုဏ္ဏမာ** ။ ပုဗ္ဗကတ္တိကာယ ပုဏ္ဏမာ **ပုဗ္ဗကတ္တိကပုဏ္ဏမာ,** အဿယုဇပုဏ္ဏမာ။ သာ ဟိ ပစ္ဆိမကတ္တိကံ နိဝတ္တေတုံ ဧဝံ ဝုတ္တာ။ **တေသံယေဝ**တိ ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာနံယေဝ။ **ဘဏ္ဍနကာရကေဟီ** တိ ကလ ဟကာရကေဟိ။ **ပစ္စုက္ကမုန္တိ** တိ ဥက္ကမုန္တိ, ဘဏ္ဍနကာရကေ အနုတဒဝသေန အဿယုဇပုဏ္ဏမာဒိ ပရိစ္စဇ န္တာ ပတရဏံ ကာဠပက္ခံ ဇုဏှပက္ခန္တိ ဥဒ္ဓံ ကမုန္တီတိ အတ္ထော, ''သုဏန္တု မေ, အာယသ္မန္တော အာတသိ ကာ, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, ဣဒာနိ ဥပေါသထံ ကရေယျာမ, ပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာမ, အာဂမေ ကာဠေ ပတရေယျာမာ''တိ, ''သုဏန္တု မေ, အာယသ္မန္တော အာတသိကာ, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, ဣဒာ နိ ဥပေါသထံ ကရေယျာမ, ပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာမ, အာဂမေ ဇုဏှေ ပတရေယျာမာ''တိ (မဟာဝ. ၂၄၀) စ ဧဝံ ဥတ္တိယာ ပတရဏံ ဥဒ္ဓံ ကမုန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အထာတိ အနန္တရတ္ထေ နိပါတော။ စတုဒ္ဒသန္နံ ပူရဏော **စာတုဒ္ဒသော,** ဒိဝသော။ ယံ သန္ဓာယ ''အာဂမေ ကာဠေ ပတရေယျာမာ''တိ ဥတ္တိံ ဌပယိံသု။ **ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ တ** တိ ကောမုဒိစာတုမာသိနိပုဏ္ဏမဒိဝသော တ။ ယံ သန္ဓာယ ''အာဂမေ ဇုဏှေ ပတရေယျာမာ''တိ ဥတ္တိံ ဌပယိံသု။ တသ္မိံ ပန အာဂမေ ဇုဏှေ ကောမုဒိယာ စာတုမာသိ နိယာ အဝဿံ ပတရေတဗ္ဗံ။ န ဟိ တံ အတိက္ကမိတွာ ပတရေတုံ လဗ္ဘတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ''တေ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ ဘဏ္ဍနကာရကာ ကလဟကာရကာ ဝိတဒကာရကာ ဘဿကာရကာ သင်္ဃေ အဓိကရဏကာရကာ တမ္ပိ ဇုဏှံ အနုဝသေယျုံ။ တေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ သဗ္ဗေဟေဝ အာဂမေ ဇုဏှေ ကောမုဒိယာ စာတုမာသိနိယာ အကာမာ ပတရေတဗ္ဗ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၄၀)။ တေနေတဟ **''ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနဉ္စ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ဧဝ တ''** တိ။ ယဒိ ဟိ တံ အတိက္ကမိတွာ ပတရေယျ, ဒုက္ကဋာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျုံ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ''န စ, ဘိက္ခဝေ, အပတရ ဏာယ ပတရေတဗ္ဗံ အညတြ သင်္ဃသာမဂ္ဂိယာ''တိ (မဟာဝ. ၂၃၃)။ ဝိသုဒ္ဓိပတရဏာယောဂတော **ပတရဏာဒိဝသာ**။ **ပိ**-သဒ္ဒေန န ကေဝလံ ပတရဏာဒိဝသာဝ , အထ ခေါ တဒညေ ဥပေါသထဒိဝသာပိ ဟောန္တီတိ ဒဿေတိ။ **ဣဒမ္ပိ** တိ ပတရဏတ္တယမ္ပိ။ **တထာရူပပစ္စယေ** တိ ဗဟုတရာတသိကာဒိပစ္စယေ။ **ဒ္ဒဝိန္နံ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာန** န္တိ ပုဗ္ဗကတ္တိ ကပစ္ဆိမကတ္တိကသင်္ခာတာနံ ဒ္ဒဝိန္နံ အဿယုဇကောမုဒိပုဏ္ဏမာနံ။

ဣဒာနိ ယော သော သာမဂ္ဂိဥပေါသထဒိဝသော ဝုတ္တော, တဉ္စ တပ္ပသင်္ဂေန သာမဂ္ဂိပတရဏာဒိဝသဉ္စ ဒဿေ သေန္တော **''ယဒာ ပနာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဩသာရိတေ တသ္မိံ ဘိက္ခုသ္မိံ** န္တိ ဥက္ခိတ္တကေ ဘိက္ခုသ္မိံ ဩ သာရိတေ, တံ ဂဟေတွာ သီမံ ဂန္တွာ အာပတ္တိံ ဒေသာပေတွာ ကမ္မတစာယ ကမ္မပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝသေန ပဝေသိတေ တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တဿ ဝတ္ထုသ္မာ** တိ တဿ အဓိကရဏဿ။ တအ ဌပေတွာ စုဒ္ဒသပန္နရသေ အညော ယော ကောစိ ဒိဝသော ဥပေါသထဒိဝသော နာမ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကသ္မာတိ အာဟ **''တာဝဒေဝ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။ 'ပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ'န္တိ ဝစနတော''**တိ။ တတ္ထ **တာဝဒေဝ**တိ တံ ဒိဝသမေဝ။ **ဝစနတော**တိ ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၄၇၅) ဝုတ္တတ္တာ။ ယတ္ထ ပန ပတ္တစီဝရာဒီနံ အတ္ထာယ အပ္ပမတ္တကေန ကာရ ဏေန ဝိဝဒန္တာ ဥပေါသထံ တ ပတရဏံ တ ဌပေန္တိ, တတ္ထ တသ္မိံ အဓိကရဏေ ဝိနိစ္ဆိတေ ''သမဂ္ဂာ ဇာတမှာ''တိ အန္တရာ သာမဂ္ဂိဥပေါသထံ ကာတုံ န လဘန္တိ, ကရောန္တေဟိ အနုပေါသထေ ဥပေါသထော ကတော နာမ ဟောတိ။

ကတ္တိကမာသဗ္ဘန္တရေ တိ ဧတ္ထ **ကတ္တိကမာသော** နာမ ပုဗ္ဗကတ္တိကမာသဿ ကာဠပက္ခပာဋိပဒတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အပရကတ္တိကပုဏ္ဏမာ, တာဝ ဧကူနတိံသရတ္တိဒိတ, တဿ အဗ္ဘန္တရေ။ တတော ပုရေ တ ပန ပ စ္ဆာ တ ဝဋ္ဋတိ။ **အယမေဝ**တိ ယော ကောစိ ဒိဝသောယေဝ။ ဣဓာပိ ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ သာမဂ္ဂိယာ သဒိသာဝ သာမဂ္ဂီ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယေ ပန ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ အပ္ပမတ္တကေ ပတရဏံ ဌပေတွာ သမဂ္ဂါ ဟောန္တိ, တေဟိ ပတရဏာယ မေဝ ပတရဏာ ကာတဗ္ဗာ, တာဝဒေဝ န ကာတဗ္ဗာ, ကရောန္တေဟိ အပတရဏာယ ပတရဏာ ကတာ နာမ ဟောတိ, ''န

ကာတဗ္ဗာယေတ”တိ နိယမေန ယဒိ ကရောတိ, ဒုက္ကဋန္တိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ ဟိ ဥပေါသထကရဏေ ဒုက္ကဋံ။ ဝုတ္တဉှေတံ “န, ဘိက္ခဝေ, အနုပေါသထေ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော အညတြ သင်္ဃသာမဂ္ဂိယာ”တိ (မဟာဝ. ၁၈၃)။

၁၆၉. **သင်္ဃေ ဥပေါသထော** နာမ ဧကသီမာယံ သန္နိပတိတေန စတုဝဂ္ဂာဒိသင်္ဃေန ကတ္တဗ္ဗော ဥပေါသထော, သော စ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသောယေဝ။ **ဂဏေ ဥပေါသထော** နာမ ဧကသီမာယံ သန္နိပတိတေဟိ ဒွီဟိ, တီဟိ ဝာ ဘိက္ခူဟိ ကတ္တဗ္ဗော ဥပေါသထော, သော စ ပာရိသုဒ္ဓိဥပေါသထောယေဝ။ **ပုဂ္ဂလေ ဥပေါသထော** နာမ ဧကသီမာယံ နိသိန္နေန ဧကေန ဘိက္ခုနာ ကတ္တဗ္ဗော ဥပေါသထော, သော စ အဓိဋ္ဌာနုပေါသထောယေဝ။ တေနာဟ **“ကာရကဝသေန အပရေပိ တယော ဥပေါသထာ”**တိ။ ကတ္တဗ္ဗာကာရဝသေန ဝုတ္တေသု တီသု ဥပေါသထေသု **သုတ္တုဒ္ဒေသော** နာမ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသော။ သော ဒုဝိဓော ဩဝါဒပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသော စ အာဏာပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသော စ။ တတ္ထ ဩဝါဒေဝ ပာတိမောက္ခံ, တဿ ဥဒ္ဒေသော သရူပေန ကထနံ **ဩဝါဒပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသော**။ “ဣမသ္မိံ ဝီတိက္ကမေ အယံ နာမ အာပတ္တီ”တိ ဧဝံ အာပတ္တိဝသေန အာဏာပနံ ပညာပနံ **အာဏာ**။ သေသံ အနန္တရသဒိသမေဝ။

တတ္ထ ဩဝါဒပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသော နာမ –

“ခန္တီ ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ။
နိဗ္ဗာနံ ပရမံ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ။
န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော ပရူပဃာတီ။
န သမဏော ဟောတိ ပရံ ဝိဟေဌယန္တော။

“သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ၊ ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါ။
သစိတ္တပရိယောဒပနံ၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသနံ။

“အနူပဝါဒေါ အနူပဃာတော၊ ပါတိမောက္ခေ စ သံဝရော။
မတ္တညုတာ စ ဘတ္တသ္မိံ၊ ပန္တဉ္စ သယနာသနံ။
အဓိစိတ္တေ စ အာယောဂေါ၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသန”န္တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၉၀; ဓ. ပ. ၁၈၃-၁၈၅) –

ဣမာ တိဿော ဂါထာ။

တတ္ထ **ခန္တီ ပရမံ တပေါ** တိ အဓိဝါသနခန္တိ နာမ ပရမံ တပေါ။ **တိတိက္ခာ** တိ ခန္တိယာ ဧဝ ဝေဝစနံ, တိတိက္ခာသင်္ခါတာ အဓိဝါသနခန္တိ ဥတ္တမံ တပေါတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗာနံ ပရမံ ဝဒန္တိ** တိ သဗ္ဗာကာရေန ပန နိဗ္ဗာနံ ပရမန္တိ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ။ **န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော ပရူပဃာတီ** တိ ယော အဓိဝါသနခန္တိဝိရဟိတတ္တာ ပရံ ဥပဃာတေတိ ဗာဓေတိ ဝိဟိံသတိ, သော ပဗ္ဗဇိတော နာမ န ဟောတိ ။ စတုတ္ထပါဒေါ ပန တဿေဝ ဝေဝစနံ။ “န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော”တိ ဧတဿ ဟိ **န သမဏော ဟောတီ**တိ ဝေဝစနံ။ “ပရူပဃာတီ”တိ ဧတဿ **ပရံ ဝိဟေဌယန္တော** တိ ဝေဝစနံ။ အထ ဝါ **ပရူပဃာတီ** တိ သီလူပဃာတီ။ သီလဉှိ ဥတ္တမဋ္ဌေန ပရန္တိ ဝုစ္စတိ။ ယော စ သမဏော ပရံ ယံ ကဉ္စိ သတ္တံ ဝိဟေဌယန္တော ပရူပဃာတီ ဟောတိ အတ္တနော သီလဝိနာသကော, သော ပဗ္ဗဇိတော နာမ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ ယော အဓိဝါသနခန္တိယာ အဘာဝါ ပရူပဃာတီ ဟောတိ, ပရံ အန္တမသော ဍံသမကသမ္ပိ သဉ္စိစ္စ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ, **သော န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော**။ ကိံ ကာရဏာ? မလဿ အပဗ္ဗာဇိတတ္တာ။ “ပဗ္ဗာဇယမတ္တနော မလံ, တသ္မာ ‘ပဗ္ဗဇိတော’တိ ဝုစ္စတီ”တိ (ဓ. ပ. ၃၈၈) ဣဒဉှိ ပဗ္ဗဇိတလက္ခဏံ။ ယောပိ န ဟေဝ ခေါ ဥပဃာတေတိ န မာရေတိ, အပိစ ဒဏ္ဍာဒီဟိ ဝိဟေဌေတိ, သောပိ **ပရံ ဝိဟေဌယန္တော န သမဏော ဟောတိ** ။ ကိံကာရဏာ? ဝိဟေသာယ အသမိတတ္တာ။ “သမိတတ္တာ ဟိ ပါပါနံ, သမဏောတိ ပဝုစ္စတီ”တိ (ဓ. ပ. ၂၆၅) ဣဒဉှိ သမဏလက္ခဏံ။

ဒုတိယဂါထာယ **သဗ္ဗပါပဿာ** တိ သဗ္ဗာကုသလဿ။ **အကရဏန္တိ** အနုပ္ပါဒနံ။ **ကုသလဿာ** တိ စတုဘူမကကုသလဿ။ **ဥပသမ္ပဒါ** တိ ဥပသမ္ပာဒနံ ပဋိလာဘော။ **သစိတ္တပရိယောဒပန** န္တိ အတ္တနော စိတ္တဿ ဝေါဒါပနံ ပဘဿရဘာဝကရဏံ သဗ္ဗသော ပရိသောဓနံ, တံ ပန အရဟတ္တေန ဟောတိ, ဣတိ သီလသံဝရေန သဗ္ဗပါပံ ပဟာ

ယ လောကိယလောကုတ္တရာဟိ သမထဝိပဿနာဟိ ကုသလံ သမ္ပာဒေတ္ဝာ အရဟတ္တဖလေန စိတ္တံ ပရိယောဒပေတ ဗ္ဗန္တိ **ဧတံ ဗုဒ္ဓာန သာသနံ** ဩဝါဒေ အနုသိဋ္ဌီ။

တတိယဂါထာယ **အနူပဝါဒေါ**တိ ဝါစာယ ကဿစိ အနုပဝဒနံ။ **အနူပဃာတော**တိ ကာယေန ကဿစိ ဥပဃာတာ ကရဏံ။ **ပါတိမောက္ခေ** တိ ယံ တံ ပါတိမောက္ခံ ပအတိမောက္ခံ အတိပမောက္ခံ ဥတ္တမသီလံ။ ပါတိ ဝါ အဂတိဝိသေသေ ဟိ မောစေတိ ဒုဂ္ဂတိဘယေဟိ, ယော ဝါ နံ ပါတိ, တံ မောစေတီတိ ပါတိမောက္ခန္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ **ပါတိမောက္ခေ စ။ သံဝရော**တိ သတ္တန္နံ အာပတ္တိက္ခန္ဓာနံ အဝီတိက္ကမလက္ခဏော သံဝရော။ **မတ္တညုတာ**တိ ပဋိဂ္ဂဟဏ ပရိဘောဂဝသေန ပမာဏညုတာ။ **ပန္တဉ္စ သယနာသန** န္တိ ဇနသင်္ဃဋ္ဋနဝိရဟိတံ နိဇ္ဇနသမ္ဗာဓံ ဝိဝိတ္တံ သေနာသနဉ္စ။ ဧတ္ထ စ ဒွီဟိယေဝ ပစ္စယေဟိ စတုပစ္စယသန္တောသော ဒီပိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော ပစ္စယသန္တောသသာမညေန ဣတရဒွယဿပိ လက္ခဏဟာရနယေန ဇောတိတတ္တာ။ **အဓိစိတ္တေ စ အာယောဂေါ** တိ ဝိပဿနာပါဒကံ အဋ္ဌသမာ ပတ္တိစိတ္တံ အဓိစိတ္တံ, တတောပိ မဂ္ဂဖလစိတ္တမေဝ အဓိစိတ္တံ, တသ္မိံ ယထာဝုတ္တေ အဓိစိတ္တေ အာယောဂေါ စ အနုယောဂေါ စာတိ အတ္ထော။ **ဧတံ ဗုဒ္ဓာန သာသန**န္တိ ဧတံ ပရဿ အနုပဝဒနံ, အနုပဃာတနံ , ပါတိမောက္ခသံဝ ရော, ပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂေသု မတ္တညုတာ , အဋ္ဌသမာပတ္တိဝသိဘာဝတာယ ဝိဝိတ္တသေနာသနသေဝနဉ္စ ဗုဒ္ဓါနံ သာသ နံ ဩဝါဒေါ အနုသိဋ္ဌီတိ။ ဣမာ ပန တိဿော ဂါထာယော သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသဂါထာ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတ ဗ္ဗာ, တံ ဗုဒ္ဓါ ဧဝ ဥဒ္ဒိသန္တိ, န သာဝကာ။ ''သုဏာတု မေ ဘန္တေ သင်္ဃော''တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၃၄) နယေန ဝုတ္တံ **အာဏာပါတိမောက္ခံ** နာမ, တံ သာဝကာ ဧဝ ဥဒ္ဒိသန္တိ, န ဗုဒ္ဓါ။ ဣဒမေဝ စ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ ပါတိမောက္ခန္တိ အဓိ ပ္ပေတံ။

အနုပဂတော နာမ တတ္ထေဝ ဥပသမ္ပန္နော, အသတိယာ ပုရိမိကာယ **အနုပဂတော** ဝါ။ **စာတုမာသိနိယ**န္တိ စာတုမာ သိယံ။ သာ ဟိ စတုန္နံ မာသာနံ ပါရိပူရိဘူတာတိ စာတုမာသီ, သာ ဧဝ ''စာတုမာသိနီ''တိ ဝုစ္စတိ, တဿံ စာတုမာသိနိယံ, ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယန္တိ အတ္ထော။ **ကာယသာမဂ္ဂိံ** န္တိ ကာယေန သမဂ္ဂဘာဝံ, ဟတ္ထပါသူပဂမနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော – သစေ ပုရိမိကာယ ပဉ္စ ဘိက္ခူ ဝဿံ ဥပဂတာ ပစ္ဆိမိကာယပိ ပဉ္စ, ပုရိမေဟိ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပဝါရိတေ ပစ္ဆိမေဟိ တေသံ သန္တိကေ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော, န ဧကသ္မိံ ဥပေါသထဂ္ဂေ ဒွေ ဉတ္တိယော ဌပေတဗ္ဗာ။ သစေ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ စတ္တာရော တယော ဒွေ ဧကော ဝါ ဟောတိ, ဧသေဝ နယော။ အထ ပုရိမိကာယ စတ္တာရော, ပစ္ဆိမိကာယပိ စတ္တာရော တယော ဒွေ ဧကော ဝါ, ဧသေဝ နယော။ အထ ပုရိ မိကာယ တယော, ပစ္ဆိမိကာယ တယော ဒွေ ဧကော ဝါ, ဧသေဝ နယော။ ဣဒဥ္ဟေတ္ထ လက္ခဏံ – သစေ ပုရိမိကာယ ဥပဂတေဟိ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ ထောကတရာ စေဝ ဟောန္တိ သမသမာ စ, သင်္ဃပဝါရဏာယ စ ဂဏံ ပူရေန္တိ, သင် ဃပဝါရဏာဝသေန ဉတ္တိ ဌပေတဗ္ဗာ။ သစေ ပန ပစ္ဆိမိကာယ ဧကော ဟောတိ, တေန သဒ္ဓိံ တေ စတ္တာရော ဟောန္တ တိ, စတုန္နံ သင်္ဃဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပဝါရေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဂဏဉတ္တိယာ ပန သော ဂဏပူရကော ဟောတိ, တသ္မာ ဂဏ ဝသေန ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပုရိမေဟိ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ ဣတရေန တေသံ သန္တိကေ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။ သစေ ပုရိမိကာယ ဒွေ, ပစ္ဆိမိကာယ ဒွေ ဝါ ဧကော ဝါ, ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ ပုရိမိကာယပိ ဧကော, ပစ္ဆိ မိကာယပိ ဧကော, ဧကေန ဧကဿ သန္တိကေ ပဝါရေတဗ္ဗံ, ဧကေန ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။ သစေ ပုရိ မေဟိ ဝဿူပဂတေဟိ ပစ္ဆာ ဝဿူပဂတာ ဧကေနပိ အဓိကတရာ ဟောန္တိ, ပဌမံ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ ပစ္ဆာ ထောကတရေဟိ တေသံ သန္တိကေ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ ကတ္တိကစာတုမာသိနိပဝါရဏာယ ပန သစေ ပဌမဝဿူပဂတေဟိ မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရိတေဟိ ပစ္ဆာ ဥပဂတာ အဓိကတရာ ဝါ သမသမာ ဝါ ဟောန္တိ, ပဝါရဏာဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပ ဝါရေတဗ္ဗံ, တေဟိ ပဝါရိတေ ပစ္ဆာ ဣတရေဟိ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။ အထ မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရိ တာ ဗဟူ ဟောန္တိ, ပစ္ဆာ ဝဿူပဂတာ ထောကာ ဝါ ဧကော ဝါ, ပါတိမောက္ခေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေ ပစ္ဆာ တေသံ သန္တိကေ တေန ပဝါရေတဗ္ဗန္တိ။

ဌပေတ္ဝာ ပန ပဝါရဏာဒိဝသံ အညသ္မိံ ကာလေ တိ အညသ္မိံ ဥပေါသထဒိဝသေ။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌမတ္တေ ပါတိမောက္ခေ** တိ ''ပရိယောသိတမတ္တေ ဥဒ္ဒိဿမာနေ''တိ အပရိယောသိတေ အာဂတေ သတိ အဝသေသဿ ပါတိမောက္ခဿ သောတဗ္ဗတ္တာ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အဝုဋ္ဌိတာယ** တိအာဒီနိပိ ပါတိမောက္ခဿ နိဋ္ဌိတကာလ

မေဝ ပရိသာယ ဝိသေသေတွာ ဝဒတိ။ **သမသမာ**တိ ပုရိမေဟိ သမပရိမာဏာ။ **ထောကတရာ**တိ ပုရိမေဟိ ထောကတရပရိမာဏာ။ တေန ဗဟုတရေသု အာဂတေသု ပုန ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ, န ပါရိသုဒ္ဓိဥပောသထော ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။

ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာတိ ဧကသ္မိံ အံသေ သာဓုကံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာတိ အတ္ထော။ သုတ္တနိပါတဋ္ဌကထာယံ (သု. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၄၅) ပန "**ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ**တိ ဧတ္ထ ပန ပုန သဏ္ဌာပနေန ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဧကံသ**န္တိ စ ဝါမံသံ ပါရုပိတွာ ဌိတဿေတံ အဓိဝစနံ။ ယတော ယထာ ဝါမံသံ ပါရုပိတွာ ဌိတံ ဟောတိ, တထာ စီဝရံ ကတွာတိ ဧဝမဿ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တံ။ **အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ**တိ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ ဥက္ခိပိတွာ။ သစေ ပန တတ္ထ ပါရိဝါသိကောပိ အတ္ထိ, သင်္ဃနဝကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ တတ္ထေဝ နိသိန္နေန အတ္တနော ပါဠိယာ ပါရိသုဒ္ဓိဥပောသထော ကာတဗ္ဗော။ ပါတိမောက္ခေ ပန ဥဒ္ဒိသိယမာနေ ပါဠိယာ အနိသီဒိတွာ ပါဠိံ ဝိဟာယ ဟတ္ထပါသံ အမုဉ္စန္တေန နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ပဝါရဏာယပိ ဧသေဝ နယော။

သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗကရဏီယန္တိ သမ္မဇ္ဇနာဒိနဝဝိဓံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ။ ဣမိနာ ဗဟူနံ ဝါသဋ္ဌာနေယေဝ ဥပောသထဒိဝသေ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ န ဟောတိ, အထ ခော ဧကဿ ဝါသဋ္ဌာနေပိ ကာတဗ္ဗမေဝါတိ ဒဿေတိ။ ယထာ စ သဗ္ဗော သင်္ဃော သဘာဂါပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ သင်္ဃော။ပေ.။ ပဋိကရိဿတီ"တိ (မဟာဝ. ၁၇၁) ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ဥပောသထံ ကာတုံ လဘတိ, ဧဝမေတ္ထာပိ တီဟိ "သုဏန္တု မေ, အာယသ္မန္တာ, ဣမေ ဘိက္ခူ သဘာဂံ အာပတ္တိံ အာပန္နာ, ယဒာ အညံ ဘိက္ခုံ သုဒ္ဓံ အနာပတ္တိကံ ပဿိဿန္တိ, တဒါ တဿ သန္တိကေ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿန္တီ"တိ ဂဏဉတ္တိံ ဌပေတွာ, ဒွီဟိပိ "အညံ သုဒ္ဓံ ပဿိတွာ ပဋိကရိဿာမာ"တိ ဝတွာ ဥပောသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကေနပိ "ပရိသုဒ္ဓံ လဘိတွာ ပဋိကရိဿာမီ"တိ အာဘောဂံ ကတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

တဒဟူတိ တသ္မိံ အဟု, တသ္မိံ ဒိဝသေတိ အတ္ထော။ **နာနာသံဝါသကေဟီ**တိ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကေဟိ။ **အနာဝါသော** နာမ နဝကမ္မသာလာဒိကော ယော ကောစိ ပဒေသော ။ **အညတြ သင်္ဃေနာ**တိ သင်္ဃပ္ပဟောနကေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဝိနာ။ **အညတြ အန္တရာယာ**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ ဒသဝိဓမန္တရာယံ ဝိနာ။ သဗ္ဗန္တိမေန ပန ပရိစ္ဆေဒေန အတ္တစတုတ္ထေ ဝါ အန္တရာယေ ဝါ သတိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ စ အာဝါသာဒယော န ဂန္တဗ္ဗာ, ဧဝံ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဥပောသထံ ကရောန္တိ, ဥပောသထာဓိဋ္ဌာနတ္ထံ သီမာပိ နဒီပိ န ဂန္တဗ္ဗာ။ သစေ ပနေတ္ထ ကောစိ ဘိက္ခု ဟောတိ, တဿ သန္တိကံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ဝိဿဋ္ဌဥပောသထာပိ အာဝါသာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဂတော အဓိဋ္ဌာတုမ္ပိ လဘတိ။ အာရညကေနပိ ဘိက္ခုနာ ဥပောသထဒိဝသေ ဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ အတ္တနော ဝိဟာရမေဝ အာဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ အညံ ဝိဟာရံ ဩက္ကမတိ, တတ္ထ ဥပောသထံ ကတွာဝ အာဂန္တဗ္ဗံ, အကတွာ အာဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, ယံ ဇညာ "အဇ္ဇေဝ တတ္ထ ဂန္တုံ သက္ကောမီ"တိ ဧဝရူပေ ပန အာဝါသော ဂန္တဗ္ဗော။ တတ္ထ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဥပောသထံ ကရောန္တေနပိ ဟိ ဣမိနာ နေဝ ဥပောသထန္တရာယော ကတော ဘဝိဿတီတိ။

၁၇၀. ဗဟိ ဥပောသထံ ကတွာ အာဂတေနာတိ နဒိယာ ဝါ သီမာယ ဝါ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပောသထံ ကတွာ အာဂတေန ဆန္ဒော ဒါတဗ္ဗော, "ကတော မယာ ဥပောသထော"တိ အစ္ဆိတုံ န လဘတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကိစ္စပသုတော ဝါ**တိ ဂိလာနုပဋ္ဌာနာဒိကိစ္စပသုတော ဝါ။ **သင်္ဃော နပ္ပဟောတီ**တိ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ အန္တရာ ဟတ္ထပါသံ အဝိဇဟိတွာ ပဋိပါဋိယာ ဌာတုံ နပ္ပဟောတိ။

"အဓမ္မေန ဝဂ္ဂ"န္တိ ဧတ္ထ ဧကသီမာယ စတူသု ဘိက္ခူသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော အနုညာတော, တီသု ဒွီသု စ ပါရိသုဒ္ဓိဥပောသထော, ဣဓ ပန တထာ အကတွာ "အဓမ္မေနာ"တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ သင်္ဃေ ဧဝ အာဂစ္ဆတိ, န ဂဏေ န ပုဂ္ဂလေ, တသ္မာ "ဝဂ္ဂ"န္တိ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန ဒွေဝ သင်္ဃာ ဧကသီမာယံ အညမညံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ ဧကသ္မိံ ခဏေ ဝိသုံ သင်္ဃကမ္မံ ကရောန္တိ, ဧတ္ထ ကထန္တိ? ကေစိ ပန "တံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ ဝဂ္ဂကမ္မတ္တာ။ ဝဂ္ဂကမ္မံ ကရောန္တာနညှိ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ အညတ္ထ န ဂစ္ဆတိ တထာ ဝစနာဘာဝတော, ဝိသုံ ဝိသုံ ကမ္မကရဏတ္ထမေဝ သီမာယ အနုညာတတ္တာ စာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိဟာရသီမာယ ပန သင်္ဃေ ဝိဇ္ဇမာနေပိ ကေနစိ ပစ္စယေန ခဏ္ဍသီမာယ တီသု, ဒွီသု ဝါ ပါရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ကရောန္တေသု ကမ္မံ ဓမ္မေန သမဂ္ဂမေဝ ဘိန္နသီမဋ္ဌတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တဒဟုပေါသထေ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒေန္တေန ဆန္ဒမ္ပိ ဒါတုံ, သန္တိ သင္ဃဿ ကရဏီယ”န္တိ (မဟာဝ. ၁၆၅) ဝုတ္တတ္တာ ဘဂဝတော အာဏံ ကရောန္တေန **“ဆန္ဒံ ဒမ္မိ”** တိ ဝုတ္တံ။ “ဆန္ဒဟာရကော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဒိန္နေ ဆန္ဒေ တတ္ထေဝ ပက္ကမတိ, အညဿ ဒါတဗ္ဗော ဆန္ဒော”တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၁၆၅) ပုန အတ္တနော ဆန္ဒဒါနပရိဿမဝိနောဒနတ္ထံ **“ဆန္ဒံ မေ ဟရ”** တိ ဝုတ္တံ။ “ဆန္ဒဟာရကော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဒိန္နေ ဆန္ဒေ သင္ဃပ္ပတ္တော သဉ္စိစ္စ နာရောစေတိ, အာဟဋော ဟောတိ ဆန္ဒော, ဆန္ဒဟာရကဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋတော တံ မောစေတုံ **“ဆန္ဒံ မေ အာရောစေဟီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ဥဘယေန ဝါ ဝိညာပေတဗ္ဗော**တိ မနသာဝ အစိန္တေတွာ ကာယပ္ပယောဂံ ကရောန္တေန ယေန ကေနစိ အင္ဂပစ္စင္ဂေန ဝါ, ဝါစံ ပန နိစ္ဆာရေတုံ သက္ကောန္တေန တထေဝ ဝါစာယ ဝါ, ဥဘယထာပိ သက္ကောန္တေန ကာယဝါစာဟိ ဝါ ဝိညာပေတဗ္ဗော, ဇာနာပေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **“အယမတ္ထော”** တိဝစနတော ပန ယာယ ကာယစိပိ ဘာသာယ ဝိညာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပါရိသုဒ္ဓိဒါနေပိ ဆန္ဒဒါနေ ဝုတ္တသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော, တံ ပန ဒေန္တေန ပဌမံ သန္တီ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ။ န ဟိ သာပတ္တိကော သမာနော “ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒမ္မိ, ပါရိသုဒ္ဓိံ မေ ဟရ, ပါရိသုဒ္ဓိံ မေ အာရောစေဟီ”တိ ဝတ္တုမရဟတိ။ “သန္တိ သင္ဃဿ ကရဏီယာနီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝစနဝိပလ္လာသေန **“သန္တိ သင္ဃဿ ကရဏီယ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **တေသဉ္စ အတ္တနော စ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိံ ဒေတီ** တိ ဧတ္ထ ဆန္ဒော စ ပါရိသုဒ္ဓိ စ **ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ,** တံ ဒေတီတိ သရူပေကသေသေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဣတရာ**တိ အညေသံ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ။ **ဗိဠာလသင္ခလိကာ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓီ**တိ ဧတ္ထ **ဗိဠာလသင္ခလိကာ** နာမ ဗိဠာလဗန္ဓနံ။ တတ္ထ ဟိ သင္ခလိကာယ ပဌမဝလယံ ဒုတိယဝလယံယေဝ ပါပုဏာတိ, န တတိယံ, ဧဝမယမ္ပိ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ ဒါယကေန ယဿ ဒိန္နာ, တတော အညတ္ထ န ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ သာ ဗိဠာလသင္ခလိကာသဒိသတ္တာ “ဗိဠာလသင္ခလိကာ”တိ ဝုတ္တာ။ ဗိဠာလသင္ခလိကာဂ္ဂဟဏဉ္စေတ္ထ ယာသံ ကာသဉ္စိ သင္ခလိကာနံ ဥပလက္ခဏမတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၇၃. ပဝါရဏာဒါနေပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပန ဝိသေသော – တတ္ထ “ဆန္ဒံ မေ အာရောစေဟီ”တိ, ဣဓ ပန “မမတ္ထာယ ပဝါရေဟီ”တိ။ တတ္ထ ဆန္ဒဟာရကေ သင္ဃံ ပတ္တံ ဥပဂတမတ္တေယေဝ အာဂတာ ဟောတိ။ ဣဓ ပန ဧဝံ ဒိန္နာယ ပဝါရဏာယ ပဝါရဏာဟာရကေန သင္ဃံ ဥပသင္ကမိတွာ ဧဝံ ပဝါရေတဗ္ဗံ “တိဿော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု။ပေ.။ ပဋိကရိဿာမီ”တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ **“ဧဝမေတံ ဓာရယာမိ, သုတာ ခော ပနာယသ္မန္တေဟီ** တိ ဧတ္ထ ‘ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ’တိ ဝတွာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ခော အာယသ္မန္တော နိဒါနံ, သုတာ ခော ပနာယသ္မန္တေဟိ စတ္တာရော ပါရာဇိကာ ဓမ္မာ”တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ မာတိကာဋ္ဌကထာယဉ္ဟိ ဧဝမေဝ ဝုတ္တံ။ **သုတေနာ**တိ သုတပဒေန။

၁၇၄. နိဒါနုဒ္ဒေသေ အနိဋ္ဌိတေ ပါတိမောက္ခံ နိဋ္ဌိတံ နာမ န ဟောတီတိ အာဟ **“ဒုတိယာဒီသု ဥဒ္ဒေသေသူ”** တိ အာဒိ။

၁၇၅. တီဟိပိ ဝိဓီဟီတိ ဩသာရဏကထနသရဘညေဟိ။ ဧတ္ထ စ အတ္ထံ ဘဏိတုကာမတာယ ဝါ ဘဏာပေတုကာမတာယ ဝါ သုတ္တဿ ဩတာရဏံ **ဩသာရဏံ** နာမ။ တဿေဝ အတ္ထပ္ပကာသနာ **ကထနံ** နာမ။ ကေဝလံ ပါဌဿေဝ သရေန ဘဏနံ **သရဘညံ** နာမ။ **သဇ္ဈာယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ** တိ “သဇ္ဈာယံ ကရောမီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပါဒေတွာ။ **ဩသာရေတွာ ပန ကထေန္တေနာ** တိ သယမေဝ ပါဠိံ ဝတွာ ပစ္ဆာ အတ္ထံ ကထေန္တေန။ **နဝဝိဓ**န္တိ သင္ဃဂဏပုဂ္ဂလေသု တယော, သုတ္တုဒ္ဒေသပါရိသုဒ္ဓိအဓိဋ္ဌာနဝသေန တယော, စာတုဒ္ဒသီပန္နရသီသာမဂ္ဂီဝသေန တယောတိ နဝဝိဓံ။ **စတုဗ္ဗိဓ** န္တိ အဓမ္မေနဝဂ္ဂါဒိ စတုဗ္ဗိဓံ။ **ဒုဝိဓ**န္တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီနံ ပါတိမောက္ခဝသေန ဒုဝိဓံ ပါတိမောက္ခံ။ **နဝဝိဓ**န္တိ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စ, ဘိက္ခုနီနံ စတ္တာရောတိ နဝဝိဓံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ။ **ကတိမီ**တိ ကတိသဒ္ဒါပေက္ခံ ဣတ္ထိလိင္ဂံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဥတုဝဿေယေဝ တိ ဟေမန္တဂိမှေသုယေဝ။ **ဝိညာပေတီ**တိ ဧတ္ထ မနသာ စိန္တေတွာ ကာယဝိကာရကရဏမေဝ ဝိညာပနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပါဠိယံ **အညဿ ဒါတဗ္ဗာ ပါရိသုဒ္ဓီ** တိ ပါရိသုဒ္ဓိဒါယကေန ပုန အညဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကေ ဒါတဗ္ဗာ။ “ဘူတံ ဧဝ သာမဏေရဘာဝံ အာရောစေတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ဦနဝီသတိဝဿကာလေ ဥပသမ္ပန္နဿ, အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နသိက္ခာပစ္စက္ခာတကာဒီနံ ဝါ ယာဝ ဘိက္ခုပဋိညာ ဝတ္တတိ, တာဝ တေဟိ အာဟဋာပိ ဆန္ဒဟာ

ရိသုဒ္ဓိ အာဂစ္ဆတိ။ ယအာ ပန တေ အတ္တနော သာမဏေရာဒိဘာဝံ ပဋိဇာနန္တိ, တတော ပဋ္ဌာယ နာဂစ္ဆတီတိ ဒဿိတ န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယမ္ပိ (မဟာဝ. ၁၆၇) ဟိ “ဒိန္နာယ ဟရိသုဒ္ဓိယာ သင်္ဃပ္ပတ္တော ဝိဗ္ဘမတိ။ပေ.။ ပဏ္ဍကော ပဋိ ဇာနာတိ, တိရစ္ဆာနဂတော ပဋိဇာနာတိ, ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ပဋိဇာနာတိ, အာဟဋာ ဟောတိ ဟရိသုဒ္ဓီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကာဒီနံ ဘိက္ခုပဋိညာယ ဝတ္တမာနကာလေသု ပန ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိယာဝ အာဂမနံ သိဒ္ဓမေဝ။ တေနာဟ **“သေ န ယော သဗ္ဗတ္ထာ”**တိ။ ဥမ္မတ္တကခိတ္တစိတ္တဝေဒနာဋ္ဋာနံ ပန ပကတတ္တာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဥမ္မတ္တကာဒိဘာဝေ ပဋိ ညာတေပိ တေသံ သင်္ဃပ္ပတ္တမတ္တေနေဝ ဆန္ဒာဒိ အာဂစ္ဆတီတိ ဒဿေတိ။

ဘိက္ခုနံ ဟတ္ထပာသ န္တိ ဣမိနာ ဂဏပုဂ္ဂလေသု ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိယာ အနာဂမနံ ဒဿေတိ။ “သင်္ဃပ္ပတ္ တော”တိ ဟိ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၆၅) ဝုတ္တံ။ သင်္ဃသန္နိပါတတော ပဌမံ ကာတဗ္ဗံ **ပုဗ္ဗကရဏံ** သင်္ဃသန္နိပါတေ ကာ တဗ္ဗံ **ပုဗ္ဗကိစ္စ**န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ “နော စေ အဓိဋ္ဌဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဧတ္ထ အသဉ္စိစ္စ အသ္ သတိယာ အနာပတ္တိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဥပရိပိ, ယတ္ထ ပန အစိတ္တကာပတ္တိ အတ္ထိ, တတ္ထ ဝက္ခာမ။ **ပညတ္ တံ ဟောတီ**တိ ဣမိနာ န သာပတ္တိကေန ဥပောသထော ကာတဗ္ဗောတိ ဝိသုံ ပဋိက္ခေပဟာဘာဝေပိ ယထာဝုတ္တသုတ္တ သာမတ္ထိယတော ပညတ္တမေဝာတိ ဒဿေတိ။ ဣမိနာ ဧဝ နယေန “အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ တ ထာဂတော အပရိသုဒ္ဓာယ ပရိသာယ ဥပောသထံ ကရေယျ, ပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာ”တိအာဒိသုတ္တနယတောဝ (အ. နိ. ၈.၂၀; ဥဒါ. ၄၅; စူဠဝ. ၃၈၆) အလဇ္ဇီဟိ သဒ္ဓိံ ဥပောသထကရဏမ္ပိ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ အလဇ္ဇိနိဂ္ဂဟတ္ထတ္တာ သဗ္ဗသိက္ခာပဒနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဟရိသုဒ္ဓိအနုပညာပနေနာ** တိ ဣမိနာ သာပတ္တိကေန ဟရိသုဒ္ဓိပိ န အတဗ္ဗာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။

၁၇၆. ဥဘောပိ ဒုက္ကဋ္ဌ န္တိ ဧတ္ထ သဘာဂပတ္တိဘာဝံ အဇာနိတ္ွာ ကေဝလံ အာပတ္တိနာမေနေဝ ဒေသေန္တ ဿ ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ စ အစိတ္တကမေဝ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ ယထာ သင်္ဃော သဘာဂပတ္တိံ အာပန္ နောတိ ဉတ္တိံ ဌပေတွ္ာ ဥပောသထံ ကာတုံ လဘာတိ, ဧဝံ တယောပိ “သုဏန္တု မေ, အာယသ္မန္တာ, ဣမေ ဘိက္ခူ သ ဘာဂံ အာပတ္တိံ အာပန္နာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ ဂဏဉတ္တိံ ဌပေတွ္ာ ဒွီဟိ အညမညံ အာရောစေတွ္ာ ဥပောသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကေန ပန သာပတ္တိကေန ဒူရံ ဂန္တွာပိ ပဋိကာတုမေဝ ဝဋ္ဋတိ, အသမ္ပာပုဏန္တေန “ဘိ က္ခု လဘိတွ္ာ ပဋိကရိဿာမီ”တိ ဥပောသထော ကာတဗ္ဗော, ပဋိကရိတွ္ာ စ ပုန ဥပောသထော ကာတဗ္ဗော ။ **ကေနစိ ကရဏီယေန ဂန္တွ္ာ**တိ သီမာပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိဘူတံ ကမံ တ အရညံ တ ဂန္တွ္ာတိ အတ္ထော။ ဧတေနေဝ ဥပောသထ ဉတ္တိယာ ဌပနကာလေ သမဂ္ဂါ ဧဝ တေ ဉတ္တိံ ဌပေသုန္တိ သိဒ္ဓံ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၇၂) “ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ သုဥဒ္ ဒိဋ္ဌ”န္တိ သဗ္ဗပန္နရသကေသုပိ ဝုတ္တံ။

သစေ ပန ဝုဋ္ဌိတာယ ဟောတီ တိ ပတာရဏာအယကော ဘိက္ခု ဝုဋ္ဌိတာယ ဟောတိ။ **ဧဝဥဟိ တေန တဿတ္ထာယ ပတာရိတံ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ဧဝံ တေန အပ္ပတာရိတေပိ တဿ သင်္ဃပ္ပတ္တမတ္တေန သင်္ဃဿ ပတာရဏာကမ္မံ သမဂ္ဂကမ္မမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **တေန စ ဘိက္ခုနာ**တိ ပတာရဏာအယကေန ဘိက္ခုနာ။ **ဗဟူပိ သမာနဝဿိကာ ဧက တော ပတာရေတုံ လဘန္တီ**တိ ဧကသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ လဒ္ဓုပသမ္ပဒတာယ သမာနုပသမ္ပဒဝဿာ သဗ္ဗေ ဧကတော ပတ ရေတုံ လဘန္တီတိ အတ္ထော။

ဧတ္ထ ပန ပဏ္ဍိတေဟိ စိန္တေတဗ္ဗံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ ကာရဏံ အတ္ထိ, ကိံ ပန တန္တိ? ဣအနိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသ ကာလေ –

“သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပော စ, ဥဒကံ အာသနေန စ။
ဥပောသထဿ ဧတာနိ, ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။

“ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ, ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒေါ။
ဥပောသထဿ ဧတာနိ, ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ။

“ဥပောသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ။
သဘာဂပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တိ။

ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တိ။
ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတီ''တိ။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈) –

ဣမာ ကထာယော ဓမ္မဇ္ဈေသကေန ဟဥ္စယေဝ ဘဏ္ဏပေတ္ဗတ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကော အတ္ထံ ကထေတိ။ တတော ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စာနိ သမ္မာ နိဋ္ဌာပေတ္ဗတ ''ဒေသိတာပတ္တိကဿ သမဂ္ဂဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အနုမတိယာ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ အာရာဓနံ ကရောမာ''တိ ဣမံ တဏ္ဍံ ဟဌမေဝ အဇ္ဈေသကေန ဘဏ္ဏပေတ္ဗတ အတ္ထံ အဝတ္ဗတဝ ''သာဓူ''တိ ဝတ္ဗတ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသတိ။ ပတရဏ္ဏာယပိ ဧသေဝ နယော။ ''ပတရဏ္ဏာယ တောနီ''တိ စ ''ပတရဏ္ဏံ ကာတု''န္တိ စ ဣမာနိ ပအနိယေဝ ဝိသိဋ္ဌာနိ။

ကိံ ဣမာနိ ဓမ္မဇ္ဈေသကဿ ဝစနာနိ, ဥအဟု ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကဿာတိ? ကိဥ္စေတ္ထ – ယဒိ ဓမ္မဇ္ဈေ သကဿ ဝစနာနိ, ဧဝံ သတိ ကထာတ္တယံ ဝတ္ဗတ တာသံ အတ္ထမ္ပိ သော ဧဝ ကထေတ္ဗတ တောနိ ပုဗ္ဗကရဏာနိ စ ဧ တာနိ ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ စ သင်္ဃေန ကတာနိ, ဣဒဥ္စ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ သမာနီတံ, တသ္မာ ''ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဟတိမောက္ခ''န္တိ တေနေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ အထ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကဿ ဝစနာနိ, ဧဝဥ္စ သတိ ''သင်္ဃော, ဘ န္တေ, ထေရံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အဇ္ဈေသတိ, ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ထေရော ဟတိမောက္ခ''န္တိ ဓမ္မဇ္ဈေသကေန ယာဝတတိယံ အဇ္ဈေသာပေတ္ဗတ ''သမ္မဇ္ဇနီ။ပေ.။ ဝုစ္စတီ''တိ ကထံ ဝတ္ဗတ ဣတိ ''အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တာနိ တောနိ ပုဗ္ဗကရဏာနိ ကတာနီ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဗတ ဓမ္မဇ္ဈေသကေန ''အာမ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''ဆန္ဒပာရိသုဒ္ဓိ။ပေ.။ ဝုစ္စတီ''တိ ကထံ ဝတ္ဗတ ဣတိ ''အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တာနိ တောနိ ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ ကတာနီ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဗတ ''အာမ, ဘ န္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''ဥပေါသထော။ပေ.။ ဝုစ္စတီ''တိ ကထံ ဝတ္ဗတ ဣတိ ''အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တံ ဣဒံ ပတ္တက လ္လံ သမာနီတ''န္တိ ပုစ္ဆိတ္ဗတ ''အာမ ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စာနိ သမ္မာ နိဋ္ဌာပေတ္ဗတ ပတ္တကလ္လေ သမာနီတေ သမဂ္ဂဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အနုမတိယာ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ အာရာဓနံ မယံ ကရောမာ''တိ ဟ တိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, ဧဝံ သတိ အဇ္ဈေသကအဇ္ဈေသိတဗ္ဗာနံ ဝစနံ အသင်္ကရတော ဇာနိတဗ္ဗံ ဘဝေယျာတိ။

ဧတ္ထ စ ကထာတ္တယဿ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တဘာဝေ အဋ္ဌကထာယမေဝ အာဂတော။ ပဠိမတဏ္ဍံ ပန နေဝ ဟဠိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ, န ဋီကာဒီသု ဒိဿတိ။ ခုဒ္ဒသိက္ခာပကရဏေပိ –

''ပုဗ္ဗကိစ္စေ စ ကရဏေ။
ပတ္တကလ္လေ သမာနိတေ။
သုတ္တံ ဥဒ္ဒိသတိ သင်္ဃော။
ပဥ္စဓာ သော ဝိဘာဝိတော''တိ စ။

''ပုဗ္ဗကိစ္စေ စ ကရဏေ။
ပတ္တကလ္လေ သမာနိတေ။
ဥတ္တိံ ဝတ္ဗတန သင်္ဃေန။
ကတ္တဗ္ဗောဝံ ပတရဏ္ဏာ''တိ စ။ –

ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ တထာ။ မူလသိက္ခာပကရဏေယေဝ တထာ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အာစရိယာနံ အတ္တနောမတိ ဘဝေယျ။

တတ္ထ ''ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စာနိ သမ္မာ နိဋ္ဌာပေတ္ဗတ''တိ ဣမိနာ ပုရိမကထာဒ္ဗဝယဿ အတ္ထမေဝ ကထေတ္ဗတ တတိယကထာယ အတ္ထော န ကထိတော။ ''ဒေသိတာပတ္တိကဿာ''တိ ဣမိနာ စ အာပတ္တိယာ ဒေသိတဘာဝေ ယေဝ ကထိတော, န သဗ္ဗံ ပတ္တကလ္လံ။ အာပတ္တိယာ ဒေသိတဘာဝေ စ သဘာဂပတ္တိယာ ဒေသိတဘာဝေယေဝ ပတ္တကလ္လသ္မိံ အန္တောဂဓော, န ဣတရော။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ကင်္ခာဝိတရဏိယံ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) ''တောသု ဟိ သဘာဂပတ္တီသု အဝိဇ္ဇမာနာသု, ဝိသဘာဂပတ္တီသု ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ ပတ္တကလ္လံ ဟောတိယေဝ''တိ။ ''ပုဗ္ဗ ကရဏပုဗ္ဗကိစ္စာနိ သမ္မာ နိဋ္ဌာပေတ္ဗတ ဒေသိတာပတ္တိကဿ သမဂ္ဂဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အနုမတိယာ ဟတိမော က္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ အာရာဓနံ ကရောမာ''တိ ဧတ္တကေယေဝ ဝုတ္တေ အဝသေသာနိ တီဏိ ပတ္တကလ္လင်္ဂါနိ။ သေယျ

ထိဒံ – ဥပေါသထော, ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ, ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တီတိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈)။ တေသု အသန္တေသုပိ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗောတိ အာပဇ္ဇတိ, န ပန ကာတဗ္ဗော။ တေန ဝုတ္တံ “န, ဘိက္ခဝေ, အနုပေါသထေ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော, ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၁၈၃) စ, “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စတုန္နံ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၆၈) စ, “န, ဘိက္ခဝေ, သဂဟဋ္ဌာယ ပရိသာယ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ”န္တိအာဒိ (မဟာဝ. ၁၅၄) စ, တသ္မာ ဥပေါသထဒိဝသေသု သင်္ဃေ သန္နိပတိတေ သစေ ပုဗ္ဗေဝ သမ္မတော ဓမ္မဇ္ဈေသကော အတ္ထိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ, ဧကံ ဗျတ္တံ ပဋိဗလံ ဘိက္ခုံ သင်္ဃေန သမ္မန္နာပေတွာ တေန ဓမ္မဇ္ဈေသကေန ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဧဝမဿ ဝစနီယော – သင်္ဃော, ဘန္တေ, ထေရံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အဇ္ဈေသတိ, ဥဒ္ဒိသတု ထေရော ပါတိမောက္ခံ။ ဒုတိယမ္ပိ, ဘန္တေ, သင်္ဃော။ပေ.။ တတိယမ္ပိ, ဘန္တေ, သင်္ဃော။ပေ.။ ဥဒ္ဒိသတု ထေရော ပါတိမောက္ခန္တိ တိက္ခတ္တုံ ယာစာပေတွာ တတော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန –

“သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေါ စ၊ ဥဒကံ အာသနေန စ။
ဥပေါသထဿ ဧတာနိ၊ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတီတိ။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) –

အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တာနိ စတ္တာရိ ပုဗ္ဗကရဏာနိ, ကိံ တာနိ ကတာနီ”တိ ပုစ္ဆိတေ ဓမ္မဇ္ဈေသကေန “အာမ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ ပုန ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန –

“ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ၊ ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒော။
ဥပေါသထဿ ဧတာနိ၊ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတီတိ။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) –

အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တာနိ ပဉ္စ ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ, ကိံ တာနိ ကတာနီ”တိ ပုစ္ဆိတေ ဓမ္မဇ္ဈေသကေန “အာမ ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ ပုန ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန –

“ဥပေါသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ။
သဘာဂါပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တိ။
ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တိ။
ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတီတိ။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈; ကင်္ခါ အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) –

အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တာနိ စတ္တာရိ ပတ္တကလ္လင်္ဂါနိ, ကိံ တာနိ သမာနီတာနီ”တိ ပုစ္ဆိတေ ဓမ္မဇ္ဈေသကေန “အာမ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ ပုန ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကော “ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စာနိ သမ္မာ နိဋ္ဌာပေတွာ ပတ္တကလ္လေ သမာနီတေ သင်္ဃဿ အနုမတိယာ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ အာရာဓနံ ကရောမ”တိ ဝတွာ “သာဓု သာဓူ”တိ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သမ္ပဋိစ္ဆိတေ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော”တိအာဒိနာ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကော ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသတီတိ အယမမ္ဟာကံ ခန္တိ။

တတ္ထ စ “ဓမ္မဇ္ဈေသကေန။ပေ.။ ဧဝမဿ ဝစနီယော”တိ ဝုတ္တံ, သော ဓမ္မဇ္ဈေသကေန ဝစနီယဘာဝေါ ကထံ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ? “န, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃမဇ္ဈေ အနဇ္ဈိဋ္ဌေန ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ, ယော ဥဒ္ဒိသေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၁၅၄) ဝစနတောတိ။ “သင်္ဃေန သမ္မန္နာပေတွာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ကထန္တိ? “အဇ္ဈေသနာ စေတ္ထ သင်္ဃေန သမ္မတဓမ္မဇ္ဈေသကာယတ္တာ ဝါ သင်္ဃတ္ထေရာယတ္တာ ဝါ”တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ။ “သင်္ဃော, ဘန္တေ, ထေရံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အဇ္ဈေသတိ, ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ထေရော ပါတိမောက္ခ”န္တိ အယံ အဇ္ဈေသနာကာရော ကုတော လဗ္ဘတီတိ? ပါဠိတော။ ပါဠိယဉှိ (မဟာဝ. ၁၅၅) “တေ ထေရံ အဇ္ဈေသန္တိ, ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ထေရော ပါတိမောက္ခ”န္တိ အာဂတော။

သစေ ပန ဓမ္မဇ္ဈေသကော ဝုဍ္ဍတရော, ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကော နဝကော, “သင်္ဃော, အာဝုသော, အာယသ္မန္တံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အဇ္ဈေသတိ, ဥဒ္ဒိသတု အာယသ္မာ ပါတိမောက္ခ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တံ ကုတော လဗ္ဘတိ? ပါဠိတောယေဝ။ ပါဠိယဉှိ (မဟာဝ. ၁၅၅) “ဧတေနေဝ ဥပါယေန ယာဝ သင်္ဃနဝကံ အဇ္ဈေသန္တိ ဥဒ္ဒိသတု အာယသ္မာ

မာ ပါတိမောက္ခ”န္တိ အာဂတော။ တတော “ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန သမ္မန္နိ။ပေ။ ပုစ္ဆိတေ ဓမ္မဇ္ဈေသကေန ‘အာမ, ဘန္တေ’တိ ဝုတ္တေ”တိ ဣဒံ ကုတော လဗ္ဘတီတိ? ပါဠိတော အဋ္ဌကထာတော စ။ နိဒာနပါဠိယမ္ပိ ဟိ “ကိံ သင်္ဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စ”န္တိ အာဂတံ, အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) **“ကိံ သင်္ဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စ**န္တိ သင်္ဃော ဥပေါသထံ ကရေယျာတိ။ပေ။ ဧဝံ ဒွီဟိ နာမေဟိ နဝဝိဓံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ဒဿိတံ, ကိံ တံ ကတန္တိ ပုစ္ဆတီ”တိ အာဂတန္တိ။

နနု စေတံ အန္တောနိဒာနေယေဝ အာဂတံ, အထ ကသ္မာ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? သစ္စံ, တထာပိ တဒနုလောမတော ဇာနိတဗ္ဗတော ဝတ္တဗ္ဗံ။ အဋ္ဌကထာယဉှိ ဣမာ ကထာယော သမ္မဇ္ဇနာဒီနံ ပုဗ္ဗကရဏာဒိဘာဝဉာပကဘာဝေနေဝ ဝုတ္တာ, န ပါတိမောက္ခာရမ္ဘကာလေ ဘဏိတဗ္ဗဘာဝေန။ အထ စ ပန ဣမာနိ ဘဏန္တိ, ဧဝံ သန္တေ ကိမတ္ထံ ဘဏန္တီတိ စိန္တာယံ အန္တောနိဒာနေ “ကိံ သင်္ဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စ”န္တိ ဝုတ္တပုစ္ဆာနုလောမေန ပုဗ္ဗကရဏာဒီနံ နိဋ္ဌာဘာဝပုစ္ဆနတ္ထံ ဘဏန္တီတိ ဇာနိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှိ “ဧဝံ ဝုတ္တံ စတုဗ္ဗိဓံ ပုဗ္ဗကရဏံ ကတွာဝ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော”တိ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၁၇၇), တသ္မာ ပါဠိအဋ္ဌကထာနုလောမတော ဣမိနာ အနုက္ကမေန ကတေ သတိ ဓမ္မဇ္ဈေသကော ပညာယတိ, တဿ အဇ္ဈေသနာကာရော ပညာယတိ, ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကော ပညာယတိ, တဿ ပုဗ္ဗကရဏာဒီနံ နိဋ္ဌာဘာဝပုစ္ဆနံ ပညာယတိ, ဓမ္မဇ္ဈေသကဿ ဝိဿဇ္ဇနံ ပညာယတိ, တာနိ နိဋ္ဌာပေတွာ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကဿ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ ပဋိညာ ပညာယတိ, ဧဝံ ဣမေသံ ကထာတက္ကာနံ ဝစနေ ပယောဇနံ ပညာယတီတိ ကတွာ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝိနယညူဟိ စိရပဋိစ္ဆန္နော အယံ ကထာမဂ္ဂေါ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ။ ပတရဏာယပိ ဧသေဝ နယော။

ပါဠိယဋ္ဌကထာဒီနဉှိ ၊ အနုရူပံ ဣမံ နယံ။
ပုနပ္ပုနံ စိန္တယန္တု၊ ပဏ္ဍိတာ ဝိနယညုနော။

ပုနပ္ပုနံ စိန္တယိတွာ၊ ယုတ္တံ စေ ဓာရယန္တု တံ။
နော စေ ယုတ္တံ ဆဍ္ဍယန္တု၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကာတိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဥပေါသထပတရဏာဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ပဉ္စဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၆. ဝဿူပနာယိကဝိနိစ္ဆယကထာ

၁၇၉. ဧဝံ ဥပေါသထပဝါရဏာဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဝဿူပနာယိကဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **"ဝဿူပနာယိကာတိ ဧတ္ထ"**တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝသနံ **ဝဿံ**။ ကိံ တံ? ဝသနကိရိယာ ဘာဝတ္ထေ ဏျ-ပစ္စယဝသေန။ ဥပနယနံ **ဥပနယော**။ ကော သော? ဥပဂမနကိရိယာ, ဝဿဿ ဥပနယော **ဝဿူပနယော,** သော ဧတိဿာ ပညတ္တိယာ အတ္ထိ, တသ္မိံ ဝါ ဝိဇ္ဇတီတိ **ဝဿူပနာယိကာ**။ ကာ သာ? ဝဿူပနာယိကပညတ္တိ။ အထ ဝါ ဥပနယတိ တောယာတိ **ဥပနာယိကာ** မဇ္ဈေ ဒီဃဝသေန။ ဝဿဿ ဥပနာယိကာ **ဝဿူပနာယိကာ,** သာ ဧဝ ပုရေ ဘဝါ **ပုရိမာ** ဘာဝတ္ထေ ဣမ-ပစ္စယဝသေန, သာ ဧဝ **ပုရိမိကာ** သကတ္ထေ က-ပစ္စယဝသေန, တသ္မိံ ပရေ ဣတ္ထိလိင်္ဂေ အ-ကာရဿ ဣ-ကာရာဒေသော။ ပစ္ဆာ ဘဝါ **ပစ္ဆိမာ,** သာဝ **ပစ္ဆိမိကာ**။

အဿတိယာ ပန ဝဿံ န ဥပေတီတိ "ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမီ"တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ န ဥပေတိ။ "န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗံ, ယော ဥပဂစ္ဆေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၀၄) ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဝဿူပဂမနံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခေပေါ, န အာလယကရဏဝသေန ဥပဂမနံ သန္ဓာယာတိ ဝဒန္တိ။ ပါဠိယံ ပန အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဒုတိယပါရာဇိကသံဝဏ္ဏနာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၄) "ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တေန ဟိ နာလကပဋိပဒံ ပဋိပန္နေနပိ ပဉ္စန္နံ ဆဒနာနံ အညတရေန ဆန္နေယေဝ သဒွါရဗန္ဓေ သေနာသနေ ဥပဂန္တဗ္ဗံ, တသ္မာ ဝဿကာလေ သစေ သေနာသနံ လဘတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ လဘတိ, ဟတ္ထကမ္မံ ပရိယေသိတွာပိ ကာတဗ္ဗံ။ ဟတ္ထကမ္မံ အလဘန္တေန သာမမ္ပိ ကာတဗ္ဗံ, န တွေဝ အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ"န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၄) ဒဠှံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ အသေနာသနိကဿ နာဝါဒိံ ဝိနာ အညတ္ထ အာလယမတ္တေန ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အမှာကံ ခန္တိ။ နာဝါသတ္ထဝဇေသုယေဝ ဟိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, နာဝါယ ဝဿံ ဥပဂန္တု"န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၀၃) သတိ, အသတိ ဝါ သေနာသနေ ဝဿူပဂမနဿ ဝိသုံ အနုညာတတ္တာ "န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ"န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၄) အယံ ပဋိက္ခေပေါ။ **တတ္ထ န လဘတီ**တိ အသတိ သေနာသနေ အာလယဝသေနပိ နာဝါဒီသု ဥပဂမနံ ဝုတ္တံ။ စတူသု ဟိ သေနာသနေသု ဝိဟာရသေနာသနံ ဣဓာဓိပ္ပေတံ, န ဣတရတ္တယံ။

ဋင်္ကိတမဉ္စာဒိဘေဒာ ကုဋီတိ ဧတ္ထ **ဋင်္ကိတမဉ္စော** နာမ ဒီဃေ မဉ္စပါဒေ မဇ္ဈေ ဝိဇ္ဈိတွာ အဋနိယော ပဝေသေတွာ ကတော မဉ္စော, တဿ ဣဒံ ဥပရိ, ဣဒံ ဟေဋ္ဌာတိ နတ္ထိ။ ပရိဝတ္တေတွာ အတ္ထတောပိ တာဒိသောဝ ဟောတိ, တံ သုသာနေ ဒေဝဋ္ဌာနေ စ ဌပေန္တိ, စတုန္နံ ပါသာဏာနံ ဥပရိ ပါသာဏံ အတ္ထရိတွာ ကတံ ဂေဟမ္ပိ "ဋင်္ကိတမဉ္စော"တိ ဝုစ္စတိ။

"ဣမံ ဝဿံ ဥပေမီ"တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ သတ္တသု အဝိဟာရတ္တာ "ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ"တိ အဝတွာ "ဣမံ ဝဿံ ဥပေမီ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **သစေ ပန ဝဿံ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ကုဋိကာဒီနံ အဘာဝေန "ဣမံ ဝဿံ ဥပေမီ"တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, အာလယကရဏမတ္တေနေဝ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဝိပ္ပကိရတီ**တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဂစ္ဆတိ။ **တီသု ဌာနေသု နတ္ထိ ဝဿစ္ဆေဒေ အာပတ္တီ**တိ ဧတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တဿေဝ နတ္ထိ အာပတ္တိ, ဧတေဟိ ဝိယုဇ္ဇိတွာ ဂမနေ ပန အာပတ္တိယေဝ, ပဝါရေတုဉ္စ န လဘတိ။

ပဝိသနဒွါရံ ယောဇေတွာတိ သကဋဒွါရမေဝ ယောဇေတွာ။ **ပုရိမိကာယ။ပေ။ န ပက္ကမိတဗ္ဗာ**တိ ဣမိနာ အာသာဠှီပုဏ္ဏမာယ အနန္တရေ ပါဋိပဒဒိဝသေ ပုရိမဝဿံ ဥပဂန္တွာ ဝဿာနဥတုနော စတူသု မာသေသု သဗ္ဗပစ္ဆိမမာသံ ဌပေတွာ ပုရိမံ တေမာသံ ဝသိတဗ္ဗံ။ သာဝဏပုဏ္ဏမိယာ အနန္တရေ ပါဋိပဒဒိဝသေ ပစ္ဆိမဝဿံ ဥပဂန္တွာ သဗ္ဗပဌမမာသံ ဌပေတွာ ပစ္ဆိမံ တေမာသံ ဝသိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ အဝသိတွာ ပုရိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂတေန ဘိက္ခုနာ မဟာပဝါရဏာယ အန္တော အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတေန စာတုမာသိနိပဝါရဏာယ အန္တော အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ အန္တရာ စာရိကံ ပက္ကမေယျ, ဥပစာရသီမာတိက္ကမေယေဝ တဿ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ ဣမမတ္ထံ ပါဠိယာ သမတ္ထေတုံ **"န ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ဝစနတော"** တိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ သတိ ကရဏီယေ ပက္ကမန္တဿ သဗ္ဗထာပိ အာပတ္တိယေဝ သိယာတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **"ဝဿံ ဥပဂန္တွာ**

ပနာ”တိအာဒိ။ ဧဝံ သန္တေ တဒဟေဝ သတ္တာဟကရဏီယေန ပက္ကမန္တဿေဝ အနာပတ္တိ သိယာ, န ဒုတိယတီယံ ဝသိတွာ ပက္ကမန္တဿာတိ အာဟ **“ကော ပန တဒေ”**တိအာဒိ။

၁၈၀. ဣဒါနိ သတ္တာဟကရဏီယလက္ခဏံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **“အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တန္နံ သတ္တာဟကရဏီယေန ပဟိတေ ဂန္တုံ, န တွေဝ အပ္ပဟိတေ, ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခုနိယာ သိက္ခမာနာယ သာမဏေရဿ သာမဏေရိယာ ဥပာသကဿ ဥပာသိကာယာ”တိ (မဟာဝ. ၁၈၇) စ, “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တန္နံ သတ္တာဟကရဏီယေန အပ္ပဟိတေပိ ဂန္တုံ, ပဂေဝ ပဟိတေ, ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခုနိယာ သိက္ခမာနာယ သာမဏေရဿ သာမဏေရိယာ မာတုယာ စ ပိတုဿ စာ”တိ (မဟာဝ. ၁၉၈) စ, “သစေ ပန ဘိက္ခုနော ဘာတာ စ အညော စ ဉာတကော ဂိလာနော ဟောတီ”တိ စ, “ကေသိဉ္စိ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသန္တော ဘိက္ခုဘတ္တိကော”တိ စ, “သစေ ဘိက္ခုဿ။ပေ.။ အနဘိရတိ စ ကုက္ကုစ္စံ စ ဒိဋ္ဌိဂတံ စ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ”တိ စ, “ကောစိ ဘိက္ခု ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နော ဟောတိ ပရိဝါသာရဟော”တိ စ, “ဘိက္ခုနိယာပိ မာနတ္တာရဟာယာ”တိ စ, “သာမဏေရော ဥပသမ္ပဇ္ဇိတုကာမော။ပေ.။ သိက္ခမာနာ စ။ပေ.။ သာမဏေရီ စ”တိ စ, “ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခုနိယာ စ သင်္ဃော ကမ္မံ ကတ္တုကာမော တဇ္ဇနီယံ စ”တိ စ, “သစေပိ ကတံယေဝ ဟောတိ ကမ္မ”န္တိ စ, “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃကရဏီယေန ဂန္တု”န္တိ (မဟာဝ. ၁၉၉) စေတ္ထ ကောဒသ ဌာနာနိ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ပဉ္စမတတိယစတုတ္ထဝသေန တီသု ဌာနေသု ပဟိတေ ဧဝ ဂန္တဗ္ဗံ, နော အပ္ပဟိတေ။ သေသေသု အဋ္ဌသု အပ္ပဟိတေပိ ဂန္တဗ္ဗံ, ပဂေဝ ပဟိတေ။ ဝုတ္တဉှိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၉၉) **“ဂန္တဗ္ဗ”** န္တိ သင်္ဃကရဏီယေန အပ္ပဟိတေပိ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ။ တေတ္ထ စ အနုဟာသကေဟိပိ သာသနဘာဝံ ဉာတုကာမေဟိ ပဟိတေ တေသံ ပသာဒဝုဒ္ဓိသမ္ပတ္တေဟိပိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဘိက္ခုဘတ္တိကော** တိ ဘိက္ခူနိဿိတကော။ သော ပန ယသ္မာ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသန္တော”** တိ။

၁၈၁. အပိစေတ္ထ တိ အပိစ ဧတ္ထာတိ ဆေဒော, ဧတ္ထ ဧတသ္မိံ သတ္တာဟကရဏီယဝိနိစ္ဆယေ အပိစ အပရော အယံ ဉာဒိသော ဟဋ္ဌမုတ္တကနယော ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကဟဋ္ဌတော မုတ္တော နယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ သမန္တပာသာဒိကာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၉၉) ပန “ဟဋ္ဌမုတ္တကရတ္တိစ္ဆေဒဝိနိစ္ဆယော”တိ ဒိဿတိ။ တထာ ဟိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၉၉) **“ရတ္တိစ္ဆေဒဝိနိစ္ဆယော** တိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တွာ ဗဟိဒ္ဓာ အရုဏုဋ္ဌာပနသင်္ခာတဿ ရတ္တိစ္ဆေဒဿ ဝိနိစ္ဆယော”တိ။ သာရတ္ထဒီပနိယမ္ပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၉၉) “သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တွာ ဗဟိဒ္ဓာ အရုဏုဋ္ဌာပနံ ရတ္တိစ္ဆေဒော”တိ။ **အနိမန္တိတေန ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ အနိမန္တိတတ္တာ သတ္တာဟကိစ္စံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဂစ္ဆန္တဿပိ ဝဿစ္ဆေဒော စေဝ ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဝုတ္တဉှိ ရတ္တိစ္ဆေဒကာရဏံ ဝိနာ တိရောဝိဟာရေ ဝသိတွာ အာဂမိဿာမီတိ ဂစ္ဆတော ဝဿစ္ဆေဒံ ဝဒန္တိ။ **ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌိတေနေဝ သတ္တာဟကရဏီယနိမိတ္တံ သလ္လက္ခေတွာ ဣမိနာ နိမိတ္တေန ဂန္တွာ “သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ အာဂစ္ဆိဿာမီ”တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပုရိမက္ခဏေ အာဘောဂံ ကတွာ ဂမနက္ခဏေ ဝိသရိတွာ ဂတေပိ ဒေါသော နတ္ထိ, “သကရဏီယော ပက္ကမတီ”တိ (မဟာဝ. ၂၀၇) ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗထာ အာဘောဂံ အကတွာ ဂတဿ ဝဿစ္ဆေဒောတိ ဝဒန္တိ။ ယော ပန သတ္တာဟကရဏီယနိမိတ္တာဘာဝေပိ “သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ အာဂမိဿာမီ”တိ အာဘောဂံ ကတွာ ဂန္တွာ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ အာဂစ္ဆတိ, တဿ အာပတ္တိယေဝ, ဝဿစ္ဆေဒော နတ္ထိ သတ္တာဟဿ သန္နိဝတ္တတ္တာတိ ဝဒန္တိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဘဏ္ဍက န္တိ စီဝရဘဏ္ဍံ။ **ပဟိဏန္တိ** တိ စီဝရဓောဝနာဒိကမ္မေန ပဟိဏန္တိ။ **သမ္မာပုဏိတုံ န သက္ကောတိ, ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ “အဇ္ဇေဝ အာဂမိဿာမီ”တိ သာမန္တဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပုန အာဂစ္ဆန္တဿ အန္တရာမဂ္ဂေ သစေ အရုဏုဂ္ဂမနံ ဟောတိ, ဝဿစ္ဆေဒောပိ န ဟောတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒဒုက္ကဋဉ္စ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ, တဒဟေဝ အာဂမနေ သဥဿာဟတ္တာ ဝဿစ္ဆေဒော စ အာပတ္တိ စ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အာစရိယံ ပဿိဿာမီတိ ပန ဂန္တုံ လဗ္ဘတီ**တိ “အဂိလာနမ္ပိ အာစရိယံ, ဥပဇ္ဈာယံ စ ပဿိဿာမီ”တိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုံ လဗ္ဘတိ, နိဿယာစရိယံ ဓမ္မာစရိယဉ္စ, ပဂေဝ ဥပသမ္ပဒာစရိယဥပဇ္ဈာယေ။ **သစေ နံ အာစရိယော “အဇ္ဇ မာ ဂစ္ဆာ”တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧဝံ သတ္တာဟကရဏီယေန အာဂတာနံ အန္တောသတ္တာဟေယေဝ ပုန အာဂစ္ဆန္တံ သစေ အာစရိ

ယော, ဥပဇ္ဈာယော ဝါ “အဇ္ဇ မာ ဂစ္ဆာ”တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ, သတ္တာဟာတိက္ကမေပိ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။
ဝဿစ္ဆေဒော ပန ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သတ္တာဟဿ ဗဟိဒ္ဓါ ဝီတိနာမိတတ္တာ။

သစေ ဒူရံ ဂတော သတ္တာဟဝါရေန အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော တိ ဣမိနာ ဝဿစ္ဆေဒကာရဏေ သတိ သတ္တာ
ဟကရဏီယေန ဂန္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ ဧတ္ထ စ ဒိဝသာနိ ဗဟိဒ္ဓါ ဝီတိနာမေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ပုရာရုဏာ ဧဝ
အန္တောဥပစာရသီမာယံ ပဝိသိတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္တာဟံ အဓိဋ္ဌာယ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာ
ယော။ ကေစိ ပန “သတ္တမေ ဒိဝသေ အာဂန္တွာ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ တဒဟေဝ ဒိဝသဘာဂေပိ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒ
န္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ “အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ တတ္ထ အရုဏုဋ္ဌာပနမေဝ ဟိ
သန္ဓာယ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၁၉၉) “သတ္တာဟံ သန္နိဝတ္တော ကာတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တံ။ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဂစ္ဆ
န္တော စ အန္တော အပ္ပဝိသိတွာ ဗဟိဒ္ဓါဝ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေန္တော စ သမုစ္ဆိန္နဝဿော ဧဝ ဘဝိဿတိ အရု
ဏဿ ဗဟိ ဧဝ ဥဋ္ဌာပိတတ္တာ။ ဣတရထာ “အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ ဝစနံ နိရတ္ထကံ သိယာ။ “သတ္တာဟ
ဝါရေန အန္တောဝိဟာရေ ပဝိသိတွာ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတော အညေသု စ ဌာနေသု အရု
ဏုဋ္ဌာပနမေဝ ဝုစ္စတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ စီဝရက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၄) “ဧကသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တော ဣတရသ္မိံ
သတ္တာဟဝါရေန အရုဏမေဝ ဥဋ္ဌာပေတီ”တိ။

အထာပိ ယံ တေ ဝဒေယျုံ “သတ္တမေ ဒိဝသေ ယဿာ ကဿာစိ ပဝိဋ္ဌေန တံဒိဝသနိဿိတော အတီတာရုဏော ဥဋ္ဌာပိ
တော နာမ ဟောတီတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တ”န္တိ, တံ သဒ္ဒဂတိယာပိ န သမေတိ။ န ဟိ ဥဋ္ဌိတေ
အရုဏေ ပစ္ဆာ ပဝိဋ္ဌော တဿ ပယောဇကော ဥဋ္ဌာပကော ဘဝိတုမရဟတိ။ ယဒိ ဘဝေယျ, “ဝဿံ ဥပဂန္တွာ
ပန အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ တဒဟေဝ သတ္တာဟကရဏီယေန ပက္ကမန္တဿာ”ပီတိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၇) ဧတ္ထ
“အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ”တိ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈေယျ။ တေနပိ တံဒိဝသနိဿိတဿ အရုဏဿ ဥဋ္ဌာပိတတ္တာ အာရ
ညကဿပိ ဘိက္ခုနော သာယန္ဟသမယေ အင်္ဂယုတ္တံ အရညံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဧဝ နိဝတ္တန္တဿ အရုဏော ဥဋ္ဌာပိ
တော ဓုတင်္ဂဉ္စ ဝိသောဓိတံ သိယာ, န စေတံ ယုတ္တံ အရုဏုဂ္ဂမနကာလေ ဧဝ အရုဏုဋ္ဌာပနဿ ဝုတ္တတ္တာ။ ဝုတ္တ
ဉှိ “ကာလဿေဝ ပန နိက္ခမိတွာ အင်္ဂယုတ္တေ ဌာနေ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ။ သစေ အရုဏုဋ္ဌာနဝေလာယံ
တေသံ အာဗာဓော ဝဍ္ဎတိ, တေသံ ဧဝ ကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ, န ဓုတင်္ဂဝိသုဒ္ဓိကေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၃၁)။ တထာ
ပါရိဝါသိကာဒီနမ္ပိ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဝတ္တံ နိက္ခိပန္တာနံ ရတ္တိစ္ဆေဒော ဝုတ္တော။ “ဥဂ္ဂတေ အရုဏေ နိက္
ခိပိတဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၉၇) ဟိ ဝုတ္တံ။ သဟသေယျသိက္ခာပဒေပိ အနုပသမ္ပန္နေဟိ သဟ နိဝုတ္ထဘာဝပရိမော
စနတ္ထံ “ပုရာရုဏာ နိက္ခမိတွာ”တိအာဒိ (ပါစိ. ၅၁) ဝုတ္တံ။ ဧဝံ စီဝရဝိပ္ပဝါသာဒီသု စ သဗ္ဗတ္ထ ရတ္တိပရိယော
သာနေ အာဂါမိအရုဏဝသေနေဝ အရုဏုဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ, န အတီတာရုဏဝသေန, တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ အရု
ဏုဋ္ဌာပနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ အညထာ ဝဿစ္ဆေဒတ္တာ။

ယံ ပန ဝဿံ ဥပဂတဿ တဒဟေဝ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ သကရဏီယဿ ပက္ကမနဝစနံ, တံ ဝဿံ ဥပဂ
တကာလတော ပဋ္ဌာယ ယဿာ ကဿာစိ နိမိတ္တေ သတိ ဂမနဿ အနုညာတတ္တာ ယုတ္တံ, န ပန သတ္တာဟဝါရေန ဂ
တဿ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ တဒဟေဝဂမနံ “အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ယထာ ဝါ “သတ္တာ
ဟနာဂတာယ ပဝါရဏာယ သကရဏီယော ပက္ကမတိ, အာဂစ္ဆေယျ ဝါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တံ အာဝါသံ န ဝါ
အာဂစ္ဆေယျာ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၀၇) ပစ္ဆိမသတ္တာဟေ အနာဂမနေ အနုညာတေပိ အညသတ္တာဟေသု တံ န ဝ
ဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ပဌမသတ္တာဟေ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဂမနေ အနုညာတေပိ တတော ပရေသု သတ္တာဟေသု အာဂတဿ
သ အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတွာ ဂမနံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝါတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

သစေ ပဝါရိတကာလေ ဝဿာဝါသိကံ ဒေန္တိ တိအာဒိနာ ဝဿာဝါသိကစီဝရမ္ပိ ကထိနစီဝရံ ဝိယ ဝဿံဝုတ္ထ
ဝိဟာရပဋိဗဒ္ဓန္တိ ဝိညာယတိ။ **“ယဒိ သတ္တာဟဝါရေန အရုဏံ ဥဋ္ဌာပယိံသု, ဂဟေတဗ္ဗ”** န္တိ ပန ဝုတ္တတ္တာ သ
တ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တွာ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ အာဂတာ လဘန္တိ။ ကထိနာနိသံသစီဝရံ ပန သင်္ဃံ အနာပုစ္ဆာ
တေ န လဘန္တိ။ ဝက္ခတိ ဟိ “သတ္တာဟကရဏီယေန ဂတာပိ ဘာဇနီယဘဏ္ဍံ လဘန္တူ”တိ ဝါ ဧဝရူပံ အဓမ္မိကဝတ္တံ
တံ န ကာတဗ္ဗ”န္တိ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၁၈၂)။ **ဣဓ အာဟဋ္ဌ**န္တိ ဝိဟာရတော ဗဟိ အာဂတဋ္ဌာနေ အာနီတံ။

တင္ဌေဟိ ဥဗ္ဗာဠ္ဟာ ဟောန္တိ, ဂဏ္ဍုဟန္တိပိ ပရိဟာတေန္တိပီ တိ ဧတ္ထ **ဂဏ္ဍုဟန္တီ** တိ ဂဟေတ္ဝာ ခါဒန္တိ။ **ပရိဟာတေန္တီ**တိ ပလာပေန္တိ, အနုဗန္ဓန္တီတိ အတ္ထော။ ကြမေသု “ကင္ဌေဟိ ဥဗ္ဗာဠ္ဟာ ဟောန္တီ”တိအာဒီသု သင္ဃဘေဒပရိယန္တေသု ဝတ္ထူသု ကေဝလံ အနာပတ္တိ ဟောတိ, ပတာရေတုံ ပန န လဘတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သစေ ပနာ**တိအာဒီသု ယသ္မာ နာနာသီမာယံ ဒ္ဝိသု အာဝါသေသု ဝသ္သံ ဥပဂစ္ဆန္တသ္သ “ဒုတိယေ ဝသိသ္သာမီ”တိ ဥပစာရတော နိက္ခန္တမတ္တေ ပဌမော သေနာသနဂ္ဂါဟော ပဋိပ္ပသ္သမ္ဘတိ, တသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၂၀၇) “တသ္သ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ န ပညာယတီ”တိ ပဌမံ သေနာသနဂ္ဂါဟံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယသေနာသနဂ္ဂါဟေ ပန ပုရိမိကာ ပညာယတေဝ, တတ္ထေဝ တေမာသံ ဝသန္တော ပုရိမဝသ္သံဝုတ္ထော ဧဝ ဟောတိ။ တတော တ ပန ဒုတိယဒိဝသာဒီသု “ပဌမသေနာသနေ ဝသိသ္သာမီ”တိ ဥပစာရာတိက္ကမေ ပုရိမိကာပိ န ပညာယတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပဋိသ္သဝသ္သ ဝိသံဝါဒနပစ္စယာ ဟောန္တမ္ပိ ဒုက္ကဋံ့ သတိယေဝ ပဋိသ္သဝေ ဟောတီတိ အာဟ **“တသ္သ တသ္သ ပဋိသ္သဝသ္သ ဝိသံဝါဒေ ဒုက္ကဋ”**န္တိ။ တေနေတဟ **“တဿ ခော။ပေ။ ဝိသံဝါဒနပစ္စယာ”** တိ။ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၂၀၇) “သော သတ္တာဟာနာဂတာယ ပဝါရဏာယ သကရဏီယော ပက္ကမတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဝါရဏာဒိဝသေပိ သတ္တာဟကရဏီယံ ဝိနာ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကြမသ္မိံ ဌာနေ “နဝမိတော ပဋ္ဌာယ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အဋ္ဌကထာဝစနံ ကစ္စိ ဥပေါသထဒိဝသတော ဥပနိဓာယ နဝမီ ကြဆ္ဆိတဗ္ဗာ, ဥအာဟု လောကိယတိထိဝသေနာတိ အာသင်္ကာ။ တတ္ထေဝံ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ – ပုရိမဘဒ္ဒပဒမာသကာဠပက္ခဥပေါသထဒိဝသံ ဥပနိဓာယ ကြဆ္ဆိတဗ္ဗာ, န လောကိယတိထိဝသေန။ ဘဒ္ဒပဒမာသသ္သ ဟိ ကာဠပက္ခဥပေါသထဒိဝသံ မရိယာဒံ ကတ္ဝာ တဒနန္တရဟဋ္ဌိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဂဏိယမာနေ သတိ ယော ဒိဝသော နဝမော ဟောတိ, တတော ပဋ္ဌာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တိထိပေက္ခာယ ပန ကြတ္တိလိင်္ဂတေဟာရော, တတော နဝမိတော ပဋ္ဌာယ အနာဂတသတ္တာဟေ ပဝါရဏာ ဟောတိ။

သတ္တာဟံ အနာဂတာယ အသ္သာတိ **သတ္တာဟာနာဂတာ** ။ ကာ သာ? ပဝါရဏာ။ အသ္သယုဇမာသသ္သ သုက္ကပက္ခနဝမိယံ သတ္တာဟကရဏီယံ အဓိဋ္ဌာယ ဂစ္ဆန္တော ဘိက္ခု အန္တောဝသ္သသ္သ သတ္တာဟမတ္တာဝသိဋ္ဌတ္တာ သတ္တမအရုဏေ ဥဂ္ဂတမတ္တေ ဝုတ္ထဝသ္သော ဟောတိ, ဒသမိယံ ဆာဟမတ္တံ, ဧကာဒသမိယံ ပဉ္စာဟမတ္တံ, ဒ္ဝါဒသိယံ စတုရာဟမတ္တံ, တေရသိယံ တီဟမတ္တံ, စုဒ္ဒသိယံ ဒ္ဝီဟမတ္တံ, ပန္နရသိယံ ဧကာဟမတ္တံ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ, တသ္မာ ပဝါရဏာဒိဝသသ္သ ပရိယောသာနဘူတအရုဏသ္မိံ ဥဂ္ဂတေ ဝုတ္ထဝသ္သော ဟောတိ, တသ္မာ တေသံ ဘိက္ခူနံ ကုက္ကုစ္စဝိနောဒနတ္ထံ ဘဂဝတ ဓမ္မသ္သာမိ “သော သတ္တာဟာနာဂတာယ ပဝါရဏာယ သကရဏီယော ပက္ကမတိ, အာဂစ္ဆေယ္ယ ဝါ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တံ အာဝါသံ န ဝါ အာဂစ္ဆေယ္ယ, တသ္သ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ ပညာယတိ, ပဋိသ္သဝေ စ အနာပတ္တီ”တိ (မဟာဝ. ၂၀၇) အာဟ။ **သတ္တာဟာနာဂတာယ ကောမုဒိယာ စာတုမာသိနိယာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ **ကောမုဒိယာ စာတုမာသိနိယာ**တိ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ။ သာ ဟိ ကုမုဒာနံ အတ္ထိတာယ **ကောမုဒီ,** စတုန္နံ ဝသ္သိကမာသာနံ ပရိယောသာနတ္တာ **စာတုမာသိနီ**တိ ဝုစ္စတိ။ တဒါ ဟိ ကုမုဒါနိ သုပုပ္ဖိတာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ ကုမုဒါ ဧတ္ထ ပုပ္ဖန္တီတိ ကောမုဒီတိ ဝုစ္စတိ, ကုမုဒဝတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၁၈၂. အန္တောဝသ္သဝတ္တကထာယံ **နိဗဒ္ဓဝတ္တံ ဌပေတ္ဝာ** တိ သဇ္ဈာယမနသိကာရာဒီသု နိရန္တရကရဏီယေသု ကတ္တဗ္ဗံ ကတိကဝတ္တံ ကတ္ဝာ။ **ကသာဝပရိဘဏ္ဍ** န္တိ ကသာဝေဟိ ဘူမိပရိကမ္မံ။ **ဝတ္တ** န္တိ ကတိကဝတ္တံ။

ဧဝရူပံ အဓမ္မိကဝတ္တံ န ကာတဗ္ဗ န္တိ နာနာဝေရဇ္ဇကာ ဟိ ဘိက္ခူ သန္နိပတန္တိ, တတ္ထ ကေစိ ဒုဗ္ဗလာ အပ္ပထာမာ ဧဝရူပံ ဝတ္တံ အနုပာလေတုံ န သက္ကောန္တိ, တသ္မာ ကြဓ အာဂတဥ္စ စတုတ္ထပာရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၂၇) အာဂတံ အာဝါသံ တ မဏ္ဍပံ တ သီမံ တ ယံ ကိဥ္စိ ဌာနံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ “ယော ကြမမ္ဟာ အာဝါသာ ပဌမံ ပက္ကမိသ္သတိ, တံ ‘အရဟာ’တိ ဇာနိသ္သာမာ”တိ ကတာယ ကတိကာယ ယော “မံ ‘အရဟာ’တိ ဇာနန္တူ”တိ တမ္ဟာ ဌာနာ ပဌမံ ပက္ကမတိ, ပာရာဇိကော ဟောတိ။ ယော ပန အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ တ ကိစ္စေန မာတာပိတူနံ တ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ဘိက္ခာစာရဝတ္တံ တ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနံ အတ္ထာယ အညေန တ တာဒိသေန ကရဏီယေန တံ ဌာနံ အတိက္ကမိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ, အနာပတ္တိ။ သစေပိသ္သ ဧဝံ ဂတသ္သ ပစ္ဆာ ကြစ္ဆာစာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ “န အနာပဟံ တတ္ထ ဂမိသ္သာမိ, ဧဝံ မံ အရဟာတိ သမ္ဘာဝေသ္သန္တီ”တိ, အနာပတ္တိယေဝ။

ယောပိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန တံ ဌာနံ ပတွာ သဇ္ဈာယမနသိကာရာဒိဝသေန အညဝိဟိတော ဝါ ဟုတွာ စောရာဒီဟိ ဝါ အနုဗဒ္ဓေါ မေဃံ ဝါ ဥဋ္ဌိတံ ဒိသွာ အနောဝဿကံ ပဝိသိတုကာမော တံ ဌာနံ အတိက္ကမတိ, အနာပတ္တိ, ယာနေန ဝါ ဣဒ္ဓိယာ ဝါ ဂစ္ဆန္တောပိ ပါရာဇိကံ နာပဇ္ဇတိ, ပဒဂမနေနေဝ အာပဇ္ဇတိ။ တမ္ပိ ယေဟိ သဟ ကတိကာ ကတာ, တေဟိ သဒ္ဓိံ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဂစ္ဆန္တော နာပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တာ ဟိ သဗ္ဗေပိ အညမညံ ရက္ခန္တိ။ သစေပိ မဏ္ဍပရုက္ခမူလာဒီသု ကိဉ္စိ ဌာနံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ “ယော ဧတ္ထ နိသီဒတိ ဝါ စင်္ကမတိ ဝါ, တံ ‘အရဟာ’တိ ဇာနိဿာမ”, ပုပ္ဖာနိ ဝါ ဌပေတွာ, “ယော ဣမာနိ ဂဟေတွာ ပူဇံ ကရိဿတိ, တံ ‘အရဟာ’တိ ဇာနိဿာမာ”တိအာဒိနာ နယေန ကတိကာ ကတာ ဟောတိ, တတြာပိ ကုစ္ဆာစာရဝသေန တထာ ကရောန္တဿ ပါရာဇိကမေဝ။ သစေပိ ဥပါသကေန အန္တရာမဂ္ဂေ ဝိဟာရော ဝါ ကတော ဟောတိ, စီဝရာဒီနိ ဝါ ဌပိတာနိ ဟောန္တိ “ယေ အရဟန္တော, တေ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တု, စီဝရာဒီနိ ဝါ ဂဏှန္တူ”တိ, တတြာပိ ကုစ္ဆာစာရဝသေန ဝသန္တဿ ဝါ တာနိ ဝါ ဂဏှန္တဿ ပါရာဇိကမေဝ, ဧတံ ပန အဓမ္မိကကတိကဝတ္တံ, တသ္မာ န ကာတဗ္ဗံ, အညံ ဝါ ဧဝရူပံ “ဣမသ္မိံ တေမာသဗ္ဘန္တရေ သဗ္ဗေဝ အာရညကာ ဟောန္တု ပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်္ဂါဒိအဝသေသဓုတင်္ဂဓရာ ဝါ, အထ ဝါ သဗ္ဗေဝ ခီဏာသဝါ ဟောန္တူ”တိ ဧဝမာဒိ။ နာနာဝေရဇ္ဇကာ ဟိ ဘိက္ခူ သန္နိပတန္တိ။ တတ္ထ ကေစိ ဒုဗ္ဗလာ အပ္ပထာမာ ဧဝရူပံ ဝတ္တံ အနုပါလေတုံ န သက္ကောန္တိ, တသ္မာ ဧဝရူပမ္ပိ ဝတ္တံ န ကာတဗ္ဗံ။ “ဣမံ တေမာသံ သဗ္ဗေဟေဝ န ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ, န ပရိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ, န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗံ, မူဂဗ္ဗတံ ဂဏှိတဗ္ဗံ, ဗဟိသီမဋ္ဌဿပိ သင်္ဃလာဘော ဒါတဗ္ဗော”တိ ဧဝမာဒိကမ္ပိ န ကာတဗ္ဗမေဝ။

တိဝိဓမ္ပိတိ ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန တိဝိဓမ္ပိ။ **သောဓေတွာ ပဗ္ဗာဇေထာ**တိ ဘဗ္ဗေ အာစာရကုလပုတ္တေ ဥပပရိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇေထ။ **ဘဿေ မတ္တံ ဇာနိတွာ**တိ ဝစနေ ပမာဏံ ဉတွာ။ **ဒသကထာဝတ္ထူ** နာမ အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ ပဝိဝေကကထာ အသံသဂ္ဂကထာ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ သီလကထာ သမာဓိကထာ ပညာကထာ ဝိမုတ္တိကထာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာတိ။

ဝိဂ္ဂဟသံဝတ္တနိကံ ဝစနံ **ဝိဂ္ဂါဟိကံ။ စတုရာရက္ခံ အဟာပေန္တာ**တိ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ မေတ္တာ အသုဘံ မရဏာနုဿတီတိ ဣမံ စတုရာရက္ခံ အဟာပေန္တာ။ **ဒန္တကဋ္ဌခါဒနဝတ္တံ အာစိက္ခိတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ ဣဒံ ဒန္တကဋ္ဌခါဒနဝတ္တံ – ယော ဒေဝသိကံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဩသရတိ, တေန သာမဏေရာဒီဟိ အာဟရိတွာ ဘိက္ခူနံ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇနတ္ထာယ ဒန္တကဋ္ဌမာဠကေ နိက္ခိတ္တေသု ဒန္တကဋ္ဌေသု ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကမေဝ ဒန္တကဋ္ဌံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယော ပန ဒေဝသိကံ န ဩသရတိ, ပဓာနဃရေ ဝသိတွာ ဓမ္မသဝနေ ဝါ ဥပေါသထဂ္ဂေ ဝါ ဒိဿတိ, တေန ပမာဏံ သလ္လက္ခေတွာ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဒန္တကဋ္ဌာနိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ခါဒိတဗ္ဗာနိ။ တေသု ခီဏေသု သစေ ပုနပိ ဒန္တကဋ္ဌမာဠကေ ဗဟူနိ ဟောန္တိယေဝ, ပုနပိ အာဟရိတွာ ခါဒိတဗ္ဗာနိ။ ယဒိ ပန ပမာဏံ အသလ္လက္ခေတွာ အာဟရတိ, တေသု အခီဏေသုယေဝ မာဠကေ ခီယတိ, တတော ကေစိ ထေရာ “ယေဟိ ဂဟိတာနိ, တေ ပဋိဟရန္တူ”တိ ဝဒေယျုံ, ကေစိ “ခါဒန္တု, ပုန သာမဏေရာ အာဟရိဿန္တီ”တိ, တသ္မာ ဝိဝါဒပရိဟာရတ္ထံ ပမာဏံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ, ဂဟဏေ ပန ဒေါသော နတ္ထိ။ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တေနပိ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဂန္တဗ္ဗန္တိ။ ဘိက္ခာစာရဝတ္တံ ပိဏ္ဍပါတိကဝတ္တေ အာဝိဘဝိဿတိ။

အန္တောကမေ။ပေ။ န ကထေတဗ္ဗာတိ ဧတ္ထ စတူသု ပစ္စယေသု စီဝရေ စ ပိဏ္ဍပါတေ စ ဝိညတ္တိပိ န ဝဋ္ဋတိ နိမိတ္တောဘာသပရိကထာပိ။ သေနာသနေ ဝိညတ္တိမေဝ န ဝဋ္ဋတိ, သေသာနိ တီဏိ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဂိလာနပစ္စယေ သဗ္ဗမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ အာဇီဝံ သောဓေန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သုဋ္ဌု ရက္ခိတဗ္ဗာတိ။ ဣမိနာ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ဒဿိတံ။ **ရက္ခိတိန္ဒြိယေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ**န္တိ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ။ **ခန္ဓကဝတ္တဉ္စ သေခိယဝတ္တဉ္စ ပူရေတဗ္ဗ**န္တိ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ။ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလံ ပန တီဟိပိ သာမတ္ထိယတော ဒဿိတံ။ ဣတိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလပဋိသံယုတ္တာ ဧဝရူပါ နိယျာနိကကထာ ဗဟုကာပိ ဝတ္တဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပါယော။

ဣမသ္မိံ ဝဿူပနာယိကဝိသယေ ဧတေသု ဧတေသု နဂရေသု တသ္မိံ တသ္မိံ ရာဇကာလေ အပရိယန္တာ ဝိဝါဒကထာ ဟောတိ။ ကထံ? ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၁၈၆) “တေန ခေါ ပန သမယေန ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော ဝဿံ ဥက္ကဍ္ဎိတုကာမော ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဒူတံ ပါဟေသိ ‘ယဒိ ပနာယျာ အာဂမေ ဇုဏှေ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆေယျု’န္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ, ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇူနံ အနုဝတ္တိတု’”န္တိ ဝစနံ နိဿာ

သာယ ဘဂဝတာ အဓိမာသံ ပညတ္တန္တိ မညမာနာ ဝေဒသမယေန သံသန္ဒိတ္ဝာ ဂယှမာနာ အနေကဝိဟိတံ ဝိတဒံ က ရောန္တိ။ ဝေဒသမယေ ကိရ ဒွေဝ အဓိမာသာနိ ယာစာဓိမာသဥ္စ ပတ္တာဓိမာသဥ္စ။ တတ္ထ ကလိယုဂဂဏာနေ ဧကူနဝီ သတိဂဏာနေန ဘာဇိတေ ဒွေဝပဥ္စဒ္ဒသတေရသသောဠသဋ္ဌာရသဝသေန သတ္တဓာ သေသော ဟောတိ, တေသံ ဝသေန စမ္ပာဓိမာသ ပဥ္စာဓိမာသ ပသ္ဝတဓိမာသ ဒသာဓိမာသ တေရသာဓိမာသ သောဠသာဓိမာသ အဋ္ဌာရသာဓိမာသာတိ တေဟ ရန္တိ။ အဋ္ဌာရသာဓိမာသံ ပန အဝသာနာဓိမာသန္တိပိ တေဟရန္တိ။ တေသု ပသုသောဠသာနိ အပတ္တေယေဝ အဓိမာ သပတနကလိယုဂေ သံဝစ္ဆရမာသာဒိဝိသမဘာဝေန ယာစိတ္ဝာ မာသဿ အာကမိုတဗ္ဗတော **ယာစာဓိမာသ**န္တိ တေ ဟရန္တိ, သေသာနိ ပန ပဥ္စမတ္တေယေဝ အဓိမာသပတနကလိယုဂေ မာသဿ အာကမိုတဗ္ဗတော **ပတ္တာဓိမာသ** န္တိ။ တတ္ထေဝတံ ယာစာဓိမာသလက္ခဏံ – တထတော အဇာနန္တာ ဟဋ္ဌိယာ သံသန္ဒိတ္ဝာ ဗိမ္ဗိသာရရညာ ဘဂဝတော ယာ စိတာဓိမာသတ္တာ ယာစာဓိမာသံ နာမ ဘဝတိ, တသ္မာ ဒ္ဝီသု ဧဝ ယာစာဓိမာသေသု ဒိဝသေန သဟ မာသော အာကမိုတ ဗ္ဗော, န ဣတရေသူတိ ဝဒန္တိ, အညေ ပန ပဥ္စသု ပတ္တာဓိမာသေသု ဧဝ သဟ ဒိဝသေန မာသော အာကမိုတဗ္ဗော, န ယာစာဓိမာသေသူတိ။

အပရေ ပန – ''ဒွေဝမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿူပနာယိကာ ပုရိမိကာ ပစ္ဆိမိကာတိ, အပရဇ္ဇုဂတာယ အာသာဠှိယာ ပုရိ မိကာ ဥပဂန္တဗ္ဗာ, မာသဂတာယ အာသာဠှိယာ ပစ္ဆိမိကာ ဥပဂန္တဗ္ဗာ''တိ တသ္မိံယေဝ ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓ ကေ (မဟာဝ. ၁၈၄) အာဂတာယ ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထံ အယောနိသော ဂဟေတ္ဝာ တိထိနက္ခတ္တယောဂေ ဧဝ ဝဿူပဂမနံ ဘဂဝတာ အနုညာတံ, တသ္မာ အာသာဠှိပုဏ္ဏမာယ အနန္တရဘူတော ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသော ပုဏ္ဏာတိထိယာ စ ယုတ္တော ဟောတု, ပုဗ္ဗာသာဠှဥတ္တရာသာဠှာသဝ္ဃာတေသု ဒ္ဝီသု နက္ခတ္တေသု ဧကေနေ ယုတ္တော စ, ဧဝံဘူတော ကာ လော ယဒိ ဝိနာ ဒိဝသေန မာသကမုနေ သမ္ပဇ္ဇတိ, တထာ စ သတိ မာသမတ္တာကမုနမေဝ ကာတဗ္ဗံ, ယဒိ န သမ္ပဇ္ ဇတိ, သဟ ဒိဝသေန မာသာကမုနံ, အယံ ပိဋ္ဋကေန စ ဝေဒေန စ အနုလောမော ဝိနိစ္ဆယောတိ ဝဒန္တိ။

တတ္ရာပ္ယေကေ ဝဒန္တိ – ''မာ ဣတိ စန္ဒော ဝုစ္စတိ တဿ ဂတိယာ ဒိဝသဿ မိနိတဗ္ဗတော, သော ဧတ္ထ သဗ္ဗကလာဟရိပူရိယာ ပုဏ္ဏောတိ ပုဏ္ဏမာ''တိအာဒိနာ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာဒီသု (ကင္ခာ. အဘိ. ဋီ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) အာဂ မနတော ပုဏ္ဏာတိထိယောဂေပိ ပုဏ္ဏမိယာ ဧဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော, န ဟဋ္ဌိပဒေ, တထာ နက္ခတ္တယောဂေပိ အာသာဠှ ဟိသုက္ကပက္ခဿ ပန္နရသေ ဥပောသထေ ''ဥတ္တရာသာဠှနက္ခတ္တေ, ဧဝံ ဓာတု ပတိဋ္ဌိတာ''တိ မဟာဝံသေ ဝ စနတောတိ။ တတ္ထ ပုရိမာ ဝဒန္တိ – ဧဝံ သန္တေ ဥပောသထဒိဝသေယေဝ စန္ဒဂ္ဂဟော စ သူရိယဂ္ဂဟော စ ဘဝေယ္ ယ, ဣဓာနိ ပန ကာဠပက္ခဟဋ္ဌိပအာဒီသုယေဝ စန္ဒဂ္ဂဟော, သုက္ကပက္ခဟဋ္ဌိပအာဒီသုယေဝ သူရိယဂ္ဂဟော ပညာ ယတိ, တသ္မာ ဟဋ္ဌိပဒေယေဝ တိထိနက္ခတ္တယောဂေ ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ။ ပစ္ဆိမာပိ ဝဒန္တိ – တုမှာဟာဒိသာနံ တဒီနံ ဝစနေန ပုဗ္ဗေ အာကမိုတဗ္ဗဒိဝသာနံ အနာကမိုတတ္တာ ဒိဝသပုဥ္ဇဘာဝေန ဧဝံ ဟောတိ, သစ္စတော ပန ဥပောသထဒိ ဝသေယေဝ စန္ဒဂ္ဂဟော သူရိယဂ္ဂဟော စ ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ။ ဟောတု, ယထာ ဣစ္ဆထ, တထာ ဝဒထ, ဧဝံ ဘူတပုဗ္ ဗော သာဠ္ဍကထေ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ အတ္ထီတိ? အတ္ထိ။ ဂန္ဓာရဇာတကေ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၃.၇.၇၅ ဂန္ဓာရဇာတက ဝဏ္ဏနာ) ဟိ ဥပောသထဒိဝသေ စန္ဒဂ္ဂဟော ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ အာဂတော။ တဥ္ဟိ ဇာတကံ တီသု ပိဋကေသု သုတ္တပရိယာ ပန္နံ, ပဥ္စသု နိကာယေသု ခုဒ္ဒကနိကာယပရိယာပန္နံ, နဝသု သာသနင်္ဂေသု ဇာတကပရိယာပန္နန္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပုရိ မကာ ပဋိဝစနံ အတုံ န သက္ကုဏေယျုန္တိ။

အထေကစ္စေ ''ပိဋကတ္တယေ အဓိကမာသာယေဝ သန္တိ, န အဓိကဒိဝသာ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ဟ စိတ္တိယ ၃.၄၀၄) 'ယံ ပန ဝုတ္တံ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု အဋ္ဌာရသန္နံယေဝ ဝဿာနံ အဓိကမာသေ ဂဟေတ္ဝာ ဂဏိတ တ္တာ သေသဝဿဒ္ဝယဿပိ အဓိကာနိ ဒိဝသာနိ ဟောန္တေဝ, တာနိ အဓိကဒိဝသာနိ သန္ဓာယ နိက္ကင်္ခာ ဟုတ္ဝာ တိ ဝုတ္တန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ဒ္ဝီသု ဝဿေသု အဓိကဒိဝသာ နာမ ဝိသုံ ဥပလဗ္ဘန္တိ တတိယေ ဝဿေ ဝဿ သုက္ကမုနဝသေန အဓိကမာသေ ပရိစ္စတ္တေယေဝ အဓိကမာသသမ္ဘဝတော, တသ္မာ ဒ္ဝီသု ဝဿေသု အတိရေက ဒိဝသာ နာမ ဝိသုံ န သမ္ဘဝန္တီ'တိ ဝစနတော''တိ ဝဒန္တိ။ အထညေ ဝဒန္တိ – ပိဋကတ္တယေ အဓိကဒိဝသာတိ အာဂ တာ အတ္ထိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၄၀၄) ''အဝသေသာနံ ဒ္ဝိန္နံ ဝဿာနံ အဓိကဒိဝသာနိ ဟောန္တေဝ, တသ္မာ နိက္ကင်္ခာ ဟုတ္ဝာ ဥပသမ္ပာဒေန္တီ''တိ ဝစနတောတိ။ ဣတော ပရမ္ပိ ဝိဝိဓေန အာကာရေန ကထေန္တိ။ သုဒ္ဓ ဝေဒိကာပိ ဧဝံ ဝဒန္တိ, ဝိနယဓရာ ဘိက္ခူ ဝိနယသမယဝသေန ဝဒန္တိ။ အမှာကံ ပန ဝေဒသမယေ ဟတ္ထဂတဂဏာနဝ

သေနေဝ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ အလမတိပပဥ္စေန။ အတ္ထိကေဟိ တိဝဿာဓိကသဟဿကလိယုဂေ ဓမ္မရာဇေန ပုစ္ဆိတတ္တာ ကတံ အဓိမာသပကရဏံ ဩလောကေတ္ဝာ ဇာနိတဗ္ဗံ။

ဣဓ ပန အဓိပ္ပေတဝိနိစ္ဆယမေဝ ကထယာမ။ ပဌမဒုတိယတဒေသု န ဗိမ္ဗိသာရရာဇာ ဘဂဝန္တံ အဓိမာသပညာပနံ ယာစတိ, န စ ဘဂဝတာ ပညပေတိ, န "တသ္မိံ ဝဿေ ဣဒံ နာမ အဓိမာသံ ဟောတီ"တိ တ "မာသမတ္တံ တ သဟာဒိဝသံ တ အာကမိုတဗ္ဗ"န္တိ တ ဟင္ဋိယံ အဋ္ဌကထာဋီကာသု စ အတ္ထိ, ရာဇာ ပန ဥပကဍ္ဍာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဝေဒသမယေ ဝဿုက္ကမုနသမ္ဘဝတော ဘိက္ခူနံ ပဌမအာသာဠ္ဟမာသေ ဝဿံ အနုပဂန္တ္ဝာ ဒုတိယအာသာဠ္ဟမာသေ ဥပဂမနတ္ထံ "ယဒိ ပနာယျော အာဂမေ ဇုဏှေ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆေယျု"န္တိ ဒူတံ ဟပေဟိ။ ယဒိ ပန ဥပဂစ္ဆေယျုံ, သာဓု ဝတာတိ သမ္ဘန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခူ ပန ရညော ပဟိတသာသနံ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ ဘဂဝတာ ပန ဝဿုက္ကမုနေ ဘိက္ခူနံ ဂုဏပရိဟာနိယာ အဘာဝတော "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇူနံ အနုဝတ္တိတု"န္တိ (မဟာဝ. ၁၈၆) အတေစ။ တေန ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၈၅) **"အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ရာဇူနံ အနုဝတ္တိတု** န္တိ ဧတ္ထ ဝဿုက္ကမုနဘိက္ခူနံ ကာစိ ပရိဟာနိ နာမ နတ္ထီတိအနုဝတ္တိတုံ အနုညာတ"န္တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယဥ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၈၅) ဝုတ္တံ **"ပရိဟာနီ**တိ ဂုဏပရိဟာနိ"တိ, တသ္မာ ယာစာဓိမာသော တ ဟောတု ပတ္တာဓိမာသော တ, ယသ္မိံ ယသ္မိံ ကာလေ အနုဝတ္တနေန ဘိက္ခူနံ သီလာဒိဂုဏမ္ပိ ပရိဟာနိ နတ္ထိ, တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။

ကထံ ပန အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ, ကထံ န အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ? ယဒိ အနုဝတ္တန္တေ ပုဗ္ဗေ ဥပဝုတ္ထဒိဝသတော ဣအာနိ ဥပဝသိတဗ္ဗဥပေါသထဒိဝသော စာတုဒ္ဒသော တ ပန္နရသော တ ဟောတိ, တထာ သတိ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ပန တေရသမော တ သောဠသမော တ ဟောတိ, န အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။ အနုဝတ္တန္တော ဟိ အနုပေါသထေ ဥပေါသထကတော ဟောတိ, တတော "န, ဘိက္ခဝေ, အနုပေါသထေ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော, ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၁၈၃) ဝုတ္တဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ သီလဂုဏပရိဟာနိသမ္ဘဝတော န အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၄၀) "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇူနံ အနုဝတ္တိတုန္တိ ဝစနတော ပနေတ္ထ လောကိယာနံ တိထိံ အနုဝတ္တန္တေဟိပိ အတ္တနော ဥပေါသထက္ကမေန စာတုဒ္ဒသိံ ပန္နရသိံ တ, ပန္နရသိံ စာတုဒ္ဒသိံ တ ကရောန္တေဟေဝ အနုဝတ္တိတဗ္ဗံ, န ပန သောဠသမဒိဝသံ တ တေရသမဒိဝသံ တ ဥပေါသထဒိဝသံ ကရောန္တေဟီ"တိ။

တတိယစတုတ္ထတဒေပိ "ကတိ ဝဿူပနာယိကာ"တိ သံသယန္တာနံ သံသယဝိနောဒနတ္ထံ "ဒွေမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿူပနာယိကာ ပုရိမိကာ ပစ္ဆိမိကာ"တိ (မဟာဝ. ၁၈၄) ဘဂဝတာ အတေစ။ တတော တာသံ ဒွိန္နံ ဝဿူပနာယိကာနံ ဥပဂမနကာလံ ဒဿေတုံ "အပရဇ္ဇုဂတာယ အာသာဠ္ဟိယာ ပုရိမိကာ ဥပဂန္တဗ္ဗာ, မာသဂတာယ အာသာဠ္ဟိယာ ပစ္ဆိမိကာ ဥပဂန္တဗ္ဗာ"တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ရာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – အာသာဠ္ဟိပုဏ္ဏမိယာ အနန္တရေ ပာဋိပဒဒိဝသေ ပုရိမိကာ ဥပဂန္တဗ္ဗာ, သာဝဏပုဏ္ဏမိယာ အနန္တရေ ပာဋိပဒဒိဝသေ ပစ္ဆိမိကာ ဥပဂန္တဗ္ဗာတိ။ တေန ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၈၄) "တသ္မာ အာသာဠ္ဟိပုဏ္ဏမာယ အနန္တရေ ပာဋိပဒဒိဝသေ, အာသာဠ္ဟိပုဏ္ဏမိတော တ အပရာယ ပုဏ္ဏမာယ အနန္တရေ ပာဋိပဒဒိဝသေယေဝ ဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂိတ္ဝာ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတ္ဝာ သဗ္ဗံ စေတိယဝန္ဒနာဒိသာမီစိကမ္မံ နိဋ္ဌာပေတ္ဝာ 'ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမီ'တိ သကိံ တ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ တ တစံ နိစ္ဆာရေတ္ဝာ ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ"န္တိ , သာရတ္ထဒီပနိယမ္ပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၈၄) **"အပရဇ္ဇု** တိ အာသာဠ္ဟိတော အပရံ ဒိနံ, ပာဋိပဒန္တိ အတ္ထော"တိ, ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၈၄) **"အပရသ္မိံ ဒိဝသေ**တိ ဒုတိယေ ပာဋိပဒဒိဝသေ"တိ ဧဝံ ဟင္ဋိအဋ္ဌကထာဋီကာသု ပာဋိပဒဒိဝသေယေဝ ဝဿူပဂမနံ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ "အမုကတိထိယောဂေ"တိ တ "အမုကနက္ခတ္တယောဂေ"တိ တ, တသ္မာ ပာဋိပဒဒိဝသေ ဟတော အရုဏုဂ္ဂမန တော ပဋ္ဌာယ သကလဒိဝသံ သကလရတ္တိံ ယာဝ ဒုတိယအရုဏုဂ္ဂမနာ ယထာရုစိတေ ကာလေ ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတော ဧဝ ဝဿူပနာယိကကာလေ ပုဏ္ဏာတိထိယာ ယောဂေ, ဥတ္တရာသာဠ္ဟနက္ခတ္တေန ယောဂေ ဟောတူတိ ဝဒန္တာနံ ဝစနံ ဝိနယဝိရုဒ္ဓံ ဟောတိ, တံ ဝစနံ ဂဟေတ္ဝာ ပုဏ္ဏာတိထိယောဂံ ဥတ္တရာသာဠ္ဟနက္ခတ္တယောဂဥ္စ အာဂမေတ္ဝာ ဝဿံ ဥပဂန္တုပိ တထာဂတေန အပညတ္တံ ပညပေတိ နာမာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဟင္ဋိအဋ္ဌကထာဋီကာသု စ ပုဏ္ဏာတိထိယောဂေ ဧဝ ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗံ, န ကောယ တိထိယာ ယုတ္တေတိ တ ဥတ္တရာသာဠ္ဟနက္ခတ္တယောဂေယေဝ, န သာဝဏနက္ခတ္တယောဂေတိ တ အနာဂတမေဝ ဆာယံ ဂဟေတ္ဝာ တ

ထာဂတေန ပညတ္တံ ဝိယ ဟောတ္တကေသု လိခိတ္ဝာ ကေဟိစိ ဌပိတတ္တာ သကလံ ဝိနယပိဋကံ အပသ္သန္တာ ဝေဒသာမ ယိကာ တံ ဝစနံ သဒ္ဒဟိတွာ ဝဿူပဂမနကာလေ ပုဏ္ဏာတိထိဥတ္တရာသာဠှယောဂမေဝ ဂဝေသန္တာ မာသဒ္ဓိဝသေန သဟ အာကမိုတဗ္ဗကာလေပိ မာသမတ္တမေဝ အာကမုန္တိ, မာသမတ္တမေဝ အာကမိုတဗ္ဗကာလေပိ သဟ ဒိဝသေန အာကမုန္တိ, တသ္မာ ဧဝံတဒိနော ဘိက္ခူ "အပညတ္တံ တထာဂတေန ပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေတိ"တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ ဘဂဝတိ ကရဝသဟိတာ လဇ္ဇိနော ပဏ္ဍိတာ ဧဝံ န ဂဏှန္တီတိ။ တိထိနက္ခတ္တယောဂေ ပန ဥပောသထဒိဝသေယေဝ ဗဟုဓာ ပိဋကတ္တယေ အာဂတော, ဟောရာဏဝေဒင်္ဂေသု စ ပသံသိတော, ကအာစိ ပန တေဟာရကာလော တိထိယာ နက္ခတ္တေန စ ဝိသမော ဟောတိ, တသ္မာ တံ သမေတုံ အဓိမာသပတနကာလေ မာသမ္ပိ ဒိဝသမ္ပိ အာကမုန္တိ, တသ္မာ အညသ္မိံ ကာလေ ဝိသမေပိ အာကမုနကာလေ သမာပေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သတိ မာသဥတုသံဝစ္ဆရာနံ သမဘာဝေ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပဋ္ဌမဆဋ္ဌတဒေသု **အဓိမာသော**တိ အဋ္ဌာရသဝဿတော အဓိကမာသံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တော, တသ္မာ "အဓိကော မာသော **အဓိမာသော**"တိ ကမ္မဓာရယသမာသတ္တာ ပုလ္လိင်္ဂ ကတွာ ဝုတ္တော။ ပုဗ္ဗေ ပန မာသပုဋ္ဌတော အဓိကဃဋ္ဌိယော ဂဟေတွာ ဝုတ္တော, တသ္မာ "မာသတော အဓိကံ **အဓိမာသ**"န္တိ အဗျယီဘာဝသမာသတ္တာ နပုံသကလိင်္ဂံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန "ဟောရာဏကတ္ထေရာ ကေန္ဒုဝီသတိဝဿံ သာမဏေရံ နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသိံ အတိက္ကမ္မ ဟဋ္ဌီပဒဒိဝသေ ဥပသမ္ပာဒေန္တိ, တံ ကသ္မာတိ? ဝုစ္စတေ – ကေသိံ ဝဿေ ဆ စာတုဒ္ဒသိကဥပောသထဒိဝသာ ဟောန္တိ, ဣတိ ဝီသတိယာ ဝဿေသု စတ္တာရော မာသာ ပရိဟာယန္တိ, ရာဇာနော တတိယေ တတိယေ ဝဿေ ဝဿံ ဥပကမုန္တိ, ဣတိ အဋ္ဌာရသသု ဝဿေသု ဆ မာသာ ဝမုန္တိ, တတော ဥပောသထဝသေန ပရိဟီနေ စတ္တာရော မာသေ အပနေတွာ ဒွေ မာသာ အဝသေသာ ဟောန္တိ, တေ ဒွေ မာသေ ဂဟေတွာ ဝီသတိ ဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တီတိ နိက္ကင်္ခာ ဟုတွာ နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသိံ အတိက္ကမ္မ ဟဋ္ဌီပဒေ ဥပသမ္ပာဒေန္တီ"တိ အဋ္ဌကထာဝစနေ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၄၀၄) **"နိက္ကင်္ခာ ဟုတွာ** တိ အဓိကမာသေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿတ္တာ နိဗ္ဗေမတိကာ ဟုတွာ"တိ အတ္ထော သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၃.၄၀၄) ဝုတ္တော။

တတ္ထ နနု စ "တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု အဋ္ဌာရသန္နံ။ပေ။ ဝုတ္တာ"န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ကထန္တိ စောဒနံ သန္ဓာယ "ယံ ပန ဝုတ္တံ။ပေ။ တံ န ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ, တထာပိ တံ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တဝစနံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော, ကသ္မာ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"န ဟိ"**တိအာဒိ။ ဟိ ယသ္မာ န ဥပလဗ္ဘန္တိ, တသ္မာ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ အာဟ **"တတိယေ"**တိအာဒိ။ ပရိစ္စတ္တေယေဝ သမ္ဘဝတော, အပရိစ္စတ္တေ အသမ္ဘဝတော န ဥပလဗ္ဘန္တီတိ ဗျတိရေကဝသေန ဟေတုဖလယောဇနာ။ **တသ္မာ** တိအာဒိ လဒ္ဓဂုဏံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ ပန ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တမေဝ ဂဟေတွာ ဝဒတိ။ တောနိ ဝစနာနိ သာမဏေရာနံ ဝီသတိဝဿပရိပုဏ္ဏာဘာဝသာဓကာနိယေဝ ဟောန္တိ, န အဓိမာသပတနတရေသု သဒိဝသမာသာကမုနဘာဝသာဓကာနိ, တသ္မာ ဣမာနိ အာဟရိတွာ တံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဘိက္ခူ ပန ဗဟူနံ သန္နိဟတေ ကိဉ္စိ ဟဌံ အာဟရိတွာ ကထေတုံ သမတ္ထော သောဘတီတိ ကတွာ ဤဒိသံ ဟဌံ အာဟရန္တိ။ သုတသန္နိစယပဏ္ဍိတာ ပန ဣစ္ဆိတတ္ထသ္သ အသာဓကတ္တာ ဧဝရူပံ န အာဟရန္တိ။ သုဒ္ဓဝေဒိကာနမ္ပိ ဝစနေ ဝိနယဓရော ဝိနယမေဝ ဇာနန္တိ, န ဗာဟိရသမယံ။ အယံ ပန ကထာ ဗာဟိရသမယေ ပဝတ္တာ, တသ္မာ ဝိနယဓရာနံ အဝိသယောတိ မညန္တာ ဝဒန္တိ။

ဝိနယဓရော ပန ကေဝလံ ဝိနယမေဝ ဇာနန္တိ, ကေဝလံ သကလံ ပိဋကတ္တယံ ဇာနန္တိ, ကေဝလံ သဗာဟိရသမယံ ပိဋကတ္တယံ ဇာနန္တိ, တသ္မာ ကထေတုံ သမတ္ထဘာဝေယေဝ ပမာဏံ။ ဝေဒိကာနမ္ပိ ဝစနံ ဝေဒပ္ပကရဏာဂတမေဝ ပမာဏံ။ န ယံ ကိဉ္စိ ဟတ္ထဂတဂဏနမတ္တံ, တသ္မာ ယအာ ပထဝိဿရော ရာဇာ သဒိဝသံ မာသံ အာကမိုတုကာမော "ဇေဋ္ဌမာသကာဠပက္ခဥပောသထံ ပန္နရသိယံ ကရောန္တူ"တိ ယာစိဿတိ, တအာ "သကိံ ပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသေ တ ပန္နရသေ တ"တိ ဝစနတော ပန္နရသိယံ ဥပောသထကရဏေ ဒောသော နတ္ထိ, ယအာ သုဒ္ဓမာသမေဝ အာကမိုတုကာမော "စာတုဒ္ဒသိယံ ကရောန္တူ"တိ ယာစိဿတိ, ဧဝံ သတိ ပကတိယာပိ ဇေဋ္ဌမာသကာဠပက္ခုပောသထော စာတုဒ္ဒသောယေဝါတိ ကတွာ ဒောသော နတ္ထိ, ဥဘယထာပိ ဥပောသထော သုကတောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ အနုဝတ္တိတဗ္ဗော။ တတော ပရံ ပဌမာသာဠှမာသဿ ဇုဏှပက္ခေပိ ကာဠပက္ခေပိ ဒုတိယာသာဠှမာသဿ ဇုဏှပက္ခေပိ ပန္နရသီဥပောသထံ ကတွာ ဟဋ္ဌီပဒဒိဝသေ တိထိယောဂံ တ နက္ခတ္တယောဂံ တ အနောလောကေတွာ ဟာတော အရုဏုဂ္ဂမ

နာနန္တရတော ပဌာယ ယာဝ ပုန အရုဏုဂ္ဂမနာ သကလဒိဝသရတ္တိယံ ယထာဖ္သုသယံ ဝသ္သံ ဥပဂစ္ဆန္တော သူပဂ တောဝ ဟောတိ, နတ္ထိ ကောစိ အေသောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဘဝတေ့ဝဝံ, ဟတောဝ ဝသ္သံ ဥပဂစ္ဆန္တော အတ္ထီတိ? အတ္ထိ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) ''သစေ ဟတောဝ ကဟိတေ သေနာသနေ အညော ဝိတက္ကစာရိကော ဘိက္ခု အာဂန္တွာ သေနာသနံ ယာစတိ, 'ဂဟိတံ, ဘန္တေ, သေနာသနံ, ဝသ္သူပဂတော သင္ဃော, ရမဏီယော ဝိဟာရော, ရုက္ခမူလာဒီသု ယတ္ထ ဣစ္ဆထ, တတ္ထ ဝသထာ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော''တိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဝသ္သူပနာယိကဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဆဗ္ဗီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

ပဌမော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိနယာလင်္ကာရ-ဋီကာ (ဒုတိယော ဘာဂေါ)

၂၇. ဥပဇ္ဈာယာဒိဝတ္တဝိနိစ္ဆယကထာ

ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၃. ဧဝံ ဝဿူပနာယိကဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒိဝတ္တကထံ ကထေတုံ **"ဝတ္တန္တိ တွေဟာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝတ္တေတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ **ဝတ္တံ,** သဒ္ဒိဝိဟာရိကာဒီဟိ ဥပဇ္ဈာယာဒီသု ပဝတ္တေတဗ္ဗံ အာဘိသမာစာရိကသီလံ။ **တံ** ကတိဝိဓန္တိ အာဟ **"ဝတ္တံ နာမေတံ။ပေ။ ဗဟုဝိဓ"** န္တိ။ **ဝစ္စကုဋိဝတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒ္ယတ္ထော။ တေန သဒ္ဒိဝိဟာရိကဝတ္တအန္တေဝါသိကဝတ္တအနုမောဒနဝတ္တာနိ သင်္ဂယှန္တိ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ တတ္ထ တတ္ထ အဋ္ဌကထာသု "စုဒ္ဒသ ခန္ဓကဝတ္တာနီ"တိ။ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၃၅၆) စ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတမေဝ, တတ္ထ ပန အာဂန္တုကဝတ္တတော ပဋ္ဌာယ အာဂတံ, ဣဓ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တတော။ ဣတော အညာနိပိ ပဉ္စသတ္တတိ သေခိယဝတ္တာနိ ဒွေဝအသီတိ မဟာဝတ္တာနိ စ ဝတ္တမေဝ။ တေသု ပန သေခိယဝတ္တာနိ မဟာဝိဘင်္ဂေ အာဂတာနိ, မဟာဝတ္တာနိ ကမ္မက္ခန္ဓကပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကေသု (စူဠဝ. ၇၅ အာဒယော), တသ္မာ ဣဓ စုဒ္ဒသ ခန္ဓကဝတ္တာနိယေဝ ဒဿိတာနိ။ တေသု ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ ပဌမံ ဒဿေန္တော **"တတ္ထ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ တာဝ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗ"**န္တ္ဟာဒိမာဟ။

တတ္ထ ကော ဥပဇ္ဈာယော, ကေနဋ္ဌေန ဥပဇ္ဈာယော, ကထံ ဂဟိတော ဥပဇ္ဈာယော, ကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ, ကတမံ တံ ဝတ္တန္တိ? တတ္ထ **ကော ဥပဇ္ဈာယော** တိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန ဒသဝဿေန ဝါ အတိရေကဒသဝဿေန ဝါ ဥပသမ္ပာဒေတု"န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၇၆) ဗျတ္တိဗလ သမ္ပန္နော ဥပသမ္ပဒတော ပဋ္ဌာယ ဒသဝဿော ဝါ အတိရေကဒသဝဿော ဝါ ဘိက္ခု ဥပဇ္ဈာယော။ **ကေနဋ္ဌေန ဥပဇ္ဈာယော**တိ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ **ဥပဇ္ဈာယော,** သဒ္ဒိဝိဟာရိကာနံ ခုဒ္ဒကံ ဝဇ္ဇံ ဝါ မဟန္တံ ဝဇ္ဇံ ဝါ ဘုသော စိန္တေတီတိ အတ္ထော။ **ကထံ ဂဟိတော ဟောတိ ဥပဇ္ဈာယော** တိ သဒ္ဒိဝိဟာရိကေန ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ "ဥပဇ္ဈာယော မေ, ဘန္တေ, ဟောဟီ"တိ တိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တေ သစေ ဥပဇ္ဈာယော "သာဟူ"တိ ဝါ "လဟူ"တိ ဝါ "ဩပါယိက"န္တိ ဝါ "ပတိရူပ"န္တိ ဝါ "ပါသာဒိကေန သမ္ပာဒေဟီ"တိ ဝါ ဣမေသု ပဉ္စသု ပဒေသု ယဿ ကဿစိ ပဒဿ ဝသေန ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ကာယဝါစာဟိ ဝါ "ဂဟိတော တယာ ဥပဇ္ဈာယော"တိ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏံ ဝိညာပေတိ, ဂဟိတော ဟောတိ ဥပဇ္ဈာယော။ တတ္ထ **သာဟူ**တိ သာဓု။ **လဟူ**တိ အဂရု, သုဘရတာတိ အတ္ထော။ **ဩပါယိက**န္တိ ဥပါယပဋိသံယုတ္တံ, ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇနံ နိတ္ထရဏုပါယောတိ အတ္ထော။ **ပတိရူပ**န္တိ သာမီစိကမ္မမိဒန္တိ အတ္ထော။ **ပါသာဒိကေနာ**တိ ပသာဒာဝဟေန ကာယဝစီပယောဂေန သမ္ပာဒေဟီတိ အတ္ထော။

ကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တ န္တိ ဂဟိတဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဒိဝိဟာရိကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ **ကတမံ တံ ဝတ္တ** န္တိ ဣဒံ အာဂတမေဝ, တတ္ထ **ကာလဿေဝ ဥဋ္ဌာယ ဥပါဟနာ ဩမုဉ္စိတွာ** တိ သစေ ပစ္စူသကာလေ စင်္ကမနတ္ထာယ ဝါ ဓောတပါဒပရိဟရဏတ္ထာယ ဝါ ပဋိမုက္ကာ ဥပါဟနာ ပါဒဂတာ ဟောန္တိ, တာ ကာလဿေဝ ဥဋ္ဌာယ အပနေတွာ။ **တာဒိသမေဝ မုခဓောဝနောဒကံ အာတဗ္ဗ** န္တိ ဥတုမ္ပိ သရီရသဘာဝေ စ ဉတွာ ယထာ ဥပဇ္ဈာယဿ သပ္ပာယံ ဟောတိ, တာဒိသမေဝ အာတဗ္ဗံ။

သဂုဏံ ကတွာတိ ဥတ္တရာသင်္ဂံ သင်္ဃာဋိဉ္စာတိ ဒွေ စီဝရာနိ ဧကတော ကတွာ တာ ဒွေပိ သင်္ဃာဋိယော အာတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗဉ္ဟိ စီဝရံ သင်္ဃဋိတတ္တာ သင်္ဃာဋီတိ ဝုစ္စတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"သင်္ဃာဋိယော အာတဗ္ဗာ"** တိ။ **ပဒဝီတိ ဟာရေနဟီ**တိ ဧတ္ထ ပဒံ ဝီတိဟရတိ ဧတ္ထာတိ **ပဒဝီတိဟာရော,** ပဒဝီတိဟာရဋ္ဌာနံ။ ဒုတဝိလမ္ဗိတံ အကတွာ သမဂမနေန ဒွိန္နံ ပဒါနံ အန္တရေ မုဋ္ဌိရတနမတ္တံ။ ပဒါနံ ဝါ ဝီတိဟရဏံ အဘိမုခံ ဟရိတွာ နိက္ခေပေါ **ပဒဝီတိဟာရော**တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **န ဥပဇ္ဈာယဿ ဘဏမာနဿ အန္တရန္တရာ ကထာ ဩပါတေတဗ္ဗာ** တိ အန္တ ရဃရေ ဝါ အညတ္ထ ဝါ ဘဏမာနဿ အနိဋ္ဌိတေ တဿ ဝစနေ အညာ ကထာ န သမုဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။ **ဣတော ပဋ္ဌာယာ**တိ "န ဥပဇ္ဈာယဿ ဘဏမာနဿာ"တိ ဧတ္ထ န-ကာရတော ပဋ္ဌာယ။ တေန **နာတိဒူရေ**တိအာဒီသု န-ကာရပ ဋိသိဒ္ဓေသု အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋာပတ္တီ** တိ အာပဒါဥမ္မတ္တခိတ္တစိတ္တဝေဒနာဋ္ဋ

တာဒီဟိ ဝိနာ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနိတွာပိ ဝဒန္တဿ ဂိလာနဿ စ ဒုက္ကဋမေဝ။ အာပဒါသု ဟိ အန္တရန္တရာ ကထာ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝမညေသု န-ကာရပဋိသိဒ္ဓေသု ဤဒိသေသု, ဣတရေသု ပန ဂိလာနောပိ န မုစ္စတိ။ **သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ**တိ "ဤဒိသေသု ဂိလာနောပိ န မုစ္စတီ"တိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အညမ္ပိ ဟိ ယထာဝုတ္တံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ အနာဒရိယေန အကရောန္တဿ အဂိလာနဿ ဝတ္တဘေဒေ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋမေဝ, တေနေဝ ဝက္ခတိ "အဂိလာနေန ဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန သဋ္ဌိဝဿေနပိ သဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ, အနာဒရိယေန အကရောန္တဿ ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋံ။ န-ကာရပဋိသံယုတ္တေသု ပန ပဒေသု ဂိလာနဿပိ ပဋိက္ခိတ္တကိရိယံ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝါ"တိ။ **အာပတ္တိသာမန္တာ ဘဏမာနော**တိ ပဒသောဓမ္မံ (ပါစိ. ၄၅ အာဒယော)-ဒုဋ္ဌုလ္လာဒိဝသေန (ပါရာ. ၂၈၃) အာပတ္တိယာ အာသန္နဝါစံ ဘဏမာနော။ **အာပတ္တိယာ အာသန္နဝါစ**န္တိ စ အာပတ္တိဇနကမေဝ ဝစနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ယာယ ဟိ ဝါစာယ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, သာ ဝါစာ အာပတ္တိယာ အာသန္နာတိ ဝုစ္စတိ။

စီဝရေန ပတ္တံ ဝေဌေတွာတိ ဧတ္ထ "ဥတ္တရာသင်္ဂဿ ဧကေန ကဏ္ဏေန ဝေဌေတွာ"တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ **ဟေဋ္ဌာပီဌံ ဝါ ပရာမသိတွာ**တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗေ တတ္ထ ဌပိတပတ္တာဒိနာ အသင်္ဃဋ္ဋနတ္ထာယ ဝုတ္တံ။ စက္ခုနာ ဩလောကေတွာပိ အညေသံ အဘာဝံ ဉတွာပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **စတုရင်္ဂုလံ ကဏ္ဏံ ဥဿာရေတွာ**တိ ကဏ္ဏံ စတုရင်္ဂုလပ္ပမာဏံ အတိရေကံ ကတွာ ဧဝံ စီဝရံ သံဟရိတဗ္ဗံ။ **ဩဘောဂေ ကာယဗန္ဓနံ ကာတဗ္ဗ**န္တိ ကာယဗန္ဓနံ သံဟရိတွာ စီဝရဘောဂေ ပက္ခိပိတွာ ဌပေတဗ္ဗံ။ **သစေ ပိဏ္ဍပါတော ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ယော ဂါမေယေဝ ဝါ အန္တရဃရေ ဝါ ပဋိက္ကမနေ ဝါ ဘုဉ္ဇိတွာ အာဂစ္ဆတိ, ပိဏ္ဍံ ဝါ န လဘတိ, တဿ ပိဏ္ဍပါတော န ဟောတိ, ဂါမေ အဘုတ္တဿ ပန လဒ္ဓဘိက္ခဿ ဝါ ဟောတိ, တသ္မာ "သစေ ပိဏ္ဍပါတော ဟောတီ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဂါမေ**တိ ဂါမပရိယာပန္နေ တာဒိသေ ကိသ္မိဉ္စိ ပဒေသေ။ **အန္တရဃရေ**တိ အန္တောဂေဟေ။ **ပဋိက္ကမနေ**တိ အာသနသာလာယံ။ သစေပိ ဧတဿ န ဟောတိ, ဘုဉ္ဇိတုကာမော စ ဟောတိ, ဥဒကံ ဒတွာ အတ္တနာ လဒ္ဓတောပိ ပိဏ္ဍပါတော ဥပနေတဗ္ဗော။ တိက္ခတ္တုံ ပါနီယေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ သမ္ဗန္ဓော, အာဒိမှိ မဇ္ဈေ အန္တေတိ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ဥပကဋ္ဌော**တိ အာသန္နော။ **ဓောတဝါလိကာယာ**တိ ဥဒကေန ဂတဋ္ဌာနေ နိရဇာယ ပရိသုဒ္ဓဝါလိကာယ။

နိဒ္ဓူမေတိ ဇန္တာဃရေ ဇလမာနအဂ္ဂိဓူမရဟိတေ။ ဇန္တာဃရဉ္ဟိ နာမ ဟိမပါတဗဟုကေသု ဒေသေသု တပ္ပစ္စယရောဂပီဠာဒိနိဝါရဏတ္ထံ သရီရသေဒတာပနဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ ကိရ အန္ဓကာရပဋိစ္ဆန္နတာယ ဗဟူပိ ဧကတော ပဝိသိတွာ စီဝရံ နိက္ခိပိတွာ အဂ္ဂိတာပပရိဟာရာယ မတ္တိကာယ မုခံ လိမ္ပိတွာ သရီရံ ယာဝဒတ္ထံ သေဒေတွာ စုဏ္ဏာဒီဟိ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ နဟာယန္တိ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၆၆) "စုဏ္ဏံ သန္နေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သစေ ဥဿဟတီ**တိ သစေ ပဟောတိ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **"ဧကေနပိ ဂေလညေန အနဘိဘူတော ဟောတီ"**တိ။ **အပဋိဃံသန္တေနာ**တိ ဘူမိယံ အပဋိဃံသန္တေန။ **ကဝါဋပီဌ**န္တိ ကဝါဋပီဌဉ္စ ပီဌသင်္ဃာဋဉ္စ အစ္ဆုပန္တေန။ **သန္တာနက**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ကီဋကုလာဝကမက္ကဋကသုတ္တာဒိ။ **ဥလ္လောကာ ပဌမံ ဩဟာရေတဗ္ဗ**န္တိ ဥလ္လောကတော ပဌမံ ဥလ္လောကံ အာဒိံ ကတွာ အဝဟရိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဥလ္လောက**န္တိ စ ဥဒ္ဓံ ဩလောကနဋ္ဌာနံ, ဥပရိဘာဂန္တိ အတ္ထော။ **အာလောကသန္ဓိကဏ္ဏဘာဂါ**တိ အာလောကသန္ဓိဘာဂါ စ ကဏ္ဏဘာဂါ စ, အဗ္ဘန္တရဗာဟိရဝါတပါနကဝါဋကာနိ စ ဂဗ္ဘဿ စ စတ္တာရော ကောဏာ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

အညတ္ထ နေတဗ္ဗောတိ ယတ္ထ ဝိဟာရတော သာသနေ အနဘိရတိ ဥပ္ပန္နာ, တတော အညတ္ထ ကလျာဏမိတ္တာဒိသမ္ပတ္တိယုတ္တဋ္ဌာနေ နေတဗ္ဗော။ **န စ အစ္ဆိန္နေ ထေဝေ ပက္ကမိတဗ္ဗ**န္တိ ရဇိတစီဝရတော ယာဝ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ရဇနံ ဂဠတိ, န တာဝ ပက္ကမိတဗ္ဗံ။ **န ဥပဇ္ဈာယံ အနာပုစ္ဆာ ဧကစ္စဿ ပတ္တော ဒါတဗ္ဗော**တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဿ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန ကထိတံ။ ဧတ္ထ စ **ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလာန**န္တိ လဇ္ဇိနော ဝါ အလဇ္ဇိနော ဝါ ဥပဇ္ဈာယဿ အဝဍ္ဎိကာမေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန ဥပဇ္ဈာယော အလဇ္ဇီ ဩဝါဒမ္ပိ န ဂဏှာတိ, လဇ္ဇိနော စ ဧတဿ ဝိသဘာဂါ ဟောန္တိ, တတ္ထ ဥပဇ္ဈာယံ ဝိဟာယ လဇ္ဇီဟေဝ သဒ္ဓိံ အာမိသာဒိပရိဘောဂေါ ကာတဗ္ဗော။ ဥပဇ္ဈာယာဒိဘာဝေါ ဟေတ္ထ နပ္ပမာဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ**တိ ဥပဇ္ဈာယဿ ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ။ **သုသာန**န္တိ ဣဒံ ဥပလက္ခဏံ။ ဥပစာရသီမတော ဗဟိ ဂန္တုကာမေန အနာပုစ္ဆာ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဝုဋ္ဌာနမဿ အာဂမေတဗ္ဗ**န္တိ ဂေလညတော ဝုဋ္ဌာနံ အဿ အာဂမေတဗ္ဗံ။

ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာစရိယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၄. အာစရိယဝတ္တကထာယံ ကော အာစရိယော, ကေနဋ္ဌေန အာစရိယော, ကတိဝိဓော အာစရိယော, ကထံ ဂဟိတော အာစရိယော, ကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ အာစရိယဝတ္တံ, ကတမံ တံ ဝတ္တန္တိ? တတ္ထ **ကော အာစရိယော**တိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဝဿံ နိဿာယ ဝတ္ထုံ ဒသဝဿေန နိဿယံ ဒာတု”န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၇၇) ဗျတ္တ တိဗလသမ္ပန္နော ဒသဝဿော တ အတိရေကဒသဝဿော တ ဘိက္ခု အာစရိယော။ **ကေနဋ္ဌေန အာစရိယော** တိ အန္တေဝာသိကေန အာဘုသော စရိတဗ္ဗောတိ **အာစရိယော,** ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ကတိဝိဓော အာစရိယော**တိ နိဿယာစရိယပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယဥပသမ္ပဒာစရိယဓမ္မာစရိယဝသေန စတုဗ္ဗိဓော။ တတ္ထ နိဿယံ ဂဟေတွာ တံ နိဿာယ ဝတ္တဗ္ဗော **နိဿယာစရိယော** ။ ပဗ္ဗဇိတကာလေ သိက္ခိတဗ္ဗသိက္ခာပကော **ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော** ။ ဥပသမ္ပဒကာလေ ကမ္မဝါစာနုဿာဝကော **ဥပသမ္ပဒာစရိယော** ။ ဗုဒ္ဓဝစနသိက္ခာပကော **ဓမ္မာစရိယော** နာမ။ **ကထံ ဂဟိတော ဟောတိ အာစရိယော**တိ အန္တေဝါသိကေန ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ “အာစရိယော မေ, ဘန္တေ, ဟောဟိ, အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမီ”တိ တိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တေ အာစရိယော “သာဟူ”တိ တ “လဟူ”တိ တ “ဩပာယိက”န္တိ တ “ပတိရူပ”န္တိ တ “ပာသာဒိကေန သမ္ပာဒေဟီ”တိ တ ကာယေန ဝိညာပေတိ , ဝါစာယ ဝိညာပေတိ, ကာယဝါစာဟိ ဝိညာပေတိ, ဂဟိတော ဟောတိ အာစရိယော။

ကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ အာစရိယဝတ္တ န္တိ အန္တေဝါသိကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ အာစရိယဝတ္တံ။ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဉ္စ ဝဿာနိ နိဿာယ ဝတ္တဗ္ဗံ, အဗျတ္တေန ယာဝဇီဝံ။ ဧတ္ထ သစာယံ ဘိက္ခု ဝုဍ္ဎတရံ အာစရိယံ န လဘတိ, ဥပသမ္ပဒာယ သဋ္ဌိဝဿော ဝါ သတ္တတိဝဿော ဝါ ဟောတိ, နဝကတရဿပိ ဗျတ္တဿ သန္တိကေ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ “အာစရိယော မေ, အာဝုသော, ဟောဟိ, အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမီ”တိ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝတွာ နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဂာမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆန္တေနပိ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ “ဂာမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမိ အာစရိယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧသ နယော သဗ္ဗအာပုစ္ဆနေသု။ **ကတမံ တံ ဝတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တတော အညံ နတ္ထီတိ အာဟ **“ဣဒမေဝ စ။ပေ။ အာစရိယဝတ္တန္တိ ဝုစ္စတီ”** တိ။ နနု ဥပဇ္ဈာစရိယာ ဘိန္နပဒတ္ထာ, အထ ကသ္မာ ဣဒမေဝ “အာစရိယဝတ္တ”န္တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ **“အာစရိယဿ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ”**တိ။ ယထာ ဧကောပိ ဘိက္ခု မာတုဘာတာဘူတတ္တာ “မာတုလော”တိ စ ဓမ္မေ သိက္ခာပကတ္တာ “အာစရိယော”တိ စ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဧကမေဝ ဝတ္တံ ဥပဇ္ဈာယဿ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ “ဥပဇ္ဈာယဝတ္တ”န္တိ စ အာစရိယဿ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ “အာစရိယဝတ္တ”န္တိ စ ဝုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ သန္တေပိ နာမေ ဘိန္နေ အတ္ထော ဘိန္နော သိယာတိ အာဟ **“နာမမတ္တမေဝ ဟေတ္ထ နာန”** န္တိ။ ယထာ “ကလ္လော သင်္ကော”တိအာဒီသု နာမမတ္တမေဝ ဘိန္နံ, န အတ္ထော, ဧဝမေတ္ထာပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။

ဣဒါနိ တသ္မိံ ဝတ္တေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကာနံ ဝသေန လဗ္ဘမာနံ ကဉ္စိ ဝိသေသံ ဒဿေန္တော **“တတ္ထ ယာဝ စီဝရရဇန”**န္တ္တာဒိမာဟ။ တတော ဥပဇ္ဈာယာစရိယာနံ ဝသေန ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“ဥပဇ္ဈာယေ”** တ္တျာဒိမာဟ။ ဧတေသု ဝတ္တံ သာဒိယန္တေသု အာပတ္တိ, အသာဒိယန္တေသု အနာပတ္တိ, ဧတေသု အဇာနန္တေသု , ကေဿ ဘာရကရဏေပိ အနာပတ္တီတိ အယမေတ္ထ ပိဏ္ဍတ္ထော။ ဣဒါနိ အန္တေဝါသိကဝိသေသဝသေန လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿေတုမာဟ **“ဧတ္ထ စ”** တိအာဒိ။

အာစရိယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တေ ကော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော, ကေနဋ္ဌေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကော, ကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တံ, ကတမံ တံ ဝတ္တန္တိ? တတ္ထ **ကော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော** တိ ဥပသမ္ပန္နော ဝါ ဟောတု သာမဏေရော ဝါ, ယော ဥပဇ္ဈံ ဂဏှာတိ, သော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော နာမ။ **ကေနဋ္ဌေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကော** တိ ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိံ ဝိဟာရော ဧတဿ အတ္ထီတိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကောတိ အတ္ထော။ **ကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တ** န္တိ ဥပဇ္ဈာယေ

န ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၃၇၈) ‘‘တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပဇ္ဈာယာနံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေသု ဝတ္တံ ပညပေဿာမိ, ယထာ ဥပဇ္ဈာယေဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေသု ဝတ္တိတဗ္ဗ’’န္တိ။ **ကတမံ တံ ဝတ္တ** န္တိ ဣတ္ထအနိ ပကရဏာဂတံ။ ဣမသ္မိံ ပန ပကရဏေ သင်္ခေပရုစိတ္တာ, အာစရိယသဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကဝတ္တာနဉ္စ သမာန တ္တာ ဒွေပိ ဧကတော ဝုတ္တာ, တထာပိ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ ဝိသုံ ဝိသုံ အာဂတတ္တာ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ ကထယာမ။

သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော တိ ဥဒ္ဒေသာဒီဟိဿ သင်္ဂဟော စ အနုဂ္ဂဟော စ ကာတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဥဒ္ဒေသော** တိ ပာဠိဝစနံ။ **ပရိပုစ္ဆာ**တိ ပာဠိယာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ။ **ဩဝါဒော**တိ အနောတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ ‘‘ဣဒံ ကရောဟိ, ဣဒံ မာ ကရိတ္ထာ’’တိ ဝစနံ။ **အနုသာသနီ**တိ ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ။ အပိစ ဩတိဏ္ဏေ ဝါ အနောတိဏ္ဏေ ဝါ ပဌမံ ဝစနံ **ဩဝါဒော,** ပုနပ္ပုနံ ဝစနံ **အနုသာသနီ**တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ ပတ္တော ဟောတီ** တိ သစေ အတိ ရေကပတ္တော ဟောတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ပရိက္ခာရော**တိ အညောပိ သမဏပရိက္ခာရော။ ဣဓ **ဥဿုက္ကံ** နာမ ဓ မ္မိယေန နယေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနဥပာယပရိယေသနံ။ ဣတော ပရံ ဒန္တကဋ္ဌအနံ အာဒိံ ကတွာ အာစမနကုမ္ဘိယာ ဥဒကသိ ဥ္စနပရိယောသာနံ ဝတ္တံ ဂိလာနဿေဝ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ကာတဗ္ဗံ။ အနဘိရတိဝူပကာသနာဒိ ပန အဂိလာနဿပိ ကတ္တဗ္ဗမေဝ။ **စီဝရံ ရဇန္တေန** တိ ‘‘ဧဝံ ရဇေယျာသီ’’တိ ဥပဇ္ဈာယတော ဥပာယံ သုတွာ ရဇန္တေန။ သေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** တိအာဒီသု အနာဒရိယံ ပဋိစ္စ ဓမ္မာမိသေဟိ အသင်္ဂ ဏှဟန္တာနံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဒုက္កဋံ ဝတ္တဘေဒတ္တာ။ တေနေဝ ပရိဝါရေပိ (ပရိ. ၃၂၂) ‘‘န ဒေန္တော အာပဇ္ဇ တီ’’တိ ဝုတ္တံ။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အန္တေဝါသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

အန္တေဝါသိကဝတ္တေ ကော အန္တေဝါသိကော, ကေနဋ္ဌေန အန္တေဝါသိကော, ကတိဝိဓာ အန္တေဝါသိကာ, ကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ အန္တေဝါသိကဝတ္တံ, ကတမံ တံ ဝတ္တန္တိ? တတ္ထ **ကော အန္တေဝါသိကော** တိ ဥပသမ္ပန္နော ဝါ ဟောတု သာမဏေရော ဝါ, ယော အာစရိယဿ သန္တိကေ နိဿယံ ဂဏှာတိ, ယော ဝါ အာစရိယဿ ဩဝါဒံ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇတိ, ယော ဝါ တေနာနုဿာဝိတော ဟုတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇတိ, ယော ဝါ တဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ ပရိ ယာပုဏာတိ, သော သဗ္ဗော အန္တေဝါသိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ပဌမော နိဿယန္တေဝါသိကော နာမ, ဒုတိ ယော ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကော နာမ, တတိယော ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကော နာမ, စတုတ္ထော ဓမ္မန္တေဝါသိကော နာမ။ အညတ္ထ ပန သိပ္ပန္တေဝါသိကောပိ အာဂတော, သော ဣဓ နာဓိပ္ပေတော ။ **ကေနဋ္ဌေန အန္တေဝါသိကော** တိ အန္တေ ဝသတီတိ အန္တေဝါသိကော အလုတ္တသမာသဝသေန။ **ကတိဝိဓာ အန္တေဝါသိကာ** တိ ယထာဝုတ္တနယေန စတု ဗ္ဗိဓာ အန္တေဝါသိကာ။

ကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ အန္တေဝါသိကဝတ္တ န္တိ စတုဗ္ဗိဓေဟိ အာစရိယေဟိ အန္တေဝါသိကေသု ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ ယ ထာဟ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၃၈၂) ‘‘တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, အာစရိယာနံ အန္တေဝါသိကေသု ဝတ္တံ ပညပေဿာမိ, ယထာ အာစရိယေဟိ အန္တေဝါသိကေသု ဝတ္တိတဗ္ဗ’’န္တိ။ **ကတမံ တံ ဝတ္တ** န္တိ ယံ ဘဂဝတာ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ ဝု တ္တံ, ဣဓ စ သင်္ခေပေန ဒဿိတံ, တံ ဝတ္တန္တိ။ ဣဓ ပန အတ္တော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိ တဗ္ဗော။ အယံ ပန ဝိသေသော – ဧတေသု ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကော စ ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကော စ အာစရိယဿ ယာဝ ဇီဝံ ဘာရော, နိဿယန္တေဝါသိကော စ ဓမ္မန္တေဝါသိကော စ ယာဝ သမီပေ ဝသန္တိ, တာဝဒေဝ, တသ္မာ အာစရိ ယေဟိပိ တေသု သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ အာစရိယန္တေဝါသိကေသု ဟိ ယော ယော န သမ္မာ ဝတ္တတိ, တဿ တဿ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အန္တေဝါသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဂန္တုကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. အာဂန္တုကဝတ္တေ အာဂစ္ဆတီတိ အာဂန္တုကော, တေန ဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ **အာဂန္တုကဝတ္တံ**။ ''ဣဒါနိ အာရာမံ ပဝိသိဿာမီ''တိ ဣမိနာ ဥပစာရသီမာသမီပံ ဒဿေတိ, တသ္မာ ဥပစာရသီမာသမီပံ ပတ္တတော ပဘုတိ ဥပါဟနာဩမုဉ္စနာဒိ သဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗံ။ **ဂဟေတွာတိ** ဥပါဟနဒဏ္ဍကေန ဂဟေတွာ။ **ဥပါဟနပုဉ္ဆနစောဠကံ ပုစ္ဆိတွာ ဥပါဟနာ ပုဉ္ဆိတဗ္ဗာတိ** ''ကတရသ္မိံ ဌာနေ ဥပါဟနပုဉ္ဆနစောဠက''န္တိ အာဝါသိကေ ဘိက္ခူ ပုစ္ဆိတွာ။ **ပတ္ထရိတဗ္ဗန္တိ** သုက္ခာပနတ္ထာယ အာတပေ ပတ္ထရိတဗ္ဗံ။ **သစေ နဝကော ဟောတိ, အဘိဝါဒာပေတဗ္ဗော**တိ တဿ ဝဿေ ပုစ္ဆိတေ ယဒိ ဒဟရော ဟောတိ, သယမေဝ ဝန္ဒိဿတိ, တဒါ ဣမိနာ ဝန္ဒာပိတော ဟောတိ။ **နိလ္လောကေတဗ္ဗော**တိ ဩလောကေတဗ္ဗော။ **ဗဟိ ဌိတေနာ**တိ ဗဟိ နိက္ခမန္တဿ အဟိနော ဝါ အမနုဿဿ ဝါ မဂ္ဂံ ဌတွာ ဌိတေန နိလ္လောကေတဗ္ဗော။ သေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အာဂန္တုကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဝါသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၆. အာဝါသိကဝတ္တေ အာဝသတီတိ အာဝါသိကော, တေန ဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ **အာဝါသိကဝတ္တံ**။ တတ္ထ **အာဝါသိကေန ဘိက္ခုနာ အာဂန္တုကံ ဘိက္ခုံ ဝုဍ္ဎတရံ ဒိသွာ အာသနံ ပညပေတဗ္ဗ**န္တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာယံ (စူဠဝ. ၃၅၇) အာဂတဉ္စ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတဉ္စ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၅၇) ဂဟေတဗ္ဗံ, ဂဟေတွာ ဝုတ္တတ္တာ ပာကဋမေဝ, ဥပါဟနပုဉ္ဆနံ ပန အတ္တနော ရုစိဝသေန ကာတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဟေတ္ထ **''သစေ ဥဿဟတီ''**တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဥပါဟနာ အပုဉ္ဆန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ **သေနာသနံ ပညပေတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ ''ကတ္ထ မယှံ သေနာသနံ ပာပုဏာတီ''တိ ပုစ္ဆိတေန သေနာသနံ ပညပေတဗ္ဗံ, ''ဧတံ သေနာသနံ တုမှာကံ ပာပုဏာတီ''တိ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ပပ္ဖောဋေတွာ ပတ္ထရိတုံ ပန ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ဧတေန မဉ္စပီဌာဒိံ ပပ္ဖောဋေတွာ ပတ္ထရိတွာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ အနမ္ပိ သေနာသနပညာပနမေဝာတိ ဒဿေတိ။ မဟာအာဝါသေပိ အတ္တနော သန္တိကံ သမ္ပတ္တဿ အာဂန္တုကဿ ဝတ္တံ အကာတုံ န လဗ္ဘတိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

အာဝါသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂမိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၇. ဂမိကဝတ္တေ ဂန္တုံ ဘဗ္ဗောတိ ဂမိကော, တေန ဝတ္တိတဗ္ဗန္တိ **ဂမိကဝတ္တံ**။ တတ္ရာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ – **အရုဘဏ္ဍ**န္တိ သေနာသနက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၃၂၂) ဝုတ္တံ မဉ္စပီဌာဒိ။ **မတ္တိကာဘဏ္ဍမ္ပိ ရဇနဘာဇနာဒိ သဗ္ဗံ** တတ္ထ ဝုတ္တပ္ပဘေဒမေဝ။ တံ သဗ္ဗံ အဂ္ဂိသာလာယံ ဝါ အညတရသ္မိံ ဝါ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ ပဋိသာမေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ, အနောဝဿကေ ပဗ္ဘာရေပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သေနာသနံ အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမိတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ ယံ ပါသာဏပိဋ္ဌိယံ ဝါ ပါသာဏတ္ထမ္ဘေသု ဝါ ကတသေနာသနံ, ယတ္ထ ဥပစိကာ နာရောဟန္တိ, တံ အနာပုစ္ဆန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။ **စတူသု ပါသာဏေသူ**တိအာဒိ ဥပစိကာနံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနေ ပဏ္ဏသာလာဒိသေနာသနေ ကတ္တဗ္ဗာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပေဝ နာမ အင်္ဂါနိပိ သေသေယျု**န္တိ အယံ အဇ္ဈောကာသေ ဌပိတမ္ပိ အာနိသံသော။ ဩဝဿကဂေဟေ ပန တိဏေသု စ မတ္တိကာပိဏ္ဍေသု စ ဥပရိ ပတန္တေသု မဉ္စပီဌာနံ အင်္ဂါနိပိ ဝိနဿန္တိ။

ဂမိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၈. ဝတ္တက္ခန္ဓကေ ဣမသ္မိံ ဌာနေ အနုမောဒနဝတ္တံ အာဂတံ, တတော ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယဉ္စ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၇၃-၃၇၄) ''ဣမသ္မိံ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၃၅၆) အာဂတာနိ အာဂန္တုကာဝါသိကဂမိယာနုမောဒနဘတ္တဂ္ဂပိဏ္ဍစာရိကာရညိကသေနာသနဇန္တာဃရဝစ္စကုဋိဥပဇ္ဈာယာစရိယသဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကဝတ္တာနိ စုဒ္ဒသ မဟာဝတ္တာနိ နာမာ''တိ အနုက္ကမော ဝုတ္တော, ဣဓ ပန ဝိနယသင်္ဂဟပ္ပကရဏေ ဂမိကဝတ္တတော ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တံ အာဂတံ, အနုမောဒနဝတ္တံ ပန ဝိသုံ အဝတွာ ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တေယေဝ အန္တောဂဓံ ကတွာ

တ ပဏ္ဍာ ဝုတ္တံ ဘတ္တဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဘတ္တေ ဘုတ္တေယေဝ အနုမောဒနာကရဏတော, ဟဋ္ဌိယဋ္ဌ အညေသု ဝတ္
တေသု ဝိယ "တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ အနုမောဒနဝတ္တံ ပညာပေဿာမိ"တိ ဝိသုံ ဝတ္တဘာဝေန အနာဂတတ္
တာ ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တေယေဝ အန္တောဂဓန္တိ အာစရိယဿ အဓိပ္ပာယော သိယာ။ ဣမဿ စ ဝိနယာလင်္ကာရပကရ
ဏဿ တဿာ ဝဏ္ဏနာဘူတတ္တာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗက္ကမေနေဝ သံဝဏ္ဏနံ ကထယိဿာမ။

ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ **ဘတ္တံ** ။ အဇတိ ဂစ္ဆတိ ပဝတ္တတိ ဧတ္ထာတိ အဂ္ဂံ။ "အာဒိကောဋ္ဌာသကောဋီသု, ပုရတောဂ္ဂံ
ဝရေ တီသူ"တိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာယံ အာဂတေပိ **"ရာဇဂ္ဂ** န္တိ ရာဇာရဟံ, **သလာကဂ္ဂ** န္တိ သလာကဂ္ဂဟဏဋ္ဌာန"န္
တိအာဒီသု အညတ္ထေသုပိ ပဝတ္တနတော ဘတ္တဿ အဂ္ဂံ ဘတ္တဂ္ဂံ, ဘတ္တပရိဝိသနဋ္ဌာနံ, ဘတ္တဂ္ဂေ ဝတ္
တိတဗ္ဗံ ဝတ္တံ **ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တ** န္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ တတ္ထ **အာရာမေ ကာလော အာရောစိတော ဟောတီ**တိ "ကာလော
ဘန္တေ, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တ"န္တိ အာရောစိတော ဟောတိ။ **တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေနာ** တိ ဒွေ ဇာဏုမဏ္ဍလာနိ နာဘိမ
ဏ္ဍလဉ္စ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန။ **ပရိမဏ္ဍလံ နိဝာသေတ္ဗာ** တိ သမန္တတော မဏ္ဍလံ နိဝာသေတွာ။ ဥဒ္ဓံ နာဘိမဏ္ဍလံ,
အဓော ဇာဏုမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန ဇာဏုမဏ္ဍလဿ ဟေဋ္ဌာ ဇင်္ဃဋ္ဌိတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တံ နိဝာသ
နံ ဩတာရေတွာ နိဝာသေတဗ္ဗံ, တတော ပရံ ဩတာရေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဝုတ္တံ, ယထာနိသိန္နဿ ဇာဏုမဏ္ဍ
လတော ဟေဋ္ဌာ စတုရင်္ဂုလမတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ **ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတ္ဗာ** တိ တဿ နိ
တသနဿ ဥပရိ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ "န, ဘိက္ခဝေ, အကာယဗန္ဓနေန ကမော ပဝိသိတဗ္ဗော, ယော ပဝိသေယျ,
အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၂၇၈) ဝုတ္တတ္တာ။ **သဂုဏံ ကတ္ဗာ**တိ ဣဒံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တေ ဝုတ္တမေဝ။ **"ဂ
ဏ္ဌိကံ ပဋိမုဉ္စိတ္ဗာ**တိ ဟသကေ ဂဏ္ဌိကံ ပဝေသေတွာ အန္တောကမော တ ဟောတု ဝိဟာရေ တ, မနုဿာနံ ပရိဝိ
သနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တေန စီဝရံ ဟရုပိတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ ဂမနမေဝ ဝဋ္ဋတီ"တိ မဟာအဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။ တေ
ထ စ **မနုဿာနံ ပရိဝိသနဋ္ဌာန** န္တိ ယတ္ထ အန္တောဝိဟာရေပိ မနုဿာ သပုတ္တဒါရာ အာဝသိတွာ ဘိက္ခူ နေတွ
တ ဘောဇေန္တိ။

သုပ္ပဋိစ္ဆန္နေနာ တိ န သသီသံ ဟရုတေန, အထ ခော ဂဏ္ဌိကံ ပဋိမုဉ္စိတွာ အနုတတန္တေန ဂီဝံ ပဋိစ္ဆာဒေတ္
တ ဥဘော ကဏ္ဏေ သမံ ကတွာ ပဋိသံဟရိတွာ ယာဝ မဏိဗန္ဓာ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန။ **သုသံဝုတေနာ**တိ ဟတ္ထံ တ ဟ
ဒံ တ အကီဠာပေန္တေန, သုဝိနီတေနာတိ အတ္ထော။ **ဩက္ခိတ္တစက္ခုနာ** တိ ဟေဋ္ဌာခိတ္တစက္ခုနာ။ ယော အနာဒရိယံ ပ
ဋိစ္စ တဟံ တဟံ ဩလောကေန္တော ဘိယျော တံ တံ ဒိသာဘာဂံ ဟာသာဒံ ကူဋာဂာရံ ဝီထိံ ဩလောကေန္တော ဂစ္ဆတိ,
အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ကေသိမ္ပ ပန ဌာနေ ဌတွာ ဟတ္ထိအဿာဒိပရိဿယာဘာဝံ ဩလောကေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အပ္ပ
သဒ္ဒေနာ**တိ ဧတ္ထ ကိတ္တာဝတာ အပ္ပသဒ္ဒော ဟောတိ? ဒွါဒသဟတ္ထေ ဂေဟေ အာဒိမှိ သင်္ဃတ္ထေရော မဇ္
ဈေ ဒုတိယတ္ထေရော အန္တေ တတိယတ္ထေရောတိ ဧဝံ နိသိန္နေသု သင်္ဃတ္ထေရော ဒုတိယေန သဒ္ဓိံ မန္တေတိ, ဒု
တိယတ္ထေရော တဿ သဒ္ဒဉ္စေဝ သုဏာတိ, ကထဉ္စ ဝဝတ္ထပေတိ, တတိယတ္ထေရော ပန သဒ္ဒမေဝ သုဏာတိ,
ကထံ န ဝဝတ္ထပေတိ, ဧတ္တာဝတာ အပ္ပသဒ္ဒော ဟောတိ။ သစေ ပန တတိယတ္ထေရော ကထံ ဝဝတ္ထပေတိ, မဟာသ
ဒ္ဒော နာမ ဟောတိ။

န ဥက္ခိတ္တကာယာ တိ န ဥက္ခေပေန, ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ, ဧကတော ဝါ ဥဘတော ဝါ ဥက္ခိ
တ္တစီဝရော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ အန္တောဣန္ဒခီလတော ပဋ္ဌာယ န ဧဝံ ဂန္တဗ္ဗံ။ နိသိန္နကာလေ ပန ဓမကရဏံ နီ
ဟရန္တေနပိ စီဝရံ အနုက္ခိပိတွာတဝ နီဟရိတဗ္ဗံ။ **န ဥဇ္ဇဂ္ဃိကာယာ** တိ န မဟာဟသိတံ ဟသန္တော, ဝုတ္တနယေနေဝ
တ္ထ ကရဏဝစနံ။ **န ကာယပ္ပစာလက** န္တိ ကာယံ အစာလေတွာ ကာယံ ပဂ္ဂဟေတွာ နိစ္စလံ ကတွာ ဥဇုကေန ကာ
ယေန သမေန ဣရိယာပထေန။ **န ဗာဟုပ္ပစာလက** န္တိ ဗာဟုံ အစာလေတွာ ဗာဟုံ ပဂ္ဂဟေတွာ နိစ္စလံ ကတွာ။ **န သီ
သပ္ပစာလက**န္တိ သီသံ အစာလေတွာ သီသံ ပဂ္ဂဟေတွာ နိစ္စလံ ဥဇုံ ဌပေတွာ။ **န ခမ္ဘကတော** တိ ခမ္ဘကတော
နာမ ကဋိယံ ဟတ္ထံ ဌပေတွာ ကတခမ္ဘော။ **န ဥက္ကုဋိကာယာ** တိ ဧတ္ထ ဥက္ကုဋိကာ ဝုစ္စတိ ပဏှိယော ဥက္ခိပိ
တွာ အဂ္ဂပါဒေဟိ ဝါ အဂ္ဂပါဒေ ဥက္ခိပိတွာ ပဏှေဟိယေဝ ဝါ ဘူမိံ ဖုသန္တဿ ဂမနံ။ ကရဏဝစနံ ပနေတ္ထ ဝု
တ္တလက္ခဏမေဝ။ **န ဩဂုဏ္ဌိတေနာ** တိ သသီသံ ဟရုတေန။ **န ပလ္လတ္ထိကာယာ** တိ န ဒုဿပလ္လတ္ထိကာယ။ ဧ
တ္ထ အာယောဂပလ္လတ္ထိကာပိ ဒုဿပလ္လတ္ထိကာ ဧဝ။ **န ထေရေ ဘိက္ခူ အနုပခဇ္ဇာ** တိ ထေရေ ဘိက္ခူ အတိအ
လ္လီယိတွာ န နိသီဒိတဗ္ဗံ။ **န သင်္ဃာဋိံ ဩတ္ထရိတွာ** တိ န သင်္ဃာဋိံ အတ္ထရိတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။

သက္ကစ္စန္တိ သတိံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ။ **ပတ္တသညီ**တိ ပတ္တေ သညံ ကတွာ။ **သမသူပကော** နာမ ယတ္ထ ဘတ္တတော စတုတ္ထဘာဂပ္ပမာဏော သူပေါ ဟောတိ။ **သမတိတ္တိက**န္တိ သမပုဏ္ဏံ သမဘရိတံ။ **ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ ဧတ္ထ **ထူပီကတော** နာမ ပတ္တဿ အန္တောမုခဝဋ္ဋိလေခံ အတိက္ကမိတွာ ကတော, ပတ္တေ ပက္ခိတ္တော ဘရိတော ပူရိတောတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ကတံ အဂ္ဂဟေတွာ အန္တောမုခဝဋ္ဋိလေခာသမပ္ပမာဏော ဂဟေတဗ္ဗော။ "ယံ ကဉ္စိ ယာဂုံ ဝါ ဘတ္တံ ဝါ ဖလာဖလံ ဝါ အာမိသဇာတိကံ သမတိတ္တိကမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ, တဉ္စ ခော အဓိဋ္ဌာနုပဂေန ပတ္တေန, ဣတရေန ပန ထူပီကတမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ယာမကာလိကသတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကာနိ ပန အဓိဋ္ဌာနုပဂပတ္တေ ထူပီကတာနိပိ ဝဋ္ဋန္တိ။ ယံ ပန ဒွီသု ပတ္တေသု ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ ပူရေတွာ ဝိဟာရံ ပေသေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ ယံ ပတ္တေ ပက္ခိပိယမာနံ ပူဝဥစ္ဆုခဏ္ဍဖလာဖလာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဩရောဟတိ, တံ ထူပီကတံ နာမ န ဟောတိ။ ပူဝဝဋံသကံ ဌပေတွာ ပိဏ္ဍပာတံ ဒေန္တိ, ထူပီကတမေဝ ဟောတိ။ ပုပ္ဖဝဋံသကတက္ကောလကဋုကဖလာဒိဝဋံသကေ ပန ဌပေတွာ ဒိန္နံ ထူပီကတံ န ဟောတိ။ ဘတ္တဿ ဥပရိ ထာလကံ ဝါ ပတ္တံ ဝါ ဌပေတွာ ပူရေတွာ ဂဏှာတိ, ထူပီကတံ နာမ န ဟောတိ။ ကုရုန္ဒိယမ္ပိ ဝုတ္တံ "ထာလကေ ဝါ ပတ္တေ ဝါ ပက္ခိပိတွာ တံ ပတ္တမတ္ထကေ ဌပေတွာ ဒေန္တိ, ပာဋေက္ကဘာဇနံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဓ အနာပတ္တိယံ ဂိလာနော န အာဂတော, တသ္မာ ဂိလာနဿပိ ထူပီကတံ န ဝဋ္ဋတိ, သဗ္ဗတ္ထ ပန ပဋိဂ္ဂဟေတုမေဝ န ဝဋ္ဋတိ, ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပန ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။

"သက္ကစ္စ"န္တိ စ "ပတ္တသညီ"တိ စ ဥဘယံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **သပဒာန**န္တိ တတ္ထ တတ္ထ ဩဓိံ အကတွာ အနုပဋိပါဋိယာ။ သမသူပကေ ဝတ္တဗ္ဗံ ဝုတ္တမေဝ။ **ထူပကတော**တိ မတ္ထကတော, ဝေမဇ္ဈတောတိ အတ္ထော။ **န သူပံ ဝါ ဗျဉ္ဇနံ ဝါ**တိအာဒိ ပာကဋမေဝ။ ဝိညတ္တိယံ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။ ဥဇ္ဈာနသညီသိက္ခာပဒေပိ ဂိလာနော န မုစ္စတိ။ **နာတိမဟန္တော ကဗဠော**တိ မယူရဏ္ဍံ အတိမဟန္တံ, ကုက္ကုဋဏ္ဍံ အတိခုဒ္ဒကံ, တေသံ ဝေမဇ္ဈပ္ပမာဏော။ **ပရိမဏ္ဍလံ အာလောပော**တိ နာတိဒီဃော အာလောပေါ။ **အနာဟဋေ**တိ အနာဟရိတေ, မုခဒွါရံ အသမ္ပာပိတေတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗော ဟတ္ထော**တိ ဧတ္ထ ဟတ္ထသဒ္ဒော တဒေကဒေသေသု အင်္ဂုလီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော "ဟတ္ထမုဒ္ဒါ"တိအာဒီသု ဝိယ သမုဒာယေ ပဝတ္တဝေါဟာရဿ အဝယဝေ ပဝတ္တနတော။ ဧကင်္ဂုလိမ္ပိ မုခေ ပက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **န သကဗဠေနာ**တိ ဧတ္ထ ဓမ္မံ ကထေန္တော ဟရီတကံ ဝါ လဋ္ဌိမဓုကံ ဝါ မုခေ ပက္ခိပိတွာ ကထေတိ, ယတ္တကေန ဝစနံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ, တတ္တကေ မုခမှိ သန္တေ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပိဏ္ဍုက္ခေပကန္တိ ပိဏ္ဍံ ဥက္ခိပိတွာ ဥက္ခိပိတွာ။ **ကဗဠာဝစ္ဆေဒက**န္တိ ကဗဠံ အဝဆိန္ဒိတွာ အဝဆိန္ဒိတွာ။ **အဝဂဏ္ဍကာရက**န္တိ မက္ကဋော ဝိယ ဂဏ္ဍေ ကတွာ ကတွာ။ **ဟတ္ထနိဒ္ဓုနက**န္တိ ဟတ္ထံ နိဒ္ဓုနိတွာ နိဒ္ဓုနိတွာ။ **သိတ္ထာဝကာရက**န္တိ သိတ္ထာနိ အဝကိရိတွာ အဝကိရိတွာ။ **ဇိဝှာနိစ္ဆာရက**န္တိ ဇိဝှံ နိစ္ဆာရေတွာ နိစ္ဆာရေတွာ။ **စပုစပုကာရက**န္တိ "စပုစပူ"တိ ဧဝံ သဒ္ဒံ ကတွာ ကတွာ။ **သုရုသုရုကာရက**န္တိ "သုရုသုရူ"တိ ဧဝံ သဒ္ဒံ ကတွာ ကတွာ။ **ဟတ္ထနိလ္လေဟက**န္တိ ဟတ္ထံ နိလ္လေဟိတွာ နိလ္လေဟိတွာ။ ဘုဉ္ဇန္တဿ ဟိ အင်္ဂုလိမတ္တမ္ပိ နိလ္လေဟိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဃနယာဂုဖာဏိတပါယာသာဒိကေ ပန အင်္ဂုလီဟိ ဂဟေတွာ အင်္ဂုလိယော မုခေ ပဝေသေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပတ္တနိလ္လေဟကဩဋ္ဌနိလ္လေဟကေသုပိ ဧသေဝ နယော, တသ္မာ အင်္ဂုလိယာပိ ပတ္တော န နိလ္လေဟိတဗ္ဗော, ဧကဩဋ္ဌောပိ ဇိဝှာယ န နိလ္လေဟိတဗ္ဗော, ဩဋ္ဌမံသေဟိ ဧဝ ပန ဂဟေတွာ အန္တော ပဝေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

န သာမိသေန ဟတ္ထေန ပါနီယထာလကောတိ ဧတံ ပဋိက္ကူလဝသေန ပဋိက္ခိတ္တံ, တသ္မာ သင်္ဃိကမ္ပိ ပုဂ္ဂလိကမ္ပိ ဂိဟိသန္တကမ္ပိ အတ္တနော သန္တကမ္ပိ သင်္ခမ္ပိ သရာဝမ္ပိ အာမိသမက္ခိတံ န ဂဟေတဗ္ဗမေဝ, ဂဏှန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ သစေ ပန ဟတ္ထဿ ဧကဒေသော အာမိသမက္ခိတော န ဟောတိ, တေန ပဒေသေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **န သသိတ္ထကံ ပတ္တဓောဝနံ အန္တရဃရေ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ **ဥဒ္ဓရိတွာ ဝါ**တိ သိတ္ထာနိ ဧကတော ဥဒ္ဓရိတွာ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ရာသိံ ကတွာ ဥဒကံ ဆဍ္ဍေတိ။ ဘိန္ဒိတွာ ဝါ ဥဒကဂတိကာနိ ကတွာ ဆဍ္ဍေတိ, ပဋိဂ္ဂဟေန သမ္ပဋိစ္ဆန္တော နံ ပဋိဂ္ဂဟေ ဆဍ္ဍေတိ, ဗဟိ နီဟရိတွာ ဝါ ဆဍ္ဍေတိ, ဧဝံ ဆဍ္ဍေန္တဿ အနာပတ္တိ။ **န တာဝ ထေရေန ဥဒက**န္တိ ဣဒံ ဟတ္ထဓောဝနဥဒကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အန္တရာ ပိပါသိတေန, ပန ဂလေ ဝိလဂ္ဂါမိသေန ဝါ ပါနီယံ ပိဝိတွာ န ဓောဝိတဗ္ဗာတိ။

ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနုမောဒနဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

အနုမောဒနဝတ္တေ အနု ပုနပ္ပုနံ မောဒိယတေ ပမောဒိယတေတိ အနုမောဒနာ။ ကာ သာ? ဓမ္မကထာ။ အနုမောဒနာယ ကတ္တဗ္ဗံ ဝတ္တံ **အနုမောဒနဝတ္တံ**။ **ပဥ္စမေ နိသိန္နေ** တိ အနုမောဒနတ္ထာယ နိသိန္နေ။ ဥပနိသိန္နကထာ နာမ ဗဟူသု သန္နိပတိတေသု ပရိကထာကထနံ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

အနုမောဒနဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၉. ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တေ ပိဏ္ဍိတဗ္ဗော သင်္ဃရိတဗ္ဗောတိ ပိဏ္ဍော, ပိဏ္ဍပါတော။ ပိဏ္ဍာယ စရဏံ သီလမဿာတိ ပိဏ္ဍစာရီ, သော ဧဝ ပိဏ္ဍစာရိကော သကတ္ထေ ကပစ္စယဝသေန။ ပိဏ္ဍစာရိကေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ ဝတ္တံ **ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တံ**။ တတ္ထာယမနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ – **နိဝေသနံ** နာမ ဣတ္ထိကုမာရိကာဒီနံ ဝသနဋ္ဌာနံ။ ယသ္မာ ပဝိသန နိက္ခမနဒွါရံ အသလ္လက္ခေတွာ သဟသာ ပဝိသန္တော ဝိသဘာဂါရမ္မဏံ ဝါ ပဿေယျ, ပရိဿယော ဝါ ဘဝေယျ, တသ္မာ **"နိဝေသနံ။ပေ။ ပဝိသိတဗ္ဗ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ အတိဒူရေ တိဋ္ဌန္တော အပဿန္တော ဝါ ဘဝေယျ, "အညဿ ဂေဟေ တိဋ္ဌတီ"တိ ဝါ မညေယျ။ အစ္စာသန္နေ တိဋ္ဌန္တော အပဿိတဗ္ဗံ ဝါ ပဿေယျ, အသုဏိတဗ္ဗံ ဝါ သုဏေယျ, တေန မနုဿာနံ အဂါရဝေါ ဝါ အပ္ပသာဒေါ ဝါ ဘဝေယျ, တသ္မာ **"နာတိဒူရေ နာစ္စာသန္နေ ဌာတဗ္ဗ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ အတိစိရံ တိဋ္ဌန္တော အအာတုကာမာနံ မနောပဒေါသော ဘဝေယျ, အညတ္ထ ဘိက္ခာ စ ပရိက္ခယေယျ, အတိလဟုကံ နိဝတ္တန္တော အာတုကာမာနံ ပုညဟာနိ စ ဘဝေယျ, ဘိက္ခုနော စ ဘိက္ခာယ အသမ္ပဇ္ဇနံ, တသ္မာ **"နာတိစိရံ ဌာတဗ္ဗံ, နာတိလဟုကံ နိဝတ္တိတဗ္ဗံ, ဌိတေန သလ္လက္ခေတဗ္ဗ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ သလ္လက္ခဏာကာရံ ဒဿေတိ **"သစေ ကမ္မံ ဝါ နိက္ခိပတီ"** တိအာဒိနာ။ တတ္ထ **ကမ္မံ ဝါ နိက္ခိပတီ** တိ ကပ္ပာသံ ဝါ သုပ္ပံ ဝါ မုသလံ ဝါ ယဥ္စ ဂေဟေတွာ ကမ္မံ ကရောန္တိ, ဌိတာ ဝါ နိသိန္နာ ဝါ ဟောန္တိ, တံ နိက္ခိပတိ။ **ပရာမသတီ**တိ ဂဏှာတိ။ **ဌပေတိ ဝါ**တိ "တိဋ္ဌထ ဘန္တေ"တိ ဝဒန္တီ ဌပေတိ နာမ။ **အဝက္ကာရပာတီ** တိ အတိရေကပိဏ္ဍပါတံ အပနေတွာ ဌပနတ္ထာယ ဧကာ သမုဂ္ဂပာတိ။ ဇွေ စ **သမုဂ္ဂပာတိ** နာမ သမုဂ္ဂပုဋသဒိသာ ပာတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာရညိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၀. အာရညိကဝတ္တေ န ရမန္တိ ဇနာ ဧတ္ထာတိ အရညံ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ –

"ရမဏီယာနိ အရညာနိ, ယတ္ထ န ရမတီ ဇနော။
ဝီတရာဂါ ရမိဿန္တိ, န တေ ကာမဂဝေသိနော"တိ။ (ဓ. ပ. ၉၉)။

အရညေ ဝသတီတိ အာရညိကော, တေန ဝတ္တိတဗ္ဗံ ဝတ္တံ **အာရညိကဝတ္တံ**။ တတြာယံ ဝိသေသပဒအနုမတ္တော – **ကာလဿေဝ ဥဋ္ဌာယာ** တိ အရညသေနာသနဿ ဂါမတော ဒူရတ္တာ ဝုတ္တံ, တေနေဝ ကာရဏေန "ပတ္တံ ဂဟေတွာ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ဂစ္ဆန္တော ပရိဿမော ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **ပတ္တံ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ အံသေ လဂ္ဂေတွာ စီဝရံ ခန္ဓေ ကရိတွာ** အရညမဂ္ဂေ န ဒုဿောဓနော ဟောတိ, တသ္မာ ကဏ္ဍကသရီသပဟဒိပရိဿယဝိမောစန တ္တံ **ဥပဟဟနာ အာရောပေတွာ**။ အရညံ နာမ ယသ္မာ စောရာဒီနံ ဝိစရဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တသ္မာ **"အာရဘဏ္ဍံ မတ္တိကာ ဘဏ္ဍံ ပဋိသာမေတွာ ဒွါရဝါတပါနံ ထကေတွာ ဝသနဋ္ဌာနတော နိက္ခမိတဗ္ဗ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣတော ပရာနိ ဘ တ္တဂ္ဂဝတ္တပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တေသု ဝုတ္တသဒိသာနေဝ။ ကမတော နိက္ခမိတွာ သစေ ဗဟိကမေ ဥဒကံ နတ္ထိ, အန္တောဂါမေယေဝ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ, အထ ဗဟိကမေ အတ္ထိ, ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပတ္တံ ဓောဝိတွာ တောဒကံ ကတွာ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတွာ စီဝရံ သင်္ဃရိတွာ အံသေ ကရိတွာ ဥပဟဟနာ အာရောပေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။

ဘာဇနံ အလဘန္တေနာ တိအာဒိ အရညသေနာသနသ္သ ဒုလ္လဘဒဗ္ဗသမ္ဘာရတ္တာ ဝုတ္တံ, **အဂ္ဂိ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော**တိအာဒိ တဋ္ဌမိဂသရီသပဟိဗာဟိရပရိဿယကာလေ စ တတပိတ္တာဒိအဇ္ဈတ္တပအဿယကာလေ စ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ။ ဗဟူနံ ပန ဝသနဋ္ဌာနေ တာဒိသာနိ သုလဘာနိ ဟောန္တီတိ အာဟ **"ဂဏာတသိနော ပန တေန ဝိနာပိ ဝဋ္ဋတီ"** တိ။ ကတ္တရဒဏ္ဍော နာမ ပရိဿယဝိနောဒနော ဟောတိ, တသ္မာ အရညေ ဝိဟရန္တေန အဝဿံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ **"ကတ္တရဒဏ္ဍော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော"** တိ။ နက္ခတ္တာနေဝ နက္ခတ္တပဒါနိ။ စောရာဒီသု အာဂန္တွာ "အဇ္ဇ, ဘန္တေ, ကေန နက္ခတ္တေန စန္ဒော ယုတ္တော"တိ ပုစ္ဆိတေသု "န ဇာနာမာ"တိ ဝုတ္တေ ကုဇ္ဈန္တိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"နက္ခတ္တပဒါနိ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ သကလာနိ ဝာ ဧကဒေသာနိ ဝာ"**တိ, တထာ ဒိသာမူဠ္ဟေဟိ "ကတမာယံ, ဘန္တေ, ဒိသာ"တိ ပုစ္ဆိတေသု, တသ္မာ **"ဒိသာကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗ"** န္တိ။

အာရညိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေနာသနဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၁. သေနာသနဝတ္တေ သယန္တိ ဧတ္ထာတိ သေနံ, သယနန္တိ အတ္ထော။ အာဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ အာသနံ။ သေနဉ္စ အာသနဉ္စ သေနာသနံ။ သေနာသနေသု ကတ္တဗ္ဗံ ဝတ္တံ **သေနာသနဝတ္တံ**။ ဣဓ ပန ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာယံ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၁၈၃) ဝုတ္တမေဝ။ တတ္ထ ပန ဥပဇ္ဈာယဿ ဝုတ္တဝိဟာရော ဝုတ္တော, ဣဓ ပန အတ္တနာ ဝုတ္ထဝိဟာရောတိ အယမေဝ ဝိသေသော။ **န ဝုဍ္ဎံ အနာပုစ္ဆာ** တိ ဧတ္ထ တဿ ဩဝရကေ တဒုပစာရေ စ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဘောဇနသာလာဒီသုပိ ဧဝမေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ ဘောဇနသာလာဒီသုပိ ဥဒ္ဒေသအနာဒိ အာပုစ္ဆိတွာဝ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

သေနာသနဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဇန္တာဃရဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၂. ဇန္တာဃရဝတ္တေ ဇာယတီတိ ဇံ, ကိံ တံ? သရီရံ။ ဇံ တာယတိ ရက္ခတီတိ ဇန္တာ, ကာ သာ? တိကိစ္ဆာ။ ဂယှတေတိ ဃရံ, ကိံ တံ? နိဝေသနံ, ဇန္တာယ သရီရတိကိစ္ဆာယ ကတံ ဃရံ ဇန္တာဃရံ, ဇန္တာဃရေ ကတ္တဗ္ဗံ ဝတ္တံ **ဇန္တာဃရဝတ္တံ**။ တတ္ထ **ပရိဘဏ္ဍ** န္တိ ဗဟိဇဂတိ။ သေသံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တေ ဝုတ္တနယတ္တာ သုဝိညေယျမေဝ။

ဇန္တာဃရဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝစ္စကုဋိဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၃. ဝစ္စကုဋိဝတ္တေ ဝစ္စယတေ ဦဟဒယတေတိ ဝစ္စံ, ကရီသံ။ ကုဋီယတိ ဆိန္ဒီယတိ အာတပေ ဧတာယာတိ ကုဋိ, ဝစ္စတ္ထာယ ကတာ ကုဋိ ဝစ္စကုဋိ, ဝစ္စကုဋိယာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ ဝတ္တံ **ဝစ္စကုဋိဝတ္တံ,** ဣဓ စ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ အာစမနဝတ္တံ ပဌမံ အာဂတံ, ပစ္ဆာ ဝစ္စကုဋိဝတ္တံ။ ဣမသ္မိံ ပန ပကရဏေ ပဌမံ ဝစ္စံ ကတွာ ပစ္ဆာ အာစမတီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝစ္စကုဋိဝတ္တံ ပဌမံ အာဂတံ, တသ္မာ တဒနုက္ကမေန ကထယိဿာမ။ **ဒန္တကဋ္ဌံ ခာဒန္တေနာ** တိ အယံ ဝစ္စကုဋိယာပိ သဗ္ဗတ္ထေဝ ပဋိက္ခေပော။ **နိဗဒ္ဓဂမနတ္ထာယာ** တိ အတ္တနာ နိဗဒ္ဓဂမနတ္ထာယ။ **ပုဂ္ဂလိကဋ္ဌာနံ တတိ** အတ္တနော ဝိဟာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝတိ။

ဝစ္စကုဋိဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒိဝတ္တဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

သတ္တဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၈. စတုပစ္စယဘာဇနီယဝိနိစ္ဆယကထာ

စီဝရဘာဇနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၄. ဇဝံ ဥပဇ္ဈာယာဒိဝတ္တသင်္ခါတာနိ စုဒ္ဒသ ခန္ဓကဝတ္တာနိ ကထေတွာ ဣဒါနိ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ဘာဇနံ ကထေန္တော **“စတုပစ္စယဘာဇန”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **စတူ**တိ သင်္ချာသဗ္ဗနာမပဒံ။ ပဋိစ္စ ဧတိ ဖလံ ဧတသ္မာတိ ပစ္စယော, စီဝရာဒိ, ပစ္စယော စ ပစ္စယော စ ပစ္စယာ, စတ္တာရော ပစ္စယာ စတုပစ္စယံ, ဘာဇီယတေ ဝိဘာဇီယတေ ဘာဇနံ။ စတုပစ္စယဿ ဘာဇနံ **စတုပစ္စယဘာဇနံ**။ တေနာဟ **“စီဝရာဒီနံ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ဘာဇန”**န္တိ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ စတုပစ္စယဘာဇနေ သမဘိနိဝိဋ္ဌေ **စီဝရဘာဇနေ တာဝ** ပဌမံ **စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကော။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗော**။ ကသ္မာ? သင်္ဃိကစီဝရဿ ဒုက္ကရဘာဇနတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ အာဂတာဂတံ စီဝရံ ပဋိဂ္ဂဏှာတီတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တမေဝဿ ဘာရောတိ **စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကော** ။ စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ စီဝရံ နိဒဟတီတိ, နိဒဟနမတ္တမေဝဿ ဘာရောတိ **စီဝရနိဒဟကော**။ ဘဏ္ဍာဂါရေ နိယုတ္တော **ဘဏ္ဍာဂါရိကော** ။ စီဝရာဒိကဿ ဘဏ္ဍဿ ဌပနဋ္ဌာနဘူတံ အဂါရံ **ဘဏ္ဍာဂါရံ** ။ စီဝရံ ဘာဇေတိ ဘာဂံ ကရောတီတိ **စီဝရဘာဇကော**။ စီဝရဿ ဘာဇနံ ဝိဘာဂကရဏံ **စီဝရဘာဇနံ,** ဝိဘဇနကိရိယာ။

တတ္ထ “စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကော ဝေဒိတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တော, သော ကုတော လဗ္ဘတေတိ အာဟ **“ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ။ပေ။ သမ္မန္နိတဗ္ဗော”**တိ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ အာဟ **“အနုဇာနာမိ။ပေ။ ဝစနတော”**တိ။ ဆန္ဒနံ **ဆန္ဒော,** ဣစ္ဆနံ ပိဟနန္တိ အတ္ထော။ ဂမနံ ကရဏံ ဂတိ, ကိရိယာ။ ကရေယျဟာ ဂတိ အဂတိ, ဆန္ဒေန အဂတိ **ဆန္ဒာဂတိ** ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကထံ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတီတိ အာဟ **“တတ္ထ ပစ္ဆာ အာဂတာနမ္ပီ”** တိအာဒိ။ ဧဝမိတရေသုပိ။ ပဉ္စမင်္ဂပန သတိသမ္ပဇညယုတ္တာဘာဝံ ဒဿေတိ။ သုက္ကပက္ခေပိ ဣတော ပဋိပက္ခဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **“တသ္မာ”**တိအာဒိ။

ကုမာယ ကမ္မတစာယ တ အပလောကနေန တ တိ ဣဒံ ဣမဿ သမ္မုတိကမ္မဿ လဟုကကမ္မတ္တာ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ပရိဝါရဋ္ဌကထာယံ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၂) “အဝသေသာ တေရသ သမ္မုတိယော သေနာသနဂ္ဂါဟမတကစီဝရအနာဒိသမ္မုတိယော စာတိ ဧတာနိ လဟုကကမ္မာနိ အပလောကေတွာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋန္တိ”တိ။ **အန္တောဝိဟာရေ သဗ္ဗသင်္ဃမဇ္ဈေပိ ခဏ္ဍသီမာယမ္ပိ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ **အန္တောဝိဟာရေ** တိ ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ န ဟိ အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရေ အပလောကနာဒိစတုဗ္ဗိဓကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ဒုဗ္ဗိသောဓနတ္တာ။ **ခုရဝိဟာရဋ္ဌာနေ**တိ ဝိဟာရဒ္ဒတရဿ သမ္မုခဋ္ဌာနေ။

၁၉၇. ဘဏ္ဍာဂါရသမ္မုတိယံ **ဝိဟာရမဇ္ဈေယေဝ** တိ အဝိပ္ပဝာသသီမာသင်္ခါတမဟာသီမာ ဝိဟာရဿ မဇ္ဈေယေဝ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဣမံ ပန ဘဏ္ဍာဂါရံ ခဏ္ဍသီမံ ဂန္တွာ ခဏ္ဍသီမာယံ နိသိန္နေဟိ သမ္မန္နိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဝိဟာရမဇ္ဈေယေဝ “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမံ ဝိဟာရံ ဘဏ္ဍာဂါရံ သမ္မန္နေယျာ”တိအာဒိနာ နယေန “ကမ္မတစာယ တ အပလောကနေန တ သမ္မန္နိတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနံ နိဿာယ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ဥပစာရသီမာယံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေတွာ ကထိနအနကမ္မမ္ပိ အဗဒ္ဓသီမာဘူတေ ဝိဟာရေ ဥပစာရသီမာယံ ကရောန္တိ, ဧကေစ္စေ ဉတ္တိကမ္မမ္ပိ တထေဝ ဂဟေတွာ အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရေ ဥပစာရသီမာမတ္တေယေဝ ဥပောသထပဝါရဏံ ကရောန္တိ, တဒယုတ္တံ, ကာရဏံ ပနေတ္ထ ကထိနဝိနိစ္ဆယကထာယံ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၂၆) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

၁၉၈. တုလာဘူတောတိ တုလာသဒိသော။ **ဣဒန္တိ** သာမဏေရာနံ ဥပမုပဋ္ဌိဝိသအနံ။ ဣမံ ကိရ ဟဋ္ဌံ အမနသိကရောန္တာ ဣဒါနိ ကာလစီဝရမ္ပိ သာမဏေရာနံ ဥပမုပဋ္ဌိဝိသံ ဒေန္တိ။ **ဖာတိကမ္မ**န္တိ ပဟောနကကမ္မံ, ယတ္တကေန ဝိနယာဂတေန သမ္မုဉ္စနီဗန္ဓနာဒိဟတ္ထကမ္မေန ဝိဟာရဿ ဦနတာ န ဟောတိ, တတ္တကံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗေသန္တိ** တတ္ရုပ္ပာဒဝဿာဝာသိကံ ဂဏှန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ သာမဏေရာနဉ္စ။ **ဘဏ္ဍာဂါရစီဝရေပီ** တိ အကာလစီဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တိ** တိ မဟာသဒ္ဒံ ကရောန္တိ။ **ဧတေန္တိ** ဥက္ကုဋ္ဌိယာ ကတာယ သမ

ဘာဂအန်။ **ဝိရဇ္ဈိတ္ဝာ ကရောန္တိ** တိ ကတ္တဗ္ဗကာလေသု အကတွာ ယထာရုစိတက္ခဏေ ကရောန္တိ။ **သမပဋိ္ဌိသော အတဗ္ဗော**တိ ကရိသ္သာမာတိ ယာစန္တာနံ ပဋိညာမတ္တေနပိ သမကော ကောဋ္ဌာသော အတဗ္ဗော။

အတိရေကဘာဂေနာတိ ဒသ ဘိက္ခူ ဟောန္တိ, သာဋကာပိ ဒသေဝ, တေသု ဧကော ဒွာဒသ အဂ္ဃတိ, သေသာ ဒသဂ္ဃနကာ။ သဗ္ဗေသု ဒသဂ္ဃနကဝသေန ကုသေ ပာတိတေ ယဿ ဘိက္ခုနော ဒွာဒသဂ္ဃနကော ကုသော ပာတိတော, သော "ဧတ္တကေန မမ စီဝရံ ပဟောတီ"တိ တေန အတိရေကဘာဂေန ဂန္တုကာမော ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ **ဧတ္တကေန မမ စီဝရံ ပဟောတီ**တိ ဒွာဒသဂ္ဃနကေန မမ စီဝရံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ, န တတော ဦနေနာတိ သဗ္ဗံ ဂဟေတုကာမောတိ အတ္ထော။ ဘိက္ခူ "အတိရေကံ အာဝုသော သင်္ဃဿ သန္တက"န္တိ ဝဒန္တိ, တံ သုတွာ ဘဂဝတာ "သင်္ဃိကေ စ ဂဏသန္တကေ စ အပ္ပကံ နာမ နတ္ထိ, သဗ္ဗတ္ထ သံယမော ကာတဗ္ဗော, ဂဏှာဟန္တေနပိ ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗ"န္တိ ဒဿေတုံ **"အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အနုက္ခေပေ ဒိန္နေ"** တိ အာဟ။ တတ္ထ အနုက္ခေပေ နာမ ယံ ကိဉ္စိ အနုက္ခိပိတဗ္ဗံ အနုပ္ပဒာတဗ္ဗံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ, ယတ္တကံ တဿ ပဋိဝိသေ အဓိကံ, တတ္တကေ အဂ္ဃနကေ ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေ ဒိန္နေတိ အတ္ထောတိ ဣမမတ္ထံ သင်္ခေပေန ဒဿေတုံ **"သစေ ဒသ ဘိက္ခူ ဟောန္တိ"** တ္ယာဒိ ဝုတ္တံ။

ဝိကလကေ တောသေတွာတိ ဧတ္ထ စီဝရဝိကလကံ ပုဂ္ဂလဝိကလကန္တိ ဒွေဝ ဝိကလကာ။ တတ္ထ **စီဝရဝိကလကံ** နာမ သဗ္ဗေသံ ပဉ္စ ပဉ္စ ဝတ္ထာနိ ပတ္တာနိ, သေသာနိပိ အတ္ထိ, ဧကေကံ ပန န ပဟုဏာတိ, ဆိန္ဒိတွာ ဒာတဗ္ဗာနိ။ ဆိန္ဒန္တေဟိ စ အဍ္ဍမဏ္ဍလာဒီနံ ဝါ ဥပာဟနထဝိကာဒီနံ ဝါ ပဟောနကာနိ ခဏ္ဍာနိ ကတွာ ဒာတဗ္ဗာနိ, ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန စတုရင်္ဂုလဝိတ္ထာရမ္ပိ အနုဝာတပ္ပဟောနကာယာမံ ခဏ္ဍံ ကတွာ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အပရိဘောဂံ ပန န ကာတဗ္ဗန္တိ ဧဝမေတ္ထ စီဝရဿ အပ္ပဟောနကဘာဝေါ စီဝရဝိကလကံ။ ဆိန္ဒိတွာ ဒိန္နေ ပနေတံ တောသိတံ ဟောတိ။ အထ ကုသပါတော ကာတဗ္ဗော, သစေပိ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ကောဋ္ဌာသေ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ဝတ္ထာနိ နပ္ပဟောန္တိ, တတ္ထ အညံ သာမဏကံ ပရိက္ခာရံ ဌပေတွာ ယော တေန တုဿတိ, တဿ တံ ဘာဂံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ကုသပါတော ကာတဗ္ဗော။ ဣဒမ္ပိ စီဝရဝိကလကန္တိ အန္ဓဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။

ပုဂ္ဂလဝိကလကံ နာမ ဒသ ဒသ ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ ဝဂ္ဂံ ကရောန္တာနံ ဧကော ဝဂ္ဂေါ န ပူရတိ, အဋ္ဌ ဝါ နဝ ဝါ ဟောန္တိ, တေသံ အဋ္ဌ ဝါ နဝ ဝါ ကောဋ္ဌာသာ "တုမှေဟိ ဣမေ ဂဟေတွာ ဝိသုံ ဘာဇေထာ"တိ အတဗ္ဗာ။ ဧဝမယံ ပုဂ္ဂလာနံ အပ္ပဟောနကဘာဝေါ ပုဂ္ဂလဝိကလကံ နာမ။ ဝိသုံ ဒိန္နေ ပန တံ တောသိတံ ဟောတိ, ဧဝံ တောသေတွာ ကုသပါတော ကာတဗ္ဗောတိ။ အထ ဝါ **ဝိကလကေ တောသေတွာ**တိ ယော စီဝရဝိဘာဂေ ဦနကော, တံ အညေန ပရိက္ခာရေန သမံ ကတွာ ကုသပါတော ကာတဗ္ဗောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေတိ **"သစေ သဗ္ဗေသံ ပဉ္စ ပဉ္စ ဝတ္ထာနီ"** တိအာဒိနာ။

၁၉၉. ဣတော ပရံ တေသု တေသု ဝတ္ထူသု အာဂတဝသေန အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တေသု ဝိနိစ္ဆယေသု သန္တေသုပိ တေသံ ဝိနိစ္ဆယာနံ အဋ္ဌမာတိကာဝိနိစ္ဆယတော အဝိမုတ္တတ္တာ အဋ္ဌမာတိကာဝိနိစ္ဆယေသွေဝ ပက္ခိပိတွာ ဒဿေတုံ **"ဣဒာနိ အဋ္ဌမာ, ဘိက္ခဝေ"** တိအာဒိမာဟ။ ယာ တာ အဋ္ဌ မာတိကာ ဘဂဝတာ ဝုတ္တာ, တာသံ အဋ္ဌန္နံ မာတိကာနံ ဝသေန ဝိနိစ္ဆယော ဣဒါနိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ **ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္နာ** တိ ဣမိနာ အပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ဓုဝသန္နိပါတဋ္ဌာနာဒိတော ပဌမလေဍ္ဍုပါတဿ အန္တော ဥပစာရသီမာတိ ဒဿေတိ။ ဣဒါနိ ဒုတိယလေဍ္ဍုပါတဿ အန္တောပိ ဥပစာရသီမာယေဝါတိ ဒဿေတုံ **"အပိစာ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဓုဝသန္နိပါတဋ္ဌာနမ္ပိ ပရိယန္တဂတမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ "ဓဝံ သန္တေ တိယောဇနေ ဌိတာ လာဘံ ဂဏှာဟိသ္သန္တီ"တိအာဒိနာ ဣမေ လာဘဂ္ဂဟဏာဒယော ဥပစာရသီမာဝသေနေဝ ဟောတိ, န အဝိပ္ပဝါသသီမာဝသေနာတိ ဒဿေတိ, တေန စ ဣမာနိ လာဘဂ္ဂဟဏာဒီနိယေဝ ဥပစာရသီမာယံ ကတ္တဗ္ဗာနိ, န အပလောကနကမ္မာဒီနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ, တာနိ ပန အဝိပ္ပဝါသသီမာဒီသုယေဝ ကတ္တဗ္ဗာနီတိ ပကာသေတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၇၉) "ဘိက္ခုနီနံ အာရာမပ္ပဝေသနသေနာသနာပုစ္ဆနာဒိ ပရိဝါသမာနတ္တာရောစနဝဿစ္ဆေဒနိဿယသေနာသနဂ္ဂါဟာဒိ ဝိဓာနန္တိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဣမိဿာယေဝ ဥပစာရသီမာယ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ။

လာဘတ္ထာယ ဌပိတာ သီမာ **လာဘသီမာ**။ လောကေ ကမသီမာဒယော ဝိယ လာဘသီမာ နာမ ဝိသုံ ပသိဒ္ဓါ နတ္ထိ, ကေနာယံ အနုညာတာတိ အာဟ **"နေဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ"** တိအာဒိ။ ဧတေန နာယံ သာသနဝေါဟာရသိဒ္ဓါ, လောကဝေါ

ဟာရသိဒ္ဓါ တေတိ ဒဿေတိ။ **ဇနပဒပရိစ္ဆေဒော** တိ ဣဒံ လောကပသိဒ္ဓသီမာသဒ္ဒတ္တဝသေန ဝုတ္တံ, ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရမ္ပိ သဗ္ဗံ ဇနပဒသီမာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဇနပဒော ဧဝ **ဇနပဒသီမာ,** ဧဝံ ရဋ္ဌသီမာဒီသုပိ။ တေနာဟ **"အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာန"**န္တိအာဒိ။ **ပထဝီဝေမဇ္ဈဂတဿာ** တိ ယာဝ ဥဒကပရိယန္တာ ခဏ္ဍသီမတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဥပစာရသီမာဒီသု ပန အဗဒ္ဓသီမာသု ဟေဋ္ဌာပထဝိယံ သဗ္ဗတ္ထ ဌိတာနံ န ဟပုဏာတိ, ကူပာဒိပဝေသာရဟဋ္ဌာနေ ဌိတာနညေဝ ဟပုဏာတီတိ ဟေဋ္ဌာ သီမကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ တံတံသီမဋ္ဌဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ စက္ကဝာဠသီမာယ ဒိန္နံ ပထဝီသန္ဓာရကဥဒကဋ္ဌာနေပိ ဌိတာနံ ဟပုဏာတိ သဗ္ဗတ္ထ စက္ကဝာဠဝေဟာရတ္တာတိ။ သမာနသံဝာသအဝိပ္ပဝာသသီမာသု ဒိန္နဿ ဣဒံ နာနတ္တံ – "အဝိပ္ပဝာသသီမာယ ဒမ္မီ"တိ ဒိန္နံ ကမဋ္ဌာနံ န ဟပုဏာတိ။ ကသ္မာ? "ဌပေတွာ ကမဋ္ဌ ကမူပစာရဋ္ဌာ"တိ (မဟာဝ. ၁၄၄) ဝုတ္တတ္တာ။ "သမာနသံဝာသကသီမာယဒမ္မီ"တိ ဒိန္နံ ပန ကမေ ဌိတာနမ္ပိ ဟပုဏာတီတိ။

၂၀၀-၁. **ဗုဒ္ဓါဓိဝုတ္ထော** တိ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ အဓိဝုတ္ထော။ **ကေသမ္ပိ** န္တိ ကေသမ္ပိ ဝိဟာရေ။ **ဟကဝတ္တ** န္တိ နိဗဒ္ဓဒေါနံ။ **ဝတ္တတီ** တိ ပဝတ္တတိ။ **တေဟိ ဝတ္တဗ္ဗ** န္တိ ယေသံ သမ္မုခေ သေ ဒေတိ, တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၂၀၂. **ဒုတိယဘာဂေ ပန ထေရာသနံ အာရုဋ္ဌေဟာ**တိ ယာဝ သဋ္ဌနဝကံ ကေတရံ သဗ္ဗေသံ ဘာဂံ ဒတွာ စီဝရေ အပရိက္ခီဏေ ပုန သဗ္ဗေသံ အတုံ ဒုတိယဘာဂေ ထေရဿ ဒိန္နေတိ အတ္ထော။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနာ** တိ "တုယှေဟာဝ ဘိက္ခု တာနိ စီဝရာနီ"တိ (မဟာဝ. ၃၆၃) ဘဂဝတာ ဝုတ္တနယေန။ **ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ "တုယှံဟံ ဒေမာ"တိ အဝတွာ, 'ဘိက္ခူနံ ဒေမ, ထေရာနံ ဒေမာ"တိ ဝုတ္တတ္တာ "ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၇၉) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၇၉) ပန **ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ တေ့ ထ "တုယှံဟံ ဒေမာ"တိ အဝုတ္တတ္တာတိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ "သင်္ဃဿ ဒေမာ"တိ ဝုတ္တေပိ ဝဋ္ဋေယျ, "ဘိက္ခူနံ ဒေမ, ထေရာနံ ဒေမ, သင်္ဃဿ ဒေမာ"တိ ဝစနတော ဘေဒေါ န ဒိဿတိ, ဝီမံသိတဗ္ဗမေတ္ထ ကာရဏန္တိ။ **ဟာရုပိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပံသုကူလိကာနံ ဝဋ္ဋတိ။ **သာမိကေဟိ ဝိစာရိတမေဝါ**တိ ဥပာဟနတ္ထဝိကာဒီနမတ္ထာယ ဝိစာရိတမေဝ။

၂၀၃. **ဥပမံ့ အတဗ္ဗ** န္တိ ယံ ဥဘတောသင်္ဃဿ ဒိန္နံ, တတော ဥပမံ့ ဘိက္ခူနံ ဥပမံ့ ဘိက္ခုနီနံ အတဗ္ဗံ။ သစေပိ ဧကော ဘိက္ခု ဟောတိ, ဧကာ တ ဘိက္ခုနီ, အန္တမသော အနုပသမ္ပန္နဿပိ ဥပမုမေဝ အတဗ္ဗံ။ **"ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဒမ္မီ"တိ ဝုတ္တေ ပန န မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွာ အတဗ္ဗ**န္တိ တတ္ထ ယဿ ဘိက္ခုနိပက္ခေ သင်္ဃဿ ပစ္စေကံ အပရာမဋ္ဌတ္တာ ဘိက္ခုနီနံ ဂဏနာယ ဘာဂေ အတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယောတိ သိဇ္ဈတိ, တထာ အနဉ္စ ဘိက္ခူပိ ဂဏေတွာ ဒိန္နေ ဧဝ ယုဇ္ဇတိ။ ဣတရထာ ဟိ "ကိတ္တကံ ဘိက္ခူနံ အတဗ္ဗံ, ကိတ္တကံ ဘိက္ခုနီန"န္တိ န ဝိညာယတိ, တသ္မာ "ဘိက္ခုသင်္ဃဿာ"တိ ဝုတ္တဝစနမ္ပိ "ဘိက္ခူန"န္တိ ဝုတ္တဝစနသဒိသမေဝါတိ အာဟ **"ဘိက္ခူ စ ဘိက္ခုနိယော စ ဂဏေတွာ အတဗ္ဗ"** န္တိ။ တေနာဟ **"ပုဂ္ဂလော။ပေ။ ဘိက္ခုသင်္ဃဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ"**တိ။ **"ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယှဉ္စာ"တိ ဝုတ္တေ ပန ပုဂ္ဂလော ဝိသုံ န လဘတီ** တိ ဣဒံ အဋ္ဌကထာပမာဏေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ဟေတ္ထ ဝိသေသကာရဏံ ဥပလဗ္ဘတိ။ တထာ ဟိ "ဥဘတောသင်္ဃဿ စ တုယှဉ္စ ဒမ္မီ"တိ ဝုတ္တေ သာမညဝိသေသဝစနေဟိ သင်္ဂဟိတတ္တာ ယထာ ပုဂ္ဂလော ဝိသုံ လဘတိ, ဧဝမိဓာပိ "ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ တုယှဉ္စာ"တိ သာမညဝိသေသဝစနသဗ္ဘာဝတော ဘဝိတဗ္ဗမေဝ ဝိသုံ ပုဂ္ဂလပဋိဝိသေနာတိ ဝိညာယတိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာဝစနမေဝေတ္ထ ပမာဏံ။ **ဟပုဏနဋ္ဌာနတော ဧကမေဝ လဘတီ** တိ အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တဋ္ဌာနတော ဧကမေဝ ကောဋ္ဌာသံ လဘတိ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **"ကသ္မာ? ဘိက္ခုသင်္ဃဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ"**တိ, ဘိက္ခုသင်္ဃဂ္ဂဟဏေနေဝ ပုဂ္ဂလဿပိ ဂဟိတတ္တာတိ အဓိပ္ပာယောတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၇၉) ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၇၉) ပန ဘိက္ခုသင်္ဃသဒ္ဒေန ဘိက္ခူနညေဝ ဂဟိတတ္တာ, ပုဂ္ဂလဿ ပန "တုယှဉ္စာ"တိ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ စ တတ္ထဿ အဂ္ဂဟိတတ္တာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, "ဘိက္ခူနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယှဉ္စာ"တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနသဒိသတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ပုဂ္ဂလပ္ပဓာနော ဟေတ္ထ သင်္ဃ-သဒ္ဒေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကေစိ ပန "ဘိက္ခုသင်္ဃဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ"တိ ဟဌံ လိခန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ တဿ ဝိသုံ လာဘဂ္ဂဟဏေ ကာရဏဝစနတော။ တထာ ဟိ "ဝိသုံ သင်္ဃဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ"တိ ဝိသုံ ပုဂ္ဂလဿပိ ဘာဂဂ္ဂဟဏေ ကာရဏံ ဝုတ္တံ။ ယထာ

စေတ္ထ ပုဂ္ဂလဿ အဂ္ဂဟဏံ, ဧဝံ ဥပရိ “ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ တုယှဉ္စာ”တိအာဒီသုပိ ဝိသုံ သင်္ဃာဒိသဒ္ဒေဟိ ပု ဂ္ဂလဿ အဂ္ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ ဂဟဏံ သိယာ, သင်္ဃတောပိ ဝိသုမ္ပိတိ ဘာဂဒ္ဝယံ လဘေယျ ဥဘယတ္ထ ဂဟိတတ္တာတိ ဝုတ္တံ။ **ပူဇေတဗ္ဗ** န္တိအာဒိ ဂိဟိကမ္မံ န ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဟရာ** တိ ဣဒံ ပိဏ္ဍပာတဟရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။ **“ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဟရာ”တိ ဝုတ္တေပိ ဟရိတဗ္ဗ**န္တိ ဣဒံ ဂိဟိဝေယျာဝစ္စံ န ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

၂၀၄. **အန္တောဟေမန္တေ** တိ ဣမိနာ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ ဒိန္နံ ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာန ဉ္စေဝ ဟပုဏာတိ, တတော ပရံ ဟေမန္တေ ဒိန္နံ ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနမ္ပိ ဝုတ္ထဝဿတ္တာ ဟပုဏာတိ, ဟေမန္တ တော ပန ပရံ ပိဋ္ဌိသမယေ “ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿာ”တိ ဧဝံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒိန္နံ အနန္တရေ ဝဿေ တ တတော ပ ရေသု တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ တသ္မိံ ဘိက္ခုဘာဝေ ဝုတ္ထဝဿာနံ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာတိ။ ယေ ပန သဗ္ဗထာ အဝုတ္ထဝ ဿာ, တေသံ န ဟပုဏာတီတိ ဒဿေတိ။ **လက္ခဏညူ ဝဒန္တိ** တိ ဝိနယလက္ခဏညုနော အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ **လက္ခဏ ညူ ဝဒန္တီ**တိ ဣဒံ သန္နိဋ္ဌာနဝစနံ, အဋ္ဌကထာသု အနာဂတတ္တာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဗဟိဥပစာရသီမာယံ။ပေ။ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာတီ**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝုတ္ထဝဿာနံ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ မာတိကာဋ္ဌကထာ ယမ္ပိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အကာလစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “သစေ ပန ဗဟိဥပစာရသီမာယံ ဌိတော ‘ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒမ္မီ’တိ ဝဒတိ, ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝုတ္ထဝဿာနံ သဗ္ဗေသံ သမ္ပတ္တာနံ ဟပုဏာတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဂဏ္ဌိပဒေသု ပန “ဝ ဿာတသဿ အနန္တရေ ပဒေသေ ဌတွာ ဝုတ္တတ္တာ ဝဿံဝုတ္ထာနဉ္စ အဝုတ္ထာနဉ္စ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာ တီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ “ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေ အဝုတ္ထဝဿာနံ ဟပုဏာတိ။ **သဗ္ဗေသမ္ပီ** တိ တသ္မိံ ဘိက္ခုဘာဝေ ဝုတ္ထဝဿာနံ သဗ္ဗေသမ္ပီတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော “ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **သမ္မုခီဘူတာနံ သဗ္ဗေသမ္ပီ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ဧဝံ ဝဒတီ**တိ ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒမ္မီတိ ဝဒတိ။ **အတီတဝဿ** န္တိ အနန္တရာတီတဝဿံ။

၂၀၅. ဣဒါနိ “အာဒိဿ ဒေတီ”တိ ပဒံ ဝိဘဇန္တော **“အာဒိဿ ဒေတီတိ ဧတ္ထာ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယာဂု ယာ တ။ပေ။ ဘေသဇ္ဇေ တ အာဒိသိတွာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒေန္တော အာယကော အာဒိဿ ဒေတိ နာမာတိ ယောဇနာ။ သေသံ ဟကဋမေဝ။

၂၀၆. ဣဒါနိ “ပုဂ္ဂလဿ ဒေတီ”တိ ပဒံ ဝိဘဇန္တော အာဟ **“ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ ဧတ္ထာ”** တိအာဒိ။ သင်္ဃ တော စ ဂဏတော စ ဝိနိမုတ္တဿ အတ္တနော ကုလူပကာဒိပုဂ္ဂလဿ ဒေန္တော အာယကော ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ နာမ။ တံ ပန ပုဂ္ဂလိကအနံ ပရမ္မုခါ တ ဟောတိ သမ္မုခါ တ။ တတ္ထ ပရမ္မုခါ ဒေန္တော “ဣဒံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ”တိ နာမံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒေတိ, သမ္မုခါ ဒေန္တော စ ဘိက္ခုနော ပာဒမူလေ စီဝရံ ဌပေတွာ “ဣဒံ, ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒမ္မီ”တိ ဝတွာ ဒေတိ, တဒုဘယထာပိ ဒေန္တော ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ နာမာတိ အတ္ထော။ န ကေဝလံ ဧကေဿဝ ဒေန္တော ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ နာမ, အထ ခော အန္တေဝာသိကာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ဒေန္တောပိ ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ နာမာတိ ဒဿေ တုံ **“သစေ ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတုံ အာဂတော** တိ တဿ သန္တိကေ ဥဒ္ဒေသံ အဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗ ဿပိ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှိဿာမီတိ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ အန္တေဝါသိကဘာဝူပဂမနတော ဝုတ္တံ။ **ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော**တိ ပရိနိဋ္ဌိတဥဒ္ဒေသော ဟုတွာ ဂစ္ဆန္တော။ **ဝတ္တံ ကတွာ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တာ န**န္တိ ဣဒံ “ဥဒ္ဒေသန္တေဝာသိကာန”န္တိ ဣမဿေဝ ဝိသေသနံ။ တေန ဥဒ္ဒေသကာလေ အာဂန္တွာ ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေ တွာ ဂန္တွာ အညတ္ထ နိဝသန္တေ အနိဗဒ္ဓစာရိကေ နိဝတ္တေတိ။

ဧဝံ စီဝရက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၃၇၉) အာဂတအဋ္ဌမာတိကာဝသေန စီဝရဝိဘဇနံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တသ္မိံယေဝ စီဝရက္ခန္ဓကေ မဇ္ဈေ အာဂတေသု ဝတ္ထုသု အာဂတနယံ နိဝတ္တေတွာ ဒဿေန္တော **“သစေ ကောစိ ဘိက္ခူ”** တိ အာဒိမာဟ။ **တတ္ထ ကိံ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ပုစ္ဆာယ **တဿေဝ တာနိ စီဝရာနီ** တိ ဝိဿဇ္ဇနာ, သေသာနိ ဉာပကာဒိဝသေန ဝု တ္တာနိ။ **ပဉ္စ မာသေ**တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ဝဍ္ဎိ ပယောဇေတွာ ဌပိတဥပနိက္ခေပတော** တိ ဝဿာ တသိကတ္ထာယ ဝေယျာဝစ္စကရေဟိ ဝဍ္ဎိ ပယောဇေတွာ ဌပိတဥပနိက္ခေပတော။ **တတ္ရုပ္ပာဒတော** တိ နာဠိကေရာ ရာမာဒိတတ္ရုပ္ပာဒတော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန “ဣဒံ ဣမ ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒေမာတိ တ ဝဿာတသိကံ ဒေမာတိ တ ဝတွာ ဒိန္နံ တံ အနတ္ထတကထိနဿပိ ပဉ္စ မာသေ ဟပုဏာတီ”တိ ဝုတ္တံ, တံ ဝဿာတသိကလာဘဝသေန ဥပ္ပ

န္ဒေ လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဣဏာ**တိ အဘိလာပမတ္တမေဝေတံ, ဣဓ-သဒ္ဒံ ဝိနာ ''ဝဿံဝုတ္ထ သင္ဃဿ ဒေမာ''တိ ဝုတ္တေပိ သော ဧဝ နယော။ **အနတ္ထတကထိနဿပိ ပဉ္စ မာသေ ဟပုဏ္ဏာတီ** တိ ဝဿာတသိ ကလာဘဝသေန ဥပ္ပန္နတ္တာ အနတ္ထတကထိနဿပိ ဝုတ္ထဝဿဿ ပဉ္စ မာသေ ဟပုဏ္ဏာတိ, တတော ပရံ ပန ဥ ပ္ပန္နဝဿာတသိကံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ''ကိံ အတီတဝဿေ ဣဒံ ဝဿာတသိကံ, ဥဒာဟု အနာဂတဝဿေ''တိ။ တတ္ထ **တတော ပရန္တိ** ပဉ္စမာသတော ပရံ, ဂိမ္ဟာနဿ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော။

ဠိတိကာ ပန န တိဋ္ဌတီ တိ ဧတ္ထ အဋ္ဌိတာယ ဠိတိကာယ ပုန အညသ္မိံ စီဝရေ ဥပ္ပန္နေ သစေ ဧကော ဘိက္ခု အာဂ စ္ဆတိ, မဇ္ဈေ ဆိန္ဒိတွာ ဒ္ဝီဟိပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဠိတာယ ပန ဠိတိကာယ ပုန အညသ္မိံ စီဝရေ ဥပ္ပန္နေ သစေ နဝကတ ရော အာဂစ္ဆတိ, ဠိတိကာ ဟေဋ္ဌာ ဂစ္ဆတိ။ သစေ ဝုမုတရော အာဂစ္ဆတိ, ဠိတိကာ ဥဒ္ဓံ အာရောဟတိ။ အထ အ ညော နတ္ထိ, ပုန အတ္တနော ပာပေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဒုဂ္ဂဟိတာနီ** တိ အဂ္ဂဟိတာနိ, သင္ဃိကာနေဝ ဟောန္တီတိ အတ္ ထော။ **''ဟတိတေ ကုသေ''**တိ ဧကေကောဋ္ဌာသေ ကုသဒဏ္ဍကေ ပာတိတမတ္တေ သစေပိ ဘိက္ခုသဟဿံ ဟောတိ, ဂ ဟိတမေဝ နာမ စီဝရံ။ ''နာကာမာ ဘာဂေ အတဗ္ဗော''တိ အဋ္ဌကထာဝစနံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၃), တတ္ထ **ဂဟိတမေဝ နာမာ**တိ ''ဣမဿ ဣဒံ ပတ္တ''န္တိ ကိဉ္စာပိ န ဝိဒိတံ, တေ ပန ဘာဂါ အတ္တတော တေသံ ပတ္တာယေဝါတိ အဓိပ္ပါ ယော။

သတ္တာဟဟတရေန အရုဏမေဝ ဥဋ္ဌာပေတီ တိ ဣဒံ နာနာသီမဝိဟာရေသု ကတ္တဗ္ဗနယေန ဧကသ္မိမ္ပိ ဝိဟာရေ ဒ္ဝီသု သေနာသနေသု နိဝုတ္ထဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အရုဏုဋ္ဌာပနေနေဝ တတ္ထ ဝုတ္ထော ဟောတိ, န ပန ဝသ္ သဇ္ဇေဒပရိဟာရာယ။ အန္တောဥပစာရသီမာယ ဟိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေန္တော အတ္တနာ ဂဟိတသေနာသနံ အပ္ပဝိဋ္ဌောပိ ဝုတ္ထဝဿော ဧဝ ဟောတိ။ ဂဟိတသေနာသနေ ပန နိဝုတ္ထော နာမ န ဟောတိ, တတ္ထ အရုဏုဋ္ဌာပနေ သတိ ဟောတိ။ တေနာဟ **''ပုရိမသ္မိံ ဗဟုတရံ နိဝသတိ နာမာ''** တိ။ ဧတေန စ ဣတရသ္မိံ သတ္တာဟဟတရေနပိ အရုဏုဋ္ဌ ာပနေ သတိ ဧဝ အပ္ပတရံ နိဝသတိ နာမ ဟောတိ, နာသတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **ဣဒန္တိ** ကောဓိပ္ပါယအနံ။ **နာနာလာဘေ ဟီ**တိအာဒီသု နာနာ ဝိသုံ ဝိသုံ လာဘော ဧတေသူတိ နာနာလာဘာ, ဒွေ ဝိဟာရာ, တေဟိ **နာနာလာဘေဟိ**။ နာနာ ဝိသုံ ဝိသုံ ပာကာရာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္နော ဥပစာရော ဧတေသန္တိ နာနူပစာရာ, တေဟိ **နာနူပစာရေဟိ**။ **ဧကသီမဝိဟာရေဟီ**တိ ဧကသီ မာယံ ဒ္ဝီဟိ ဝိဟာရေဟီတိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၆၄) ဝုတ္တံ။ **နာနာလာဘေဟီ**တိ ဝိသုံ ဝိသုံ နိ ဗဒ္ဓဝဿာတသိကလာဘေဟိ။ **နာနူပစာရေဟီ**တိ နာနာပရိက္ခေပနာနာဒ္ဝာရေဟိ။ **ဧကသီမဝိဟာရေဟီ**တိ ဒ္ဝိန္နံ ဝိဟာ ရာနံ ဧကေန ပာကာရေန ပရိက္ခိတ္တတ္တာ ကောယ ဥပစာရသီမာယ အန္တောဂတေဟိ ဒ္ဝီဟိ ဝိဟာရေဟီတိ ဝိမတိဝိနော ဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၆၄)။ **သေနာသနဂ္ဂဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ** တိ ပဌမံ ဂဟိတော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ **တ တ္ထာ**တိ ယတ္ထ သေနာသနဂ္ဂဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, တတ္ထ။

၂၀၇. ဘိက္ခုဿ **ကာလကတေ**တိ ဧတ္ထ ကာလကတ-သဒ္ဒော ဘာဝသာဓနောတိ အာဟ **''ကာလကိရိယာ ယာ''**တိ။ ဟဋ္ဌိယံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနံ စီဝရဒါနေ သာမဏေရာနံ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနာဘာဝတ ''စီဝရဉ္စ ပတ္တဉ္စာ''တိအာဒိ သ ဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တံ။

၂၀၈. သစေပိ သဟဿံ အဂ္ဃတိ, ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနဉေဝ အတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အညန္တိ** တိစီဝရပတ္တ တော အညံ။ **အပ္ပဂ္ဃ** န္တိ အတိဇိဏ္ဏာဒိဘာဝေန နိဟီနံ။ **တတော**တိ အဝသေသပရိက္ခာရတော။ **သဗ္ဗန္တိ** ပတ္တံ စီဝရဉ္ စ။ **တတ္ထ တတ္ထ သင္ဃဿေဝ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိဟာရေ သင္ဃဿေဝ။ ဘိက္ခုနော ကာလကတဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ''ဣဓာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''တတ္ထာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိစ္ဆာဝစနတ္တာ စ ပရိက္ခာရဿ ဌပိတဋ္ဌာနံ ဝုတ္တန္တိ ဝိညာ ယတိ။ ဟဋ္ဌိယံ **အဝိဿဇ္ဇိကံ အဝေဘင်္ဂိက** န္တိ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သင္ဃဿေဝ သန္တကံ ဟုတွ ာ ကဿစိ အဝိဿဇ္ဇိကံ အဝေဘင်္ဂိကဉ္စ ဘဝိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **''သန္တေ ပတိရူပေ ဂဟကေ''** တိ ဝု တ္တတ္တာ ဂဟကေ အသတိ အဒတွာ ဘာဇိတေပိ သုဘာဇိတမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒက္ခိဏောဒကံ ပမာဏ** န္တိ ဧတ္ထ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၇၆) တာဝ **''ယတ္ထ ပန ဒက္ခိဏောဒကံ ပမာဏ** န္တိ ဘိက္ခူ ယသ္မိံ ရ ဋ္ဌေ ဒက္ခိဏောဒကပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တေနပိ ဒေယျဓမ္မဿ သာမိနော ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပါယော''တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိ ဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၇၆) ပန **''ဒက္ခိဏောဒကံ ပမာဏ** န္တိ ဧတ္ထကာနိ စီဝရာနိ ဒဿာမီတိ ပဌမံ ဥဒကံ

ဟာတေတွ တ ပစ္စာ ဒေန္တိ, တံ ယေဟိ ဂဟိတံ, တေ ဘာဂိနော၀ ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော''တိ ဝုတ္တံ။ **ပရသမုဒ္ဒေ** တိ ဇမ္ဗုဒီပေ။ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပဥ္ဟိ ဥပာဒာယေသ ဧ၀ံ ဝုတ္တော။

''မတကစီ၀ရံ အဓိဋ္ဌာတီ''တိ ဧတ္ထ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော တဿ ကာလကိရိယံ သုတွာ အဝိဟာရဋ္ဌာနေ စေ ဒွတ္တိ ဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ အညေသံ ဘိက္ခူနံ အဘာဝံ ဉတွာ ''ဣဒံ စီဝရံ မယှံ ပာပုဏာတီ''တိ အဓိဋ္ဌာတိ, သွာဓိဋ္ဌိတံ။ တေန ခော ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု ဗဟုဘဏ္ဍော ဗဟုပရိက္ခာရော ကာလကတော ဟောတိ။ ဘဂ၀တော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ, ''ဘိက္ခုဿ, ဘိက္ခဝေ, ကာလကတေ သင်္ဃော သာမီ ပတ္တစီဝရေ။ အပိစ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာ ဗဟုပကာရာ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိစီဝရဉ္စ ပတ္တဉ္စ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနံ အတုံ။ ယံ တတ္ထ လဟုဘဏ္ဍံ လဟုပရိက္ခာရံ, တံ သမ္မုခီဘူတေန သင်္ဃေန ဘာဇေတုံ။ ယံ တတ္ထ ဂရုဘဏ္ဍံ ဂရုပရိက္ခာရံ, တံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သင်္ဃဿ အဝိဿဇ္ဇိကံ အဝေဘင်္ဂိက''န္တိ (မဟာ၀. ၃၆၉) ဣမိနာ ဟဋ္ဌေန ဘဂဝတ သဗ္ဗညူ ဘိက္ခူနံ အာမိသဒာယ ဇ္ဇံ ဝိစာရေသိ။

တတ္ထ တိစီ၀ရပတ္တအဝသေသလဟုဘဏ္ဍဂရုဘဏ္ဍဝသေန အာမိသဒာယဇ္ဇံ တိဝိဓံ ဟောတိ။ တေသု **တိစီ၀ရပတ္တံ** ဂိလာနုပဋ္ဌာကဿ ဘာဂေ ဟောတိ, **အ၀သေသလဟုဘဏ္ဍံ** သမ္မုခီဘူတသင်္ဃဿ, ပဉ္စဝိဓတိဝိဓ **ဂရုဘဏ္ဍံ** စာတုဒ္ဒိသသင်္ဃဿ။ ဣမိနာ ဣတော တိဝိဓဘဏ္ဍတော အညံ ဘိက္ခုဘဏ္ဍံ နာမ နတ္ထိ, ဣမေဟိ တိဝိဓေဟိ ပုဂ္ဂလေ ဟိ အညော အဿာဒော နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ ဣဒါနိ ပန ဝိနယဓရော ''ဘိက္ခူနံ အကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဂိဟိဘူတာ ဉာတကာ လဘန္တိ''တိ ဝဒန္တိ, တံ ကသ္မာတိ စေ? ''ယေ တဿ ဓနေ ဣဿရာ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ, တေသံ အတဗ္ဗ''န္တိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတတ္တာတိ။ သစ္စံ အာဂတော, သော ပန ဟဋ္ဌော ဝိသ္သာသဂ္ဂာဟဝိသယေ အာဂတော, န အ ယဇ္ဇဂဟဏဋ္ဌာနေ။ ''ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ''ဣစ္စေဝ အာဂတော, န ''ဉာတကာ အညာတကာ ဝါ''တိ, တသ္မာ ဉာတကာ ဝါ ဟောန္တု အညာတကာ ဝါ, ယေ တံ ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တေ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘာဂဘူတဿ ဓနဿ ဣဿရာ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာ, အန္တမသော မာတုကမာပိ။ တေ သန္ဓာယ ''တေသံ အတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ, န ပန ယေ ဂိလာနံ နုပဋ္ဌဟန္တိ, တေ သန္ဓာယ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာ၀. အဋ္ဌ. ၃၆၉) ''ဂိလာနုပဋ္ဌာကော နာမ ဂိဟီ ဝါ ဟောတု ပဗ္ဗဇိတော ဝါ, အန္တမသော မာတုကမောပိ, သဗ္ဗေ ဘာဂံ လဘန္တီ''တိ။

အထ ဝါ ယော ဘိက္ခု အတ္တနော ဇီဝမာနကာလေယေဝ သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ နိဿဇ္ဇိတွာ ကဿစိ ဉာတကဿ ဝါ အညာတကဿ ဝါ ဂဟဋ္ဌဿ ဝါ ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ အဒာသိ, ကောစိ စ ဉာတကော ဝါ အညာတကော ဝါ ဂဟဋ္ဌော ဝါ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ ဝိဿာသံ အဂ္ဂဟေသိ, တာဒိသေ သန္ဓာယ ''ယေ တဿ ဓနဿ ဣဿရာ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ, တေသံ အတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ, န ပန အတာဒိသေ ဉာတကေ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာ၀. အဋ္ဌ. ၃၆၉) ''သစေ ပန သော ဇီဝမာနောယေဝ သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ နိဿဇ္ဇိတွာ ကဿစိ အဒာသိ, ကောစိ ဝါ ဝိဿ သာသံ အဂ္ဂဟေသိ, ယဿ ဒိန္နံ, ယေန စ ဂဟိတံ, တဿေ၀ ဟောတိ, တဿ ရုစိယာ ဧ၀ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာ လဘန္တီ''တိ။ ဧ၀ံ ဟောတု, ကပ္ပိယဘဏ္ဍေ ပန ကထန္တိ? တမ္ပိ ''ဂိဟိဉာတကာနံ အတဗ္ဗ''န္တိ ဟဋ္ဌံ တ အဋ္ဌကထာယံ တ ဋီကာသု တ နတ္ထိ, တသ္မာ ဝိစာရေတဗ္ဗမေတံ။

စီဝရဘာဇနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပိဏ္ဍပာတဘာဇနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. ဣဒါနိ ပိဏ္ဍပာတဘာဇနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **''ပိဏ္ဍပာတဘာဇနေ ပနာ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သေနာသန က္ခန္ဓကေ သေနာသနဘာဇနေယေဝ ပဌမံ အာဂတေပိ စတုပစ္စယဘာဇနဝိနိစ္ဆယတ္တာ ပစ္စယာနုက္ကမေန ပိဏ္ဍပာတ ဘာဇနံ ပဌမံ ဒဿေတိ။ ပိဏ္ဍပာတဘာဇနေ ပန သင်္ဃဘတ္တာဒီသု အယံ ဝိနိစ္ဆယောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကထံ တောနိ သင်္ဃဘတ္တာဒီနိ ဘဂဝတာ အနုညာတာနီတိ အာဟ **''အနုဇာနာမိ။ပေ။ အနုညာတေသူ''**တိ။ သင်္ဃဿ အတ္ထာယ အာဘတံ ဘတ္တံ **သင်္ဃဘတ္တံ** ။ ယထာ ''အာဂန္တုကဿ အာဘတံ ဘတ္တံ အာဂန္တုကဘတ္တ''န္တိ။ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိသ္သ ဥဒ္ဒိသိတွာ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ** ။ နိမန္တေတွာ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **နိမန္တနဘတ္တံ** ။ သလာကံ ဟာတေတွာ ကပေတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **သလာကဘတ္တံ** ။ ပက္ခေ ပက္ခဒိဝသေ အတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ပက္ခဘတ္တံ** ။ ဥပောသထေ ဥ

ဟောသထဒိဝသေ အတဖွံ ဘတ္တံ **ဥဟောသထဘတ္တံ** ။ ဟဋိပဒေ ဥဟောသထဒိဝသတော ဒုတိယဒိဝသေ အတဖွံ ဘတ္တံ **ဟဋိပဒဘတ္တ** န္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဌိတိကာ နာမ နတ္ထိ** တိ သင်္ဃတ္ထေရတော ပဋ္ဌာယ ဝဿဂ္ဂေန ကဟဏံ ဌိတိကာ နာမ။

အတ္တနော ဝိဟာရဒွာရေတိ ဝိဟာရဿ ဒွာရကောဋ္ဌကသမီပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဘောဇနသာလာယာ**တိ ဘတ္တုဒ္ဒေသဋ္ဌာနဘူတာယ ဘောဇနသာလာယံ။ **ဝဿဂ္ဂေနာ** တိ ဝဿကောဋ္ဌာသေန။ **ဒိန္နံ ပနာ** တိ ဝတ္တတ ယထာ သော အယကော ဝဒတိ, တံ ဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"သင်္ဃတော ဘန္တေ"** တိအာဒိမာဟ။ **အန္တရဃရေ** တိ အန္တောဂေဟေ။ **အန္တော ဥပစာရဂတာန**န္တိ ဧတ္ထ ကမဒ္ဒတရဝိထိစတုက္ကေသု ဒွာဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရံ ဥပစာရော နာမ။

အန္တရဃရဿ ဥပစာရေ ပန လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿေတုံ **"ဃရူပစာရော စေတ္ထာ"** တိအာဒိမာဟ။ **ဧကဝဠဉ္ဇ**န္တိ ဧကေန ဒွာရေန ဝဠဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ **နာနာနိဝေသနေသူ**တိ နာနာကုလဿ နာနူပစာရေသု နိဝေသနေသု။ လဒ္ဓိ ပေ သလော အဂတိဂမနံ ဝဇ္ဇေတ္တတ မေဓာဝီ စ ဥပပရိက္ခိတ္တတ ဥဒ္ဒိသတီတိ အာဟ **"ပေသလော လဒ္ဓိ မေဓာဝီ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော"**တိ။ **နိသိန္နဿပိ နိဒ္ဒာယန္တဿပိ** တိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ, ဝုမုတရေ နိဒ္ဒာယန္တေ နဝကဿ ကဟိတံ သုဂ္ဂကဟိတန္တိ အတ္ထော။ **တိစီဝရပရိတရံ တ**တိ ဧတ္ထ "ဥဒကမတ္တလာဘီ ဝိယ အညောပိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ အလဘိတ္တတ ဝတ္တာဒိအနေကပ္ပကာရကံ လဘတိ စေ, တဿေဝ တ"န္တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ အတ္တနော ရုစိဝသေန ယံ ကိဉ္စိ ဝတ္တတ အာဟရိတုံ ဝိဿဇ္ဇိတတ္တာ **ဝိဿဋ္ဌဒူတော** နာမ။ **ယံ ဣစ္ဆတိ** တိ "ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ ဒေထာ"တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ယံ ဣစ္ဆတိ။ **ပုစ္ဆာသဘာဂေနာ**တိ ပုစ္ဆာသဒိသေန။

"ကော ကူဋဋ္ဌိတိကာ နာမ ဟောတီ" တိ ဝတ္တတ တမေဝ ဌိတိကံ ဝိဘာဝေန္တော **"ရညော တ ဟိ"**တိအာဒိမာဟ။ အညေဟိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီဟိ အမိဿေတ္တတ ဝိသုံယေဝ ဌိတိကာယ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ **"ဧကစာရိကဘတ္တာနီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ထေယ္ယာယ ဟရန္တိ** တိ ပတ္တဟာရကာ ဟရန္တိ။ **ဂီတ ဟောတီ**တိ အာဏာပကဿ ဂီတ ဟောတိ။ **သဗ္ဗံ ပတ္တဿာမိကဿ ဟောတီ**တိ စီဝရာဒိကမ္ပိ သဗ္ဗံ ပတ္တဿာမိကဿေဝ ဟောတိ, "မယာ ဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န စီဝရာဒိ"န္တိ ဝတ္တတ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **မနုဿာနံ ဝစနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ** တိ မနုဿာနံ ဝစနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ တေန ဘိက္ခုနာ ဝုတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ **အကတဘာဂေ နာမာ**တိ အာဂန္တုကဘာဂေ နာမ, အဒိန္နပုဗ္ဗဘာဂေတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗော သင်္ဃော ပရိဘုဉ္ဇတူတိ ဝုတ္တေ** တိ ဧတ္ထ "ပဌမမေဝ 'သဗ္ဗသင်္ဃိကဘတ္တံ ဒေထာ'တိ ဝတ္တတ ပစ္ဆာ 'သဗ္ဗော သင်္ဃော ပရိဘုဉ္ဇတူ'တိ အဝုတ္တေပိ ဘာဇေတ္တတ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ **ကိံ အာဟရီယတီတိ အဝတ္တတ**တိ "ကတရဘတ္တံ တယာ အာဟရီယတီ"တိ အယကံ အပုစ္ဆိတ္တတ။ **ပကတိဌိတိကာယာ**တိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တဌိတိကာယ။

ပိဏ္ဍပာတဘာဇနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိမန္တနဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၀. "ဧတ္တကေ ဘိက္ခူ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိသိတ္တတ ဒေထာ"တိအာဒီနိ အဝတ္တတ "ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ဘတ္တံ ဒေထာ"တိ ဝတ္တတ ဒိန္နံ သင်္ဃိကံ နိမန္တနံ နာမ။ **ပိဏ္ဍပာတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဘိက္ခာပရိယာယေန ဝုတ္တတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ **ပဋိပာဋိယာ**တိ လဒ္ဓပဋိပာဋိယာ။ **ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္တတ** တိ "ဘတ္တံ ဂဏှထာ"တိ ပဒံ အဝတ္တတ။ တေနေတဟ **"ဘတ္တန္တိ အဝဒန္တေနာ"**တိ။ **အာလောပသင်္ခေပေနာ** တိ ဧကေကပိဏ္ဍဝသေန။ အယဉ္စ နယော နိမန္တနေယေဝ, န ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ။ တဿ ဟိ ဧကဿ ပဟောနကပ္ပမာဏံယေဝ ဘာဇေတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ အာလောပဌိတိကာ နာမ နတ္ထိ။

အာရုဠ္ဟာယေဝ မာတိကံ။ သင်္ဃတော အဋ္ဌ ဘိက္ခူ တိ ဧတ္ထ ယေ မာတိကံ အာရုဠ္ဟာ, တေ အဋ္ဌ ဘိက္ခူတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဥဒ္ဒေသဘတ္တနိမန္တနဘတ္တာဒိသင်္ဃိကဘတ္တမာတိကာသု နိမန္တနဘတ္တမာတိကာယ ဌိတိကာဝသေန အာရုဠှေ ဘတ္တုဒ္ဒေသကေန တ သယံ တ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိသာပေတ္တတ ဂဟေတ္တတ ဂန္တဗ္ဗံ, န အတ္တနာ ရုစိတေ ဂဟေတ္တတတိ အဓိပ္ပာယော။ **မာတိကံ အာရောပေတ္တတ**တိ "သင်္ဃတော ဂဏှာမိ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တမာတိကာ ဘေဒံ အယကဿ ဝိညာပေတ္တတတိ အတ္ထော။ **"ဧကတရန္တိ** ယာဝ တသ္မိံ အာတသေ ဝသန္တိ ဘိက္ခူ , သဗ္ဗေ လ

ဘန္တီ''တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – **ကေတရန္တိ** န ကေဒိဝသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ယတ္တကာ ပန ဘိက္ခူ တသ္မိံ အာဝါသေ ဝသန္တိ, တေ သဗ္ဗေ။ ကေသ္မိံ ဒိဝသေ ဂဟိတဘိက္ခူ အညအာ အဂ္ဂဟေတွာ ယာဝ ကေတရံ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ ဘောဇိတာ ဟောန္တီတိ ဇာနာတိ စေ, ယေ ဇာနန္တိ, တေ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗန္တိ။ **ပဋိဗဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယာ**တိ တတ္ထေဝ တသသ္သ နိဗဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ။

နိမန္တနဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သလာကဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၁. **ဥပနိဗန္ဓိတွာ** တိ လိခိတွာ။ **ကမဝသေနပီ**တိ ယေဘုယ္ယေန သမလာဘကမဝသေနပိ။ **ဗဟူနိ သလာကဘတ္တာနီ**တိ တိံသံ တ စတ္တာရီသံ တ ဘတ္တာနိ။ သစေ ဟောန္တီတိ အဇ္ဈာဟရိတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သလ္လက္ခေတွာ** တိ တာနိ ဘတ္တာနိ ပမာဏဝသေန သလ္လက္ခေတွာ။ **နိဂ္ဂဟေန ဒတွာ** တိ ဒူရံ ဂန္တုံ အနိစ္ဆန္တသ္သ နိဂ္ဂဟေန သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ။ **ပုန ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ** တိ ဧတ္ထ ဝိဟာရံ အနာဂန္တွာ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာ ဝိဟာရေ အတ္တနော ဟာပေတွာ ဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ကေဂေဟဝသေနာ**တိ ဝီထိယမ္ပိ ဧကပသ္သေ ဃရပဋိပါဋိယာ ဝသေန။ **ဥဒ္ဒိသိတွာ ပီ**တိ ''အသုကကုလေ သလာကဘတ္တာနိ တုယှံ ပာပုဏန္တီ''တိ ဝတွာ။

၂၁၂. **တရကမေ**တိ အတိဒူရတ္တာ တရေန ဂန္တဗ္ဗကမေ။ **သဋ္ဌိတော တ ပဏ္ဏာသတော တ** တိ ဒဏ္ဍကမ္မတ္ထာယ ဥဒကဃဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိဟာရတရေော**တိ သဗ္ဗဘိက္ခူသု ဘိက္ခာယ ဂတေသု ဝိဟာရရက္ခဏတရေော။ **နေသန္တိ** ဝိဟာရတရိကာနံ။ **ဖာတိကမ္မမေတ**တိ ဝိဟာရရက္ခဏကိစ္စသ္သ ပဟောနကပဋိဟာဒနမေဝ။ ဒူရတ္တာ နိဂ္ဂဟေတွာပိ တရေန ဂဟေတဗ္ဗော ကမော **တရကမော**။ ဝိဟာရတရေ နိယုတ္တာ **ဝိဟာရတရိကာ,** တရေန ဝိဟာရရက္ခဏကာ။ **အညထတ္တန္တိ** ပသာဒညထတ္တံ။ **ဖာတိကမ္မမေဝ ဘဝန္တီ** တိ ဝိဟာရရက္ခဏတ္ထာယ သင်္ဃေန အတဗ္ဗာ အတိရေကလာဘာ ဟောန္တိ။ **ကေသ္သေဝ ဟာပုဏန္တီ** တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကေကသ္သေဝ ဟာပိတာနီတိ အတ္ထော။ **သင်္ဃနဝကေန လဒ္ဓကာလေ**တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကေကသ္သ ဟာပိတာနိ ဒွေဝ တီဏိ ကေစာရိကဘတ္တာနိ တေနေဝ နိယာမေန အတ္တနော ဟာပုဏနဋ္ဌာနေ သင်္ဃနဝကေန လဒ္ဓကာလေ။

ယသ္သ ကသ္သစိ သမ္မုခီဘူတသ္သ ဟာပေတွာ တိ ဧတ္ထ ''ယေဘုယ္ယေန စေ ဘိက္ခူ ဗဟိသီမဂတာ ဟောန္တိ, သမ္မုခီဘူတသ္သ ယသ္သ ကသ္သစိ ဟာပေတဗ္ဗံ သဘာဂတ္တာ ဧကေန လဒ္ဓံ သဗ္ဗေသံ ဟောတိ, တသ္မိမ္ပိ အသတိ အတ္တနော ဟာပေတွာ အတဗ္ဗ''န္တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ **ရသသလာကန္တိ** ဥစ္ဆုရသသလာကံ။ **သလာကဝသေန ပန ကဟိတတ္တာ န သာဒိတဗ္ဗာ**တိ ဣဒံ အသာရုပ္ပဝသေန ဝုတ္တံ, န ဓုတင်္ဂဘေဒဝသေန။ ''သင်္ဃတော နိရာမိသသလာကာ။ပေ။ ဝဋ္ဋတိယေဝ''တိ ဟိ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၆) ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယမ္ပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၂၅) – သင်္ဃတော နိရာမိသသလာကာပိ ဝိဟာရေ ပက္ကဘတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝတိ သာဓာရဏံ ကတွာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၆) ဝုတ္တတ္တာ, ''ဧဝံ ကဟိတေ သာဒိတဗ္ဗံ, ဧဝံ န သာဒိတဗ္ဗ''န္တိ ဝိသေသေတွာ အဝုတ္တတ္တာ စ ''ဘေသဇ္ဇာဒိသလာကာယော စေတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပိဏ္ဍပာတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋန္တိ, သလာကဝသေန ပန ကဟိတတ္တာ န သာဒိတဗ္ဗာ''တိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဝီမံသိတဗ္ဗော။ ယဒိ ဟိ ဘေသဇ္ဇာဒိသလာကာ သလာကဝသေန ကဟိတာ န သာဒိတဗ္ဗာ သိယာ, ''သင်္ဃတော နိရာမိသသလာကာ ဝဋ္ဋတိယေဝ''တိ န ဝဒေယ္ယ, ''အတိရေကလာဘော သင်္ဃဘတ္တံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တ''န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၁၂၈) စ ''အတိရေကလာဘံ ပဋိက္ခိပါမီ''တိ သလာကဝသေန ကဟေတဗ္ဗံ ဘတ္တမေဝ ပဋိက္ခိတ္တံ, န ဘေသဇ္ဇံ။ သင်္ဃဘတ္တာဒီနိ ဟိ စုဒ္ဒသ ဘတ္တာနိယေဝ တေန န သာဒိတဗ္ဗာနီတိ ဝုတ္တာနိ။ ခန္ဓကဘာဏကာနံ တ မတေန ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ။ အဂ္ဂတော အာတဗ္ဗာ ဘိက္ခာ **အဂ္ဂဘိက္ခာ။ အဂ္ဂဘိက္ခာမတ္တန္တိ** ဧကကဋစ္ဆုဘိက္ခာမတ္တံ။ **လဒ္ဓာ တ အလဒ္ဓာ တ သွေဝပိ ဂဏှေယ္ယာသီ** တိ လဒ္ဓေပိ အပ္ပမတ္တတာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **''ယာဝဒတ္ထံ လဘတိ။ပေ။ အလဘိတွာ သွေဝ ဂဏှေယ္ယာသီတိ ဝတ္တဗ္ဗော''**တိ။ **အဂ္ဂဘိက္ခမတ္တ** န္တိ ဟိ ဧတ္ထ **မတ္တ**-သဒ္ဒော ဗဟုဘာဝံ နိဝတ္တေတိ။

သလာကဘတ္တံ နာမ ဝိဟာရေယေဝ ဥဒ္ဒိသီယတိ ဝိဟာရမေဝ သန္ဓာယ ဒီယမာနတ္တာတိ အာဟ **''ဝိဟာရေ အပါပိတံ ပနာ''**တိအာဒိ။ **တတ္ထ အာသနသာလာယာ** တိ တသ္မိံ ဂမေ အာသနသာလာယ။ **ဝိဟာရံ အာနေတွာ ကဟေတဗ္ဗ** န္

တိ တထာ ဝတွာ တသ္မိံ ဒိဝသေ ဒိန္နဘတ္တံ ဝိဟာရမေဝ အာနေတွာ ဌိတိကာယ ဂါဟေတဗ္ဗံ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ။ **တံ ဂဟေတွာ**တိ တံ တရကမသလာကံ အတ္တနာ ဂဟေတွာ။ **တေနာ**တိ ယော အတ္တနော ပတ္တတရကမေ သလာကံ ဒိသာဂမိကဿ အဒာသိ, တေန။ **အနတိက္ကမန္တေယေဝ တသ္မိံ တဿ သလာကာ ဂါဟေတဗ္ဗာ** တိ ယသ္မာ ဥပစာရသီမဋ္ဌဿေဝ သလာကာ ပါပုဏာတိ, တသ္မာ တသ္မိံ ဒိသံဂမိကေ ဥပစာရသီမံ အနတိက္ကန္တေယေဝ တဿ ဒိသံဂမိကဿ ပတ္တသလာကာ အတ္တနော ပါပေတွာ ဂါဟေတဗ္ဗာ။

ဒေဝသိကံ ပါပေတဗ္ဗာ တိ ဥပစာရသီမာယံ ဌိတဿ ယဿ ကဿစိ ဝဿဂ္ဂေန ပါပေတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဧတေသု အနာဂတေသု အာသန္နဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣတရထာ သင်္ဃိကံ ဟောတိ။ **အနာဂတဒိဝသေ**တိ ဧတ္ထ ကထံ တေသံ ဘိက္ခူနံ အာဂတာနာဂတဘာဝေါ ဝိညာယတီတိ စေ? ယသ္မာ တတော တတော အာဂတာ ဘိက္ခူ တသ္မိံ ဂါမေ အာသနသာလာယ သန္နိပတန္တိ, တသ္မာ တေသံ အာဂတာနာဂတဘာဝေါ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ **အမ္ဗပါကံ ဂေါစရဂါမေ**တိ သလာကဘတ္တအာယကာနံ ဂါမေ။ **ဘုဉ္ဇိတုံ အာဂစ္ဆန္တီ** တိ "မဟာထေရော ဧကကော ဝိဟာရေ ဩဟီနော အဝဿံ သဗ္ဗသလာကာ အတ္တနော ပါပေတွာ ဌိတော"တိ မညမာနာ အာဂစ္ဆန္တိ။

သလာကဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပက္ခိကဘတ္တာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၃. အဘိလက္ခိတေသု စတူသု ပက္ခဒိဝသေသု ဒာတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ပက္ခိကံ။ အဘိလက္ခိတေသူ** တိ ဧတ္ထ **အဘီ**တိ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ, လက္ခဏီယေသုဣစ္စေဝတ္ထော, ဥပေါသထသမာဒါနဓမ္မဿဝနပူဇာသက္ကာရာဒိကရဏတ္ထံ လက္ခိတဗ္ဗေသု သလ္လက္ခေတဗ္ဗေသု ဥပလက္ခေတဗ္ဗေသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သွေဝ ပက္ခောတိ အဇ္ဇပက္ခိကံ န ဂါဟေတဗ္ဗန္တိ** အဋ္ဌမိယာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, သတ္တမိယာ ဘုဉ္ဇနတ္ထာယ န ဂါဟေတဗ္ဗံ, အယဉှိ နိယမိတဒိဝသေနေဝ ဂါဟေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"သစေ ပနာ"**တိအာဒိ။ **သွေဝ လူခန္တိ** အဇ္ဇ အာဝါဟမင်္ဂလာဒိကရဏတော အတိပဏီတံ ဘောဇနံ ကရီယတိ, သွေဝ တထာ န ဘဝိဿတိ, အဇ္ဇေဝ ဘိက္ခူ ဘောဇေဿာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၂၅) ပန အညထာ ဝုတ္တံ။ ပက္ခိကဘတ္တတော ဥပေါသထိကဘတ္တဿ ဘေဒံ ဒဿေန္တော အာဟ **"ဥပေါသထင်္ဂါနိ သမာဒိယိတွာ"** တိအာဒိ။ ဥပေါသထေ ဒါတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ဥပေါသထိကံ**။

ပက္ခိကဘတ္တာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဂန္တုကဘတ္တာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၄. **နိဗဒ္ဓါပိတ** န္တိ "အသုကဝိဟာရေ အာဂန္တုကာ ဘုဉ္ဇန္တူ"တိ နိယမိတံ။ **ဂါမိကော အာဂန္တုကဘတ္တမ္ပိ** တိ ဂါမန္တရတော အာဂန္တွာ အဝူပသန္တေန ဂါမိကစိတ္တေန ဝသိတွာ ပုန အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အာဝါသိကဿ ပန ဂန္တုကာမဿ ဂါမိကဘတ္တမေဝ လဗ္ဘတိ။ **"လေသံ ဩဍ္ဍေတွာ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ လေသာဘာဝေန ယာဝ ဂမနပရိဗန္ဓော ဝိဂစ္ဆတိ, တာဝ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဉာပိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဓုရဘတ္တာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၅. **တဏ္ဍုလာဒီနိ ပေသေန္တိ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ** တိ အဘိဟဋဘိက္ခတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။

၂၁၆. **တထာ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ** တိ ဘိက္ခာနာမေန ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ **ပတ္တံ ပူရေတွာ ထကေတွာ ဒိန္န** န္တိ "ဂုဠကဘတ္တံ ဒေမာ"တိ ဒိန္နံ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ပိဏ္ဍပါတဘာဇနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂိလာနပစ္စယဘာဇနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၇. ဣတော ပရံ ပစ္စယာနုက္ကမေန သေနာသနဘာဇနကထာယ ဝတ္တဗ္ဗာယပိ တဿာ မဟာဝိသယတ္တာ, ဂိလာနပစ္စယဘာဇနီယကထာယ ပန အပ္ပဝိသယတ္တာ, ပိဏ္ဍပာတဘာဇနီယကထာယ အနုလောမတ္တာ စ တဒနန္တရံ တံ ဒဿေတုမာဟ **“ဂိလာနပစ္စယဘာဇနီယံ ပနာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ရာဇရာဇမဟာမတ္တာ**တိ ဥပလက္ခဏမတ္တမေဝေတံ။ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဂဟပတိမဟာသာလာဒယောပိ ဧဝံ ကရောန္တိယေဝ။ **ဃဏ္ဋိံ ပဟရိတွာ**တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ စ ဟာကဋ္ဌတ္တာ စ သုဝိညေယျမေဝ။ **ဥပစာရသီမံ။ပေ.။ ဘာဇေတဗ္ဗ**န္တိ ဣဒံ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ကုမ္ဘံ ပန အာဝဇ္ဇေတွာ**တိ ကုမ္ဘံ ဒိသာမုခံ ကတွာ။ **သစေ ထိနံ သပ္ပိ ဟောတီ**တိ ကက္ခဠံ သပ္ပိ ဟောတိ။ **ထောကံ ထောကမ္ပိ ဟာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧဝံ ကတေ ဌိတိကာပိ တိဋ္ဌတိ။ **သိင်္ဂိဝေရမရိစာဒိဘေသဇ္ဇမ္ပိ အဝသေသပတ္တထာလကာဒိသမဏပရိက္ခာရောပီ**တိ ဣမိနာ န ကေဝလံ ဘေသဇ္ဇမေဝ ဂိလာနပစ္စယော ဟောတိ, အထ ခော အဝသေသပရိက္ခာရောပိ ဂိလာနပစ္စယေ အန္တောဂဓောယေဝတိ ဒဿေတိ။

ဂိလာနပစ္စယဘာဇနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေနာသနဂ္ဂါဟကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၈. သေနာသနဘာဇနကထာယံ **သေနာသနဂ္ဂါဟော ဝိနိစ္ဆယော**တိ သေနာသနဘာဇနမေတဟ။ တတ္ထ ဥတုကာလေ သေနာသနဂ္ဂါဟော စ ဝဿာတသေ သေနာသနဂ္ဂါဟော စာတိ ကာလဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟော နာမ ဒုဝိဓော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဥတုကာလေ**တိ ဟေမန္တဂိမှာနဥတုကာလေ။ **ဝဿာတသေ**တိ ဝဿာနကာလေ။ ဘိက္ခုံ ဥဋ္ဌာပေတွာ သေနာသနံ အတဗ္ဗံ, အကာလော နာမ နတ္ထိ အယကေဟိ “အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သင်္ဃဿ ဒမ္မိ”တိ ဒိန္နသင်္ဃိကသေနာသနတ္တာ။ **ဧကေကံ ပရိဝေဏ**န္တိ ဧကေကဿ ဘိက္ခုဿ ဧကေကံ ပရိဝေဏံ။ **တတ္ထာ**တိ တသ္မိံ လဒ္ဓပရိဝေဏေ။ **ဒီဃသာလာ**တိ စင်္ကမနသာလာ။ **မဏ္ဍလမာဠော**တိ ဥပဋ္ဌာနသာလာ။ **အနုဒဟတီ**တိ ပီဠေတိ။ **အအာတုံ န လဘတီ**တိ ဣမိနာ သဉ္စိစ္စ အဒေန္တဿ ပဋိဗာဟနေ ပဝိသနတော ဒုက္ကဋန္တိ ဒီပေတိ။ **ဇမ္ဗုဒီပေ ပနာ**တိ အရိယဒေသေ ဘိက္ခူ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေ ကိရ တထာ ပညာပေန္တိ။

၂၁၉. **န ကေစရကမော ဃဋ္ဋေတဗ္ဗော**တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **“န တတ္ထ မနုဿာ ဝတ္တဗ္ဗာ”**တိအာဒိနာ။ **ဝိတက္ကံ ဆိန္ဒိတွာ**တိ “ဣမိနာ နီဟာရေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ နိတရေတွာ ပစ္စယေ ဒဿန္တီ”တိ ဧဝရူပံ ဝိတက္ကံ အနုပ္ပာဒေတွာ။ **တေသု စေ ကောစိ**တိ တေသု မနုဿေသု ကောစိ ပဏ္ဍိတပုရိသော။ **ဘဏ္ဍပဋိစ္ဆာဒန**န္တိ ပဋိစ္ဆာဒနဘဏ္ဍံ, သရီရပဋိစ္ဆာဒနံ စီဝရန္တိ အတ္ထော။ **သုဒ္ဓစိတ္တတ္တာဝ အနဝဇ္ဇ**န္တိ ဣဒံ ပုစ္ဆိတက္ခဏေ ကာရဏာစိက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ န ဟောတိ အသုဒ္ဓစိတ္တဿပိ ပုစ္ဆိတပဉှဝိဿဇ္ဇနေ ဒောသာဘာဝတော။ ဧဝံ ပန ဂတေ မံ ပုစ္ဆိဿန္တီတိ သညာယ အဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနီတိ ခဏ္ဍဖုလ္လာဘိသင်္ခရဏသမ္မဇ္ဇနာဒီဟိ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနိ။ **မုဏ္ဍဝေဒိကာယာ**တိ စေတိယဿ ဟမ္မိယဝေဒိကာယ ဃဋာကာရဿ ဥပရိ စတုရဿဝေဒိကာယ။ **ကတ္ထ ပုစ္ဆိတဗ္ဗ**န္တိ ပုစ္ဆာယ ယတော ပကတိယာ လဗ္ဘတိ, တတ္ထ ပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ဝိဿဇ္ဇနာ။ **ကသ္မာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗ**န္တိအာဒိ ယတော ပကတိယာ လဗ္ဘတိ, တတ္ထာပိ ပုစ္ဆနဿ ကာရဏသန္ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ပဋိက္ကမာ**တိ ဝိဟာရတော အပသက္ကိတွာ။ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော **“ယောဇနဒွိယောဇနန္တရေ ဟောတီ”**တိ အာဟ။ **ဥပနိက္ခေပ**န္တိ ခေတ္တံ တ နာဠိကေရာဒိအာရာမံ တ ကဟာပဏာဒီနိ တ အာရာမိကာနံ နိယျာတေတွာ “ဣတော ဥပ္ပန္နာ ဝဍ္ဎိ ဝဿာတသိကတ္ထာယ ဟောတူ”တိ ဒိန္နံ။ **ဝတ္တံ ကတွာ**တိ တသ္မိံ သေနာသနေ ကတ္တဗ္ဗဝတ္တံ ကတွာ။ **ဣတိ သဒ္ဓါဒေယျေ**တိ ဧဝံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သဒ္ဓါယ အတဗ္ဗေ ဝဿာတသိကလာဘဝိသယေတိ အတ္ထော။

ဝတ္ထု ပနာတိ တတြုပ္ပာဒေ ဥပ္ပန္နရူပိယံ, တဉ္စ “တတော စတုပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ ဒိန္နခေတ္တာဒိတော ဥပ္ပန္နတ္တာ ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ “ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ အယကေဟိ ဒိန္နဝတ္ထုသဒိသံ ဟောတီတိ အာဟ **“ကပ္ပိယကာရကာနဉ္ဟီ”**တိအာဒိ။ **သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယာ**တိ သင်္ဃဿ ဟိတာယ။ **ပုဂ္ဂလဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗ**န္တိ ပရတော ဝက္ခမာနနယေန ဘိက္ခူ စီဝရေန ကိလမန္တိ, ဧတ္တကံ နာမ တဏ္ဍုလဘာဂံ ဘိက္ခူနံ စီဝရံ ကာတုံ ရုစ္စတီတိအာဒိနာ ပုဂ္ဂလပရာမာသဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗံ, “သင်္ဃော စီဝရေန ကိလမတီ”တိအာဒိနာ ပန သင်္ဃပရာမာသဝသေန

န ကာတဗ္ဗံ။ **ကပ္ပိယဘဏ္ဍဝသေနာ** တိ သာမညတော ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတုံ **“စီဝရတဏ္ဍုလာဒိဝသေနေဝ စာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **စ**-ကာရော စေတ္ထ ပနသဒ္ဒတ္ထေ ဝတ္တတိ, န သမုစ္စယတ္ထေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပုဂ္ဂလဝသေနေဝ ကပ္ပိယဘဏ္ဍဝသေန စ အပလောကနပ္ပကာရံ ဒဿေတုံ **“တံ ပန ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

စီဝရပစ္စယံ သလ္လက္ခေတွာ တိ သဒ္ဓာဒေယျတတြုပ္ပါဒဝသေန တသ္မိံ ဝဿာဝါသေ လဗ္ဘမာနစီဝရသင်္ခါတံ ပစ္စယံ “ဧတ္တက”န္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ။ **သေနာသနဂ္ဂါဟာပကဿာ** တိ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကဿ။ **ဝုတ္တ** န္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဧဝဉှိ”**တိအာဒိ, သေနာသနဂ္ဂါဟာပကဿ အတ္တနာဝ အတ္တနော ဂဟဏံ အသာရုပ္ပံ, တသ္မာ ဥဘော အညမညံ ဂါဟေဿန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ သမ္မတသေနာသနဂ္ဂါဟာပကဿ အာဏတ္တိယာ အညေန ဂဟိတောပိ ဂါဟော ရုဟတိယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အဋ္ဌပိ သောဠသပိ ဇနေ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဝိသုံ ဝိသုံ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဥဒာဟု ဧကတောတိ? ဧကတောပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကကမ္မဝါစာယ သဗ္ဗေပိ ဧကတော သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ နိဂ္ဂဟကမ္မမေဝ ဟိ သင်္ဃော သင်္ဃဿ န ကရောတိ။ သမ္မုတိဒါနံ ပန ဗဟူနမ္ပိ ဧကတော ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ သတ္တသတိကက္ခန္ဓကေ ဥဗ္ဗာဟိကသမ္မုတိယံ အဋ္ဌပိ ဇနာ ဧကတော သမ္မတာတိ။ **အာသနဃရ** န္တိ ပဋိမာဃရံ။ **မဂ္ဂေါ** တိ ဥပစာရသီမဗ္ဘန္တရဂတေ ဂါမာဘိမုခမဂ္ဂေ ကတသာလာ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ပေါက္ခရဏိရုက္ခမူလာဒီသုပိ။ ရုက္ခမူလာဒယော ဆန္နာ ကဝါဋဗဒ္ဓာဝ သေနာသနံ။ ဣတော ပရာနိ သုဝိညေယျာနိ။

၂၂၀. မဟာလာဘပရိဝေဏကထာယံ **လဘန္တီ** တိ တတ္ထ ဝသိနော ဘိက္ခူ လဘန္တိ။ **ဝိဇဋေတွာ**တိ ဧကေကဿ ပဟောနကပ္ပမာဏေန ဝိယောဇေတွာ။ **အာဝါသေသူ**တိ သေနာသနေသု။ **ပက္ခိပိတွာ** တိ ဧတ္ထ **ပက္ခိပနံ** နာမ တေသု ဝသန္တာနံ ဣတော ဥပ္ပန္နဝဿာဝါသိကဒါနံ။ **ပဝိသိတဗ္ဗ** န္တိ အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ တသ္မိံ မဟာလာဘေ ပရိဝေဏေ ဝသိတွာ စေတိယေ ဝတ္တံ ကတွာဝ လာဘော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၂၁. **ပစ္စယံ ဝိဿဇ္ဇေတီ** တိ စီဝရပစ္စယံ နာဓိဝါသေတိ။ **အယမ္ပီ** တိ တေန ဝိဿဇ္ဇိတပစ္စယောပိ။ **ပါဒမူလေ ဌပေတွာ သာဋကံ ဒေန္တီ**တိ ပစ္စယဒါယကာ ဒေန္တိ။ ဧတေန ဂဟေတွာပိ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ ဒိန္နမ္ပိ ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **အထ ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိ ဝဒန္တီ** တိ ဧတ္ထ “ပံသုကူလိကာနံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ အဇ္ဈာဟရိတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဝဿံ ဝုတ္ထဘိက္ခူန** န္တိ ပံသုကူလိကတော အညေသံ ဘိက္ခူနံ။ **ဥပနိဗန္ဓိတွာ ဂါဟေတဗ္ဗ** န္တိ “ဣမသ္မိံ ရုက္ခေ ဝါ မဏ္ဍပေ ဝါ ဝသိတွာ စေတိယေ ဝတ္တံ ကတွာ ဂဏှထာ”တိ ဧဝံ ဥပနိဗန္ဓိတွာ ဂါဟေတဗ္ဗံ။

ပါဋိပဒအရုဏတောတိအာဒိ ဝဿူပနာယိကဒိဝသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အန္တရာမုတ္တကံ ပန ပါဋိပဒံ အတိက္ကမိတွာပိ ဂါဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “ကတ္ထ နု ခေါ ဝသိဿာမိ, ကတ္ထ ဝသန္တဿ ဖာသု ဘဝိဿတိ, ကတ္ထ ဝါ ပစ္စယေ လဘိဿာမီ”တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နေန ဝိတက္ကေန စရတီတိ **ဝိတက္ကစာရိကော**။ ဣဒါနိ ယံ ဒါယကာ ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနံ ဝဿာဝါသိကံ ဒေန္တိ, တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“ပစ္ဆိမဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ပနာ”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **အာဂန္တုကော စေ ဘိက္ခူ**တိ စီဝရေ ဂါဟိတေ ပစ္ဆာ အာဂတော အာဂန္တုကော ဘိက္ခု။ **ပတ္တဋ္ဌာနေ** တိ ဝဿဂ္ဂေန အာဂန္တုကဿ ဘိက္ခုနော ပတ္တဋ္ဌာနေ။ **ပဌမဝဿူပဂတာ** တိ အာဂန္တုကဿ အာဂမနတော ပုရေတရမေဝ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဝဿူပဂတာ။ **လဒ္ဓံ လဒ္ဓ** န္တိ ပုနပ္ပုနံ ဒါယကာနံ သန္တိကာ အာဂတာဂတသာဋကံ။

သာဒိယန္တာပိ ဟိ တေနေဝ ဝဿာဝါသိကဿ သာမိနော တိ ဆိန္နဝဿတ္တာ ဝုတ္တံ။ ပဌမမေဝ ကတိကာယ ကတတ္တာ **“နေဝ အဒါတုံ လဘန္တီ”** တိ ဝုတ္တံ, ဒါတဗ္ဗံ ဝါရေန္တာနံ ဂီဝါ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တေသမေဝ ဒါတဗ္ဗ**န္တိ ဝဿူပဂတေသု အလဒ္ဓဝဿာဝါသိကာနံ ဧကစ္စာနမေဝ ဒါတဗ္ဗံ။ **ဘတိနိဝိဋ္ဌ** န္တိ ဘတိံ ကတွာ ဝိယ နိဝိဋ္ဌံ ပရိယိဋ္ဌံ။ **ဘတိနိဝိဋ္ဌ** န္တိ ဝါ ပါနီယုပဋ္ဌာနာဒိဘတိံ ကတွာ လဒ္ဓံ။ **သင်္ဃိကံ ပနာ** တိအာဒိ ကေသဉ္စိ ဝါဒဒဿနံ။ တတ္ထ **သင်္ဃိကံ ပန အပလောကနကမ္မံ ကတွာ ဂါဟိတ** န္တိ တတြုပ္ပါဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အပလောကနကမ္မံ ကတွာ ဂါဟိတ**န္တိ “ဆိန္နဝဿာဝါသိကဉ္စ ဣဒါနိ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝဿာဝါသိကဉ္စ ဣမေသံ ဒါတုံ ရုစ္စတီ”တိ အနန္တရေ ဝုတ္တနယေန အပလောကနံ ကတွာ ဂါဟိတံ သင်္ဃေန ဒိန္နတ္တာ **ဝိဗ္ဘန္တောပိ လဘတေဝ,** ပဂေဝ ဆိန္နဝဿော။ **ပစ္စယဝသေန ဂါဟိတံ** ပန တေမာသံ ဝသိတွာ ဂဟေတုံ အတ္တနာ ဒါယကေဟိ စ အနုမတတ္တာ ဘတိနိဝိဋ္ဌမ္ပိ ဆိန္နဝဿောပိ ဝိဗ္ဘန္တောပိ **န လဘတီ**တိ ကေစိ အာစရိယာ **ဝဒန္တိ**။ ဣဒဉ္စ ပစ္ဆာ ဝုတ္တတ္တာ ပမာဏံ,

တေနေဝ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ဧဝံ အယမေဟိ ဒိန္နံ ဝဿာဝါသိကံ ဂဟိတဘိက္ခုနော ဝဿစ္ဆေဒံ အကတွာ တ သောဝ ဟေဌာ ဝိဟိတော, န ဟာနိယုပဌာနာဒိဘတိကရဏမတ္တံ။ ယဒိ ဟိ တံ ဘတိနိဝိဌမေဝ သိယာ, ဘတိကရဏမေဝ ဝိဓာတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဝဿဂ္ဂေန ကဟိတံ ဆိန္နဝဿာဒယော န လဘန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

“ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုတ္ထော ဘိက္ခု ဝိဗ္ဘမတိ, သင်္ဃဿေဝ တ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၇၄-၃၇၅) ဝစနတော “ဝ တဌာနေ။ပေ။ သင်္ဃိကံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ ။ **သင်္ဃိကံ ဟောတီ** တိ ဧတေန ဝုတ္ထဝဿာနမ္ပိ ဝဿာဝါသိကဘာ ဂေ သင်္ဃိကတော အမောစိတော တေသံ ဝိဗ္ဘမေန သင်္ဃိကော ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ **မနုဿေ** တိ အယကမနုဿ သေ။ **လဘတီ**တိ “မမ ပတ္တဘာဝံ တေဿ ဒေထာ”တိ အယကေ သမ္ပဋိစ္ဆာပေန္တေနေဝ သင်္ဃိကတော ဝိယောဇိ တံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **ဝရဘာဂံ သာမဏေရဿာ** တိ တဿ ပဌမကဟတ္တာ, ထေရေန ပုဗ္ဗေ ပဌမဘာဂဿ ဂဟိတ တ္တာ, ဣတရာနိ ဂယှမာနဿ ဒုတိယဘာဂတ္တာ စ ဝုတ္တံ။

၂၂၂. ဣတရနိ အန္တရာမုတ္တသေနာသနဂ္ဂဟံ ဒဿေတုံ **“အယမပရောပီ”**တ္ယာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပရောပီ**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တသေနာသနဂ္ဂဟဒ္ဝယတော အညောပီတိ အတ္ထော။ နနု စ “အယံ သေနာသနဂ္ဂဟော နာမ ဒုဝိဓော ဟောတိ ဥတုကာလေ စ ဝဿာဝါသေ စာ”တိ ဝုတ္တော, အထ ကသ္မာ “အယမပရောပီ”တ္ယာဒိ ဝုတ္တောတိ စောဒနံ သန္ဓာ ယာဟ **“ဒိဝသဝသေန ဟိ”**တိအာဒိ။ **အပရဇ္ဇုဂတာယ အာသာဠ္ဟိယာ** တိ ပဌမဝဿူပနာယိကဒိဝသဘူတံ အာသာဠ္ဟိပု ဏ္ဏမိယာ ဟဋ္ဌိပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **မာသဂတာယ အာသာဠ္ဟိယာ**တိ ဒုတိယဝဿူပနာယိကဒိဝသဘူတသာဝဏပုဏ္ ဏမိယာ ဟဋ္ဌိပဒံ။ **အပရဇ္ဇုဂတာယ ပဝါရဏာ** တိ အဿယုဇပုဏ္ဏမိယာ ဟဋ္ဌိပဒံ။

၂၂၃. **ဥတုကာလေ ပဋိဗာဟိတုံ န လဘတီ**တိ ဟေမန္တဂိမှေသု အညေ သမ္ပတ္တဘိက္ခူ ပဋိဗာဟိတုံ န လဘတိ။ **နဝကမ္မန္တိ** နဝကမ္မသမ္မုတိံ။ **အကတန္တိ** အပရိသင်္ခတံ။ **ဝိပ္ပကတ န္တိ** အနိဋ္ဌိတံ။ **ဧကံ မဉ္စဋ္ဌာနံ ဒတွာ** တိ ဧကံ မဉ္စဋ္ဌာနံ ပုဂ္ဂလိကံ ဒတွာ။ **တိဘာဂန္တိ** တတိယဘာဂံ။ ဧဝံ ဝိဿဇ္ဇနမ္ပိ ထာဝရေန ထာဝရံ ပရိဝတ္တနဋ္ဌာနေယေဝ ပ ဝိသတိ, န ဣတရထာ သဗ္ဗသေနာသနဝိဿဇ္ဇနတော ။ **သစေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ အတုကာမော ဟောတိ** တိ သစေ သော သင်္ဃဿ ဘဏ္ဍဌပနဋ္ဌာနံ တ အညေသံ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ တ အတုံ န ဣစ္ဆတိ, အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကာ ဒီနညေဝ အတုကာမော ဟောတိ, တာဒိသဿ “တုယှံ ပုဂ္ဂလိကမေဝ ကတွာ ဇဂ္ဂဟီ”တိ န သဗ္ဗံ အတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ ပာယော။ တတ္ထဿ ကတ္တဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေန္တော အာဟ **“ကမ္မ”**န္တိအာဒိ။ **ဝေဠုပြဟီ**တိအာဒိမ္ပိ စယာနုရူပံ တတိယ ဘာဂေ ဝါ ဥပဍ္ဎဘာဂေ ဝါ ဂဟိတေ တံ ဘာဂံ အတုံ လဘတီတိ အတ္ထော။ **ယေနာ**တိ တေသု ဒွီသု တီသု ဘိက္ခူသု ယေန။ **သော သာမီ**တိ တဿာ ဘူမိယာ ဝိဟာရကရဏေ သောဝ သာမီ, တံ ပဋိဗာဟိတွာ ဣတရေန န ကာတဗ္ဗန္တိ အဓိ ပ္ပာယော။

၂၂၄. **အကတဋ္ဌာနေ** တိ သေနာသနတော ဗဟိ စယာဒီနံ အကတဋ္ဌာနေ။ **စယံ တ ပမုခံ တ**တိ သင်္ဃိကသေနာသနံ နိ ဿာယ တတော ဗဟိ ဗန္ဓိတွာ ဧကံ သေနာသနံ တ။ **ဗဟိကုဋ္ဋေ** တိ ကုဋ္ဋတော ဗဟိ, အတ္တနော ကတဋ္ဌာနေတိ အတ္ ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

သေနာသနဂ္ဂဟကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုပစ္စယသာဓာရဏကထာဝဏ္ဏနာ

၂၂၅. စတုပစ္စယသာဓာရဏကထာယံ **သမ္မတေန အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကေနာ** တိ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ တ အပလောကနကမ္မေန တ သမ္မတေန အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကသမ္မုတိလဒ္ဓေန။ **အဝိဘတ္တံ သင်္ဃိကဘဏ္ဍန္တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဧတ္ထ အဝိဘတ္တံ သင်္ဃိကဘဏ္ဍန္တိ** ကုက္ကုစ္စုပ္ပတ္တိအာကာရဒဿနံ, ဧဝံ ကုက္ကုစ္ စံ ကတွာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ, အပုစ္ဆိတွာဝ ဒာတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ကသ္မာတိ စေ? ဧတ္တကဿ သင်္ဃိက ဘဏ္ဍဿ ဝိဿဇ္ဇနတ္ထာယေဝ သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿ အနုမတိယာ ကတသမ္မုတိကမ္မတ္တာ။ **ဂုဠပိဏ္ဍေ။ ပေ။ အာတဗ္ဗော**တိ ဧတ္ထ ဂုဠပိဏ္ဍံ တာလပက္ကပ္ပမာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌဿပီ** တိ ဣဒံ ဥပလက္ ခဏမတ္တံ။ အညေန ကာရဏေန ဗဟိသီမဂတဿပိ ဧသေဝ နယော။ **ဩဒနပဋိဝီသော**တိ သင်္ဃဘတ္တာဒိသင်္ဃိကဩ ဒနပဋိဝီသော။ **အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌိတဿာ** တိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ, အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌိတဿေဝ က

ဟောတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဗဟိဥပစာရသီမံ ပတ္တဿာတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၅) ''ဗဟိ ဥပစာရသီမာယ ဌိတာနံ ကပ္ပေတီတိ ဝဒန္တိ, န ကပ္ပေတဗ္ဗ''န္တိ။ **အန္တောကမဗ္ဘာနမ္ပီ** တိ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒော အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, အန္တောကမ္မဗ္ဘာနမ္ပိ ဗဟိကမ္မဗ္ဘာနမ္ပိ ကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ သမ္ဘာဝနတ္ထော ဝါ, တေန အန္တောကမ္မဗ္ဘာနမ္ပိ ကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပဂေဝ ဗဟိကမ္မဗ္ဘာနန္တိ။

စတုပစ္စယသာဓာရဏကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

စတုပစ္စယဘာဇနီယဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

အဋ္ဌဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

ဝိဟာရဝိနိစ္ဆယကထာဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ စတုပစ္စယန္တောဂဓတ္တာ ဝိဟာရဿ စတုပစ္စယဘာဇနကထာနန္တရံ ဝိဟာရဝိနိစ္ဆယကထာ အာရဘီယတေ။ တတ္ထိဒံ ဝုစ္စတိ –

''ကော ဝိဟာရော ကေနဋ္ဌေန၊
ဝိဟာရော သော ကတိဝိဓော၊
ကေန သော ကဿ အာတဗ္ဗော၊
ကထံ ကော တဿ ဣဿရော။

''ကေန သော ကဟိတော ကဿ၊
အနုဋ္ဌာပနိယာ ကတိ၊
ကတိဟင်္ဂေဟိ ယုတ္တဿ၊
ဓုဝတသာယ ဒီယတေ''တိ။

တတ္ထ **ကော ဝိဟာရော**တိ စတူသု ပစ္စယေသု သေနာသနသင်္ခါတော စတူသု သေနာသနေသု ဝိဟာရသေနာသနသင်္ခါတော ဘိက္ခူနံ နိဝါသဘူတော ပတိဿယဝိသေသော။ **ကေနဋ္ဌေန ဝိဟာရော** တိ ဝိဟရန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဝိဟာရော,** ဣရိယာပထဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယသင်္ခါတေဟိ စတူဟိ ဝိဟာရေဟိ အရိယာ ဧတ္ထ ဝိဟရန္တီတိ အတ္ထော။ **သော ကတိဝိဓော**တိ သင်္ဃိကဝိဟာရဂဏသန္တကဝိဟာရပုဂ္ဂလိကဝိဟာရဝသေန တိဝိဓော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ သမန္တပါသာဒိကာယံ ''စာတုဒ္ဒိသံ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဘိက္ခူနံ ဒိန္နံ ဝိဟာရံ ဝါ ပရိဝေဏံ ဝါ အာဝါသံ ဝါ မဟန္တမ္ပိ ခုဒ္ဒကမ္ပိ အဘိယုဉ္ဇတော အဘိယောဂေ န ရုဟတိ, အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှိတုမ္ပိ န သက္ကောတိ။ ကသ္မာ? သဗ္ဗေသံ ဓုရနိက္ခေပါဘာဝတော။ န ဟေတ္ထ သဗ္ဗေ စာတုဒ္ဒိသာ ဘိက္ခူ ဓုရနိက္ခေပံ ကရောန္တီတိ။ ဒီဃဘာဏကာဒိဘေဒဿ ပန ဂဏဿ, ဧကပုဂ္ဂလဿ ဝါ သန္တကံ အဘိယုဉ္ဇိတွာ ဂဏှန္တော သက္ကောတိ တေ ဓုရံ နိက္ခိပါပေတုံ, တသ္မာ တတ္ထ အာရာမေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ။ ဣမိနာ အယကသန္တကော ဝိဟာရော နာမ နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။

ကေန သော အာတဗ္ဗော တိ ခတ္တိယေန ဝါ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ ယေန ကေနစိ သော ဝိဟာရော အာတဗ္ဗော။ **ကဿ အာတဗ္ဗော**တိ သင်္ဃဿ ဝါ ဂဏဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ အာတဗ္ဗော။ **ကထံ အာတဗ္ဗော** တိ ယဒိ သင်္ဃဿ ဒေတိ, ''ဣမံ ဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သင်္ဃဿ ဒမ္မီ''တိ, ယဒိ ဂဏဿ, ''ဣမံ ဝိဟာရံ အာယသ္မန္တာနံ ဒမ္မီ''တိ, ယဒိ ပုဂ္ဂလဿ, ''ဣမံ ဝိဟာရံ အာယသ္မတော ဒမ္မီ''တိ အာတဗ္ဗော။ **ကော တဿ ဣဿရော** တိ ယဒိ သင်္ဃဿ ဒေတိ, သင်္ဃော တဿ ဝိဟာရဿ ဣဿရော။ ယဒိ ဂဏဿ ဒေတိ, ဂဏော တဿ ဣဿ

သရော။ ယဒိ ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ, ပုဂ္ဂလော တဿ ဣဿရောတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ ''ဒီဃဘာဏကာဒိကဿ ပန ဂဏဿ ဧကပုဂ္ဂလဿ တ သန္တက''န္တိ။

ကေန သော ကဟိတောတိ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကေန သော ဝိဟာရော ကဟိတော။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ သမ္မန္နိတုံ, ယော န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆေယျ, န ဒောသာဂတိံ ဂစ္ဆေယျ, န မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆေယျ, ဝေဠ္ဌ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မန္နိတဗ္ဗော, ပဌမံ ဘိက္ခု ယာစိတဗ္ဗော, ယာစိတွာ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော –

''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုံ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ သမ္မန္နေယျ, သော ဉတ္တိ။

''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမံ ဘိက္ခုံ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ သမ္မန္နတိ။ ယဿာယသ္မတော ခမတိ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော သေနာသနဂ္ဂါဟာပကဿ သမ္မုတိ, သော တုဏှဿ။ ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျ။

''သမ္မတော သင်္ဃေန ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု သေနာသနဂ္ဂါဟာပကော, ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဝေမေတံ ဓာရယာမီ''တိ (စူဠဝ. ၃၁၇)။

ကဿ သော ကဟိတော တိ ဘိက္ခုနံ သော ဝိဟာရော ကဟိတော။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမံ ဘိက္ခူ ဂဏေတုံ, ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ သေယျာ ဂဏေတုံ, သေယျာ ဂဏေတွာ သေယျဂ္ဂေန ကဟေတု''န္တိ (စူဠဝ. ၃၁၈)။ **အနုဋ္ဌာပနီယာ ကတိ** တိ စတ္တာရော အနုဋ္ဌာပနီယာ ဝုမှတရော ဂိလာနော ဘဏ္ဍာကရိကော သင်္ဃတော လဒ္ဓသေနာသနောတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''ဝုဍ္ဎော ဟိ အတ္တနော ဝုမှတာယ အနုဋ္ဌာပနီယော , ဂိလာနော ဂိလာနတာယ, သင်္ဃော ပန ဘဏ္ဍာကရိကဿ တ ဓမ္မကထိကဝိနယဓရဂဏာတစကာစရိယာနံ တ ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေတွာ ဓုဝဝါသတ္ထာယ ဝိဟာရံ သလ္လက္ခေတွာ သမ္မန္နိတွာ ဒေတိ, တသ္မာ ယဿ သင်္ဃေန ဒိန္နော, သောပိ အနုဋ္ဌာပနီယော''တိ။

ကတိဟင်္ဂေဟိ ယုတ္တဿ ဓုဝဝါသာယ ဒီယတေ တိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန ဒွီဟိ အင်္ဂေဟိ ယုတ္တဿ ဓုဝဝါသတ္ထာယ ဝိဟာရော ဒီယတေ။ ကတမေဟိ ဒွီဟိ? ဗဟူပကာရတာယ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ စေတိ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? **''ဗဟူပကာရတန္တိ** ဘဏ္ဍာကရိကတာဒိဗဟုဥပကာရဘာဝံ, န ကေဝလံ ဣဒမေဝတိ အာဟ **'ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ'**တိ။ တေန ဗဟူပကာရတ္တေပိ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတ္တာဘာဝေ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတ္တေပိ ဗဟူပကာရတ္တာဘာဝေ အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတီ''တိ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာယံ (ကင်္ခာ. အဘိ. ဋီ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။ ဩမကပရိစ္ဆေဒေန ဧကေန အင်္ဂေန ယုတ္တဿပိ။ ကတမေန ဧကေန အင်္ဂေန? ဗဟူပကာရတာယ တ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတာယ တ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? **''ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေန္တော** တိ ဘဏ္ဍာကရိကဿ ဗဟူပကာရတံ, ဓမ္မကထိကာဒီနံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေန္တော''တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၃.၁၁၉-၁၂၁) ဝုတ္တံ။

သေနာသနဂ္ဂါဟော ပန ဒုဝိဓော ဥတုကာလေ စ ဝဿာဝါသေ စာတိ ကာလဝသေန။ အထ တ တယော သေနာသနဂ္ဂါဟာ ပုရိမကော ပစ္ဆိမကော အန္တရာမုတ္တကောတိ။ တေသံ ဝိသေသော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တော။ ''ဥတုကာလေ သေနာသနဂ္ဂါဟော အန္တရာမုတ္တကော စ တင်္ခဏပဋိသလ္လာနော စာတိ ဒုဝိဓော။ ဝဿာဝါသေ သေနာသနဂ္ဂါဟော ပုရိမကော စ ပစ္ဆိမကော စာတိ ဒုဝိဓောတိ စတ္တာရော သေနာသနဂ္ဂါဟာ''တိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ, တံ ဝစနံ ပာဠိယမ္ပိ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ န အာဂတံ ။ ပာဠိယံ (စူဠဝ. ၃၁၈) ပန ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနဂ္ဂါဟာ ပုရိမကော ပစ္ဆိမကော အန္တရာမုတ္တကော''ဣစ္စေဝ အာဂတော, အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) ''တီသု သေနာသနဂ္ဂါဟေသု ပုရိမကော စ ပစ္ဆိမကော စာတိ ဣမေ ဒွေ ဂဟာ ထာဝရာ, အန္တရာမုတ္တကေ အယံ ဝိနိစ္ဆယော''တိ အာဂတော။

ကြအနိ ပန ဧကစ္စေ အာစရိယာ “ကြမသ္မိံ ကာလေ သဗ္ဗေ ဝိဟာရာ သင်္ဃိကာဝ, ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရော နာမ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? ဝိဟာရဒာယကာနံ ဝိဟာရဒာနကာလေ ကုလူပကာ ‘ကြမံ ဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သင်္ဃဿ ဒေမာ’တိ ဝစီဘေဒံ ကာရာပေန္တိ, တသ္မာ နဝဝိဟာရာပိ သင်္ဃိကာ ဧဝ။ ဧကစ္စေသု ဝိဟာရေသု ဇံ အဝတ္တတ ဒေန္တေသုပိ ‘တသ္မိံ ဇီဝန္တေ ပုဂ္ဂလိကော ဟောတိ, မတေ သင်္ဃိကောယေတ’တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟေရာဏိကဝိဟာရာပိ သင်္ဃိကာဝ ဟောန္တိ”တိ ဝဒန္တိ။ တတြေဒံ ဝိစာရေတဗ္ဗော – ဝစီဘေဒံ ကာရာပေတ္တတ ဒိန္နဝိဟာရေသုပိ အာယကာ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ကရောန္တာ နာမ အပ္ပကာ, “ကြမံ နာမ ဘိက္ခုံ ကြမံ နာမ ထေရံ ဝသာပေဿာမီ”တိ စိန္တေတ္တတ ပုတ္တအာ ရမိတ္တာမစ္စာဒီဟိ သမ္မန္တေတ္တတ ပတိဋ္ဌာပေန္တိ, ပတိဋ္ဌာနကာလေ အဝဒန္တာပိ အနကာလေ ယေဘုယျေန ဝဒန္တိ။ အထ ပန ကုလူပကာ အနကာလေ သိက္ခာပေတ္တတ ဝအာပေန္တိ, ဧဝံ ဝဒန္တာပိ အာယကာ အပ္ပကာ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဒေန္တိ, ဗဟုတရာ အတ္တနော ကုလူပကမေဝ ဥဒ္ဒိဿ ဒေန္တိ။ ဧဝံ သန္တေ ကုလူပကာနံ ဝစနံ နဝသု အဓမ္မိကအနေသု “ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏတံ သင်္ဃဿ ပရိဏာမေတီ”တိ (ဟရာ. ၆၆ဝ; ဟစိ. ၄၉၂) ဝုတ္တံ ဧကံ အဓမ္မိကအာနံ အာပဇ္ဇတိ။ “တသ္မိံ ဇီဝန္တေ ပုဂ္ဂလိကော, မတေ သင်္ဃိကော”တိ အယံ ဟဠော မူလပုဂ္ဂလိကဝိသယေ န အာဂတော, မူလသင်္ဃိကဝိဟာရံ ဇဂ္ဂာပေတုံ ပုဂ္ဂလိကကာရာပနဋ္ဌာနေ အာဂတော, တသ္မာ နဝဝိဟာရာပိ ပုဂ္ဂလံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နာ သန္တိယေဝ။ ဟေရာဏိကဝိဟာရာပိ မူလေ ပုဂ္ဂလိကဝသေန ဒိန္နာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ ပုဂ္ဂလိကဝသေနေဝ ဒီယမာနာပိ တသ္မိံ ဇီဝန္တေယေဝ ဝိဿာသဝသေန ဂယ္ဟမာနာပိ ပုဂ္ဂလိကာ ဟောန္တိယေဝ, တသ္မာ သဗ္ဗသော ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရဿ အဘာဝတအော ဝိစာရေတဗ္ဗော။

အညေ ပန အာစရိယာ “ကြမသ္မိံ ကာလေ သင်္ဃိကဝိဟာရာ နာမ န သန္တိ, သဗ္ဗေ ပုဂ္ဂလိကာဝ။ ကသ္မာ? နဝဝိဟာရာပိ ပတိဋ္ဌာပနကာလေ အနကာလေ စ ကုလူပကဘိက္ခုံယေဝ ဥဒ္ဒိဿ ကတတ္တာ ပုဂ္ဂလိကာဝ, ဟေရာဏိကဝိဟာရာပိ သိဿာနုသိဿေဟိ တ အညေဟိ တ ပုဂ္ဂလေဟိ ဧဝ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ, န ကအာစိ သင်္ဃေန ပရိဂ္ဂဟိတတ္တတာ ပုဂ္ဂလိကာဝ ဟောန္တိ, န သင်္ဃိကာ”တိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထာပျေဝံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – နဝဝိဟာရေပိ ပတိဋ္ဌာပနကာလေပိ အနကာလေပိ ဧကစ္စေ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ကရောန္တိ, ဧကစ္စေ ပုဂ္ဂလံ။ ပုဗ္ဗေဝ ပုဂ္ဂလံ ဥဒ္ဒိဿ ကတေပိ အတ္တကာ မာနံ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ သုတ္တတ ပုဂ္ဂလိကအနတော သင်္ဃိကအနမေဝ မဟပ္ဖလတရန္တိ သဒ္ဒဟိတ္တတ သင်္ဃိကေ ကရောန္တာပိ အာယကာ သန္တိ, ပုဂ္ဂလိကဝသေန ပဋိဂ္ဂဟိတေ ဟေရာဏိကဝိဟာရေပိ ကေစိ ဘိက္ခူ မရဏကာလေ သင်္ဃဿ နိယျာတေန္တိ။ ကေစိ ကဿစိ အဒတ္တတ မရန္တိ, တအာ သော ဝိဟာရော သင်္ဃိကော ဟောတိ။ သဝတ္ထိကမဟာဝိဟာရေ ပန ကရောန္တာ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော “ပဉ္စဝဿသဟဿပရိမာဏံ သာသနံ ယာဝ တိဋ္ဌတိ, တာဝ မမ ဝိဟာရေ ဝသိတ္တတ သင်္ဃော စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇတု”တိ ပဏိဓာယ စိရကာလံ သင်္ဃဿ ပစ္စယုပ္ပာဒကရံ ကမခေတ္တာဒိကံ “အမ္ဟာကံ ဝိဟာရဿ ဒေမာ”တိ ဒေန္တိ, ဝိဟာရဿာတိ စ ဝိဟာရေ ဝသနကသင်္ဃဿ ဥဒ္ဒိဿ ဒေန္တိ, န ကုလူပကဘူတဿ ဧကပုဂ္ဂလဿ ဧဝ, တသ္မာ ယေဘုယျေန သင်္ဃိကာ ဒိဿန္တိ, ဟာသာဏေသု အက္ခရံ လိခိတ္တတပိ ဌပေန္တိ, တသ္မာ သဗ္ဗသော သင်္ဃိကဝိဟာရာဘာဝတအောပိ ဝိစာရေတဗ္ဗော။

အပရေ ပန အာစရိယာ “ကြမသ္မိံ ကာလေ ဝိဟာရဒာယကသန္တကာဝ, တသ္မာ အာယကာယေဝ ဝိစာရေတုံ ကြဿရာ, န သင်္ဃော, န ပုဂ္ဂလော။ ဝိဟာရဒာယကေ အသန္တေပိ တဿ ပုတ္တဓီတုနတ္တပနတ္တာဒယော ယာဝ ကုလပရမ္ပရာ တဿ ဝိဟာရဿ ကြဿရာဝ ဟောန္တိ။ ကသ္မာတိ စေ? ‘ယေန ဝိဟာရော ကာရိတော, သော ဝိဟာရသာမိကော’တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၆) အာဂတတ္တာ စ ‘တဿ တ ကုလေ ယော ကောစိ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော’တိ (ဟစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၆) စ ဝစနတော ဝိဟာရဿာမိဘူတော အာယကော တ တဿ ဝံသေ ဥပ္ပန္နော တ ဝိစာရေတုံ ကြဿရော။ ‘ပစ္ဆိန္နေ ကုလဝံသေ ယော တဿ ဇနပဒဿ သာမိကော, သော အစ္ဆိန္ဒိတ္တတ ပုန ဒေတိ စိတ္တလပဗ္ဗတေ ဘိက္ခုနာ နီဟဋံ ဥဒကတဟကံ အဋ္ဌနာဂရာဇမဟေသီ ဝိယ, ဧဝမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ’တိ အဋ္ဌကထာယံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉) ဝစနတော ဝိဟာရအာယကဿ ကုလဝံသေ ပစ္ဆိန္နေပိ တဿ ဇနပဒဿ ကြဿရော ရာဇာ တ ရာဇမဟာမတ္တော တ ယော ကောစိ ကြဿရော တ ဝိဟာရံ ဝိစာရေတုံ ယထာဇ္ဈာသယံ အတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ အညေ ပဏ္ဍိတာ နာနုဇာနန္တိ။

ကထံ? “ယေန ဝိဟာရော ကာရိတော, သော ဝိဟာရသာမိကော”တိ ဝစနံ ပုဗ္ဗတေဟာရဝသေန ဝုတ္တံ, န ကြအနိ ကြဿရဝသေန ယထာ ဇေတဝနံ, ပတ္တဿာမိကောတ္ထာဒိ။ ယထာ ဟိ ဇေတဿ ရာဇကုမာရဿ ဝနံ ဥယျာနံ ဇေတဝနန္တိ ဝိဂ္ဂဟေ ကတေ ယဒိပိ အနာထပိဏ္ဍိကေန ကိဏိတ္တတ ဝိဟာရပတိဋ္ဌာပနကာလတော ပဋ္ဌာယ ရာဇကုမာရော တဿ ဥယျာနဿ ကြဿရော န ဟောတိ, တထာပိ အနာထပိဏ္ဍိကေန ကိဏိတကာလတော ပုဗ္ဗေ ကြဿရာဘူတ

ပုဗ္ဗတ္တာ ပုဗ္ဗတေဟာရဝသေန သဗ္ဗအပိ ဇေတဝနန္တေဝ တေဟရီယတိ။ ယထာ စ ပတ္တသ္သ သာမိကော ပတ္တသ္သာမိကောတိ ဝိဂ္ဂဟော ကတေ ယဒိပိ အယကောဟိ ကိဏိတ္တတ ဘိက္ခုဿ ဒိန္နကာလတော ပဌာယ ကမ္မာရော ပတ္တသ္သ ဣဿရော န ဟောတိ, တထာပိ အယကေန ကိဏိတကာလတော ပုဗ္ဗေ ဣဿရဘူတပုဗ္ဗတ္တာ ပုဗ္ဗတေဟာရဝသေန ပတ္တသ္သာမိကောတေ့ဝဝ တေဟရီယတိ, ဧဝံ ယဒိပိ ဘိက္ခုဿ ဒိန္နကာလတော ပဌာယ အယကော ဝိဟာရဿ ဣဿရော န ဟောတိ ဝတ္ထုပရိစ္စာဂလက္ခဏတ္တာ အနဿ, တထာပိ အနကာလတော ပုဗ္ဗေ ဣဿရဘူတပုဗ္ဗတ္တာ ပုဗ္ဗတေဟာရဝသေန ဝိဟာရဿာမိကောတေ့ဝဝ တေဟရီယတိ, န မုခ္ယတော ဣဿရဘာဝတောတိ ဝိညာယတိ, တသ္မာ သင်္ဃဿ တ ဂဏဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ ဒိန္နကာလတော ပဌာယ သင်္ဃာဒယော ပဋိဂ္ဂဟကာ ဧဝ ဝိစာရေတုံ ဣဿရာ, န အယကော။

ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? သန္တေသုပိ အနာထပိဏ္ဍိကာဒီသု ဝိဟာရအယကေသု ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဘိက္ခုံ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ သမ္မန္နိတု''န္တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၃၁၇) သင်္ဃေန သမ္မတံ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ အနုဇာနိတ္တတ, ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ သေယျဂ္ဂေန ကာဟေတု''န္တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၃၁၈) သေနာသနဂ္ဂါဟာပကသ္သေဝ ဝိစာရေတုံ ဣဿရဘာဝဿ ဝစနတော စ ''ဒွေ ဘိက္ခူ သင်္ဃိကံ ဘူမိံ ဂဟေတ္တတ သောဓေတ္တတ သင်္ဃိကံ သေနာသနံ ကရောန္တိ, ယေန သာ ဘူမိ ပဌမံ ဂဟိတာ, သော သာမီ''တိ စ ''ဥဘောပိ ပုဂ္ဂလိကံ ကရောန္တိ, သောယေဝ သာမီ''တိ စ ''ယော ပန သင်္ဃိကံ ဝလ္လိမတ္တမ္ပိ အဂ္ဂဟေတ္တတ အာဟရိမေန ဥပကရဏေန သင်္ဃိကာယ ဘူမိယာ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရံ ကာရေတိ, ဥပမုံ သင်္ဃိကံ ဥပမုံ ပုဂ္ဂလိက''န္တိ စ သင်္ဃပုဂ္ဂလာနံယေဝ သာမိဘာဝဿ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ စ ဝိညာယတိ။

''တဿ တ ကုလေ ယော ကောစိ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော''တိ အဋ္ဌကထာဝစနမ္ပိ တေသံ ဝိဟာရဿ ဣဿရဘာဝဒီပကံ န ဟောတိ, အထ ခော ဂမိကော ဘိက္ခု ဒိသံ ဂန္တုကာမော ဝိဟာရေ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗဘိက္ခုသာမဏေရအာရာမိကေသု အသန္တေသု တေ အာပုစ္ဆိတ္တတ ဂန္တဗ္ဗဘာဝမေဝ ဒီပေတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ အဋ္ဌကထာယံ ''ဣမံ ပန ဒသဝိဓမ္ပိ သေယျံ သင်္ဃိကေ ဝိဟာရေ သန္ထရိတ္တတ တ သန္ထရာပေတ္တတ တ ပက္ကမန္တေန အာပုစ္ဆိတ္တတ ပက္ကမိတဗ္ဗံ, အာပုစ္ဆန္တေန စ ဘိက္ခုမ္ဟိ သတိ ဘိက္ခု အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ပေ။ တသ္မိံ အသတိ အာရာမိကော, တသ္မိမ္ပိ အသတိ ယေန ဝိဟာရော ကာရိတော, သော ဝိဟာရဿာမိကော, တဿ တ ကုလေ ယော ကောစိ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော''တိ။ ဧဝံ အာရာမိကဿပိ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗတော ဩလောကနတ္ထာယ ဝတ္တသီသေနေဝ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော, န တေသံ သင်္ဃိကသေနာသနဿ ဣဿရဘာဝတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

''ပစ္စိန္နေ ကုလဝံသေ''တ္တာဒိဝစနဉ္စ အကပ္ပိယဝသေန ကတာနံ အကပ္ပိယတေဟာရေန ပဋိဂ္ဂဟိတာနံ ခေတ္တဝတ္ထုတဠာကာဒီနံ အကပ္ပိယတ္တာ ဘိက္ခူဟိ ပရိစ္စတ္တာနံ ကပ္ပိယကရဏတ္ထာယ ရာဇာဒီဟိ ဂဟေတ္တတ ပုန တေသံယေဝ ဘိက္ခူနံ အနမေဝ ဒီပေတိ, န တေသံ ရာဇာဒီနံ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ အဒေသံ သင်္ဃဂဏပုဂ္ဂလစေတိယာနံ အနံ။ ယဒိ ဒ ဒေယျုံ, အဓမ္မိကအနအဓမ္မိကပအဂ္ဂဟအဓမ္မိကပရိဘောဂ သိယုံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပရိတရေ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉) ''နဝ အဓမ္မိကာနိ အနာနိ သင်္ဃဿ ပရိဏတံ အညသင်္ဃဿ တ စေတိယဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ ပရိဏာမေတိ, စေတိယဿ ပရိဏတံ အညစေတိယဿ တ သင်္ဃဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ ပရိဏာမေတိ, ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏတံ အညပုဂ္ဂလဿ တ သင်္ဃဿ တ စေတိယဿ တ ပရိဏာမေတီ''တိ။ အဋ္ဌကထာယဉ္စ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉) **''နဝ အဓမ္မိကာနိ အနာနီ**တိ။ပေ။ ဧဝံ ဝုတ္တာနိ။ **နဝ ပဋိဂ္ဂဟပရိဘောဂါ** တိ ဧတေသံယေဝ အနာနံ ပဋိဂ္ဂဟာ စ ပရိဘောဂါ စာ''တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယဒိ ရာဇာဒယော ဣဿရာတိ ဂဟေတ္တတ အညဿ ဒေယျုံ, တမ္ပိ အနံ အဓမ္မိကအနံ ဟောတိ, တံ အနံ ပဋိဂ္ဂဟာ စ အဓမ္မိကပဋိဂ္ဂဟာ ဟောန္တိ, တံ အနံ ပရိဘုဉ္ဇနာ စ အဓမ္မိကပရိဘောဂါ ဟောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အထာပိ ဧဝံ ဝဒေယျုံ ''ဝိဟာရအနံ သင်္ဃဿ, အဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏိတန္တိအာဒီသု (စူဠဝ. ၂၉၅, ၃၁၅) 'သင်္ဃဿ'တိ အယံ သဒ္ဒေ 'အန'န္တိ ဧတ္ထ သာမိသမ္ဗန္ဓော န ဟောတိ, အထ ခော သမ္ပဒါနမေဝ, 'အယကဿာ'တိ ပန သာမိသမ္ဗန္ဓော အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗော, တသ္မာ သာမိဘူတော အယကောဝ ဣဿရော, န သမ္ပဒါနဘူတော သင်္ဃော''တိ။ တေ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗာ – ''ဝိဟာရအနံ သင်္ဃဿာ''တိ ဣဒံ အနသမယေ ပဝတ္တဝသေန ဝုတ္တံ, န ဒိန္နသမယေ ပဝတ္တဝသေန။ အနကာလေ ဟိ အယကော အတ္တနော ဝတ္ထုဘူတံ ဝိဟာရံ သင်္ဃဿ ပရိစ္စဇိတ္တတ ဒေတိ, တသ္မာ တသ္မိံ သမယေ အယကော သာမီ ဟောတိ, သင်္ဃော သမ္ပဒါနံ, ဒိန္နကာလေ ပန သင်္ဃောဝ သာမီ ဟောတိ ဝိဟာရဿ

ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ, န ဒါယကော ပရိစ္စတ္တတ္တာ, တသ္မာ သဗ္ဗော ဝိစာရေတုံ ဣဿရော။ တေနာဟ ဘဂဝါ "ပရိစ္စတ္တံ တံ, ဘိက္ခဝေ, ဒါယကေဟီ"တိ (စူဠဝ. ၂၇၃)။ ဣဒံ ပန သဒ္ဒလက္ခဏဂရုကာ သဒ္ဒဟိဿန္တီတိ ဝုတ္တံ, အတ္ထတော ပန စီဝရာဒီနံ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ဒါနကာလေယေဝ ဒါယကသန္တကဘာဝတော ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဋိဂ္ဂါဟကသန္တကဘာဝတော သဗ္ဗေသံ ပါကဗ္ဗော, တသ္မာ ဣဒမ္ပိ ဝစနံ ဒါယကသန္တကဘာဝသာဓကံ န ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဟောတု, တထာပိ "သစေ ဘိက္ခုဟိ ပရိစ္စတ္တဘာဝံ ဉတွာ သာမိကော ဝါ တဿ ပုတ္တဓီတရော ဝါ အညော ဝါ ကောစိ ဝံသေ ဥပ္ပန္နော ပုန ကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဒေတိ, ဝဋ္ဋတီ"တိ အဋ္ဌကထာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉) ဝုတ္တတ္တာ ဝိဟာရဿာမိကဘူတဒါယကဿ ဝါ တဿ ပုတ္တဓီတာဒီနံ ဝါ ဝံသေ ဥပ္ပန္နာနံ ဝါ ဒါတုံ ဣဿရဘာဝေါ သိဒ္ဓေါယေဝါတိ။ န သိဒ္ဓေါ။ ကသ္မာတိ စေ? နနု ဝုတ္တံ "ဘိက္ခုဟိ ပရိစ္စတ္တဘာဝံ ဉတွာ"တိ, တသ္မာ အကပ္ပိယတ္တာ ဘိက္ခုဟိ ပရိစ္စတ္တမေဝ ကပ္ပိယကရဏတ္ထာယ ဒါယကာဒီဟိ ပုန ကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဒေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ ဘိက္ခုဟိ အပရိဘုတ္တမေဝ ခါဒနီယဘောဇနီယံ ဘိက္ခုသန္တကံယေဝ အာပတ္တိမောစနတ္ထံ ဒါယကာဒယော ပဋိဂ္ဂါဟာပေတိ, န ပရိဘုတ္တံ, ယထာ စ ဗီဇဂါမပရိယာပန္နံယေဝ ဘိက္ခုသန္တကံ ဗီဇဂါမဘူတဂါမဘာဝတော ပရိမောစနတ္ထံ ကပ္ပိယကာရကာဒယော ကပ္ပိယံ ကရောန္တိ, န အပရိယာပန္နံ, ဧဝံ အကပ္ပိယံ ဘိက္ခုဟိ ပရိစ္စတ္တံယေဝ တဋ္ဌာကာဒိကံ ကပ္ပိယကရဏတ္ထံ ဒါယကာဒယော ပုန ဒေန္တိ, န အပရိစ္စတ္တံ, တသ္မာ ဣဒမ္ပိ ဝစနံ ကပ္ပိယကရဏတ္ထံယေဝ သာဓေတိ, န ဣဿရတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။

တထာပိ ဧဝံ ဝဒေယျုံ "ဇာတိဘူမိယံ ဇာတိဘူမိကာ ဥပါသကာ အာယသ္မန္တံ ဓမ္မိကတ္ထေရံ သတ္တဟိ ဇာတိဘူမိကဝိဟာရေဟိ ပဗ္ဗာဇယိံသူတိ ဝစနတော ဒါယကော ဝိဟာရဿ ဣဿရောတိ ဝိညာယတိ။ ဣဿရတ္တာယေဝ ဟိ တေ ထေရံ ပဗ္ဗာဇေတုံ သက္ကာ, နော အနိဿရာ"တိ, န ခေါ ပနေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? "ဇာတိဘူမိကာ ဥပါသကာ"ဣစ္စေဝ ဟိ ဝုတ္တံ, န "ဝိဟာရဒါယကာ"တိ, တသ္မာ တသ္မိံ ဒေသေ ဝသန္တာ ဗဟဝေါ ဥပါသကာ အာယသ္မန္တံ ဓမ္မိကတ္ထေရံ အယုတ္တစာရိတ္တာ သကလသတ္တဝိဟာရတော ပဗ္ဗာဇယိံသု, န အတ္တနော ဝိဟာရဒါယကဘာဝေန ဣဿရတ္တာ, တသ္မာ ဣဒမ္ပိ ဥဒါဟရဏံ န ဣဿရဘာဝဒီပကံ, အထ ခေါ အပရာဓာနုရူပကရဏဘာဝဒီပကန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ ယဒိ ဒါယကော ဝိဟာရံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဒေတိ, တဿ မုဉ္စစေတနံ ပတွာ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ သော ဝါ တဿ ဝံသေ ဥပ္ပန္နော ဝါ ဇနပဒဿာမိကရာဇာဒယော ဝါ ဣဿရာ ဘဝိတုံ ဝါ ဝိစာရေတုံ ဝါ န လဘန္တိ, ပဋိဂ္ဂါဟကဘူတော သဗ္ဗော ဝါ ဂဏော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ သောယေဝ ဣဿရော ဘဝိတုံ ဝါ ဝိစာရေတုံ ဝါ လဘတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တတ္ထ ဒါယကာဒီနံ ဣဿရော ဘဝိတုံ အလဘနဘာဝေ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? "ဝတ္ထုပရိစ္စာဂလက္ခဏတ္တာ ဒါနဿ, ပထဝါဒိဝတ္ထုပရိစ္စာဂေန စ ပုန ဂဟဏဿ အယုတ္တတ္တာ"တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ဝစနတော "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ဒီယမာနံ ပတတိ, တံ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, ပရိစ္စတ္တံ တံ, ဘိက္ခဝေ, ဒါယကေဟီ"တိ (စူဠဝ. ၂၇၃) ဘဂဝတာ ဝုတ္တတ္တာ စ "ပရိစ္စတ္တံ တံ, ဘိက္ခဝေ, ဒါယကေဟီတိ ဝစနေန ပနေတ္ထ ပရသန္တကဘာဝေါ ဒီပိတော"တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ စ ဝိညာယတိ။ သင်္ဃာဒီနံ ဣဿရော ဘဝိတုံ လဘနဘာဝေ ကထံ ဉာတဗ္ဗောတိ စေ? သင်္ဃိကော နာမ ဝိဟာရော သင်္ဃဿ ဒိန္နော ဟောတိ ပရိစ္စတ္တော, "ပုဂ္ဂလိကေ ပုဂ္ဂလိကသညီ အညဿ ပုဂ္ဂလိကေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကေ အနာပတ္တီ"တိ ပါစိတ္တိယပါဠိယံ (ပါစိ. ၁၁၇, ၁၂၇) အာဂမနတော စ "အန္တမသော စတုရင်္ဂုလပါဒကံ ဂါမဒါရကေဟိ ပံသွာဂါရကေသု ကီဠနကေဟိ ကတမ္ပိ သင်္ဃဿ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) သမန္တပါသာဒိကာယံ ဝစနတော စ "အဘိယောဂေပိ စေတ္ထ စာတုဒ္ဒိသံ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဘိက္ခူနံ ဒိန္နံ ဝိဟာရံ ဝါ ပရိဝေဏံ ဝါ အာဝါသံ ဝါ မဟန္တမ္ပိ ခုဒ္ဒကမ္ပိ အဘိယုဉ္ဇတော အဘိယောဂေါ န ရူဟတိ, အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှိတုမ္ပိ န သက္ကောတိ။ ကသ္မာ? သဗ္ဗေသံ ဓုရနိက္ခေပါဘာဝတော။ န ဟေတ္ထ သဗ္ဗေ စာတုဒ္ဒိသာ ဘိက္ခူ ဓုရနိက္ခေပံ ကရောန္တီတိ။ ဒီဃဘာဏကာဒိဘေဒဿ ပန ဂဏဿ ဧကပုဂ္ဂလဿ ဝါ သန္တကံ အဘိယုဉ္ဇိတွာ ဂဏှန္တော သက္ကောတိ တေ ဓုရံ နိက္ခိပါပေတု"န္တိ ဒုတိယပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၂) ဝစနတော စ ဝိညာယတိ။

ကထံ ဒါယကာဒီနံ ဝိစာရေတုံ အလဘနဘာဝေ ဝိညာယတီတိ စေ? သစေပိ ဝေဠုဝနဝိဟာရာဒိဒါယကေသု တေသံ ဝိစာရဏံ အနနုဇာနိတွာ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဘိက္ခုံ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ သမ္မန္နိ

တု''န္တိ ဘိက္ခုသ္သေဝ သေနာသနဂ္ဂဟာပကသမ္မုတိအနုဇာနတော စ ဘဏ္ဍနကာရကေသု ကောသမ္ဗကဘိက္ခူသု သာဝတ္ထိံ အာဂတေသု အနာထပိဏ္ဍိကေန စ ဝိသာခါယ မဟာဥပာသိကာယ စ ''ကထာဟံ, ဘန္တေ, တေသု ဘိက္ခူသု ပဋိပဇ္ဇာမီ''တိ (မဟာဝ. ၄၆၈) ဇဝံ ဇေတဝနဝိဟာရအာယကပုဗ္ဗာရာမဝိဟာရအာယကဘူတေသု အာရောစိတေသုပိ တေသံ သေနာသနဝိစာရဏံ အဝတ္ဂာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တတ္ထေရေန ''ကထံ နု ခော, ဘန္တေ, တေသု ဘိက္ခူသု သေနာသနေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ အာရောစိတေ ''တေန ဟိ, သာရိပုတ္တ, ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ အတဗ္ဗ''န္တိ ဝတ္ဂာ ''သစေ ပန, ဘန္တေ, ဝိဝိတ္တံ န ဟောတိ, ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တေ ''တေန ဟိ ဝိဝိတ္တံ ကတ္ဂာပိ အတဗ္ဗံ, န တွေဝ တဟံ, သာရိပုတ္တ, ကေနစိ ပရိယာယေန ဝုဍ္ဍတရဿ ဘိက္ခုနော သေနာသနံ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ, ယော ပဋိဗာဟေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၄၇၃) ထေရဿေဝ သေနာသနဿ ဝိစာရဏဿ အနုညာတတ္ဂာ တာ စ ဝိညာယတိ။

ကထံ ပန သင္ဃာဒီနံ သေနာသနံ ဝိစာရေတုံ လဘနဘာဝေါ ဝိညာယတီတိ? ''ဧဝဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မန္နိတဗ္ဗော – ပဌမံ ဘိက္ခု ယာစိတဗ္ဗော, ယာစိတ္ဂာ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သင္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော –

သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင္ဃော။ပေ။ သမ္မတော သင္ဃေန ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု သေနာသနဂ္ဂဟာပကော, ခမတိ သင္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီတိ (စူဠဝ. ၃၁၇)။

ဧဝံ သင္ဃေန သေနာသနဂ္ဂဟာပကံ သမ္မန္နာပေတ္ဂာ ပုန တေန သင္ဃသမ္မတေန သေနာသနဂ္ဂဟာပကေန သေနာသနဂ္ဂဟာကဝိဓာနံ အနုဇာနိတုံ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမံ ဘိက္ခူ ဂဏေတုံ, ဘိက္ခူ ဂဏေတ္ဂာ သေယ္ယာ ဂဏေတုံ, သေယ္ယာ ဂဏေတ္ဂာ သေယ္ယဂ္ဂေန ဂာဟေတု''န္တိ ဝစနတော သင္ဃိကသေနာသနဿ သင္ဃေန ဝိစာရေတုံ လဘနဘာဝေါ ဝိညာယတိ။

''ဒီဃဘာဏကာဒိဘေဒဿ ပန ဂဏဿ ကေပုဂ္ဂလဿ တ ဒိန္နဝိဟာရာဒိ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဂာ ဂဏှာဟန္တေ ခုရနိက္ခေပသမ္ဗတ ဟာရာဇိက''န္တိ အဋ္ဌကထာယံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၂) အာဂမနတော စ ''အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကေ အနာပတ္တီ''တိ ပာဠိယံ (ပာစိ. ၁၁၇) အာဂမနတော စ ''ယသ္မိံ ပန ဝိဿာသော ရုဟတိ, တဿ သန္တကံ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကမိဝ ဟောတီတိ မဟာပစ္စရိအာဒီသု ဝုတ္တ''န္တိ အဋ္ဌကထာယံ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၂) ဝစနတော စ ဂဏဿ ဒိန္နော ဂဏသန္တကဝိဟာရော ဂဏေနေဝ ဝိစာရိယတေ, နော အညကာဒီဟိ။ ပုဂ္ဂလဿ ဒိန္နော ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရောပိ ပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂလေနေဝ ဝိစာရိယတေ, နော အညကာဒီဟီတိ ဝိညာယတိ။ ဧဝံ ဝိနယဟာဠိယံ အဋ္ဌကထာဋီကာသု စ ဝိဟာရဿ သင္ဃိကဂဏသန္တကပုဂ္ဂလိကဝသေန တိဝိဓဿေဝ ဝစနတော စ တေသံယေဝ သင္ဃဂဏပုဂ္ဂလာနံ ဝိဟာရဝိစာရဏဿ အနုညာတတ္တာ စ အညကသန္တကဿ ဝိဟာရဿ ဝိသုံ အဝုတ္တတ္တာ စ အညကာနံ ဝိဟာရဝိစာရဏဿ အနနုညာတတ္တာ စ သင္ဃာဒယော ဧဝ ဝိဟာရဿ ဣဿရာ ဟောန္တိ, တေယေဝ စ ဝိစာရေတုံ လဘန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဟောတု, တေသု ပဋိဂ္ဂဟာကဘူတေသု သင္ဃဂဏပုဂ္ဂလေသု သော ဝိဟာရော ကဿ သန္တကော ဟောတိ, ကေန စ ဝိစာရေတဗ္ဗောတိ? ဝုစ္စတေ – သင္ဃိကဝိဟာရေ တာဝ ''အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သင္ဃဿ ဒမ္မီ''တိ ဒိန္နတ္တာ ပဋိဂ္ဂဟာကေသု ကာလကတေသုပိ တဒညော စာတုဒ္ဒိသသင္ဃော စ အနာဂတသင္ဃော စ ဣဿရော, တဿ သန္တကော, တေန ဝိစာရေတဗ္ဗော။ ဂဏသန္တကေ ပန တသ္မိံ ဂဏေ ယာဝ ဧကောပိ အတ္ထိ, တာဝ ဂဏသန္တကောဝ, တေန အဝသိဋ္ဌေန ဘိက္ခုနာ ဝိစာရေတဗ္ဗော။ သဗ္ဗေသု ကာလကတေသု ယဒိ သကလဂဏော တ တံဂဏပရိယာပန္နအဝသိဋ္ဌပုဂ္ဂလော တ ဇီဝမာနကာလေယေဝ ယဿ ကဿစိ ဒိန္နော, ယေန စ ဝိဿာသဂ္ဂာဟဝသေန ဂဟိတော, သော ဣဿရော။ သစေပိ သကလဂဏော ဇီဝမာနကာလေယေဝ အညဂဏဿ တ သင္ဃဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ ဒေတိ, တေ အညဂဏသင္ဃပုဂ္ဂလာ ဣဿရာ ဟောန္တိ။ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရေ ပန သော ဝိဟာရဿာမိကော အတ္တနော ဇီဝမာနကာလေယေဝ သင္ဃဿ တ ဂဏဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ ဒေတိ, တေ ဣဿရာ ဟောန္တိ။ ယော တ ပန တဿ ဇီဝမာနဿေဝ ဝိဿာသဂ္ဂာဟဝသေန ဂဏှာတိ, သောဝ ဣဿရော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? သင္ဃိကေ ဝိဟာရဿ ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ အဝိဿဇ္ဇိယံ အဝေဘင်္ဂိကံ ဟောတိ, န ကဿစိ အတဗ္ဗံ။ ဂဏသန္တကပုဂ္ဂလိကေသု ပန တေသံ သာမိကတ္တာ အနဝိဿာသဂ္ဂာဟာ ရုဟန္တိ, ''တသ္မာ သော ဇီဝ

မာနောယေဝ သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ နိဿဇ္ဇိတ္ဝာတ ကဿစိ အအာသိ, ကောစိ တ ဝိဿာသံ အဂ္ဂဟေသိ။ ယဿ ဒိန္နံ, ယေန စ ဂဟိတံ, တဿေဝ ဟောတီ''တိ စ ''ဒ္ဝိန္နံ သန္တကံ ဟောတိ အဝိဘတ္တံ, ကေသိဉ္စိ ကာလကတေ ဣတရော သာမီ, ဗဟူနမ္ပိ သန္တကေ ဧသေဝ နယော''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၉) စ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ။

ဧဝံ ပန ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာတ အဒိန္နံ ''မမစ္စယေန အသုကဿ ဟောတူ''တိ အာနံ အစ္စယအာနတ္တာ န ရုဟတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၄၁၉) ''သစေ ဟိ ပဥ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ယော ကောစိ ကာလံ ကရောန္တော 'မမစ္စယေန မယ္ဟံ ပရိက္ခာရော ဥပဇ္ဈာယဿ ဟောတု, အာစရိယဿ ဟောတု, သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဟောတု, အန္တေတာသိကဿ ဟောတု, မာတု ဟောတု, ပိတု ဟောတု, အညဿ တ ကဿစိ ဟောတူ'တိ ဝဒတိ, တေသံ န ဟောတိ, သင်္ဃဿေဝ ဟောတိ။ န ဟိ ပဥ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ အစ္စယအာနံ ရုဟတိ, ဂိဟီနံ ပန ရုဟတီ''တိ။ တတ္ထ စ ကေစ္စေ ပန ဝိနယဓရာ ''ဂိဟီနန္တိ ပဒံ သမ္ပဒာနန္တိ ဂဟေတ္ဝာတ ဘိက္ခူနံ သန္တကံ အစ္စယအာနဝသေန ဂိဟီနံ ဒဒန္တေ ရုဟတိ, ပဥ္စန္နံ ပန သဟဓမ္မိကာနံ ဒေန္တော န ရုဟတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သန္တေ မာတာပိတူနံ ဒဒန္တောပိ ရုဟေယျ တေသံ ဂိဟိဘူတတ္တာ။ ''အထ စ ပန 'မာတု ဟောတု, ပိတု ဟောတု, အညဿ တ ကဿစိ ဟောတူ'တိ ဝဒတိ, တေသံ န ဟောတီ''တိ ဝစနတော န ရုဟတီတိ ဝိညာယတိ, တသ္မာ ''ဂိဟီနံ ပနာ''တိ ဣဒံ န သမ္ပဒာနဝစနံ, အထ ခော သာမိဝစနမေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေန ဂိဟီနံ ပန သန္တကံ အစ္စယအာနံ ရုဟတီတိ သမ္ဗန္ဓော ကာတဗ္ဗော။

ကိဥ္စ ဘိယျော – ''သစေ ဟိ ပဥ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ယော ကောစိ ကာလံ ကရောန္တော မမစ္စယေန မယ္ဟံ ပရိက္ခာရော''တိ အာရဘိတ္ဝာတ ''န ဟိ ပဥ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ အစ္စယအာနံ ရုဟတိ, ဂိဟီနံ ပန ရုဟတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ သာမျတ္ထေ ဆဋ္ဌီဗဟုဝစနံ သမတ္ထိတံ ဘဝတိ။ ယဒိ ဧဝံ ''ဂိဟီန''န္တိ ပဒဿ အသမ္ပဒာနတ္တေ သတိ ကတမံ သမ္ပဒာနံ ဟောတီတိ? ''ယဿ ကဿစီ''တိ ပဒံ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၄၁၉) ''မာတု ဟောတု, ပိတု ဟောတု, အညဿ တ ကဿစိ ဟောတူ''တိ။ အယမတ္ထော အဇ္ဈုကဝတ္ထုနာ (ပာရာ. ၁၅၈) ဒီပေတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဇီဝမာနကာလေယေဝ ဒတ္ဝာတ မတေသု ဝိနိစ္ဆယော အမှေဟိ ဉာတော, ကဿစိ အဒတ္ဝာတ မတေသု ဝိနိစ္ဆယော ကထံ ဉာတဗ္ဗောတိ? တတ္ထာပိ သင်္ဃောဝ တာဝ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သဗ္ဗေဝ ဣဿရော, ဂဏသန္တကေ ပန ကေစ္စေသု အဝသေသာ ဣဿရာ, သဗ္ဗေသု မတေသု သင်္ဃောဝ ဣဿရော။ ဝုတ္တဥ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၉) ''သဗ္ဗေသု မတေသု သင်္ဃိကံ ဟောတီ''တိ။ ပုဂ္ဂလိကေ ပန ဝိဟာရဿ ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ အဝိဿဇ္ဇိယံ အဝေဘင်္ဂိကံ သင်္ဃိကမေဝ ဟောတိ။

ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? ''ဘိက္ခုဿ, ဘိက္ခဝေ, ကာလကတေ သင်္ဃော သာမီ ပတ္တစီဝရေ, အပိစ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာ ဗဟူပကာရာ, အနုဇာနာမိ , ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃေန တိစီဝရဉ္စ ပတ္တဉ္စ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနံ အတုံ။ ယံ တတ္ထ လဟုဘဏ္ဍံ လဟုပရိက္ခာရံ, တံ သမ္မုခီဘူတေန သင်္ဃေန ဘာဇေတုံ။ ယံ တတ္ထ ဂရုဘဏ္ဍံ ဂရုပရိက္ခာရံ, တံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သင်္ဃဿ အဝိဿဇ္ဇိယံ အဝေဘင်္ဂိက''န္တိ (မဟာဝ. ၃၆၉) တေန ဘဂဝတာ ဇာနတာ ပဿတာ အရဟတာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ။ ဧဝမ္ပိ ''ဂရုဘဏ္ဍံ ဂရုပရိက္ခာရံ''ဣစ္စေဝ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ, န ''ဝိဟာရ''န္တိ, တသ္မာ ကထံ ဝိဟာရဿ ဂရုဘဏ္ဍဘာဝေါတိ ဝိညာယတီတိ? ''ဝိဟာရော ဝိဟာရဝတ္ထု, ဣဒံ ဒုတိယံ အဝေဘင်္ဂိက''န္တိ ဟဋ္ဌိယံ,

''ဒ္ဝိသင်္ဂဟာနိ ဒ္ဝေ ဟောန္တိ၊ တတိယံ စတုသင်္ဂဟံ။
စတုတ္ထံ နဝကောဋ္ဌာသံ၊ ပဥ္စမံ အဋ္ဌဘေဒနံ။

''ဣတိ ပဥ္စဟိ ရာသီဟိ၊ ပဥ္စနိမ္မလလောစနော။
ပဥ္စဝီသဝိဓံ နာထော၊ ဂရုဘဏ္ဍံ ပကာသယီ''တိ။ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) –

အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ။

ဣတိ အယကော ဝိဟာရံ ကတ္ဝာတ ကုလူပကဘိက္ခုဿ ဒေတိ, တဿ မုဥ္စစေတနုပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗကာလေ အယကော ဝိဟာရဿာမိကော ဟောတိ, အတုံ တ ဝိစာရေတုံ တ ဣဿရော, မုဥ္စစေတနုပ္ပတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ပဋိဂ္ဂဟကဘိက္ခု သာမိကော ဟောတိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ တ အညေသံ အတုံ တ ဣဿရော။ သော ပုဂ္ဂလော အတ္တနော ဇီဝမာနက္ခ

ဉာဏေယေဝ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ နိဿဇ္ဇိတွာ ဒေတိ, တဒါ တေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော သာမိကာ ဟောန္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝါ အညဿ ဝါ ဒါတုံ ဣဿရာ။ ယဒိ ပန ကဿစိ အဒတွာဝ ကာလံ ကရောတိ, တဒါ သင်္ဃောဝ တဿ ဝိဟာရဿ သာမိကော ဟောတိ, န ဒါယကော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ, သင်္ဃာနုမတိယာ ဧဝ ပုဂ္ဂလော ပရိဘုဉ္ဇိတုံ လဘတိ, န အတ္တနော ဣဿရဝတာယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧဝံ မူလတောယေဝ သင်္ဃဿ ဒိန္နတ္တာ သင်္ဃိကဘူတဝိဟာရော ဝါ မူလေ ဂဏပုဂ္ဂလာနံ ဒိန္နတ္တာ ဂဏသန္တကပုဂ္ဂလိကဘူတောပိ တေသံ ဂဏပုဂ္ဂလာနံ အညဿ နိဿဇ္ဇနဝသေန အဒတွာ ကာလကတတ္တာ ပစ္ဆာ သင်္ဃိကဘာဝံ ပတ္တဝိဟာရော ဝါ သင်္ဃေန ဝိစာရေတဗ္ဗော ဟောတိ။ သင်္ဃေနပိ ဘဂဝတော အနုမတိယာ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ သမ္မန္နိတွာ ဂါဟာပေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှေတံ သေနာသနက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၃၁၇) “အထ ခေါ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ ‘ကေန နု ခေါ သေနာသနံ ဂါဟေတဗ္ဗ’န္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဘိက္ခုံ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ သမ္မန္နိတု’န္တိ”အာဒိ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ “သေနာသနဂ္ဂါဟော နာမ ဝဿကာလဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟော, ဥတုကာလဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟော, ဓုဝဝါသဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟောတိ တိဝိဓော ဟောတိ။ တေသု ဝဿကာလဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟော ပုရိမဝဿဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟော, ပစ္ဆိမဝဿဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟောတိ ဒုဝိဓော။ ဥတုကာလဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟောပိ အန္တရာမုတ္တကဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟော, တင်္ခဏပဋိသလ္လာနဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟောတိ ဒုဝိဓော”တိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ, ဧတံ ပါဠိယာ စ အဋ္ဌကထာယ စ အသမေန္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ပါဠိယဉှိ (စူဠဝ. ၃၁၈) “အထ ခေါ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ ‘ကတိ နု ခေါ သေနာသနဂ္ဂါဟော’တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနဂ္ဂါဟာ ပုရိမကော ပစ္ဆိမကော အန္တရာမုတ္တကော။ အပရဇ္ဇုဂတာယ အာသာဠှိယာ ပုရိမကော ဂါဟေတဗ္ဗော, မာသဂတာယ အာသာဠှိယာ ပစ္ဆိမကော ဂါဟေတဗ္ဗော, အပရဇ္ဇုဂတာယ ပဝါရဏာယ အာယတိံ ဝဿာဝါသတ္ထာယ အန္တရာမုတ္တကော ဂါဟေတဗ္ဗော။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော သေနာသနဂ္ဂါဟာ”တိ ဧဝံ အာဂတော, အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) “တီသု သေနာသနဂ္ဂါဟေသု ပုရိမကော စ ပစ္ဆိမကော စာတိ ဣမေ ဒွေဝ ဂါဟာ ထာဝရာ။ အန္တရာမုတ္တကေ အယံ ဝိနိစ္ဆယော။ပေ။ အယံ တာဝ အန္တောဝဿေ ဝဿူပနာယိကာဒိဝသေန ပါဠိယံ အာဂတသေနာသနဂ္ဂါဟကထာ, အယံ ပန သေနာသနဂ္ဂါဟော နာမ ဒုဝိဓော ဟောတိ ဥတုကာလေ စ ဝဿာဝါသေ စာ”တိ ဧဝံ အာဂတော, တသ္မာ သင်္ဃေန သမ္မတသေနာသနဂ္ဂါဟာပကေန ဝိစာရေတဗ္ဗော။

သေနာသနဂ္ဂါဟော နာမ ဥတုကာလေ သေနာသနဂ္ဂါဟော, ဝဿာဝါသေ သေနာသနဂ္ဂါဟောတိ ဒုဝိဓော။ တတ္ထ ဥတုကာလော နာမ ဟေမန္တဥတုဂိမှဥတုဝသေန အဋ္ဌ မာသာ, တသ္မိံ ကာလေ ဘိက္ခူ အနိယတာဝါသာ ဟောန္တိ, တသ္မာ ယေ ယဒါ အာဂစ္ဆန္တိ, တေသံ တဒါ ဘိက္ခူ ဥဋ္ဌာပေတွာ သေနာသနံ ဒါတဗ္ဗံ, အကာလော နာမ နတ္ထိ။ အယံ ဥတုကာလေ သေနာသနဂ္ဂါဟော နာမ။ ဝဿာဝါသေ သေနာသနဂ္ဂါဟော ပန “ပုရိမကော ပစ္ဆိမကော အန္တရာမုတ္တကော”တိ ပါဠိယံ အာဂတနယေန တိဝိဓော ဟောတိ။ အန္တရာမုတ္တကောပိ ဟိ အာယတိံ ဝဿာဝါသတ္ထာယ ဂါဟိတတ္တာ ဝဿာဝါသေ သေနာသနဂ္ဂါဟမေဝ ပဝိသတိ, န ဥတုကာလေ သေနာသနဂ္ဂါဟော။ ဝုတ္တဉှိ ဘဂဝတာ “အပရဇ္ဇုဂတာယ ပဝါရဏာယ အာယတိံ ဝဿာဝါသတ္ထာယ အန္တရာမုတ္တကော ဂါဟေတဗ္ဗော”တိ။ တင်္ခဏပဋိသလ္လာနဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟောတိ စ နေဝ ပါဠိယံ န အဋ္ဌကထာယံ ဝိသုံ အာဂတော, ဥတုကာလေ သေနာသနဂ္ဂါဟောယေဝ တဒင်္ဂသေနာသနဂ္ဂါဟောတိပိ တင်္ခဏပဋိသလ္လာနဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟောတိပိ ဝဒန္တိ, တသ္မာ ဥတုကာလဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟောပိ “အန္တရာမုတ္တကဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟော တင်္ခဏပဋိသလ္လာနဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟောတိ ဒုဝိဓော”တိ န ဝတ္တဗ္ဗော။

အထာပိ ဝဒန္တိ “ယထာဝုတ္တေသု ပဉ္စသု သေနာသနဂ္ဂါဟေသု စတ္တာရော သေနာသနဂ္ဂါဟာ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေန သေနာသနဂ္ဂါဟာပကသမ္မုတိလဒ္ဓေန ဘိက္ခုနာ အန္တောဥပစာရသီမဋ္ဌေန ဟုတွာ အန္တောသီမဋ္ဌာနံ ဘိက္ခူနံ ယထာဝိနယံ ဝိစာရေတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, တေ ပန ဝိစာရဏာ ယာဝဇ္ဇကာလာ ထာဝရာ ဟုတွာ န တိဋ္ဌန္တိ, ဓုဝဝါသဝသေန ဝိစာရဏမေဝ ယာဝဇ္ဇကာလာ ထာဝရံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတီ”တိ, တမ္ပိ တထာ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ကသ္မာ? သေနာသနဂ္ဂါဟာပကဘေဒေ “ဓုဝဝါသဝသေန သေနာသနဂ္ဂါဟော”တိ ပါဠိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ နတ္ထိ။ ဓုဝဝါသဝသေန ဝိစာရဏဉ္စ သမ္မုတိလဒ္ဓေန သေနာသနဂ္ဂါဟာပကေန ဝိစာရေတဗ္ဗံ န ဟောတိ, အထ ခေါ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန အပ

လောကနကမ္မဝသေန ဒုဝင္ဂသမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုဿ အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတ္ဝာ အနမေဝ, တသ္မာ သမင္ဂေ သင္ဃော ဗဟူပကာရတာဂုဏဝိသိဋ္ဌတာသင်္ခါတေဟိ ဒွီဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဘိက္ခုံ အပလောကနကမ္မဝသေန သမ္မန္နိတ္ဝာ တဿ ဖာသုကံ အာဝာသံ ဓုဝဝါသဝသေန အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတ္ဝာ ဒေတိ, တံ ယာဝဇီဝကာလာ ထာဝရံ ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌတီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

သမင္ဂေ သင္ဃော ဝ ဓုဝဝါသဝသေန ဒေတိ, န သေနာသနဂ္ဂါဟာပကောတိ အယမတ္ထော ကထံ ဉာတဗ္ဗောတိ စေ? ''သင္ဃော ပန ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဝါ ဓမ္မကထိကဝိနယဓရာဒီနံ ဝါ ဂဏာဝါစကအာစရိယဿ ဝါ ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေန္တော ဓုဝဝါသတ္ထာယ ဝိဟာရံ သမ္မန္နိတ္ဝာ ဒေတီ''တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂ဝ; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ၄. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''သင္ဃော ပန ဗဟုဿုတဿ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ ဗဟူပကာရဿ ဘာရနိတ္ထာရကဿ ဖာသုကံ အာဝာသံ အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတ္ဝာ ဒေတီ''တိ စ ''သင္ဃော ပန ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဝါ ဓမ္မကထိကဝိနယဓရဂဏာဝါစကာစရိယာနံ ဝါ ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေတ္ဝာ ဓုဝဝါသတ္ထာယ ဝိဟာရံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ သမ္မန္နိတ္ဝာ ဒေတီ''တိ စ ''ဗဟုဿုတဿ သင္ဃဘာရနိတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော အနုဋ္ဌာပနီယသေနာသနမ္ပိ''တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၉၅-၄၉၆) စ **''အပလောကနကမ္မံ** နာမ သီမဋ္ဌကံ သင္ဃံ သောဓေတ္ဝာ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတ္ဝာ သမဂ္ဂဿ သင္ဃဿ အနုမတိယာ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတ္ဝာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မ''န္တိ စ အဋ္ဌကထာသု (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၂) ဝစနတော သာဓုကံ နိဿံသယေန ဉာတဗ္ဗောတိ။

ကထံ ပန အပလောကနကမ္မေန အတဗ္ဗဘာဝေ ဝိညာယတီတိ? ''ဗဟုဿုတဿ သင္ဃဘာရနိတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော အနုဋ္ဌာပနီယသေနာသနမ္ပိ သင္ဃကိစ္စံ ကရောန္တာနံ ကပ္ပိယကာရကာဒီနံ ဘတ္တဝေတနမ္ပိ အပလောကနကမ္မေန အတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပရိဝါရဋ္ဌကထာယံ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၉၅-၄၉၆) ကမ္မဝဂ္ဂေ အာဂတတ္တာ ဝိညာယတိ။ ကထံ ပန ဒုဝင္ဂသမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနောယေဝ အတဗ္ဗဘာဝေ ဝိညာယတီတိ? **''ဗဟူပကာရတ**န္တိ ဘဏ္ဍာဂါရိကတာဒိဗဟုဥပကာရဘာဝံ။ န ကေဝလံ ဣဒမေဝတိ အာဟ **'ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စာ'** တိအာဒိ။ တေန ဗဟူပကာရတ္တေပိ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတ္တာဘာဝေ, ဂုဏဝိသိဋ္ဌတ္တေပိ ဗဟူပကာရတ္တာဘာဝေ အတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတီ''တိ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဋီ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ။

ကသ္မာ ပန သေနာသနဂ္ဂါဟာပကေန ဝိစာရေတဗ္ဗော သေနာသနဂ္ဂဟော ယာဝဇီဝကာလာ န တိဋ္ဌတီတိ? ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတဿ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကဿ ဘိက္ခုနော ဒုလ္လဘတ္တာ, နာနာဒေသတသီနံ နာနာစရိယကုလသမ္ဘူတာနံ ဘိက္ခူနံ ကောသမ္ဗကပရိဘောဂဿ ဒုက္ကရတ္တာ စ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ န တိဋ္ဌတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဘိက္ခုံ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ သမ္မန္နိတုံ, ယော န ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆေယျ, န ဒောသာဂတိံ ဂစ္ဆေယျ, န မောဟာဂတိံ ဂစ္ဆေယျ, န ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆေယျ , ဂဟိတာဂဟိတဉ္စ ဇာနေယျာ''တိ (စူဠဝ. ၃၁၇)။ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၂) ''ဝေရူပေန ဟိ သဘာဂပုဂ္ဂလေန ဧကဝိဟာရေ ဝါ ဧကပရိဝေဏေ ဝါ ဝသန္တေန အတ္ထော နတ္ထီ''တိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ပန ဓုဝဝါသတ္ထာယ အနဝိစာရော ယာဝဇီဝကာလာ တိဋ္ဌတီတိ? ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတာဘာဝေပိ သီမဋ္ဌကဿ သမဂ္ဂဿ သင္ဃဿ အနုမတိယာ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ။ ဝုတ္တဉှိ ''အပလောကနကမ္မံ နာမ သီမဋ္ဌကံ သင္ဃံ သောဓေတ္ဝာ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတ္ဝာ သမဂ္ဂဿ သင္ဃဿ အနုမတိယာ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတ္ဝာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မ''န္တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၂)။

ဥတုကာလေ သင္ဃိကသေနာသနေ ဝသန္တေန အာဂတော ဘိက္ခု န ပဋိဗာဟေတဗ္ဗော အညတ္ရ အနုဋ္ဌာပနီယာ။ ဝုတ္တဉှိ ဘဂဝတာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿာနံ တေမာသံ ပဋိဗာဟိတုံ, ဥတုကာလံ ပန န ပဋိဗာဟိတု''န္တိ (စူဠဝ. ၃၁၈)။ ''အညတ္ရ အနုဋ္ဌာပနီယာ''တိ ဝုတ္တံ, ကတမေ အနုဋ္ဌာပနီယာတိ? စတ္တာရော အနုဋ္ဌာပနီယာ ဝုဍ္ဎတရော, ဘဏ္ဍာဂါရိကော, ဂိလာနော, သင္ဃတော လဒ္ဓသေနာသနော စ။ တတ္ထ **ဝုဍ္ဎတရော** ဘိက္ခု တသ္မိံ ဝိဟာရေ အန္တောသီမဋ္ဌကဘိက္ခူသု အတ္တနာ ဝုဍ္ဎတရဿ အညဿ အဘာဝတ ယထာဝုဍ္ဎံ ကေနစိ အနုဋ္ဌာပနီယော။ **ဘဏ္ဍာဂါရိကော** သင္ဃေန သမ္မန္နိတ္ဝာ ဘဏ္ဍာဂာရဿ ဒိန္နတာယ သင္ဃဿ ဘဏ္ဍံ ရက္ခန္တော ဂောပေန္တော ဝသတိ, တသ္မာ သော ဘဏ္ဍာဂါရိကော ကေနစိ အနုဋ္ဌာပနီယော။ **ဂိလာနော** ဂေလညာဘိဘူတော အတ္တနော လဒ္ဓသေနာသနေ ဝသန္တော ကေနစိ အနုဋ္ဌာပနီယော။ **သင္ဃတော လဒ္ဓသေနာသနော** သမင္ဂေန သင္ဃေန ဒိန္နသေနာသနတ္တာ ကေနစိ အနုဋ္ဌာပနီယော။ ဝုတ္တဉှိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၃) ''စတ္တာရော ဟိ န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ ဝုဍ္ဎတရော, ဘဏ္ဍာ

ဉာဏရိကော, ဂိလာနော, သင္ဃေတော လဒ္ဓသေနာသနောတိ။ တတ္ထ ဝုမ္ဗုတရော အတ္တနော ဝုမ္ဗုတာယ နဝကတရေန န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော, ဘဏ္ဍာကရိကော သင္ဃေန သမ္မန္နိတ္တ ဘဏ္ဍာကရဿ ဒိန္နတာယ, ဂိလာနော အတ္တနော ဂိလာန တာယ, သင္ဃော ပန ဗဟုဿုတဿ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ ဗဟူပကာရဿ ဘာရနိတ္ထာရကဿ ဖာသုကံ အာဝါသံ အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတ္တ ဒေတိ, တသ္မာ သော ဉပကာရကတာယ စ သင္ဃတော လဒ္ဓတာယ စ န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော''တိ။ ဌ ပေတွာ ဣမေ စတ္တာရော အဝသေသာ ဝုဋ္ဌာပနီယာဝ ဟောန္တိ။

အပရသ္မိံ ဘိက္ခုမှိ အာဂတေ ဝုဋ္ဌာပေတွာ သေနာသနံ အပေတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) ''ဥတုကာလေ တာဝ ကေစိ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ ပုရေဘတ္တံ အာဂစ္ဆန္တိ, ကေစိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဌမယာမံ တ မဇ္ဈိမယာမံ တ ပစ္ဆိမယာမံ တ, ယေ ယဒာ အာဂစ္ဆန္တိ, တေသံ တဒာဝ ဘိက္ခူ ဉဋ္ဌာပေတွာ သေနာသနံ အတဗ္ဗံ, အကာ လော နာမ နတ္ထီ''တိ။ တေရဟိ ပန သဒ္ဓာ ပသန္နာ မနုဿာ ဝိဟာရံ ကတွာ အပ္ပေကစ္စေ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ သုတွာ ''သင္ဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလ''န္တိ ဉတွာ စာတုဒ္ဒိသံ သင္ဃံ အာရဗ္ဘ ''ဣမံ ဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သ သင္ဃဿ ဒေမာ''တိ ဝတွာ ဒေန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ အတ္တနာ ပသန္နံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ဝိဟာရံ ကတွာပိ အနကာ လေ တေန ဉပဋ္ဌာဖိတာ ဟုတွာ စာတုဒ္ဒိသံ သင္ဃံ အာရဗ္ဘ ဝုတ္တနယေန ဒေန္တိ, အပ္ပေကစ္စေ ကရဏကာလေပိ အနကာလေပိ အတ္တနော ကုလူပကဘိက္ခုမေဝ အာရဗ္ဘ ပရိစ္စဇန္တိ, တထာပိ ဒက္ခိဏောဒကပာတနကာလေ တေန သိက္ခာပိတာ ယထာဝုတ္တပာဌံ ဝစီဘေဒံ ကရောန္တိ, စိတ္တေန ပန ကုလူပကဿေဝ ဒေန္တိ, န သဗ္ဗသင္ဃသာဓာရဏ တ္ထံ ဣစ္ဆန္တိ။

ဣမေသု တီသု အနေသု ပဌမံ ပုဗ္ဗကာလေပိ အနကာလေပိ သင္ဃံ ဉဒ္ဒိဿ ပဝတ္တတ္တာ သဗ္ဗသင္ဃိကံ ဟောတိ။ ဒုတိယံ ပုဗ္ဗကာလေ ပုဂ္ဂလံ ဉဒ္ဒိဿ ပဝတ္တမာနမ္ပိ အနကာလေ သင္ဃံ ဉဒ္ဒိဿ ပဝတ္တတ္တာ သင္ဃိကမေဝ။ တ တိယံ ပန ပုဗ္ဗကာလေပိ အနကာလေပိ ကုလူပကပုဂ္ဂလမေဝ ဉဒ္ဒိဿ ပဝတ္တတိ, န သင္ဃံ, ကေဝလံ ဘိက္ခုနာ ဝုတ္တာနု သာရေနေဝ ဝစီဘေဒံ ကရောန္တိ။ ဧဝံ သန္တေ ''ကိံ အယံ ဝိဟာရော စိတ္တဝသေန ပုဂ္ဂလိကော ဟောတိ, ဝစီဘေဒဝသေ န သင္ဃိကော''တိ စိန္တာယံ ကေစ္စေ ဧဝံ ဝဒေယျုံ –

> ''မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။
> မနသာ စေ ပသန္နေန၊ ဘာသတိ တ ကရောတိ တ။
> တတော နံ သုခမန္ဝေတိ၊ ဆာယာဝ အနပာယိနီတိ။ (ဓ. ပ. ၂) –

ဝစနတော စိတ္တဝသေန ပုဂ္ဂလိကော ဟောတီ''တိ။ အညေ ''ယထာ အယကာ ဝဒန္တိ, တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၅) ဝစနတော ဝစီဘေဒဝသေန သင္ဃိကော ဟောတီ''တိ။

တတ္ရာယံ ဝိစာရဏာ – ဣဒံ အနံ ပုဗ္ဗေ ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏတံ ပစ္ဆာ သင္ဃဿ ပရိဏာမိတံ, တသ္မာ ''သင္ဃိ ကော''တိ ဝုတ္တေ နဝသု အဓမ္မိကအနေသု ''ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏတံ သင္ဃဿ ပရိဏာမေတီ''တိ (ပာရာ. ၆၆၀) ဝုတ္တံ အဋ္ဌမံ အဓမ္မိကအနံ ဟောတိ, တဿ အနဿ ပဋိဂ္ဂဟာပိ ပရိဘောကာပိ အဓမ္မိကပဋိဂ္ဂဟာ အဓမ္မိကပရိဘောဂ ဟောန္တိ။ ''ပုဂ္ဂလိကော''တိ ဝုတ္တေ တီသု ဓမ္မိကအနေသု ''ပုဂ္ဂလဿ ဒိန္နံ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒေတီ''တိ ဝုတ္တံ တတိယဓမ္မိကအနံ ဟောတိ, တဿ ပဋိဂ္ဂဟာပိ ပရိဘောကာပိ ဓမ္မိကပဋိဂ္ဂဟာ ဓမ္မိကပရိဘောဂ ဟောန္တိ, တသ္မာ ပုဂ္ဂလိကပက္ခံ ဘဇတိ။ အပ္ပေကစ္စေ သုတ္တန္တိကာဒိဂဏေ ပသီဒိတွာ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ဂဏဿ ဒေန္တိ ''ဣမံ ဝိဟာရံ အာယသ္မန္တာနံ ဒမ္မိ''တိ။ အပ္ပေကစ္စေ ပုဂ္ဂလေ ပသီဒိတွာ ဝိဟာရံ ကတွာ ပုဂ္ဂလဿ ဒေန္တိ ''ဣမံ ဝိဟာရံ အာယသ္မတော ဒမ္မိ''တိ။ တေ ပန ဂဏသန္တကပုဂ္ဂလိကာ ဝိဟာရာ အနကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဋိဂ္ဂဟကာသ န္တကာဝ ဟောန္တိ, န အယကသန္တကာ။ တေသု ဂဏသန္တကော တာဝ ကေစ္စေသု မတေသု အဝသေသာနံ သန္တ ကော, တေသု ဧကမာနေသုယေဝ ကဿစိ ဒေန္တိ, တဿ သန္တကော။ ကဿစိ အဒတွာ သဗ္ဗေသု မတေသု သင္ဃိ ကော ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၉) ''ဒ္ဝိန္နံ သန္တကံ ဟောတိ အဝိဘတ္တံ, ဧကသ္မိံ ကာလ ကတေ ဣတရော သာမီ, ဗဟူနံ သန္တကေပိ ဧသေဝ နယော။ သဗ္ဗေသု မတေသု သင္ဃိကံဝ ဟောတီ''တိ။

ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရောပိ ယဒိ သော ပဋိဂ္ဂဟကပုဂ္ဂလော အတ္တနော ဇီဝမာနကာလေယေဝ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ ဒေတိ, ကောစိ တ တဿ ဝိဿာသေန တံ ဝိဟာရံ အဂ္ဂဟေသိ, တဿ သန္တကော ဟောတိ။ ကဿစိ အဒတွာ ကာလက တေ သင်္ဃိကော ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှိ အဋ္ဌကထာယံ "သော ဇီဝမာနောယေဝ သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ နိဿဇ္ဇိတွာ ကဿစိ အအသိ, ကောစိ တ ဝိဿာသံ အဂ္ဂဟေသိ။ ယဿ ဒိန္နော, ယေန စ ဂဟိတော, တဿေဝ ဟောတီ"တိ။ ဟဋ္ဌိယဥ္စ (မဟာဝ. ၃၆၉) "ဘိက္ခုဿ, ဘိက္ခဝေ, ကာလကတေ သင်္ဃော သာမီ ပတ္တစီဝရေ, အပိစ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာ ဗဟူပကာရာ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃေန တိစီဝရဉ္စ ပတ္တဉ္စ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနံ အတုံ, ယံ တတ္ထ လဟုဘဏ္ဍံ လဟုပရိက္ခာရံ, တံ သမ္မုခီဘူတေန သင်္ဃေန ဘာဇေတုံ, ယံ တတ္ထ ဂရုဘဏ္ဍံ ဂရုပရိက္ခာရံ, တံ အာဂတာနာဂတဿ စာ တုဒ္ဒိသဿ သင်္ဃဿ အဝိဿဇ္ဇိယံ အဝေဘင်္ဂိက"န္တိ (မဟာဝ. ၃၆၉) ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဣမိနာ နယေန ဝိနိစ္ဆ ယော ကာတဗ္ဗော။

သင်္ဃိကေ ပန ဟဋ္ဌိယံ အာဂတာနံ "ပုရိမကော ပစ္ဆိမကော အန္တရာမုတ္တကော စာ"တိ (စူဠဝ. ၃၁၈) ဝုတ္တာနံ တိဏ္ဏံ သေနာသနဂ္ဂာဟာနဉ္စ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) အာဂတာနံ "ဥတုကာလေ စ ဝဿာဝာသေ စာ"တိ ဝုတ္တာနံ ဒွိန္နံ သေနာသနဂ္ဂာဟာနဉ္စ တေရဟိ အသမ္ပဇ္ဇနတော အနုဋ္ဌာပနီယဟဋ္ဌိယံ အာဂတဿ အတ္တနော သဘာဝေ န အနုဋ္ဌာပနီယဿ ဓုဝဝါသတ္ထာယ သင်္ဃေန ဒိန္နတာယ အနုဋ္ဌာပနီယဿ ဝသေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဟောတိ။ ဝုမ္မု တရဂိလာနာ ဟိ အတ္တနော သဘာဝေန အနုဋ္ဌာပနီယာ ဟောန္တိ။ ဝုတ္တဥ္စေဟတံ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၃) "ဝု မုတရော အတ္တနော ဝုမုတာယ နဝကတရေန န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော, ဂိလာနော အတ္တနော ဂိလာနတာယာ"တိ။ ဘဏ္ဍာကရိ ကဓမ္မကထိကာဒယော ဓုဝဝါသတ္ထာယ သင်္ဃေန ဒိန္နတာယ အနုဋ္ဌာပနီယာ ဟောန္တိ။ ဝုတ္တဉှိ "သင်္ဃော ပန ဘ ဏ္ဍာကရိကဿ တ ဓမ္မကထိကဝိနယဓရာဒီနံ တ။ပေ.။ ဓုဝဝါသတ္ထာယ ဝိဟာရံ သမ္မန္နိတွာ ဒေတိ, တသ္မာ ယဿ သင်္ဃေန ဒိန္နော, သောပိ အနုဋ္ဌာပနီယော"တိ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၀; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ)။ သော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – တေရဟိ သင်္ဃိကဝိဟာရေသု သင်္ဃတ္ထေရေသု ယထာကမ္မင္ဂတေသု တသ္မိံ ဝိဟာရေ ယော ဘိက္ခု ဝုမုတရော, သောပိ "အယံ ဝိဟာရော မယာ ဝသိတဗ္ဗော"တိ ဝဒတိ။ ယော တတ္ထ ဗုဒ္ဓေတ္တော ပဋိဗလော, သော ပိ တထေဝ ဝဒတိ။ ယေန သော ဝိဟာရော ကာရိတော, သောပိ "မယာ ပသီဒိတပုဂ္ဂလော အာရောပေတဗ္ဗော"တိ ဝဒတိ။ သင်္ဃောပိ "မယမေဝ ဣဿရာ, တသ္မာ အမှေဟိ ဣစ္ဆိတပုဂ္ဂလော အာရောပေတဗ္ဗော"တိ ဝဒတိ။ ဇဝံ ဒွိဓာ တ တိဓာ တ စတုဓာ တ ဘိန္နေသု မဟန္တံ အဓိကရဏံ ဟောတိ။

တေသု ဝုမုတရော "န တွေဝတဟံ, ဘိက္ခဝေ, ကေနစိ ပရိယာယေန ဝုမုတရဿ အာသနံ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗန္တိ ဝ အာမိ, ယော ပဋိဗာဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ ဟဋ္ဌိဟဋ္ဌဉ္စ (မဟာဝ. ၄၇၃; စူဠဝ. ၃၁၆), "ဝုမုတရော အတ္တ နော ဝုမုတာယ နဝကတရေန န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော"တိ အဋ္ဌကထာဝစနဉ္စ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၉ အာဒယော; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဂဟေတွာ "အဟမေဝ ဧတ္ထ ဝုမုတရော, မယာ ဝုမုတရော အညော နတ္ထိ, တသ္မာ အဟ မေဝ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသိတုမနုစ္ဆဝိကော"တိ သညီ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓေတ္တောပိ "ဗဟုဿုတဿ သင်္ဃဘာရနိတ္ထာ ရကဿ ဘိက္ခုနော အနုဋ္ဌာပနီယသေနာသနမ္ပိ"တိ ပရိဝါရဋ္ဌကထာဝစနဉ္စ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၉၅-၄၉၆), "အနုဇာနာမိ, ဘိ က္ခဝေ, ဗုဒ္ဓေတ္တန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန ဒသဝဿေန တ အတိရေကဒသဝဿေန တ ဥပသမ္ပာဒေတုံ, နိဿယံ အာ တု"န္တိအာဒိဟဋ္ဌိဝစနဉ္စ (မဟာဝ. ၇၆, ၈၂) ဂဟေတွာ "အဟမေဝ ဧတ္ထ ဗုဒ္ဓေတ္တော ပဋိဗလော, န မယာ အညော ဗု ယတ္တတရော အတ္ထိ, တသ္မာ အဟမေဝ ဣမဿ ဝိဟာရဿ အနုစ္ဆဝိကော"တိ သညီ။ ဝိဟာရကာရကောပိ "ယေန ဝိဟာရော ကာရိတော, သော ဝိဟာရသာမိကောတိ ဝိနယဟဋ္ဌော (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၁၁၆) အတ္ထိ, မယာ စ ဗဟုံ ဓနံ စဇိ တွာ အယံ ဝိဟာရော ကာရိတော, တသ္မာ မယာ ပသန္နပုဂ္ဂလော အာရောပေတဗ္ဗော, န အညော"တိ သညီ။ သင်္ဃော ပိ "သင်္ဃိကော နာမ ဝိဟာရော သင်္ဃဿ ဒိန္နော ဟောတိ ပရိစ္စတ္တော"တိအာဒိဟဋ္ဌိဝစနဉ္စ (ဟာစိ. ၁၁၆, ၁၂၁, ၁၂၆, ၁၃၁), အန္တမသော စတုရင်္ဂုလပာဒကံ ကမအရကေဟိ ပံသုတကရကေသု ကီဠန္တေဟိ ကတမ္ပိ သင်္ဃဿ ဒိန္န ကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတီ"တိအာဒိအဋ္ဌကထာဝစနဉ္စ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ဂဟေတွာ "အယံ ဝိဟာရော သင်္ဃိကော သင်္ဃသန္တကော, တသ္မာ အမှေဟိ အဘိရုစိတပုဂ္ဂလောဝ အာရောပေတဗ္ဗော, န အညော"တိ သညီ။

တတ္ထ ဝုမုတရဿ ဝစနေပိ "န တွေဝတဟံ, ဘိက္ခဝေ"တ္ယာဒိဝစနံ (စူဠဝ. ၃၁၆) တေသု တေသု အာသနသာ လာဒီသု အဂ္ဂာသနဿ ဝုမုတရာရဟတ္တာ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ နိသိန္နောပိ ဘိက္ခု ဝုမုတရေ အာဂတေ ဝုဋ္ဌာယ အာ သနံ အာတဗ္ဗံ သန္ဓာယ ဘာဂဝတာ ဝုတ္တံ, န ဓုဝဝါသံ သန္ဓာယ။ "ဝုမုတရော အတ္တနော ဝုမုတာယ"တ္ယာဒိဝစနဉ္စ

(ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၀; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ယထာဝုမ့ံ သေနာသနေ ဒီဃမာနေ ဝုမှတရေ အာဂတေ နဝကတရော ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော, ဝုဋ္ဌာပေတ္ဝာ ဝုမှတရဿ သေနာသနံ အာတဗ္ဗံ, ဝုမှတရော ပန နဝကတရေန န ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? ''အတ္တနော ဝုမှတရတာယာ''တိ ဥတုကာလေ ယထာဝုမ့ံ သေနာသနအနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ခုဝတသတ္တာယ အနံ သန္ဓာယ , တသ္မာ ဣဒမ္ပိ ဝစနံ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ, န သီဃံ အနုဇာနိတဗ္ဗံ။

ဗုတ္တဝစနေပိ ''ဗဟုဿုတဿ သင်္ဃဘာရနိတ္ထာရကဿ''တ္ယာဒိဝစနဥ္စ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၄၅-၄၉၆) န ဗဟုဿုတမတ္တေန သင်္ဃိကဝိဟာရဿ ဣဿရဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အထ ခေါ တဿ ဘိက္ခုဿ ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဥ္စ သလ္လက္ခေတ္ဝာ သင်္ဃေန ဖာသုကံ အာတသံ အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတ္ဝာ ဒိန္နေ သော ဘိက္ခု ကေန စိ တမ္ဟာ ဝိဟာရာ အနုဋ္ဌာပနီယော ဟောတိ, ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ''တ္ယာဒိဝစနဥ္စ (မဟာဝ. ၈၂) နိဿယာစရိယာနံ လက္ခဏံ ပကာသေတုံ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ, န သင်္ဃိကဝိဟာရဿ ဣဿရတ္တံ, တသ္မာ ဣဒမ္ပိ ဝစနံ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ, န သီဃံ အနုဇာနိတဗ္ဗံ။

အယကဝစနံ ပန နာနုဇာနိတဗ္ဗံ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ''ယေန ဝိဟာရော ကာရိတော''တ္ယာဒိဟဋ္ဌဿ အမုဿ တေဟာရတ္တာ။ ယထာ ဟိ ပုထုဇ္ဇနကာလေ ရူပာဒီသု သဥ္ဇနဿ ဘူတပုဗ္ဗတ္တာ ဘူတပုဗ္ဗဂတိယာ အရဟာပိ ''သတ္တော''တိ, ဧဝံ အနကာလတော ပုဗ္ဗေ တဿ ဝိဟာရဿ သာမိဘူတပုဗ္ဗတ္တာ အယကော ''ဝိဟာရသာမိကော''တိ ဝုစ္စတိ, န ဣဿရတ္တာ။ န ဟိ သကလေ ဝိနယပိဋကေ အဋ္ဌကထာဋီကာသု စ ''ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာ ဒိန္နဿ ဝိဟာရဿ အယကော ဣဿရော''တိ ဝာ ''အယကေန ဝိစာရေတဗ္ဗော''တိ ဝာ ''အယကသန္တကဝိဟာရော''တိ ဝာ ဟဋ္ဌော အတ္ထိ, ''သင်္ဃိကော, ဂဏသန္တကော, ပုဂ္ဂလိကော''ဣစ္စေဝ အတ္ထိ, တသ္မာ တဿ ဝစနံ နာနုဇာနိတဗ္ဗံ။

သင်္ဃဿ ဝစနေပိ ''သင်္ဃိကော နာမ ဝိဟာရော''တ္ယာဒိဝစနံ (ပာစိ. ၁၁၆, ၁၂၁, ၁၂၆, ၁၃၁) သင်္ဃသန္တကဘာဝံ သင်္ဃေန ဝိစာရေတဗ္ဗဘာဝံ ဒီပေတိ, သင်္ဃော ပန ဝိစာရေန္တော ပဥ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဘိက္ခုံ သေနာသနဂ္ဂါဟာပကံ သမ္မန္နိတ္ဝာ တေန ယထာဝုမ့ံ ဝိစာရေတဗ္ဗော ဝာ ဟောတိ, သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဒုဝင်္ဂသမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော အပလောကနကမ္မေန ခုဝတသတ္တာယ အာတဗ္ဗော ဝာ။ တေသု ပဥ္စင်္ဂသမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော ဒုလ္လဘတ္တာ သေနာသနဂ္ဂာဟာပကသမ္မုတိယာ အဘာဝေ သတိ ဒုဝင်္ဂသမန္နာဂတော ဘိက္ခု ပရိယေသိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ပန အပရိယေသိတ္ဝာ ဘဏ္ဍာကရိကတာဒိဗဟုဉ်ပကာရတာယုတ္တဿ ဗဟုဿုတတာဒိဂုဏဝိသိဋ္ဌတာဝိရဟိဿ ဘိက္ခုနော အာမိသဂရုကတာဒိဝသေန သင်္ဃေန ဝိဟာရော အာတဗ္ဗော န ဟောတိ, တသ္မာ သင်္ဃဝစနမ္ပိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ, န တာဝ အနုဇာနိတဗ္ဗံ။

အထ တီဏိပိ ဝစနာနိ သံသန္ဒေတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ သင်္ဃဿ ဣဿရတ္တာ သင်္ဃော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော ''ကော ပုဂ္ဂလော တုမှေဟိ အဘိရုစိတော''တိ, ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''ဧသော''တိ ဝုတ္တေ ''ကသ္မာ အဘိရုစိတော''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''ဧသော ပုဂ္ဂလော အမှေဟ စီဝရာဒိပစ္စယေဟိ အနုဂ္ဂဟေတာ, အမှာကံ ဉာတိသာလောဟိတော, ဥပဇ္ဈာယော, အာစရိယော, သဒ္ဓိဝိဟာရိကော, အန္တေဝါသိကော, သမာနုပဇ္ဈာယကော, သမာနာစရိယကော, ပိယသဟာယော, လာဘီ, ယသဿီ, တသ္မာ အမှေဟိ အဘိရုစိတော''တိ ဝုတ္တေ ''န ဧတ္တာဝတာ ခုဝတသတ္တာယ ဝိဟာရော အာတဗ္ဗော''တိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗော။ အထ ''ဧသော ပုဂ္ဂလော သဗ္ဗေဟိ အမှေဟိ ဝုမှတရော အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ အရဟတိ, ခုဝတသတ္တာယ ဝိဟာရော ပန တဿ အာတဗ္ဗောတိ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ န ဝုတ္တော''တိ ဝတ္ဝာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗော။ အထ ''ဓမ္မကထိကော, ဝိနယဓရော, ဂဏတစကအာစရိယော''တိ ဝုတ္တေ ''ဧသော ခုဝတသတ္တာယ ဒိန္နဝိဟာရဿ အနုစ္ဆဝိကော, တေဿ အာတဗ္ဗော''တိ အနုမောဒိတဗ္ဗော။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? ''သင်္ဃော ပန ဘဏ္ဍာကရိကဿ ဝါ ဓမ္မကထိကဝိနယဓရာဒီနံ ဝါ ဂဏတစကအာစရိယဿ ဝါ ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဥ္စ သလ္လက္ခေန္တော ခုဝတသတ္တာယ ဝိဟာရံ သမ္မန္နိတ္ဝာ ဒေတီ''တိ ဝစနတော ဝိညာယတိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၉; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ)။

ဣမေ ပန သာမဏေဟဋ္ဌေ ''ဘဏ္ဍာကရိကဿ ဝါ''တိ ဝိဇ္ဇမာနေ ကသ္မာ သာဓုဝစနေ ဘဏ္ဍာကရိကော န ဝုတ္တောတိ? တေရပိ ဘဏ္ဍာကရဿ အဘာဝတော။ ယဒိ ကေသုစိ ဝိဟာရေသု ဘဏ္ဍာကရံ သမ္မန္နေယ္ယ, သော ဘဏ္ဍာကရဝိဟာရေ နိသိန္နော သင်္ဃဿ ပတ္တစီဝရရက္ခဏာဒိကံ ဥပကာရံ ကရေယ္ယ, တဿ ဗဟူပကာရတံ သလ္လက္ခ

ခေန္တော သင္ဃော ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဖာသုကံ အာဝါသံ ဒေရဟိပိ ဓုဝဝါသတ္ထာယ ဒဒေယျ, သော တဿ ဝိသုံ ဓုဝဝါသဝိဟာရောတိ။ ဧတ္ထ သာဓကေဟဋ္ဌေ "ဓမ္မကထိကဝိနယဓရာဒီနံ စ"တိအာဒိသဒ္ဒေန ဗဟုဿုတော အာဂတာဂမော ဓမ္မဓရော ဝိနယဓရော မာတိကာဓရော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ လဇ္ဇီ ကုက္ကုစ္စကော သိက္ခာကာမောတိ ဝုတ္တဂုဏဝန္တေ သင္ဂဏှာတိ။ အထာပိ "သော ပုဂ္ဂလော ဗဟုဿုတော ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ ဘိက္ခူနံ ဗဟူပကာရော သင္ဃဘာရနိတ္ထာရကော"တိ ဝဒတိ, "သာဓု ဧသောပိ ဖာသုကာဝါသဿ အရဟော, အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတွာ ဓုဝဝါသတ္ထာယ ဝိဟာရော ဒေဿပိ အဝဒဗ္ဗော"တိ ဝတွာ အနုမောဒိတဗ္ဗော။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? "သင္ဃော ပန ဗဟုဿုတဿ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီဟိ ဗဟူပကာရဿ ဘာရနိတ္ထာရကဿ ဖာသုကံ အာဝါသံ အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတွာ ဒေတီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၃) ဝစနတော ဝိညာယတိ။

အထာပိ "အယံ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မကထိကော ဝိနယဓရော ဂဏဝါစကာစရိယော သင္ဃဿ ဗဟူပကာရော ဝိသိဋ္ဌဂုဏယုတ္တော"တိ ဝဒတိ, "သာဓု ဧတဿပိ ပုဂ္ဂလဿ ဓုဝဝါသတ္ထာယ ဝိဟာရံ သလ္လက္ခေတွာ သမ္မန္နိတွာဝ အဒေဿ ဗဟူပကာရတံ"တိ ဝတွာ အနုမောဒိတဗ္ဗော။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? "သင္ဃော ပန ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ စ ဓမ္မကထိကဝိနယဓရာဒီနံ စ ဂဏဝါစကာစရိယဿ စ ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေတွာ ဓုဝဝါသတ္ထာယ ဝိဟာရံ သမ္မန္နိတွာ ဒေတီ"တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၀; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝစနတော ဝိညာယတိ။

အထာပိ "သော ပုဂ္ဂလော ဗဟုဿုတော သင္ဃဘာရနိတ္ထာရကော"တိ ဝဒတိ, "သာဓု ဧတဿပိ အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတွာ အဒေဿ"တိ ဝတွာ အနုမောဒိတဗ္ဗော။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? "ဗဟုဿုတဿ သင္ဃဘာရနိတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော အနုဋ္ဌာပနီယသေနာသနမ္ပိ"တိ ပရိဝါရဋ္ဌကထာယံ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၉၅-၄၉၆) ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ။ တတော "ဧဝံ ဒုဝင်္ဂသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော အန္တောသီမဋ္ဌော စ ဗဟိသီမဋ္ဌော စ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အန္တောသီမဋ္ဌော"တိ ဝုတ္တေ "သာဓု သုဋ္ဌု ဒေဿ အဒေဿ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ "ဗဟိသီမဋ္ဌော"တိ ဝုတ္တေ "န အဒေဿ"တိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာတိ စေ? "န, ဘိက္ခဝေ, နိဿီမေ ဌိတဿ သေနာသနံ ဂါဟေတဗ္ဗံ, ယော ဂါဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၃၁၈) ဝစနတောတိ။

အထ "ဒုဝင်္ဂသမန္နာဂတေ အန္တောသီမဋ္ဌေ အသတိ ဧကင်္ဂသမန္နာဂတော အန္တောသီမဋ္ဌော အတ္ထိ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အတ္ထီ"တိ ဝုတ္တေ "သာဓု သုဋ္ဌု ဒေဿ အဒေဿ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? **"ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေန္တော**တိ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဗဟူပကာရတံ ဓမ္မကထိကာဒီနံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေန္တော"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၃.၁၁၉-၁၂၁) ဧကေကင်္ဂဝသေန အာဂတတ္တာ ဝိညာယတိ။ "အန္တောသီမဋ္ဌော ဧကင်္ဂသမန္နာဂတောပိ နတ္ထိ, ဗဟိသီမဋ္ဌောဝ အတ္ထီ"တိ ဝုတ္တေ "အာဂန္တွာ အန္တောသီမေ ဌိတဿ အဒေဿ"တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ကသ္မာတိ စေ? "အသမ္ပတ္တာနမ္ပိ ဥပစာရသီမံ ပဝိဋ္ဌာနံ အန္တေဝါသိကာဒီသု ဂဏှန္တေသု အဒာတဗ္ဗမေဝ"တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ဝစနတော ဝိညာယတိ။

သစေ ပန ဧကင်္ဂယုတ္တဘာဝေန စ ဒုဝင်္ဂယုတ္တဘာဝေန စ သမာနာ ဒွေဝ တယော ဘိက္ခူ အန္တောသီမာယံ ဝိဇ္ဇမာနာ ဘဝေယျုံ, ကဿ အဒေဿတိ? ဝုဍ္ဎတရဿာတိ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? "န စ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃိကံ ယထာဝုဍ္ဎံ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗံ, ယော ပဋိဗာဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၃၁၁) ဝစနတောတိ။ သစေ ပန အန္တောသီမာယံ ဧကင်္ဂယုတ္တော စ ဒုဝင်္ဂယုတ္တော စ ဘိက္ခု နတ္ထိ, သဗ္ဗေဝ အာဝါသိကာ ဗာလာ အဗျတ္တာ, ဧဝံ သတိ ကဿ အဒေဿတိ? ယော တံ ဝိဟာရံ အာဂစ္ဆတိ အာဂန္တုကော ဘိက္ခု, သော စေ လဇ္ဇီ ဟောတိ ပေသလော ဗဟုဿုတော သိက္ခာကာမော, သော တေဟိ အာဝါသိကေဟိ ဘိက္ခူဟိ အညတ္ထ အဂမနတ္ထံ သင်္ဂဟံ ကတွာ သော အာဝါသော အဒေဿ။

အယမတ္ထော ကထံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ စေ? "ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, အညတရသ္မိံ အာဝါသေ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗာလာ အဗျတ္တာ, တေ န ဇာနန္တိ ဥပေါသထံ ဝါ ဥပေါသထကမ္မံ ဝါ ပါတိမောက္ခံ ဝါ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ ဝါ။ တတ္ထ အညော ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတိ ဗဟုဿုတော အာဂတာဂမော ဓမ္မဓရော ဝိနယဓရော မာတိကာဓရော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ လဇ္ဇီ ကုက္ကုစ္စကော သိက္ခာကာမော, တေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ သော ဘိက္ခု သင်္ဂဟေတဗ္ဗော အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော ဥပလာပေတဗ္ဗော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော စုဏ္ဏေန မတ္တိကာယ ဒန္တကဋ္ဌေန မုခောဒကေန။

နော စေ သင်္ဂဏှေယျံ့ အနုဂ္ဂဏှေယျံ့ ဥပလာပေယျံ့ ဥပဋ္ဌာပေယျံ့ စုဏ္ဏေန မတ္တိကာယ ဒန္တကဋ္ဌေန မုခေါဒကေန, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၁၆၃) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ပညတ္တတ္တာ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၃) **''သင်္ဂဟေတဗ္ဗော** တိ 'သာဓု, ဘန္တေ, အာဂတတ္ထ, ဣဓ ဘိက္ခာ သုလဘာ သူပဗျဉ္ဇနံ အတ္ထိ, ဝသထ အနုက္ကဏ္ဌမာနာ'တိ ဧဝံ ပိယဝစနေန သင်္ဂဟေတဗ္ဗော, ပုနပ္ပုနံ တထာကရဏဝသေန **အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော,** 'အာမ ဝသိဿာမီ'တိ ပဋိဝစနအာပနေန **ဥပလာပေတဗ္ဗော** ။ အထ ဝါ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗော စေဝ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော စ, ပိယဝစနေန ဥပလာပေတဗ္ဗော, ကဏ္ဏသုခံ အာလပိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော, စုဏ္ဏာဒီဟိ **ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ သစေ သကလောပိ သင်္ဃော န ကရောတိ, သဗ္ဗေသံ ဒုက္ကဋံ။ ဣဓ နေဝ ထေရာ, န ဒဟရာ မုစ္စန္တိ, သဗ္ဗေဟိ ဝါရေန ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော, အတ္တနော ဝါရေ အနုပဋ္ဌဟန္တဿ အာပတ္တိ။ တေန ပန မဟာထေရာနံ ပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနဒန္တကဋ္ဌအာနာဒီနိ န သာဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝမ္ပိ သတိ မဟာထေရေဟိ သာယံပာတံ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂန္တဗ္ဗံ။ တေန ပန တေသံ အာဂမနံ ဉတွာ ပဌမတရံ မဟာထေရာနံ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစဿ သဒ္ဓိံစရာ ဘိက္ခူ ဥပဋ္ဌာကာ အတ္ထိ, 'မယှံ ဥပဋ္ဌာကာ အတ္ထိ, တုမှေ အပ္ပောဿုက္ကာ ဝိဟရထာ'တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ အထာပိဿ သဒ္ဓိံ စရာ နတ္ထိ, တသ္မိံယေဝ ပန ဝိဟာရေ ဧကော ဝါ ဒွေ ဝါ ဝတ္တသမ္ပန္နာ ဝဒန္တိ 'မယံ ထေရဿ ကတ္တဗ္ဗံ ကရိဿာမ, အဝသေသာ ဖာသု ဝိဟရန္တူ'တိ, သဗ္ဗေသံ အနာပတ္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ဧဝံ တာဒိသံ ဗဟိသီမတော အဇ္ဈောသီမမာဂတံ လဇ္ဇိပေသလဗဟုဿုတသိက္ခာကာမဘူတံ ဘိက္ခုံ အဇ္ဈောသီမာယ ခုဝနိတသတ္တာယ ဖာသုကံ အာဝာသံ အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတွာ အာဝဿာတိ ဝိညာယတိ။

နနု စ ''န, ဘိက္ခဝေ, နိဿီမေ ဌိတဿ သေနာသနံ ဂဟေတဗ္ဗံ, ယော ဂဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (စူဠဝ. ၃၁၈) ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ, အထ ကသ္မာ နိဿီမတော အာဂတဿ ခုဝတသတ္တာယ ဝိဟာရော အာတဗ္ဗောတိ? ဝုစ္စတေ – ''နိဿီမေ ဌိတဿာ''တိ ဣဒံ အနာဒရေ သာမိဝစနံ, တသ္မာ နိဿီမေ ဌိတံယေဝ သေနာသနံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, န နိဿီမေ ဌိတဿ တဿ ဘိက္ခုဿ အဇ္ဈောသီမံ ပဝိဋ္ဌဿပိ သေနာသနံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော, တသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဗဟိသီမာယံ ဌိတောပိ ဣဒါနိ အဇ္ဈောသီမံ ပဝိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ စတုပစ္စယဘာဂေ လဗ္ဘတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ''အသုကဝိဟာရေ ကိရ ဗဟုံ စီဝရံ ဥပ္ပန္နန္တိ သုတွာ ယောဇနန္တရိကဝိဟာရတောပိ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ, သမ္ပတ္တသမ္ပတ္တာနံ ဌိတဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ အာတဗ္ဗ''န္တိ။ အဇ္ဈောသီမဋ္ဌေသု ဟတ္ထိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိဿိတုံ အသက္ကောန္တေသု ယတ္ထ ဟတ္ထိမောက္ခုဒ္ဒေသကော အတ္ထိ, သော အာဂတော ဂန္တဗ္ဗော ဟောတိ။ အဇ္ဈောဝသ္သေပိ ဟတ္ထိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဝိနာ ဝဿံ ဝသိတုံ န လဘတိ။ ယတ္ထ ဟတ္ထိမောက္ခုဒ္ဒေသကော အတ္ထိ, တတ္ထ ဂန္တွာ ဝဿံ ဝသိတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဗဟိသီမတော အာဂတောပိ လဇ္ဇိပေသလဗဟုဿုတသိက္ခာကာမဘိက္ခု သင်္ဂဟေတဗ္ဗော ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ဘဂဝတာ –

''ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, အညတရသ္မိံ အာဝါသေ တဒဟုပေါသထေ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗာလာ အဗျတ္တာ, တေ န ဇာနန္တိ ဥပေါသထံ ဝါ ဥပေါသထကမ္မံ ဝါ ဟတိမောက္ခံ ဝါ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ ဝါ။ တေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ ဧကော ဘိက္ခု သာမန္တာ အာဝါသာ သဇ္ဇုကံ ပဟေတဗ္ဗော 'ဂစ္ဆာဝုသော သံခိတ္တေန ဝါ ဝိတ္ထာရေန ဝါ ဟတိမောက္ခံ ပရိယာပုဏိတွာ အာဂစ္ဆာ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ လဘေထ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ လဘေထ, တေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ သဗ္ဗေဟေဝ ယတ္ထ ဇာနန္တိ ဥပေါသထံ ဝါ ဥပေါသထကမ္မံ ဝါ ဟတိမောက္ခံ ဝါ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ ဝါ, သော အာဝါသော ဂန္တဗ္ဗော။ နော စေ ဂစ္ဆေယျုံ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, အညတရသ္မိံ အာဝါသေ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဝဿံ ဝသန္တိ ဗာလာ အဗျတ္တာ, တေ န ဇာနန္တိ ဥပေါသထံ ဝါ ဥပေါသထကမ္မံ ဝါ ဟတိမောက္ခံ ဝါ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ ဝါ။ တေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ ဧကော ဘိက္ခု သာမန္တာ အာဝါသာ သဇ္ဇုကံ ပဟေတဗ္ဗော 'ဂစ္ဆာဝုသော သံခိတ္တေန ဝါ ဝိတ္ထာရေန ဝါ ဟတိမောက္ခံ ပရိယာပုဏိတွာ အာဂစ္ဆာ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ လဘေထ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ လဘေထ, ဧကော ဘိက္ခု သတ္တာဟကာလိကံ ပဟေတဗ္ဗော 'ဂစ္ဆာဝုသော သံခိတ္တေန ဝါ ဝိတ္ထာရေန ဝါ ဟတိမောက္ခံ ပရိယာပုဏိတွာ အာဂစ္ဆာ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ လဘေထ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ လဘေထ, န, ဘိက္ခဝေ, တေဟိ ဘိက္ခူဟိ တသ္မိံ အာဝါသေ ဝဿံ ဝသိတဗ္ဗံ, ဝသေယျုံ စေ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ'' (မဟာဝ. ၁၆၃)။

ဧဝံ ဗဟိသီမတော အာဂတဿပိ သင်္ဃဿ ဥပကာရံ ကာတုံ သက္ကောန္တဿ ဝိသိဋ္ဌဂုဏယုတ္တဿ အာတဗ္ဗဘာဝေါ ဝိညာယတိ, တသ္မာ ''အမှာကံ ဂဏော န ဟောတိ, အမှာကံ ဝံသော ပဝေဏီ န ဟောတိ, အမှာကံ သန္

ဒိဋ္ဌသမ္ပတ္တော န ဟောတီ’’တိအာဒီနိ ဝတွာ န ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗော။ ဂဏာဒိဘာဝေ ဟိ အပ္ပမာဏံ, ယထာဝုတ္တဗဟူ ပကာရတာဒိဘာဝေယေဝ ပမာဏံ။ သာမဂ္ဂိကရဏတော ပဌာယ ဟိ သမာနုဂဏော ဟောတိ။ တထာ ဟိ ဥက္ခိတ္တာနုဝ တ္တကာနံ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကာနမ္ပိ လဒ္ဓိဝိသ္သဇ္ဇနေန တိဝိဓေဥက္ခေပနီယကမ္မကတာနံ ကမ္မနာနာသံဝါသကာနမ္ပိ ဩသာရဏံ ကတွာ သာမဂ္ဂိကရဏေန သံဝါသော ဘဂဝတာ အနုညာတော။ အလဇ္ဇိ ပန ဗဟုဿုတမ္ပိ သင်္ဂဟံ ကာ တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သော ဟိ အလဇ္ဇီပရိသံ ဝဍ္ဎာပေတိ, လဇ္ဇီပရိသံ ဟာပေတိ။ ဘဏ္ဍနကာရကံ ပန ဝိဟာရတောပိ နိက္ကဍ္ဎိတ ဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ ‘‘ဘဏ္ဍနကာရကကလဟကာရကမေဝ သကလသင်္ဃာရာမတော နိက္ကဍ္ဎိတုံ လဘတိ။ သော ဟိ ပက္ခံ လဘိတွာ သင်္ဃမ္ပိ ဘိန္ဒေယျ။ အလဇ္ဇီအာဒယော ပန အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတောယေဝ နိက္ကဍ္ဎိတဗ္ဗာ, သကလသ ဃာရာမတော နိက္ကဍ္ဎိတုံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ အဋ္ဌကထာယံ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၈) ဝုတ္တံ။

ဝုဍ္ဎာပစာယနာဒိသာမဂ္ဂိရသရဟိတံ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလမ္ပိ သင်္ဂဟံ ကာတုံ န လဘတိ။ ဝုတ္တဉှိ ‘‘ဝေရူပေန ဟိ ဝိ သဘာဂပုဂ္ဂလေန ဧကဝိဟာရေ ဝါ ဧကပရိဝေဏေ ဝါ ဝသန္တေန အတ္ထော နတ္ထိ, တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထေဝသ္သ နိဝတ သော ဝါရိတော’’တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၁၂၂), တသ္မာ အာဝါသိကော ဝါ ဟောတု အာဂန္တုကော ဝါ, သဂဏော ဝါ ဟောတု အ ညဂဏော ဝါ, ဗဟုဿုတသီလဝန္တဘူတော ဘိက္ခု သင်္ဂဟေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှိ ဘဂဝတာ –

‘‘ဗဟုဿုတံ ဓမ္မဓရံ, သပ္ပညံ ဗုဒ္ဓသာဝကံ။
နေက္ခံ ဇမ္ဗောနဒဿေဝ, ကော တံ နိန္ဒိတုမရဟတိ။
ဒေဝါပိ နံ ပသံသန္တိ, ဗြဟ္မုနာပိ ပသံသိတော’’တိ။ (အ. နိ. ၄.၆) –

အယံ အန္တောသီမဋ္ဌေန သင်္ဃေန ဗဟူပကာရတာဂုဏာတိရိတ္တတာသင်္ခာတေဟိ ဂုဏေဟိ ယုတ္တဿ သင်္ဃဘာရနိ တ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော ဖာသုကံ အာဝါသံ အနုဋ္ဌာပနီယံ ကတွာ အနေ ဝိနိစ္ဆယော။

ယဒါ ပန သင်္ဃတ္ထေရော ဇရာဒုဗ္ဗလတာယ ဝါ ရောဂပီဠိတတာယ ဝါ ဝိဝေကဇ္ဈာသယတာယ ဝါ ဂဏံ အပရိဟရိ တုကာမော အညဿ အာတုကာမော, အတ္တနော အစ္စယေန ဝါ ကလဟဝိဝါဒဘာဝမိစ္ဆန္တော သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနံ နိယ္ ယာတေတုကာမော ဟောတိ, တဒါ န အတ္တနော ဣဿရဝတာယ အတဗ္ဗံ, အယံ ဝိဟာရော သင်္ဃိကော, တသ္မာ သင်္ဃံ သန္နိပါတာပေတွာ တံ ကာရဏံ အာစိက္ခိတွာ ဗဟူပကာရတာဂုဏာတိရိတ္တတာယုတ္တပုဂ္ဂလော ဝိစိနာပေတဗ္ဗော။ တ တော သင်္ဃော စတ္တာရိ အဂတိဂမနာနိ အနုပဂန္တွာ ဘဂဝတော အဇ္ဈာသယာနုရူပံ လဇ္ဇီပေသလဗဟုဿုတသိက္ခာ ကာမဘူတံ ပုဂ္ဂလံ ဝိစိနိတွာ ‘‘အယံ ဘိက္ခု ဣမဿ ဝိဟာရဿ အနုစ္ဆဝိကော’’တိ အာရောစေတိ။ မဟာထေရဿပိ တမေဝ ရုစ္စတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ရုစ္စတိ, အတ္တနော ဘာရဘူတံ ဝုတ္တပ္ပကာရအင်္ဂဝိယုတ္တံ ပုဂ္ဂလံ အာတု ကာမော ဟောတိ။ ဧဝံ သန္တေ သင်္ဃော ဆန္ဒာဒိအဂတိံ န ဂစ္ဆတိ, ပုဂ္ဂလောဝ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ သင်္ဃဿေဝ အနု မတိယာ ဝိဟာရော အာတဗ္ဗော။

သစေ ပန သင်္ဃော ယံ ကဉ္စိ အာမိသံ လဘိတွာ ယထာဝုတ္တဂုဏဝိယုတ္တဿ ဘိက္ခုနော အာတုကာမော ဟော တိ, ပုဂ္ဂလော ပန ဘဂဝတော အဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဝုတ္တပ္ပကာရအင်္ဂယုတ္တဘူတဿေဝ ဘိက္ခုဿ အာတုကာမော, တဒါ ပုဂ္ဂလောပိ သင်္ဃပရိယာပန္နောယေဝါတိ ကတွာ ဓမ္မကမ္မကာရကဿ ပုဂ္ဂလဿေဝ အနုမတိယာ ဝိဟာရော အာတဗ္ဗော, န သင်္ဃာနုမတိယာ။ ဝုတ္တဉှေဝ‌ဟေတံ အဋ္ဌကထာယံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉) ‘‘သစေ သင်္ဃော ကိဉ္စိ လ ဘိတွာ အာမိသဂရုကတာယ န ဒိတုရေတိ, ဧကော ဘိက္ခု ဒိတုရေတိ, သောဝ ဘိက္ခု ဣဿရော။ သင်္ဃိကေသု ဟိ ကမ္ မေသု ယော ဓမ္မကမ္မံ ကရောတိ, သောဝ ဣဿရော’’တိ။ ဝုတ္တဉှိ –

‘‘ဆန္ဒာ   ဒေါသာ ဘယာ မောဟာ။
ယော ဓမ္မံ အတိဝတ္တတိ။
နိဟီယတိ တဿ ယသော။
ကာဠပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။

‘‘ဆန္ဒာ ဒေါသာ ဘယာ မောဟာ။
ယော ဓမ္မံ နာတိဝတ္တတိ။

အာပူရတိ တသ္မ ယသော။
သုက္ကပက္ခေဝ စန္ဒိမာ’’တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၄၆; အ. နိ. ၄.၁၇-၁၈; ပရိ. ၃၈၂၊ ၃၈၆)။

ယအာ ပန ထေရောပိ ကိဉ္စိ အဝတွာ ယထာကမ္မင္ဂတော, သင္ဃောပိ န ကသ္မစိ ဝိစာရေတိ, ဇဝံ သင္ဃိကဝိဟာ ရေ အဘိက္ခုကေ သုညေ ဝတ္တမာနေ တသ္မိံ ဒေသေ ယေန ကေနစိ သာသနသ္သ ဝုဒ္ဓိမိစ္ဆန္တေန အာစရိယေန အန္တေဝါသိကာ ဘိက္ခု ဇဝံ သမုသ္သာဟေတဗ္ဗာ ‘‘မာ တုမှေဟ အာယသ္မန္တော ဇဝံ အကတ္ထ, အန္တေဝါသိကေ သု ဘိက္ခုသု ဗဟူပကာရတာဒိယုတ္တံ ပုဂ္ဂလံ ဝိစိနထ, ဝိစိနိတွာ လဘန္တာ တသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သ သမဂ္ဂေန သင္ဃေန ဓုဝတသတ္တာယ ဝိဟာရံ အနုဉ္ဉာပနီယံ ကတွာ ဒေထ, နော စေ အန္တေဝါသိကေသု ဘိက္ခုသု အလတ္ထ, အထ ဗ ဟိသိကေသု ဘိက္ခုသု ဝိစိနထ။ ဗဟိသိကေသု ဘိက္ခုသု ဝိစိနိတွာ ယထာဝုတ္တအင်္ဂယုတ္တပုဂ္ဂလေ လဗ္ဘ မာနေ တံ ပုဂ္ဂလံ အန္တေဝါသိံ ပဝေသေတွာ အန္တေဝါသိကသ္သ သင္ဃသ္သ အနုမတိယာ ဓုဝတသတ္တာယ ဝိဟာရံ သမ္မန္နိတွာ အနုဉ္ဉာပနီယံ ကတွာ ဒေထ။ ဇဝံ ကရောန္တာ ဟိ တုမှေဟ အာယသ္မန္တော အပ္ပိစ္ဆကထာ-သ န္တောသကထာ-သလ္လေခကထာ-ပဝိဝိတ္တကထာဝီရိယာရမ္ဘကထာ-သီလကထာ-သမာဓိကထာ-ပညာကထာ-ဝိမုတ္တိက ထာ-ဝိမုတ္တိဉာဏဒသ္သနကထာသင်္ခါတဒသကထာဝတ္ထုသမ္ပန္နံ ပုဂ္ဂလံ ဥပနိသ္သာယ အသ္သုတပုဗ္ဗံ ဓမ္မံ သုဏိသ္သ ထ, သုတပုဗ္ဗံ ဓမ္မံ ပရိယောဒာပိသ္သထ, ကင်္ခံ ဝိနောဒိသ္သထ, ဒိဋ္ဌိံ ဥဇုံ ကရိသ္သထ, စိတ္တံ ပသာဒေသ္သထ။ ယသ္မ သ လဗ္ဘိနော ပေသလသ္သ ဗဟုသ္သုတသ္သ သိက္ခာကာမသ္သ ဘိက္ခုနော ဘိက္ခံ အနုသိက္ခမာနာ သဒ္ဓာယ ဝမိုသ္သ န္တိ, သီလေန ဝမိုသ္သန္တိ, သုတေန ဝမိုသ္သန္တိ, စာဂေန ဝမိုသ္သန္တိ, ပညာယ ဝမိုသ္သန္တီ’’တိ။ ဝုတ္တဥ္စေဟ တံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၄) ‘‘ကတမော ဥပနိသ္သယကေစရော ဒသကထာဝတ္ထုဂုဏသမန္နာဂတော ကလ္လာဏမိ တ္တော, ယံ နိသ္သာယ အသ္သုတံ သုဏာတိ, သုတံ ပရိယောဒပေတိ, ကင်္ခံ ဝိတရတိ, ဒိဋ္ဌိံ ဥဇုံ ကရောတိ, စိတ္တံ ပသာ ဒေတိ။ ယသ္သ တ အနုသိက္ခမာနော သဒ္ဓာယ ဝမုတိ, သီလေန ဝမုတိ, သုတေန ဝမုတိ , စာဂေန ဝမုတိ, ပညာယ ဝ မုတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ဥပနိသ္သယကေစရော’’တိ။ ဇဝံ သမုသ္သာဟေတွာ ဓမ္မကထံ ကတွာ အန္တေဝါသိကသင္ဃေ နေဝ ဓုဝတသဝိဟာရော အပေတဗ္ဗောတိ။

ဇဝံ ဇိနသာသနသ္သ၊ ဝမိုကာမော သုပေသလော။
အကာသိ ပညတ ဘိက္ခု၊ သုဠု အာတသနိစ္ဆယန္တိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဝိဟာရဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော။

၂၉. ကထိနတ္ထာရဝိနိစ္ဆယကထာ

၂၂၆. ဧဝံ စတုပစ္စယဘာဇနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ကထိနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုမာဟ **“ကထိနန္တိ ဧတ္ထ ပနာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ကထိန**န္တိ ကတမံ ကထိနံ? သမူဟပညတ္တိ။ န ဟိ ပရမတ္ထတော ကထိနံ နာမ ဧကော ဓမ္မော အတ္ထိ, ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာ ဘိက္ခူ, အနူနပဉ္စဝဂ္ဂသင်္ဃော, စီဝရမာသော, ဓမ္မေန သမေန ဥပ္ပန္နစီဝရန္တိအာဒီသု ယေသု နာမရူပေသု သမုပ္ပဇ္ဇမာနေသု တေသံ နာမရူပဓမ္မာနံ သမူဟသမဝါယသင်္ခါတံ သမူဟပညတ္တိမတ္တမေဝ ကထိနံ။ အယမတ္ထော ကထံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? “တေသညေဝ ဓမ္မာနံ သင်္ဂဟော သမဝါယော နာမံ နာမကမ္မံ နာမဓေယျံ နိရုတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ အဘိလာပေါ, ယဒိဒံ ကထိန”န္တိ ပရိဝါရပါဠိယံ (ပရိ. ၄၁၂) အာဂတတ္တာ စ, **“တေသညေဝ ဓမ္မာန**န္တိ ယေသု ရူပါဒိဓမ္မေသု သတိ ကထိနံ နာမ ဟောတိ, တေသံ သမောဓာနံ မိဿီဘာဝေါ။ **နာမံ နာမကမ္မ**န္တိအာဒိနာ ပန ‘ကထိန’န္တိ ဣဒံ ဗဟူသု ဓမ္မေသု နာမမတ္တံ, န ပရမတ္ထတော ဧကော ဓမ္မော အတ္ထီတိ ဒဿေတီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၁၂) အာဂတတ္တာ စ, **“ယေသု ရူပါဒိဓမ္မေသူ** တိ ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာ ဘိက္ခူ, ပဉ္စဟိ အနူနော သင်္ဃော, စီဝရမာသော, ဓမ္မေန သမေန သမုပ္ပန္နံ စီဝရန္တိ ဧဝမာဒီသု ယေသု ရူပါရူပဓမ္မေသု။ **သတီ**တိ သန္တေသု။ **မိဿီဘာဝေါ**တိ သံသဂ္ဂတာ သမူဟပညတ္တိမတ္တံ။ တေနာဟ န ပရမတ္ထတော ဧကော ဓမ္မော အတ္ထီတိ ဒဿေတီ”တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပရိဝါရ ၂.၄၁၂) အာဂတတ္တာ စ ဇာနိတဗ္ဗောတိ။

ကေနဋ္ဌေန ကထိနန္တိ? ထိရဋ္ဌေန။ ကသ္မာ ထိရန္တိ? အနာမန္တစာရအသမာဒာနစာရဂဏဘောဇနယာဝဒတ္ထစီဝရယောစတတ္ထစီဝရုပ္ပါဒသင်္ခါတေ ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရဏသမတ္ထတာယ။ ဝုတ္တဉှိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၀၆) “ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရဏသမတ္ထတာယ ထိရန္တိ အတ္ထော”တိ, တထာ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၀၆) ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယဉ္စ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆)။ အထ ဝါ ကေနဋ္ဌေန ကထိနန္တိ? သင်္ဂဏှနဋ္ဌေန။ ကထံ သင်္ဂဏှာတီတိ? ပဉ္စာနိသံသေ အညတ္ထ ဂန္တုံ အဒတွာ သင်္ဂဏှာတိ သင်္ခိပိတွာ ဂဏှာတိ။ ဝုတ္တဉှိ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာယံ (ကင်္ခါ. အဘိ. ဋီ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ပဉ္စာနိသံသေ အညတ္ထ ဂန္တုံ အဒတွာ သင်္ဂဏှနဋ္ဌေန ကထိန”န္တိ။

ကထိန-သဒ္ဒေါ ကာယ ဓာတုယာ ကေန ပစ္စယေန သိဇ္ဈတီတိ? ဋီကာစရိယာ ဓာတုပစ္စယေ အစိန္တေတွာ အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကဝသေနေဝ ဝဏ္ဏေန္တိ, တသ္မာ အယံ သဒ္ဒေါ ရုဠှီသုဒ္ဓနာမဘူတော အနိပ္ဖန္နပါဋိပဒိကသဒ္ဒေါတိ ဝုစ္စတိ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? တီသုပိ ဝိနယဋီကာသု (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၀၆; ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၀၆; ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆; ကင်္ခါ. အဘိ. ဋီ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ထိရန္တိ အတ္ထော” ဣစ္စေဝ ဝဏ္ဏိတတ္တာ။ ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရဏသမတ္ထတာယာတိ ပန ထိရတာ စဿ ဟေတုပဒမေဝ။ အထ ဝါ ကထိန-သဒ္ဒေါ ကထဓာတုယာ ဣနပစ္စယေန သိဇ္ဈတိ။ ကထံ? ကထ သင်္ဂဟဏေတိမဿ လဒ္ဓဓာတုသညာဒိဿ ပဉ္စာနိသံသေ အညတ္ထ ဂန္တုံ အဒတွာ သင်္ဂဏှာတီတိ အတ္ထေ “ဣန သဗ္ဗတ္ထာ”တိ ယောဂဝိဘာဂေန ဝါ “သုပတော စာ”တိ ဧတ္ထ စ-သဒ္ဒေန ဝါ ဣနပစ္စယံ ကတွာ ပရက္ခရံ နေတွာ ကထိနသဒ္ဒတော သျုပ္ပတ္တာဒိမှိ ကတေ ရူပံ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? “သင်္ဂဏှနဋ္ဌေနာ”တိ ဝုတ္တံ ကင်္ခါဝိတရဏီဋီကာပါဌံ နိဿာယ ဝိညာယတိ။ အထ ဝါ ကဌ ကိစ္ဆဇီဝနေတိ ဓာတုတော ဣနပစ္စယံ ကတွာ သိဇ္ဈတိ။ အယမတ္ထော “ကဌ ကိစ္ဆဇီဝနေ, မုဒ္ဓဇဒုတိယန္တော ဓာတု, ဣနော”တိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာဋီကာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ။

ဗဟူ ပန ပဏ္ဍိတာ ဣမံ ပါဌံယေဝ ဂဟေတွာ “ကထိန-သဒ္ဒေါ မုဒ္ဓဇဒုတိယန္တောယေဝ ဟောတိ, န ဒန္တဇော”တိ ဝဒန္တိ စေဝ လိခန္တိ စ, န ပနေဝံ ဧကန္တတော ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာဋီကာယံ ကက္ခဠပရိယာယံ ဂုဏသဒ္ဒဘူတံ ကဌိနသဒ္ဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သာသနဝေါဟာရတော နာမသဒ္ဒဘူတံ။ တေနေဝါဟ “ပဉ္စကံ ကက္ခဠေ”တိ။ အနေကေသု ပန ပါဠိအဋ္ဌကထာဒိပေါတ္ထကေသု ဇိနသာသနဝေါဟာရတော နာမသဒ္ဒဘူတော ကထိန-သဒ္ဒေါ ဒန္တဇောယေဝ ယေဘုယျေန ပညာယတိ, တေနေဝ စ ကာရဏေန အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာဋီကာယမ္ပိ ဝဏ္ဏဝိပရိယာယေ ကထိနန္တိပိ ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ ကတ္ထ သိလာဃာယန္တိ ဓာတုတော ဣနပစ္စယံ ကတွာ သသံယောဂတ္ထကာရံ နိသံယောဂံ ကတွာ သိဇ္ဈတိ။ အယမတ္ထော သိလာဃာဒိသုတ္တဿ ဝုတ္တိယံ “သိလာဃ ကတ္ထနေ”တိ ဝစနတော, သဒ္ဒနီတိယဉ္စ “ကတ္ထနံ ပသံသန”န္တိ ဝဏ္ဏိတတ္တာ စ ဝိညာယတိ။ ဣဒဉ္စ ဝစနံ “ဣဒဉှိ ကထိနဝတ္တံ နာမ ဗုဒ္ဓပ္ပသ

တ္တ''န္တိ အဋ္ဌကထာဝစနေန (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) သမေတိ။ အာစရိယာ ပန ''ကဌဓာတု ကုနပစ္စယော''တိ ဝိကပ္ပေတွာ တ ''ကဌ သမတ္ထနေ''တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, တံ ဋီကာသု (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၀၆; ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၀၆; ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆; ကင်္ခာ. အဘိ. ဋီ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''ထိရန္တိ အတ္ထော''တိ ဝစနံ အနပေက္ခိတွာ ''ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရဏသမတ္ထတာယာ''တိ ဟေတုမေဝ အတ္ထဘာဝေန ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ သိယာ, တံ ပန ထိရဘာဝသ္သ ဟေတုယေဝ။

ကထံ ဝိဂ္ဂဟော ကာတဗ္ဗောတိ? အယံ ကထိန-သဒ္ဒော စတူသု ပဒေသု နာမပဒံ, ပဉ္စသု နာမေသု သုဒ္ဓနာမံ, စတူသု သုဒ္ဓနာမေသု ရုဠှီသုဒ္ဓနာမံ, ဒွီသု ဟဋ္ဌိပဒိကသဒ္ဒေသု အနိပ္ဖန္နဟဋ္ဌိပဒိကသဒ္ဒေါ, တသ္မာ ဝိဂ္ဂဟော န ကာတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှိ –

''ရုဠှီခ္ယာတံ နိပာတဉ္စု-ပသဂ္ဂါလပနံ တထာ။
သဗ္ဗနာမိကမေတေသု၊ န ကတော ဝိဂ္ဂဟော ဆသူ''တိ။

အယမတ္ထော ''ကထိနန္တိ။ပေ။ ထိရန္တိ အတ္ထော''တိ ဋီကာသု (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၀၆; ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၀၆; ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆; ကင်္ခာ. အဘိ. ဋီ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝစနတော ဝိညာယတိ။ အထ ဝါ ပဉ္စာနိသံသေ အညတ္ထ ဂန္တုံ အဒတွာ ကထတိ သင်္ဂဏှာတီတိ **ကထိနံ,** အယံ ဝစနတ္ထော ယထာဝုတ္တဝိနယတ္ထ ထမဉ္ဇူသာဟာဌဝသေန (ကင်္ခာ. အဘိ. ဋီ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝိညာယတိ။ အထ ဝါ ကဌတိ ကိစ္ဆေန ဇီဝတီတိ ကထိ နော, ရုက္ခော, တသ္သ ဧသောတိ ကထိနော, ထိရဘာဝေါ, သော ဧတသ္သ အတ္ထီတိ **ကထိနံ,** ပညတ္တိဇာတံ ဌ-ကာရ သ္သ ထ-ကာရံ ကတွာ ကထိနန္တိ ဝုတ္တံ။ အယံ နယော ''ကဌ ကိစ္ဆဇီဝနေ''တိ ဓာတွတ္ထသံဝဏ္ဏနာယ စ ''ပဉ္စာနိ သံသေ အန္တောကရဏသမတ္ထတာယ ထိရန္တိ အတ္ထော''တိ ဋီကာဝစနေန (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၀၆; ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၀၆; ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆; ကင်္ခာ. အဘိ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) စ သမေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အထ ဝါ ကထီယတေ သိလာဃတေ ပသံသီယတေ ဗုဒ္ဓါဒီဟီတိ **ကထိနံ,** အယံ နယော ''ကတ္ထ သိလာဃာယ''န္တိ ဓာတွတ္ထ သံဝဏ္ဏနာယ စ ''ကုဒ္ဒဉှိ ကထိနဝတ္တံ နာမ ဗုဒ္ဓပ္ပသတ္ထ''န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) အဋ္ဌကထာဝစနေန စ သမေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧတ္ထ ပန သဒ္ဒေပရစိတ္တာ အာစရိယသ္သ သဒ္ဒလက္ခဏံ အဝိစာရေတွာ အတ္ထမေဝ ပုစ္ဆိ ကတွာ ဝိသ္သဇ္ဇေတုံ **''ကထိနံ အတ္ထရိတုံ ကေ လဘန္တိ, ကေ န လဘန္တီ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကေ လဘန္တီ** တိ ကေ သာဓေန္တိ တိ အတ္ထော။ **ပဉ္စ ဇနာ လဘန္တီ** တိ ပဉ္စ ဇနာ သာဓေန္တိ။ ကထိနဒုဿသ္သ ဟိ အယကာ ပစ္ဆိမကောဋိယာ စတ္တာရော ဟောန္တိ, ဧကော ပဋိဂ္ဂါဟကောတိ။ ''တတြ, ဘိက္ခဝေ, ယွာယံ စတုဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဌပေတွာ တီဏိ ကမ္မာ နိ ဥပသမ္ပဒံ ပဝါရဏံ အဗ္ဘာန''န္တိ စမ္ပေယ္ယက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၃၈၈) ဝုတ္တတ္တာ န ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပဌမပ္ပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ** တိ ကုဒံ ဝသ္သစ္ဆေဒံ အကတွာ ဝဿံဝုတ္ထဘာဝသန္ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ အန္တရာယေန အပဝါရိတာနမ္ပိ ဝုတ္ထဝဿာနံ ကထိနတ္ထာရသမ္ဘဝတော။ တေနေဝ ''အပ္ပဝါရိတာ ဝါ''တိ အဝတွာ ဝါ **''ဆိန္နဝဿာ ဝါ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ ဝါ န လဘန္တီ''** တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ **အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထဝ သ္သာပိ န လဘန္တီ** တိ နာနာသီမာယ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထဝဿာ ကုမသ္မိံ ဝိဟာရေ ကထိနတ္ထာရံ န လဘန္တိ တိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗေ** တိ ဆိန္နဝဿာဒယော, အနုပဂတာပိ တတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတာ။ **အာနိသံသန္တိ** ကထိနာနိသံသစီဝ ရံ။ ဧကံ အတ္ထတစီဝရံယေဝ ဟိ ကထိနစီဝရံ နာမ ဟောတိ, အဝသေသာနိ စီဝရာနိ ဝါ သာဋကာ ဝါ ကထိနာနိသံသာယေဝ နာမ။ ဝက္ခတိ ဟိ ''အဝသေသကထိနာနိသံသေ ဗလဝဝတ္ထာနိ ဝဿာဝာသိကဋ္ဌိတိကာယ အာတဗ္ဗာနီ''တိ။ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၂၆) **ကုတရေသန္တိ** ပုရိမိကာယ ဥပဂတာနံ။

သော စေ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပသမ္ပဇ္ဇတိ, ဂဏပူရကော စေဝ ဟောတိ, အာနိသံသဉ္စ လဘတီ တိ ကုမိနာ သာမဏေရ ရာနံ ဝဿူပဂမနံ အနုညာတံ ဟောတိ။ သော ဟိ ပုရိမိကာယ ဝဿူပဂတတ္တာ အာနိသံသံ လဘတိ, ပစ္ဆိမိကာယ ပန ဥ ပသမ္ပန္နတ္တာ ဂဏပူရကော ဟောတီတိ။ **သစေ ပုရိမိကာယ ဥပဂတာ ကထိနတ္ထာရကုသလာ န ဟောန္တီ** တိအာဒိ နာ ''အဋ္ဌဓမ္မကောဝိဒေ ဘိက္ခု, ကထိနတ္ထာရမရဟတီ''တိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ (ဝိ. ဝိ. ၂၇၀၄) အာဂတတ္တာ သယံ စေ အ ဋ္ဌဓမ္မကုသလော, သယမေဝ အတ္ထရိတဗ္ဗံ။ နော စေ, အညေ အဋ္ဌဓမ္မကုသလေ ပရိယေသိတွာ နေတဗ္ဗာ, ဧဝံ အကတွာ

တ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ကထိနံ အတ္ထရာပေတ္ဝာ** တိ သကာရိတဝစနေန တေဟိ ဗာဟိရတော အာဂတတ္ထေရေဟိ သယံ ကထိနံ န အတ္ထရိတဗ္ဗံ, သဗ္ဗပုဗ္ဗကိစ္စာဒိကံ သံဝိဒဟိတ္ဝာ တေ ပုရိမိကာယ ဝဿူပဂတာ အန္တောသီမဋ္ဌဘိက္ခူယေဝ အတ္ထရာပေတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ, အညထာ အညော ကထိနံ အတ္ထရတိ, အညော အာနိသံသံ လဘတီတိ အာပဇ္ဇတိ, န ပနေဝံ ယုဇ္ဇတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ “အာနိသံသော ပန ဣတရေသံယေဝ ဟောတီ”တိ။ **အနုဋ္ဌ ဘုဥ္ဇိတ္ဝာတ** တိ ခာဒနီယဘောဇနီယဘူတံ အန္နပာနာဒိအနံ ဘုဥ္ဇိတ္ဝာ။ န ဟိ တေ ဝတ္ထုဒာနံ လဘန္တိ။

ကထိနစီဝရံ ဒေမာတိ အတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ ဧတ္ထ “သဃဿ ကထိနစီဝရံ ဒေမာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝဥ္ဟိ သတိ “ဣဒံ သဃဿ ကထိနဒုဿံ ဥပ္ပန္န”န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၇) ကမ္မဝါစာယ သမေတိ။ အထ စ ပန ပုဗ္ဗေ ကတပရိစယတ္တာ “သဃဿာ”တိ အဝုတ္တေပိ သမ္ပဒာနံ ဟာကဋ္ဋန္တိ ကတ္ဝာ အဝုတ္တံ သိယာတိ။ ဧတ္ထေကေ အာစရိယာ ဝဒန္တိ “သဃဿာတိ အဝုတ္တေပိ ကာလေ ဒိန္နံ သဃိကံ ဟောတီ”တိ, တတ္ထေဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ “န ကာလေ ဒိန္နံ သဗ္ဗံ သင္ဃိကံ ဟောတီ”တိ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? “ယဥ္စ ကာလေပိ သဃဿ တ ဣဒံ အကာလစီဝရန္တိ, ပုဂ္ဂလဿ တ ဣဒံ တုယှံ ဒမ္မီတိအာဒိနာ နယေန ဒိန္နံ, ဧတံ အကာလစီဝရံ နာမာ”တိ ကင်္ခာဝိတရဏိယံ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. အကာလစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) အာဂတတ္တာ ပုဂ္ဂလိကမ္ပိ ဟောတီတိ ဝိညာယတိ, တသ္မာ ပရမ္မုခာပိ နာမံ ဝတ္ဝာ သမ္မုခာပိ ဟာဒ မူလေ ဌပေတ္ဝာ ဒိန္နံ ပုဂ္ဂလိကမေဝ ဟောတိ, န သင်္ဃိကံ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) **“ပုဂ္ဂလဿ ဒေတီ**တိ ‘ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ’တိ ဧဝံ ပရမ္မုခါ တ, ဟာဒမူလေ ဌပေတ္ဝာ ‘ဣမံ, ဘန္တေ, တုမှာ ကံ ဒမ္မီ’တိ ဧဝံ သမ္မုခါ တ ဒေတီ”တိ။ ဧဝံ ပုဂ္ဂလိကေ သတိ တံ စီဝရံ သဃဿ ဘာဇေတဗ္ဗံ ဟောတိ တ န ဟောတိ တတိ? သော ပုဂ္ဂလော အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကဘူတဿ သဃဿ တ အညဿ သဟဓမ္မိကဿ တ ဘာဇေတုကာမော ဘာဇေယျ, အဘာဇေတုကာမော “ဘာဇေတူ”တိ န ကေနစိ ဝစနီယော။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? “န ဟိ ပုဂ္ဂလဿ အာဒိဿ ဒိန္နံ ကေနစိ ဘာဇနီယံ ဟောတီ”တိ ဋီကာသု အာဂမနတော ဝိညာယတိ။ အထေကေ အာစရိယာ ဧဝံ ဝဒန္တိ “ကထိနဿ ဧကံ မူလံ သဃော”တိ (ပရိ. ၄၀၈) ဝုတ္တတ္တာ ပုဂ္ဂလံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နေပိ သဃာယတ္တံ သင်္ဃိကံ ဟောတိ။ ယထာ ကိံ ‘သီမာယ ဒမ္မိ, သေနာသနဿ ဒမ္မီ’တိ ဝုတ္တေပိ တံ အာနံ သင်္ဃိကံ ဟောတိ, ယထာ စ ‘ကထိနစီဝရံ ဒမ္မီ’တိ ဝုတ္တေ သင်္ဃိကံ ဟောတီ”တိ။

တတ္ထေဝံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – “ကထိနဿ ဧကံ မူလံ သဃော”တိ ဝစနံ (ပရိ. ၄၀၈) ကထိနဿ မူလံ ကထိနဿ ကာရဏံ ဒဿေတိ။ ယထာ ဟိ မူလေ ဝိဇ္ဇမာနေ ရုက္ခော တိဋ္ဌတိ, အဝိဇ္ဇမာနေ န တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ မူလံ ရုက္ခဿ ကာရဏံ ဟောတိ, ပတိဋ္ဌံ ဟောတိ, ဧဝံ သင်္ဃေ ဝိဇ္ဇမာနေ ကထိနံ ဟောတိ, နော အဝိဇ္ဇမာနေ, တသ္မာ သင်္ဃော ကထိနဿ မူလံ ကထိနဿ ကာရဏံ နာမ ဟောတိ။ ကထံ သင်္ဃေ ဝိဇ္ဇမာနေ ကထိနံ ဟောတိ? သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန စတုဝဂ္ဂဘူတေန သင်္ဃေန အတ္ထာရာရဟဿ ဘိက္ခုနော ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ ကထိနစီဝရေ ဒိန္နေယေဝ တေန စီဝရေန အတ္ထတံ ကထိနံ နာမ ဟောတိ, နော အဒိန္နေ, တသ္မာ စတုဝဂ္ဂသင်္ဃေ အလဗ္ဘမာနေ သဟဿက္ခတ္တုံ “ကထိနံ ဒမ္မီ”တိ ဝုတ္တေပိ ကထိနံ နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ ဥပစာရသီမာယ ပရိစ္ဆိန္နေ ဝိဟာရေ ဧကော တ ဒ္ဝေ တ တယော တ စတ္တာရော တ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ, တတ္ထ ကထိနစီဝရေ ဥပ္ပန္နေ အညတော ပရိယေသိတ္ဝာ စတုဝဂ္ဂသင်္ဃော ဧကော ပဉ္စမကောတိ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခူနံ ပူရဏေ သတိ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ လဘတိ, နာသတိ, ဧဝံ သင်္ဃေ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ ကထိနံ နာမ ဟောတိ, နော အဝိဇ္ဇမာနေ, တသ္မာ သဃဿ ကထိနဿ မူလဘူတတ္တာ ကာရဏဘူတတ္တာ သန္ဓာယ “ကထိနဿ ဧကံ မူလံ သင်္ဃော”တိ ဝုတ္တံ။ “ကထိန”န္တိ ဝုတ္တေ သင်္ဃိကံယေဝ ဟောတိ, နော ပုဂ္ဂလိကန္တိ အဓိပ္ပာယော တေသမ္ပိ ဟဒယေ န လဗ္ဘတိ။ ယထာ ကိံ “ကိစ္စာဓိကရဏဿ ဧကံ မူလံ သင်္ဃော”တိ (စူဠဝ. ၂၁၉) ဧတ္ထ အပလောကနကမ္မဉတ္တိကမ္မဉတ္တိဒုတိယကမ္မဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မသင်္ခာတံ ကိစ္စာဓိကရဏံ စတုဝဂ္ဂာဒိကေ သင်္ဃေ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ ဟောတိ, နော အဝိဇ္ဇမာနေ, တသ္မာ သဃဿ ကိစ္စာဓိကရဏဿ မူလဘူတတ္တာ ကာရဏဘူတတ္တာ သန္ဓာယ “ကိစ္စာဓိကရဏဿ ဧကံ မူလံ သင်္ဃော”တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယဒိပိ ဝုတ္တံ “ယထာ ‘သီမာယ ဒမ္မိ, သေနာသနဿ ဒမ္မီ’တိအာဒိသု တံ အာနံ သင်္ဃာယတ္တမေဝ ဟောတိ, တထာ ‘ကထိန ဒမ္မီ’တိ ဝုတ္တေ ပုဂ္ဂလံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နေပိ သင်္ဃာယတ္တမေဝ သင်္ဃိကမေဝ ဟောတီ”တိ, တထာပိ ဧဝံ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ – “သီမာယ ဒမ္မိ, သေနာသနဿ ဒမ္မီ”တိအာဒီသု သီမာ စ သေနာသနဥ္စ အနုပဒ္ဒိဂ္ဂဟကာ န ဟောန္တိ, တသ္မာ သီမဋ္ဌဿ စ သေနာသနဋ္ဌဿ စ သဃဿ အာယတ္တံ ဟောတိ, ပုဂ္ဂလော ပန အနုပဒ္ဒိဂ္ဂဟကော၀, တသ္မာ “ဣမံ ကထိနစီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒမ္မီ”တိ ပရမ္မုခါ တ တဿ ဘိက္ခုနော ဟာဒမူလေ

ဌပေတ္ဝာ သမ္ဗုန္ဓာ တ ဒိန္နံ ကထံ သင္ဃာယတ္တံ သင္ဃသန္တကံ ဘဝေယ်၊ ဇဝံ သင္ဃႆ အပရိဏတံ ပုဂ္ဂလိကစီဝ ရံ သင္ဃႆ ပရိဏာမေယ်၊ နဝသု အဓမ္မိကအာနေသု ဇကံ ဘဝေယ်၊ တႆ စီဝရႆ ပဋိဂ္ဂဟောပိ နဝသု အဓမ္မိကပဋိဂ္ဂဟေသု ဇကော ဘဝေယ်၊ တႆ စီဝရႆ ပရိဘောဂေါပိ နဝသု အဓမ္မိကပရိဘောဂေသု ဇကော ဘဝေယ်။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? **နဝ အဓမ္မိကာနိ အာနာနီ** တိ သင္ဃႆ ပရိဏတံ အညသင္ဃႆ ဝါ စေတိယႆ ဝါ ပုဂ္ဂလႆ ဝါ ပရိဏာမေတိ, စေတိယႆ ပရိဏတံ အညစေတိယႆ ဝါ သင္ဃႆ ဝါ ပုဂ္ဂလႆ ဝါ ပရိဏာမေတိ, ပုဂ္ဂလႆ ပရိဏတံ အညပုဂ္ဂလႆ ဝါ သင္ဃႆ ဝါ စေတိယႆ ဝါ ပရိဏာမေတိ, “နဝ အဓမ္မိကာ ပရိဘောဂ”တိ အာဂတံ ပရိဝါရပာဠိဥ (ပရိ. ၃၂၉) **“နဝ ပဋိဂ္ဂဟပရိဘောဂ** တိ ဇတေသံယေဝ အာနာနံ ပဋိဂ္ဂဟာ စ ပရိဘောဂ စာ”တိ အာဂတံ အဋ္ဌကထာယ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉) ဩလောကေတွာ ဝိညာယတီတိ။

အထာပိ ဇဝံ ဝဒေယ် – အယကော သင္ဃတ္ထေရႆ ဝါ ဂန္ထဓုရဝါသဓုရေသု အဘိညာတႆ ဝါ ဘတ္တုဒ္ဒေသကႆ ဝါ ပဟိဏတိ “အမ္ဟာကံ ဘတ္တဂ္ဂဟဏတ္ထာယ အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆထာ”တိ, သစေပိ ဉာတိဥပဋ္ဌာကေဟိ ပေသိတံ ဟောတိ, ဣမေ တယော ဇနာ ပုစ္ဆိတုံ န လဘန္တိ။ အာရုစိဟာယေဝ မာတိကံ, သင္ဃတော အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဒိသာပေတွာ အတ္တနဝမေဟိ ဂန္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဘိက္ခုသင္ဃႆ ဟိ ဇတေ ဘိက္ခူ နိႆာယ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဂန္ထဓုရဝါဒီဟိ ပန အနဘိညာတော အာဝါသိကဘိက္ခု ပုစ္ဆိတုံ လဘတိ, တသ္မာ တေန “ကိံ သင္ဃတော ဂဏ္ဟာမိ, ဥဒာဟု ယေ ဇာနာမိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆာမီ”တိ မာတိကံ အာရောပေတွာ ယထာ အယကာ ဝဒန္တိ, တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၅), ဣဒိသေသု ဌာနေသု “သင္ဃႆ လာဘော ပုဂ္ဂလံ ဥပနိႆာယ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝစနံ ဥပနိဓာယ “သင္ဃႆ လာဘော ပုဂ္ဂလံ နိႆာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပုဂ္ဂလႆ ပတ္တလာဘော သင္ဃံ အာမသိတွာ ဒေန္တော သင္ဃာယတ္တော ဟောတီ”တိ ဝိညာယတီတိ။

ဣမသ္မိမ္ပိ ဝစနေ ဇဝံ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ – တသ္မိံ တု နိမန္တနေ န ပုဂ္ဂလံယေဝ နိမန္တေတိ, အထ ခော သသင္ဃံ ပုဂ္ဂလံ နိမန္တေတိ။ တတ္ထ တု “သင္ဃ”န္တိ အဝတွာ “အဋ္ဌ ဘိက္ခူ”တိ ဝုတ္တတ္တာ “ကိံ သင္ဃတော ဂဏ္ဟာမိ, ဥဒာဟု ယေ ဇာနာမိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆာမီ”တိ အနဘိညာတော ပုဂ္ဂလော ပုစ္ဆိတုံ လဘတိ။ သင္ဃတ္ထေရႆ ပန သင္ဃံ ပရိဟရိတွာ ဝသိတတ္တာ “အဋ္ဌ ဘိက္ခူ”တိ ဝုတ္တေ သင္ဃံ ဌပေတွာ အညေသံ ဂဟဏကာရဏံ နတ္ထိ, ဂန္ထဓုရဝါသဓုရေသု အဘိညာတပုဂ္ဂလောပိ သင္ဃႆ ပုညနိဿိတတ္တာ “အဋ္ဌ ဘိက္ခူ”တိ ဝုတ္တေ သင္ဃတောယေဝ ဂဏ္ဟာတိ, ဘတ္တုဒ္ဒေသကႆပိ ဒေဝသိကံ သင္ဃသ္သေဝ ဘတ္တဝိစာရဏတ္တာ “အဋ္ဌ ဘိက္ခူ”တိ ဝုတ္တေ သင္ဃံ ဌပေတွာ အညေသံ ဂဟဏကာရဏံ နတ္ထိ။ ဇဝံ “အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆထာ”တိ သဟ သင္ဃေန နိမန္တိတတ္တာ “ဣမေ တယော ဇနာ ပုစ္ဆိတုံ န လဘန္တီ”တိ ဝုတ္တံ, န “တွံ အာဂစ္ဆာဟီ”တိ ပုဂ္ဂလသ္သေဝ နိမန္တနေ သတိပိ သင္ဃံ ဂဟေတွာ အာဂန္တဗ္ဗတောတိ။ ဇဝံ “အဋ္ဌ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆထာ”တိ သသင္ဃသ္သေဝ ပုဂ္ဂလႆ နိမန္တိတတ္တာ သင္ဃော ဂဟေတဗ္ဗော ဟောတိ, န “တုမ္ဟေ အာဂစ္ဆထာ”တိ ပုဂ္ဂလသ္သေဝ နိမန္တိတတ္တာ, တသ္မာ “ပုဂ္ဂလႆ လာဘော သင္ဃာယတ္တော”တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, အဋ္ဌကထာဒီသု ပ ကရဏေသုပိ “ပုဂ္ဂလံ နိႆာယ သင္ဃႆ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဣစ္စေဝ ဝုတ္တော, န “ပုဂ္ဂလႆ လာဘော သင္ဃာယတ္တော”တိ။ စီဝရလာဘခေတ္တဘူတာသု အဋ္ဌသု မာတိကာသု စ “သင္ဃႆ ဒေတီ”တိ စ ဝိသုံ, “ပုဂ္ဂလႆ ဒေတီ”တိ စ ဝိသုံ အာဂတံ။ **ပုဂ္ဂလႆ ဒေတီ** တိ “ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမႆ ဒမ္မီ”တိ ဇဝံ ပရမ္မုခါ ဝါ, ပာဒမူလေ ဌပေတွာ “ဣမံ ဘန္တေ တုမ္ဟာကံ ဒမ္မီ”တိ ဇဝံ သမ္မုခါ ဝါ ဒေတီတိ။

ဣဒါနိ ပန စီဝရံ အတုကာမာ ဥပာသကာ ဝါ ဥပာသိကာယော ဝါ သယံ အနာဂန္တွာ ပုတ္တဒါသာဒယော အာဏာ ပေန္တာပိ “ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမႆ ထေရႆ ဒေထာ”တိ ဝတွာ ပုဂ္ဂလသ္သေဝ အပေန္တိ, သာမံ ဂန္တွာ ဒဒန္တာပိ ပာဒမူလေ ဌပေတွာ ဝါ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဝါ ဟတ္ထေန ဖုသာပေတွာ ဝါ ဒဒန္တိ “ဣမံ, ဘန္တေ, စီဝရံ တုမ္ဟေ ဥဒ္ဒိႆ ဇတ္တကံ ဓနံ ပရိစ္စဇိတွာ ကတံ, ဇဝဥ္စ ဇဝဥ္စ ဟတ္ထကမ္မံ ကတွာ သမ္ပာဒိတံ, တသ္မာ တုမ္ဟေဟ နိတာသထ ဟရပထ ပရိဘုဥ္ဇထာ”တိအာဒီနိ ဝဒန္တိ, တႆ ပုဂ္ဂလႆ ပရိဘောဂကရဏမေဝ ဣစ္ဆန္တိ, န သင္ဃႆ အာနံ။ ကေစိ အတုဋ္ဌကထမ္ပိ ကထေန္တိ။ ဇဝံ ပုဂ္ဂလမေဝ ဥဒ္ဒိႆ ဒိန္နစီဝရႆ သင္ဃေန အာယတ္တကာရဏံ နတ္ထိ။ “သစေ ပန ‘ဣဒံ တုမ္ဟာကဥ္စ တုမ္ဟာကံ အန္တေဝါသိကာနဥ္စ ဒမ္မီ’တိ ဇဝံ ဝဒတိ, ထေရႆ စ အန္တေဝါသိ ကာနဥ္စ ပာပုဏာတီ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) အာဂမနတော ဇဝံ ဝတွာ ဒေန္တေ ပန အာစရိယန္တေဝါသိကာနံ ပာပုဏာ တိ, အနန္တေဝါသိကႆ ပန န ပာပုဏာတိ။ “ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတုံ အာဂတော ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တော စ အတ္ထိ, တႆ

သပိ ဟာပုဏာတီ’’တိ အာဂမနတော ဗဟိသီမဋ္ဌဿ ဓမ္မန္တေတသိကဿပိ ဟာပုဏာတိ။ ‘‘တုမ္ဟေဟိ သဒ္ဓိံ နိဗဒ္ဓစာ ရိကဘိက္ခူနံ ဒမ္မိတိ ဝုတ္တေ ဥဒ္ဒေသန္တေတသိကာနံ ဝတ္တံ ကတွာ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒီနိ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ဟာပုဏာတီ’’တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) အာဂမနတော ဗဲ ဝတ္တတ ဒေသန္တေ ဓမ္မန္တေတသိကာနံ ဝတ္တာပဋိပတ္တိ ကာရကာနဉ္စ အန္တေတသိကာနံ ဟာပုဏာတိ။ ဧဝံ အာယကာနံ ဝစနာနုရူပမေဝ အနုဿ ပဝတ္တနတော ‘‘ယထာ အာယ ကာ ဝဒန္တိ, တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’’န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၅) အဋ္ဌကထာစရိယာ ဝဒန္တိ။

ဧဝံ ဣာအနိ အာယကာ ယေဘုယျေန ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒေန္တိ, သတေသု သဟဿေသု ကောယေဝ ပဏ္ဍိတော ဗ ဟုဿုတော အာယကော သင်္ဃဿ ဒဒေယျ, ပုဂ္ဂလိကစီဝရဉ္စ သင်္ဃိကဘာဝနတ္ထာယ အကရိယမာနံ န ဥတ္တိယာ ကမ္မတစာယ စ အရဟံ ဟောတိ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? ဥတ္တိကမ္မတစာဝိရောဓတော။ ကထံ ဝိရောဓောတိ စေ? ဥတ္ တိယာ ကမ္မတစာယ စ ‘‘ဣဒံ သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿံ ဥပ္ပန္န’’န္တိ ကထိနစီဝရဿ သင်္ဃိကဘာဝေ ဝုတ္တော, ဣာအနိ ပန တံ စီဝရံ ‘‘ပုဂ္ဂလဿ ဒိန္နံ ပုဂ္ဂလိက’’န္တိ ဝစနတ္ထာနုရူပတော ပုဂ္ဂလိကံ ဟောတိ, ဧဝမ္ပိ ဝိရောဓော။ ‘‘သ ဃော ဣမံ ကထိနဒုဿံ ဣာတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျ ကထိနံ အတ္ထရိတု’’န္တိ ဧတ္ထ စ သဃောတိ ဓာ တုယာ ကတ္တာ ဟောတိ, ဘိက္ခုနောတိ သမ္ပဒာနံ, ဣာမ ပန သင်္ဃဿ တသ္မိံ ကထိနစီဝရေ အနိဿရဘာဝတော သင် ဃော ကတ္တာ န ဟောတိ, ဘိက္ခု ပဋိဂ္ဂဟလက္ခဏာဘာဝတော သမ္ပဒာနံ န ဟောတိ, ဧဝမ္ပိ ဝိရောဓော။ အာယကေန ပန သ င်္ဃဿ ပရိစ္စတ္တတ္တာ သင်္ဃိကဘူတံ ကထိနစီဝရံ ယသ္မိံ ကာလေ သဃော ကထိနံ အတ္ထရိတုံ အဋ္ဌင်္ဂသမန္ နာဂတဿ ဘိက္ခုနော ဒေတိ, တသ္မိံ ကာလေ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မတစံ ဣာအနိ မနုဿာ ‘‘ဥတ္တိ’’တိ ဝေဟာရန္တိ, တဉ္ စ စီဝရံ ‘‘ဥတ္တိလဒ္ဓစီဝရ’’န္တိ, တံ စီဝရအာယကဉ္စ ‘‘ဥတ္တိလဒ္ဓအာယကော’’တိ , တသ္မာ သင်္ဃိကစီဝရမေဝ ဥတ္တိ လဒ္ဓံ ဟောတိ, နော ပုဂ္ဂလိကစီဝရံ။ ဥတ္တိလဒ္ဓကာလတော ပန ပဋ္ဌာယ တံ စီဝရံ ပုဂ္ဂလိကံ ဟောတိ။ ကသ္မာ? အတ္ ထာရကပုဂ္ဂလဿ စီဝရဘာဝတောတိ။

အထာပိ ဝဒန္တိ ‘‘ဒိန္နန္တိ ဟဉ္စဥ ‘သာဓေန္တီ’တိ ဟဉ္စဥ ‘အာနိသံသံ လဘန္တီ’တိ ဟဉ္စဥ ဥပနိဓာယ အာယမတ္ ထော ဝိညာယတီ’’တိ, တတ္ထာယမာစရိယာနမဓိပ္ပာယော – ‘‘ဒိန္နံ ဣဒံ သင်္ဃေနာ’’တိ ဧတ္ထ အ-ဓာတုယာ သင်္ဃေနာ တိ ကတ္တာ, ဣဒန္တိ ကမ္မံ, ဣမဿ ကထိနစီဝရဿ သင်္ဃိကတ္တာ သင်္ဃေန ဒိန္နံ ဟောတိ, တေန ဝိညာယတိ ‘‘ကထိ န’’န္တိ ဝုတ္တေ သင်္ဃိကံ ဟောတီတိ။ **‘‘ကထိနတ္ထာရံ ကေ လဘန္တီ** တိ ဧတ္ထ **ကေ လဘန္တီ** တိ ကေ သာဓေန္တီတိ အတ္ထော။ ပဉ္စ ဇနာ သာဓေန္တီ’’တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပဉ္စ ဇနာ**တိ သင်္ဃော ဝုတ္တော, ဣမိနာပိ ဝိညာယတိ ‘‘ကထိနန္တိ ဝုတ္တေ သင်္ဃိကံ ဟောတီ’’တိ။ **အာနိသံသံ လဘန္တီ** တိ ဧတ္ထ စ သင်္ဃိ ကတ္တာ သဗ္ဗေ သီမဋ္ဌကဘိက္ခူ အာနိသံသံ လဘန္တိ, ဣမိနာပိ ဝိညာယတိ ‘‘ကထိနန္တိ ဝုတ္တေ သင်္ဃိကံ ဟော တီ’’တိ။

တတ္ရာယံ့ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ – ပုဗ္ဗေ အာယကာ စတ္တာရောပိ ပစ္စယေ ယေဘုယျေန သင်္ဃဿေဝ ဒေ န္တိ, တသ္မာ သင်္ဃဿ စတုပစ္စယဘာဇနကထာ အတိဝိတ္ထာရာ ဟောတိ။ အပ္ပကတော ပန ပုဂ္ဂလဿ ဒေန္တိ, တ သ္မာ သင်္ဃဿ ဒိန္နံ ကထိနစီဝရံ သင်္ဃေန အတ္ထာရကဿ ပုဂ္ဂလဿ ဒိန္နံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သာဓေန္တီ** တိ စ ကထိနဒုဿဿ အာယကာ စတ္တာရော, ပဋိဂ္ဂဟကော ဧကောတိ ပဉ္စ ဇနာ ကထိနအနကမ္မံ သာဓေန္တီတိ ဝုတ္တံ။ **အာနိသံသံ လဘန္တီ** တိ ဣာဒဉ္စ အတ္ထာရကဿ စ အနုမောဒကာနဉ္စ ဘိက္ခူနံ အာနိသံသလာဘမေဝ ဝုတ္တံ, န တေ ဟိ ဟဌေဟိ ‘‘ကထိန’’န္တိ ဝုတ္တေ သင်္ဃိကံ ဟောတီတိ အတ္ထော ဝိညာတဗ္ဗော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သင်္ဃဿ ဥပ္ပန္နစီဝရံ သင်္ဃေန အတ္ထာရကဿ ဒိန္နဘာဝေ ကထံ ဝိညာယတီတိ? ‘‘ဣဒံ သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿံ ဥပ္ပန္နံ, သင်္ဃော ဣမံ ကထိနဒုဿံ ဣာတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒေတိ ကထိနံ အတ္ထရိတု’’န္တိ ဝုတ္တံ ဟဋ္ဌိဟဥ (မဟာဝ. ၃၀၇) ‘‘သင်္ဃော အဇ္ဇ ကထိနဒုဿံ လဘိတွာ ပုနဒိဝသေ ဒေတိ, အယံ နိစယသန္နိဓီ’’တိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာဟဥ ဒိသွာ ဝိညာယတီတိ။ သင်္ဃသန္တကဘူတံ စီဝရမေဝ အနကိရိယာယ ကမ္မံ, သင်္ဃော ကတ္တာ, ပုဂ္ဂလော သမ္ပဒာနံ ဘ ဝိတုံ အရဟဘာဝတော စ ယထာဝုတ္တဟဋ္ဌိဟဌေမဝ ဥပနိဓာယ ဝိညာယတီတိ။

ဧဝံ သန္တေ ပုဂ္ဂလဿ ဒိန္နံ ပုဂ္ဂလိကစီဝရံ သင်္ဃိကံ ကာတုံ ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ? သစေ သော ပဋိဂ္ဂဟကပု ဂ္ဂလော အာယကာနံ ဧဝံ ဝဒတိ ‘‘ဥပါသက အနံ နာမ ပုဂ္ဂလဿ ဒိန္နတော သင်္ဃဿ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလတရံ ဟောတိ, တ သ္မာ သင်္ဃဿ ဒေဟိ, သင်္ဃဿ ဒတွာ ပုန သင်္ဃေန အတ္ထာရရဟဿ ဘိက္ခုနော ကမ္မတစာယ ဒတွာ

တေန ပုဂ္ဂလေန ယထာဝိနယံ အတ္ထတေယေဝ ကထိနံ နာမ ဟောတိ, န ပုဂ္ဂလဿ ဒတွာ ပုဂ္ဂလေန သာမံယေဝ အတ္ထတေ, တသ္မာ သင်္ဃဿ ဒေဟီ”တိ ဥယျောဇေတွာ သင်္ဃဿ အပိတေပိ တံ စီဝရံ သင်္ဃိကံ ဟောတိ ကထိနတ္ထာရရဟံ။ ယဒိ ပန အယကော အပ္ပဿုတတာယ “နာဟံ, ဘန္တေ, ကိဉ္စိ ဇာနာမိ, ဣမံ စီဝရံ တုမှာကမေဝ ဒမ္မီ”တိ ဝက္ခတိ, ဧဝံ သတိ ပုဂ္ဂလိကဝသေနေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တေန ပုဂ္ဂလေန တံ စီဝရံ သင်္ဃဿ ဒိန္နမ္ပိ သင်္ဃိကံ ဟောတိ။

ယဒိ ဧဝံ သမဏေနေဝ သမဏဿ ဒိန္နံ စီဝရံ ကထံ ကထိနတ္ထာရရဟံ ဘဝေယျာတိ? နော န ဘဝေယျ။ ဝုတ္တဉှေတံ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) “ကထိနံ ကေန ဒိန္နံ ဝဋ္ဋတိ? ယေန ကေနစိ ဒေဝေန ဝါ မနုဿေန ဝါ ပဉ္စန္နံ ဝါ သဟဓမ္မိကာနံ အညတရေန ဒိန္နံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ အထ ကသ္မာ ပရမ္ပရာဘူတေဟိ အာစရိယေဟိ ဥတ္တိလဒ္ဓစီဝရတော အဝသေသာနိ စီဝရာနိ သင်္ဃဿ ဘာဇေတွာ ဧဝ ပရိဘုဉ္ဇိတာနီတိ? ဝုစ္စတေ – ကေစ္စေ ဘိက္ခူ အာစရိယပရမ္ပရာဂတအနုဿာရေနေဝ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, ကေစိ ဗဟူနံ ကိရိယံ ဒိသွာ ဒိဋ္ဌာနုဂတိဝသေန ပဋိပဇ္ဇန္တိ, ဗဟုဿုတာပိ ကေစိ ထေရာ အရုစ္စန္တာပိ ပဝေဏိဘေဒဘယေန ပဋိပဇ္ဇန္တိ, အပရေ ရုစိဝသေန အတ္ထဉ္စ အဓိပ္ပာယဉ္စ ပရိဏာမေတွာ ဂဏှန္တိ, ပကရဏမေတ္တာနုဂတဘိက္ခူ ပန ယထာပကရဏာဂတမေဝ အတ္ထံ ဂဟေတွာ သင်္ဃိကဉ္စ ပုဂ္ဂလိကဉ္စ အမိဿံ ကတွာ, ကာလစီဝရဉ္စ အကာလစီဝရဉ္စ အမိဿံ ကတွာ ဂဏှန္တိ။ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ (ပါစိ. ၇၃၈) “ထုလ္လနန္ဒာ ဘိက္ခုနီ အကာလစီဝရံ ‘ကာလစီဝရ’န္တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဘာဇာပေဿတိ, အထ ဘဂဝါ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယာပတ္တိံ ပညပေသီ”တိ အာဂတံ, တသ္မာ လဇ္ဇီပေသလဗဟုဿုတသိက္ခာကာမဘူတေန ဘိက္ခုနာ အနေက-ပါဠိ အဋ္ဌကထာဒယော ပကရဏေ ဩလောကေတွာ သံသန္ဒိတွာ ပကရဏမေတ္တာနုဂန္တဗ္ဗံ, န အညေသံ ကိရိယံ သဒ္ဒဟိတဗ္ဗံ, န စ အနုဂန္တဗ္ဗံ။ ဘဂဝတော ဟိ ဓရမာနကာလေ ဝါ တတော ပစ္ဆာ ဝါ ပုဗ္ဗေ အယကာ ယေဘုယျေန စတ္တာရော ပစ္စယေ သင်္ဃဿေဝ ဒေန္တိ, တသ္မာ သင်္ဃိကသေနာသနဿ သင်္ဃိကစီဝရဿ စ ဗာဟုလ္လတော ပုဗ္ဗာစရိယာ သင်္ဃဿ ဘာဇေတွာ ဧဝ ပရိဘုဉ္ဇိံသု။

ဣဒါနိ ပန အယကာ ယေဘုယျေန စတ္တာရော ပစ္စယေ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒေန္တိ, တသ္မာ သေနာသနမ္ပိ အဘိနဝဘူတံ ပုဂ္ဂလိကမေဝ ဗဟုလံ ဟောတိ, စီဝရမ္ပိ ပုဂ္ဂလိကမေဝ ဗဟုလံ။ ဒလိဒ္ဒါပိ သုတ္တကန္တနကာလတော ပဋ္ဌာယ “ဣမံ စီဝရံ ကထိနကာလေ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ စ တထေဝ ဝတွာ စ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောန္တိ, မဟဒ္ဓနာ စ သာဋကဿ ကီဏိတကာလတော ပဋ္ဌာယ တထေဝ စိန္တေတွာ ကထေတွာ ကရောန္တိ, အနုကာလေ စ “ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒေဟီ”တိ ပုတ္တဒါသာဒယော ဝါ ပေသေန္တိ, သာမံ ဝါ ဂန္တွာ စီဝရံ တဿ ဘိက္ခုဿ ပါဒမူလေ ဝါ ဟတ္ထေ ဝါ ဌပေတွာ “ဣမံ စီဝရံ တုမှာကံ ဒမ္မီ”တိ ဝတွာ ဝါ စိန္တေတွာ ဝါ ဒေန္တိ, သတေသု ဝါ သဟဿေသု ဝါ ဧကော ပဏ္ဍိတပုရိသော “ပုဂ္ဂလဿ ဒိန္နတော သင်္ဃဿ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလ”န္တိ ဉတွာ “ဣမံ ကထိနစီဝရံ သင်္ဃဿ ဒမ္မီ”တိ ဝတွာ ဝါ စိန္တေတွာ ဝါ ဒေတိ, တဿ သာ ဒက္ခိဏာ သင်္ဃဂတာ ဟောတိ။ သစေ ပန အယကော ပုဂ္ဂလဿ ဒါတုကာမော ဟောတိ, ပုဂ္ဂလော ပန တဿ မဟပ္ဖလဘာဝမိစ္ဆန္တော ဒက္ခိဏာ-ဝိဘင်္ဂသုတ္တာဒိဓမ္မဒေသနာယ (မ. နိ. ၃.၃၇၆ အာဒယော) ပုဂ္ဂလိကဒါနတော သင်္ဃိကဒါနဿ မဟပ္ဖလဘာဝံ ဇာနာပေတွာ “ဣမံ တဝ စီဝရံ သင်္ဃဿ ဒေဟီ”တိ ဥယျောဇေတိ, အယကောပိ တဿ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ “ဣမံ ကထိနစီဝရံ သင်္ဃဿ ဒမ္မီ”တိ ဝတွာ ဝါ စိန္တေတွာ ဝါ ဒေတိ, ဧဝမ္ပိ သာ ဒက္ခိဏာ သင်္ဃဂတာ ဟောတိ။

ယဒိ ပန ဘိက္ခုနာ ဥယျောဇိတောပိ ဒုပ္ပညော အယကော တဿ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒေတိ, တဿ သာ ဒက္ခိဏာ ပုဂ္ဂလဂတာ ဟောတိ။ အထ ပန သော ပုဂ္ဂလော သယံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပုန သင်္ဃဿ ပရိစ္စဇတိ, ဧဝမ္ပိ တံ စီဝရံ သင်္ဃိကံ ဟောတိ, တံ သင်္ဃိကဝသေန ဘာဇေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ပန အယကောပိ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒေတိ, ပုဂ္ဂလောပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ န ပရိစ္စဇတိ, ဧဝံ သန္တေ တံ စီဝရံ ပုဂ္ဂလိကံ ဟောတိ, န ကထိနကာလမတ္တေန ဝါ ကထိနဝစနမတ္တေန ဝါ သင်္ဃိကံ ဟောတိ။ ဣဒါနိ ပန ဣမိနာ နယေန ပုဂ္ဂလိကစီဝရံယေဝ ဗဟုလံ ဟောတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ အာစရိယပရမ္ပရာ ပဝေဏီ အဘိန္ဒိတုကာမာ သင်္ဃိကံ ဝိယ ကတွာ ဘာဇေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိံသု ။ ယဒိ မုခ္ယတော သင်္ဃိကံ သိယာ, သင်္ဃေန ဒိန္နတော ပရံ ကေသူစိမတ္တမ္ပိ ပုဂ္ဂလော အဓိကံ ဂဏှိတုံ န လဘေယျ။

ကေစ္စ ထေရာ သင္ဃိကတ္တိ ပန ဝဒန္တိ, ဘာဇနကာလေ ပန ဣဒ္ဓပုရဝတာယ ယထာရုစိ ဝိစာရေန္တိ, ကေစ္စ ဘိက္ခူ မုဋ္ဌသင္ဃိကန္တိ မညမာနာ အဘာဇေတုကာမမွိ ပုဂ္ဂလံ အဘိဘဝိတွာ ဘာဇာပေန္တိ, တသ္မာ ပုဂ္ဂလသ္မာ မာတာ ပိတာ ဉာတကာ ဥပာသကာဒယော ''အမှာကံ ပုတ္တသ္သ ဒေမ, အမှာကံ ဉာတကဘိက္ခုဿ ဒေမ, အမှာကံ ကုလူပကဿ ဒေမာ''တိ, အညေပိ သဒ္ဓါ ပသန္နာ အယကာ ''ဣတ္တန္နာမဿ ပုဂ္ဂလဿ ဒေမာ''တိ ဝိစာရေတွာ ပရမ္မုခါပိ ''ဣမံ စီဝရံ ဣတ္တန္နာမဿ ဒမ္မီ''တိ ဝတွာ သမ္မုခါပိ ဟာဒမူလေ တ ဟတ္ထေ တ ဌပေတွာ ဒေန္တိ, ဧဝရူပံ စီဝရံ ပုဂ္ဂလိကံ ဟောတိ, သင်္ဃဿ အာမသိတွာ အဝုတ္တတ္တာ သင်္ဃာယတ္တံ န ဟောတိ, ''ကထိနံ ဒဿာမီ''တိ တ ''ကထိနံ အတုံ ဂတော''တိ တ ''ကထိနစီဝရ''န္တိ တ ပုဗ္ဗာပရကာလေသု ဝစနံ ပန မုဋ္ဌကထိနဘူတဿ သင်္ဃိကစီဝရဿ ကာလေ ဒိန္နတ္တာ တဒုပစာရတော တေဟာရမတ္တံ ဟောတိ။ ယထာ ကိံ? ''ဥပေါသထိက''န္တိ ဝုတ္တံ ဘတ္တံ စုဒ္ဒသသု သင်္ဃိကဘတ္တေသု အန္တောဂမံ မုဋ္ဌသင်္ဃိကံ ဟောတိ, သမာဒိန္နဥပေါသထာ အယကာ သာယံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဘတ္တဘာဂံ သင်္ဃဿ ဒေန္တိ, တံ သင်္ဃေ သလာကဘတ္တံ ဝိယ ဌိတိကံ ကတွာ ဘုဉ္ဇတိ, ဣတိ သင်္ဃဿ ဒိန္နတ္တာ သင်္ဃိကံ ဟောတိ။ ဣဒါနိ ပန အယကာ အတ္တနော အတ္တနော ကုလူပကဿ တ ဉာတိဘိက္ခုဿ တ ဥပေါသထဒိဝသေသု ဘတ္တံ ဒေန္တိ, တံ သင်္ဃဿ အဒိန္နတ္တာ သင်္ဃိကံ န ဟောတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဥပေါသထဒိဝသေ ဒိန္နတ္တာ မုဋ္ဌဝသေန ပဝတ္တဥပေါသထဘတ္တံ ဝိယ တဒုပစာရေန ''ဥပေါသထဘတ္တ''န္တိ တေဟာရိယတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဣမသ္မိံ ကာလေ ယေဘုယျေန ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒိန္နတ္တာ ပုဂ္ဂလိကဘူတံ စီဝရံ ဥတ္တိကမ္မတစာရဟံ န ဟောတိ, သင်္ဃိကမေဝ ဥတ္တိကမ္မတစာရဟံ ဟောတိ, တဒေဝ စ ပဉ္စာနိသံသကာရဏံ ဟောတိ, တသ္မာ ပဏ္ဍိတေန ပုဂ္ဂလေန ''ဥပာသကာ သင်္ဃေ ဒေထ, သင်္ဃေ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတီ''တိအာဒိနာ နိယောဇေတွာ အပေတဗ္ဗံ, သယံ တ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သင်္ဃဿ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပရိစ္စဇိတတ္တာ သင်္ဃိကဘူတံ စီဝရံ ဥတ္တိကမ္မတစာရဟဉ္စ ဟောတိ ပဉ္စာနိသံသနိပ္ဖာဒကဉ္စ။ ဧဝံ နိယောဇနဉ္စ ''သင်္ဃေ ဂောတမိ ဒေဟိ, သင်္ဃေ တေ ဒိန္နေ အဟဉ္စေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ သင်္ဃော စာ''တိ (မ. နိ. ၃.၃၇၆) ဘဂဝတာ ဝုတ္တဝစနံ အနုဂတံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပရိကမ္မံ ကရောန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ယာဂုဘတ္တဉ္စ အတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ ဣဒံ ပုန္တိတတ္တာ အဒေသော နတ္ထီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ, အပုန္တိတေ ပန ဧဝံ ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ခလိမက္ခိတသာဋကော** တိ အဟတဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သုဒ္ဓော ဌ။ ဓောဝိတွာ**တိအာဒိနာ သပုဗ္ဗကရဏံ အတ္ထာရံ ဒဿေတိ။ ဓောဝနသိဗ္ဗနရဇနကပ္ပကရဏေန ဟိ ဝိစာရဏဆေဒနဗန္ဓနာနိပိ ဒဿိတာနိယေဝ ဟောန္တိ, အတ္ထာရဒဿနေန ပစ္စုဒ္ဓာရအဓိဋ္ဌာနာနိပိ ဒဿေတိ။ **သူစိအာဒီနိ စီဝရကမ္မုပကရဏာနိ သဇ္ဇေတွာ ဗဟူဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိ**န္တိ ဣဒံ ပန သိဗ္ဗနဿ ဥပကရဏနိဒဿနံ။ **တဒဟေဝ**တိ ဣဒံ ပန ကရဏသန္နိဓိမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အယကဿ ဟတ္ထတော သာဋကံ လဒ္ဓဒိဝသေယေဝ သင်္ဃေန အတ္ထာရကဿ သ ဘိက္ခုနော အတဗ္ဗံ, ဧဝံ အဒေန္တေ နိစယသန္နိဓိ ဟောတိ။ အတ္ထာရကေနပိ သင်္ဃတော လဒ္ဓဒိဝသေယေဝ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ, ဧဝံ အကရောန္တေ ကရဏသန္နိဓိ ဟောတိ။

အညာနိ စ ဗဟူနိ အာနိသံသဝတ္ထာနိ ဒေတီ တိ ဣမိနာ အတ္ထရိတဗ္ဗသာဋကောယေဝ ကထိနသာဋကော နာမ, တတော အညေ သာဋကာ ဗဟုတေပိ ကထိနာနိသံသာယေဝ နာမာတိ ဒဿေတိ။ ဧတေန စ ''ကထိနာနိသံသော''တိ ဝတ္ထာနိယေဝ ဝုတ္တာနိ န အဉ္ဇောတိ ဒီပေတိ။ ယဒိ အဉ္ဇော ဝုတ္တော သိယာ, ဧဝံ သတိ ''ဗဟုတနိသံသာနိ ကထိနဝတ္ထာနိ ဒေတီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ ပန အဝတွာ ''ဗဟူနိ ကထိနာနိသံသဝတ္ထာနိ ဒေတီ''တိ ဝုတ္တံ, တေန ဉာယတိ ''န အဉ္ဇော ဝုတ္တော''တိ, တသ္မာ ဗဟုတနိသံသဘာတေ အဂ္ဃဝသေန န ဂဟေတဗ္ဗော, အထ ခော ဝတ္ထဝသေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗော ဟောတိ။ **ဣတရောတိ** အညော အယကော။ **တထာ တထာ ဩဝဒိတွာ သညာပေတဗ္ဗော** တိ ''ဥပာသက အနံ နာမ သင်္ဃဿ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသံ, အတ္ထာရော ပန ဘိက္ခူနံ ဥပကာရတ္ထာယ ဘဂဝတာ အနုညာတော, တသ္မာ ဥတ္တိလဒ္ဓမ္ပိ အလဒ္ဓမ္ပိ မဟပ္ဖလမေဝ''တိ တ ''ဥပာသက အယမ္ပိ အယကော သင်္ဃဿ သော ဝ ဒေတိ, တွံပိ သင်္ဃဿေဝ ဒေသိ, ဘဂဝတာ စ –

'ယော သီလဝါ သီလဝန္တေသု ဒဒါတိ အနံ။
ဓမ္မေန လဒ္ဓံ သုပသန္နစိတ္တော။
အဘိသဒ္ဒဟံ ကမ္မဖလံ ဥဠာရံ။

တံ ဝေ အနံ ဝိပုလဖလန္တိ ဗျူမီ’တိ။ (မ. နိ. ၃.၃၈၂) –

ဝုတ္တံ, တသ္မာ သင်္ဃဿ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ မဟပ္ဖလမေတ’’တိ တ ဣတိအာဒီနိ ဝတွာ သညာပေတဗ္ဗော။

ယဿ သင်္ဃော ကထိနစီဝရံ ဒေတိ, တေန ဘိက္ခုနာ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗန္တိ ယောဇနာ။ ယော ဇိဏ္ဏစီဝရော ဟောတိ ဘိက္ခု, တဿ အတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဣအနိ ဘိက္ခူ –

‘‘ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ သပ္ပာယံ, ဥတ္တိံ စ အနုသာဝနံ။
ကပ္ပဗိန္ဒု ပစ္စုဒ္ဓာရော၊ အဓိဋ္ဌာနတ္ထရာနိ စ။
နိယောဇနာနုမောဒာ စ၊ ဣစ္စယံ ကထိနေ ဝိဓီ’’တိ။ –

ဣမံ ကထံ အာဟရိတွာ ကထိနအနုကမ္မတစာယ ပဌမံ ကထိနစီဝရဿ ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ သပ္ပာယပုစ္ဆနဉ္စ ကရောန္တိ, တဒယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ကသ္မာတိ စေ? ‘‘အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဘဗ္ဗော ကထိနံ အတ္ထရိတုံ။ပေ။ ပုဗ္ဗကရဏံ ဇာနာတိ, ပစ္စုဒ္ဓာရံ ဇာနာတိ, အဓိဋ္ဌာနံ ဇာနာတိ, အတ္ထာရံ ဇာနာတိ, မာတိကံ ဇာနာတိ, ပလိဗောဓံ ဇာနာတိ, ဥဒ္ဓာရံ ဇာနာတိ, အာနိသံသံ ဇာနာတီ’’တိ ပရိဝါရပါဠိယဉ္စ (ပရိ. ၄၀၉),

‘‘အဋ္ဌဓမ္မဝိဒော ဘိက္ခု၊ ကထိနတ္ထာရမရဟတိ။
ပုဗ္ဗပစ္စုဒ္ဓာရာဓိဋ္ဌာ-နတ္ထာရော မာတိကာတိ စ။
ပလိဗောဓော စ ဥဒ္ဓာရော၊ အာနိသံသာ ပနဋ္ဌိမေ’’တိ။ (ဝိ. ဝိ. ၂၇၀၄၊ ၂၇၀၆) –

ဝိနယဝိနိစ္ဆယပ္ပကရဏေ စ အာဂတေသု အဋ္ဌသု အင်္ဂေသု အနာဂတတ္တာ စ ‘‘ပုဗ္ဗကရဏံ သတ္တဟိ ဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟိတံ ဓောဝနေန ဝိစာရဏေန ဆေဒနေန ဗန္ဓနေန သိဗ္ဗနေန ရဇနေန ကပ္ပကရဏေနာ’’တိ ပရိဝါရပါဠိယဉ္စ (ပရိ. ၄၀၈),

‘‘ဓောဝနဉ္စ ဝိစာရော စ၊ ဆေဒနံ ဗန္ဓနမ္ပိ စ။
သိဗ္ဗနံ ရဇနံ ကပ္ပံ၊ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတီ’’တိ။ (ဝိ. ဝိ. ၂၇၀၇) –

ဝိနယဝိနိစ္ဆယပ္ပကရဏေ စ ဝုတ္တေသု သတ္တသု ပုဗ္ဗကရဏေသု အနာဂတတ္တာ စ။

န ကေဝလဉ္စ ပကရဏေသု အနာဂတမေဝ, အထ ခော ယုတ္တိပိ န ဒိဿတိ။ ကထံ? ပဋိဂ္ဂဟဏံ နာမ ‘‘ယော ပန ဘိက္ခု အဒိန္နံ မုခဒွာရံ အာဟာရံ အာဟာရေယျ အညတြ ဥဒကဒန္တပေါနာ, ပာစိတ္တိယ’’န္တိ (ပာစိ. ၂၆၅) ယာဝကာလိကာဒီသု အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗေသု စတူသု ကာလိကဝတ္ထူသု ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ, န စီဝရေ, တံ ပန ဟတ္ထမူလေ ဌပေတွာ ဒိန္နမ္ပိ ပရမ္မုခါ ဒိန္နမ္ပိ လဗ္ဘတေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ‘‘ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီတိ ဧဝံ ပရမ္မုခါ တ ဟတ္ထမူလေ ဌပေတွာ ‘ဣမံ တုမှာကံ’န္တိ ဧဝံ သမ္မုခါ တ ဒေတီ’’တိ, တသ္မာ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ, အယကေန စီဝရေ ဒိန္နေ သင်္ဃဿ စိတ္တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတမတ္တမေဝ ပမာဏံ ဟောတိ။

သပ္ပာယပုစ္ဆနဉ္စ ဧဝံ ကရောန္တိ – ဧကေန ဘိက္ခုနာ ‘‘ဘောန္တော သင်္ဃာ သင်္ဃဿ ကထိနေ သမ္ပတ္တေ ကဿ ပုဂ္ဂလဿ သပ္ပာယာရဟံ ဟောတီ’’တိ ပုစ္ဆိတေ ဧကော ဘိက္ခု နာမံ ဝတွာ ‘‘ဣတ္ထန္နာမဿ ထေရဿ သပ္ပာယာရဟံ ဟောတီ’’တိ ဝဒတိ, သပ္ပာယဣတိ စ နိတသနဟာရုပနတ္ထံ ဂဟေတွာ ဝဒန္တိ။ တေသ္မိံ ဝစနေ သဒ္ဒတော စ အတ္ထတော စ အဓိပ္ပာယတော စ ယုတ္တိ ဂဝေသိတဗ္ဗာ ဟောတိ။ ကထံ? သဒ္ဒတော ဝဂ္ဂဘေဒေ သတိယေဝ ဗဟုဝစနံ ကတ္တဗ္ဗံ, န အဘေဒေ, ဧဝံ သဒ္ဒတော။ သပ္ပာယဣတိဝစနဉ္စ အနုရူပတ္တေယေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, န နိတသနဟာရုပနတ္တေ, ဧဝံ အတ္ထတော။ ဣဒဉ္စ စီဝရံ သင်္ဃော ကထိနံ အတ္ထရိတုံ ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ, န နိတသနဟာရုပနတ္ထံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ပာဠိယံ (မဟာဝ. ၃၀၇) ‘‘သင်္ဃော ဣမံ ကထိနဒုဿံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒေတိ ကထိနံ အတ္ထရိတု’’န္တိ, တသ္မာ ယုတ္တိ ဂဝေသိတဗ္ဗာ ဟောတိ။ ‘‘ပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ သပ္ပာယ’’န္တိအာဒိကထာပိ ကတ္ထစိ ပါဠိယံ အဋ္ဌကထာဋီကာဒီသု စ န ဒိဿတိ, တသ္မာ ဣဓ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

သစေ ဗဟူ ဇိဏ္ဏစီဝရာ, ဝုမှုသ္ဘာ အာတဗ္ဗ န္တိ ဣဒံ ကထိနစီဝရသ္သ သင်္ဃိကတ္တာ ''န စ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃိကံ ယထာဝုမှုံ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗံ, ယော ပဋိဗာဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ''တိ ဣမိနာ ဟဋ္ဌိနယေန (စူဠဝ. ၃၁၁) ဝုတ္တံ။ ဧတေနေဝ နယေန သဗ္ဗေသု ဗလဝစီဝရေသု သန္တေသုပိ ဝုမှုဿေဝ အာတဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ။ **ဝုမှုသေ။ပေ။ အာတဗ္ဗ** န္တိ ကရဏသန္နိမိမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **''သစေ ဝုမှော''** တ္တာဒိ။ နဝကတရေနပိ ဟိ ကရဏသန္နိမိ မောစေတ္တာ ကထိနေ အတ္ထတေ အနုမောဒနံ ကရောန္တဿ သင်္ဃဿ ပဋ္ဌာနိသံသလာဘော ဟောတိတိ။ **အပိစာ**တိ အာဒိနာ သင်္ဃေန ကတ္တဗ္ဗဝတ္တံ ဒဿေတိ။ ဝစနက္ကမော ပန ဧဝံ ကာတဗ္ဗော – ကထိနဒုသ္သံ လဘိတ္တာ သင်္ဃေ သီမာယ သန္နိပတိတေ ဧကေန ဘိက္ခုနာ ''ဘန္တေ, သင်္ဃဿ ဣဒံ ကထိနဒုသ္သံ ဥပ္ပန္နံ, သင်္ဃော ဣမံ ကထိန ဒုသ္သံ ကထန္နာမသ္သ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ''န္တိ ဝုတ္တေ အညေန ''ယော ဇိဏ္ဏစီဝရော, တဿ သာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, တတော ပုရိမေန ''ဗဟူ ဇိဏ္ဏစီဝရာ''တိ တ ''နတ္ထိ ဣဓ ဇိဏ္ဏစီဝရာ''တိ တ ဝုတ္တေ အပရေန ''တေန ဟိ ဝုမှုဿာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ပုန ပုရိမေန ''ကော ဧတ္ထ ဝုမှော''တိ ဝုတ္တေ ဣတရေန ''ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခူ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ပုန ပုရိမေန ''သော ဘိက္ခု တဒဟေဝ စီဝရံ ကတ္တာ အတ္ထရိတုံ သက္ကောတိ''တိ ဝုတ္တေ ဣတရေန ''သော သက္ကောတိ''တိ တ ''သင်္ဃော မဟာထေရဿ သင်္ဂဟံ ကရိဿတိ''တိ တ ဝတ္တဗ္ဗံ, ပုန ပုရိမေန ''သော မဟာထေရော အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော''တိ ဝုတ္တေ ဣတရေန ''အာမ သမန္နာဂတော''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, တတော ''သာဓု သုဋ္ဌု တဿ အာတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တေ ဗဟူဟိ ဘိက္ခူဟိ ပဋိဗလေန သင်္ဃော ဉာတဗ္ဗော။

ဧတ္ထ စ ''ဘန္တေ, သင်္ဃဿ''တိအာဒိဝစနံ ''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ဣဒံ သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿံ ဥပ္ပန္နံ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣမံ ကထိနဒုဿံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျ ကထိနံ အတ္ထရိတု''န္တိ ဣမာယ ဉတ္တိယာ ဟဋ္ဌိယာ သမေတိ။ ''ယော ဇိဏ္ဏစီဝရော, တဿာ''တိအာဒိ ''သင်္ဃေန ကဿ သာ''တိအာဒိ ''သင်္ဃေန ကဿ အာတဗ္ဗံ, ယော ဇိဏ္ဏစီဝရော ဟောတိ''တိအာဒိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) သမေတိ။ ''သော မဟာထေရော အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော''တိအာဒိ ''အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဘဗ္ဗော ကထိနံ အတ္ထရိတု''န္တိအာဒိကာယ ပရိဝါရပာဠိယာ (ပရိ. ၄၀၉) သမေတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဿ ပန ဒီယတိ, တဿ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ အာတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣမိနာ ဣမဿ ကထိနအနုကမ္မဿ ဂရုကတ္တာ န အပလောကနမတ္တေန အာတဗ္ဗန္တိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေတိ။ ဂရုကလဟုကာနံ ဘေဒော ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယကထာယံ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ဧဝံ ဒိန္နေ ပန ကထိနေ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ တစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သစေ တံ ကထိနဒုဿံ နိဋ္ဌိတပရိကမ္မမေဝ ဟောတီ**တိ ဣမိနာ ကထိနဒုဿံ နာမ န ကေဝလံ ပကတိသာဋကမေဝ ဟောတိ, အထ ခေါ ပရိနိဋ္ဌိတသတ္တဝိဓပုဗ္ဗကိစ္စစီဝရမ္ပိ ဟောတီတိ ဒဿေတိ, တသ္မာ နိဋ္ဌိတစီဝရမ္ပိ ဒိန္နေ သတ္တဝိဓပုဗ္ဗကိစ္စကရဏေန အတ္ထော နတ္ထိ, ကေဝလံ ပစ္စုဒ္ဓရဏာဒီနိယေဝ ကာတဗ္ဗာနိ။ သစေ ပန ကိဉ္စိ အပရိနိဋ္ဌိတံ ဟောတိ, အန္တမသော ကပ္ပဗိန္ဒုမတ္တမ္ပိ, တံ နိဋ္ဌာပေတ္တာယေဝ ပစ္စုဒ္ဓရဏာဒီနိ ကာတဗ္ဗာနိ။ ဂဏ္ဌိကပဋ္ဋပာသကပဋ္ဋာနိ ပန သိဗ္ဗနန္တောဂဓာနိ, တာနိပိ နိဋ္ဌာပေတ္တာယေဝ ကာတဗ္ဗာနိ။ အနိဋ္ဌာပေန္တော အနိဋ္ဌိတသိဗ္ဗနကိစ္စမေဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှိ အဋ္ဌကထာယံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၂-၄၆၃) ''တတ္ထ **ကတ**န္တိ သူစိကမ္မပရိယောသာနေန ကတံ, **သူစိကမ္မပရိယောသာနံ** နာမ ယံ ကိဉ္စိ သူစိယာ ကတ္တဗ္ဗံ။ ပာသကပဋ္ဋဂဏ္ဌိကပဋ္ဋပရိယောသာနံ ကတ္တာ သူစိယာ ပဋိသာမန''န္တိ။ **ဣဒဉ္စဟိ ကထိနဝတ္တံ နာမ ဗုဒ္ဓ ပ္ပသတ္ထ**န္တိ ''အတ္ထတကထိနာနံ ဝေ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စ ကပ္ပိဿန္တိ''တိအာဒိနာ ပသတ္ထံ။

ကတပရိယောသိတံ ပန ကထိနံ ဂဟေတွာတိ –

> ''ဓောဝနဉ္စ ဝိစာရော စ၊ ဆေဒနံ ဗန္ဓနမ္ပိ စ။
> သိဗ္ဗနံ ရဇနံ ကပ္ပံ၊ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတီ''တိ။ (ဝိ. ဝိ. ၂၇၀၇) –

ဝုတ္တာနိ သတ္တဝိဓပုဗ္ဗကရဏာနိ ကတ္တာ ပရိယောသာပိတံ ကထိနစီဝရံ ဂဟေတွာ။ အတ္ထာရကေန ဘိက္ခုနာ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ တစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရိတုကာမော ဘိက္ခု ပုဗ္ဗေ တိစီဝ ရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတံ ဟောရာဏိကံ သင်္ဃာဋိံ ''ဣမံ သင်္ဃာဋိံ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ''တိ ဝတ္တာ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ, တတော အနဓိ ဋ္ဌိတံ နဝံ သင်္ဃာဋိံ ''ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ''တိ ဝတ္တာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ, တတော အတ္ထရဏကာလေ တမေဝ အဓိဋ္ဌ

ဌိတသင်္ဃာဋ္ဌိ “ဣမာယ သင်္ဃာဋ္ဌိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမိ”တိ တစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ သေ နယော ဣတရေသု။ ဧတေန ကထိနတ္ထာရဏံ နာမ ဝစီဘေဒကရဏမေဝ ဟောတိ, န ကိဥ္စိ ကာယဝိကာရကရဏန္တိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာယံ (ကင်္ခာ. အဘိ. ဋီ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) **“အတ္ထရိတဗ္ဗ** န္တိ အတ္ထရဏံ ကာတဗ္ဗံ, တဉ္စ ခော တထာဝစီဘေဒကရဏမေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ။

တတ္ထ ပစ္စုဒ္ဓရဏာ တိဝိဓာ “ဣမံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ သင်္ဃာဋ္ဌိယာ ပစ္စုဒ္ဓရဏာ, “ဣမံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ ဥတ္တရာသင်္ဂဿ ပစ္စုဒ္ဓရဏာ, “ဣမံ အန္တရဝါသကံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ အန္တရဝါသကဿ ပစ္စုဒ္ဓရဏာတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၄၀၈) “ပစ္စုဒ္ဓရဏာ တီဟိ ဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟိတာ သင်္ဃာဋ္ဌိယာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန အန္တရဝါသကေနာ”တိ။ အဓိဋ္ဌာနံ တိဝိဓံ “ဣမံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ အဓိဋ္ဌာမိ”တိ သင်္ဃာဋ္ဌိယာ အဓိဋ္ဌာနံ, “ဣမံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ အဓိဋ္ဌာမိ”တိ ဥတ္တရာသင်္ဂဿ အဓိဋ္ဌာနံ, “ဣမံ အန္တရဝါသကံ အဓိဋ္ဌာမိ”တိ အန္တရဝါသကဿ အဓိဋ္ဌာနန္တိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၄၀၈) “အဓိဋ္ဌာနံ တီဟိ ဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟိတံ သင်္ဃာဋ္ဌိယာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန အန္တရဝါသကေနာ”တိ။

အထ ဝါ အဓိဋ္ဌာနံ ဒုဝိဓံ ကာယေန အဓိဋ္ဌာနံ, ဝါစာယ အဓိဋ္ဌာနန္တိ။ တတ္ထ ပောရာဏိကံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ “ဣမံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ နဝံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ “ဣမံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ အဓိဋ္ဌာမိ”တိ စိတ္တေန အာဘောဂံ ကတွာ ကာယဝိကာရကရဏေန ကာယေန ဝါ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဝါစာယ ဝါ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “တတ္ထ ယသ္မာ ဒွေဝ စီဝရဿ အဓိဋ္ဌာနာနိ ကာယေန ဝါ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝါစာယ ဝါ အဓိဋ္ဌေတီတိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ။ပေ.။ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ”တိ။ အထ ဝါ အဓိဋ္ဌာနံ ဒုဝိဓံ သမ္မုခါဓိဋ္ဌာနပရမ္မုခါဓိဋ္ဌာနဝသေန။ တတ္ထ ယဒိ စီဝရံ ဟတ္ထပါသေ ဌိတံ ဟောတိ, “ဣမံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ အဓိဋ္ဌာမိ”တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, အထ အန္တောဂဗ္ဘေ ဝါ သာမန္တဝိဟာရေ ဝါ ဟောတိ, ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတွာ “ဧတံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ အဓိဋ္ဌာမိ”တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “တတ္ထ ဒုဝိဓံ အဓိဋ္ဌာနံ သစေ ဟတ္ထပါသေ ဟောတီ”တိ အာဒိ, ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာယဉ္စ (ကင်္ခာ. အဘိ. ဋီ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) **“ဒုဝိဓ**န္တိ သမ္မုခါပရမ္မုခါဘေဒေန ဒုဝိဓ”န္တိ။

အတ္ထာရော ကတိဝိဓော? အတ္ထာရော ဧကဝိဓော။ ဝစီဘေဒကရဏေနေဝ ဟိ အတ္ထာရော သမ္ပဇ္ဇတိ, န ကာယဝိကာရကရဏေန။ အယမတ္ထော ယထာဝုတ္တ-ပရိဝါရပါဠိယာ စ **“အတ္ထရိတဗ္ဗ** န္တိ အတ္ထရဏံ ကာတဗ္ဗံ, တဉ္စ ခော တထာဝစီဘေဒကရဏမေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာဝစနေန စ ဝိညာယတိ။ အထ ဝါ အတ္ထာရော တိဝိဓော ဝတ္ထုပ္ပဘေဒေန။ တတ္ထ ယဒိ သင်္ဃာဋ္ဌိယာ ကထိနံ အတ္ထရိတုကာမော ဟောတိ, ပောရာဏိကာ သင်္ဃာဋ္ဌိ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ, နဝါ သင်္ဃာဋ္ဌိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ, “ဣမာယ သင်္ဃာဋ္ဌိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမိ”တိ တစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ။ အထ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ကထိနံ အတ္ထရိတုကာမော ဟောတိ, ပောရာဏကော ဥတ္တရာသင်္ဂေါ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗော, နဝေါ ဥတ္တရာသင်္ဂေါ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗော, “ဣမိနာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ကထိနံ အတ္ထရာမိ”တိ တစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ။ အထ အန္တရဝါသကေန ကထိနံ အတ္ထရိတုကာမော ဟောတိ, ပောရာဏကော အန္တရဝါသကော ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗော, နဝေါ အန္တရဝါသကော အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗော, “ဣမိနာ အန္တရဝါသကေန ကထိနံ အတ္ထရာမိ”တိ တစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၄၁၃) “သစေ သင်္ဃာဋ္ဌိယာ”တိအာဒိ။

ဧတ္ထ သိယာ – ကိံ ပန “ဣမံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ ဝိသေသံ ကတွာဝ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ, ဥဒါဟု “ဣမံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ သာမညတောပိ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ? ပရိက္ခာရစောဠာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတံ စီဝရံ “ဣမံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ သာမညတော ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗံ, န “ဣမံ သင်္ဃာဋ္ဌိံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ ဝိသေသတော ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ပုဗ္ဗေ အလဒ္ဓနာမတ္တာ။ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတံ ပန စီဝရံ ဝိသေသတောယေဝ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗံ, န သာမညတော။ ကသ္မာ? ပဋိလဒ္ဓဝိသေသနာမတ္တာ ။ ဣဓ ပန ကထိနာဓိကာရေ ပုဗ္ဗေဝ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတတ္တာ ဝိသေသတောယေဝ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၄၀၈) ကထိနာဓိကာရေ “ပစ္စုဒ္ဓရဏာ တီဟိ ဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟိတာ သင်္ဃာဋ္ဌိယာ ဥတ္တရာသင်္ဂေန အန္တရဝါသကေနာ”တိ။ ကိံ ပန နိစ္စတေစီဝရိကောယေဝ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ လဘတိ, ဥဒါဟု အဝတ္ထာတေစီဝရိကောပီတိ? တေစီဝရိကော ဒုဝိဓော ဓုတင်္ဂတေစီဝရိကဝိနယတေစီဝရိကဝသေန။ တ

တ္တ ဓုတင်္ဂဝေတိဝရိကော ''အတိရေကစီဝရံ ပဋ္ဌိကဂ္ဂိဟမိ, တေစီဝရိကင် သမာဒိယာမိ''တိ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဓာရဏာတော သဗ္ဗကာလမေဝ ဓာရေတိ။ ဝိနယဝေတိဝရိကော ပန ယဒာ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဓာရေတုကာမော ဟောတိ, တဒာ တထာ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဓာရေတိ။ ယဒာ ပန ပရိက္ခာရစောဠာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဓာရေတုကာမော ဟောတိ, တဒာ တထာ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဓာရေတိ, တသ္မာ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနသ္သ ဒုပ္ပရိဟာရတ္တာ သဗ္ဗဒာ ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော ဟုတွာ ပရိက္ခာရစောဠဝသေန ဓာရေန္တောပိ တံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ အာသန္နေ ကာလေ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌဟန္တောပိ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ လဘတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကစ္စိ နု ခော ကထိနအနကမ္မတစာဘဏနသီမာယမေဝ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ, ဥဒါဟု အညသီမာယာတိ? ယဒိ ကထိနအနကမ္မတစာဘဏနဗဒ္ဓသီမာ ဝသ္သူပနာယိကခေတ္တဘူတဥပစာရသီမာယ အန္တော ဌိတာ, ဧဝံ သတိ တသ္မိံယေဝ သီမမဏ္ဍလေ အတ္ထရဏံ ကာတဗ္ဗံ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? ''ပရိနိဋ္ဌိတပုဗ္ဗကရဏမေဝ စေ အာယကော သင်္ဃဿ ဒေတိ, သမ္မန္နိတ္ဝာ ကမ္မဝါစာယ ဒါတဗ္ဗံ။ တေန စ တသ္မိံယေဝ သီမမဏ္ဍလေ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ အတ္ထရိတဗ္ဗံ သင္ဃော အနုမောဒာပေတဗ္ဗော''တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၈) အာဂတတ္တာ ဝိညာယတီတိ။ ယဒိ ဧဝံ ''တသ္မိံယေဝ သီမမဏ္ဍလေ''တ္တိ ဧဝံ ဋီကာယံ ဝုတ္တတ္တာ ''ယသ္မိံ ကိသ္မိံဉ္စိ သီမမဏ္ဍလေ ကမ္မဝါစံ ဘဏိတ္ဝာ တသ္မိံယေဝ သီမမဏ္ဍလေ အတ္ထရိတဗ္ဗ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ''ကထိနအနကမ္မတစာဘဏနဗဒ္ဓသီမာ ဝသ္သူပနာယိကခေတ္တဘူတဥပစာရသီမာယ အန္တော ဌိတာ''တိ ဝိသေသံ ကတ္ဝာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကမ္မဝါစာဘဏနသီမာ ဟိ ဗဒ္ဓသီမာဘူတာ, ကထိနတ္ထာရသီမာ ပန ဥပစာရသီမာဘူတာ, ဥပစာရသီမာ စ နာမ ဗဒ္ဓသီမံ အဝတ္ထရိတွာပိ ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ သာ သီမာ ဗဒ္ဓသီမာ စ ဟောတိ ဥပစာရသီမာ စာတိ တသ္မိံယေဝ သီမမဏ္ဍလေ ကထိနအနကမ္မဝါစံ ဘဏိတ္ဝာ တတ္ထေဝ အတ္ထရဏံ ကာတဗ္ဗံ, န ယသ္မိံ ကိသ္မိံဉ္စိ သီမမဏ္ဍလေ ကမ္မဝါစံ ဘဏိတ္ဝာ တတ္ထေဝ အတ္ထရဏံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမ္ပိ ''ဥပစာရသီမာယ''ဣတ္ထေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, န ''ဝသ္သူပနာယိကခေတ္တဘူတဥပစာရသီမာယာ''တိ, တမ္ပိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဝသ္သူပနာယိကခေတ္တဘူတာယ ဧဝ ဥပစာရသီမာယ ကထိနတ္ထာရံ ကာတုံ လဘတိ, န အညဥပစာရသီမာယ။ ဝုတ္တဉှိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) ''အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထဝသ္သာပိ န လဘန္တီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တ''န္တိ။

ယထိစ္ဆသိ, တထာ ဘဝတု, အပိ တု ခလု ''ကမ္မဝါစာဘဏနသီမာ ဗဒ္ဓသီမာဘူတာ, ကထိနတ္ထာရသီမာ ဥပစာရသီမာဘူတာ''တိ တုမှေဟိ ဝုတ္တံ, တထာဘူတဘာဝေ ကထံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? ဝုစ္စတေ – ကထိနတ္ထာရသီမာယံ တာဝ ဥပစာရသီမာဘူတဘာဝေ ''သစေ ပန ဧကသီမာယ ဗဟူ ဝိဟာရာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ သန္နိပါတေတွာ ဧကတ္ထ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗ''န္တိ ဣမိဿာ အဋ္ဌကထာယ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) အတ္ထံ သံဝဏ္ဏေတုံ **''ဧကသီမာယာတိ ဧကဥပစာရသီမာယာတိ အတ္ထော ယုဇ္ဇတီ''**တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆) အာဂတတ္တာ ဝိညာယတိ။ ကမ္မဝါစာဘဏနသီမာယ ဗဒ္ဓသီမာဘူတဘာဝေ ပန ''တေ စ ခော ဟတ္ထပါသံ အဝိဇဟိတ္ဝာ ဧကသီမာယံ ဌိတာ။ သီမာ စ နာမေသာ ဗဒ္ဓသီမာ အဗဒ္ဓသီမာတိ ဒုဝိဓာ ဟောတီ''တိ ကင်္ခာဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) အာဂတတ္တာ စ ''သီမာ စ နာမေသာ ကတမာ, ယတ္ထ ဟတ္ထပါသံ အဝိဇဟိတ္ဝာ ဌိတာ ကမ္မပ္ပတ္တာ နာမ ဟောန္တီတိ အနုယောဂံ သန္ဓာယ သီမံ ဒဿေန္တော ဝိဘာဂဝန္တာနံ သဘာဝဝိဘာဝနံ ဝိဘာဂဒဿနမုခေနေဝ ဟောတီတိ **'သီမာ စ နာမေသာ'**တိအာဒိမာဟာ''တိ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာယံ (ကင်္ခါ. အဘိ. ဋီ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) အာဂတတ္တာ စ ဝိညာယတိ။

တတ္ထ ကတိဝိဓာ ဗဒ္ဓသီမာ, ကတိဝိဓာ အဗဒ္ဓသီမာတိ? တိဝိဓာ ဗဒ္ဓသီမာ ခဏ္ဍသီမာသမာနသံဝါသသီမာအဝိပ္ပဝါသသီမာဝသေန။ တိဝိဓာ အဗဒ္ဓသီမာ ဂါမသီမာဥဒကုက္ခေပသီမာသတ္တဗ္ဘန္တရသီမာဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? ''ဧဝံ ဧကာဒသ ဝိပတ္တိသီမာယော အတိက္ကမိတွာ တိဝိဓသမ္ပတ္တိယုတ္တာ နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ သမ္ဗန္ဓိတွာ သမ္မတာ သီမာ ဗဒ္ဓသီမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ခဏ္ဍသီမာ သမာနသံဝါသသီမာ အဝိပ္ပဝါသသီမာတိ တဿာ ယေဝ ဘေဒေါ။ အဗဒ္ဓသီမာ ပန ဂါမသီမာ သတ္တဗ္ဘန္တရသီမာ ဥဒကုက္ခေပသီမာတိ တိဝိဓာ''တိ ကင်္ခါဝိတရဏိယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) အာဂတတ္တာ ဝိညာယတိ။ ဧဝံ တီသု ဗဒ္ဓသီမာသု , တီသု အဗဒ္ဓသီမာသူတိ ဆသုယေဝ သီမာသု ကမ္မပ္ပတ္တသင်္ဃဿ စတုဝဂ္ဂကရဏီယာဒိကမ္မဿ ကတ္တဗ္ဗဘာဝဝစနတော သုဒ္ဓာယ ဥပစာရသီမာယ ကမ္မဝါစာယ အဘာဏိတဗ္ဗဘာဝေါ ဝိညာယတိ။ အန္တောဥပစာရသီမာယ ဗဒ္ဓသီမာယ သတိ တံ ဗဒ္ဓသီမံ အဝတ္ထရိတွာပိ ဥပစာရသီမာယ ဂမနတော သာ ဗဒ္ဓသီမာ ကမ္မဝါစာဘဏနာရဟာ စ ဟောတိ ကထိနတ္ထာရာရဟာ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နနု စ ပန္နရသဝိဓာ သီမာ အဋ္ဌကထာသု (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အကာလစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) အာဂ
တာ, အထ ကသ္မာ ဆဠေဝ ဝုတ္တာတိ? သစ္စံ, တာသု ပန ပန္နရသသု သီမာသု ဥပစာရသီမာ သင်္ဃလာဘဝိဘဇနာဒိဋ္
ဌာနမေဝ ဟောတိ, လာဘသီမာ တတ္ရုပ္ပာဒဂဟဏဋ္ဌာနမေဝ ဟောတီတိ ဣမာ ဒွေဝ သီမာယော သင်္ဃကမ္မကရဏဋ္ဌာနံ
န ဟောန္တိ, နိဂမသီမာ နဂရသီမာ ဇနပဒသီမာ ရဋ္ဌသီမာ ရဇ္ဇသီမာ ဒီပသီမာ စက္ကဝါဠသီမာတိ ဣမာ ပန သီမာယော
ဂါမသီမာယ သမာနဂတိကာ ဂါမသီမာယမေဝ အန္တောဂဓာတိ န ဝိသုံ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ စ ဥပစာရသီမာယ ဗဒ္
ဓသီမံ အဝတ္ထရိတွာ ဂတဘာဝေါ ကထံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? "ဥပစာရသီမာ ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပေ
န, အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္နာ"တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ဝုတ္တတ္တာ ပရိ
က္ခေပပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနာနံ အန္တော ဗဒ္ဓသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနာယ တံ အဝတ္ထရိတွာ ဥပစာရသီမာ ဂတာ။ တထာ ဟိ
"ဣမိဿာ ဥပစာရသီမာယ 'သင်္ဃဿ ဒမ္မိ'တိ ဒိန္နံ ပန ခဏ္ဍသီမသီမန္တရိကာသု ဌိတာနမ္ပိ ပါပုဏာတီ"တိ (မဟာ
ဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ဝုတ္တံ။ တေန ဉာယတိ "ဥပစာရသီမာယ အန္တော ဌိတာ ဗဒ္ဓသီမာ ဥပစာရသီမာပိ နာမ ဟောတီ"တိ။
ဟောတု, ဧဝံ သတိ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဗဒ္ဓသီမာယ သတိ တတ္ထေဝ ကထိနဒါနကမ္မဝါစံ ဝါစာပေတွာ တတ္
ထေဝ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ ဘဝေယျ, အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဗဒ္ဓသီမာယ အဝိဇ္ဇမာနာယ ကထံ ကရိဿန္တီ
တိ? အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဗဒ္ဓသီမာယ အဝိဇ္ဇမာနာယ ဗဟိဥပစာရသီမာယံ ဝိဇ္ဇမာနဗဒ္ဓသီမံ ဝါ ဥဒကုက္ခေပလာဘ
နဋ္ဌာနံ ဝါ ဂန္တွာ ကမ္မဝါစံ ဝါစာပေတွာ ပုန ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ ဝဿူပနာယိကခေတ္တဘူတာယ ဥပစာရသီမာယံ ဌ
တွာ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

နနု စ ဘော ဧဝံ သန္တေ အညိဿာ သီမာယ ဉတ္တိ, အညိဿာ အတ္ထာရော ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေ "ပရိနိဋ္ဌိတ
ပုဗ္ဗကရဏမေဝ စေ ဒါယကော သင်္ဃဿ ဒေတိ, သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ကမ္မဝါစာယ ဒါတဗ္ဗံ။ တေန စ တသ္မိံယေဝ သီမမ
ဏ္ဍလေ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အတ္ထရိတွာ သင်္ဃော အနုမောဒါပေတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တေန ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာဝစနေန (ဝဇိရ. ဋီ.
မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၈) ဝိရုဇ္ဈတီတိ? နနု အတေစုမ္ဟ "ကမ္မဝါစာဘဏနသီမာ ဗဒ္ဓသီမာဘူတာ, ကထိနတ္ထာရသီမာ ဥပစာရ
သီမာဘူတာ"တိ။ တသ္မာ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာဝစနေန န ဝိရုဇ္ဈတိ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗေ ယေဘုယျေန ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရတ္တာ သမ
ဂ္ဂံ သင်္ဃံ သန္နိပါတေတွာ ကမ္မဝါစံ ဝါစာပေတွာ ဥပစာရသီမဗဒ္ဓသီမဘူတေ တသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ အတ္ထရဏံ
သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဗဒ္ဓသီမဝိဟာရေ အဟောန္တေပိ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဗဒ္ဓသီမာယ ဝိဇ္ဇမာနာယ တတ္ထေဝ သီမ
မဏ္ဍလေ ကမ္မဝါစံ ဝါစာပေတွာ တတ္ထေဝ အတ္ထရိတဗ္ဗဘာဝေါ အမှေဟိပိ ဝုတ္တောယေဝ။ ယဒိ ပန န စေဝ ဗ
ဒ္ဓသီမဝိဟာရော ဟောတိ, န စ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဗဒ္ဓသီမာ အတ္ထိ, ဧဝရူပေ ဝိဟာရေ ကမ္မဝါစံ ဝါစာပေတုံ န
လဘတိ, အညံ ဗဒ္ဓသီမံ ဝါ ဥဒကုက္ခေပံ ဝါ ဂန္တွာ ကမ္မဝါစံ ဝါစာပေတွာ အတ္တနော ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ ဝဿူပ
နာယိကခေတ္တဘူတာယ ဥပစာရသီမာယ ဌတွာ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ။ ဧဝမေဝ ပရမ္ပရာဘူတာ ဗဟဝေါ အာစရိယဝရာ
ကရောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အပရေ ပန အာစရိယာ "ဗဒ္ဓသီမဝိရဟာယ သုဒ္ဓဥပစာရသီမာယ သတိ တဿံယေဝ ဥပစာရသီမာယံ ဉတ္တိကမ္မ
ဝါစာပိ ဝါစေတဗ္ဗာ, ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗံ, န အညိဿာ သီမာယ ဉတ္တိ, အညိဿာ အတ္ထရဏံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဝ
ဒန္တိ။ အယံ ပန နေသမဓိပ္ပာယော – **"ကထိနတ္ထတသီမာယ**န္တိ ဥပစာရသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ
(ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆) ကထိနတ္ထာရဋ္ဌာနဘူတာယ သီမာယ ဥပစာရသီမာဘာဝေ ဝုတ္တေ, တဿံယေဝ ဋီကာ
ယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၈) ပုဗ္ဗေ နိဒ္ဒိဋ္ဌပါဌေ "တသ္မိံယေဝ သီမမဏ္ဍလေ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အတ္ထရိတွာ သင်
ဃော အနုမောဒါပေတဗ္ဗော"တိ ကမ္မဝါစာဘဏနသီမာယမေဝ အတ္ထရိတဗ္ဗဘာဝေ စ ဝုတ္တေ, တသ္မာ အညိသ္
သာ သီမာယ ဉတ္တိ, အညိဿာ အတ္ထရဏံ န ကာတဗ္ဗံ, တဿံယေဝ ဥပစာရသီမာယံ ကမ္မဝါစံ သာဝေတွာ တသ္
မိံယေဝ အတ္ထာရော ကာတဗ္ဗော, ဥပစာရသီမတော ဗဟိ ဌိတံ ဗဒ္ဓသီမံ ဂန္တွာ အတ္ထရဏကိစ္စံ နတ္ထီတိ။

တတ္ရေဒံ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ – ဣဒံ ဘာသန္တရေသု "ဉတ္တိ"တိ ကထိတံ ကထိနဒါနကမ္မံ စတူသု သင်္ဃကမ္
မေသု ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ဟောတိ, ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဿ နဝသု ဌာနေသု ကထိနဒါနံ, ဂရုကလဟုကေသု ဂရုကံ, ယဒိ
"ဥပစာရသီမာယံ စတ္တာရိ သင်္ဃကမ္မာနိ ကာတဗ္ဗာနီ"တိ ပကရဏေသု အာဂတံ အဘဝိဿာ, ဧဝံ သန္တေ တေသံ
အာစရိယာနံ ဝစနာနုရူပတော ဥပစာရသီမာယံ ကထိနဒါနဉတ္တိကမ္မဝါစံ ဝါစေတဗ္ဗံ အဘဝိဿာ, န ပန ပကရဏေသု
"ဥပစာရသီမာယံ စတ္တာရိ သင်္ဃကမ္မာနိ ကာတဗ္ဗာနီ"တိ အာဂတံ, အထ ခော "သင်္ဃလာဘဝိဘဇနံ, အာဂန္တုကဝတ္
တံ ကတွာ အာရာမပ္ပဝိသနံ , ဂမိကဿ ဘိက္ခုနော သေနာသနအာပုစ္ဆနံ, နိဿယပဋိပ္ပဿမ္ဘနံ, ပါရိဝါသိကမာ

နတ္တာစာရိကဘိက္ခုနံ အရုဏုဋ္ဌာပနံ, ဘိက္ခုနီနံ အာရာမပ္ပဝိသနအာပုစ္ဆနံ ဣစ္စေဝမာဒီနိ ဧဝ ဥပစာရသီမာယ ကတ္တဗ္ဗာနီ''တိ အာဂတံ, တသ္မာ ကထိနအနုဉ္ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာ ဝေဝလာယံ ဥပစာရသီမာယံ န ဝတ္တတိ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? ''အဝိပ္ပဝါသသီမာ နာမ တိယောဇနာပိ ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေ တိယောဇနေ ဌိတာ လာဘံ ဂဏှိဿန္တိ, တိယောဇနေ ဌတွာ အာဂန္တုကဝတ္တံ ပူရေတွာ အာရာမံ ပဝိသိတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, ဂမိကော တိယောဇနံ ဂန္တွာ သေနာသနံ အာပုစ္ဆိဿတိ, နိဿယပဋိပန္နဿ ဘိက္ခုနော တိယောဇနာတိက္ကမေ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိဿတိ, ပါရိဝါသိကေန တိယောဇနံ အတိက္ကမိတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, ဘိက္ခုနိယာ တိယောဇနေ ဌတွာ အာရာမပ္ပဝိသနံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ, သဗ္ဗမ္ပေတံ ဥပစာရသီမာယ ပရိစ္ဆေဒဝသေနေဝ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ဥပစာရသီမာယမေဝ ဘာဇေတဗ္ဗ''န္တိ ဝေမာဒိအဋ္ဌကထာဟဋ္ဌတော (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ဝိညာယတီတိ။

အထေဝံ ဝဒေယျုံ – ''ဥပစာရသီမာ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ ဌာနံ န ဟောတီ''တိ တုမှေဟိ ဝုတ္တံ, အထ စ ပန ကတပုဗ္ဗံ အတ္ထိ။ တထာ ဟိ စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကသမ္မုတိစီဝရနိဒဟကသမ္မုတိစီဝရဘာဇကသမ္မုတီနံ ''သုဏာတု မေ။ပေ.။ ဓာရယာမီတိ ဣမာယ ကမ္မဝါစာယ ဝါ အပလောကနေန ဝါ အန္တောဝိဟာရေ သဗ္ဗသင်္ဃမဇ္ဈေပိ ခဏ္ဍသီမာယပိ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝါ''တိ ဥပစာရသီမာယံ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ နိဗ္ဗာဒေတဗ္ဗဘာဝေါ အဋ္ဌကထာယံ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၁၉၄) အာဂတော။ ဘဏ္ဍာဂါရဿ ပန ''ဣမံ ပန ဘဏ္ဍာဂါရံ ခဏ္ဍသီမံ ဂန္တွာ ခဏ္ဍသီမာယ နိသိန္နေဟိ သမ္မန္နိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဝိဟာရမဇ္ဈေယေဝ 'သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမံ ဝိဟာရံ ဘဏ္ဍာဂါရံ သမ္မန္နေယျာ'တိအာဒိနာ နယေန ကမ္မဝါစာယ ဝါ အပလောကနေန ဝါ သမ္မန္နိတဗ္ဗ''န္တိ အဋ္ဌကထာယံ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၁၉၇) ဥပစာရသီမာယမေဝ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗဘာဝေါ အာဂတောတိ။

တေ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗာ – သစေပိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတံ ''အန္တောဝိဟာရေ''တိ ဟဒ္ဒော ''ဝိဟာရမဇ္ဈေ''တိ ဟဒ္ဒော စ ဥပစာရသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တောတိ မညမာနာ တုမှေဟ အာယသ္မန္တော ဧဝံ အဝစုတ္ထ, တေ ပန ဟဒ္ဒာ ဥပစာရသီမံ သန္ဓာယ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ န ဝုတ္တာ, အထ ခော အဝိပ္ပဝါသသီမာသင်္ခာတံ မဟာသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? ခဏ္ဍသီမာယ ဝက္ခမာနတ္တာ။ ခဏ္ဍသီမာယ ဟိ မဟာသီမာ ဧဝ ပဋိယောဂီ ဟောတိ။ ဥပစာရသီမာတိ အယမတ္ထော ကထံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ စေ? ''ဣမံ ပန သမာနသံဝါသကသီမံ သမ္မန္နန္တေဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒာဒီနံ သင်္ဃကမ္မာနံ သုခကရဏတ္ထံ ပဌမံ ခဏ္ဍသီမာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ပေ.။ ဧဝံ ဗဒ္ဓာသု ပန သီမာသု ခဏ္ဍသီမာယ ဌိတာ ဘိက္ခူ မဟာသီမာယ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ န ကောပေန္တိ, မဟာသီမာယ ဝါ ဌိတာ ခဏ္ဍသီမာယ ကမ္မံ ကရောန္တာနံ။ သီမန္တရိကာယ ပန ဌိတာ ဥဘိန္နမ္ပိ န ကောပေန္တီ''တိ ဝုတ္တအဋ္ဌကထာဟဋ္ဌဝသေန (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၃၈) ဇာနိတဗ္ဗောတိ။ အထ ဝါ တေဟိ အာယသ္မန္တေဟိ အာဘတဘဏ္ဍာဂါရသမ္မုတိပါဌဝသေနပိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ။ ကထံ? စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကာဒိပုဂ္ဂလသမ္မုတိယော ပန အန္တောဝိဟာရေ သဗ္ဗသင်္ဃမဇ္ဈေပိ ခဏ္ဍသီမာယမ္ပိ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဘဏ္ဍာဂါရသင်္ခာတဝိဟာရသမ္မုတိ ပန ဝိဟာရမဇ္ဈေယေဝါတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ဝိသေသကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။

တတြေဒံ ဝိသေသကာရဏံ ပညာယတိ – ''အညိဿာ သီမာယ ဝတ္ထု အညိဿာ ကမ္မဝါစာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗဒေါသပရိဟာရတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ပုဂ္ဂလသမ္မုတိယော ဟိ ပုဂ္ဂလဿ ဝတ္ထုတ္တာ ယဒိ မဟာသီမဘူတေ အန္တောဝိဟာရေ ကတ္တုကာမာ ဟောန္တိ, သဗ္ဗသင်္ဃမဇ္ဈေ တံ ဝတ္ထုဘူတံ ပုဂ္ဂလံ ဟတ္ထပါသေ ကတွာ ကရေယျုံ။ ယဒိ ခဏ္ဍသီမာယ ကတ္တုကာမာ, တံ ဝတ္ထုဘူတံ ပုဂ္ဂလံ ခဏ္ဍသီမံ အာနေတွာ တတ္ထ သန္နိပတိတကမ္မပ္ပတ္တသင်္ဃဿ ဟတ္ထပါသေ ကတွာ ကရေယျုံ။ ဥဘယထာပိ ယထာဝုတ္တဒေါသော နတ္ထိ, ဘဏ္ဍာဂါရသမ္မုတိ ပန ဘဏ္ဍာဂါရဿ ဝိဟာရတ္တာ ခဏ္ဍသီမံ အာနေတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ ယဒိ တံ သမ္မုတိံ ခဏ္ဍသီမာယံ ဌတွာ ကရေယျုံ, ဝတ္ထု မဟာသီမာယံ ဟောတိ, ကမ္မဝါစာ ခဏ္ဍသီမာယန္တိ ယထာဝုတ္တဒေါသော ဟောတိ, တသ္မိံ ဒေါသေ သတိ ဝတ္ထုဝိပန္နတ္တာ ကမ္မံ ဝိပဇ္ဇတိ, တသ္မာ မဟာသီမဘူတဝိဟာရမဇ္ဈေယေဝ သာ သမ္မုတိ ကာတဗ္ဗာတိ အဋ္ဌကထာစရိယာနံ မတိ, န ဥပစာရသီမာယ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ။

အထာပိ ဧဝံ ဝဒေယျုံ ''ဝိဟာရသဒ္ဒေန အဝိပ္ပဝါသသီမာဘူတာ မဟာသီမာဝ ဝုတ္တာ, န ဥပစာရသီမာ''တိ ဣဒံ ဝစနံ ကထံ ပစ္စေတဗ္ဗန္တိ? ဣမိနာယေဝ အဋ္ဌကထာဝစနေန။ ယဒိ ဟိ ဥပစာရသီမာ ဝုတ္တာ ဘဝေယျ, ဥပစာရသီမာ နာမ

ဗဒ္ဓသီမံ အဝတ္ထရိတွာပိ ပဝတ္တာ အာတသေသု တ ဘိက္ခူသု တ ဝမုန္တေသု အနိယမဝသေန ဝမုတိ, တသ္မာ ခဏ္ဍသီမံ အဝတ္ထရိတွာ ပဝတ္တနတော ဝိဟာရေန သဟ ခဏ္ဍသီမာ ဧကသီမာယေဝ ဟောတိ, ဧဝံ သတိ ဝိဟာရေ ဌိတံ ဘဏ္ဍာကရံ ခဏ္ဍသီမာယ ဌတွာ သမ္မန္နိတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, န ပန သက္ကာ “ခဏ္ဍသီမာယ နိသိန္နေဟိ သမ္မန္နိတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၃) ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ။ တေန ဉာယတိ “ဂါမသီမံ ဌာနေ ဝိဟာရသဒ္ဒေန အဝိပ္ပဝာသသီမဘူတာ မဟာသီမာ ဝုတ္တာ, န ဥပစာရသီမာ”တိ။ ဥပစာရသီမာယ အနိယမဝသေန ဝမုနဘာဝေါ ကထံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? “ဥပစာရသီမာ ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပေန, အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္နာ ဟောတိ။ အပိစ ဘိက္ခူနံ စုဝသန္နိပတိတဋ္ဌာနတော တ ပရိယန္တေ ဌိတဘောဇနသာလတော တ နိဗဒ္ဓဝသနကအာတသတော တ ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဒွိန္နံ လေဍ္ဍုပါတာနံ အန္တော ဥပစာရသီမာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, သာ ပန အာတသေသု ဝမုန္တေသု ဝမုတိ, ပရိဟာယန္တေသု ပရိဟာယတိ။ မဟာပစ္စရိယံ ပန ‘ဘိက္ခူသုပိ ဝမုန္တေသု ဝဍ္ဎပတီ’တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ သစေ ဝိဟာရေ သန္နိပတိတဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓာ ဟုတွာ ယောဇနသတမ္ပိ ပူရေတွာ နိသီဒန္တိ, ယောဇနသတမ္ပိ ဥပစာရသီမာဝ ဟောတိ, သဗ္ဗေသံ လာဘော ဟာပုဏာတီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) ဝစနတော။

ယဒိ ဧဝံ ဥပစာရသီမာယ ကထိနတ္ထတဘာဝေါ ကသ္မာ ဝုတ္တောတိ? ကထိနတ္ထရဏံ နာမ န သင်္ဃကမ္မံ, ပုဂ္ဂလကမ္မမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဝဇ္ဇုပနာယိကခေတ္တဘူတာယ ဥပစာရသီမာယ ကာတဗ္ဗာ ဟောတိ။ ဉတ္တိကမ္မတစာ ပန သင်္ဃကမ္မဘူတာ, တသ္မာ ဥပစာရသီမာယ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သုဝိသောဓိတပရိသာယ ဗဒ္ဓာဗဒ္ဓသီမာယမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နနု စ ဘော “ကထိနံ အတ္ထရိတုံ ကေ လဘန္တိ, ကေ န လဘန္တိ? ဂဏနဝသေန တာဝ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ပဉ္စ ဇနာ လဘန္တိ, ဥဒ္ဓံ သတသဟဿမ္ပိ, ပဉ္စန္နံ ဟေဋ္ဌာ န လဘန္တီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, အထ ကသ္မာ “ကထိနတ္ထရဏံ နာမ န သင်္ဃကမ္မံ, ပုဂ္ဂလကမ္မမေဝ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တန္တိ? “န သင်္ဃော ကထိနံ အတ္ထရတိ, န ဂဏော ကထိနံ အတ္ထရတိ, ပုဂ္ဂလော ကထိနံ အတ္ထရတီ”တိ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၄၁၄) ဝုတ္တတ္တာ စ အပလောကနကမ္မာဒီနံ စတုန္နံ သင်္ဃကမ္မာနံ ဌာနေသု အပဝိဋ္ဌတ္တာ စ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ကထိနတ္ထာရဿ ဥပစာရဘူတံ ကထိနအနကမ္မတစာဘဏနကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တသ္မိံဉ္ဟိ ကာလေ ကထိနအယကာ စတ္တာရော, ပဋိဂ္ဂါဟကော ဧကောတိ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ပဉ္စ ဟောန္တိ, တတော ဟေဋ္ဌာ န လဘတီတိ။ ဉတ္တိကမ္မတစာယ သင်္ဃကမ္မဘာဝေါ ကထံ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? “စတုန္နံ သင်္ဃကမ္မာနံ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဿ နဝသု ဌာနေသု ကထိနအန”န္တိ အာဂတတ္တာ, “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ဣဒံ သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿံ ဥပ္ပန္န”န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ စာတိ။

အပရေ ပန အာစရိယာ “ဘာသန္တရေသု ဉတ္တီတိ ဝုတ္တာ ကထိနအနကမ္မတစာ အတ္ထာရကိရိယာယ ပဝိသတိ, အတ္ထာရကိရိယာ စ ဥပစာရသီမာယံ ကာတဗ္ဗာ, တသ္မာ ကထိနအနကမ္မတစာပိ ဥပစာရသီမာယံ ကာတဗ္ဗာယေဝါ”တိ ဝဒန္တိ, တေသံ အယမဓိပ္ပာယော – မဟာဝဂ္ဂပါဠိယံ (မဟာဝ. ၃၀၆) “ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗ”န္တိ အာရဘိတွာ “ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော။ပေ.။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိန”န္တိ ကထိနအနဉတ္တိကမ္မတစာတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အနုမောဒနာ ဟဇ္ဇော အာဂတော, ပရိဝါရပါဠိ ယဉ္စ (ပရိ. ၄၁၂) “ကထိနတ္ထာရော ဇာနိတဗ္ဗော”တိ ဥဒ္ဒေသဿ နိဒ္ဒေသေ “သစေ သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ, သင်္ဃေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, အတ္ထာရကေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, အနုမောဒကေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ ပုစ္ဆံ နီဟရိတွာ “သင်္ဃေန ဉတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန ကထိနတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော အတဗ္ဗံ။ပေ.။ အနုမောအမာ”တိ ဉတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အနုမောဒနာ ဟဇ္ဇော အာဂတော, တသ္မာ ဉတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အနုမောဒနာ သဗ္ဗော ဝိဓိ ကထိနတ္ထာရကိရိယာယံ ပဝိသတိ, တတော ကထိနတ္ထာရကိရိယာယ ဥပစာရသီမာယံ ကတ္တဗ္ဗာယ သတိ ဉတ္တိသင်္ခါတကထိနအနကမ္မတစာပိ ဥပစာရသီမာယံ ကတ္တဗ္ဗာယေဝါတိ။

တတ္ထေဝံ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ – အတ္ထာရကိရိယာယ ဝိသုံ အနာဂတာယ သတိ “သဗ္ဗော ဝိဓိ အတ္ထာရကိရိယာယံ ပဝိသတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, အထ စ ပန မဟာဝဂ္ဂပါဠိယဉ္စ ပရိဝါရပါဠိယဉ္စ အတ္ထာရကိရိယာ ဝိသုံ အာဂတာယေဝ, တသ္မာ ဉတ္တိသင်္ခါတာ ကထိနအနကမ္မတစာ အတ္ထာရကိရိယာယံ န ပဝိသတိ, ကေဝလံ အတ္ထာရကိရိယာယ ဥပစာရဘူတတ္တာ ပန တတော ပဋ္ဌာယ အနုက္ကမေန ဝုတ္တံ။ ယထာ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သီမံ သမ္မန္နိတု”န္တိ သီမာသမ္မုတိံ အနုဇာနိတွာ “ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, သမ္မန္နိတဗ္ဗာ”တိ သီမာသမ္မုတိဝိဓိံ ဒဿေန္တော “ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ။ပေ.။ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ”တိ နိမိတ္တကိတ္တနေန သဟ သီမာသမ္မုတိကမ္မတစာ ဒေ

သိတာ, တတ္ထ နိမိတ္တကိတ္တနံ သီမာသမ္မုတိကမ္မံ န ဟောတိ, ကမ္မဝါစာယေဝ သီမာသမ္မုတိကမ္မံ ဟောတိ, တထာပိ သီမာသမ္မုတိကမ္မဝါစာယ ဥပစာရဘာဝတော သဟ နိမိတ္တကိတ္တနေန သီမာသမ္မုတိကမ္မဝါစာ ဒေသိတာ။ ယထာ စ ဥပသမ္ပဒာကမ္မဝိဓိံ ဒေသေန္တော ''ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပေတဗ္ဗော။ပေ.။ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ''တိ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂါဟာပနာဒိနာ သဟ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ဒေသိတံ, တတ္ထ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂါဟာပနာဒိ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ န ဟောတိ, ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာယေဝ ဥပသမ္ပဒာကမ္မံ ဟောတိ, တထာပိ ဥပသမ္ပဒာကမ္မဿ သမီပေ ဘူတတ္တာ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂါဟာပနာဒိနာ သဟ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာ ဒေသိတာ, ဧဝမေတ္ထ ကထိနအနုမောဒနာ အတ္ထာရကိရိယာ န ဟောတိ, တထာပိ အတ္ထာရကိရိယာယ ဥပစာရဘူတတ္တာ ကထိနအနုဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ သဟ ကထိနတ္ထာရကိရိယာ ဒေသိတာ, တသ္မာ ကထိနအနုမောဒနာ အတ္ထာရကိရိယာယံ န ပဝိသတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အထ တ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာ စ အတ္ထာရော စာတိ ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ အတုလ္လကိရိယာ အတုလ္လကတ္တာရော အတုလ္လကမ္မာ အတုလ္လကာလာ စ ဟောန္တိ, တေန ဝိညာယတိ ''ဘာသန္တရေသု ဉတ္တီတိ ဝုတ္တာ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာ အတ္ထာရကိရိယာယံ န ပဝိသတီ''တိ။ တတ္ထ ကထံ အတုလ္လကိရိယာ ဟောန္တိ? ကမ္မဝါစာ အနုမောဒနာကိရိယာ ဟောတိ, အတ္ထာရော ပန္နရသဓမ္မာနံ ကာရဏဘူတာ အတ္ထာရကိရိယာ, ဧဝံ အတုလ္လကိရိယာ။ ကထံ အတုလ္လကတ္တာရောတိ? ကမ္မဝါစာယ ကတ္တာ သင်္ဃော ဟောတိ, အတ္ထာရဿ ကတ္တာ ပုဂ္ဂလော, ဧဝံ အတုလ္လကတ္တာရော ဟောန္တိ။ ကထံ အတုလ္လကမ္မာ ဟောန္တိ? ကမ္မဝါစာယ ကမ္မံ ကထိနဒုဿံ ဟောတိ, အတ္ထာရဿ ကမ္မံ ကထိနသင်္ခါတာ သမူဟပညတ္တိ, ဧဝံ အတုလ္လကမ္မာ ဟောန္တိ။ ကထံ အတုလ္လကာလာ ဟောန္တိ? ကထိနအနုမောဒနာ ကမ္မဝါစာ ပုဗ္ဗကရဏပစ္စုဒ္ဓရအဓိဋ္ဌာနာနံ ပုဗ္ဗေ ဟောတိ, အတ္ထာရော တေသံ ပစ္ဆာ, ဧဝံ အတုလ္လကာလာ ဟောန္တီ တိ။ အထ တ အတ္ထာရော ''ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ''တိအာဒိနာ ဝစီဘေဒသင်္ခါတေန ဧကေန ဓမ္မေန သင်္ဂဟိတော, န ဉတ္တိအနုဿာဝနာဒိနာ အနေကေဟိ ဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟိတော။ ဝုတ္တဉှေတံ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၄၀၈) ''အတ္ထာရော ဧကေန ဓမ္မေန သင်္ဂဟိတော ဝစီဘေဒေနာ''တိ။ ဣမိနာပိ ကာရဏေန ဇာနိတဗ္ဗံ ''န ဉတ္တိ အတ္ထာရေ ပဝိဋ္ဌာ''တိ။

အညေ ပန အာစရိယာ ဧဝံ ဝဒန္တိ – ''ကထိနတ္ထာရံ ကေ လဘန္တိ, ကေ န လဘန္တီတိ? ဂဏနဝသေန တာဝ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ပဉ္စ ဇနာ လဘန္တိ, ဥဒ္ဓံ သတသဟဿမ္ပိ, ပဉ္စန္နံ ဟေဋ္ဌာ န လဘန္တီ''တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) အာဂတတ္တာ ''ဟေဋ္ဌိမန္တတော ပဉ္စ ဘိက္ခူ ကထိနတ္ထာရံ လဘန္တိ, တတော အပ္ပကတရာ န လဘန္တီ''တိ ဝိညာယတိ။ **''ပဉ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပစ္ဆိမကောဋိယာ စတ္တာရော ကထိနဒုဿဒါယကာ, ဧကော ပဋိဂ္ဂါဟကောတိ ပဉ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ကင်္ခါဝိတရဏီဋီကာယံ (ကင်္ခါ. အဘိ. ဋီ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) အာဂတတ္တာ တသ္မိံ တဂ္ဂေ ''ဝဋ္ဋတီ''တိ ကိရိယာယ ကတ္တာ ''သော ကထိနတ္ထာရော''တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ အတ္ထာရောတိ ဣမိနာ ''ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ''တိ ဝုတ္တအတ္ထရဏကိရိယာ န အဓိပ္ပေတာ, စတူဟိ ဘိက္ခူဟိ အတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော ဉတ္တိယာ အနံ အဓိပ္ပေတန္တိ ဝိညာယတိ။ ''ကထိနတ္ထာရံ ကေ လဘန္တိ။ပေ.။ ဥဒ္ဓံ သတသဟဿန္တိ ဣဒံ အတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿအနုကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာယံ ဝုတ္တံ။ တသ္မိမ္ပိ ဟဒေ ဉတ္တိယာ ဒိန္နံယေဝ သန္ဓာယ ''ပဉ္စ ဇနာ အတ္ထာရံ လဘန္တီ''တိ ဣဒံ ဝစနံ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တံ, ''ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ''တိအာဒိ ပုဂ္ဂလဿ အတ္ထရဏံ သန္ဓာယ န ဝုတ္တန္တိ ဋီကာစရိယဿ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ ကင်္ခါဝိတရဏီဋီကာ-ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာကာရကေဟိ အာစရိယေဟိ ''ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ အတ္ထာရော နာမာ''တိ ဝိနိစ္ဆိတတ္တာ ဥပစာရသီမာယံ ကထိနအနုဉတ္တိကမ္မဝါစာကရဏံ ယုတ္တန္တိ ဝိညာယတီတိ ဝဒန္တိ။

တတ္ထေဝံ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ – ''ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံယေဝ အတ္ထာရော နာမာ''တိ ဋီကာစရိယာ န ဝဒေယျုံ။ ဝဒေယျုံ စေ, အဋ္ဌကထာယ ဝိရုဒ္ဓေါ သိယာ။ ကထံ ဝိရုဒ္ဓေါတိ စေ? ''ဆိန္နဝဿာ တ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ တ န လဘန္တိ, အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထဝဿာပိ န လဘန္တီတိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တ''န္တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) အာဂတတ္တာ ''တေ ဆိန္နဝဿာဒယော ကထိနတ္ထာရံ န လဘန္တီ''တိ ဝိညာယတိ။ ယဒိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ အတ္ထာရော နာမ သိယာ, ဧဝံ သတိ တေ ဘိက္ခူ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေပိ ဂဏပူရကဘာဝေန အပ္ပဝိဋ္ဌာ သိယုံ။ အထ စ ပန ''ပုရိမိကာယ ဥပဂတာနံ ပန သဗ္ဗေ ဂဏပူရကာ ဟောန္တီ''တိ အဋ္ဌကထာယ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) ဝုတ္တတ္တာ တေ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ပဝိဋ္ဌာဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာစရိယော ပဉ္စာနိသံသဟေတုဘူတံ ''ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ

ကထိနံ အတ္ထရာမီ”တိအာဒိကံ ဝစီဘေဒံယေဝ “အတ္ထာရော”တိ ဝဒတိ, န ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ, တသ္မာ တေ ဆိန္နဝဿာဒယော ပဉ္စာနိသံသဟေတုဘူတံ ကထိနတ္ထာရံ န လဘန္တိ, ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ပန စတုဝဂ္ဂသင်္ဃပူရကဘာဝံ လဘန္တီတိ ဝိညာယတိ။ ပုနပိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ “သစေ ပုရိမိကာယ ဥပဂတာ စတ္တာရော တ ဟောန္တိ တယော တ ဒွေဝ တ ဧကော တ, ဣတရေ ဂဏပူရကေ ကတွာ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗ”န္တိ။ ဧဝံ အလဗ္ဘမာနကထိနတ္ထာရေယေဝ ဆိန္နဝဿာဒယော ဂဏပူရကေ ကတွာ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ ကထိနဒုဿံ အပေတွာ ပုရိမိကာယ ဥပဂတေဟိ ကထိနဿ အတ္ထရိတဗ္ဗဘာဝတော “ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံယေဝ အတ္ထာရော နာမာတိ ဋီကာစရိယာ န ဝဒေယျု”န္တိ အဝစိမှာတိ။

နနု စ ဘော ဣမသ္မိမ္ပိ အဋ္ဌကထာဝစနေ “ဣတရေ ဂဏပူရကေ ကတွာ ကထိနံ အတ္ထရိတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနေန စတုဝဂ္ဂသင်္ဃေန ကတ္တဗ္ဗံ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံယေဝ “အတ္ထာရော”တိ ဝုတ္တန္တိ? န, ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓတော။ ပုဗ္ဗေ ဟိ ဆိန္နဝဿာဒီနံ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ အလဗ္ဘမာနဘာဝေ ဝုတ္တော, ဣဓ “ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ အတ္ထာရော”တိ ဝုတ္တေ တေသမ္ပိ လဗ္ဘမာနဘာဝေ ဝုတ္တော ဘဝေယျ, န အဋ္ဌကထာစရိယာ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓံ ကထေယျုံ, တသ္မာ “ကတွာ”တိ ပဒံ “အတ္ထရိတဗ္ဗ”န္တိ ပဒေန သမ္ဗန္ဓေန္တေန သမာနကာလဝိသေသနံ အကတွာ ပုဗ္ဗကာလဝိသေသနမေဝ ကတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, ဧဝံ သတိ ပုဗ္ဗဝစနေနာပရဝစနံ ဂင်္ဂေါဒကေန ယမုနောဒကံ ဝိယ သံသန္ဒတိ, ပစ္ဆာပိ စ “ကမ္မဝါစံ သာဝေတွာ ကထိနံ အတ္ထရာပေတွာ အနုမောဒာပေတွာ ဂမိဿန္တီ”တိ ဝိသုံ ကမ္မဝါစာသာဝနံ ဝိသုံ ကထိနတ္ထရဏံ ပုဗ္ဗာပရာနုက္ကမတော ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ အတ္ထာရော နာမ န ဟောတိ, ကေဝလံ အတ္ထာရဿ ကာရဏမေဝ ဥပစာရမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကိဉ္စ ဘိယျော – “န သင်္ဃော ကထိနံ အတ္ထရတိ, န ဂဏော ကထိနံ အတ္ထရတိ, ပုဂ္ဂလော ကထိနံ အတ္ထရတီ”တိ ပရိဝါရဝစနေန (ပရိ. ၄၁၄) အယမတ္ထော ဇာနိတဗ္ဗောတိ။

ယဒိ ဧဝံ ကင်္ခါဝိတရဏီဋီကာ-ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာသု အာဂတဋ္ဌာနံ အဓိပ္ပာယော ကထံ ဘာသိတဗ္ဗော ဘဝေယျ။ နနု ကင်္ခါဝိတရဏီဋီကာယံ “ဝဋ္ဋတီ”တိ ဣမိဿာ ကိရိယာယ ကတ္တာ “သော ကထိနတ္ထာရော”တိ ဝုတ္တော, ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာယဉ္စ “ကထိနဒုဿဒါနကမ္မ”န္တိ ပဒံ “သန္ဓာယာ”တိ ကိရိယာယ ကမ္မံ, ကထိနတ္ထာရော။ပေ.။ ဣဒံ “ဝုတ္တ”န္တိ ကိရိယာယ ကမ္မံ ဟောတိ။ ဧဝံ ဋီကာသု နီတတ္ထတော အာဂတဋ္ဌေသု သန္တေသု “ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံယေဝ အတ္ထာရော နာမာတိ ဋီကာစရိယာ န ဝဒေယျု”န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? ယေနာကာရေန အဋ္ဌကထာဝစနေန ဋီကာဝစနဉ္စ ပုဗ္ဗာပရအဋ္ဌကထာဝစနဉ္စ အဝိရုဒ္ဓံ ဘဝေယျ, တေနာကာရေန ဋီကာဋ္ဌာနံ အဓိပ္ပာယော ဂဟေတဗ္ဗော။ ကထံ? ကင်္ခါဝိတရဏီအဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “သော သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ပဉ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဂတော, တသ္မိံ အဋ္ဌကထာဝစနေ စောဒကေန စောဒေတဗ္ဗဿ အတ္ထိတာယ တံ ပရိဟရိတုံ **“ပဉ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပစ္ဆိမကောဋိယာ စတ္တာရော ကထိနဒုဿဿ ဒါယကာ, ဧကော ပဋိဂ္ဂါဟကောတိ ပဉ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဟဋ္ဌော ဋီကာစရိယေန ဝုတ္တော, ကထံ စောဒေတဗ္ဗံ အတ္ထီတိ? ဘော အဋ္ဌကထာစရိယ “သော သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ပဉ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တော, ဧဝံ သတိ ပဉ္စန္နံ ကထိနတ္ထာရကာနံ ဧဝ သော ကထိနတ္ထာရော ဝဋ္ဋတိ, န ဧကဒွိတိစတုပုဂ္ဂလာနန္တိ အတ္ထော အာပဇ္ဇတိ, ဧဝံ သတိ “န သင်္ဃော ကထိနံ အတ္ထရတိ, န ဂဏော ကထိနံ အတ္ထရတိ, ပုဂ္ဂလော ကထိနံ အတ္ထရတီ”တိ အာဂတပါဠိယာ ဝိရုဇ္ဈနတော အာဂမဝိရောဓော အာပဇ္ဇတိ, တံ စောဒနံ ပရိဟရန္တော **“ပဉ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပစ္ဆိမကောဋိယာ စတ္တာရော ကထိနဒုဿဿ ဒါယကာ, ဧကော ပဋိဂ္ဂါဟကောတိ ပဉ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဟဋ္ဌော ဋီကာစရိယေန ဝုတ္တော။ တတ္ထာယမဓိပ္ပာယော – ဘော စောဒကာစရိယ အဋ္ဌကထာစရိယေန ကထိနတ္ထာရကာလေ ပဉ္စန္နံ အတ္ထာရကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝသေန “သော သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ပဉ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဟဋ္ဌော န ဝုတ္တော, အထ ခေါ သင်္ဃေန အတ္ထာရကဿ ကထိနဒုဿဒါနကာလေ ပစ္ဆိမကောဋိယာ စတ္တာရော ကထိနဒုဿဿ ဒါယကာ, ဧကော ပဋိဂ္ဂါဟကောတိ ပဉ္စန္နံ ဒါယကပဋိဂ္ဂါဟကပုဂ္ဂလာနံ အတ္ထိတာယ သော ပစ္ဆာ ကတ္တဗ္ဗော အတ္ထာရော ဝဋ္ဋတိ, ကာရဏသမ္ပတ္တိယာ ဖလသမ္ပတ္တိ ဟောတိ, တသ္မာ တသ္မိံ အဋ္ဌကထာဝစနေ အာဂမဝိရောဓော နာပဇ္ဇတီတိ။

ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာယမ္ပိ “ကထိနတ္ထာရံ ကေ လဘန္တိ, ကေ န လဘန္တီတိ? ဂဏနဝသေန တာဝ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ပဉ္စ ဇနာ လဘန္တိ, ဥဒ္ဓံ သတသဟဿမ္ပိ, ပဉ္စန္နံ ဟေဋ္ဌာ န လဘန္တီ”တိ အဋ္ဌကထာဝစနေ ပရေဟိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗဿ အတ္ထိတာယ တံ ပုစ္ဆံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ “ဣဒံ အတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော သင်္ဃဿ ကထိနဒုဿဒါနကမ္မံ

သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ ဟဥ္စော ဋီကာစရိယေန ဝုတ္တော။ ကထံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ စေ? ဘော အဋ္ဌကထာစရိယ ''ဟေဋ္ဌိမ ကောဋိယာ ပဥ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဣဒံ ဝစနံ ကိံ ပဥ္စာနိသံသဿ ကာရဏဘူတံ ''ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ''တိအာဒိအတ္ထာရကိရိယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဥဒါဟု အတ္ထာရဿ ကာရဏဘူတံ ကထိနဒုဿအနကမ္မန္တိ။ ကထံ ဝိဿဇ္ဇနာတိ? ဘော ဘဒ္ဒမုခ ''ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ ပဥ္စန္နံ ဇနာနံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဣဒံ ပဥ္စာနိသံသဿ ကာရဏဘူတံ ''ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ''တိအာဒိကံ အတ္ထာရကိရိယံ သန္ဓာယ အဋ္ဌကထာစရိယေန န ဝုတ္တံ, အထ ခေါ အတ္ထာရဿ ကာရဏဘူတံ ကထိနအနကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ။ တတ္ရာယမဓိပ္ပာယော – သင်္ဃေန အတ္ထာရကဿ ဒိန္နဒုဿေန ဧဝ ကထိနတ္ထာရော သမ္ဘဝတိ, န ဌိတိကာယ လဒ္ဓစီဝရေန တ ပုဂ္ဂလိကစီဝရေန တ သမ္ဘဝတိ, တဥ္စ ကထိနဒုဿအနကမ္မံ စတ္တာရော ကထိနဒုဿအယကာ, ဧကော ပဋိဂ္ဂါဟကောတိ ပဥ္စသု ဘိက္ခူသု ဝိဇ္ဇမာနေသုယေဝ သမ္ပဇ္ဇတိ, န တတော ဦနေသူတိ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ပဥ္စန္နံ ဝဋ္ဋတိ, ကာရဏသိဒ္ဓိယာ ဖလသိဒ္ဓိ ဟောတိ, တေနေဝ စ ကာရဏေန ''ကထိနဒုဿအနကမ္မံ ဝုတ္တ''န္တိ မုချဝသေန အဝတွာ ''သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ ဥပစာရဝသေန အာဟ။ ဧဝံ ဝုတ္တေယေဝ အဋ္ဌကထာဝစနဿ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓော နတ္ထိ, အဋ္ဌကထာဝစနေန စ ဋီကာဝစနံ ဝိရုဒ္ဓံ န ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ''အပလောကနာဒိသင်္ဃကမ္မကရဏတ္ထံ ဗဒ္ဓသီမာ ဘဂဝတာ အနုညာတာ''တိ ဣမိနာ ဝိနယလက္ခဏေန စ သမေတိ။

''ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ''တိအာဒိကာ ပန အတ္ထာရကိရိယာ အပလောကနာဒီသု စတူသု သင်္ဃကမ္မေသု အပ္ပဝိဋ္ဌာ, အဓိဋ္ဌာနာဒယော ဝိယ ပဥ္စာနိသံသလာဘကာရဏဘူတာ ပုဂ္ဂလကိရိယာဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယသ္မာ ယိကခေတ္တဘူတာယ အန္တောဥပစာရသီမာယ ကာတဗ္ဗာ, တသ္မာ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဗဒ္ဓသီမာယ အဝိဇ္ဇမာနာယ ဗဟိဥပစာရသီမာယံ ဗဒ္ဓသီမံ တ ဥဒကုက္ခေပသတ္တဗ္ဘန္တရလဘမာနဋ္ဌာနံ တ ဂန္တွာ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေန ကထိနဒုဿံ အပေတွာ ပုန ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ အန္တောဥပစာရသီမာယမေဝ ကထိနတ္ထရဏံ ပုဗ္ဗာစရိယေဟိ ကတံ, တံ သုကတမေဝ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝံ အဂ္ဂဟေတွာ သုဒ္ဓဥပစာရသီမာယမေဝ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဂယှမာနေ သတိ တေသံ အာယသ္မန္တာနံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇမာနာ သိဿာနုသိဿာ ဓုဝတသတ္တာယ ဝိဟာရအာနာဒိအပလောကနကမ္မံ တ ဥပောသထပဝါရဏာဒိဉတ္တိကမ္မံ တ သီမာသမ္မန္နနာဒိဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ တ ဥပသမ္ပဒါဒိဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ တ ဥပစာရသီမာယမေဝ ကရေယျုံ, ဧဝံ ကရောန္တာ ဘဂဝတော သာသနေ မဟန္တံ ဇဋံ မဟန္တံ ဂုမ္ဗံ မဟန္တံ ဝိသမံ ကရေယျုံ, တသ္မာ တမကရဏတ္ထံ ယုတ္တိတော စ အာဂမတော စ အနေကာနိ ကာရဏာနိ အာဟရိတွာ ကထယိမှာတိ။

သာသနေ ဂါရဝံ ကတွာ, သဒ္ဓမ္မဿာနုလောမတော။
မယာ ကတံ ဝိနိစ္ဆယံ, သမ္မာ စိန္တေန္တု သာဓဝေါ။

ပုနပ္ပုနံ ဝိစိန္တေတွာ, ယုတ္တံ စေ ဟောတိ ဂဏှန္တု။
နော စေ ယုတ္တံ မာ ဂဏှန္တု, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာဝကာတိ။

ဣတော ပရာနိပိ ကာရဏသာဓကာနိ အာဟရန္တိ အာစရိယာ, တေသံ ပဋိဝစနေန အတိဝိတ္ထာရော ဘဝိဿတိ, ဥပစာရသီမာယ စတုန္နံ သင်္ဃကမ္မာနံ ကတဋ္ဌာနဘာဝေ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တောဝ, တသ္မာ တံ ဝစနံ မနသိ ကတွာ သံသယံ အကတွာ ဓာရေတဗ္ဗောတိ။

''ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ''တိ တစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ တိ ကိံ ဧတ္ထကေန ဝစီဘေဒေန ကထိနံ အတ္ထတံ ဟောတိ, ဥဒါဟု အညော ကောစိ ကာယဝိကာရော ကာတဗ္ဗော? န ကာတဗ္ဗော။ ဧတ္ထကေနေဝ ဟိ ဝစီဘေဒေန အတ္ထတံ ဟောတိ, ကထိနံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၄၀၈) ''အတ္ထာရော ဧကေန ဓမ္မေန သင်္ဂဟိတော ဝစီဘေဒေနာ''တိ။

ဧဝံ ကထိနတ္ထာရံ ဒဿေတွာ အနုမောဒာပနအနုမောဒနံ ဒဿေန္တော **''တေန ကထိနတ္ထာရကေနာ''** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယေန ဘိက္ခုနာ ''ဣမာယ သင်္ဃာဋိယာ ကထိနံ အတ္ထရာမီ''တိအာဒိနာ ဝစီဘေဒေန ကထိနံ အတ္ထတံ, တေန ''ကထိနဿ အတ္ထာရာ ပန္နရသ ဓမ္မာ ဇာယန္တီ''တိ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၄၀၃) အာဂတတ္တာ ကထိနတ္ထာရေ

န သဟေဝ ပစ္စု အာနိသံသာ အာဂတာ, အထ ကသ္မာ သင်္ဂံ့ အနုမောအာပေတီတိ? ကိဉ္စာပိ အတ္ထာရကဿ ဘိက္ခုနော
ပစ္စု အာနိသံသာ အာဂတာ, သင်္ဃဿ ပန အနာဂတာ, တသ္မာ သင်္ဃဿ စ အာဂမနတ္ထံ သင်္ဃံ အနုမောအာပေတိ,
သင်္ဃော စ အနုမောဒနံ ကရောတိ, ဧဝံ ကတေ ဥဘိန္နမ္ပိ အာနိသံသာ အာဂတာ ဟောန္တိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပရိဝါရေ
(ပရိ. ၄၀၃) “ဒွိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အတ္ထတံ ဟောတိ ကထိနံ အတ္ထာရကဿ စ အနုမောဒကဿ စာ”တိ။ တတ္ထ စ က
ထိနတ္ထာရကဘိက္ခုတော ဝုဍ္ဎတရော ဘိက္ခု တသ္မိံ သင်္ဃေ အတ္ထိ, ဣမိ ဝုတ္တနယေန အတ္ထာရကေန “ဘန္တေ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အနုမောဒကေန “အာဝုသော”တိ။ ယဒိ ပန ကထိနတ္ထာရကော ဘိက္ခု သဗ္ဗေသံ ဝုဍ္ဎတရော ဟော
တိ, တေန “အာဝုသော”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဣတရေဟိ “ဘန္တေ”တိ, ဧဝံ သေသနယဒွယေပိ။ ဧဝံ သဗ္ဗေသံ အတ္ထတံ
ဟောတိ ကထိနန္တိ။ ဣမေသု ပန သင်္ဃပုဂ္ဂလေသု ယေ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ပုရိမိကာယ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပဌမပဝါရ
ဏာယ ပဝါရိတာ, တေယေဝ အနုမောဒိတုံ လဘန္တိ, ဆိန္နဝဿာ ဝါ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ ဝါ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝု
ထ္ထဝဿာ ဝါ န လဘန္တိ, အနနုမောဒန္တာပိ အာနိသံသံ န လဘန္တိ။

ဧဝံ ကထိနတ္ထာရံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ စီဝရဝိဘာဂံ ဒဿေတုံ **“ဧဝံ အတ္ထတေ ပန ကထိနေ”** တိအာဒိမာဟ။ တ
တ္ထ **သစေ ကထိနစီဝရေန သဒ္ဓိံ အာဘတံ အာနိသံသ** န္တိ ဣမိနာ ဧကံ အတ္ထတစီဝရမေဝ ကထိနစီဝရံ နာမ, တတော
အညံ တေန သဒ္ဓိံ အာဘတံ သဗ္ဗံ စီဝရံ ကထိနာနိသံသစီဝရံ နာမာတိ ဒဿေတိ။ ဝက္ခတိ ဟိ “အဝသေသကထိနာနိသံ
သေ ဗလဝဝတ္ထာနီ”တိအာဒိ။ တေန ဉာယတိ “ဝတ္ထမေဝ ဣမိ အာနိသံသော နာမ, န အဉ္ဉော, ကထိနသာဋကေန သဒ္ဓိံ အာဘတာနံ အညသာဋကာနံ ဗဟုလဝသေန အတ္ထရိတဗ္ဗံ, န ကထိနသာဋကဿ မဟဂ္ဃဝသေနာ”တိ။ **ဘိက္ခုသင်္ဃော အနိဿရော,** အတ္ထတကထိနော ဘိက္ခုယေဝ ဣဿရော။ ကသ္မာ? အယကေဟိ ဝိစာရိတတ္တာ။ **ဘိက္ခုသင်္ဃော ဣဿရော,** ကသ္မာ? အယကေဟိ အဝိစာရိတတ္တာ, မူလကထိနဿ စ သင်္ဃေ ဒိန္နတ္တာ။ **အဝသေသကထိ
နာနိသံသေ**တိ တဿ ဒိန္နဝတ္ထေဟိ အဝသေသကထိနာနိသံသဝတ္ထေ။ **ဗလဝဝတ္ထာနီ** တိ အတ္ထရိတဗ္ဗကထိနသာ
ဋကံယေဝ အဟတံ ဝါ အဟတကပ္ပံ ဝါ အတုံ ဝဋ္ဋတိ, အာနိသံသစီဝရံ ပန ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ ပုရာဏံ ဝါ အဘိနဝံ
ဝါ ဒုဗ္ဗလံ ဝါ ဗလဝံ ဝါ အတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ တေသု ဒုဗ္ဗလဝတ္ထေ ဌိတိကာယ ဒိန္နေ လဒ္ဓဘိက္ခုဿ ဥပကာရကံ
န ဟောတိ, တသ္မာ ဥပကာရဏယောဂ္ဂါနိ ဗလဝဝတ္ထာနိ အတဗ္ဗာနီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝဿာဝါသိကဌိတိကာယ အ
တဗ္ဗာနီ**တိ ယတ္တကာ ဘိက္ခူ ဝဿာဝါသိကစီဝရံ လဘိံသု, တေ ဌပေတွာ တေသံ ဟေဋ္ဌတော ပဋ္ဌာယ ယထာက္က
မံ အတဗ္ဗာနိ။ **ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယာ** တိ ယတ္တကာ ဘိက္ခူ တိဿံ ကထိနတ္ထတသီမာယံ သန္တိ, တေသု ဇေဋ္ဌ
ကဘိက္ခုတော ပဋ္ဌာယ အတဗ္ဗာနိ။ အာသနဂ္ဂဟဏံ ပန ယထာဝုမ္ဍံ နိသိန္နေ သန္ဓာယ ကတံ။ ဧတေန ဝဿာဝါသိက
ကထိနာနိသံသာနံ သမာနဂတိကတံ ဒီပေတိ။ **ဂရုဘဏ္ဍံ န ဘာဇေတဗ္ဗ** န္တိ ကထိနသာဋကေန သဒ္ဓိံ အာဘတေသု မဉ္စပီ
ဌာဒိကံ ဂရုဘဏ္ဍံ န ဘာဇေတဗ္ဗံ, သင်္ဃိကဝသေနေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဂရုဘဏ္ဍဝိနိစ္ဆယော
အနန္တရကထာယံ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဝတ္တဗ္ဗံ အတ္ထိ။ ကထံ? ဣဒါနိ ဘိက္ခူ ကထိနာနိသံသစီဝရံ ကုသဟတံ ကတွာ ဝိဘဇန္တိ,
တံ ယုတ္တံ ဝိယ န ဒိဿတီတိ။ ကသ္မာတိ စေ? “အဝသေသကထိနာနိသံသေ ဗလဝဝတ္ထာနိ ဝဿာဝါသိကဌိတိ
ကာယ အတဗ္ဗာနိ, ဌိတိကာယ အဘာဝေ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ အတဗ္ဗာနီ”တိ ဝစနတောတိ။ ဧဝံ သန္တေ ကတ္ထ
ကုသဟတော ကာတဗ္ဗောတိ? ဘဏ္ဍာဂါရေ ဌပိတစီဝရေတိ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? **“ဥဿန္နံ ဟောတိ** တိ ဗဟု ရာ
သိကတံ ဟောတိ, ဘဏ္ဍာဂါရံ န ဂဏှာတိ။ **သမ္မုခီဘူတေနာ** တိ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌိတေန။ **ဘာဇေတု**န္တိ ကာ
လံ ဃောသာပေတွာ ပဋိပာဋိယာ ဘာဇေတုံ။ပေ.။ ဧဝံ ဌပိတေသု စီဝရပဋိဝိသေသု ကုသော ပါတေတဗ္ဗော”တိ အဋ္ဌကထာ
ယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၃) ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ ဣမိဿံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ အမှာကံ
ခန္တိ။

ကေစ္စေ ပန ဘိက္ခူ ဧကေကဿ ဧကေကသ္မိံ စီဝရေ အပ္ပဟောန္တေ စီဝရံ ပရိဝတ္တေတွာ အကပ္ပိယဝတ္ထုံ ဂ
ဟေတွာ ဘာဇေန္တိ, တံ အတိဩဠာရိကမေဝ။ အညေပိ ကေစ္စာနံ စီဝရာနံ မဟဂ္ဃတာယ ကေစ္စာနံ အပ္ပဂ္ဃတာယ
သမဂ္ဃံ ကာတုံ န သက္ကာတိ တထေဝ ကရောန္တိ, တမ္ပိ ဩဠာရိကမေဝ။ တတ္ထ ဟိ အကပ္ပိယဝတ္ထုနာ ပရိဝတ္တနေပိ
တဿ ဝိစာရဏေပိ ဘာဂဂ္ဂဟဏေပိ အာပတ္တိယေဝ ဟောတိ။ ဧကေ “ကထိနံ နာမ ဒုဗ္ဗိစာရဏီယ”န္တိ ဝတွာ အတွ
ထရဏံ န ကရောန္တိ, ပုဂ္ဂလိကဝသေနေဝ ယထာဇ္ဈာသယံ ဝိစာရေန္တိ, တံ ပန ယဒိ အယကေဟိ ပုဂ္ဂလဿေဝ ဒိန္နံ, ပု
ဂ္ဂလေန စ သင်္ဃဿ အပရိစ္စဇိတံ, ဧဝံ သတိ အတ္တနော သန္တကတ္တာ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ယဒိ ပန သင်္ဃဿ

တ ဂဏာသ္မႃ တ ဒိန်နှ်, ပုဂ္ဂလသ္မႃ ဒိန္နေပိ သင္ဃသ္မႃ တ ဂဏာသ္မႃ တ ပရိစ္စဇိတံ, ဧဝံ သန္တေ သင္ဃဂဏာနံ သန္တကတ္တာ အယုတ္တံ ဘဝေယျ။ အပရေ ပန ကထိနဝသေန ပဋိဂ္ဂဟိတေ ဝိစာရေတုံ ဒုက္ကရန္တိ မညမာနာ "န မယံ ကထိနဝသေန ပဋိဂ္ဂဏှာမ, ဝဿာဝါသိကဘာဝေနေဝ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ"တိ ဝတွာ ယထာရုစိ ဝိစာရေန္တိ, တမ္ပိ အယုတ္တံ။ ဝဿာဝါသိကမ္ပိ ဟိ သင္ဃသ္မႃ ဒိန္နံ သင္ဃိကံ ဟောတိ, ပုဂ္ဂလသ္မႃ ဒိန္နံ ပုဂ္ဂလိကံ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? "သစေ ပန တေသံ သေနာသနေ ပံသုကူလိကော ဝသတိ, အာဂတဉ္စ တံ ဒိသွာ 'တုမှာကံ ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာ'တိ ဝဒန္တိ, တေန သင္ဃဿ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ တာနိ ကုလာနိ သင္ဃဿ ဒာတုံ န ဣစ္ဆန္တိ, 'တုမှာကံယေဝ ဒေမာ'တိ ဝဒန္တိ, သဘာဂေ ဘိက္ခူ 'ဝတ္တံ ကတွာ ဂဏှာဟီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော, ပံသုကူလိကဿ ပနေတံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈; ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၁၉) ဝုတ္တတ္တာ။

ဝဿာဝါသိကံ ဒုဝိဓံ သန္ဒာဒေယျတတ္ရုပ္ပာဒဝသေန။ ဝုတ္တဉှိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) "ဣတိ သဒ္ဓါဒေယျေ အယကမနုဿာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ, တတ္ရုပ္ပာဒေ ပန ကပ္ပိယကာရကာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ"တိ။ သဒ္ဓါဒေယျဝဿာဝါသိကမ္ပိ သဝိဟာရာဝိဟာရဝသေန ဒုဝိဓံ။ ဝုတ္တဉှေတံ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) "မဟာပဒုမတ္ထေရော ပနာဟ န ဧဝံ ကာတဗ္ဗံ။ မနုဿာ ဟိ အတ္တနော အာဝါသပဋိဇဂ္ဂနတ္ထာယ ပစ္စယံ ဒေန္တိ, တသ္မာ အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ တတ္ထ ပဝိသိတဗ္ဗ"န္တိ, "ယေသံ ပန သေနာသနံ နတ္ထိ, ကေဝလံ ပစ္စယမေဝ ဒေန္တိ, တေသံ ပစ္စယံ အဝဿာဝါသိကေ သေနာသနေ ကပေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စ။ တတ္ရုပ္ပာဒဝဿာဝါသိကံ နာမ ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ ကပ္ပိယဝတ္ထုပအာဘဥ္ဍနတ္ထာယ ဒိန္နဝတ္ထုတော နိဗ္ဗတ္တံ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) "ကပ္ပိယကာရကာနဉှိ ဟတ္ထေ 'ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ပရိဘုဉ္ဇထာ'တိ ဒိန္နဝတ္ထုတော ယံ ယံ ကပ္ပိယံ, တံ သဗ္ဗံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုညာတ"န္တိ။ ဧဝံ ဝဿာဝါသိကစီဝရမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ယေဘုယျေန သင္ဃဿေဝ ဒေန္တိ, တသ္မာ "ကထိနစီဝရံ ဒေမာ"တိ ဝုတ္တေ ကထိနစီဝရဘာဝေန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, "ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာ"တိ ဝုတ္တေ ဝဿာဝါသိကစီဝရဘာဝေနေဝ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? "ယထာ အယကာ ဝဒန္တိ, တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၅) ဝစနတော။

ကိဉ္စိ အဝတွာ ဟတ္ထေ တ ဟာဒမူလေ တ ဌပေတွာ ဂတေ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? တတ္ထ သစေ "ဣဒံ ဝတ္ထု စေတိယဿ တ သင္ဃဿ တ ပရပုဂ္ဂလဿ တ အတ္ထာယ ပရိစ္စတ"န္တိ ဇာနေယျ, တေသံ အတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ အထ "မမတ္ထာယ ပရိစ္စတ"န္တိ ဇာနေယျ, အတ္တနော အတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၃၂၉) "နဝ အဓမ္မိကာနာနီ"တိအာဒိ။ အထ န ကိဉ္စိ ဇာနေယျ, အတ္တနော ဟတ္ထေ တ ဟာဒမူလေ တ ကိဉ္စိ အဝတွာ ဌပိတံ တဿေဝ ပုဂ္ဂလိကံ ဟောတိ။ န ဟိ စေတိယာဒီနံ အတ္ထာယ ပရိစ္စတံ ကိဉ္စိ အဝတွာ ဘိက္ခုဿ ဟတ္ထေ တ ဟာဒမူလေ တ ဌပေတီတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ သမန္တပါသာဒိကာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) **"ပုဂ္ဂလဿ ဒေတီ** တိ 'ဣမံ စီဝရံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ'တိ ဧဝံ ပရမ္မုခါ တ ဟာဒမူလေ ဌပေတွာ 'ဣမံ, ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒမ္မီ'တိ ဧဝံ သမ္မုခါ တ ဒေတီ"တိအာဒိ။

"ဣမိဿံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဘာဇေတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ, ကထံ ဘာဇေတဗ္ဗန္တိ? "အဝသေသကထိနာနိသံသေ ဗလဝဝတ္ထာနိ ဝဿာဝါသိကဋ္ဌိတိကာယ အတဗ္ဗာနီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ယေ ဘိက္ခူ ဣမသ္မိံ ဝသ္မေ ဝဿာဝါသိကံ န လဘိံသု, တေသံ ဟေဋ္ဌတော ပဋ္ဌာယ ဧကေကံ စီဝရံ တ သာဋကံ တ အတဗ္ဗံ။ အထ စီဝရာနံ တ သာဋကာနံ တ အဝသိဋ္ဌေသု သန္တေသု ပုန ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဒုတိယဘာဂေ အတဗ္ဗော။ တတော စီဝရေသု တ သာဋကေသု တ ခီဏေသု ယေ လဘန္တိ, တေသု ပဋ္ဌိမဿ ဝဿာဒီနိ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာနိ။ န ကေဝလံ တသ္မိံ ကထိနတ္ထတဒိဝသေ ဒိန္နဒုဿာနိ ဧဝ ကထိနာနိသံသာနိ နာမ ဟောန္တိ, အထ ခေါ ယာဝ ကထိနဿ ဥဗ္ဘာရာ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ သ ဒိန္နစီဝရာနိပိ သင္ဃိကေန တတ္ရုပ္ပာဒေန အာရာမိကေဟိ အာဘတစီဝရာနိပိ ကထိနာနိသံသာနိယေဝ ဟောန္တိ။ တသ္မာ တာဒိသေသု စီဝရေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသု ယထာဝုတ္တသလ္လက္ခိတဝဿဿ ဘိက္ခုနော ဟေဋ္ဌတော ပဋ္ဌာယ ပုနပ္ပုနံ ကပေတဗ္ဗံ။ "ဌိတိကာယ အဘာဝေ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ အတဗ္ဗာနီ"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) ဝစနတော တသ္မိံ ဝဿေ ဝဿာဝါသိကစီဝရာနံ အနုပ္ပန္နတော တ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသုပိ ဌိတိကာယ အကဟာပနတော တ ဝဿာဝါသိကဋ္ဌိတိကာယ အဘာဝေ သတိ လဒ္ဓဗ္ဗကထိနာနိသံသေ တသ္မိံ ဥပစာရသီမာယံ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ ပဋိပာဋိယာ နိသီဒာပေတွာ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ဌိတိကံ ကတွာ ဧကေကဿ ဘိက္ခုနော ဧကေကံ စီဝရံ တ သာဋကံ တ အတဗ္ဗံ။ သင္ဃနဝကဿ အနကာလေပိ မဟာထေရာ အာဂစ္ဆန္တိ, "ဘန္တေ, ဝီသတိဝဿာနံ ဒီယတိ, တုမှာကံ ဌိတိကာ အတိက္ကန္တာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ, ဌိတိကံ ဌပေတွာ တေသံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ဌိတိကာယ အတဗ္ဗံ။ ဒုတိယဘာဂေ ပန ထေ

ရာသနံ အာရဗ္ဘေဟ ပဌာ အာဂတာနံ ပဌမဘာဂေ န ဟာပုဏာတိ, ဒုတိယဘာဂတော ဝဿဂ္ဂေန အာတဗ္ဗော။ အယံ ဠိတိ ကာဝိစာရော စတုပစ္စယဘာဇနကထာတော (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၀၂) ဂဟေတဗ္ဗော‌တိ။

နနု စ ဘော ကေစ္စာနိ ကထိနာနိသံသစီဝရာနိ မဟဂ္ဃာနိ, ကေစ္စာနိ အပ္ပဂ္ဃာနိ ဟောန္တိ, ကထံ ကေကဿ ဧကေကဿ ဒိန္နေ အဂ္ဃသမတ္တံ ဘဝေယျာတိ? ဝုစ္စတေ – ဘဏ္ဍာဂါရိကစီဝရဘာဇနေ အဂ္ဃသမတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ စီဝရက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၃၄၃) "တေန ခေါ ပန သမယေန သင်္ဃဿ ဘဏ္ဍာဂါရေ စီဝရံ ဥဿန္နံ ဟောတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မုခီဘူတေန သင်္ဃေန ဘာဇေတုံ။ပေ.။ အထ ခေါ စီဝရဘာဇကာနံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ 'ကထံ နု ခေါ စီဝရံ ဘာဇေတဗ္ဗ'န္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမံ ဥစ္စိနိတွာ တုလယိတွာ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ ကတွာ ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ ဝဂ္ဂံ ဗန္ဓိတွာ စီဝရပဋိဝီသံ ဌပေတု"န္တိ။ အဋ္ဌကထာယဉ္စ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၃) **"ဥစ္စိနိတွာ** တိ 'ဣဒံ ထူလံ, ဣဒံ သဏှံ, ဣဒံ ဃနံ, ဣဒံ တနုကံ, ဣဒံ ပရိဘုတ္တံ, ဣဒံ အပရိဘုတ္တံ, ဣဒံ ဒီဃတော ဧတ္တကံ, ပုထုလတော ဧတ္တက'န္တိ ဧဝံ ဝတ္ထာနိ ဝိစိနိတွာ။ **တုလယိတွာ**တိ 'ဣဒံ ဧတ္တကံ အဂ္ဃတိ, ဣဒံ ဧတ္တက'န္တိ ဧဝံ အဂ္ဃပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ။ **ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ ကတွာ**တိ သစေ သဗ္ဗေသံ ဧကေကမေဝ ဒသဒသအဂ္ဃနကံ ဟာပုဏာတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ဟာပုဏာတိ, ယံ နဝ ဝါ အဋ္ဌ ဝါ အဂ္ဃတိ, တံ အညေန ဧကအဂ္ဃနကေန စ ဒွိအဂ္ဃနကေန စ သဒ္ဓိံ ဗန္ဓိတွာ ဧတေန ဥပါယေန သမေ ပဋိဝီသေ ဌပေတွာတိ အတ္ထော ။ **ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ ဝဂ္ဂံ ဗန္ဓိတွာ**တိ သစေ ဧကေကဿ ဒီယမာနေ ဒိဝသော န ပဟောတိ, ဒသ ဒသ ဘိက္ခူ ဂဏေတွာ ဒသ ဒသ စီဝရပဋိဝီသေ ဧကဝဂ္ဂံ ဗန္ဓိတွာ ဧကံ ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ ဧဝံ စီဝရပဋိဝီသံ ဌပေတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဌပိတေသု စီဝရပဋိဝီသေသု ကုသော ပါတေတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တံ။ တေန ဉာယတိ "ဘဏ္ဍာဂါရိကစီဝရဘာဇနေ အဂ္ဃသမတ္တံ ကာတဗ္ဗံ, ကုသပါတော စ ကာတဗ္ဗော"တိ။

ဣမသ္မိံ ပန ကထိနာနိသံသစီဝရဘာဇနေ အဂ္ဃသမတ္တံ န ကာတဗ္ဗံ, ကုသပါတော စ န ကာတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ကထိနက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) "ဧဝံ အတ္ထတေ ပန ကထိနေ သစေ ကထိနစီဝရေန သဒ္ဓိံ အာဘတံ အာနိသံသံ ဒါယကာ 'ယေန အမှာကံ ကထိနံ ဂဟိတံ, တဿေဝ ဒေမာ'တိ ဒေန္တိ, ဘိက္ခုသင်္ဃော အနိဿရော။ အထ အဝိစာရေတွာဝ ဒတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ဘိက္ခုသင်္ဃော ဣဿရော, တသ္မာ သစေ ကထိနတ္ထာရကဿ သေသစီဝရာနိပိ ဒုဗ္ဗလာနိ ဟောန္တိ, သင်္ဃေန အပလောကေတွာ တေသမ္ပိ အတ္ထာယ ဝတ္ထာနိ အာတဗ္ဗာနိ, ကမ္မဝါစာ ပန ဧကာယေဝ ဝဋ္ဋတိ။ အဝသေသကထိနာနိသံသေ ဗလဝဝတ္ထာနိ ဝဿာဝာသိကဌိတိကာယ အာတဗ္ဗာနိ။ ဌိတိကာယ အဘာဝေ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ အာတဗ္ဗာနိ"ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ "အဂ္ဃပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ"တိ ဝါ "ကုသပါတော ကာတဗ္ဗော"တိ ဝါ။ တေန ဉာယတိ "ကထိနာနိသံသစီဝရာနိ ဝဿာဝာသိကဌိတိကာယ ဝါ ဝုဍ္ဎတရတော ဝါ ပဋ္ဌာယေဝ အာတဗ္ဗာနိ, နေဝ အဂ္ဃသမတ္တံ ကာတဗ္ဗံ, န ကုသော ပါတေတဗ္ဗော"တိ။

ဣဓာနိ ပန ဝဿာဝာသိကဘာဇနေ အဒိန္နပုဗ္ဗာ ဝဿာဝာသိကဌိတိကာယ အကတတ္တာ စ ကထိနတ္ထတစီဝရတော စ ကထိနတ္ထာရကဿ အဝသေသစီဝရတ္ထာယ ဒိန္နဝတ္ထတော စ အဝသေသကထိနာနိသံသေ ဗလဝဝတ္ထာနိ ဝုဍ္ဎတရတော ပဋ္ဌာယ ဧကေဿ ဘိက္ခုဿ ဧကံ ဝတ္ထံ အာတဗ္ဗံ, တေသု ပန ဝရံ ဝရံ ဝုဍ္ဎဿ အာတဗ္ဗံ ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? "ပစ္ဆိမဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ပန သစေ ကာလံ ဃောသေတွာ သန္နိပတိတေ သင်္ဃေ ကောစိ ဒသဟတ္ထံ ဝတ္ထံ အာဟရိတွာ ဝဿာဝာသိကံ ဒေတိ, အာဂန္တုကော သစေ ဘိက္ခုသင်္ဃတ္ထေရော ဟောတိ, တဿ အာတဗ္ဗံ။ နဝကော စေ ဟောတိ, သမ္မတေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃတ္ထေရော ဝတ္တဗ္ဗော 'သစေ, ဘန္တေ, ဣစ္ဆထ, ပဌမဘာဂံ မုဉ္စိတွာ ဣဒံ ဝတ္ထံ ဂဏှထာ'တိ။ အမုဉ္စန္တဿ န အာတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ပုဗ္ဗေ ဂဟိတံ မုဉ္စိတွာ ဂဏှာတိ, အာတဗ္ဗံ။ ဧတေနေဝ ဥပါယေန ဒုတိယတ္ထေရတော ပဋ္ဌာယ ပရိဝတ္တေတွာ ပတ္တဋ္ဌာနေ အာဂန္တုကဿ အာတဗ္ဗံ။ သစေ ပဌမဝဿူပဂတာ ဒွေ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဝါ ဝတ္ထာနိ အလတ္ထုံ, လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဧတေနေဝ ဥပါယေန ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ ယာဝ အာဂန္တုကဿ သမကံ ဟောတိ, တာဝ အာတဗ္ဗံ။ တေန ပန သမကေ လဒ္ဓေ အဝသိဋ္ဌော အနုဘာဂေ ထေရာသနေ အာတဗ္ဗော"တိ သေနာသနက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၈) ဝစနတော တံသံဝဏ္ဏနာဘူတာယံ ဝိမတိဝိနောဒနိယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၃၁၈) **"အာဂန္တုကော သစေ ဘိက္ခူ** တိ စီဝရေ ကဟိတေ ပစ္ဆာ အာဂတော အာဂန္တုကော ဘိက္ခူ။ **ပတ္တဋ္ဌာနေ** တိ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တဋ္ဌာနေ။ **ပဌမဝဿူပဂတာ** တိ အာဂန္တုကဿ အာဂမနတော ပုရေတရမေဝ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပနာယိကာယ ဝဿူပဂတာ။ **လဒ္ဓံ လဒ္ဓ** န္တိ အာယကာနံ သန္တိကာ အာဂတာဂတသာဋ္ဋက"န္တိ ဝစနတော, ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယဉ္စ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃၁၈) **"ပဌမဘာဂံ မုဉ္စိတွာ** တိ ဣဒံ စေ ပဌမကဟိတဝတ္ထုံ

တော မဟုဏ္ဍံ ဟောတီတိ လိခိတ”န္တိ ဝဓနတော စ ဝိညာယတိ။ ဇဝံ အဋ္ဌကထာယံ ဋီကာသု စ ဝဿာတသိကအနေ ပစ္စ ဆာ အာဘတံ မဟုဏ္ဍဝတ္တံ မဟာထေရတော ပဋ္ဌာယ ပရိဝတ္တေတ္တတ တေဟိ အနိစ္ဆိတံယေဝ ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တ သ္သ ပစ္ဆာ အာဂတဿ ဘိက္ခုနော အတဗ္ဗဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ ဝရံ ဝရံ ဝုမှဿ အတဗ္ဗန္တိ ဝိညာယတိ။

“သစေ ပဌမဝဿူပဂတာ ဒွေ့ ဝ တီဏိ စတ္တာရိ ပဉ္စ တ ဝတ္ထာနိ အလတ္ထုံ”န္တိ ဝတ္ထဂဏနာယ ဧဝ ဝုတ္တတ္တာ, အဂ္ဃဂဏနာယ အဝုတ္တတ္တာ စ ကထိနာနိသံသဝတ္ထဿ စ ဝဿာတသိကဂတိကဘာဝဿ ဝဓနတော က ထိနာနိသံသဝတ္ထာနိ ဝတ္ထဂဏနာဝသေနေဝ ဘာဇေတဗ္ဗာနိ, န အဂ္ဃသမဘာဝေနာတိ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ, တေနေဝ စ ကာရ ဏေန “ယော ဗဟူနိ ကထိနာနိသံသဝတ္ထာနိ ဒေတိ, တဿ သန္တကေနေဝ အတ္ထရိတဗ္ဗ”န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) ဝုတ္တံ။ ဗဟူနိ ဟိ ကထိနာနိသံသဝတ္ထာနိ ဝိဘဇနကာလေ သင္ဃဿ ဥပကာရကာနိ ဟောန္တီတိ။

ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာဒီဟိ၊ နေတ္တတ ဝုတ္တံ ဝိနိစ္ဆယံ။
ကထိနေ စီဝရေ မယ္ဟံ၊ စိန္တယန္တု ဝိစက္ခဏာ။

စိန္တယိတ္တတ ပုနပ္ပုနံ၊ ယုတ္တံ စေ ဓာရယန္တု တံ။
အယုတ္တဉ္စေ ဣတော အညံ၊ ပရိယေသန္တု ကာရဏန္တိ။

“ယော စ တတ္ထ စီဝရုပ္ပာဒော, သော နေသံ ဘဝိဿတီ”တိ စီဝရဿေဝ အတ္ထတကထိနာနံ ဘိက္ခူနံ သန္တ ကဘာဝဿ ဘဂဝတာ ဝုတ္တတ္တာ စီဝရတော အညာနိ သင္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဒိန္နာနိ ပိဏ္ဍပာတာဒီနိ ဝတ္ထူနိ ဥပစာရသီမံ ပဝိဋ္ဌဿ အာဂတာဂတဿ သင္ဃဿ သန္တကံ ဟောန္တိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) “ကထိနံ အတ္ထရာပေတ္တတ အနဥ္စ ဘုဥ္ဇိတ္တတ ဂမိဿန္တိ, အာနိသံသော ပန ဣတရေသံယေဝ ဟောတီ”တိ။ “အနုဇာ နာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာမဏေရာနံ ဥပမုပဋ္ဌိဝိသံ အတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၃) ဟင္ခံ ဥပနိဿာယ ကထိနာနိသံသစီဝရမ္ပိ သာမဏေရာနံ ဥပမုပဋ္ဌိဝိသံယေဝ ဒေန္တိ, န ပနေဝံ ကာတဗ္ဗံ။ ဘဏ္ဍာကရေ ဌပိတဥ္ဟိ အကာလစီဝရမေဝ သာမဏေရာ နံ ဥပမုပဋ္ဌိဝိသံ ကတ္တတ အတဗ္ဗံ။ ဝဿာတသိကကထိနာနိသံသာဒိကာလစီဝရံ ပန သမကမေဝ အတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဥ္ဟေ တံ စီဝရက္ခန္ဓကဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၃) **“သာမဏေရာနံ ဥပမုပဋ္ဌိဝိသ** န္တိ ဧတ္ထ ယေ သာမဏေရာ အတ္တ တိဿရာ ဘိက္ခုသင္ဃဿ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ န ကရောန္တိ, ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာသု ယုတ္တာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံယေဝ ဝ တ္တပဋ္ဋိပတ္တိံ ကရောန္တိ, အညေသံ န ကရောန္တိ, ဧတေသံယေဝ ဥပမုဘာဂေ အတဗ္ဗော။ ယေ ပန ပုရေဘတ္တဥ္စ ပစ္ဆာဘတ္တဥ္စ ဘိက္ခုသင္ဃဿေဝ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကရောန္တိ, တေသံ သမကော အတဗ္ဗော။ ဣဒဥ္စ ပိဋ္ဌိသမ ယေ ဥပ္ပန္နေန ဘဏ္ဍာကရေ ဌပိတေန အကာလစီဝရေနေဝ ကထိတံ, ကာလစီဝရံ ပန သမကမေဝ အတဗ္ဗ”န္တိ။

ကစ္စိ နု ခေါ သာမဏေရာ ဝဿံ ဥပဂတာ, ယေန အာနိသံသံ လဘေယျုန္တိ? အာမ ဥပဂတာတိ။ ကထံ ဝိညာယတီ တိ? “အထ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ဥပဂတာ, ဧကော ပရိပုဏ္ဏဝဿော သာမဏေရော, သော စေ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပသမ္ပ ဇ္ဇတိ, ဂဏပူရကော စေဝ ဟောတိ, အာနိသံသဥ္စ လဘတီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၆) ဝဓနတော ဝဇိရဗုဒ္ဓိ ဋီကာယဥ္စ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆) “ပစ္ဆိမိကာယ ဥပသမ္ပန္နော ပဌမပဝါရဏာယ ပဝါရေတုမ္ပိ လဘတိ, ဝဿိ ကော စ ဟောတိ, အာနိသံသဥ္စ လဘတီတိ သာမဏေရာနံ ဝဿူပဂမနံ အနုညာတံ ဟောတိ။ သာမဏေရာ ကထိနာနိသံသံ လဘန္တီတိ ဝဒန္တိ”တိ ဝဓနတောတိ။

တတ္ရုပ္ပာဒေသု ကထိနာနိသံသေသု ယဒိ အာရာမိကာ တဏ္ဍုလာဒီဟိ ဝတ္ထာနိ စေတာပေန္တိ, ဝတ္ထေဟိပိ တဏ္ဍု လာဒီနိ စေတာပေန္တိ, တတ္ထ ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ? ဝိဘဇနကာလေ ဝိဇ္ဇမာနဝတ္ထုဝသေန ကာတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ ဝု တ္တံ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆) “တတ္ရုပ္ပာဒေန တဏ္ဍုလာဒိနာ ဝတ္ထူသု စေတာပိတေသု အတ္ထတ ကထိနာနမေဝ တာနိ ဝတ္ထာနိ ဟာပုဏန္တိ။ ဝတ္ထေဟိ ပန တဏ္ဍုလာဒီသု စေတာပိတေသု သဗ္ဗေသံ တာနိ ဟာပုဏန္တိ တိ ဝုတ္တ”န္တိ။ “သစေ ပန ဧကသီမာယံ ဗဟူ ဝိဟာရာ ဟောန္တိ”တိ ဧတ္ထ ကတရသီမာ အဓိပ္ပေတာတိ? ဥပစာရသီ မာ။ ဥပစာရသီမာယံယေဝ ဟိ သင္ဃလာဘဝိဘဇနာဒိကံ သိဇ္ဈတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၆) **“ကထိနတ္ထတသီမာယ** န္တိ ဥပစာရသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဥပစာရသီမဋ္ဌဿ မတကစီဝရာဒိဘာဂိယတာယ ဗဒ္ဓ သီမာယ တတ္ရုပ္ပာဒဘာဝတော ဝိညေယျမေတံ ‘ဥပစာရသီမာဝ အဓိပ္ပေတာ’တိ”။

ဧဝံ ကထိနတ္ထာရံ ဒဿေတွာ သဗ္ဗေ ရုစိတာယ မာတိကာပလိဗောဓဥဗ္ဘာရေ အဒဿေတွာဝ အဋ္ဌ အာနိသံသံ ဒဿေတုံ **“အတ္ထတကထိနာနံ တေ ဘိက္ခဝေ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဋ္ဌဝိဓာ မာတိကာ ပက္ကမနန္တိကာ, နိဋ္ဌာနန္တိကာ, သန္နိဋ္ဌာနန္တိကာ, နာသနန္တိကာ, သဝနန္တိကာ, အာသာဝစ္ဆေဒိကာ, သီမာတိက္ကန္တိကာ, သဟုဗ္ဘာရာတိ။ တတ္ထ အတ္ထတကထိနော ဘိက္ခု ကတပရိယောသိတံ စီဝရံ အာဒာယ “ဣမံ ဝိဟာရံ န ပစ္စေဿာမီ”တိ ပက္ကမတိ, တဿ ဘိက္ခုနော ဥပစာရသီမာတိက္ကမေနေဝ ကထိနုဗ္ဘာရော ဘဝတိ, ပဉ္စာနိသံသာနိ အလဘနေယ္ယော ဟောတိ။ အယံ ကထိနုဗ္ဘာရော ပက္ကမနမေဝဿ အန္တဘူတတ္တာ **ပက္ကမနန္တိကော** နာမ ဟောတိ။

အတ္ထတကထိနော ဘိက္ခု အနိဋ္ဌိတမေဝ အတ္တနော ဘာဂဘူတံ စီဝရံ အာဒာယ အညံ ဝိဟာရံ ဂတော, တဿ ဗဟိ ဥပစာရသီမဂတဿ ဧဝံ ဟောတိ “ဣမသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ ဣမံ စီဝရံ ကာရေဿာမိ, န ပုရာဏဝိဟာရံ ပစ္စေဿာမီ”တိ, သော ဗဟိသီမာယမေဝ တံ စီဝရံ ကာရေတိ, တဿ ဘိက္ခုနော တသ္မိံ စီဝရေ နိဋ္ဌိတေ ကထိနုဗ္ဘာရော ဟောတိ။ အယံ ကထိနုဗ္ဘာရော စီဝရနိဋ္ဌာနမေဝဿ အန္တောတိ **နိဋ္ဌာနန္တိကော** နာမ။

ဘိက္ခု အတ္ထတကထိနော အကတစီဝရမာဒာယ ပက္ကမတိ, တဿ ဗဟိဥပစာရသီမဂတဿ ဧဝံ ဟောတိ “ဣမံ စီဝရံ နေဝ ကာရေဿာမိ, ပေါရာဏဝိဟာရဉ္စ န ပစ္စေဿာမီ”တိ, တဿ ဘိက္ခုနော တေန သန္နိဋ္ဌာနေန ကထိနုဗ္ဘာရော ဟောတိ။ အယံ ကထိနုဗ္ဘာရော သန္နိဋ္ဌာနမေဝဿ အန္တောတိ **သန္နိဋ္ဌာနန္တိကော** နာမ။

အတ္ထတကထိနော ဘိက္ခု အကတမေဝ စီဝရံ အာဒာယ ပက္ကမတိ, ဗဟိသီမဂတဿ တဿ ဧဝံ ဟောတိ “ဣဓေဝိမံ စီဝရံ ကာရေဿာမိ, န စ ပေါရာဏဝိဟာရံ ပစ္စေဿာမီ”တိ, တဿ စီဝရံ ကုရုမာနံ စောရာဒီဟိ နဿတိ, အဂ္ယာဒီဟိ ဝိနဿတိ, ကထိနုဗ္ဘာရော ဟောတိ။ အယံ ကထိနုဗ္ဘာရော နာသနမေဝဿ အန္တောတိ **နာသနန္တိကော** နာမ။

အတ္ထတကထိနော ဘိက္ခု အကတစီဝရမာဒာယ “ဣမံ ဝိဟာရံ ပစ္စေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ပက္ကမတိ, တဿ ဗဟိသီမဂတဿ ဧဝံ ဟောတိ “ဣဓေဝိမံ စီဝရံ ကာရေဿာမီ”တိ, သော ကတစီဝရော သုဏာတိ “ဝိဟာရေ ကိရ သင်္ဃေန ကထိနံ ဥဗ္ဘတ”န္တိ, တေန သဝနမတ္တေနဿ ကထိနံ ဥဗ္ဘတံ ဟောတိ။ အယံ ကထိနုဗ္ဘာရော သဝနမေဝဿ အန္တောတိ **သဝနန္တိကော** နာမ။

အတ္ထတကထိနော ဘိက္ခု အညတ္ထ ပစ္စာသာစီဝရကာရဏာ ပက္ကမတိ, တဿ ဗဟိသီမဂတဿ ဧဝံ ဟောတိ “ဣဓ ဗဟိသီမာယမေဝ စီဝရပစ္စာသံ ပယိရုပါသာမိ, န ဝိဟာရံ ပစ္စေဿာမီ”တိ, သော တတ္ထေဝ တံ စီဝရပစ္စာသံ ပယိရုပါသတိ, သော တံ စီဝရပစ္စာသံ အလဘမာနော စီဝရာသာ ပစ္ဆိဇ္ဇတိ, တေနေဝ တဿ ဘိက္ခုနော ကထိနုဗ္ဘာရော ဘဝတိ။ အယံ ကထိနုဗ္ဘာရော အာသာဝစ္ဆေဒသဟိတတ္တာ **အာသာဝစ္ဆေဒိကော** နာမ။

အတ္ထတကထိနော ဘိက္ခု အကတစီဝရံ အာဒာယ “ဣမံ ဝိဟာရံ ပစ္စေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ပက္ကမတိ, သော ဗဟိသီမဂတော တံ စီဝရံ ကာရေတိ, သော ကတစီဝရော “ဝိဟာရံ ပစ္စေဿာမီ”တိ စိန္တေန္တော ဗဟိဥပစာရသီမာယမေဝ ကထိနုဗ္ဘာရကာလံ ဝီတိနာမေတိ, တဿ ကထိနုဗ္ဘာရော ဘဝတိ။ အယံ ကထိနုဗ္ဘာရော စီဝရကာလဿ အန္တိမဒိဝသသင်္ခာတာယ သီမာယ အတိက္ကန္တတ္တာ **သီမာတိက္ကန္တိကော** နာမ။

အတ္ထတကထိနော ဘိက္ခု စီဝရံ အာဒာယ “ဣမံ ဝိဟာရံ ပစ္စေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ပက္ကမတိ, သော ကတစီဝရော “ဝိဟာရံ ပစ္စေဿာမီ”တိ စိန္တေန္တော ပစ္စာဂန္တွာ ဝိဟာရေ ကထိနုဗ္ဘာရံ ပပ္ပောတိ, တဿ ဘိက္ခုနော ဝိဟာရေ ဘိက္ခူဟိ သဟ ကထိနုဗ္ဘာရော ဘဝတိ။ အယံ ကထိနုဗ္ဘာရော ဝိဟာရေ ဘိက္ခူဟိ သဟ ကတတ္တာ **သဟုဗ္ဘာရော** နာမ။ အယံ အဋ္ဌဝိဓော ကထိနုဗ္ဘာရော အဋ္ဌ မာတိကာ နာမ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ကထိနက္ခန္ဓကပါဠိယံ (မဟာဝ. ၃၁၀) “အဋ္ဌိမာ, ဘိက္ခဝေ, မာတိကာ ကထိနဿ ဥဗ္ဘာရာယ ပက္ကမနန္တိကာ နိဋ္ဌာနန္တိကာ သန္နိဋ္ဌာနန္တိကာ နာသနန္တိကာ သဝနန္တိကာ အာသာဝစ္ဆေဒိကာ သီမာတိက္ကန္တိကာ သဟုဗ္ဘာရာတိ။ ဘိက္ခု အတ္ထတကထိနော ကတစီဝရမာဒာယ ပက္ကမတိ ‘န ပစ္စေဿ’န္တိ, တဿ ဘိက္ခုနော ပက္ကမနန္တိကော ကထိနုဗ္ဘာရော”တိအာဒိ, ဝိနယဝိနိစ္ဆယပ္ပကရဏေ စ –

“ပက္ကမနဉ္စ နိဋ္ဌာနံ၊ သန္နိဋ္ဌာနဉ္စ နာသနံ။
သဝနမာသာ စ သီမာ စ၊ သဟုဗ္ဘာရောတိ အဋ္ဌိမာ”တိ။ (ဝိ. ဝိ. ၂၇၀၉)။

ပလိဗောဓာ ဒုဝိဓာ အာဝါသပလိဗောဓော, စီဝရပလိဗောဓောတိ။ တတ္ထ “ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ကထိနံ အတ္ထတံ ဟောတိ, တသ္မိံ ဝသိဿာမီ”တိ အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တောပိ “ပုန တံ ဝိဟာရံ အာဂစ္ဆိဿာမီ”တိ သာပေက္ခော ဟောတိ။ အယံ **အာဝါသပလိဗောဓော** နာမ။ တဿ ဘိက္ခုနော စီဝရံ အကတံ ဝါ ဟောတိ အပရိယောသိတံ ဝါ, “အညတော စီဝရံ လစ္ဆာမီ”တိ အာသာ ဝါ အနုပစ္ဆိန္နာ ဟောတိ။ အယံ **စီဝရပလိဗောဓော** နာမ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ကထိနက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၃၂၅) “ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ ကထိနဿ ပလိဗောဓာ? အာဝါသပလိဗောဓော စ စီဝရပလိဗောဓော စ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အာဝါသပလိဗောဓော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝသတိ ဝါ တသ္မိံ အာဝါသေ, သာပေက္ခော ဝါ ပက္ကမတိ ‘ပစ္စေဿ’န္တိ, ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အာဝါသပလိဗောဓော ဟောတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, စီဝရပလိဗောဓော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော စီဝရံ အကတံ ဝါ ဟောတိ ဝိပ္ပကတံ ဝါ, စီဝရာသာ ဝါ အနုပစ္ဆိန္နာ, ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, စီဝရပလိဗောဓော ဟောတီ”တိ။

ဥဗ္ဘာရော ဒုဝိဓော အဋ္ဌမာတိကာဥဗ္ဘာရအန္တရုဗ္ဘာရဝသေန။ တတ္ထ ဗဟိဥပစာရသီမဂတာနံ ဘိက္ခူနံ ဝသေန ဝုတ္တာ သတ္တ ကထိနုဗ္ဘာရာ စ ဗဟိဥပစာရသီမံ ဂန္တွာ နိဝတ္တေတွာ ကထိနတ္ထတဝိဟာရေ အန္တရုဗ္ဘာရံ ပတွာ ဘိက္ခူဟိ သဟ အန္တရုဗ္ဘာရဿ ကတတ္တာ သဟုဗ္ဘာရသင်္ခါတော ဧကော ကထိနုဗ္ဘာရော စာတိ ဣမေ အဋ္ဌ ကထိနုဗ္ဘာရာ အဋ္ဌမာတိကာယ ပဝိဋ္ဌတ္တာ **အဋ္ဌမာတိကာဥဗ္ဘာရော** နာမ။ ဗဟိသီမံ အဂန္တွာ တသ္မိံယေဝ ဝိဟာရေ နိသီဒိတွာ ကထိနုဗ္ဘာရံ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ ကထိနုဗ္ဘာရော အဋ္ဌမာတိကာယ အပ္ပဝိဋ္ဌော ဟုတွာ ကာလပရိစ္ဆေဒံ အပ္ပတွာ အန္တရာယေဝ ကတတ္တာ **အန္တရုဗ္ဘာရော** နာမ။

အန္တရုဗ္ဘာရသဟုဗ္ဘာရာ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယေဝ ကတာ, ဧဝံ သန္တေ ကော တေသံ ဝိသေသောတိ? အန္တရုဗ္ဘာရော ဗဟိသီမံ အဂန္တွာ အန္တောသီမာယမေဝ ဌိတေဟိ ဘိက္ခူဟိ ကတော။ သဟုဗ္ဘာရော ဗဟိသီမံ ဂတေန ဘိက္ခုနာ ပစ္စာဂန္တွာ တံ အန္တရုဗ္ဘာရံ ပတွာ တေဟိ အန္တောသီမဋ္ဌေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဟ ကတောတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ ပက္ကမနန္တိကာဒယော သတ္တ ကထိနုဗ္ဘာရာ န ကမ္မဝါစာယ ကတာ, ကေဝလံ ဒွိန္နံ ပလိဗောဓာနံ ဥပစ္ဆေဒေန ပဉ္စဟိ အာနိသံသေဟိ ဝိဂတတ္တာ ကထိနုဗ္ဘာရာ နာမ ဟောန္တိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေန ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ –

“အဋ္ဌန္နံ မာတိကာနံ ဝါ၊ အန္တရုဗ္ဘာရတောပိ ဝါ။
ဥဗ္ဘာရာပိ ဒုဝေ ဝုတ္တာ၊ ကထိနဿ မဟေသိနာ”တိ။

တဋ္ဋီကာယမ္ပိ **“အဋ္ဌန္နံ မာတိကာန**န္တိ ဗဟိသီမဂတာနံ ဝသေန ဝုတ္တာ။ ပက္ကမနန္တိကာဒယော သတ္တ မာတိကာ ဗဟိသီမံ ဂန္တွာ အန္တရုဗ္ဘာရံ သမ္ပတ္တဿ ဝသေန ဝုတ္တာ, သဟုဗ္ဘာရော ဣမာသံ အဋ္ဌန္နံ မာတိကာနံ ဝသေန စ။ **အန္တရုဗ္ဘာရတောပိ ဝါ**တိ ဗဟိသီမံ အဂန္တွာ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ ကထိနုဗ္ဘာရကမ္မေန ဥဗ္ဘတကထိနာနံ ဝသေန လဗ္ဘနတော အန္တရုဗ္ဘာရောတိ မဟေသိနာ ကထိနဿ ဥဗ္ဘာရာ ဒုဝေ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ ဗဟိသီမံ ဂန္တွာ အာဂတဿ ဝသေန သဉ္ဘာရော, ဗဟိသီမံ အဂတာနံ ဝသေန အန္တရုဗ္ဘာရောတိ ဧကောယေဝ ဥဗ္ဘာရော ဒွိဓာ ဝုတ္တော”တိ ဝုတ္တံ။

ကသ္မာ ပန အန္တရုဗ္ဘာရဝသေန ကမ္မဝါစာယ ကထိနံ ဥဗ္ဘတန္တိ? မဟာအနံ အာတုကာမေဟိ ဥပာသကေဟိ အာဂတဿ သင်္ဃဿ အကာလစီဝရံ အာတုကာမေဟိ ယာစိတတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္စဟိ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဟဋ္ဌကထာယံ (ပါစိ. ၉၂၅) “တေန ခော ပန သမယေန အညတရေန ဥပာသကေန သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိဟာရော ကာရာပိတော ဟောတိ, သော တဿ ဝိဟာရဿ မဟေ ဥဘတောသင်္ဃဿ အကာလစီဝရံ အာတုကာမော ဟောတိ။ တေန ခော ပန သမယေန ဥဘတောသင်္ဃဿ ကထိနံ အတ္ထတံ ဟောတိ။ အထ ခော သော ဥပာသကော သင်္ဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကထိနုဒ္ဓါရံ ယာစီ”တိ အာဒိ။ ကထံ ပန ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာတိ? “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ကထိနံ ဥဒ္ဓရေယျ, ဧသာ ဉတ္တိ။ သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, သင်္ဃော ကထိနံ ဥဒ္ဓရတိ။ ယဿာယသ္မ

မတော ခမတိ ကထိနသ္မ ဥဒ္ဓါရော, သော တုဏှုံဟဿ။ ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျ။ ဥဗ္ဘတံ သင်္ဃေန ကထိနံ, ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ''တိ ဧဝံ ကာတဗ္ဗာတိ။ ဝုတ္တဉှိ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကထိနံ ဥဒ္ဓရိတုံ, ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, ကထိနံ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ။ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော – သုဏာတု မေ။ပေ.။ ဓာရယာမီ''တိ။

ဧတေန စ ကထိနုဗ္ဘာရေန ပုဗ္ဗေ ကတံ ကထိနဒုဿအနုဉ္ဉတ္တိဒုတိယကမ္မတံ ဥဗ္ဘတန္တိ ဝဒန္တိ, န ပန ကထိနဒုဿအနုဉ္ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ဥဗ္ဘတံ, အထ ခေါ အတ္ထာရကမ္မမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ ကထိနဒုဿအနုဉ္ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ ဥဗ္ဘတံ ဘဝေယျ, တာယ ကမ္မဝါစာယ ကထိနဒုဿအနုဿ သိဇ္ဈနတော ဣမာယ ကထိနုဗ္ဘာရကမ္မဝါစာယ တံ ပုဗ္ဗေ ဒိန္နဒုဿံ ပုန အာဟရာပေတဗ္ဗံ သိယာ, န ပဉ္စာနိသံသဝိဂမနံ။ ယသ္မာ ပန ဣမာယ ကထိနုဗ္ဘာရကမ္မဝါစာယ ပဉ္စာနိသံသဝိဂမနမေဝ ဟောတိ, န ပုဗ္ဗေ ဒိန္နကထိနဒုဿဿ ပုန အာဟရာပနံ။ တေန ဝိညာယတိ ''ပဉ္စာနိသံသလာဘကာရဏံ အတ္ထရဏကမ္မမေဝ ဣမာယ ကထိနုဗ္ဘာရကမ္မဝါစာယ ဥဒ္ဓရီယတိ, န ကထိနဒုဿအနုဉ္ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာတိ, တသ္မာ ကထိနုဗ္ဘာရကမ္မဝါစာကရဏတော ပဋ္ဌာ သင်္ဃဿ ဥပ္ပန္နံ စီဝရံ အကာလစီဝရံ ဟောတိ, သင်္ဃော ပဉ္စာနိသံသေ န လဘတိ, စီဝရံ သဗ္ဗသင်္ဃိကံ ဟုတွာ အာဂတာဂတဿ သင်္ဃဿ ဘာဇနီယံ ဟောတီ''တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အယမတ္ထော ကထိနဒုဿအနုဉ္ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ စ ကထိနုဗ္ဘာရကမ္မဝါစာယ စ အတ္ထဉ္စ အဓိပ္ပာယဉ္စ သုဋ္ဌု ဝိနိစ္ဆိနိတွာ ပုဗ္ဗာပရံ သံသန္ဒိတွာ ပစ္စေတဗ္ဗောတိ။

ဧတ္ထ သိယာ – ကထိနုဗ္ဘာရံ ယာစန္တာနံ သဗ္ဗေသံ ကထိနုဗ္ဘာရော အတဗ္ဗော, ဥဒာဟု ဧကစ္စာနန္တိ, ကိဉ္စေတ္ထ – ယဒိ တာဝ သဗ္ဗေသံ အတဗ္ဗော, ကထိနုဗ္ဘာရကမ္မေန ပဉ္စာနိသံသဝိဂမနတော သင်္ဃဿ လာဘန္တရာယော ဘဝေယျ, အထ ဧကစ္စာနံ မုခေါလောကနံ ဝိယ သိယာတိ? ယဒိ ကထိနတ္ထာရမူလကလာဘတော ကထိနုဗ္ဘာရမူလကလာဘော မဟန္တော ဘဝေယျ, တေသံ ယာစန္တာနံ ကထိနုဗ္ဘာရော အတဗ္ဗော။ ယဒိ အပ္ပကော, န အတဗ္ဗော။ ယဒိ သမော, ကုလပ္ပသာဒတ္ထာယ အတဗ္ဗောတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၉၂၇) ''ကီဒိသော ကထိနုဒ္ဓါရော အတဗ္ဗော, ကီဒိသော န အတဗ္ဗောတိ? ယဿ အတ္ထာရမူလကော အာနိသံသော မဟာ, ဥဗ္ဘာရမူလကော အပ္ပော, ဧဝရူပေါ န အတဗ္ဗော။ ယဿ ပန အတ္ထာရမူလကော အာနိသံသော အပ္ပော, ဥဗ္ဘာရမူလကော မဟာ, ဧဝရူပေါ အတဗ္ဗော။ သမာနိသံသောပိ သဒ္ဓါပရိပါလနတ္ထံ အတဗ္ဗောတ''တိ။ ဣမိနာပိ ဝိညာယတိ ''ပဉ္စာနိသံသာနံ ကာရဏဘူတံ အတ္ထာရကမ္မမေဝ ဥဒ္ဓရီယတိ, န ကထိနဒုဿအနုဘူတံ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မ''န္တိ။

အာနိသံသကထာယံ **ပဉ္စာ** တိ ဣအနိ ဝုစ္စမာနာ အနာမန္တစာရာဒယော ပဉ္စ ကိရိယာ။ **ကပ္ပိဿန္တီ** တိ ကပ္ပာ ဘဝိဿန္တိ, အနာပတ္တိကာရဏာ ဘဝိဿန္တီတိ အတ္ထော။ **အနာမန္တစာရော** တိ အနာမန္တေတွာ စရဏံ။ ယော ဟိ အယကေဟိ ဘတ္တေန နိမန္တိတော ဟုတွာ သဘတ္တော သမာနော ဝိဟာရေ သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာမန္တေတွာ ကုလေသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇတိ, တဿ ဘိက္ခုနော စာရိတ္တသိက္ခာပဒေန ပာစိတ္တိယာပတ္တိ ဟောတိ, သာ အာပတ္တိ အတ္ထတကထိနဿ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ စာရိတ္တသိက္ခာပဒံ နာမ ''ယော ပန ဘိက္ခု နိမန္တိတော သဘတ္တော သမာနော သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ ပုရေဘတ္တံ ဝါ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဝါ ကုလေသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ အညတြ သမယာ, ပါစိတ္တိယံ။ တတ္ထာယံ သမယော စီဝရဒါနသမယော စီဝရကာရသမယော, အယံ တတ္ထ သမယော''တိ အစေလကဝဂ္ဂေ ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ (ပာစိ. ၂၉၉-၃၀၀)။ **စီဝရဝိပ္ပဝါသော** တိ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရေန ဝါ သဗ္ဗေန ဝါ ဝိနာ ဟတ္ထပါသေ အကတွာ အရုဏုဋ္ဌာပနံ, ဧဝံ ကရောတောပိ ဒုတိယကထိနသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ စ ဒုတိယကထိနသိက္ခာပဒံ နာမ ''နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ပန ဘိက္ခုနာ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဧကရတ္တမ္ပိ စေ ဘိက္ခု တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝသေယျ အညတြ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ, နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ''န္တိ အာဂတံ နိဿဂ္ဂိယေသု ဒုတိယသိက္ခာပဒံ (ပာရာ. ၄၇၂)။

ဂဏဘောဇနန္တိ ဧတေန ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ဂဏဘောဇနံ နာမ ''အမှာကံ ဘတ္တံ ဒေထာ''တိ ဘိက္ခူနံ ဝိညတ္တိယာ ဝါ ''အမှာကံ ဘတ္တံ ဂဏှထာ''တိ အယကာနံ နိမန္တနေန ဝါ အကပ္ပိယတေဟာရေန စတ္တာရော ဝါ အတိရေကာ ဝါ ဘိက္ခူ ဧကတော ပဋိဂ္ဂဏှိတွာ ဧကတော ဘုဉ္ဇနံ။ ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒံ နာမ ''ဂဏဘောဇနေ အညတြ သမယာ ပါစိတ္တိယံ။ တတ္ထာယံ သမယော ဂိလာနသမယော စီဝရဒါနသမယော စီဝရကာရသမယော အဒ္ဓါနဂမနသမယော နာဝါဘိရုဟနသမယော မဟာသမယော သမဏဘတ္တသမယော,

အယံ တတ္ထ သမယော''တိ အာဂတံ ဘောဇနဝဂ္ဂေ ဒုတိယသိက္ခာပဒံ (ပာစိ. ၂၁၅)။ **အနမိဋ္ဌိတံ အဝိကပ္ပိတံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ပဌမကထိနသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ ပဌမကထိနသိက္ခာပဒံ နာမ ''နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ပန ဘိက္ခုနာ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗံ, တံ အတိက္ကာမယတော နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ''န္တိ အာဂတံ နိဿဂ္ဂိယေသု ပဌမသိက္ခာပဒံ (ပာရာ. ၄၇၂)။ **ကထိနတ္ထတသီမာယာ** တိ ဥပစာရသီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **မတကစီဝရန္တိ** မတဿ စီဝရံ။ **တတ္ရုပ္ပာဒေနာ** တိ သင်္ဃဿန္တကေန အာရာမုယ္ယာနခေတ္တဝတ္ထုအာဒိနာ။ **ယံ သင်္ဃိကံ စီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ တေသံ ဘဝိဿတီ** တိ ဣမိနာ စီဝရမေဝ ကထိနတ္ထာရကာနံ ဘိက္ခူနံ သန္တကံ ဟောတိ, တတော အညံ ပိဏ္ဍပာတဘေသဇ္ဇာဒိကံ အာဂတာဂတဿ သင်္ဃဿ သန္တကံ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။

ဇဝံ အငွင်္ဂသမ္ပန္နော၊ လဇ္ဇီ ဘိက္ခု သုပေသလော။
ကရေယျ ကထိနတ္ထာရံ၊ ဥဗ္ဘာရဉ္စာပိ သာဓုကန္တိ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ကထိနတ္ထာရဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဧကူနတိံသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၃၀. ဂရုဘဏ္ဍဝိနိစ္ဆယကထာ

၂၂၇. ဧဝံ ကထိနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဂရုဘဏ္ဍာဒိဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုံ **“ဂရုဘဏ္ဍာနီတိ ဧတ္ထာ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဂရူ**တိ –

“ပုမေ အာစရိယာဒိမှိ၊ ဂရု မာတာပိတူသုပိ။
ဂရု တီသု မဟန္တေ စ၊ ဒုဇ္ဇရာလဟုကေသု စာ”တိ။ –

ဝုတ္တေသု အနေကတ္ထေသု အလဟုကတ္ထစကော။ **ဘဏ္ဍ**-သဒ္ဒော “ဘာဇနာဒိပရိက္ခာရေ, ဘဏ္ဍံ မူလဓနေပိ စာ”တိ ဧတ္ထ ဘာဇနာဒိပရိက္ခာရတ္ထော ဟောတိ။ ဝစနတ္ထော ပန ဂရန္တိ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တိ ဥဂ္ဂတာ ဟာကဍ္ဎာ ဟောန္တီတိ ဂရူနိ, ဘဍိတဗ္ဗာနိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနီတိ ဘဏ္ဍာနိ, ဂရူနိ စ တာနိ ဘဏ္ဍာနိ စာတိ **ဂရုဘဏ္ဍာနိ,** အာရာမာဒီနိ ဝတ္ထူနိ။ ဣတိ အာဒိနာ နယေန သေနာသနက္ခန္ဓကေ ဘဂဝတာ ဒဿိတာနိ ဣမာနိ ပဉ္စ ဝတ္ထူနိ ဂရုဘဏ္ဍာနိ နာမာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

မဇ္ဈေသု **မသာရကော**တိ မဉ္စပါဒေ ဝိဇ္ဈိတွာ တတ္ထ အဋနိယော ပဝေသေတွာ ကတော။ **ဗုန္ဒိကာဗဒ္ဓော**တိ အဋနီဟိ မဉ္စပါဒေ ဍံသာပေတွာ ပလ္လင်္ကသင်္ခေပေန ကတော။ **ကုဠီရပါဒကော**တိ အဿမေဏ္ဍကာဒီနံ ပါဒသဒိသေဟိ ပါဒေဟိ ကတော။ ယော ဝါ ပန ကောစိ ဝင်္ကပါဒကော, အယံ ဝုစ္စတိ “ကုဠီရပါဒကော”တိ။ **အာဟစ္စပါဒကော** တိ အယံ ပန “အာဟစ္စပါဒကော နာမ မဉ္စော အင်္ဂေ ဝိဇ္ဈိတွာ ကတော ဟောတီ”တိ ဧဝံ ပရတော ပါဠိယံယေဝ (ပါစိ. ၁၃၁) ဝုတ္တော, တသ္မာ အဋနိယော ဝိဇ္ဈိတွာ တတ္ထ ပါဒသိခံ ပဝေသေတွာ ဥပရိ အာဏိံ ဒတွာ ကတမဉ္စော အာဟစ္စပါဒကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပီဌေပိ ဧသေဝ နယော။

ဥဏ္ဏာဘိသိအာဒီနံ ပဉ္စန္နံ အညတရာတိ ဥဏ္ဏာဘိသိ စောဠဘိသိ ဝါကဘိသိ တိဏဘိသိ ပဏ္ဏဘိသီတိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဘိသီနံ အညတရာ ။ **ပဉ္စ ဘိသိယော**တိ ပဉ္စဟိ ဥဏ္ဏာဒီဟိ ပူရိတဘိသိယော။ တူလဂဏနာယ ဟိ ဧတာသံ ဂဏနာ။ တတ္ထ ဥဏ္ဏဂ္ဂဟဏေန န ကေဝလံ ဧဠကလောမမေဝ ဂဟိတံ, ဌပေတွာ ပန မနုဿလောမံ ယံ ကိဉ္စိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမံသဇာတီနံ ပက္ခိစတုပ္ပဒါနံ လောမံ, သဗ္ဗံ ဣဓ ဥဏ္ဏဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတံ, တသ္မာ ဆန္နံ စီဝရာနံ, ဆန္နံ အနုလောမစီဝရာနဉ္စ အညတရေန ဘိသိစ္ဆဝိံ ကတွာ တံ သဗ္ဗံ ပက္ခိပိတွာ ဘိသိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဠကလောမာနိ ပန အပက္ခိပိတွာ ကမ္ဗလမေဝ စတုဂ္ဂုဏံ ဝါ ပဉ္စဂုဏံ ဝါ ပက္ခိပိတွာ ကတာပိ ဥဏ္ဏဘိသိသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိ။ စောဠဘိသိအာဒီသု ယံ ကိဉ္စိ နဝစောဠံ ဝါ ပုရာဏစောဠံ ဝါ သံဟရိတွာ ဝါ အန္တော ပက္ခိပိတွာ ဝါ ကတာ **စောဠဘိသိ,** ယံ ကိဉ္စိ ဝါကံ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **ဝါကဘိသိ,** ယံ ကိဉ္စိ တိဏံ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **တိဏဘိသိ,** အညတြ သုဒ္ဓတမာလပတ္တံ ယံ ကိဉ္စိ ပဏ္ဏံ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **ပဏ္ဏဘိသီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တမာလပတ္တံ ပန အညေန မိဿမေဝ ဝဋ္ဋတိ, သုဒ္ဓံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဘိသိယာ ပမာဏနိယမော နတ္ထိ, မဉ္စဘိသိ ပီဌဘိသိ ဘူမတ္ထရဏဘိသိ စင်္ကမနဘိသိ ပါဒပုဉ္ဆနဘိသီတိ ဧတာသံ အနုရူပတော သလ္လက္ခေတွာ အတ္တနော ရုစိဝသေန ပမာဏံ ကာတဗ္ဗံ။ ယံ ပနေတံ ဥဏ္ဏာဒိပဉ္စဝိဓတူလမ္ပိ ဘိသိယံ ဝဋ္ဋတိ, တံ မသူရကေပိ ဝဋ္ဋတီတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မသူရကေ**တိ စမ္မမယဘိသိယံ။ ဧတေန မသူရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။

ဗိမ္ဗောဟနေ တီဏိ တူလာနိ ရုက္ခတူလံ လတာတူလံ ပေါဋကိတူလန္တိ။ တတ္ထ **ရုက္ခတူလ**န္တိ သိမ္ဗလိရုက္ခာဒီနံ ယေသံ ကေသဉ္စိ ရုက္ခာနံ တူလံ။ **လတာတူလ**န္တိ ခီရဝလ္လိအာဒီနံ ယာသံ ကာသဉ္စိ လတာနံ တူလံ။ **ပေါဋကိတူလ**န္တိ ပေါဋကိတိဏာဒီနံ ယေသံ ကေသဉ္စိ တိဏဇာတိကာနံ အန္တမသော ဥစ္ဆုနဠာဒီနမ္ပိ တူလံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၉၇) ပန **“ပေါဋကိတူလ**န္တိ ဧရကတိဏတူလ”န္တိ ဝုတ္တံ, ဧတေဟိ တီဟိ သဗ္ဗဘူတဂါမာ သင်္ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ ရုက္ခဝလ္လိတိဏဇာတိယော ဟိ မုဉ္စိတွာ အညော ဘူတဂါမော နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ယဿ ကဿစိ ဘူတဂါမဿ တူလံ ဗိမ္ဗောဟနေ ဝဋ္ဋတိ, ဘိသိံ ပန ပါပုဏိတွာ သဗ္ဗမ္ပေတံ “အကပ္ပိယတူလ”န္တိ ဝုစ္စတိ န ကေဝလဉ္စ ဗိမ္ဗောဟနေ ဧတံ တူလမေဝ, ဟံသမောရာဒီနံ သဗ္ဗသကုဏာနံ, သီဟာဒီနံ သဗ္ဗစတုပ္ပဒါနဉ္စ လောမမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ပိယင်္ဂုပုပ္ဖဗကုဠပုပ္ဖာဒိ ပန ယံ ကိဉ္စိ ပုပ္ဖံ န ဝဋ္ဋတိ။ တမာလပတ္တံ သုဒ္ဓမေဝ န ဝဋ္ဋတိ, မိဿကံ ပန ဝဋ္ဋတိ, ဘိသီနံ အနုညာတံ ပဉ္စဝိဓံ ဥဏ္ဏာဒိတူလမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အဍ္ဎကာယိကာနိ ပန ဗိမ္ဗောဟနာနိ န ဝဋ္ဋန္တိ။ **အဍ္ဎကာယိကာနီ** တိ ဥပဍ္ဎကာယပ္ပမာဏာနိ, ယေသု ကဋိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သီသံ ဥပဒဟန္တိ ဌပေန္တိ။ သီသပ္ပမာဏံ ပန ဝဋ္ဋတိ, **သီသပ္ပမာ**

ဏံ နာမ ယသ္မာ ဝိတ္ထာရတော တီသု ကဏ္ဍေသု ဒ္ဝိန္နံ ကဏ္ဍာနံ အန္တရံ မိနိယမာနံ ဝိဒတ္ထိ စေဝ စတုရင်္ဂုလဉ္စ ဟောတိ, မဇ္ဈိမဋ္ဌာနံ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတိ, ဒီဃတော ပန ဒိယဍ္ဎရတနံ ဝါ ဒ္ဝိရတနံ ဝါတိ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ, အယံ သီသပ္ပမာဏဿ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒော, ဣတော ဥဒ္ဓံ န ဝဋ္ဋတိ, ဟေဋ္ဌာ ပန ဝဋ္ဋတီတိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၇) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ “တီသု ကဏ္ဍေသု ဒ္ဝိန္နံ ကဏ္ဍာန”န္တိ ဟတ္ထံ ဥပနိဓာယ ဗိမ္ဗောဟနဿ ဥဘောသု အန္တေသု ဌပေတဗ္ဗစောဠကံ တိကောဏမေဝ ကရောန္တိ ဧကစ္စေ။ “ဣဒဉ္စ ဌာနံ ဂဏ္ဌိဋ္ဌာန”န္တိ ဝဒန္တိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၉၇) ပန **“သီသပ္ပမာဏံ** နာမ ယတ္ထ ဂီဝာယ သဟ သကလံ သီသံ ဌပေတုံ သက္ကာ, တဿ စ မုဋ္ဌိရတနံ ဝိတ္ထာရပ္ပမာဏန္တိ ဒဿေန္တော **‘ဝိတ္ထာရတော’**တိအာဒိမာဟ။ ဣဒဉ္စ ဗိမ္ဗောဟနဿ ဥဘောသု အန္တေသု ဌပေတဗ္ဗစောဠပ္ပမာဏဒဿနံ, တဿ ဝသေန ဗိမ္ဗောဟနဿ ဝိတ္ထာရပ္ပမာဏံ ပရိစ္ဆိဇ္ဇတိ, တံ ဝဋ္ဋံ ဝါ စတုရဿံ ဝါ ကတွာ သိဗ္ဗိတံ ယထာ ကောဋိတော ကောဋိ ဝိတ္ထာရတော ပုထုလဋ္ဌာနံ မုဋ္ဌိရတနပ္ပမာဏံ ဟောတိ, ဧဝံ သိဗ္ဗိတဗ္ဗံ, ဣတော အဓိကံ န ဝဋ္ဋတိ။ တံ ပန အန္တေသု ဌပိတစောဠံ ကောဋိယာ ကောဋိံ အာဟစ္စ ဒိဂုဏံ ကတံ တိကဏ္ဏံ ဟောတိ, တေသု တီသု ကဏ္ဍေသု ဒ္ဝိန္နံ ကဏ္ဍာနံ အန္တရံ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလံ ဟောတိ, မဇ္ဈိမဋ္ဌာနံ ကောဋိတော ကောဋိံ အာဟစ္စ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတိ, ဣဒမဿ ဥက္ကဋ္ဌပ္ပမာဏ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဗိမ္ဗောဟနဿ ဥဘောသု အန္တေသု ဌပေတဗ္ဗစောဠကံ ပကတိယာဝ တိကဏ္ဏံ န ဟောတိ, အထ ခေါ ကောဋိယာ ကောဋိံ အာဟစ္စ ဒိဂုဏကတကာလေယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ တံ စောဠကံ ဝဋ္ဋံ ဝါ ဟောတု စတုရဿံ ဝါ, ဒိဂုဏံ ကတွာ မိနိယမာနံ တိကဏ္ဏမေဝ ဟောတိ, ဒ္ဝိန္နဉ္စ ကဏ္ဍာနံ အန္တရံ စတုရင်္ဂုလာဓိကဝိဒတ္ထိမတ္တံ ဟောတိ, တဿ စ စောဠကဿ မဇ္ဈိမဋ္ဌာနံ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတိ, တဿေဝ စောဠကဿ ပမာဏေန ဗိမ္ဗောဟနဿ မဇ္ဈိမဋ္ဌာနမ္ပိ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတီတိ ဝိညာယတီတိ။

“ကမ္ဗလမေဝ။ပေ။ ဥဏ္ဏာဘိသိသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီ”တိ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ဂေါနကာဒိအကပ္ပိယမ္ပိ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ ဘိသိယံ ပက္ခိပိတွာ သယိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **မသူရကေ**တိ စမ္မမယဘိသိယံ, စမ္မမယံ ပန ဗိမ္ဗောဟနံ တူလပုဏ္ဏမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ”တိ စ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၉၇) ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၉၇) ပန **“သီသပ္ပမာဏ**”န္တိ ယတ္ထ ဂလဝါဋကတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗသီသံ ဥပဒဟန္တိ, တံ သီသပ္ပမာဏံ ဟောတိ, တဉ္စ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒတော တိရိယံ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ **‘ယတ္ထ ဝိတ္ထာရတော တီသု ကဏ္ဍေသူ’**တိအာဒိမာဟ။ **မဇ္ဈိမဋ္ဌာနံ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတီ**တိ ဗိမ္ဗောဟနဿ မဇ္ဈိမဋ္ဌာနံ တိရိယတော မုဋ္ဌိရတနပ္ပမာဏံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **အရဉ္ဇရော**တိ ဗဟုဥဒကဂဏှနကာ မဟာစာဋိ။ ဇလံ ဂဏှိတုံ အလန္တိ **အရဉ္ဇရော,** ဝဋ္ဋစာဋိ ဝိယ ဟုတွာ ထောကံ ဒီဃမုခေါ မဇ္ဈေ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတွာ ကတောတိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ အဋ္ဌကထာယန္တိ အဇ္ဈာဟာရသမ္ဗန္ဓော။

ဒ္ဝိသင်္ဂဟာနိ ဒ္ဝေဝ ဟောန္တီတိ ဒ္ဝေဝ ပဌမဒုတိယအဝိဿဇ္ဇိယာနိ “အာရာမော အာရာမဝတ္ထု”တိ စ “ဝိဟာရော ဝိဟာရဝတ္ထု”တိ စ ဝုတ္တဒ္ဝေဒ္ဝေဝတ္ထုသင်္ဂဟာနိ ဟောန္တိ။ **တတိယံ အဝိဿဇ္ဇိယံ** “မဉ္စော ပီဌံ ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟန”န္တိ ဝုတ္တစတုဝတ္ထုသင်္ဂဟံ ဟောတိ။ **စတုတ္ထံ အဝိဿဇ္ဇိယံ** “လောဟကုမ္ဘီ လောဟဘာဏကံ လောဟဝါရကော လောဟကဋာဟံ ဝါသိ ဖရသု ကုဌာရီ ကုဒါလော နိခါဒန”န္တိ ဝုတ္တနဝကောဋ္ဌာသဝန္တံ ဟောတိ။ **ပဉ္စမံ အဝိဿဇ္ဇိယံ** “ဝလ္လိ ဝေဠု မုဉ္ဇံ ပဗ္ဗဇံ တိဏံ မတ္တိကာ ဒာရုဘဏ္ဍံ မတ္တိကာဘဏ္ဍ”န္တိ ဝုတ္တအဋ္ဌဘေဒနံ အဋ္ဌပဘေဒဝန္တံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **ပဉ္စနိမ္မလလောစနော**တိ မံသစက္ခုဒိဗ္ဗစက္ခုဓမ္မစက္ခုဗုဒ္ဓစက္ခုသမန္တစက္ခူနံ ဝသေန နိမ္မလပဉ္စလောစနော။

သေနာသနက္ခန္ဓကေ အဝိဿဇ္ဇိယံ ကီဋာဂိရိဝတ္ထုသ္မိံ အဝေဘင်္ဂိယန္တိ ဧတ္ထ “သေနာသနက္ခန္ဓကေ ကမကာတသဝတ္ထုသ္မိံ အဝိဿဇ္ဇိယံ ကီဋာဂိရိဝတ္ထုသ္မိံ အဝေဘင်္ဂိယ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ဝတ္ထူနံ သေနာသနက္ခန္ဓကေ အာဂတတ္တာ။ **သေနာသနက္ခန္ဓကေ**တိ အယံ သာမညာဓာရော။ **ကမကာတသဝတ္ထုသ္မိံ ကီဋာဂိရိဝတ္ထုသ္မိ**န္တိ ဝိသေသာဓာရော။ အယမတ္ထော ဟဋ္ဌိံ ဩလောကေတွာ ပစ္စေတဗ္ဗော။ တေနေဝ ဟိ သမန္တပါသာဒိကာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) “သေနာသနက္ခန္ဓကေ”တိ အဝတွာ “ဣဓ”ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ, **ဣဓာ**တိ ဣမိနာ ကမကာတသဝတ္ထုံ ဒဿေတိ, ကီဋာဂိရိဝတ္ထုံ ပန သရူပတော ဒဿိတမေဝ။ သာမညာဓာရော ပန တံသံဝဏ္ဏနာဘာဝတော အဝုတ္တောပိ သိဇ္ဈတီတိ န ဝုတ္တောတိ ဝိညာယတိ။

၂၂၈. ထာဝရေန စ ထာဝရံ, ဂရုဘဏ္ဍေန စ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ဧတ္ထ ပဉ္စသု ကောဋ္ဌာသေသု ပုရိမဒ္ဝယံ **ထာဝရံ**, ပစ္ဆိမတ္တယံ **ဂရုဘဏ္ဍ**န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သမကမေဝ ဒေတီ**တိ ဧတ္ထ ဥဒ္ဓနကံ ဒေန္တေန ဝိဟာရဝတ္ထုသာမန္တံ ဂဟေတ္ဝာ ဒူရတရံ ဒုက္ခကောပံ ဝိသ္သဇ္ဇေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝက္ခတိ ဟိ "ဘိက္ခူနဉ္စေ မဟဂ္ဃတရံ။ပေ.။ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ **ဇာနာပေတ္ဝာ**တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဇာနာပေတ္ဝာ, အပလောကေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **နနု တုမှာကံ ဗဟုတရံ ရုက္ခာတိ ဝတ္တဗ္ဗ**န္တိ ဣဒံ သာမိကေသု အတ္တနော ဘဏ္ဍဿ မဟဂ္ဃတံ အဇာနိတ္ဝာ ဒေန္တေသု တံ ဉတ္ဝာ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှတော အဝဟာရော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဟာရေန ဝိဟာရော ပရိဝတ္တေတဗ္ဗော**တိ သဝတ္ထုကေန အညေသံ ဘူမိယံ ကတပါသာဒါဒိနာ, အဝတ္ထုကေန ဝါ သဝတ္ထုကံ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ, အဝတ္ထုကံ ပန အဝတ္ထုကေနေဝ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ ကေဝလံ ပါသာဒဿ ဘူမိတော အထာဝရတ္တာ။ ဧဝံ ထာဝရေသုပိ ထာဝရဝိဘာဂံ ဉတ္ဝာဝ ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ။

"ကပ္ပိယမဉ္စာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗာတိ ဣမိနာ သုဝဏ္ဏာဒိဝိစိတ္တာ အကပ္ပိယမဉ္စာ 'သင်္ဃဿာ'တိ ဝုတ္တေပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ 'ဝိဟာရဿ ဒေမာ'တိ ဝုတ္တေ သင်္ဃဿ ဝဋ္ဋတိ, န ပုဂ္ဂလဿ ခေတ္တာဒိ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ"န္တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၃၂၁) ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၂၁) ပန **"ကပ္ပိယမဉ္စာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗာ**တိ 'သင်္ဃဿ ဒေမာ'တိ ဒိန္နံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန 'ဝိဟာရဿ ဒေမာ'တိ ဒေန္တိ, သုဝဏ္ဏရဇတမယာဒိအကပ္ပိယမဉ္စေပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **န ကေဝလံ။ပေ.။ ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋန္တီ**တိ ဣမိနာ အထာဝရေန ထာဝရမ္ပိ အထာဝရမ္ပိ ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ ထာဝရေန အထာဝရမေဝ ဟိ ပရိဝတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **"အကပ္ပိယံ ဝါ မဟဂ္ဃံ ကပ္ပိယံ ဝါ**တိ ဧတ္ထ **အကပ္ပိယံ** နာမ သုဝဏ္ဏမယမဉ္စာဒိ အကပ္ပိယဘိသိဗိမ္ဗောဟနာဒိ စ။ **မဟဂ္ဃံ ကပ္ပိယံ** နာမ ဒန္တမယမဉ္စာဒိ, ပါဝါရာဒိကပ္ပိယအတ္ထရဏာဒိ စာ"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ ဝုတ္တံ, ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန **"အကပ္ပိယံ ဝါ**တိ အာသန္ဒိအာဒိ, ပမာဏာတိက္ကန္တံ ဗိမ္ဗောဟနာဒိ စ။ **မဟဂ္ဃံ ကပ္ပိယံ ဝါ**တိ သုဝဏ္ဏာဒိဝိစိတ္တံ ကပ္ပိယဝေါဟာရေန ဒိန္န"န္တိ ဝုတ္တံ။

၂၂၉. "ကာဠလောဟ ။ပေ.။ ဘာဇေတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝဋ္ဋကံသလောဟမယမ္ပိ ဘာဇနံ ပုဂ္ဂလိကမ္ပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုမ္ပိ ပရိဟရိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ပုဂ္ဂလာနံ ပရိဟရိတဗ္ဗဿေဝ ဘာဇေတဗ္ဗတ္တာတိ ဝဒန္တိ, တံ ဥပရိ "ကံသလောဟဝဋ္ဋလောဟဘာဇနဝိကတိ သင်္ဃိကပရိဘောဂေန ဝါ ဂိဟိဝိကဋာ ဝါ ဝဋ္ဋတီ"တိအာဒိကေန မဟာပစ္စရိယဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတိ။ ဣမဿ ဟိ "ဝဋ္ဋလောဟကံသလောဟာနံ ယေန ကေနစိ ကတော သီဟဠဒီပေ ပါဒဂ္ဂဏှနကော ဘာဇေတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တဿ မဟာအဋ္ဌကထာဝစနဿ ပဋိက္ခေပါယ တံ မဟာပစ္စရိယဝစနံ ပစ္ဆာ ဒဿိတံ, တသ္မာ ဝဋ္ဋလောဟကံသလောဟမယံ ယံ ကိဉ္စိ ပါဒဂ္ဂဏှနကတရကမ္ပိ ဥပါဒါယ အဘာဇနီယမေဝ, ဂိဟီဟိ ဒီယမာနမ္ပိ ပုဂ္ဂလဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပါရိဟာရိယံ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ပတ္တာဒိပရိက္ခာရံ ဝိယ သယမေဝ ပဋိသာမေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဂိဟိသန္တကံ ဝိယ အာရာမိကာဒယော စေ သယမေဝ ဂောပေတ္ဝာ ဝိနိယောဂကာလေ အာနေတ္ဝာ ပဋိဒေန္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, "ပဋိသာမေတ္ဝာ ဘိက္ခူနံ ဒေထာ"တိ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ။

ပဏ္ဏသူစိ နာမ လေခနီတိ ဝဒန္တိ။ **အတ္တနာ လဒ္ဓာနိပိ**တိအာဒိနာ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒေါသော နတ္ထိ, ပရိဟရိတ္ဝာ ပရိဘောဂေဝ အာပတ္တိကရောတိ ဒီပေတိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ ဥပရိ ဘာဇနီယဝါသိအာဒီသု အတ္တနော သန္တကေသုပိ။

အနာမာသမ္ပိတိ သုဝဏ္ဏာဒိမယမ္ပိ, သဗ္ဗံ တံ အာမသိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဥပက္ခရေတိ ဥပကရဏေ။ **သိခရံ** နာမ ယေန ပရိဗ္ဗမန္တာ ဆိန္ဒန္တိ။ **ပတ္တဗန္ဓကော** နာမ ပတ္တဿ ဂဏ္ဌိအာဒိကာရကော။ "ပဋိမာနံ သုဝဏ္ဏာဒိပတ္တကာရကော"တိပိ ဝဒန္တိ။

"အဍ္ဎဗာဟူတိ ကပ္ပရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အံသကူဋ"န္တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ **"အဍ္ဎဗာဟု** နာမ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလန္တိပိ ဝဒန္တီ"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၃၂၁) ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃၂၁) **"အဍ္ဎဗာဟူ**တိ ကပ္ပရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အံသကူဋန္တိ လိခိတ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူ

ဋ္ဌဝဂ္ဂ ၂.၃၂၁) ပန **“အမုဗာဟုပ္ပမာဏာ** နာမ အမုဗာဟုမတ္တာ, အမုဗ္ဗာမမတ္တာတိပိ ဝဒန္တိ”တိ ဝုတ္တံ။ **ယော တ္တာနီ**တိ စမ္မရဇ္ဇုကာ။ **တတ္ထဇာတကာ** တိ သင်္ဃိကဘူမိယံ ဇာတာ။

“အင်္ဂုလသူစိဒဏ္ဍမတ္တော တိ ဒီဃသော အင်္ဂုလမတ္တော ပရိဏာဟတော ပဏ္ဏသူစိဒဏ္ဍမတ္တော”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ။ စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၂၁) ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၃၂၁) **“အင်္ဂုလသူစိဒဏ္ဍမတ္တော**တိ သရဒဏ္ဍာဒိသူစိအာကာရတနုဒဏ္ဍကမတ္တောပီ”တိ ဝုတ္တံ။ **အင်္ဂုလပ္ပမာဏော** တိ ဒီဃတော အင်္ဂုလပ္ပမာဏော။ **ရိတ္တဟေတ္ထကောပီ** တိ အလိခိတဟေတ္ထကောပိ, ကွဒ္ဓ ပဏ္ဏပ္ပသင်္ဂေန ဝုတ္တံ။

အာသန္ဒိကော တိ စတုရဿပီဌံ ဝုစ္စတိ “ဥစ္စကမ္ပိ အာသန္ဒိက”န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၇) ဝစနတော ။ ဧကတောဘာဂေန ဒီဃပီဌမေဝ ဟိ အင်္ဂုလဟဒကံ ဝဋ္ဋတိ, စတုရဿာသန္ဒိကော ပန ပမာဏာတိက္ကန္တောပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သတ္တင်္ဂေ** နာမ တီသု ဒိသာသု အပဿယံ ကတွာ ကတမဉ္စော, အယမ္ပိ ပမာဏာတိက္ကန္တောပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဘဒ္ဒပီဌ** န္တိ ဝေတ္တမယံ ပီဌံ ဝုစ္စတိ။ **ပီဋ္ဌိကာ**တိ ပိလောတိကဗဒ္ဓံ ပီဌမေဝ။ **ဧဠကဟဒပီဌံ** နာမ အရုပဋ္ဋိကာယ ဥပရိဟဒေ ဌပေတွာ ဘောဇနဖလကံ ဝိယ ကတပီဌံ ဝုစ္စတိ။ **အာမဏ္ဍကဝဏ္ဍကပီဌံ** နာမ အာမလကာကာရေန ယောဇိတဗဟုဥပာဒပီဌံ။ ဣမာနိ တာဝ ပာဠိယံ အာဂတပီဌာနိ။ အရုမယံ ပန သဗ္ဗမ္ပိ ပီဌံ ဝဋ္ဋတိ။

“ဃဋ္ဋနဖလကံ နာမ ယတ္ထ ဌပေတွာ ရဇိတစီဝရံ ဟတ္ထေန ဃဋ္ဋေန္တိ။ **ဃဋ္ဋနမုဂ္ဂရော** နာမ အနုတတာဒိဃဋ္ဋနတ္ထံ ကတောတိ ဝဒန္တိ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၂၁) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၃၂၁) **“ဃဋ္ဋနဖလကံ ဃဋ္ဋနမုဂ္ဂရော** တိ ဣဒံ ရဇိတစီဝရံ ဧကသ္မိံ မဋ္ဌေ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရေ ဝေဌေတွာ ဧကေန မဋ္ဌဖလကဿ ဥပရိ ဌပေတွာ ဥပရိ အပရေန မဋ္ဌဖလကေန နိက္ကုဇ္ဇိတွာ ဧကော ဥပရိ အက္ကမိတွာ တိဋ္ဌတိ, ဒွေ ဇနာ ဥပရိဖလကံ ဒွီသု ကောဋီသု ဂဟေတွာ အပရာပရံ အာကမုနဝိကမုနံ ကရောန္တိ, ဧတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဟတ္ထေန ပဟရဏံ ပန နိဋ္ဌိတရဇနဿ စီဝရဿ အလ္လကာလေ ကာတဗ္ဗံ, ဣဒံ ပန ဖလကမုဂ္ဂရေဟိ ဃဋ္ဋနံ သုက္ခကာလေ ထဒ္ဓဘာဝဝိမောစနတ္ထန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **“အမ္ဗဏန္တိ** ဖလကေဟိ ပောက္ခရဏီသဒိသံ ကတံ။ ပါနီယဘာဇနံ။ **ရဇနဒောဏီ**တိ ယတ္ထ ပက္ကရဇနံ အာကိရိတွာ ဌပေန္တိ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ပန **“အမ္ဗဏန္တိ** ဧကဒောဏိကနာဝါဖလကေဟိ ပောက္ခရဏီသဒိသံ ကတံ။ ပါနီယဘာဇနန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ရဇနဒောဏီ**တိ ဧကဒာရုနာဝ ကတံ ရဇနဘာဇနံ။ **ဥဒကဒောဏီ**တိ ဧကဒာရုနာဝ ကတံ ဥဒကဘာဇန”န္တိ ဝုတ္တံ။

“ဘူမတ္ထရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ တိ အကပ္ပိယစမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စတ္ထရဏဂတိက** န္တိ ဣမိနာ မဉ္စပီဌေပိ အတ္ထရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ ဟတ္ထာဒိပစ္စတ္ထရဏမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ဧကေ။ နောတိ အပရေ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၂၁) ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃၂၁) ပန **“ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရော** နာမ ‘ယေန ရဇိတစီဝရံ ပောထေန္တိ, တမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝာ’တိ ဝုတ္တတ္တာ, ‘ပစ္စတ္ထရဏဂတိက’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ စ အပိ-သဒ္ဒေန ဟတ္ထာဒိပစ္စတ္ထရဏံ သဗ္ဗံ ဂရုဘဏ္ဍမေဝာတိ ဝဒန္တိ။ ဧတေနေဝ သုတ္တေန အညထာ အတ္ထံ ဝတွာ ဟတ္ထာဒိပစ္စတ္ထရဏံ န ဂရုဘဏ္ဍံ, ဘာဇနီယမေဝ, သေနာသနတ္ထာယ ဒိန္နပစ္စတ္ထရဏမေဝ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ဝဒန္တိ။ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၃၂၁) ပန **“ဘူမတ္ထရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ အကပ္ပိယစမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဘူမတ္ထရဏသင်္ခေပေန သယိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ပစ္စတ္ထရဏဂတိက**န္တိ ဣမိနာ မဉ္စာဒီသု အတ္ထရိတဗ္ဗံ မဟာစမ္မံ ဧဠကစမ္မံ နာမာတိ ဒဿေတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဆတ္တမုဋ္ဌိပဏ္ဏ**န္တိ တာလပဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပတ္တကဋ္ဌာဟ** န္တိ ပတ္တပစနကဋ္ဌာဟံ။ **ဂဏ္ဌိကာ** တိ စီဝရဂဏ္ဌိကာ။ **ဝိဓော**တိ ကာယဗန္ဓနဝိဓော။

ဣဒါနိ ဝိနယတ္ထမဉ္ဇူသာယံ (ကင်္ခါ. အဘိ. ဋီ. ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) အာဂတနယော ဝုစ္စတေ – **အာရာမော** နာမ ပုပ္ဖာရာမော ဝါ ဖလာရာမော ဝါ။ **အာရာမဝတ္ထု** နာမ တေသံယေဝ အာရာမာနံ အတ္ထာယ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဌပိတော ဩကာသော။ တေသု ဝါ အာရာမေသု ဝိနဋ္ဌေသု တေသံ ပေါရာဏကဘူမိဘာဂေါ။ **ဝိဟာရော** နာမ ယံ ကိဉ္စိ ပာသာဒါဒိသေနာသနံ။ **ဝိဟာရဝတ္ထု** နာမ တဿ ပတိဋ္ဌာနောကာသော။ **မဉ္စော** နာမ မသာရကော ဗုန္ဒိကာဗဒ္ဓော ကုဠီရပါဒကော အာဟစ္စပါဒကောတိ ဣမေသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနံ စတုန္နံ မဉ္စာနံ အညတရော။ **ပီဌံ** နာမ မသာရကာဒီနံယေဝ စတုန္နံ ပီဌာနံ အညတရံ။ **ဘိသိ** နာမ ဥဏ္ဏာဘိသိအာဒီနံ ပဉ္စန္နံ ဘိသီနံ အညတရံ။ **ဗိမ္ဗောဟနံ** နာမ ရုက္ခတူလလတာတူလပေါဋကိတူလာနံ

အညတရေန ပုဏ္ဏံ။ **လောဟကုမ္ဘီ** နာမ ကာဠလောဟေန တ တမ္ဗလောဟေန တ ယေန ကေနစိ ကတကုမ္ဘီ။ **လောဟဘာဏကာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ ပန **ဘာဏက**န္တိ အရဉ္ဇရော ဝုစ္စတိ။ **တရကော**တိ ဃဋော။ **ကဋ္ဋာဟံ** ကဋ္ဋာဟမေဝ။ **တသိ**အာဒီသု ဝလ္လိအာဒီသု စ ဒုဝိညေယျံ နာမ နတ္ထိ။ပေ.။။။

တတ္ထ ထာဝရေန ထာဝရန္တိ ဝိဟာရဝိဟာရဝတ္ထုနာ အာရာမအာရာမဝတ္ထုံ ဝိဟာရဝိဟာရဝတ္ထုံ။ **ဣတရေနာ**တိ အထာဝရေန, ပစ္ဆိမရာသိတ္တယေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အကပ္ပိယေနာ**တိ သုဝဏ္ဏမယမဉ္စာဒိနာ စေဝ အကပ္ပိယဘိသိဗိမ္ဗောဟနေဟိ စ။ **မဟဂ္ဃကပ္ပိယေနာ**တိ ဒန္တမယမဉ္စာဒိနာ စေဝ ဟတရာဒိနာ စ။ **ဣတရ**န္တိ အထာဝရံ။ **ကပ္ပိယပရိဝတ္တ တနေန ပရိဝတ္တေတု**န္တိ ယထာ အကပ္ပိယံ န ဟောတိ, ဧဝံ ပရိဝတ္တေတုံ။ပေ.။ ဧဝံ တာဝ ထာဝရေန ထာဝရပရိဝတ္တနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣတရေန ဣတရပရိဝတ္တနေ** ပန မဉ္စပီဌံ မဟန္တံ တ ဟောတု, ခုဒ္ဒကံ တ, အန္တမသော စတုရင်္ဂုလပာဒကံ ကမအရကေဟိ ပံသုတကရကေသု ကီဠန္တေဟိ ကတမ္ပိ သင်္ဃဿ ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ ပေ.။ သတဂ္ဃနကေန တ သဟဿဂ္ဃနကေန တ မဉ္စေန အညံ မဉ္စသတမ္ပိ လဘတိ, ပရိဝတ္တေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ကေဝလံ မဉ္စေန မဉ္စောယေဝ, အာရာမအာရာမဝတ္ထုဝိဟာရဝိဟာရဝတ္ထုပီဌဘိသိဗိမ္ဗောဟနာနိပိ ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဧသ နယော ပီဌဘိသိဗိမ္ဗောဟနေသုပိ။

ကာဠလောဟတမ္ဗလောဟကံသလောဟဝဋ္ဋလောဟာနန္တိ ဧတ္ထ ကံသလောဟံ ဝဋ္ဋလောဟဉ္စ ကိတ္တိမလောဟံ။ တီဏိ ဟိ ကိတ္တိမလောဟာနိ ကံသလောဟံ ဝဋ္ဋလောဟံ ဟာရကူဋန္တိ။ တတ္ထ တိပုတမ္ဗေ မိဿေတွာ ကတံ **ကံသလောဟံ**။ သီသတမ္ဗေ မိဿေတွာ ကတံ **ဝဋ္ဋလောဟံ**။ ရသတမ္ဗေ မိဿေတွာ ကတံ **ဟာရကူဋံ**။ တေန ဝုတ္တံ "ကံသလောဟံ ဝဋ္ဋလောဟဉ္စ ကိတ္တိမလောဟ"န္တိ။ **တတော အတိရေက**န္တိ တတော အတိရေကဂဏှနကော။ **သာရကော**တိ မဇ္ဈေ မကုဋ္ဋံ ဒဿေတွာ မုခဝဋ္ဋိဝိတ္ထတံ ကတွာ ပိဋ္ဌိတော နာမေတွာ ကာတဗ္ဗံ ဧကံ ဘာဇနံ။ သရာဝန္တိပိ ဝဒန္တိ။ အာဒိ-သဒ္ဒေန ကဉ္စနကာဒီနံ ဂိဟိဥပကရဏာနံ ဂဟဏံ။ တာနိ ဟိ ခုဒ္ဒကာနိပိ ဂရုဘဏ္ဍာနေဝ ဂိဟိဥပကရဏတ္တာ။ ပိ-သဒ္ဒေန ပဂေဝ မဟန္တာနီတိ ဒဿေတိ, ဣမာနိ ပန ဘာဇနီယာနိ ဘိက္ခုပကရဏတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယထာ စ ဧတာနိ, ဧဝံ ကုဏ္ဍိကာပိ ဘာဇနီယာ။ ဝက္ခတိ ဟိ "ယထာ စ မတ္တိကာဘဏ္ဍေ, ဧဝံ လောဟဘဏ္ဍေပိ ကုဏ္ဍိကာ ဘာဇနီယကောဋ္ဌာသမေဝ ဘဇတီ"တိ။ **သင်္ဃိကပရိဘောဂေနာ**တိ အာဂန္တုကာနံ ဝုဍ္ဎတရာနံ ဒတွာ ပရိဘောဂေန။ **ဂိဟိဝိကဋ္ဋာ**တိ ဂိဟီဟိ ဝိကတာ ပညတ္တာ, အတ္တနော တ သန္တကကရဏေန ဝိရူပံ ကတာ။ **ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန န ဝဋ္ဋတီ**တိ အာဂန္တုကာနံ အဒတွာ အတ္တနော သန္တကံ ဝိယ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပိပ္ဖလိကော** တိ ကတ္တရိ။ **အာရကဏ္ဍကံ** သူစိဝေဓကံ။ **တာဠံ** ယန္တံ။ **ကတ္တရယဋ္ဌိဝေဓကော** ကတ္တရယဋ္ဌိဝလယံ။ **ယထာ တထာ ဃနကတံ လောဟ**န္တိ လောဟဝဋ္ဋိ လောဟဂုဠော လောဟပိဏ္ဍိ လောဟစက္ကလိကန္တိ ဧဝံ ဃနကတံ လောဟံ။ **ခီရပာသာဏမယာနီ**တိ မုဒုကခီရဝဏ္ဏပာသာဏမယာနိ။

ဂိဟိဝိကဋ္ဋာနိပိ န ဝဋ္ဋန္တိ အနာမာသတ္တာ။ ပိ-သဒ္ဒေန ပဂေဝ သင်္ဃိကပရိဘောဂေန တ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေန တတိ ဒဿေတိ။ သေနာသနပရိဘောဂေ ပန သဗ္ဗကပ္ပိယော, တသ္မာ ဇာတရူပာဒိမယအာ သဗ္ဗာပိ သေနာသနပရိက္ခာရာ အာမာသာ။ တေနာဟ **"သေနာသနပရိဘောဂေ ပနာ"**တိအာဒိ။

သေသာတိ တတော မဟတ္တရိ တသိ။ **ယာ ပနာ**တိ ယာ ကုဋ္ဌာရိ ပန။ **ကုအာလော** အန္တမသော စတုရင်္ဂုလမတ္တောပိ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ **နိခါဒနံ** စတုရဿမုခံ တ ဟောတု ဒောဏိမုခံ တ ဝင်္ကံ တ ဥဇုကံ တ, အန္တမသော သမ္မုဉ္ဇနီဒဏ္ဍဝေဓနမ္ပိ, ဒဏ္ဍဗန္ဓဉ္စေ, ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ တေနာဟ "ကုအာလော ဒဏ္ဍဗန္ဓနိခါဒနံ တ အဂရုဘဏ္ဍံ နာမ နတ္ထီ"တိ။ **သိပာဋိကာ** နာမ ခုရကောသော, သိခရံ ပန ဒဏ္ဍဗန္ဓနိခါဒနံ အနုလောမေတီတိ အာဟ **"သိခရမ္ပိ နိခါဒနေနေဝ သင်္ဂဟိတ"**န္တိ။ သစေ ပန တသိ အဒဏ္ဍကံ ဖလမတ္တံ, ဘာဇနီယံ။ **ဥပက္ခရေ**တိ တသိအာဒိဘဏ္ဍေ။

ပတ္တဗန္ဓကော နာမ ပတ္တဿ ဂဏ္ဌိကာဒိကာရကော။ "ပဋိမာနံ သုဝဏ္ဏာဒိပတ္တကာရကော"တိပိ ဝဒန္တိ။ တိပုစ္ဆေဒနကသတ္ထံ သုဝဏ္ဏစ္ဆေဒနကသတ္ထံ ကတပရိကမ္မစမ္မစ္ဆိန္ဒနကခုဒ္ဒကသတ္ထန္တိ ဣမာနိ စေတ္တ တီဏိ ပိပ္ဖလိကံ အနုလောမန္တီတိ အာဟ **"အယံ ပန ဝိသေသော"**တိအာဒိ။ **ဣတရာနီ**တိ မဟာကတ္တရိအာဒီနိ။

အမုဗာဟုပ္ပမာဏာ တိ ကပ္ပရတော ပဌာယ ယာဝ အံသကူဋပ္ပမာဏာ, ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလပ္ပမာဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တတ္ထဇာတကာ** တိ သင်္ဃိကဘူမိယံ ဇာတာ, အာရက္ခသံဝိဓာနေန ရက္ခိတတ္တာ ရက္ခိတာ စ သာ မဥ္ဇူသာဒီသု ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ယထာ တံ န နဿတိ, ဇဝံ ကေပနတော ကေပိတာ စာတိ **ရက္ခိတကေပိတာ** ။ တတ္ထဇာတကာပိ ပန အရက္ခိတာ ဂရုဘဏ္ဍမေဝ န ဟောတိ။ **သင်္ဃကမ္မေ စ စေတိယကမ္မေ စ ကတေ** တိ ဣမိနာ သင်္ဃသန္တကေန စေတိယသန္တကံ ရက္ခိတုံ ပရိဝတ္တိတုဥ္စ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **သုတ္တံ ပနာ** တိ ဝဋ္ဋိတဥ္စေဝ အဝဋ္ဋိတဥ္စ သုတ္တံ။

အဋ္ဌင်္ဂုလသူစိဒဏ္ဍမတ္တော တိ အန္တမသော ဒီဃသော အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တော ပရိဏာဟတော သီဟဠ-ပဏ္ဏသူစိဒဏ္ဍမတ္တော။ **ဝေဠော** တိ ဝေဠုဘဏ္ဍော။ ဒမံ ဂေဟံ ယေသံ တေတိ **ဒမုဂေဟာ။ န တရေတဗ္ဗာ** တိ "မာ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆထာ"တိ န နိသေဓေတဗ္ဗာ။ ဒေသန္တရဂတေန သမ္ပတ္တဝိဟာရေ သင်္ဃိကာတသေ ဌပေတဗ္ဗာ။

အဝသေသဥ္စ ဆဒနတိဏ န္တိ မုဥ္စပဗ္ဗဇေဟိ အဝသေသံ ယံ ကိဉ္စိ ဆဒနတိဏံ။ **အဋ္ဌင်္ဂုလပ္ပမာဏောပီ** တိ ဝိတ္ထာရတော အဋ္ဌင်္ဂုလပ္ပမာဏော။ လိခိတပေတ္ထကော ပန ဂရုဘဏ္ဍံ န ဟောတိ။ **ကပ္ပိယစမ္မာနီ** တိ မိကာဒီနံ စမ္မာနိ။ **သဗ္ဗံ စက္ကယုတ္တယာန** န္တိ ရထသကဋာဒိကံ သဗ္ဗံ စက္ကယုတ္တယာနံ။ ဝိသင်္ခတစက္ကံ ပန ယာနံ ဘာဇနီယံ။ **အနုညာတတသိ** နာမ ယာ သိဟဠိကာယ ပက္ခိပိတွာ ပရိဟရိတုံ သက္ကာတိ ဝုတ္တာ။ **မုဋ္ဌိပဏ္ဏံ** တာလပတ္တံ။ တဥှိ မုဋ္ဌိနာ ဂဟေတွာ ပရိဟရန္တိတိ "မုဋ္ဌိပဏ္ဏ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ **"မုဋ္ဌိပဏ္ဏ** န္တိ ဆတ္တစ္ဆဒပဏ္ဏမေဝ"တိ ကေစိ။ **အရဏီသဟိတ** န္တိ အရဏီယုဂဠံ, ဥတ္တရာရဏီ အဓရာရဏီတိ အရဏီဒွယန္တိ အတ္ထော။ **ဖာတိကမ္မံ ကတွာ** တိ အန္တမသော တံအဂ္ဃနကတလိကာယပိ ထာဝရံ ဝဍ္ဍိကမ္မံ ကတွာ။ **ကုဏ္ဍိကာ** တိ အယကုဏ္ဍိကာ စေဝ တမ္ဗလောဟကုဏ္ဍိကာ စ။ **ဘာဇနီယကောဋ္ဌာသမေဝ ဘဇတီ**တိ ဘာဇနီယပက္ခမေဝ သေဝတိ , န တု ဂရုဘဏ္ဍန္တိ အတ္ထော။ ကဥ္စနကော ပန ဂရုဘဏ္ဍမေဝတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဂရုဘဏ္ဍဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

တိံသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၃၁. စောဒနာဒိဝိနိစ္ဆယကထာ

၂၃၀. ဧဝံ ဂရုဘဏ္ဍဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ စောဒနာဒိဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“စောဒနာဒိဝိနိစ္ဆယောတိ ဧတ္ထ ပန”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ စောဒီယတေ **စောဒနာ,** အေသာရောပနန္တိ အတ္ထော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သာရဏာဒယော သင်္ဂဏှာတိ။ ဝုတ္တဥှောတံ ကမ္မက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၄, ၅) “စောဒေတွာ ကတံ ဟောတိ, သာရေတွာ ကတံ ဟောတိ, အာပတ္တိံ ရောပေတွာ ကတံ ဟောတီ”တိ။ **“စောဒေတုံ ပန ကော လဘတိ, ကော န လဘတီ”**တိ ဣဒံ အနုဒ္ဒိသနာ မိပ္ပာယံ ဝိနာပိ စောဒနာလက္ခဏံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **သီလသမ္ပန္နော** တိ ဣဒံ ဒုဿီလဿ ဝစနံ အပ္ပမာဏန္တိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ။ ဘိက္ခုနီနံ ပန ဘိက္ခုံ စောဒေတုံ အနိဿရတ္တာ **‘ဘိက္ခုနိမေတ’**တိ ဝုတ္တံ။ သတိပိ ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခုသု အနိဿရဘာဝေ တာဟိ ကတစောဒနာပိ စောဒနာရုဟတ္တာ စောဒနာယေဝါတိ အဓိပ္ပာယေန **“ပဉ္စပိ သဟဓမ္မိကာ လဘန္တီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဘိက္ခုဿ သုတွာ စောဒေတီ** တိအာဒိနာ စောဒကော ယေသံ သုတွာ စောဒေတိ, တေသမ္ပိ ဝစနံ ပမာဏမေဝါတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ တေသံ စောဒနာပိ ရုဟတေဝါတိ ဒဿေတုံ “ထေရော သုတ္တံ နိဒဿေသီ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၃၈၅-၃၈၆) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၃၈၆) ပန “အမူလကစောဒနာပသင်္ဂေန သမူလကစောဒနာလက္ခဏာဒိံ ဒဿေတုံ **‘စောဒေတုံ ပန ကော လဘတိ, ကော န လဘတီ’**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **‘ဘိက္ခုဿ သုတွာ စောဒေတီ’**တိအာဒိသုတ္တံ ယသ္မာ ယေ စောဒကဿ အညေသံ ဝိပတ္တိံ ပကာသေန္တိ, တေပိ တဿံ ခဏေ စောဒကဘာဝေ ဌတွာဝ ပကာသေန္တိ, တေသဉ္စ ဝစနံ ဂဟေတွာ ဣတရောပိ ယသ္မာ စောဒေတုဉ္စ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တံ တေဟိ တိတ္ထိယသာဝကပရိယောသာနေဟိ ပဉ္စမစောဒကေဟိ သမ္ပဋိစ္ဆာပေတုဉ္စ လဘတိ, တသ္မာ ဣမ သာဓကဘာဝေန ဥဒ္ဓဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ဂရုကာနံ ဒွိန္နံ န္တိ ပာရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသာနံ။ **အဝသေသာနန္တိ** ထုလ္လစ္စယာဒီနံ ပဉ္စန္နံ အာပတ္တီနံ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ** နာမ “နတ္ထိ ဒိန္န”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ ဒသဝတ္ထုကာ ဒိဋ္ဌိ။ “အန္တဝါ လောကော အနန္တဝါ လောကော”တိ အာဒိကာ အန္တံ ဂဏှာပကဒိဋ္ဌိ **အန္တဂ္ဂါဟိကာ** နာမ။ **အာဇီဝဟေတု ပညတ္တာနံ ဆန္နံ** န္တိ အာဇီဝဟေတုပိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာနံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မေ ပာရာဇိကံ, သဉ္စရိတ္တေ သင်္ဃာဒိသေသော, “ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော အရဟာ”တိ ပရိယာယေန ထုလ္လစ္စယံ, ဘိက္ခုဿ ပဏီတဘောဇနဝိညတ္တိယာ ပာစိတ္တိယံ, ဘိက္ခုနိယာ ပဏီတဘောဇနဝိညတ္တိယာ ပာဋိဒေသနီယံ, သူပောဒနဝိညတ္တိယာ ဒုက္ကဋန္တိ ဣမေသံ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၂၈၇) ဝုတ္တာနံ ဆန္နံ။ န ဟေတာ အာပတ္တိယော အာဇီဝဟေတု ဧဝ ပညတ္တာ သဉ္စရိတ္တာဒီနံ အညထာပိ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော။ အာဇီဝဟေတုပိ တောသံ အာပဇ္ဇနံ သန္ဓာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ, အာဇီဝဟေတုပိ ပညတ္တာနန္တိ အတ္ထော။ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိအာဇီဝဝိပတ္တီဟိ စောဒေန္တောပိ တမ္မူလိကာယ အာပတ္တိယာ ဧဝ စောဒေတိ။

“ကသ္မာ မံ န ဝန္ဒသီ”တိ ပုစ္ဆိတေ “အဿမဏောသိ, အသကျပုတ္တိယောသီ”တိ အဝန္ဒနကာရဏဿ ဝုတ္တတ္တာ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နော န ဝန္ဒိတဗ္ဗောတိ ဝဒန္တိ။ စောဒေတုကာမတာယ ဧဝ အဝန္ဒိတွာ အတ္တနာ ဝတ္တဗ္ဗဿ ဝုတ္တမတ္တံ ဌပေတွာ အဝန္ဒိယဘာဝေ တံ ကာရဏံ န ဟောတီတိ စူဠဂဏ္ဌိပဒေ မဇ္ဈိမဂဏ္ဌိပဒေ စ ဝုတ္တံ။ အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နဿ အဝန္ဒိယေသု အဝုတ္တတ္တာ တေန သဒ္ဓိံ သယန္တဿ သဟသေယျာပတ္တိယာ အဘာဝတော, တဿ စ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ ရုဟနတော တဒေဝ ယုတ္တတရန္တိ ဝိညာယတိ။ ကိဉ္စာပိ ယာဝ သော ဘိက္ခုဘာဝံ ပဋိဇာနာတိ, တာဝ ဝန္ဒိတဗ္ဗော, ယဒါ ပန “အဿမဏောမှီ”တိ ပဋိဇာနာတိ, တဒါ န ဝန္ဒိတဗ္ဗောတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နဿ ဟိ ဘိက္ခုဘာဝံ ပဋိဇာနန္တဿေဝ ဘိက္ခုဘာဝတော, န တတော ပရံ။ ဘိက္ခုဘာဝံ အပ္ပဋိဇာနန္တော ဟိ အနုပသမ္ပန္နပက္ခံ ဘဇတိ။ ယသ္မာ အာမိသံ ဒေန္တော အတ္တနော ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနေယေဝ ဒေတိ, တသ္မာ ပဋိပဋိယာ နိသိန္နာနံ ယာဂုဘတ္တာဒီနိ ဒေန္တေန ကေဿ စောဒေတုကာမတာယ အဒိန္နေပိ စောဒနာ နာမ န ဟောတီတိ အာဟ **“န တာဝ တာ စောဒနာ ဟောတီ”**တိ။

၂၃၁. စောဒေတဗ္ဗောတိ စုဒိတော, စုဒိတော ဧဝ **စုဒိတကော,** အပရာဓဝန္တော ပုဂ္ဂလော။ စောဒေတီတိ **စောဒကော,** အပရာဓပကာသကော။ စုဒိတကော စ စောဒကော စ စုဒိတကစောဒကာ။ **ဥဗ္ဗာဟိကာယ** တိ ဥဗ္ဗဟန္တိ ဝိယောဇေန္တိ ဧတာယ အလဇ္ဇီနံ တဇ္ဇနိံ တ ကလဟံ တတိ ဥဗ္ဗာဟိကာ, သင်္ဃသမ္မုတိ, တာယ။ ဝိနိစ္ဆိနနံ နာမ တာယ သမ္မတဘိက္ခူဟိ ဝိနိစ္ဆိနနမေဝ။ အလဇ္ဇုဿန္နာယ ဟိ ပရိသာယ သမထက္ခန္ဓကေ အာဂတေဟိ ဒသဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ ဒွေဝ

တယော ဘိက္ခူ တတ္ထေဝ ဝုတ္တာယ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မတစာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဥ္စေဟတံ သမထက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၂၃၁-၂၃၂) –

“တေဟိ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ တသ္မိံ အဓိကရဏေ ဝိနိစ္ဆိယမာနေ အနန္တာနိ စေဝ ဘဿာနိ ဇာယန္တိ, န စေကဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော ဝိညာယတိ ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝရူပံ အဓိကရဏံ ဥဗ္ဗာဟိကာယ ဝူပသမေတုံ။ ဒသဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗော, သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု , ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော, ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ, ဥဘယာနိ ခေါ ပနဿ ပါတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ သုဝိဘတ္တာနိ သုပ္ပဝတ္တီနိ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော, ဝိနယေ ခေါ ပန ဆေကော ဟောတိ အသံဟီရော, ပဋိဗလော ဟောတိ ဥဘော အတ္ထပစ္စတ္ထိကေ အဿာသေတုံ သညာပေတုံ နိဇ္ဈာပေတုံ ပေက္ခေတုံ ပသာဒေတုံ, အဓိကရဏသမုပ္ပာဒဝူပသမကုသလော ဟောတိ, အဓိကရဏံ ဇာနာတိ, အဓိကရဏသမုဒယံ ဇာနာတိ, အဓိကရဏနိရောဓံ ဇာနာတိ, အဓိကရဏနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒံ ဇာနာတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေဟိ ဒသဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဘိက္ခုံ ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မန္နိတုံ။

“ဧဝဉ္စ ပန, ဘိက္ခဝေ, သမ္မန္နိတဗ္ဗော။ ပဌမံ ဘိက္ခု ယာစိတဗ္ဗော, ယာစိတွာ ဗျတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဗလေန သင်္ဃော ဉာပေတဗ္ဗော –

“သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, အမှာကံ ဣမသ္မိံ အဓိကရဏေ ဝိနိစ္ဆိယမာနေ အနန္တာနိ စေဝ ဘဿာနိ ဇာယန္တိ, န စေကဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော ဝိညာယတိ။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမဉ္စ ဣတ္ထန္နာမဉ္စ ဘိက္ခုံ သမ္မန္နေယျ ဥဗ္ဗာဟိကာယ ဣမံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတုံ, ဧသာ ဉတ္တိ။

“သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, အမှာကံ ဣမသ္မိံ အဓိကရဏေ ဝိနိစ္ဆိယမာနေ အနန္တာနိ စေဝ ဘဿာနိ ဇာယန္တိ, န စေကဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော ဝိညာယတိ။ သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမဉ္စ ဣတ္ထန္နာမဉ္စ ဘိက္ခုံ သမ္မန္နတိ ဥဗ္ဗာဟိကာယ ဣမံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတုံ။ ယဿာယသ္မတော ခမတိ ဣတ္ထန္နာမဿ စ ဣတ္ထန္နာမဿ စ ဘိက္ခုနော သမ္မုတိ ဥဗ္ဗာဟိကာယ ဣမံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတုံ, သော တုဏှဿ။ ယဿ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယျ။

“သမ္မတော သင်္ဃေန ဣတ္ထန္နာမော စ ဣတ္ထန္နာမော စ ဘိက္ခု ဥဗ္ဗာဟိကာယ ဣမံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတုံ, ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ”တိ။

တေဟိ စ သမ္မတေဟိ ဝိသုံ ဝါ နိသီဒိတွာ တဿာ ဧဝ ဝါ ပရိသာယ “အညေဟိ န ကိဉ္စိ ကထေတဗ္ဗ”န္တိ သာဝေတွာ တံ အဓိကရဏံ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ **တုမှာကန္တိ** စုဒိတကစောဒကေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

“ကိမှီတိ ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ။ **ကိမ္ပဟိ နမ္ပိ န ဇာနာသီ** တိ ကိမ္ပဟိ နန္တိ ဝစနမ္ပိ န ဇာနာသိ။ **နာဿ အနုယောဂေ အတဗ္ဗော**တိ နာဿ ပုစ္ဆာ ပဋိပုစ္ဆာ အတဗ္ဗာ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၃၈၅-၃၈၆) ဝုတ္တံ, ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၃၈၆) ပန – **ကိမှီ**တိ ကိသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ, ကတရဝိပတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ **ကိမ္ပဟိ နံ နာမာ**တိ ဣဒံ “ကတရာယ ဝိပတ္တိယာ တေံ စောဒေသီ”တိ ယာယ ကာယစိ ဝိညာယမာနာယ ဘာသာယ ဝုတ္တေပိ စောဒကဿ ဝိနယေ အပကတညုတာယ “သီလာစာရဒိဋ္ဌိအာဇီဝဝိပတ္တီသု ကတရာယာတိ မံ ပုစ္ဆတီ”တိ ဝိညာတုံ အသက္ကောန္တဿ ပုစ္ဆာ, န ပန “ကိမှီ”တိအာဒိပဒတ္ထမတ္တံ အဇာနန္တဿ။ န ဟိ အနုဝိဇ္ဇကော စောဒကံ ဗာလံ အပရိစိတဘာသာယ “ကိမှိ န”န္တိ ပုစ္ဆတိ။ **ကိမ္ပဟိ နမ္ပိ န ဇာနာသီ** တိ ဣဒမ္ပိ ဝစနမတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ န ဟောတိ။ “က

တရဝိပတ္တိယာ”တိ ဝုတ္တေ “အသုကာယ ဝိပတ္တိယာ”တိ ဝတ္တုမ္ပိ “န ဇာနာသီ”တိ ဝစနသ္သ အဓိပ္ပာယမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “နာသ္သ အနုယောဂေ အာတဗ္ဗော”တိ။

“တသ္သ နယော အာတဗ္ဗော” တိ **တသ္သာ** တိ ဗာလသ္သ လဇ္ဇိသ္သ။ “တသ္သ နယော အာတဗ္ဗော”တိ ဝတ္တ စ “ကိမှိ နံ စောဒေသီတိ သီလဝိပတ္တိယာ”တိအာဒိ အဓိပ္ပာယပ္ပကာသနမေဝ နယအနံ ဝုတ္တံ, န ပန **ကိမှိ-နံ-ပအနံပ** ရိယာယမတ္တဒသ္သနံ။ န ဟိ ဗာလော “ကတရဝိပတ္တိယံ နံ စောဒေသီ”တိ ဣမသ္သ ဝစနသ္သ အတ္ထေ ဉာတေပိ ဝိပတ္ တိပ္ပဘေဒံ, အတ္တနာ စောဒိယမာနံ ဝိပတ္တိသရူပဥ္စ ဇာနိတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ တေနေဝ အဇာနနေန အလဇ္ဇီ အပဿာ ဒေတဗ္ဗော။ **ကိမှိ နန္တိ** ဣဒမ္ပိ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ အညေန တ ယေန ကေနစိ အာကာရေန အဝိညုတံ ပကာသေတ္ တဝိသ္သဇ္ဇေတဗ္ဗော။ “ဒုမ္မင္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာ”တိအာဒိဝစနတော **“အလဇ္ဇီနိဂ္ဂဟတ္ထာယ။ပေ။ ပညတ္ တ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဖေဟိတီ**တိ တေဝိ, **ဟိ**-ကာရော ဝေတ္ထ အာဂမော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အာဂမိသ္သတီတိ အတ္ထော။ **ဒိဋ္ဌသန္တာနေနာ** တိ ဒိဋ္ဌနိယာမေန။ **အလဇ္ဇိသ္သ ပဋိညာယ ဧဝ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ဝစနပဋိဝစနက္ကမေနေဝ အေသေ အာဝိဘူတေပိ အလဇ္ဇိ သ္သ “အသုဒ္ဓေါ အဟ”န္တိ အေသသမ္ပဋိစ္ဆနပဋိညာယ ဧဝ အာပတ္တိယာ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန “အ လဇ္ဇိသ္သ ဇော် နတ္ထီတိ သုဒ္ဓပဋိညာယ ဧဝ အနာပတ္တိယာ ကာတဗ္ဗန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော သင်္ဂဟိ တော”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ အနုဝိဇ္ဇကသ္သေဝ နိရတ္ထကတ္တာပတ္တိတော, စောဒကေနေဝ အလဇ္ဇိပဋိညာယ ဌာ တဗ္ဗတော။ အေသောပဂမပဋိညာ ဧဝ ဟိ ဣဓ ပဋိညာတိ အဓိပ္ပေတာ, တေနေဝ ဝက္ခတိ “တေမ္ပိ နတ္ထိ, တေမ္ပိ နတ္ထီ တိ ပဋိညံ န ဒေတီ”တိအာဒိ။

တဒတ္ထဒီပနတ္ထ န္တိ အလဇ္ဇိသ္သ အေသေ အာဝိဘူတေပိ တသ္သ အေသောပဂမပဋိညာယ ဧဝ ကာတဗ္ဗတာ ဒီပနတ္ထံ။ ဝိတဒဝတ္ထုသင်္ခာတေ အတ္ထေ ပစ္စတ္တိကာ **အတ္ထပစ္စတ္တိကာ။ သညံ ဒတွာ** တိ တေသံ ကထာပစ္ဆေ ဒတ္တံ အဘိမုခကရဏတ္ထဥ္စ သဒ္ဒံ ကတွာ။ **ဝိနိစ္ဆိနိတုံ အနနုစ္ဆဝိကော** တိ အသုဒ္ဓေါတိ သညာယ စောဒကပက္ခေ ပဝိဋ္ဌတ္တာ အနုဝိဇ္ဇကဘာဝတော ဗဟိဘူတတ္တာ အနုဝိဇ္ဇိတုံ အသက္ကုဏေယ္ယတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သန္ဒေ ဟေ ဧဝ ဟိ သတိ အနုဝိဇ္ဇိတုံ သက္ကာ, အသုဒ္ဓလဒ္ဓိယာ ပန သတိ စုဒိတကေန ဝုတ္တံ သဗ္ဗံ အသစ္စတောပိ ပဋိဘာ တိ, ကထံ တတ္ထ အနုဝိဇ္ဇနာ သိယာတိ။

တထာ နာသိတကောဝ ဘဝိသ္သတီ တိ ဣမိနာ ဝိနိစ္ဆယမ္ပိ အဒတွာ သင်္ဃတော ဝိယောဇနံ နာမ လိင်္ဂနာသနာ ဝိယ အယမ္ပိ ဧကော နာသနပ္ပကာရောတိ ဒဿေတိ။ **ဧကေသမ္ဘောဂပရိဘောဂ** တိ ဣဒံ အတ္တနော သန္တိကာ တေသံ ဝိမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန တေသံ အညမညသမ္ဘောဂေ ယောဇနတ္ထံ။

ဝိရဒ္ဓံ ဟောတီ တိ သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပန္နော ဟောတိ။ **အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အလဇ္ဇီ နာမ နတ္ထီ** တိ ဣဒံ “ပက္ ခာနံ အနုရက္ခဏတ္ထာယ ပဋိညံ န ဒေတီ”တိ ဣမသ္သ အလဇ္ဇီလက္ခဏသမ္ဘဝသ္သ ကရဏဝစနံ။ ပဋိစ္ဆာဒိတကာလ တော ပဋ္ဌာယ အလဇ္ဇီ နာမ ဧဝ, ပုရိမော လဇ္ဇီဘာဝေ န ရက္ခတီတိ အတ္ထော။ **ပဋိညံ န ဒေတီ**တိ “သစေ မယာ ကတ ဒေသံ ဝက္ခာမိ, မယှံ အနုဝတ္တကာ ဘိဇ္ဇိသ္သန္တီ”တိ ပဋိညံ န ဒေတိ။ **ဌာနေ န တိဋ္ဌတီ** တိ လဇ္ဇိဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌ တိ, ကာယတစာသု ဝီတိက္ကမော ဟောတိ တေတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **“ဝိနိစ္ဆယော န အာတဗ္ဗော”** တိ, ပုဗ္ဗေ ပ က္ခိကာနံ ပဋိညာယ ဝူပသမိတသ္သပိ အဓိကရဏသ္သ ဒုဝူပသန္တတာယ အယမ္ပိ တထာ နာသိတကောဝ ဘဝိသ္သတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၃၂. **အဒိန္နာအနဝတ္ထုံ ဝိနိစ္ဆိနန္တေန ပဉ္စဝီသတိ အဝဟာရာ သာဓုကံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ** တိ တေတ္ထ **ပဉ္စဝီ သတိ အဝဟာရာ** နာမ ပဉ္စ ပဉ္စကာနိ, တတ္ထ **ပဉ္စ ပဉ္စကာနိ** နာမ နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကံ ကေဘဏ္ဍပဉ္စကံ သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကံ ထေယျာဝဟာရပဉ္စကန္တိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ကင်္ခာဝိတရဏိယံ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒုတိယပာရာဇိက ဝဏ္ဏနာ) “တေ ပန အဝဟာရာ ပဉ္စ ပဉ္စကာနိ သမောဓာနေတွာ သာဓုကံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ”တိအာဒိ။ တတ္ထ နာနာဘ ဏ္ဍပဉ္စကကေဘဏ္ဍပဉ္စကာနိ ပဒဘာဇနေ (ပာရာ. ၉၂) ဝုတ္တာနံ “အာဒိယေယျ, ဟရေယျ, အဝဟရေယျ, ဣရိယာ ပထံ ဝိကောပေယျ, ဌာနာ စာဝေယျာ”တိ ဣမေသံ ပဒာနံ ဝသေန လဗ္ဘန္တိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဟောရာဏေဟိ –

“အာဒိယန္တော ဟရန္တော၀။

ဟရန္တော ဣရိယာပထံ။
ဝိကောပေန္တော တထာ ဌာနာ။
စာဝေန္တောပိ ပရာဇိကော''တိ။

တတ္ထ နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကံ သဝိညာဏကအဝိညာဏကဝသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဧကတရံ သဝိညာဏကဝသေနေဝ။ ကထံ? **အာဒိယေယျာ** တိ အာရာမံ အဘိယုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ သာမိကဿ ဝိမတိံ ဥပ္ပာဒေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ သာမိကော ''န မယှံ ဘဝိဿတီ''တိ ဓုရံ နိက္ခိပတိ, အာပတ္တိ ပာရာဇိကဿ။ **ဟရေယျာ** တိ အညဿ ဘဏ္ဍံ ဟရန္တော သီသေ ဘာရံ ထေယျစိတ္တော အာမသတိ, ဒုက္ကဋံ။ ဖန္ဒာပေတိ, ထုလ္လစ္စယံ။ ခန္ဓ [illegible] ရောပေတိ, ပါရာဇိကံ။ **အဝဟရေယျာ** တိ ဥပနိက္ခိတ္တံ ဘဏ္ဍံ ''ဒေဟိ မေ ဘဏ္ဍ''န္တိ ဝုစ္စမာနော ''နာဟံ ဂဏှာမီ''တိ ဘဏတိ, ဒုက္ကဋံ။ သာမိကဿ ဝိမတိံ ဥပ္ပာဒေတိ, ထုလ္လစ္စယံ။ သာမိကော ''န မယှံ ဘဝိဿတီ''တိ ဓုရံ နိက္ခိပတိ, ပါရာဇိကံ။ **ဣရိယာပထံ ဝိကောပေယျာ** တိ ''သဟဘဏ္ဍဟာရကံ နေဿာမီ''တိ ပဌမံ ပါဒံ အတိက္ကာမေတိ, ထုလ္လစ္စယံ။ ဒုတိယံ ပါဒံ အတိက္ကာမေတိ, ပါရာဇိကံ။ **ဌာနာ စာဝေယျာ** တိ ထလဋ္ဌံ ဘဏ္ဍံ ထေယျစိတ္တော အာမသတိ, ဒုက္ကဋံ။ ဖန္ဒာပေတိ, ထုလ္လစ္စယံ။ ဌာနာ စာဝေတိ, ပါရာဇိကံ။ ဧဝံ တာဝ နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သဿာမိကဿ ပန အဿဿ တ တိရစ္ဆာနဂတဿ တ ယထာဝုတ္တေန အဘိယောဂါဒိနာ နယေန အာဒိယနဟရဏအဝဟရဏ ဣရိယာပထဝိကောပန ဌာနာစာဝနဝသေန **ဧကဘဏ္ဍပဉ္စကံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

''တတ္ထ နာနေကဘဏ္ဍာနံ, ပဉ္စကာနံ ဝသာ ပန။
အာဒိယနာဒိပဉ္စကာ, ဒုဝိဓာတိ ဥဒီရိတာ''တိ။

ကတမံ **သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ** ? သာဟတ္ထိကော အာဏတ္တိကော နိဿဂ္ဂိယော အတ္ထသာဓကော ဓုရနိက္ခေပေါတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ –

''သာဟတ္ထာဏတ္တိကော စေဝ, နိဿဂ္ဂိယောတ္ထသာဓကော။
ဓုရနိက္ခေပကော စာတိ, ဣဒံ သာဟတ္ထပဉ္စက''န္တိ။

တတ္ထ **သာဟတ္ထိကော** နာမ ပရဿ ဘဏ္ဍံ သဟတ္ထာ အဝဟရတိ။ **အာဏတ္တိကော** နာမ ''အသုကဿ ဘဏ္ဍံ အဝဟရာ''တိ အညံ အာဏာပေတိ။ **နိဿဂ္ဂိယော** နာမ သုင်္ကဃာတပရိကပ္ပိတောကာသာနံ အန္တော ဌတွာ ဗဟိ ပါတနံ။ **အတ္ထသာဓကော** နာမ ''အသုကဿ ဘဏ္ဍံ ယဒါ သက္ကောသိ, တဒါ တံ အဝဟရာ''တိ အာဏာပေတိ။ တတ္ထ သစေ ပရော အနန္တရာယိကော ဟုတွာ တံ အဝဟရတိ, အာဏာပကဿ အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ပါရာဇိကံ။ ပရဿ ဝါ ပန တေလကုမ္ဘိယာ ပါဒဂ္ဃနကံ တေလံ အဝဿံ ပိဝနကာနိ ဥပါဟနာဒီနိ ပက္ခိပတိ , ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေယေဝ ပါရာဇိကံ။ **ဓုရနိက္ခေပေါ** ပန အာရာမာဘိယောဂဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ တာဝကာလိကဘဏ္ဍဒေယျာနိ အဒေန္တဿပိ ဧသေဝ နယောတိ ဣဒံ သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ။

ကတမံ **ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကံ?** ပုဗ္ဗပယောဂေါ သဟပယောဂေါ သံဝိဒါဝဟာရော သင်္ကေတကမ္မံ နိမိတ္တကမ္မန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''ပုဗ္ဗသဟပယောဂေါ စ, သံဝိဒါဟရဏံ တထာ။
သင်္ကေတကမ္မံ နိမိတ္တံ, ဣဒံ သာဟတ္ထပဉ္စက''န္တိ။

တတ္ထ အာဏတ္တိဝသေန **ပုဗ္ဗပယောဂေါ** ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဌာနာစာဝနဝသေန, ခိလာဒီနိ သင်္ကာမေတွာ ခေတ္တာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန စ **သဟပယောဂေါ** ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သံဝိဒါဝဟာရော** နာမ ''အသုကံ နာမ ဘဏ္ဍံ အဝဟရိဿာမာ''တိ သံဝိဒဟိတွာ သမ္မန္တယိတွာ အဝဟရဏံ။ ဧဝံ သံဝိဒဟိတွာ ဂတေသု ဟိ ဧကေနပိ တသ္မိံ ဘဏ္ဍေ ဌာနာ စာဝိတေ သဗ္ဗေသံ အဝဟာရော ဟောတိ။ **သင်္ကေတကမ္မံ** နာမ သဉ္ဇာနနကမ္မံ။ သစေ ဟိ ပုရေဘတ္တာဒီသု ယံ ကိဉ္စိ ကာလံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ''အသုကသ္မိံ ကာလေ ဣတ္ထန္နာမံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရာ''တိ ဝုတ္တော သင်္ကေတတော အပစ္ဆာ အပုရေ တံ အဝဟရတိ, သင်္ကေတကာရကဿ သင်္ကေတကရဏက္ခဏေယေဝ အဝဟာရော။ **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ သညုပ္ပါဒနတ္

ထံ အက္ခိနိခဏနာဒိနိမိတ္တကရဏံ။ သစေ ဟိ ဧဝံ ကတနိမိတ္တတော အပစ္ဆာ အပုရေ “ယံ အဝဟရာ”တိ ဝုတ္တော, တံ အဝဟရတိ, နိမိတ္တကာရကဿ နိမိတ္တက္ခဏေယေဝ အဝဟာရောတိ ဣဒံ ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကံ။

ကတမံ **ထေယျာဝဟာရပဉ္စကံ** ? ထေယျာဝဟာရော ပသယှာဝဟာရော ပရိကပ္ပါဝဟာရော ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော ကုသာဝဟာရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ထေယျာ ပသယှာ ပရိကပ္ပါ၊ ပဋိစ္ဆန္နာ ကုသာ တထာ။
အဝဟာရာ ဣမေ ပဉ္စ၊ ထေယျာဝဟာရပဉ္စက”န္တိ။

တတ္ထ ယော သန္ဓိစ္ဆေဒါဒီနိ ကတွာ အဒိဿမာနော အဝဟရတိ, ကူဋတုလာကူဋမာနကူဋကဟာပဏာဒီဟိ ဝါ ဝဉ္စေတွာ ဂဏှာတိ, တဿေဝံ ဂဏှတော အဝဟာရော **ထေယျာဝဟာရော** တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယော ပန ပသယှ ဗလက္ကာရေန ပရေသံ သန္တကံ ဂဏှာတိ ဂါမဃာတကာဒယော ဝိယ, အတ္တနော ပတ္တဗလိတော ဝါ ဝုတ္တနယေနေဝ အဓိကံ ဂဏှာတိ ရာဇဘဋာဒယော ဝိယ, တဿေဝံ ဂဏှတော အဝဟာရော **ပသယှာဝဟာရော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပရိကပ္ပေတွာ ဂဟဏံ ပန **ပရိကပ္ပါဝဟာရော** နာမ။

သော ဘဏ္ဍောကာသဝသေန ဒုဝိဓော။ တတြာယံ **ဘဏ္ဍပရိကပ္ပော** – သာဋကတ္ထိကော အန္တောဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ “သစေ သာဋကော ဘဝိဿတိ, ဂဏှိဿာမိ။ သစေ သုတ္တံ, န ဂဏှိဿာမီ”တိ ပရိကပ္ပေတွာ အန္ဓကာရေ ပသိဗ္ဗကံ ဂဏှာတိ။ တတြ စေ သာဋကော ဟောတိ, ဥဒ္ဓါရေယေဝ ပါရာဇိကံ။ သုတ္တဉ္စေ ဟောတိ, ရက္ခတိ။ ဗဟိ နီဟရိတွာ မုဉ္စိတွာ “သုတ္တ”န္တိ ဉတွာ ပုန အာဟရိတွာ ဌပေတိ, ရက္ခတိယေဝ။ “သုတ္တ”န္တိ ဉတွာပိ ယံ လဒ္ဓံ, တံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဂစ္ဆတိ, ပဒဝါရေန ကာရေတဗ္ဗော။ ဘူမိယံ ဌပေတွာ ဂဏှာတိ, ဥဒ္ဓါရေ ပါရာဇိကံ။ “စောရော စောရော”တိ အနုဗန္ဓော ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယတိ, ရက္ခတိ။ သာမိကာ ဒိသွာ ဂဏှန္တိ, ရက္ခတိယေဝ။ အညော စေ ဂဏှာတိ, ဘဏ္ဍဒေယျံ။ သာမိကေသု နိဝတ္တန္တေသု သယံ ဒိသွာ ပံသုကူလသညာယ “ပဂေဝေတံ မယာ ဂဟိတံ, မမ ဒါနိ သန္တက”န္တိ ဂဏှန္တဿာပိ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ။ တတ္ထ ယွာယံ “သစေ သာဋကော ဘဝိဿတိ, ဂဏှိဿာမီ”တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တော ပရိကပ္ပော, အယံ ဘဏ္ဍပရိကပ္ပော နာမ။ **ဩကာသပရိကပ္ပော** ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ဧကစ္စော ပန ပရပရိဝေဏာဒီနိ ပဝိဋ္ဌော ကိဉ္စိ လောဘနေယျဘဏ္ဍံ ဒိသွာ ဂဗ္ဘဒွါရပမုခဟေဋ္ဌာပါသာဒဒွါရကောဋ္ဌကရုက္ခမူလာဒိဝသေန ပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ “သစေ မံ ဧတ္ထန္တရေ ပဿိဿန္တိ, ဒဋ္ဌုကာမတာယ ဂဟေတွာ ဝိစရန္တော ဝိယ ဒဿာမိ။ နော စေ ပဿိဿန္တိ, ဟရိဿာမီ”တိ ပရိကပ္ပေတိ, တဿ တံ အာဒါယ ပရိကပ္ပိတပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကန္တမတ္တေ အဝဟာရော ဟောတိ။ ဣတိ ယွာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဝတ္တော ပရိကပ္ပော, အယံ ဩကာသပရိကပ္ပော နာမ။ ဧဝမိမေသံ ဒွိန္နံ ပရိကပ္ပါနံ ဝသေန ပရိကပ္ပေတွာ ဂဏှတော အဝဟာရော ပရိကပ္ပါဝဟာရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပန အဝဟရဏံ **ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော** ။ သော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ယော ဘိက္ခု ဥယျာနာဒီသု ပရေသံ ဩမုဉ္စိတွာ ဌပိတံ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာဒိံ ဒိသွာ “ပစ္ဆာ ဂဏှိဿာမီ”တိ ပံသုနာ ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တဿ ဧတ္တာဝတာ ဥဒ္ဓါရော နတ္ထီတိ န တာဝ အဝဟာရော ဟောတိ။ ယဒါ ပန သာမိကာ ဝိစိနန္တာ အပဿိတွာ “သွေ ဇာနိဿာမာ”တိ သာလယာဝ ဂတာ ဟောန္တိ, အထဿ တံ ဥဒ္ဓရတော ဥဒ္ဓါရေ အဝဟာရော။ “ပဋိစ္ဆန္နကာလေယေဝ ဧတံ မမ သန္တက”န္တိ သကသညာယ ဝါ “ဂတာ ဒါနိ တေ, ဆဍ္ဍိတဘဏ္ဍံ ဣဒ”န္တိ ပံသုကူလသညာယ ဝါ ဂဏှန္တဿ ပန ဘဏ္ဍဒေယျံ။ တေသု ဒုတိယတတိယဒိဝသေ အာဂန္တွာ ဝိစိနိတွာ အဒိသွာ ဓုရနိက္ခေပံ ကတွာ ဂတေသုပိ ဂဟိတံ ဘဏ္ဍဒေယျမေဝ။ ပစ္ဆာ ဉတွာ စောဒိယမာနဿ အဒဒတော သာမိကာနံ ဓုရနိက္ခေပေ အဝဟာရော ဟောတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ တဿ ပယောဂေန တေဟိ န ဒိဋ္ဌံ။ ယော ပန တထာရူပံ ဘဏ္ဍံ ယထာဌာနေ ဌိတံယေဝ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ထေယျစိတ္တော ပါဒေန အက္ကမိတွာ ကဒ္ဒမေ ဝါ ဝါလိကာယ ဝါ ပဝေသေတိ, တဿ ပဝေသိတမတ္တေယေဝ အဝဟာရော။

ကုသံ သင်္ကာမေတွာ ပန အဝဟရဏံ **ကုသာဝဟာရော** နာမ။ သောပိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ယော ဘိက္ခု ဝိလီဝမယံ ဝါ တာလပဏ္ဏမယံ ဝါ ကတသညာဏံ ယံ ကိဉ္စိ ကုသံ ပါတေတွာ စီဝရေ ဘာဇိယမာနေ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသဿ သမီ

ပေ ဌိတံ သမဂ္ဂတရံ တ မဟဂ္ဂတရံ တ သမသမံ တ အဌ္ဌေန ပရသ္သ ကောဋ္ဌာသံ ဟရိတုကာမော အတ္တနော ကောဋ္ဌာသေ ပတိတံ ကုသံ ပရသ္သ ကောဋ္ဌာသေ ပာတေတုကာမတာယ ဥဒ္ဓရတိ, ရက္ခတိ တာဝ။ ပရသ္သ ကောဋ္ဌာသေ ပတိတေ ရက္ခတေဝ။ ယဒါ ပန တသ္မိံ ပတိတေ ပရသ္သ ကောဋ္ဌာသတော ပရသ္သ ကုသံ ဥဒ္ဓရတိ, ဥဒ္ဓဋမတ္တေ အဝဟာရော။ သစေ ပဌမတရံ ပရသ္သ ကောဋ္ဌာသတော ကုသံ ဥဒ္ဓရတိ, အတ္တနော ကောဋ္ဌာသေ ပာတေတုကာမတာယ ဥဒ္ဒာရေ ရက္ခတိ, ပာတနေပိ ရက္ခတိ။ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသတော ပန အတ္တနော ကုသံ ဥဒ္ဓရတော ဥဒ္ဒာရေယေဝ ရက္ခတိ, တံ ဥဒ္ဓရိတွာ ပရကောဋ္ဌာသေ ပာတေန္တသ္သ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ အဝဟာရော ဟောတိ, အယံ ကုသာဝဟာရော။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ဝိတ္ထာရော ပန သမန္တပာသာဒိကတော (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၉၂) ဂဟေတဗ္ဗော။

တုလယိတွာတိ ဥပပရိက္ခိတွာ။

သာမိစီတိ ဝတ္တံ, အာပတ္တိ ပန နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။

မဟာဇနသမ္မဒ္ဒော တိ မဟာဇနသင်္ခောဘော။ **ဘဒ္ဒေ ဇနကာယေ** တိ အပဂတေ ဇနကာယေ။ **"ဣဒဥ္စ ကာသာဝံ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ ဧတသ္သေဝ ဘိက္ခုနော ဒေဟီ"**တိ ကိံ ကာရဏာ ဧဝမာဟ? စီဝရသ္သာမိကေန ဓုရနိက္ခေပေ ကတော, တသ္မာ တဿ အဒိန္နံ ဂဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အဝဟာရကောပိ ဝိပ္ပဋိသာရဿ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ စီဝရသ္သာမိကံ ပရိယေသန္တော ဝိစရတိ "ဒဿာမီ"တိ, စီဝရသ္သာမိကေန စ "မမေတ"န္တိ ဝုတ္တေ ဧတေနပိ အဝဟာရကေန အာလယော ပရိစ္စတ္တော, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ယဒိ ဧဝံ စီဝရသ္သာမိကောယေဝ "အတ္တနော သန္တကံ ဂဏှာဟီ"တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တောတိ? ဥဘိန္နံ ကုက္ကုစ္စဝိနောဒနတ္ထံ။ ကထံ? အဝဟာရကဿ "မယာ သဟတ္ထေန န ဒိန္နံ, ဘဏ္ဍဒေယျမေတ"န္တိ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ , ဣတရဿ "မယာ ပဌမံ ဓုရနိက္ခေပံ ကတွာ ပစ္ဆာ အဒိန္နံ ဂဟိတ"န္တိ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျာတိ။

သမဂ္ဃ န္တိ အပ္ပဂ္ဃံ။

အာရုအတ္ထံ ဖရတီ တိ အာရုဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ သာဓေတိ။ **မယိ သန္တေ** တိအာဒိ သဗ္ဗံ ရညာ ပသာဒေန ဝုတ္တံ, ထေရေန ပန "အနနုစ္ဆဝိကံ ကတ"န္တိ န မညိတဗ္ဗံ။

ဧကေဒိဝသံ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနာဒိနာ ယာ အယံ အဋ္ဌုဟာနိ ဝုတ္တာ, သာ ဘဏ္ဍသ္သာမိနာ ကိဏိတွာ ဂဟိတမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ သဗ္ဗံ ပနေတံ အဋ္ဌကထာစရိယပ္ပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပာသာဏာဥ္စ သက္ခရဥ္စ **ပာသာဏသက္ခရံ** ။

"ဓာရေယျ အတ္ထံ ဝိစက္ခဏော"တိ ဣမဿေဝ ဝိဝရဏံ **"အာပတ္တိံ တ အနာပတ္တိံ တ"** တိအာဒိ။ "သိက္ခာပဒံ သမံ တေနာ"တိ ဣတော ပုဗ္ဗေ ကော ကထာ –

"ဒုတိယံ အဒုတိယေန၊ ယံ ဇိနေန ပကာသိတံ။
ပရာဇိတကိလေသေန၊ ပါရာဇိကပဒံ ဣဓာ"တိ။

တာယ သဒ္ဓိံ ဃဋ္ဋေတွာ အဒုတိယေန ပရာဇိတကိလေသေန ဇိနေန ဒုတိယံ ယံ ဣဒံ ပါရာဇိကပဒံ ပကာသိတံ, ဣဓ တေန သမံ အနေကနယတေကိဏ္ဏံ ဂမ္ဘီရတ္ထဝိနိစ္ဆယံ အညံ ကိဉ္စိ သိက္ခာပဒံ န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ပရာဇိတကိလေသေနာ**တိ သန္တာနေ ပုန အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပာဒနေ စတူဟိ မဂ္ဂညာဏေဟိ သဟ တသနာယ သမုစ္ဆိန္နသဗ္ဗကိလေသေန။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၅၉) ပန **"ပရာဇိတကိလေသေနာ**တိ ဝိဇိတကိလေသေန, နိကိလေသေနာတိ အတ္ထော"တိ ဝုတ္တံ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။

တေနာတိ တေန ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပဒေန။ **အတ္ထော** နာမ ပာဠိအတ္ထော။ **ဝိနိစ္ဆယော** နာမ ပာဠိမုတ္တဝိနိစ္ဆယော။ အတ္ထော စ ဝိနိစ္ဆယော စ **အတ္ထဝိနိစ္ဆယာ,** တေ ဂမ္ဘီရာ ယသ္မိန္တိ **ဂမ္ဘီရတ္ထဝိနိစ္ဆယံ** ။ **ဝတ္ထုမှိ ဩတိဏ္ဏေတိ** စောဒနာဝသေန တ အတ္တနာဝ အတ္တနော ဝီတိက္ကမာရောစနဝသေန တ သင်္ဃမဇ္ဈေ အဒိန္နာဒာနဝတ္ထုသ္မိံ ဩတိဏ္ဏေ။ **ဝတ္ထု** တိ ဩတိဏ္ဏေ ဝတ္ထုသ္မိံ။ **ဝိနိစ္ဆယော** တိ အာပတ္တာနာပတ္တိနိယမနံ။ **အဝတွာတာ**တိ

''တ္ဝံ ဟရာဇိကံ အာပန္နော''တိ အဝတ္ဝာ။ **ကပ္ပိယေပိ စ ဝတ္ထုသ္မိံ** န္တိ အတ္တနာ ဂဟေတုံ ကပ္ပိယေ မာတုပိတုအာဒိသန္တကေပိ ဝတ္ထုသ္မိံ။ **လဟုဝတ္တိနော** တိ ထေယျစိတ္တုပ္ပာဒေန လဟုပရိဝတ္တိနော။ **အာသီဝိသန္တိ** သီဃမေဝ သက လသရီရေ ဖရဏသမတ္ထဝိသံ။

၂၃၃. ပကတိမနုဿေဟိ ဥတ္တရိတရာနံ ဗုဒ္ဓါဒိဥတ္တမပုရိသာနံ အဓိဂမဓမ္မောတိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မော, တဿ ပရေသံ အာရောစနံ **ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနံ**။ တံ ဝိနိစ္ဆိနန္တေန ဆ ဌာနာနိ သောဓေတဗ္ဗာနီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ကိံ တေ အဓိဂတန္တိ** အဓိဂမပုစ္ဆာ။ **ကိန္တိ တေ အဓိဂတ** န္တိ ဥပာယပုစ္ဆာ။ **ကဒာ တေ အဓိဂတန္တိ** ကာလပုစ္ဆာ။ **ကတ္ထ တေ အဓိဂတန္တိ** ဩကာသပုစ္ဆာ။ **ကတမေ တေ ကိလေသာ ပဟီနာ**တိ ပဟီနကိလေသပုစ္ဆာ။ **ကတမေသံ တ္ဝံ ဓမ္မာနံ လာဘီ**တိ ပဋိလဒ္ဓဓမ္မပုစ္ဆာ။ ဣတာနိ တမေဝ ဆဋ္ဌာနဝိသောဓနံ ဝိတ္ထာရေတုမာဟ **''သစေ ဟိ''**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဗွေတ္တာဝတာ**တိ ဧတ္တကေန ဗျာကရဏဝစနမတ္တေန န သက္ကာရော ကာတဗ္ဗော။ ဗျာကရဏဥဟိ ကေဿ အယာထာဝ တောပိ ဟောတီတိ။ **ဣမေသု ဆသု ဌာနေသု သောဓနတ္ထံ ဓဝံ ဝတ္တဗ္ဗော** တိ ယထာ နာမ ဇာတရူပပတိရူပကမ္ပိ ဇာတ ရူပံ ဝိယ ခါယတီတိ ဇာတရူပံ နိဃံသနတာပနဆေဒနေဟိ သောဓေတဗ္ဗံ, ဧဝမေဝ ဣာနေဝ ဝုတ္တေသု ဆသု ဌာနေသု ပ က္ခိပိတ္ဝာ သောဓနတ္ထံ ဝတ္တဗ္ဗော။ **ဝိမောက္ခာဒီသု** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သမာပတ္တိဉာဏဒဿနမဂ္ဂဘာဝနာဖလသ စ္ဆိကိရိယာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဟာကဠော ဟောတိ** အဓိဂတဝိသေသဿ သတိသမ္မောသာဘာဝတော။ သေသပုစ္ဆာသုပိ **''ဟာကဠော ဟောတီ''**တိ ပဒေ ဧသေဝ နယော။

သဗ္ဗေသဥဟိ အတ္တနာ အဓိဂတမဂ္ဂေန ပဟီနာ ကိလေသာ ဟာကဋာ ဟောန္တိ တိ ဣဒံ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ။ ကဿစိ ဟိ အတ္တနာ အဓိဂတမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသေသု သန္ဒေဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝ မဟာနာမဿ သက္ကဿ ဝိယ။ သော ဟိ သကဒာဂါမီ သမာနောပိ ''တဿ မယှံ, ဘန္တေ, ဧဝံ ဟောတိ – ကော သု နာမ မေ ဓမ္မော အဇ္ဈတ္တံ အပ္ပဟီနော, ယေန မေ ဧကဒာ လောဘဓမ္မာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တိ, ဒောသဓမ္မာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တိ, မောဟဓမ္မာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တီ''တိ (မ. နိ. ၁.၁၇၅) ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိ။ အယံ ကိရ ရာဇာ သကဒာဂါမိမဂ္ဂေန လောဘဒေါသမောဟာ နိရဝသေသာ ပဟီယန္တီတိ သညီ အဟောသီတိ။

ယာယ ပဋိပဒါယ ယဿ အရိယမဂ္ဂေါ အာဂစ္ဆတိ, သာ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပတ္တိ **အာဂမနပဋိပဒါ**။ **သောဓေတဗ္ဗာ** တိ သုဒ္ဓါ, ဥဒာဟု န သုဒ္ဓါတိ ဝိစာရဏဝသေန သောဓေတဗ္ဗာ။ **''န သုဇ္ဈတီ** တိ တတ္ထ တတ္ထ ပမာဒပဋိပတ္တိသမ္ဘဝ တော။ **အပနေတဗ္ဗော** တိ အတ္တနော ပဋိညာယ အပနေတဗ္ဗော''တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၁၉၇-၁၉၈)။ ဝိမ တိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၉၇) ပန **''န သုဇ္ဈတီ** တိ ပုစ္ဆိယမာနော ပဋိပတ္တိက္ကမံ ဥလ္လင်္ဃိတ္ဝာ ကထေသိ။ **အပ နေတဗ္ဗော**တိ တယာ ဝုတ္တက္ကမေနာယံ ဓမ္မော န သက္ကာ အဓိဂန္တုန္တိ အဓိဂတမာနတော အပနေတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တံ။ ''သုဇ္ဈတီ''တိ ဝတ္ဝာ သုဇ္ဈနာကာရံ ဒဿေတုံ **''ဒီဃရတ္တ''** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပညာယတီ**တိ ဧတ္ထာပိ ''ယဒိ''တိ ပဒံ အာနေတ္ဝာ ယဒိ သော ဘိက္ခု တာယ ပဋိပဒါယ ပညာယတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ စတူသု ပစ္စယေသု အလဂ္ဂတ္တာ **''အာကာသေ ပာဏိသမေန စေတသာ''**တိ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တသဒိသံ ဗျာကရဏံ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဝုတ္တသဒိသန္တိ** တဿ ဘိက္ခုနော ဗျာကရဏံ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဝုတ္တေန သဒိသံ, သမန္တိ အတ္ထော။ **ခီဏာသဝဿ ပဋိပတ္တိသဒိသာ ပဋိပတ္တိ ဟောတီ**တိ ဒီဃရတ္တံ သုဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသတ္တာ, ဣဒဥ္စ အရဟတ္တံ ပဋိဇာနန္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **''ခီဏာသဝဿ နာမာ''** တိအာဒိ။ **ခီဏာသဝဿ နာမ။ပေ။ န ဟောတီ** တိ ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ, ဖီဝိတနိကန္တိယာ စ အဘာဝတော န ဟောတိ, ပုထုဇ္ဇနဿ ပန အပ္ပဟီနဝိပလ္လာသတ္တာ ဇီဝိတနိကန္တိသဗ္ဘာဝတော စ အပ္ပမတ္တကေနပိ ဟောတိ, ဧဝံ သုဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသဿ ဝတ္တနသေက္ခဓမ္မပဋိဇာနနံ ဣမိနာ ဘ ယုပ္ပာဒနေန, အမ္ဗိလာဒိဒဿနေ ခေဠုပ္ပာဒိနာ စ န သက္ကာ ဝီမံသိတုံ, တသ္မာ တဿ ဝစနေနေဝ တံ သဒ္ဒါတဗ္ဗံ။

အယံ ဘိက္ခု သမ္ပန္နဝေယျာကရဏော တိ ဣဒံ န ကေဝလံ အဘာယနကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ကေစ္စဿ သူရ ဇာတိကဿ ပုထုဇ္ဇနဿပိ အဘာယနတော, ရဇ္ဇနီယာရမ္မဏာနံ ဗဒရသာဠဝတာဒိအအဗလမဒ္ဒနာဒိနံ ဥပယောဇနေပိ ခေဠုပ္ပာဒိတဏှုပ္ပတ္တိရဟိတံ သဗ္ဗထာ သုဝိသောဓိတမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၃၄. **"နီဟရိတဗ္ဗ**န္တိ သာသနတော နီဟရိတဗ္ဗ"န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၅) ဝုတ္တံ, ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၅) ပန **"နီဟရိတဗ္ဗ**န္တိ ဟဋ္ဌိတော ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗ"န္တိ။ တထာ ဟိ "ပဉ္စဟုပါလိ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ နာနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ? သုတ္တံ န ဇာနာတိ, သုတ္တာနုလောမံ န ဇာနာတီ"တိအာဒိဟဋ္ဌိတော (ပရိ. ၄၄၂) သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမဉ္စ နီဟရိသု, "အနာပတ္တိ ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော ပရိပုစ္ဆာတိ ဘဏတီ"တိ ဧဝမာဒိတော အာစရိယဝါဒံ, "အာယသ္မာ ဥပါလိ ဧဝမာဟ 'အနာပတ္တိ အာဝုသော သုပိနန္တေနာ"တိ (ပါရာ. ၇၈) ဧဝမာဒိတော အတ္တနောမတိံ နီဟရိသု။ သာ စ ထေရဿ အတ္တနောမတိ သုတ္တေန သင်္ဂဟိတတ္တာ သုတ္တံ ဇာတံ, ဧဝမညာပိ သုတ္တာဒီဟိ သင်္ဂဟိတာဝ ဂဟေတဗ္ဗာ, နေတရာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ တ **နီဟရိတဗ္ဗ**န္တိ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ, သာဋ္ဌကထံ သကလံ ဝိနယပိဋကံ သုတ္တာဒီသု စတူသု ပဒေသေသု ပက္ခိပိတဗ္ဗံ စတုဓာ ဝိဘဇိတဗ္ဗံ ဝိနယံ ပကာသေသုံ တဗ္ဗိနိမုတ္တဿ အဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ (ဝဇိရ. ဋီ. ပါရာဇိက ၄၅) **"နီဟရိတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ သာသနတော နီဟရိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ပေ။ တာယ ဟိ အတ္တနောမတိယာ ထေရော ဧတဒဂ္ဂဋ္ဌာနံ လဘတိ။ အပိစ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ 'အနုပသမ္ပန္နေန ပညတ္တေန တ အပညတ္တေန တ ဝုစ္စမာနော။ပေ။ အနာဒရိယံ ကရောတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ'တိ။ တတ္ထ ဟိ **ပညတ္တံ** နာမ သုတ္တံ, သေသတ္တယံ **အပညတ္တံ** နာမ။ တေနာယံ 'စတုဗ္ဗိဓဉှိ ဝိနယံ, မဟာထေရာ'တိ ကထာ သုဝုတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ။

ဝုတ္တ န္တိ မိလိန္ဒပဉ္ဟေ နာဂသေနတ္ထေရေန ဝုတ္တံ။ ပဇ္ဇတေ အနေန အတ္ထောတိ ပဒံ, ဘဂဝတာ ကဏ္ဍာဒိဝဏ္ဏုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ အာဟစ္စ ဝိသေသေတဗ္ဗ ဘာသိတံ ပဒံ **အာဟစ္စပဒံ,** ဘဂဝတောယေဝ ဝစနံ။ တေနာဟ **"အာဟစ္စပဒ**န္တိ သုတ္တံ အဓိပ္ပေတ"န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၅) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၅) ပန "ကဏ္ဍာဒိဝဏ္ဏုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနကရဏာဒီဟိ နီဟရိတဗ္ဗ အတ္တနော ဝစီဝိညတ္တိယာဝ ဘာသိတံ ဝစနံ **အာဟစ္စပဒ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပါရာဇိက ၄၅) ပန "အဋ္ဌ ဝဏ္ဏဋ္ဌာနာနိ အာဟစ္စ ဝုတ္တေန ပဒနိကာယေနာတိ အတ္ထော, ဥဒာဟဋေန ကဏ္ဌောက္ကန္တေန ပဒသမူဟေနာတိ အဓိပ္ပာယော"တိ ဝုတ္တံ။ "ကပ္ပတိ, ကပ္ပံ န ကပ္ပတီ"တိ ဧဝံ အဝိသေသေတဗ္ဗ "ယံ ဘိက္ခဝေ မယာ 'ကပ္ပံ န ကပ္ပတီ'တိ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ , တဉ္စေ အကပ္ပိယံ အနုလောမေတိ, ကပ္ပိယံ ပဋိဗာဟတိ, တံ ဝေ န ကပ္ပတီ"တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၀၅) ဝုတ္တသာမညလက္ခဏံ ကပ္ပံ ရသောတိ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **"ရသောတိ သုတ္တာနုလောမ"** န္တိ။ **ရသော**တိ သာရော "ပတ္တရသော"တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၆၂၈-၆၃၀) ဝိယ, ပဋိက္ခိတ္တာနုညာတသုတ္တသာရောတိ အတ္ထော။ **ရသော**တိ တ လက္ခဏံ ပဋိဝတ္တုကံ အနုဒ္ဒိဋ္ဌဗ္ဗ လက္ခဏာနုလောမေန ဝုတ္တတ္တာ။ **ရသေနာ**တိ တဿ အာဟစ္စဘာသိတဿ ရသေန, တတော ဥဒ္ဓဋေန ဝိနိစ္ဆယေနာတိ အတ္ထော။ သုတ္တဆာယာ ဝိယ ဟိ သုတ္တာနုလောမန္တိ။ ဓမ္မသင်္ဂါဟကပဘုတိအာစရိယပရမ္ပရတော အာနီတာ အဋ္ဌကထာ တန္တိ ကပ္ပံ "အာစရိယဝံသော"တိ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **"အာစရိယဝံသောတိ အာစရိယဝါဒော"**တိ, အာစရိယဝါဒော "အာစရိယဝံသော"တိ ဝုတ္တော ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တာနံ အာစရိယာနံ ပရမ္ပရာယ အာဘတောဝ ပမာဏန္တိ ဒဿနတ္ထံ။ **အဓိပ္ပာယော**တိ ကာရဏောပပတ္တိသိဒ္ဓေါ ဥဟာပေဟနယပဝတ္တော ပစ္စက္ခာဒိပမာဏပတိရူပကော။ **အဓိပ္ပာယော**တိ ဧတ္ထ "အတ္တနောမတီ"တိ ကေစိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။

ဝိနယပိဋကေ ဟဋ္ဌီတိ ကပ္ပံ အဓိကာရဝသေန ဝုတ္တံ, သေသပိဋကေသုပိ သုတ္တာဒိစတုနယာ ယထာနုရူပံ လဗ္ဘန္တေဝ။

"မဟာပဒေသာတိ မဟာဩကာသာ။ မဟန္တာနိ ဝိနယဿ ပတိဋ္ဌာပနဋ္ဌာနာနိ, ယေသု ပတိဋ္ဌာပိတော ဝိနယော ဝိနိစ္ဆိနီယတိ အသန္ဒေဟတော, မဟန္တာနိ တ ကာရဏာနိ **မဟာပဒေသာ,** မဟန္တာနိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယကာရဏာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အတ္ထတော ပန 'ယံ ဘိက္ခဝေ'တိအာဒိနာ ဝုတ္တာသာဓိပ္ပာယာ ဟဋ္ဌိယေဝ မဟာပဒေသာတိ ဝဒန္တိ။ တေနေတဟ **'ယေ ဘဂဝတာ ဧဝံ ဝုတ္တာ'** တိအာဒိ။ ကပ္ပမေ စ မဟာပဒေသာ ခန္ဓကေ အာဂတာ, တဿ္မာ တေသံ ဝိနိစ္ဆယကထာ တတ္ထေဝ အာဝိ ဘဝိဿတီတိ ကပ္ပံ န ဝုစ္စတီ"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၅) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၅) ပန **"မဟာပဒေသာ**တိ မဟာဩကာသာ မဟာဝိသယာ, တေ အတ္ထတော 'ယံ ဘိက္ခဝေ'တိ အာဒိဟဋ္ဌိဝသေန အကပ္ပိယာနုလောမတော ကပ္ပိယာနုလောမတော စ ပုဂ္ဂလေဟိ နယတော တထာ တထာ ဂယှမာနာ အတ္ထနယာ ဧဝ။ တေ ဟိ ဘဂဝတာ သရူပတော အဝုတ္တေသုပိ ပဋိက္ခိတ္တာနုလောမေသု အနုညာတာနုလောမေသု စ သေသေသု ကိစ္စေသု နိဝတ္တိပဝတ္တိဟေတုတာယ မဟာဂေစရာတိ 'မဟာပဒေသာ'တိ ဝုတ္တာ, န ပန 'ယံ ဘိက္ခဝေ မယာ ကပ္ပံ န ကပ္ပတီ'တိအာဒိနာ ဝုတ္တာ သာဓိပ္ပာယာ ဟဋ္ဌိယေဝ တဿာ သုတ္တေ ပဝိဋ္ဌတ္တာ။ 'သုတ္တာနုလောမမ္ပိ သု

တ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗ။ပေ.။ သုတ္တမေဝ ဗလဝတရ’န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅) ဟိ ဝုတ္တံ။ န ဟေသာ သာဓိပ္ပာယာ ဟ ဋ္ဌိ သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗာ, န ဂဟေတဗ္ဗာ တ ဟောတိ။ ယေနာယံ သုတ္တာနုလောမံ သိယာ, တသ္မာ ကြမံ ဟဋ္ဌိအဓိပ္ ပာယံ နိဿာယ ပုဂ္ဂလေဟိ ဂဟိတာ ယထာဝုတ္တအတ္ထာဝ သုတ္တာနုလောမံ, တံပကာသကတ္တာ ပန အယံ ဟဋ္ဌိပိ သု တ္တာနုလောမန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **‘ယေ ဘဂဝတာ ဧဝံ ဝုတ္တာ’** တိအာဒိ။ ‘ယံ ဘိက္ခဝေ’တိအာဒိဟဋ္ဌိနယေန ဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ ဂဟိတဗ္ဗာ ယေ အကပ္ပိယာနုလောမာဒယော အတ္ထာ ဝုတ္တာ, တေ မဟာပဒေသာတိ အတ္ထော’’တိ ဝုတ္ တံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟရာဇိက ၄၅) ‘‘ပရိတရဋ္ဌကထာယံ ကြမေ စ ကိဉ္စာပိ ‘သုတ္တာနုလောမံ နာမ စတ္တာ ရော မဟာပဒေသာ’တိ ဝုတ္တံ, အထ ခော မဟာပဒေသနယသိဒ္ဓံ ပဋိက္ခိတ္တာပဋိက္ခိတ္တံ အနုညာတာနနုညာတံ ကပ္ပိ ယာကပ္ပိယန္တိ အတ္ထတော ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယသ္မာ ‘ဌာနံ ဩကာသော ပဒေသောတိ ကာရဏဝေဝစနာနိ ‘အဋ္ဌာ ဌာနမေတံ, အာနန္ဒ, အနဝကာသော’တိအာဒိ သာသနတော, ‘နိဂ္ဂဟဋ္ဌာန’န္တိ စ ‘အသန္ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန’န္တိ စ ‘အသန္ဒိဋ္ဌိ စ ပန ပဒေသော’တိ စ လောကတော, တသ္မာ မဟာပဒေသာတိ မဟာကာရဏာနီတိ အတ္ထော။ ကာရဏံ နာမ ဉာပကော ဟေတု ကြခာဓိပ္ပေတံ, မဟန္တဘာဝေ ပန တေသံ မဟာဝိသယတ္တာ မဟာဘူတာနံ ဝိယ။ တေ ဒုဝိဓာ ဝိနယမဟာ ပဒေသာ သုတ္တန္တိကမဟာပဒေသာ စာတိ။ တတ္ထ ဝိနယမဟာပဒေသာ ဝိနယေ ယောဂံ ဂစ္ဆန္တိ, ကြတရေ ဥဘယတ္ ထာပိ, တေနေဝ ပရိတရေ (ပရိ. ၄၄၂) အနုယောဂဝတ္တေ ‘ဓမ္မံ န ဇာနာတိ, ဓမ္မာနုလောမံ န ဇာနာတီ’တိ’’ ဝုတ္တံ။ တတ္ ထ **ဓမ္မ**န္တိ ဌပေတ္ဝာ ဝိနယပိဋ္ဌကံ အဝသေသံ ပိဋ္ဌကဒ္ဝယံ, **ဓမ္မာနုလောမ** န္တိ သုတ္တန္တိကေ စတ္တာရော မဟာပဒေ သေတိအာဒိ။

ယဒိ သာပိ တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝတာ ပဝတ္တိတာ ပကိဏ္ဏကဒေသနာဝ အဋ္ဌကထာ, သာ ပန ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ ပ ဌမံ တီဏိ ပိဋ္ဌကာနိ သင်္ဂါယိတ္ဝာ တသ္သ အတ္ထဝဏ္ဏနာနုရူပေနေဝ တစနာမဂ္ဂံ အာရောပိတတ္တာ ‘‘အာစရိယဝါ ဒော’’တိ ဝုစ္စတိ ‘‘အာစရိယာ ဝဒန္တိ သံဝဏ္ဏေန္တိ ပါဠိံ ဧတေနာ’’တိ ကတ္ဝာ။ တေနာဟ **‘‘အာစရိယဝါဒေ နာမ။ ပေ.။ အဋ္ဌကထာတန္တိ’’**တိ။ တိဿော ဟိ သင်္ဂီတိယော အာရုဠှေဟာယေဝ ဗုဒ္ဓဝစနဿ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာဘူတော က ထာမဂ္ဂေါ မဟာမဟိန္ဒတ္ထေရေန တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ အာဘတော, ပစ္ဆာ တမ္ဗပဏ္ဏိယေဟိ မဟာထေရေဟိ သီဟဠ ဘာသာယ ဌပိတော နိကာယန္တရလဒ္ဓိသင်္ကရပရိဟရဏတ္ထံ။ ဘဂဝတော ပကိဏ္ဏကဒေသနာဘူတာ စ သုတ္တာနု လောမဘူတာ စ အဋ္ဌကထာ ယသ္မာ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ ပါဠိဝဏ္ဏနာကြမေန သင်္ဂဟေတွာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ အာစရိယဝါဒေတိ ဝုတ္တာ။ ဧတေန စ အဋ္ဌကထာ သုတ္တသုတ္တာနုလောမေသု အတ္ထတော သင်္ဂယှတီတိ ဝေဒိတ ဗ္ဗံ။ ယထာ စ သော, ဧဝံ အတ္တနောမတိပိ ပမာဏဘူတာ။ န ဟိ ဘဂဝတော ဝစနံ ဝစနာနုလောမဉ္စ အနိဿာယ အဂ္ဂသာဝ ကာဒယောပိ အတ္တနော ဉာဏဗလေန သုတ္တာဘိဓမ္မဝိနယေသု ကိဉ္စိ သမ္မုတိပရမတ္ထဘူတံ အတ္ထံ ဝတ္တုံ သက္ကော န္တိ, တသ္မာ သဗ္ဗမ္ပိ ဝစနံ သုတ္တေ သုတ္တာနုလောမေ စ သင်္ဂယှတိ။ ဝိသုံ ပန အဋ္ဌကထာဒီနံ သင်္ဂဟိတတ္တာ တ ဒဝသေသံ သုတ္တသုတ္တာနုလောမတော ဂဟေတ္ဝာ စတုဓာ ဝိနယော နိဒ္ဒိဋ္ဌော။

ကိဉ္စာပိ အတ္တနောမတိ သုတ္တာဒီဟိ သံသန္ဒိတ္ဝာဝ ပရိကပ္ပီယတိ, တထာပိ သာ န သုတ္တာဒီသု ဝိသေသတော နိ ဒ္ဒိဋ္ဌာတိ အာဟ **‘‘သုတ္တသုတ္တာနုလောမအာစရိယဝါဒေ မုဉ္စိတ္ဝာ’’** တိ။ **အနုဗုဒ္ဓိယာ**တိ သုတ္တာဒီနိယေဝ အနုဂတ ဗုဒ္ဓိယာ။ **နယဂ္ဂါဟေနာ** တိ သုတ္တာဒိတော လဗ္ဘမာနနယဂ္ဂဟဏေန။ အတ္တနောမတိံ သာမညတော ပဌမံ ဒဿေတ္ဝာ ကြအနိ တမေဝ ဝိသေသေတ္ဝာ ဒဿေန္တော **‘‘အပိစာ’’**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **‘‘သုတ္တန္တာဘိဓမ္မဝိနယဋ္ဌကထာ သူ’’**တိ ဝစနတော ပိဋ္ဌကတ္တယဿပိ သာဓာရဏာ ဧသာ ကထာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ထေရဝါဒေ**တိ မဟာသုမတ္ထေရာဒီနံ ကဟော။ ကြအနိ တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘တံ ပနာ’’**တိအာဒိ။ တတ္ထ **အတ္ထေနာ** တိ အတ္တ နာ နယတော ဂဟိတေန အတ္ထေန။ **ပါဠိ**န္တိ အတ္တနော ကဟာသ္သ နိဿယဘူတံ သာဋ္ဌကထံ ပါဠိံ။ **ပါဠိယာ**တိ တပ္ပဋိ က္ခေပတ္ထံ ပရေနာဘတာယ သာဋ္ဌကထာယ ပါဠိယာ, အတ္တနာ ဂဟိတံ အတ္ထံ နိဿာယ, ပါဠိဉ္စ သံသန္ဒိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **အာစရိယဝါဒေ**တိ အတ္တနာ ပရေန စ သမုဒ္ဓဋအဋ္ဌကထာယ။ **ဩတာရေတဗ္ဗာ** တိ ဉာဏေန အနုပ္ပဝေသေတ ဗ္ဗာ။ **ဩတရတိ စေဝ သမေတိ စာ**တိ အတ္တနာ ဥဒ္ဓဋ္ဌေဟိ သံသန္ဒနဝသေန ဩတရတိ, ပရေန ဥဒ္ဓဋ္ဌေန သမေတိ။ **သဗ္ဗဒုဗ္ ဗလာ**တိ အသဗ္ဗညုပုဂ္ဂလဿ ဒေသတာသနာယ ယာထာဝတော အတ္ထသမ္ပဋိပတ္တိအဘာဝတော ဝုတ္တံ။

ပမာဒပာဌဝသေန အာစရိယတဒ္ဒသ္သ သုတ္တာနုလောမေန အသံသန္ဒနာပိ သိယာတိ အာဟ **“ဣတရော န ဂဟေတဗ္ဗော”**တိ။ **သမေန္တမေဝ ဂဟေတဗ္ဗ**န္တိ ယေ သုတ္တေန သံသန္ဒန္တိ, ဧဝရူပာဝ အတ္ထာ မဟာပဒေသတော ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ တထာ တထာ ဥဒ္ဓဋမအတ္ထာနံယေဝ သုတ္တာနုလောမတ္တာ။ တေနာဟ **“သုတ္တာနုလောမတောဟိ သုတ္တမေဝ ဗလဝတရ”**န္တိ။ အထ တ သုတ္တာနုလောမဿ သုတ္တေကဒေသတ္တေပိ သုတ္တေ ဝိယ “ဣဒံ ကပ္ပတိ, ဣဒံ န ကပ္ပတီ”တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ အာဟစ္စဘာသိတံ ကိဉ္စိ နတ္ထီတိ အာဟ **“သုတ္တာ။ပေ။ ဗလဝတရ”**န္တိ။ **အပ္ပဋိဝတ္တိယ**န္တိ အပ္ပဋိဗာဟိယံ။ **ကာရကသင်္ဃသဒိသ**န္တိ ပမာဏတ္တာ သင်္ဂီတိကာရကသင်္ဃသဒိသံ။ **“ဗုဒ္ဓာနံ ဌိတကာလသဒိသ”**န္တိ ဣမိနာ ဗုဒ္ဓာနံယေဝ ကထိတဓမ္မဘာဝံ ဒဿေတိ, ဓရမာနဗုဒ္ဓသဒိသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သုတ္တေ ဟိ ပဋိဗာဟိတေ ဗုဒ္ဓောဝ ပဋိဗာဟိတော ဟောတိ။ **“သကဝါဒီ သုတ္တံ ဂဟေတွာ ကထေတီ”**တိ သကဝါဒီ အတ္တနော သုတ္တံ ဂဟေတွာ ဝောဟရတိ။ **ပရဝါဒီ သုတ္တာနုလောမ**န္တိ အညနိကာယဝါဒီ အတ္တနော နိကာယေ သုတ္တာနုလောမံ ဂဟေတွာ ကထေတီ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၅) ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၅) ပန **“သကဝါဒီ သုတ္တံ ဂဟေတွာ ကထေတီ**တိအာဒီသု ယော ယထာဘူတမတ္ထံ ဂဟေတွာ ကထနသီလော, သော သကဝါဒီ။ **သုတ္တ**န္တိ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှံ ပာဠိဝစနံ။ **ပရဝါဒီ**တိ မဟာဝိဟာရဝါသီ ဝါ ဟောတု အညနိကာယဝါသီ ဝါ, ယော ဝိပရီတတော အတ္ထံ ဂဟေတွာ ကထနသီလော, သောဝ ဣဓ ‘ပရဝါဒီ’တိ ဝုတ္တော။ **သုတ္တာနုလောမ**န္တိ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှံ ဝါ အနာရုဠှံ ဝါ ယံ ကိဉ္စိ ဝိပလ္လာသတော ဝါ ဝဉ္စနာယ ဝါ ‘သင်္ဂီတိတ္တယာဂတမိဒ’န္တိ ဒဿိယမာနံ သုတ္တာနုလောမံ။ ကေစိ ‘အညနိကာယေ သုတ္တာနုလောမ’န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ သကဝါဒီပရဝါဒီနံ ဥဘိန္နမ္ပိ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှသုတ္တာဒီနမေဝ ဂဟေတဗ္ဗတော။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ ‘တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠှံ ပာဠိအာဂတံ ပညာယတိ, ဂဟေတဗ္ဗ’န္တိအာဒိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅)။ န ဟိ သကဝါဒီ အညနိကာယသုတ္တာဒိံ ပမာဏတော ဂဏှာတိ။ ယေန တေသု သုတ္တာဒီသု ဒဿိတေသု တတ္ထ ဌာတဗ္ဗံ ဘဝေယျ, ဝက္ခတိ စ ‘ပရော တဿ အကပ္ပိယဘာဝသာဓကံ သုတ္တတော ဗဟုံ ကာရဏဉ္စ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဒဿေတိ။ပေ။ သာဓူတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အကပ္ပိယေယေဝ ဌာတဗ္ဗ’န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅), တသ္မာ ပရဝါဒိနာပိ သင်္ဂီတိတ္တယေ အနာရုဠှမ္ပိ အနာရုဠှမိစ္စေဝ ဒဿိယတိ, ကေဝလံ တဿ တဿ သုတ္တာဒိနော သင်္ဂီတိတ္တယေ အနာဂတဿ ကူဋတာ, အာဂတဿ စ ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ အညထာ အဓိပ္ပာယယောဇနာ စ ဝိသေသာ, တတ္ထ စ ယံ ကူဋံ, တံ အပနီယတိ။ ယံ အညထာ ယောဇိတံ, တံ တဿ ဝိပရီတတာဒဿနတ္ထံ တဒညေန သုတ္တာဒိနာ သံသန္ဒနာ ကရီယတိ။ ယော ပန ပရဝါဒိနာ ဂဟိတော အဓိပ္ပာယော သုတ္တန္တာဒိနာ သံသန္ဒတိ, သော သကဝါဒိနာပိ အတ္တနော ကဟံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဥဘိန္နမ္ပိ သင်္ဂီတိတ္တယာဂတမေဝ သုတ္တံ ပမာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏေ ‘သကတဒေ ပဉ္စ သုတ္တသတာနိ ပရတဒေ ပဉ္စာ’တိ, သုတ္တသဟဿမ္ပိ အဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏနာနတ္တေန သင်္ဂီတိတ္တယာဂတမေဝ ဂဟိတံ, န နိကာယန္တရေ”တိ ဝုတ္တံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပာရာဇိက ၄၅) ပန **“ပရဝါဒီ**တိ အမှာကံ သမယဝိဇာနနကော အညနိကာယိကောတိ ဝုတ္တံ။ **ပရဝါဒီ သုတ္တာနုလောမ**န္တိ ကထံ? ‘အညတ္ရ ဥဒကဒန္တပေါနာ’တိ သုတ္တံ သကဝါဒိဿ, တဒနုလောမတော နာဠိကေရဖလဿ ဥဒကမ္ပိ ဥဒကမေဝ ဟောတီတိ ပရဝါဒီ စ။

‘နာဠိကေရဿ ယံ တောယံ၊ ပုရာဏံ ပိတ္တဝဍ္ဎနံ။
တမေဝ တရုဏံ တောယံ၊ ပိတ္တဃံ ဗလဝဍ္ဎန’န္တိ။ –

ဧဝံ ပရဝါဒိနာ ဝုတ္တေ သကဝါဒီ ခေဒဖလဿ ဂတိကတ္တာ, အာဟာရတ္ထဿ စ ဖရဏတော ‘ယာဝကာလိကမေဝ တ’န္တိ ဝဒန္တော ပဋိက္ခိပတီ”တိ။ **ခေပံ ဝါ ဂရဟံ ဝါ အကတွာ**တိ “ကိံ ဣမိနာ”တိ ခေပံ ပဋိက္ခေပံ ဆဍ္ဍနံ ဝါ “ကိမေသ ဗာလော ဝဒတိ, ကိမေသ ဗာလော ဇာနာတီ”တိ ဂရဟံ နိန္ဒံ ဝါ အကတွာ။ **သုတ္တာနုလောမ**န္တိ အတ္တနာ အဝုတ္တံ အညနိကာယေ သုတ္တာနုလောမံ။ **“သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗ**န္တိ သကဝါဒိနာ သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗ”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၅)။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၅) ပန **“သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗ**န္တိ ယဿ သုတ္တဿ အနုလောမနတော ဣဒံ သုတ္တာနုလောမံ အကာသိ, တသ္မိံ, တဒနုရူပေ ဝါ အညတရသ္မိံ သုတ္တေ အတ္တနာ ဂဟိတံ သုတ္တာနုလောမံ အတ္ထတော သံသန္ဒနဝသေန ဩတာရေတဗ္ဗံ။ ‘ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေန ဣမသ္မိံ သုတ္တေ သံသန္ဒတီ’တိ သံသန္ဒေတွာ ဒဿေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော”တိ ဝုတ္တံ။ **သုတ္တသ္မိံယေဝ ဌာတဗ္ဗ**န္တိ အတ္တနော သု

တွေ့ယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။ **အယန္တိ** သကတဒီ။ **ပရောတိ** ပရတဒီ။ **အာစရိယတအော သုတ္တေ ဩတာရေတဗ္ဗော** တိ ယသ္မာ သုတ္တာဒိသု သံဝဏ္ဏနာဝသေန အယံ အာစရိယတအော ပဝတ္တော, တသ္မိံ, တာဒိသေ စ အညသ္မိံ သုတ္တေ ပုဗ္ဗာပရ အတ္ထသံသန္ဒနဝသေန ဩတာရေတဗ္ဗံ။ **ကရယ္ဟာစရိယတအော**တိ ပမာဒလိခိတော, ဘိန္နလဒ္ဓိကေဟိ စ ဌပိတော, သော နယော သဗ္ဗတ္ထ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟာရာဇိက ၄၅) ပန – **ပရော အာစရိယတဒန္တိ** "သုင်္ကံ ပရိဟရတီတိ တွေ့ ဥပစာရံ ဩက္ကမိတွာ ကိဉ္စာပိ ပရိဟရတိ, အဝဟာရော တေ"တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော "တထာ ကရောန္တော ဟာရာဇိကမာပဇ္ဇတီ"တိ ပရတဒိနာ ဝုတ္တေ သကတဒီ "သုင်္ကံ ပရိဟရတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ သုတ္တံ တတ္တေဝ အာဂတ မဟာအဋ္ဌကထာဝစနေန သဒ္ဓိံ ဒဿေတွာ ပဋိသေဓေတိ။ တထာ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋမေတတိ။ **ပရော အတ္တနောမတိန္တိ** တွေ့ **"ပုရေဘတ္တံ ပရသန္တကံ အဝဟရာ** တိ ပုရေဘတ္တမေဝ ဟရိဿာမီတိ တယမန္တဿ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဟောတိ, ပုရေဘတ္တပယောဂေဝ သော, တသ္မာ မူလဋ္ဌော န မုစ္စတီတိ တုမှာကံ ထေရတဒတ္တာ မူလဋ္ဌဿ ဟာရာဇိကမေတ"တိ ပရတဒိနာ ဝုတ္တေ သကတဒီ "တံ သင်္ကေတံ ပုရေ တ ပစ္ဆာ တ တံ ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, မူလဋ္ဌဿ အနာပတ္တီ"တိ သုတ္တံ ဒဿေတွာ ပဋိက္ခိပတိ။

ပရော သုတ္တ န္တိ "အနိယတဟေတုဓမ္မော သမ္မတ္တနိယတဟေတုဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ သုတ္တံ ပဋ္ဌာနေ လိခိတံ ဒဿေတွာ "အရိယမဂ္ဂဿ န နိဗ္ဗာနမေတရမ္မဏ"န္တိ ပရတဒိနာ ဝုတ္တေ သကတဒီ အာရမ္မဏတ္တိကာဒိသုတ္တာနုလောမေန ဩတရတီတိ ပဋိက္ခိပတိ။ သုတ္တာနုလောမေ ဩတရန္တံယေဝ ဟိ သုတ္တံ နာမ, နေတရံ။ တေန ဝုတ္တံ "ဟဋ္ဌိအာဂတံ ပညာယတီ"တိ တွေ့ကေနပိ သိဒ္ဓေ **"တိဿော သင်္ဂီတိယော အာရုဠ္ဟံ ဟဋ္ဌိအာဂတံ ပညာယတီ"**တိအာဒိ။ တာဒိသဉ္ဟိ ပမာဒလေခန္တိ အာစရိယော။ "အပ္ပမာအော အမတပဒံ, ပမာအော မစ္စုနော ပဒ"န္တိ (ဓ. ပ. ၂၁) ဝစနတော ဒိန္နဘောဇနေ ဘုဉ္ဇိတွာ ပရိဿယာနိ ပရိဝဇ္ဇိတွာ သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဝိဟရန္တော နိစ္စော ဟောတီတိ။ ဧဝရူပဿ အတ္ထဿ အာရုဠ္ဟမ္ပိ သုတ္တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ "နော စေ တထာ ပညာယတီ"တိ သိဒ္ဓေပိ **"နော စေ တထာ ပညာယတိ, န ဩတရတိ န သမေတီ**တိ။ **ဗာဟိရကသုတ္တံ တ"** တိ ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနော သုတ္တမ္ပိ အတ္တေန အသမေန္တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပရော အာစရိယတဒန္တိ**အာဒီသု ဒုဝိသု နယေသု ပမာဒ လေခဝသေန တတ္ထ တတ္ထ အာဂတဋ္ဌကထာဝစနံ ထေရတဒေဟိ သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အထာယံ အာစရိယတဒံ ဂဟေတွာ ကထေတိ, ပရော သုတ္တ န္တိ ပရတဒိနာ "မူလဗီဇံ နာမ ဟလိဒ္ဒိ သိင်္ဂိဝေရံ ဝစာ။ပေ။ ဗီဇေ ဗီဇသညီ ဆိန္ဒတိ တ ဆေအာပေတိ တ ဘိန္ဒတိ တ။ပေ။ အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ"တိ (ဟာစိ. ၉၁) တုမှာကံ ဟဌတ္တာ "ဟလိဒ္ဒိဂဏ္ဌိံ ဆိန္ဒန္တဿ ဟာစိတ္တိယ"န္တိ ဝုတ္တေ သကတဒီ "ယာနိ တ ပနညာနိ အတ္ထိ မူလေ ဇာယန္တိ, မူလေ သဉ္ဇာယန္တီ"တိအာဒိံ ဒဿေတွာ တဿ အဋ္ဌကထာသင်္ခါတေန အာစရိယတဒေန ပဋိက္ခိပတိ။ န ဟိ ဂဏ္ဌိမှိ ဂဏ္ဌိ ဇာယတီတိ။ **ပရော သုတ္တာနုလောမ** န္တိ ပရတဒိနာ "အနာပတ္တိ ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော"တိ ဝစနဿာနုလောမတော "အမှာကံ ပောရာဏဘိက္ခူ ဧကပဿာဒေ ဂဗ္ဘေ ထကေတွာ အနုပသမ္ပန္နေန သယိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ တထာ ကတွာ အာဂတာ, တသ္မာ အမှာကံ ဝဋ္ဋတီတိ တုမှေဟသု ဧဝ ကေစ္စေသု ဝဒန္တေသု "တုမှာကံ န ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ သက္ကာ"တိ ဝုတ္တေ သကတဒီ "သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမဉ္စ ဥဂ္ဂဟိတကာနံယေဝ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော ပမာဏ"န္တိအာဒိအဋ္ဌကထာဝစနံ ဒဿေတွာ ပဋိသေဓေတိ။ **ပရော အတ္တနောမတိန္တိ** "ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ အနာပုစ္ဆာ သယိတေသု ကေ မုစ္စန္တီ"တိ တွေ့ ပန ဒွေဝပိ ဇနာ မုစ္စန္တိ – ယော စ ယက္ခဂဟိတကော, ယော စ ဗန္ဓိတွာ နိပဇ္ဇာပိတောတိ တုမှာကံ ထေရတဒတ္တာ အညေ သဗ္ဗေပိ ယထာ တထာ တ နိပန္နာဒယော ပိ မုစ္စန္တီတိ ပဋိသေဓေတိ။

အထ ပနာယံ အတ္တနောမတိံ ဂဟေတွာ ကထေတိ, ပရော သုတ္တ န္တိ "အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တီ"တိ ပရတဒိနာ ဝုတ္တေ သကတဒီ "ဒိတ ကိလန္တရူပေ မဉ္စေ နိသိန္နော ဟာဒေ ဘူမိတော အမောစေတွာတဝ နိဒ္ဒာဝသေန နိပဇ္ဇတိ, တဿ အနာပတ္တီ"တိအာဒိအဋ္ဌကထာဝစနံ ဒဿေတွာ ဧကဘင်္ဂေန နိပန္နာဒယောပိ မုစ္စန္တီတိ ပဋိသေဓေတိ။

အထာယံ အတ္တနောမတိံ ဂဟေတွာ ကထေတိ, ပရော သုတ္တာနုလောမ န္တိ "ဒေမနဿမှာဟံ ဒေတနမိန္ဒ ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ"တိအာဒိဝစနေဟိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၆၀) သံသန္ဒနတော သအာရဟောသေ ဒေသော

တုမှဟာကံ နတ္ထိ, တေန ဝုတ္တံ 'ပုတ္တာအရသ္သ သင္ဂဟော''တိ (ခု. ပ. ၅.၆; သု. နိ. ၂၆၅) ပရတောဒိနာ ဝုတ္တေ ''ကိဥ္စာ ပိ သကတောဒီ ဗဟုသ္သုတော န ဟောတိ, အထ ခေါ ရာဂသဟိတေနေဝ အကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ပဋိက္ခိပတိ။ သေ သေသုပိ ဣမိနာ နယေန အညထာပိ အနုရူပတော ယောဇေတဗ္ဗံ, ဣဒံ သဗ္ဗံ ဥပတိသ္သတ္တေရာဒယော အာဟု။ ဓမ္မသိရိ တ္ထေရော ပန ''တ္တေ **ပရော**တိ ဝုတ္တော အညနိကာယိကော, သော ပန အတ္တနော သုတ္တာဒီနိယေဝ အာဟရတိ, တာနိ သကတောဒီ အတ္တနော သုတ္တာဒိမှိ ဩတာရေတ္ဝာ သစေ သမေတိ, ဂဏှာတိ။ နော စေ, ပဋိက္ခိပတီ''တိ ဝဒတီတိ အာဂတံ။

နနု စ ''သုတ္တာနုလောမတော သုတ္တမေဝ ဗလဝတရ''န္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန ''သုတ္တံ သုတ္တာနုလော မေ ဩတာရေတဗ္ဗ''န္တိအာဒိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? နာယံ ဝိရောဓော, ''သုတ္တာနုလောမတော သုတ္တမေဝ ဗလဝတ ရ''န္တိ ဣဒဥ္ဟိ သကမတေယေဝ သုတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ သကမတိပရိယာပန္နမေဝ သုတ္တာဒိံ သန္ဓာ ယ ''အတ္တနောမတိ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ, အတ္တနောမတိတော အာစရိယဝါဒော ဗလဝတရော, အာစရိယဝါဒတော သုတ္တာနုလော မံ ဗလဝတရံ, သုတ္တာနုလောမတော သုတ္တမေဝ ဗလဝတရ''န္တိ စ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန ပရတောဒိနာ အာနီတံ အညနိကာယေ သုတ္တံ သန္ဓာယ ''သုတ္တာနုလောမေ သုတ္တံ ဩတာရေတဗ္ဗ''န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ပရတောဒိနာ အာနီတံ သုတ္ တာဒိ အတ္တနော သုတ္တာနုလောမအာစရိယဝါဒအတ္တနောမတီသု ဩတာရေတ္ဝာ သမေန္တံယေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ, ဣတရံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အယံ နယော ဣဓ ဝုစ္စတီတိ န ကောစိ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓောတိ အယံ သာရတ္ထဒီပနိယာဂတော (သာရတ္ ထ. ဋီ. ၂.၄၅) နယော။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၅) ပန ''ယံ ကိဉ္စိ ကူဋသုတ္တံ ဗာဟိရကသုတ္တာဒိဝစနံ န ဂဟေတ ဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ သုတ္တံ သုတ္တာနုလောမေ ဩတာရေတဗ္ဗန္တိအာဒိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ။

ဗာဟိရကသုတ္တန္တိ တိဿော သင်္ဂီတိယော အနာရုဠှဂုဠှဝေဿန္တရာဒီနိ စ မဟာသင်္ဃိကနိကာယတသီ နံ သုတ္တာနိ။ **ဝေဒလ္လာဒီန**န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂုဠှဥမ္မဂ္ဂာဒိဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣတရံ ကရယှတသုတ္တံ န ဂဟေ တဗ္ဗံ။ ''အတ္တနောမတိယမေဝ ဌာတဗ္ဗ''န္တိ ဣမိနာ အညနိကာယတော အာနီတသုတ္တတောပိ သကနိကာယေ အတ္တနောမတိယေဝ ဗလဝတရာတိ ဒဿေတိ။ ''သကတောဒီ သုတ္တံ ဂဟေတွာ ကထေတိ, ပရတောဒီ သုတ္တမေဝ''တိ ဧဝ မာဒိနာ သမာနဇာတိကာနံ ဝသေန တရော န ဝုတ္တော။ သုတ္တဿ သုတ္တေယေဝ ဩတာရဏံ ဘိန္နံ ဝိယ ဟုတွာ န ပညာယတိ, ဝုတ္တနယေနေဝ စ သက္ကာ ယောဇေတုန္တိ။

ဣဒာနိ သကတောဒီပရတောဒီနံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယာဒိဘာဝံ သန္ဓာယ ဝိဝာဒေ ဥပ္ပန္နေ တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေန္တ တော အာဟ **''အထ ပနာယံ ကပ္ပိယန္တိ ဂဟေတွာ ကထေတီ''**တိအာဒိ။ အထ တ ဧဝံ သုတ္တသုတ္တာနုလောမာဒိမုခေန သာမညတော ဝိတဒံ ဒဿေတွာ ဣဒာနိ ဝိသေသတော ဝိတဒဝတ္ထုံ တဗ္ဗိနိစ္ဆယမုခေန သုတ္တာဒိဥ္စ ဒဿေတုံ **''အထ ပနာယံ ကပ္ပိယ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သုတ္တေ စ သုတ္တာနုလောမေ စ ဩတာရေတဗ္ဗ**န္တိ သကတောဒိနာ အတ္တနောယေဝ သုတ္တေ စ သုတ္တာနုလောမေ စ ဩတာရေတဗ္ဗံ။ **ပရော ကာရဏံ န ဝိန္ဒတီ**တိ ပရတောဒီ ကာရဏံ န လဘ တိ။ **သုတ္တတော ဗဟုံ ကာရဏဉ္စ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဒဿေတီ**တိ ပရတောဒီ အတ္တနော သုတ္တတော ဗဟုံ ကာရဏဉ္စ ဝိနိစ္ ဆယဉ္စ အာဟရိတွာ ဒဿေတိ, **''သာဓူတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အကပ္ပိယေယေဝ ဌာတဗ္ဗ''**န္တိ ဣမိနာ အတ္တနော နိကာ ယေ သုတ္တာဒီနိ အလဘန္တေန သကတောဒိနာ ပရတောဒီဝစနေယေဝ ဌာတဗ္ဗန္တိ ဝဒတိ။ **သုတ္တေ စ သုတ္တာနုလောမေ စာ**တိ ဧတ္ထ **စ**-ကာရော ဝိကပ္ပနတ္တော, တေန အာစရိယဝါဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော။ တေနာဟ ''ကာရဏဉ္စ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဒဿေတီ''တိ။ တတ္ထ **ကာရဏ**န္တိ သုတ္တာဒိနယံ နိဿာယ အတ္တနောမတိယာ ဥဒ္ဓဋံ ဟေတုံ။ **ဝိနိစ္ဆယ**န္တိ အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယံ။

ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ကာရဏစ္ဆာယာ ဒိဿတီတိ သကတောဒီပရတောဒီနံ ဥဘိန္နမ္ပိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဘာဝသာဓကံ ကာရဏပတိ ရူပကစ္ဆာယာ ဒိဿတိ။ တတ္ထ **ကာရဏစ္ဆာယာ**တိ သုတ္တာဒီသု ''ကပ္ပိယ''န္တိ ကဟသ္သ, ''အကပ္ပိယ''န္တိ ကဟ သ္သ စ နိမိတ္တဘူတေန ကိဉ္စနေ ပဋိဟဒနီယံ အဝိဘူတကာရဏံ ကာရဏစ္ဆာယာ, ကာရဏပတိရူပကန္တိ အတ္တော။ ယဒိ ဒွိန္နမ္ပိ ကာရဏစ္ဆာယာ ဒိဿတိ, ကသ္မာ အကပ္ပိယေယေဝ ဌာတဗ္ဗန္တိ အာဟ **''ဝိနယဉ္ဟိ ပတွာ''**တိအာဒိ။ ''ဝိနယံ ပတွာ''တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပာကဋတရံ ကတွာ ဒဿေန္တော အာဟ **''ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိစာရဏံ အာဂမ္မ**''တိ။ **ရုန္ဓိတဗ္ဗ**န္တိအာဒီသု ဒုဗ္ဗိညေယျဝိနိစ္ဆယေ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဘာဝေ သတိ ''ကပ္ပိယ''န္တိ ဂဟဏံ ရုန္ဓိတဗ္ဗံ, ''အကပ္ပိယ''န္တိ ဂဟဏံ **ကဋ္ဌတံ ကာတဗ္ဗံ,** အပရာပရပ္ပဝတ္တံ ကပ္ပိယဂ္ဂဟဏံ **သောတံ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ,** ဂရုကဘာဝသ

ဠတေ အကပ္ပိယေယေဝ ဌာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ အထ တ **ရှန္နိတဗ္ဗ** န္တိ ကပ္ပိယသညာယ ဝီတိက္ကမကာရဏံ ရှန္ဒိတ ဗ္ဗံ, တံနိတရဏစိတ္တံ ဒဠှတရံ ကာတဗ္ဗံ။ **သောတံ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗ** န္တိ တတ္ထ ဝီတိက္ကမပ္ပဝတ္တိ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။ **ဂရုကဘာဝေတိ** အကပ္ပိယဘာဝေတိ အတ္ထော။

ဗဟူဟိ သုတ္တဝိနိစ္ဆယကာရဏေဟီ တိ ဗဟူဟိ သုတ္တေဟိ စေဝ တတော အာနီတဝိနိစ္ဆယကာရဏေဟိ စ။ အထ တ သုတ္တေန အဋ္ဌကထာဝိနိစ္ဆယေန စ လဒ္ဓကာရဏေဟိ။ **အတ္တနော ဂဟဏံ န ဝိသ္သဇ္ဇေတဗ္ဗ** န္တိ သကတဒိ နာ အတ္တနော ''အကပ္ပိယ''န္တိ ဂဟဏံ န ဝိသ္သဇ္ဇေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဣအနိ ဝုတ္တမေဝတ္တံ နိဂမေန္တော **''ဧဝ''**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယောတိ** သကတဒိပရတဒိသု ယော ကောစိ။ ကေစိ ပန ''သကတဒိသုယေဝ ယော ကောစိ ဣဓာဓိပ္ပေတော''တိ ဝဒန္တိ, ဧဝံ သန္တေ ''အထ ပနာယံ ကပ္ပိယန္တိ ဂဟေတွာ ကထေတိ''တိအာဒိသု သဗ္ဗတ္ထ ဥဘောပိ သကတဒိနောယေဝ သိယုံ ဟေဠ္ဌာ ဝုတ္တဿေဝ နိဂမနဝသေန ''ဧဝ''န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အတိရေကကာရဏံ လဘတီ**တိ ဧတ္ထ သုတ္တာဒိသု ပုရိမံ ပုရိမံ အတိရေကကာရဏံ နာမ, ယော တ သုတ္တာဒိသု စတူသု ဗဟုတရံ ကာရဏံ လဘတိ, သော အတိရေကကာရဏံ လဘ တိ နာမ။

သုဋ္ဌု ပဝတ္တိ ဧတဿာတိ, သုဋ္ဌု ပဝတ္တတိ သီလေနာတိ တ **သုပ္ပဝတ္တိ** ။ တေနာဟ **''သုပ္ပဝတ္တီတိ သုဋ္ဌု ပဝတ္တ တ''**န္တိ။ တစာယ ဥဂ္ဂတံ **တစုဂ္ဂတံ,** ဝစသာ သုဂ္ဂဟိတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ တ **တစုဂ္ဂတ** န္တိ တစာယ ဥဂ္ဂတံ, တတ္ထ နိရန္တရံ ဌိတန္တိ အတ္ထော။ **သုတ္တတော** တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ **''ဟဋ္ဌိတော''**တိ။ ဧတ္ထ စ ''သုတ္တံ နာမ သ ကလံ ဝိနယပိဋကံ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပုန **သုတ္တတော** တိ တဒတ္ထပဋိဗဒ္ဓဒံ သုတ္တာဘိဓမ္မဟဋ္ဌိဝစနံ အဓိပ္ပေတံ။ **အ နုဗျဉ္ဇနသောတိ** ဣမဿ ဝိဝရဏံ **''ပရိပုစ္ဆတော စ အဋ္ဌကထာတော စာ''** တိ။ ဟဋ္ဌိ အနုဂန္တွာ အတ္ထဿ ဗျဉ္ ဇနတော ပကာသနတော **''အနုဗျဉ္ဇန''** န္တိ ဟိ ပရိပုစ္ဆာ အဋ္ဌကထာ စ ဝုစ္စတိ။ ဧတ္ထ စ အဋ္ဌကထာယ ဝိသုံ ဂဟိတတ္ တာ **''ပရိပုစ္ဆာ''**တိ ထေရတာဒေ ဝုတ္တော။ အထ တ **ပရိပုစ္ဆာ**တိ အာစရိယဿ သန္တိကာ ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထသဝနံ။ **အဋ္ဌကထာ**တိ ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော။ တဒုဘယမ္ပိ ဟဋ္ဌိ အနုဂန္တွာ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနတော ''အနုဗျဉ္ဇန''န္တိ ဝုတ္တံ။

ဝိနယေတိ ဝိနယာစာရေ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ **''ဝိနယံ အဇဟန္တော အတေက္ကမန္တော''** တိအာဒိ။ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာနံ နာမ သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိယာ အနာပဇ္ဇနာဒိနာ ဟောတီတိ အာဟ **''လဇ္ဇိဘာဝေန ပတိဋ္ဌိတော''** တိ, တေန လဇ္ဇီ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိနယဓရဿ လက္ခဏေ ဝတ္တဗ္ဗေ ကိံ ဣမိနာ လဇ္ဇိဘာဝေနာတိ အာဟ **''အလဇ္ဇီ ဟီ''**တိ အာဒိ။ တတ္ထ **ဗဟုဿုတောပီ** တိ ဣမိနာ ပဌမလက္ခဏာသမန္နာဂမံ ဒဿေတိ။ **လာဘဂရုကတာယာ**တိ ဣမိနာ ဝိနယေ ဌိတတာယ အဘာဝေ ပဌမလက္ခဏယောက ကိစ္စကရော န ဟောတိ, အထ ခော အကိစ္စကရော အနတ္ထကရော ဧတေတိ ဒ ဿေတိ။ သင္ဃဘေဒဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဝတ္တကလဟဿေတံ အဓိဝစနံ **သင္ဃရာဇီ** တိ။ **ကုက္ကုစ္စကောတိ** အဏုမတ္ တေသုပိ ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿနဝသေန ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေန္တော။ **တန္တိံ အဝိသံဝာဒေတွာ** တိ ဟဋ္ဌိ အညထာ အက တွာ။ **အတေက္ကမန္တော** တိ အနတိက္ကမန္တော။

ဝိတ္ထုနတီ တိ အတ္ထံ အဒိသွာ နိတ္ထုနတိ, ဝိတ္ထမ္ဘတိ တ။ **ဝိပ္ဖန္ဒတီ** တိ ကမ္ပတိ။ **သန္တိဋ္ဌိတုံ န သက္ကော တီတိ** ကေသိဉ္စိယေဝ အတ္ထေ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ။ တေနာဟ **''ယံ ယံ ပရေန ဝုစ္စတိ, တံ တံ အနုဇာနာတီ''** တိ။ **သကတဒံ ဆဍ္ဍေတွာ ပရတဒံ ဂဏှာတီ** တိ ''ဥစ္ဆုမှိ ကသဋံ ယာဝဇီဝိကံ, ရသော သတ္တာဟကာလိကော, တဒု ဘယဝိနိမုတ္တော စ ဥစ္ဆု နာမ ဝိသုံ နတ္ထိ, တသ္မာ ဥစ္ဆုပိ ဝိကာလေ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပရတဒိနာ ဝုတ္တေ တမ္ပိ ဂဏှာတိ။ **ဧကေကလောမန္တိ** ပလိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ယမှိတိ** ယသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ။ **ပရိက္ခယံ ပရိယာအာန** န္တိ အတ္ထတော ဧကံ။

အာစရိယပရမ္ပရာ တိ အာစရိယာနံ ဝိနိစ္ဆယပရမ္ပရာ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''အတ္တနောမတိံ ပဟာယ။ပေ.။ ယထာ အာစရိယော စ အာစရိယာစရိယော စ ဟဋ္ဌိဉ္စ ပရိပုစ္ဆဉ္စ ဝဒန္တိ, တထာ ဉာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ န ဟိ အာစရိယာနံ နာမမတ္တ တော ပရမ္ပရဇာနနေ ပယောဇနံ အတ္ထိ။ **ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော** တိ ပုဗ္ဗဝစနဿ အပရဝစနေန သဟ အတ္ထသမ္ဗန္ဓဇာနန

တော။ **အတ္ထတော** တိ သဒ္ဒတ္ထပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပေတတ္ထာဒိတော။ **ကာရဏတော**တိ တဒတ္ထုပ္ပတ္တိတော။ **အာစရိယပရမ္ပရ** န္တိ ကမသ္သေဝ ဝေဝစနံ "ထေရဝါဒင္ဂ"န္တိ, ထေရပဋိပာဋိန္တိ အတ္ထော။ **ဒွေဝ တယော ပရိဝဋ္ဋာ** တိ ဒွေဝ တယော ပရမ္ပရာ။

ကမေဟိ စ ပန တီဟိ လက္ခဏေဟီ တိ ဧတ္ထ ပဌမေန လက္ခဏေန ဝိနယသ္သ သုဋ္ဌု ဥဂ္ဂဟိတဘာဝေါ ဝုတ္တော, ဒုတိယေန တတ္ထ လဇ္ဇိဘာဝေန စေဝ အစလတာယ စ သုပ္ပတိဋ္ဌိတတာ, တတိယေန ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာသု သရူပေန အနာဂတာနမ္ပိ တဒနုလောမတော အာစရိယေဟိ ဒိန္နနယတော ဝိနိစ္ဆိနိတုံ သမတ္ထတာ။ **ဩတိဏ္ဏော ဝတ္ထုသ္မိ** န္တိ စောဒနာဝသေန ဝိတိက္ကမဝတ္ထုသ္မိံ သင္ဃမဇ္ဈေ ဩတိဏ္ဏေ။ **စောဒကေန စ စုဒိတကေန စ ဝုတ္တေ ဝတ္တဗ္ဗေ** တိ ဧဝံ ဩတိဏ္ဏဝတ္ထုံ နိဿာယ စောဒကေန "ဒိဋ္ဌံ သုတ"န္တိအာဒိနာ, စုဒိတကေန "အတ္ထီ"တိအာဒိနာ စ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တသ္မိံ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝုတ္တေတိ အတ္ထော။ **ဝတ္ထု ဩလောကေတဗ္ဗ** န္တိ တသ္သ တသ္သ သိက္ခာပဒသ္သ ဝတ္ထု ဩလောကေတဗ္ဗံ။ "တိဏေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ။ပေ.။ ယော အာဂစ္ဆေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ"တိ ဟိဒံ နိဿဂ္ဂိယေ အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒသ္သ (ပါရာ. ၅၁၇) ဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တံ။

ထုလ္လစ္စယဒုဗ္ဘာသိတာပတ္တီနံ မာတိကာယ အနာဂတတ္တာ **"ပဉ္စန္နံ အာပတ္တီနံ အညတရ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ **တိကဒုက္ကဋ** န္တိ "အနုပသမ္ပန္နေ ဥပသမ္ပန္နသညီ ဥဇ္ဈာယတိ ခီယတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ"တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၁၀၆) အာဂတံ တိကဒုက္ကဋံ။ **အညတရံ ဝါ အာပတ္တိ** န္တိ "ကာလေ ဝိကာလသညီ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သ, ကာလေ ဝေမတိကော, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ"တိအာဒိကံ (ပါစိ. ၂၅၀) ဒုကဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

အန္တရာပတ္တိ န္တိ ဧတ္ထ တသ္မိံ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ အာဂတဝတ္ထုဝီတိက္ကမံ ဝိနာ အညသ္မိံ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ အာပတ္တိ။ ကိဉ္စာပိ "ဝိနီတဝတ္ထုပရိယောသာနာ ဝုတ္တာ အာပတ္တိ။ ကိဉ္စ ပန "ဝတ္ထုံ ဩလောကေတီ"တိ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ တဒဝသေသာ အန္တရာပတ္တီတိ ဂဟိတာ။ **ပဋိလာတံ ဥက္ခိပတီ** တိ ကာဒမ္ပိ ဝိသိဗ္ဗနသိက္ခာပဒေ (ပါစိ. ၃၅၀) အာဂတံ, တတ္ထ ဥယ္ယောဟမာနံ အလာတံ အဂ္ဂိကပလ္လာဒိတော ဗဟိ ပတိတံ အဝိဇ္ဈာတမေဝ ပဋိဥက္ခိပတိ, ပုန ယထာဌာနေ ဌပေတီတိ အတ္ထော။ ဝိဇ္ဈာတံ ပန ပဋိက္ခိပန္တဿ ပါစိတ္တိယမေဝ။

အနာပတ္တိ န္တိ ဧတ္ထ အန္တရန္တရာ ဝုတ္တာ အနာပတ္တိပိ အတ္ထိ, "အနာပတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဣဒ္ဓိမဿ ဣဒ္ဓိဝိသယေ"တိအာဒိ ဝိယ သာပိ သင်္ဂယှတိ။ **သိက္ခာပဒန္တရေသူ** တိ ဝိနီတဝတ္ထုံ အန္တောကတွာ ဧကေကသ္မိံ သိက္ခာပဒန္တရေ။

ပါရာဇိကာပတ္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗ န္တိ ကဒါ အာပန္နပုဂ္ဂလေန လဇ္ဇိဓမ္မေ ဌတွာ ယထာဘူတံ အာဝိကရဏေပိ ဒုဗ္ဗိနိစ္ဆယံ အဒိန္နာဒါနာဒိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန မေထုနာဒီသု ဝိဇာနနံ, တံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ တေနာဟ **"မေထုနဓမ္မဝီတိက္ကမော ဟီ"**တိအာဒိ။ ယော ပန အလဇ္ဇိတာယ ပဋိညံ အဒတွာ ဝိက္ခေပံ ကရောတိ, တဿ အာပတ္တိ န သက္ကာ ဩဠာရိကာပိ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ။ ယာဝ သော ယထာဘူတံ နာဝိကရောတိ, သင္ဃဿ စ အာပတ္တိသန္ဒေဟော န ဝိဂစ္ဆတိ, တာဝ နာသိတကောဝ ဘဝိဿတိ။ **သုခုမာ**တိ အတ္တနောပိ ဒုဝိညေယ္ယသဘာဝဿ လဟုပရိဝတ္တိနော စိတ္တဿ သီဃပရိဝတ္တိတာယ ဝုတ္တံ။ **သုခုမာ**တိ တ စိတ္တပရိဝတ္တိယာ သုခုမတာယ သုခုမာ။ တေနာဟ **"စိတ္တလဟုကာ"** တိ, စိတ္တံ ဝိယ လဟုကာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ စိတ္တံ လဟု သီဃပရိဝတ္တိ ဧတေသန္တိ **စိတ္တလဟုကာ။ တေ** တိ တေ ဝီတိက္ကမေ။ **တံဝတ္ထုကန္တိ** တေ အဒိန္နာဒာနမနုဿဝိဂ္ဂဟဝီတိက္ကမာ ဝတ္ထု အဓိဋ္ဌာနံ ကာရဏမေတဿာတိ တံဝတ္ထုကံ။

ယံ အာစရိယော ဘဏတိ, တံ ကရောဟီတိအာဒိ သဗ္ဗံ လဇ္ဇိပေသလံ ကုက္ကုစ္စကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယော ယာထာဝတော ပကာသေတွာ သုဒ္ဓိမေဝ ဂဝေသတိ, **တေနပိ။ ပါရာဇိကောသီတိ န ဝတ္တဗ္ဗော** တိ အနာပတ္တိကောဋိယာပိ သင်္ကိယမာနတ္တာ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ **"ပါရာဇိကစ္ဆာယာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **"သီလာနိ သောဓေတွာ**တိ ယံဝတ္ထုကံ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပန္နံ, တံ အမနသိကရိတွာ အဝသေသသီလာနိ သောဓေတွာ"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၅) ဝုတ္တံ, ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၅) ပန **"သီလာနိ သောဓေတွာ**တိ ယသ္မိံ ဝီတိက္ကမေ ပါရာဇိကာသင်္ကာ ဝတ္တတိ, တတ္ထ ပါရာဇိကာဘာဝပက္ခံ ဂဟေတွာ ဒေသနာဝုဋ္ဌာနကမိနိနံ အာပတ္တီနံ သောဓနဝသေန သီလာနိ သောဓေတွ

တ”တိ။ ဟာကဋ္ဌဘာဝတော သုခဝလဉ္စတာယ စ **“ဒွတ္တိံသာကာရံ တာဝ မနသိ ကရောဟီ”** တိ ဝုတ္တံ, ဥပလက္ခဏဝသေန တ။ အညသ္မိံ ကမ္မဋ္ဌာနေ ကတပရိစယေန တမေဝ မနသိ ကာတဗ္ဗံ။ ယံ ကိဉ္စိ တ အဘိရုစိတံ မနသိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတေဝ။ **ကမ္မဋ္ဌာနံ ဃဋ္ဋယတီ** တိ အန္တရန္တရာ ခဏ္ဍံ အဒဿေတွာ စိတ္တေန သဒ္ဓိံ အာရမ္မဏဘာဝေန စိရကာလံ ဃဋ္ဋယတိ။ **သင္ခါရာ ဟာကဋ္ဌာ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ** တိ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနိကော စေ, တဿ သင္ခါရာ ဟာကဋ္ဌာ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။

သစေ ကတဟာရာဇိကဝီတိက္ကမော ဘဝေယျ, တဿ သတိပိ အသရိတုကာမတာယ ဝိပ္ပဋိသာရဝတ္ထုဝသေန ပုနပ္ပုနံ တံ ဥပဋ္ဌဟတီတိ စိတ္တေကဂ္ဂတံ န ဝိန္ဒတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဃဋ္ဋယတီ”** တိအာဒိ။ **ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဃဋ္ဋယတီ**တိ စိတ္တက္ခောဘာဒိဗဟုလဿ သုဒ္ဓသီလဿပိ စိတ္တံ န သမာဓိယတိ, တံ ဣဓ ဟာရာဇိကမူလန္တိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကတဟာပမူလကေန ဝိပ္ပဋိသာရေနေဝေတ္ထ စိတ္တဿ အသမာဓိယနံ သန္ဓာယ “ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဃဋ္ဋယတီ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“ဝိပ္ပဋိသာရဂ္ဂိနာ”** တိအာဒိ။ **အတ္တနာ**တိ စိတ္တေန ကရဏဘူတေန ပုဂ္ဂလော ကတ္တာ ဈာနာတိ, ပစ္စတ္တေ ဝါ ကရဏဝစနံ, အတ္တာ သယံ ဈာနာတီတိ အတ္ထော။ **အညာ စ ဒေဝတာ ဈာနန္တီ** တိ အာရက္ခဒေဝတာဟိ အညာ ပရစိတ္တဝိဒုနိယော ဒေဝတာ ဈာနန္တိ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ ကာရဏံ အတ္ထိ။ ကထံ? ဣအနိ ကေစ္စေ ဝိနယဓရာ ပဉ္စမဟာရာဇိကဝိသယေ ဝတ္ထုမ္ပိ ဩတိဏ္ဏေ ဣတ္ထိယာ တ ပုရိသေန တ ဂဟဋ္ဌေန တ ပဗ္ဗဇိတေန တ စောဒိယမာနေ စုဒိတကံ ဘိက္ခုံ ပုစ္ဆိတွာ ပဋိညာယ အဒီယမာနာယ တံ ဘိက္ခုံ သုသာနေ ကေကမေဝ သယာပေန္တိ, ဧဝံ သယာပိယမာနော သော ဘိက္ခု သစေ ဘယသန္တာသဝိရဟိတော သဗ္ဗရတ္တိံ တသ္မိံ သုသာနေ သယိတုံ တ နိသီဒိတုံ တ သက္ကောတိ, တံ “ပရိသုဒ္ဓော ဧသော”တိ ဝိနိစ္ဆိနန္တိ။ သစေ ပန ဘယသန္တာသပ္ပတ္တော သဗ္ဗရတ္တိံ သယိတုံ တ နိသီဒိတုံ တ န သက္ကောတိ, တံ “အသုဒ္ဓော”တိ ဝိနိစ္ဆိနန္တိ, တံ အယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ကသ္မာတိ စေ? အဋ္ဌကထာယ ဝိရုဒ္ဓတ္တာ, အဋ္ဌကထာယံ ဒုတိယတတိယဟာရာဇိကဝိသယေ ဧဝ တထာရူပေ ဝိစာရော ဝုတ္တော, န ပဉ္စမစတုတ္ထဟာရာဇိကဝိသယေ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ “မေထုနဓမ္မဝီတိက္ကမော ဟိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဝီတိက္ကမော စ ဩဠာရိကော, အဒိန္နာဒာနမနုဿဝိဂ္ဂဟဝီတိက္ကမာ ပန သုခုမာ စိတ္တလဟုကာ, တေ သုခုမေနေဝ အာပဇ္ဇတိ, သုခုမေန ရက္ခတိ, တသ္မာ ဝိသေသေန တံဝတ္ထုကံ ကုက္ကုစ္စံ ပုစ္ဆိယမာနော”တိ။ ဋီကာယဉ္စ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၅) ဝုတ္တံ **“တံဝတ္ထုကန္တိ** တေ အဒိန္နာဒာနမနုဿဝိဂ္ဂဟဝီတိက္ကမာ ဝတ္ထု အဓိဋ္ဌာနံ ကာရဏမေတဿာတိ တံဝတ္ထုက”န္တိ, ဣဒမ္ပိ ဧကံ ကာရဏံ။

တတ္ထာပိ အညေ ပဏ္ဍိတေပိ ဝိနိစ္ဆိနာပေတွာ တေသမ္ပိ ဟာရာဇိကစ္ဆာယာဒိဿနေယေဝ တထာ ဝိနိစ္ဆယော ကာတဗ္ဗော, န သုဒ္ဓဘာဝဒိဿနေ။ ဝုတ္တဉှိ အဋ္ဌကထာယံ “အာပတ္တီတိ အဝတွာ ‘သစဿ အာစရိယော ဓရတိ။ပေ.။ အထ ဒဟရဿပိ ဟာရာဇိကစ္ဆာယာဝ ဥပဋ္ဌာတိ, တေနပိ ‘ဟာရာဇိကောသီ’တိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ဒုလ္လဘော ဟိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော, တတော ဒုလ္လဘတရာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ, ဧဝံ ပန ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ, ဣဒမေကံ။ နိသီဒာပိယမာနောပိ ဝိဝိတ္တောကာသေယေဝ နိသီဒာပေတဗ္ဗော, န သုသာနေ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ “ဝိဝိတ္တံ ဩကာသံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိတွာ”တိအာဒိ, ဣဒမေကံ။ ဝိဝိတ္တောကာသေ နိသီဒာပိယမာနောပိ ဒိဝါယေဝ နိသီဒာပေတဗ္ဗော, န ရတ္တိံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ “ဒိဝသံ အတိက္ကန္တမ္ပိ န ဈာနာတိ, သော ဒိဝသာတိက္ကမေ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတော ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗော”တိ, ဣဒမေကံ။

ဤဒိသံ ဝိဓာနံ သယံ အာရောစိတေ ဧဝ ဝိဓာတဗ္ဗံ, န ပရေဟိ စောဒိယမာနေ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ “ဧဝံ ကတဝီတိက္ကမေန ဘိက္ခုနာ သယမေဝ အာဂန္တွာ အာရောစိတေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ။ အထ ကသ္မာ ဣအနိ ဧဝံ ကရောန္တီတိ? ဂိဟီနံ အသက္ခိကအဋ္ဋကရဏေ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇာပနံ ဝိယ မညမာနာ ဧဝံ ကရောန္တိ။ တမ္ပိ မာယာကုသလာ မနုဿာ ဝိဝိဓေဟိ ဥပာယေဟိ ဝိတထံ ကရောန္တိ, တသ္မာ သစ္စမ္ပိ ဟောတိ, အသစ္စမ္ပိ ဟောတိ။ တေနေဝ စ ကာရဏေန မဟောသဓပဏ္ဍိတာဒယော ဗောဓိသတ္တာ အသက္ခိကမ္ပိ အဋ္ဋံ ဥဒကနိမုဇ္ဇာပနာဒိနာ န ဝိနိစ္ဆိနန္တိ, ဥဘိန္နံ ဝစနံ ပရိသံ ကဟာပေတွာ တေသံ ဝစနဉ္စ ကိရိယဉ္စ ပရိဂ္ဂဟေတွာ သစ္စဉ္စ ဝိတထဉ္စ ဥတွာဝ ဝိနိစ္ဆိနန္တိ။ သာသနေ ပန ဘိက္ခူ သူရဇာတိကာပိ သန္တိ, ဘီရုကဇာတိကာပိ သန္တိ။ သုသာနဉ္စ နာမ ပကတိမနုဿာနမ္ပိ ဘယသန္တာသကရံ ဟောတိ, ရတ္တိကာလေ ပန အတိဝိယ ဘယာနကံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ , ဧဝံဘူတေ သုသာနေ ရတ္တိယံ ဧကော အသဟာယော ဟုတွာ နိပ

ဇ္ဈာပိယမာနော ဘိရုကဇာတိကော ဘိက္ခု ပရိသုဒ္ဓသီလောပိ သမာနော ကိံ နု ဘာယေယျ, ကထံ သဗ္ဗရတ္တိံ သယိတုံ တ နိသီဒိတုံ တ သက္ကုဏေယျ, တထာရူပံ ဘိက္ခုံ "အပရိသုဒ္ဓေါ"တိ ဝဒန္တော ကထံ ကိစ္စကရော ဘဝိဿတိ။

အလဇ္ဇီ ပန သူရဇာတိကော အတ္တနော ဝဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာဒေတုကာမော ဘာယန္တောပိ အဘာယန္တော ဝိယ ဟုတွာ "သစေ ဝိကာရံ ဒဿေဿာမိ, အနတ္ထံ မေ ကရိဿန္တီ"တိ အနတ္တဘာယေန အဓိဝါသေတွာ သယိတုံ တ နိသီဒိတုံ တ သက္ကုဏေယျ, ဧဝရူပံ ပုဂ္ဂလံ "ပရိသုဒ္ဓေါ"တိ ဝဒန္တော ကထံ သုဝိနိစ္ဆိတော ဘဝိဿတီတိ။ ဣဒမ္ပိ ဧကံ ကာရဏံ။

အထာပိ ဝဒေယျုံ – ယထာ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇာပိတမနုဿာနံ အသစ္စတဒိနံ ဒေဝတာနုဘာဝေန ကုမ္ဘီလာဒယော အာဂန္တွာ ဂဏှာဟန္တာ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ အသစ္စတဒိနော သီဃံ ပ္လဝန္တိ, သစ္စတဒိနံ ပန န ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ တေ သုခေန နိသီဒိတုံ သက္ကောန္တိ, ဧဝံ တေသမ္ပိ ဘိက္ခူနံ အပရိသုဒ္ဓသီလာနံ ဒေဝတာနုဘာဝေန သီဟဗျဂ္ဃာဒယော အာဂတာ ဝိယ ပညာယန္တိ, တသ္မာ တေ သဗ္ဗရတ္တိံ သယိတုံ တ နိသီဒိတုံ တ န သက္ကောန္တိ။ ပရိသုဒ္ဓသီလာနံ ပန တထာ န ပညာယန္တိ, တသ္မာ တေ သဗ္ဗရတ္တိံ ဒေဝတာဟိ ရက္ခိတာ ဟုတွာ ဘယသန္တာသရဟိတာ သုသာနေ သယိတုံ တ နိသီဒိတုံ တ သက္ကောန္တိ, ဧဝံ ဒေဝတာ သက္ခိံ ကတွာ ဝိနိစ္ဆိတတ္တာ သုဝိနိစ္ဆိတမေဝ ဟောတီတိ, တမ္ပိ တထာ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ကသ္မာ? အဋ္ဌကထာဋီကာဒီသု တထာ အဝုတ္တတ္တာ။ အဋ္ဌကထာယဉှိ "ဝိဝိတ္တံ ဩကာသံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိတွာ သီလာနိ သောဓေတွာ 'ဒွတ္တိံသာကာရံ တာဝ မနသိကရောဟီ'တိ ဝ တ္တဗ္ဗော။ သစေ တဿ အရောဂံ သီလံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဃဋ္ဋယတိ, သင်္ခါရာ ပာကဋာ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဥပစာရပ္ပ နာပ္ပတ္တံ ဝိယ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ဒိဝသံ အတိက္ကန္တမ္ပိ န ဇာနာတိ။ပေ.။ ယဿ ပန သီလံ ဘိန္နံ ဟောတိ, တ ဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဃဋ္ဋယတိ, ပတောဒဘိတုန္နံ ဝိယ စိတ္တံ ကမ္ပတိ, ဝိပ္ပဋိသာရဂ္ဂိနာ ဍယှတိ, တတ္တပါသာဏေ နိသိန္နော ဝိယ တင်္ခဏညေဝ ဝုဋ္ဌာတီ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။

ဋီကာယမ္ပိ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၅) **"ကမ္မဋ္ဌာနံ ဃဋ္ဋယတီ** တိ အန္တရန္တရာ ခဏ္ဍံ အဒဿေတွာ စိတ္တေန သ ဒ္ဓိံ အာရမ္မဏဘာဝေန စိရကာလံ ဃဋ္ဋယတိ။ **သင်္ခါရာ ပာကဋာ ဥပဋ္ဌဟန္တီ** တိ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနိကော စေ, တဿ သ သင်္ခါရာ ပာကဋာ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ သစေ ကတပါရာဇိကဝီတိက္ကမော ဘဝေယျ, တဿ သတိပိ အသရိတု ကာမတာယ ဝိပ္ပဋိသာရဝတ္ထုဝသေန ပုနပ္ပုနံ တံ ဥပဋ္ဌဟတီတိ စိတ္တေကဂ္ဂတံ န ဝိန္ဒတီ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၅) **"ကမ္မဋ္ဌာနံ ဃဋ္ဋယတီ** တိ ဝိပ္ပဋိသာရမူလကေန ဝိက္ခေပေန အန္တရန္တရာ ခဏ္ဍံ အဒဿေတွာ ပဗန္ဓဝသေန စိတ္တေန သင်္ဃဋ္ဋယတိ။ **သင်္ခါရာ** တိ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တံ။ သာ ပတ္တိကဿ ဟိ ပဂုဏမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနံ န သုဋ္ဌု ဥပဋ္ဌာတိ။ ပဂေဝ ပာရာဇိကဿ။ တဿ ဟိ ဝိပ္ပဋိသာရနိန္နတာယ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န ဟောတိ။ ဧကဿ ပန ဝိတက္ကဝိက္ခေပာဒိဗဟုလဿ သုဒ္ဓသီလဿပိ စိတ္တံ န သမာဓိယတိ, တံ က္လေဝ ပာရာဇိကမူလန္တိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကတပာပမူလကေန ဝိပ္ပဋိသာရေနေဝေတ္ထ စိတ္တဿ အသမာဓိယနံ သန္ဓာ ယ **'ကမ္မဋ္ဌာနံ န ဃဋ္ဋယတီ'** တိအာဒိ ဝုတ္တ"န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ "ဒေဝတာနုဘာဝေနာ"တိအာဒိ, တ သ္မာ ယဒိ ဗုဒ္ဓသာသနေ သကရတေ သိက္ခာကာမော ဘိက္ခု ဒုတိယတတိယပာရာဇိကဝိသယေ အတ္တနော ကင္ခံ ဝီတိက္ကမံ ဒိသွာ "ပာရာဇိကံ အာပန္နော နု ခော အဟံ, န နု ခော"တိ သံသယပက္ခန္ဒော ဝိနယဓရံ ဥပသင်္ကမိတွာ တံ ဝီတိက္ကမံ ယထာဘူတံ အာစိက္ခိတွာ ပုစ္ဆေယျ, တတော ဝိနယဓရေန အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ "သဗ္ဗံ ပုဗ္ဗဝိဓာနံ ကတွာ ဝိဝိတ္တံ ဩကာသံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိတွာ သီလာနိ သောဓေတွာ ဒွတ္တိံသာကာရေ တာဝ မနသိကရော ဟီ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗော , န ဝတ္တဗ္ဗော "သုသာနေ သေယျံ ကပ္ပေဟီ"တိအာဒိ။ အာဂတကာလေပိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေနေဝ ပုစ္ဆိတွာ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေနေဝဿ သုဒ္ဓာသုဒ္ဓဘာဝေါ ဝတ္တဗ္ဗောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဟောတု, ဧဝံ သန္တေ က္လအနိ ပဋ္ဌမပာရာဇိကဝိသယေ စောဒေန္တာနံ ကထံ ဝိနိစ္ဆယော ကာတဗ္ဗောတိ? စောဒ ကေန ဝတ္ထုသ္မိံ အာရောစိတေ စုဒိတကော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော "သန္တမေတံ, နော"တိ ဧဝံ ဝတ္ထုံ ဥပပရိက္ခိတွာ ဘူတေန ဝတ္ထုနာ စောဒေတွာ သာရေတွာ ဉတ္တိသမ္ပဒာယ အနုဿာဝနသမ္ပဒာယ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ။ ဧဝမ္ပိ အလဇ္ဇီ နာမ "တေမ္ပိ နတ္ထိ, တေမ္ပိ နတ္ထီ"တိ ဝဒေယျ, ပဋိညံ န ဒဒေယျ, အထ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ဧဝမ္ပိ အလဇ္ဇီ

သ္မ ပဋိညာယ ဧဝ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗံ ယထာ တံ တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရေနာတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ အဋ္ဌကထာ ယံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၅-၃၈၆) "ဧဝံ လဒ္ဓိနာ စောဒိယမာနော အလဇ္ဇီ ဗဟူသုပိ ဝတ္ထူသု ဥပ္ပန္နေသု ပဋိညံ န ဒေတိ, သော 'နေဝ သုဒ္ဓော'တိ ဝတ္တဗ္ဗော, န 'အသုဒ္ဓော'တိ, ဇီဝမတကော နာမ အာမကပူတိကော နာမ စေသ။ သစေ ပနဿ အညမ္ပိ တာဒိသံ ဝတ္ထု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ, တထာ နာသိတကောဝ ဘဝိဿတီ"တိအာဒိ။

၂၃၅. ဧဝံ ဝိနယဓရလက္ခဏဉ္စ ဆဋ္ဌာနဩလောကနဉ္စ ဝိဒိတွာ ဣဒါနိ။ပေ။ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ ကိမတ္ထန္တိ အာဟ **"ယာ သာ။ပေ။ ဇာနနတ္ထံ"** န္တိ။ ယာ သာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပဘေဒာ စောဒနာ အတ္ထိ, တဿာယေဝ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိဇာနနတ္ထံ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနာဒီနံ ဝသေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော, န အဝုတ္တ စောဒနာပဘေဒဇာနနတ္ထန္တိ အတ္ထော။ **သေယျထိဒ** န္တိ ပုစ္ဆနတ္ထေ နိပါတော, သော ဝိနိစ္ဆယော ကတမောတိ အတ္ထော။

စောဒနာယ ကတိ မူလာနိ, ကတိ ဝတ္ထူနိ, ကတိ ဘူမိယော တိ ဧတ္ထ "ကတိဟာကာရေဟီ"တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၃၆၂) စောဒနာကဏ္ဍေ "စောဒနာယ ကတိ မူလာနိ, ကတိ ဝတ္ထူနိ, ကတိ ဘူမိယော, ကတိဟာ ကာရေဟိ စောဒေတီ"တိ။ **မေတ္တစိတ္တော ဝက္ခာမိ, နော ဒောသန္တရော** တိ ဧတေသ္မပိ ပဒေသု "စောဒနာယ ကော အာဒိ, ကိံ မဇ္ဈေ, ကိံ ပရိယောသာန"န္တိ ဝုတ္တပဉ္စကဿ လက္ခဏာနုရူပေန ဝိနိစ္ဆယော။ အင်္ဂပဉ္စကာ စောဒနာယ ပဉ္စ ဘူမိယော။ ကတမေဟိ ဒွီဟာကာရေဟိ စောဒေတိ, ကာယေန ဝါ စောဒေတိ, ဝါစာယ ဝါ စောဒေတိ, ဣမေဟိ ဒွီဟာ ကာရေဟိ စောဒေတီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? စောဒနာကဏ္ဍေ (ပရိ. ၃၆၂) တထာ ဝိဇ္ဇမာနတောတိ။ **ပန္နရသသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗ**န္တိ ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာ, ပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရတာ, မေတ္တစိတ္တေ ပစ္စုပဋ္ဌိတတာ, ဗဟုဿုတတာ, ဥဘယပာတိမောက္ခသ္မတဂတတာ, ကာလေန ဝစနတာ, ဘူတေန ဝစနတာ, သဏှေန ဝစနတာ, အတ္ထသဉှိတေန ဝစနတာ, မေတ္တစိတ္တော ဟုတွာ ဝစနတာ, ကာရုညတာ, ဟိတေသိတာ, အနုကမ္ပတာ, အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ, ဝိနယပုရေက္ခာရတာတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဥပါလိပဉ္စကေ (ပရိ. ၄၃၆) "စောဒကေနုပါလိ ဘိက္ခုနာ ပရံ စောဒေတုကာမေန ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရော နု ခေါမှိ။ပေ။ ပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရော နု ခေါမှိ။ပေ။ မေတ္တံ နု ခေါ မေ စိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ သဗြဟ္မစာရီသု။ပေ။ ဗဟုဿုတော နု ခေါမှိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော။ ပေ။ ဥဘယာနိ ခေါ မေ ပာတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ။ပေ။ ကာလေန ဝက္ခာမိ, နော အကာလေန, ဘူတေန ဝက္ခာမိ, နော အဘူတေန, သဏှေန ဝက္ခာမိ, နော ဖရုသေန, အတ္ထသဉှိတေန ဝက္ခာမိ, နော အနတ္ထသဉှိတေန, မေတ္တစိတ္တော ဝက္ခာမိ, နော ဒောသန္တရော။ပေ။ ကာရုညတာ, ဟိတေသိတာ, အနုကမ္ပတာ, အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ, ဝိနယပုရေက္ခာရတာ"တိ။

တတ္ထ **ကာရုညတာ**တိ ကာရုဏိကဘာဝေါ။ ကရုဏာ စ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေါ စ ဒဿိတော ။ **ဟိတေသိတာ** တိ ဟိတဂဝေသနတာ ။ **အနုကမ္ပတာ** တိ တေန ဟိတေန သံယောဇနတာ။ **အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတာ** တိ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာပေတွာ သုဒ္ဓန္တေ ပတိဋ္ဌာပနတာ။ ဝတ္ထုံ စောဒေတွာ သာရေတွာ ပဋိညံ အာရောပေတွာ ယထာပဋိညာယ ကမ္မကရဏံ **ဝိနယပုရေက္ခာရတာ** နာမ။ အမူလကမ္ပိ သမူလကမ္ပိ "မူလ"န္တိ ဂဟေတွာ ဝဒန္တီတိ အာဟ **"ဒွေဝ မူလာနီ"**တိ။ **ကာလေန ဝက္ခာမီ** တိအာဒီသု ဧကော ဧကံ ဩကာသံ ကာရေတွာ စောဒေန္တော **ကာလေန ဝဒတိ** နာမ။ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဂဏမဇ္ဈေ သလာကဂ္ဂယာဂုအဂ္ဂဝိတက္ကမာဠကဘိက္ခာစာရမဂ္ဂအာသနသာလာဒီသု, ဥပဋ္ဌာကေဟိ ပရိဝါရိတက္ခဏေ တ စောဒေန္တော **အကာလေန ဝဒတိ** နာမ။ တစ္ဆေန ဝတ္ထုနာ စောဒေန္တော **ဘူတေန ဝဒတိ** နာမ။ တုစ္ဆေန စောဒေန္တော **အဘူတေန ဝဒတိ** နာမ။ "အမ္ဘော မဟလ္လက ပရိသာဝစရ ပံသုကူလိက ဓမ္မကထိက ပတိရူပံ တဝ ဣဒ"န္တိ ဝဒန္တော **ဖရုသေန ဝဒတိ** နာမ။ "ဘန္တေ, မဟလ္လကာ ပရိသာဝစရာ ပံသုကူလိကာ ဓမ္မကထိကာ ပတိရူပံ တုမှာကံ ဣဒ"န္တိ ဝဒန္တော **သဏှေန ဝဒတိ** နာမ။ ကာရဏနိဿိတံ ကတွာ ဝဒန္တော **အတ္ထသဉှိတေန ဝဒတိ** နာမ။ **မေတ္တစိတ္တော ဝက္ခာမိ, နော ဒောသန္တရော**တိ မေတ္တစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဝက္ခာမိ, န ဒုဋ္ဌစိတ္တော ဟုတွာ။ **သစ္စေ စ အကုပ္ပေ စာ**တိ ဝစီသစ္စေ စ အကုပ္ပတာယ စ။ စုဒိတကေန ဟိ သစ္စဉ္စ ဝတ္တဗ္ဗံ, ကောပေါ စ န ကာတဗ္ဗော, အတ္တနာ စ န ကုဇ္ဈိတဗ္ဗံ, ပရော စ န ဃဋ္ဋေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ဣမဿိံ ဌာနေ "သင်္ဃေန ဩတိဏ္ဏာနောတိဏ္ဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ – အနုဝိဇ္ဇကေန ယေန ဓမ္မေန ယေန ဝိနယေန ယေန သတ္ထုသာသနေန တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမ္မတိ, တထာ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉှေတံ စောဒနာကဏ္ဍေ (ပရိ. ၃၆၃) "စောဒကေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ? စုဒိတကေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ? သင်္ဃေန

ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ? အနုဝိဇ္ဇကေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ? စောဒကေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ? စောဒကေန ပဉ္စသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ ပရော စောဒေတဗ္ဗော။ ကာလေန ဝက္ခာမိ နော အကာလေန, ဘူတေန ဝက္ခာမိ နော အဘူတေန, သဏှေန ဝက္ခာမိ နော ဖရုသေန, အတ္ထသဉှိတေန ဝက္ခာမိ နော အနတ္ထသဉှိတေန, မေတ္တစိတ္တော ဝက္ခာမိ နော ဒောသန္တရောတိ။ စောဒကေန ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ စုဒိတကေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ? စုဒိတကေန ဒွီသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗံ သစ္စေ စ အကုပ္ပေ စ။ စုဒိတကေန ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ သင်္ဃေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ? သင်္ဃေန ဩတိဏ္ဏာနောတိဏ္ဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ သင်္ဃေန ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ အနုဝိဇ္ဇကေန ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ? အနုဝိဇ္ဇကေန ယေန ဓမ္မေန ယေန ဝိနယေန ယေန သတ္ထုသာသနေန တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမ္မတိ, တထာ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ။ အနုဝိဇ္ဇကေန ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ။

အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၆၂-၃၆၃) **''စောဒနာယ ကော အာဒီတိအာဒိပုစ္ဆာနံ ဝိဿဇ္ဇနေ သစ္စေ အကုပ္ပေ စာ**တိ ဧတ္ထ သစ္စေ ပတိဋ္ဌာတဗ္ဗံ အကုပ္ပေ စ, ယံ ကတံ တ အကတံ တ, တဒေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, န စောဒကေ တ အနုဝိဇ္ဇကေ တ သင်္ဃေ တ ကောပေ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော။ **ဩတိဏ္ဏာနောတိဏ္ဏံ ဇာနိတဗ္ဗ**န္တိ ဩတိဏ္ဏဉ္စ အနောတိဏ္ဏဉ္စ ဝစနံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ တတြာယံ ဇာနနဝိဓိ – ဧတ္တကာ စောဒကဿ ပုဗ္ဗကထာ, ဧတ္တကာ ပစ္ဆိမကထာ, ဧတ္တကာ စုဒိတကဿ ပုဗ္ဗကထာ, ဧတ္တကာ ပစ္ဆိမကထာတိ ဇာနိတဗ္ဗာ။ စောဒကဿ ပမာဏံ ဂဏှိတဗ္ဗံ, စုဒိတကဿ ပမာဏံ ဂဏှိတဗ္ဗံ, အနုဝိဇ္ဇကဿ ပမာဏံ ဂဏှိတဗ္ဗံ။ အနုဝိဇ္ဇကော အပ္ပမတ္တကမ္ပိ အဟာပေန္တော 'အာဝုသော, သမန္နာဟရိတွာ ဥဇုံ ကတွာ အာဟရာ'တိ ဝတ္တဗ္ဗော, သင်္ဃေန ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ယေန ဓမ္မေန ယေန ဝိနယေန ယေန သတ္ထုသာသနေန တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမ္မတီ**တိ ဧတ္ထ **ဓမ္မော** တိ ဘူတံ ဝတ္ထု။ **ဝိနယော**တိ စောဒနာ စေဝ သာရဏာ စ။ **သတ္ထုသာသန** န္တိ ဉတ္တိသမ္ပဒာ စေဝ အနုဿာဝနသမ္ပဒာ စ။ ဧတေန ဟိ ဓမ္မေန စ ဝိနယေန စ သတ္ထုသာသနေန စ အဓိကရဏံ ဝူပသမ္မတိ, တသ္မာ အနုဝိဇ္ဇကေန ဘူတေန ဝတ္ထုနာ စောဒေတွာ အာပတ္တိံ သာရေတွာ ဉတ္တိသမ္ပဒာယ စေဝ အနုဿာဝနသမ္ပဒာယ စ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတဗ္ဗံ, အနုဝိဇ္ဇကေန ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ အာဂတံ, တသ္မာ ဝတ္တဗ္ဗမေတ္တကံ ဒွဝယန္တိ။

ဧဝံ ကေဒေသေန စောဒနာကဏ္ဍနယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကေဒေသေနေဝ မဟာသင်္ဂါမနယံ ဒဿေန္တော **''အနုဝိဇ္ဇကေန စောဒကော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ယံ ခော တွံ, အာဝုသော, ဣမံ ဘိက္ခုံ စောဒေသိ, ကိမှိ ဟိ နံ စောဒေသီ**တိ စောဒနာသာမညတော ဝုတ္တံ, ဟဋ္ဌိယံ (မဟာဝ. ၂၃၇) ပန ပတရဏာဋ္ဌပနဝသေန စောဒနံ သန္ဓာယ ''ယံ ခော တွံ, အာဝုသော, ဣမဿ ဘိက္ခုနော ပတရဏံ ဌပေသီ''တိ ဝုတ္တံ။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

ဧဝံ ကေဒေသေန မဟာသင်္ဂါမနယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကေဒေသေနေဝ စူဠသင်္ဂါမနယံ ဒဿေတုံ **''သင်္ဂါမာဝစရေန ဘိက္ခုနာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သင်္ဂါမာဝစရေန ဘိက္ခုနာ** တိ **သင်္ဂါမော** ဝုစ္စတိ အဓိကရဏဝိနိစ္ဆယတ္ထာယ သင်္ဃသန္နိပာတော။ တတြ ဟိ အတ္တပစ္စတ္ထိကာ စေဝ သာသနပစ္စတ္ထိကာ စ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သတ္ထုသာသနံ ဒီပေန္တာ သမောသရန္တိ ဝေသာလိကာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဝိယ။ ယော ဘိက္ခု တေသံ ပစ္စတ္ထိကာနံ လဒ္ဓိ မဒ္ဒိတွာ သကတာဒီပနတ္ထာယ တတ္ထ အဝစရတိ, အဇ္ဈောဂာဟေတွာ ဝိနိစ္ဆယံ ပဝတ္တေတိ, သော **သင်္ဂါမာဝစရော** နာမ ယာသ ဧတ္တရော ဝိယ, တေန သင်္ဂါမာဝစရေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃံ ဥပသင်္ကမန္တေန နီစစိတ္တေန သင်္ဃော ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော။ **နီစစိတ္တေနာ** တိ မာနဒ္ဓဇံ နိပာတေတွာ နိဟတမာနစိတ္တေန ။ **ရဇောဟရဏသမေနာ**တိ ပါဒပုဉ္ဆနသမေန, ယထာ ရဇောဟရဏဿ သံကိလိဋ္ဌေ တ အသံကိလိဋ္ဌေ တ ပါဒေ ပုဉ္ဆိယမာနေ နေဝ ရာဂေ န ဒေါသော, ဧဝံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အရဇ္ဇန္တေန အဒုဿန္တေနာတိ အတ္ထော။ **ယထာပတိရူပေ အာသနေ**တိ ယထာပတိရူပံ အာသနံ ဉတွာ အတ္တနော ပာပုဏနဋ္ဌာနေ ထေရာနံ ဘိက္ခူနံ ပိဋ္ဌိံ အဒဿေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။

အနာနာကထိကေနာတိ နာနာဝိဓံ တံ တံ အနတ္ထကထံ အကထေန္တေန။ **အတိရစ္ဆာနကထိကေနာ** တိ ဒိဋ္ဌသုတမုတမ္ပိ ရာဇကထာဒိကံ တိရစ္ဆာနကထံ အကထေန္တေန။ **သာမံ တ ဓမ္မော ဘာသိတဗ္ဗော** တိ သင်္ဃသန္နိပာတဋ္ဌာနေ ကပ္ပိယာကပ္ပိယသန္နိဿိတာ တ ရူပာရူပပရိစ္ဆေဒသမထစာရဝိပဿနာစာရဋ္ဌာနနိသဇ္ဇဝတ္တာဒိနိဿိတာ တ ကထာ **ဓမ္မော** နာမ။ ဧဝရူပေ ဓမ္မေ သယံ တ ဘာသိတဗ္ဗော, ပရော တ အဇ္ဈေသိတဗ္ဗော။ ယော ဘိက္ခု တထာရူပိံ ကထံ ကထေတုံ ပဟောတိ, သော ဝတ္တဗ္ဗော ''အာဝုသော, သင်္ဃမဇ္ဈမှိ ပဉ္ဟေ ဥပ္ပန္နေ တွံ ကထေယ္ယာသီ''တိ။ **အရိယော တ တုဏှီဘာဝော နာတိမညိတဗ္ဗော**တိ အရိယာ တုဏှီ နိသီဒန္တာ န ဗာလပုထုဇ္ဇနာ ဝိယ နိသီဒန္တိ, အညတ

ရံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာတဝ နိသီဒန္တိ။ ဣတိ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရဝသေန တုဏှီဘာဝေ အရိယော တုဏှီဘာဝေ နာမ, သော နာတိမညိတဗ္ဗော, ''ကိံ ကမ္မဋ္ဌာနာနုယောဂေနာ''တိ နာဝဇာနိတဗ္ဗော, အတ္တနော ပတိရူပံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတ္ဝာတဝ နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

န ဥပဗျွာယော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော တိ ''ကော နာမ တုယှံ ဥပဇ္ဈာယော''တိ န ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **န ဇာတီ**တိ ''ခတ္တိယဇာတိယော တွံ ဗြာဟ္မဏဇာတိယော''တိ ဧဝံ ဇာတိ န ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ။ **န အာဂမော**တိ ''ဒီဃဘာဏကော တွံ မဇ္ဈိမဘာဏကော''တိ ဧဝံ အာဂမော န ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ **ကုလပဒေသောပိ** ခတ္တိယကုလာဒိဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတ္ရဿ ပေမံ ဝာ ဒေါသော ဝာ** တိ တတ္ရ ပုဂ္ဂလေ ဧတေသံ ကာရဏာနံ အညတရဝသေန ပေမံ ဝာ ဘဝေယျ ဒေါသော ဝာ။

နော ပရိသကပ္ပိကေနာတိ ပရိသကပ္ပကေန ပရိသာနုဝိဓာယကေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, ယံ ပရိသာယ ရုစ္စတိ, တဒေဝ စေ တေတ္ဝာတ ကပ္ပေတ္ဝာတ န ကထေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **န ဟတ္ထမုဒ္ဒာ ဒဿေတဗ္ဗာ** တိ ကထေတဗ္ဗေ စ အကထေ တဗ္ဗေ စ သညာဇနနတ္ထံ ဟတ္ထဝိကာရော န ကာတဗ္ဗော။

အတ္ထံ အနုဝိဓိယန္တေနာ တိ ဝိနိစ္ဆယပဋိဝေဓမေဝ သလ္လက္ခေန္တေန, ''ဣဒံ သုတ္တံ ဥပလဗ္ဘတိ, ဣမသ္မိံ ဝိနိစ္ဆယေ ဣဒံ ဝက္ခာမိ''တိ ဧဝံ ပရိတုလယန္တေန နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **န စ အာသနာ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗ** န္တိ န အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ သန္နိပတိတမဏ္ဍလေ ဝိစရိတဗ္ဗံ။ ဝိနယဓရေ ဟိ ဥဋ္ဌိတေ သဗ္ဗာ ပရိသာ ဝုဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ န ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ **န ဝီတိဟာတဗ္ဗ** န္တိ န ဝိနိစ္ဆယော ဟာပေတဗ္ဗော။ **န ကုမ္မဂ္ဂော သေဝိတဗ္ဗော** တိ န အာပတ္တိ ဒီပေတဗ္ဗာ။ **အသာဟသိကေန ဘဝိတဗ္ဗ** န္တိ န သဟသာ ကာရိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ, န သဟသာ ဒုရုတ္တဝစနံ ကထေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဝစနက္ခမေနာ** တိ ဒုရုတ္တတဝစံ ခမနသီလေန။ **ဟိတပရိသက္ကိနာ** တိ ဟိတေသိနာ ဟိတဂဝေသိနာ ကရုဏာ စ ကရုဏာပုဗ္ဗ ဘာဂေ စ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ အယံ ပဒဒွယေပိ အဓိပ္ပာယော။ **အနသုရုတ္တေနာ** တိ န အသုရုတ္တေန, အသုရုတ္တံ ဝုစ္စတိ ဝိဂ္ဂဟိကကထာသင်္ခာတံ အသုန္ဒရဝစနံ, တံ န ကထေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **အတ္တာ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ''ဝိနိစ္ဆိနိတုံ ဝူပသမေတုံ သက္ခိဿာမိ နု ခေါ, နော''တိ ဧဝံ အတ္တာ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော, အတ္တနော ပမာဏံ ဇာနိတဗ္ဗ န္တိ အတ္ထော။ **ပရော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ''လဇ္ဇိယာ နု ခေါ အယံ ပရိသာ သက္ကာ သညာပေတုံ, ဥဒာဟု နော''တိ ဧဝံ ပရော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ **စောဒကော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ''ဓမ္မစောဒကော နု ခေါ, နော''တိ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ **စုဒိတကော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ''ဓမ္မစုဒိတကော နု ခေါ, နော''တိ ဧဝံ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော။ **အဓမ္မစောဒကော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော**တိ တဿ ပမာဏံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။

ဝုတ္တံ အဟာပေန္တေနာ တိ စောဒကစုဒိတကေဟိ ဝုတ္တဝစနံ အဟာပေန္တေန။ **အဝုတ္တံ အပကာသေန္တေနာ** တိ အနောသဋံ ဝတ္ထုံ အပကာသေန္တေန။ **မန္ဒော ဟာသေတဗ္ဗော** တိ မန္ဒော မောမူဠ္ဟော ပဂ္ဂဏှိတဗ္ဗော, ''နနု တွံ ကုလပုတ္တော''တိ ဥတ္တေဇေတွာတ အနုယောဂဝတ္တံ ကထာပေတွာတ တဿ အနုယောဂေ ဂဏှိတဗ္ဗော။ **ဘီရု အဿာသေတဗ္ဗော**တိ ယဿ သင်္ဃမဇ္ဈံ ဝါ ဂဏမဇ္ဈံ ဝါ အနောသဋပုဗ္ဗတ္တာ သာရဇ္ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တာဒိသော ''မာ ဘာယိ, ဝိဿတ္ထော ကထယာဟိ, မယံ တေ ဥပတ္ထမ္ဘာ ဘဝိဿာမာ''တိ ဝတွာတပိ အနုယောဂဝတ္တံ ကထာပေတဗ္ဗော။ **စဏ္ဍော နိသေဓေတဗ္ဗော** တိ အပသာဒေတဗ္ဗော တဇ္ဇေတဗ္ဗော။ **အသုစိ ဝိဘာဝေတဗ္ဗော** တိ အလဇ္ဇိံ ပကာသေတွာတ အာပတ္တိံ ဒေသာပေတဗ္ဗော။ **ဥဇုမဒ္ဒဝေနာ** တိ ယော ဘိက္ခု ဥဇု သီလဝ ကာယဝင်္ကာဒိရဟိတော, သော မဒ္ဒဝေနေဝ ဥပစရိတဗ္ဗော။ **ဓမ္မေသု စ ပုဂ္ဂလေသု စာ** တိ ဧတ္ထ ယော ဓမ္မဂရုကော ဟောတိ, န ပုဂ္ဂလဂရုကော, အယမေဝ ဓမ္မေသု စ ပုဂ္ဂလေသု စ မဇ္ဈတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

စောဒနာဒိဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ကေတိံသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၃၂. ဂရုကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယကထာ

ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသကထာ

၂၃၆. ဧဝံ စောဒနာဒိဝိနိစ္ဆယံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ဂရုကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယံ ကထေတုံ **“ဂရုကာပတ္တိဝုဋ္ဌာန”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဂရု အလဟုကံ ပဋိကရဏံ ဧတိဿာ အာပတ္တိယာတိ ဂရုကာ, အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ အာပတ္တိ, ဂရုကာ စ သာ အာပတ္တိ စာတိ ဂရုကာပတ္တိ, ဝုဋ္ဌဟတေ ဝုဋ္ဌာနံ, ဂရုကာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌာနံ **ဂရုကာပတ္တိ ဝုဋ္ဌာနံ**။ ကိံ တံ? သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိတော ပရိသုဒ္ဓဘာဝေါ။ တေနာဟ **“ပရိဝါသမာနတ္တာဒီဟိ ဝိနယကမ္မေဟိ ဂရုကာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာန”**န္တိ။ ကိတ္တကာပိ စတုဗ္ဗိဓော ပရိဝါသော, အပ္ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော ပန ဣဓ နာဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **“တိဝိဓော ပရိဝါသော”**တိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ သမန္တပါသာဒိကာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၇၅) “တတ္ထ စတုဗ္ဗိဓော ပရိဝါသော – အပ္ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော သမောဓာနပရိဝါသောတိ။ တေသု ‘ယော သော, ဘိက္ခဝေ, အညောပိ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အာကင်္ခတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, အာကင်္ခတိ ဥပသမ္ပဒံ, တဿ စတ္တာရော မာသေ ပရိဝါသော အတဗ္ဗော’တိ ဧဝံ မဟာခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၈၆) ဝုတ္တော တိတ္ထိယပရိဝါသော **အပ္ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော** နာမ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝုတ္တမေဝ။ အယံ ပန ဣဓ အနဓိပ္ပေတော”တိ။ ဣတော ပရံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ သုဝိညေယျောတိ တသ္မာ ဒုဗ္ဗိညေယျဋ္ဌာနေယေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

၂၃၇. **ဧဝံ ယော ယော အာပန္နော ဟောတိ, တဿ တဿ နာမံ ဂဟေတွာ ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ**တိ ဧတေန ဟဋ္ဌိယံ သဗ္ဗသာဓာရဏဝသေန “သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခူ”တိ စ “ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော”တိ စ အာဂတေပိ ကမ္မဝါစာဘာဏနကာလေ တထာ အဘဏိတွာ “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော ဘိက္ခူ”တိ စ “ဣမဿ ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿ ဘိက္ခုနော”တိ စ ဧဝံ သကသကနာမံ ဥဒ္ဓရိတွာဝ ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာတိ ဒဿေတိ။

မာဠကသီမာယမေဝ ဝတ္တံ သမာဒာတဗ္ဗံ, န တတော ဗဟိ။ ကသ္မာ? “အညတ္ထ ကမ္မဝါစာ အညတ္ထ သမာဒာန”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗဒောသပ္ပသင်္ဂတော။ အသမာဒိန္နဝတ္တဿ အာရောစနာသမ္ဘဝတော, မာဠကသီမာယ သန္နိပတိတာနံ ဘိက္ခူနံ ကေဿပိ အနာရောစနေ သတိ ရတ္တိစ္ဆေဒသမ္ဘဝတော စ။ **ပရိဝါသံ သမာဒိယာမိ, ဝတ္တံ သမာဒိယာမီ**တိ ဣမေသု ဒွီသု ပဒေသု ဧကေကေန တ ဥဘောဟိ ပဒေဟိ တ သမာဒာတဗ္ဗံ။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? “ဧကပဒေနပိ စေတ္ထ နိက္ခိတ္တော ဟောတိ ပရိဝါသော, ဒွီဟိ ပန သုနိက္ခိတ္တောယေဝ, သမာဒါနေပိ ဧသေဝ နယော”တိ ဝက္ခမာနတ္တာ။ **သမာဒိယိတွာ တတ္ထေဝ သင်္ဃဿ အာရောစေတဗ္ဗံ,** န တတ္ထ အနာရောစေတွာ အညတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? ဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ ပုန သန္နိပါတေတုံ ဒုက္ကရတ္တာ, ကေဿပိ ဘိက္ခုနော အနာရောစေတွာ အရုဏုဋ္ဌာပနေ သတိ ရတ္တိစ္ဆေဒကရတ္တာ။

အာရောစေန္တေန ဧဝံ အာရောစေတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ “အဟံ ဘန္တေ။ပေ။ သင်္ဃော ဓာရေတူ”တိ ဧတ္တက မေဝ ဝတွာ ယာစနေ ဝိယ “ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပီ”တိ အဝုတ္တတ္တာ အစ္စာယိကကရဏေ သတိ ဧကဝါရံ အာရောစိ တေပိ ဥပပန္နမေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝေဒိယာမဟံ ဘန္တေ, ဝေဒိယတီတိ မံ သင်္ဃော ဓာရေတူ**တိ ဧတ္ထ **“ဝေဒိယာမီတိ စိတ္တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သုခံ အနုဘဝာမိ, န တပ္ပစ္စယာ အဟံ ဒုက္ခိတောတိ အဓိပ္ပာယော”**တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၉၇) ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ “သုခံ ဝေဒေမိ ဝေဒန”န္တိအာဒီသု ဝိယ **ဝိ**-သဒ္ဒေါ အနုဘဝနတ္ထော ဟောတိ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၉၇) ပန “ဝေဒိယာမီတိ ဇာနာမိ, စိတ္တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သုခံ အနုဘဝာမိ, န တပ္ပစ္စယာ အဟံ ဒုက္ခိတောတိ အဓိပ္ပာယောတိ လိခိတ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ပန “ဒီပင်္ကရော လောကဝိဒူ”တိအာဒီသု ဝိယ ဉာဏတ္ထော အနုဘဝနတ္ထော စ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၉၇) ပန **“ဝေဒိယာမဟန္တိ ဇာနာပေမဟံ, အာရောစေမီတိ အတ္ထော, အနုဘဝာမီတိပိဿ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ ပုရိမံ ပန ပသံသန္တိ အာရောစနဝစနတ္တာ”**တိ။ ဝုတ္တဉ္စ ဟေတံ –

“သမ္ပန္နံ သာလိကေဒါရံ၊ သုဝါ ဘုဉ္ဇန္တိ ကောသိယ။
ပဋိဝေဒေမိ တေ ဗြဟ္မေ၊ န နံ ဝါရေတုမုဿဟေ”တိ။ –

အာဒီသု ဝိယ အာရောစနတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အာရောစေတဗ္ဗာ။ပေ။ နိက္ခိပိတဗ္ဗ န္တိ ဒုက္ကဋပရိမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "တဒဟေဝ ပုန ဝတ္တံ သမာ ဒိယိတ္ဗာ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတုကာမဿ ရတ္တိစ္ဆေဒပရိဟာရတ္ထမ္ပိ"တိ ဝဒန္တိ၊ ယဿ မာဋ္ဌေကော နာရောစိတံ, တ ဿ အာရောစေတဗ္ဗ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ယဿ အာရောစိတံ, တဿ ပုန အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ, ကေဝလံ နိက္ခိပိတဗ္ဗမေ ဝ။ "သဘာဂ ဘိက္ခု ဝသန္တိ"တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိသဘာဂနံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဝတ္တံ အသမာဒိယိတ္ဗာ ဗဟိ ဧဝ ကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဒွေ ဝ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတ္ဗာ** တိ ဣဒံ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ သဇ္ဈာယာဒိသဒ္ဒသဝနူပစာရဝိဇ ဟနတ္ထံ ဝုတ္တံ, **မဟာမဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မာ** တိ ဣဒံ မဂ္ဂပဋိပန္နာနံ ဘိက္ခူနံ သဝနူပစာရာတိက္ကမနတ္ထံ, **ဂုမ္ဗေန တတိအာဒိ** ဒဿနူပစာရဝိဇဟနတ္ထံ။ **သောပိ ကေနစိ ကမ္မေန ပုရေအရုဏေ ဧဝ ဂစ္ဆတီ** တိ ဣမိနာ အာရောစနာယ ကတာယ သဗ္ဗေသု ဘိက္ခူသု ဗဟိဝိဟာရံ ဂတေသုပိ ဦနေဂဏေစရဏဒောသော တ ဝိပ္ပဝါသဒောသော တ န ဟောတိ အာရောစနတ္တတ္တာ သဟဝါသဿာတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **"အယဉ္စ"** တိအာဒိ။ အနိက္ခိတ္တဝတ္တေန အန္တ တောဥပစာရဂတာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ အာရောစေတဗ္ဗာ။ **"အယံ နိက္ခိတ္တဝတ္တဿ ပရိဟာရော"** တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ **နိက္ခိတ္တဝတ္တဿာ** တိ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတ္ဗာ ပရိဝသန္တဿာတိ အတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ ထေရဿ အဓိပ္ပာ ယော – ဝတ္တံ နိက္ခိပိတ္ဗာ ပရိဝသန္တဿ ဥပစာရဂတာနံ သဗ္ဗေသံ အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ, ဒိဋ္ဌရူပာနံ သုတသဒ္ဒာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ, အဒိဋ္ဌအသုတာနမ္ပိ အန္တောဒွာဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတ္ဗာ ပရိဝ သန္တဿ လက္ခဏန္တိ။ **ထေရဿာ** တိ မဟာပဒုမတ္ထေရဿ။

၂၃၈. **ကုက္ကုစ္စဝိနောဒနတ္ထာယာ** တိ ဣမေသု ပဋိစ္ဆန္နဒိဝသပမာဏေန ပရိဝသိတဒိဝသေသု "သိယုံ နု ခော တိဝိဓ ရတ္တိစ္ဆေဒကာရဏယုတ္တာနိ ကာနိစိ ဒိဝသာနိ, ဧဝံ သတိ အပရိပုဏ္ဏပရိဝါသဒိဝသတ္တာ န မာနတ္တာရဟော ဘ ဝေယျ, အသတိ စ မာနတ္တာရဟဘာဝေ မာနတ္တံ ဒိန္နမ္ပိ အဒိန္နံယေဝ ဘဝေယျ, ဧဝဉ္စ သတိ အာပန္နာပတ္တိ တော ဝုဋ္ဌာနံ န ဘဝေယျာ"တိ ဣမဿ ဝိနယကုက္ကုစ္စဿ ဝိနောဒနတ္ထာယ။ ဧကေန တ ဒ္ဝီဟိ တ တီဟိ တ ဒိဝ သေဟိ အဓိကတရာနိ ဒိဝသာနိ ပရိဝသိတ္ဗာ နနု စာယံ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသော, တသ္မာနေန မာနတ္တမေဝ ယာစိတဗ္ဗံ, အထ ကသ္မာ ဝတ္တံ သမာဒိယိတ္ဗာ မာနတ္တံ ယာစိတဗ္ဗန္တိ အာဟာတိ စောဒနံ မနသိ ကရောန္တေန ဝုတ္တံ **"အယဉ္စ ဟိ ဝတ္တေ သမာဒိန္နေ"**တိအာဒိ။ ဟိ ယသ္မာ အယံ ဘိက္ခု ဝတ္တေ သမာဒိန္နေ ဧဝ မာနတ္တာရဟော ဟောတိ, န အသ မာဒိန္နေ, ဣတိ တသ္မာ ဝတ္တံ သမာဒိယိတ္ဗာ မာနတ္တံ ယာစိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ နနု စ ကမ္မတစာယံ "သော ပရိဝု တ္ထပရိဝါသော သင်္ဃံ မာနတ္တံ ယာစတိ"ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ "သမာဒိန္နဝတ္တော"တိ, အထ ကသ္မာ "ဝတ္ တေ သမာဒိန္နေ ဧဝ မာနတ္တာရဟော ဟောတီ"တိ ဝုတ္တန္တိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **"နိက္ခိတ္တဝတ္တေန ပရိဝုတ္ထ တ္တာ"**တိ။ ယသ္မာ အယံ ဘိက္ခု နိက္ခိတ္တဝတ္တေန ဟုတ္ဗာ ပရိဝုတ္ထော ဟောတိ, နော အနိက္ခိတ္တဝတ္တေန, တ သ္မာ နိက္ခိတ္တဝတ္တေန ဟုတ္ဗာ ပရိဝုတ္ထတ္တာ အယံ ဘိက္ခု ဝတ္တေ သမာဒိန္နေ ဧဝ မာနတ္တာရဟော ဟောတိ, နော အသမာဒိန္နေတိ ယောဇနာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **"အနိက္ခိတ္တဝတ္တဿ ပန ပုန သမာဒါနကိစ္စံ နတ္ထိ။ သော ဟိ ပဋိစ္ဆန္နဒိဝသာတိက္ကမေနေဝ မာနတ္တာရဟော ဟောတိ, တသ္မာ တဿ မာနတ္တံ အာတဗ္ဗမေဝ"**တိ။

စတူဟိ ပဉ္စဟိ တ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိ န္တိ ဦနေဂဏေစရဏဒောသာ ဝိမုစ္စနတ္ထံ။ **ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိ က္ခေပတော**တိအာဒိ ကိဉ္စာပိ ဟင်္ဂယံ နတ္ထိ, အထ ခော အင်္ဂုကထာစရိယာနံ ဝစနေန တထာ ဧဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ စ ဝုတ္ တံ။ **"အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတ္ဗာ"** တိ ဒ္ဓာဒသဟတ္ထေ ဥပစာရေ သလ္လက္ခေတ္ဗာ, အနိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ ဥပစာရသီမာယ အာဂတဘာဝံ သလ္လက္ခေတ္ဗာ သဟဝါသာဒိကံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ စ ဝုတ္တံ။ 'နိက္ခိပန္တေန အာရောစေ တ္ဗာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ ပယောဇနံ အတ္ထိ'တိ စ ဝုတ္တံ, န ပန တံ ပယောဇနံ ဒဿိတ"န္တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝ ဂ ၉၇) ဝုတ္တံ, ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋာ မုစ္စနပယောဇနံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၃၉. **အဗ္ဘာနံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ကတမ္ပိ အကတမေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **"တေနာပိ ဝတ္တံ သမာဒိယိတ္ဗာ အာရောစေတ္ဗာ အဗ္ဘာနံ ယာစိတဗ္ဗ"**န္တိ ဝုတ္တတ္တာ အဗ္ဘာနယာစနတ္ထံ မာနတ္တဿ သမာဒိယနကာလေ ပိ အာရောစေတဗ္ဗမေဝ။ ပုဗ္ဗေ မာနတ္တစာရိတကာလေ အာရောစိတမေဝါတိ အနာရောစေတ္ဗာ အဗ္ဘာနံ န ယာစိတဗ္ဗ န္တိ ဝိညာယတိ။ ဧဝံ မာနတ္တယာစနကာလေပိ ပရိဝါသံ သမာဒိယိတ္ဗာ အာရောစေတဗ္ဗမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၂၄၀. **စိဏ္ဏမာနတ္တော ဘိက္ခု အဗ္ဘေတဗ္ဗော** တိ စိဏ္ဏမာနတ္တသ္မိံ စ အဗ္ဘာနာရဟသ္မိံ စ နိဿာနာကရဏတ္တာ ဝုတ္တံ။ အညထာ ''အဗ္ဘာနာရဟော အဗ္ဘေတဗ္ဗော''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဉက္ခေပနီယကမ္မကတောပိ အတ္တနော လဒ္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန သဘာဂဘိက္ခုမှပိ သတိ တသ္မိံ အနာရောစာပေတုံ န လဘတိ။

''အနန္တရာယိကဿ ပန အန္တရာယိကသညာယ ဆာဒယတော အစ္ဆန္နာတ''တိ ဟဉ္စော။ အဝေရိဘာဝေန သဘာဂေ **အဝေရိသဘာဂေ**။ ''သဘာဂသင္ဃာဒိသေသံ အာပန္နဿ ပန သန္တိကေ အာဝိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ပသင်္ဂတော ဣဓေဝ ပကာသိတံ။ လဟုကေသု ပဋိကွေဘော နတ္ထိ။ တတ္ထ ဥတ္တိယာ အာဝိ ကတ္ဝာ ဥပေဟသထံ ကာတုံ အနုညာတတ္တာ လဟုကသဘာဂံ အာဝိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ သဘာဂသင္ဃာဒိသေသံ ပန ဥတ္တိယာ အာရောစနံ န ဝဋ္ဋတီတိ ကိရ။ ''တဿ သန္တိကေ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿတီတိ (မဟာဝ. ၁၇၁) ဝုတ္တတ္တာ လဟုကဿေဝ တယံ သမနုညာတာ။ န ဟိ သက္ကာ သုဒ္ဓဿ ကေဿ သန္တိကေ သင္ဃာဒိသေသဿ ပဋိကရဏံ ကာတု''န္တိ လိခိတံ။ လဟုကေသုပိ သဘာဂံ အာဝိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ တသ္မာ ဧဝ ဟိ ဥတ္တိယာ အာဝိကရဏံ အနုညာတံ, ဣတရထာ တံ နိရတ္ထကံ သိယာ။ အညမညာရောစနဿ ဝဋ္ဋတိ, တတော န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပနတ္ထမေဝ ဥတ္တိယာ အာဝိကရဏမနုညာတံ , တေနေဝ ဣဓ **''သဘာဂသင္ဃာဒိသေသံ အာပန္နဿာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ, အယမတ္ထော ''ဝေ့ါဝတာ တေ ဒ္ဝေ နိရာပတ္တိကာ ဟောန္တိ, တေသံ သန္တိကေ သေသေဟိ သဘာဂပတ္တိယော ဒေသေတဗ္ဗာ''တိ ဝစနေန ကင်္ခါဝိတရဏိယမ္ပိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ပကာသိတောဝ။ သင္ဃာဒိသေသံ ပန ဥတ္တိယာ အာရောစေတွာ ဥပေဟသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တဿာ ဥတ္တိယာ အယမတ္ထော – ယဒာ သုဒ္ဓံ ဘိက္ခုံ ပဿိဿတိ, တဿ သန္တိကေ အညမညာရောစနဝသေန ပဋိကရိဿတိ, ဧဝံ ပဋိကတေ ''န စ, ဘိက္ခဝေ, သာပတ္တိကေန ဟတိမောက္ခံ သောတဗ္ဗံ, ယော သုဏေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (စူဠဝ. ၃၈၆) ဝုတ္တာပတ္တိတော မောက္ခော ဟောတိ, တသ္မာ ''ဂရုကံ တ ဟောတု လဟုကံ တ, ဥတ္တိယာ အာဝိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဥဘောသု နယေသု ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **''နာမဋ္ဌေဝ အာပတ္တိ စာ**တိ တေန တေန ဝီတိက္ကမေနာပန္နာပတ္တိ **အာပတ္တိ။ နာမ** န္တိ တဿာ အာပတ္တိယာ နာမ''န္တိ လိခိတံ။ **အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ အာရောစနံ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋပရိဟာရဏာယပွယောဇနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

''သတိယေဝ အန္တရာယေ အန္တရာယိကသညီ ဆာဒေတိ, အစ္ဆန္နာ ဟောတိ။ အန္တရာယိကဿ ပန အန္တရာယိကသညာယ တ အနန္တရာယိကသညာယ တ ဆာဒယတော အစ္ဆန္နာတ''တိပိ ဟဉ္စော။ **အဝေရီ**တိ ဟိတကာမော။ **ဥဒ္ဒဿေတွ အရုဏော**တိ ဥဋ္ဌိတေ အရုဏေ။ **သုဒ္ဓဿ သန္တိကေ** တိ သဘာဂသင္ဃာဒိသေသံ အနာပန္နဿ သန္တိကေ။ **ဝတ္ထုန္တိ** အသုစိမောစနာဒိဝီတိက္ကမံ။ **သုက္ကဝိဿဋ္ဌီတိ ဝတ္ထု စေဝ ဂေတ္တဉ္စ** တိ ''သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ''တိ ဣဒံ အသုစိမောစနလက္ခဏဿ ဝီတိက္ကမဿ ပကာသနတော ဝတ္ထု စေဝ ဟောတိ, သဇာတိယသာဓာရဏဝိဇာတိယဝိနိဝတ္တသဘာဝတယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧဝ ပကာသနတော ဂေတ္တဉ္စ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဂံ တာယတီတိ ဟိ ဂေတ္တံ။ **သင္ဃာဒိသေသောတိ နာမဋ္ဌေဝ အာပတ္တိ စာ** တိ သင္ဃာဒိသေသောတိ တေန တေန ဝီတိက္ကမေန အာပန္နဿ အာပတ္တိနိကာယဿ နာမပကာသနတော နာမဋ္ဌေဝ ဟောတိ, အာပတ္တိသဘာဝတော အာပတ္တိ စ။

သုဒ္ဓဿာ တိ သဘာဂသင္ဃာဒိသေသံ အနာပန္နဿ, တတော ဝုဋ္ဌိတဿ တ။ **အညသ္မိံ** န္တိ သုဒ္ဓန္တပရိဝတ္တသဝသေန အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတော အညသ္မိံ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနေ။ ပဋိစ္ဆာဒိယိတ္ထာတိ ပဋိစ္ဆန္နာ။ ကာ သာ? အာပတ္တိ။ ဒိဝသာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္တာ ဝသနံ ပရိဝါသော။ ကော သော? ဝိနယကမ္မကရဏံ။ ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသော **ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော**။

ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသကထာ နိဋ္ဌိတာ။

သုဒ္ဓန္တပရိဝါသကထာ

၂၄၂. သုဇ္ဈန္တိ သုဒ္ဓေ, ကော သော? အာပတ္တိဝိဂမော။ အမတိ ဩသာနဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ အန္တော, သုဒ္ဓေ အန္တော ယဿ ပရိဝါသဿာတိ သုဒ္ဓန္တော, သုဒ္ဓန္တော စ သော ပရိဝါသော စာတိ **သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော,** သုဒ္ဓကာလံ ပရိယန္တံ ကတွာ အသုဒ္ဓကာလပွမာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ကတပရိဝါသော။

သုဒ္ဓန္တပရိဝါသကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ဩဓာနသမောဓာနပရိတသကထာ

၂၄၃. သမောဓိယတေ သမောဓာနံ, နာနာကာလိကာ နာနာဝတ္ထုကာ အာပတ္တိယော အဂ္ဃာဒိဝသေန သမောဓာနံ ဓေါ် ကရဏံ , သမောဓာနေတ္ွတ ကတော ပရိတသော **သမောဓာနပရိတသော**တိ ဝိဂ္ဂဟော။ ကမ္မဝာစာယံ ''ပဋိကဿိတော သင်္ဃေန ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု အန္တရာ သမ္ဗဟုလာနံ အာပတ္တီနံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာနံ မူလာယပဋိကဿနာ, ခမတိ သင်္ ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ''တိ ဧတ္ထ ဂတ္ထတ္ထဓာတုယာ ကမ္မနိ စ နယနတ္ထဓာတုယာ ကမ္မနိ စ တဒတ္ထသမ္ပဒါနေ စ ဝိဘတ္တိပရိဏာမေ စာတိ ဣမေသု စတူသု ဌာနေသု အာယာဒေသဿ ဝုတ္တတ္တာ, ပဋိပုဗ္ဗက သဓာတုယာ စ နယနတ္ထတ္တာ ''မူလာယာ''တိ ဣဒံ ''ပဋိကဿိတော''တိ ဧတ္ထ ကမ္မံ, တသ္မာ ''ပဋိကဿိတော။ ပေ.။ မူလာယ'' ဣတိ ဧတ္တကမေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, န ''မူလာယပဋိကဿနာ''တိ ဧဝံ မညမာနာ သဒ္ဒဝိဒုနော ''ပဋိကဿ နာ''တိ ဣဒံ အဓိကန္တိ တ ဝဒေယျုံ မဣေယျုံ တ, န ပနေတံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ နဝဟဋ္ဌေသုယေဝ အယံ ဟဋ္ဌော သဒ္ဒလက္ ခဏယုတ္တော တ အယုတ္တော တတိ စိန္တေတဗ္ဗော, န ပန ဟဋ္ဌိယဋ္ဌကထာဒိတော အာဂတေသု ပေါရာဏဟဋ္ဌေသု။ တေသု ပန ကထံ ယောဇိယမာနော အယံ ဟဋ္ဌော သဒ္ဒယုတ္တိယာ စ အတ္ထယုတ္တိယာ စ သမန္နာဂတော ဘဝေယျာတိ ယောဇနာကာရောယေဝ စိန္တေတဗ္ဗော။ အယဉ္စ ဟဋ္ဌော ပေါရာဏဟဋ္ဌိဟဋ္ဌောဝ, တသ္မာ ''မူလာယပဋိကဿနာ''တိ ဣဒံ ကရဏဝသေန ဝိပရိဏာမေတ္ွတ ''မူလာယပဋိကဿနာယ ပဋိကဿိတော''တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ကထံ ပနေတဿ ပေါရာဏဟဋ္ဌဘာတေ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? ပကရဏေ အာဂတတ္တာ။ ဝုတ္တဉှိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၁၀၂) ''ဟဋ္ဌိယံ ပဋိကဿိတော သင်္ဃေန ဥဒာယိ ဘိက္ခု အန္တရာ ဓေါ်ဿာ အာပတ္တိယာ။ပေ.။ မူလာယပဋိကဿနာတိ ဣဒံ ကရဏဝသေန ဝိပရိဏာမေတ္ွတ မူလာယပဋိကဿနာယ ပဋိကဿိတောတိ ယောဇေတဗ္ ဗ''န္တိ။ အထ တ ''မူလာယ ပဋိကဿနာ မူလာယပဋိကဿနာ''တိ အလုတ္တသမာသဝသေန ဥတ္တရပဒေန သမာသံ က တ္ွတ သင်္ဃေန ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု အန္တရာ သမ္ဗဟုလာနံ အာပတ္တီနံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာနံ ဟေတု ပဋိကဿိတော။ သာ မူလာယပဋိကဿနာ ခမတိ သင်္ဃဿာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ တတ္ထေဝ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၁၀၂) ''အထ တ မူလာယပဋိကဿနာ ခမတိ သင်္ဃဿာတိ ဥတ္တရပဒေန သဟ ပစ္စတ္တဝသေနေဝ ယောဇေတုမ္ပိ ဝ ဋ္ဋတီ''တိ။

တံ ဒေဝန္တေန ပဋ္ဌမံ မူလာယ ပဋိကဿိတ္ွတ ပစ္ဆာပရိတသော အာတဗ္ဗောတိ ဧတ္ထ တံ ဩဓာနသမောဓာနပရိ တသံ ဒေဝန္တေန ပဋ္ဌမံ တံ ဘိက္ခုံ မူလာယ ပဋိကဿိတ္ွတ မူလဒိဝသေ အာကမိတ္ွတ တဿ အန္တရာပတ္တိယာ သ မောဓာနပရိတသော အာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ယထာ ကိံ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၁၀၂) ''ဥဒာယိံ ဘိက္ခုံ အ န္တရာ ဓေါ်ဿာ အာပတ္တိယာ။ပေ.။ မူလာယ ပဋိကဿိတ္ွတတိ ဧတ္ထ အန္တရာ ဓေါ်ဿာ အာပတ္တိယာ ဟေတု ဘူတာယ ဥဒာယိံ ဘိက္ခုံ မူလာယ ပဋိကဿိတ္ွတ မူလဒိဝသေ အာကမိတ္ွတ တဿာ အန္တရာပတ္တိယာ သမောဓာန ပရိတသံ ဒေတူတိ ယောဇနာ''တိ ဝုတ္တံ။ မဟာသုမတ္ထေရတဒေ **အာဝိကာရာပေတ္ွတ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗော**တိ တဿ အတေကိစ္ဆဘာဝံ တေနေဝ သင်္ဃဿ ဟကဋံ ကာရေတ္ွတ လဇ္ဇိဂဏာတော ဝိယောဇနဝသေန ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ဩဓာနသမောဓာနပရိတသကထာ နိဋ္ဌိတာ။

အဂ္ဃသမောဓာနပရိတသကထာ

၂၄၄. အဂ္ဃေန အဂ္ဃဝသေန အရဟာဝသေန သမောဓာနံ အဂ္ဃသမောဓာနံ, အာပန္နာသု သမ္ဗဟုလာသု အာပတ္ တီသု ယာ အာပတ္တိယော စိရတရပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော, တာသံ အဂ္ဃေန သမောဓာယ တာသံ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒဝသေန အဝ သေသာနံ ဦနတရပ္ပဋိစ္ဆန္နာနံ အာပတ္တီနံ ပရိတသော ဒီယတိ, အယံ ဝုစ္စတိ **အဂ္ဃသမောဓာနော**။ **သတံ အာပတ္တိ ယော**တိ ကာယသံသဂ္ဂာဒိဝသေန ဓေကဒိဝသေ အာပန္နာ သတံ အာပတ္တိယော။ **ဒသသတ**န္တိ သဟဿအာပတ္တိ ယော။ ရတ္တိသတံ ဆာဒယိတ္ွတနာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **''အဂ္ဃသမောဓာနော** နာမ သဘာဂဝတ္ထုကာယော သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပန္နဿ ဗဟုရတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒိတာပတ္တိယံ နိက္ခိပိတ္ွတ အတဗ္ဗော, ဣတရော နာနာဝတ္ထုကာနံ ဝ သေနာတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော''တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃၀၂) ဝုတ္တံ။

အဋ္ဌသမောဓာနပရိဝါသကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၄၆. လိင်္ဂပရိဝတ္တနကကထာယံ ယဒိ ကဿစိ ဘိက္ခုနော ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ပါတု ဘဝေယျ, ကိံ တေန ပုန ဥပဇ္ဈာ ဂဟေတဗ္ဗာ, ပုန ဥပသမ္ပဒာ ကာတဗ္ဗာ, ကိံ ဘိက္ခုဥပသမ္ပဒာတော ပဋ္ဌာယ ဝဿဂဏနာ ကာတဗ္ဗာ, ဥဒါဟု ဣတော ပဋ္ဌာယာတိ ပုစ္ဆာယ သတိ တံ ပရိဟရိတုမာဟ **“သစေ”**တိအာဒိ။ ဧဝံ သန္တေ သာ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခူနံ မဇ္ဈေယေဝ ဝသိတဗ္ဗံ ဘဝေယျာတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **“အပ္ပတိရူပ”**န္တိအာဒိ။ ဧဝံ သန္တေ ဘိက္ခုဘူတကာလေ အာပန္နာပတ္တိယော ကထံ ကာတဗ္ဗာတိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ အာဟ **“ယာ ဒေသနာဂါမိနိယော တ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီဟိ သာဓာရဏာ**တိ သဉ္စရိတ္တာဒယော။ **အသာဓာရဏာ**တိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒယော။ ဟောတု ဘဂဝတော အနုညာတဝသေန လိင်္ဂေ ပရိဝတ္တေ အသာဓာရဏာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌိတဘာဝေ, ပုန ပကတိလိင်္ဂေ ဥပ္ပန္နေ ပုန အာပတ္တိ သိယာတိ အာသင်္ကံ ပရိဟရိတုံ **“ပုန ပကတိလိင်္ဂေ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဣဒါနိ တမတ္ထံ ပါဠိယာ သာဓေတုံ **“ဝုတ္တံ ဟေတ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယ ဋီကာသု (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၆၉; ဝဇိရ. ဋီ. ပါရာဇိက ၆၉) ဝုတ္တနယေနေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဣဓ ပန ဂရုကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကထာဘူတတ္တာ သာယေဝ ကထာ ဝုစ္စတေ။

၂၄၇. တတ္ထ **ဘိက္ခုနီဟိ သာဓာရဏာယ ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ** တိ သဉ္စရိတ္တာဒိအာပတ္တိယာ, ဟေတွတ္ထေ စေတံ ကရဏဝစနံ။ **ပရိဝသန္တဿာ** တိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ။ **ပက္ခမာနတ္တမေဝ ဒါတဗ္ဗံ,** န ပုန ပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော ဘိက္ခုနိဘာဝေ အပရိဝါသာရဟတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **မာနတ္တံ စရန္တဿာ** တိ အနာဒရေယေဝ သာမိဝစနံ, ဆာရတ္တမာနတ္တေ အာစိဏ္ဏေယေဝ ပရိဝတ္တတိ, ပုန ပက္ခမာနတ္တမေဝ ဒါတဗ္ဗန္တိ။ တေန ဝက္ခတိ “သစေ စိဏ္ဏမာနတ္တဿာ”တိအာဒိ။ **အကုသလဝိပါကေ ပရိက္ခီဏေ** တိ ပုရိသိန္ဒြိယဿ အန္တရဓာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဣတ္ထိန္ဒြိယပတိဋ္ဌာနံ ပန ကုသလဝိပါကမေဝ။ ဝုတ္တဉှိ အဋ္ဌကထာယံ “ဥဘယမ္ပိ အကုသလေန အန္တရဓာယတိ, ကုသလေန ပဋိလဗ္ဘတီ”တိ။ **ဆာရတ္တံ မာနတ္တမေဝ ဒါတဗ္ဗံ,** န ပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော, န တ ပက္ခမာနတ္တံ ဒါတဗ္ဗံ။

“အယံ ပန ဝိသေသော”တိ ဝတွာ တံ ဝိသေသံ ဒဿေတုမာဟ **“သစေ”**တိအာဒိ။ **ပရိဝါသဒါနံ နတ္ထိ, ဆာရတ္တံ မာနတ္တမေဝ ဒါတဗ္ဗံ**။ ကသ္မာ? ဘိက္ခုနိကာလေ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ။ ဘိက္ခုကာလေ ဆန္နာယေဝ ဟိ အာပတ္တိ ပရိဝါသာရဟာ ဟောတိ, နော ဘိက္ခုနိကာလေတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ **ပက္ခမာနတ္တံ စရန္တိယာ** တိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ, ပက္ခမာနတ္တေ အာစိဏ္ဏေယေဝါတိ အတ္ထော။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ “စိဏ္ဏမာနတ္တာယာ”တိအာဒိ။ **ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ စရန္တဿာ**တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။

ပရိဝါသဝိနိစ္ဆယကထာ

ဣဒါနိ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိ ယသ္မာ သာဝသေသဂရုကာပတ္တိ ဟောတိ သတေကိစ္ဆာ, တသ္မာ ယထာ နာမ ရောဂါတုရော ပုဂ္ဂလော ကိဉ္စိ အတ္တနော ဟိတသုခကာရဏံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, တမေနံ ကာရုဏိကော တိကိစ္ဆကော ကရုဏာသဉ္စောဒိတော တိကိစ္ဆံ ကတွာ ဂေလညတော ဝုဋ္ဌာပေတွာ ဟိတသုခံ ဇနေတိ, ဧဝံ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိသမင်္ဂီ ပုဂ္ဂလော အာဏာဝီတိက္ကမန္တရာယိကဘာဝတော သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂံ သောဓေတုံ န သက္ကောတိ, တမေနံ မဟာကာရုဏိကော ဘဂဝါ မဟာကရုဏာယ သဉ္စောဒိတမာနသော အနေကေဟိ နယေဟိ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ ကတွာ သဂ္ဂမောက္ခသုခေ ပတိဋ္ဌပေတိ, ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယညုနော အဋ္ဌကထာစရိယာပိ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝတော ဝစနဿ အတ္ထံ ပကာသေတွာ ဝိသုဒ္ဓကာမာနံ နယံ ဒဿေသုံ, တထာ ဋီကာစရိယာဒယောပိ။ ဧဝံ ဒိန္နေ ပန နယေ ယောနိသော မနသိ ကာတုံ သက္ကောန္တာ ပဏ္ဍိတာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, အသက္ကောန္တာ အညထာ အတ္ထံ ဂဟေတွာ န ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, တေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အနုဂစ္ဆန္တာ သိဿာဒယောပိ တထေဝ ကရောန္တိ, တသ္မာ ဘဂဝတော ဝစနဉ္စ ပုဗ္ဗေနာပရံ သံသန္ဒိတွာ အဋ္ဌကထာဋီကာဒိဝစနဉ္စ သမ္မာ တုလယိတွာ တထတော ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ ဉတွာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇန္တေဟိ ဂရုကာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌဟနတ္ထံ ယောဂေါ ကရဏီယော။

တသ္မာ ယဒါ ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတိ ဝိနယဓရဿ သန္တိကံ “ဂရုကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ ကရိဿာမာ”တိ, တဒါ ဝိနယဓရေန “တွံ ကတရာပတ္တိံ အာပန္နော”တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ “သင်္ဃာဒိသေသံ အာပန္နော”တိ ဝုတ္တေ “ကတရသင်္ဃာဒိသေသ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမံ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယံ မောစေတုကာမစေတနာ, ဥပက္ကမော, မုစ္

စနန္တိ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ ကာယသံသဂ္ဂေ မနုသ္သိတ္ထီ, ဣတ္ထိသညိတာ, ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ, တေန ရာဂေန ဝါယာမော, ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒိသမာပဇ္ဇနန္တိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာယံ မနုသ္သိတ္ထီ, ဣတ္ထိသညိတာ, ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစသ္သာဒရာဂေ, တေန ရာဂေန ဩဘာသနံ, တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ အတ္တကာမေ မနုသ္သိတ္ထီ, ဣတ္ထိသညိတာ, အတ္တကာမပါရိစရိယာယ ရာဂေ, တေန ရာဂေန ဝဏ္ဏဘဏနံ, တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ သဉ္စရိတ္တေ ယေသု သဉ္စရိတ္တံ သမာပဇ္ဇတိ, တေသံ မနုသ္သဇာတိကတာ , နာလံဝစနီယတာ, ပဋိဂ္ဂဏှနဝိမံသနပစ္စာဟရဏာနီတိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ ကုဋိကာရေ ဥလ္လိတ္တာဒီနံ အညတရတာ, ဟေဋ္ဌိမပမာဏသမ္ဘဝေ, အဒေသိတဝတ္ထုကတာ, ပမာဏာတိက္ကန္တတာ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, ဝါသာဂါရတာ, လေပဃဋ္ဋနာတိ သတ္တ ပမာဏယုတ္တာဒီသု ဆ ဝါ အင်္ဂါနိ။ ဝိဟာရကာရေ တာနိယေဝ ဆ အင်္ဂါနိ။ ဒုဋ္ဌဒေါသေ ယံ စောဒေတိ, တသ္သ ဥပသမ္ပန္နောတိ သင်္ချုပဂမနံ, တသ္မိံ သုဒ္ဓသညိတာ, ယေန ပါရာဇိကေန စောဒေတိ , တသ္သ ဒိဋ္ဌာဒိဝသေန အမူလကတာ, စာဝနာဓိပ္ပာယေန သမ္မုခါ စောဒနာ, တသ္သ တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ အညဘာဂိယေ အညဘာဂိယသ္သ အဓိကရဏသ္သ ကဉ္စိဒေသံ လေသမတ္တံ ဥပါဒိယနတာ, ပုရိမာနိ ပဉ္စာတိ ဆ အင်္ဂါနိ။ သင်္ဃဘေဒေ ဘေဒာယ ပရက္ကမနံ, ဓမ္မကမ္မေန သမနုဘာသနံ, ကမ္မဝါစာပရိယောသာနံ, အပ္ပဋိနိသ္သဇ္ဇနန္တိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။ ဘေဒါနုဝတ္တကေ အင်္ဂေသု ယထာ တတ္ထ ပရက္ကမနံ, ဧဝံ ဣဓ အနုဝတ္တနန္တိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။ ဒုဗ္ဗစေ အင်္ဂေသု ယထာ တတ္ထ ပရက္ကမနံ, ဧဝံ ဣဓ အဝစနီယကရဏတာတိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။ ကုလဒူသကေ အင်္ဂေသု ယထာ တတ္ထ ပရက္ကမနံ, ဧဝံ ဣဓ ဆန္ဒာဒီဟိ ပါပနန္တိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။ ဣတိ ဣမာနိ အင်္ဂါနိ သောဓေတွာ သစေ အင်္ဂပါရိပူရီ ဟောတိ, “သင်္ဃာဒိသေသော”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ နော စေ, “နာယံ သင်္ဃာဒိသေသော, ထုလ္လစ္စယာဒီသု အညတရာပတ္တီ”တိ ဝတွာ “နာယံ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ, ဒေသနာဂါမိနီ အယံ အာပတ္တိ, တသ္မာ ပတိရူပသ္သ ဘိက္ခုသ္သ သန္တိကေ ဒေသေဟီ”တိ ဝတွာ ဒေသာပေတဗ္ဗော။

အထ ပန အနာပတ္တိစ္ဆာယာ ပညာယတိ, “အနာပတ္တီ”တိ ဝတွာ ဥယျောဇေတဗ္ဗော။ သစေ ပန သင်္ဃာဒိသေသစ္ဆာယာ ပညာယတိ, “တွံ ဣမံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ဆာဒေသိ, န ဆာဒေသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “န ဆာဒေမီ”တိ ဝုတ္တေ “တေန ဟိ တွံ န ပရိဝါသာရဟော, မာနတ္တာရဟောဝ ဟောတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ “ဆာဒေမီ”တိ ပန ဝုတ္တေ “ဒသသု အာကာရေသု အညတရကာရဏေန ဆာဒေသိ, ဥဒါဟု အညကာရဏေနာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဒသသု အညတရကာရဏေနာ”တိ ဝုတ္တေ “ဧဝမ္ပိ မာနတ္တာရဟော ဟောတိ, န ပရိဝါသာရဟော”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ အထ “အညကာရဏေနာ”တိ ဝဒတိ, ဧဝံ သန္တေပိ “တွံ အာပတ္တိအာပန္နဘာဝံ ဇာနန္တော ပဋိစ္ဆာဒေသိ, ဥဒါဟု အဇာနန္တော”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အဇာနန္တော ပဋိစ္ဆာဒေမီ”တိ ဝုတ္တေ စ “အာပတ္တိအာပန္နဘာဝံ သရန္တော ပဋိစ္ဆာဒေသိ, ဥဒါဟု ဝိသရိတွာ ပဋိစ္ဆာဒေသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဝိသရိတွာ ပဋိစ္ဆာဒေမီ”တိ ဝုတ္တေ စ “အာပတ္တိအာပန္နဘာဝေ ဝေမတိကော ဟုတွာ ပဋိစ္ဆာဒေသိ, ဥဒါဟု နိဗ္ဗေမတိကော ဟုတွာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဝေမတိကော ဟုတွာ”တိ ဝုတ္တေ စ “န တွံ ပရိဝါသာရဟော, မာနတ္တာရဟောဝ ဟောတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။

အထ “ဇာနန္တော ပဋိစ္ဆာဒေမီ”တိ ဝုတ္တေ စ “သရန္တော ပဋိစ္ဆာဒေမီ”တိ ဝုတ္တေ စ “နိဗ္ဗေမတိကော ဟုတွာ ပဋိစ္ဆာဒေမီ”တိ ဝုတ္တေ စ “တွံ ပရိဝါသာရဟော”တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှေတံ သမုစ္စယက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၁၄၄) “သော ဧဝံ ဝဒတိ ‘ယာယံ, အာဝုသော, အာပတ္တိ ဇာနပဋိစ္ဆန္နာ, ဓမ္မိကံ တသ္သာ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသဒါနံ, ဓမ္မတ္တာ ရုဟတိ။ ယာ စ ခွါယံ, အာဝုသော, အာပတ္တိ အဇာနပဋိစ္ဆန္နာ, အဓမ္မိကံ တသ္သာ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသဒါနံ, အဓမ္မတ္တာ န ရုဟတိ။ ဧကိသ္သာ, အာဝုသော, အာပတ္တိယာ ဘိက္ခု မာနတ္တာရဟော’”တိ စ, “သော ဧဝံ ဝဒတိ ‘ယာယံ အာပတ္တိ သရမာနပဋိစ္ဆန္နာ, ဓမ္မိကံ တသ္သာ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသဒါနံ, ဓမ္မတ္တာ ရုဟတိ။ ယာ စ ခွါယံ အာပတ္တိ အသရမာနပဋိစ္ဆန္နာ, အဓမ္မိကံ တသ္သာ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသဒါနံ, အဓမ္မတ္တာ န ရုဟတိ။ ဧကိသ္သာ, အာဝုသော, အာပတ္တိယာ ဘိက္ခု မာနတ္တာရဟော’”တိ စ, “သော ဧဝံ ဝဒတိ ‘ယာယံ, အာဝုသော, အာပတ္တိ နိဗ္ဗေမတိကပဋိစ္ဆန္နာ, ဓမ္မိကံ တသ္သာ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသဒါနံ, ဓမ္မတ္တာ ရုဟတိ။ ယာ စ ခွါယံ, အာဝုသော, အာပတ္တိ ဝေမတိကပဋိစ္ဆန္နာ, အဓမ္မိကံ တသ္သာ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသဒါနံ, အဓမ္မတ္တာ န ရုဟတိ။ ဧကိသ္သာ, အာဝုသော, အာပတ္တိယာ ဘိက္ခုမာနတ္တာရဟော’”တိ စ။

ဧဝံ ပရိဝါသာရဟဘာဝံ ပကာသေတွာ “အယံ ဘိက္ခု ပရိဝါသာရဟော, တီသု ပရိဝါသေသု ကတရပရိဝါသာရဟော”တိ စိန္တေတွာ “ဘိက္ခု တွံ ကတိ အာပတ္တိယော ဆာဒေသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဧကံ အာပတ္တိ”န္တိ ဝါ “ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ တတုတ္တရိ ဝါ အာပတ္တိယော ဆာဒေမီ”တိ ဝါ ဝုတ္တေ “ကတီဟံ တွံ အာပတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒေသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ

တ ''ကောဟမေတဟံ ပဋိစ္ဆာဒေမီ''တိ တ ''ဒွီဟံ တီဟံ တတုတ္တရိ တ ပဋိစ္ဆာဒေမီ''တိ တ ဝုတ္တေ ''ယာဝတီဟံ ပဋိစ္ဆာဒေသိ, တာဝတီဟံ တဝံ ပဋိဝသိဿသီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ဘဂဝတာ ''ယာဝတီဟံ ဇာနံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တာဝတီဟံ တေန ဘိက္ခုနာ အကာမာ ပရိဝတ္ထဗ္ဗ''န္တိ။ တတော ''အယံ ဘိက္ခု အာပတ္တိပရိယန္တံ ဇာနာတိ, တသ္မာ ပဋိစ္ဆန္နပရိတသာရဟော''တိ (ဟရာ. ၄၄၂) ဥတ္တတ တဒနုရူပ ကမ္မတစာ ကာတဗ္ဗာ။

တ္တေ စ အာပတ္တိပရိယန္တပုစ္ဆနံ ကမ္မတစာကရဏတ္တမေဝ ဟောတိ, ရတ္တိပရိယန္တပုစ္ဆနံ ပန တဒတ္တဋ္ဌေဝ သုဒ္ဓန္တပရိတသဿ အနနုရူပဘာဝဒဿနတ္တဉ္စ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ''သော ဒုဝိဓော စူဠသုဒ္ဓန္တော မဟာသုဒ္ဓန္တောတိ, ဒုဝိဓောပိ စေသ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒံ သကလံ တ ကေစ္စံ တ အဇာနန္တဿ စ အသရန္တဿ စ တတ္ထ ဝေမတိကဿ စ ဒါတဗ္ဗော။ အာပတ္တိပရိယန္တံ ပန 'အဟံ တ္တေကာ အာပတ္တိယော အာပန္နော'တိ ဇာနာတု တ, မာ တ, အကာရဏမေတ''န္တိ။ တတော တဿ ဘိက္ခုနော နိသီဒနဋ္ဌာနံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ ဒုဝိဓဉ္ဟိ နိသီဒနဋ္ဌာနံ အနိက္ခိတ္တဝတ္တေန နိသီဒိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ, နိက္ခိတ္တဝတ္တေန နိသီဒိတဗ္ဗဋ္ဌာနန္တိ။

တတ္ထ အပ္ပဘိက္ခုကေ ဝိဟာရေ သဘာဂဘိက္ခုနံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဥပစာရသီမာပရိစ္ဆိန္နော အန္တောဝိဟာရော အနိက္ခိတ္တဝတ္တေန နိသီဒိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကမ္မ မဟာမဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မ ဂုမ္ဗဝတိပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ နိက္ခိတ္တဝတ္တေန နိသီဒိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ''သစေ အပ္ပဘိက္ခုကော ဝိဟာရော ဟောတိ, သဘာဂါ ဘိက္ခူ ဝသန္တိ, ဝတ္တံ အနိက္ခိပိတွာ ဝိဟာရေယေဝ ရတ္တိပရိဂ္ဂဟော ကာတဗ္ဗော။ အထ န သက္ကာ သောဓေတုံ, ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပစ္စူသသမယေ ဧကေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ မာနတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကမိတွာ မဟာမဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ အန္တောအရုဏေယေဝ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ တဿ ဘိက္ခုနော ပရိတသော အာရောစေတဗ္ဗော''တိ။ ''မာနတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ''တိ စ ''သစေ အပ္ပဘိက္ခုကော ဝိဟာရော ဟောတိ, သဘာဂါ ဘိက္ခူ ဝသန္တိ, ဝတ္တံ အနိက္ခိပိတွာ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ရတ္တိယော ဂဏေတဗ္ဗာ။ အထ န သက္ကာ သောဓေတုံ, ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပစ္စူသသမယေ စတူဟိ ပဉ္စဟိ တ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပတော, အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတွာ မဟာမဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မ ဂုမ္ဗေန တ ဝတိယာ တ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗ''န္တိ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၃၈) ဣဒံ ဝစနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **အပ္ပဘိက္ခုကော ဝိဟာရော ဟောတီ**တိ ဣဒံ ဗဟုဘိက္ခုကေ ဝိဟာရေ အညေ ဘိက္ခူ ဂစ္ဆန္တိ, အညေ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ ရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒကာရဏာနိ သောဓေတုံ ဒုက္ကရတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဝက္ခတိ ဟိ ''အထ န သက္ကာ သောဓေတု''န္တိ။ **သဘာဂါ ဘိက္ခူ ဝသန္တီ**တိ ဣဒံ ဝိသဘာဂါနံ ဝေရီဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဝတ္တံ အာရောစေန္တော ပကာသေတုကာမော ဟောတိ , တသ္မာ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂; ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၃၆) ''တသ္မာ အဝေရီသဘာဂဿ သန္တိကေ အာရောစေတဗ္ဗာ။ ယော ပန ဝိသဘာဂေ ဟောတိ သုတွာ ပကာသေတုကာမော, ဧဝရူပဿ ဥပဇ္ဈာယဿပိ သန္တိကေ နာရောစေတဗ္ဗာ''တိ, တသ္မာ ဝိသဘာဂါနံ ဝသနဋ္ဌာနေ ဝတ္တံ အသမာဒိယိတွာ ဗဟိယေဝ ကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဝိဟာရေယေဝါ**တိ အန္တောဥပစာရသီမာယမေဝ။ ဝက္ခတိ ဟိ ''အထ န သက္ကာ။ပေ။ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကမိတွာ''တိ။ **ရတ္တိပရိဂ္ဂဟော ကာတဗ္ဗော** တိ ရတ္တိဂဏနာ ကာတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ မာနတ္တဝဏ္ဏနာယံ ''ရတ္တိယော ဂဏေတဗ္ဗာ''တိ။ **အထ န သက္ကာ သောဓေတု** န္တိ ဗဟုဘိက္ခုကတ္တာ တ ဝိဟာရဿ ဝိသဘာဂါနံ ဝသနဋ္ဌာနတ္တာ တ ရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒကာရဏာနိပိ သောဓေတုံ န သက္ကာ။ **ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ** တိ ပရိတသဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ။ **ပစ္စူသသမယေ** တိ ပစ္ဆိမယာမကာလေ အရုဏောဒယတော ပုရေတရမေဝ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ ''အန္တောအရုဏေယေဝ ဝုတ္တနယေန ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ တဿ ဘိက္ခုနော ပရိတသော အာရောစေတဗ္ဗော''တိ။ **ဧကေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ** န္တိ ဝိပ္ပဝါသရတ္တိစ္ဆေဒဝိမုစ္စနတ္ထံ ဝိနာ ပကတတ္တေန သဘိက္ခုကအာဝါသအဘိက္ခုကအနာဝါသဂမနသင်္ခါတဝတ္တဘေဒဝိမုစ္စနတ္ထဉ္စ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ''န, ဘိက္ခဝေ, ပါရိဝါသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာ အဘိက္ခုကော အနာဝါသော ဂန္တဗ္ဗော အညတြ ပကတတ္တေန အညတြ အန္တရာယာ''တိ (စူဠဝ. ၇၆)။

မာနတ္တဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနာ တိ ''ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပတော, အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတွာ''တိ ဝုတ္တနယေန။ ယဒိ ဧဝံ ဝိသမမိဒံ နယဒဿနံ, ပရိက္

ခေပပရိက္ခေပဟရဟဋ္ဌာနေ ဧဝ ဟိ ဥပစာရသီမာ ဟောတိ, ကသ္မာ တတ္ထ ဥပစာရသီမတော ဒွေလေဍ္ဍုပါတာတိက္ကမော ဝုတ္တော, က္ကခ ပန ဥပစာရသီမာတိက္ကမော ဧဝေတိ ? သစ္စံ, တထာပိ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ သဇ္ဈာယာဒိသဒ္ဒသဝနသမ္ဘာဝတော သုဝိဒူရာတိက္ကမော ဝုတ္တော, က္ကခ ပန ဥပစာရသီမတော အတိက္ကမမတ္တောပိ အတိက္ကမောယေဝါတိ ကတွာ ဝုတ္တော။ ဗုဒ္ဓမတညုနော ဟိ အဋ္ဌကထာစရိယာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၉၇) “ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပတောတိအာဒိ ကိဉ္စာပိ ဟဋ္ဌိယံ နတ္ထိ, အထ ခော အဋ္ဌကထာစရိယာနံ ဝစနေန တထာ ဧဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ စ ဝုတ္တ”န္တိ။

မာနတ္တဝဏ္ဏနာယံ **စတူဟိ ပဉ္စဟိ ဝါ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ** န္တိ ဧတ္ထ ပန ဥဒ္ဒေသဂဏေ ဝါ ဂဏပူရကတ္တံ ဝုတ္တံ။ **ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ** တိအာဒိ အညေသံ ဘိက္ခူနံ သဝနူပစာရဒဿနူပစာရဝိဇဟနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ ဟိ ဋီကာစရိယော **“ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ** တိ ဧတ္ထ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူနံ သဇ္ဈာယာဒိသဒ္ဒသဝနူပစာရဝိဇဟနတ္ထံ ဝုတ္တံ, **‘မဟာမဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မာ** တိ ဧတ္ထ မဂ္ဂပဋိပန္နာနံ ဘိက္ခူနံ သဝနူပစာရဝိဇဟနတ္ထံ, **ဂုမ္ဗေန ဝါ** တိအာဒိ ဒဿနူပစာရဝိဇဟနတ္ထ”န္တိ။ ကသ္မာ ယထာဝုတ္တံ ဒုဝိဓံ ဥပစာရံ ပရိဝသန္တမာနတ္တစာရိကဘိက္ခူဟိ နိသီဒိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ တေသု စ ယဒိ အန္တောဝိဟာရေယေဝ နိသီဒိတွာ ပရိဝသတိ, ဥပစာရသီမဂတာနံ သဗ္ဗေသံ ဘိက္ခူနံ အာရောစေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အထ ဗဟိဥပစာရသီမာယံ, ဒိဋ္ဌရူပါနံ သုတသဒ္ဒါနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ အဒိဋ္ဌအသုတာနမ္ပိ အန္တောဒွာဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗမေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ “ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဝသန္တဿ ဥပစာရသီမဂတာနံ သဗ္ဗေသံ အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ, ဒိဋ္ဌရူပါနံ သုတသဒ္ဒါနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ အဒိဋ္ဌအဿုတာနမ္ပိ အန္တောဒွာဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ကသ္မာ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဝသန္တဿ လက္ခဏန္တိ ဝုတ္တ”န္တိ။ ကသ္မာ ပန ဝတ္တံ အနိက္ခိပိတွာ ဝသန္တဿ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ရတ္တိပရိဂ္ဂဟဿ စ နိက္ခိပိတွာ ဝသန္တဿ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကမိတွာ ဝတ္တသမာဒါနဿ စ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဥပစာရော ပန အန္တောသီမာယ ဌိတာနံ သကလဥပစာရသီမာ ဟောတိ, ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဌိတာနံ ဒွာဒသဟတ္ထမတ္တံ။ တေနေဝ ဟိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒိသင်္ဃလာဘော ယဒိ အန္တောသီမာယ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သီမဋ္ဌကသင်္ဃဿ ဟောတိ။ ယဒိ ဗဟိသီမာယံ, ဒွာဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ပတ္တဘိက္ခူနံ, တသ္မာ ဥပစာရဝသေနပိ သေ အတ္ထော ဝိညာယတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၉၇) **“အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ** တိ ဒွာဒသဟတ္ထေ ဥပစာရေ သလ္လက္ခေတွာ အနိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ ဥပစာရသီမာယ အာဂတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ သဟဝါသာဒိကံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ စ ဝုတ္တ”န္တိ။

ဧဝံ အနိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ ဟုတွာ ပရိဝသန္တာနံ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ဝသနဿ, နိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ ဟုတွာ ပရိဝသန္တာနံ ဝိဟာရတော ဗဟိ ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ ဝသနဿ စ အဋ္ဌကထာဒီသု ပကရဏေသု အာဂတတ္တာ တထာဂတနယော ပကရဏာဂတနယော ဟောတိ။ ကသ္မာ ပန အာစရိယာ အနိက္ခိတ္တဝတ္တဿ စ ရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒအဒေါသေ ပရိဟရိတုံ အတိဒုက္ကရတ္တာ, နိက္ခိတ္တဝတ္တဿ စ ဒေဝသိကံ ပစ္စူသသမယေ ဗဟိသီမဂမနဿ ဒုက္ခတ္တာ, တဒုဘယရှိသဟဒိပရိသယဿ စ အာသင်္ကိတဗ္ဗဘာဝတော ရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒပရိဟရဏဝသေန လက္ခဏဟာရိပူရိမေဝ မနသိ ကရောန္တာ နိက္ခိတ္တဝတ္တာပိ သမာနာ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ပရိဝသဝသနဉ္စ မာနတ္တစရဏဉ္စ ကရောန္တိ။

ကေစ္စေ အာစရိယာ ဗဟိဥပစာရသီမာယံ ပတိရူပဋ္ဌာနေ ပကတတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ ဝသနသာလံ ကာရာပေတွာ ဟာရိတသိကဘိက္ခူနံ နိပဇ္ဇနမဉ္စံ သဗ္ဗတော ဆန္နပရိစ္ဆိန္နံ သဒွါရဗန္ဓနံ သုဂုတ္တံ ကာရာပေတွာ တံ ပဒေသံ ဝတိယာ ပရိက္ခိပာပေတွာ သာယန္ဟသမယေ တတ္ထ ဂန္တွာ ဥပဋ္ဌာကသာမဏေရာဒယော နိဝတ္တာပေတွာ ပုရိမယာမေ ဝါ မဇ္ဈိမယာမေ ဝါ သမန္တတော သဒ္ဒဆိဇ္ဇနကာလေ ပကတတ္တဘိက္ခူ သာလာယံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဟာရိတသိကဘိက္ခူ ဝတ္တံ သမာဒပေတွာ အာရောစာပေတွာ အတ္တနော အတ္တနော မဉ္စကေသု နိပဇ္ဇာပေတွာ ပစ္ဆိမယာမကာလေ ဥဋ္ဌာပေတွာ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ အာရောစာပေတွာ ဝတ္တံ နိက္ခိပာပေန္တိ။ သေ နယော ပကရဏေသု အနာဂတတ္တာ အာစရိယာနံ မတေန ကတတ္တာ **အာစရိယနယော** နာမ။ သေ နယောပိ ယထာရုတတော ပကရဏေသု အနာဂတောပိ ပကရဏာနုလောမဝသေန ရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒအဒေါသေ ပရိဟရိတွာ လဇ္ဇိပေသလေဟိ ဗဟုဿုတေဟိ သိက္ခာကာမေဟိ ဝိနယေ ပကတညူဟိ ဝိစာရိတော သမာနော သုန္ဒရော ပသတ္ထော ဝ ဟောတိ, တသ္မာ “အနုလောမနယော”တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

နနု စ အနိက္ခိတ္တဝတ္တာနံယေဝ အဇ္ဈောဝိဟာရေ ဝသနံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, အထ ကသ္မာ နိက္ခိတ္တဝတ္တာပိ သမာနာ ဝသန္တီတိ? သစ္စံ, တတ္ထ ပန အပ္ပဘိက္ခုကတ္တာ သဘာဂဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနတ္တာ စ ရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒဒေါသေ စ ပရိဟရိတုံ သက္ကုဏေယျဘာဝတော သကလရတ္တိန္ဒိဝမ္ပိ ဝတ္တံ အနိက္ခိပိတွာ ဝသနံ ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန တထာ အသက္ကုဏေယျဘာဝတော ဒိဝါ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ရတ္တိယံ သမာဒိယန္တော အာဂန္တုကာနံ အနာဂမနကာလဘာဝတော, သဒ္ဒဆိဍ္ဍနကာလဘာဝတော စ ရတ္တိစ္ဆေဒအာဒိဒေါသေ ပရိဟရိတုံ သက္ကုဏေယျတ္တာ တဒနုလောမောယေဝ ဟောတီတိ မန္တွာ အာစရိယာ ဧဝံ ကရောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဟောတု, ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဝသန္တာနံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒနမေဝ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, န ပကတတ္တသာလာကရဏမဏ္ဍပကရဏာဒီနိ, အထ ကသ္မာ တောနိ ကရောန္တီတိ? သစ္စံ, တထာပိ ပကတတ္တသာလာကရဏံ ပါရိဝါသိကာနံ ဘိက္ခူနံ ပကတတ္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဝိပ္ပဝါသရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒဒေါသပရိဟရဏတ္ထံ, တံ “တယော ခေါ, ဥပါလိ, ပါရိဝါသိကဿ ဘိက္ခုနော ရတ္တိစ္ဆေဒါ သဟဝါသော, ဝိပ္ပဝါသော, အနာရောစနာ”တိ ဝုတ္တပါဠိံ (စူဠဝ. ၈၃) အနုလောမေတိ။ မဏ္ဍပကရဏံ သဟဝါသရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒဒေါသပရိဟရဏတ္ထံ, တံ “န, ဘိက္ခဝေ, ပါရိဝါသိကေန ဘိက္ခုနာ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝတ္ထဗ္ဗံ, န ဧကစ္ဆန္နေ အနာဝါသေ ဝတ္ထဗ္ဗံ, န ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝါ အနာဝါသေ ဝါ ဝတ္ထဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တပါဠိဉ္စ (စူဠဝ. ၈၁) ယထာဝုတ္တပါဠိဉ္စ အနုလောမေတိ။ အာဒိ-သဒ္ဒေန သာယန္ဟသမယေ ဂမနာဒီနိ သင်္ဂဏှာတိ။ တေသု အဋ္ဌကထာယံ ပစ္စူသသမယေ ဂမနေ ဧဝ ဝုတ္တေပိ သာယန္ဟသမယေ ဂမနံ ရတ္တိဂမနဿ ဗဟုပရိဿယတ္တာ ပရိဿယဝိနောဒနတ္ထံ, တံ “အန္တရာယတော ပရိမုစ္စနတ္ထာယ ဂန္တဗ္ဗမေဝါ”တိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာပါဠိံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၇၆) အနုလောမေတိ။ ဥပဋ္ဌာကသာမဏေရာဒီနံ နိဝတ္တာပနံ အနုပသမ္ပန္နေန သဟသေယျသင်္ကာနိဝတ္တနတ္ထံ, တံ “ယော ပန ဘိက္ခု အနုပသမ္ပန္နေန သဟသေယျံ ကပ္ပေယျ, ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဝုတ္တံ မာတိကာပါဠိံ (ပါစိ. ၄၉) အနုလောမေတိ။ ပုရိမယာမေ ဝါ မဇ္ဈိမယာမေ ဝါ သမန္တတော သဒ္ဒဆိဍ္ဍနကာလေ ပကတတ္တဘိက္ခူ သာလာယံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပါရိဝါသိကဘိက္ခူနံ ဝတ္တသမာဒါပနံ အညဘိက္ခူနံ သဒ္ဒသဝနဝိဝဇ္ဇနတ္ထံ, တံ အနာရောစနရတ္တိစ္ဆေဒဒေါသပရိဟရဏတ္ထံ, တံ ယထာဝုတ္တရတ္တိစ္ဆေဒပါဠိံ အနုလောမေတိ။

နနု စ အဋ္ဌကထာယံ အန္တောအရုဏေယေဝ ဝတ္တသမာဒါပနံ ဝုတ္တံ, အထ ကသ္မာ “ပုရိမယာမမဇ္ဈိမယာမေသူ”တိ ဝုတ္တန္တိ? နာယံ ဒေါသော, ဟိယျောအရုဏုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ယာဝ အဇ္ဇအရုဏုဂ္ဂမနာ ဧကော ရတ္တိန္ဒိဝေါ အဇ္ဇအရုဏဿ အန္တော နာမ, အဇ္ဇအရုဏတော ပဋ္ဌာယ ပစ္ဆာကာလော အရုဏဿ ဗဟိ နာမ, တသ္မာ ပုရိမမဇ္ဈိမယာမေသု ကတဝတ္တသမာဒါနမ္ပိ အရုဏောဒယတော ပုရေ ကတတ္တာ အန္တောအရုဏေ ကတံယေဝ ဟောတိ။ ဝတ္တံ အသမာဒိယိတွာ နိပဇ္ဇနေ စ သတိ နိဒ္ဒါဝသေန အရုဏုဂ္ဂမနကာလံ အဇာနိတွာ ဝတ္တသမာဒါနံ အတိက္ကန္တံ ဘဝေယျ, တသ္မာ ပုရေတရမေဝ သမာဒါနံ ကတွာ နိပဇ္ဇနံ ဉာယာဂတံ ဟောတိ, “အန္တောအရုဏေယေဝ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ”တိ ဝုတ္တအဋ္ဌကထာပါဠိဉ္စ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) အနုလောမေတိ။

ဧဝံ ဟောတု, ဧဝံ သန္တေပိ ကသ္မာ “အာရောစာပေတွာ”တိ ဝုတ္တံ, နနု မာဠကသီမာယံ သမာဒိန္နကာလေယေဝ ဝတ္တမာရောစိတန္တိ? သစ္စံ အာရောစိတံ, အယံ ပန ဘိက္ခု ဒိဝါ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ နိသိန္နော, ဣဒါနိ သမာဒိန္နော, တသ္မာ မာဠကသီမာယ အာရောစိတမ္ပိ ပုန အာရောစေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ ဣဒမ္ပိ “အန္တောအရုဏေယေဝ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ တဿ ဘိက္ခုနော ပရိဝါသော အာရောစေတဗ္ဗော”တိ ပါဠိံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) အနုလောမေတိ။ အထ “အတ္တနော အတ္တနော မဉ္စကေသု နိပဇ္ဇာပေတွာ”တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, နနု အညမညဿ မဉ္စေသု နိပဇ္ဇမာနာပိ ပကတတ္တသာလတော နိဗ္ဗောဒကပတနဋ္ဌာနတော ဗဟိ နိပဇ္ဇမာနာ သဟဝါသရတ္တိစ္ဆေဒဒေါသတော မုတ္တာ ယေဝါတိ? န ပနေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ ပါရိဝါသိကော ပကတတ္တဘိက္ခူဟေဝ ဧကစ္ဆန္နေ နိပန္နော သဟဝါသရတ္တိစ္ဆေဒပ္ပတ္တော ဟောတိ, အထ ခေါ အညမညမ္ပိ ဟောတိယေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ သမန္တပါသာဒိကာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၈၁) “သစေ ဟိ ဒွေ ပါရိဝါသိကာ ဧကတော ဝသေယျုံ, တေ အညမညဿ အဇ္ဈာစာရံ ဉတွာ အကရံ ဝါ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဝါ ဟုတွာ ပါပိဋ္ဌတရံ ဝါ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျုံ ဝိဗ္ဘမေယျုံ ဝါ, တသ္မာ နေသံ သဟသေယျာ သဗ္ဗပကာရေန ပဋိက္ခိတ္တာ”တိ။ “ပစ္ဆိမယာမကာလေ ဥဋ္ဌာပေတွာ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ အာရောစာပေတွာ ဝတ္တံ နိက္ခိပါပေန္တီ”တိ ဧတ္ထ အရုဏေ အနုဋ္ဌိတေယေဝ ဝတ္တနိက္ခိပနေ ကရိယမာနေ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ဟောတိ, သာ ရတ္တိ

ဂဏာန္ရပက န ဟောတိ, တသ္မာ ပဌမပရိစ္ဆေဒေ ဝုတ္တံ အရဏကထာဝိနိစ္ဆယံ ဩလောကေတ္ဝာတ အရဏုဂ္ဂမနဘာတေ
သုဌ္ဍု ဇာနိတဗ္ဗော။

“အာရောစာပေတ္ဝာတ ဝတ္တံ နိက္ခိပာပေတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ အာရောစာပေတိ, နနု သမာဒိန္နကာလေယေဝ
အာရောစိတန္တိ? သစ္စံ, တထာပိ ဟရိတသိကဝတ္တသမာအနကာလေ အာရောစိတေသု ဘိက္ခုသု ကေစ္စေ နိက္ခိပနကာ
လေ ဂစ္ဆန္တိ, အညေ အာဂစ္ဆန္တိ, ဇဝံ ပရိသသင္ကမနမ္ပိ သိယာ, တထာ စ သတိ အဘိနတဂတာနံ သဗ္ဗာတ အာ
ရောစေတဗ္ဗံ ဟောတိ, အသတိ ပန အဘိနတဂတဘိက္ခုမ္ဝပဟိ အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ။ ဇဝံ သန္တေပိ အာရောစနေ ဒေသာ
ဘာဝတော ပုန အာရောစနံ ဉာယာဂတံ ဟောတိ, မာနတ္တစရဏကာလေ ပန သမာအနေ အာရောစိတေပိ နိက္ခိပနေ အဝသ္ဝ
သံ အာရောစေတဗ္ဗမေဝ ။ ကသ္မာ? ဒိဝသန္တရဘာဝတော။ “ဒေဝသိကံ အာရောစေတဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. အဌ. ၉၀) ဟိ ဝုတ္ဝ
တံ။ ဇဝံ သန္တေပိ သာယံ သမာအနကာလေ အာရောစေသ္သတိ, တသ္မာ နိက္ခိပနေ အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထီတိ စေ? န,
သာယံ သမာအနကာလေ ဧတေ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆိသ္သန္တိပိ, န အာဂစ္ဆိသ္သန္တိပိ, အနာဂတာနံ ကထံ အာရောစေတုံ လ
ဘိသ္သတိ, အနာရောစနေ စ သတိ ရတ္တိစ္ဆေဒော သိယာ, တသ္မာ တသ္မိံ ဒိဝသေ အရုဏော ဉဌ္ဌိတေ ဝတ္တာနိက္ခိပန
တော ပုရေယေဝ အာရောစေတဗ္ဗန္တိ နော မတိ, သုဌ္ဍုတရံ ဥပဓာရေတ္ဝာတ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဇဝံ ပကရဏာဂတနယေန တ ပ
ကရဏာနုလောမအာစရိယနယေန တ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ အာဏံ ပတိဌ္ဌာပေန္တေန ဝိနယကောဝိဒေန ဗဟုသ္သုတေန
လဇ္ဇီပေသလဘူတေန ဝိနယဓရေန ဝိသုဒ္ဓိကာမာနံ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ သီလဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ သုဌ္ဍု ဝိစာရေတ္ဝာတ ပရိတ
သဝတ္တာမာနတ္တစရဏဝတ္တာနိ အာစိက္ခိတဗ္ဗာနီတိ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ လဇ္ဇီဘိက္ခူနံ ပရိတသာဒိကထာယ ကုသလတ္ထံ နာနာတဒနယော ဝုစ္စတေ – ကေစိ ဘိက္ခူ “ပကတ
တ္တသာလံ ကုရုမာနေန တသ္သာ သာလာယ မဇ္ဈေ ထမ္ဘံ နိမိတ္တံ ကတ္ဝာတ တတော ဒ္ဝေတဒသဟတ္ထမတ္တံ ပဒေသံ
သလ္လက္ခေတ္ဝာတ ယထာ ပညတ္တေ ဟရိတသိကာနံ မဇ္ဈေ နိပန္နသ္သ ဘိက္ခုသ္သ ဂီတ တသ္သ ပဒေသသ္သ ဥပရိ
ဟောတိ, တထာ ပညာပေတဗ္ဗော။ ဇဝံ ကတေ သုကတံ ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ ကရောန္တိ စ။ ကေစ္စေ “မဇ္ဈေ နိပန္နသ္သ
ဘိက္ခုသ္သ ကဋိ တသ္သ ပဒေသသ္သ ဥပရိ ဟောတိ, ယထာ ပညာပေတဗ္ဗော, ဇဝံ ကတေ သုကတံ ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ
ကရောန္တိ စ, တံ ဝစနံ နေဝ ဟဋ္ဌိယံ, န အဌကထာဋီကာဒီသု ဝိဇ္ဇတိ, ကေဝလံ တေသံ ပရိကပ္ပမေဝ။ အယံ ပန နေသံ အဓိ
ပ္ပာယော သိယာ – “ဒ္ဝေတဒသဟတ္ထံ ပန ဥပစာရံ မုဉ္စိတ္ဝာတ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အဌကထာယံ ဝုတ္တာဝစနဉ္စ “အထ ဒ္ဝ
တဒသဟတ္ထံ ဥပစာရံ ဩက္ကမိတ္ဝာတ အဇာနန္တသ္သေဝ ဂစ္ဆတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတိ ဇဝ, ဝတ္တဘေဒော ပန
နတ္ထီ”တိ အဌကထာဝစနဉ္စ (စူဠဝ. အဌ. ၉၇) “အဒိဌ္ဌအသ္သုတာနမ္ပိ အန္တောဒ္ဝတဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတ
ဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တဋီကာဝစနဉ္စ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၉၇) “အဒိဌ္ဌအသ္သုတာနမ္ပိ အန္တောဒ္ဝတဒသဟတ္ထဂတာနံ
အာရောစေတဗ္ဗံ, ‘ဣဒံ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတ္ဝာတ ဝသန္တသ္သ လက္ခဏ’န္တိ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာဝစနဉ္စ (ဝဇိ
ရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၉၇) **“အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတ္ဝာတ** တိ ဒ္ဝတဒသဟတ္ထေ ဥပစာရေ သလ္လက္ခေတ္ဝာတ, အနိက္ခိတ္တ
ဝတ္တာနံ ဥပစာရသီမာယ အာဂတဘာဝံ သလ္လက္ခေတ္ဝာတ သဟတသာဒိကံ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာဝစနဉ္စ
စ ပသ္သိတ္ဝာတ အယောနိသော အတ္ထံ ဂဟေတ္ဝာတ သဗ္ဗတ္ထ ဒ္ဝတဒသဟတ္ထမေဝ ပမာဏံ, တတော ဉီနမ္ပိ အဓိကမ္ပိ န
ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တနယေန မဇ္ဈေ ထမ္ဘတော ဒ္ဝတဒသဟတ္ထမတ္တေ ပဒေသေ နိပန္နသ္သ ဘိက္ခုသ္သ ဂီ
တ တ ကဋိ တ ဟောတု, ဇဝံ သန္တေ ဒ္ဝတဒသဟတ္ထပ္ပဒေသေ ဟရိတသိကဘိက္ခု ဟောတိ, တတော သဟတသတော
တ ဝိပ္ပတသတော တ ရတ္တိစ္ဆေဒဝတ္တဘေဒအဘောသာ န ဟောန္တီတိ။

တတ္ရေဝံ ယုတ္တာယုတ္တဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ။ ယထာဝုတ္တဟဌ္ဌေသု ပဌမဟဌ္ဌသ္သ အယမဓိပ္ပာယော – ပက
တတ္တဘိက္ခုမ္ဝပဟိ ဆမာယ နိသိန္နေ ယဒိ ဟရိတသိကဘိက္ခု အာသနေ နိသီဒိတုကာမော, ပကတတ္တသ္သ ဘိက္ခုနော နိ
သိန္နဌ္ဌာနတော ဒ္ဝတဒသဟတ္ထံ ဥပစာရံ မုဉ္စိတ္ဝာတဝ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဒ္ဝတဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေတိ။ ဧတေန ဒ္ဝဝိသု
ပိ ဆမာယ နိသိန္နေသု ဒ္ဝတဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေပိ ဝဋ္ဋတိ, ဒ္ဝတဒသဟတ္ထပ္ပဒေသတော ဗဟိ နိသီဒန္တော အာသနေ
ပိ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒသ္သေတိ။ တေနာဟ **“န ဆမာယ နိသိန္နေ** တိ ပကတတ္တေ ဘူမိယံ နိသိန္နေ ဣတရေန အန္တမ
သော တိဏာသန္ထရေပိ ဉစ္စတရေ တလိကတလေပိ တ န နိသီဒိတဗ္ဗံ, ဒ္ဝတဒသဟတ္ထံ ပန ဥပစာရံ မုဉ္စိတ္ဝာတ နိသီဒိတုံ ဝ
ဋ္ဋတီ”တိ (စူဠဝ. အဌ. ၈၁)။ ဣတိ ပကတတ္တေ ဆမာယ နိသိန္နေ ဟရိတသိကေန နိသီဒိတဗ္ဗဌ္ဌာနဒီပကော အယံ ဟ
ဌ္ဌော, န မဉ္စပညာပနဌ္ဌာနသယနဌ္ဌာနဒီပကော, တံ ပုဗ္ဗာပရပရိပုဏ္ဏံ သကလံ ဟဌ္ဌံ အနောလောကေတ္ဝာတ ကေဒေသ
မတ္တမေဝ ပသ္သိတ္ဝာတ ပရိကပ္ပဝသေန အယောနိသော အဓိပ္ပာယံ ဂဏ္ဍ္ဝာဟန္တိ။

ဒုတိယဟဒ္ဒသ္မ ပန အယမဓိပ္ပာယော – ဗဟိ ဥပစာရသီမာယ ပဋ္ဌိတ္ထန္နဋ္ဌာနေ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ နိသိန္နေ ဘိက္ခုသ္မိံ တသ္မ နိသိန္နဋ္ဌာနတော ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထံ ဥပစာရံ သြက္ကမိတွာ တသ္မ အဇာနန္တသ္သေဝ အညော ဘိက္ခု ဂစ္ဆတိ, တသ္မ ဟရိတသိကသ္မ ဘိက္ခုနော ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတိ, ဝတ္တဘေဒော ပန နတ္ထိ။ ကသ္မာ ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတိ? ဥပစာရံ သြက္ကမိတတ္တာ။ ကသ္မာ န ဝတ္တဘေဒော? အဇာနန္တတ္တာတိ။ တေန ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဥပစာရော ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထပ္ပမာဏော ဟောတိ အာရောစနကေ္ခတ္တဘူတောတိ ဒသ္သေတိ။ တေနာဟ ''ဂုမ္ဗေန တ ဝတိယာ တ ပဋ္ဌိတ္ထန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, အန္တော့အရုဏေယေဝ ဝုတ္တနယေန ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ အညော ကောစိ ဘိက္ခု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန တံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ, သစေ သေ တံ ပသ္သတိ, သဒ္ဒံ တသ္မ သုဏာတိ, အာရောစေတဗ္ဗံ။ အနာရောစေန္တသ္မ ရတ္တိစ္ဆေဒော စေဝ ဝတ္တဘေဒော စ။ အထ ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထံ ဥပစာရံ သြက္ကမိတွာ အဇာနန္တသ္သေဝ ဂစ္ဆတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတိ ဧဝ, ဝတ္တဘေဒော ပန နတ္ထီ''တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၉၇)။ ဣတိ အယမ္ပိ ဟဒ္ဒော အာရောစနကေ္ခတ္တဒီပကော ဟောတိ, န မဇ္ဈပညာပနာဒိဒီပကောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တတိယဟဒ္ဒသ္မ ပန အယမဓိပ္ပာယော – ကိံ ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဝတ္တသမာဒာနဋ္ဌာနံ အာဂတဘိက္ခူနံ ဒိဋ္ဌရူပာနံ သုတသဒ္ဒာနံယေဝ အာရောစေတဗ္ဗန္တိ ပုစ္ဆာယ သတိ အဒိဋ္ဌအသ္သုတာနမ္ပိ အန္တော့ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗန္တိ ဝိသ္သဇ္ဇေတဗ္ဗန္တိ။ တေန အဒိဋ္ဌအသ္သုတာနံ ပန အန္တော့ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထဂတာနံယေဝ အာရောစေတဗ္ဗံ, န ဗဟိဒ္ဒွတဒသဟတ္ထဂတာနံ, ဒိဋ္ဌသုတာနံ ပန အန္တော့ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထဂတာနမ္ပိ ဗဟိဒ္ဒွတဒသဟတ္ထဂတာနမ္ပိ အာကာသာဒိဂတာနမ္ပိ အာရောစေတဗ္ဗမေဝါတိ ဒသ္သေတိ။ တေနာဟ ''အယံ ပနေတ္ထ ထေရသ္မ အဓိပ္ပာယော – ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပရိဝသန္တသ္မ ဥပစာရဂတာနံ သဗ္ဗေသံ အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ, ဒိဋ္ဌရူပာနံ သုတသဒ္ဒာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ, အဒိဋ္ဌအသ္သုတာနမ္ပိ အန္တော့ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပရိဝသန္တသ္မ လက္ခဏ''န္တိ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၉၇)။ ဣတိ အယမ္ပိ ဟဒ္ဒော အာရောစေတဗ္ဗလက္ခဏဒီပကော ဟောတိ, န မဇ္ဈပညာပနာဒိဒီပကောတိ။ စတုတ္ထဟဒ္ဒသ္မ အဓိပ္ပာယောပိ တတိယဟဒ္ဒသ္မ အဓိပ္ပာယသဒိသောဝ။

ပဉ္စမဟဒ္ဒသ္မ ပန အယမဓိပ္ပာယော – **အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ** တိ ဧတ္ထ တေသ္မိံ အဋ္ဌကထာဝစနေ နိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ အတ္တနော နိသိန္နဋ္ဌာနတော ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထေ ဥပစာရေ အညေသံ ဘိက္ခူနံ အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ အနိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ ဥပစာရသီမာယ အညေသံ ဘိက္ခူနံ အာဂတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ သဟတသာဒိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝိပ္ပဝုတ္ထအနာရောစနဥဒ္ဒေဂဏောစရဏာနိ သင်္ဂဏှာတိ။ အယဉ္စ ယသ္မာ ဂဏာသ္မ အာရောစေတွာ ဘိက္ခုနဉ္စ အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ ဝသိ , တသ္မာ နိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ ဗဟိဥပစာရသီမာယ သမာဒိန္နတ္တာ အတ္တနော နိသိန္နဋ္ဌာနတော ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထေ ဥပစာရေ အညေသံ ဘိက္ခူနံ အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ အနိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ အန္တော့ဝိဟာရေ သမာဒိန္နတ္တာ ဥပစာရသီမာယ အညေသံ ဘိက္ခူနံ အာဂတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ သဟတသဝိပ္ပဝုတ္ထအနာရောစနဥဒ္ဒေဂဏောစရဏာသင်္ခါတာနိ ဝတ္တစ္ဆေဒကာရဏာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၉၇) ''အယဉ္စ ယသ္မာ ဂဏာသ္မ အာရောစေတွာ ဘိက္ခုနဉ္စ အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာဝ ဝသိ, တေနသ္မ ဥဒ္ဒေဂဏောစရဏအဘာဝေါ တ ဝိပ္ပဝုတ္ထဘာဝေါ တ န ဟောတီ''တိ။ ဣတိ အယဉ္စ ဟဒ္ဒော ပကတတ္တဘိက္ခုသု ဂတေသုပိ ဝတ္တံ အာရောစေတွာ ဘိက္ခူနံ အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ ဝသိတတ္တာ အဒေါသာဘာဝမေဝ ဒီပေတိ, န မဇ္ဈပညာပနာဒိနိ။ ဣတိ ဣမေသံ ဟဒ္ဒာနံ အယောနိသော အဓိပ္ပာယံ ဂဟေတွာ ''သဗ္ဗတ္ထ ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထမေဝ ပမာဏ''န္တိ မညမာနာ ဝိစာရိသု, တေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇမာနာ သိဿာနုသိဿာဒယောပိ တထေဝ ကရောန္တိ, တဒေတံ အပ္ပမာဏံ။

ကထံ? ယံ တတ္ထ ပကတတ္တသာလာယ မဇ္ဈေ ထမ္ဘံ နိမိတ္တံ ကတွာ ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထံ မိနိသု, တဒပ္ပမာဏံ ။ န ဟိ ထမ္ဘေန တ သာလာယ တ သဟတသော တ ဝိပ္ပဝုတ္ထော တ ဝုတ္တော, အထ ခော ပကတတ္တဘိက္ခုနာဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ သမန္တပာသာဒိကာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၈၃) ''တတ္ထ **သဟတသော**တိ ယွတာယံ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေတိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော ဧကေတော တသော။ **ဝိပ္ပဝုတ္ထော** တိ ဧကေကသ္သေဝ တသော''တိ။ ယဉ္ဟိ တတော ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထမတ္တဋ္ဌာနေ ဘိက္ခုသ္မ ဂီတဋ္ဌပနံ တ ကပ္ပိဋ္ဌပနံ တ ဝဒန္တိ, တဒပိ အပ္ပမာဏံ။ ဗဟိဥပစာရသီမာယ ဟိ ပရိဝသန္တသ္မ ဘိက္ခုသ္မ သကလသရီရံ ပကတတ္တဘိက္ခူနံ အန္တော့ဒ္ဒွတဒသဟတ္ထေ ဥပစာရေ ဌပေတဗ္ဗံ ဟောတိ, န ကေဒေသမတ္တံ။

တေသံ ပန အယမဓိပ္ပာယော သိယာ – ဒွါဒသဟတ္ထပ္ပဒေသတော သကလသရီရသ္သ အန္တောကရဏေ သတိ သဟဝါသော ဘဝေယျ, ဗဟိကရဏေ သတိ ဝိပ္ပဝါသော, တေန ဥပမုံ အန္တော ဥပမုံ ဗဟိ ဟောတူတိ, တံ မိစ္ဆာဉာဏဝသေန ဟောတိ။ န ဟိ သဟဝါသဒေါသော ဒွါဒသဟတ္ထေန ကထိတော, အထ ခော ဧကစ္ဆန္နေ သယနေန။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ ပါရိဝါသိကက္ခန္ဓကေ (စူဠဝ. ၈၁) “န, ဘိက္ခဝေ, ပါရိဝါသိကေန ဘိက္ခုနာ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝတ္ထဗ္ဗံ, န ဧကစ္ဆန္နေ အနာဝါသေ ဝတ္ထဗ္ဗံ, န ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝါ အနာဝါသေ ဝါ ဝတ္ထဗ္ဗ”န္တိ။ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၈၁) ဝုတ္တံ **“ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ”** တိအာဒီသု **အာဝါသော** နာမ ဝသနတ္ထာယ ကတသေနာသနံ။ **အနာဝါသော** နာမ စေတိယဃရံ ဗောဓိဃရံ သမ္မုဉ္ဇနိအဋ္ဋကော ဒါရုအဋ္ဋကော ပါနီယမာဠော ဝစ္စကုဋိ ဒွါရကောဋ္ဌကောတိ ဧဝမာဒိ။ တတိယပဒေန တဒုဘယမ္ပိ ဂဟိတံ, ‘ဧတေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဧကစ္ဆန္နေ ဆဒနတော ဥဒကပတနဋ္ဌာနပရိစ္ဆိန္နေ ဩကာသေ ဥက္ခိတ္တကော ဝသိတုံ န လဘတိ, ပါရိဝါသိကော ပန အန္တောအာဝါသေယေဝ န လဘတီ’တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန ‘အဝိသေသေန ဥဒကပါတေန ဝါရိတ’န္တိ ဝုတ္တံ။ ကုရုန္ဒိယံ ‘ဧတေသု တ္တေကေသု ပဉ္စဝဏ္ဏဆဒနဗဒ္ဓဋ္ဌာနေသု ပါရိဝါသိကသ္သ စ ဥက္ခိတ္တကသ္သ စ ပကတတ္တေန သဒ္ဓိံ ဥဒကပါတေန ဝါရိတ’န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ နာနူပစာရေပိ ဧကစ္ဆန္နေ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပနေတ္ထ တဒဟုပသမ္ပန္နေပိ ပကတတ္တေ ပဌမံ ပဝိသိတွာ နိပန္နေ သဋ္ဌိဝသ္သောပိ ပါရိဝါသိကော ပစ္ဆာ ပဝိသိတွာ ဇာနန္တော နိပဇ္ဇတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒော စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ, အဇာနန္တသ္သ ရတ္တိစ္ဆေဒောဝ, န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋံ။ သစေ ပန တသ္မိံ ပဌမံ နိပန္နေ ပစ္ဆာ ပကတတ္တော ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇတိ, ပါရိဝါသိကော စ ဇာနာတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒော စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ။ နော စေ ဇာနာတိ , ရတ္တိစ္ဆေဒောဝ, န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋန္တိ, တသ္မာ သာလာယပိ ဝိဟာရေပိ ဆဒနတော ဥဒကပတနဋ္ဌာနတော မုတ္တမတ္တေယေဝ သဟဝါသဒေါသော န ဝိဇ္ဇတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကေစိ ပန မဇ္ဈိမတ္ထမ္ဘတော ဒွါဒသဟတ္ထာယာမေန ဒဏ္ဍကေန စက္ကံ ဘမိတွာ သမန္တတော ဗာဟိရေ လေခံ ကရောန္တိ, ဧဝံ ကတေ သာ ဗာဟိရလေခါ အာဝဋ္ဋတော ဒွါသတ္တတိဟတ္ထမတ္တာ ဟောတိ, တတော တံ ပဒေသံ ဒွါဒသဟတ္ထေန ဒဏ္ဍကေန မိနိတွာ ဘာဇိယမာနံ ဆဘာဂမေဝ ဟောတိ, တတော တေသံ ဆဘာဂါနံ သီမာယ ဧကေကသ္မိံ မဇ္ဈေ ပညပိယမာနေ ဆဋ္ဌေဝ မဉ္စဋ္ဌာနာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဧကသ္မိံ ဝဋ္ဋမဏ္ဍလေ ဆ ဘိက္ခူယေဝ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဝသိတုံ လဘန္တိ, န တတော ဥဒ္ဓန္တိ ဝဒန္တိ။ ကသ္မာ ပန ဧဝံ ကရောန္တီတိ? ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန “သဗ္ဗတ္ထ ဒွါဒသဟတ္ထမတ္တမေဝ ပမာဏ”န္တိ ဂဟိတတ္တာ။ ဧဝံ ကိရ နေသမဓိပ္ပာယော – ပါရိဝါသိကော ပကတတ္တသ္သ ဘိက္ခုနော ဒွါဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ သယမာနော သဟဝါသော သိယာ, ဗာဟိရေ သယမာနော ဝိပ္ပဝါသော, တထာ အညမညသ္သပီတိ။ ဧဝံ ကရောန္တာနံ ပန နေသံ သကအဓိပ္ပာယောပိ န သိဇ္ဈတိ, ကုတော ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။

ကထံ? ပါရိဝါသိကော ဘိက္ခု ပကတတ္တဘိက္ခုနော အညမညသ္သ စ ဒွါဒသဟတ္ထမတ္တေ ပဒေသေ ဟောတူတိ နေသမဓိပ္ပာယော။ အထ ပန မဇ္ဈိမတ္ထမ္ဘံ နိမိတ္တံ ကတွာ မိနိယမာနာ သမန္တတော ဗာဟိရလေခါ ထမ္ဘတောယေဝ ဒွါဒသဟတ္ထမတ္တာ ဟောတိ, န ပကတတ္တဘိက္ခုတော။ တေ ဟိ ထမ္ဘတော ဗဟိ ဧကရတနဒွိရတနာဒိဋ္ဌာနေ ဌိတာ, ဗာဟိရတောပိ လေခါယေဝ ထမ္ဘတော ဒွါဒသဟတ္ထမတ္တာ ဟောတိ, န တသ္သူပရိ နိပန္နဘိက္ခု။ သော ဟိ ဒွိရတနမတ္တေနပိ တိရတနမတ္တေနပိ လေခါယ အန္တောပိ ဟောတိ ဗဟိပိ။ အညမညသ္သပိ ဆဘာဂသီမာယေဝ အညမညသ္သ ဒွါဒသဟတ္ထမတ္တာ ဟောတိ , န တသ္သူပရိ ပညတ္တမဉ္စော ဝါ တတ္ထ နိပန္နဘိက္ခု ဝါ။ မဉ္စော ဟိ ဧကရတနမတ္တေန ဝါ ဒွိရတနမတ္တေန ဝါ သီမံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတော, ဘိက္ခူပိ သယမာနာ န သီမာယ ဥပရိယေဝ သယန္တိ, ဝိဒတ္ထိမတ္တေန ဝါ ရတနမတ္တေန ဝါ သီမံ အတိက္ကမိတွာ ဝါ အပ္ပတွာ ဝါ သယန္တိ, တသ္မာ တေ ပါရိဝါသိကာ ဘိက္ခူ ပကတတ္တဘိက္ခူနမ္ပိ အညမညသ္သပိ ဒွါဒသဟတ္ထမတ္တဋ္ဌာယိနော န ဟောန္တိ, တတော ဦနာဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ သကအဓိပ္ပာယောပိ န သိဇ္ဈတိ။

ဘဂဝတော ပန အဓိပ္ပာယော – ယဒိ အပ္ပဘိက္ခုကာဒိအင်္ဂသမ္ပန္နတ္တာ ဝိဟာရသ္သ ဝတ္တံ အနိက္ခိပိတွာ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ပရိဝသတိ, ဧဝံ သတိ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ န ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါသေ ဝသိတဗ္ဗံ။ ယဒိ တာဒိသ အာဝါသေ ဝါ အနာဝါသေ ဝါ ဆဒနတော ဥဒကပတနဋ္ဌာနသ္သ အန္တော သယေယျ, သဟဝါသော နာမ, ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတီတိ အယမတ္ထော ယထာဝုတ္တ-ပါဠိယာ စ အဋ္ဌကထာယ စ ပကာသေတဗ္ဗော။ န ဧကစ္ဆန္နေ အာဝါ

သေ ဒွီဟိ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ယဒိ ဝသေယျ, ဝုမှုသ္မာ ရတ္တိစ္ဆေဒေါယေဝ, နဝကဿ ရတ္တိစ္ဆေဒော စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတိ။ သမဝဿာ စေ, အဇာနန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါယေဝ , ဇာနန္တဿ ဥဘယမ္ပိတိ အယမတ္ထော "တယော ခေါ, ဥပာလိ, ပါရိဝါသိကဿ ဘိက္ခုနော ရတ္တိစ္ဆေဒာ သဟဝါသော ဝိပ္ပဝါသော အနာရောစနာ"တိ စ "န, ဘိက္ခဝေ, ပါရိဝါသိကေန ဘိက္ခုနာ ပါရိဝါသိကေန ဝုဍ္ဎတရေန သဒ္ဓိံ န ကေစ္ဆန္ဒေ အာဝါသေ ဝတ္ထဗ္ဗ"န္တိ (စူဠဝ. ၈၂) စ **"ဝုဍ္ဎတရေနာ** တိ ဧတ္ထ။ပေ။ သစေ ဟိ ဒွေ ပါရိဝါသိကာ ဧကတော ဝသေယျုံ, တေ အညမညဿ အဇ္ဈာစာရံ ဥတ္တာ အကရဂတ တ ဝိပ္ပဋိသာရိနော တ ဟုတွာ ဟပိဒွါတရံ တ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျုံ ဝိဗ္ဘမေယျုံ တ, တသ္မာ နေသံ သဟသေယျာ သဗ္ဗပ္ပကာရေန ပဋိက္ခိတ္တာ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၈၁) စ ဣမေဟိ ပါဠိအဋ္ဌကထာ ပါဌေဟိ ပကာသေတဗ္ဗော။ ဝိပ္ပဝါသေပိ ပါရိဝါသိကေန အဘိက္ခုကေ အာဝါသေ န ဝတ္ထဗ္ဗံ, ပကတတ္တေန ဝိနာ အဘိက္ခုကော အာဝါသော န ဂန္တဗ္ဗော, ဗဟိသီမာယံ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနတော ဒွါဒသဟတ္ထပ္ပမာဏဿ ဥပစာရဿ အန္တော နိသီဒိတဗ္ဗန္တိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။

အယမတ္ထော "န, ဘိက္ခဝေ, ပါရိဝါသိကေန ဘိက္ခုနာ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာ အဘိက္ခုကော အာဝါသော ဂန္တဗ္ဗော အညတြ ပကတတ္တေန အညတြ အန္တရာယာ"တိအာဒိ (စူဠဝ. ၇၆) စ "တယော ခေါ, ဥပာလိ။ပေ။ အနာရောစနာ"တိ စ "စတ္တာရော ခေါ, ဥပာလိ, မာနတ္တစာရိကဿ ဘိက္ခုနော ရတ္တိစ္ဆေဒာ သဟဝါသော, ဝိပ္ပဝါသော, အနာရောစနာ, ဦနေဂဏေစရဏ"န္တိ (စူဠဝ. ၉၂) စ **"ဝိပ္ပဝါသော** တိ ဧကကဿေဝ ဝါသော"တိ စ "အယဉ္စ ယသ္မာ ဂဏဿ အာရောစေတွာ ဘိက္ခူနဉ္စ အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာဝ ဝသိ, တေနဿ ဦနေဂဏေစရဏဒေါသော တ ဝိပ္ပဝါသော တ န ဟောတီ"တိ စ **"အတ္ထိဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ** တိ ဒွါဒသဟတ္ထေ ဥပစာရေ သလ္လက္ခေတွာ, အနိက္ခိတ္တဝတ္တာနံ ဥပစာရသီမာယ အာဂတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ သဟဝါသာဒိကံ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ စ အာဂတေဟိ ပါဠိယဋ္ဌကထာ-ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာပါဌေဟိ ပကာသေတဗ္ဗော, တသ္မာ ဝိဟာရေ ပရိဝသန္တဿ ဥပစာရသီမာယ အဗ္ဘန္တရေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသန္တဿ နတ္ထိ ဝိပ္ပဝါသော, ဗဟိဥပစာရသီမာယံ ပရိဝသန္တဿ ဘိက္ခူနံ နိသိန္နပရိယန္တတော ဒွါဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဝသန္တဿ စ နတ္ထိ ဝိပ္ပဝါသောတိ, တဉ္စ ပါရိဝါသကာလေ "ဧကေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိ"န္တိ ဝစနတော ဧကေဿပိ ဘိက္ခုနော, မာနတ္တစရဏကာလေ "စတူဟိ ပဉ္စဟိ တ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိ"န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ဝစနတော စ စတုန္နံ ပဉ္စန္နမ္ပိ ဘိက္ခူနံ ဟတ္ထပာသဘူတေ ဒွါဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေပိ ဝသိတုံ လဘတိ, နတ္ထိ ဝိပ္ပဝါသောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ တေသံ ဘိက္ခူနံ အာရောစိတကာလတော ပန ပဋ္ဌာယ ဧကေနစိ ကရဏီယေန တေသု ဘိက္ခူသု ဂတေသုပိ ယထာဝုတ္တအဋ္ဌကထာပာဌနယေန ဝိပ္ပဝါသော န ဟောတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၉၇) **"သောပိ ဧကေနစိ ကမ္မေန ပုရေအရုဏေ ဧဝ ဂစ္ဆတီ** တိ ဣမိနာ အာရောစနာယ ကတာယ သဗ္ဗေသုပိ ဘိက္ခူသု ဗဟိဝိဟာရံ ဂတေသု ဦနေဂဏေစရဏဒေါသော တ ဝိပ္ပဝါသဒေါသော တ န ဟောတိ အာရောစိတတ္တာ သဟဝါသဿာတိ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **'အယဉ္စာ'** တိအာဒီ"တိ။ အပရေ ပန အာစရိယာ "ဗဟိသီမာယ ဝတ္တသမာဒါနဋ္ဌာနေ ဝတိပရိက္ခေပေပိ ပကတတ္တဘိက္ခူဟေဝ ကာတဗ္ဗော, န ကမ္မာရဟာဘိက္ခူဟိ။ ယထာ လောကေ ဗန္ဓနာကရာဒိ ဒဏ္ဍကာရကေဟိ ဧဝ ကတ္တဗ္ဗံ, န ဒဏ္ဍာရဟေဟိ, ဧဝမိဓာပီ"တိ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ အဋ္ဌကထာဒီသု န ဒိဿတိ။ န ဟိ ဝတိပရိက္ခေပေ ဒဏ္ဍကမ္မတ္တာယ ကာရိတော, အထ ခေါ ဒဿနူပစာရဝိဇဟနတ္ထမေဝ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၉၇) **"ဂုမ္ဗေန ဝာ ဝတိယာ ဝာ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ** တိ ဒဿနူပစာရဝိဇဟနတ္ထ"န္တိ။ တထာ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၉၇) **"ဂုမ္ဗေန ဝာ** တိအာဒိ ဒဿနူပစာရဝိဇဟနတ္ထ"န္တိ။ ဣတော ပရံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပရိဝါသအနုဥ္ဇ မာနတ္တအနုဥ္ဇ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယတ္ထ ပန သံသယိတဗ္ဗံ အတ္ထိ, တတ္ထ သံသယဝိနောဒနတ္ထာယ ကထေတဗ္ဗံ ကထယာမ။

ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ဧဝံ ဝဒန္တိ – ပါရိဝါသိကော ဘိက္ခု ဝုဍ္ဎတရောပိ သမာနော ဝတ္တေ သမာဒိန္နေ နဝကဋ္ဌာနေ ဌိတော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ "ယတ္ထ ပန နိသီဒါပေတွာ ပရိဝိသန္တိ, တတ္ထ သာမဏေရာနံ ဇေဋ္ဌကေန, ဘိက္ခူနံ သင်္ဃနဝကေန ဟုတွာ နိသီဒိတဗ္ဗ"န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၇၅) တသ္မာ အာရောစိတကာလာဒီသု "အဟံ ဘန္တေ"ဣစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, န "အဟံ အာဝုသော"တိ။ တတြေဝံ ဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ – ပါရိဝါသိကာဒယော ဘိက္ခူ သေယျာပရိယန္တအာသနပရိယန္တဘာဂိတာယ နဝကဋ္ဌာနေ ဌိတာ, န ဧကန္တေန နဝကဘူတတ္တာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပါရိဝါသိကာနံ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စ ယထာဝုဍ္ဎံ ဥပေါသထံ ပဝါရဏံ ဝဿိကသာဋိကံ ဩဏောဇနံ ဘတ္တ"န္တိ

တိ (စူဠဝ. ၇၅)။ အဋ္ဌကထာယဉ္စ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၈၁) “ပကတတ္တံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ပကတတ္တော ဘိက္ခု အာသနေန နိမန္တေတဗ္ဗော”တိ ဧတိဿာ ပာဠိယာ သံဝဏ္ဏနာယ **“ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗံ, နိမန္တေတဗ္ဗော”** တိ တဒဟုပသမ္ပန္နမ္ပိ ဒိသွာ ဝုဋ္ဌာတဗ္ဗမေဝ, ဝုဋ္ဌာယ စ ‘အဟံ ဣမိနာ သုခနိသိန္နော ဝုဋ္ဌာပိတော’တိ ပရမ္မုခေန န ဂန္တဗ္ဗံ, ‘ဣဒံ အာစရိယ အာသနံ, ဧတ္ထ နိသီဒထာ’တိ ဧဝံ နိမန္တေတဗ္ဗောယေဝါ”တိ ဧတ္ထေဝ “အာစရိယာ”တိ အာလပနဝိသေသော ဝုတ္တော, န အညတ္ထ။ ယဒိ ဝုဍ္ဎတရေနပိ “ဘန္တေ”ဣစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ, ဣဓာပိ “ဣဒံ, ဘန္တေ, အာသန”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, န ပန ဝုတ္တံ, တသ္မာ န တေသံ တံ ဝစနံ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိံ ပန ဝိနယသင်္ဂဟပ္ပကရဏေ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၃၇) “အာရောစေန္တေန သစေ နဝကတရော ဟောတိ, ‘အာဝုသော’တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ဝုဍ္ဎတရော, ‘ဘန္တေ’တိ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ, ဣဒဉ္စ “ဧကေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိ”န္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္တာ တံ ပဋိဂ္ဂဟကဘူတံ ပကတတ္တံ ဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဗဟတေ ပန ဘိက္ခူ ဟရိတသိကံ ဘိက္ခုံ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသီဒာပေတွာ ဝတ္တံ ယာစာပေတွာ ကမ္မတစာပရိယောသာနေ သမာဒပေတွာ အာရောစနမကာရေတွာ သင်္ဃမဇ္ဈတော နိက္ခမာပေတွာ ပရိသပရိယန္တေ နိသီဒါပေတွာ တတ္ထ နိသိန္နေန အာရောစာပေတွာ ဝတ္တံ နိက္ခိပာပေန္တိ, ဧဝံ ကရောန္တာနဉ္စ နေသံ အယမဓိပ္ပာယော – အယံ ဘိက္ခု ဝတ္တေ အသမာဒိန္နေ ဝုဋ္ဌာနိယောပိ ဟောတိ, တသ္မာ ယာစနကာလေ စ ကမ္မတစာသဝနကာလေ စ ဝတ္တသမာအနကာလေ စ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသီဒနာရဟော ဟောတိ, ဝတ္တေ ပန သမာဒိန္နေ နဝကဋ္ဌာနိယော, တသ္မာ န သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသီဒနာရဟော, အာသနပရိယန္တဘာဂိတာယ ပရိသပရိယန္တေယေဝ နိသီဒနာရဟောတိ, တဒေတံ ဧဝံ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – အယံ ဘိက္ခု သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသီဒမာနော အာသနံ ဂဟေတွာ ယထာဝုဍ္ဎံ နိသိန္နော န ဟောတိ, အထ ခေါ ကမ္မာရဟဘာဝေန အာသနံ အဂ္ဂဟေတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဥက္ကုဋိကမေဝ နိသိန္နော ဟောတိ, ကမ္မာရဟော စ နာမ သင်္ဃမဇ္ဈေယေဝ ဌပေတဗ္ဗော ဟောတိ, နော ဗဟိ, တသ္မာ “သင်္ဃမဇ္ဈေ နိသီဒနာရဟော န ဟောတီ”တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, တသ္မိံ ကာလေ, နိက္ခမာပိတေ စ ဝတ္တာရောစနဝတ္တနိက္ခိပနာနံ အနိဋ္ဌိတတ္တာ အညမညံ အာဟစ္စ သုဋ္ဌု နိသိန္နံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဟရိတုမသက္ကုဏေယျတ္တာ, စီဝရကဏ္ဏပဟာဒပိဋ္ဌိအာဒီဟိ ဗာဓိတတ္တာ အကာရဝကိရိယာဝိယ ဒိဿတိ, အာရောစနကိရိယဉ္စ ဝတ္တနိက္ခိပနဉ္စ သင်္ဃမဇ္ဈေယေဝ ကတ္တဗ္ဗံ ပရိယန္တေ နိသီဒိတွာ ကရောန္တော အဋ္ဌကထာဝိရောဓော ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၉၇) “ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ တတ္ထေဝ သင်္ဃဿ အာရောစေတဗ္ဗံ။ပေ.။ အာရောစေတွာ သစေ နိက္ခိပိတုကာမော, ဝုတ္တနယေနေဝ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိက္ခိပိတဗ္ဗ”န္တိ။ ကသ္မာ? သမာအနဋ္ဌာနေယေဝ အာရောစာပေတွာ တတ္ထေဝ နိက္ခိပာပေတွာ နိဋ္ဌိတသဗ္ဗကိစ္စမေဝ နိက္ခမာပေတွာ အတ္တနော အာသနေ နိသီဒါပေန္တော ဉာယာဂတောတိ အမှာကံ ခန္တိ။

တထာ သာယံ ဝတ္တာရောစနကာလေ ဗဟူသု ဟရိတသိကေသု ဝုဍ္ဎတရံ ပဌမံ သမာဒပေတွာ အာရောစာပေတွာ အနုက္ကမေန သဗ္ဗပစ္ဆာ နဝကတရံ သမာဒပေန္တိ အာရောစာပေန္တိ, ပါတော နိက္ခိပနကာလေ ပန နဝကတရံ ပဌမံ အာရောစာပေတွာ နိက္ခိပာပေန္တိ, တတော အနုက္ကမေန ဝုဍ္ဎတရံ သဗ္ဗပစ္ဆာ အာရောစာပေတွာ နိက္ခိပာပေန္တိ။ တေသံ အယမဓိပ္ပာယော သိယာ – ယဒိ ဒသ ဘိက္ခူ ပကတတ္တာ ဒသ ဘိက္ခူ ဟရိတသိကာ ဟောန္တိ, တဒါ ဝုဍ္ဎတရေန ပဌမံ သမာဒိယိတွာ အာရောစိတေ တဿ အာရောစနံ အဝသေသာ ဧကူနဝီသတိ ဘိက္ခူ သုဏန္တိ, ဒုတိယဿ အဋ္ဌာရသ, တတိယဿ သတ္တရသာတိ အနုက္ကမေန ဟာယိတွာ သဗ္ဗနဝကဿ အာရောစနံ ဒသ ပကတတ္တာ သုဏန္တိ သေသာနံ အပကတတ္တဘာဝတော။ တတော နိက္ခိပနကာလေ သဗ္ဗနဝကော ပုဗ္ဗေ အတ္တနာ အာရောစိတာနံ ဒသန္နံ ဘိက္ခူနံ အာရောစေတွာ နိက္ခိပတိ, တတော ပဋိလောမေန ဒုတိယော ဧကာဒသန္နံ, တတိယော ဒွါဒသန္နန္တိ အနုက္ကမေန ဝမိတွာ သဗ္ဗဇေဋ္ဌကော အတ္တနာ ပုဗ္ဗေ အာရောစိတာနံ ဧကူနဝီသတိဘိက္ခူနံ အာရောစေတွာ နိက္ခိပတိ, ဧဝံ ယထာနုက္ကမေန နိက္ခိပနံ ဟောတိ။ သဗ္ဗဇေဋ္ဌကေ ပန ပဌမံ နိက္ခိတ္တေ သတိ ပုဗ္ဗေ အတ္တနာ အာရောစိတာနံ နဝန္နံ ဘိက္ခူနံ တဒါ အပကတတ္တဘာဝတော အာရောစိတာနံ သန္တိကေ နိက္ခိပနံ န ဟောတိ, တထာ သေသာနံ။ တေသံ ပန ဧကေစ္စာနံ ဦနံ ဟောတိ, ဧကေစ္စာနံ အဓိကံ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တနယေန သဗ္ဗနဝကတော ပဋ္ဌာယ အနုက္ကမေန နိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ။

ဧဝံတဒိနံ ပန တေသမာယသ္မန္တာနံ တဒေ ပကတတ္တာယေဝ ဘိက္ခူ အာရောစေတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, နော အပကတတ္တာ။ ပုဗ္ဗေ အာရောစိတာနံယေဝ သန္တိကေ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဟောတိ, နော အနာရောစိတာနံ။ ဧဝံ ပန ပကတတ္တာယေဝ ဘိက္ခူ အာရောစေတဗ္ဗာ န ဟောန္တိ, အထ ခေါ အပကတတ္တာပိ “သစေ ဒွေ ဟရိတသိကာ ဂတဋ္ဌာနေ အ

ညမည်ံ ပဿန္တိ, ဥဘောဟိ အညမညဿ အာရောစေတဗ္ဗ”န္တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ။ ပုဗ္ဗေ အာရောစိတာန မ္ပိ အနာရောစိတာနမ္ပိ သန္တိကေ အာရောစေတဗ္ဗတ နိက္ခိပိတဗ္ဗမေဝ “သစေ သော ဘိက္ခု ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ပ က္ကန္တော ဟောတိ, ယံ အညံ သဗ္ဗပဌမံ ပဿတိ, တဿ အာရောစေတဗ္ဗတ နိက္ခိပိတဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ဝု တ္တတ္တာ, တသ္မာ တထာ အကရောန္တေပိ သဗ္ဗေသံ အာရောစိတတ္တာ နတ္ထိ ဒေါသော။ အပ္ပေကစ္စေ ဘိက္ခူ “ပ ကတတ္တဿေဝတယံ အာရောစနာ”တိ မညမာနာ သာယံ ဝုမ္မပဋ္ဌိဟဋ္ဌိယာ ဝတ္တံ သမာဒိယိတ္ဗတ အာရောစေတဗ္ဗတ အတ္တ နော သယနံ ပဝိသိတ္ဗတ ဒွ္ဗတရဇဂ္ဂနသယနသောနော်ဒီနိ ကရောန္တာ အညေသံ အာရောစိတံ န သုဏန္တိ။ အပ္ပေကစ္စေ ဟတော သယံ အာရောစေတဗ္ဗတ နိက္ခိပိတ္ဗတ အညေသံ အာရောစနံ တ နိက္ခိပနံ တ အနာဂမေတ္ဗတ ဘိက္ခာစာရာဒီနံ အ တ္တာယ ဂစ္ဆန္တိ, ဇဝံ ကရောန္တာနံ တေသံ အာရောစနံ ဧကစ္စာနံ အသုတဘာဝသမ္ဘဝတော သာသင်္ကော ဟောတိ ဟာရိတသိကာနံ အညမညာရောစနဿ ပကရဏေသု အာဂတတ္တာ။ န ကေဝလံ သာရတ္ထဒီပနိယံယေဝ, အထ ခော ဝဇိရ ဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၇၆) “သစေ ဒွေ့ဝ ဟာရိတသိကာ ဂတဋ္ဌာနေ အညမည်ံ ပဿန္တိ, ဥဘောဟိပိ အညမ ညဿ အာရောစေတဗ္ဗံ အဝိသေသေန ‘အာဂန္တုကေန အာရောစေတဗ္ဗံ, အာဂန္တုကဿ အာရောစေတဗ္ဗ’န္တိ ဝုတ္တ တ္တာ”တိ ဝုတ္တံ။

တထာ အပ္ပေကစ္စေ ပကတတ္တာ ဘိက္ခူ ဟာရိတသိကေသု ဘိက္ခူသု သာယံ ဝတ္တသမာအနတ္ထံ ပကတတ္တ သာလတော နိက္ခမိတ္ဗတ အတ္တနော အတ္တနော သယနသမီပံ ဂတေသု အတ္တနော သယနပညာပနပအက္ခာရဋ္ဌပနအညမည အာလာပသလ္လာပကရဏာဒိဝသေန အာဋ္ဌောလေန္တာ ဟာရိတသိကာနံ ဝတ္တာရောစနံ န သုဏန္တိ, န မနသိ ကရောန္တိ။ အ ပ္ပေကစ္စေ ဟတော ဝတ္တနိက္ခိပနကာလေ ဟာရိတသိကဘိက္ခူသု ဝတ္တာရောစနဝတ္တနိက္ခိပနာနိ ကရောန္တေသုပိ နိဒ္ဒာပသုတာ ဟုတ္ဗတ န သုဏန္တိ။ ဇဝံ ကရောန္တာနမ္ပိ တေသံ ဧကစ္စာနံ အဿုတသမ္ဘဝတော ဝတ္တာရောစနံ သာ သင်္ကံ ဟောတီတိ။ ဟောတု သာသင်္ကံ, သုဏန္တာနံ အဿုတသမ္ဘဝေပိ အာရောစကာနံ သမ္မာအာရောစနေန ဝတ္တ ဿ ပရိပုဏ္ဏတ္တာ ကော ဒေါသောတိ စေ? အာရောစကာနံ သမ္မာ အာရောစိတတ္တာ ဝတ္တေ ပရိပုဏ္ဏေပိ ဝတ္တ ဘေဒဒုက္ကဋမှုတော ဝိမုတ္တော သိယာ, န ရတ္တိစ္ဆေဒတော။ ဝုတ္တဥ္ဗဟိ သမန္တပာသာဒိကာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၇၆) “သစေ တယမန္တောပိ သမ္မာပုဏီတုံ တ သာဝေတုံ တ န သက္ကောတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတိ, န ဝတ္တဘေဒဒုက္ဗ ကဋ္ဌ”န္တိ။

အထညေ ဘိက္ခူ ဝတ္တံ သမာဒိယိတ္ဗတ ရတ္တိံ နိပန္နာ နိဒ္ဒာဘာဝေန မနုဿသဒ္ဒမ္ပိ သုဏန္တိ, ဘေရိအာဒိသဒ္ ဒမ္ပိ သုဏန္တိ, သကဋ္ဌနာတဒိယာနသဒ္ဒမ္ပိ သုဏန္တိ, တေ တေန သဒ္ဒေန အာသင်္ကန္တိ “ဘိက္ခူနံ နု ခော အယ”န္တိ, တေ တေန ကာရဏေန ရတ္တိစ္ဆေဒံ မညန္တိ။ ကသ္မာ? “အယဥ္ဇ နေသံ ဆတ္တသဒ္ဒံ တ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒံ တ ခိပိတ သဒ္ဒံ တ သုတ္ဗတ အာဂန္တုကဘာဝံ ဇာနာတိ, ဂန္တ္ဗာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဂတကာလေ ဇာနန္တေနပိ အနုဗန္ဓိတ္ဗတ အာရော စေတဗ္ဗမေဝ။ သမ္မာပုဏီတုံ အသက္ကောန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတိ, န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋ္ဌ”န္တိ (စူဠဝ. အ ဋ္ဌ. ၇၆) ဝုတ္တတ္တာတိ။ တေ ဇဝံ သညာပေတဗ္ဗာ – မာယသ္မန္တော ဇဝံ မညိတ္ထ, နာယံ ဟဌော ဗဟိသီမဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တော, အထ ခော ဥပစာရသီမဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တော။ ဝုတ္တဥ္ဗဟိ တတ္ထေဝ “ယေပိ အန္တောဝိဟာရံ အပ္ပဝိသိတ္ဗတ ဥပစာရသီမံ ဩက္ကမိတ္ဗတ ဂစ္ဆန္တိ”တိ။ တတ္ထပိ အာဂန္တုကဘာဝဿ ဇာနိတတ္တာ ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတိ, တ သ္မာ ဒူရေသဒ္ဒသဝနမတ္တေန ရတ္တိစ္ဆေဒော နတ္ထိ, “အယံ ဘိက္ခူနံ သဒ္ဒော, အယံ ဘိက္ခူဟိ တဒိတဘေရိဃဏ္ဍာဒိ သဒ္ဒော, အယံ ဘိက္ခူဟိ ဟာဇိတသကဋ္ဌနာတဒိသဒ္ဒော”တိ နိသိန္နဋ္ဌာနတော ဇာနန္တောယေဝ ရတ္တိစ္ဆေဒကရော ဟောတိ။ တေနာဟ “အာယသ္မာ ကရဝိကတိဿတ္ထေရော ‘သမဏော အယ’န္တိ ဝဝတ္ထာနမေဝ ပမာဏ”န္တိ။

ဒိတ ဒူရေ ဂစ္ဆန္တံ ဇနကာယံ ဒိသ္ဗတပိ “က္ကမေ ဘိက္ခူ နု ခော”တိ ပရိကပ္ပေန္တာ ရတ္တိစ္ဆေဒံ မညန္တိ, တမ္ပိ အကာရဏံ။ ကသ္မာ? “ဘိက္ခူ”တိ ဝဝတ္ထာနဿ အဘာဝတ။ ဝုတ္တဥ္ဗဟိ အဋ္ဌကထာယံ “နဒီအာဒီသု နာဝါယ ဂစ္ဆန္တံ မ္ပိ ပရတီရေ ဌိတမ္ပိ အာကာသေ ဂစ္ဆန္တမ္ပိ ပဗ္ဗတထလအရညာဒီသု ဒူရေ ဌိတမ္ပိ ဘိက္ခုံ ဒိသ္ဗတ သစေ ‘ဘိက္ခူ’တိ ဝဝတ္ထာနံ အတ္ထိ, နာဝါဒီဟိ တ ဂန္တ္ဗာ မဟာသဒ္ဒံ ကတ္ဗတ တ ဝေဂေန အနုဗန္ဓိတ္ဗတ တ အာရောစေတဗ္ဗ”န္တိ။ က္ကတိ ဘိက္ခုံ ဒိသ္ဗတပိ “ဘိက္ခူ”တိ ဝဝတ္ထာနမေဝ ပမာဏံ။ အဘိက္ခုံ ပန “ဘိက္ခူ”တိ ဝဝတ္ထာနေ သန္တေပိ တ အ သန္တေပိ တ ကိံ ဝတ္တဗ္ဗံ အတ္ထိ, ဗဟုတေ ပန ဘိက္ခူ က္ကဒံ ရူပဒဿနံ သဒ္ဒသဝနဥ္ဇ အာသင်္ကန္တော “ပဘာတေ သတိ တံ ဒွ္ဗဝယံ ဘဝေယျ, တသ္မာ မနုဿာနံ ဂမနကာလသဒ္ဒကရဏကာလတော ပုဗ္ဗေယေဝ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗ ဗ”န္တိ မညမာနာ အနုဂ္ဂတေယေဝ အရုဏေ ဝတ္တံ နိက္ခိပန္တိ, တဒယုတ္တံ ရတ္တိစ္ဆေဒတ္တာတိ။

အထ ပန ဝိနယဓရေန ''ကိတ္တကာ တေ အာပတ္တိယော, ဆာဒေသိ, ကီဝတီဟံ ပဋိစ္ဆာဒေသီ''တိ ပုဋ္ဌော သမာနော ''အဟံ, ဘန္တေ, အာပတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာမိ, ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာမိ, အာပတ္တိပရိယန္တံ နဿရာမိ, ရတ္တိပရိယန္တံ နဿရာမိ, အာပတ္တိပရိယန္တေ ဝေမတိကော, ရတ္တိပရိယန္တေ ဝေမတိကော''တိ ဝုတ္တေ ''အယံ ဘိက္ခု သုဒ္ဓန္တပရိဝါသာရဟော''တိ ဉတွာ တဿပိ ဒုဝိဓတ္တာ စူဠသုဒ္ဓန္တမဟာသုဒ္ဓန္တဝသေန ''တေသု အယံ ဘိက္ခု ကတမဿ အရဟော''တိ ဉာပနတ္ထံ ဥပသမ္ပဒတော ပဋ္ဌာယ အနုလောမက္ကမေန တ အာရောစိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပဋိလောမက္ကမေန တ ''ကိတ္တကံ ကာလံ တွံ အာရောစနအာဝိကရဏာဒိဝသေန သုဒ္ဓော''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''အာမ ဘန္တေ, ဧတ္တကံ ကာလံ အဟံ သုဒ္ဓောမှီ''တိ ဝုတ္တေ ''အယံ ဘိက္ခု ဧကစ္စံ ရတ္တိပရိယန္တံ ဇာနာတိ, တသ္မာ စူဠသုဒ္ဓန္တာရဟော''တိ ဉတွာ တဿ သုဒ္ဓကာလံ အပနေတွာ အသုဒ္ဓကာလဝသေန ပရိယန္တံ ကတွာ စူဠသုဒ္ဓန္တပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော။ အယံ ဥဒ္ဓမ္ပိ အာရောဟတိ, အဓောပိ ဩရောဟတိ။ ယော ပန အနုလောမဝသေန တ ပဋိလောမဝသေန တ ပုစ္ဆိယမာနော ''သကလမ္ပိ ရတ္တိပရိယန္တံ အဟံ န ဇာနာမိ နဿရာမိ, ဝေမတိကော ဟောမီ''တိ ဝုတ္တေ ''အယံ ဘိက္ခု သကလမ္ပိ ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ, တသ္မာ မဟာသုဒ္ဓန္တာရဟော''တိ ဉတွာ တဿ ဥပသမ္ပဒတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဝတ္တသမာဒါနာ ဧတ္တကံ ကာလံ ပရိယန္တံ ကတွာ မဟာသုဒ္ဓန္တပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော။ ဥဒ္ဓံ အာရောဟနအဓောဩရောဟနဘာဝတော ပနေသံ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ဝုတ္တောယေဝ။ ဣတော ပရမ္ပိ ဝိဓာနံ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေနေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣဓာနိ ပန ဗဟဝေ ဘိက္ခူ ''အယံ စူဠသုဒ္ဓန္တာရဟော, အယံ မဟာသုဒ္ဓန္တာရဟော''တိ အဝိစိနန္တာ အန္တော ကမ္မဝါစာယံ ''အာပတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ, ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ, အာပတ္တိပရိယန္တံ နဿရတိ, ရတ္တိပရိယန္တံ နဿရတိ, အာပတ္တိပရိယန္တေ ဝေမတိကော, ရတ္တိပရိယန္တေ ဝေမတိကော''တိ အဝိသေသဝစနမေဝ မနသိ ကရောန္တာ ''ဣမာယ ကမ္မဝါစာယ ဒိန္နံ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသံ ဂဟေတွာ ပဉ္စာဟမတ္တံ ဝါ ဒသာဟမတ္တံ ဝါ ပရိဝသိတွာ အပရိယန္တရတ္တိပဋိစ္ဆာဒိတာဟိ အပရိယန္တာဟိ အာပတ္တီဟိ မောက္ခော ဟောတီ''တိ မညန္တာ ပဉ္စာဟမတ္တံ ဝါ ဒသာဟမတ္တံ ဝါ ပရိဝသိတွာ မာနတ္တံ ယာစန္တိ, ဧဝံ ကရောန္တာ တေ ဘိက္ခူ သဟဿက္ခတ္တုံ ပရိဝသန္တာပိ အာပတ္တိတော န မုစ္စေယျုံ။ ကသ္မာတိ စေ? ဟဋ္ဌိယာ စ အဋ္ဌကထာယ စ ဝိရုဇ္ဈနတော။ ဝုတ္တဉှိ ဟဋ္ဌိယံ (ပာရာ. ၄၄၂) ''ယာဝတီဟံ ဇာနံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တာဝတီဟံ တေန ဘိက္ခုနာ အကာမာ ပရိဝတ္ထဗ္ဗံ။ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသေန ဘိက္ခုနာ ဥတ္တရိ ဆာရတ္တံ ဘိက္ခုမာနတ္တာယ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ စိဏ္ဏမာနတ္တော ဘိက္ခု ယတ္ထ သိယာ ဝီသတိဂဏော ဘိက္ခုသင်္ဃော, တတ္ထ သော ဘိက္ခု အဗ္ဘေတဗ္ဗော''တိ, တသ္မာ ပဋိစ္ဆန္နဒိဝသမတ္တံ အပရိဝသိတွာ မာနတ္တာရဟော နာမ န ဟောတိ, အမာနတ္တာရဟဿ မာနတ္တဒါနံ န ရုဟတိ, အစိဏ္ဏမာနတ္တော အဗ္ဘာနာရဟော န ဟောတိ, အနဗ္ဘာနာရဟဿ အဗ္ဘာနံ န ရုဟတိ, အနဗ္ဘိတော ဘိက္ခု အာပတ္တိမုတ္တော ပကတတ္တော န ဟောတီတိ အယမေတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။

အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ပန စူဠသုဒ္ဓန္တေ ''တံ ဂဟေတွာ ပရိဝသန္တေန ယတ္တကံ ကာလံ အတ္တနော သုဒ္ဓိံ ဇာနာတိ, တတ္တကံ အပနေတွာ အဝသေသံ မာသံ ဝါ ဒွိမာသံ ဝါ ပရိဝသိတဗ္ဗ''န္တိ, မဟာသုဒ္ဓန္တေ ''တံ ဂဟေတွာ ဂဟိတဒိဝသတော ယာဝ ဥပသမ္ပဒဒိဝသော, တာဝ ရတ္တိယော ဂဏေတွာ ပရိဝသိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ပဋိစ္ဆန္နရတ္တိပ္ပမာဏံ ပရိဝသန္တောယေဝ မာနတ္တာရဟော ဟောတိ, န ပဉ္စာဟဒသာဟရတ္တိပ္ပမာဏမတ္တံ ပရိဝသန္တောတိ အယံ အဋ္ဌကထာစရိယာနံ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ စ ကာရဏေန ဒေသနာအာရောစနာဒီဟိ သဗ္ဗကာလံ အာပတ္တိံ သောဓေတွာ ဝသန္တာနံ လဇ္ဇီပေသလာနံ သိက္ခာကာမာနံ ဘိက္ခူနံ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသံ အတုံ အယုတ္တရူပေ, ဒေသနာအာရောစနာဒီဟိ အာပတ္တိံ အသောဓေတွာ ပမာဒဝသေန စိရကာလံ ဝသန္တာနံ ဇနပဒဝါသိကာဒီနံ အတုံ ယုတ္တရူပေ ဟောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္တာပိ အဝသေသဝိနိစ္ဆယော အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ ပန ဝိနယဓရေန ''တွံ, အာဝုသော, ကတရအာပတ္တိံ အာပန္နော, ကတိ ရတ္တိယော တေ ဆာဒိတာ''တိ ပုဋ္ဌော ''အဟံ, ဘန္တေ, သင်္ဃာဒိသေသံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ပက္ခမတ္တံ ပဋိစ္ဆာဒိတာ, တေနာဟံ သင်္ဃံ ပက္ခပရိဝါသံ ယာစိတွာ သင်္ဃေန ဒိန္နေ ပက္ခပရိဝါသေ ပရိဝသိတွာ အနိက္ခိတ္တဝတ္တောဝ ဟုတွာ အန္တရာ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ပဉ္စာဟမတ္တံ ဆာဒိတာ''တိ ဝုတ္တေ ''အယံ ဘိက္ခု သမောဓာနပရိဝါသာရဟော, တီသု စ သမောဓာနပရိဝါသေသု ဩဓာနသမောဓာနာရဟော''တိ ဉတွာ ''တေန ဟိ ဘိက္ခု တွံ မူလာယပဋိကဿနာရဟော''တိ ဝတွာ တံ မူလာယ ပဋိကဿိတွာ ပရိဝုတ္ထဒိဝသေ အဒိဝသေ ကတွာ အန္တရာ ပဋိစ္ဆန္နေ ပဉ္စ ဒိဝသေ မူလာပတ္တိ

ယာ ပဋိစ္ဆန္နေသု ဒိဝသေသု သမောဓာနေတွာ ဩဓာနသမောဓာနော အာတဗ္ဗော။ ဣတော ပရာနိ ဩဓာနသမောဓာနေ ဝတ္တဗ္ဗဝစနာနိ ဟဋ္ဌိမံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

အထ ပန ဝိနယဓရေန ပုဋ္ဌော “အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ သင္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ, သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော။ပေ။ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော ဒသာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော”တိ ဝုတ္တေ “အယံ ဘိက္ခု အဂ္ဃသမောဓာနာရဟော”တိ ဉတွာ တာသံ အာပတ္တီနံ ယာ အာပတ္တိယော စိရတရပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော, တာသံ အဂ္ဃေန သမောဓာနပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော။ တတြေဒံ ဝတ္တဗ္ဗံ – “ယာ အာပတ္တိယော စိရတရပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော, တာသံ အဂ္ဃေန သမောဓာနပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တော, ဧဝံ သန္တေ ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နမာသပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒီသု ကထန္တိ? တေသုပိ “ယာ အာပတ္တိယော ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော, ယာ အာပတ္တိယော မာသပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော”တိ ဝတ္တဗ္ဗောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ဟဋ္ဌိမဝိရောဓော အာပဇ္ဇတိ။ ဟဋ္ဌိမဉှိ ဒသာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နပရိယောသာနာ ဧဝ အာပတ္တိ ဒဿိတာ, န ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နမာသပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒယောတိ? သစ္စံ, ဟဋ္ဌိမံ တထာဒဿနံ ပန နယဒဿနမတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) “ပဉ္စဒသ ဒိဝသာနိ ပဋိစ္ဆန္နာယ ‘ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္န’န္တိ ဝတွာ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ပေ။ ဧဝံ ယာဝ သဋ္ဌိသံဝစ္ဆရံ, အတိရေကသဋ္ဌိသံဝစ္ဆရပ္ပဋိစ္ဆန္နန္တိ တ တတော တ ဘိယျောပိ ဝတွာ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ”တိ။ မဟာပဒုမတ္ထေရေနပိ ဝုတ္တံ “အယံ သမုစ္စယက္ခန္ဓကော နာမ ဗုဒ္ဓါနံ ဌိတကာလသဒိသော, အာပတ္တိ နာမ ပဋိစ္ဆန္နာ ဝါ ဟောတု အပ္ပဋိစ္ဆန္နာ ဝါ သမကဦနတရအတိရေကပ္ပဋိစ္ဆန္နာ ဝါ, ဝိနယဓရဿ ကမ္မဝါစံ ယောဇေတုံ သမတ္ထဘာဝေယေဝေတ္ထ ပမာဏ”န္တိ, တသ္မာ ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒီနံ ကမ္မဝါစာကရဏေ ကုက္ကုစ္စံ န ကာတဗ္ဗန္တိ။

ဟောတု, ဧဝမ္ပိ ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နံ ပရိယန္တံ ကတွာ ကတာယ ကမ္မဝါစာယ တတော ဦနံ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ကထံ ဇာနေယျာတိ? ဣဒါနိ သိက္ခာကာမာ ဘိက္ခူ ဒေဝသိကမ္ပိ ဒေသနာရောစနာဝိကရဏာနိ ကရောန္တိ ဧကာဟိကဒွိဟိကာဒိဝသေနပိ, ကိစ္စပသုတာ ဟုတွာ တထာ အသက္ကောန္တာပိ ဥပေါသထဒိဝသံ နာတိက္ကမန္တိ, ဂိလာနာဒိဝသေန တဒတိက္ကန္တာပိ အတိက္ကန္တဘာဝံ ဇာနန္တိ, တသ္မာ တဒတိက္ကန္တဘာဝေ သတိ အတိရေကပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နမာသပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒိဝသေန ဝဍ္ဎေတွာ ကမ္မဝါစံ ကရေယျ, တဒတိက္ကန္တဘာဝေ ပန အသတိ ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နပရိယန္တာ ဟောတိ, တသ္မာ ပက္ခပရိယန္တကမ္မဝါစာကရဏံ ဉာယာဂတံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဟောတု, တထာပိ ယဒေတံ “သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော။ပေ။ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော”တိ ဝုတ္တံ, တတ္ထ ဣမိနာယေဝ အနုက္ကမေန မယာ ပဋိစ္ဆာဒိတာ အာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ ကထံ ဇာနေယျ, အဇာနနေ စ သတိ “ယာ စ ခွါယံ, အာဝုသော, အာပတ္တိ အဇာနပ္ပဋိစ္ဆန္နာ, အဓမ္မိကံ တဿာ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသဒါနံ, အဓမ္မတ္တာ န ရုဟတီ”တိ ဣဒံ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ဟိ အာပတ္တိယာ အာပန္နဘာဝံ အဇာနန္တော ဟုတွာ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တသ္မာ “အာပတ္တိ စ ဟောတိ အာပတ္တိသညီ စာ”တိ ဝုတ္တအာပတ္တိသညိတာဘာဝတော အပ္ပဋိစ္ဆန္နမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝါသဒါနံ အဓမ္မိကံ ဟောတိ။ ဣဓ ပန “ဧတ္တကာ ရတ္တိယော မယာ ဆာဒိတာ”တိ ဆန္နကာလမေဝ န ဇာနာတိ, တဒဇာနနဘာဝေ သတိပိ ပရိဝါသဒါနံ ရုဟတိ။ တေနေဝ စ ကာရဏေန သုဒ္ဓန္တပရိဝါသေ (စူဠဝ. ၁၅၆-၁၅၇) “အာပတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ, ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ, အာပတ္တိပရိယန္တံ နဿရတိ, ရတ္တိပရိယန္တံ နဿရတိ, အာပတ္တိပရိယန္တေ ဝေမတိကော, ရတ္တိပရိယန္တေ ဝေမတိကော”တိ ရတ္တိပရိယန္တဿ အဇာနနအဿရဏဝေမတိကဘာဝေ သတိပိ ပရိဝါသဒါနံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဆာဒိတကာလံ တထတော အဇာနန္တောပိ “သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော။ပေ။ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော”တိ ဧတ္ထ အပ္ပဝိဋ္ဌဿ အဘာဝတော သမ္ပဇ္ဇတီယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အထာပိ ဧဝံ ဝဒေယျုံ – “သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော။ပေ။ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော ပက္ခပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော”တိ ဝုတ္တေ တေသု ဒိဝသေသု အာပတ္တိယော အတ္ထိ ပဋိစ္ဆန္နာယောပိ, အတ္ထိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယောပိ, အတ္ထိ စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာယောပိ, အတ္ထိ အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာယောပိ, အတ္ထိ ဧကာပိ, အတ္ထိ သမ္ဗဟုလာပိ, သဗ္ဗာ တာ အာပတ္တိယော ဧတေနေဝ ပဒေန သင်္ဂဟိတာ သိယုန္တိ? သင်္ဂဟိတာ ဧဝ။ န ဟေတ္ထ သံသယော ကာတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉှေတံ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) “အညသ္မိံ ပန အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနေ ဣဒံ လက္ခဏံ –

ယော အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ အာပတ္တိံ ‘ပဋိစ္ဆန္နာ’တိ ဝိနယကမ္မံ ကရောတိ, တဿ အာပတ္တိ ဝုဋ္ဌာတိ။ ယော ပဋိစ္ဆန္နံ ‘အပ္ပဋိစ္ဆန္နာ’တိ ဝိနယကမ္မံ ကရောတိ, တဿ န ဝုဋ္ဌာတိ။ အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နံ ‘စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာ’တိ ကရောန္တဿပိ ဝုဋ္ဌာတိ, စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နံ ‘အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာ’တိ ကရောန္တဿ န ဝုဋ္ဌာတိ။ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ‘သမ္ဗဟုလာ’တိ ကရောန္တဿပိ ဝုဋ္ဌာတိ ဧကံ ဝိနာ သမ္ဗဟုလာနံ အဘာဝတော။ သမ္ဗဟုလာ ပန အာပဇ္ဇိတွာ ‘ဧကံ အာပဇ္ဇိ’န္တိ ကရောန္တဿ န ဝုဋ္ဌာတီ”တိ, တသ္မာ ဧတေဟိ ပဒေဟိ သဗ္ဗာသံ ပဋိစ္ဆန္နာပတ္တီနံ သင်္ဂဟိတတ္တာ တာဟိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌာနံ သမ္ဘဝတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အထ ပန ဝိနယဓရေန ပုဋ္ဌော “အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ ဧကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ, ဧကံ ကာယသံသဂ္ဂံ, ဧကံ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစံ, ဧကံ အတ္တကာမံ, ဧကံ သဉ္စရိတ္တံ, ဧကံ ကုဋိကာရံ, ဧကံ ဝိဟာရကာရံ, ဧကံ ဒုဋ္ဌဒောသံ, ဧကံ အညဘာဂိယံ, ဧကံ သင်္ဃဘေဒံ, ဧကံ ဘေဒာနုဝတ္တကံ, ဧကံ ဒုဗ္ဗစံ, ဧကံ ကုလဒူသက”န္တိ ဝုတ္တေ “အယံ ဘိက္ခု မိဿကသမောဓာနပရိဝါသာရဟော”တိ ဉတွာ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) အာဂတနယေန ပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော။ တတြာယံ – အဂ္ဃသမောဓာနမိဿကသမောဓာနာနံ ကော ဝိသေသော, ကိံ နာနာကရဏန္တိ? ဝုစ္စတေ – အဂ္ဃသမောဓာနပရိဝါသော အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာ အာပတ္တိယော စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာယံ အာပတ္တိယံ သမောဓာနေတွာ တဿာ စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ အဂ္ဃဝသေန ဒီယတိ, မိဿကသမောဓာနပရိဝါသော နာနာဝတ္ထုကာ အာပတ္တိယော သမောဓာနေတွာ တာသံ မိဿကဝသေန ဒီယတိ, အယမေတေသံ ဝိသေသော။ အထ ဝါ အဂ္ဃသမောဓာနော သဘာဂဝတ္ထုကာနံ အာပတ္တီနံ သမောဓာနဝသေန ဟောတိ, ဣတရော ဝိသဘာဂဝတ္ထုကာနန္တိ အာစရိယာ။ ဝေမတိကာ။ တေနေဝတဟ အာစရိယဝဇိရဗုဒ္ဓိတ္ထေရေန (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၁၀၂) **“အဂ္ဃသမောဓာနော** နာမ သဘာဂဝတ္ထုကာယော သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပန္နဿ ဗဟုရတ္တိံ ပဋိစ္ဆာဒိတာပတ္တိယံ နိက္ခိပိတွာ အဂ္ဃဝသေန, ဣတရော နာနာဝတ္ထုကာနံ ဝသေနာတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော”တိ။

အထ သိယာ “ဇဝံ စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော စ အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော စ နာနာဝတ္ထုကာယော အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇန္တဿ ကော ပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော အဂ္ဃသမောဓာနော ဝါ မိဿကသမောဓာနော ဝါ, အထ ဝါ တဒုဘယော ဝါ”တိ။ ကိဉ္စေတ္ထ – ယဒိ အဂ္ဃသမောဓာနံ ဒဒေယျ, စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိ စ အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိ စ သဘာဂဝတ္ထုကာဟိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌိတော ဘဝေယျ, စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိ စ အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိ စ နော ဝိသဘာဂဝတ္ထုကာဟိ။ ယဒိ စ မိဿကသမောဓာနံ ဒဒေယျ, သမာနကာလပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိ ဝိသဘာဂဝတ္ထူဟိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌိတော ဘဝေယျ, နော အသမာနကအာလပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိ သဘာဂဝတ္ထုကာဟိ စ, အထ တဒုဘယမ္ပိ ဒဒေယျ, “ဧကသ္မိံ ကမ္မေ ဒွေ ပရိဝါသာ အဒါတဗ္ဗာ”တိ နေဝ ပာဠိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ? ဝုစ္စတေ – ဣဒ္ဓိဟိ သဗ္ဗမ္ပိ ပရိဝါသာဒိကံ ဝိနယကမ္မံ ဝတ္ထုဝသေန ဝါ ဂေါတ္တဝသေန ဝါ နာမဝသေန ဝါ အာပတ္တိဝသေန ဝါ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

တတ္ထ သုက္ကဝိဿဋ္ဌီတိ **ဝတ္ထု စေဝ ဂေါတ္တ ဉ္စ**။ သင်္ဃာဒိသေသောတိ **နာမဉ္စေဝ အာပတ္တိ စ**။ တတ္ထ “သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ကာယသံသဂ္ဂ”န္တိအာဒိဝစနေနပိ “နာနာဝတ္ထုကာယော”တိ ဝစနေနပိ ဝတ္ထု စေဝ ဂေါတ္တဉ္စ ဂဟိတံ ဟောတိ, “သင်္ဃာဒိသေသော”တိ ဝစနေနပိ “အာပတ္တိယော”တိ ဝစနေနပိ နာမဉ္စေဝ အာပတ္တိ စ ဂဟိတာ ဟောတိ, တသ္မာ အဂ္ဃသမောဓာနဝသေန ပရိဝါသေ ဒိန္နေ “အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိ”န္တိအာဒိဝစနေနေဝ ဝတ္ထုဿ စ ဂေါတ္တဿ စ နာမဿ စ အာပတ္တိယာ စ ဂဟိတတ္တာ စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိ အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိ စ သဘာဂဝတ္ထုကာဟိ စ ဝိသဘာဂဝတ္ထုကာဟိ စ သဗ္ဗာဟိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌာတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ သမန္တပါသာဒိကာယံ “တတ္ထ စ ‘သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ နာနာဝတ္ထုကာယော’တိပိ ‘သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိ’န္တိပိ ဇဝံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဝတ္ထုဝသေနပိ ဂေါတ္တဝသေနပိ နာမဝသေနပိ အာပတ္တိဝသေနပိ ယောဇေတွာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ အယံ မိဿကသမောဓာနော”တိ, ဣမသ္မိဉ္စ ဝိနယသင်္ဂဟပ္ပကရဏေ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၄၅) တထေဝ ဝတွာ “တသ္မာ န ဣဓ ဝိသုံ ကမ္မဝါစံ ယောဇေတွာ ဒဿယိဿာမ, ပုဗ္ဗေ သဗ္ဗာပတ္တိသာဓာရဏံ ကတွာ ယောဇေတွာ ဒဿိတာယ ဇဝ ကမ္မဝါစာယ နာနာဝတ္ထုကာဟိပိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌာနသမ္ဘဝတော သာယေဝေတ္ထ ကမ္မဝါစာ အလ”န္တိ။

ယဒိ ဇဝံ အာစရိယဝဇိရဗုဒ္ဓိတ္ထေရေန ဒွိဝိန္နံ ဝိသေသော န ဝတ္တဗ္ဗော, အထ ကသ္မာ ဝုတ္တောတိ? တီသု သမောဓာနပရိဝါသေသု ဩဓာနသမောဓာနော မူလာယပဋိကဿနာယ ဩဓူနိတကာလေယေဝ အတဗ္ဗော, အဂ္ဃသမောဓာနမိ

သ္သကသမောဓာနပရိတသာ ပန ဝိသုံယေဝ အတဗ္ဗာ။ ‘‘ဧဝံ ဒိန္နေ ဧတေသံ ကော ဝိသေသော’’တိ စိန္တာယံ ဝိသေသသ မ္ဘာဝမတ္တဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တော။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ပရိတသာဒိကမ္မဿ လက္ခဏံ ဒဿေတုံ ‘‘ဝတ္ထုဝသေန တ’’တိ အာဒိမာဟ, တသ္မာ လက္ခဏဝသေနေဝ သဘာဂဝတ္ထုကာဟိပိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌာနံ သမ္ဘဝတိ။ တေနေဝ စ ကာရဏေန သာရတ္ထဒီပနိနာမိကာယံ ဝိနယဋီကာယဥ္စ ဝိမတိဝိနောဒနိနာမိကာယံ ဝိနယဋီကာယဥ္စ န ကောစိ ဝိသေသော ဝုတ္တော တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယဒိ ဧဝံ မိဿကသမောဓာနကမ္မတစာယပိ စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိ အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိပိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌာနံ သမ္ဘဝေယျ။ တတ္ထပိ ဟိ ‘‘အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ နာနာဝတ္ထုကာ ယော’’တိပိ ‘‘ကော သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ။ပေ.။ ဧကော ကုလဒူသကာ’’တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ သတိ ‘‘သမ္ဗဟုလာ’’တိပိ ‘‘သင် ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော’’တိပိ ဝတ္ထုကေတ္တနာမာပတ္တီဟိ ကိတ္တနသမ္ဘဝတော စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိပိ အစိရ ပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိပိ အာပတ္တီဟိ ဝုဋ္ဌာနံ သမ္ဘဝေယျာတိ? န ပနေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝတ္ထာဒိကိတ္တနဥ္ဟိ သဗ္ဗာပတ္တီနံ ဂ ဏှဟနတ္ထံ ဟောတိ။ ဧဝံ ဂဏှဟန္တေပိ ပဋိစ္ဆန္နကာလဿ အကထိတတ္တာ ‘‘တေ့ကံ နာမ ကာလံ ပရိဝသိတဗ္ ဗ’’န္တိ န ပညာယတိ, တသ္မိံ အပညာယမာနေ တေန ပမာဏေန ပရိတသော န ဟောတိ, တသ္မိံ အသတိ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ န သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ မိဿကသမောဓာနကမ္မတစာယ စိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိပိ အစိရပ္ပဋိစ္ဆန္နာဟိပိ အာပတ္ တီဟိ ဝုဋ္ဌာနံ န သမ္ဘဝတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပရိတသဝိနိစ္ဆယကထာ နိဋ္ဌိတာ။

မာနတ္တဝိနိစ္ဆယကထာ

မာနတ္တကထာယမ္ပိ မာနတ္တံ နာမ အပ္ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ ပက္ခမာနတ္တံ သမောဓာနမာနတ္ တန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ွာ တံ ဒိဝသမေဝ အာရောစေတိ, ဧကရတ္တိမတ္တမ္ပိ န ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တဿ ပရိတသံ အဒတ္ွာဝ ဒိန္နံ မာနတ္တံ **အပ္ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ** နာမ။ ယော အာပဇ္ဇိတ္ွာ ဒသဟိ အာကာရေဟိ ဝိနာ တံ ဒိဝသံ နာရောစေတိ, ဧကရတ္တာဒိဝသေန ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တတ္ထ ယထာပဋိ စ္ဆန္နဒိဝသံ ပရိတသံ ဒတ္ွာ ပရိဝုတ္ထပရိတသဿ ဒိန္နံ မာနတ္တံ **ပဋိစ္ဆန္နမာနတ္တံ** နာမ။ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ ဝာ ပဋိစ္ဆန္နာယ ဝာ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ ဝာ ဘိက္ခုနိယာ ပက္ခမတ္တမေဝ ဒိန္နံ မာနတ္တံ **ပက္ခမာနတ္တံ** နာမ။ ဘိက္ခု ပန ပဋိစ္ဆ န္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိဝသိတ္ွာ အနိက္ခိတ္တဝတ္တကာလေယေဝ ပုန အာပဇ္ဇိတ္ွာ န ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တဿ မူလာ ယ ပဋိကဿိတ္ွာ ပရိဝုတ္ထဒိဝသေ အဒိဝသေ ကတ္ွာ အပ္ပဋိစ္ဆာဒိတတ္တာ သမောဓာနပရိတသံ အဒတ္ွာ ဒိန္နံ မာန တ္တံ **သမောဓာနမာနတ္တံ** နာမ။ မာနတ္တာရဟကာလေပိ မာနတ္တစရဏကာလေပိ အဗ္ဘာနာရဟကာလေပိ ဧသေဝ န ယော။ တေသု တီဏိ မာနတ္တာနိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေန သုဝိညေယျတ္တာ န ဝုတ္တာနိ။ ပက္ခမာနတ္တံ ပစ္ဆာ အာဂမိဿတိ။

ယာနိ ပန ပရိတသမာနတ္တာနိ အနဝဋ္ဌိတတ္တာ ပုထုဇ္ဇနဿ ဂိဟိအာဒိဝသေန ပရိဝတ္တနေ သတိ ပုန အာတဗ္ဗာ အာတဗ္ဗဘာဝေ သင်္ကိတဗ္ဗာနိ, တာနိ ဒဿေတုံ ဟဋ္ဌိယံ အနေကေဟိ ပကာရေဟိ ဝိတ္ထာရတော ဝုတ္တာနိ။ တေသု ဘိက္ ခုနံ သံသယဝိနောဒနတ္ထာယ ဧကဒေသံ ဒဿေတုံ **‘‘သစေ ကောစိ’’**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝိဗ္ဘမတိ** တိ ဝိရူပေ ဟုတ္ွာ တ ဘမတိ, ဟီနာယာဝတ္တတိ ဂိဟီ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သာမဏေရော ဟောတီ**တိ ဥပသမ္ပန္နဘာဝံ ဇဟိတ္ွာ သာမဏေရဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ ဟာရာဇိကပ္ပတ္တဘာဝေန တ ‘‘ဂိဟီတိ မံ ဓာရေထာ’’တိအာဒိနာ သိက္ခာပစ္စက္ခာ နေန တ ဂိဟီ ဟောတိ ။ တေသု ပဌမေန ပုန ဥပသမ္ပဒာယ အဘဗ္ဗတ္တာ ပုန ပရိတသော န ရုဟတိယေဝ, ဒုတိယေန ပန ပုန ဥပသမ္ပဒာယ ဘဗ္ဗတ္တာ **‘‘သော စေ ပုန ဥပသမ္ပဇ္ဇတီ’’** တိ ဝုတ္တံ။ ဣတရော ပန ဟာရာဇိကပ္ပတ္တဘာဝေန သာမဏေရော န ဟောတိ။ ကသ္မာ? သရဏဂမနာဒီနံ ဝိနဋ္ဌတ္တာ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၁၀၈) ‘‘ဥပသမ္ပန္နာနမ္ပိ ဟာရာဇိကသမအာပတ္တိယာ သရဏဂမနာဒိသာမဏေရဘာဝဿပိ ဝိနဋ္ဌတ္တာ သေနာ သနဂ္ဂါဟော စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, သင်္ဃလာဘမ္ပိ တေန လဘန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗ’’န္တိ, ဂိဟီ ပန ဟုတ္ွာ ပုန သာမဏေရဘာဝမတ္တံ လဒ္ဓဗ္ဗံ ဟောတိ။ ‘‘သာမဏေရောတိ မံ ဓာရေထာ’’တိအာဒိနာ ပန သိက္ခာပစ္စက္ခာနေ ကတေ သိယာ သာမဏေရဘာဝေ, တတောပိ ပုန ဥပသမ္ပဇ္ဇိတုကာမတာယ သတိ သိယာ ဥပသမ္ပန္နဘာဝေ။ ‘‘ဂိဟီတိ မံ ဓာ

ရေထာ''တိအာဒိနာ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ကတ္ဝာ ဂိဟိဘာဝံ ဥပဂတေပိ ပုန သာမဏေရပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သာမဏေရော ဟောတိ။ တတော ပုန ဥပသမ္ပဇ္ဇိတုံ လဒ္ဓဗ္ဗတ္တာ ''ပုန ဥပသမ္ပဇ္ဇတီ''တိ ဝုတ္တော။ တေသံ ဘိက္ခုဘာဝေ ပရိတ သေ အနိဋ္ဌိတေပိ ဂိဟိသာမဏေရဘာဝံ ပတ္တတ္တာ ပရိတသော န ရုဟတိ ဥပသမ္ပန္နာနမေဝ ပရိတသဿ ဘဂဝတာ ပညတ္တတ္တာတိ အတ္တော။

ဇဝံ သန္တေ ပုန ဥပသမ္ပဇ္ဇန္တဿ ကိံ ပရိတသော ပုန အာတဗ္ဗောတိ အာဟ **''သော စေ ပုန ဥပသမ္ပဇ္ဇတီ''** တိ အာဒိ။ တဿတ္တော – သော ဝိဗ္ဗန္တကော သော တ သာမဏေရော ပုန ဥပသမ္ပန္နဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ, ပုရိမံ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုဘူတကာလေ ဒိန္နံ ပရိတသအနံ ဧဝ ကြအနိ ပရိတသအနံ ဟောတိ။ ယော ပရိတသော ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုဘူတကာလေ ဒိန္နော, သော ပရိတသော သုဒိန္နော, ဒုဒိန္နော န ဟောတိ။ ယော ယတ္တကော ကာလော ပရိဝုတ္တော, သော တတ္တကော ကာလော သုပရိဝုတ္တောယေဝ ဟောတိ, န ဒုပရိဝုတ္တော, တဿ အဝသေသော ကာလော ပရိဝသိတဗ္ဗောတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုကာလေ ပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ပရိတသံ ဂဟေတ္ဝာ ဒသဒိဝသမတ္တံ ပရိဝ သိတ္ဝာ အနိဋ္ဌိတေယေဝ ပရိတသေ ဝိဗ္ဘမိတ္ဝာ သာမဏေရော တ ဟုတ္ဝာ ပုန ဥပသမ္ပန္နေန အဝသေသပဉ္စဒိဝသေ ပ ရိဝသိတ္ဝာ ပရိတသော နိဋ္ဌာပေတဗ္ဗောတိ။ မာနတ္တာရဟာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဥမ္မတ္တကာဒီသုပိ တဿိ ကာလေ အ ဇာနန္တတ္တာ ''ပရိတသော န ရုဟတီ''တိ ဝုတ္တံ။ တိဏ္ဏမ္ပိ ဥက္ခိတ္တကာနံ ကမ္မနာနာသံတသကတ္တာ တေဟိ သဟ သံတသောယေဝ နတ္ထီတိ ဥက္ခိတ္တကာနံ ပရိတသော န ရုဟတီတိ ဝုတ္တံ။

သစေ ပုန ဩသာရီယတီတိ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘနဝသေန သမာနသံတသကဘာဝံ ပဝေသီယတိ။ ''သစေ ကဿစိ ဘိက္ခုနော ကြတ္တိလိင်္ဂ ဟတုဘဝတီ''တိအာဒီသု အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္တော သုဝိညေ ယျော ဟောတိ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ ''ပက္ခမာနတ္တံ ပစ္ဆာ အာဂမိဿတီ''တိ, တတ္ထေဝံ ဇာနိတဗ္ဗံ – **ပက္ခမာနတ္တ** န္တိ ဘိက္ခုနိယာ အာတဗ္ဗမာနတ္တံ။ တံ ပန ပဋိစ္ဆန္နာယပိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယပိ အာပတ္တိယာ အမုမာသမတ္တမေဝ အာတဗ္ဗံ။ ဝု တ္တဉ္စေဟတံ ''ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နာယ ဘိက္ခုနိယာ ဥဘတောသင်္ဃေ ပက္ခမာနတ္တံ စရိတဗ္ဗ''န္တိ (ဟာစိ. ၁၄၉; စူဠဝ. ၄၀၃; အ. နိ. ၈.၅၁)။ တံ ပန ဘိက္ခုနီဟိ အတ္တနော သီမံ သောဓေတ္ဝာ ဝိဟာရသီမာယ တ ဝိဟာရသီမံ သောဓေတုံ အသက္ ကောန္တီဟိ ခဏ္ဍသီမာယ တ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန စတုဝဂ္ဂဂဏံ သန္နိပာတာပေတ္ဝာ အာတဗ္ဗံ။ သစေ ကော အာပတ္တိ ဟောတိ, ဇေိဿာ ဝသေန, သစေ ဒွေ တ တိဿော တ သမ္ဗဟုလာ တ ဧကဝတ္ထုကာ တ နာနာဝတ္ထုကာ တ, တာသံ တာသံ ဝသေန ဝတ္ထုဂောတ္တနာမအာပတ္တီသု ယံ ယံ ကြစ္ဆတိ, တံ တံ အာဒာယ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

တတ္ရိဒံ ဧကာပတ္တိဝသေန မုခမတ္တနိဒဿနံ – တာယ အာပန္နာယ ဘိက္ခုနိယာ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ဧ ကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂ ကရိတ္ဝာ ဝုမှာနံ ဘိက္ခုနီနံ ပာဒေ ဝန္ဒိတ္ဝာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတ္ဝာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဧဝမ ဿ ဝစနီယော ''အဟံ , အယျေ, ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ ကမန္တရုံ, သာဟံ, အယျ,ဧ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ကမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ ယာစာမီ''တိ။ ဇဝံ တိက္ခတ္တုံ ယာစာပေတ္ဝာ ဗျတ္တာယ ဘိက္ခုနိယာ ပဋိဗလာယ သင် ဃော ဉာပေတဗ္ဗော ''သုဏာတု မေ, အယျေ, သင်္ဃော, အယံ ကြတ္တန္နာမာ ဘိက္ခုနီ ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိ ကမန္ တရုံ, သာ သင်္ဃံ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ကမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ ယာစတိ။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သ င်္ဃော ကြတ္တန္နာမာယ ဘိက္ခုနိယာ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ကမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ ဒဒေယျ, ဧသာ ဉတ္တိ။ သုဏာတု မေ, အယျေ, သင်္ဃော။ပေ.။ ဒုတိယမ္ပိ။ တတိယမ္ပိ ဧတမတ္တံ ဝဒာမိ။ သုဏာတု မေ, အယျေ, သင်္ဃော။ ပေ.။ ဘာသေယျ။ ဒိန္နံ သင်္ဃေန ကြတ္တန္နာမာယ ဘိက္ခုနိယာ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ကမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္ တံ, ခမတိ သင်္ဃဿ, တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီ''တိ။

ကမ္မတစာပရိယောသာနေ ဝတ္တံ သမာဒိယိတ္ဝာ ဘိက္ခုမာနတ္တကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ သင်္ဃဿ အာရော စေတ္ဝာ နိက္ခိတ္တဝတ္တံ ဝသိတုကာမာယ တထေဝ သင်္ဃဿ မဇ္ဈေ တ ပက္ကန္တာသု ဘိက္ခုနီသု ဧကဘိက္ခုနိယာ တ ဒုတိယိကာယ တ သန္တိကေ ဝုတ္တနယေနေဝ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ အညိဿာ ပန အာဂန္တုကာယ သန္တိကေ အာရောစေ တ္ဝာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, နိက္ခိတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။

ပုန သမာဒိယိတ္ဝာ အရုဏံ ဥဋ္ဌပေန္တိယာ ပန ဘိက္ခုနီနံယေဝ သန္တိကေ ဝသိတုံ န လဗ္ဘတိ ။ ''ဥဘတောသင်္ဃေ ပက္ခမာနတ္တံ စရိတဗ္ဗ''န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အဿာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဟိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သင်္ဂာဟကပက္ခေ

ဌိတော ဧကော မဟာထေရော တ ဓမ္မကထိကော တ ဘိက္ခု ဝတ္တဗ္ဗော “ကေိဿာ ဘိက္ခုနိယာ ဝိနယကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗမ
တ္တိ, တတ္ရ နော အယ္ယာ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ပေသေထာ”တိ။ သငှပဟံ အကာတုံ န လဗ္ဘတိ, “ပေသေဿာ
မာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ စတူဟိ ပကတတ္တဘိက္ခုနီဟိ မာနတ္တစာရိနိံ ဘိက္ခုနိံ ဂဟေတ္ဝာ အန္တောအရုဏေယေဝ နိက္ခိပိတ္ဝာ
တ ကမ္မပစာရတော ဒ္ဝေ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတ္ဝာ မဂ္ဂ ဩက္ကမ္မ ဂုမ္ဗဝတိအာဒီဟိ ပဋိစ္ဆန္နေ ဌာနေ နိသီဒိတ
ဗ္ဗံ, ဝိဟာရူပစာရတောပိ ဒ္ဝေ လေဍ္ဍုပာတာ အတိက္ကမိတဗ္ဗာ။ စတူဟိ ပကတတ္တဘိက္ခူဟိပိ တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ, ဂန္ဝာ
တ္ဝာ ပန ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ န ဧကဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, ပဋိက္ကမိတ္ဝာ အဝိဒူရေ ဌာနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ ကုရုန္ဒိမဟာပစ္စရိသု
ပန “ဘိက္ခုနီဟိ ဗ္ယတ္တံ ဧကံ တ ဒ္ဝေ တ ဥပာသိကာယော ဘိက္ခူဟိပိ ဧကံ တ ဒ္ဝေ တ ဥပာသကေ အတ္တရက္ခဏတ္ထာ
ယ ဂဟေတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ကုရုန္ဒိယံယေဝ စ “ဘိက္ခုနုပဿယဿ စ ဝိဟာရဿ စ ဥပစာရံ မုဥ္စိတုံ ဝဋ္ဋ
တီ”တိ ဝုတ္တံ, “ကမဿာ”တိ န ဝုတ္တံ။

ဧဝံ နိသိန္နေသု ပန ဘိက္ခုနီသု စ ဘိက္ခူသု စ တာယ ဘိက္ခုနိယာ “မာနတ္တံ သမာဒိယာမိ, ဝတ္တံ သမာဒိယာမီ”တိ ဝ
တ္တံ သမာဒိယိတ္ဝာ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ တာဝ ဧဝံ အာရောစေတဗ္ဗံ “အဟံ, အယျေ, ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ ကမန္ဝာ
တရံ, သာဟံ သင်္ဃံ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ ကမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ ယာစိံ, တဿာ မေ သင်္ဃော ဧကိဿာ
အာပတ္တိယာ ကမန္တရာယ ပက္ခမာနတ္တံ အဒာသိ, သာဟံ မာနတ္တံ စရာမိ, ဝေဒိယာမဟံ အယျေ, ဝေဒိယတီတိ မံ သ
င်္ဃော ဓာရေတူ”တိ။

တတော ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သန္တိကံ ဂန္တ္ဝာ ဧဝံ အာရောစေတဗ္ဗံ “အဟံ, အယျာ, ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ။
ပေ.။ ဝေဒိယာမဟံ အယျာ, ဝေဒိယတီတိ မံ သင်္ဃော ဓာရေတူ”တိ။ ဣဓာပိ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ အာရောစေတုံ ဝ
ဋ္ဋတိ။ အာရောစေတ္ဝာ စ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿေဝ သန္တိကေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, အာရောစိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူနံ ဂန္
တုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ သာသင်္ကာ ဟောတိ, ဘိက္ခုနိယော တတ္ထေဝ ဌာနံ ပစ္စာသီသန္တိ, ဌာတဗ္ဗံ။ သစေ အညော ဘိက္ခု
တ ဘိက္ခုနီ တ တံ ဌာနံ ဧတိ, ပဿန္တိယာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ နော စေ အာရောစေတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒော စေဝ ဝတ္တဘေ
ဒဒုက္ကဋဉ္စ ။ သစေ အဇာနန္တိယာ ဧဝ ဥပစာရံ ဩက္ကမိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒောဝ ဟောတိ, န ဝတ္တဘေဒဒု
က္ကဋံ။ သစေ ဘိက္ခုနိယော ဥပဇ္ဈာယာဒီနံ ဝတ္တကရဏတ္ထံ ပဂေဝ ဂန္တုကာမာ ဟောန္တိ, ရတ္တိဝိပ္ပဝါသဂဏဩ
ဟီယနကမန္တရာပတ္တိရက္ခဏတ္ထံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဌပေတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ, တာယ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ တဿာ သန္တိ
ကေ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ဧတေနုပာယေန အခဏ္ဍာ ပဉ္စဒသ ရတ္တိယော မာနတ္တံ စရိတဗ္ဗံ။

အနိက္ခိတ္တဝတ္တာယ ပန ဟာရိတသိကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တနယေနေဝ သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ။ အယံ ပန ဝိသေသော –
“အာဂန္တုကဿ အာရောစေတဗ္ဗ”န္တိ ဧတ္ထ ယတ္တကာ ပုရေဘတ္တံ တ ပစ္ဆာဘတ္တံ တ တံ ကမံ ဘိက္ခူ တ
ဘိက္ခုနိယော တ အာဂစ္ဆန္တိ, သဗ္ဗေသံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ အနာရောစေန္တိယာ ရတ္တိစ္ဆေဒော စေဝ ဝတ္တဘေဒဒု
က္ကဋဉ္စ။ သစေပိ ရတ္တိံ ကောစိ ဘိက္ခု တံ ကမ္မပစာရံ ဩက္ကမိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒော ဟောတိယေဝ, အဇာ
နနပစ္စယာ ပန ဝတ္တဘေဒတော မုစ္စတိ။ ကုရုန္ဒီအာဒီသု ပန “အနိက္ခိတ္တဝတ္တဘိက္ခူနံ ဝုတ္တနယေနေဝ ကထေတ
ဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ဟာရိတသိကဝတ္တာဒီနံ ဥပစာရသီမာယ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ယုတ္တတရံ ဒိဿတိ။ ဥပေါသထေ အာ
ရောစေတဗ္ဗံ, ပဝါရဏာယ အာရောစေတဗ္ဗံ, စတုန္နံ ဘိက္ခူနဉ္စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ဒေဝသိကံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ ဘိက္ခူ
နံ တသ္မိံ ကမေ ဘိက္ခာစာရော သမ္ပဇ္ဇတိ, တတ္ထေဝ ဂန္တဗ္ဗံ။ နော စေ သမ္ပဇ္ဇတိ, အညတ္ရ စရိတ္ဝာပိ တတ္ရ
အာဂန္တွာ အတ္တာနံ ဒဿေတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ, ဗဟိကမေ တ သင်္ကေတဋ္ဌာနံ ကာတဗ္ဗံ “အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ အမှ
ေ ပဿိဿတီ”တိ။ တာယ သင်္ကေတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အာရောစေတဗ္ဗံ, သင်္ကေတဋ္ဌာနေ အဒိသွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ
တ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဝိဟာရေ သဗ္ဗဘိက္ခူနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ သဗ္ဗေသံ သက္ကာ န ဟောတိ အာရောစေတုံ, ဗဟိ
ဥပစာရသီမာယ ဌတ္ဝာ ဘိက္ခုနိယော ပေသေတဗ္ဗာ, တာဟိ အာနီတာနံ စတုန္နံ ဘိက္ခူနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ ဝိဟာ
ရော ဒူရော ဟောတိ သာသင်္ကော, ဥပာသကေ စ ဥပာသိကာယော စ ဂဟေတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ ပန အယံ ကော ဝသတိ,
ရတ္တိဝိပ္ပဝါသံ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာဿာ ဧကာ ပကတတ္တာ ဘိက္ခုနီ သမ္မန္နိတ္ဝာ အတဗ္ဗာ ဧကစ္ဆန္နေ ဝသနတ္ဝ
ထာယ။

ဧဝံ အခဏ္ဍံ မာနတ္တံ စရိတ္ဝာ ဝီသတိဂဏေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ ဝုတ္တနယေနေဝ အဗ္ဘာနံ ကာတဗ္ဗံ။ “သစေ မာန
တ္တံ စရမာနာ အန္တရာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, မူလာယ ပဋိကဿိတ္ဝာ တဿာ အာပတ္တိယာ မာနတ္တံ အတဗ္ဗ”န္တိ

ကုရုန္တိယံ ဝုတ္တံ, ဣဒံ ပက္ခမာနတ္တံ နာမ။ ဣဒံ ပန ပက္ခမာနတ္တံ သမန္တပါသာဒိကာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၁၀၂) ဟဋ္ဌိမုတ္တဝိနယဝိနိစ္ဆယဘာဝေန အာဂတမ္ပိ ဣမဿ ဝိနယသင်္ဂဟပ္ပကရဏဿ အာစရိယေန အနုဒ္ဓဋံ။ အယံ ပနာစရိယဿ အဓိပ္ပာယော သိယာ – ဣဒံ ပက္ခမာနတ္တံ ဘိက္ခုနိယောယေဝ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ ဝိသုံ ပညတ္တံ, ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏံ, ဣမဿ္မိဉ္စ ကာလေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော နတ္ထိ, တသ္မာ ဂန္ထဿ လဟုဘာဝတ္ထံ ဣဒမ္ပိ အညမ္ပိ ဤဒိသံ အဇ္ဈုပေက္ခိတဗ္ဗန္တိ။ အမ္ဟေဟိ ပန ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ “ဘိက္ခုသင်္ဃော ဘိက္ခုနီဟိ သမာဒာတဗ္ဗဝတ္တံ ဇာနိဿတိ။ ‘ဒုဗ္ဗလဇာတိကာ ဟိ ဘီရုကဇာတိကာ ဘိက္ခုနိယော ဘဂဝတော အာဏံ ပတိဋ္ဌာပေန္တိယော ဧဝရူပံ ဒုက္ကရံ ဒုရဘိသမ္ဘဝံ ဝတ္တံ သမာဒယိံသု, ကိမင်္ဂ ပန မယ’န္တိ မနသိ ကရောန္တာ ဘဂဝတော အာဏံ ပတိဋ္ဌာပေန္တာ ပရိတသာ ဒိဝတ္တံ သမာဒိယိဿန္တီ”တိ မန္တွာ အာစရိယေန အနုဒ္ဓဋမ္ပိ ဣမဿ ဝိနယာလင်္ကာရပ္ပကရဏဿ ဥဒ္ဓဋံ, တသ္မာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ သဉ္ဇာတသဒ္ဓါပေမကရတဒိယုတ္တေဟိ သတ္ထုသာသနကရေဟိ ဘိက္ခူဟိ သမ္မာ သိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဣတော ပရာနိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

မာနတ္တဝိနိစ္ဆယကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၄၈. ပါရိဝါသိကဝတ္တကထာယံ **နဝကတရံ ပါရိဝါသိက**န္တိ အတ္တနာ နဝကတရံ ပါရိဝါသိကံ။ ပါရိဝါသိကဿ ဟိ အတ္တနာ နဝကတရံ ပါရိဝါသိကံ ဌပေတွာ အညေ မူလာယပဋိကဿနာရဟ မာနတ္တာရဟ မာနတ္တစာရိက အဗ္ဘာနာရဟာပိ ပကတတ္တဋ္ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌန္တိ။ တေနာဟ **“အန္တမသော မူလာယပဋိကဿနာရဟာဒီနမ္ပီ”** တိ။ **အန္တမသော မူလာယပဋိကဿနာရဟာဒီနမ္ပီတိ အာဒိ-**သဒ္ဒေန မာနတ္တာရဟမာနတ္တစာရိကအဗ္ဘာနာရဟေ သင်္ဂဏှာတိ။ တေ ဟိ ပါရိဝါသိကာနံ, ပါရိဝါသိကာ စ တေသံ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ ဧဝ တိဋ္ဌန္တိ။ **အဓောတဟာဒဥပနက** န္တိ ယတ္ထ ဌတွာ ဟဒေ ဓောဝန္တိ, တာဒိသံ အရုဖလကခဏ္ဍာဒိံ။ **ဟဒဃံသန**န္တိ သက္ခရကထလာဒိံ။ ဟဒေ ဃံသန္တိ ဧတေနာတိ **ဟဒဃံသနံ,** သက္ခရကထလာဒိ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ ဘဂဝတာ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဿော ဟဒဃံသနိယော သက္ခရံ ကထလံ သမုဒ္ဒဖေဏ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၆၉)။ **သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနမ္ပိ သာဒိယန္တဿာ** တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနမ္ပိ အဘိတဒနာဒိံ သာဒိယန္တဿ။ **ဝတ္တံ ကရောန္တီ** တိ ဧတ္တကမတ္တဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီဟိပိ အဘိတဒနာဒိံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ “မာ မံ ကမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆထ”တိ ဝုတ္တေ အနာပုစ္ဆာပိ ကမံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယော ယော ဝုမ္ဍော တိ ပါရိဝါသိကေသု ဘိက္ခူသု ယော ယော ဝုမ္ဍော။ **နဝကတရဿ သာဒိတုံ** န္တိ ပါရိဝါသိကန ဝကတရဿ အဘိတဒနာဒိံ သာဒိတုံ။ **“ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထေ ကရိယမာနေ”** တိ ဣဒံ ပဝာရဏာဒိဝသေသု သင်္ဃေ ပဝာရေန္တေ အနုပဂတဆိန္နဝဿာဒီဟိ ကရိယမာနံ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထေဝ** တိ သင်္ဃနဝ ကဋ္ဌာနေယေဝ။ **အတ္တနော ပါဠိယာ ပဝါရေတဗ္ဗ** န္တိ အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တပါဠိယာ ပဝါရေတဗ္ဗံ, န ပန သဗ္ဗေသု ပဝါရိတေသူတိ အတ္ထော။

သြဏောဇနန္တိ နာမ ဝိဿဇ္ဇနံ, တံ ပန ပါရိဝါသိကေန ဟာပိတဿ အတ္တနာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဿေဝ ပုနဒိဝသာဒိအတ္ထာယ ဝိဿဇ္ဇနံ ကာတဗ္ဗံ။ အသမ္ပဋိစ္ဆိတ္ဝာ စေ ဝိဿဇ္ဇေတိ, န လဘတီတိ ဝုတ္တံ။ **ယဒိ ပန န ဂဏှာတိ န ဝိဿဇ္ဇေတီ**တိ ယဒိ ပုရိမဒိဝသေ အတ္တနော န ဂဏှာတိ, ဂဟေတွာ စ န ဝိဿဇ္ဇေတိ။

စတုဿာလဘတ္တ န္တိ ဘောဇနသာလာယ ပဋိပာဋိယာ ဒီယမာနံ ဘတ္တံ။ **ဟတ္ထပါသေ ဌိတေနာ** တိ အာယကဿ ဟတ္ထပါသေ ဌိတေန, ပဋိဂ္ဂဟဏရဟနဋ္ဌာနေတိ အဓိပ္ပာယော။ **မဟာပေဠဘတ္တေပီ** တိ မဟန္တေသု ဘတ္တပစ္ဆိအာဒိဘာဇနေသု ဌပေတွာ ဒီယမာနဘတ္တေသုပိ။ ဣတော ပရမ္ပိ ပါရိဝါသိကဝတ္တံ ဟဋ္ဌိယံ (စူဠဝ. ၇၅) အာဂတန ယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပန အဋ္ဌကထာယံ အာဂတနယေနေဝ အတ္ထော သုဝိညေယျော ဟောတိ, တသ္မာ ဒုဗ္ဗိ ညေယျဋ္ဌာနေယေဝ ကထယိဿာမ။

“န သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ ဧတ္ထ ဒုဗ္ဗိခံ သာမဏေရံ ဒသ္သေတုံ **“အညော”**တိအာဒိမာဟ။ “န ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတဗ္ဗာ”တိ ဧတ္ထ လဒ္ဓသမ္မုတိကေန အာဏတ္တောပိ ဂရုဓမ္မေဟိ အညေဟိ ဝါ ဩဝဒိတုံ န လဘတီတိ အာဟ **“ပဋိဗလဿ ဝါ ဘိက္ခုဿ ဘာရော ကာတဗ္ဗော”** တိ။ အာဂတာ ဘိက္ခုနိယော ဝတ္တဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော

ဓော။ **သဝစနီယန္တိ** သဒ္ဒေသံ။ **ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနံ န ကာတဗ္ဗ** န္တိ ပဓာနဋ္ဌာနံ န ကာတဗ္ဗံ။ ကိံ တန္တိ အာဟ **"ဟတိမေ ကန္တုဒ္ဒေသကေနာ"**တိအာဒိ။

ရဇေဟိ ဟတာ ဥပဟတာ ဘူမိ ဧတိဿာတိ **ရဇောဟတဘူမိ,** ရဇောကိဏ္ဏဘူမီတိ အတ္ထော။ **ပစ္စယန္တိ** ဝဿာ တသိကလာဘံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကေပဿေ ဌတ္ဝာ** တိ ဟဋ္ဌိ ဝိဟာယ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆတော ဌတွာ။ **သေနာသနံ န လဘတီ**တိ သေယျပရိယန္တဘာဂိတာယ ဝဿဂ္ဂေန ဂဏှပိတုံ န လဘတိ။ **အဿာ** တိ ဘဝေယျ။ "အာဂန္တုကေန အာ ရောစေတဗ္ဗံ, အာဂန္တုကဿ အာရောစေတဗ္ဗ"န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ သစေ ဒွေ ဟရိတသိကာ ဂတဋ္ဌာနေ အညမညံ ပဿန္တိ, ဥဘောဟိပိ အညမညဿ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ယထာ ဗဟိ ဒိဿတ အာရောစိတဿ ဘိက္ခုနော ဝိဟာရံ အာဂတေန ပုန အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ, ဧဝံ အညဝိဟာရံ ဂတေနပိ တတ္ထ ပုဗ္ဗေ အာရောစိတဿ ပုန အာရောစန ကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။ **အဝိသေသေနာ**တိ ဟရိတသိကဿ စ ဥက္ခိတ္တကဿ စ အဝိသေသေန။

သြဗဒ္ဓ န္တိ ပလိဗုဒ္ဓံ။ **သဟတသောတိ** ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဆန္ဒေ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ သယနမေဝ အဓိပ္ပေတံ, န သေသ ကြိယာပထကပ္ပနံ။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယျမေဝ။

ဟပိဋ္ဌတရာတိ ဟရာဇိကာပတ္တီ တိ ဥက္ကံသဝသေန ဝုတ္တံ။ သဥ္စရိတ္တာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတော ပန သုက္က ဝိဿဋ္ဌာဒိကာ လောကဝဇ္ဇာဝ။ တတ္ထပိ သင္ဃဘေဒာဒိကာ ဟပိဋ္ဌတရာ ဧဝ။ **ကမ္မန္တိ ဟရိတသိကကမ္မတစာ** တိ ဧတေန "ကမ္မဘူတာ တစာ ကမ္မတစာ"တိ ကမ္မတစာသဒ္ဒဿ အတ္ထောပိ သိဒ္ဓေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သဝစနီယန္တိ** ဧတ္ထ **သ**-သဒ္ဒေ "သန္တိ"အတ္ထံ ဝဒတိ, အတ္တနော ဝစနေန အတ္တနော ပဝတ္တနကမ္မန္တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒ ဋ္ဌဗ္ဗော, "မာ ပက္ကမာဟီ"တိ တ "ဧဟိ ဝိနယဓရာနံ သမ္မုခီဘာဝ"န္တိ တ ဧဝံ အတ္တနော အာဏာယ ပဝတ္တနကကမ္မံ န ကာတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဥ္စဟိ ကေနစိ သဝစနီယေ ကတေ အနာဒရေန အတိက္ကမိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဗုဒ္ဒဿ သင္ ဃဿ အာဏာ အတိက္ကန္တာ နာမ ဟောတိ။ **ရဇောဟတဘူမီ**တိ ပဏ္ဏသာလာဝိသေသနံ။ **ပစ္စယန္တိ** ဝဿာတသိ ကစီဝရံ။ **သေနာသနံ န လဘတီ**တိ ဝဿဂ္ဂေန န လဘတိ။ **အပဏ္ဏကပဋိပဒာ** တိ အဝိရဒ္ဓပဋိပဒာ။ **သစေ တယမန္တ တောပီ**တိ ဧတ္ထ အဝိသယဘာဝံ ဥတွာ အတယမန္တောပိ သင်္ဂယှတိ။ **အဝိသေသေနာ**တိ ဟရိတသိကုက္ခိတ္တကာ နံ သာမညေန။ **ပဥ္စဝဏ္ဏဆဒနဗန္ဓနဋ္ဌာနေသု** တိ ပဥ္စပ္ပကာရဆဒနေဟိ ဆန္နဋ္ဌာနေသု။ **သြဗဒ္ဓ** န္တိ ဥဋ္ဌာနာဒိဗ္ဗာဟရ ပဋိဗဒ္ဓံ, ပီဠိတန္တိ အတ္ထော။ **မဥ္စေ တ ပီဌေ တ** တိ ဧတ္ထ **တ**သဒ္ဒေါ သမုစ္စယတ္ထော။ တေန တင္ဂကာစမ္မခဏ္ဍာ ဒီသု ဒီဃာသနေသုပိ နိသီဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **န ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋ္ဌ** န္တိ ဝုမုတရဿ ဇာနန္တဿပိ ဝ တ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋံ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **ဝတ္တံ နိက္ခိပေတွာ** တိ ဣဒမ္ပိ ပရိတသာဒိမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သေသကမ္မာနိ။

"သေနာသနံ န လဘတိ သေယျပရိယန္တဘာဂိတာယ။ ဥဒ္ဒေသာဒီနိ အတုမ္ပိ န လဘတီတိ ဝဒန္တိ။ 'တဒဟုပသ မ္ပန္နေပိ ပကတတ္တေ'တိ ဝစနတော အနုပသမ္ပန္နေဟိ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သမဝဿာ** တိ ဧတေန အပစ္ဆာ အပုရိမံ နိပဇ္ဇ ဇနေ ဒွိန္နမ္ပိ ဝတ္တဘေအာပတ္တိဘာဝံ ဒီပေတိ။ **အတ္တနော အတ္တနော နဝကတရန္တိ** ဟရိတသိကာဒိနဝကတရံ။ ပဌမံ သ ဥ္ဃမဇ္ဈေ ပရိတသံ ဂဟေတွာ နိက္ခိတ္တဝတ္တေန ပုန ကေဿပိ သန္တိကေ သမာဒိယိတုံ နိက္ခိပိတုဥ္စ ဝဋ္ဋတိ, မာ နတ္တေ ပန နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဉီနေဂဏေစရဏာဒေသတ္တာ န ဂဟေတုန္တိ ဧကေ။ ပဌမံ အာဒိန္နဝတ္တံ ကေဿ သန္ တိကေ ယထာ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တထာ သမာဒိယိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဟောရာဏဂဏ္ဌိပဒေ"တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၇၆) ဝုတ္တန္တိ။

ဣဒံ ဧတ္ထ ယံ ဝတ္တံ "စတုနဝုတိဟရိတသိကဝတ္တ"န္တိ ဟရိတသိကက္ခန္ဓကဟဋ္ဌိယံ (စူဠဝ. ၇၅) အာဂတံ, သ မန္တပာသာဒိကာယမ္ပိ ဧတ္တကာယ ဟဋ္ဌိယာ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၇၅-၈၇) ဝဏ္ဏနံ ဝတွာ "ဟရိတသိကဝတ္တကထာ နိဋ္ဌိ တာ"တိ အာဟ။ ကင်္ခါဝိတရဏီ ဝိနယသင်္ဂဟပကရဏေ (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၂၄၈) ပန "န ဆမာယံ စင်္ကမန္တေ စင်္ကမေ စင်္က မိတဗ္ဗ"န္တိ ကင်္ခါဝိတရဏိ "ဟရိတသိကစတုတ္ထော စေ, ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိနိ အင်္ဂဟေတွာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဟ ရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သာဒိတဗ္ဗ"န္တိအာဒီနိ ပဌမံ ပညတ္တပဒနိ ဂဟေတွာ တေသံ ပဒနံ သံဝဏ္ဏနံ ကတွာ "ဣဒံ ဟ ရိတသိကဝတ္တ"န္တိ အညထာ အနုက္ကမော ဝုတ္တော, သော ဟဋ္ဌိယာ စ အဋ္ဌကထာယ စ န သမေတိ။ အာစရိယဿ ပန အယမဓိပ္ပာယော သိယာ – "ဟရိတသိကစတုတ္ထော စေ, ဘိက္ခဝေ"တိအာဒီနိ ဟရိတသိကဘိက္ခုနံ သမာဒိယိတဗ္ဗ

ဗာနိ န ဟောန္တိ, အထ ခေါ ကမ္မကာရကာနံ ဘိက္ခူနံ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗကမ္မဒဿနမေတံ, တသ္မာ ဟရိတသိကဝတ္တော န ပဝေသေတဗ္ဗံ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဟရိတသိကေန ဘိက္ခုနာ သာဒိတဗ္ဗ''န္တိအာဒီနိ ပန ဟရိတသိကဘိက္ခူနံ သမ္မာဝတ္တိတဗ္ဗဝတ္တာနိယေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဣမာနိယေဝ ဟရိတသိကဝတ္တေ ပဝေသေတဗ္ဗာနီတိ။ အမ္ဟေဟိ ပန ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာဋ္ဌိကာသု အာဂတာနုက္ကမေန ပဌမံ ပညတ္တဝတ္တာနံ အတ္ထံ ပဌမံ ဒဿေတ္တ ပစ္ဆာ ပညတ္တပဒါနံ အတ္ထော ပစ္ဆာ ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ဂရုကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

ဒွတ္တိံသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၃၃. ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယကထာ

၂၄၉. ဧဝံ ဂရုကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယကထံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယကထံ ကထေတုံ **“ကမ္မာကမ္မန္တိ ဣမေ ပနာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ကရီယတေ တန္တိ ကမ္မံ, အပလောကနာဒိစတုဗ္ဗိဓဝိနယကမ္မံ။ ဣတရသ္မိမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ အ-ကာရော ဝုဒ္ဓိအတ္ထော, န ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တံ ကမ္မံ အကမ္မံ။ ကမ္မဉ္စ အကမ္မဉ္စ **ကမ္မာကမ္မံ** ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဝိယ, ဖလာဖလံ ဝိယ စ။ တတ္ထ စ **ကမ္မန္တိ** အပလောကနကမ္မဉတ္တိကမ္မဒွယံ။ **အကမ္မန္တိ** ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဒွယံ။ အထ တ **ကမ္မန္တိ** စတူသုပိ ဧတေသု လဟုကကမ္မံ။ **အကမ္မန္တိ** ဂရုကကမ္မံ။ ကမ္မာကမ္မန္တိ ဣမေ ပန ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ပနာ**တိ ပက္ခန္တရတ္ထေ နိပါတော , ဂရုကာပတ္တိဝုဋ္ဌာနဝိနိစ္ဆယကထာပက္ခတော အညော ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယကထာပက္ခော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ တ မယာ ဝုစ္စတေတိ တ အတ္ထော။

စတ္တာရိ ကမ္မာနီ တိ ဧတ္ထ **စတ္တာရီ** တိ ပရိစ္ဆေဒနိဒဿနံ။ တေန ဝိနယကမ္မာနိ နာမ စတ္တာရိ ဧဝ ဟောန္တိ, န ဣတော ဦနာဓိကာနီတိ ဒဿေတိ။ **ကမ္မာနီ** တိ ပရိစ္ဆိန္နကမ္မနိဒဿနံ။ **အပလောကနကမ္မန္တိ**အာဒီနိ ပရိစ္ဆိန္နကမ္မာနံ ဥဒ္ဒေသကထနံ။ တတ္ထ အပလောကီယတေ အာယာစီယတေ အပလောကနံ, အပပုဗ္ဗလောကဓာတု အာယာစနတ္ထေ, ယုပစ္စယော ဘာဝတ္ထတစကော။ အပလောကနဝသေန ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ **အပလောကနကမ္မံ,** သီမဋ္ဌကသင်္ဃံ အပလောကေတွာ သင်္ဃာနုမတိယာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။ ဉာပနာ ဉတ္တိ, သင်္ဃဿ ဇာနာပနာတိ အတ္ထော။ ဉတ္တိယာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ **ဉတ္တိကမ္မံ,** အနုဿာဝနံ အကတွာ သုဒ္ဓဉတ္တိယာယေဝ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ။ ဒွိန္နံ ပူရဏီ ဒုတိယာ, ဉတ္တိ ဒုတိယာ ဧတဿ ကမ္မဿာတိ ဉတ္တိဒုတိယံ, ဉတ္တိဒုတိယဉ္စ တံ ကမ္မဉ္စာတိ **ဉတ္တိဒုတိယကမ္မံ,** ဧကာယ ဉတ္တိယာ ဧကာယ အနုဿာဝနာယ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ။ စတုန္နံ ပူရဏီ စတုတ္ထီ, ဉတ္တိ စတုတ္ထီ ဧတဿ ကမ္မဿာတိ ဉတ္တိစတုတ္ထံ, ဉတ္တိစတုတ္ထဉ္စ တံ ကမ္မဉ္စာတိ **ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ,** ဧကာယ ဉတ္တိယာ တီဟိ အနုဿာဝနာဟိ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ။ တေန ဝက္ခတိ “အပလောကနကမ္မံ နာမ သီမဋ္ဌကသင်္ဃံ သောဓေတွာ”တိအာဒိ။

ဧဝံ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ဥဒ္ဒိသိတွာ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၄၈၂ အာဒယော) ကမ္မဝဂ္ဂေ အာဂတနယေနေဝ တေသံ စတုန္နံ ကမ္မာနံ ဝိပတ္တိကာရဏာနိ ပုစ္ဆိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတုံ **“ဣမာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ကတိဟာကာရေဟိ ဝိပဇ္ဇန္တိ? ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝိပဇ္ဇန္တီ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝတ္ထုတော**တိ ဝိနယကမ္မဿ ကာရဏဘူတဝတ္ထုတော။ **ဉတ္တိတော အနုဿာဝနတော**တိ ဒွေပိ ကမ္မတစာယမေဝ။ **သီမတော**တိ ကမ္မကရဏဋ္ဌာနဘူတဗဒ္ဓသီမတော။ **ပရိသတော**တိ ကမ္မပ္ပတ္တဆန္ဒာရဟဘူတကာရကသင်္ဃတော။ တာနိယေဝ ဟိ ပဉ္စ သဗ္ဗေသံ ဝိနယကမ္မာနံ ဝိပတ္တိကာရဏာနိ ဟောန္တိ။

တတော တံ ကမ္မဝိပတ္တိကာရဏဘူတံ ဝတ္ထုံ ဟဋ္ဌိနယေန ဝိတ္ထာရေတုံ **“သမ္မုခာကရဏီယံ ကမ္မံ အသမ္မုခာ ကရောတိ, ဝတ္ထုဝိပန္နံ အဓမ္မကမ္မ”**န္တာဒိမာဟ။ တတ္ထ သမ္မုခာကရဏီယံ ပဋိပုစ္ဆာကရဏီယံ ပဋိညာယကရဏီယန္တိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ အတထာကရဏေန, သတိဝိနယော အမူဠှဝိနယော တဿပါပိယသိကာ တဇ္ဇနီယကမ္မံ နိယဿကမ္မံ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ပဋိသာရဏီယကမ္မံ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ပရိဝါသော မူလာယပဋိကဿနာ မာနတ္တံ အဗ္ဘာနံ ဥပသမ္ပဒါတိ ဣမေသံ တေရသကမ္မာနံ အညကမ္မာရဟဿ အညကမ္မကရဏေန, ဥပေါသထော ပဝါရဏာတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ အဒိဝသေ ကရဏေန, ပဏ္ဍကော ထေယျသံဝါသကော တိတ္ထိယပက္ကန္တကော တိရစ္ဆာနဂတော မာတုဃာတကော ပိတုဃာတကော အရဟန္တဃာတကော လောဟိတုပ္ပာဒကော သင်္ဃဘေဒကော ဘိက္ခုနိဒူသကော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ဦနဝီသတိဝဿော အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နပုဗ္ဗောတိ ဣမေသံ တေရသန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ဥပသမ္ပဒာကမ္မကရဏေန ဣတိ ဣမာနိ ဧကတိံသ ကမ္မာနိ **ဝတ္ထုဝိပန္နံ အဓမ္မကမ္မံ** ဟောတိ။ ဉတ္တိတော ပဉ္စ, အနုဿာဝနတော ပဉ္စာတိ ဣမာနိ ဒသ ကာရဏာနိ အန္တောကမ္မတစာယမေဝ လဘန္တိ, သီမတော ဧကာဒသ ကာရဏာနိ သီမာသမ္မုတိဝသေန လဘန္တိ, ပရိသတော ဒွတဒသ ကာရဏာနိ စတုဝဂ္ဂပဉ္စဝဂ္ဂဒသဝဂ္ဂဝီသတိဝဂ္ဂသင်္ခါတေသု စတူသု သင်္ဃေသု ဧကေကသ္မိံ ကမ္မပ္ပတ္တဆန္ဒာရဟသမ္မုခီဘူတသင်္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ သင်္ဃာနံ ဝသေန လဘန္တီတိ။

ဇဝံ ကမ္မဝိပတ္တိကာရဏာနိ ဒဿေတွာ ပုန စတုဝဂ္ဂသင်္ဃာဒီသု သန္နိသိန္နာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိသေသနာမံ ဒဿေ တုံ **"စတုဝဂ္ဂကရဏေ ကမ္မေ"** တိအာဒိမာဟ။ တံ သုဝိညေယျမေဝ။

၂၅၀. တတော ပရံ စတုန္နံ ကမ္မာနံ ဌာနံ သင်္ခေပတော ဒဿေတုံ **"အပလောကနကမ္မံ ကတိ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတီ"**တိအာဒိမာဟ။ တမ္ပိ သုဝိညေယျမေဝ။

၂၅၁. တတော တာနိယေဝ ကမ္မာနိ တေသု ဌာနေသု ပဝတ္တာနိ ဝိတ္ထာရတော ပကာသေတုကာမော **"အယံ တာဝ ဟ ဋ္ဌိနယော။ အယံ ပနေတ္ထ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝိနိစ္ဆယကထာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တဿံ ဝိနိစ္ဆယကထာယံ စ တူသု ကမ္မေသု ကတမံ အပလောကနကမ္မံ နာမာတိ ပုစ္ဆာယံ တံ ဒဿေတုမာဟ **"အပလောကနကမ္မံ နာမာ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သီမဋ္ဌကသင်္ဃံ သောဓေတွာ** တိ အဝိပ္ပဝာသသင်္ဂါတမဟာသီမဋ္ဌကံ သင်္ဃံ သောဓေတွာ။ န ဟိ ခဏ္ဍသီ မာယ သန္နိပတိတေ သင်္ဃေ သောဓေတဗ္ဗကိစ္စံ အတ္ထိ, အဝိပ္ပဝာသသီမာသင်္ဂါတာယ မဟာသီမာယ ပန ဝိတ္ထာရ တ္တာ ဗဟူနံ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနတ္တာ သမဂ္ဂဘာဝတ္ထံ သောဓေတဗ္ဗံ ဟောတိ။ **ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ** တိ တိဿံ သီမာယံ စတုဝဂ္ဂါဒိဂဏံ ပူရေတွာ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတွာ ဌိတေဟိ ဘိက္ခူဟိ အညေသံ ဟတ္ထပာသံ အနာဂတာနံ ပကတတ္တဘိက္ခူနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ "စတုဝဂ္ဂကရဏေ ကမ္မေ စတ္တာရော ဘိက္ခူ ပက တတ္တာ ကမ္မပ္ပတ္တာ, အဝသေသာ ပကတတ္တာ ဆန္ဒာရဟာ"တိ (ပရိ. ၄၉၇)။ **သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿ အနုမတိယာ** တိ ဆန္ဒဿ အာဟရိတတ္တာ ဟတ္ထပာသံ အာဂတာပိ အနာဂတာပိ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ သမဂ္ဂယေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿ အနုမတိယာ။ **တိက္ခတ္တုံ သာဝေတွာ** တိ "သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော"တိအာဒိနာ က မ္မတစံ အဘဏိတွာ "ရုစ္စတိ သင်္ဃဿ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ရုစ္စတိ သင်္ဃဿာ"တိ တိက္ခတ္တုံ သာဝေ တွာ ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ အပလောကနကမ္မံ နာမာတိ ယောဇနာ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ** တိ အပလောကနကမ္မေ ဝုတ္တနယေ နေဝ။ ဣမိနာ "သီမဋ္ဌကသင်္ဃံ သောဓေတွာ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ"တိ ဣဒံ ဒွယံ အတိဒိသတိ။ ဣတရေ သုပိ ဧသေဝ နယော။

တတ္ထ တေသု စတူသု ကမ္မေသု ကိံ အညကမ္မံ ဣတရကမ္မဝသေန ကာတဗ္ဗန္တိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **"တတြ"**ဣစ္စာဒိ။ ဇဝံ ဟောတု, ဇဝံ သန္တေ အဝိသေသေန သဗ္ဗမ္ပိ ကမ္မံ အညဝသေန ကတ္တဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ဉတ္တိ ဒုတိယကမ္မံ ပနာ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ပန**-သဒ္ဒေါ ဝိသေသတ္ထဇောတကော, ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ပန ဝိသေသော အတ္ထိတိ အတ္ထော။ ဣတော ပရာနိ သုဝိညေယျာနေဝ။ ပဋိက္ခိတ္တမေဝ အဋ္ဌကထာယန္တိ အဇ္ဈာဟာရသမ္ဗန္ဓော။ ယဒိ ဇဝံ အက္ခရပရိဟီနာဒီသု သန္တေသု ကမ္မကောပေ သိယာတိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ အာဟ **"သစေ ပနာ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **အက္ခရပရိဟီန** န္တိ "သုဏာတု မေ"တိအာဒီသု သု-ကာရ ဏာ-ကာရ တု-ကာရာဒီနံ ဘဿနံ။ **ပဒပရိဟီန**န္တိ သုဏာ တူတိအာဒီနံ ဝိဘတ္တျန္တပဒာနံ ဘဿနံ။ **ဒုရုတ္တပဒံ** ပန ဉပရိ ဝက္ခတိ။

ဣအာနိ ပုနပ္ပုနဝစနေ ပယောဇနံ ဒဿေန္တော **"ဣဒံ အကုပ္ပကမ္မေ ဒဠှီကမ္မံ ဟောတိ, ကုပ္ပကမ္မေ ကမ္မံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတီ"**တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဣဒ**န္တိ ဣဒံ ပုနပ္ပုနံ ဝုတ္တကမ္မံ။ **အကုပ္ပကမ္မေ** တိ အကုပ္ပေ ဌာနာရဟေ ပု ရေကတကမ္မေ။ **ဒဠှီကမ္မံ ဟောတီ** တိ ထိရတရကမ္မံ ဟောတိ ကောယ ရဇ္ဇုယာ ဗန္ဓိတဗ္ဗဘာဝရေ ဒုတိယတတိယာဒိရ ဇ္ဇူဟိ ဗန္ဓနံ ဝိယ။ **ကုပ္ပကမ္မေ** တိ အက္ခရပရိဟီနာဒိဝသေန ကုပ္ပေ အဋ္ဌာနာရဟေ ပုရေကတကမ္မေ။ **ကမ္မံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတီ**တိ ပုနပ္ပုနံ ဝုတ္တေ သတိ တေသံ အက္ခရပရိဟီနာဒီနံ သောဓိတတ္တာ ပရိသုဒ္ဓကမ္မံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ **အကု ပ္ပကမ္မေ ကုပ္ပကမ္မေ**တိ တ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏေ ဘုမ္မဝစနံ။ ပုရေတရံ ကတကမ္မသ္မိံ အကုပ္ပကမ္မေ သတိ ပစ္ဆာ ဣဒံ ပုနပ္ပုနံ ဝုတ္တကမ္မံ ဒဠှီကမ္မံ ဟောတိ, ပုရေကတကမ္မသ္မိံ ကုပ္ပကမ္မေ သတိ ဣဒံ ပုနပ္ပုနံ ဝုတ္ တကမ္မံ အကုပ္ပံ ဌာနာရဟံ ပရိသုဒ္ဓကမ္မံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတီတိ။ ဣမံ ဟဋ္ဌံ နိဿာယ အာစရိယဝရာ ကောပုဂ္ဂလမ္ပိ အနေကက္ခတ္တုံ ဉပသမ္ပဒကမ္မံ ကရောန္တိ။ ကသ္မာ ပန တေ ဘိက္ခူ လဇ္ဇီပေသလဗဟုဿုတသိက္ခာကာမဘူတာနံ အတ္တနော အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိကေ သိက္ခံ ဂဏှန္တီတိ? န တေ အတ္တနော အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိကာ လ ဒ္ဓသိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ အညံ ဂဏှန္တိ, အထ ခေါ တာယ ဧဝ သဒ္ဓိံ ဒိဂုဏတိဂုဏံ ကရောန္တိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ပုရိမ သိက္ခာယ အသဒ္ဒဟန္တာယေဝ ကရေယျုံ, နော သဒ္ဒဟန္တာတိ? နော အသဒ္ဒဟန္တာ , သဒ္ဒဟန္တာပိ တေ ဘိက္ခူ ပု နပ္ပုနကရဏေ ယုတ္တိံတောပိ အာဂမတောပိ အာဒီနဝံ အပဿန္တာ အာနိသံသမေဝ ပဿန္တာ ကရောန္တီတိ။

ကထံ ယုတ္တိတော အာနိသံသံ ပဿန္တိ? ယထာ ဟိ လောကေ အဘိသိတ္တမ္ပိ ရာဇာနံ ပုနပ္ပုနာဘိသိဉ္စနေ အာဒီနဝံ န ပဿန္တိ, အထ ခေါ အဘိသေကာနုဘာဝေန ရာဇိဒ္ဓိပ္ပတ္တတာဒီဟိ ကာရဏေဟိ အာနိသံသမေဝ ပဿန္တိ, ယထာ စ သာသနေ စေတိယံ တ ပဋိမံ တ နိဋ္ဌိတသဗ္ဗကိစ္စံ "အနေကဇာတိသံသာရ"န္တိအာဒီဟိ ဘဂဝတော ဝစနေဟိ အဘိသေကမင်္ဂလံ ကရောန္တာပိ ပုနပ္ပုနကရဏေ အာဒီနဝံ အပဿန္တာ အတိရေကတရံ မဟိဒ္ဓိကတာမဟာနုဘာဝတာဒိ အာနိသံသမေဝ ပဿန္တာ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တိယေဝ, ဧဝမေဝ ကတဥပသမ္ပဒကမ္မံ ဘိက္ခုံ ပုနဒေဝ ကမ္မတစာဘဏနေ အာဒီနဝံ အပဿန္တာ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မသ္မိံ ဝတ္ထုအာဒီသု ပဉ္စသု အင်္ဂေသု ကေသ္မိဉ္စိ အင်္ဂေ အပရိပုဏ္ဏေ သတိ ကမ္မကောပသမ္ဘဝတော ဣဒါနိ ကတကမ္မေန ပရိပုဏ္ဏအင်္ဂေ သတိ ကမ္မသမ္ပတ္တိသမ္ဘဝဉ္စ ပုဗ္ဗေဝ ကမ္မသမ္ပတ္တိသမ္ဘဝေပိ ဒဠှီကမ္မထိရတရသမ္ဘဝဉ္စ အာနိသံသံ ပဿန္တာ ကရောန္တိ။ ကထံ အာဂမတော အာနိသံသံ ပဿန္တိ? ယထာ ဝုတ္တပရိတရဋ္ဌကထာဟဒယဝိနယသင်္ဂဟဟဒေသု ဒုရုတ္တပဒဿ သောဓနတ္ထံ ပုနပ္ပုနံ ဝတ္တဗ္ဗဘာဝဿ ဥပလက္ခဏနယေန ဝစနတော။ သေသဥတ္တိအေသအနုဿာဝနအေသာနဉ္စ ဝတ္ထုဝိပတ္တိသီမဝိပတ္တိပရိသဝိပတ္တိအေသာနဉ္စ သောဓနံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တေနေဝ စ ကာရဏေန အယမ္ပိ ပစ္ဆိမဟဋ္ဌော အာစရိယေန ဝုတ္တော။ တဿတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။ ဣတိ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မဿ ကောပသမ္ဘဝေပိ ဣဒါနိ ကတကမ္မေန သမ္ပဇ္ဇနသင်္ခါတံ အာနိသံသံ အာဂမတော ပဿန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကေစိ ပန အာစရိယာ ဣမံ "ပုနပ္ပုနံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဟဋ္ဌ တသ္မိံယေဝ ပဌမကမ္မကရဏကာလေ ဒုရုတ္တသောဓနတ္ထံ ဝတ္တဗ္ဗတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န စိရကာလေ"တိ ဝဒန္တိ, တဒေတံ ဝစနံ နေဝ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတံ, န ဋီကာဒီသု ဝိနိစ္ဆိတံ, တေသံ မတိမတ္တမေဝ, တသ္မာ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ အပိစ တသ္မိံ ခဏေ ပုနပ္ပုနံ ဝစနတောပိ အပရဘာဂေ ဝစနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသံ။ တသ္မိဥ္ဟိ ကာလေ ပုနပ္ပုနံ ဘဏနေ ဥတ္တိအေသအနုဿာဝနအေသာနိ ပစ္ဆိမဘဏနေ သုဋ္ဌု ဘဏန္တော သောဓေတုံ သက္ကုဏေယ္ယ, န ဝတ္ထုဝိပတ္တိသီမဝိပတ္တိပရိသဝိပတ္တိအေသာနိ။ တသ္မိဥ္ဟိ ခဏေ တမေဝ ဝတ္ထု, သာ ဧဝ သီမာ, သာ ဧဝ ပရိသာ, တသ္မာ တာနိ ပုနပ္ပုနဝစနေန သောဓေတုမသက္ကုဏေယ្យာနိ ဟောန္တိ။ အပရဘာဂေ ကရောန္တော ပန ပုဗ္ဗေ အပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿဘာဝေန ဝတ္ထုဝိပတ္တိဘူတေပိ ဣဒါနိ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿတ္တာ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ ဟောတိ, ပုဗ္ဗေ သီမသင်္ကရာဒိဘာဝေန သီမဝိပတ္တိသမ္ဘဝေပိ ဣဒါနိ တဒဘာဝတ္တာယ သုဋ္ဌု သောဓိတတ္တာ သီမသမ္ပတ္တိ ဟောတိ, ပုဗ္ဗေ ဝဂ္ဂကမ္မာဒိဝသေန ပရိသဝိပတ္တိသမ္ဘဝေပိ ဣဒါနိ တဒဘာဝတ္တာယ သုဋ္ဌု သောဓိတတ္တာ ပရိသသမ္ပတ္တိ ဟောတိ, ဧဝံ ပဉ္စ ဝိပတ္တိယော သောဓေတွာ ပဉ္စ သမ္ပတ္တိယော သမ္ပာဒေတွာ ကာတုံ သက္ကုဏေယ္ယတော ပဌမကာလေ ပုနပ္ပုနံ ဘဏနတောပိ အပရဘာဂေ ဘဏနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယဒိ ဧဝံ ဥပသမ္ပဒသိက္ခာယ ဒဟရော ဘဝေယ္ယာတိ? န ဘဝေယ္ယ။ ကသ္မာ? ဟေရာဏသိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခိတွာ တာယ ဧဝ ပတိဋ္ဌိတတ္တာတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ ပုရေကတကမ္မဿ သမ္ပဇ္ဇနဘာဝေန တိဋ္ဌန္တေ သတိ တာယ ဌိတတ္တာ အဒဟရော သိယာ။ ပုရိမကမ္မဿ အသမ္ပဇ္ဇနဘာဝေန ဣဒါနိ ကတကမ္မေယေဝ ဥပသမ္ပဒဘာဝေန တိဋ္ဌန္တေ သတိ ကသ္မာ ဒဟရော န ဘဝေယ္ယာတိ? ဧဝံ သန္တေ ဒဟရော ဘဝေယ္ယ။ ဧဝံ ဒဟရော သမာနော ပုရိမသိက္ခာယ ဝသ္သံ ဂဏေတွာ ယထာဝုဍ္ဎံ ဝန္ဒနာဒီနိ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော မဟာသာဝဇ္ဇော ဘဝေယ္ယာတိ? ဧဝံ ပုရိမသိက္ခာယ အဋ္ဌိတဘာဝံ ပစ္ဆိမသိက္ခာယ ဧဝ လဒ္ဓုပသမ္ပဒဘာဝံ တထတော ဇာနန္တော ဧဝံ ကရောန္တော သာဝဇ္ဇော ဟောတိ, ဧဝံ ပန အဇာနန္တော "ပုရိမသိက္ခာယမေဝ ဌိတော"တိ မညိတွာ ဧဝံ ကရောန္တော အနဝဇ္ဇောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကထံ ဝိညာယတီတိ စေ? **"အနာပတ္တိ ဦနဝီသတိဝဿံ ပရိပုဏ္ဏသညီ** တိ ဝေတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဥပသမ္ပာဒေန္တဿ အနာပတ္တိ, ပုဂ္ဂလော ပန အနုပသမ္ပန္နောဝ ဟောတိ။ သစေ ပန သော ဒသဝဿစ္စယေန အညံ ဥပသမ္ပာဒေတိ, တံ စေ မုဉ္စိတွာ ဂဏော ပူရတိ, သူပသမ္ပန္နော။ သောပိ စ ယာဝ န ဇာနာတိ, တာဝဿ နေဝ သဂ္ဂန္တရာယော, န မောက္ခန္တရာယော။ ဉတွာ ပန ပုန ဥပသမ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ သမန္တပာသာဒိကာယံ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၄၀၆) အာဂတတ္တာ ဝိညာယတိ။ ဧဝံ ဝတ္ထုဝိပန္နတ္တာ ကမ္မကောပတော အနုပသမ္ပန္နဿ ပုဂ္ဂလဿ ဥပဇ္ဈာယော ဘဝိတုံ ယုတ္တကာလေ ပုန ဥပသမ္ပဇ္ဇနေန ဥပသမ္ပန္နဘာဝဘာဝဿ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတတ္တာ ဣမိနာ နယေန သီမဝိပန္နပအေသဝိပန္နဥတ္တိဝိပန္နအနုဿာဝနဝိပန္နဘူတတ္တာ ကမ္မကောပတော ပုဗ္ဗေ အနုပသမ္ပန္နဘူတံ ပုဂ္ဂလမ္ပိ အပရဘာဂေ ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တိကာလေပိ ပဉ္စ ဝိပတ္တိအေသာနိ သောဓေတွာ ပုန ဥပသမ္ပဒကမ္မတစာကရဏေန ဥပသမ္ပာဒေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သောပိ ပုဂ္ဂလော ပုဗ္ဗကမ္မကာလေ အနုပသမ္ပန္နော ဟုတွာပိ အပရကမ္မကာလေ ဥပသမ္ပန္နော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ကေစ္စေ ပန ဘိက္ခူ ဟေရဏသိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ နဝသိက္ခမေဝ ဂဏ္ဟိံသု, တေ ပန ဘိက္ခူ နဝသိက္ခာဝသေန ဒဟရာဝ ဘဝန္တိ, ဧဝံ ကရဏ္ဍူ အတိဝိယ ဂုဏဝိသိဋ္ဌံ အတ္တနော နဝကတရံ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ပယိရုပာသိတုကာမော တံ ပုဂ္ဂလံ အတ္တနာ ဝုဍ္ဎတရံ ကာတုကာမော အတ္တာနံ ဒဟရံ ကာတုကာမော ဟုတွာ ဓမ္မကရဝေန ကရောန္တော ယုတ္တော ဘဝေယျ။ အထ ပန သိက္ခာသမ္ပန္နံ ကတ္တုကာမော ဧဝံ ကရေယျ, သိက္ခာ နာမ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေ သတိ သမ္ဘဝတိ, သီလဝိသုဒ္ဓိယာဝ ကာရဏံ ဟောတိ, တသ္မာ ယဒိ ပုရိမသိက္ခာ အဋ္ဌိတာ ဘဝေယျ, ပစ္စက္ခာနကိစ္စံ နတ္ထိ, သယမေဝ ပတိတာ ဟောတိ။ ပုရိမသိက္ခာယ ဌိတာယ သတိ ဝိဗ္ဘမိတုကာမောယေဝ ပစ္စက္ခာနံ ကရေယျ, န ဘိက္ခုဘာဝိတုကာမော, သော ပန စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလမေဝ ပရိသုဒ္ဓံ ကရေယျ, တသ္မာ ဟေရဏသိက္ခာယ ပစ္စက္ခာနံ အယုတ္တံ ဝိယ ဒိသ္သတိ။ တတော ဟေရဏသိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ နဝသိက္ခာဂဟဏတော ပုနပ္ပုနံ ကရဏံယေဝ ယုတ္တတရံ ဒိသ္သတိ။ ကသ္မာ? ဟေရဏသိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ နဝသိက္ခာဂဟဏေ ပုရိမကမ္မံ အသမ္ဘိဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆိမကမ္မသမ္ဘဝနေ သတိ ကိဉ္စာပိ ပုရိမသိက္ခာ နတ္ထိ, ယာ ပစ္စက္ခာတဗ္ဗာ, တထာပိ နဝသိက္ခာယ သမ္ဘိဇ္ဇိတတ္တာ အဒေါသော နတ္ထိ, ဒဟရဘာဝံ ပတ္တောပိ ယုတ္တရူပောယေဝ။

ယဒိ ပုရိမကမ္မမ္ပိ ပစ္ဆိမကမ္မမ္ပိ သမ္ဘဝတိယေဝ, ဧဝံ သတိ ပုရိမသိက္ခာယ ပစ္စက္ခာနံ နိရတ္ထကံ။ ပစ္ဆိမသိက္ခာယ ဌိတာယပိ ဒဟရဘာဝံ ပတ္တတ္တာ အယုတ္တရူပော။ ယဒိ ပန ပုရိမကမ္မမေဝ သမ္ဘဝတိ, န ပစ္ဆိမကမ္မံ, ဧဝံ သတိ ပုဗ္ဗေ ဌိတဟေရဏသိက္ခာပိ ပစ္စက္ခာနေန ပတိတာ။ ပစ္ဆိမသိက္ခာပိ ပစ္ဆိမကမ္မဿ ပဉ္စန္နံ ဝိပတ္တီနံ အညတရေန ယောဂတော န သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ ပုရိမသိက္ခာယ စ ပတိတတ္တာ ပစ္ဆိမသိက္ခာယ စ အလဒ္ဓတ္တာ ဥဘတော ဘဋ္ဌတ္တာ အယုတ္တောဝ ဟောတိ။ ဟေရဏသိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ နဝသိက္ခာဂဟဏေ ပန သတိ ပုရိမကမ္မံ သမ္ပန္နံ ဟုတွာ ပစ္ဆိမကမ္မံ အသမ္ပန္နံ ဟောန္တမ္ပိ ပုရိမသိက္ခာယ ပတိဋ္ဌိတောယေဝ, ပုရိမံ အသမ္ပန္နံ ဟုတွာ ပစ္ဆိမံ သမ္ပန္နမ္ပိ ပစ္ဆိမသိက္ခာယ ဌိတော ဧဝ။ ပုရိမပစ္ဆိမကမ္မဒွယမ္ပိ ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမ္ပန္နမ္ပိ ဒဠှီကမ္မထိရတရဘူတာယ ပုရိမသိက္ခာယ ဌိတောယေဝ သော ဘိက္ခု ဟောတိ, တသ္မာ ပုရိမသိက္ခံ ပစ္စက္ခာယ နဝသိက္ခာဂဟဏတော ပုရိမသိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ပုနပ္ပုနံ နဝသိက္ခာဂဟဏံ ယုတ္တတရံ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣမံ ပန ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တာနံ အာစရိယာနံ တဒံ အမနသိကရောန္တာ အညေ အာစရိယာ အနေကပ္ပကာရံ အနိဋ္ဌိတကထံ ကထေန္တိ။ ကထံ? ကေစ္စေ ထေရာ ဧဝံ ဝဒန္တိ “ကိံ ဣမေ ဘိက္ခူ ဧဝံ ကရောန္တာ ပာရာဇိကပ္ပတ္တံ ဘိက္ခုံ ပုန သိက္ခာယ ပတိဋ္ဌာပေဿာမာတိ မညန္တီ”တိ။ တေ ထေရာ ပုနပ္ပုနံ ကမ္မတစံ ဘဏန္တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ “ဣမေ ဘိက္ခူ ဣမိနာ ကာရဏေန ဧဝံ ကရောန္တီ”တိ စိန္တေတွာ ဝေမာဟံသု။ ကေစ္စေ ပန ထေရာ “ကသ္မာ ဣမေ ဘိက္ခူ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တိ, ယထာ နာမ အသနိ ကေတရမေဝ ပတန္တီ သတ္တေ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝတော အာဏာဘူတာ ကမ္မတစာ ကေတရံ ဘဏမာနာ ကမ္မံ သိဇ္ဈာပေတိ, န အနေကတရ”န္တိ, တေပိ “ကမ္မသိဇ္ဈနတ္ထာယ ပုနပ္ပုနံ ဘဏန္တီ”တိ စိန္တေတွာ ဝေမာဟံသု။ ဗဟဝေ ပန ဘိက္ခူ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တေ ဒိသွာ ဧဝံ ဝဒန္တိ “ဣမေ ဘိက္ခူ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ ဒိန္နသိက္ခံ အသဒ္ဒဟန္တာ ဧဝံ ကရောန္တိ, အာစရိယုပဇ္ဈာယဂုဏာပရာဓကာ ဧတေ သမဏာ”တိ။ တေ “ပုဗ္ဗသိက္ခံ အသဒ္ဒဟိတွာ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တီ”တိ မညန္တာ ဝေမာဟံသု။

အပရေ ပန ထေရာ “ပဌမံ ဥပသမ္ပဒကမ္မတစာဘဏနကာလေယေဝ ပုနပ္ပုနံ ဝတ္တဗ္ဗံ, န အပရဘာဂေ”တိ, တတ္ထ ကာရဏံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ အညေ ဝေမာဟံသု “ဉတ္တိဒုတိယကမ္မတစာယမေဝ ပုနပ္ပုနံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, န ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေ, အထ စ ပနိမေ ဘိက္ခူ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မဘူတာယ ဥပသမ္ပဒကမ္မတစာယ ပုနပ္ပုနံ ကရောန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယ န သမေတီ”တိ, တံ နီတတ္ထမေဝ ဂဟေတွာ ဝဒိံသု။ နေယျတ္ထတော ပန ဣမိနာ နယေန စတူသုပိ ကမ္မေသု ပုနပ္ပုနံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ ကမ္မသင်္ကရမေဝ ဟိ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေ ဝိသေသတော ဝဒတိ, ပုနပ္ပုနံ ဝတ္တဗ္ဗဘာဝေ ပန သဗ္ဗေသူတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေနေဝ ဟိ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မတစာယ ဥပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေယေဝ ပုဗ္ဗေ အနုပသမ္ပန္နဿ ပုဂ္ဂလဿ ပစ္ဆာ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗဘာဝေ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တောတိ။

ပဋိပုစ္ဆာကရဏီယာဒီသုပီတိ ဧတ္ထ **အာဒိ**သဒ္ဒေန ပဋိညာယ ကရဏီယာဒယော သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ **ပဋိပုစ္ဆာယ ကရဏီယံ အပဋိပုစ္ဆာ ကရောတီ**တိ ပုစ္ဆိတွာ စောဒေတွာ သာရေတွာ ကာတဗ္ဗံ အပုစ္ဆိတွာ အစောဒေတွာ အသာရေတွာ ကရောတိ။ **ပဋိညာယ ကရဏီယံ အပဋိညာယ ကရောတီ**တိ ပဋိညံ အာရောပေတွာ ယထာဒိန္နာယ ပဋိညာယ

ကာတဗ္ဗံ အပဋိညာယ ပဋိညံ အကရောန္တဿ ဝိလပန္တဿ ဗလက္ကာရေန ကရောတိ။ **သတိဝိနယာရဟဿာ** တိ ဒဗ္ဗမလ္လပုတ္တတ္ထေရသဒိသဿ ခီဏာသဝဿ။ **အမူဠ္ဟဝိနယာရဟဿာ** တိ ဂဂ္ဂဘိက္ခုသဒိသဿ ဥမ္မတ္တကဿ။ **တဿပါပိယသိကကမ္မာရဟဿာ** တိ ဥပဝါဠဘိက္ခုသဒိသဿ ဥဿန္နပါပဿ။ **တဇ္ဇနီယကမ္မာရဟဿာ**တိ ပဏ္ဍုကလောဟိတကဘိက္ခုသဒိသဿ ဘဏ္ဍနကာရကဿ။ **နိယဿကမ္မာရဟဿာ** တိ သေယျသကဘိက္ခုသဒိသဿ အဘိဏှာပတ္တိကဿ။ **ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မာရဟဿာ** တိ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကဘိက္ခုသဒိသဿ ကုလဒူသကဿ။ **ပဋိသာရဏီယကမ္မာရဟဿာ** တိ သုဓမ္မဘိက္ခုသဒိသဿ ဥပါသကေ ဇာတိအာဒီဟိ ဒူသေန္တဿ။ ဥ
က္ခေပနီယကမ္မာရဟဿာတိ ဆန္နဘိက္ခုသဒိသဿ အာပတ္တိံ အပဿန္တဿ အာပတ္တိံ အဒေသေန္တဿ အရိဋ္ဌဘိက္ခုသဒိသဿ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ အဝိဿဇ္ဇေန္တဿ။ **ပရိဝါသာရဟဿာ** တိ ပဋိစ္ဆန္နသင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိကဿ။ **မူလာယပဋိကဿနာရဟဿာ** တိ အန္တရာပတ္တိံ အာပန္နဿ။ **မာနတ္တာရဟ** န္တိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နသင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိကံ။ **အဗ္ဘာနာရဟ** န္တိ စိဏ္ဏမာနတ္တံ ဘိက္ခုံ။ **ဥပသမ္ပာဒေတိ** တိ ဥပသမ္ပဒကမ္မံ ကရောတိ။

အနုပောသထေ ဥပောသထံ ကရောတီတိ အနုပောသထဒိဝသေ ဥပောသထံ ကရောတိ။ ဥပောသထဒိဝသော နာမ ဌပေတွာ ကတ္တိကမာသံ အဝသေသေသု ဧကာဒသသု မာသေသု ဘိန္နဿ သင်္ဃဿ သာမဂ္ဂိဒိဝသော စ ယထာဝုတ္တာ စာတုဒ္ဒသပန္နရသာ စ, ဧတံ တိပ္ပကာရမ္ပိ ဥပောသထဒိဝသံ ဌပေတွာ အညသ္မိံ ဒိဝသေ ဥပောသထံ ကရောန္တော အနုပောသထေ ဥပောသထံ ကရောတိ နာမ။ ယတ္ထ ဟိ ပတ္တစီဝရာဒိအတ္ထာယ အပ္ပမတ္တကေန ကာရဏေန ဝိဝဒန္တာ ဥပောသထံ ဝါ ပဝါရဏံ ဝါ ဌပေန္တိ, တတ္ထ တသ္မိံ အဓိကရဏေ ဝိနိစ္ဆိတေ ''သမဂ္ဂါ ဇာတမှာ''တိ အန္တရာ သာမဂ္ဂိဥပောသထံ ကာတုံ န လဘန္တိ, ကရောန္တေဟိ အနုပောသထေ ဥပောသထော ကတော နာမ ဟောတိ။

အပ္ပဝါရဏာယ ပဝါရေတီ တိ အပ္ပဝါရဏဒိဝသေ ပဝါရေတိ။ ပဝါရဏဒိဝသော နာမ ဧကသ္မိံ ကတ္တိကမာသေ ဘိန္နဿ သင်္ဃဿ သာမဂ္ဂိဒိဝသော စ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာသိယော, ဧတံ စတုဗ္ဗိဓံ ပဝါရဏဒိဝသံ ဌပေတွာ အညသ္မိံ ဒိဝသေ ပဝါရေန္တော အပ္ပဝါရဏာယ ပဝါရေတိ နာမ။ ဣဓာပိ အပ္ပမတ္တကဿ ဝိဝါဒဿ ဝူပသမေ သာမဂ္ဂိပဝါရဏံ ကာတုံ န လဘန္တိ။ ကရောန္တေဟိ အပ္ပဝါရဏာယ ပဝါရဏာ ကတာ ဟောတီတိ အယံ အဋ္ဌကထာပာဌော (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၃)။

''ဥမ္မတ္တကဿ ဘိက္ခုနော ဥမ္မတ္တကသမ္မုတိ ဥမ္မတ္တကေန ယာစိတွာ ကတေ အသမ္မုခါပိ အတုံ ဝဋ္ဋတိ, တတ္ထ နိသိန္နေပိ န ကုပ္ပတိ နိယမာဘာဝတော။ အသမ္မုခါ ကတေ ပန အေသာဘာဝံ ဒဿေတုံ **'အသမ္မုခါ ကတံ သုကတံ ဟောတီ'**တိ ဝုတ္တံ။ ဒူတေန ဥပသမ္ပဒာ ပန သမ္မုခါ ကာတုံ န သက္ကာ ကမ္မဝါစာနာနတ္တသမ္ဘဝတော။ ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနာဒယော ဟတ္ထပါသတော အပနီတမတ္တေပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ **သင်္ဃသမ္မုခတာ** တိအာဒီသု ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ, တေ အာဂတာ ဟောန္တိ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အာဟဋော ဟောတိ, သမ္မုခီဘူတာ န ပဋိက္ကောသန္တိ, အယံ **သင်္ဃသမ္မုခတာ** ။ ယေန ဓမ္မေန ယေန ဝိနယေန ယေန သတ္ထုသာသနေန သင်္ဃော ကမ္မံ ကရောတိ, အယံ **ဓမ္မသမ္မုခတာ ဝိနယသမ္မုခတာ** ။ တတ္ထ **ဓမ္မော** တိ ဘူတံ ဝတ္ထု။ **ဝိနယော**တိ စောဒနာ စေဝ သာရဏာ စ။ **သတ္ထုသာသနံ** နာမ ဉတ္တိသမ္ပဒာ စေဝ အနုဿာဝနသမ္ပဒာ စ။ ယဿ သင်္ဃော ကမ္မံ ကရောတိ, တဿ သမ္မုခဘာဝေါ **ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ**။ ကတ္တိကမာသဿ ပဝါရဏမာသတ္တာ **'ဌပေတွာ ကတ္တိကမာသ'** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပစ္ဆိမကတ္တိက ဌပိတဒိဝသော စာ**တိ ကာဠပက္ခေ စာတုဒ္ဒသိံ ပန္နရသိံ ဝါ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဒွေ ပုဏ္ဏမာသိယော** တိ ပဌမပစ္ဆိမဝဿူပဂတာနံ ဝသေန ဝုတ္တ''န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပရိဝါရ ၃.၄၈၃) အာဂတံ။

''ဌပိတဥပောသထပဝါရဏာနံ ကတ္တိကမာသေ သာမဂ္ဂိယာ ကတာယ သာမဂ္ဂီပဝါရဏံ မုဉ္စိတွာ ဥပောသထံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **'ဌပေတွာ ကတ္တိကမာသ'** န္တိ။ သစေ ပန တေသံ နာနာသီမာသု မဟာပဝါရဏာယ ဝိသုံ ပဝါရိတာနံ ကတ္တိကမာသဗ္ဘန္တရေ သာမဂ္ဂီ ဟောတိ, သာမဂ္ဂီဥပောသထော ဧဝ တေဟိ ကာတဗ္ဗော, န ပဝါရဏာ ဧကသ္မိံ ဝဿေ ကတပဝါရဏာနံ ပုန ပဝါရဏာယ အဝိဟိတတ္တာ။ **သာမဂ္ဂီဒိဝသော ဟောတီ** တိ အနုပောသထဒိဝသေ သာမဂ္ဂီကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန စာတုဒ္ဒသိယံ ပန္နရသိယံ ဝါ သင်္ဃော သာမဂ္ဂိံ ကရောတိ, တဒါ သာမဂ္ဂီ ဥပောသထဒိဝသော န ဟောတိ, စာတုဒ္ဒသီပန္နရသီဥပောသထောဝ ဟောတိ။ ဥပရိ ပဝါရဏာယပိ ဧသေဝ နယော။ **ပစ္ဆိ
က္ကမိတွာ ဌပိတဒိဝသော စာ**တိ ဘဏ္ဍနကာရကေဟိ ဥပဒ္ဒုတာ ဝါ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ပဝါရဏာသင်္ဂဟံ ဝါ ကတွာ ဌပိတော ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသီဒိဝသော စ။ **ဒွေ စ ပုဏ္ဏမာသိယော** တိ ပုဗ္ဗကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ပစ္ဆိမကတ္တိက

ပုဏ္ဏမာ စာတိ ဒွေ ပုဏ္ဏမာသိယော။ **တော် စတုဗ္ဗိဓ** န္တိ ပုဏ္ဏမာသိဒ္ဒယေန သဒ္ဓိံ သာမဂ္ဂီပဝါရဏံ စာတုဒ္ဒသီပဝါရဏဉ္စ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ, ဣဒဉ္စ ပကတိစာရိတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ တထာရူပပစ္စယေ ပန သတိ ဥဘိန္နံ ပုဏ္ဏမာသီနံ ပုရိမာ ဒွေ စာတုဒ္ဒသိယော, ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသိယာ အနန္တရာ ပန္နရသီပီတိ ဣမေပိ တယော ဒိဝသာ ပဝါရဏာဒိဝသာ ဧဝါတိ ဣမံ သတ္တဝိဓမ္ပိ ပဝါရဏာဒိဝသံ ဌပေတွာ အညသ္မိံ ဒိဝသေ ပဝါရေတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပရိဝါရ ၂.၄၈၃) အာဂတံ။

ဧဝံ ဝတ္ထုဝိပတ္တိဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဉတ္တိဝိပတ္တိဝိနိစ္ဆယံ အနုဿာဝနဝိပတ္တိဝိနိစ္ဆယဉ္စ ဒဿေန္တော **''ဉတ္တိတော ဝိပတ္တိယံ ပနာ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပဌမဉတ္တိဝိပတ္တိယံ ''ပစ္ဆာ ဝါ ဉတ္တိံ ဌပေတီ''တိ တဿ သံဝဏ္ဏနာယံ **အနုဿာဝနကမ္မံ ကတွာ** တိ ပဌမံ အနုဿာဝနံ သာဝေတွာ ''သော ဉတ္တီ''တိ အနုဿာဝနာနန္တရမေဝ သကလံ ဉတ္တိံ ဝတွာ, ပရိယောသာနေ ''သော ဉတ္တီ''တိ ဝတွာတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၅၂. စတုတ္ထအနုဿာဝနဝိပတ္တိသံဝဏ္ဏနာယံ **''ယွတယန္တိ ဗျဉ္ဇနပ္ပဘေဒော အဓိပ္ပေတော။ ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒော**တိ ဧတ္ထ ဒသဓာ ဒသဝိဓေန ဗျဉ္ဇနာနံ ပဘေဒောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ကေနာယံ ပဘေဒောတိ အာဟ **'ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ'** တိ။ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထဗျဉ္ဇနတော ဗျဉ္ဇနသဘာဝါနံ အက္ခရာနံ ဇနိကာ ဗုဒ္ဓိ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ, တာယ **ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ,** အက္ခရသမုဋ္ဌာပကစိတ္တဘေဒေနေဝါတိ အတ္ထော။ ယံ ဝါ သံယောဂပရံ ကတွာ ဝုစ္စတိ, ဣဒမ္ပိ ဂရုကန္တိ ယောဇနာ''တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ဝုတ္တံ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပရိဝါရ ၃.၄၈၅) ပန ''ဌာနကရဏာနိ သိထိလာနိ ကတွာ ဥစ္စာရေတဗ္ဗမက္ခရံ **သိထိလံ,** တာနိယေဝ ဓနိတာနိ အသိထိလာနိ ကတွာ ဥစ္စာရေတဗ္ဗမက္ခရံ **ဓနိတံ**။ ဒွိမတ္တကာလံ **ဒီဃံ,** ဧကမတ္တကာလံ **ရဿံ။ ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒော**တိ ဧဝံ သိထိလာဒိဝသေန ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ အက္ခရုပ္ပာဒကစိတ္တဿ ဒသပ္ပကာရေန ပဘေဒော။ သဗ္ဗာနိ ဟိ အက္ခရာနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထဗျဉ္ဇနတော ဗျဉ္ဇနာနိ စ။ သံယောဂေ ပရော ဧတသ္မာတိ သံယောဂပရော။ န သံယောဂပရော **အသံယောဂပရော** 'အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရဿ ယဿ န ခမတီ'တိ ဧတ္ထ တ-ကာရ န-ကာရသဟိတာကာရော အသံယောဂပရော။ **ကရဏာနီ**တိ ကဏ္ဌာဒီနိ'' ဣတိ ဧတ္တကံ ဝုတ္တံ။

ပုန ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပရိဝါရ ၂.၄၈၅) ''တတ္ထ **အာယသ္မတော** တိအာဒီသု သရာနန္တရိတာနိ သ-ကာရ မ-ကာရာဒိဗျဉ္ဇနာနိ 'သံယောဂေ'တိ ဝုစ္စန္တိ။ ယော သံယောဂေ ပရော ယဿ အ-ကာရာဒိနော, သော **သံယောဂပရော** နာမ။ **ရဿ** န္တိ အ-ကာရာဒိဗျဉ္ဇနရဟိတံ ပဒံ။ **အသံယောဂပရ**န္တိ 'ယဿ န ခမတီ'တိအာဒီသု သ-ကာရ န-ကာရာဒိဗျဉ္ဇနသဟိတံ ပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တ-ကာရဿ ထ-ကာရံ အကတွာ 'သုဏာတု မေ'တိအာဒိံ အဝတွာ ဝဂ္ဂန္တရေ သိထိလမေဝ ကတွာ 'သုဏာထု မေ'တိအာဒိံ ဝဒန္တောပိ ဒုရုတ္တံ ကရောတိယေဝ ဌပေတွာ အနုရူပံ အာဒေသံ။ ယဉ္စပိ 'သစ္စိကတ္ထပရမတ္ထေနာ'တိ ဝတ္တဗ္ဗေ 'သစ္စိကဋ္ဌပရမဋ္ဌေနာ'တိ စ 'အတ္ထကထာ'တိ စ ဝတ္တဗ္ဗေ 'အဋ္ဌကထာ'တိ စ တတ္ထ တတ္ထ ဝုစ္စတိ, တာဒိသံ ပါဠိအဋ္ဌကထာဒီသု ဒိဋ္ဌပယောဂံ တဒနုရူပဉ္စ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, တတော အညံ န ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **'အနုက္ကမာဂတံ ပဝေဏိံ အဝိနာသေန္တေနာ'** တိအာဒိ။ **'ဒီဃေ ဝတ္တဗ္ဗေ ရဿ'** န္တိအာဒီသု 'ဘိက္ခူနံ'န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ 'ဘိက္ခုနံ'န္တိ ဝါ 'ဗဟူသူ'တိ ဝတ္တဗ္ဗေ 'ဗဟုသူ'တိ ဝါ 'နက္ခမတီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗေ 'နခမတီ'တိ ဝါ 'ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော'တိ ဝတ္တဗ္ဗေ 'ဥပသမ္ပဒာပေခော'တိ ဝါ ဧဝံ အနုရူပဋ္ဌာနေသု ဧဝ ဒီဃရဿာဒိရဿဒီဃာဒိဝသေန ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ပန 'နာဂေ'တိ ဝတ္တဗ္ဗေ 'နဂေ'တိ ဝါ 'သင်္ဃော'တိ ဝတ္တဗ္ဗေ 'သဃော'တိ ဝါ 'တိဿော'တိ ဝတ္တဗ္ဗေ 'တိသော'တိ ဝါ 'ယာစတီ'တိ ဝတ္တဗ္ဗေ 'ယာစန္တိ'တိ ဝါ ဧဝံ အနနုရူပဋ္ဌာနေသု ဝတ္တုံ။ သမ္ဗန္ဓံ ပန ဝဝတ္ထာနဉ္စ သဗ္ဗထာပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ အာဂတံ။ သေသာနိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ သုဝိညေယျာနိ။

၂၅၃. သီမဝိပတ္တိဝိနိစ္ဆယော ပန ဟေဋ္ဌာ သီမကထာယံ သဗ္ဗေန ကထိတော, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။

ပရိသဝိပတ္တိကထာယ **စတုဝဂ္ဂကရဏေ** တိ စတုဝဂ္ဂေန သင်္ဃေန ကတ္တဗ္ဗေ။ **အနိဿာရိတာ** တိ ဥပေါသထဋ္ဌပနာဒိနာ တ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကဘာဝေန တ န ဗဟိကတာ။ အဋ္ဌကထာယဉှိ **"အပကတတ္တဿာ** တိ ဥက္ခိတ္တကဿ တ ယဿ တ ဥပေါသထပဝါရဏာ ဋ္ဌပိတာ ဟောန္တိ"တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၂၅) ဝုတ္တတ္တာ ဋ္ဌပိတဥပေါသထပဝါရဏော ဘိက္ခု အပကတတ္တော တေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပရိသုဒ္ဓသီလာ** တိ ပာရာဇိကံ အနာပန္နာ အဓိပ္ပေတာ။ ပရိဝါသာဒိကမ္မေသု ပန ဂရုကဋ္ဌာပိ အပကတတ္တာ တေတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အဝသေသာ။ပေ။ ဆန္ဒာရဟာဝ ဟောန္တီ** တိ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အဝိဇဟိတွာ ဌိတာ ပန ဆန္ဒာရဟာ န ဟောန္တိ, တေပိ စတုဝဂ္ဂါဒိတော အဓိကာ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာဝ ဆန္ဒာရဟာ ဟောန္တိ, တသ္မာ သင်္ဃတော ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတေနေဝ ဆန္ဒော တ ဟာရိသုဒ္ဓိ တ အဒါတဗ္ဗာ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပရိဝါရ ၃.၄၈၈) ပန "အနုက္ခိတ္တာ ပာရာဇိကံ အနာပန္နာ စ ပကတတ္တာတိ အာဟ **'ပကတတ္တာ အနုက္ခိတ္တာ'** တိအာဒိ။ တတ္ထ **အနိဿာရိတာ** တိ ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပရိသုဒ္ဓသီလာ** တိ ပာရာဇိကံ အနာပန္နာ။ **န တေသံ ဆန္ဒော တ ပါရိသုဒ္ဓိ တ ဧတိ** တိ တီသု ဒ္ဝီသု တ နိသိန္နေသု ဧကဿ တ ဒ္ဝိန္နံ တ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ အာဟဋာပိ အနာဟဋာဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော"တိ အာဂတော။ ဧဝံ ပာဠိယဉ္စ အဋ္ဌကထာယ စ စတုန္နံ မ္ပိ ကမ္မာနံ သမ္ပတ္တိ စ ဝိပတ္တိ စ အာဂတာ, ဋီကာစရိယေဟိ စ ဝိနိစ္ဆိတာ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ စတုဗ္ဗိဓ ကမ္မာနိ ကတ္တဗ္ဗာနိ, န အဝုတ္တနယေန။ ဝုတ္တဉှိ သမန္တပါသာဒိကာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁. ဂန္ထာရမ္ဘက ထာ; ၂.၄၃၁) –

"ဗုဒ္ဓေန ဓမ္မော ဝိနယော စ ဝုတ္တော။
ယော တဿ ပုတ္တေဟိ တထေဝ ဉာတော။
သော ယေဟိ တေသံ မတိမစ္စဇန္တာ။
ယသ္မာ ပုရေ အဋ္ဌကထာ အကံသု။

"တသ္မာ ဟိ ယံ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။
တံ ဝဇ္ဇယိတွာန ပမာဒလေခံ။
သဗ္ဗမ္ပိ သိက္ခာသု သဂါရဝါနံ။
ယသ္မာ ပမာဏံ ဣဓ ပဏ္ဍိတာန"န္တိ။

ဣမသ္မိဉ္ဟိ ကမ္မဝဂ္ဂေ အပလောကနာဒီနံ စတုန္နံ ကမ္မာနံ ကရဏဋ္ဌာနံ ကောဒသဝိပတ္တိသီမဝိမုတ္တံ ဗဒ္ဓသီမဘူတံယေဝ ဝုတ္တံ, "ကောဒသဟိ အာကာရေဟိ သီမတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တီ"တိ (ပရိ. ၄၈၆) ဝစနတော န အဗဒ္ဓဥပစာရသီမဘူတံ။ န ဟိ တတ္ထ ကောဒသဝိပတ္တိ အတ္ထိ။ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၂) **"အပလောကနကမ္မံ** နာမ သီမဋ္ဌကသင်္ဃံ သောဓေတွာ ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒံ အာဟရိတွာ သမဂ္ဂဿ သင်္ဃဿ အနုမတိယာ တိက္ခတ္တုံ သာဝေတွာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မ"န္တိ အပလောကနကမ္မဿာပိ ဗဒ္ဓသီမာယမေဝ ကတ္တဗ္ဗဘာဝေ ဝုတ္တော, န ဥပစာရသီမာယံ။ န ဟိ တတ္ထ သီမဋ္ဌကသင်္ဃသောဓနေန ဆန္ဒာရဟာနဉ္စ အတ္ထိ, အန္တောသီမံ ပဝိဋ္ဌပဝိဋ္ဌာနံ သင်္ဃလာဘော အတဗ္ဗောယေဝ ဟောတိ, တသ္မာ "ဥတ္တိကမ္မဘူတံ ဥပေါသထပဝါရဏာကမ္မံ အဗဒ္ဓသီမဝိဟာရေပိ ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ ဂဏှဟန္တာနံ အာစရိယာနံ တဒေပိ "ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဘူတံ ကထိနအနကမ္မံ ဥပစာရသီမာယမေဝ ကတ္တဗ္ဗ"န္တိ ဂဏှဟန္တာနံ အာစရိယာနံ တဒေပိ ပာဠိဝိရောဓော အဋ္ဌကထာဝိရောဓော စ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယမေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဥပေါသထပဝါရဏာကထာဝဏ္ဏနာယဉ္စ ကထိနကထာဝဏ္ဏနာယဉ္စ ဝုတ္တံ, အတ္ထိကေဟိ တတ္ထ သုဋ္ဌု ဩလောကေတွာ သံသယော ဝိနောဒေတဗ္ဗော။

ဣဒါနိ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ လေခကာရေဟိ ပရိစယဝသေန သဗ္ဗဂန္ထာနံ အာဒိမှိ လိခိတံ မဟာနမက္ကာရဟဌံ့ သရဏဂမနဿ, ကမ္မဝါစာယ စ အာရမ္ဘကာလေ မဟတာ ဉဿာဟေန ဘဏန္တိ, သော ပန ဟဌော နေဝ သရဏဂမနပရိယာပန္နော, န ကမ္မဝါစာပရိယာပန္နော, နာပိ ကမ္မဝါစာယ ပုဗ္ဗကရဏပရိယာပန္နော, တသ္မိံ အဘဏိတေပိ န သရဏဂမနဿ တ ကမ္မဝါစာယ တ ဟာနိ အတ္ထိ, န ဘဏိတေ ဝမ္ပိ, တသ္မာ ပကရဏာစရိယာ သရဏဂမနာရမ္ဘေပိ ကမ္မဝါစာရမ္ဘေပိ တဿ မဟာနမက္ကာရပာဌဿ ဝဏ္ဏနံ န ဝဒန္တိ, ဝဒန္တော ပန "ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ"

ဣတိ ပဒါနံ အတ္ထော ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂသမန္တပါသာဒိကာသာရတ္ထဒီပနီအာဒိပ္ပကရဏေသု "ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္
ဗုဒ္ဓေါ" ဣတိပဒါနံ အတ္ထော ဝိယ ဝိတ္ထာရေန ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ, ဧဝံ သန္တေပိ ဘဂဝတော ယထာဘူတဂုဏဒီပနဝ
သေန ပဝတ္တတ္တာ သဗ္ဗေပိ အာစရိယာ သဗ္ဗေသု ဂန္ထာရမ္ဘေသု တိက္ခတ္တုံ မင်္ဂလတ္ထံ ဘဏန္တိ။ ဘဏန္တေ
ဟိ စ ပန န-ကာရ မော-ကာရာဒီနံ ဌာနကရဏာဒိသမ္ပဒံ အဟာပေန္တေန သိထိလဓနိတဒီဃရဿာဒိဝိသေသံ မနသိ က
ရောန္တေန သမဏသာရုပ္ပေန ပရိမဏ္ဍလေန ပဒဗျဉ္ဇနေန ဘဏိတဗ္ဗော ဟောတိ, န အတိအာယတကေန ဂီတသဒ္
ဒသဒိသေန သဒ္ဒေန။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ "န, ဘိက္ခဝေ, အာယတကေန ဂီတဿရေန ဓမ္မော ဂါယိတဗ္ဗော,
ယော ဂါယေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၂၄၉)။

"ဧကမတ္တော ဘဝေ ရဿော၊ ဒွိမတ္တော ဒီဃမုစ္စတေ။
တိမတ္တော တု ပ္လုတော ဉေယျော၊ ဗျဉ္ဇနဉ္စဍ္ဎမတ္တိက"န္တိ။ –

သဒ္ဒပ္ပကရဏာစရိယေဟိ ဝုတ္တံ သဒ္ဒလက္ခဏံ နိဿာယ န-ကာရာဒီသု ရဿဘူတေ အသရေ ဧကမတ္တံ, န-ဗျဉ္
ဇနေ အဍ္ဎမတ္တံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဒိယဍ္ဎမတ္တကာလံ ပမာဏံ ကတွာ ဥစ္စာရိယတေ။ မော-ကာရာဒီသု ဒီဃဘူတေ ဩ-
ကာရာဒိသရေ ဒွိမတ္တံ, မ-ကာရာဒိဗျဉ္ဇနေ အဍ္ဎမတ္တံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ အဍ္ဎတေယျမတ္တာကာလံ ပမာဏံ က
တွာ ဥစ္စာရိယတေ, န တတော ဥဒ္ဒန္တိ။ နနု "ပ္လုတော တိမတ္တော ဉေယျော"တိ ဝုတ္တန္တိ? သစ္စံ, သာ ပန ဒူရ
တော အဝှာယနာဒီသုယေဝ လဗ္ဘတိ, နာညတ္ထ။ ဝုတ္တဉှိ ကာရိကာယံ –

"ဒူရတော အဝှာနေ ဂီတေ၊ တထေဝ ရောဒနေပိ စ။
ပ္လုတာ တိမတ္တိကာ ဝုတ္တာ၊ သဗ္ဗေတေ နေတ္ထ ဂယှရေ"တိ။ –

ကိတ္တကေန ပန ကာလေန ဧကမတ္တာ ဝိညေယျာတိ? အက္ခိနိမိသဥမ္မိသမတ္တကာလေနာတိ အာစရိယာ။ ဧကေ ပန
အာစရိယာ "အင်္ဂုလိဖောဋ္ဋနကာလပ္ပမာဏေနာ"တိ ဝဒန္တိ။ ဝုတ္တဉှိ အာစရိယဓမ္မသေနာပတိတ္ထေရေန –

"ပမာဏံ ဧကမတ္တဿ၊ နိမိသုမ္မိသတောဗ္ရဝုံ။
အင်္ဂုလိဖောဋ္ဋကာလဿ၊ ပမာဏေနာပိ အဗ္ရဝု"န္တိ။

ဧဝံ သဒ္ဒသတ္ထာစရိယေဟိ ဝစနတော သုဒ္ဓရဿသရဋ္ဌာနေ ဧကမတ္တာပမာဏံ, သဗျဉ္ဇနရဿသရဋ္ဌာနေ
ဒိယဍ္ဎမတ္တာပမာဏံ, သုဒ္ဓဒီဃသရဋ္ဌာနေ ဒွိမတ္တာပမာဏံ, သဗျဉ္ဇနဒီဃသရဋ္ဌာနေ အဍ္ဎတေယျမတ္တာပမာ
ဏံ ကာလံ သလ္လက္ခေတွာ ဥစ္စာရိယတေ။

ဣဒါနိ ပန ဘိက္ခူ မဟာနမက္ကာရဘဏနေ ဗလဝဥဿာဟံ ကတွာ ဘဏန္တာ ရဿဋ္ဌာနေသု ဒွိတိမတ္တာ
ကာလံ ဒီဃဋ္ဌာနေသု စတုပဉ္စမတ္တာကာလံ သရံ ပဋ္ဌပေတွာ ဘဏန္တိ, တဒယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ အပရေ ပဌမတရေ
ဘဏိတွာ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿာ"တိ ပရိယောသာနပဒံ ပတွာပိ တတ္ထ အဋ္ဌပေတွာ ပုန "နမော တဿာ"တိ ဘဏိ
တွာ သ-ကာရေ ဌပေတွာ ထောကံ ဝိဿမိတွာ ဒုတိယတရေ "ဘဂဝတော"တိ ဣဒံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ ပရိယောသာ
နံ ဘဏိတွာ ဌပေန္တိ။ တတိယတရေ ပန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပရိယောသာနေ ဌပေန္တိ။ ဧဝံ ဘဏန္တဿ ဗဟူ ပသံသန္
တိ, ဧဝံ ပန ကာတဗ္ဗန္တိ နေဝ ပါဠိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယထာ ဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေ ကရိယမာနေ တိဏ္ဏံ အနုသ္
သာဝနာနံ သဒ္ဒတော စ အတ္ထတော စ အဘိန္နာနံ အညမညံ သင်္ကရဝိရဟိတာနံ ကတွာ ဘဏိတဗ္ဗာနံ, ဧဝံ မဟာနမက္
ကာရပဌေ တိက္ခတ္တုံ ဘဏမာနေ တယော တရာ သဒ္ဒတော စ အတ္ထတော စ အဘိန္နေ ကတွာ သင်္ကရဝိရဟိတေ
ကတွာ အာဒိတော အာရဘိတွာ ပရိယောသာနေ ဌပေတဗ္ဗာ ဟောန္တီတိ။

တတြာယမေကေဧဝံ ဝဒန္တိ – ယထာ နာမ ဇဝေန ဂစ္ဆန္တဿ ဌာတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ပတွာပိ သဟသာ ဌာတုံ န သက္
ကောတိ, ဧကပဒမတ္တံ ဂန္တွာ တိဋ္ဌတိ, ဧဝံ အာဒိတော ဘဏန္တဿ ဗလဝဥဿာဟတ္တာ ပရိယောသာနေ ပတ္
တွာပိ ဌပေတုံ န သက္ကောတိ, "နမော တဿာ"တိ ဒွိပဒမတ္တံ ဘဏိတွာ သက္ကောတီတိ။ ဧဝံ သန္တေ ဒုတိယတ
တိယတရေသု ကသ္မာ သက္ကောတီတိ? တဒါ ပန ဒုတိယတရေ ထောကံ ဝိဿမိတတ္တာ လဒ္ဓဿာသော ဟုတွာ
သက္ကောတီတိ။ ဧဝံ တေ အာယသ္မန္တော သယမေဝ အတ္တာနံ ဝိဃာတံ ဟာပေန္တိ။ န ဟိ "မဟာနမက္ကာရံ ဘဏန္

တေန ပဌမတရေ ဗလဝဥဿာဟေန ဘဏိတဗ္ဗော’’တိ ဘဂဝတာ ပညတ္တော, ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ တ ဌပိတော အတ္ထိ။ ဧဝံ သန္တေ ယထာ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တေန ယတ္တကာ ဘိက္ခူ ဟတိမောက္ခံ သုဏန္တိ, တေသံ သဝနပ္ပမာဏေန ယာဝ ပရိယောသာနာ ဥဒ္ဒိသိတုံ အတ္တနော သရပ္ပမာဏံ ဂဟေတ္ဝာ ဟတိမောက္ခော ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗော, ဧဝံ ကမ္မဝါစံ ဘဏန္တေနပိ သီမမဏ္ဍလေ နိသိန္နဘိက္ခူနံ သဝနပ္ပမာဏေန ယာဝ ပရိယောသာနာ အတ္တနော သရပ္ပမာဏံ ဂဟေတ္ဝာ ဘဏိတဗ္ဗာတိ။

အပရေ ပန အာစရိယာ မော-ကာရာဒီသု ဩ-ကာရန္တပဒေသု အဥ္ဈေသံ ပဒာနံ အတိရေကေန သရေန ဒ္ဝတ္တိက္ခတ္တုံ အနုကရဏသဒ္ဒံ အနုဗန္ဓာပယမာနာ ဘဏန္တိ, တေသံ အာစရိယာနံ တာဒိသံ ဘဏနံ သုတ္ဝာ ပရိစယပ္ပတ္တာ အဥ္ဈေ ဘိက္ခူ တ ဂဟေဥွာ တ အဥ္ဈေသံ အာစရိယာနံ ကမ္မဝါစံ န ဂရုံ ကရောန္တိ, တာယ ကမ္မဝါစာယ ဥပသမ္ပဒာ အလဘိတဗ္ဗာ ဝိယ မညန္တိ, တာဒိသံ ပန ဘဏနံ တေသံ အာစရိယာနံ သိဿာနုသိဿာ ဧဝ တထာ ဘဏန္တိ, န အဥ္ဈေ အာစရိယာ။ တေ ပန ဟေရာဏာစရိယာနံ သရသမ္ပန္နာနံ အနုကရဏသဒ္ဒရဟိတမ္ပိ သဟိတံ ဝိယ ခာယမာနံ သုဏန္တာနံ အတိမနောရထံ သဒ္ဒံ သုတ္ဝာ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇန္တာ ဧဝံ ကရောန္တိ မဥ္ဈေ။ န ဟိ ဝိနယေ တ သဒ္ဒသတ္ထေသု တ တထာ ဘဏိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထိ, တသ္မာ ဝိစာရေတဗ္ဗမေတန္တိ။

ဗဟူ ပန ဘိက္ခူ ‘‘သိထိလံ ဓနိတဥ္စ ဒီဃရဿ’’န္တိအာဒိနာ ဝိနယေ ကထိတဝိနိစ္ဆယဥ္စ ‘‘ဇ္ဇေ ပဥ္စသု ဝဂ္ဂေသု’’တိအာဒိနာ သဒ္ဒသတ္ထေသု ကတဝိနိစ္ဆယဥ္စ အဇာနန္တာ ပိဋ္ဌကတ္တယကောဝိဒာနံ ဝိနယဓရဗဟုဿုတတ္ထေရာနံ သန္တိကာ အလဒ္ဓောပဒေသာ ဟုတ္ဝာ တတ္ထ တတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ ကရောန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ဝစနမေဝ ဂဟေတ္ဝာ ဟေဃ္ဃောဟဒေဃ္ဃံ အဇာနန္တာ ပုဗ္ဗေ ပရဒေသတော အာဂတာနံ ပုညဝန္တာနံ သရသမ္ပန္နာနံ မဟာထေရာနံ အနောသရေန ဘဏမာနာနံ သရံ သုတ္ဝာ တေသံ ထေရဝရာနံ မတိံ အပုစ္ဆိတ္ဝာဝ ယထာဒိဋ္ဌံ ယထာသုတံ လိခိတ္ဝာ ဌပေန္တာ အနုက္ကမေန ပဏ္ဍိတေဟိ ဟသိတဗ္ဗံ အယုတ္တံ ကထံ ဒီပေန္တာ ‘‘ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဗုဒ္ဓိယာ သဒ္ဒသဒိသံ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ သကုဏိယာ သဒ္ဒသဒိသံ သဒ္ဒံ ကရောန္တိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ တမ္ဗူလကသဒ္ဒရူပတံ ကရောန္တိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဒက္ခိဏတော နမန္တာ ဘဏန္တိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝါမတော နမန္တာ ဘဏန္တိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝိလာသံ ကုရုမာနာ ဘဏန္တီ’’တိအာဒီနိ ဝတ္ဝာ တဒေဝ သဒ္ဒဟန္တာ ရက္ခမူလဥမင်္ဂလေဏာဒီသု နိသီဒိတ္ဝာ တမေဝ ဝစနံ အနုသိက္ခန္တာ တဒနုရူပံ ကမ္မဝါစံ ဘဏန္တာ ‘‘အဟံ ကမ္မဝါစာကုသလော’’တိ ဝတ္ဝာ ဗာလဇနေ သညာပေတ္ဝာ တေသံ တေသံ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခာနံ ကမ္မဝါစံ ဘဏန္တိ, ဣမေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အာဏံ အတိက္ကာမေန္တိ, သာသနံ ဩသက္ကာပေန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အထာပရေပိ ဘိက္ခူ ကမကာတသာဒီသု ဝသန္တာ ပဏ္ဍိတာနံ သန္တိကေ အပယိရုဟာသမာနာ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိမ္ပိ ဝတ္ထုဝိပတ္တိမ္ပိ ဉတ္တိအနုဿာဝနသီမပရိသသမ္ပတ္တိမ္ပိ ဝိပတ္တိမ္ပိ တထတော အဇာနန္တာ ဗဟုတေ သိဿေ ဌပေတ္ဝာ ပဗ္ဗဇ္ဇဥ္စ ဥပသမ္ပဒဥ္စ ကရောန္တာ ပရိသံ ဝမာပေန္တိ, တေပိ ဘဂဝတော သာသနံ ဩသက္ကာပေန္တိ, တသ္မာ ဘဂဝတော အာဏံ ကရောန္တေဟိ လဇ္ဇီပေသလေဟိ ဗဟုဿုတေဟိ သိက္ခာကာမေဟိ သပ္ပုရိသဘိက္ခူဟိ ဧဝရူပါနံ ဘိက္ခူနံ သဟာယကေဟိ ဥပတ္ထမ္ဘကေဟိ ဧကသမ္ဘောဂသံဝါသကေရေဟိ န ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဣာအနိ ဘိက္ခူ –

‘‘စ-ကာရန္တံ   သ-ကာရန္တံ၊ တ-ကာရန္တသမံ ဝဒေ။
ဥ-ကာရန္တံ လ-ကာရန္တံ၊ န-ကာရန္တသမံ ဝဒေ’’တိ။ –

ဣမံ သိလောကံ ဥပနိဿာယ သရဏဂမနေပိ ‘‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’’တိ ဟဌံ ‘‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’’တိ ပဌန္တိ။ ကမ္မဝါစာယမ္ပိ ‘‘ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ကဟာပေတဗ္ဗော’’တိအာဒိဟဌံ ‘‘ပဌမံ ဥပဇ္ဈံ ကဟာပေတဗ္ဗော’’တိအာဒိနာ ပဌန္တိ။ ဇ္ဇေ ယုတ္တိတောပိ အာဂမတောပိ ကာရဏံ စိန္တေတဗ္ဗံ။

တတ္ရာယံ ယုတ္တိစိန္တာ – ‘‘စ-ကာရန္တံ သ-ကာရန္တံ, တ-ကာရန္တသမံ ဝဒေ’’တိ ဇ္ဇေ စ-ကာရော တာလုဇော, တ-ကာရော ဒန္တဇော, ဧဝမေတေ အက္ခရာ ဌာနတောပိ အသမာနာ။ စ-ကာရော ဇိဝ္ဟာမဇ္ဈကရဏော, တ-ကာရော ဇိဝ္ဟဂ္ဂကရဏော, ဧဝံ ကရဏတောပိ အသမာနာ။ စ-ကာရော ဒုတိယဝဂ္ဂပရိယာပန္နော, တ-ကာရော စတုတ္ထဝဂ္ဂပရိယာပန္နော, ဧဝံ ဝဂ္ဂတောပိ အသမာနာ။ သံယောဂက္ခရဝသေန န ပုဗ္ဗက္ခရာ သုတိံ လဘန္တာ သရဝိသေသံ ဟာပုဏန္တိ, တေ

နေဝ စ-ကာရေန သဒ္ဒသတ္ထကာရာစရိယာ “သံယောဂေ ပရေ ရဿတ္တ”န္တိ စ “သံယောဂပုဗ္ဗာ ဧ-ကာရော-ကာရာ ရ
ဿာက္လဝ ဝတ္တဗ္ဗာ”တိ စ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သန္တေ ကထံ အသမာနဋ္ဌာနိကေန အသမာနကရဏေန အသမာနဝဂ္ဂေန သံ
ယောဂက္ခရေန လဒ္ဓသုတိကာ အက္ခရာ တတော အညေန အသမာနဋ္ဌာနိကေန အသမာနကရဏေန အသမာနဝဂ္ဂေန သံ
ယောဂက္ခရေန လဒ္ဓသမာနသုတိကာ ဘဝေယျုံ။ န ကေဝလဉ္စ ဧတေ အက္ခရာ အသမာနဋ္ဌာနိကာ အသမာနကရဏာ
အသမာနဝဂ္ဂာဝ ဟောန္တိ, အထ ခေါ အနာသန္နဋ္ဌာနိကာ အနာသန္နကရဏာ အနာသန္နဝဂ္ဂာ စ ဟောန္တိ။ ယထာ စ ဝိ
ဏာံ တဒေန္တောနံ ဒူရေ တန္တိဿရေန တတော ဒူရေ တန္တိဿရော အသမာနော ဟောတိ, ဧဝံ ဒူရဋ္ဌာနိကေန အက္ခ
ရေန ဒူရကရဏေန တတော ဒူရဋ္ဌာနိကော ဒူရကရဏော သမာနသုတိကော ကထံ ဘဝေယျ, ဝဂ္ဂက္ခရာနဉ္စ အညမညံ
အသင်္ကရဝသေန အသမာနသုတိဝသေန ပဝတ္တနတော “ဝဂ္ဂန္တံ တ ဝဂ္ဂေ”တိ သုတ္တေ နိဂ္ဂဟိတဿ ဝဂ္ဂန္တကရ
ဏေ သတိ အညဝဂ္ဂသ္မိံ ပရေ အညဝဂ္ဂန္တံ န ဟပုဏာတိ, “ဝဂ္ဂေ ဃောသာဃောသာနံ တတိယပဌမာ”တိ သုတ္တေန
စ အသဒိသဒွေဘာဝကရဏေ အညဝဂ္ဂေ အညဝဂ္ဂဒွေဘာဘာတေ န ဟောတိ။

ယဒိ စ စ-ကာရန္တက္ခရော တ-ကာရန္တက္ခရေန သမာနသုတိကော သိယာ, ဧဝံ သတိ ကိံ စ-ကာရန္တက္ခရလေခ
နေန သဗ္ဗတ္ထ တ-ကာရန္တမေဝ လိခေယျ, တထာ ပန အလိခိတ္တတ ပယောဂနုရူပံ ပဌမက္ခရဿ သဒိသဒွေဘာဝ
ဋ္ဌာနေ “ကစ္စော ကစ္စာယနော”တိ, အသဒိသဒွေဘာဝဋ္ဌာနေ “ဝစ္ဆော ဝစ္ဆာယနော”တိ တတိယက္ခရဿ သဒိ
သဒွေဘာဝဋ္ဌာနေ “မဇ္ဇံ သမ္မဇ္ဇ”န္တိ, အသဒိသဒွေဘာဝဋ္ဌာနေ “ဥပဇ္ဈာ ဥပဇ္ဈာယော”တိ သမာနဋ္ဌာနသမာန
ကရဏသမာနဝဂ္ဂက္ခရာနမေဝ ဒွေဘာဘာတေ လိခီယတိ, နော ဣတရေသံ, တသ္မာ ပယောဂနုရူပံ စ-ကာရန္တ ဇ-ကာရန္
တဋ္ဌာနေသု သကဝဂ္ဂသုတိဝသေနေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, န အညဝဂ္ဂသုတိဝသေန။ သ-ကာရန္တေ ပန သ-ကာရဿ တ-ကာ
ရေန သမာနဋ္ဌာနိကတ္တာ သမာနကရဏတ္တာ စ ဝဂ္ဂအဝဂ္ဂဝသေန ဘိန္နေပိ အဝဂ္ဂက္ခရာနံ ဝဂ္ဂက္ခရေဟိ သာဓာရဏ
တ္တာ စ အဝဂ္ဂက္ခရာနံ ဝဂ္ဂက္ခရာနံ ဝိယ ဝိသုံ သုတိယာ အဘာဝတော စ သ-ကာရန္တဿ တ-ကာရန္တဘာဏနံ ယုတ္
တံ သိယာ။ သ-ကာရောပိ ဟိ ဒန္တဇော, တ-ကာရောပိ, သ-ကာရောပိ ဇိဝှဂ္ဂကရဏော, တ-ကာရောပိ , တသ္မာ သမာန
ဋ္ဌာနိကာနံ သမာနကရဏာနံ အက္ခရာနံ သမာနသုတိဘာတေ ယုတ္တော။ ဉ-ကာရန္တ လ-ကာရန္တာနံ န-ကာရန္တဘဏ
နေပိ ဣမိနာ နယေန ဉ-ကာရန္တ န-ကာရန္တာနံ အသမာနသုတိဘာတေ လ-ကာရန္တ န-ကာရန္တာနံ သမာနသုတိဘာတေ
ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။ အယမေတ္ထ ယုတ္တိစိန္တာ။

အာဂမစိန္တာ ပန ဧဝံ ကာတဗ္ဗာ –

“စ-ကာရန္တံ သ-ကာရန္တံ၊ တ-ကာရန္တသမံ ဝဒေ။
ဉ-ကာရန္တံ လ-ကာရန္တံ၊ န-ကာရန္တသမံ ဝဒေ”တိ။ –

အယံ သိလောကော ကုတော ပဘာတေ, ကတ္ထ အာဂတော, ကေန ကာရိတောတိ? တတ္ထ **ကုတော ပဘာတေ**တိ ဘဂဝန္တ
သ္မာ တ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ တ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ တ ပဘာတော။ **ကတ္ထ အာဂတော**တိ ဝိနယေ တ သုတ္တန္
တေ တ အဘိဓမ္မေ တ ဟဋ္ဌိယံ တ အဋ္ဌကထာယ တ ဋီကာဒီသု တ အာဂတော။ **ကေန ကာရိတော**တိ နေတ္တိနိရုတ္တိပေဋ
ကောပဒေသကစ္စာယနပ္ပကရဏကာရကေန အာယသ္မတာ မဟာကစ္စာယနတ္ထေရေန တ မုခမတ္တဒီပနိကာရကေန ဝဇိ
ရဗုဒ္ဓာစရိယေန တ ပဒရူပသိဒ္ဓိကာရကေန ဗုဒ္ဓပိယာစရိယေန တ သဒ္ဒနီတိပ္ပကရဏကာရကေန အဂ္ဂဝံသာစရိယေန တ တ
ဒညသတ္ထကာရကေဟိ မဟာထေရေဟိ တ ကာရိတောတိ ဧဝံ အာဂမစိန္တာယံ သတိ အယံ သိလောကော ဘဂဝန္တသ္
မာ ပဘာတေ ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရေဟိ တ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ တတိ န ပညာယတိ။ “ဝိနယေ တ သုတ္တန္တေ တ
အဘိဓမ္မေ တ ဟဋ္ဌိယံ တ အဋ္ဌကထာယ တ ဋီကာသု တ အာဂတော”တိ ဟိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ကစ္စာယနာစရိယာဒီဟိ
သဒ္ဒသတ္ထကာရကေဟိ အာစရိယေဟိ ကတောတိပိ န ဒိဿတိ။ ဧဝံ သန္တေ အပ္ပာဋိဟီရကတံ ဣဒံ ဝစနံ အာပဇ္ဇတိ။

ဧဝံ ပန မယံ စိန္တယိမ္ဟာ – ရာမညဒေသေ ကိရ သကဘာသာယံ စ-ကာရန္တ ဉ-ကာရန္တာ န သန္တိ , တေနေဝ ရာ
မညဒေသိယာ ဘိက္ခူ “သစ္စ”န္တိ ဣမံ ဟဌံ ဝဒန္တာ “သတ္စ”န္တိ ဝဒန္တိ, “ပဉ္စင်္ဂ”န္တိ ဟဌံ ဝဒန္တာ “ပန္စင်
ဂ”န္တိ ဝဒန္တိ, တသ္မာ အတ္တနော ဝိသယေ အဝိဇ္ဇမာနံ စ-ကာရန္တ ဉ-ကာရန္တံ ယထာဟဌံ ဝတ္တုမသက္ကောန္တေ
ဟိ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သကဘာသာနုရူပတော အယံ သိလောကော ကာရိတော ဘဝိဿတီတိ။ ဧဝံ သန္တေပိ မရမ္မ
ဘာသာယ စ-ကာရန္တ ဉ-ကာရန္တပဒာနံ သုတိဝိသေသဝသေန ဝိသုံ ပညာယနတော မရမ္မဒေသိယာ ဘိက္ခူ တံ သိလော

ကံ အနုဝတ္တိတ္တတ ''ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ''တိ တ ''ပဌမံ ဥပတ္ထုံ ကဟာပေတဗ္ဗော''တိ တ ''ဟေတုပတ္တယော အာရမ္မဏာပတ္တယော''တိ တ ဝတ္တုံ န အရဟန္တိ။ ရာမညဒေသိယာပိ သကဘာသာသာယ ဝိသုံ အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ စ-ကာရန္တ ဥ-ကာရန္တပဒံ သကဘာသာကထနကာလေယေဝ ဘာသာနုရူပံ တ-ကာရန္တ န-ကာရန္တဘာဝေန ကထေတဗ္ဗံ, မာဂဓဘာသာကထနကာလေ ပန မာဂဓဘာသာယ စ-ကာရန္တ ဥ-ကာရန္တပအနံ ဝိသုံ ပယောဂဒဿနတော မာဂဓဘာသာနုရူပံ စ-ကာရန္တ ဥ-ကာရန္တပအနံ ဝိသုံ သုတိဝသေန ယထာဟဌမေဝ ကထေတဗ္ဗာနီတိ နော မတိ။ အယမေတ္ထ အာဂမစိန္တာ။

ဇိနသာသနမာရဗ္ဘ၊ ကထာယံ ကထိတာ မယာ။
ယုတ္တာယုတ္တံ စိန္တယန္တု၊ ပဏ္ဍိတာ ဇိနသာဝကာ။

ယုတ္တာယုတ္တံ စိန္တယိတ္တတ၊ ယုတ္တဉ္စေ ဓာရယန္တု တံ။
အယုတ္တဉ္စေ ပဇဟန္တု၊ မာနဒောသဝိဝဇ္ဇိတာတိ။

၂၅၄. ဇံ စတုန္နံ ကမ္မာနံ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိံ ဒဿေတ္တတ ဣအနိ တေသံ ကမ္မာနံ ဌာနပ္ပဘေဒံ ဒဿေန္တော **''အပလောကနကမ္မံ ကတမာနိ ပဉ္စ ဌာနာနိ ဂစ္ဆတီ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော အဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အနုတ္တာနပဒတ္ထမေဝ ဒဿယိဿာမ။ **''တေရဟိ သစေပိ သာမဏေရော''**တိအာဒီသု ဗုဒ္ဓာဒီနံ အဝဏ္ဏဘာသနမ္ပိ အကပ္ပိယာဒိ ကပ္ပိယာဒိဘာဝေန ဒီပနမ္ပိ ဒိဋ္ဌိဝိပတ္တိယံယေဝ ပဝိသတိ, တေနေဝ ဝက္ခတိ ''တံ လဒ္ဓိံ ဝိဿဇ္ဇာပေတဗ္ဗော''တိ။ ဘိက္ခူနမ္ပိ ဧသေဝ နယော။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောတိ** ဗုဒ္ဓဝစနာဓိပ္ပာယံ ဝိပရီတတော ဂဏှန္တော, သော ဧဝ **''အန္တဂ္ဂာဟိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော''** တိ ဝုတ္တော။ ကေစိ ပန ''သဿတုစ္ဆေဒအနံ အညတရဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ သဿတုစ္ဆေဒဂဟဏဿ သာမဏေရာနံ လိင်္ဂနာသနာယ ကာရဏတ္တေန ဟေဋ္ဌာ အဌကထာယမေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဣဓ စ ဒဏ္ဍကမ္မနာသနာယ ဧဝ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **ကာယသမ္ဘောဂသာမဂ္ဂီတိ** သဟသေယျပဋိဂ္ဂဟဏာဒိ။ **သောရတော**တိ သုဘေ ရတော, သုဋ္ဌု ဩရတောတိ တ **သောရတော။ နိဝါတဝုတ္တီ**တိ နီစဝုတ္တိ။

တဿာပိ အတဗ္ဗော တိ ဝိဇ္ဇမာနံ မုခရာဒိဘာဝံ နိဿာယ အပ္ပဋိပုစ္ဆိတ္တတပိ ပဋိညံ အဂ္ဂဟေတ္တတပိ အာပတ္တိံ အနာရောပေတ္တတပိ ဒေသိတာယပိ အာပတ္တိယာ ခံသနာဒိတော အနောရမန္တဿ အတဗ္ဗော၀။ ဩရမန္တဿ ပန ခမာပေန္တဿ န အတဗ္ဗော။ **ဗြဟ္မဒဏ္ဍဿ အန** န္တိ ခရဒဏ္ဍဿ ဥက္ကဋ္ဌဒဏ္ဍဿ အနံ။ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မေ ဟိ ကတေ ဩတအနုသာသနိပ္ပအနပဋိက္ခေပဟေ နတ္ထိ, ဒိန္နဗြဟ္မဒဏ္ဍော ပန တသ္မိ သဒ္ဓိံ တဇ္ဇနီယကမ္မာဒိကတေဟိ ပဋိက္ခိတ္တမ္ပိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ ''နေဝ ဝတ္တဗ္ဗော''တိအာဒိနာ အာလာပသလ္လာပမတ္တဿပိ န-ကာရေန ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ တဉ္စဟိ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတွာ ဩလောကနမတ္တမ္ပိ န ကရောန္တိ, ဇံ ဝိဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ နိမ္မဒနကရဏတ္တမေဝ တဿ ဒဏ္ဍဿ အနုညာတတ္တာ။ တေနေဝ ဆန္နတ္ထေရောပိ ဥက္ခေပနီယာဒိကမ္မကတောပိ အဘာယိတ္တတ ဗြဟ္မဒဏ္ဍေ ဒိန္နေ ''သဉ္ဆေနာဟံ သဗ္ဗထာ ဝိဝဇ္ဇိတော''တိ မုစ္ဆိတော ပပတိ။ ယော ပန ဗြဟ္မဒဏ္ဍကတေန သဒ္ဓိံ ဉတ္တတ သံသဋ္ဌော အဝိဝဇ္ဇေတ္တတ ဝိဟရတိ, တဿ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညထာ ဗြဟ္မဒဏ္ဍဝိဓာနဿ သ နိရတ္ထကတာပသင်္ဂတော။ **တေနာ**တိ ဗြဟ္မဒဏ္ဍကတေန။ ယထာ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကတေဟိ, ဧဝမေဝ တတော အဓိကမ္ပိ သင်္ဃံ အာရာဓေန္တေန သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ, တဉ္စ ''သောရတော နိဝါတဝုတ္တီ''တိအာဒိနာ သရူပတော ဒဿိတမေဝ။ တေနာဟ **''သမ္မာ ဝတ္တိတ္တတ ခမာပေန္တဿ ဗြဟ္မဒဏ္ဍော ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗော''** တိ။ **ပဋိသင်္ခါ** တိ ပဋိသင်္ခါယ, ဉာဏေန ဥပပရိက္ခိတ္တတ။

ယံ တံ ဘဂဝတာ အဝန္တိယကမ္မံ အနုညာတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ''တဿ ဘိက္ခုနော ဒဏ္ဍကမ္မံ ကာတု''န္တိ သာမညတော အနုညာတပ္ပကာရံ ဒဿေတ္တတ ပုန ဝိသေသတော အနုညာတပ္ပကာရံ ဒဿေတုံ **''အထ ခေါ''**တိအာဒိ ဟဋ္ဌိဥဒ္ဓဋ္ဌာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဣမဿ အပလောကနကမ္မဿ ဌာနံ ဟောတီ** တိ အပလောကနကမ္မသာမညဿ ပဝတ္တိဌာနံ ဟောတိ။ ဝိသေသဗျတိရေကေန အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ တဒညတ္ထ အပ္ပဝတ္တိံ ဒဿေတုံ ဝိသေသနိဿိတံ ဝိယ တေဟရီယတိ။ **''ကမ္မညေဝ လက္ခဏ''** န္တိ ဣမိနာ ဩသာရဏာဒိဝသေန ဂဟိတာဝသေသာနံ သဗ္ဗေသံ အပလောကနကမ္မသာမညလက္ခဏဝသေန ဂဟိတတ္တာ ''ကမ္မညေဝ လက္ခဏမဿာတိ ကမ္မလက္ခဏ''န္တိ နိဗ္ဗစနံ ဒဿေတိ, ဣဒ ဥ ဝုတ္တာဝသေသာနံ ကမ္မာနံ နိဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ သင်္ခါရက္ခန္ဓဓမ္မာယတနာဒီနိ ဝိယ ဝုတ္တာဝသေသခန္ဓာယတနာနန္တိ ဒ

ဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ ''အယံ ပနေတ္ထ ဟဋ္ဌိမုတ္တကောပိ ကမ္မလက္ခဏဝိနိစ္ဆယော''တိအာဒိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဇဝံ ဥ ပရိ ဥတ္တိကမ္မာဒီသုပိ ကမ္မလက္ခဏံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပရိဝါရ ၃.၄၉၅-၄၉၆) ပန ''ကမ္မမေဝ လက္ခဏန္တိ **ကမ္မလက္ခဏံ** ။ ဉတ္တိသာရဏာနိဿာရဏာဘဏ္ဍုကမ္မာဒယော ဝိယ ကမ္မဥ္စ ဟုတ္ဂာ အညဥ္စ နာမံ န လဘတိ, ကမ္မမေဝ ဟုတ္ဂာ ဥပလက္ခိယတီတိ ကမ္မလက္ခဏန္တိ ဝုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပရိဝါရ ၄၉၅-၄၉၆) ပန ''ဣမဿ အပလောကနကမ္မဿ ဌာနံ ဟောတီတိ ဇဝမ္ပိ အပလောကနကမ္မံ ပဝတ္တတီ တိ အတ္ထော။ ကမ္မညေဝ လက္ခဏန္တိ **ကမ္မလက္ခဏံ** ။ ဉတ္တိသာရဏာနိဿာရဏာဘဏ္ဍုကမ္မာဒယော ဝိယ ကမ္မဥ္စ ဟု တွ္ဂာ အညဥ္စ နာမံ န လဘတိ, ကမ္မမေဝ ဟုတ္ဂာ ဥပလက္ခိယတီတိ **ကမ္မလက္ခဏံ** ဥပနိဿယော ဝိယ။ ဟေတုပစ္စယာဒိ လက္ခဏဝိမုတ္တော ဟိ သဗ္ဗော ပစ္စယဝိသေသော တတ္ထ သင်္ဂယ္ဟတီ''တိ ဝုတ္တံ။ **တဿ ကရဏ** န္တိ အဝန္ဒိယ ကမ္မဿ ကရဏဝိဓာနံ။ **န ဝန္ဒိတဗ္ဗော** တိ, ဣမိနာ ဝန္ဒန္တိယာ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဿေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သင်္ဃေန ကတံ ကတိကံ ဉတ္ဂာ မဒ္ဒနံ ဝိယ ဟိ သင်္ဃသမ္မုတိံ အနာဒရေန အတိက္ကမန္တဿ အာပတ္တိ ဧဝ ဟောတိ။

၂၅၅. **ဘိက္ခုသင်္ဃဿပိ ပနေတံ လဗ္ဘတိယေဝာ** တိ အဝန္ဒိယကမ္မဿ ဥပလက္ခဏမတ္တေန ဂဟိတတ္တာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿပိ ကမ္မလက္ခဏံ လဗ္ဘတိ ဧဝ။ သလာကအနုဌာနံ **သလာကဂ္ဂံ** နာမ, ယာဂုဘတ္တာနံ ဘာဇနဌာနာနိ **ယာဂဂ္ဂဘတ္တဂ္ဂာနိ** နာမ။ ဧတေသုပိ ဟိ ဌာနေသု သဗ္ဗော သင်္ဃော ဥပေါသထေ ဝိယ သန္နိပတိတော, ကမ္မဥ္စ ဝဂ္ဂကမ္မံ န ဟောတိ, ''မယမေတံ န ဇာနိမ္ဟာ''တိ ပစ္ဆာ ခီယန္တာပိ န ဟောန္တိ, ခဏ္ဍသီမာယ ပန ကတေ ခီယန္တိ။ သ ဋ္ဌိကပစ္စယဥ္စ်ဟိ အစ္ဆိန္နစီဝရာဒီနံ အတုံ အပလောကေန္တေဟိ ဥပစာရသီမဋ္ဌာနံ သဗ္ဗေသံ အနုမတိံ ဂဟေတ္ဂာတဝ ကာတဗ္ဗံ။ ယော ပန ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော ဓမ္မိကံ အပလောကနံ ပဋိဗာဟတိ, တံ ဥပာယေန ဗဟိဥပစာရသီမဂတံ တ ကတ္ဂာ တ ခဏ္ဍသီမံ တ ပဝိသိတ္ဂာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ သန္ဓာယ ''အပလောကနကမ္မံ ကရောတီ''တိ သာမညတော ဒဿေ တိ, တံ အပလောကနကမ္မံ သရူပတော ဒဿေတုံ အာဟ **''အစ္ဆိန္နစီဝရံ''** ဣစ္စာဒိ။ ယဒိ အပလောကေတွ္ဂာဝ စီဝရံ အ တဗ္ဗံ, ကိံ ပန အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကသမ္မုတိယာတိ အာဟ **''အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကေန ပနာ''** တိအာဒိ။ **နာဋ္ဌံ တ ဥပဍ္ဎ ပနာဋ္ဌံ တ**တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ အပလောကေတ္ဂာ အတဗ္ဗဿ ပမာဏဒဿနံ။ တေန ယာပနမတ္တမေဝ အပလောကေတဗ္ဗံ, န အဓိကန္တိ ဒဿေတိ။ **ကေဒိဝသံယေဝ တ**တိအာဒိ ဒသဝီသတိဒိဝသာနံ ကေသ္မိံ ဒိဝသေယေဝ အတဗ္ဗပရိစ္ဆေဒဒဿ သနံ။ တေန ''ယာဝဇီဝ''န္တိ တ ''ယာဝရောဂ ဝုဋ္ဌဟတီ''တိ တ ဇဝံ အပလောကေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **ဣဏပ လိဗောဓန္တိ** ဣဏတ္ထံ အတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တဥ္စ ဣဏာယိကေဟိ ပလိဗုဒ္ဓဿ လဇ္ဇိပေသလဿ သာသနု ပကာရကဿ ပမာဏယုတ္တမေဝ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ နိယမေတွ္ဂာ ဘိက္ခူဟိ အပလောကေတွ္ဂာ အတဗ္ဗံ, န ပန သဟဿံ တ သတသဟဿံ တ မဟာဣဏံ။ တာဒိသဥ္စဟိ ဘိက္ခာစရိယဝတ္တေန သဗ္ဗေဟိ ဘိက္ခူဟိ တာဒိသဿ ဘိက္ခုနော ပ ရိယေသိတွ္ဂာ အတဗ္ဗံ။

''ဆတ္တံ တ ဝေဒိကံ တ တိ ဧတ္ထ **ဝေဒိကာ**တိ စေတိယဿ ဥပရိ စတုရဿစယော ဝုစ္စတိ။ **ဆတ္တ** န္တိ တ တော ဥဒ္ဓံ ဝလယာနိ ဒဿေတွ္ဂာ ကတော အဂ္ဂစယော ဝုစ္စတီ''တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပရိဝါရ ၃.၄၉၅-၄၉၆) ဝုတ္တံ။ **စေတိယဿ ဥပနိက္ခေပတော** တိ စေတိယဿ ပဋိဇဂ္ဂနတ္ထာယ ဝဍ္ဎိယာ ပယောဇေတွ္ဂာ ကပ္ပိယကာရကေဟိ ဌပိတဝတ္ထုတော။ **သင်္ဃိကေနပီ** တိ န ကေဝလဥ္စ တတုပ္ပာဒတော ပစ္စယအယကေဟိ စတုပစ္စယ တ္ထာယ သင်္ဃဿ ဒိန္နဝတ္ထုနာပီတိ အတ္ထော။ **သင်္ဃဘတ္တံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ မဟာအနံ ဒဒန္တေဟိပိ ကရိယ မာနံ သင်္ဃဘတ္တံ ဝိယ ကာရေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **''ယထာသုခံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ရုစ္စတီ''** တိ ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနော အတ္တနော ပရိဘောဂပဟောနကံ အပ္ပံ တ ဗဟုံ တ ဂဟေတဗ္ဗံ, အဓိကံ ပန ဂဟေတုံ န လဘတိ။

ဥပေါသထဒိဝသေတိ နိဒဿနမတ္တံ, ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ဒိဝသေပိ ကတံ သုကတမေဝ ဟောတိ။ ကရောန္တေန ''ယံ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ အန္တောသီမာယ သင်္ဃသန္တကံ။ပေ။ ယထာသုခံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ မယ္ဟံ ရုစ္စတီ''တိ ဇဝံ ကတိကာ ကာတဗ္ဗာ။ တထာ ဒွီဟိ တီဟိပိ ''အာယသ္မန္တာနံ ရုစ္စတီ''တိ ဝစနမေဝ ဟေတ္ထ ဝိသေသော။ **တေသမ္ပိ** တိ ရုက္ခာ နံ။ **သာ ဧဝ ကတိကာ**တိ ဝိသုံ ကတိကာ န ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

တေသန္တိ ရုက္ခာနံ, သင်္ဃော သာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပုရိမဝိဟာရေ**တိ ပုရိမေ ယထာသုခံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ကတ ကတိကေ ဝိဟာရေ။ **ပရိဝေဏာနိ ကတွ္ဂာ ဇဂ္ဂန္တီ** တိ ယတ္ထ အရက္ခိယမာနေ ဖလာဖလာနိ ရုက္ခာ စ ဝိနဿန္တိ, တာဒိသံ ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တတ္ထ သင်္ဃဿ ကတိကာ န ပဝတ္တတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ယေဟိ ပန ရုက္ခဗီဇာနိ

ရောပေတွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ပဋိဇဂ္ဂိတာ, တေပိ ဒသမဘာဂံ ဒတွာ ရောပကေဟေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ။ **တေဟီ**တိ ဇဂ္ဂိတေဟိ။

တတ္ထာ တိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ။ **မူလေ**တိအာဒိကာလေ, ပုဗ္ဗေတိ အတ္ထော။ **ဒီဃာ ကတိကာ**တိ အပရိစ္ဆိန္နကာလာ ယထာသုခံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ကတိကာ။ **နိက္ကုက္ကုစ္စေနာ** တိ “အဘာဇိတမိဒ”န္တိ ကုက္ကုစ္စံ အကတွာတိ အတ္ထော။ **ခီယနမတ္တမေဝ တ**န္တိ တေန ခီယနေန ဗဟုံ ခါဒန္တာနံ ဒေါသော နတ္ထိ အတ္တနော ပရိဘောဂပ္ပမာဏဿေဝ ဂဟိတတ္တာ, ခီယန္တေပိ အတ္တနော ပဟောနကံ ဂဟေတွာ ခါဒိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဂဏှထာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ တိ တထာ ဝုတ္တေ တေနေဝ ဘိက္ခုနာ ဒိန္နံ ဝိယ မညေယျုံ။ တံ နိဿာယ မိစ္ဆာဇီဝသမ္ဘဝေ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **“အနုဝိစရိတွာ”**တိအာဒိ။ **ဥပမုဘာကေ** တိ ကေဿ ဘိက္ခုနော ပဋ္ဌိဝီသတော ဥပမုဘာကေ, ဒေန္တေန စ “ဧတ္တကံ ဒါတုံ သင်္ဃော အနုညာသီ”တိ ဧဝံ အတ္တာနံ ပရိမောစေတွာ ယထာ တေ သင်္ဃေ ဧဝ ပသီဒန္တိ, ဧဝံ ဝတွာ ဒါတဗ္ဗံ။ **အပစ္စာသီသန္တေနာ** တိ ဂိလာနဂမိကိဿရာဒီနံ အနုညာတပုဂ္ဂလာနမ္ပိ အတ္တနော သန္တကံ ဒေန္တေန အပစ္စာသီသန္တေနေဝ ဒါတဗ္ဗံ။ အနနုညာတပုဂ္ဂလာနံ ပန အပစ္စာသီသန္တေနာပိ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။ သင်္ဃိကမေဝ ယထာကတိကာယ ဒါပေတဗ္ဗံ။ အတ္တနော သန္တကမ္ပိ ပစ္စယဒါယကာဒယော သယမေဝ ဝိဿာသေန ဂဏှန္တိ, န ဝါရေတဗ္ဗာ, “လဒ္ဓကပ္ပိယ”န္တိ တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗံ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝါ** တိ “ကုဒ္ဓေါ ဟိ သော ရုက္ခေပိ ဆိန္ဒေယျာ”တိအာဒိနာ တုဏှီဘာဝေ ကာရဏံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝ, တေဟိ ကတအနတ္ထာဘာဝေပိ ကာရုညေန တုဏှီ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ, “ဂဏှထာ”တိအာဒိ ပန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ။ပေ.။ န ဒါတဗ္ဗ န္တိ ဇီဝရုက္ခာနံ အာရာမဋ္ဌာနိယတ္တာ အရူနဉ္စ ဂေဟသမ္ဘာရာနုပဂတတ္တာ “သဗ္ဗံ တွမေဝ ဂဏှာတိ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **အကတာဝါသံ ဝါ ကတွာ**တိ ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇမာနံ သေနာသနံ ကတွာ။ **ဇဂ္ဂိတကာလေ** တိ ဖလတရေ သမ္ပတ္တေ။ **ဇဂ္ဂနကာလေ** တိ ဇဂ္ဂိတုံ အာရဒ္ဓကာလေ။

၂၅၆. ဉတ္တိကမ္မဋ္ဌာနဘေဒေ တိ ဉတ္တိကမ္မဿ ဌာနဘေဒေ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

တေတ္တိံသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၃၄. ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထာ

ဧဝံ ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယကထံ ကထေတွာ ဣဒါနိ ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထံ ကထေတုံ **“ဣဒါနိ ပကိဏ္ဏကကထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပကာရေန ကိဏ္ဏာတိ ပကိဏ္ဏာ, ဒိတသေယ္ယာတိ ကထာ ဝိယ ဝိသုံ ဝိသုံ အပ္ပဝတ္တိတွာ ကေသ္မိံယေဝ ပရိစ္ဆေဒေ ကရဏဝသေန ပဝတ္တာ ဂဏဘောဇနကထာဒယော။ **ပကိဏ္ဏကာ** သကတ္ထေ က-ပစ္စယဝသေန။

တတ္ရာယံ ပကိဏ္ဏကမာတိကာ –

ဂဏဘောဇနကထာ စ၊ ပရမ္ပရာ စ ဘောဇနာ။
အနာပုစ္ဆာ ပံသုကူလံ၊ တတော အစ္ဆိန္နစီဝရံ။

ပဋိဘာနစိတ္တံ ဝိပ္ပ-ကတဘောဇနမေဝ စ။
ဥဒ္ဒိသန္တုဒ္ဒိသာပေန္တာ၊ တိဝဿန္တရိကာ တထာ။

ဒီဃာသနံ ဂိလာနုပ-ဋ္ဌာနံ မရဏဝဏ္ဏကံ။
အတ္တပါတနမပ္ပစ္စ-ဝေက္ခိတွာ နိသိန္နံ တထာ။

ဒဝါယ သိလာဝိဇ္ဈနံ၊ ဒါယာဠိမ္ပနကံ တထာ။
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကုလာဘတံ၊ ကေပကအာနမေဝ စ။

ဓမ္မိကာယာစနာ စေဝ၊ ဥစ္စာရာဒီန ဆဍ္ဍနံ။
နှာနေ ရုက္ခဃံသနာဒိ၊ ဝလိကာဒီန ဓာရဏံ။

ဒီဃကေသာ အာဒါသာဒိ၊ နစ္စာဒဿင္ဂစ္ဆေဒအာဒိ စ။
ပတ္တော သဗ္ဗပံသုကူလံ၊ ပရိဿဝန နဂ္ဂိယံ။

ဂန္ဓပုပ္ဖံ အာသိတ္တကံ၊ မဠောရိကေကဘာဇနံ။
စေလပတိ ပါဒဃံသီ၊ ဗီဇနီ ဆတ္တမေဝ စ။

နခါလောမာ ကာယဗန္ဓာ၊ နိဝါသနပါရုပနာ။
ကာဇ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စေဝ၊ ရုက္ခာရောဟနကမ္ပိ စ။

ဆန္ဒာရောဟ လောကာယတာ၊ ခိပိတံ လသုဏံ တထာ။
န အက္ကမိတဗ္ဗာဒီနိ၊ အဝန္ဒိယာ စ ဝန္ဒိယာ။

ဝန္ဒနာကာရကထာ စ၊ အာသန္ဒါဒိကထာပိ စ။
ဥစ္စာသနမဟာသနံ၊ ပါသာဒပရိဘောဂကံ။

ဥပါဟနံ ယာနဉ္စေဝ၊ စီဝရံ ဆိန္နစီဝရံ။
အကပ္ပိယစီဝရဉ္စ၊ စီဝရဿ ဝိစာရဏာ။

ဒဏ္ဍကထိနကဉ္စေဝ၊ ဂဟပတိစီဝရံ တထာ။
ဆစီဝရံ ရဇနာဒိ၊ အတိရေကဉ္စ စီဝရံ။

အဋ္ဌဝရံ နိသီဒနံ၊ အဓမ္မကမ္မမေဝ စ။
ဩကာသော သဒ္ဓါဒေယျော စ၊ သန္တရုတ္တရကောပိ စ။

စီဝရနိက္ခေပော စေဝ၊ သတ္ထဝတ္ထိကမ္မံ တထာ။
နဟာပိတော ဒသဘာဂေ၊ ပါထေယျံ ပဒေသောပိ စ။

သံသဋ္ဌံ ပဉ္စဘေသဇ္ဇံ၊ ဒုတိယံ ဝသာ မူလကံ။
ပိဋ္ဌံ ကသာဝ ပဏ္ဏဉ္စ၊ ဖလဉ္စ ဇတု လောဏကံ။

စုဏ္ဏံ အမနုဿာဗာဓံ၊ အဉ္ဇနံ နတ္ထုမေဝ စ။
ဓူမနေတ္တံ တေလပါကံ၊ သေဒံ လောဟိတမောစနံ။

ပါဒဗ္ဘဉ္ဇံ ဂဏ္ဍာဗာဓော၊ ဝိသဉ္စ ဃရဒိန္နကော။
ဒုဋ္ဌဂဟဏိကော ပဏ္ဍု-ရောဂေ ဆဝိဒောသောပိ စ။

အဘိသန္နဒောသကာယော၊ လောဏသုဝီရကော တထာ။
အန္တောဝုတ္ထာဒိကထာ စ၊ ဥဂ္ဂဟိတပဋိဂ္ဂဟော။

တတော နိဟတကထာ စ၊ ပုရေဘတ္တပဋိဂ္ဂဟော။
ဝနဋ္ဌံ ပေါက္ခရဋ္ဌဉ္စ၊ တထာ အကတကပ္ပတံ။

ယာဂုကထာ ဂုဠကထာ၊ မဟာပဒေသမေဝ စ။
အာနိသံသကထာ စေတိ၊ ပကိဏ္ဏကမှိ အာဂတာ။

ဂဏဘောဇနကထာ

၁. တတ္ထ ဂဏိတဗ္ဗော သင်္ခါတဗ္ဗောတိ ဂဏော, ယော ကောစိ သမူဟော, ဣဓ ပန စတုဝဂ္ဂါဒိဂဏော အဓိပ္ပေတော။ ဘုဉ္ဇတေ ဘောဇနံ, ဗျဝဟရဏဘာဝသင်္ခါတာ ဘောဇနကိရိယာ, ဂဏဿ ဘောဇနံ ဂဏဘောဇနံ, တသ္မိံ။ **ဂဏဘောဇနေ ပါစိတ္တိယံ ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ဇနကဟေတုမှိ ဘုမ္မဝစနံ။ **အညတြ သမယာ** တိ ဂိလာနာဒိသတ္တဝိဓံ သမယံ ဌပေတွာ။ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ဝိညတ္တိံ ကတွာ ဘုဉ္ဇနဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တတ္တာ ဝိညတ္တိတော ဂဏဘောဇနံ ဝတ္ထုဝသေနေဝ ပါကဋန္တိ တံ အဝတွာ “ဂဏဘောဇနံ နာမ ယတ္ထ။ပေ.။ နိမန္တိတာ ဘုဉ္ဇန္တီ”တိ နိမန္တနဝသေနေဝဿ ပဒဘာဇနေ ဂဏဘောဇနံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ပန သိက္ခာပဒံ ဝတ္ထုအနုရူပမ္ပိ သိယာတိ “ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဏဘောဇနံ ဟောတီ”တိ ကေသဉ္စိ အာသင်္ကာ ဘဝေယျာတိ တန္နိဝတ္တနတ္ထံ **“ဂဏဘောဇနံ ဒွီဟိ အာကာရေဟိ ပသဝတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဧကတော ဂဏှန္တီ** တိ ဧတ္ထ အညမညဿ ဒွါဒသဟတ္ထံ အမုဉ္စိတွာ ဌိတာ ဧကတော ဂဏှန္တိ နာမာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ “အမှာကံ စတုန္နမ္ပိ ဘတ္တံ ဒေဟီ’တိ ဝါ ဝိညာပေယျု”န္တိ ဝစနတော, ဟေဋ္ဌာ “တွံ ဧကဿ ဘိက္ခုနော ဘတ္တံ ဒေဟိ, တွံ ဒွိန္နန္တိ ဧဝံ ဝိညာပေတွာ”တိ ဝစနတော စ အတ္တနော အတ္ထာယ အညေန ဝိညတ္တမ္ပိ သာဒိယန္တဿ ဂဏဘောဇနံ ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧဝံ ဝိညတ္တိတော ပသဝတီ** တိ ဧတ္ထ ဝိညတ္တိယာ သတိ ဂဏန္တဿ ဧကတော ဟုတွာ ဂဟဏေ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ, ဝိသုံ ဂဟဏေ ပဏီတဘောဇနသူပေါဒနဝိညတ္တီဟိ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ နာမံ ဂဟေတွာ တိ ဧတ္ထ “ဘောဇနံ ဂဏှထာတိ ဝုတ္တေပိ ဂဏဘောဇနံ ဟောတိယေဝါ”တိ ဝဒန္တိ။ “ဟေဋ္ဌာ အဒ္ဓါနဂမနဝတ္ထုသ္မိံ, နာဝါဘိရုဟနဝတ္ထုသ္မိဉ္စ ‘ဣဓေဝ, ဘန္တေ, ဘုဉ္ဇထာ’တိ ဝုတ္တေ ယသ္မာ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ န ပဋိဂ္ဂဏှိံသု, တသ္မာ ‘ဘုဉ္ဇထာ’တိ ဝုတ္တေပိ ဂဏဘောဇနံ ဟောတိယေဝါ”တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ “ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ နာမံ ဂဟေတွာ နိမန္တေတီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန “ဩဒနံ ဘုဉ္ဇထာ”တိ ဝါ “ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇထာ”တိ ဝါ ဘောဇနနာမံ ဂဟေတွာဝ ဝုတ္တေ ဂဏဘောဇနံ ဟောတိ, န အညထာ။ “ဣဓေ

ဝ, ဘန္တေ, ဘုဉ္ဇထာ''တိ ဧတ္တာပိ ''ဩဒန''န္တိ တ ''ဘတ္တ''န္တိ တ ဝတ္တုတာဝ တေ ဝေံ နိမန္တေသုန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဂဏဝသေန တ နိမန္တိတတ္တာ တေ ဘိက္ခူ အပကတညုတာယ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ န ပဋိဂ္ဂဏှိံသူတိ အယံ အမှ ဟာကံ ခန္တိ, ဝိမံသိတ္တတ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌ. ဟစိတ္တိယ ၂.၂၁၇-၂၁၈) ပန **''ယေန ကေနစိ ဝေဝစနေနာ**တိ ဝုတ္တတ္တာ 'ဘောဇနံ ဂဏှထာ'တိအာဒိသာမညနာမေနပိ ဂဏဘောဇနံ ဟောတိ။ ယံ ပန ဟဋ္ဌိ ယံ အဒ္ဓာနဂမနာဒိဝတ္ထုသု 'ဣဓေဝ ဘုဉ္ဇထာ'တိ ဝုတ္တဝစနသ္သ ကုက္ကုစ္စာယနံ, တမ္ပိ ဩဒနာဒိနာမံ ဂဟေတွတ ဝု တ္တတ္တာ ဧဝ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။

ကုရုန္ဒိဝစနေ **ဝိစာရေတီ**တိ ပဉ္စခဏ္ဍာဒိဝသေန သံဝိဒဟတိ။ **ဃဋ္ဋေတီ** တိ အနုဝာတံ ဆိန္ဒိတ္တတ ဟတ္ထေန, ဒဏ္ဍ ကေန တ ဃဋ္ဋေတိ။ **သုတ္တံ ကရောတီ** တိ သုတ္တံ ဝဋ္ဋေတိ။ **ဝလေတီ**တိ ဒဏ္ဍကေ တ ဟတ္ထေ တ အာဝဋ္ဋေတိ။ ''အဘိနဝသ္သေဝ စီဝရသ္သ ကရဏံ ဣဓ **စီဝရကမ္မံ** နာမ, ပုရာဏစီဝရေ သူစိကမ္မံ စီဝရကမ္မံ နာမ န ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌ. ဟစိတ္တိယ ၂.၂၁၇-၂၁၈) ပန **''အာဂန္တုကပဋ္ဋ** န္တိ အစ္ဆိန္ဒိတ္တတ အနုဝာတမိ အာရောပေ တွတ ကရဏစီဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဌပေတီ**တိ ဧကံ အန္တံ စီဝရေ ဗန္ဓနဝသေန ဌပေတိ။ **ပစ္စာဂတံ သိဗ္ဗတီ** တိ တသ္သေဝ ဒုတိယအန္တံ ပရိဝတ္တိတ္တတ အာဟတံ သိဗ္ဗတိ။ **အာဂန္တုကပဋ္ဋံ ဗန္ဓတီ** တိ စီဝရေန လဂ္ဂံ ကရောန္တော ပုနပ္ပုနံ တတ္ထ တတ္ထ သုတ္တေန ဗန္ဓတိ။ **ဃဋ္ဋေတီ** တိ ပမာဏေန ဂဟေတွတ ဒဏ္ဍာဒီဟိ ဃဋ္ဋေတိ။ **သုတ္တံ ကရောတီ** တိ သုတ္တံ တိဂုဏာဒိဘာဝေန ဝဋ္ဋေတိ။ **ဝလေတီ**တိ အနေကဂုဏသုတ္တံ ဟတ္ထေန တ စက္ကဒဏ္ဍေန တ ဝဋ္ဋေတိ ဧက တ္တံ ကရောတိ။ **ပရိဝတ္တနံ ကရောတီ** တိ ပရိဝတ္တနဒဏ္ဍယန္တကံ ကရောတိ။ ယသ္မိံ သုတ္တဂုဠံ ပဝေသေတွတ ဝေ ဌုနာဋ္ဌိကာဒီသု ဌပေတွတ ပရိဗ္ဘမာပေတွတ သုတ္တကောဋိတော ပဋ္ဌာယ အာကမုန္တိ''တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋ္ဌ. ဟစိတ္တိယ ၂၁၉-၂၁၈) န ''အာဂန္တုကပဋ္ဋံ မောဃသုတ္တေန သိဗ္ဗိတ္တတ ဌပေန္တိ။ တတ္ထ အနုဝာတေ ယထာ ဧကတလံ ဟောတိ, တထာ ဟတ္ထေဟိ ဃဋ္ဋေတိ။ **ဝလေတီ**တိ အာဝဋ္ဋေတိ။ **ပရိဝတ္တန** န္တိ သုတ္တံ ဂဏှဟန္တာနံ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ သုတ္တပရိဝတ္တနံ ကရောတိ, ပဋ္ဋံ သိဗ္ဗန္တာနံ သုခသိဗ္ဗနတ္ထံ ပဋ္ဋပရိဝတ္တနဉ္စ, နဝစီဝ ရကာရကော ဣဓာဓိပ္ပေတော, န ဣတရော''တိ ဝုတ္တံ။

အနိမန္တိတစတုတ္ထ န္တိ အနိမန္တိတော စတုတ္ထော ယသ္သ ဘိက္ခုစတုက္ကသ္သ, တံ အနိမန္တိတစတုတ္ထံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ တေနာဟ **''ပဉ္စန္နံ စတုက္ကာန''** န္တိ, ''စတုတ္ထေ အာဂတေ န ယာပေန္တီတိ ဝစနတော သစေ အညော ကောစိ အာဂစ္ဆန္တော နတ္ထိ, စတ္တာရောယေဝ စ တတ္ထ နိသိန္နာ ယာပေတုံ န သက္ကောန္တိ, န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဂဏဘောဇနာပတ္တိဇနကနိမန္တနဘာဝတော **''အကပ္ပိယနိမန္တန''** န္တိ ဝုတ္တံ။ **သမ္မဝေသေတွတ** တိ နိသီဒာပေတွတ။ **ဂဏော ဘိဇ္ဇတီ** တိ ဂဏော အာပတ္တိံ န အာပဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌ. ဟစိတ္တိယ ၂.၂၂၀) ပန **''သမ္မဝေသေတွတ** တိ ဧတေဟိ ယောဇေတွတ။ **ဂဏော ဘိဇ္ဇတီ** တိ နိမန္တိတသင်္ဃော န ဟောတီတိ အတ္ထော''တိ ဝုတ္တံ။

''ယတ္ထ စတ္တာရော ဘိက္ခူ။ပေ.။ ဘုဉ္ဇန္တီ''တိ ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ သံသန္ဒနတော **''ဣတရေသံ ပန ဂဏပူရ ကော ဟောတီ''**တိ ဝုတ္တံ။ **အဝိသေသေနာ**တိ ''ဂိလာနော တ စီဝရကာရကော တ''တိ အဝိသေသေတွတ သဗ္ဗသာဓာရဏ ဝစနေန။ **တသ္မာ** တိ အဝိသေသိတတ္တာ။

အဓိဝာသေတွတ ဂတေသူတိ ဧတ္ထ အကပ္ပိယနိမန္တနာဓိဝာသနက္ခဏေ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဒုက္ကဋမ္ပိ နတ္ထိ, ဝိညတ္တိ တော ပသဝနေ ပန ဝိညတ္တိက္ခဏေ ဣတရသိက္ခာပဒေဟိ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဘုတ္တွတ ဂတေသူ**တိ ဧတ္ တ အာဂတေသုပိ ဘောဇနကိစ္စေ နိဋ္ဌိတေ ဂဏှဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **တာနိ စ တေဟိ ဧကတော န ဂဟိတာနီ**တိ ယေဟိ ဘောဇ နေဟိ ဝိသင်္ကေတော နတ္ထိ, တာနိ ဘောဇနာနိ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဧကတော န ဂဟိတာနိ ဧကေန ပစ္ဆာ ဂဟိတတ္တာ။ **မဟာထေရေ**တိ ဘိက္ခူ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **နိမန္တနံ သာဒိယထာ** တိ နိမန္တနဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဏှထ။ **ယာနီ**တိ ကုမ္မာသာ ဒီနိ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဧကေန ပစ္ဆာ ဂဟိတတ္တာ ဧကတော န ဂဟိတာနိ။ **ဘတ္တုဒ္ဒေသကေန ပဏ္ဍိတေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ပေ.။ မောစေတဗ္ဗာ**တိ ဧတေန ဘတ္တုဒ္ဒေသကေန အကပ္ပိယနိမန္တနေ သာဒိတေ သဗ္ဗေသမ္ပိ သာဒိတံ ဟောတိ, ဧက တော ဂဏှဟန္တာနံ ဂဏဘောဇနာပတ္တိ စ ဟောတီတိ ဒသ္သေတိ။ ဒူတသ္သ ဒွာရေ အာဂန္တွတ ပုန ''ဘတ္တံ ဂဏှဟ ထာ''တိ ဝစနဘယေန **''ကမဒ္ဒွာရေ အဋ္ဌတွတ''** တိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွတ** တိ အန္တရဝီထိအာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ ဌိတာနံ သန္တိကံ ဂန္တွတ။ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ ဃရဒွာရေ ဌပေတွတ ဒီယမာနေပိ ဧသေဝ နယော။ **နိဝတ္တ**

ထာတိ ဝုတ္တေ ပန နိဝတ္တိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ''နိဝတ္တထာ''တိ ဝိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ပစ္ဆာ ''ဘတ္တံ ဂဏှထာ''တိ ဝုတ္တတ္ တာ ဝဋ္ဋတိ။

ပရမ္ပရဘောဇနကထာ

၂. ပရမ္ပရဘောဇနကထာယံ ပန ပရဿ ပရဿ ဘောဇနံ **ပရမ္ပရဘောဇနံ** ။ ကိံ တံ? ပဉ္စမံ နိမန္တိတဘတ္တံ ဌပေ တွာ အညဿ ဘောဇနကိရိယာ။ ပရမ္ပရဘောဇနံ ဂဏဘောဇနံ ဝိယ ဝိညတ္တိတော စ နိမန္တနတော စ န ပသဝတီတိ အာဟ **''ပရမ္ပရဘောဇနံ ပနာ''** တိအာဒိ။ **ပန**-သဒ္ဒေါ ဝိသေသတ္ထဇောတကော။ ဝိကပ္ပနာဝသေနေဝ တံ ဘတ္တံ အသန္တံ နာမ ဟောတီတိ အနုပညတ္တိဝသေန ဝိကပ္ပနံ အဋ္ဌပေတွာ ယထာပညတ္တသိက္ခာပဒမေဝ ဌပိတံ။ ပရိဝါရေ (ပရိ. ၈၆) ပန ဝိကပ္ပနာယံ အနုဇာနနမ္ပိ အနုပညတ္တိသဒိသန္တိ ကတွာ ''စတဿော အနုပညတ္တိယော''တိ ဝုတ္တံ, မဟာ ပစ္စရိယာဒီသု ဝုတ္တနယံ ပစ္ဆာ ဝဒန္တော ဟဋ္ဌိယာ သံသန္ဒနတော ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနမေဝ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ ကေစိ ပန ''တဒါ အတ္တနော သန္တိကေ ဌပေတွာ ဘဂဝန္တံ အညဿ အဘာဝတော ထေရော သမ္မုခါဝိကပ္ပနံ နာကာသိ, ဘဂဝ တာ စ ဝိသုံ သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ န ဝုတ္တာ, တထာပိ သမ္မုခါဝိကပ္ပနာပိ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ တေနေဝ မာတိကာဋ္ဌကထာယ မ္ပိ (ကင္ခါ. အဋ္ဌ. ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''ယော ဘိက္ခု ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု အညတရဿ 'မယှံ ဘ တ္တပစ္စာသံ တုယှံ ဒမ္မီ'တိ တ 'ဝိကပ္ပေမီ'တိ တ ဧဝံ သမ္မုခါ တ 'ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ'တိ တ 'ဝိကပ္ပေမီ'တိ တ ဧဝံ ပရမ္မုခါ တ ပဉ္စမနိမန္တနံ အဝိကပ္ပေတွာ ပစ္ဆာ နိမန္တိတကုလေ လဒ္ဓဘိက္ခတော ကေသိတ္ထမ္ပိ အဇ္ဈော ဟရတိ, ဟာစိတ္တိယ''န္တိ ဝုတ္တံ။

ပဉ္စဟိ ဘောဇနေဟိ နိမန္တိတဿ ယေန ယေန ပဌမံ နိမန္တိတော, တဿ တဿ ဘောဇနတော ဥပ္ပဋိပာဋိယာ အဝိကပ္ပေတွာ တ ပရဿ ပရဿ ဘောဇနံ ပရမ္ပရဘောဇနန္တိ အာဟ **''သစေ ပန မူလနိမန္တနံ ဟေဋ္ဌာ ဟောတိ, ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ဥပရိ, တံ ဥပရိတော ပဋ္ဌာယ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ''**တိ။ ဟတ္ထံ အန္တော ပဝေသေတွာ သဗ္ဗ ဟေဋ္ဌိမံ ဂဏှန္တဿ မဇ္ဈေ ဋ္ဌိတမ္ပိ အန္တောဟတ္ထဂတံ ဟောတီတိ အာဟ **''ဟတ္ထံ ပန။ပေ။ ယထာ ယထာ တ ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ''**တိ။ ခီရဿ ရသဿ စ ဘတ္တေန အမိဿံ ဟုတွာ ဥပရိ ဌိတတ္တာ **''ခီရံ တ ရသံ တ ပိဝတော အနာပတ္တိ''**တိ ဝုတ္တံ။

''မဟာဥဟာသကောတိ ဂေဟဿာမိကော။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ 'အာပတ္တိ'တိ ဝစနေန ကုရုန္ဒိယံ 'ဝဋ္ဋတီ'တိ ဝစနံ ဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ ဒိဿတိ။ ဒွိန္နမ္ပိ အဓိပ္ပာယော မဟာပစ္စရိယံ ဝိဘာဝိတော''တိ မဟာဂဏ္ဌိပဒေ ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗေ နိမန္တေန္တိ တိ အကပ္ပိယနိမန္တနဝသေန နိမန္တေန္တိ။ ''ပရမ္ပရဘောဇနံ နာမ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အည တရေန ဘောဇနေန နိမန္တိတော, တံ ဌပေတွာ အညံ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ, ဧတံ ပရမ္ပရ ဘောဇနံ နာမာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ သတိပိ ဘိက္ခာစရိယာယ ပဉ္စမံ လဒ္ဓဘာဝေ ''ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇ တိ, အာပတ္တိ''တိ ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၂.၂၂၉) ပန **''ခီရံ တ ရသံ တ**တိ ပဉ္စဘောဇနာမိဿံ ဘတ္တတော ဥပရိ ဋ္ဌိ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဥဟိ အဘောဇနတ္တာ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ ပိဝတောပိ အနာပတ္တိ။ တေနာဟ **'ဘုဉ္ဇန္တဿနာ'** တိအာ ဒီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၂၂၉) ပန ''ဧတ္ထ 'မဟာဥပာသကော ဘိက္ခူ နိမန္တေတိ။ပေ။ ပစ္ ဆာ လဒ္ဓံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ။ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ'တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝစနတော, 'ကာလဿေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဘုဉ္ဇိမှာ'တိ ဟဋ္ဌိတော, ခန္ဓကေ 'န စ, ဘိက္ခဝေ, အညတြ နိမန္တ နေ အညဿ ဘောဇ္ဇယာဂု ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ, ယော ဘုဉ္ဇေယျ, ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော'တိ ဝစနတော စ နိမန္ တေတွာ တ ပဝေဒေတု အနိမန္တေတွာ တ, ပဉ္စမဂဟိတနိမန္တိတဿ ဘိက္ခုနော ပဉ္စမနိမန္တနဘောဇနတော အညံ ယံ ကိဉ္စိ ပရသန္တကံ ဘောဇနံ ပရမ္ပရဘောဇနာပတ္တိံ ကရောတိ။ အတ္တနော သန္တကံ, သင်္ဃဂဏတော လဒ္ဓံ တ အဂဟ ဌသန္တကံ ဝဋ္ဋတိ, နိမန္တနတော ပဉ္စမံ နိဗဒ္ဓတ္တာ ပန နိစ္စဘတ္တာဒိပရသန္တကမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။

အနာပုစ္ဆာကထာ

၃. အနာပုစ္ဆာကထာယံ **"ပကတိဝစနေနာ**တိ ဧတ္ထ ယံ ဒွတ္တဒသဟတ္ထုဗ္ဗန္တရေ ဌိတေန သောတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, တံ ပကတိဝစနံ နာမ။ **အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော** တိ 'အဟံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဃရံ ဂစ္ဆာမီ'တိ တ 'စာရိတ္တကံ အာပဇ္ဇာမီ'တိ တ ဤဒိသေန ဝစနေန အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန နိမန္တနသာဒိယနံ, သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ, ဘတ္တိယဃရတော အညဃရပ္ပဝေသနံ, မဇ္ဈန္ဟိကာနတိက္ကမော, သမယဿ တ အာပဒနံ တ အဘာဝေတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၃.၂၉၈) ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပစိတ္တိယ ၂.၂၉၈) ပန **"ပရိယေသိတ္ဝတ အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထီ**တိ ဝုတ္တတ္တာ ယော အပရိယေသိတဗ္ဗော ဥပသင်္ကမိတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ ဒိဿတိ, သော သစေပိ ပကတိဝစနဿ သဝနူပစာရံ အတိက္ကမ္မ ဌိတော, ဥပသင်္ကမိတွတ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **'အပိစ။ပေ။ ယံ ပဿတိ, သော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော'**တိအာဒိ။ အနာပတ္တိတရေ စေတ္ထ အန္တရာရာမာဒီနညေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဝိဟာရတော ကမဝီထိံ အနုညာတကာရဏံ ဝိနာ အတိက္ကမန္တဿာပိ အာပတ္တိ ဟောတိ, န ပန ဃရူပစာရံ အတိက္ကမန္တဿေဝ။ ယံ ပန ဟဋ္ဌိယံ 'အညဿ ဃရူပစာရံ ဩက္ကမန္တဿ။ပေ။ ပဌမပာဒံ ဥမ္မာရံ အတိက္ကာမေတီ'တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ ကမေ ပဝိဋ္ဌံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တထာပိ အညဿ ဃရူပစာရံ အနောက္ကမိတွတ ဝီထိမဇ္ဈေနေဝ ဂန္တွတ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဃရဒွတရာဘိမုခေ ဌတွတ မနုဿေ ဩလောကေတွတ ဂစ္ဆန္တဿပိ ပာစိတ္တိယမေဝ။ တတ္ထ ကေစိ 'ဝီထိယံ အတိက္ကမန္တဿ ဃရူပစာရဂဏနာယ အာပတ္တိယော'တိ ဝဒန္တိ။ အညေ ပန 'ယာနိ ကုလာနိ ဥဒ္ဒိဿ ဂတော, တေသံ ဂဏနာယာ'တိ။ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန နိမန္တနသာဒိယနံ, သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆနာ, ဘတ္တိယဃရတော အညဃရူပသင်္ကမနံ, မဇ္ဈန္ဟိကာနတိက္ကမော, သမယာပဒနံ အဘာဝေတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ"တိ။ ဝိကာလက မပ္ပဝေသနေပိ **"အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဥပစာရော အဒိန္နာဒါနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော"** တိ ဣမိနာ ဒုတိယလေဍ္ဍုပာတော ဣဓ ဥပစာရောတိ ဒဿေတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆနာ, အနုညာတကာရဏာဘာဝေ, ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပံသုကူလကထာ

၄. ပံသုကူလကထာယံ **အဘိန္နေ သရီရေ** တိ အဗ္ဘုဏှေဟ အလ္လသရီရေ။ "အဗ္ဘုဏှေဟ"တိ ဣမိနာပိ ဝုတ္တမေဝ ပရိယာယဘေဒမန္တရေန ဝိဘာဝေတုံ **"အလ္လသရီရေ"** တိ ဝုတ္တံ။

ဝိသဘာဂသရီရေတိ ဣတ္ထိသရီရေ။ ဝိသဘာဂသရီရတ္တာ အစ္စာသန္နေန န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"သီသေ တ"**တိအာဒိ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ ဝိသဘာဂသရီရေပိ အတ္တနာဝ ဝုတ္တဝိဓိံ ကာတုံ သာဋ္ဋကဉ္စ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ ။ ကေစိ ပန "ကိဉ္စာပိ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိ, ဣတ္ထိရူပံ ပန အာမသန္တဿ ဒုက္ကဋံ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **"ယထာကမ္မံ ဂတော** တိ တတော ပေတတ္တာဘာဝတော မတဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အဗ္ဘုဏှေဟ** တိ အာသန္နမရဏတာယ သရီရဿ ဥဏှာဟာသမင်္ဂိတံ ဒဿေတိ, တေနေတဟ **'အလ္လသရီရေ'** တိ။ ကုဏပသဘာဝံ ဥပဂတမ္ပိ ဘိန္နမေဝ အလ္လဘာဝတော ဘိန္နတ္တာ။ **ဝိသဘာဂသရီရေ**တိ ဣတ္ထိသရီရေ။ **'သီသေ တ'**တိအာဒိ အဂ္ဂေဝကေ ဥဗ္ဗဇာဏုမဏ္ဍလေ ပဒေသေ စိတ္တဝိကာရပ္ပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ယတ္ထ ကတ္ထစိ အနာမသန္တေန ကတံ သုကတမေဝ။ မတသရီရမ္ပိ ဟိ ယေန ကေနစိ အာကာရေန သဥ္စိစ္စ ဖုသန္တဿ အနာမာသဒုက္ကဋမေဝတိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တမေဝ။ န ဟိ အဟရာဇိကဝတ္ထုကောပိ စိတ္တာဒိဣတ္ထိရူပေ ဘဝန္တံ ဒုက္ကဋံ ဟရာဇိကဝတ္ထုဘူတေ မတိတ္ထိသရီရေ နိဝတ္တတီ"တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၃၅) ဝုတ္တံ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ အာစရိယေန အဝုတ္တာပိ ပံသုကူလကထာ ပံသုကူလသာမညေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာ ဟိ စီဝရက္ခန္ဓကေ (မဟာဝ. ၃၄၀) ဧဝံ အာဂတာ "တေန ခော ပန သမယေန ယေ တေ ဘိက္ခူ ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိယန္တိ, တေ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ ပံသုကူလံ န သာဒိယန္တိ 'ဧကံယေဝ ဘဂဝတာ စီဝရံ အနုညာတံ, န ဒွေ'တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိယန္တေန ပံသုကူလမ္ပိ သာဒိယိတုံ, တဒုဘယေနပဟံ, ဘိက္ခဝေ, သန္တုဋ္ဌိံ ဝဏ္ဏေမီ"တိ။ တတ္ထ **"ဧကံယေဝ ဘဂဝတာ စီဝရံ အနုညာတံ, န ဒွေ**တိ တေ 'ကိရ ဣတရီတရေန စီဝရေနာ'တိ ဧတဿ 'ဂဟပတိကေန တ ပံသုကူလေန တ'တိ ဧဝံ အတ္ထံ သလ္လက္ခိံသု။ တတ္ထ ပန **ဣတရီတရေနပီ**တိ အပ္ပဂ္ဃေနပိ မဟဂ္ဃေနပိ ယေန ကေနစီတိ အတ္ထော"တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော, တသ္မာ ဓုတင်္ဂ အသမာဒိယိတွတ

ဝိနယပံသုကူလမတ္တာသာဒိယကေန ဘိက္ခုနာ ဂဟပတိစီဝရမ္ပိ သာဒိတဗ္ဗံ ဟောတိ, ပံသုကူလဓုတင်္ဂဓရဿ ပန ဂဟပတိစီဝရံ န ဝဋ္ဋတိ “ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိပါမိ, ပံသုကူလိကင်္ဂံ သမာဒိယာမီ”တိ သမာဒာနတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ကောသလေသု ဇနပဒေသု အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ။ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ သုသာနံ ဩက္ကမိံသု ပံသုကူလာယ, ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ နာဂမေသုံ။ ယေ တေ ဘိက္ခူ သုသာနံ ဩက္ကမိံသု ပံသုကူလာယ, တေ ပံသုကူလာနိ လဘိံသု။ ယေ တေ ဘိက္ခူ နာဂမေသုံ, တေ ဧဝမာဟံသု “အမှာကမ္ပိ, အာဝုသော, ဘာဂံ ဒေထာ”တိ။ တေ ဧဝမာဟံသု “န မယံ, အာဝုသော, တုမှာကံ ဘာဂံ ဒဿာမ, ကိဿ တုမှေ နာဂမိတ္ထာ”တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, နာဂမေန္တာနံ နာကာမာ ဘာဂံ ဒာတုန္တိ။ တတ္ထ **နာဂမေသုန္တိ** ယာဝ တေ သုသာနတော အာဂစ္ဆန္တိ, တာဝ တေ န အစ္ဆိံသု, ပက္ကမိံသုယေဝ။ **နာကာမာ ဘာဂံ ဒာတုန္တိ** န အနိစ္ဆာယ ဒာတုံ။ ယဒိ ပန ဣစ္ဆန္တိ, ဒာတဗ္ဗော။

တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ကောသလေသု ဇနပဒေသု အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ။ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ သုသာနံ ဩက္ကမိံသု ပံသုကူလာယ, ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ အာဂမေသုံ။ ယေ တေ ဘိက္ခူ သုသာနံ ဩက္ကမိံသု ပံသုကူလာယ, တေ ပံသုကူလာနိ လဘိံသု။ ယေ တေ ဘိက္ခူ အာဂမေသုံ, တေ ဧဝမာဟံသု “အမှာကမ္ပိ, အာဝုသော, ဘာဂံ ဒေထာ”တိ။ တေ ဧဝမာဟံသု “န မယံ, အာဝုသော, တုမှာကံ ဘာဂံ ဒဿာမ, ကိဿ တုမှေ န ဩက္ကမိတ္ထာ”တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဂမေန္တာနံ အကာမာ ဘာဂံ ဒာတုန္တိ။

တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ကောသလေသု ဇနပဒေသု အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ။ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ပဌမံ သုသာနံ ဩက္ကမိံသု ပံသုကူလာယ, ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ပစ္ဆာ ဩက္ကမိံသု။ ယေ တေ ဘိက္ခူ ပဌမံ သုသာနံ ဩက္ကမိံသု ပံသုကူလာယ, တေ ပံသုကူလာနိ လဘိံသု။ ယေ တေ ဘိက္ခူ ပစ္ဆာ ဩက္ကမိံသု, တေ န လဘိံသု။ တေ ဧဝမာဟံသု “အမှာကမ္ပိ, အာဝုသော, ဘာဂံ ဒေထာ”တိ။ တေ ဧဝမာဟံသု “န မယံ, အာဝုသော, တုမှာကံ ဘာဂံ ဒဿာမ, ကိဿ တုမှေ ပစ္ဆာ ဩက္ကမိတ္ထာ”တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္ဆာ ဩက္ကန္တာနံ နာကာမာ ဘာဂံ ဒာတုန္တိ။

တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ကောသလေသု ဇနပဒေသု အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ။ တေ သဒိသာ သုသာနံ ဩက္ကမိံသု ပံသုကူလာယ။ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ပံသုကူလာနိ လဘိံသု, ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ န လဘိံသု။ ယေ တေ ဘိက္ခူ န လဘိံသု, တေ ဧဝမာဟံသု “အမှာကမ္ပိ, အာဝုသော, ဘာဂံ ဒေထာ”တိ။ တေ ဧဝမာဟံသု “န မယံ, အာဝုသော, တုမှာကံ ဘာဂံ ဒဿာမ, ကိဿ တုမှေ န လဘိတ္ထာ”တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဒိသာနံ ဩက္ကန္တာနံ အကာမာ ဘာဂံ ဒာတုန္တိ။

တတ္ထ **အာဂမေသုန္တိ** ဥပစာရေ အစ္ဆိံသု။ တေနာဟ ဘဂဝါ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဂမေန္တာနံ အကာမာ ဘာဂံ ဒာတု”န္တိ။ **ဥပစာရေ**တိ သုသာနဿ အာသန္နပ္ပဒေသေ။ ယဒိ ပန မနုဿာ “ဣဓာဂတာ ဧဝ ဂဏှန္တူ”တိ ဒေန္တိ, သညာဏံ ဝါ ကတွာ ဂစ္ဆန္တိ “သမ္ပတ္တာ ဂဏှန္တူ”တိ ။ သမ္ပတ္တာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ပာပုဏာတိ။ သစေ ဆဍ္ဍေတွာ ဂတာ, ယေန ဂဟိတံ, သော ဧဝ သာမီ။ **သဒိသာ သုသာနံ ဩက္ကမိံသူ**တိ သဗ္ဗေ သမံ ဩက္ကမိံသု, ဧကဒိသာယ ဝါ ဩက္ကမိံသူတိပိ အတ္ထော။

တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ကောသလေသု ဇနပဒေသု အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နာ ဟောန္တိ။ တေ ကတိကံ ကတွာ သုသာနံ ဩက္ကမိံသု ပံသုကူလာယ။ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ ပံသုကူလာနိ လဘိံသု, ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ န လဘိံသု။ ယေ တေ ဘိက္ခူ န လဘိံသု, တေ ဧဝမာဟံသု “အမှာကမ္ပိ, အာဝုသော, ဘာဂံ ဒေထာ”တိ။ တေ ဧဝမာဟံသု “န မယံ, အာဝုသော, တုမှာကံ ဘာဂံ ဒဿာမ, ကိဿ တုမှေ န လဘိတ္ထာ”တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကတိကံ ကတွာ ဩက္ကန္တာနံ အကာမာ ဘာဂံ ဒာတုန္တိ။ တတ္ထ **တေ ကတိကံ ကတွာ**တိ “လဒ္ဓံ ပံသုကူလံ သဗ္ဗေ ဘာဇေတွာ ဂဏှိဿာမာ”တိ ဗဟိမေဝ ကတိကံ ကတွာ။ **ဆဍ္ဍေတွာ ဂတာ**တိ ကိဉ္စိ အဝတွာယေဝ ဆဍ္ဍေတွာ ဂတာ။ ဧတေန “ဘိက္ခူ ဂဏှန္တူ”တိ ဆဍ္ဍိတေ ဧဝ အကာမာ ဘာဂဒာနံ ဝိဟိတံ, ကေဝလံ

ဆဥ္စိတေ ပန ကတိကာယ အသတိ ကေတော ဗဟူသု ပဝိဋ္ဌေသု ယေန ဂဟိတံ, တေန အကာမာ ဘာဂေ န အတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ။ သမာနာ ဒိသာ ပုရတ္ထိမာဒိဘေအာ ဧတေသန္တိ သဒိသာတိ အာဟ **“ဧကဒိသာယ တ ဩက္ကမိံသူ”** တိ။

အစ္ဆိန္နစီဝရကထာ

၅. အစ္ဆိန္နစီဝရကထာယံ **အနုပုဗ္ဗကထာ**တိ အနုပုဗ္ဗေန ဝိနိစ္ဆယကထာ။ သေသပရိက္ခာရာနံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေဟိ ဂဟိတတ္တာ နိတသနပဟရုပနမေဝ အဝသိဋ္ဌန္တိ အာဟ **“နိတသနပဟရုပနမတ္တံယေဝ ဟရိတ္ဝတ”** တိ။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ တာဝ အာဂမနဿ တ အနာဂမနဿ တ အဇာနနတာယ ဝုတ္တံ **“ထေရေဟိ နေဝ တာဝ။ပေ။ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗ”** န္တိ။ **ပရေ သမ္ပိ အတ္တာယ လဘန္တီ**တိ အတ္တနော စီဝရံ ဒဒမာနာ သယံ သာခာဘင်္ဂေန ပဋိစ္ဆာဒေန္တီတိ တေသံ အတ္တာယပိ ဘဥ္စိတုံ လဘန္တိ။ ‘‘တိဏေန တ ပဏ္ဏေန တ ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝတ အာဂန္တဗ္ဗ’’န္တိ ဝစနတော ဤဒိသေသု ဘူတကာမပဟ တဗ္ဗတာပိ အနုညာတာယေဝ ဟောတီတိ အာဟ **“နေဝ ဘူတကာမပဟတဗ္ဗတာယ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတီ”** တိ။ **န တေသံ ဓာရဏေ ဒုက္ကဋ္ဌ**န္တိ တေသံ တိတ္ထိယဓဇာနံ ဓာရဏေပိ ဒုက္ကဋံ နတ္ထိ။

ယာနိ စ နေသံ ဝတ္ထာနိ ဒေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ထေရာနံ သယမေဝ ဒိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ **“အစ္ဆိန္နစီဝရဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ”**တိ။ ယဒိ လဒ္ဓိ ဂဏှာဟာတိ, တိတ္ထိယပက္ကန္တကော နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ **“လဒ္ဓိံ အဂ္ဂဟေတ္ဝ တ”**တိ။ ‘‘နော စေ ဟောတိ, သင်္ဃဿ ဝိဟာရစီဝရံ တ။ပေ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ ဣမိနာ အန္တရာမဂ္ဂေ ပဝိဋ္ဌဝိဟာရတော နိက္ခမိတ္ဝတ အညတ္ထ အတ္တနော အဘိရုစိတဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ, ဣမိနာ စ ‘‘ယံ အာတသံ ပဌမံ ဥပဂစ္ဆတီ’’တိ ဝုတ္တံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဌိတဝိဟာရမ္ပိ သစေ နင်္ဂေ ဟုတ္ဝတ ဂစ္ဆတိ, ဒုက္ကဋမေဝတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ တတ္ထ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ စေ? အနောကာသတ္တာ။ တတ္ထ ဟိ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အစ္ဆိန္နစီဝရဿ တ။ပေ။ စီဝရံ ဝိညာပေတု’’န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓေန သင်္ဃိကမ္ပိ စီဝရံ နိတသေတုံ ဟာရုပိတုဥ္စ အနုဇာနန္တော ‘‘ယံ အာတသံ ပဌမံ။ပေ။ ဂဟေတ္ဝတ ဟာရုပိတု’’န္တိ အာဟ, တသ္မာ တတ္ထ အနောကာသတ္တာ ဒုက္ကဋံ န ဝုတ္ဝတံ။

ဝိဟာရစီဝရန္တိ သေနာသနစီဝရံ။ **စိမိလိကာဟီ**တိ ပဋ္ဋပိလောတိကာဟိ။ **တဿ ဥပရီ** တိ ဘူမတ္ထရဏဿ ဥပရိ။ **ဝိဒေသဂတေနာ**တိ အညံ စီဝရံ အလဘိတ္ဝတ ဝိဒေသဂတေန။ **ကေသိံ။ပေ။ ဌပေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ သေသေန ဂဟေတ္ဝတ အာဂတတ္တာ ဌပေန္တေန စ သင်္ဃိကပရိဘောဂဝသေနေဝ ဌပိတတ္တာ အညသ္မိံ သေနာသနေ နိယမိတမ္ပိ အညတ္ထ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **ပရိဘောဂဇေနေတ**တိ အညံ စီဝရံ အလဘိတ္ဝတ ပရိဘုဥ္ဇနေန။

ပရိဘောဂဇိဏ္ဏ န္တိ ယထာ တေန စီဝရေန သရီရံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ န သက္ကာ, ဧဝံ ဇိဏ္ဏံ။ **ကပ္ပိယတေဟာရေနာ**တိ ကယဝိက္ကယာပတ္တိတော မောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ‘‘ဝိညာပေန္တဿာ’’တိ ဣမဿေဝ အတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **“စေတာပေန္တဿ ပရိဝတ္တာပေန္တဿာ”**တိ။ အတ္တနော ဓနေန ဟိ ဝိညာပနံ နာမ ပရိဝတ္တနမေဝတိ အဓိပ္ပာယော။ သင် ဃဝသေန ပဝာရိတာနံ ဝိညာပနေ ဝတ္တံ ဒဿေတိ **“ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။ သင်္ဃဝသေန ဟိ ပဝာရိတေ သဗ္ဗေသံ သာဓာရဏတ္တာ အဓိကံ ဝိညာပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ယံ ယံ ပဝာရေတီ**တိ ယံ ယံ စီဝရာဒိံ ဒဿာမီတိ ပဝာရေတိ။ **ဝိညာပနကိစ္စံ နတ္ထီ**တိ ဝိနာ ဝိညတ္တိယာ ဒီယမာနတ္တာ ဝိညာပေတ္ဝတ ကိံ ကရိဿတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အညဿတ္ထာယာ** တိ ဧတ္ထပိ ‘‘ဉာတကာနံ ပဝာရိတာန’’န္တိ ဣဒံ အနုဝတ္တတိယေဝတိ အာဟ **“အတ္တနော ဉာတကပဝာရိတေ”**တိအာဒိ။ ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရတာ, သမယာဘာဝေ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌီ. ၁.၅၁၅) ပန ဟဋ္ဌိယံ **ဓမ္မနိမန္တနာ** တိ သမဏေသု ဝတ္တဗ္ဗာစာရဓမ္မမတ္တဝသေန နိမန္တနာ, အတုကာမတာယ ကတနိမန္တနာ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ တေနေဝ ‘‘ဝိညာပေဿတီ’’တိ ဝုတ္တံ။ အညာတကအပ္ပဝာရိတတော ဟိ ဝိညတ္တိ နာမ ဟောတိ။

‘‘တိဏေန တ ပဏ္ဏေန တ ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝတ အာဂန္တဗ္ဗ’’န္တိ ဣမိနာ ဘူတကာမဝိကောပနံ အနုညာတန္တိ အာဟ **“နေဝဘူတကာမပဟတဗ္ဗတာယာ”** တိအာဒိ။ ပဌမံ သုဒ္ဓစိတ္တေန လိင်္ဂံ ဂဟေတ္ဝတ ပစ္ဆာ လဒ္ဓိ ဂဏှာဟန္တောပိ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဧဝတိ အာဟ **“နိတသေတ္ဝတာပိ လဒ္ဓိ န ဂဟေတဗ္ဗာ”** တိ။

ယံ အာတသံ ပဌမံ ဥပဂစ္ဆတီ တိ ဇေတ္ထပိ ဝိဟာရစိတ္တဝရာဒိအတ္ထာယ ပဝိသန္တေနပိ တိဏာဒီဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝာတဝ ဂန္တဗ္ဗံ, "န တေဝဝ နဂ္ဂေန အာဂန္တဗ္ဗ"န္တိ သာမညတော ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **စိမိလိကာဟီ**တိ ပဋပိလော တိကာဟိ။ **ပရိဘောဂေနေတ**တိ အညံ စီဝရံ အလဘိတ္ဝာ ပရိဘုဥ္ဇနေန။ **ပရိဘောဂဇိဏ္ဏာ** န္တိ ယထာ တံ စီဝရံ ပရိဘုဥ္ဇိ ယမာနံ ဩဘဂ္ဂဝိဘဂ္ဂတာယ အသာရုပ္ပံ ဟောတိ, ဧဝံ ဇိဏ္ဏံ။

အညသ္သတ္ထာယာ တိ ဧတ္ထပိ "ဉာတကာနံ ပဝာရိတာန"န္တိ ဣဒံ အနုဝတ္တတေဝတိ အာဟ **"အတ္တနော ဉာတ ကပဝာရိတေ"**တိအာဒိ။ ဣမ ပန အညဿ အစ္ဆိန္နနဋ္ဌစီဝရဿ အတ္ထာယ အညာတကအပ္ပဝာရိတေ ဝိညာပေန္တ ဿ နိဿဂ္ဂိယေန အနာပတ္တီတိ အတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော, ဣတရထာ "ဉာတကာနံ ပဝာရိတာန"န္တိ ဣမိနာ ဝိသေ သော န ဘဝေယျ, တေနေဝ အနန္တရသိက္ခာပဒေ ဝက္ခတိ "အဋ္ဌကထာသု (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၂၆) ပန ဉာတကပဝာရိတဋ္ဌ ဌာနေ။ပေ။ ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ, တံ ပာဠိယာ န သမေတီ"တိ စ "ယသ္မာ ပနိဒံ သိက္ခာပဒံ အညဿတ္ထာယ ဝိညာပနဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပညတ္တံ, တသ္မာ ဣမ 'အညဿတ္ထာယာ'တိ န ဝုတ္တ"န္တိ စ။ ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရတာ, သမယာဘာဝေ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

"တဥ္စေ အညာတကော ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတာနီ ဝါ ဗဟူဟိ စီဝရေဟိ အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝာရေယျ, သန္တရုတ္တရပရ မံ တေန ဘိက္ခုနာ တတော စီဝရံ သာဒိတဗ္ဗံ, တတော စေ ဥတ္တရိ သာဒိယေယျ, နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ"န္တိ ဣမ သ္မိံ တဒုတ္တရိသိက္ခာပဒေ (ပာရာ. ၅၂၃) **အဘိဟဋ္ဌု** န္တိ ဧတ္ထ **အဘီ**တိ ဥပသဂ္ဂေ, ဟရိတုန္တိ အတ္တော, ဂဏှိတုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဝာရေယျာ** တိ ဣစ္ဆာပေယျ, ဣစ္ဆံ ရုစိံ ဥပ္ပာဒေယျ ဝဒေယျ နိမန္တေယျာတိ အတ္ထော။ အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝာရေန္တေန ပန ယထာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တံ အာကာရံ ဒဿေတုံ "ယာဝတ္တကံ ဣစ္ဆသိ, တာဝတ္တ ကံ ဂဏှာဟီ"တိ ဧဝမဿ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ ယထာ "နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော"တိ ဧတ္ထ ဒိသွာတိ အ တ္ထော, ဧဝမိဓပိ **အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝာရေယျာ** တိ အဘိဟရိတ္ဝာ ပဝာရေယျာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကာယာဘိဟာရော ဝါစာဘိဟာရောတိ ဒုဝိဓော အဘိဟာရော။ ကာယေန ဝါ ဟိ ဝတ္ထာဒီနိ အဘိဟရိတ္ဝာ ပာဒမူလေ ဌပေတ္ဝာ "ယတ္တကံ ဣစ္ဆသိ, တတ္တကံ ဂဏှာဟီ"တိ ဝဒန္တော ပဝာရေယျ, ဝါစာယ ဝါ "အမှာကံ ဒုဿကောဋ္ဌာဂာရံ ပရိပုဏ္ဏံ, ယတ္တကံ ဣစ္ဆသိ, တတ္တကံ ဂဏှာဟီ"တိ ဝဒန္တော ပဝာရေယျ, တဒုဘယမ္ပိ ဧကဇ္ဈံ ကတ္ဝာ "အဘိဟဋ္ဌုံ ပ ဝာရေယျာ"တိ ဝုတ္တံ။

သန္တရုတ္တရပရမ န္တိ သအန္တရံ ဥတ္တရံ ပရမံ အဿ စီဝရဿာတိ သန္တရုတ္တရပရမံ, နိဝါသနေန သဒ္ဓိံ ပာရုပနံ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေ အဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တတော စီဝရံ သာဒိတဗ္ဗ** န္တိ တတော အဘိဟဋ္ဌစီဝရတော ဧ တ္တကံ စီဝရံ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ဣတော ပရန္တိ အတ္တော။ ယသ္မာ ပန အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရေန တေစီဝရိကေနေဝ ဘိက္ခုနာ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, အညေန အညထာပိ, တသ္မာ တံ ဝိဘာဂံ ဒဿေတုံ "သစေ တီဏိ နဋ္ဌာနိ ဟောန္တီ"တိအာဒိနာ န ယေနဿ ပဒဘာဇနံ ဝုတ္တံ။

တတ္ရာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ယဿ တီဏိ နဋ္ဌာနိ, တေန ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနိ, ဧကံ နိဝာသေတ္ဝာ ဧကံ ပာရုပိတ္ဝာ အညံ သဘာဂဋ္ဌာနတော ပရိယေသိဿတိ။ ယဿ ဒွေ နဋ္ဌာနိ, တေန ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ။ သစေ ပကတိယာဝ သန္တရု တ္တရေန စရတိ, ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနိ, ဧဝံ ဧကံ သာဒိယန္တေနေဝ သမော ဘဝိဿတိ။ ယဿ တီသု ဧကံ နဋ္ဌံ, န သာဒိ တဗ္ဗံ။ ယဿ ပန ဒွီသု ဧကံ နဋ္ဌံ, ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ။ ယဿ ဧကံယေဝ ဟောတိ, တဥ္စ နဋ္ဌံ, ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနိ။ ဘိက္ခုနိယာ ပန ပဉ္စသုပိ နဋ္ဌေသု ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနိ, စတူသု နဋ္ဌေသု ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ, တီသု နဋ္ဌေသု ကိဉ္စိ န သာဒိတ ဗ္ဗံ, ကော ပန ဝါဒေါ ဒွီသု ဝါ ဧကသ္မိံ ဝါ။ ယေန ကေနစိ ဟိ သန္တရုတ္တရပရမတာယ ဌာတဗ္ဗံ, တတော ဥတ္တရိ န လဗ္ဘတီတိ ဣဒမေတ္ထ လက္ခဏံ။

သေသကံ အာဟရိဿာမီ တိ ဒွေ စီဝရာနိ ကတ္ဝာ သေသံ ပုန အာဟရိဿာမီတိ အတ္ထော။ **န အစ္ဆိန္နကာရ ဏာ**တိ ဗဟုသစ္စာဒိဂုဏဝသေန ဒေန္တိ။ **ဉာတကာန**န္တိအာဒီသု ဉာတကာနံ ဒေန္တာနံ သာဒိယန္တဿ, ပဝာရိတာနံ ဒေန္တ တာနံ သာဒိယန္တဿ, အတ္တနော ဓနေန သာဒိယန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ အဋ္ဌကထာသု ပန "ဉာတကပဝာရိ တဋ္ဌာနေ ပကတိယာ ဗဟုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, အစ္ဆိန္နကာရဏာ ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တံ, တံ ပာဠိယာ န သမေတိ။ ယ သ္မာ ပနိဒံ သိက္ခာပဒံ အညဿတ္ထာယ ဝိညာပနဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ပညတ္တံ, တသ္မာ ဣမ "အညဿတ္ထာယာ"တိ

န ဝုတ္တံ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ သမုဋ္ဌာနာဒီသု ဣဒမ္ပိ ဆသမုဋ္ဌာနံ , ကိရိယံ, နောသညာဝိမောက္ခံ, အစိတ္တကံ, ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ, ကာယကမ္မဝစီကမ္မံ, တိစိတ္တံ, တိဝေဒနန္တိ။

သတ္တမေ ဟဋ္ဌိယံ **ပက္ကဟိကသာလ** န္တိ ဒုဿတဏိဇကောနံ အာပဏံ, ''ပက္ကဟိတသာလ''န္တိပိ ပဌန္တိ။ **အဘိဇိတ ဥပသင်္ကမ**တိ တဿ ဝိသေသတ္ထာဘာဝံ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **''ဟရိတုန္တိ အတ္ထော''** တိ။ ဝရာသဒ္ဒဿ ဣဏ္ဏာယံ ဝတ္တမာနတ္တာ အာဟ **''ဣဏ္ဏာပေယ္ယာ''** တိ။ **ဒဠှံ ခေမတော** တိ ဇတ္တံ ကထာဗန္ဓဝသေန အနုနာသိကလောပေ ဒဠှော။ **သအန္တရ** န္တိ အန္တရတသကသဟိတံ။ **ဥတ္တရန္တံ** ဥတ္တရာသင်္ဂံ။ **အဿ စီဝရဿာ** တိ သာဒိတဗ္ဗစီဝရဿ။ **အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရေနာ** တိ အစ္ဆိန္နာနိ သဗ္ဗာနိ တီဏိ စီဝရာနိ အဿာတိ အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရော, တေနာတိ အတ္ထော။ ယဿ ဟိ အစ္ဆိန္နနသမယေ တီဏိ စီဝရာနိ သန္နိဟိတာနိ ဟောန္တိ, တာနိ သဗ္ဗာနိ အစ္ဆိန္နာနီတိ သော ''အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရော''တိ ဝုစ္စတိ။ တေနေဝ **''အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရေန တေစီဝရိကေနာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **တေစီဝရိကေနာတိ** ဟိ အစ္ဆိန္နနသမယေ တိစီဝရဿ သန္နိဟိတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန ဝိနယေ တေစီဝရိကာဘာဝံ, ဓုတင်္ဂတေစီဝရိကဘာဝံ တ သန္ဓာယ။ **ဇဝံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ ''သန္တရုတ္တရပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တတော စီဝရံ သာဒိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တဝိဓိနာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ **အညေနာ**တိ အစ္ဆိန္နအသဗ္ဗစီဝရေန။ ယဿ တီသု စီဝရေသု ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ တ စီဝရာနိ အစ္ဆိန္နာနိ ဟောန္တိ, တေနာတိ အတ္ထော။ **အညထာပီ**တိ ''သန္တရုတ္တရပရမ''န္တိ ဝုတ္တဝိဓာနတော အညထာပိ။ ယဿ ဟိ တီသု ဒွေ ဝါ စီဝရာနိ အစ္ဆိန္နာနိ ဟောန္တိ, ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ, ဧကသ္မိံ အစ္ဆိန္နေ န သာဒိတဗ္ဗန္တိ န တဿ သန္တရုတ္တရပရမသာဒိယနံ သမ္ဘဝတိ။ အယမေဝ စ အတ္ထော ပဒဘာဇနေန ဝိဘာဝိတော။ တေနာဟ **''တံ ဝိဘာဂံ ဒဿေတု''**န္တိ။

ကေစိ ပန ''တေစီဝရိကေနာတိ ဝုတ္တတ္တာ တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠဝသေန အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇတော တသ္မိံ နဋ္ဌေ ဗဟူနိပိ ဂဟေတုံ လဘတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပဒဘာဇနဿ ဟိ အဓိပ္ပာယံ ဒဿေန္တေန ယသ္မာ ပန ''အစ္ဆိန္နသဗ္ဗစီဝရေန။ပေ။ တံ ဝိဘာဂံ ဒဿေတု''န္တိ ဝုတ္တံ, ပဒဘာဇနေ စ န တာဒိသော အတ္ထော ဥပလဗ္ဘတိ, တသ္မာ တံ န ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ ယမ္ပိ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. တတုတ္တရိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ ''ယဿ အဓိဋ္ဌိတတိစီဝရဿ တီဏိ နဋ္ဌာနီ''တိ, တတ္ထပိ အဓိဋ္ဌိတဂ္ဂဟဏံ သရူပကထနမတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ပန တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတစီဝရဿေတတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော ဟဋ္ဌိယံ အဋ္ဌကထာယဥ္စ တထာ အတ္ထဿာသမ္ဘဝတော ။ န ဟိ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနေန အဓိဋ္ဌိတစီဝရဿေဝ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တန္တိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ပုရိမသိက္ခာပဒေန ဟိ အစ္ဆိန္နစီဝရဿ အညာတကဝိညတ္တိယာ အနုညာတတ္တာ ပမာဏံ အဇာနိတ္ဝာ ဝိညာပနဝတ္ထုသ္မိံ ပမာဏတော သာဒိယနံ အနုဇာနန္တေန ဘဂဝတာ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တသ္မာ ပရိက္ခာရစောဠိကဿ ဗဟုမ္ပိ သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အယမတ္ထော နေဝ ဟဋ္ဌိယာ သမေတိ, န စ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ အနုလောမေတိ။

ယဿ တီဏိ နဋ္ဌာနိ, တေန ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနီ တိ ဇတ္တံ ယဿ တိစီဝရတော အဓိကမ္ပိ စီဝရံ အညတ္ထ ဋ္ဌိတံ အတ္ထိ, တအာ တဿ စီဝရဿ အလဗ္ဘနီယဘာဝတော တေနပိ သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပကတိယာဝ သန္တရုတ္တရေန စရတီ**တိ သာသင်္ကသိက္ခာပဒဝသေန တ အဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိဝသေန တ တတိယဿ အလာဘေန တ စရတိ။ ''ဒွေ နဋ္ဌာနီ''တိ အဓိကာရတ္တာ ဝုတ္တံ **''ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနီ''** တိ။ **ဧကံ သာဒိယန္တေနေဝ သမော ဘဝိဿတီ** တိ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ ဒွီသု နဋ္ဌေသု ဧကံ သာဒိယန္တေန သမော ဘဝိဿတိ ဥဘိန္နမ္ပိ သန္တရုတ္တရပရမတာယ အဝဋ္ဌာနတော။ **ယဿ ဧကံယေဝ ဟောတီ** တိ အညေန ကေနစိ ကာရဏေန ဝိနဋ္ဌသေသစီဝရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

''သေသကံ တုမှေဟဝ ဟောတူတိ ဒေန္တီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ''ပမာဏယုတ္တံ ဂဏှိဿာမ, သေသကံ အာဟရိဿာမာ''တိ ဝတ္ဝာ ဂဟေတ္ဝာ ဂမနသမယေပိ ''သေသကမ္ပိ တုမှာကံယေဝ ဟောတူ''တိ ဝဒန္တိ, လဒ္ဓကပ္ပိယမေဝ။ **ပတရိတာန**န္တိ အစ္ဆိန္နကာလတော ပုဗ္ဗေယေဝ ပတရိတာနံ။ **ဟဋ္ဌိယာ န သမေတီ**တိ သန္တရုတ္တရပရမတော ဥတ္တရိ သာဒိယနေ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ''အနာပတ္တိ ဉာတကာနံ ပတရိတာန''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ န သမေတိ။ သန္တရုတ္တရပရမံ သာဒိယန္တဿ ဟိ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂောယေဝ နတ္ထိ, သတိ စ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂေ အနာပတ္တိ ယုတ္တာ ဒဿေတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ကေစိ ပန **''ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣဒံ သလ္လေခဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။

ယသ္မာ ပနိဒံ။ပေ။ န ဝုတ္တန္တိ ဧတ္ထာယမဓိပ္ပာယော – “အညဿတ္ထာယာ”တိ ဝုစ္စမာနေ အညေသံ အတ္ထာယ ပမာဏံ အတိက္ကမိတွာပိ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အာပဇ္ဇတိ, တဉ္စ အညဿတ္ထာယ ဝိညာပနဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တတ္တာ ဝတ္ထုနာ သံသန္ဒိယမာနံ န သမေတိ။ န ဟိ ယံ ဝတ္ထုံ နိဿာယ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တသ္မိံယေဝ အနာပတ္တိဝစနံ ယုတ္တန္တိ။ ဂဏ္ဌိပဒေသု ပန တီသုပိ “ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ အတ္တနော သာဒိယနပဋိဗဒ္ဓတာဝသေန ပဝတ္တတ္တာ ‘အညဿတ္ထာယာ’တိ ဝတ္တုံ ဩကာသောယေဝ နတ္ထိ, တသ္မာ န ဝုတ္တ”န္တိ ကထိတံ။ ဣဓ “အညဿတ္ထာယာ”တိ အဝုတ္တတ္တာ အညေသံ အတ္ထာယ ဉာတကပဝါရိတေသု အဓိကံ ဝိညာပေန္တဿ အာပတ္တီတိ စေ? န, တတ္ထ ပုရိမသိက္ခာပဒေနေဝ အနာပတ္တိသိဒ္ဓိတော။ တတုတ္တရိတာ, အစ္ဆိန္နာဒိကာရဏတာ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၂၂-၅၂၄) ပန “ဟဋ္ဌိယံ **ပက္ကဟိကသာလ**န္တိ ဒုဿာပဏံ။ တဉှိ တဏိဇကေဟိ ဒုဿာနိ ပဂ္ဂဟေတွာ ဒဿနဋ္ဌာနတာယ ‘ပက္ကဟိကသာလာ’တိ ဝုစ္စတိ။ **အဿ စီဝရဿာ**တိ သာဒိတဗ္ဗစီဝရဿ။ **တေစီဝရိကေနာ**တိ ဣမိနာ အစ္ဆိန္နတိစီဝရတော အညဿ ဝိဟာရာဒီသု နိဟိတဿ စီဝရဿ အဘာဝံ ဒဿေတိ ။ ယဒိ ဘဝေယျ, ဝိညာပေတုံ န ဝဋ္ဋေယျ, တာဝကာလိကံ နိတသေတွာ အတ္တနော စီဝရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တာဝကာလိကမ္ပိ အလဘန္တဿ ဘူတကမဝိကောပနံ ကတွာ တိဏပဏ္ဏေဟိ ဆဒနံ ဝိယ ဝိညာပနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ **အညေနာ**တိ အစ္ဆိန္နအသဗ္ဗစီဝရေန။ ‘ဒွေ နဋ္ဌာနီ’တိ အဓိကာရတော ဝုတ္တံ **‘ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနီ’** တိ။ **ဟဋ္ဌိယာ န သမေတီ**တိ ‘အနာပတ္တိ ဉာတကာနံ ပဝါရိတာန’န္တိ (ဟရာ. ၅၂၆) ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ န သမေတိ တတုတ္တရိ ဝိညာပနအာပတ္တိပ္ပသင်္ဂေ ဧဝ ဝုတ္တတ္တာ။ **အညဿတ္ထာယာတိ န ဝုတ္တ**န္တိ ဣဒံ အညဿတ္ထာယ တတုတ္တရိ ဝိညာပနေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။ တဉ္စ ဟာစိတ္တိယံ ယေသံ အတ္ထာယ ဝိညာပေတိ, တေသံ တ သိယာ ဝိညာပကဿေဝ တ, န တာဝ တေသံ, တေဟိ အဝိညာပိတတ္တာ, နာပိ ဝိညာပကဿ, အတ္တာနံ ဥဒ္ဒိဿ အဝိညတ္တတ္တာ။ တသ္မာ အညဿတ္ထာယ ဝိညာပေန္တဿပိ နိဿဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယံ န ဒိဿတိ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ အတ္တနော သာဒိယနပဋိဗဒ္ဓတာဝသေန ပဝတ္တတ္တာ ‘အညဿတ္ထာယာ’တိ အနာပတ္တိတရေ န ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ, တဉ္စ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတုတ္တရိစီဝရတာ, အစ္ဆိန္နာဒိကာရဏတာ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနီ”တိ။

ဣဒံ တတုတ္တရိသိက္ခာပဒဝိနိစ္ဆယံ အာစရိယေန အဝုတ္တမ္ပိ အစ္ဆိန္နစီဝရာဓိကာရေယေဝ ပဝတ္တတ္တာ အမှေဟိ ဂဟိတံ, အညာတကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒဿ သမယေသု အစ္ဆိန္နစီဝရကာလေ အညာတကာနံ ဝိညာပေတဗ္ဗဘာတေ ဘဂဝတာ ဝုတ္တော, တေဟိ ဒိန္နစီဝရဿ မတ္တသော ဂဟိတဘာတေ တတုတ္တရိသိက္ခာပဒေန ဝုတ္တော။ တသ္မာ အစ္ဆိန္နစီဝရအဓိကာရောယေဝ ဟောတီတိ။

စီဝရအစ္ဆိန္ဒနဝိနိစ္ဆယကထာ

ဣတော ပရံ အစ္ဆိန္ဒနသာမညေန စီဝရအစ္ဆိန္ဒနဝိနိစ္ဆယံ ဝက္ခာမ – တတ္ထ **ယမ္ပိ တျာဟ**န္တိ ယမ္ပိ တေ အဟံ။ သော ကိရ “မမ ပတ္တစီဝရဥပဟာနပစ္စတ္ထရဏာနိ ဝဟန္တော မယာ သဒ္ဓိံ စာရိကံ ပက္ကမိဿတီ”တိ အအာသိ။ တေနေဝမာဟ “မယာ သဒ္ဓိံ ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိဿတီ”တိ။ **အစ္ဆိန္ဒိ** တိ ဗလက္ကာရေန အဂ္ဂဟေသိ, သကသညာယ ဂဟိတတ္တာ ပနဿ ဟရာဇိကံ နတ္ထိ, ကိလမေတွာ ဂဟိတတ္တာ အာပတ္တိ ပညတ္တာ။

သယံ အစ္ဆိန္ဒတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယန္တိ ဧကံ စီဝရံ ဧကာဗဒ္ဓါနိ စ ဗဟူနိ အစ္ဆိန္ဒတော ဧကာ အာပတ္တိ, ဧကတော အဗဒ္ဓါနိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဌိတာနိ ဗဟူနိ အစ္ဆိန္ဒတော, “သင်္ဃာဋိံ အာဟရ, ဥတ္တရာသင်္ဂံ အာဟရာ”တိ ဧဝံ အာဟရာပယတော စ ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပတ္တိယော။ “မယာ ဒိန္နာနိ သဗ္ဗာနိ အာဟရာ”တိ ဝဒတောပိ ဧကဝစနေနေဝ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော။

အညံ အာဏာပေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ “စီဝရံ ဂဏှာ”တိ အာဏာပေတိ, ဧကံ ဒုက္ကဋံ။ အာဏတ္တော ဗဟူနိ ဂဏှာတိ, ဧကံ ဟာစိတ္တိယံ။ “သင်္ဃာဋိံ ဂဏှ, ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဂဏှာ”တိ ဝဒတော တစာယ တစာယ ဒုက္ကဋံ။ “မယာ ဒိန္နာနိ သဗ္ဗာနိ ဂဏှာ”တိ ဝဒတော ဧကတစာယ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော။

အညံ ပရိက္ခာရန္တိ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမံ စီဝရံ ဌပေတ္ဝာ ယံ ကိဉ္စိ အန္တမသော သူစိမ္ပိ။ ဝေဋ္ဌေတ္ဝာ ဌပိတသူစီသုပိ ဝတ္ထုဂဏနာယ ဒုက္ကဋာနိ။ သိထိလဝေဋ္ဌိတာသု ဧဝံ။ ကဋ္ဌဟံ ကတ္ဝာ ဗဒ္ဓာသု ပန ဧကမေဝ ဒုက္ကဋန္တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ သူစိဃရေ ပက္ခိတ္တာသုပိ ဧသေဝ နယော။ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတ္ဝာ သိထိလဗဒ္ဓကဋ္ဌဟဗဒ္ဓေသု တိကဋုကာဒီသု ဘေသဇ္ဇေသုပိ ဧသေဝ နယော။

သော တ ဒေတီတိ "ဘန္တေ, တုမှာကံယေဝ ဣဒံ သာရုပ္ပ"န္တိ ဧဝံ တ ဒေတိ။ အထ တ ပန "အာဝုသော, မယံ တုယှံ 'ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ကရိဿတိ, အမှာကံ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှိဿတိ, ဓမ္မံ ပရိယာပုဏိဿတီ'တိ စီဝရံ အဒမှာ, သောအနိ တ္ဝံ န ဝတ္တံ ကရောသိ, န ဥပဇ္ဈံ ဂဏှာသိ, န ဓမ္မံ ပရိယာပုဏာသီ"တိ ဧဝမာဒီနိ ဝုတ္တော "ဘန္တေ, စီဝရတ္ထာယ မညေ ဘဏထ, ဣဒံ ဝေါ စီဝရ"န္တိ ဒေတိ, ဧဝမ္ပိ သော တ ဒေတိ။ ဒိသာပက္ကန္တံ တ ပန ဒဟရံ "နိဝတ္တေထ န"န္တိ ဘဏတိ, သော န နိဝတ္တတိ။ "စီဝရံ ဂဟေတ္ဝာ ရုန္ဓထာ"တိ ဧဝံ စေ နိဝတ္တတိ, သာဓု။ နော စေ "ပတ္တစီဝရတ္ထာယ မညေ တုမှေ ဘဏထ, ဂဏှထ န"န္တိ ဒေတိ, ဧဝမ္ပိ သောယေဝ ဒေတိ။ ဝိဗ္ဘန္တံ တ ဒိသ္ဝာ "မယံ တုယှံ 'ဝတ္တံ ကရိဿတီ'တိ ပတ္တစီဝရံ အဒမှာ, သောအနိ တ္ဝံ ဝိဗ္ဘမိတ္ဝာ စရသီ"တိ ဝဒတိ, ဣတရော "ဂဏှထ တုမှာကံ ပတ္တစီဝရ"န္တိ ဒေတိ, ဧဝမ္ပိ သော တ ဒေတိ။ "မမ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှန္တဿေဝ ဒေမိ, အညတ္ထ ဂဏှန္တဿ န ဒေမိ။ ဝတ္တံ ကရောန္တဿေဝ ဒေမိ, အကရောန္တဿ န ဒေမိ။ ဓမ္မံ ပရိယာပုဏန္တဿေဝ ဒေမိ, အပရိယာပုဏန္တဿ န ဒေမိ။ အဝိဗ္ဘမန္တဿေဝ ဒေမိ, ဝိဗ္ဘမန္တဿ န ဒေမီ"တိ ဧဝံ ပန အတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဒဒတော ဒုက္ကဋံ, အာဟရာပေတုံ ပန ဝဋ္ဋတိ။ စဇိတ္ဝာ ဒိန္နံ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဂဏှန္တော ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အယံ သမန္တပာသာဒိကတော ဥဒ္ဓဋဝိနိစ္ဆယော။

ယမ္ပိ တ္ဝာဟ န္တိ ဧတ္ထ **ယ**န္တိ ကာရဏဝစနံ, တသ္မာ ဧဝမေတ္ထ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော – "မယာ သဒ္ဓိံ ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိဿတီတိ ယံ ကာရဏံ နိဿာယ အဟံ တေ, အာဝုသော, စီဝရံ အဒာသိံ, တံ န ကရောသီ"တိ ကုပိတော အနတ္တမနော အစ္ဆိန္ဒိတိ။ **ယ**န္တိ တ စီဝရံ ပရာမသတိ။ တတ္ထ "မယာ သဒ္ဓိံ ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမိဿတီတိ ယမ္ပိ တေ အဟံ စီဝရံ အဒာသိံ, တံ စီဝရံ ဂဏှိဿာမီ"တိ ကုပိတော အနတ္တမနော အစ္ဆိန္ဒိတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။

အာဏတ္တော ဗဟူနိ ဂဏှာတိ, ဧကံ ပာစိတ္တိယ န္တိ "စီဝရံ ဂဏှာ"တိ အာဏတ္တိယာ ဧကစီဝရဝိသယတ္တာ ဧကမေဝ ပာစိတ္တိယံ။ **ဝါစာယ ဝါစာယ ဒုက္ကဋ** န္တိ ဧတ္ထ အစ္ဆိန္ဒေသု ဝတ္ထုဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာနိ။ **ဧကဝါစာယ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော**တိ ဣဒံ အစ္ဆိန္ဒေသု ဝတ္ထုဂဏနာယ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗပာစိတ္တိယာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အာဏတ္တိယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ပန ဒုက္ကဋံ ဧကမေဝ။

ဧဝန္တိ ဣမိနာ "ဝတ္ထုဂဏနာယ ဒုက္ကဋာနီ"တိ ဣဒံ ပရာမသတိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ သိထိလံ ကဋ္ဌဟဉ္စ ပက္ခိတ္တာသု အာပတ္တိယာ ဗဟုတ္တံ ဧကတ္တဉ္စ အတိဒိသတိ။

အာဝုသော မယန္တိအာဒီသု ဂဏှိတုကာမတာယ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ တေနေဝ ဒိန္နတ္တာ အနာပတ္တိ။ **အမှာကံ သန္တိကေ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှိဿတီ**တိ ဣဒံ သာမဏေရဿပိ အနံ ဒီပေတိ, တသ္မာ ကိဉ္စာပိ ပာဠိယံ "ဘိက္ခုဿ သာမံ စီဝရံ ဒတ္ဝာ"တိ ဝုတ္တံ, တထာပိ အနုပသမ္ပန္နကာလေ ဒတ္ဝာပိ ဥပသမ္ပန္နကာလေ အစ္ဆိန္ဒန္တဿ ပာစိတ္တိယမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အစ္ဆိန္ဒနသမယေ ဥပသမ္ပန္နဘာဝောယေဝ ဟေတ္ထ ပမာဏံ။ **ဒေတီ**တိ တုဋ္ဌော ဝါ ကုပိတော ဝါ ဒေတိ။ **ရုန္ဓထာ** တိ နိဝါရေထ။ **ဧဝံ ပန အတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဧဝံ ဒိန္နံ န ဟောတိ "တဿ သန္တက"န္တိ အနဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာဟရာပေတုံ ပန ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧဝံ ဒိန္နံ ဘတိသဒိသတ္တာ အာဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **စဇိတ္ဝာ ဒိန္န** န္တိ ဝုတ္တနယေန အဒတ္ဝာ အနပေက္ခေန ဟုတ္ဝာ တဿေဝ ဒိန္နံ။ **ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော**တိ သကသညာယ ဝိနာ ဂဏှန္တော ဘဏ္ဍံ အဂ္ဃာပေတ္ဝာ အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမစီဝရတာ, သာမံ ဒိန္နတာ, သကသညိတာ, ဥပသမ္ပန္နတာ, ကောဓဝသေန အစ္ဆိန္ဒနံ ဝါ အစ္ဆိန္ဒာပနံ ဝါတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ အယံ သာရတ္ထဒီပနီပါဌော (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၆၃၅)။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၆၃၁) ပန **"ယမ္ပိ။ပေ။ အစ္ဆိန္ဒီ** တိ ဧတ္ထ ယံ တေ အဟံ စီဝရံ အဒာသိံ, တံ 'မယာ သဒ္ဓိံ ပက္ကမိဿတီ'တိ သညာယ အဒာသိံ, န အညထာတိ ကုပိတော အစ္ဆိန္ဒီတိ ဧဝံ အဇ္ဈာဟရိတ္ဝာ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဂေ ဒုက္ကဋန္တိ ယဒိ အာဏတ္တော အဝသ္သံ အစ္ဆိန္ဒတိ, အာဏတ္တိက္ခဏေ ဧဝ ပာစိတ္တိယံ။ ယဒိ န အစ္ဆိန္ဒတိ, တဒါ ဧဝ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကေတစာယ သမ္ဗဟုလာပတ္တိယော** တိ ယဒိ အာဏတ္တော အနန္တရာယေန အစ္ဆိန္ဒတိ, အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ဝတ္ထုဂဏနာယ ပာစိတ္တိယာပတ္တိယော ပယောဂဂဏနာက္ခဏေယေဝ အာပတ္တိယာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော, စီဝရံ ပန အစ္ဆိန္နေယေဝ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။ ယဒိ သော န အစ္ဆိန္ဒတိ, အာဏတ္တိက္ခဏေ ဧကမေဝ ဒုက္ကဋန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝမညတ္ထပိ ဤဒိသေသု နယော ဉာတဗ္ဗော။ **ဥပဇ္ဈံ ဂဏှိဿတီ** တိ သာမဏေရဿ သ အနံ ဒီပေတိ, တေန စ သာမဏေရကာလေ ဒတ္တံ ဥပသမ္ပန္နကာလေ အစ္ဆိန္ဒတောပိ ပာစိတ္တိယံ ဒီပေတိ။ ''ဘိက္ခုဿ သာမံ စီဝရံ ဒတွာ''တိ ဣဒံ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝုတ္တံ။ **အာဟရာပေတုံ ပန ဝဋ္ဋတီ** တိ ကမ္မေ အကတေ ဘတိသဒိသတ္တာ ဝုတ္တံ။ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမစီဝရတာ, သာမံ ဒိန္နတာ, သကသညိတာ, ဥပသမ္ပန္နတာ, ကောဓဝသေန အစ္ဆိန္ဒနံ ဝါ အစ္ဆိန္ဒာပနံ ဝါတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ''တိ ဝုတ္တံ။

ပဋိဘာနစိတ္တကထာ

၆. ပဋိဘာနစိတ္တကထာယံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ သုဝိညေယျန္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ န ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ, ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၉၉) ပန **''ကရောဟီတိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ အာဏတ္တိယာ ဧဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ဒူတရဟာလံ 'ကိံ န ကရောသီ'တိအာဒိနာ ပရိယာယေန ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဇာတကပကရဏ**န္တိ ဇာတကပဋိသံယုတ္တံ ဣတ္ထိပုရိသာဒိ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အဓိပ္ပေတံ။ **'ပရေဟိ ကာရာပေတု'**န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဗုဒ္ဓရူပမ္ပိ သယံ ကာတုံ န လဘတီ''တိ ဝုတ္တံ။

ဝိပ္ပကတဘောဇနကထာ

၇. ဝိပ္ပကတဘောဇနကထာယမ္ပိ သာရတ္ထဒီပနီ ဝိမတိဝိနောဒနီ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာသု န ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ။ ပဌမံ ကတံ ပကတံ, ဝိ အနိဋ္ဌိတံ ပကတံ ဝိပ္ပကတံ, ဝိပ္ပကတံ ဘောဇနံ ယေန သော **ဝိပ္ပကတဘောဇနော,** ပဌမံ ဘုဉ္ဇိတွာ အနိဋ္ဌိတဘောဇနကိစ္စော ဘိက္ခု။ ဝုတ္တေန ဘိက္ခုနာ ပဝိသိတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ရိတ္တဟတ္ထမ္ပိ ဥဋ္ဌာပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ကာရဏမာဟ **''ဝိပ္ပကတဘောဇနောယေဝ ဟိ သော ဟောတီ''** တိ, ယာဂုခဇ္ဇကာဒီသုပိ ပီတေသု ခာဒိတေသုပိ ဘတ္တဿ အဘုတ္တတ္တာ အနိဋ္ဌိတဘောဇနကိစ္စော ဟောတိ။ **ပတရိတော ဟောတိ, တေန ဝတ္တဗ္ဗော** တိ ပတရိတေန အာသနာ ဝုဋ္ဌိတေန ဘုဉ္ဇိတုံ အလဘမာနတ္တာ အတ္တနော သန္တိကေ ဥဒကေ အသန္တေ ဝတ္တဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ဥဒ္ဒိသန္တဥဒ္ဒိသာပနကထာ

၈. ဥဒ္ဒိသန္တဥဒ္ဒိသာပနကထာယံ **ဥဒ္ဒိသန္တေနာ** တိ ဥဒ္ဒေသံ ဒေန္တေန, ဟဋ္ဌိ တစေန္တေနာတိ အတ္ထော။ **ဥဒ္ဒိသာပေန္တေနာ**တိ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှန္တေန, ဟဋ္ဌိ တစာပေန္တေနာတိ အတ္ထော။ **ဥစ္စတရေပီ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန သမာနာသနံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ **နီစတရေပီ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။

တိဝတ္ထန္တရိကကထာ

၉. တိဝတ္ထန္တရိကကထာယံ တီဏိ ဝတ္ထာနိ တိဝတ္ထံ, တီဏိ တ ဝတ္ထာနိ တိဝတ္ထာနိ, တိဝတ္ထာနံ အန္တရံ တိဝတ္ထန္တရံ, တိဝတ္ထန္တရေ ဌိတောတိ တိဝတ္ထန္တရော, တေန **တိဝတ္ထန္တရေန, အန္တရ** -သဒ္ဒော မဇ္ဈတ္ထ တစကော, ဏ-ပစ္စယော ဌိတတ္ထော။ တေနာဟ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃၂၀) **''တိဝတ္ထန္တရေနာ** တိ တိဏ္ဏံ ဝတ္ထာနံ အန္တော ဌိတေနာ''တိ။ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၀) ပန သရူပမေဝ ဒဿေန္တော **''တိဝတ္ထန္တရော နာမာ''**တိအာဒိမာဟ။ **ဣမေ သဗ္ဗေ** တိ သဗ္ဗေ တိဝိဓာ ဣမေ သမာနာသနိကာ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ဒီဃာသနကထာ

၁၀. ဒီဃာသနကထာယံ **သံဟာရိမံ ဝါ**တိ သံဟရိတုံ ယုတ္တံ ကဋ္ဌသာရကာဒိ။ **အသံဟာရိမံ ဝါ**တိ သံဟရိတုံ အသက္ကုဏေယျံ ပါသာဏာဒိ အာသနံ။ တေနာဟ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၂၀) **“ဒီဃာသနံ** နာမ မဉ္စပီဌဝိနိမုတ္တံ ယံ ကိဉ္စိ တိဏ္ဏန္နံ ဧကတော သုခံ နိသီဒိတုံ ပဟောတီ”တိ။ ကသ္မာ ပန “တိဏ္ဏန္နံ ပဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ, နနု ဒွိန္နံ ပဟောနကာသနမ္ပိ ဒီဃမေဝါတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **“အနုဇာနာမိ။ပေ.။ ဧတ္တကံ ပစ္ဆိမံ ဒီဃာသနန္တိ ဟိ ဝုတ္တ”**န္တိ။ ဒွိန္နံ ပဟောနကေ ဟိ အဒီဃာသနေ သမာနာသနိကေဟေဝ သဟ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တိဏ္ဏန္နံ ပဟောနကတော ပဋ္ဌာယ ဂဟိတေ ဒီဃာသနေ ပန အသမာနာသနိကေဟိပိ သဟ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယဒိ ဧဝံ ပဏ္ဍကာဒီဟိပိ သဟ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋေယျာတိ စောဒနံ မနသိ ကတွာ အာဟ **“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဌပေတွာ ပဏ္ဍက”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ အတ္ထော သုဝိညေယျောဝ။

ဂိလာနုပဋ္ဌာနကထာ

၁၁. ဂိလာနုပဋ္ဌာနကထာယံ **ပလိပန္နော**တိ နိမုဂ္ဂော, မက္ခိတောတိ အတ္ထော။ **ဥစ္စာရေတွာ**တိ ဥက္ခိပိတွာ။ **သမာနာစရိယကော**တိ ဧတ္ထ “သစေပိ ဧကဿ အာစရိယဿ ဧကော အန္တေဝါသိကော ဟောတိ, ဧကော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော, ဧတေပိ အညမညံ သမာနာစရိယကာ ဧဝါ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဘေသဇ္ဇံ ယောဇေတုံ အသမတ္ထော ဟောတီ**တိ ဝေဇ္ဇေန “ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဘေသဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ဣမိနာ ယောဇေတွာ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တေ တထာ ကာတုံ အသမတ္ထောတိ အတ္ထော။ **နီဟာတု**န္တိ နီဟရိတုံ, ဆဍ္ဍေတုန္တိ အတ္ထော။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၆၅-၃၆၆) ပန **“ဘူမိယံ ပရိဘဏ္ဍံ အကာသီ**တိ ဂိလာနေန နိပန္နဘူမိယံ ကိလိဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဓောဝိတွာ ဟရိတုပလိတ္တံ ကာရေသီတိ အတ္ထော။ **ဘေသဇ္ဇံ ယောဇေတုံ အသမတ္ထော**တိ ပရေဟိ ဝုတ္တဝိဓိမ္ပိ ကာတုံ အသမတ္ထော”တိ ဝုတ္တံ။

မရဏဝဏ္ဏကထာ

၁၂. မရဏဝဏ္ဏကထာယံ **မရဏတ္ထိကာဝ ဟုတွာ**တိ ဣမဿ ကာယဿ ဘေဒေန သဂ္ဂပါပနာဓိပ္ပာယတ္တာ အတ္ထတော မရဏတ္ထိကာဝ ဟုတွာ။ **မရဏတ္ထိကဘာဝံ အဇာနန္တာ**တိ “ဧဝံ အဓိပ္ပာယိနော မရဏတ္ထိကာ နာမ ဟောန္တီ”တိ အတ္တနော မရဏတ္ထိကဘာဝံ အဇာနန္တာ။ န ဟိ တေ အတ္တနော စိတ္တပ္ပဝတ္တိံ န ဇာနန္တိ။ **ဝေါဟာရဝသေနာ**တိ ပုဗ္ဗဘာဂဝေါဟာရဝသေန, မရဏာဓိပ္ပာယဿ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာက္ခဏေ ကရုဏာယ အဘာဝတော ကာရုညေန ဟသေ ဗဒ္ဓသူကရမောစနံ ဝိယ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ “ယထာယုနာ”တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ **ယထာနုသန္ဓိနာ**တိ ပရိယာယန္တရေန ဝုတ္တံ, ယထာနုသန္ဓိနာ ယထာယုပရိစ္ဆေဒေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ **ယထာနုသန္ဓိနာ**တိ ယထာနုပ္ပဗန္ဓေန, ယာဝ တသ္မိံ ဘဝေ သန္တာနဿ အနုပ္ပဗန္ဓော အဝိစ္ဆိန္နပဝတ္တိ ဟောတိ, တာဝ ဌတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၈၀) **“ဝေါဟာရဝသေနာ**တိ ပုဗ္ဗဘာဂဝေါဟာရဝသေန မရဏာဓိပ္ပာယဿ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာက္ခဏေ ကရုဏာယ အဘာဝတော, ကာရုညေန ဟသေ ဗဒ္ဓသူကရမောစနံ ဝိယ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ‘ယထာယုနာ’တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ **ယထာနုသန္ဓိနာ**တိ ပရိယာယန္တရေန ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပါရာဇိက ၁၈၀) ပန **“မရဏတ္ထိကာဝ ဟုတွာ**တိ ဣမဿ ကာယဿ ဘေဒေန သဂ္ဂပါပနာဓိပ္ပာယတ္တာ အတ္ထတော မရဏတ္ထိကာဝ ဟုတွာ။ “ဧဝံအဓိပ္ပာယိနော မရဏတ္ထိကာ နာမ ဟောန္တီ”တိ အတ္တနော မရဏတ္ထိကဘာဝံ အဇာနန္တာ အာပန္နာ ပါရာဇိကံ။ န ဟိ တေ အတ္တနော စိတ္တပ္ပဝတ္တိံ န ဇာနန္တီတိ ဝုတ္တန္တိ။ **ဝေါဟာရဝသေနာ**တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝေါဟာရဝသေန, သန္နိဋ္ဌာနေ ပနေတံ နတ္ထိ, ဟသေ ဗဒ္ဓသူကရမောစနေ ဝိယ န ဟောတိ။ **ယထာနုသန္ဓိနာ**တိ အန္တရာ အမရိတွာတိ အတ္ထော”တိ ဝုတ္တံ။

အတ္တပါတနကထာ

၁၃. အတ္တပါတနကထာယံ **ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေနာ**တိ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမေန။ **ဝိသေသာဓိဂမော**တိ သမာဓိ ဝိပဿနာ စ။ အတိဝိယ ပါကဋတ္တာ **“ဟတ္ထပ္ပတ္တော ဝိယ ဒိဿတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ဥပစ္ဆိန္ဒတီ**တိ ဝိသေသာဓိဂမဿ ဝိက္ခေပေါ မာ ဟောတူတိ အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ။ **ဝိသေသာဓိဂမ**န္တိ လောကုတ္တရဓမ္မပဋိလာဘံ။ **ဗျာကရိတွာ**တိ အာရောစေတွာ။ **ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, န ဝဋ္ဋတီ**တိ ယသ္မာ သဘာဂါနံ လဇ္ဇီဘိက္ခူနံယေဝ အရိယာ အတ္တနာ အဓိဂတဝိသေ

သံ တာဒိသေ ကာရဏေ သတိ အာရောစေန္တိ, တေ စ ဘိက္ခူ အပ္ပတိရူပာယ အနေသနာယ ပစ္စယံ န ပရိယေသန္တိ, တသ္မာ တေဟိ ပရိယေသိတပစ္စယေ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ သဘာဂနဉ္ဟိ ဗျာကတတ္တာ ဥပစ္ဆိန္ဒိတုံ န လဘတိ။ တေ ဟိ ကပ္ပိယခေတ္တံ အာရောစေန္တိ။ တေနေဝ “သဘာဂနဉ္ဟိ လဇ္ဇိဘိက္ခူနံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣဒံ ‘ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, န ဝဋ္ဋတီ’တိ ဣမဿ ကာရဏံ ဒဿေန္တေန ဝုတ္တ”န္တိ တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ အထ တ **ဝိသေသာဓိဂမံ ဗျာကရိတ္ဝာ** တိ ဣဒံ ဝိသေသဿ အဓိဂတဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အဓိဂမန္တရာယံ အာသင်္ကန္တေနေဝ စ အာဟာရုပစ္ဆေဒေ ကာတဗ္ဗောတိ အနုညာတတ္တာ အဓိဂတေန န ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ **“ဝိသေသာဓိဂမံ ဗျာကရိတ္ဝာ အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, န ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ ကိံ ပန အရိယာ အတ္တနာ အဓိဂတဝိသေသံ အညေသံ အာရောစေန္တီတိ ဣမိဿာ စောဒနာယ **“သဘာဂနဉ္ဟိ လဇ္ဇိဘိက္ခူနံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ”**တိ ဝုတ္တံ, အယမေတ္ထ ယုတ္တတရောတိ အမှာကံ ခန္တိ, ဂဏ္ဌိပဒေပိ အယမတ္ထော ဒဿိတောယေဝ တိ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌီ. ၁.၁၈၂-၁၈၃) **“ဝိဘတ္တိဗျတ္တယေနာ** တိ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမေန။ **ဝိသေသာဓိဂမောတိ** သမာဓိ ဝိပဿနာ စ။ **ဝိသေသာဓိဂမန္တိ** လောကုတ္တရဓမ္မပဋိလာဘံ။ **ဗျာကရိတ္ဝာ** တိ အာရောစေတ္ဝာ, ဣဒဉ္စ ဝိသေသဿ အဓိဂတဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အဓိဂတဝိသေသာ ဟိ ဒိဋ္ဌာနုဂတိအာပဇ္ဇနတ္ထံ လဇ္ဇိဘိက္ခူနံ အဝဿံ အဓိဂမံ ဗျာကရောန္တိ, အဓိဂတဝိသေသေန ပန အဗျာကရိတ္ဝာပိ အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အဓိဂမန္တရာယဝိနောဒနတ္ထမေဝ အာဟာရုပစ္ဆေဒဿ အနုညာတတ္တာ တဒဓိဂမေ သော န ကာတဗ္ဗောဝ။ ကိံ ပနာဓိဂမံ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ သဘာဂနဉ္ဟိတိအာဒိ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟရာဇိက ၁၈၁-၁၈၃) “ဟတ္ထပ္ပတ္တော ဝိယ ဒိဿတိ, ‘တဿ ဝိက္ခေပေါ မာ ဟောတူ’တိ **ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, ဝိသေသာဓိဂမံ ဗျာကရိတ္ဝာ** တပ္ပဘဝံ သက္ကာရံ လဇ္ဇာယန္တော **အာဟာရံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ** သဘာဂနံ ဗျာကတတ္တာ။ တေ ဟိ ကပ္ပိယခေတ္တံ အာရောစေန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။

အပ္ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာနိသိန္နကထာ

၁၄. အပ္ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာ နိသိန္နကထာယံ **အပ္ပဋိဝေက္ခိတ္ဝာ** တိ အနုပပရိက္ခိတ္ဝာ။ **ဥဒ္ဒံ တ အဇော တ သင်္ကမန္တီ**တိ ပဏ္ဍာ အာဂတာနံ ဩကာသအနတ္ထံ နိသိန္နဟဋ္ဌိယာ ဥဒ္ဒံ တ အဇော တ ဂစ္ဆန္တိ။ **ပဋိဝေက္ခဏကိစ္စံ နတ္ထီ** တိ ပဏ္ဍာ အာဂတေဟိ ဥပပရိက္ခဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ ဟေဋ္ဌာ ကိဉ္စိမ္ပိ ဝိဇ္ဇမာနေ သာဋ္ဌကံ ဝလိံ ဂဏ္ဍ္ဟာတီတိ အာဟ **“ယသ္မိံ ဝလိ န ပညာယတီ”**တိ။ ပဋိဝေက္ခဏဥ္စတံ ဂိဟီနံ သန္တကေယေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌီ. ၁.၁၈၀) “ဟေဋ္ဌာ ကိဉ္စိမ္ပိ ဝိဇ္ဇမာနေ သာဋ္ဌကံ ဝလိံ ဂဏ္ဍ္ဟာတီတိ အာဟ **‘ယသ္မိံ ဝလိ န ပညာယတီ’** တိ။ ပဋိဝေက္ခဏဥ္စတံ ဂိဟီနံ သန္တကေ တေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟရာဇိက ၁၈၀) **“အပ္ပဋိဝေက္ခိတ္ဝာ** တိ အဝိစာရေတ္ဝာ။ ဟေဋ္ဌိမဘာဂေ ဟိ ကိဉ္စိမ္ပိ ဝိဇ္ဇမာနေ ဝလိ ပညာယတီ”တိ ဝုတ္တကမေဝ။

ဒတယသိလာဝိဇ္ဈနကထာ

၁၅. ဒတယသိလာဝိဇ္ဈနကထာယံ **ဒဝ**သဒ္ဒော ဟသာဓိပ္ပာယတစကော။ ပဋိပုဗ္ဗဝိခ-ဓာတု ပဝဋ္ဋနတ္ထောတိ အာဟ **“ဟသာဓိပ္ပာယေန ဟသာဏော န ပဝဋ္ဋေတဗ္ဗော”** တိ။ **သိလာ**သဒ္ဒဿ ဟသာဏတစကတ္တာ သော ဧဝ န ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗောတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **“န ကေဝလဉ္စ”** တိအာဒိ။ ယဒိ ဧဝံ သဗ္ဗေသမ္ပိ အတ္ထာယ န ဝဋ္ဋေယျာတိ အာဟ **“စေတိယာဒီနံ အတ္ထာယာ”** တိအာဒိ။ **ဓာဝနဒဏ္ဍက** န္တိ ဘဏ္ဍဓာဝနဒဏ္ဍံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋ္ဌီ. ၁.၁၈၂-၁၈၃) ပန **“ဘဏ္ဍကံ တ ဓာဝန္တော** တိ စီဝရံ တ ဓာဝန္တော။ **ဓာဝနဒဏ္ဍက** န္တိ စီဝရဓာဝနဒဏ္ဍ”န္တိ ဝုတ္တံ။

အယာလိမ္ပနကထာ

၁၆. အယာလိမ္ပနကထာယံ **အလ္လ။ပေ။ ဟစိတ္တိယ** န္တိ သုက္ခတ္ဍာနေပိ အဂ္ဂိံ ဟတေတ္ဝာ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန အာလိမ္ပေန္တဿ ဟစိတ္တိယမေဝ။ **ဒုက္ကဋ** န္တိ သုက္ခတ္ဍာနေ တ သုက္ခံ “အသုက္ခ”န္တိ အဝဝတ္ထပေတ္ဝာ တ တ အဂ္ဂိံ ဟတေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ကီဋ္ဌာဓိပ္ပာယေပိ ဧသေဝ နယော, ကီဋ္ဌာဓိပ္ပာယော စ ပဋ္ဋပဋ္ဋာယမာနသဒ္ဒဿာ

ဒဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပဋိပက္ခဘူတော အဂ္ဂိ **ပဋဂ္ဂိ။ ပရိတ္တကရဏာ** တို့ အာရက္ခကရဏံ။ **သယံ တ ဥဋ္ဌိတ** န္တိ တတေရိတာနံ ဝေဠုအာဒီနံ အညမညသင်္ဃဋ္ဋနေန သမုဋ္ဌိတံ။ **နိရုပာဒာနော**တိ ဣန္ဓနရဟိတော။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၉၀) ပန **"ခိဉ္ဇာဓိပ္ပာယေနပိ ဒုက္ကဋ** န္တိ သုက္ခတိဏာဒီသု အဂ္ဂိကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အလ္လေသု ပန ကီဠာဓိပ္ပာယေနပိ ကရောန္တဿ ပာစိတ္တိယမေဝ။ ပဋိပက္ခဘူတော, ပဋိမုခံ ဂစ္ဆန္တော ဝါ အဂ္ဂိ **ပဋဂ္ဂိ,** တဿ အ လ္လတိဏာဒီသုပိ အနံ အနုညာတံ။ တံ ဒေန္တေန ဒူရတော ဝ အာဂစ္ဆန္တံ အဝဂ္ဂိံ ဒိသွာ ဝိဟာရဿ သမန္တတော ဧ ကကက္ခဏေ အကတေပဝ ဓေဒေသတော ပဋ္ဌာယ ဝိဟာရဿ သမန္တတော သဏ္ဍိကံ စူဠပေတ္ဝာ ယထာ မဟန္တောပိ အ ဂ္ဂိ ဝိဟာရံ ပာပုဏိတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ ဝိဟာရဿ သမန္တာ အဗ္ဘောကာသံ ကတ္ဝာ ပဋဂ္ဂိ ဒါတဗ္ဗော။ သော ဒာ ဝဂ္ဂိနော ပဋိပထံ ဂန္တွာ ဧကတော ဟုတွာ တေန သဟ နိဗ္ဗာတိ။ **ပရိတ္တကရဏာ** န္တိ သမန္တာ ရုက္ခတိဏာဒိစ္ဆေဒန ပရိခါခဏနာဒိအာရက္ခကရဏံ။ တေနာဟ **'တိဏကုဋိကာနံ သမန္တာ ဘူမိတစ္ဆန'** န္တိအာဒိ''တိ, ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိ ရ. ဋီ. ပာရာဇိက ၁၉၀) ပန **"ပရိတ္တ** န္တိ ရက္ခဏံ, တံ ဒဿေတုံ **'သမန္တာ ဘူမိတစ္ဆန'** န္တိအာဒိ ဝုတ္တ''န္တိ ဧတ္တ ကမေဝ ဝုတ္တံ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကုလာဘတကထာ

၁၇. မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကုလာဘတကထာယံ နတ္ထိ သဒ္ဓာ ဧတေသန္တိ အသဒ္ဓာ, မစ္ဆရိနော, တေသု **အသဒ္ဓေသု** ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ယုတ္တာနိ ကုလာနိ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကုလာနိ,** မဇ္ဈေလောပတတိယာတပ္ပုရိသသမာသော, ''နတ္ထိ ဒိန္န''န္တိအာဒိနယပ္ပ ပဝတ္တာယ ဒသဝတ္ထုကာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ယုတ္တကုလာနိ, တေသု။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကုလေသု လဘိတ္ဗတတိ သမ္ဗန္ဓော။ အသက္က ကစ္စကာရီနံ တေသံ သက္ကစ္စကရဏေန, အပ္ပဏီတအယိနံ တေသံ ပဏီတအနေန ဘဝိတဗ္ဗမေတ္တ ကာရဏေနာတိ ကာရဏံ ဉပပရိက္ခိတ္ဗတဝ ဘုဉ္ဇိတုံ ယုတ္တန္တိ အာဟ **"အနုပပရိက္ခိတွာ နေဝ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, န ပရေသံ အတ ဗ္ဗ"**န္တိ။ ယေန ကာရဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တံ ဒဿေတုံ **"ဝိသမိဿမ္ပိ ဟိ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ န ကေဝလံ ပိဏ္ဍပာတမေ တတိ အာဟ **"ယမ္ပိ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **"အပိဟိတဝတ္ထုသ္မိမ္ပိ ဟိ"** တိအာဒိ။ တတော အညမ္ပိ ဒသ္ သေတိ **ဂန္ဓဟလိဒ္ဒာဒိမက္ခိတော** တိအာဒိနာ ။ တတ္ထပိ ကာရဏံ ဒဿေတုမာဟ **"သရီရေ ရောဂဋ္ဌာနာနီ"** တိအာဒိ။

ကေပကအနကထာ

၁၈. ကေပကအနကထာယံ ပရေသံ သန္တကံ ကေပေတိ ရက္ခတီတိ ကေပကော, တဿ အနံ **ကေပကအနံ,** ဉယ္ ယာနပာလကာဒီဟိ ဘိက္ခူနံ အတဗ္ဗအနံ။ တတ္ထ **ပဏ္ဏံ အာရောပေတ္ဝာ** တိ ''တွေကေဟေဝ ရုက္ခေဟိ တွေက မေဝ ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ ပဏ္ဏံ အာရောပေတ္ဝာ, လိခိတ္ဝာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိမိတ္တသညံ ကတ္ဝာ** တိ သင်္ကေတံ က တ္ဝာ။ **အရက္ခာ**တိ တေသံ ပုတ္တနတ္တာဒယော အရက္ခာ။ အညေပိ ယေ ကေစိ ကေပကာ ဟောန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ ဝုတ္ တာ။ သဗ္ဗတ္ထပိ ဂိဟီနံ ကေပကအနေ ယတ္တကံ ကေပကာ ဒေန္တိ, တတ္တကံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သင်္ဃိကေ ပန ယထာ ပရိစ္ဆေဒမေဝ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒီပိတတ္တာ **"အတ္တတော ဧဝ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၅၆) **"ပ ဏ္ဏံ အာရောပေတ္ဝာ**တိ 'တွေကေ ရုက္ခေ ရက္ခိတ္ဝာ တတော တွေကံ ဂဟေတဗ္ဗ'န္တိ ပဏ္ဏံ အာရောပေတ္ ဝာ။ **နိမိတ္တသညံ ကတ္ဝာ** တိ သင်္ကေတံ ကတ္ဝာ။ **အရက္ခာ**တိ တေသံ ပုတ္တနတ္တာဒယော ယေ ကေစိ ကေပေန္တိ, တေ သဗ္ဗေပိ ဣဓ 'အရက္ခာ'တိ ဝုတ္တာ''တိ, ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပာရာဇိက ၁၅၆) ပန **"အာရာမရက္ခကာ** တိ ဝိသ္ သတ္တဝသေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အဓိပ္ပာယံ ဉတ္ဝာ** တိ တွေ ယဿ အနံ ပဋိဂ္ဂဏှတန္တိ ဘိက္ခုံ, ဘာဂံ တ သာမိကာ န ရ က္ခန္တိ န ဒေန္တိ, တဿ အနံ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣဓ သန္နိဋ္ဌာနံ, တမ္ပိ 'န ဝဋ္ဋတိ သင်္ဃိ ကေ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝုတ္တံ။

ယတ္ထာ တိ ယသ္မိံ အာတသေ။ **အညေသံ အဘာဝ**န္တိ အညေသံ အာဂန္တုကဘိက္ခူနံ အဘာဝံ။ **တတ္ထာ** တိ တာဒိ သေ အာတသေ။ **ဘာဇေတ္ဝာ ခါဒန္တီ** တိ အာဂန္တုကာနမ္ပိ သမ္ပတ္တာနံ ဘာဇေတ္ဝာ ခါဒန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **စတူသု ပ စ္စယေသု သမ္မာ ဥပနေန္တီ**တိ အမ္ဗဖလာဒီနိ ဝိက္ကိဏိတ္ဝာ စီဝရာဒီသု စတူသု ပစ္စယေသု သမ္မာ ဥပနေန္တိ။ **စီဝရတ္ ထာယ နိယမေတ္ဝာ ဒိန္နာ**တိ ''ဣမေသံ ရုက္ခာနံ ဖလာနိ ဝိက္ကိဏိတ္ဝာ စီဝရေသုယေဝ ဥပနေတဗ္ဗာနိ, န ဘာဇေတ္ဝာ ခါဒိတဗ္ဗာနီ''တိ ဧဝံ နိယမေတ္ဝာ ဒိန္နာ။ **တေသုပိ အာဂန္တုကာ အနိဿရာ** တိ ပစ္စယပရိဘောဂတ္ထာယ နိယမေတ္ဝာ ဒိ န္နတ္တာ ဘာဇေတ္ဝာ ခါဒိတုံ အနိဿရာ။ **န တေသု။ပေ။ ဌာတဗ္ဗ** န္တိ တွေ အာဂန္တုကေဟိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန

ဘာဇေတုတ ခာဒိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **တေသံ ကတိကာယ ဌာတဗ္ဗ** န္တိ ''ဘာဇေတုတ န ခာဒိတဗ္ဗ''န္တိ တ ''တေ တကေသု ရုက္ခေသု ဖလာနိ ဂဏှဟိဿာမာ''တိ တ ''တေ္တကာနိ ဖလာနိ ဂဏှဟိဿာမာ''တိ တ ''တေ္တကာနံ ဒိဝ သာနံ အဗ္ဘန္တရေ ဂဏှဟိဿာမာ''တိ တ ''န ကိဉ္စိ ဂဏှဟိဿာမာ''တိ တ ဧဝံ ကတာယ အာတသိကာနံ ကတိကာယ အာဂန္တုကေဟိ ဌာတဗ္ဗံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ''အနိဿရာ''တိ ဝစနေန ဒီပိတောယေဝ အတ္ထော မဟာပစ္စရိယံ **''စတုန္နံ ပစ္စယာန''**န္တိအာဒိနာ ဝိတ္ထာရေတုတ ဒဿိတော။ **ပရိဘောဂဝသေနေတ**တိ ဧတ္ထ **ဧဝ**-သဒ္ဒော အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော, ပရိဘောဂဝသေန တမေဝ ဘာဇေတုတတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဧတ္ထ** တေသမ္ပိ ဝိဟာရေ, ရဋ္ဌေတ။

သေနာသနပစ္စယန္တိ သေနာသနဿ တဒတ္ထာယ နိယမေတ္တ ဌပိတဉ္စ။ **လာမကကောဋ္ဌိယာ**တိ လာမကံ အာဒိံ က တ္တ, လာမကသေနာသနတော ပဋ္ဌာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေနာသနေပိ တိဏာဒီနိ လာမကကောဋ္ဌိယာဝ ဝိဿဇ္ဇေ တဗ္ဗာနိ, သေနာသနပရိက္ခာရာပိ လာမကကောဋ္ဌိယာဝ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာ။ **မူလဝတ္ထုစ္ဆေဒံ ပန ကတ္တ န ဥပနေတဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု တာဝ ဣဒံ ဝုတ္တံ ''သဗ္ဗာနိ သေနာသနာနိ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာ နီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ''တိ။ လာမကကောဋ္ဌိယာ ဝိဿဇ္ဇန္တေဟိပိ သေနာသနဘူမိယော န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာတိ အယမ တ္ထော ဝုတ္တော ဟောတီတိ နော ခန္တိ။ ဝီမံသိတ္တ ယံ ရုစ္စတိ, တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဓမ္မသန္တကေန ဗုဒ္ဓပူဇံ ကာတုံ, ဗုဒ္ဓသန္တကေန တ ဓမ္မပူဇံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ န ဝဋ္ဋတီတိ? ''တထာဂတဿ ခော ဧတံ, တသေဋ္ဌ, အဓိဝစနံ ဓမ္မကာယော ဣတိပီ''တိ စ ''ယော ခော, ဝက္ကလိ, ဓမ္မံ ပဿတိ, သော မံ ပဿတီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၈၇) စ ဝစနတော ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန ''ဧဝံ သန္တေ 'ယော, ဘိက္ခဝေ, မံ ဥပဋ္ဌဟေယျ, သော ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌ ဋ္ဌဟေယျာ'တိ (မဟာဝ. ၃၆၅) ဝစနတော ဗုဒ္ဓသန္တကေန ဂိလာနဿပိ ဘေသဇ္ဇံ ကာတုံ ယုတ္တန္တိ အာပဇ္ဇေယျ, တသ္မာ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ အကာရဏံ။ န ဟိ ''ယော, ဘိက္ခဝေ, မံ ဥပဋ္ဌဟေယျ, သော ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌဟေယျ ယာ''တိ (မဟာဝ. ၃၆၅) ဣမိနာ အတ္တနော စ ဂိလာနဿ စ ဧကသဒိသတာ, တဒုပဋ္ဌာနဿ တ သမဖလတာ ဝုတ္တာ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – ''ယော မံ ဩဝါဒါနုသာသနီကရဏေန ဥပဋ္ဌဟေယျ, သော ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌဟေယျ, မမ ဩဝါဒကာရကေန ဂိလာနော ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၅)။ ဘဂဝတော စ ဂိလာနဿ စ ဥပဋ္ဌာနံ ဧကသဒိ သန္တိ ဧဝံ ပနေတ္ထ အတ္ထော န ဂဟေတဗ္ဗော, တသ္မာ ''ယော ဝေ, အာနန္ဒ, မယာ ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိ တော ပညတ္တော, သော ဝေ မမစ္စယေန သတ္ထာ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၆) ဝစနတော ''အဟဉ္စ ခော ပနိဒါနိ ဧကကော ဩဝါဒါမိ အနုသာသာမိ, မယိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဣမာနိ စတုရာသီတိ ဗုဒ္ဓသဟဿာနိ တုမှေ ဩဝဒိဿန္တိ အနုသာသိဿ န္တီ''တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၁၆) ဝုတ္တတ္တာ စ ဗဟုဿုတံ ဘိက္ခုံ ပသံသန္တေန စ ''ယော ဗဟုဿုတော, န သော တု မှာကံ သာဝကော နာမ, ဗုဒ္ဓေါ နာမ ဧသ စုန္ဒာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဓမ္မဂရုကတ္တာ စ တထာဂတဿ ပုဗ္ဗနယော ဧဝ ပသတ္ထ ထတရောတိ အမှာကံ ခန္တိ။ ဝီမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ **''ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ အာဝါသေ။ **အညေသ**န္တိ အညေသံ အာဂန္တုကာနံ။ **တေသုပိ အာဂန္တုကာ အနိဿရာ** တိ သေနာသနေ နိရန္တရံ ဝသန္တာနံ စီဝရတ္ထာယ အယကေဟိ, ဘိက္ခူ ဟိ တ နိယမေတ္တ ဒိန္နတ္တာ ဘာဇေတုတ ခာဒိတုံ အနိဿရာ။ အာဂန္တုကေဟိပိ ဣစ္ဆန္တေဟိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသ် သာနာဒီသု ပဝိသိတ္တ စီဝရတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **တေသံ ကတိကာယ ဌာတဗ္ဗ** န္တိ သဗ္ဗာနိ ဖလာဖလာနိ အဘာဇေတု တ 'တေ္တကေသု ရုက္ခေသု ဖလာနိ ဘာဇေတုတ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမ, အညေသု ဖလာဖလေဟိ သေနာသနာနိ ပဋိဇဂ္ဂိဿ သာမာ'တိ တ 'ပိဏ္ဍပာတာဒိပစ္စယံ သမ္ပာဒေဿာမာ'တိ တ 'ကိဉ္စိပိ အဘာဇေတုတ စတုပစ္စယတ္ထာယေဝ ဥပနေ မာ'တိ တ ဧဝံ သမ္မာ ဥပနေန္တာနံ အာတသိကာနံ ကတိကာယ အာဂန္တုကေဟိ ဌာတဗ္ဗံ။ မဟာအဋ္ဌကထာယံ 'အနိဿ ရာ'တိ ဝစနေန ဒီပိတော ဧဝ အတ္ထော, မဟာပစ္စရိယံ 'စတုန္နံ ပစ္စယာန'န္တိအာဒိနာ ဝိတ္ထာရေတုတ ဒဿိတော။ **ပရိဘောဂဝသေနေတ**တိ ဧတ္ထ **ဧဝ**-သဒ္ဒော အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော, ပရိဘောဂဝသေန တမေဝ ဘာဇေတုတတိ ယောဇေ တဗ္ဗံ။ **ဧတ္ထာ** တိ တေသမ္ပိ ဝိဟာရေ, ရဋ္ဌေ တ။ **သေနာသနပစ္စယ**န္တိ သေနာသနဿ တဒတ္ထာယ နိယမေတ္တ ဌပိတဉ္စ။ 'ဧကံ တ ဒွေ တ ဝရသေနာသနာနိ ဌပေတ္တ'တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပုန ဗျတိရေကမုခေန ဒဿေတုံ **'မူလဝတ္ထုစ္ဆေဒံ ပန ကတ္တ န ဥပနေတဗ္ဗ'**န္တိ ဝုတ္တံ, သေနာသနသင္ဃာတဝတ္ထုနော မူလစ္ဆေဒံ ကတ္တ သဗ္ဗာနိ သေနာသနာ နိ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာနီတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပနေတ္ထ 'ဧကံ တ ဒွေ တ ဝရသေနာသနာနိ ဌပေတ္တ လာမကတော ပဋ္ဌာ ဌာယ ဝိဿဇ္ဇန္တေဟိပိ သေနာသနဘူမိယော န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော'တိ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ ယု တ္တမေဝ ဣမဿပိ အတ္ထဿ အဝဿံ ဝတ္တဗ္ဗတော, ဣတရထာ ကေစိ သဟ ဝတ္ထုနာပိ ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗံ မ ညေယျုံ''န္တိ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟရာဇိက ၁၅၃) **"တွေ** တေသိံ ဝိဟာရေ ပရစက္ကာဒိဘယံ အာဂတံ။ **မူလဝတ္ထုစ္ဆေဒန္တိ** 'သဗ္ဗသေနာသနာနံ ဇတေ ဣတ္သရာ'တိ ဝစနတော ဣတရေ အနိဿရာတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **အယမေဝ ဘိက္ခု ဣဿရောတိ** ယတ္ထ သော ဣစ္ဆတိ, တတ္ထ အတ္တဉာတဟေတုံ လဘတီတိ ကိရ အတ္ထော, အပိ စ 'ဒဟရော'တိ ဝဒန္တိ။ **သဝတ္ထုကန္တိ** သဟ ဘူမိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"တိ။

ဓမ္မိကာရက္ခယာစနကထာ

၁၉. ဓမ္မိကာရက္ခယာစနကထာယံ **"ဂီတယေတတိ** အာဏတ္တိယာ အဘာဝတော။ **တေသံ အနတ္တကာမတာယာ** တိ 'စောရော'တိ ဝုတ္တံ မမ ဝစနံ သုတ္ဝာ ကေစိ ဒဏ္ဍိဿန္တိ, ဇီဝိတာ ဝေရောပေဿန္တီတိ ဇံ သညာယ။ ဇေတေန ကေဝလံ ဘယေန တ ပရိက္ခာရဂ္ဂဟဏတ္ထံ တ သဟသာ 'စောရော'တိ ဝုတ္တေ ဒဏ္ဍိတေပိ န အေသောတိ ဒဿေတိ။ ရာဇပုရိသာနညာဟိ 'စောရော အယ'န္တိ ဉဒ္ဒိဿကထနေ ဇဝ ဂီတ။ ဘိက္ခူနံ, ပန အာရာမိကာဒီနံ တ သမ္မုခါ 'အသုကော စောရော ဇဝမကာသီ'တိ ကေနစိ ဝုတ္တဝစနံ နိဿာယ အာရာမိကာဒီသု ရာဇပုရိသာနံ ဝတ္ွာ ဒဏ္ဍာပေန္တေသုပိ ဘိက္ခုဿ န ဂီတ ရာဇပုရိသာနံ အဝုတ္တတ္တာ, ယေသဉ္စ ဝုတ္တံ, တေဟိ သယံ စောရဿ အဒဏ္ဍိတတ္တာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ 'တွံ ဇေတဿ သန္တကံ အစ္ဆိန္ဒာ'တိ အာဏတ္တော့ပိ ဟိ သစေ အညေန အစ္ဆိန္ဒာပေတိ, အာဏာပကဿ အနာပတ္တိ ဝိသင်္ကေတတ္တာ။ **အတ္တနော ဝစနကရန္တိ** ဣဒံ သာမီစိဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝစနံ အကရောန္တာနံ ရာဇပုရိသာနမ္ပိ 'ဣမိနာ ဂဟိတပရိက္ခာရံ အာဟရာပေဟိ, မာ စဿ ဒဏ္ဍံ ကရောဟီ'တိ ဉဒ္ဒိဿ ဝဒန္တဿပိ ဒဏ္ဍော ဂဟိတေပိ န ဂီတ ဇဝ ဒဏ္ဍဂ္ဂဟဏဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ 'အသုကဘဏ္ဍံ အဝဟရာ'တိ အာဏာပေတွာ ဝိပ္ပဋိသာရေ ဉပ္ပန္နေ ပုန ပဋိက္ခိပနေ (ဟရာ. ၁၂၁) ဝိယ။ အသာဒီနံ သမ္ပဋိစ္ဆနေ ဝိယ တဒတ္ထာယ အဒ္ဓကရဏေ ဘိက္ခူနမ္ပိ ဒုက္ကဋန္တိ အာဟ **'ကပ္ပိယအဒ္ဓော နာမ, န ဝဋ္ဋတီ'** တိ။ ကေနစိ ပန ဘိက္ခုနာ ခေတ္တာဒိအတ္ထာယ တေဟာရိကာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ တ အဋ္ဋေ ကတေပိ တံ ခေတ္တာဒိသမ္ပဋိစ္ဆနေ ဝိယ သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယံ န ဟောတိ ပုဗ္ဗေ ဇဝ သဋ္ဌသန္တကတ္တာ။ ဘိက္ခုဿေဝ ပန ပယောဂဝသေန အာပတ္တိယော ဟောန္တိ။ အသာဒီနမ္ပိ ပန အတ္ထာယ ရက္ခံ ယာစိတုံ တေဟာရိကေန ပုဋ္ဌေန သဋ္ဌဿ ဉပ္ပန္နံ ကပ္ပိယက္ကမံ ဝတ္တုံ အာရာမိကာဒီဟိ စ အဒ္ဓံ ကာရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ ဇဝ။ ဝိဟာရဝတ္ထာဒိကပ္ပိယအဒ္ဓံ ပန ဘိက္ခုနာ သယမ္ပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၂.၆၇၉) အာဂတော။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၆၈၁) **"ဂီတတိ** ကေဝလံ ဂီတ ဇဝ ဟောတိ, န ဟရာဇိကံ။ **ကာရာပေတဗ္ဗတ အာတဗ္ဗာတိ** တွေ့ သစေ အာဝုဓဘဏ္ဍံ ဟောတိ, တဿ ဓာရာ န ကာရာပေတဗ္ဗာ, အညေန ပန အာကာရေန သညာပေတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တံ။

ဥစ္စာရာဒိဆဍ္ဍနကထာ

၂၀. ဥစ္စာရာဒိဆဍ္ဍနကထာယံ အဌမေ ဥစ္စာရာဒိဆဍ္ဍနေ "ဥစ္စာရာဒိဘာဝေ, အနပလောကနံ, ဝဠဉ္စနဋ္ဌာနံ, တိရော ကုဋ္ဋဟာကာရတာ, ဆဍ္ဍနံ တ ဆဍ္ဍာပနံ တတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ, နဝမေ ဟရိတူပရိ ဆဍ္ဍနေ **သဗ္ဗေသ** န္တိ ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခုနိယာ စ။ ဣမ ခေတ္တဟလကာ အာရာမာဒိကေပကာ စ သာမိကာ ဇေ"တိ တွေ့ကမေဝ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၃.၈၃၀) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၂.၈၃၀) ပန "အဋ္ဌမေ ဝဠဉ္စိယမာနတိရောကုဋ္ဋာဒိတာ, အနပလောကေတွ ဥစ္စာရာဒီနံ ဆဍ္ဍနာဒီတိ ဒွေ အင်္ဂါနိ။ နဝမေ 'မတ္တကစ္ဆိန္နနာဠိ ကေရမ္ပိ'တိ ဝုတ္တတ္တာ ဟရိတူပရိ ဆဍ္ဍနမေဝ ပဋိက္ခိတ္တံ။ တေနာဟ **'အနိက္ခိတ္တဗီဇေသု'** တိအာဒိ။ ယတ္ထ စ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တတ္ထ ဟရိတေ ဝစ္စာဒိ ကာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ ဇဝ။ **သဗ္ဗေသ** န္တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီန"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ဟစိတ္တိယ ၈၃၂) ပန "သာမိကေ အပလောကေတွာတဝ ဆဍ္ဍေတီတိ ကတ္ထစိ ဟောတ္တကေ နတ္ထိ, ကတ္ထစိ အတ္ထိ, အတ္ထိဘာဝေဝ သေယျော ကိရိယာကိရိယတ္တာ သိက္ခာပဒဿ။ ဣမ ခေတ္တဟလကာ အာရာမာဒိကေပကာ စ **သာမိကာ** ဇဝ။ 'သဋ္ဌဿ ခေတ္တေ အာရာမေ စ တတ္ထ ကစဝရံ န ဆဍ္ဍေတဗ္ဗန္တိ ကတိကာ စေ နတ္ထိ, ဘိက္ခုဿ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတိ သဋ္ဌပရိယာပန္နတ္တာ, န ဘိက္ခုနီနံ။ တာသမ္ပိ ဘိက္ခုနိသဋ္ဌသန္တကေ ဝုတ္တနယေန ဝဋ္ဋတိ, န တတ္ထ ဘိက္ခုဿ။ ဇံ သန္တေပိ သာရုပ္ပဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဝုတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။

ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ ပန သေခိယဝဏ္ဏနာယံ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၆၅၁) “**အသဉ္စိစ္စာ**တိ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တဿ သဟသာ ဥစ္စာရော ဝါ ပဿာဝေါ ဝါ နိက္ခမတိ, အသဉ္စိစ္စကတော နာမ, အနာပတ္တိ။ **န ဟရိတေ**တိ ဧတ္ထ ယမ္ပိ ဇီဝရုက္ခဿ မူလံ ပထဝိယံ ဒိဿမာနံ ဂစ္ဆတိ, သာခါ ဝါ ဘူမိလဂ္ဂါ ဂစ္ဆတိ, သဗ္ဗံ ဟရိတသင်္ခါတမေဝ, ခန္ဓေ နိသီဒိတွာ အပ္ပဟရိတဋ္ဌာနေ ပါတေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အပ္ပဟရိတဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တဿေဝ သဟသာ နိက္ခမတိ, ဂိလာနဋ္ဌာနေ ဌိတော ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ။ **အပ္ပဟရိတေ ကတော**တိ အပ္ပဟရိတံ အလဘန္တေန တိဏဏ္ဍုပကံ ဝါ ပလာလဏ္ဍုပကံ ဝါ ဌပေတွာ ကတောပိ ပစ္ဆာ ဟရိတံ ဩတ္ထရတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ‘ခေဠေန စေတ္ထ သိင်္ဃာဏိကာပိ သင်္ဂဟိတာ’တိ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ။ **န ဥဒကေ**တိ ဧတံ ပရိဘောဂဥဒကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဝစ္စကုဋိသမဥဒ္ဒါဒိဥဒကေသု ပန အပရိဘောဂေသု အနာပတ္တိ။ ဒေဝေ ဝဿန္တေ သမန္တတော ဥဒကောဃော ဟောတိ, အနုဒကဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တဿေဝ နိက္ခမတိ, ဝဋ္ဋတိ။ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ ဧတာဒိသေ ကာလေ အနုဒကဋ္ဌာနံ အလဘန္တေန ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တဿံ ဝဏ္ဏနာယံ ဝိမတိဝိနောဒနိယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၂.၆၅၂) “**ခေဠေန စေတ္ထ သိင်္ဃာဏိကာပိ သင်္ဂဟိတာ**တိ ဧတ္ထ ဥဒကဂဏ္ဍုသကံ ကတွာ ဥစ္ဆုကစဝရာဒိဉ္စ မုခေန နေဝ ဟရိတံ ဥဒကေသု ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပဏ္ဍိတေဟိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ အတ္ထိ – “ဝစ္စကုဋိသမုဒ္ဒါဒိဥဒကေသု ပန အပရိဘောဂေသု အနာပတ္တီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သန္တေ နဒီဇာတဿရာဒီသု အာပတ္တိ ဝါ အနာပတ္တိ ဝါတိ။ တတ္ထ **သမုဒ္ဒါဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နဒီဇာတဿရာပိ သင်္ဂဟိတာဝ, တသ္မာ အနာပတ္တီတိ စေ? န ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ ဟိ **သမုဒ္ဒါဒီ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန နဒီဇာတဿရာပိ သင်္ဂဟိတာ, ဧဝံ သတိ ဋီကာစရိယာ ဝဒေယျုံ, န ပန ဝဒန္တိ, အဋ္ဌကထာယဉ္စ “ဝစ္စကုဋိသမုဒ္ဒါဒိဥဒကေသူ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝဒေယျ, တထာ ပန အဝတွာ “အပရိဘောဂေသူ”တိ ဟေတုမန္တဝိသေသနပဒမ္ပိ ဂဟိတံ။ တေန ဉာယတိ “အာဒိသဒ္ဒေန အပရိဘောဂါနိ စန္ဒနိကာဒိဥဒကာနိ ဧဝ ဂဟိတာနိ, န ပရိဘောဂါနိ နဒီဇာတဿရာဒိဥဒကာနီ”တိ။ တေန စ ဝစ္စကုဋိသမုဒ္ဒါဒိဥဒကာနိ အပရိဘောဂတ္တာ အနာပတ္တိကရာနိ ဟောန္တိ, နဒီဇာတဿရာဒိဥဒကာနိ ပန ပရိဘောဂတ္တာ အာပတ္တိကရာနီတိ။ ကထံ ပန “အပရိဘောဂေသူ”တိ ဣမဿ ပဒဿ ဟေတုမန္တပဒဘာဝေါ ဇာနိတဗ္ဗောတိ? ယုတ္တိတော အာဂမတော စ။ ကထံ ယုတ္တိတော? “ဝစ္စကုဋိသမုဒ္ဒါဒိဥဒကာနိ ပရိဘောဂါနိပိ သန္တိ, အပရိဘောဂါနိပီ”တိ အဗျဘိစာရိယဘာဝတော။ ဗျဘိစာရေ ဟိ သမ္ဘဝေ ဧဝ သတိ ဝိသေသနံ သာတ္ထကံ သိယာ။ ကထံ အာဂမတော? ဝုတ္တဉှေတံ အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေန ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ (ဝိ. ဝိ. ၁၉၅၄) “တေသံ အပရိဘောဂတ္တာ”တိ။ တသ္မာ အာဒိ-သဒ္ဒေန အပရိဘောဂါနိယေဝ ဥဒကာနိ ဂဟိတာနိ, န ပရိဘောဂါနိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာယံ “**ဝစ္စကုဋိသမုဒ္ဒါဒိဥဒကေသူ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဗ္ဗံ အပရိဘောဂဇလံ သင်္ဂယှတိ, တေနေဝ တေသံ အပရိဘောဂတ္တမေဝ ကာရဏမာဟာ”တိ, တသ္မာ မနုဿာနံ ပရိဘောဂေသု နဒီဇာတဿရတဠာကပေါက္ခရဏီယာဒိဥဒကေသု ဥစ္စာရပဿာဝါဒိကရဏံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဇာနိတဗ္ဗမေတံ။ “ဒေဝေ ဝဿန္တေ သမန္တတော ဥဒကောဃော ဟောတိ, အနုဒကဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တဿေဝ နိက္ခမတိ, ဝဋ္ဋတိ။ မဟာပစ္စရိယံ ဝုတ္တံ ဧတာဒိသေ ကာလေ အနုဒကဋ္ဌာနံ အလဘန္တေန ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တ”န္တိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတတ္တာ မဟန္တေသု နဒီဇာတဿရာဒီသု နာဝါဒီဟိ ဂတကာလေ တာဒိသေ ကာရဏေ သတိ “တီရံ ဥပနေဟီ”တိ ဝတွာ “ဥပနေတုံ အသက္ကုဏေယျဋ္ဌာနေ ဥဒကေပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, အနာပတ္တီ”တိ အဋ္ဌကထာနုလောမတော ဝိညာယတိ, ဥပပရိက္ခိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

နဟာနေရုက္ခာဒိဃံသနကထာ

၂၁. နဟာနေ ရုက္ခာဒိဃံသနန္တိ ဧတ္ထ **အဋ္ဌပဒာကာရေနာ**တိ အဋ္ဌပဒဖလကာကာရေန, ဇူတဖလကသဒိသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မလ္လကမူလသဏ္ဌာနေနာ**တိ ခေဠမလ္လကမူလသဏ္ဌာနေန။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၄၃) ပန “**အဋ္ဌပဒာကာရေနာ**တိ ဇူတဖလကေ အဋ္ဌဂဗ္ဘရာဇိအာကာရေန။ **မလ္လကမူလသဏ္ဌာနေနာ**တိ ခေဠမလ္လကမူလသဏ္ဌာနေန။ ကုဒ္ဒဉ္စ ဝဏ္ဏာဓရကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကဏ္ဍကေ ဥဋ္ဌာပေတွာ ကတဝဏ္ဏကပါလဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ပုထုပါဏိက**န္တိ မုဋ္ဌိံ အကတွာ ဝိကသိတဟတ္ထတလေဟိ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ တေနေဝ သန္ဓာယ **ဟတ္ထပရိကမ္မ**”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂၄၄) ပန “ပုထုပါဏိနာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ **ပုထုပါဏိကမ္မ**”န္တိ ဝုတ္တံ။

ဇဝံ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ နဟာနေ ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ ဒဿေတုံ ကုတအနိ နဟာနတိတ္ထေ နဟာယန္တာနံ ဘိ က္ခူနံ နဟာနဝိဓိံ ဒဿေန္တော **"ကုတံ ပနေတ္ထ နဟာနဝတ္တံ"** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပဿန္တာနံ အပ္ပသာဒါဝဟန တော, ဂိဟိပုရိသာနံ ကမ္မံ ဝိယာတိ ဂရဟိတဗ္ဗဘာဝတော စ ဝုတ္တံ **"ယတ္ထ တ တတ္ထ တ။ပေ။ န ဩတရိတဗ္ဗ"** န္တိ။ အညေသု သမ္မုခီဘူတေသု အနုဒကသာဌေကေန နဟာယိတုံ ဒုက္ကရတ္တာ **"သဗ္ဗဒိသာ ပန ဩလောကေတွာ ဝိဝိတ္တ တဘာဝံ ဉတွာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဇေဝမ္ပိ ခာဏုဂုမ္ဗလတာဒီဟိ ပဋိစ္ဆန္နာပိ ဟုတွာ တိဋ္ဌေယျုန္တိ အာဟ **"ခာဏု။ပေ။ ဉက္ကာသိတွာ"**တိ။ ဉဒ္ဓံမုခေန စီဝရာပနယနံ ဟာရာယိတဗ္ဗံ သိယာတိ ဝုတ္တံ **"အဝကုဇ္ဇ။ပေ။ အပနေတွာ"** တိ။ တ တော ကာယဗန္ဓနနဠပနဝတ္တမာဟ **"ကာယဗန္ဓန"** န္တာဒိနာ ။ တတော ဉဒကသာဋိကာယ သတိ တံ နိတသေတွာ ဩတရိတဗ္ဗံ သိယာ, တာယ အသတိယာ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **"သစေ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗေ "ဌိ တကေနေဝ န ဩတရိတဗ္ဗ"န္တိ အဟိရိကာကာရဿ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ ကုဓ ဟိရိမန္တာကာရံ ဒဿေတိ **ဉဒကန္တေ ဉ က္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ နိတသနံ မောစေတွာ**တိ။ ဉဏှာဠှာနေ, သမဌာနေ တ ပသာရိတေ သတိ တ တေန အညတ္ထ ဂ န္တေယျာတိ အာဟ **"သစေ နိန္နဋ္ဌာန"** န္တိအာဒိ။

ဩတရန္တေန ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ ပုစ္ဆံ သန္ဓာယ **"ဩတရန္တေန သဏိက"** န္တာဒိ။ တတ္ထ ပုဗ္ဗေ "ဝေဂေန န ဩတရိတဗ္ဗ"န္တိ ပဋိသိဒ္ဓနုရူပမာဟ **"သဏိက"**န္တိ။ အတိဂမ္ဘီရံ ဂစ္ဆန္တော ဉဒကောဃတရင်္ဂတတာဒီဟိ ပဟာရ န္တော စလိတကာယော သိယာ, အတိဉတ္တာနေ နိသီဒန္တော အပ္ပဋိစ္ဆန္နကာယော သိယာတိ ဝုတ္တံ **"နာဘိပ္ပမာဏမ တ္တံ ဩတရိတွာ"**တိ။ အတ္တနော ဟတ္ထဝိကာရာဒီဟိ ဝီစိံ ဉဋ္ဌာပေန္တော, သဒ္ဒဥ္စ ကရောန္တော ဉဒ္ဓစ္စပလဘာဝတော သိယာတိ ဝုတ္တံ **"ဝီစိံ အနုဋ္ဌပေန္တေန သဒ္ဒံ အကရောန္တေန နိဝတ္တိတွာ"** တိ။ နိဝတ္တိတွာ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ အာဟ **အာဂတဒိသာဘိမုခေန နိမုဇ္ဇိတဗ္ဗ"** န္တိ, အဘိမုခေန ဟုတွာတိ ဟဌသေသော။ ကုတအနိ တပ္ပလံ ဒဿေန္တော **"ဧဝ"**န္တာဒိမာဟ။ တတော ဉမ္မုဇ္ဇန္တေန ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ ပုစ္ဆာယမာဟ **"ဉမ္မုဇ္ဇန္တေနပိ"** တိအာဒိ။ သေသံ သုဝိ ညေယျမေဝ။ **စီဝရံ ဟာရုပိတွာဝ ဌာတဗ္ဗံ,** ကသ္မာတိ စေ? န တာဝ ကာယတော ဉဒကံ ဩတရတိ, တသ္မာ ထောကံ ကာလံ ဉတ္တရာသင်္ဂံ စီဝရံ ဉဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ အန္တေ ဂဟေတွာ ပုရတော ကတွာ ဌာတဗ္ဗံ။ တတော ကာယသ္မာ သ သုက္ခဘာဝံ ဉတွာ စီဝရံ ဟာရုပိတွာ ယထာရုစိ ဂန္တဗ္ဗန္တိ။

ဝလိကာဒိကထာ

၂၂. ဝလိကာဒိကထာယံ **"မုတ္တောလမ္ဗကာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကုဏ္ဍလာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပလမ္ဗကသုတ္တ** န္တိ ယညောပစိတာကာရေန ဩလမ္ဗကသုတ္တ"န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၄၅)။ ဝိမတိဝိ နောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၄၅) ပန **"မုတ္တောလမ္ဗကာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကုဏ္ဍလာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပလမ္ ဗကသုတ္တ**န္တိ ဗြာဟ္မဏာနံ ယညောပစိတသုတ္တာဒိအာကာရံ ဝုစ္စတိ။ **ဝလယ**န္တိ ဟတ္ထဟာဒဝလယ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂၄၅) ပန "ကဏ္ဏတော နိက္ခန္တမုတ္တောလမ္ဗကာဒီနံ ကုဏ္ဍလာဒီနန္တိ လိခိတံ။ 'ကာယူရ'န္တိ ဟဋ္ဌိဟဌော။ 'ကေယူရာဒီနိ'တိ အာစရိယေနုဒ္ဓဋ"န္တိ ဝုတ္တံ။

ဒီဃကေသကထာ

၂၃. ဒီဃကေသကထာယံ သာရတ္ထဒီပနိယံ န ကိဥ္စိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၄၆) ပန **"ဒ္ဝင်္ဂုလေတိ** ဉပယောဂဗဟုဝစနံ, ဒွင်္ဂုလပ္ပမာဏံ အတိက္ကာမေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ တွေ စ ဒုမာသဿ တ ဒွ င်္ဂုလဿ တ အတိက္ကန္တဘာဝံ အဇာနန္တဿပိ ကေသမဿုဂဏနာယ အစိတ္တကာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ ဝဒ န္တိ။ **ကောစ္ဆေနာ** တိ ဉသီရဟီရာဒီနိ ဗန္ဓိတွာ သမကံ ဆိန္ဒိတွာ ဂဟိတကောစ္ဆေန။ **စိက္ကလေနာ** တိ သိလေသယု တ္တတေလေန။ **ဉဏှဟာဘိတတ္တရဇသိရာနမ္ပီ** တိ ဉဏှဟာဘိတတ္တာနံ ရဇောကိဏ္ဏသိရာနံ။ **အဒ္ဒဟတ္ထေနာ** တိ အလ္လဟတ္ထေနာ"တိ ဝုတ္တံ။

ဉပလိ ပန ဟဋ္ဌိယံ (စူဠဝ. ၂၇၅) "တေန ခော ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ မဿုံ ကပ္ပာပေန္တိ။ မဿုံ ဝဍ္ဍာ ပေန္တိ။ ကေလောမိကံ ကာရာပေန္တိ။ စတုရဿကံ ကာရာပေန္တိ။ ပရိမုခံ ကာရာပေန္တိ။ အဍ္ဎုဒုကံ ကာရာပေန္တိ။ အဒ္ဓိ ကံ ဌပေန္တိ။ သမ္ဗာဓေ လောမံ သံဟရာပေန္တိ။ မနုဿာ ဉဇ္ဈာယန္တိ ခီယန္တိ ဝိပာစေန္တိ 'သေယျထာပိ ဂိဟီ ကာမ

ဘောဂိနော’တိ ။ ဘဂဝတော စေမတ္တံ အာရောစေသုံ – န, ဘိက္ခဝေ, မဿု ကပ္ပာပေတဗ္ဗံ။ န မဿု ဝဍ္ဎာပေတဗ္ဗံ။ န ကေလောမိကံ ကာရာပေတဗ္ဗံ။ န စတုရဿကံ ကာရာပေတဗ္ဗံ။ န ပရိမုခံ ကာရာပေတဗ္ဗံ။ န အဍ္ဎုဒုကံ ကာရာပေတဗ္ဗံ။ န အဒ္ဓိကာ ဌပေတဗ္ဗာ။ န သမ္ဗာဓေ လောမံ သံဟရာပေတဗ္ဗံ, ယော သံဟရာပေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ အာဂတံ။ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၅) **“မဿုံ ကပ္ပာပေန္တီ** တိ ကတ္တရိယာ မဿုံ ဆေဒာပေန္တိ။ **မဿုံ ဝဍ္ဎာပေန္တီ** တိ မဿုံ ဒီဃံ ကာရေန္တိ။ **ကေလောမိကန္တိ** ဟနုကမ္ဟိ ဒီဃံ ကတွာ ဌပိတံ ဧဠကမဿု ဝုစ္စတိ။ **စတုရဿက** န္တိ စတုကောဏံ။ **ပရိမုခန္တိ** ဥဒရေ လောမသံဟရဏံ။ **အဍ္ဎုဒုက** န္တိ ဥဒရေ လောမရာဇိဋ္ဌပနံ။ **အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ မဿုကပ္ပာပနာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ ဝုတ္တံ။

ပုန ဟဋ္ဌိယံ (စူဠဝ. ၂၇၅) ‘‘တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ သက္ခရိကာယပိ မဓုသိတ္ထကေနပိ နာသိကာလောမံ ကပ္ပာပေန္တိ, နာသိကာ ဒုက္ခာ ဟောန္တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဏ္ဍာသန္တိ။ တေန ခော ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ပလိတံ ကဟာပေန္တိ။ မနုဿာ ဥဇ္ဈာယန္တိ ခီယန္တိ ဝိပါစေန္တိ ‘သေယျထာပိ ဂိဟီ ကာမဘောဂိနော’တိ။ ဘဂဝတော စေမတ္တံ အာရောစေသုံ – န, ဘိက္ခဝေ, ပလိတံ ကဟာပေတဗ္ဗံ, ယော ကဟာပေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ အာဂတံ။ ‘‘သက္ခရာဒီဟိ နာသိကာလောမဂ္ဂဟာပနေ အာပတ္တိ နတ္ထိ, အနုရက္ခဏတ္ထံ ပန သဏ္ဍာသော အနုညာတော’’တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ **“န, ဘိက္ခဝေ, ပလိတံ ကဟာပေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ဘမုကာယ ဝါ နလာဋေ ဝါ အဒ္ဓိကာယ ဝါ ဥဂ္ဂန္တွာ ဗီဘစ္ဆံ ဌိတံ, တာဒိသံ လောမံ ပလိတံ ဝါ အပလိတံ ဝါ ကဟာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ စ ဝုတ္တံ။

အာအသာဒိကထာ

၂၄. အာအသာဒိကထာယံ **အာအသော** နာမ မဏ္ဍနပကတိကာနံ မနုဿာနံ အတ္တနော မုခစ္ဆာယာဒဿနတ္ထံ ကံသလောဟာဒီဟိ ကတော ဘဏ္ဍဝိသေသော။ **ဥဒကပတ္တော** နာမ ဥဒကဋ္ဌပနကော ဟတိသရာတဒိကော ဘာဇနဝိသေသော။ **ကံသပတ္တာဒီနီ**တိ အာအသဘာဝေန အကတာနိ ပရိသုဒ္ဓဘာဝေန အာလောကကရာနိ ဝတ္ထူနိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သုဝဏ္ဏရဇတဇာတိဖလိကာဒယော သင်္ဂဏှာတိ, **ကဉ္ဇိယာဒီနီ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒ္ဓဝဇာတိကာနိ တေလမဓုခီရာဒီနိ။ **အာဗာဓပစ္စယာ**တိ အတ္တနော မုခေ ဥပ္ပန္နဝဏပစ္စယာ။ တေနာဟ **“သဉ္ဆဝိ နု ခော မေ ဝဏော”** တိအာဒိ။ အာယုံ သင်္ခရောတီတိ အာယုသင်္ခါရော။ ကော သော? အတ္တဘာဝေ, တံ **အာယုသင်္ခါရံ,** တံ ဩလောကေန္တော ကေနာကာရေန ဩလောကေယျာတိ ပုစ္ဆာယမာဟ **“ဇိဏ္ဏော နု ခောမှိ နောတိ ဧဝ”** န္တိ။ တဿတ္ထော – မမ အတ္တဘာဝေ ဇိဏ္ဏော နု ခော တ, နော ဇိဏ္ဏော နု ခော တတိ ဧဝံ ကမ္မိနာ မနသိကာရေန ကမ္မဋ္ဌာနသီသေန ဩလောကေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ‘‘သောဘတိ နု ခော မေ အတ္တဘာဝေ, နော တ’’တိ ဧဝံ ပဝတ္တေန အတ္တသိနေဟဝသေန ဩလောကေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။

န မုခံ အာလိမ္ပိတဗ္ဗ န္တိ ဝိပ္ပသန္နဆဝိဝဏ္ဏကရေဟိ မုခလေပနေဟိ န လိမ္ပိတဗ္ဗံ။ **န ဥမ္မဒ္ဒိတဗ္ဗ** န္တိ နာနာဥမ္မဒ္ဒနေဟိ န ဥမ္မဒ္ဒိတဗ္ဗံ။ **န စုဏ္ဏေတဗ္ဗ** န္တိ မုခစုဏ္ဏကေန န မက္ခေတဗ္ဗံ။ **န မနောသိလိကာယ မုခံ လဉ္ဆေတဗ္ဗ** န္တိ မနောသိလာယ တိလကာဒိလဉ္ဆနာနိ န ကာတဗ္ဗာနိ ။ န ကေဝလံ မနောသိလာယမေဝ, ဟရိတာလာဒီဟိပိ တာနိ န ဝဋ္ဋန္တိယေဝ။ **အင်္ဂရာဂဒယော** ပာကဋ္ဌာယေဝ။

နစ္စာဒိကထာ

၂၅. နစ္စာဒိကထာယံ **“သာဓုဂီတန္တိ** အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တဂီတံ။ **စတုရဿေန ဝတ္တေနာ** တိ ပရိပုဏ္ဏေန ဥစ္စာရဏဝတ္တေန။ တရင်္ဂဝတ္တာဒီနံ ဥစ္စာရဏဝိဓာနာနိ နဋ္ဌပ္ပယောဂနီ’’တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၄၈-၂၄၉) ဝုတ္တံ, ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၄၈-၂၄၉) **“သာဓုဂီတန္တိ** အနိစ္စတာဒိပဋိသညုတ္တံ ဂီတံ။ **စတုရဿေန ဝတ္တေနာ** တိ ပရိပုဏ္ဏေန ဥစ္စာရဏဝတ္တေန။ တရင်္ဂဝတ္တာဒီနံ သဗ္ဗေသံ သာမညလက္ခဏံ ဒဿေတုံ **‘သဗ္ဗေသံ။ပေ။ လက္ခဏ’** န္တိ ဝုတ္တံ။ ယတ္တကာဟိ မတ္တာဟိ အက္ခရံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ, တတောပိ အဓိကမတ္တာယုတ္တံ ကတွာ ကထနံ **ဝိကာရကထနံ** နာမ, တထာ အကတွာ ကထနမေဝ လက္ခဏန္တိ အဓိပ္ပါယော’’တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂၄၈-၂၄၉) ပန **“သာဓုဂီတံ** နာမ ပရိနိဗ္ဗုတဋ္ဌာနေ ဂီတန္တိ လိခိတံ။ **ဒန္တဂီတံ** ကယိတုကာမာနံ တက္ကရဏီယံ။ ဒန္တဂီတဿ ဝိဘာဝနတ္ထံ **‘ယံ ကယိဿာမာ’** တိအာဒိမာဟ။ **စတုရဿဝတ္တံ** နာမ စတုပါဒကထာဝတ္တံ။ ‘တရင်္ဂဝတ္တာဒီနိ ဥစ္စာရဏဝိဓာနာနိ နဋ္ဌပ္ပယောဂနီ’တိ လိခိတ’’န္တိ ဝုတ္တံ။

အင်္ဂစ္ဆေဒါဒိကထာ

၂၆. အင်္ဂစ္ဆေဒါဒိကထာယံ “အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ ဆိန္ဒန္တဿေဝ ထုလ္လစ္စယံ, တတော အညံ ဆိန္ဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ, အာဗာဓပစ္စယာ ဆိန္ဒန္တဿ အနာပတ္တီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၅၁) ပန **“အင်္ဂဇာတန္တိ** ဗီဇဝိရဟိတံ ပုရိသနိမိတ္တံ။ ဗီဇေ ဟိ ဆိန္နေ ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကော နာမ အဘဗ္ဗော ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန ‘ဗီဇဒ္ဓယေပိ ဆေဒနက္ခဏေ ဒုက္ကဋမာပတ္တိ ဧဝ, ကမေန ပုရိသိန္ဒြိယာဒိကေ အန္တရဟိတေ ပဏ္ဍကော နာမ အဘဗ္ဗော ဟောတိ, တဒါ လိင်္ဂနာသနာယ နာသေတဗ္ဗော’တိ ဝဒန္တိ။ **တာဒိသံ ဝါ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တဿာ**တိ မုဋ္ဌိပ္ပဟာရာဒီဟိ အတ္တနော ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တဿာ”တိ ဝုတ္တံ။

ပတ္တကထာ

၂၈. ပတ္တကထာယံ **“ဘူမိအာဓာရကေ**တိ ဝလယာဓာရကေ။ **အရုအာဓာရကဒဏ္ဍာဓာရကေသူ**တိ ဧကေအရုနာ ကတအာဓာရကေ, ဗဟူဟိ ဒဏ္ဍကေဟိ ကတအာဓာရကေ ဝါတိ အတ္ထော ။ တီဟိ ဒဏ္ဍေဟိ ကတော ပန န ဝဋ္ဋတိ။ **ဘူမိယံ ပန နိက္ကုဇ္ဇိတွာ ဧကမေဝ ဌပေတဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထ ‘ဒွေဝ ဌပေန္တေန ဥပရိ ဌပိတပတ္တံ ဧကေန ပဿေန ဘူမိယံ ဖုသာပေတွာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝဒန္တိ။ **အာလိန္ဒကမိဍ္ဎိကာဒီနန္တိ** ပမုခမိဍ္ဎိကာဒီနံ။ **ပရိဝတ္တေတွာ တတ္ထေဝ ပတိဋ္ဌာတီ**တိ ဧတ္ထ ‘ပရိဝတ္တေတွာ တတိယဝါရေ တတ္ထေဝ မိဍ္ဎိယာ ပတိဋ္ဌာတီ’တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ **ပရိဘဏ္ဍန္တေ**တိ ဧတ္ထ **ပရိဘဏ္ဍံ** နာမ ဂေဟဿ ဗဟိကုဋ္ဋပါဒဿ ထိရဘာဝတ္ထံ ကတာ တနုကမိဍ္ဎိကာ ဝုစ္စတိ။ **တနုကမိဍ္ဎိကာယာ**တိ ခုဒ္ဒကမိဍ္ဎိကာယ။ မိဍ္ဎန္တေပိ အာဓာရကေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဓာရက’န္တိ ဟိ ဝစနတော မိဍ္ဎာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ အာဓာရကံ ဌပေတွာ တတ္ထ ပတ္တံ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ အာဓာရကေ ဌပနောကာသဿ အနိယမိတတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ **‘ပတ္တမာဠော** နာမ ဝဋ္ဋေတွာ ပတ္တာနံ အဂမနတ္ထံ ဝဋ္ဋံ ဝါ စတုရဿံ ဝါ ကဋ္ဌကာဒီဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ကတော’တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ **ဃဋိက**န္တိ ဥပရိ ယောဇိတံ အဂ္ဂဠံ။ **တာဝကာလိကံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ သကိံဒေဝ ဂဟေတွာ တေန အာမိသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဃဋိကဋာဟေ**တိ ဘာဇနကပာလေ။ ဟတ္ထိယံ **အဘုံ မေ**တိ ဧတ္ထ ဘဝတီတိ ဘူ, ဝဍ္ဎိ။ န ဘူတိ **အဘူ,** အဝဍ္ဎိ။ ဘယဝသေန ပန သာ ဣတ္ထီ **‘အဘု’**န္တိ အာဟ, ဝိနာသော မယှန္တိ အတ္ထော။ **ဆဝသီသဿ ပတ္တ**န္တိ ဆဝသီသမယံ ပတ္တံ။ ပကတိဝိကာရသမ္ဗန္ဓေ စေတံ သာမိဝစနံ။ အဘေဒေပိ ဝါ တဒုပစာရဝသေနေတယံ ဝေဟာရော ‘သိလာပုတ္တကဿ သရီရ’န္တိအာဒီသု ဝိယ။ **စဗ္ဗေတွာ**တိ ခါဒိတွာ။ **ဧကံ ဥဒကဂဏ္ဍုသံ ဂဟေတွာ**တိ ဝါမဟတ္ထေနေဝ ပတ္တံ ဥက္ခိပိတွာ မုခေန ဂဏ္ဍုသံ ဂဟေတွာ။ **ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္ထေနာ**တိ သာမိသေန ဟတ္ထေန။ **တ္တောဝတာ**တိ ဧကဂဏ္ဍုသံ ဂဟဏမတ္တေန။ **လုဉ္စိတွာ**တိ တတော မံသံ ဥဒ္ဓရိတွာ။ ဧတေသု သဗ္ဗေသု ပဏ္ဏတ္တိံ ဇာနာတု ဝါ, မာ ဝါ, အာပတ္တိယေဝါ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၅၃-၂၅၅) ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၅၂) ပန **“ဂိဟိဝိကဋာနီ**တိ ဂိဟိသန္တကာနိ။ ဟတ္ထိယံ **န အစ္ဆုပိယန္တီ**တိ န ဖုသ္သိတာနိ ဟောန္တိ။ **ရူပကာကိဏ္ဏာနိ** ဣတ္ထိရူပါဒိအာကိဏ္ဏာနိ။ **ဘူမိအာဓာရကေ**တိ ဒန္တာဒီဟိ ကတေ ဝလယာဓာရကေ။ ဧတ္ထ ဝလယာဓာရကဿ အနုစ္ဆဝိတာယ ဌပိတာ ပတ္တာ န ပရိဝတ္တန္တီတိ ‘တယော ပတ္တေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝုတ္တံ။ အနုစ္စတ္တာဟိ သန္ဓာယ အယံ ‘ဘူမိအာဓာရကော’တိ ဝုတ္တော။ **အရုအာဓာရကဒဏ္ဍာဓာရကေသူ**တိ ဧကေအရုနာ ကတအာဓာရကေ စ ဗဟူဟိ ဒဏ္ဍကေဟိ ကတအာဓာရကေ စ, ဧတေ စ ဥစ္စတရာ ဟောန္တိ ပတ္တေဟိ သဟ ပတနသဘာဝါ, တေန **‘သုသဇ္ဇိတေသူ’** တိ ဝုတ္တံ။ **ဘမကောဋိသဒိသေနာ**တိ ယတ္ထ ဓမကရဏာဒိံ ပဝေသေတွာ လိခန္တိ, တဿ ဘမကဿ ကောဋိယာ သဒိသော။ တာဒိသဿ အရုအာဓာရကဿ အဝိတ္ထိဏ္ဏတာယ ဌပိတောပိ ပတ္တော ပတတီတိ ‘အနောကာသော’တိ ဝုတ္တော။ **အာလိန္ဒကမိဍ္ဎိကာဒီန**န္တိ ပမုခမိဍ္ဎိကာဒီနံ, ဥစ္စဝတ္ထုကာနန္တိ အတ္ထော။ **ဗာဟိရပဿေ** တိ ပာသာဒီနံ ဗဟိကုဋ္ဋေ။ **တနုကမိဍ္ဎိကာယာ** တိ ဝေဒိကာယ။ သဗ္ဗတ္ထ ပန ဟတ္ထပ္ပမာဏတော အဗ္ဘန္တရေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, အာဓာရကေ ပန တတော ဗဟိပိ ဝဋ္ဋတိ။ **အညေန ပန ဘဏ္ဍကေနာ** တိ အညေန ဘာရဘဏ္ဍေန ဘဏ္ဍကေန။ **‘ဗန္ဓိတွာ ဩလမ္ဗိတု’** န္တိ စ ဝုတ္တတ္တာ ပတ္တတ္ထဝိကာယ အံသဗဒ္ဓကော ယထာ လဂ္ဂိတဋ္ဌာနတော န ပရိဂ္ဂဠတိ, တထာ သဗ္ဗထာပိ ဗန္ဓိတွာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဗန္ဓိတွာပိ ဥပရိ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ‘ဥပရိ နိသီဒန္တာ ဩတ္ထရိတွာ ဘိန္ဒန္တီ’တိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ နိသီဒနသင်္ကာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **ဗန္ဓိတွာ ဝါ** တိ ဗန္ဓိတွာ ဌပိတဆတ္တေ ဝါ။ **ယော ကောစီ**တိ ဘတ္တပူရောပိ တုစ္ဆပတ္တောပိ။ **ပရိဟရိတု**န္တိ

ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပိဏ္ဍာယ စရဏတ္တာယ ဌပေတုံ။ ပတ္တံ အလဘန္တေန ပန ကေဒိဝသံ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဗ ဘုဉ္ဇိတ္ဗ ဆဋ္ဌေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပဏ္ဏပုဋ္ဌာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဆဝသီသသ္သ ပတ္တော** တိ ဆဝသီသမယော ပတ္တော, ပကတိ ဝိကာရသမ္ပန္နေ စေတံ သာမိဝစနံ။ **စဗ္ဗေတဗ္ဗ** တိ နိဋ္ဌုဘိတဗ္ဗ။ 'ပဋိဂ္ဂဟံ ကတဗ္ဗ'တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥစ္စိဋ္ဌဟတ္ထေန ဥဒကံ ဂဟေတဗ္ဗ ပတ္တံ ပရိပ္ဖောသိတဗ္ဗ ဓောဝနယံသနဝသေန ဟတ္ထံ ဓောဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧတ္တကေန ဟိ ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟံ ကတဗ္ဗ ဟတ္ထော ဓောဝိတော နာမ န ဟောတိ။ **ကေ ဥဒကဂဏ္ဍုသံ ဂဟေတဗ္ဗ** တိ ပတ္တံ အဖုသိတဗ္ဗ တတ္ထ ဥဒကမေဝ ဥစ္စိဋ္ဌဟတ္ထေန ဥက္ခိပိတဗ္ဗ ဂဏ္ဍုသံ ကတဗ္ဗ, တမဟတ္ထေနေဝ တ ပတ္တံ ဥက္ခိပိတဗ္ဗ မုခေန ဂဏ္ဍုသံ ဂဟေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ဗဟိ ဥဒကေန ဝိက္ခာလေတဗ္ဗ** တိ ဒ္ဝီသု အင်္ဂုလီသု အာမိသမတ္တံ ဝိက္ခာလေတဗ္ဗ ဗဟိ ဂဟေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **ပဋိခာဒိတုကာမော**တိ ဧတ္တ သယံ န ခာဒိတုကာမောပိ အညေသံ ခာဒနာရဟံ ဌပေတုံ လဘတိ။ **တတ္ထေဝ ကတ္ဗ**တိ ပတ္တေယေဝ ယထာဌပိတဋ္ဌာနတော အနုဒ္ဓရိတ္ဗ။ **လုဉ္စိတ္ဗ** တိ တတော မံသမေဝ နိရဝသေသံ ဥပ္ပဋ္ဋေတ္ဗ"တိ ဝုတ္တံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂၅၄) ပန **"အာလိန္ဒကမိမိကာဒီန** န္တိ ပမုခမိမိကာဒီနံ။ **ပရိဝတ္တေတ္ဗ တတ္ထေဝ**တိ ဧတ္တ 'ပရိဝတ္တေတ္ဗ တတိယတရေ တတ္ထေဝ မိမိကာယ ပတိဋ္ဌာတိ'တိ လိခိတံ။ **ပရိဘဏ္ဍံ** နာမ ဂေဟဿ ဗဟိကုဋ္ဋဟဒဿ ထိရဘာဝတ္ထံ ကတာ တနုကမိမိကာ ဝုစ္စတိ, ဧတ္တ **'ပရိဝတ္တေတ္ဗ ပတ္တော ဘိဇ္ဇတီ**တိ အဓိကရဏဘေဒအသဥ္ဇာရအဘာဝေ ဌာနေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ'တိ လိခိတံ။ ပတ္တမာဠော ဝတ္တေတ္ဗ ပတ္တာနံ အပတနတ္ထံ ဝဋ္ဋံ တ စတုရဿံ တ ဣဋ္ဌကာဒီဟိ ပရိက္ခိပိတဗ္ဗ မာဠကစ္ဆန္နေန ကတော။ 'ပတ္တမဏ္ဍလိကာ ပတ္တပစ္ဆိကာ ကာလပဏ္ဏာဒီဟိ ကတာ'တိ စ လိခိတံ။ မိမုဋ္ဌေ အာဓာရကေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ ပတ္တသန္ဓာရဏတ္ထံ ဝုတ္တတ္တာ။ မဥ္စေ အာဓာရကေပိ န ဝဋ္ဋတိ နိသီဒနပစ္စယာ တရိတတ္တာ။ အာသန္နဘူမိကတ္တာ **ဩလမ္ဗေတုံ ဝဋ္ဋတိ** ။ 'အံသကူဋေ လဂ္ဂေတဗ္ဗတိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၄) ဝစနတော အင်္ဂဟတ္ထေ လဂ္ဂေတဗ္ဗ အင်္ဂေ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီ'တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, န သုန္ဒရံ။ **န ကေဝလံ ယဿ ပတ္တော** တိအာဒိ ယဒိ ဟတ္ထေန ဂဟိတပတ္တေ ဘေဒသညာ, ပဂေဝ အညေန သရီရာဝယဝေနာတိ ကတ္ဗ ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ပစုရတေဟာရဝသေန ဝုတ္တံ။ ဃဋိကဟလမယံ **ဃဋိကဋ္ဌာဟံ။ ဆဝသီသဿ ပတ္တ**န္တိ 'သိလာပုတ္တကဿ သရီရံ, ခီရဿ ဓာရာ'တိအာဒိတေဟာရဝသေန ဝုတ္တံ, မဥ္စေ နိသီဒိတုံ အာဂတောတိ အတ္ထော။ **ပိသာစိလ္လိကာ** တိ ပိသာစဒာရကာတိပိ ဝဒန္တိ။ **ဒိန္နကမေဝ** ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ။ **စဗ္ဗေတဗ္ဗ** တိ ခာဒိတဗ္ဗ။ အဋ္ဌိနိ စ ကဏ္ဍကာနိ စ **အဋ္ဌိကဏ္ဍကာနိ** ။ ဧတေသု သဗ္ဗေသု ပဏ္ဏတ္တိ ဇာနာတု တ, မာ တ, အာပတ္တိယေ တတိ လိခိတ"န္တိ ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗပံသုကူလာဒိကထာ

၂၉. သဗ္ဗပံသုကူလာဒိကထာယံ ပံသု ဝိယ ကုစ္ဆိတဘာဝေန ဥလတိ ပဝတ္တတီတိ ပံသုကူလံ, သဗ္ဗံ တံ ဧတဿာတိ **သဗ္ဗပံသုကူလိကော,** ပတ္တစီဝရာဒိကံ သဗ္ဗံ သမဏပရိက္ခာရံ ပံသုကူလံယေဝ ကတ္ဗ ဓာရဏသီလောတိ အတ္ထော။ သမဏပရိက္ခာရေသု ကတမံ ပံသုကူလံ ကတ္ဗ ဓာရေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ပုစ္ဆံ သန္ဓာယာဟ **"ဧတ္ထ ပန စီဝရဉ္စ မဉ္စပီဌဉ္စ ပံသုကူလံ ဝဋ္ဋတီ"**တိ။ တတ္ထ စ စီဝရံ ဝိနယဝသေန စ ခုတင်္ဂသမာဒာနဝသေန စ ဝဋ္ဋတိ, မဉ္စပီဌံ ဝိနယဝသေနေဝ။ ကတမံ ပံသုကူလံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **"အဇ္ဈောဟရဏီယံ ပန ဒိန္နမေဝ ဂဟေတဗ္ဗ"** န္တိ, န အဒိန္နံ, တသ္မာ ပံသုကူလံ န ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတ္ထ စ **"အဇ္ဈောဟရဏီယ"** န္တိ ဝစနေန ပိဏ္ဍပာတဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရဝသေန ဥဘောပိ ပစ္စယေ ဒဿေတိ။

ပရိဿာဝနကထာ

၃၀. ပရိဿာဝနကထာယံ **အဒ္ဓာနမဂ္ဂေ** နာမ သဗ္ဗန္တိမပရိစ္ဆေဒေန အဍ္ဎယောဇနပ္ပမာဏော, တတ္တကံ မဂ္ဂံ ပရိဿာဝနံ အဂ္ဂဟေတ္ဗ ဂစ္ဆန္တောပိ အညေန အပရိဿာဝနကေန ဘိက္ခုနာ ယာစိယမာနော ဟုတ္ဗ အဒေန္တောပိ န ဝဋ္ဋတိ, အာပတ္တိယေဝ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဿာဝန"န္တိ အနုဇာနိတ္ဗ "စောဒ္ဒကံ နပ္ပဟောတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ , ဘိက္ခဝေ, ကဋစ္ဆုပရိဿာဝန"န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၈) ဝုတ္တတ္တာ ပကတိပရိဿာဝနတော ကဋစ္ဆုပရိဿာဝနံ ခုဒ္ဒကန္တိ ဝိညာယတိ။ ပကတိပရိဿာဝနဿ ဝိဓာနံ အဋ္ဌကထာယံ န ဝုတ္တံ, ကဋစ္ဆုပရိဿာဝနဿ ပန ဝိဓာနံ **"ကဋစ္ဆုပရိဿာဝနံ** နာမ တီသု ဒဏ္ဍကေသု ဝိနန္ဓိတ္ဗ ကတ"န္တိ (စူ

ဌ၀. အဌ. ၂၅၈) ဝုတ္တံ။ ကင္ခ္ဓုပရိသ္သာဝနံ ဝတ္ဝာ ပုန “စောဌကံ နပ္ပဟောတိ။ ဘဂဝတော တေမတ္တံ အာရောစေ သုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမကရဏ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၈) ဝုတ္တတ္တာ ကင္ခ္ဓုပရိသ္သာဝနတောပိ ဓမကရဏော ခုဒ္ဒ ကတရောတိ ဝိညာယတိ။ ဓမကရဏသ္သ ဝိဓာနံ ဟေဋ္ဌာ ပရိက္ခာရကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။ “ဘိက္ခူ နဝကမ္မံ ကရောန္တိ, ပရိသ္သာဝနံ န သမ္ပတိ။ ဘဂဝတော တေမတ္တံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒဏ္ဍပရိသ္သာဝန”န္တိ (စူဠဝ ၂၅၉) ဝုတ္တတ္တာ ပကတိပရိသ္သာဝနတောပိ ဒဏ္ဍပရိသ္သာဝနံ မဟန္တတရန္တိ ဝိညာယတိ။ “ဒဏ္ဍပရိသ္သာဝနံ န သမ္ပတိ။ ဘဂဝတော တေမတ္တံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဩတ္ထရက”န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၉) ဝစနတော ဒ ဏ္ဍပရိသ္သာဝနတောပိ ဩတ္ထရကံ မဟန္တတရန္တိ ဝိညာယတိ။ တေသံ ပန ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ပရိသ္သာဝနာနံ ဝိဓာနံ အဌကထာယံ (စူဠဝ. အဌ. ၂၅၉) အာဂတမေဝ။

နဂ္ဂကထာ

၃၁. နဂ္ဂကထာယံ **န နဂ္ဂေန နဂ္ဂေ အဘိဝါဒေတဗ္ဗော** တိ နဂ္ဂေန နဝကတရေန ဘိက္ခုနာ နဂ္ဂေ ဝုဍ္ဎတရော ဘိက္ခု န အဘိဝါဒေတဗ္ဗော န ဝန္ဒိတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? “န, ဘိက္ခဝေ, နဂ္ဂေန နဂ္ဂေ အဘိဝါဒေတဗ္ဗော, ယော အဘိ ဝါဒေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ”တိ (စူဠဝ. ၂၆၁) ဘဂဝတာ ဝစနတော န အဘိဝါဒေတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ ။ တေ့ ထ ပန **ဝဒိ** အဘိဝါဒနထုတီသူတိ ဓာတုသ္သ စုရာဒိဂဏတ္တာ ဏေ-ပစ္စယော ဟောတိ, န ဟေတုဝတ္ထတ္တာ။

> “အကမ္မကေဟိ ဓာတူဟိ၊ ဘာဝေ ကိစ္စာ ဘဝန္တိ တေ။
> သကမ္မကေဟိ ကမ္မတ္ထေ၊ အရဟာသက္ကတ္ထဒီပကာ”တိ။ –

ဝစနတော ကမ္မတ္ထေ တဗ္ဗ-ပစ္စယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **န နဂ္ဂေန အဘိဝါဒေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ တု နဂ္ဂေန ဘိက္ခုနာ န အဘိဝါဒေတဗ္ဗန္တိ ဧတ္တကမေဝ ယောဇနာ။ နနု စ ဘော –

> “ကိစ္စာ ဓာတုဟ္ယကမ္မေဟိ၊ ဘာဝေယေဝ နပုံသကေ။
> တဒ္ဓာ ဟယတော ကမ္မေ၊ သကမ္မေဟိ တိလိင္ဂိကာ”တိ။ –

ဝစနတော, ဣမိသ္သာ စ ဓာတုယာ သကမ္မတ္တာ ကမ္မံ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ, ကမ္မာနုရူပဉ္စ လိင်္ဂံ ဌပေတဗ္ဗံ, အထ ကသ္မာ ဧတ္တကမေဝ ယောဇနာ ကတာတိ? ကမ္မဝစနိစ္ဆာဘာဝတော။ ဝုတ္တဉ္ဟိ –

> “ကမ္မသ္သာဝစနိစ္ဆာယံ၊ သကမ္မာဓ္ဓာတုပစ္စယာ။
> ဘာဝေပိ တံ ယထာ ဂေဟေ၊ ဒေဝဒတ္တေန ပစ္စတေ”တိ။

ယထာ အဓ္ဓာတုပစ္စယသဒ္ဒါတာ ဝိဘတ္တိယော သကမ္မကဓာတုတော ဘဝန္တာပိ ကမ္မဝစနိစ္ဆာယ အသတိ ကမ္ မံ အဝတွာ ဘာဝတ္ထမေဝ ဝဒန္တိ, ဧဝံ ကိစ္စပစ္စယာပိ သကမ္မကဓာတုတော ဘဝန္တာပိ ကမ္မဝစနိစ္ဆာယာဘာဝတော ကမ္ မံ အဝတွာ ဘာဝတ္ထမေဝ ဝဒန္တိ, တသ္မာ ကမ္မဉ္စ အနဇ္ဈာဟရိတံ, ကမ္မာနုရူပဉ္စ လိင်္ဂံ န ဌပိတံ, ဘာဝတ္ထာနုရူပ မေဝ ဌပိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ဟိ “အယံ နာမ ပုဂ္ဂလော အဘိဝါဒေတဗ္ဗော”တိ အစိန္တေတွာ သာမညတော ကတ္တာ ရမေဝ ဂဟေတွာ ဌပိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

န နဂ္ဂေန နဂ္ဂေ အဘိဝါဒါပေတဗ္ဗော တိ ဧတ္ထ ပန နဂ္ဂေန ဝုဍ္ဎတရေန ဘိက္ခုနာ နဂ္ဂေ နဝကတရော ဘိက္ခု န အဘိဝါဒါပေတဗ္ဗော, န ဝန္ဒာပေတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ ဟိ သကာရိတသ္သ ကိစ္စပစ္စယသ္သ ဒိဋ္ဌတ္တာ, ဓာတု ယာ စ သကမ္မကတ္တာ နဝကတရော ဘိက္ခု ဓာတုကတ္တာ ဟောတိ, ဝုဍ္ဎတရော ဘိက္ခု ဓာတုကမ္မံ , ပုန ကာရိတသမ္ဗန္ဓေ ဝုဍ္ဎ တရော ဘိက္ခု ကာရိတကတ္တာ ဟောတိ, နဝကတရော ဘိက္ခု ကာရိတကမ္မံ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ –

> “ဟေတုက္ရိယာယ သမ္ဗန္ဓီ-ဘာဝါ ကမ္မန္တိ မန္သတေ။
> ဟေတုက္ရိယာပဓာနတ္တာ၊ အညထာနုပပတ္တိတော”တိ။

န နဂ္ဂေန အဘိတအပေတဗ္ဗ န္တိ ဧတ္ထ တု နဂ္ဂေန ဝုမုတရေန ဘိက္ခုနာ န အဘိတအပေတဗ္ဗံ, န ဝန္ဒာပေတဗ္ဗ
ဗန္တိ ယောဇနာ, ဧတ္ထာပိ ကမ္မဝစနိစ္ဆာယာဘာဝတော ဝုတ္တနယေန ဘာဝေယေဝ ကိစ္စပစ္စယော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗ
ဗော။ နနု ဝန္ဒာပကေ သတိ ဝန္ဒာပေတဗ္ဗော လဗ္ဘတိယေဝ, အထ ''ကသ္မာ ကမ္မဝစနိစ္ဆာယာဘာဝတော''တိ ဝုတ္တန္တိ? ''ဝတ္တိစ္ဆာနုပုဗ္ဗိကာ သဒ္ဒပဋိပတ္တိ''တိ ဝစနတော ဝတ္တိစ္ဆာဘာဝတော န ဝုတ္တန္တိ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ ပုဗ္ဗာ
စရိယေဟိ –

> ''ဝတ္တိစ္ဆာ န ဘဝေ သန္တ-မပ္ပသန္တမ္ပိ သာ ဘဝေ။
> တံ ယထာနုဒရာ ကညာ၊ သမုဒ္ဒေ ကုဏ္ဍိကာတိ စာ''တိ။

ဣတရေသုပိ သုဝိညေယ္ယမေဝ။ ပဋိစ္ဆာဒေန္တိ အင်္ဂမင်္ဂါနိ တောဟီတိ **ပဋိစ္ဆာဒိယော** ။

ဂန္ဓပုပ္ဖကထာ

၃၂. ဂန္ဓပုပ္ဖကထာယံ **''ဂန္ဓဂန္ဓံ ပန ဂဟေတွာ ကတဋ္ဌေ ပဉ္စင်္ဂုလိံ အတုံ ဝဋ္ဋတီ''** တိ ဝစနတော ဂန္ဓေ ဒိန္နေ ပဋိ
ဂ္ဂဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ, နော လိမ္ပိတုန္တိ သိဒ္ဓံ။ ဣအနိ ပန မနုဿာ ဘိက္ခူ ဘောဇေတွာ ဟတ္ထဓောဝနာဝသာနေ ဟတ္ထ
တသတ္တာယ ဂန္ဓဝိလေပနံ ဒေန္တိ, တံ ဘိက္ခူ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဧကေစ္စေ ဟတ္ထမေဝ လိမ္ပေန္တိ, ဧကေစ္စေ ကာယမ္ပိ
မုခမ္ပိ အာလိမ္ပေန္တိ, ''သုဂန္ဓော ဝတာ''တိအာဒီနိ ဝတွာ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာကာရံ ကရောန္တိ, တံ ဝဋ္ဋတိ, န ဝဋ္ဋတီတိ?
''ကတဋ္ဌေ ပဉ္စင်္ဂုလိကံ အတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝိဟာရေ ကတဋ္ဌူပနမတ္တဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ ကာယစူပနဿ အဝုတ္တ
တ္တာ, ''မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီ''တိ ဝစနဿာနုလောမတော စ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒိသ္သ
သတိ, ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **''ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ဝိဟာရေ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတု''** န္တိ ဝစနတော ပုပ္ဖေ ဒိန္နေ ဂဟေတုံ
ဝဋ္ဋတိ, န ပိဠန္ဓနာဒီနိ ကာတုန္တိ သိဒ္ဓံ။ ဣအနိ ပန ဘိက္ခူသု ဂန္ဓပုပ္ဖေသု လဒ္ဓေသု ''သုရဘိဂန္ဓံ ဝတိဒံ ပုပ္ဖ''န္တိအာ
ဒီနိ ဝတွာ ပဟဋ္ဌာကာရံ ကတွာ သိင်္ဃန္တိ, တံ ဝဋ္ဋတိ, န ဝဋ္ဋတီတိ? တမ္ပိ ဝိဟာရေယေဝ ဧကမန္တံ ဌပနဿ ဝုတ္
တတ္တာ သိင်္ဃိတဗ္ဗာဒိဘာဝဿ အဝုတ္တတ္တာ, မာလာဂန္ဓာဒိဟဋ္ဌဿ အနုလောမတော စ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒိသ္သတိ,
ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ''ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတု''န္တိ ဝစနဿ ပန သာမတ္ထိယတော စေတိယပဋိမာပူဇနာဒီနိ စ ကာတုံ
ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ။

အာသိတ္တကူပဓာနကထာ

၃၃. အာသိတ္တကူပဓာနကထာယံ မနုဿာနံ ဘရဏသီလတံ သန္ဓာယ **''တမ္ဗလောဟေန တ ရဇတေန တ''** တိ ဝု
တ္တံ, ဝိကပ္ပနတ္ထေန ပန **တ**-သဒ္ဒေန ဟိရညေန တ သုဝဏ္ဏေန တတိအာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ**
ပနာတိ ဘဂဝတာ ပန အာသိတ္တကူပဓာနဿ သာမညဝသေန ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ န ဧဝလံ ရတနပေဠာ ဧဝ န ဝဋ္ဋ
တိ, အထ ခော **အရုမယာပီ**တိ။ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒော သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, တံ န ဝိလီဝမယတာလပဏ္ဏမယဝေတ္တမယာဒိ
ကံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။

မဠောရိကကထာ

၃၄. မဠောရိကကထာယံ **''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မဠောရိက''** န္တိ ဂိလာနော ဘိက္ခု ဘုဥ္ဇမာနော န သက္ကောတိ
ဟတ္ထေန ပတ္တံ သန္ဓာရေတုံ, တသ္မာ အနုညာတံ။ ပုဗ္ဗေ ပတ္တသင်္ဂောပနတ္ထံ အာဓာရကော အနုညာတော, ဣအနိ
ဘုဥ္ဇနတ္ထံ။ **ဒဏ္ဍာဓာရကော ဝုစ္စတီ** တိ ဒဏ္ဍာဓာရကော ပဓာနတော မဠောရိကောတိ ဝုစ္စတိ။ ယဋ္ဌိ။ပေ။ ပီဌာဒီနိပိ
အာဓာရကသာမညေန ဧတ္ထေဝ ပဝိဋ္ဌာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အာဓာရကံ နာမ ဆိဒ္ဒံ ဝိဒ္ဓမ္ပိ အတ္ထိ, အဝိဒ္ဓမ္ပိ အတ္ထိ,
တေသု ကတမံ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **''အာဓာရသင်္ခေပဂမနတော ဟိ။ပေ။ ဝဋ္ဋတိယေဝ''** တိ။

ကောဘဇနာဒိကထာ

၃၅. ကောဘဇနောဒိကထာယံ **ကေတော ဘုဉ္ဇနံ** နာမ ကောဘဇနေသိုံ ကေကဥ္စဏေယေဝ သဟဘုဥ္ဇနံ, န နာနာဘာဇနေ။ ကောဘဇနေသိမ္ပိ န နာနာကဥ္စဏောတိ အာဟ **“သစေ ပနာ”**တိအာဒိ။ **တသ္မိံ အပဂတေ** တသ္သ အပဂတတ္တာ **ဣတရဿ သေသကံ ဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ**။ ဣမိနာ ကေကဥ္စဏေ အဘုဥ္ဇနဘာဝံ ဒဿေတိ။ **ဣတရဿပိ** တိအာဒီသု **ဣတရဿပီ**တိ ဣတရိတရကထနံ, သေသဘုဥ္ဇကဣတရတော ဣတရဿာတိ အတ္ထော။ တေန ပဌမံ ဂဟေတ္ဝာ ဂတဘိက္ခုမေတဟ။ **တသ္မိံ ခီဏေ** တဿ ခဏတ္တာ ပဌမံ ဂဟိတဝတ္ထုဿ ခီဏတ္တာ **ပုန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ** ။ ဣမိနာ သဟအဘုဥ္ဇနဘာဝံ ဒဿေတိ။

န ကေမဇ္ဇေ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ သတိပိ နာနာအတ္ထရဏေ “န ကေမဇ္ဇေ တုဝဋ္ဋိတဗ္ဗံ, ယော တုဝဋ္ဋေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (စူဠဝ. ၂၆၄) ဝစနတော။ **န ကေတ္ထရဏေ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ** သတိပိ နာနာမဇ္ဇေ “န ကေတ္ထရဏာ တုဝဋ္ဋိတဗ္ဗ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၆၄) ဝစနတော, ပဂေဝ ဥဘိန္နံ ကေတ္တေတိ အတ္ထော။ ယဒိ ဧဝံ နာနာမဇ္ဇနာနာအတ္ထရဏောသု အသန္တေသု ကထံ အနာပတ္တိ သိယာတိ စိန္တာယမာဟ **“ဝဝတ္ထာနံ ပနာ”** တိအာဒိ။ **ကေတ္ထရဏာပာဝုရဏော ဟီ**တိ တွေ ပန အယံ ကေတ္ထရဏာပာဝုရဏာသဒ္ဒော န စတ္တသမာသော ဟောတိ, အထ ခေါ ဗာဟိရတ္တသမာသောတိ အာဟ **“ကေံ အတ္ထရဏဉ္စေဝ ပာဝုရဏဉ္စ ဧတေသန္တိ ကေတ္ထရဏာပာဝုရဏာ”** တိ, တိပဒတုလျာဓိကရဏာဗာဟိရတ္တသမာသောယံ။ ကေသမေတမဓိဝစနန္တ္ထာဟ **“ကေံ အန္တံ အတ္ထရိတွာ ကေံ ပာရုပိတွာ နိပဇ္ဇန္တာနမေတံ အဓိဝစန”**န္တိ, ဧဝံ နိပဇ္ဇန္တာနံ ဘိက္ခူနံ ဧတံ ကေတ္ထရဏာပာဝုရဏာပဒံ အဓိဝစနံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကေသံ ပန အန္တန္တိ အာဟ **“သံဟာရိမာန”**န္တိအာဒိ။

စေလပဋိကကထာ

၃၆. စေလပဋိကကထာယံ **စေလပဋိက**န္တိ စေလသန္ထရံ။ ကိံ ပန ဘဂဝတော သိက္ခာပဒပညာပနေ ကာရဏန္တိ? “ဗောဓိရာဇကုမာရော ကိရ ‘သစေ အဟံ ပုတ္တံ လစ္ဆာမိ, အက္ကမိဿတိ မေ ဘဂဝါ စေလပဋိက’န္တိ ဣမိနာ အဇ္ဈာသယေန သန္ထရိ, အဘဗ္ဗော စေသ ပုတ္တလာဘာယ, တသ္မာ ဘဂဝါ န အက္ကမိ။ ယဒိ အက္ကမေယ္ယ, ပစ္ဆာ ပုတ္တံ အလဘန္တော ‘နာယံ သဗ္ဗညူ’တိ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှေယ္ယ, ဣဒံ တာဝ ဘဂဝတော အနက္ကမနေ ကာရဏံ။ ယသ္မာ ပန ဘိက္ခူပိ ယေ အဇာနန္တာ အက္ကမေယ္ယုံ, တေ ဂိဟီနံ ပရိဘူတာ ဘဝေယ္ယုံ, တသ္မာ ဘိက္ခူ ပရိဘဝတော မောစေတုံ သိက္ခာပဒံ ပညပေသိ, ဣဒံ သိက္ခာပဒပညာပနေ ကာရဏ”န္တိ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၈) ဝုတ္တံ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၆၈) ပန **“ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသီ**တိ ‘ကိဿ နု ခေါ အတ္ထာယ ရာဇကုမာရေန အယံ မဟာသက္ကာရော ကတော’တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ပုတ္တပတ္ထနာယ ကတဘာဝံ အညာသိ။ သော ဟိ ရာဇပုတ္တော အပုတ္တကော, သုတဉ္စာနေန အဟောသိ ‘ဗုဒ္ဓါနံ ကိရ အဓိကာရံ ကတွာ မနသာ ဣစ္ဆိတံ လဘန္တီ’တိ, သော ‘သစာဟံ ပုတ္တံ လဘိဿာမိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣမံ စေလပဋိကံ အက္ကမိဿတိ။ နော စေ လဘိဿာမိ, န အက္ကမိဿတီ’တိ ပတ္ထနံ ကတွာ သန္ထရာပေသိ။ အထ ဘဂဝါ ‘နိဗ္ဗတ္တိဿတိ နု ခေါ ဧတဿ ပုတ္တော’တိ အာဝဇ္ဇေတွာ ‘န နိဗ္ဗတ္တိဿတီ’တိ အဒ္ဒသ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ သော ဧကသ္မိံ ဒီပေ ဝသမာနော ဘရိယာယ သမာနစ္ဆန္ဒော အနေကသကုဏပေါတကေ ခါဒိ။ ‘သစဿ မာတုဂါမော ပုညဝါ ဘဝေယ္ယ, ပုတ္တံ လဘေယ္ယ, ဥဘော ဟိ ပန သမာနစ္ဆန္ဒေဟိ ဟုတွာ ပာပကမ္မံ ကတံ , တေနဿ ပုတ္တော န နိဗ္ဗတ္တိဿတီ’တိ အညာသိ။ ဒုဿေ ပန အက္ကန္တေ ‘ဗုဒ္ဓါနံ အဓိကာရံ ကတွာ ပတ္ထိတံ လဘန္တီ’တိ လောကေ အနုဿဝေါ, မယာ စ မဟာအဓိကာရော ကတော, န စ ပုတ္တံ လဘာမိ, တုစ္ဆံ ဣဒံ ဝစန’န္တိ မိစ္ဆာဂါဟံ ဂဏှေယ္ယ။ တိတ္ထိယာပိ ‘နတ္ထိ သမဏာနံ အကတ္တဗ္ဗံ နာမ, စေလပဋိကမ္ပိ မဒ္ဒန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တီ’တိ ဥဇ္ဈာယေယ္ယုံ, ဧတရဟိ စ အက္ကမန္တေသု ဗဟူ ဘိက္ခူ ပရစိတ္တဝိဒုနော, တေ ဘဗ္ဗတံ ဇာနိတွာ အက္ကမိဿန္တိ။ အဘဗ္ဗတံ ဇာနိတွာ န အက္ကမိဿန္တိ။ အနာဂတေ ပန ဥပနိဿယော မန္ဒော ဘဝိဿတိ, အနာဂတံ န ဇာနိဿန္တိ။ တေသု အက္ကမန္တေသု သစေ ပတ္ထိတံ သမိဇ္ဈိဿတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ဣဇ္ဈိဿတိ, ‘ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အဓိကာရံ ကတွာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ လဘန္တိ, ဣဒါနိ န လဘန္တိ, တေယေဝ မညေ ဘိက္ခူ ပဋိပတ္တိပူရကာ အဟေသုံ, ဣမေ ပန ပဋိပတ္တိံ ပူရေတုံ န သက္ကောန္တီ’တိ မနုဿာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဘဝိဿန္တီတိ ဣမေဟိ တီဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ အက္ကမိတုံ အနိစ္ဆန္တော တုဏှီ အဟောသိ။ **ပစ္ဆိမံ ဇနတံ တထာဂတော အနုကမ္ပတီ** တိ ဣဒံ ပန ထေရော ဝုတ္တေသု ကာရဏေသု တတိယကာရဏံ သန္ဓာယာဟာ”တိ ဝုတ္တံ။

ပါဠိယံ (စူဠဝ. ၂၆၈) “ယာစိယမာနေန စေလပဋိကံ အက္ကမိတု”န္တိ ဝစနတော ယာစိယမာနေန ဝ အက္ကမိတဗ္ဗံ, နော အယာစိယမာနေနာတိ သိဒ္ဓံ, တတ္ထာပိ “မင်္ဂလတ္ထာယာ”တိ (စူဠဝ. ၂၆၈) ဝစနတော မင်္ဂလတ္ထာယ ယာစိယမာနေန အက္ကမိတဗ္ဗံ, န သိရိသောဘဂ္ဂါဒိအတ္ထာယ ယာစိယမာနေနာတိ စ, တတ္ထာပိ “ဂိဟီန”န္တိ (စူဠဝ. ၂၆၈) ဝစနတော ဂိဟီနံ ဝ စေလသန္ထရံ အက္ကမိတဗ္ဗံ, န ပဗ္ဗဇိတာနန္တိ စ။ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၈) **“ယာ ကာစိ ဣတ္ထီ အပဂတဂဗ္ဘာ ဝါ ဟောတု, ဂရုဂဗ္ဘာ ဝါ”**တိ အနိယမတစကေန **ဝါ**-သဒ္ဒေန ဝစနတော န ကေဝလံ ဣမာ ဒွေယေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ, အထ ခေါ “ပတိဋ္ဌိတဂဗ္ဘာ ဝါ ဝိဇာတပုတ္တာ ဝါ”တိအာဒိနာ ယာ ကာစိ မင်္ဂလိကာယော ဣတ္ထိယောပိ ပုရိသာပိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ **“ဧဝရူပေသု ဌာနေသူ”**တိ ဝုတ္တတ္တာ န ကေဝလံ ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနေသုယေဝ, အထ ခေါ တံသဒိသေသု ယေသု ကေသုစိ မင်္ဂလဋ္ဌာနေသု ယေသံ ကေသဉ္စိ ဂိဟီနံ မင်္ဂလတ္ထာယ ယာစိယမာနာနံ စေလသန္ထရံ အက္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဇ္ဈတိ, ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပါဠိယံ (စူဠဝ. ၂၆၈) “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဓောတပါဒကံ အက္ကမိတု”န္တိ သာမညဝသေန ဝစနတော, အဋ္ဌကထာယဉ္စ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၈) “တံ အက္ကမိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ ဓောတပါဒကံ အယာစိယမာနေနပိ ဘိက္ခုနာ အက္ကမိတဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ, **“ဓောတေဟိ ပါဒေဟိ အက္ကမနတ္ထာယာ”**တိ ပန ဝုတ္တတ္တာ အဓောတေဟိ အက္ကမိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ စ, ဝိမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပါဒဃံသနိယကထာ

၂၇. ပါဒဃံသနိယကထာယံ ပဌမံ တာဝ အကပ္ပိယပါဒဃံသနိံ ဒဿေတုံ **“ကတကံ န ဝဋ္ဋတီ”** တိ အာဟ။ ကတကံ နာမ ကီဒိသန္တိ ပုစ္ဆာယ သတိ ဝုတ္တံ **“ကတကံ နာမ ပဒုမကဏ္ဏိကာကာရ”** န္တိအာဒိ။ ကသ္မာ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ ဝုတ္တံ **“ဗာဟုလိကာနုယောဂတ္တာ”** တိ။ တတော ကပ္ပိယပါဒဃံသနိယော ဒဿေတုမာဟ **“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဿော ပါဒဃံသနိယော”**တိအာဒိ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ဗီဇနီကထာ

၂၈. ဗီဇနီကထာယံ ပဌမံ တာဝ အကပ္ပိယဗီဇနိံ ဒဿေတုံ **“စမရီဝါလေဟိ ကတဗီဇနီ န ဝဋ္ဋတီ”** တိ အာဟ။ တတော ကပ္ပိယဗီဇနိယော ဒဿေတုံ **“မကသဗီဇနီအာဒိ ဝဋ္ဋတီ”** တိ အာဟ။ တတ္ထ **ကပ္ပိယဗီဇနိယော** နာမ မကသဗီဇနီ, ဝါကမယဗီဇနီ, ဥသီရမယဗီဇနီ, မောရပိဉ္ဆမယဗီဇနီ, ဝိဓူပနံ, တာလဝဏ္ဋဉ္စာတိ။ တာသံ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“ဝိဓူပနန္တိ ဗီဇနီ ဝုစ္စတီ”**တိအာဒိမာဟ ။ ဥသီရမယံ မောရပိဉ္ဆမယဉ္စ သုဝိညေယျတ္တာ န ဝုတ္တံ။ **“ဗီဇနီ**န္တိ စတုရဿဗီဇနိံ။ **တာလဝဏ္ဋ**န္တိ တာလပတ္တာဒီဟိ ကတံ မဏ္ဍလိကဗီဇနိ”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၆၉) ဝုတ္တံ။

ဆတ္တကထာ

၂၉. ဆတ္တကထာယံ **ဆတ္တံ** နာမ တီဏိ ဆတ္တာနိ သေတစ္ဆတ္တံ, ကိလဉ္ဇစ္ဆတ္တံ, ပဏ္ဏစ္ဆတ္တန္တိ။ တတ္ထ **သေတစ္ဆတ္တ**န္တိ ဝတ္ထပလိဂုဏ္ဌိတံ ပဏ္ဍရစ္ဆတ္တံ။ **ကိလဉ္ဇစ္ဆတ္တ**န္တိ ဝိလီဝစ္ဆတ္တံ။ **ပဏ္ဏစ္ဆတ္တ**န္တိ တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ယေဟိ ကေဟိစိ ကတံ။ **မဏ္ဍလဗဒ္ဓံ သလာကဗဒ္ဓ**န္တိ ဣဒံ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ ဆတ္တာနံ ပဉ္ဇရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တာနိ ဟိ မဏ္ဍလဗဒ္ဓာနိ စေဝ ဟောန္တိ သလာကဗဒ္ဓာနိ စ။ ယမ္ပိ တတ္ထဇာတကဒဏ္ဍေန ကတံ ဧကပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ ဟောတိ, တမ္ပိ ဆတ္တမေဝ။ **“ဝိလီဝစ္ဆတ္တ**န္တိ ဝေဠုဝိလီဝေဟိ ကတံ ဆတ္တံ။ **တတ္ထဇာတကဒဏ္ဍေန ကတ**န္တိ တာလပဏ္ဏံ သဟ ဒဏ္ဍကေန ဆိန္ဒိတွာ တမေဝ ဆတ္တဒဏ္ဍံ ကရောန္တိ ဂောပာလကာဒယော ဝိယ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တ”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၃.၆၃၄) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပါစိတ္တိယ ၂.၆၃၄) ပန **“ဝိလီဝစ္ဆတ္တ**န္တိ ဝေဠုပေသိကာဟိ ကတံ။ **မဏ္ဍလဗဒ္ဓာနီ**တိ ဒီဃသလာကာသု တိရိယံ ဝလယာကာရေန သလာကံ ဌပေတွာ သုတ္တေဟိ ဗဒ္ဓာနိ ဒီဃဉ္စ တိရိယဉ္စ ဥဇုကမေဝ သလာကာယော ဌပေတွာ ဒဠှဗဒ္ဓာနိ စေဝ တိရိယံ ဌပေတွာ ဒီဃဒဏ္ဍကေဟေဝ သဏ္ဌောစာရပံ ကတွာ သုတ္တေဟေဝ တိရိယံ ဗဒ္ဓာနိ။ **တတ္ထဇာတကဒဏ္ဍေန ကတ**န္တိ သဟ ဒဏ္ဍကေန ဆိန္နတာလပဏ္ဏာဒီဟိ ကတ”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန ဆတ္

တဓာရကပုဂ္ဂလဝသေန ဝုတ္တံ, တသ္မာ အဂိလာနဿ ဘိက္ခုနော ဆတ္တံ ဓာရေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သေသံ သုဝိညေယျ မေဝ။

နခကထာ

၄၀. နခကထာယံ ဒီဃနခဓာရဏပစ္စယာ ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုသ္မိံ "န, ဘိက္ခဝေ, ဒီဃာ နခာ ဓာရေတဗ္ဗာ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၂၇၄) ဝစနတော ဓာရေန္တဿ အာပတ္တိ။ "နခေနပိ နခံ ဆိန္ဒန္တိ, မုခေန ပိ နခံ ဆိန္ဒန္တိ, ကုဋ္ဋေပိ ဃံသန္တိ, အင်္ဂုလိယော ဒုက္ခာ ဟောန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာ မိ, ဘိက္ခဝေ, နခစ္ဆေဒန"န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၄) ဝစနတော နခစ္ဆေဒနသတ္တကံ ဓာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဟေဋ္ဌာ စ "နခစ္ဆေဒ နံ ဝလိတကံယေဝ ကရောန္တိ, တသ္မာ တံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အဋ္ဌကထာယံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅) ဝုတ္တံ။ **"ဝလိတကန္တိ** နခစ္ ဆေဒနကာလေ ဒဠှဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဝလီဟိ ယုတ္တကမေဝ ကရောန္တိ, တသ္မာ တံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၈၅) ဝုတ္တံ။ **မံသပ္ပမာဏေနာ** တိ အင်္ဂုလဂ္ဂမံသပ္ပမာဏေန။ **ဝီသတိမဋ္ဌ** န္တိ ဝီသတိပိ ဟတ္ထပါဒနခေ လိခိတမဋ္ဌေ ကရောန္တိ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

လောမကထာ

လောမကထာယံ "သမ္ဗာဓေလောမံ သံဟရာပေန္တိ။ မနုဿာ ဥဇ္ဈာယန္တိ ခီယန္တိ ဝိပါစေန္တိ သေယျထာပိ ဂိ ဟီ ကာမဘောဂိနော"တိ ဝတ္ထုသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ "န, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၂၇၅) ဝစနတော သံဟရာ ပေန္တဿ အာပတ္တိ။ အညတရဿ ဘိက္ခုနော သမ္ဗာဓေ ဝဏော ဟောတိ, ဘေသဇ္ဇံ န တိဋ္ဌတီတိ ဣမိဿာ အဋ္ဌု ပ္ပတ္တိယာ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဗာဓပစ္စယာ သမ္ဗာဓေ လောမံ သံဟရာပေတု"န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၅) ဝစနတော အာဗာဓပစ္စယာ ဘေသဇ္ဇပတိဋ္ဌာပနတ္ထာယ သမ္ဗာဓေ လောမံ ဟရာပေန္တဿ အနာပတ္တိ။ "သေယျထာပိ ပိသာ စိလ္လိကာ"တိ မနုဿာနံ ဥဇ္ဈာယနပစ္စယာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဒီဃံ နာသိကာလောမံ ဓာရေတဗ္ဗံ, ယော ဓာရေယျ, အာပ တ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၂၇၅) ဝစနတော ဓာရဏပစ္စယာ အာပတ္တိ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဏ္ဍာသ"န္တိ အနုရက္ခဏတ္ထာယ သဏ္ဍာသော အနုညာတော, တသ္မာ နာသိကာလောမံ သဏ္ဍာသေန ဟရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပလိတန္တိ** ပဏ္ဍရကေသံ။ **ကဟေတုံ န ဝဋ္ဋတိ** "မာ မေ ဇရာဘာဝေ ဟောတူ"တိ မနသိ ကတတ္တာ။ **ဗီဘစ္ဆံ ဟုတ္ဝာ** တိ ဝိရူ ပံ ဟုတွာ။ **ပလိတံ တ အပလိတံ တ**တိ ပဏ္ဍရံ တ အပဏ္ဍရံ တ။ **ကဟာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ** အပ္ပသာအာဝဟတ္တာတိ။

ကာယဗန္ဓနကထာ

၄၁. ကာယဗန္ဓနကထာယံ **အကာယဗန္ဓနေနာ** တိ အဗန္ဓိတကာယဗန္ဓနေန။ ဘိက္ခုနာတိ သေသော။ အထ တ **အကာယဗန္ဓနေနာ** တိ အဗန္ဓိတကာယဗန္ဓနော ဟုတွာတိ ကတ္တုမှုတတ္ထေ ကရဏဝစနံ ယထာ "ဘိန္နေန သီသေ န ပဂ္ဃရန္တေန လောဟိတေန ပဋိဝိသကေ ဥဇ္ဈာပေသီ"တိ။ တေနာဟ **"အဗန္ဓိတ္ဝာ နိက္ခမန္တေန ယတ္ထ သရတိ, တတ္ထ ဗန္ဓိတဗ္ဗ"**န္တိ။ **ကာယဗန္ဓနံ** နာမ ဆ ကာယဗန္ဓနာနိ ကလာဗုကံ, ဒေဍ္ဍုဘကံ, မုရဇံ, မဒ္ဒဝီဏံ, ပဋ္ဋိကံ, သူက ရန္တကန္တိ။ တတ္ထ **ကလာဗုကံ** နာမ ဗဟုရဇ္ဇုကံ။ **ဒေဍ္ဍုဘကံ** နာမ ဥဒကသပ္ပသီသသဒိသံ။ **မုရဇံ** နာမ မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ ဌာနံ ဝေဌေတွာ ကတံ။ **မဒ္ဒဝီဏံ** နာမ ပာမင်္ဂသဏ္ဌာနံ။ ဤဒိသဉှိ ဧကမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, ပဂေဝ ဗဟူနိ။ တသ္မာ ပဋိက္ခိ တ္တာနိ အကပ္ပိယကာယဗန္ဓနာနိ နာမ စတ္တာရိ ဟောန္တိ, ပဋ္ဋိကံ, သူကရန္တကန္တိ ဣမာနိ ဒွေ ကာယဗန္ဓနာနိ ဘဂ ဝတာ အနုညာတာနိ ကပ္ပိယကာယဗန္ဓနာနိ နာမ, တဿ ပကတိဝီတာ တ မစ္ဆကဏ္ဋကတာယိမာ တ ပဋ္ဋိကာ ဝဋ္ဋတိ, သေသာ ကုဉ္ဇရစ္ဆိကာဒိဘေဒာ န ဝဋ္ဋတိ။ **သူကရန္တကံ** နာမ ကုဉ္စိကကောသကသဏ္ဌာနံ ဟောတိ, ဧကရဇ္ဇုကံ, ပန မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနဉ္စ သူကရန္တကံ အနုလောမေတိ။ ဣမေဟိ ပန ဒွီဟိ သဒ္ဓိံ အဋ္ဌ ကာယဗန္ဓနာနိ ဟောန္တိ။ "အနု ဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏ"န္တိ ဣဒံ ဒသာသုယေဝ အနုညာတန္တိ ဟမင်္ဂဒသာ စေတ္ထ စတုန္နံ ဥပရိ န ဝဋ္ဋတိ။ **သောဘကံ** နာမ ဝေဌေတွာ မုခဝဋ္ဋိသိဗ္ဗနံ။ **ဂုဏကံ** နာမ မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနေန သိဗ္ဗနံ။ ဧဝံ သိဗ္ဗိတာ ဟိ အန္တော ထိရာ ဟောန္တီတိ ဝုစ္စတိ။ **ပဝနန္တော** တိ ပာသန္တော ဝုစ္စတိ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂၇၇-၂၇၈) ပန "မုဒ္ဒိက ကာယဗန္ဓနံ နာမ စတုရဿံ အကတွာ သဗ္ဗိတံ ။ **ပာမင်္ဂဒသာ** စတုရဿာ။ **မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနေနာ** တိ သဏ္ဌာဋ္ဌိယာ မုဒိ င်္ဂသိဗ္ဗနာကာရေန ဝရကသီသာကာရေန။ **ပဝနန္တော** တိ ပာသန္တော, 'ဒသာမူလ'န္တိ စ လိခိတံ။ အကာယဗန္ဓနေန သ

ဥ္စိစ္စ တ အသဥ္စိစ္စ တ ကမပ္ပဝေသနေ အာပတ္တိ။ သရိတဗ္ဗာနတော ဗန္ဓိတ္တ ပဝိသိတဗ္ဗံ, နိဝတ္တိတဗ္ဗံ တတိ လိ
ခိတ”န္တိ ဝုတ္တံ။

နိတသနပဟရုပနကထာ

၄၂. နိတသနပဟရုပနကထာယံ **ဟတ္ထိသောဏ္ဍာဒိဝသေန ဂိဟိနိဝတ္ထံ န နိတသေတဗ္ဗ** န္တိ တ္တေ **ဟတ္ထိသော
ဏ္ဍကံ** (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၈၀; ကင္ခာ. အဋ္ဌ. ပရိမဏ္ဍလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) နာမ နာဘိမူလတော ဟတ္ထိသောဏ္ဍသဏ္ဍာနံ
ဩလမ္ဗကံ ကတ္တ နိဝတ္ထံ စောဠိကက္ကတ္ထီနံ နိတသနံ ဝိယ။ **မစ္ဆဝါဠကံ** နာမ ဧကတော ဒသန္တံ ဧကတော ပာသန္တ
တံ ဩလမ္ဗိတ္တတ နိဝတ္ထံ။ **စတုကဏ္ဏကံ** နာမ ဥပရိတော ဒွေ, ဟေဋ္ဌတော ဒွေတိ ဧဝံ စတ္တာရော ကဏ္ဏေ ဒသ္တ
သေတ္တတ နိဝတ္ထံ။ **တာလဝဏ္ဋကံ** နာမ တာလဝဏ္ဋာကာရေန သာဋကံ ဩလမ္ဗိတ္တတ နိတသနံ။ **သတဝလိကံ** နာမ ဒီဃ
သာဋကံ အနေကက္ခတ္တုံ ဩဘုဇိတ္တတ ဩဝဋ္ဋိကံ ကရောန္တေန နိဝတ္ထံ, တမဒက္ခိဏပဿေသု တ နိရန္တရံ ဝလိ
ယော ဒဿေတ္တတ နိဝတ္ထံ။ သစေ ပန ဇာဏုတော ပဋ္ဌာယ ဧကံ တ ဒွေ တ ဝလိယော ပညာယန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ **သံဝေလ္တ
လိယံ နိတသေန္တီ**တိ မလ္လကမ္မကာရာဒယော ဝိယ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတ္တတ နိတသေန္တိ, ဧဝံ နိတသေတုံ ဂိလာနဿပိ မဂ္ဂပ္ပ
ပဋိပန္နဿပိ န ဝဋ္ဋတိ။ **သေတပဋ္ဋပဟရုတာဒိဝသေန န ဂိဟိပဟရုတံ ပဟရုပိတဗ္ဗ** န္တိ တ္တေ ယံ ကိဉ္စိ သေတပဋ္ဋပဟရုတံ
ပရိဗ္ဗာဇကပဟရုတံ ဧကသာဋကပဟရုတံ သောဏ္ဍပဟရုတံ အန္တေပုရိကပဟရုတံ မဟာဇေဋ္ဌကပဟရုတံ ကုဋိပဝေသကပဟရု
တံ ဗ္ရာဟ္မဏပဟရုတံ ပာဠိကာရကပဟရုတန္တိ ဧဝမာဒိ ပရိမဏ္ဍလလက္ခဏတော အညထာ ပဟရုတံ သဗ္ဗမေတံ **ဂိဟိပဟရု
တံ** နာမ, တသ္မာ ယထာ သေတပဋ္ဋာ အမုဟလကနိဂဏ္ဌာ ပဟရုပန္တိ, ယထာ စ ဧကစ္စေ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဥရံ ဝိဝရိတ္တတ ဒွ
ဝိသု အံသကူဋေသု ပာဝုရဏံ ဌပေန္တိ, ယထာ စ ဧကသာဋကာ မနုဿာ နိဝတ္ထသာဋကဿ ဧကေန အန္တေန ပိဋ္ဌိံ
ပဟရုပိတ္တတ ဥဘော ကဏ္ဏေ ဥဘောသု အံသကူဋေသု ဌပေန္တိ, ယထာ စ သုရာသောဏ္ဍာဒယော သာဋကေန ဂီဝံ ပရိက္ခိ
ပိတ္တတ ဥဘော အန္တေ ဥရေ တ ဩလမ္ဗေန္တိ, ပိဋ္ဌိယံ တ ခိပေန္တိ, ယထာ စ အန္တေပုရိကာယော အက္ခိတာရကမတ္တ
တံ ဒဿေတ္တတ ဩဂုဏ္ဌိကံ ပဟရုပန္တိ, ယထာ စ မဟာဇေဋ္ဌာ ဒီဃသာဋကံ နိတသေတ္တတ တဿေဝ ဧကေန အန္တေ
န သကလသရီရံ ပဟရုပန္တိ, ယထာ စ ကဿကာ ခေတ္တကုဋိံ ပဝိသန္တာ သာဋကံ ပလိဝေဌေတ္တတ ဥပကစ္ဆကေ ပက္ခိပိတ္တ
တ တဿေဝ ဧကေန အန္တေန သရီရံ ပဟရုပန္တိ, ယထာ စ ဗ္ရာဟ္မဏာ ဥဘိန္နံ ဥပကစ္ဆကာနံ အန္တရေ သာဋကံ ပ
ဝေသေတ္တတ အံသကူဋေသု ပဟရုပန္တိ, ယထာ စ ပာဠိကာရကော ဘိက္ခု ဧကံသပဟရုပနေန ပဟရုတံ တမဗာဟုံ ဝိဝရိတ္တတ စီဝ
ရံ အံသကူဋေ အာရောပေတိ။ ဧဝံ အပဟရုပိတ္တတ သဗ္ဗေပိ ဧတေ အညေ စ ဧဝရူပေ ပဟရုပနဒောသေ ဝဇ္ဇေတ္တတ နိဗ္ဗိကာရံ
ပရိမဏ္ဍလံ ပဟရုပိတဗ္ဗံ။ တထာ အပဟရုပိတ္တတ အာရာမေ တ အန္တရဃရေ တ အနာဒရေန ယံ ကိဉ္စိ ဝိကာရံ ကရောန္တ
ဿ ဒုက္ကဋံ။

ကာဇကထာ

၄၃. ကာဇကထာယံ **မုဏ္ဍဝေဋ္ဌိ** တိ ယထာ ရညော ကုဟိဉ္စိ ဂစ္ဆန္တော ပရိက္ခာရဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏမနုဿာတိ အဓိပ္ပ
ဟယော။ **ဥဘတောကာဇ**န္တိ ဧကသိ်ယေဝ ကာဇေ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဥဘောသု ဘာဂေသု လဂ္ဂေတ္တတ ဝဟိတဗ္ဗ
ဗဘာရံ။ **ဧကတောကာဇ**န္တိ ဧကတော ပစ္ဆတောယေဝ လဂ္ဂေတ္တတ ဝဟိတဗ္ဗဘာရံ။ **အန္တရာကာဇ** န္တိ မဇ္ဈေ လဂ္ဂ
ဂေတ္တတ ဒွီဟိ ဝဟိတဗ္ဗဘာရံ။ **သီသဘာရာ**ဒယော သီသာဒီဟိ ဝဟိတဗ္ဗဘာရာဒယော ဧဝ။ **ဩလမ္ဗက** န္တိ ဟတ္ထေန
ဩလမ္ဗိတ္တတ ဝဟိတဗ္ဗဘာရံ။ ဧတေသု ဥဘတောကာဇမေဝ န ဝဋ္ဋတိ, သေသာ ဝဋ္ဋန္တိ။

ဒန္တကဋ္ဌကထာ

၄၄. ဒန္တကဋ္ဌကထာယံ ဒန္တကဋ္ဌဿ အခါဒနေ ပဉ္စ အာဒီနေ, ခါဒနေ ပဉ္စာနိသံသေ စ ဒဿေတ္တတ ဘဂဝ
တာ ဘိက္ခူနံ ဒန္တကဋ္ဌံ အနုညာတံ။ တတ္ထ **ပဉ္စ အာဒီနဝ** နာမ အစက္ခုဿံ, မုခံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ, ရသဟရဏိယော န ဝိသုဇ္ဈန္တ
တိ, ပိတ္တံ သေမ္ဟံ ဘတ္တံ ပရိယောနန္ဓတိ, ဘတ္တမဿ နစ္ဆာဒေတီတိ။ တတ္ထ **အစက္ခုဿ** န္တိ စက္ခူနံ ဟိတံ
န ဟောတိ, ပရိဟာနိံ ဇနေတိ။ **နစ္ဆာဒေတီ** တိ န ရုစ္စတိ။ **ပဉ္စာနိသံသာ** ဝုတ္တပဋိပက္ခတော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတော ဒီဃဒန္တ
တကဋ္ဌခါဒနေ စ အတိမဒဟရကဒန္တကဋ္ဌခါဒနေ စ ဒုက္ကဋံ ပညပေတ္တတ အဋ္ဌင်္ဂုလပရမံ စတုရင်္ဂုလပစ္ဆိမံ ဒန္တ
ကဋ္ဌံ အနုညာတံ။ တတ္ထ အဋ္ဌင်္ဂုလံ ပရမံ ဧတဿ ဒန္တကဋ္ဌဿာတိ **အဋ္ဌင်္ဂုလပရမံ** ။ စတုရင်္ဂုလံ ပစ္ဆိမံ ပမာ

ဏံ တေသု ဒန္တကဋ္ဌေသုတိ **စတုရင်္ဂုလပစ္ဆိမံ။ အတိမဒာဟက** န္တိ အတိခုဒ္ဒကံ။ အဋ္ဌင်္ဂုလံ မဟာဒန္တကဋ္ဌံ နာမ, စတုရင်္ဂုလံ ခုဒ္ဒကဒန္တကဋ္ဌံ နာမ, ပဉ္စဆသတ္တင်္ဂုလံ မဇ္ဈိမဒန္တကဋ္ဌံ နာမ။ တေန ဝုတ္တံ ''ဒုဝိဓေန ဥဒကေန တိဝိဓေန ဒန္တကဋ္ဌေနာ''တိ။ **''အဋ္ဌင်္ဂုလပရမ** န္တိ မနုဿာနံ ပမာဏင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလပရမ''န္တိ အဋ္ဌကထာယ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၈၂) မာဟ။

ဧတ္ထ စ **ပမာဏင်္ဂုလေနာ** တိ ဣဒံ ပကတိအင်္ဂုလေနာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ မနုဿာနံ ပကတိအင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလတော အဓိကပ္ပမာဏံ ဒန္တကဋ္ဌံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထကမေဝ စ ကတ္ဝာ ခာဒန္တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ''မနုဿာနံ ပမာဏင်္ဂုလေန'' ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ, န ''ပကတိအင်္ဂုလေနာ''တိ။ တသ္မာ ယံ ဝဍ္ဎကီဟတ္ထတော အင်္ဂုလံ ပမာဏံ ကတ္ဝာ မနုဿာ ဂေဟာဒီနိ မိနန္တိ, တေန မနုဿာနံ ပမာဏင်္ဂုလဘူတေန ဝဍ္ဎကီအင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလပရမန္တိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္ဟိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၈၀-၂၈၂) **''ပမာဏင်္ဂုလေနာ** တိ ဝဍ္ဎကီအင်္ဂုလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၈၂) **''ပမာဏင်္ဂုလေနာ** တိ ဝဍ္ဎကီအင်္ဂုလေန, ကေစိ ပန 'ပကတိအင်္ဂုလေနာ'တိ ဝဒန္တိ, တံ စတုရင်္ဂုလပစ္ဆိမဝစနေန သမေတိ။ န ဟိ ပကတိအင်္ဂုလေန စတုရင်္ဂုလပ္ပမာဏံ ဒန္တကဋ္ဌံ ကဏ္ဌေ အဝိလဂ္ဂံ ခာဒိတုံ သက္ကာ''တိ။

ရုက္ခာရောဟနကထာ

၄၅. ရုက္ခာရောဟနကထာယံ ပုရိသော ပမာဏော ယဿ ရုက္ခဿာတိ **ပောရိသော,** ဥဒ္ဓံ ဥက္ခိပိတဟတ္ထေန သဒ္ဓိံ မနုဿကာယပ္ပမာဏော ပဉ္စဟတ္ထမတ္တဥစ္စော ရုက္ခပဒေသော, တံ **ပောရိသံ ရုက္ခံ,** အဝယဝေ သမုဒာယတေဟာ ရော ယထာ ''သမုဒ္ဒော ဒိဋ္ဌော''တိ, အာဘုသော ပဒတ္တိ ဂစ္ဆန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ **အာပဒါ,** ပရိဿယာ။ ယာဝ အတ္ထော အတ္ထိ ဧတဿ ရုက္ခေတိ **ယာဝဒတ္ထော,** ရုက္ခော, အတ္ထ-သဒ္ဒော ပယောဇနတစကော။ ယာဝ တဿ ရုက္ခေ ဘိက္ခုဿ အတ္ထော ပယောဇနံ အတ္ထိ, တာဝ အဘိရုဟိတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ဆန္ဒာရောပနကထာ

၄၆. ဆန္ဒာရောပနကထာယံ **ဆန္ဒသောတိ** သက္ကဋဘာသာယ။ **န အာရောပေတဗ္ဗ** န္တိ တစနာမဂ္ဂံ န အာရောပေတဗ္ဗံ။ **သကာယ နိရုတ္တိယာ** တိ မာဂဓဘာသာယ။ တတ္ထ သန္တေဟိ ကတာတိ သက္ကဋာ, အဋ္ဌကတမကာဒီဟိ သမိတပာပေဟိ ဣသီဟိ ကတာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ သက္ကရိတဗ္ဗာ ပူဇိတဗ္ဗာတိ သက္ကဋာ မနုဿာနံ ဟိတသုခါဝဟနတော, တဒတ္ထိကေဟိ မနုဿေဟိ ပူဇိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ဘာသီယတေတိ ဘာသာ, သက္ကဋာ စ သာ ဘာသာ စာတိ **သက္ကဋဘာသာ**။ ဝေဒတ္တယဂတာ နိရုတ္တိ, သဿ သောတိ **သကာ,** ဘဂဝတော ဝစနန္တိ အတ္ထော။ မဂဓေ ဇာတာ **မာဂဓိကာ,** အာဒိကပ္ပကာလေ မဂဓရဋ္ဌေ ဇာတာတိ အတ္ထော။ ဥစ္စတေတိ ဥတ္တိ, နီဟရိတ္ဝာ ဥတ္တိ **နိရုတ္တိ,** ပိဋကတ္တယတော နီဟရိတ္ဝာ ကထီယတေတ္ယတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပောရာဏေဟိ –

''သာ မာဂဓီ မူလဘာသာ။
နရာ ယာယာဒိကပ္ပိကာ။
ဗြဟ္မာနော စဿုတာလာပါ။
သမ္ဗုဒ္ဓာ စာပိ ဘာသရေ''တိ။

သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

လောကာယတကထာ

၄၇. လောကာယတကထာယံ လောကိယန္တိ ပတိဋ္ဌဟန္တိ ပုညာပုညာနိ တဗ္ဗိပါကော စာတိ လောကော, သတ္တလောကော။ အာဘုသော ယတန္တိ ဝီရိယံ ကရောန္တိ ဧတ္ထာတိ အာယတံ, လောကဿ အာယတံ **လောကာယတံ,** သတ္တာနံ ဘုသော ဝီရိယကရဏဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ ကိံ တံ? တိတ္ထိယသတ္ထံ။ **သဗ္ဗံ ဥစ္ဆိဋ္ဌံ,** ကသ္မာ? သကုဏာဒီဟိ ပရိဘုတ္တပုဗ္ဗတ္တာ။ **သဗ္ဗံ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ** ဣမဿ အဝသေသဘောဇနဿ ကေနစိ အပရိဘုတ္တပုဗ္ဗတ္တာ။ **သေတော**

ကာကော အဋ္ဌိသ္မိံ သေတတ္တာ, **ကာဋ္ဌော ဗကော** ဟာဒသ္သ ကာဋ္ဌတ္တာတိ။ နတ္ထိ အတ္တော ဧတ္ထာတိ နိရတ္ထကံ, နိရတ္ထကမေဝ ကာရဏံ နိရတ္ထကကာရဏံ။ တေန ပဋိသံယုတ္တံ **နိရတ္ထကကာရဏပဋိသံယုတ္တံ** ။ တရန္တိ ဧတ္ထာတိ တိတ္ထံ, ပဌ္ဌနံ။ တိတ္ထံ ဝိယာတိ တိတ္ထံ, လဒ္ဓိ, တံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ တိတ္ထိယာ, ဝိပရီတဒဿနာ။ သာသနတ္ထိ အတ္တနော သာဝကေ ဧတ္ထာတိ သတ္ထံ, တိတ္ထိယာနံ သတ္ထံ **တိတ္ထိယသတ္ထံ။ န တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ ပရိယာပုဏိတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ **တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ** နာမ ယာ ကာစိ ဗာဟိရကာ အနတ္ထသညှိတာ။ **န ပရိယာပုဏိတဗ္ဗာ** တိ အတ္တနာ န ပရိယာပုဏိတဗ္ဗာ။ **န တစေတဗ္ဗာ** တိ ပရေသံ န တစေတဗ္ဗာ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ခိပိတကထာ

၄၈. ခိပိတကထာယံ ခိပီယိတ္ထာတိ ခိပိတော။ ခိပိ အဗ္ဗတ္တသဒ္ဒေတိ ဓာတု။ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏတ္တာ တသ္မိံ **ခိပိတေ**တိ ဝိဘတ္တန္တံ။ ''ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ပုဂ္ဂလေ''တိ လက္ခဏဝန္တကတ္တာ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗော။ **ဇီဝ**တိ ဇီဝ ပဏာဓာရဏေတိ ဓာတု, ဝိဘတ္တိလောပေ။ ယသ္မိံ ကိသ္မိဉ္စိ ပုဂ္ဂလေ ခိပိတေ ဘိက္ခုနာ ''ဇီဝ''တိ ဝစနံ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဘိက္ခုသ္မိံ ခိပိတေ ဂိဟိနာ ''ဇီဝထ ဘန္တေ''တိ ဝုစ္စမာနေ သတိ ''စိရံ ဇီဝ''တိ ဘိက္ခုနာ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ ''ဝုစ္စမာနေ''တိ ဧတ္ထ ပန လက္ခဏသ္သ ကမ္မတစကတ္တာ တေန သမာနာဓိကရဏံ ကမ္မဘူတံ ''ဘိက္ခုသ္မိံ''န္တိ လက္ခဏဝန္တကမ္မံ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ ယထာ ကိံ ''ကေသု ဒုယှမာနာသု ပုရိသော အာဂတော''တိ ။ အပရေ ပန အာစရိယာ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ''သန္တေသု''တိ ပဒံ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ ဣဒမေဝ လက္ခဏပဒံ, ''ကေသု ဒုယှမာနာသု''တိ ပဒဒွယံ ပန ''သန္တေသု''တိ ဧတ္ထ ပကတိဝိကတိဝသေန ကတ္တာ ဧတေတိ ဝဒန္တိ, ဝိမံသိတ္ဗ္ဗာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

လသုဏကထာ

၄၉. လသုဏကထာယံ ''လသုဏံ နာမ မာဂဓကေ''န္တိ (ပာစိ. ၇၉၅) ပာဠိယံ အာဂတံ။ အဋ္ဌကထာယံ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၇၉၅) ပန **''မာဂဓကေ**န္တိ မဂဓေသု ဇာတံ။ မဂဓရဋ္ဌေ ဇာတလသုဏမေဝ ဟိ ဣဓ လသုဏန္တိ အဓိပ္ပေတံ, တမ္ပိ ဘဏ္ဍိကလသုဏမေဝ, န ဧကဒ္ဓိတိမိဉ္ဇကံ။ ကုရုန္ဒိယံ ပန 'ဇာတိဒေသံ အဝတွာ 'မာဂဓကံ နာမ ဘဏ္ဍိကလသုဏ'န္တိ ဝုတွာ'တ''န္တိ ဝုတ္တံ။ သစေ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဘဏ္ဍိကေ ဧကတောယေဝ သင်္ခရိတွာ အဇ္ဈောဟရတိ, ဧကံ ပါစိတ္တိယံ။ ဘိန္ဒိတွာ ဧကေကံ မိဉ္ဇံ ခါဒန္တိယာ ပန ပယောဂဂဏနာယ ပါစိတ္တိယာနိ, ဣဓံ ဘိက္ခုနီနံ ဝသေန ပါစိတ္တိယံ, ဘိက္ခုဿ ပန ဒုက္ကဋံ။

ပလဏ္ဍုကာဒီနံ ဝဏ္ဏေန တ မိဉ္ဇာယ တ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝဏ္ဏေန တာဝ **ပလဏ္ဍုကော** နာမ ပဏ္ဍုဝဏ္ဏော ဟောတိ။ **ဘဉ္ဇနကော** လောဟိတဝဏ္ဏော, ဟရိတကော ဟရိတဝဏ္ဏော, မိဉ္ဇာယ ပန ပလဏ္ဍုကဿ ဧကာ မိဉ္ဇာ ဟောတိ, ဘဉ္ဇနကဿ ဒွေ, ဟရိတကဿ တိဿော, စာပလသုဏော အမိဉ္ဇကော။ အင်္ကုရမတ္တမေဝ ဟိ တဿ ဟောတိ။ မဟာပစ္စရိယာဒီသု ပန ''ပလဏ္ဍုကဿ တီဏိ မိဉ္ဇာနိ, ဘဉ္ဇနကဿ ဒွေ, ဟရိတကဿ ဧက''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧတေ ပလဏ္ဍုကာဒယော သဘာဝေနေဝ ဝဋ္ဋန္တိ, သူပသမ္ပာကာဒီသု ပန မာဂဓကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တဉှိ ပစ္စမာနေသု မုဂ္ဂသူပာဒီသု တ မစ္ဆမံသဝိကတိယာ တ တေလာဒီသု တ ဗဒရသာဠဝတာဒီသု တ အမ္ဗိလပာကာဒီသု တ ဥတ္တရိဘင်္ဂေ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အန္တမသော ယာဂုပတ္တေပိ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ။ **''သဘာဝေနေဝ**တိ သူပသမ္ပာကာဒိံ ဝိနာဝ။ **ဗဒရသာဠဝံ** နာမ ဗဒရဖလာနိ သုက္ခာပေတွာ စုဏ္ဏေတွာ ကတ္တဗ္ဗာ ခါဒနီယဝိကတိ''တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၃.၇၉၃-၇၉၇) ဝုတ္တံ။

နအက္ကမိတဗ္ဗာဒိကထာ

၅၀. နအက္ကမိတဗ္ဗာဒိကထာယံ **''ပရိဘဏ္ဍကတဘူမိ** နာမ သဏှပမတ္တိကာဟိ ကတာ ကာဠဝဏ္ဏာဒိဘူမိ ။ **သေနာသနံ** မဉ္စပီဌာဒိကာယေဝ။ **တထေဝ ဝဋ္ဋဗ္ဗေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အသေဟိ အာတသိကေဟိ ဘိက္ခူဟိ ပရိဘုတ္တနီဟာ ရေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ 'နေတသိကာ ပကတိယာ အနတ္ထတာယ ဘူမိယာ ဌပေန္တိ စေ, တေသမ္ပိ အနာပတ္တိယေ တ'တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ 'ဒွတရမ္ပိ'တိအာဒိနာ ဝုတ္တဒွတရတတပာနာဒယော အပရိကမ္မကတာပိ န အပဿယိတဗ္ဗာ။ **လောမေသူ**တိ လောမေသု ဖုသန္တေသူ''တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၃၂၄) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၃၂၄) **''ပရိဘဏ္ဍကတဘူမိ တ** တိ ကာဠဝဏ္ဏာဒိကတသဏှပဘူမိ တ။ **သေနာသနံ တ**တိ

မဥ္စပီဌာဒိ တ။ **တထေဝ ဝဠဋ္ဋေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣမိနာ နေတသိကေဟိ ဓောတဟာအာဒီဟိ ဝဠဋ္ဋနဋ္ဌာနေ သဥ္စိစ္စ အဓော တဟာအာဒီဟိ ဝဠဋ္ဋန္တဿေဝ အာပတ္တိ ပညတ္တာတိ ဒဿေတိ , **'ဒ္ဓတရမ္ပိ'** တိအာဒိနာ သာမညတော ဝုတ္တတ္တာ ဒ္ဓတရတတဟာနာဒယော အပရိကမ္မကတာပိ န အပဿယိတဗ္ဗာ။ အဇာနိတ္ဝာ အပဿယန္တဿပိ ဣဓ လောမဂဏနာ ယ အာပတ္တိ''တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃၂၃-၃၂၄) ''နေတသိကာ ပကတိယာ အနတ္ထတာယ ဘူမိယာ ဌပေတ္တိ စေ, တေသမ္ပိ အနာပတ္တိယေတတိ လိခိတံ, ဒ္ဓတရတတဟာနာဒယော အပရိကမ္မကတာပိ န အပဿယိတဗ္ဗာတိ လိခိတ''န္တိ ဝုတ္တံ။

အဝန္ဒိယဝန္ဒိယကထာ

၅၁. အဝန္ဒိယဝန္ဒိယကထာယံ ဣဓ ပကရဏာစရိယေန သေနာသနက္ခန္ဓကဟဋ္ဌိဝသေန ဒသ အဝန္ဒိယာ, တယော ဝန္ဒိယာ စ ဝုတ္တာ, အဋ္ဌကထာဋီကာသု စ န ကိဉ္စိ ဝုတ္တာ, တသ္မာ ဣဓ အာဂတနယေနေဝ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပရိတရဟာဋ္ဌိယံ (ပရိ. ၄၆၇ အာဒယော) ပန ဥပာလိပဥ္စကေ ပဥ္စပဥ္စကဝသေန ပဥ္စဝီသတိ အဝန္ဒိယာ, ပဥ္စ ဝန္ဒိယာ စ ဝုတ္တာ။ ကထံ? ''ကတိ နု ခေါ, ဘန္တေ, အဝန္ဒိယာတိ? ပဉ္စိမေ, ဥပာလိ, အဝန္ဒိယာ။ ကတမေ ပဉ္စ? အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌော အဝန္ဒိယော, ရစ္ဆဂတော အဝန္ဒိယော, ဩတမသိကော အဝန္ဒိယော, အသမန္နာဟရန္တော အဝန္ဒိယော, သုတ္တော အဝန္ဒိယော။ ဣမေ ခေါ, ဥပာလိ, ပဉ္စ အဝန္ဒိယာ။ အပရေပိ, ဥပာလိ, ပဉ္စ အဝန္ဒိယာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ယာဂုပာနေ အဝန္ဒိယော, ဘတ္တဂ္ဂေ အဝန္ဒိယော, ဧကာဝတ္တော အဝန္ဒိယော, အညဝိဟိတော အဝန္ဒိယော, နဂ္ဂေါ အဝန္ဒိယော။ ဣမေ ခေါ, ဥပာလိ, ပဉ္စ အဝန္ဒိယာ။ အပရေပိ, ဥပာလိ, ပဉ္စ အဝန္ဒိယာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ခါဒန္တော အဝန္ဒိယော, ဘုဉ္ဇန္တော အဝန္ဒိယော, ဥစ္စာရံ ကရောန္တော အဝန္ဒိယော, ပဿာဝံ ကရောန္တော အဝန္ဒိယော, ဥက္ခိတ္တကော အဝန္ဒိယော။ ဣမေ ခေါ, ဥပာလိ, ပဉ္စ အဝန္ဒိယာ။ အပရေပိ, ဥပာလိ, ပဉ္စ အဝန္ဒိယာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ပုရေဥပသမ္ပန္နေန ပစ္ဆာဥပသမ္ပန္နော အဝန္ဒိယော, အနုပသမ္ပန္နော အဝန္ဒိယော , နာနာသံဝါသကော ဝုဍ္ဎတရော အဓမ္မဝါဒီ အဝန္ဒိယော, မာတုဂါမော အဝန္ဒိယော, ပဏ္ဍကော အဝန္ဒိယော။ ဣမေ ခေါ, ဥပာလိ, ပဉ္စ အဝန္ဒိယာ။ အပရေပိ, ဥပာလိ, ပဉ္စ အဝန္ဒိယာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ပာရိဝါသိကော အဝန္ဒိယော, မူလာယပဋိကဿနာရဟော အဝန္ဒိယော, မာနတ္တာရဟော အဝန္ဒိယော, မာနတ္တစာရိကော အဝန္ဒိယော, အဗ္ဘာနာရဟော အဝန္ဒိယော။ ဣမေ ခေါ, ဥပာလိ, ပဉ္စ အဝန္ဒိယာ''တိ။

''ကတိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဝန္ဒိယာတိ? ပဉ္စိမေ, ဥပာလိ, ဝန္ဒိယာ။ ကတမေ ပဉ္စ? ပစ္ဆာဥပသမ္ပန္နေန ပုရေဥပသမ္ပန္နော ဝန္ဒိယော, နာနာသံဝါသကော ဝုဍ္ဎတရော ဓမ္မဝါဒီ ဝန္ဒိယော, အာစရိယော ဝန္ဒိယော, ဥပဇ္ဈာယော ဝန္ဒိယော, သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝန္ဒိယော။ ဣမေ ခေါ, ဥပာလိ, ပဉ္စ ဝန္ဒိယာ''တိ။

အဋ္ဌကထာယဉ္စ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၆၇) **''ဩတမသိကော**တိ အန္ဓကာရဂတော။ တဉ္ဟိ ဝန္ဒန္တဿ မဉ္စပာဒါဒီသုပိ နလာဋံ ပဋိဟညေယျ။ **အသမန္နာဟရန္တော** တိ ကိစ္စပ္ပသုတတ္တာ ဝန္ဒနံ အသမန္နာဟရန္တော။ **သုတ္တော** တိ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တော။ **ဧကာဝတ္တော** တိ ဧကတော အာဝတ္တော သပတ္တပက္ခေ ဌိတော ဝေရီ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလော ဝုစ္စတိ, အယံ အဝန္ဒိယော။ အယဉ္ဟိ ဝန္ဒိယမာနော ပာဒေနပိ ပဟရေယျ။ **အညဝိဟိတော**တိ အညံ စိန္တယမာနော။ **ခါဒန္တော** တိ ပိဋ္ဌခါဒနီယာဒီနိ ခါဒန္တော။ **ဥစ္စာရဉ္စ ပဿာဝဉ္စ ကရောန္တော** အနောကာသဂတတ္တာ အဝန္ဒိယော။ **ဥက္ခိတ္တကော**တိ တိဝိဓေနပိ ဥက္ခေပနီယကမ္မေန ဥက္ခိတ္တကော အဝန္ဒိယော, တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကတာ ပန စတ္တာရော ဝန္ဒိတဗ္ဗာ, ဥပေါသထပဝါရဏာပိ တေဟိ သဒ္ဓိံ လဗ္ဘန္တိ။ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စ ဝုတ္တေသု အဝန္ဒိယေသု နဂ္ဂဥ္စ ဥက္ခိတ္တကဥ္စ ဝန္ဒန္တဿေဝ ဟောတိ အာပတ္တိ , ဣတရေသံ ပန အသာရုပ္ပဋ္ဌေန စ အန္တရာ ဝုတ္တကာရဏေန စ ဝန္ဒနာ ပဋိက္ခိတ္တာ။ ဣတော ပရံ ပစ္ဆာဥပသမ္ပန္နာဒယော ဒသပိ အာပတ္တိဝတ္ထုဘာဝေနေဝ အဝန္ဒိယာ။ တေ ဝန္ဒန္တဿ ဟိ နိယမေနေဝ အာပတ္တိ။ ဣတိ ဣမေသု ပဉ္စသု ပဉ္စကေသု တေရသ ဇနေ ဝန္ဒန္တဿ အနာပတ္တိ, ဒ္ဓာဒသ န္နံ ဝန္ဒနာယ အာပတ္တိ။ **အာစရိယော ဝန္ဒိယော** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော ဥပသမ္ပဒာစရိယော နိဿယာစရိယော ဥဒ္ဒေသာစရိယော ဩဝါဒာစရိယောတိ အယံ ပဉ္စဝိဓောပိ အာစရိယော ဝန္ဒိယော''တိ အာဂတော။

''အန္တရာ ဝုတ္တကာရဏေနာ တိ တဉ္ဟိ ဝန္ဒန္တဿ မဉ္စပာဒါဒီသု နလာဋံ ပဋိဟညေယျာတိအာဒိနာ ဝုတ္တကာရဏေနာ''တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ပရိဝါရ ၃.၄၆၇) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ပရိဝါရ

၂.၄၆၇) ပန **“မဇ္ဈိမပဟာအာဒီသုပိ နလာဋံ ပဋိဟညေယျာ** တိ အန္ဓကာရေ စမ္မခဏ္ဍံ ပညပေတွာ ဝန္ဒိတုံ ဩနမန္တဿ နလာဋံ တ အကဂ္ဂိ တ မဇ္ဈာဒီသု ပဋိဟညတိ။ ဧတေန ဝန္ဒတောပိ အာပတ္တိအဘာဝံ ဝတွာ ဝန္ဒနာယ သဗ္ဗထာ ပဋိက္ခေပဘာဝဥ္စ ဒီပေတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သုတ္တန္တရေဟိ အပ္ပဋိက္ခိတ္တေသု။ နဂ္ဂါဒီသု ပန ဝန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိတိ။ **ကေတော အာဝတ္တော**တိ ကေသိမ့် အေသာဂတိပက္ခေ ပရိဝတ္တော, ပဝိဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **‘သပတ္တပက္ခေ ဌိတော’**တိ။ **ဝန္ဒိယမာနော** တိ ဩနမိတွာ ဝန္ဒိယမာနော။ ဝန္ဒိတဗ္ဗေသု ဥဒ္ဒေသာစရိယော နိဿယာစရိယော စ ယဿ နဝကာပိ ဟောန္တိ, တဿ ‘တေ ဝုမှာ ဧဝ ဝန္ဒိယာ’တိ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ”တိ အာဂတံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. ပရိတရ ၄၆၇) **“ကောဝတ္တော** တိပိ ပဌန္တိ, တဿ ကုဒ္ဓော ကောဓာဘိဘူတောတိ ကိရ အတ္ထော။ ကေဝတ္တောတိပိ ကေစိ, ဥတ္တရာသင်္ဂံ အပနေတွာ ဌိတောတိ ကိရ အတ္ထော။ တံ သဗ္ဗံ အဋ္ဌကထာယံ ဥဒ္ဓဋ္ဌပဟဠိယာ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကောဝတ္တောတိ ဟိ ဥဒ္ဓဋံ, တဿ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အန္တရာ ဝုတ္တကာရဏေနာ** တိ ကိစ္စပ္ပသုတတ္တာ အသမန္နာဟရန္တော ‘နလာဋံ ပဋိဟညေယျာ’တိအာဒိဝုတ္တကာရဏေနာ”တိ အာဂတံ။

ဒုတိယကထာသင်္ဂဏိကဋ္ဌကထာယံ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၇၇) **“ဒသ ပုဂ္ဂလာ နာဘိတဒေတဗ္ဗာ** တိ သေနာသနက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တာ ဒသ ဇနာ။ **အဉ္ဇလိသာမီစေန စာ** တိ သာမိစိကမ္မေန သဒ္ဓိံ အဉ္ဇလိ စ တေသံ န ကာတဗ္ဗော။ နေဝ ဟာနိယ ပုစ္ဆနတာလဝဏ္ဍဂ္ဂဟဏာဒိ ခန္ဓကဝတ္တံ တေသံ ဒဿေတဗ္ဗံ, န အဉ္ဇလိ ပဂ္ဂဏှိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ဒသန္နံ ဒုက္ကဋံ္ဌန္တိ** တေသံယေဝ ဒသန္နံ ဧဝံ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတိ”တိ အာဂတံ, တဿ အဉ္ဇလိကမ္မမတ္တမ္ပိ နေသံ န ကတ္တဗ္ဗန္တိ။

“နဝကတရေန, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနာ ဝုမှတရဿ ဘိက္ခုနော ပါဒေ ဝန္ဒန္တေန ကတိ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ပါဒာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာတိ? နဝကတရေနုပါလိ, ဘိက္ခုနာ ဝုမှတရဿ ဘိက္ခုနော ပါဒေ ဝန္ဒန္တေန ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ပါဒာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ။ ကတမေ ပဉ္စ? နဝကတရေနုပါလိ, ဘိက္ခုနာ ဝုမှတရဿ ဘိက္ခုနော ပါဒေ ဝန္ဒန္တေန ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဥဘောဟိ ပါဏိတလေဟိ ပါဒါနိ ပရိသမ္ဗာဟန္တေန ပေမဉ္စ ဂါရဝဉ္စ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ပါဒာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ။ နဝကတရေနုပါလိ, ဘိက္ခုနာ ဝုမှတရဿ ဘိက္ခုနော ပါဒေ ဝန္ဒန္တေန ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ပါဒာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ”တိ (ပရိ. ၄၆၉) ဣမသ္မိံ ဌာနေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အာယသ္မတော ဥပါလိဿ ဝန္ဒနာနယော ဝ အာစိက္ခိတော။

ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ တိ ဧတ္ထ ပဉ္စသရူပဉ္စ ကထိတံ။ ကထံ? ဝုမှတရဿ ပါဒေ ဝန္ဒန္တေန ဥဘော အံသေ ဝိဝရိတွာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ, န စ ဥဘော အံသေ ပါရုပိတွာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ, အထ ခော ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာတိ။ ဧတေန သဗ္ဗတ္ထ ပန ဧကံသံ ကတာပိ အကတာပိ နတ္ထိ ဒေါသောတိ ပကာသိတော ဟောတိ။ “ဒသနခသမောဓာန သမုဇ္ဇလံ ကရပုဋ္ဋသဉ္ဇာတံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာဝ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ, န ဟတ္ထတလပကာသနမတ္တေန တ န ဟတ္ထမုဋ္ဌိပကာသနာဒိနာ တ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ”တိ စ “န ဧကေန ဟတ္ထေန စီဝရကဏ္ဏဆုပနာဒိမတ္တေန ဝန္ဒိတဗ္ဗာ, အထ ခော ဥဘောဟိ ပါဏိတလေဟိ ပါဒါနိ ပရိသမ္ဗာဟန္တေန ဝန္ဒိတဗ္ဗာ”တိ စ “ဧဝံ ဝန္ဒန္တေဟိ န ဒုဋ္ဌစိတ္တဉ္စ အနာဒရဉ္စ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ, အထ ခော ပေမဉ္စ ဂါရဝဉ္စ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ပါဒာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ”တိ စ ဧဝံ ဝန္ဒနာနယော အာစိက္ခိတော ဟောတိ။

ကထံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတသရူပံ ကထိတံ? ဣဓ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာတိ ဧကံ, အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာတိ ဧကံ, ဥဘောဟိ ပါဏိတလေဟိ ပါဒါနိ ပရိသမ္ဗာဟန္တေနာတိ ဧကံ, ပေမဉ္စ ဥပဋ္ဌာပေတွာတိ ဧကံ, ဂါရဝဉ္စ ဥပဋ္ဌာပေတွာတိ ဧကံ, ဧဝံ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတသရူပံ ကထိတံ ဟောတိ။ တေနာဟ “ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ပါဒာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ”တိ။ ဧဝံ သကလလောကဿ ဟိတသုခကာရကေန ဓမ္မဿာမိနာ ကာယပဏာမမနောပဏာမဝသေန မဟတော ဟိတသုခဿ ပဝတ္တနတ္ထံ အာယသ္မတော ဥပါလိတ္ထေရဿ အာစိက္ခိတေန ဝန္ဒနာနယေန ဝန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဣဒါနိ ပန အာစရိယာ အဘိနဝအာဂတာနံ ဒဟရာနဉ္စ သာမဏေရာနဉ္စ ဝန္ဒနာနယံ သိက္ခန္တာ န ဣမံ အာဟစ္စဘာသိတံ ဟဋ္ဌံ ဂဟေတွာ သိက္ခန္တိ, အထ ခော ပဝေဏီအာဂတနယံယေဝ ဂဟေတွာ သိက္ခန္တိ။ ကထံ? ယဒိ ဌတွာ ဝန္ဒထ, ဒွေဝ ဟဒတလာနိ သမံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဒွေဝ ဟတ္ထတလာနိ သမံ ဖုသာပေတွာ နလာဋေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဝန္ဒိတဗ္ဗာဘိမုခံ ဩနမိတွာ ဝန္ဒထာတိ, အယံ နယော “ဧဝံ မဟာသတ္တော သုဝဏ္ဏကဒလိ ဝိယ ဗာရာဏသိနဂရာဘိမုခံ

ဩနမိတ္တတ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတ္တတ''တိ ဣမံ ဇာတကဋ္ဌကထာဝစနဥ္စ ''ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဟ သိရသိံ ပတိဋ္ဌာပေတ္တတ''တိအာဒိအဋ္ဌကထာဝစနဥ္စ အနုလောမေတိ။ ဣဓ ပန ဒွေ ဟဒတလာနိ, ဒွေ ဟတ္ထတ လာနိ, နလာဋဥ္စာတိ ပဥ္စသု ပတိဋ္ဌိတာနီတိ သရူပံ ဝဒန္တိ။ ယဒိ နိသိဒိတ္တတ ဝန္ဒထ, ပဌမံ ဒွေ ဟဒတလာနိ ဘူမိယံ သမံ ပ တိဋ္ဌာပေတ္တတ ဒွေ ဇာဏုမဏ္ဍလာနိ သမံ ဥဿာပေတ္တတ ဒွေ ကပ္ပရာနိ ဒွိန္နံ ဇာဏူနံ ဥပရိ သမံ ဌပေတ္တတ ဒွေ ဟ တ္ထတလာနိ သမံ ဖုသိတာနိ ကတ္တတ အဉ္ဇလိသဏ္ဌာနံ ကရပုဋံ သိရသဏ္ဌာနေ နလာဋေ ပတိဋ္ဌာပေတ္တတ ဝန္ဒထ။ တ တော ဩနမိတ္တတ ဒွေ ဇာဏုမဏ္ဍလာနိ စ ဒွေ ကပ္ပရာနိ စ ဘူမိယံ သမံ ပတိဋ္ဌာပေတ္တတ ဒွေ ဟတ္ထတလာနိ ပသာ ရေတ္တတ သမံ ဘူမိယံ ဌပေတ္တတ သီသံ ဥဘိန္နံ ဟတ္ထပိဋ္ဌိနံ ဥပရိ ကတ္တတ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတ္တတ ဝန္ဒထာတိ။ ဧတ္ထ တု ဒွေ ဟဒတလာနိ ဧကံ ကတ္တတ, တထာ ဒွေ ဇာဏုမဏ္ဍလာနိ ဧကံ, ဒွေ ကပ္ပရာနိ ဧကံ, ဒွေ ဟတ္ထတလာနိ ဧကံ, သီသံ ဧကံ ကတ္တတ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတသရူပံ ကထေန္တိ။ သေ နယော ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာဋီကာသု န ဒိဿော။

သမိပံ ဂန္တ္တတ ဟာအနံ ဝန္ဒနကာလေ ပန ဧကေစ္စေ ပဌမံ အတ္တနော သီသံ ဟတ္ထေန ပရာမသိတ္တတ တေန ဟတ္ထဒ္ဒ ဝယေန ထေရာနံ ဇာဏုမဏ္ဍလံ စီဝရဿ ဥပရိယေဝ သမ္မာဟန္တိ။ ဧကေစ္စေ ပဌမံ ထေရာနံ ဇာဏုမဏ္ဍလံ သစီဝရံယေဝ ပရာမသိတ္တတ တေနေဝ ဟတ္ထဒ္ဒဝယေန အတ္တနော သီသံ ပရာမသန္တိ။ ဧကေစ္စေ ဆုပနမတ္တမေဝ ကရောန္တိ။ သောပိ န ယော န ကိသ္မိဉ္စိ ဒိဿော။ ရာမညဒေသိယာ ပန ဘိက္ခူ ဇဝံ သမိပံ ဂန္တ္တတ ဝန္ဒနကာလေ ထေရာနံ ဟာဒဂ္ဂံ အပဿန္တာပိ ပရိယေသိတ္တတ စီဝရတော နီဟရိတ္တတ ဟာဒဂ္ဂမေဝ ပုနပ္ပုနံ ဟတ္ထေန သမ္မာဟိတ္တတ သီသေန ပဝဋ္ဋေတ္တတ စုမ္ဗိတ္တတ လေဟိတ္တတ စိရပ္ပဝါသာဂတပိယမနာပဥပဇ္ဈာယံ တ အာစရိယံ တ ပဿန္တာ ဝိယ ကတ္တတ ဝန္ဒန္တိ။ တံ ကိရိယံ ပရိတရ ဟဋ္ဌိယံ ''ဥဘောဟိ ဟဏိတလေဟိ ဟာအနံ ပရိသမ္မာဟန္တေန ပေမဥ္စ ကရဝဥ္စ ဥပဋ္ဌာပေတ္တတ ဟာအ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ''တိ အာဂတဟဋ္ဌိယာ သံသန္ဒတိ ဝိယ ဒိဿတိ။ တေပိ န သဗ္ဗေ ဟဋ္ဌိံ ပဿန္တိ, ပဝေဏီဝသေနေဝ ကရောန္တိ, တသ္မာ သ ဗ္ဗေသံ ဟိတတ္ထံ ဟဋ္ဌိနယော အမ္မေဟဟိ ဥဒ္ဓဋ္ဌော။ ပဝေဏီအာဂတနယတော ဟိ ဟဋ္ဌိနယော ဗလဝတရော, တသ္မာ ဘ ဂဝတော အာဏံ ဂရုံ ကရောန္တေဟိ သပ္ပုရိသေဟိ ဟဋ္ဌိနယော သမာသေဝိတဗ္ဗောတိ အမ္ဟာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတ္တတ ဂဟေတဗ္ဗံ။

အာသန္ဒာဒိကထာ

၅၅. အာသန္ဒာဒိကထာယံ **စတုရဿပီဌ** န္တိ သမစတုရဿံ။ **အဋ္ဌင်္ဂုလပာဒံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အဋ္ဌင်္ဂုလပာဒကမေဝ ဝ ဋ္ဋတိ။ **ပမာဏာတိက္ကန္တောပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ သမစတုရဿမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အာယတစတုရဿာ ပန သတ္တင်္ဂ ပဉ္စင်္ဂာပိ ဥစ္စပါဒာ န ဝဋ္ဋန္တိ။ ဝေတ္တေဟေဝ စတုရဿာဒိအာကာရေန ကတံ ဘဒ္ဒပီဌန္တိ အာဟ **''ဝေတ္တမယပီ ဌ''**န္တိ။ **အရုပဋ္ဋိကာယ ဥပရိ** တိ အဋ္ဋနိအာကာရေန ဌိတအရုပဋ္ဋလဿ ဟေဋ္ဌာ။ ဥဒ္ဓံ ဟာဒံ ကတ္တတ ပဝေသနကာလဥ္ဟိ သန္ဓာယ ''ဥပရိ''တိ ဝုတ္တံ။ ဧဠကဿ ပစ္ဆိမဟာဒဒ္ဒဝယံ ဝိယ ဝင်္ကာကာရေန ဌိတတ္တာ ပနေတံ **''ဧဠကဟာဒပီဌ''**န္တိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂.၂၉၇) ဝုတ္တံ။

ဥစ္စာသယနမဟာသယနကထာ

၅၆. ဥစ္စာသယနမဟာသယနကထာယံ **''တဋ္ဌရူပကနီတိ** အာဟရိမာနိ တဋ္ဌရူပကနိ, 'အကပ္ပိယရူပကုလော အကပ္ပိယမဥ္စော ပလ္လင်္ကော'တိ သာရသမာသေ ဝုတ္တံ။ **ဒီဃလောမကော မဟာကောဇဝေတိ**တိ စတုရင်္ဂုလာဓိကလောမော ကာဠဋ္ဌ ကောဇဝေ။ 'စတုရင်္ဂုလာဓိကာနိ ကိရ တဿ လောမာနီ'တိ ဝစနတော စတုရင်္ဂုလတော ဟေဋ္ဌာ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **တ နစိတ္တော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏောတိ** ဘိတ္တိစ္ဆေအာဒိဝသေန ဝိစိတ္တော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော။ **ဃနပုပ္ဖကော ဥ ဏ္ဏာမယတ္ထရဏောတိ** ဥဏ္ဏာမယလောဟိတတ္ထရဏော ။ **ပကတိတူလိကာတိ** ရုက္ခတူလလတာတူလပောဋ္ဌကီတူလ သင်္ခာတာနံ တိဏ္ဏံ တူလာနံ အညတရပုဏ္ဏာ တူလိကာ။ **'ဥဒ္ဒလောမီ** တိ ဥဘတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ဧကန္တ လောမီတိ** ဧကတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏ'န္တိ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ သာရသမာသေ ပန **'ဥဒ္ဒလောမီ** တိ ဧကတောဥဂ္ဂတပုပ္ဖံ။ **ဧကန္တလောမီတိ** ဥဘတောဥဂ္ဂတပုပ္ဖ'န္တိ ဝုတ္တံ။ **'ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယ** န္တိ ကော သေယျကသဋ္ဋမယ'န္တိ အာစရိယမ္မဟလတ္တေရေန ဝုတ္တံ။ **သုဒ္ဓကောသေယျ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗနရဟိတံ။ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ ပနေတ္ထ 'ဌပေတ္တတ တူလိကံ သဗ္ဗာနေဝ ဂေနကာဒီနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ န ဝဋ္ဋန္တီ'တိ ဝု တ္တံ။ တတ္ထ 'ဌပေတ္တတ တူလိက'န္တိ ဧတေန ရတနပရိသိဗ္ဗနရဟိတာပိ တူလိကာ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ 'ရတနပရိသိဗ္ဗ

ဗိတာနိ န ဝဋ္ဋန္တီ’တိ ဣမိနာ ပန ယာနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ, တာနိ ဘူမတ္ထရဏဝသေန ယထာနုရူပံ မဉ္စာဒီသု စ ဥပနေ တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ ဝိနယပရိယာယံ ပတ္ဝာ ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗတ္တာ ဣဓ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုတ္တန္တိကဒေသနာယ ပန ဂဟဋ္ဌာနမ္ပိ ဝသေန ဝုတ္တတ္တာ တေသံ သင်္ဂဏှနတ္ ထံ ‘ဌပေတွာ တူလိကံ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝုတ္တန္တိ အပရေ။

အဇိနစမ္မေဟိ တိ အဇိနမိဂစမ္မေဟိ။ တာနိ ကိရ စမ္မာနိ သုခုမတရာနိ, တသ္မာ ဒုပဋ္ဋတိပဋ္ဋာနိ ကတွာ သိဗ္ဗန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **‘အဇိနပ္ပဝေဏီ’** တိ။ ဥတ္တရံ ဥပရိဘာဂံ ဆာဒေတီတိ **ဥတ္တရစ္ဆဒော,** ဝိတာနံ, တဉ္စ လောဟိတဝိ တာနံ ဣဓာဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **‘ဥပရိဗဒ္ဓေန ရတ္တဝိတာနေနာ’** တိ, ‘ရတ္တဝိတာနေသု စ ကာသာဝံ ဝဋ္ဋတိ, ကုသုမ္ ဘာဒိရတ္တမေဝ န ဝဋ္ဋတီ’တိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ **မဟာဥပဓာနန္တိ** ပမာဏာတိက္ကန္တံ ဥပဓာနံ။ ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ ‘အလောဟိတကာနိ ဒွေပိ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ, တတော ဥတ္တရိ လဘိတွာ အညေသံ ဒါတဗ္ဗာနိ။ ဒါတုမသက္ကောန္တော မဉ္စေ တိရိယံ အတ္ထရိတွာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ လဗ္ဘတီ’တိ အဝိသေသေ န ဝုတ္တံ, သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၇) ပန ‘အဂိလာနဿ သီသူပဓာနဉ္စ ပါဒူပဓာနဉ္စာတိ ဒွယ မေဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဂိလာနဿ ဗိမ္ဗောဟနာနိ သန္ထရိတွာ ဥပရိ စ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝုတ္တတ္ တာ ဂိလာနောယေဝ မဉ္စေ တိရိယံ အတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အဘိနိဿာယ နိသီဒိတု** န္တိ အပဿ ာယ နိသီဒိတုံ”န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော သာရတ္ထဒီပနိယံ အာဂတော။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၅၄) – ပန **တဋ္ဋရူပကနီ**တိ အာဟရိမာနိ တဋ္ဋရူပကနိ။ **စတုရင်္ဂုလာဓိကာနီ** တိ ဥ ဒ္ဒလောမီကေန္တလောမီဟိ ဝိသေသဒဿနံ။ စတုရင်္ဂုလတော ဟိ ဦနာနိ ကိရ ဥဒ္ဒလောမိအာဒီသု ပဝိသန္တိ။ **တနစိတ္ရော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော**တိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ဥဏ္ဏာမယသုတ္တေဟိ ဘိတ္တိစ္ဆေဒာဒိဝသေန တယိတွာ ကတစိတ္ တတ္ထရဏော။ **ဃနပုပ္ဖကော** တိ ဗဟလရာဂေါ။ **ပကတိတူလိကာ**တိ တူလပုဏ္ဏာ ဘိသိ။ **ဝိကတိကာ**တိ သီဟရူပာဒိဝ သေန တနစိတ္ရာဝ ဂယှတိ။ **“ဥဒ္ဒလောမီ** တိ ဥဘတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ဧကန္တလောမီ**တိ ဧကန္တဒသံ ဥဏ္ဏာ မယတ္ထရဏ”န္တိ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ **ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယ** န္တိ ကောသိယသုတ္တာနံ အန္တ ရာ သုဝဏ္ဏမယသုတ္တာနိ ပဝေသေတွာ ဝီတံ, သုဝဏ္ဏသုတ္တံ ကိရ ကဋ္ဋိဿံ ကသဋ္ဌန္တိ စ ဝုစ္စတိ။ တေနေဝ ‘‘ကော သေယျကသဋ္ဌမယ’’န္တိ အာစရိယဓမ္မပာလတ္ထေရေန ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **ရတနပရိသိဗ္ဗိတ** န္တိ သုဝဏ္ဏလိတ္တံ။ **သုဒ္ဓကောသေယျ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗနရဟိတံ။

အဇိနမိဂစမ္မာနံ အတိသုခုမတ္တာ ဒုပဋ္ဋတိပဋ္ဋာနိ ကတွာ သိဗ္ဗန္တီတိ ဝုတ္တံ **“အဇိနပ္ပဝေဏီ”** တိ။ **ရတ္တဝိ တာနေနာ**တိ သဗ္ဗရတ္တေန ဝိတာနေန။ ယံ ပန နာနာဝဏ္ဏံ တနစိတ္တံ တ လေပစိတ္တံ တ, တံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥဘတောလော ဟိတကူပဓာနေပိ ဧသေဝ နယော။ **စိတ္ရံ တ** တိ ဣဒံ ပန သဗ္ဗထာ ကပ္ပိယတ္တာ ဝုတ္တံ, န ပန ဥဘတောဥပဓာနေသု အကပ္ပိ ယတ္တာ။ န ဟိ လောဟိတကသဒ္ဒော စိတ္တေ ဝဋ္ဋတိ။ ပဋ္ဋလိဂ္ဂဟဏေနေဝ စိတ္တကဿပိ အတ္ထရဏဿ သင် ဂဟေတဗ္ဗပ္ပသင်္ဂတော။ ကာသာဝံ ပန လောဟိတင်္ဂတေဟာရံ န ဂစ္ဆတိ, တသ္မာ ဝိတာနေပိ ဥဘတောဥပဓာနေပိ ဝဋ္ ဋတိ။ **သစေ ပမာဏယုတ္တ** န္တိအာဒိ အညဿ ပမာဏာတိက္ကန္တဿ ဗိမ္ဗောဟနဿ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝဒဿန တ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန ဥစ္စာသယနမဟာသယနဘာဝဒဿနတ္ထံ တထာ အဝုတ္တတ္တာ, တံ ပန ဥပဓာနံ ဥဟေသထိကာနံ ဂဟဋ္ဌာနံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥစ္စာသယနမဟာသယနမေဝ ဟိ တအ တေသံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာဒီသု ကိဉ္စာပိ ‘‘ဌပေတွ ာ တူလိကံ သဗ္ဗာနေဝ ဧနကာဒီနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ န ဝဋ္ဋန္တီ’’တိ ဝုတ္တံ, ဝိနယဋ္ဌကထာ ဧဝ ပန ကပ္ပိယာကပ္ပိယ ဘာဝေ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အဘိနိဿာယာ** တိ အပဿာယာတိ ဝုတ္တံ။

ဟသာဒပရိဘောဂကထာ

ဟသာဒပရိဘောဂကထာယံ သာရတ္ထဒီပနိယံ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယဉ္စ န ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. စူဠဝ ဂ္ဂ ၂.၃၂၀) ပန **“သုဝဏ္ဏရဇတာဒိဝိစိတ္တာနီ** တိ သင်္ဃိကသေနာသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပုဂ္ဂလိကံ ပန သုဝဏ္ဏာဒိဝိစိတ္တံ ဘိက္ခုဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတုမေဝ န ဝဋ္ဋတိ ‘န ကေနစိ ပရိယာယေန ဇာတရူပရဇတံ သာဒိတဗ္ဗ’န္တိ (မဟာဝ. ၂၉၉) ဝုတ္ တတ္တာ။ တေနေဝေတ္ထ အဋ္ဌကထာယံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၀) ‘သင်္ဃိကဝိဟာရေ ဝ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရေ ဝ’တိ ဝုတ္တံ။ ဧကေကာဒိအကပ္ပိယဘဏ္ဍဝိသယေ ဧဝ ဝုတ္တံ ဧကဘိက္ခုဿပိ တေသံ ဂဟဏေ ဒေသာဘာဝ’’တိ ဝုတ္တံ။

ဥပဟာဟနကထာ

ဥပဟာဟနကထာယံ **“အဒ္ဒာရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ** တိ အဘိနဝရိဋ္ဌဖလဝဏ္ဏာ, ဥဒကေန တိန္တကာကပတ္တဝဏ္ဏာတိ ပိ ဝဒန္တိ။ **ဥဏ္ဏာဟိ ကတဟဒုကာ** တိ ဥဏ္ဏာလောမမယကမ္ဗလေဟိ, ဥဏ္ဏာလောမေဟိ ဝေ တ ကတဟဒုကာ။ **ကာ ဋ္ဌသီဟောတိ** ကာဋ္ဌမုခတနရဇာတိ။ သေသမေတ္ထ ဟဋ္ဌိတော စ အဋ္ဌကထာတော စ သုဝိညေယျမေဝ”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၄၆) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၄၆) ပန **“အဒ္ဒာရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ**တိ အလ္လာရိဋ္ဌဖလဝဏ္ဏာ, တိန္တကာကပက္ခဝဏ္ဏာတိပိ ဝဒန္တိ။ **ရဇနန္တိ** ဥပရိလိတ္တနီလာဒိဝဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **‘စောဠကေန ပုဥ္ဆိတ္ဝာ’** တိ။ တဥ္စိ တထာ ပုဥ္ဆိတေ ဝိဂစ္ဆတိ။ ယံ ပန စမ္မဿ ဒုဂ္ဂန္ဓာပနယန တ္ထံ ကာဠရတ္တာဒိရဇနေဟိ ရဥ္ဇိတတ္တာ ကာဠရတ္တာဒိဝဏ္ဏံ ဟောတိ, တံ စောဠာဒီဟိ အပနေတုံ န သက္ကာ စမ္မ ဂတိကမေဝ, တသ္မာ တံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ခလ္လက** န္တိ သဗ္ဗပဏှိပိဓာနစမ္မံ အပရိဂဠနတ္ထံ ပဏှိယာ ဥပရိဘာ ဂေ အပိဓာယ အာရောပနဗန္ဓနမတ္တံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိစိတ္ရာ** တိ သဏ္ဌာနတော ဝိစိတ္တပဋ္ဋာ အဓိပ္ပေတာ, န ဝဏ္ဏတော သဗ္ဗ သော အပနေတဗ္ဗေသု ခလ္လကာဒီသု ပဝိဋ္ဌတ္တာ။ ဗိဠာလသဒိသမုခတ္တာ မဟာဥလူကာ **ပက္ခိဗိဠာလာ** တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ စမ္မံ နာမ ပက္ခလောမမေဝ။ **ဥဏ္ဏာဟိ ကတဟဒုကာ** တိ ဧတ္ထ ဥဏ္ဏာမယကမ္ဗလေဟိ ကတဟဒုကာ သင်္ဂယှန္တိ။ **ကာဋ္ဌသီဟောတိ** ကာဋ္ဌမုခတနရဇာတိ။ **စမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ နိသီဒနတ္ထရဏံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဘူမတ္ထရဏာဒိဝသေန ပရိဘောဂေ ဝဋ္ဋတေဝ”တိ ဝုတ္တံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၅၉) ပန **“မိဂမာတုကောတိ** တဿ နာမံ, ဝါတမိဂေါတိ စ တဿ နာမံ။ **‘ကာဋ္ဌသီဟော** ကာဋ္ဌမုခော ကပိ’တိ လိခိတံ။ **စမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ယေန ပရိယာယေန စမ္မံ ဝဋ္ဋိဿတိ, သော ပရတော အာဝိဘဝိဿတိ။ ‘အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကဝသေန ပစ္စာဟာရော ပဋိက္ခိတ္တော’တိ ဝုတ္တံ။ ‘န, ဘိက္ခဝေ, ကိဉ္စိ စမ္မံ ဓာ ရေတဗ္ဗ’န္တိ ဧတ္တာဝတာ သိဒ္ဓေ ‘န, ဘိက္ခဝေ, ဂေါစမ္မ’န္တိ ကသ္မာ ပရတော ‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗပစ္စန္တိ မေသု ဇနပဒေသု စမ္မာနိ အတ္ထရဏာနီ’တိ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဧတ္ထ အနုမတိပ္ပသင်္ဂဘယာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ယာနကထာ

ယာနကထာယံ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသယုတ္တံ ဟတ္ထဝဋ္ဋက’’န္တိ (မဟာဝ. ၂၅၃) ဧတ္ထ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသယုတ္တံ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဟတ္ထဝဋ္ဋကန္တိ ဧဝံ ပစ္စေကံ တဏ္ဍပရိသမာပနံ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **“ပုရိသယုတ္တံ ဣတ္ထိသာရထိ ဝါ။ပေ။ ပုရိသာ ဝါ, ဝဋ္ဋတီယေဝ”** တိ။ **“ပီဌကသိဝိကန္တိ** ပီဌကယာနံ။ **ပဋ္ဋင်္ဂကိန္တိ** အန္ဒောလိကာယေတံ အဓိဝစန”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၅၃) ဝုတ္တံ, **“ပီဌကသိဝိကန္တိ** ဖလကာဒိနာ ကတံ ပီဌကယာနံ။ **ပဋ္ဋဟောတလိကံ** အန္ဒောလိကာ။ သဗ္ဗမ္ပိ ယာနံ ဥပဟာဟနေနပိ ဂန္တုံ အသမတ္ထဿ ဂိလာနဿ အနုညာတ”န္တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၅၃)။

စီဝရကထာ

၅၇. စီဝရကထာယံ **“အဟတကပ္ပာန** န္တိ ဧကဝါရဓောတာနံ။ **ဥတုဒ္ဓဋာန** န္တိ ဥတုတော ဒီဃကာလတော ဥဒ္ဓဋာနံ ဟတဝတ္ထကာနံ, ပိလောတိကာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဟာပဏိကေတိ** အန္တရာပဏတော ပတိတပိလောတိကစီဝရေ။ **ဥဿာဟော ကရဏီယောတိ** ပရိယေသနာ ကာတဗ္ဗာ။ ပရိစ္ဆေဒော ပနေတ္ထ နတ္ထိ, ပဋ္ဋသတမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ သဗ္ဗမိဒံ သာဒိ ယန္တဿ ဘိက္ခုနော ဝသေန ဝုတ္တံ။ **အဂ္ဂဠံ တုန္န** န္တိ ဧတ္ထ ဥဒ္ဓရိတွာ အလ္လီယာပနခဏ္ဍံ **အဂ္ဂဠံ,** သုတ္တေန သံသိဗ္ဗိတံ **တုန္နံ,** ဝဋ္ဋေတွာ ကရဏံ **ဩဝဋ္ဋိကံ။ ကဏ္ဍုပကံ** ဝုစ္စတိ မုဒ္ဒိကာ။ **ဒဠှီကမ္မန္တိ** အနုဒ္ဓရိတွာဝ ဥပဿယံ ကတွာ အလ္လီယာပနကံ ဝတ္ထခဏ္ဍ”န္တိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၄၈) ပန **“အစ္ဆုပေယျ** န္တိ ပတိဋ္ဌပေယျံ။ **ဟတဝတ္ထကာန** န္တိ ကာလာတီတဝတ္ထာနံ။ **ဥဒ္ဓရိတွာ အလ္လီယာပနခဏ္ဍ**န္တိ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနံ အပနေတွာ အလ္လီယာပနဝတ္ထခဏ္ဍ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဒိဂုဏံ သင်္ဃာဋိ** န္တိ ဒုပဋ္ဋံ သင်္ဃာဋိံ။ **ဧကစ္စိယ** န္တိ ဧကပဋ္ဋံ အဂ္ဂပဋ္ဋံ။ **အဂ္ဂဠံ အစ္ဆုပေယျ** န္တိ ဇိဏ္ဏဋ္ဌာနေ ပိလောတိကခဏ္ဍံ လဂ္ဂပေယျ ယံ။

ဆိန္နစီဝရကထာ

ဆိန္နစီဝရကထာယံ **တီသု ပန စီဝရေသု ဒွေ ဝ တ ကော် တ ဆိန္ဒိတ္ဝတ ကာတဗ္ဗ** န္တိ တွေ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခ ဝေ, ဆိန္နကံ သင်္ဃာဋိံ ဆိန္နကံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဆိန္နကံ အန္တရဝါသက''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၅) ဝစနတော ပဉ္စခဏ္ဍသတ္တ ခဏ္ဍာဒိဝသေန ဆိန္ဒိတ္ဝတဝ ကာတဗ္ဗံ, န အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝတတိ အတ္ထော။ **သစေ နပ္ပဟောတိ, အာဂန္တုကပတ္တံ အတဗ္ဗ** န္တိ တွေ ယဒိ ဆိန္ဒိတ္ဝတ ကတေ တိဏ္ဏမ္ပိ စီဝရာနံ အတ္ထာယ သာဋကော နပ္ပဟောတိ, ဒွေ စီဝရာနိ ဆိန္နကာနိ ကာတဗ္ဗာနိ, ဧကံ စီဝရံ အစ္ဆိန္နကံ ကတ္တဗ္ဗံ။ ဒွီသု စီဝရေသု ဆိန္ဒိတ္ဝတ ကတေသု သာဋကော နပ္ပဟောတိ, ဒွေ စီ ဝရာနိ အစ္ဆိန္နကာနိ, ဧကံ စီဝရံ ဆိန္နကံ ကာတဗ္ဗံ။ ဧကသ္မိမ္ပိ စီဝရေ ဆိန္ဒိတ္ဝတ ကတေ သာဋကော နပ္ပဟောတိ, ဧဝံ သတိ အစ္ဆိန္ဒိတ္ဝတ အာဂန္တုကပတ္တံ အတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ တမတ္ထံ ဟင်္ဂိယာ သာဓေတုံ **''ဝုတ္တဥ္ဟေတ''** န္တိအာဒိ မာဟ။ တတ္ထ **အန္ဒတဓိကမ္ပိ အာရောပေတု** န္တိ ဧဝံ အပ္ပဟောန္တေ သတိ အာဂန္တုကပတ္တမ္ပိ အာရောပေတုံ အနုဇာနာမိ တိ အတ္ထော။

အကပ္ပိယစီဝရကထာ

အကပ္ပိယစီဝရကထာယံ ''နဂ္ဂိယံ ကုသစီရံ ဖလကစီရံ ကေသကမ္ဗလံ တဠကမ္ဗလံ ဥလူကပက္ခိကံ အဇိနက္ခိပ''န္တိ ဣမာနိ တိတ္ထိယသမာဒါနတ္တာ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထူနီတိ ဘဂဝတာ ပဋိက္ခိတ္တာနိ ။ တတ္ထ **နဂ္ဂိယ** န္တိ နဂ္ဂဘာ ဝေ အစေလကဘာဝေ။ **ကုသစီရ**န္တိ ကုသေန ဂန္ထေတွာ ကတစီဝရံ။ **တာကစီရ**န္တိ တာပသာနံ ဝက္ကလံ။ **ဖလကစီရ**န္တိ ဖလကသဏ္ဍာနာနိ ဖလကာနိ သိဗ္ဗိတ္ဝတ ကတစီဝရံ။ **ကေသကမ္ဗလ** န္တိ ကေသေဟိ တန္တေ တယိတ္ဝတ ကတကမ္ဗ လံ။ **တလကမ္ဗလ** န္တိ စာမရီတလေဟိ တယိတ္ဝတ ကတကမ္ဗလံ။ **ဥလူကပက္ခိက** န္တိ ဥလူကသကုဏသ္သ ပက္ခေဟိ က တနိတသနံ ။ **အဇိနက္ခိပ** န္တိ သလောမံ သခုရံ အဇိနမိဂစမ္မံ။ တာနိ တိတ္ထိယဒ္ဓဇဘူတာနိ အစီဝရဘာဝေန ဟာကင်္ဃာနီတိ အာစရိယေန ဣဓ န ဝုတ္တာနိ။ ဟေတ္ထကော ပန အပာကင္ဃောတိ တံ ဝတ္ဝတ သဗ္ဗနီလကာဒီနိ ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာနိ ဝုတ္တာ နိ။ **''တိပဋ္ဋစီဝရသ္သ တ မဓ္ဓေ အတဗ္ဗာနီ''** တိ ဝုတ္တတ္တာ တိပဋ္ဋစီဝရံ ဓာရေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ တိပဋ္ဋာဒီနဥ္စ ဗဟုပဋ္ဋစီဝရာနံ အန္တရေ ဤဒိသာနိ အသာရုပ္ပဝဏ္ဏာနိ ပဋ္ဋပိလောတိကာနိ ကာတဗ္ဗာနီတိ ဒဿေတိ။ **ကဉ္စုကံ** နာမ သီသတော ပဋိမုဥ္စိတ္ဝတ ကာယာရုဠ္ဟဝတ္ထံ။ တေနာဟ **''ဖာလေတ္ဝတ ရဇိတ္ဝတ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''** တိ။ **ဝေဌနန္တိ** သီသဝေဌနံ။ **တိရီဋ္ဋ**န္တိ မကုဋံ။ တဿ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **''တိရီဋ္ဋကံ ပနာ''**တိအာဒိမာဟ။

စီဝရဝိစာရဏကထာ

စီဝရဝိစာရဏကထာယံ ''ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, အာနန္ဒော, မဟာပညော, ဘိက္ခဝေ, အာနန္ဒော။ ယတြ ဟိ နာမ မယာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနိဿတိ, ကုသိမ္ပိ နာမ ကရိဿတိ, အဍ္ဎကုသိမ္ပိ နာမ ကရိဿတိ, မဏ္ဍလမ္ပိ နာမ ကရိဿတိ, အဍ္ဎမဏ္ဍလမ္ပိ နာမ ကရိဿတိ, ဝိဝဋ္ဋမ္ပိ နာမ ကရိဿတိ, အနုဝိဝဋ္ဋ မ္ပိ နာမ ကရိဿတိ, ဂီဝေယျကမ္ပိ နာမ ကရိဿတိ, ဇင်္ဃေယျကမ္ပိ နာမ ကရိဿတိ, ဗာဟန္တမ္ပိ နာမ ကရိဿ တိ, ဆိန္နကံ ဘဝိဿတိ, သတ္ထလူခံ သမဏသာရုပ္ပံ ပစ္စတ္ထိကာနဉ္စ အနဘိစ္ဆိတ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၅) ဝစန တော ''ပဿသိ တွံ, အာနန္ဒ, မဂဓခေတ္တံ အစ္ဆိဗဒ္ဓံ ဟင်္ဂိဗဒ္ဓံ မရိယာဒဗဒ္ဓံ သိင်္ဃာဋကဗဒ္ဓ''န္တိ ဘဂဝတော သံ ခိတ္တေန ဝုတ္တဝစနံ သုတ္ဝတ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော အဇ္ဈာသယာနုရူပံ သမ္ဗဟုလာနံ ဘိက္ခူနံ စီဝရံ သံဝိဒ ဟိ။ တထာ ဣဒါနိပိ ဧဝရူပံ စီဝရံ သံဝိဒဟိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **''အစ္ဆိဗဒ္ဓ** န္တိ စတုရဿကေဒာရဗဒ္ဓံ။ **ဟင်္ဂိဗဒ္ဓ** န္တိ အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စ ဒီဃမရိယာဒဗဒ္ဓံ။ **မရိယာဒဗဒ္ဓ** န္တိ အန္တရန္တရာ ရဿမရိယာဒဗဒ္ဓံ။ **သိင်္ဃာဋကဗဒ္ဓ** န္တိ မရိယာဒာယ မရိယာဒံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတ္ဝတ ဂ တသင်္ဃာဋေ သိင်္ဃာဋကဗဒ္ဓံ, စတုက္ကသဏ္ဍာနန္တိ အတ္ထော။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ယော နာမ။ **ကုသိမ္ပိ နာမာ** တိအာဒီ သု **ကုသီ**တိ အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စ အနုဝာတာဒီနံ ဒီဃပဋ္ဋာနမေတံ အဓိဝစနံ။ **အဍ္ဎကုသီ** တိ အန္တရန္တရာရဿ ပဋ္ဋာနံ နာမံ။ **မဏ္ဍလ** န္တိ ပဉ္စခဏ္ဍိကဿ စီဝရဿ ဧကေကသ္မိံ ခဏ္ဍေ မဟာမဏ္ဍလံ။ **အဍ္ဎမဏ္ဍလ** န္တိ ခုဒ္ဒ ကမဏ္ဍလံ။ **ဝိဝဋ္ဋ** န္တိ မဏ္ဍလဉ္စ အဍ္ဎမဏ္ဍလဉ္စ ဧကတော ကတ္ဝတ သိဗ္ဗိတံ မဇ္ဈိမခဏ္ဍံ။ **အနုဝိဝဋ္ဋ** န္တိ တဿ ဥ ဘောသု ပဿေသု ဒွေ ခဏ္ဍာနိ။ **ဂီဝေယျက** န္တိ ဂီဝာဝေဌနဋ္ဌာနေ ဒဠှီကရဏတ္ထံ အညသုတ္တသံသိဗ္ဗိတံ

အာဂန္တုကာပဋိ။ **ဇင်္ဃေယျကေ** ဒွိ ဇင်္ဃပုဟာပုဏ္ဏနဋ္ဌာနေ တထေဝ သံသိဗ္ဗိတံ ပဋိ။ ဂီဝဋ္ဌာနေ စ ဇင်္ဃဋ္ဌာနေ စ ပဋ္ဋနမေဝ ဋ္ဌာနမေတံ နာမန္တိ။ **ဗာဟန္တေ** ဒွိ အနုဝိဝဋ္ဋနံ ဗဟိ ဧကေကံ ခဏ္ဍံ။ ကွာတိ ပဉ္စခဏ္ဍိကစီဝရေနေတံ ဝိစာရိတန္တိ။ အထ တ **အနုဝိဝဋ္ဋံ** ဒွိ ဝိဝဋ္ဋဿ ဧကပဿတော ဒွိန္နံ ဧကပဿတော ဒွိန္နန္တိ စတုန္နမ္ပိ ခဏ္ဍာနမေတံ နာမံ။ ဗာဟန္တန္တိ သုပ္ပမာဏံ စီဝရံ ပာရုပန္တေန သံဟရိတွာ ဗာဟာယ ဉပရိ ဌပိတာ ဉဘော အန္တာ ဗဟိမုခာ တိဋ္ဌန္တိ, တေသံ ဧတံ နာမံ။ အယမေဝ ဟိ နယော မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တော”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၄၅) အာဂတော။

စီဝရသိဗ္ဗနကထာ

ဒဏ္ဍကထိနေနစီဝရသိဗ္ဗနကထာယံ – တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ တတ္ထ တတ္ထ ခီလံ နိက္ခနိတွာ သမ္ဗန္ဓိတွာ စီဝရံ သိဗ္ဗေန္တိ, စီဝရံ ဝိကဏ္ဏံ ဟောတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကထိနံ ကထိနရဇ္ဇုံ, တတ္ထ တတ္ထ ဩဗန္ဓိတွာ စီဝရံ သိဗ္ဗေတုန္တိ။ ဝိသမေ ကထိနံ ပတ္ထရန္တိ, ကထိနံ ပရိဘိဇ္ဇတိ။ ပေ.။ န, ဘိက္ခဝေ, ဝိသမေ ကထိနံ ပတ္ထရိတဗ္ဗံ, ယော ပတ္ထရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ။

ဆမာယ ကထိနံ ပတ္ထရန္တိ, ကထိနံ ပံသုကိတံ ဟောတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဏသန္ထာရကန္တိ။ ကထိနဿ အန္တော ဇီရတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အနုဝါတံ ပရိဘဏ္ဍံ အာရောပေတုန္တိ။ ကထိနံ နပ္ပဟောတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒဏ္ဍကထိနံ ဗိဒလကံ သလာကံ ဝိနန္ဓနရဇ္ဇုံ ဝိနန္ဓနသုတ္တကံ ဝိနန္ဓိတွာ စီဝရံ သိဗ္ဗေတုန္တိ။ သုတ္တန္တရိကာယော ဝိသမာ ဟောန္တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကဠိမ္ဘကန္တိ။ သုတ္တာ ဝင်္ကာ ဟောန္တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မောဃသုတ္တကန္တိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ အဓောတေဟိ ပာဒေဟိ ကထိနံ အက္ကမန္တိ, ကထိနံ ဒုဿတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – န, ဘိက္ခဝေ, အဓောတေဟိ ပာဒေဟိ ကထိနံ အက္ကမိတဗ္ဗံ, ယော အက္ကမေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ အလ္လေဟိ ပာဒေဟိ ကထိနံ အက္ကမန္တိ, ကထိနံ ဒုဿတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – န, ဘိက္ခဝေ, အလ္လေဟိ ပာဒေဟိ ကထိနံ အက္ကမိတဗ္ဗံ, ယော အက္ကမေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ သဉပာဟနာ ကထိနံ အက္ကမန္တိ, ကထိနံ ဒုဿတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – န, ဘိက္ခဝေ, သဉပာဟနေန ကထိနံ အက္ကမိတဗ္ဗံ။ ယော အက္ကမေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ စီဝရံ သိဗ္ဗန္တာ အင်္ဂုလိယာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ, အင်္ဂုလိယော ဒုက္ခာ ဟောန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဂ္ဂဟန္တိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ဉစ္စာဝစေ ပဋိဂ္ဂဟေ ဓာရေန္တိ သုဝဏ္ဏမယံ ရူပိယမယံ။ မနုဿာ ဉဇ္ဈာယန္တိ ခီယန္တိ ဝိပါစေန္တိ “သေယျထာပိ ဂိဟီ ကာမဘောဂိနော”တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – န, ဘိက္ခဝေ, ဉစ္စာဝစာ ပဋိဂ္ဂဟာ ဓာရေတဗ္ဗာ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌိမယံ။ပေ.။ သင်္ခနာဘိမယန္တိ။

တေန ခော ပန သမယေန သူစိယောပိ သတ္ထကာပိ ပဋိဂ္ဂဟာပိ နဿန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဝေသနဝိတ္ထကန္တိ။ အာဝေသနဝိတ္ထကေ သမာကုလာ ဟောန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဂ္ဂဟထဝိကန္တိ။ အံသဗဒ္ဓကော န ဟောတိ။ပေ.။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အံသဗဒ္ဓကံ ဗန္ဓနသုတ္တကန္တိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ အဗ္ဘောကာသေ စီဝရံ သိဗ္ဗန္တာ သီတေနပိ ဉဏှေနပိ ကိလမန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကထိနသာလံ ကထိနမဏ္ဍပန္တိ။ ကထိနသာလာ နီစဝတ္ထုကာ ဟော

တိ, ဥဒကေန ဩတ္ထရီယတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စဝတ္ထုကံ ကာတုန္တိ။ စယော ပရိပတတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စိနိတုံ တယော စယေ ဣဋ္ဌကစယံ, သိလာစယံ, ဒါရုစယန္တိ။ အာရောဟန္တာ ဝိဟညန္တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တယော သောပါနေ ဣဋ္ဌကသောပါနံ, သိလာသောပါနံ, ဒါရုသောပါနန္တိ။ အာရောဟန္တာ ပရိပတန္တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာလမ္ဗနဗာဟန္တိ။ ကထိနသာလာယ တိဏစုဏ္ဏံ ပရိပတတိ ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဩဂုမ္ဖေတွာ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တံ ကာတုံ သေတဝဏ္ဏံ ကာဠဝဏ္ဏံ ဂေရုကပရိကမ္မံ မာလာကမ္မံ လတာကမ္မံ မကရဒန္တကံ ပဉ္စပဋိကံ စီဝရရဇ္ဇုန္တိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ စီဝရံ သိဗ္ဗေတွာ တတ္ထေဝ ကထိနံ ဥဇ္ဈိတွာ ပက္ကမန္တိ, ဥန္ဒူရေဟိပိ ဥပစိကာဟိပိ ခဇ္ဇတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကထိနံ သင်္ဃရိတုန္တိ။ ကထိနံ ပရိဘိဇ္ဇတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂေါဃံသိကာယ ကထိနံ သင်္ဃရိတုန္တိ။ ကထိနံ ဝိနိဝေဌိယတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဗန္ဓနရဇ္ဇုန္တိ။

တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ ကုဋ္ဋေပိ ထမ္ဘေပိ ကထိနံ ဥဿာပေတွာ ပက္ကမန္တိ, ပရိပတိတွာ ကထိနံ ဘိဇ္ဇတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိတ္တိခီလေ ဝါ နာဂဒန္တေ ဝါ လဂ္ဂေတုန္တိ။ အယံ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုခန္ဓကေ အာဂတော ပါဠိပါဌော။

“ကထိနန္တိ နိဿေဏိမ္ပိ, တတ္ထ အတ္ထရိတဗ္ဗကဋသာရကကိလဉ္ဇာနံ အညတရမ္ပိ။ **ကထိနရဇ္ဇု**န္တိ ယာယ ဒုပဋ္ဋစီဝရံ သိဗ္ဗန္တာ ကထိနေ စီဝရံ ဝိဗန္ဓန္တိ။ **ကထိနံ နပ္ပဟောတီ**တိ ဒီဃဿ ဘိက္ခုနော ပမာဏေန ကတံ ကထိနံ ရဿဿ ဘိက္ခုနော စီဝရံ ပတ္ထရိယမာနံ နပ္ပဟောတိ, အန္တောယေဝ ဟောတိ, ဒဏ္ဍကေ န ပါပုဏာတီတိ အတ္ထော။ **ဒဏ္ဍကကထိန**န္တိ တဿ မဇ္ဈေ ရဿဿ ဘိက္ခုနော ပမာဏေန အညံ နိဿေဏိံ ဗန္ဓိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **ဗိဒလက**န္တိ ဒဏ္ဍကကထိနပ္ပမာဏေန ကဋသာရကဿ ပရိယန္တေ ပဋိသံဟရိတွာ ဒုဂုဏကရဏံ။ **သလာက**န္တိ ဒုပဋ္ဋစီဝရဿ အန္တရေ ပဝေသနသလာကံ။ **ဝိနန္ဓနရဇ္ဇု**န္တိ မဟာနိဿေဏိယာ သဒ္ဓိံ ခုဒ္ဒကနိဿေဏိံ ဝိနန္ဓိတုံ ရဇ္ဇုံ။ **ဝိနန္ဓနသုတ္တက**န္တိ ခုဒ္ဒကနိဿေဏိယာ စီဝရံ ဝိနန္ဓိတုံ သုတ္တကံ။ **ဝိနန္ဓိတွာ စီဝရံ သိဗ္ဗိတု**န္တိ တေန သုတ္တကေန တတ္ထ စီဝရံ ဝိနန္ဓိတွာ သိဗ္ဗေတုံ။ **ဝိသမာ ဟောန္တီ**တိ ကာစိ ခုဒ္ဒကာ ဟောန္တိ, ကာစိ မဟန္တာ။ **ကဠိမ္ဘက**န္တိ ပမာဏသညာကရဏံ ယံ ကိဉ္စိ တာလပဏ္ဏာဒိံ။ **မောဃသုတ္တက**န္တိ ဝဍ္ဎကီနံ ဒါရူသု ကာဠသုတ္တေန ဝိယ ဟလိဒ္ဒိသုတ္တေန သညာကရဏံ။ **အင်္ဂုလိယာ ပဋိဂ္ဂဏှန္တီ**တိ သူစိမုခံ အင်္ဂုလိယာ ပဋိစ္ဆန္တိ။ **ပဋိဂ္ဂဟ**န္တိ အင်္ဂုလိကောသကံ။ **အာဝေသနဝိတ္ထကံ** နာမ ယံ ကိဉ္စိ ပါတိစင်္ဂေါဋကာဒိံ။ **ဥစ္စဝတ္ထုက**န္တိ ပံသုံ အာကိရိတွာ ဥစ္စဝတ္ထုကံ ကာတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ **ဩဂုမ္ဖေတွာ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တံ ကာတု**န္တိ ဆဒနံ ဩဓုနိတွာ ဃနဒဏ္ဍကံ ကတွာ အန္တော စေဝ ဗဟိ စ မတ္တိကာယ လိမ္ပိတုန္တိ အတ္ထော။ **ဂေါဃံသိကာယာ**တိ ဝေဠုံ ဝါ ရုက္ခဒဏ္ဍကံ ဝါ အန္တော ကတွာ တေန သဒ္ဓိံ သံဟရိတုန္တိ အတ္ထော။ **ဗန္ဓနရဇ္ဇု**န္တိ တထာ သံဟရိတဿ ဗန္ဓနရဇ္ဇုံ”န္တိ အယံ အဋ္ဌကထာပါဌော (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၆)။

“အနုဝါတံ ပရိဘဏ္ဍန္တိ ကိလဉ္ဇာဒီသု ကရောတီတိ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ။ **ဗိဒလက**န္တိ ဒုဂုဏကရဏသင်္ခါတဿ ကိရိယာဝိသေသဿ အဓိဝစနံ။ ကဿ ဒုဂုဏကရဏံ? ယေန ကိလဉ္ဇာဒိနာ မဟန္တံ ကထိနံ အတ္ထတံ, တဿ။ တဉှိ ဒဏ္ဍကကထိနပ္ပမာဏေန ပရိယန္တေ သံဟရိတွာ ဒုဂုဏံ ကာတဗ္ဗံ။ **ပဋိဂ္ဂဟ**န္တိ အင်္ဂုလိကဉ္စုကံ။ **ပါတိ** နာမ ပဋိဂ္ဂဟသဏ္ဌာနေန ကတော ဘာဇနဝိသေသော။ **န သမ္မတီ**တိ နပ္ပဟောတိ။ **နီစဝတ္ထုကံ စိနိတု**န္တိ ဗဟိကုဋ္ဋဿ သမန္တတော နီစဝတ္ထုကံ ကတွာ စိနိတုံ”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၃.၂၆၀-၂၆၂)။

“နိဿေဏိမ္ပီတိ စတူဟိ ဒဏ္ဍေဟိ စီဝရပ္ပမာဏေန အာယတစတုရဿံ ကတွာ ဗဒ္ဓပဋလမ္ပိ။ တတ္ထ ဟိ စီဝရကောဋိယော သမကံ ဗန္ဓိတွာ စီဝရံ ယထာသုခံ သိဗ္ဗန္တိ။ **တတ္ထ အတ္ထရိတဗ္ဗ**န္တိ တဿာ နိဿေဏိယာ ဥပရိ စီဝရဿ ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထာယ အတ္ထရိတဗ္ဗံ။ ကထိနသင်္ခါတာယ နိဿေဏိယာ စီဝရဿ ဗန္ဓနကရဇ္ဇု ကထိနရဇ္ဇူတိ မဇ္ဈိမပဒလောပီ သမာသောတိ အာဟ **“ယာယာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ ယဿာ ဒွိန္နံ ပဋလာနံ ဧကသ္မိံ အဓိကေ ဇာတေ တတ္ထ ဝလိယော ဟောန္တိ, တဿာ ဒုပဋ္ဋစီဝရဿ ပဋလဒွယမ္ပိ သမကံ ကတွာ ဗန္ဓနကရဇ္ဇု ကထိနရဇ္ဇူတိ

ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟဋ္ဌိယံ (စူဠဝ. ၂၅၆) **ကထိနဿ အတ္ထော ဇီရတိ** တိ ကထိနေ ဗဒ္ဓဿ စီဝရဿ ပရိယတ္ထော ဇီရတီ''တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ ဝုတ္တံ။

"ဗိဒလကံ နာမ ဒိဂုဏကရဏသင်္ခာတဿ ကိရိယာဝိသေသဿ အဓိဝစနံ။ ကဿ ဒိဂုဏကရဏံ? ယေန ကိလဉ္ဇာဒိနာ မဟန္တံ ကထိနံ အတ္ထတံ, တဿ။ တဉှိ ဒဏ္ဍကထိနပ္ပမာဏေန ပရိယန္တေ သံဟရိတ္ဝာ ဒိဂုဏံ ကာတဗ္ဗံ, အညထာ ခုဒ္ဒကစီဝရဿ အနုတတပရိဘဏ္ဍာဒိဝိဓာနကရဏေ ဟတ္ထဿ ဩကာသော န ဟောတိ။ သလာကာယ သတိ ဒွိန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ ဥတ္ဝာ သိဗ္ဗိတာသိဗ္ဗိတံ သုခံ ပညာယတိ။ ဒဏ္ဍကထိနေ ကတေ န ဗဟူဟိ သဟာယေဟိ ပယောဇနံ။ 'အသံကုဋ္ဌိတ္ဝာ စီဝရံ သမံ ဟောတိ, ကောဏာပိ သမာ ဟောန္တီ'တိ လိခိတံ, 'ဟလိဒ္ဒိသုတ္တေန သညာကရဏ'န္တိ ဝုတ္တတ္တာ 'ဟလိဒ္ဒိသုတ္တေန စီဝရံ သိဗ္ဗေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ'တိ သိဒ္ဓံ။ တတ္ထ ဟိ ကေစိ အကပ္ပိယသညိနော။ **ပဋ္ဋိဂ္ဂဟော** နာမ အင်္ဂုလိကောသော။ **ဟတီ**တိ ပဋ္ဋိဂ္ဂဟသဏ္ဌာနံ။ **ပဋ္ဋိဂ္ဂဟထဝိက** န္တိ အင်္ဂုလိကောသထဝိက''န္တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. စူဠဝဂ္ဂ ၂၅၆) အာဂတံ။

ဂဟပတိစီဝရာဒိကထာ

ဂဟပတိစီဝရာဒိကထာယံ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂဟပတိစီဝရံ, ယော ဣစ္ဆတိ, ပံသုကူလိကော ဟောတု, ယော ဣစ္ဆတိ, ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိယတု, ဣတရီတရေနပဟံ, ဘိက္ခဝေ, သန္တုဋ္ဌိံ ဝဏ္ဏေမီ''တိ (မဟာဝ. ၃၃၇) ဝစနတော အသမာဒိန္နဓုတင်္ဂေ ယော ဘိက္ခု ပံသုကူလံ ဓာရေတုံ ဣစ္ဆတိ, တေန ပံသုကူလိကေန ဘဝိတဗ္ဗံ ။ ယော ပန ဂိဟီဟိ ဒိန္နံ ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိယိတုံ ဣစ္ဆတိ, တေန ဂဟပတိစီဝရသာဒိယကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ သမာဒိန္နဓုတင်္ဂေ ပန ဘိက္ခု "ဂဟပတိစီဝရံ ပဋိက္ခိပာမိ, ပံသုကူလိကင်္ဂံ သမာဒိယာမီ''တိ အဓိဋ္ဌဟနတော ဂဟပတိစီဝရံ သာဒိယိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ဂဟပတိစီဝရ**န္တိ ဂဟပတီဟိ ဒိန္နံ စီဝရံ။ **ဣတရီတရေနပီ**တိ အပ္ပဂ္ဃေနပိ မဟဂ္ဃေနပိ ယေန ကေနစိတိ အတ္ထော။

"ဣတရီတရေနာတိ ဣတရေန ဣတရေန။ **ဣတရ**-သဒ္ဒော ပန အနိယမဝစနော ဒွိကန္တတ္တံ ဝုစ္စမာနော ယံကိဉ္စိ-သဒ္ဒေဟိ သမာနတ္ထော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **အပ္ပဂ္ဃေနပိ မဟဂ္ဃေနပိ ယေန ကေနစီ''** တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၃၇), "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဟတရံ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကောသေယျဟတရံ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကောဇဝ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၃၇) ဝစနတော ဟတရာဒီနိပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ဟတရော**တိ သလောမကော ကပ္ပာသာဒိဘေဒော။ **အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကောဇဝ** န္တိ ဧတ္ထ ပကတိကောဇဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ, မဟာပိဋ္ဌိယကောဇဝံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ကောဇဝ**န္တိ ဥဏ္ဏာမယော ဟတရသဒိသော။ **"မဟာပိဋ္ဌိ ကောဇဝ** န္တိ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိသု အတ္ထရိတဗ္ဗတာယ 'မဟာပိဋ္ဌိယ'န္တိ လဒ္ဓသမညံ စတုရင်္ဂုလပုပ္ဖံ ကောဇဝ''န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၃၇) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၃၇) **"မဟာပိဋ္ဌိယကောဇဝ** န္တိ ဟတ္ထိပိဋ္ဌိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗတာယ 'မဟာပိဋ္ဌိယ'န္တိ လဒ္ဓသမညံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၃၇) ပန **"မဟာပိဋ္ဌိယကောဇဝံ** နာမ အတိရေကစတုရင်္ဂုလပုပ္ဖံ ကိရာ''တိ ဝုတ္တံ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္ဗလ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၃၈) ဝစနတော အဍ္ဎကာသိယာဒီနိ မဟဂ္ဃာနိပိ ကမ္ဗလာနိ ဝဋ္ဋန္တိ ။ **အဍ္ဎကာသိယ** န္တိ ဧတ္ထ **ကာသီ**တိ သဟဿံ ဝုစ္စတိ, တံအဂ္ဃနကော ကာသိယော။ အယံ ပန ပဉ္စ သတာနိ အဂ္ဃတိ, တသ္မာ အဍ္ဎကာသိယောတိ ဝုတ္တော။

ဆစီဝရကထာ

ဆစီဝရကထာယံ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဆ စီဝရာနိ ခောမံ ကပ္ပာသိကံ ကောသေယျံ ကမ္ဗလံ သာဏံ ဘင်္ဂ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၃၉) ဝစနတော ခောမာဒီနိ ဆ စီဝရာနိ ဒုကူလာဒီနိ ဆ အနုလောမစီဝရာနိ စ ဝဋ္ဋန္တိ။ တတ္ထ **"ခောမ**န္တိ ခောမသုတ္တေဟိ ဝာယိတံ ခောမပဋ္ဋစီဝရံ။ **ကပ္ပာသိက** န္တိ ကပ္ပာသတော နိဗ္ဗတ္တသုတ္တေဟိ ဝာယိတံ။ **ကောသေယျ**န္တိ ကောသကာရကပာဏကေဟိ နိဗ္ဗတ္တသုတ္တေဟိ ဝာယိတံ။ **ကမ္ဗလ** န္တိ ဥဏ္ဏာမယစီဝရံ။ **သာဏ**န္တိ သာဏသုတ္တေဟိ ကတစီဝရံ။ **ဘင်္ဂ** န္တိ ခောမသုတ္တာဒီနိ သဗ္ဗာနိ, ဧကစ္စာနိ ဝာ မိဿေတွာ ကတစီဝရံ။ ဘင်္ဂမ္ပိ ဝာကမယမေဝာတိ ကေစိ။ ဒုကူလံ ပဋ္ဋုဏ္ဏံ သောမာရပဋ္ဋံ စီနပဋ္ဋံ ဣဒ္ဓိဇံ ဒေဝဒိန္နန္တိ ဣမာနိ ပန ဆ စီဝရာနိ ဧတေသံယေဝ အနုလောမာနီတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာနိ။ **ဒုကူလ**ဉှိ သာဏဿ အနုလောမံ ဝာကမယတ္တာ။ ပဋ္ဋုဏ္ဏဒေသေ သဉ္ဇာတဝတ္ထံ

ထံ **ပဋ္ဋုဏ္ဏံ** ။ ‘ပဋ္ဋုဏ္ဏကောသေယျဝိသေသော’တိ ဟိ အဘိဓာနကောသေ ဝုတ္တံ။ သောမာရဒေသေ စီနဒေသေ စ ဇာတဝတ္ထာနိ **သောမာရစီနပဋ္ဋာနိ**။ ပဋ္ဋုဏ္ဏာဒီနိ တီဏိ ကောသေယျဿ အနုလောမာနိ ပါဏကေဟိ ကတသုတ္တမယတ္တာ။ **ဣဒ္ဓိဇံ** ဧဟိဘိက္ခူနံ ပုညိဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တစီဝရံ, တံ ခောမာဒီနံ အညတရံ ဟောတီတိ တေသံ ဧဝ အနုလောမံ။ ဒေဝတာဟိ ဒိန္နံ စီဝရံ **ဒေဝဒိန္နံ** ။ ကပ္ပရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တံ ဇာလိနိယာ ဒေဝကညာယ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဒိန္နဝတ္ထသဒိသံ, တမ္ပိ ခောမာဒီနံယေဝ အနုလောမံ ဟောတိ တေသု အညတရဘာဝတော”တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၆၂-၄၆၃) ဝုတ္တံ။

ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၄၆၃) ပန **“ခောမန္တိ** ခောမသုတ္တေဟိ ဝါယိတံ ခောမပဋ္ဋစီဝရံ, တံ ဝါကမယန္တိ ဝဒန္တိ။ ကပ္ပာသသုတ္တေဟိ ဝါယိတံ **ကပ္ပာသိကံ** ။ ဧဝံ သေသာနိပိ။ **ကမ္ဗလ** န္တိ ဧဠကာဒီနံ လောမမယသုတ္တေန ဝါယိတံ ပဋ္ဋံ။ **ဘင်္ဂ** န္တိ ခောမသုတ္တာဒီနိ သဗ္ဗာနိ, ဧကစ္စာနိ ဝါ မိဿေတွာ ဝါယိတံ စီဝရံ, ဘင်္ဂမ္ပိ ဝါကမယမေဝါတိ ကေစိ ။ ဒုကူလံ ပဋ္ဋုဏ္ဏံ သောမာရပဋ္ဋံ စီနပဋ္ဋံ ဣဒ္ဓိဇံ ဒေဝဒိန္နန္တိ ဣမာနိ ဆ စီဝရာနိ ဧတေသံယေဝ အနုလောမာနီတိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာနိ။ **ဒုကူလ**ဉှိ သာဏဿ အနုလောမံ ဝါကမယတ္တာ။ ‘ပဋ္ဋုဏ္ဏကောသေယျဝိသေသော’တိ အဘိဓာနကောသေ ဝုတ္တံ။ သောမာရဒေသေ စီနဒေသေ စ ဇာတဝတ္ထာနိ **သောမာရစီနပဋ္ဋာနိ**။ ပဋ္ဋုဏ္ဏာဒီနိ တီဏိ ကောသေယျဿ အနုလောမာနိ ပါဏကေဟိ ကတသုတ္တမယတ္တာ။ **ဣဒ္ဓိဇ** န္တိ ဧဟိဘိက္ခူနံ ပုညိဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တစီဝရံ, ကပ္ပရုက္ခေဟိ နိဗ္ဗတ္တံ, ဒေဝဒိန္နဉ္စ ခောမာဒီနံ အညတရံ ဟောတီတိ တေသံ သဗ္ဗေသံ အနုလောမာနီ”တိ ဝုတ္တံ။

ရဇနာဒိကထာ

ရဇနာဒိကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ရဇနာနိ မူလရဇနံ ခန္ဓရဇနံ တစရဇနံ ပတ္တရဇနံ ပုပ္ဖရဇနံ ဖလရဇန”န္တိ ဝစနတော ဣမေသု ဆသု ရဇနေသု ဧကေကေန စီဝရံ ရဇိတဗ္ဗံ, န ဆကဏေန ဝါ ပဏ္ဍုမတ္တိကာယ ဝါ ရဇိတဗ္ဗံ။ တာယ ရဇိတစီဝရံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ ဟောတိ။ ဆကဏရဇနံ သရူပံ ဟေဋ္ဌာ ပရိက္ခာရကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။ တတ္ထ **ဆကဏေနာ**တိ ဂောမယေန။ **ပဏ္ဍုမတ္တိကာယာ** တိ တမ္ဗမတ္တိကာယ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရဇနံ ပစိတုံ စုလ္လံ ရဇနကုမ္ဘိ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော သီတုဒကာယ စီဝရံ န ရဇိတဗ္ဗံ။ တာယ ဟိ ရဇိတစီဝရံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ **သီတုဒကာ**တိ အပက္ကရဇနံ ဝုစ္စတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥတ္တရာဠုမ္ပံ ဗန္ဓိတု”န္တိ ဝစနတော ဥတ္တရာဠုမ္ပံ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ဥတ္တရာဠုမ္ပ** န္တိ ဝလယာဓာရကံ, ရဇနကုမ္ဘိယာ မဇ္ဈေ ဌပေတွာ တံ အာဓာရကံ ပရိက္ခိပိတွာ ရဇနံ ပက္ခိပိတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ ဧဝဉှိ ကတေ ရဇနံ န ဥတ္တရတိ။ တတ္ထ **“ရဇနကုမ္ဘိယာ မဇ္ဈေ ဌပေတွာ** တိ အန္တော ရဇနကုမ္ဘိယာ မဇ္ဈေ ဌပေတွာ။ ဧဝံ ဝလယာဓာရကေ အန္တောရဇနကုမ္ဘိယာ ပက္ခိတ္တေ မဇ္ဈေ ဥဒကံ တိဋ္ဌတိ, ဝလယာဓာရကတော ဗဟိ သမန္တာ အန္တောကုမ္ဘိယံ ရဇနစ္ဆလ္လိ။ **ပက္ခိပိတု** န္တိ ရဇနစ္ဆလ္လိံ ပက္ခိပိတု”န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၄၄) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၄၄) ပန **“ဧဝဉှိ ကတေ**တိ ဝလယာဓာရဿ အန္တော ရဇနောဒကံ, ဗဟိ ဆလ္လိကဉ္စ ကတွာ ဝိယောဇနေ ကတေ။ **န ဥတ္တရတီ**တိ ကေဝလံ ဥဒကတော ဖေဏုဋ္ဌာနာဘာဝတော န ဥတ္တရတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၄၄) ပန “ဂေါမယေ အာပတ္တိ နတ္ထိ, ဝိရူပတ္တာ ဝါရိတံ။ ကုင်္ကုမပုပ္ဖံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။

“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒကေ ဝါ နခပိဋ္ဌိကာယ ဝါ ထေဝကံ ဒာတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော တထာ ကတွာ ရဇနဿ ပက္ကာပက္ကဘာဝေါ ဇာနိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဥဒကေ ဝါ နခပိဋ္ဌိကာယ ဝါ** တိ သစေ ပရိပက္ကံ ဟောတိ, ဥဒကပါတိယာ ဒိန္နော ထေဝေါ သဟသာ န ဝိသရတိ, နခပိဋ္ဌိယမ္ပိ အဝိသရန္တော တိဋ္ဌတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရဇနုဠုင်္ကံ ဒဏ္ဍကထာလက”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော ရဇနဿ ဩလောကနကာလေ ကုမ္ဘိယာ ရက္ခဏတ္ထံ ဥဠုင်္ကဒဏ္ဍကထာလိကာနိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ **ရဇနုဠုင်္က** န္တိ ရဇနဥဠုင်္ကံ။ **ဒဏ္ဍကထာလက** န္တိ ဒဏ္ဍမေဝ ဒဏ္ဍကံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရဇနကောလမ္ဗံ ရဇနဃဋ”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော တာနိပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ **ရဇနကောလမ္ဗ** န္တိ ရဇနကုဏ္ဍံ။ တတ္ထ **ရဇနကုဏ္ဍ** န္တိ ပက္ကရဇနဋ္ဌပနကံ မဟာဃဋံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရဇနဒောဏိက”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော ပါတိယမ္ပိ ပတ္တေ စီဝရေ မဒ္ဒန္တေ စီဝရဿ ပရိဘိဇ္ဇနတော စီဝရရက္ခဏတ္ထံ ရဇနဒောဏိကာ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဏသန္ထာရက”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော ဆမာယ စီဝရေ ပတ္ထရိယမာနေ စီဝရဿ ပံသုကိတတ္တာ တတော ရက္ခဏတ္ထံ တိဏသန္ထရံ ကာတဗ္ဗံ။

“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စီဝရဝံသံ စီဝရရဇ္ဇု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော တိဏ္ဏသန္ထာရကေ ဥပစိကာဒီဟိ ခဇ္ဇမာနေ စီဝရဝံသေ ဝါ စီဝရရဇ္ဇုယာ ဝါ စီဝရံ ပတ္ထရိတဗ္ဗံ မဇ္ဈေန စီဝရေ လဂ္ဂိတေ ရဇနသ္သ ဥဘတော ဂဠိတတ္တာ။

“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကဏ္ဏေ ဗန္ဓိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော ကဏ္ဏေ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ စီဝရသ္သ ကဏ္ဏော ဗန္ဓိယမာနေ ကဏ္ဏသ္သ ဇိဏ္ဏတ္တာ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကဏ္ဏသုတ္တက”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော ကဏ္ဏသုတ္တကေန ဗန္ဓိတဗ္ဗံ ဧဝံ ဗန္ဓန္တေ ရဇနသ္သ ဧကတော ဂဠိတတ္တာ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ပရိဝတ္တကံ သမ္ပရိဝတ္တကံ ရဇေတုံ, န စ အစ္ဆိန္နေ ထေဝေ ပက္ကမိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော တထာ ရဇိတဗ္ဗံ။ ယာဝ ရဇနဗိန္ဒု ဂဠိတုံ န သိဇ္ဇတိ, တာဝ န အညတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒကေ ဩသာရေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော ပတ္ထိန္နံ စီဝရံ ဥဒကေ ဩသာရေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ပတ္ထိန္န** န္တိ အတိရဇိတတ္တာ ထဒ္ဓံ။ **ဥဒကေ ဩသာရေတု**န္တိ ဥဒကေ ပက္ခိပိတွာ ဌပေတုံ။ ရဇနေ ပန နိက္ခန္တေ တံ ဥဒကံ ဆဍ္ဍေတွာ စီဝရံ မဒ္ဒိတဗ္ဗံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပါဏိနာ အာကောဋေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော ဖရုသံ စီဝရံ ပါဏိနာ အာကောဋေတဗ္ဗံ။ “န, ဘိက္ခဝေ, အစ္ဆိန္နကာနိ စီဝရာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ”တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဝစနတော အစ္ဆိန္နကာနိ စီဝရာနိ ဒန္တကာသာဝါနိ န ဓာရေတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ **ဒန္တကာသာဝါနီ** တိ ဧကံ ဝါ ဒ္ဝေ ဝါ ဝါရေ ရဇိတွာ ဒန္တဝဏ္ဏာနိ ဓာရေန္တိ။

အတိရေကစီဝရကထာ

အတိရေကစီဝရကထာယံ “န, ဘိက္ခဝေ, အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗံ, ယော ဓာရေယျ, ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၃၄၇) ဝစနတော နိဋ္ဌိတစီဝရသ္မိံ ဥဗ္ဘတသ္မိံ ကထိနေ ဒသာဟတော ပရံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေန္တသ္သ နိသ္သဂ္ဂိယံ ပါစိတ္တိယံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၇) ဝစနတော ဥဗ္ဘတေပိ ကထိနေ ဒသာဟဗ္ဘန္တရေ ဓာရေန္တသ္သ အတ္ထတကထိနာနံ အနုဗ္ဘတေပိ ကထိနေ ပဉ္စမာသဗ္ဘန္တရေ တတော ပရမ္ပိ ဒသာဟဗ္ဘန္တရေ အနတ္ထတကထိနာနမ္ပိ ဒသာဟဗ္ဘန္တရေ အတိရေကစီဝရံ အနာပတ္တိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အတိရေကစီဝရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၇) ဝစနတော ဒသာဟတော ပရံ ဝိကပ္ပေတွာ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကိတ္တကံ ပန စီဝရံ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗန္တိ? “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာယာမေန အဋ္ဌင်္ဂုလံ သုဂတင်္ဂုလေန စတုရင်္ဂုလဝိတ္ထတံ ပစ္ဆိမံ စီဝရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝစနတော သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန သုဂတင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလာယာမံ စတုရင်္ဂုလဝိတ္ထာရံ စီဝရံ ဝိကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **သုဂတင်္ဂုလံ** နာမ မဇ္ဈိမပုရိသင်္ဂုလသင်္ခါတေန ဝဍ္ဎကီအင်္ဂုလေန တိဝင်္ဂုလံ ဟောတိ, မနုဿာနံ ပကတိအင်္ဂုလေန အဍ္ဎပဉ္စကင်္ဂုလံ, တသ္မာ ဒီဃတော ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေန ဧကဟတ္ထံ ပကတိဟတ္ထေန ဒိယဍ္ဎဟတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေန ဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏံ ပကတိဟတ္ထေန ဆဠင်္ဂုလာဓိကဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏံ ပစ္ဆိမံ စီဝရံ ဝိကပ္ပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တတော ဦနပ္ပမာဏံ န ဝဋ္ဋတိ, အဓိကပ္ပမာဏံ ပန ဝဋ္ဋတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အဋ္ဌဝရကထာ

အဋ္ဌဝရကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝသ္သိကသာဋိကံ အာဂန္တုကဘတ္တံ ဂမိကဘတ္တံ ဂိလာနဘတ္တံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တံ ဂိလာနဘေသဇ္ဇံ ဓုဝယာဂုံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃသ္သ ဥဒကသာဋိက”န္တိ ဝစနတော ဣမာနိ အဋ္ဌ ဒါနာနိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ နိဋ္ဌိတစီဝရော ဟုတွာ ကာယံ ဩဝသ္သန္တာနံ ဘိက္ခူနံ နဂ္ဂိယံ အသုစိ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝသ္သိကသာဋိကာ အနုညာတာ။ အာဂန္တုကော ဘိက္ခု န ဝီထိကုသလော ဟောတိ, န ဂေါစရကုသလော, ကိလန္တော ပိဏ္ဍာယ စရတိ, တသ္မာ အာဂန္တုကဘတ္တံ အနုညာတံ, ဂမိကော ဘိက္ခု အတ္တနော ဘတ္တံ ပရိယေသမာနော သတ္ထာ ဝါ ဝိဟာယိသ္သတိ , ယတ္ထ ဝါ ဝါသံ ဂန္တုကာမော ဘဝိသ္သတိ, တတ္ထ ဝိကာလေန ဥပဂစ္ဆိသ္သတိ, ကိလန္တော အဒ္ဓါနံ ဂမိသ္သတိ, တသ္မာ ဂမိကဘတ္တံ။ ဂိလာနသ္သ ဘိက္ခုနော သပ္ပာယာနိ ဘောဇနာနိ အလဘန္တသ္သ အာဗာဓော ဝါ အဘိဝဍ္ဎိသ္သတိ, ကာလကိရိယာ ဝါ ဘဝိသ္သတိ, တသ္မာ ဂိလာနဘတ္တံ။ ဂိလာနုပဋ္ဌာကော ဘိက္ခု အတ္တနော ဘတ္တံ ပရိယေသမာနော ဂိလာနသ္သ ဥသ္သူရေ ဘတ္တံ နီဟရိသ္သတိ, တသ္မာ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တံ။ ဂိလာနသ္သ ဘိက္ခုနော သပ္ပာယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ အလဘန္တသ္သ အာဗာဓော ဝါ အဘိဝဍ္ဎိသ္သတိ, ကာလကိရိယာ ဝါ ဘဝိသ္သတိ, တသ္မာ ဂိလာနဘေသဇ္ဇံ။ ယသ္မာ ဘဂဝတာ အန္ဓကဝိန္ဒေ ဒသာနိသံသေ သမ္ပသ္သမာနေန

ယာဂု အနုညာတာ, တသ္မာ ခုဝယာဂု။ ယသ္မာ မာတုကမသ္သ နုဂ္ဂိယံ အသုစိ ဇေဂုစ္ဆံ ပဋိကူလံ ဟောတိ, တသ္မာ ဘိက္ခူ နိသင္သေ္သ ဥဒကသာဋိကာ အနုညာတာ။

နိသီဒနာဒိကထာ

နိသီဒနာဒိကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကာယဂုတ္တိယာ စီဝရဂုတ္တိယာ သေနာသနဂုတ္တိယာ နိသီဒန''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၃) ဝစနတော ကာယာဒီနံ အသုစိမုစ္စနာဒိတော ဂောပနတ္ထာယ နိသီဒနံ ဓာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တသ္သ ဝိဓာနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယာဝမဟန္တံ ပစ္စတ္ထရဏံ အာကင်္ခတိ, တာဝမဟန္တံ ပစ္စတ္ထရဏံ ကာတု''န္တိ ဝစနတော အတိခုဒ္ဒကေန နိသီဒနေန သေနာသနသ္သ အဂောပနတ္တာ မဟန္တမ္ပိ ပစ္စတ္ထရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္သ ကဏ္ဍု ဝါ ပီဠကာ ဝါ အဿာဝော ဝါ ထုလ္လကစ္ဆု ဝါ အာဗာဓော, ကဏ္ဍုပဋိစ္ဆာဒိ''န္တိ ဝစနတော ဣဒိသေသု အာဗာဓေသု သန္တေသု စီဝရာဒိဂုတ္တတ္ထာယ ကဏ္ဍုပဋိစ္ဆာဒိ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ ပမာဏံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ , မုခပုဉ္ဆနစောဠ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၅) ဝစနတော မုခသောဓနတ္ထာယ မုခပုဉ္ဆနစောဠံ ဝဋ္ဋတိ။ တမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပရိက္ခာရစောဠက''န္တိ ဝစနတော တိစီဝရေ ပရိပုဏ္ဏေ ပရိဿာဝနထဝိကာဒီဟိ အတ္ထေ သတိ ပရိက္ခာရစောဠံ ဝဋ္ဋတိ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတုံ, ဝဿိကသာဋိကံ ဝဿာနံ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုံ, နိသီဒနံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတုံ, ပစ္စတ္ထရဏံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတုံ, ကဏ္ဍုပဋိစ္ဆာဒိံ ယာဝ အာဗာဓာ အဓိဋ္ဌာတုံ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုံ, မုခပုဉ္ဆနစောဠံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတုံ, ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတုံ န ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝစနတော ဝုတ္တနယေန အဓိဋ္ဌာနဉ္စ ဝိကပ္ပနာ စ ကာတဗ္ဗာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောဝ။

အဓမ္မကမ္မကထာ

၅၈. အဓမ္မကမ္မကထာယံ **န, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ဒုက္ကဋဿာ**တိ ဣဒံ ''တေန ခေါ ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ သင်္ဃမဇ္ဈေ အဓမ္မကမ္မံ ကရောန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – န, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ, ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၁၅၄) ဣမံ ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ အာဂတပါဠိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အနုဇာနာမိ။ပေ။ ပဋိက္ကောသိတု**န္တိ တတ္ထေဝ အာဂတံ ''ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မကမ္မေ ကယိရမာနေ ပဋိက္ကောသိတု''န္တိ ဣမံ။ တတ္ထ **ကရောန္တိယေဝါ**တိ ပညတ္တမ္ပိ သိက္ခာပဒံ မဒ္ဒိတွာ အဓမ္မကမ္မံ ကရောန္တိယေဝါတိ အတ္ထော။ ''အနုဇာနာမိ။ပေ။ ပဋိက္ကောသိတု''န္တိ ဧဝံ အဓမ္မကမ္မေ ကယိရမာနေ သတိ ''ပေသလေဟိ ဘိက္ခူဟိ တံ အဓမ္မကမ္မံ အကတံ, ကမ္မံ ဒုက္ကဋံ ကမ္မံ ပုန ကာတဗ္ဗ''န္တိ ဧဝံ ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ, န တုဏှီဘာဝေန ခမိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဣတိ ဝစနတော**တိ ဣဒံ ပန ပုဗ္ဗပါဠိံ ဂဟေတွာ ဣတိ ဝစနတော။ **အဓမ္မကမ္မံ န ကာတဗ္ဗ**န္တိ အပရပါဠိံ ဂဟေတွာ ဣတိ ဝစနတော ကယိရမာနဉ္စ အဓမ္မကမ္မံ ဘိက္ခူဟိ နိဝါရေတဗ္ဗန္တိ ဒွိဓာ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

နိဝါရေန္တေဟိ စာတိအာဒိ ပန ''တေန ခေါ ပန သမယေန ပေသလာ ဘိက္ခူ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေဟိ ဘိက္ခူဟိ အဓမ္မကမ္မေ ကယိရမာနေ ပဋိက္ကောသန္တိ, ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ လဘန္တိ အာဃာတံ, လဘန္တိ အပ္ပစ္စယံ, ဝဓေန တဇ္ဇေန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဋ္ဌိမ္ပိ အာဝိကာတု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၅၄) ဟေဋ္ဌာ ''တေသံယေဝ သန္တိကေ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကရောန္တိ, ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ လဘန္တိ အာဃာတံ, လဘန္တိ အပ္ပစ္စယံ, ဝဓေန တဇ္ဇေန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စတူဟိ ပဉ္စဟိ ပဋိက္ကောသိတုံ, ဒွီဟိ တီဟိ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိကာတုံ, ဧကေန အဓိဋ္ဌာတုံ န မေတံ ခမတီ''တိ ဣမေ ဟေဋ္ဌေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝစနတော**တိ ဣဒံ ပန ဟေဋ္ဌိယံ တီဏိ သမ္ဗန္ဓနာနိ ဂဟေတွာ တီဟိ ကိရိယာပဒေဟိ ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗတ္ထေဝ အနုပဒ္ဒဝတ္ထာယ ဝုတ္တံ, န အာပတ္တိသဗ္ဘာဝတောတိ ယောဇနာ။ ကထံ အနုပဒ္ဒဝသမ္ဘဝတောတိ? နိဂ္ဂဟကမ္မံ ကာတုံ အသက္ကုဏေယျ ဘာဝတော, အညသ္သ ဥပဒ္ဒဝသ္သ စ နိဝါရဏတော။ တေန ဝုတ္တံ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၁၅၄) **''တေသံ အနုပဒ္ဒဝတ္ထာယာ**တိ သင်္ဃော သင္သေ္သ ကမ္မံ န ကရောတိ, အညောပိ ဥပဒ္ဒဝေါ ဗဟူနံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တ''န္တိ။

ဩက္ကာသကတကထာ

၅၉. ဩက္ကာသကတကထာယံ **န, ဘိက္ခဝေ, အနောကာသကတော** တိအာဒိ ''တေန ခေါ ပန သမယေန ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ အနောကာသကတံ ဘိက္ခုံ အာပတ္တိယာ စောဒေန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ – န, ဘိက္ခဝေ, အနောကာသကတော ဘိက္ခု အာပတ္တိယာ စောဒေတဗ္ဗော, ယော စောဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဩကာသံ ကာရာပေတွာ အာပတ္တိယာ စောဒေတုံ, ကရောတု အာယသ္မာ ဩကာသံ, အဟံ တံ ဝတ္တုကာမော''တိ (မဟာဝ. ၁၅၃) ဣဒံ ဟဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အဓိပ္ပာယေသု **စာဝနာဓိပ္ပာယော** တိ, သာသနတော စာဝေတုကာမော။ **အက္ကောသာဓိပ္ပာယော** တိ ပရံ အက္ကောသိတုကာမော ပရိဘာသိတုကာမော။ **ကမ္မာဓိပ္ပာယော** တိ တဇ္ဇနီယာဒိ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော။ **ဝုဋ္ဌာနာဓိပ္ပာယော** တိ အာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာပေတုကာမော။ **ဥပောသထပ္ပဝါရဏဋ္ဌပနာဓိပ္ပာယော**တိ ဥပောသထံ, ပဝါရဏံ ဝါ ဌပေတုကာမော။ **အနုဝိဇ္ဇနာဓိပ္ပာယော** တိ ဥပပရိက္ခိတုကာမော။ **ဓမ္မကထာဓိပ္ပာယော**တိ ဓမ္မံ ဒေသေတုကာမော။ ဣတိ ပရံ စောဒေန္တာနံ ဘိက္ခူနံ အဓိပ္ပာယဘေဒေ အနေကဝိဓေ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ပုရိမေသု စတူသု အဓိပ္ပာယေသူ** တိ စာဝနာဓိပ္ပာယအက္ကောသာဓိပ္ပာယကမ္မာဓိပ္ပာယဝုဋ္ဌာနာဓိပ္ပာယေသု ဩကာသံ အကာရာပေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ကာရာပေတွာပိ သမ္မုခါ စောဒေန္တဿ ယထာနုရူပံ သင်္ဃာဒိသေသပါစိတ္တိယဒုက္ကဋာနိ, အသမ္မုခါ ပန ဒုက္ကဋမေဝါတိ အယမေတ္ထ ပိဏ္ဍတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

''ဥပနန္ဒဿ ပန ဇာနိတဗ္ဗ''န္တိ ဝတွာ တံ ဒဿေန္တော **''သုဏာတု မေ''**တိအာဒိမာဟ။ အနုဝိဇ္ဇကဿ အနုဝိဇ္ဇနာဓိပ္ပာယေန ဝဒန္တဿ ဩကာသကမ္မံ နတ္ထီတိ ယောဇနာ။ ဓမ္မကထိကဿ အနောဒိဿ ကမ္မံ ကထေန္တဿ ဩကာသကမ္မံ နတ္ထိ။ သစေ ပန ဩဒိဿ ကထေတိ, အာပတ္တိ, တသ္မာ တံ ဒဿေတွာ ဂန္ထဗ္ဗန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတနကထာ

၆၀. သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတနကထာယံ ''မာတာပိတရောတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဝဒမာနေ ကိံ ဝဒေယျာမ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မာတာပိတူနံ အတုံ, န စ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓါဒေယျံ ဝိနိပါတေတဗ္ဗံ, ယော ဝိနိပါတေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၃၆၁) ဝစနတော အယမေဟိ သဒ္ဓါယ ဘိက္ခုဿ ဒိန္နံ ဝိနိပါတေတွာ ဂိဟီနံ အတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **''န စ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓါဒေယျ** န္တိ ဧတ္ထ သေသဉာတီနံ ဒေန္တော ဝိနိပါတေတိယေဝ။ မာတာပိတရော ပန သစေ ရဇ္ဇေ ဌိတာပိ ပတ္ထယန္တိ, အတဗ္ဗ''န္တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၁) ဝုတ္တတ္တာ ဘာတုဘဂိနီအာဒီနံ ဉာတကာနမ္ပိ အတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အာစရိယဓမ္မသိရိတ္ထေရေန ခုဒ္ဒသိက္ခာယံ –

> ''န လဗ္ဘံ ဝိနိပါတေတုံ၊ သဒ္ဓါဒေယျဉ္စ စီဝရံ။
> လဗ္ဘံ ပိတူနံ သေသာနံ၊ ဉာတီနမ္ပိ န လဗ္ဘတီ''တိ။

ကင်္ခါဝိတရဏီယံ သမာပတ္တိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာယမ္ပိ ''မာတရံ ပန ပိတရံ ဝါ 'ဣမံ ဒေဟီ'တိ ဝဒတော ဝိညတ္တိ န ဟောတိ, 'ဣမံ ဂဏှာဟီ'တိ ဝဒတော သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတနံ န ဟောတိ။ အညာတကံ 'ဣမံ ဒေဟီ'တိ ဝဒတော ဝိညတ္တိ ဟောတိ, 'ဣမံ ဂဏှာဟီ'တိ ဝဒတော သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတနံ ဟောတိ။ 'ဣမိနာ ဣမံ ဒေဟီ'တိ ကင်္ခါယံ အာပဇ္ဇတော နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီ''တိ အဋ္ဌကထာယံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၉၅) ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ''သေသဉာတကေသု သဒ္ဓါဒေယျဝိနိပါတသမ္ဘဝတော တဒဘာဝဋ္ဌာနမ္ပိ ဒဿေတုံ 'မာတရံ ပန ပိတရံ ဝါ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၅၉၃-၅၉၅) ဝုတ္တံ။

သန္တရုတ္တရကထာ

၆၁. သန္တရုတ္တရကထာယံ **အန္တရ** -သဒ္ဒေါ မဇ္ဈတ္ထဝစကော။ ဝသတိ သီလေနာတိ ဝါသကော, ''အန္တရေ ဝါသကော အန္တရဝါသကော''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''ရူပဘဝေ ရူပ''န္တိအာဒီသု ဝိယ ဥတ္တရပဒလောပီသမာသဝသေန ''အန္တရော''တိ ဝုတ္တော။ ဥတ္တရသဒ္ဒေါ ဥပရိဝစကော, အာဘုသော သဇ္ဇတီတိ အာသင်္ဂေါ, ''ဥတ္တရေ အာသင်္ဂေါ ဥတ္တရာသင်္ဂေါ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ''ဥတ္တရော''တိ ဝုတ္တော, အန္တရော စ ဥတ္တရော စ အန္တရုတ္တရာ,

သဟ အန္တရုတ္တရေဟိ ယော ဝတ္တတီတိ **သန္တရုတ္တရော,** သဟပုဗ္ဗပဒဘိန္နာဓိကရဏဒွိပဒဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသော။ အထ ဝါ သဟ အန္တရေန စ ဥတ္တရေန စ ယော ဝတ္တတီတိ **သန္တရုတ္တရော,** တိပဒဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသော။ သင်္ဃာဋိံ ဌပေတွာ အန္တရဝါသကဥတ္တရာသင်္ဂမတ္တဓရော ဟုတွာ ဂါမော န ပဝိသိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ "ပရိဗ္ဗာဇကမဒက္ခိ တိဒဏ္ဍကေနာ"တိအာဒီသု ဝိယ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ စေတံ ကရဏဝစနံ, တသ္မာ အန္တရဝါသကံ တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ သင်္ဃာဋိဉ္စ ဥတ္တရာသင်္ဂဉ္စ ဒိဂုဏံ ကတွာ ပါရုပိတွာ ဂါမော ပဝိသိတဗ္ဗော။

စီဝရနိက္ခေပကထာ

၆၂. စီဝရနိက္ခေပကထာယံ သံဟရီယတီတိ သင်္ဃာဋိ, တဿာ **သင်္ဃာဋိယာ,** ဘာဝယောဂေ ကမ္မတ္ထေ ဆဋ္ဌီ။ **နိက္ခေပါယ**တိ ဌပနာယ, သင်္ဃာဋိံ အဂ္ဂဟေတွာ ဝိဟာရေ ဌပေတွာ ဂမနာယ ပဉ္စ ကာရဏာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **ဂိလာနော ဝါ ဟောတီ**တိ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ အသမတ္ထော ဂိလာနော ဝါ ဟောတိ။ **ဝဿိကသင်္ကေတံ ဝါ ဟောတီ**တိ "ဝဿိကကာလော အယ"န္တိ သင်္ကေတံ ဝါ ကတံ ဟောတိ။ **နဒီပါရဂတံ ဝါ ဟောတီ**တိ နဒိယာ ပါရံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ **အဂ္ဂဠဂုတ္တိဝိဟာရော ဝါ ဟောတီ**တိ အဂ္ဂဠံ ဒတွာပိ အတဗ္ဗော သုဂုတ္တဝိဟာရော ဝါ ဟောတိ။ **အတ္ထတကထိနံ ဝါ ဟောတီ**တိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ ကထိနံ အတ္ထတံ ဝါ ဟောတိ အတ္ထတကထိနာနံ အသမာဒာနစာရသမ္ဘဝတော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။ **အာရညိကဿ ပန ဝိဟာရော န သုဂုတ္တော ဟောတီ**တိ အပ္ပဘိက္ခုကတ္တာ စောရာဒီနံ ဂမနဋ္ဌာနတော စ။ **ဘဏ္ဍုက္ခလိကာယာ**တိ စီဝရာဒိဋ္ဌပနဘဏ္ဍုက္ခလိကာယ။ သေသံ သုဝိညေယျံ။

သတ္ထကမ္မဝတ္ထိကမ္မကထာ

၆၃. သတ္ထကမ္မဝတ္ထိကမ္မကထာယံ **သတ္ထကမ္မံ ဝါ ဝတ္ထိကမ္မံ ဝါ**တိ ဧတ္ထ ယေန ကေနစိ သတ္ထာဒိနာ ဆိန္ဒနာဒိ **သတ္ထကမ္မံ** နာမ ဟောတိ။ ယေန ကေနစိ စမ္မာဒိနာ ဝတ္ထိပီဠနံ **ဝတ္ထိကမ္မံ** နာမ။ "သမ္ဗာဓေ ဒဟနကမ္မံ ပဋိက္ခေပါဘာဝတော ဝဋ္ဋတီ"တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၇၉)။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၇၉) ပန "**ဝတ္ထိပီဠန**န္တိ ယထာ ဝတ္ထိဂတတေလာဒိ အန္တောသရီရေ အာရောဟန္တိ, ဧဝံ ဟတ္ထေန ဝတ္ထိမဒ္ဒန"န္တိ ဝုတ္တံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၇၉) ပန "**သမ္ဗာဓေ**တိ ဝစ္စမဂ္ဂေ, ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခုနိယာ စ ပဿာဝမဂ္ဂေပိ အနုလောမတော ဒဟနံ ပဋိက္ခေပါဘာဝတော ဝဋ္ဋတိ။ သတ္ထဝတ္ထိကမ္မာနုလောမတော န ဝဋ္ဋတီတိ စေ? န, ပဋိက္ခိတ္တပဋိက္ခေပါ, ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဿ တပ္ပရမတာဒီပနတော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ပုဗ္ဗေ ပဋိက္ခိတ္တမ္ပိ သတ္ထကမ္မံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ပစ္ဆာ 'န, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ ထုလ္လစ္စယဿာ'တိ ဒုတိက္ခတ္တုံ သတ္ထကမ္မဿ ပဋိက္ခေပါ ကတော။ တေန သမ္ဗာဓဿ သာမန္တာ ဒွင်္ဂုလံ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ နာမ သတ္ထဝတ္ထိကမ္မတော ဥဒ္ဓံ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ ကိဉ္စ ဘိယျော – ပုဗ္ဗေ သမ္ဗာဓေယေဝ သတ္ထကမ္မံ ပဋိက္ခိတ္တံ, ပစ္ဆာ သမ္ဗာဓဿ သာမန္တာ ဒွင်္ဂုလမ္ပိ ပဋိက္ခိတ္တံ, တသ္မာ တဿေဝ ပဋိက္ခေပေါ, နေတရဿာတိ သိဒ္ဓံ။ ဧတ္ထ **'သတ္ထံ** နာမ သတ္ထဟာရကံ ဝါဿ ပရိယေသေယျာ'တိအာဒီသု (ပါရာ. ၁၆၇) ဝိယ ယေန ဆိန္ဒတိ, တံ သတ္ထံ။ တေန ဝုတ္တံ 'ကဏ္ဋကေန ဝါ'တိအာဒိ။ ခါရဒါနံ ပနေတ္ထ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ ပသာခေ ပမုခေ အနုညာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ, ဧကေ ပန 'သတ္ထကမ္မံ ဝါ'တိ ပါဌံ ဝိကပ္ပေတွာ ဝတ္ထိကမ္မံ ကရောန္တိ။ ဝတ္ထီတိ ကိံ? အဋ္ဌိကာ ဝုစ္စတိ, တာယ ဆိန္ဒနံ ဝတ္ထိကမ္မံ နာမာတိ စ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယန္တိ, တေ 'သတ္ထဟာရကံ ဝါဿ ပရိယေသေယျာ'တိ ဣမဿ ပဒဘာဇနီယံ ဒဿေတွာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ။ **အဏ္ဍဝုဍ္ဎီ**တိ ဝါတဏ္ဍကာ, **အာဒာနဝတ္တီ**တိ အနာဟဝတ္တိ"တိ ဝုတ္တံ။ သေသံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နဟာပိတပုဗ္ဗကထာ

၆၄. နဟာပိတပုဗ္ဗကထာယံ နဟာပိတော ပုဗ္ဗေတိ နဟာပိတပုဗ္ဗော, ပုဗ္ဗေ နဟာပိတော ဟုတွာ ဣဒါနိ ဘိက္ခုဘူတောတိ အတ္ထော။ တေန **နဟာပိတပုဗ္ဗေန** ဘိက္ခုနာ။ **ခုရဘဏ္ဍ**န္တိ ခုရာဒိနဟာပိတဘဏ္ဍံ, "လဒ္ဓါတပတ္တော ရာဇကုမာရော"တိအာဒီသု ဝိယ ဥပလက္ခဏနယောယံ။ "န, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗဇိတေန အကပ္ပိယံ သမာဒပေတဗ္ဗံ, ယော သမာဒ

ပေယျွ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ န စ, ဘိက္ခဝေ, နဟာပိတပုဗ္ဗေန ခုရဘဏ္ဍံ ပရိဟရိတဗ္ဗံ, ယော ပရိဟရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၃၀၃) စ ဒွိဝိဓာ ပညတ္တိ, တသ္မာ နဟာပိတပုဗ္ဗေန တ အနဟာပိတပုဗ္ဗေန တ ပဗ္ဗဇိတေန နာမ အကပ္ပိယသမာဒပနံ န ကာတဗ္ဗံ။ နဟာပိတပုဗ္ဗေန ပန ဘိက္ခုနာ ခုရေန အဘိလက္ခိတံ ခုရဘဏ္ဍံ, ခုရဘဏ္ဍာခုရကောသနိသိတပာသာဏခုရထဝိကာဒယော န ပရိဟရိတဗ္ဗာ ဧဝ။ သေသံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၀) ပန ''န, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗဇိတေန အကပ္ပိယေ သမာဒပေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တတ္တာ အနုပသမ္ပန္နဿပိ န ကေဝလံ ဒသသု ဧဝ သိက္ခာပဒေသု, အထ ခော ယံ ဘိက္ခုဿ န ကပ္ပတိ, တသ္မိမ္ပိ အဓိပ္ပာယော''တိ ဝုတ္တံ။

ဒသဘာဂကထာ

၆၅. ဒသဘာဂကထာယံ **သင်္ဃိကာနိ** တိ သင်္ဃသန္တကာနိ **ဗီဇာနိ။ ပုဂ္ဂလိကာယာ** တိ ပုဂ္ဂလဿ သန္တကာယ ဘူမိယာ။ **ဘာဂံ ဒတွာတ**တိ မူလဘာဂသင်္ခာတံ ဒသမဘာဂံ ဘူမိသာမိကာနံ ဒတွာ။ **ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ** တိ တေသံ ဗီဇာနံ ဖလာနိ ရောပကေဟိ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနီတိ အတ္ထော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ ။ **ဣဒံ ကိရ ဇမ္ဗုဒီပေ ပောရာဏကစာရိတ္တ** န္တိ အာဒိကပ္ပကာလေ ပဌမကပ္ပိကာ မနုဿာ ဗောဓိသတ္တံ မဟာသမ္မတံ နာမ ရာဇာနံ ကတွာ သဗ္ဗေပိ အတ္တနော အတ္တနော တဏ္ဍုလဖလသာလိခေတ္တတော ပဝတ္တတဏ္ဍုလဖလာနိ ဒသ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ ဘူမိသာမိကဘူတဿ မဟာသမ္မတရာဇိနော ဒတွာ ပရိဘုဉ္ဇိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ ဇမ္ဗုဒီပိကာနံ မနုဿာနံ စာရိတ္တတ္တာ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ သာရတ္ထဒီပနီနာမိကာယမ္ပိ ဝိနယဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၄) **''ဒသဘာဂံ ဒတွာတ**တိ ဒသမဘာဂံ ဒတွာ။ တေနေတဟ 'ဒသ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဧကော ကောဋ္ဌာသော ဘူမိသာမိကာနံ အာတဗ္ဗော'တိ'' ဝုတ္တံ။

ဟထေယျကထာ

၆၆. ဟထေယျကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ''တိအာဒိ ဘဒ္ဒိယနဂရေ အမိတပရိဘောဂဘူတေန မေဏ္ဍက သေဋ္ဌိနာ အဘိယာစိတော ဟုတွာ အနုညာတံ, ဣဓ ပန ပဌမံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ဂေရသေ ခီရံ ဒဓိံ တက္ကံ နဝ နီတံ သပ္ပိ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၉၉) ပဉ္စ ဂေရသာ အနုညာတာ။ တတော ပရံ သေဋ္ဌိနော အဘိယာစနာနုရူပံ ဝတွာ အနုဇာနိ တံ **''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, မဂ္ဂါ ကန္တာရာ''** တိအာဒိမာဟ။ သေသံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တထာ အလာဘန္တေန အညာတကအပ္ပတရိတဗ္ဗာနတော ယာစိတွတပိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ** ဧတေန ဝေရူပေသု ကာလေသု ဝိညတ္တိ ပစ္စယာ အေသော နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **''ကေဒိဝသေန ဂမနီယေ မဂ္ဂေ ကေဘတ္တတ္တာယ ပရိယေသိတဗ္ဗ''** န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန တတော ဥပရိ ယာစနံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿိတံ။ **''ဒီဃေ အဒ္ဓာနေ''** တိအာဒိနာ သစေ မာသဂမနီယေ မဂ္ဂေ သတ္တာဟဂမနီယော ဧဝ ကန္တာရော ဟောတိ, တတ္ထ သတ္တာဟယာပနီယမတ္တမေဝ ဟထေယျံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ, တတော ပရံ ပိဏ္ဍစာရိကာဒိဝသေန သုဘိက္ခသုလဘပိဏ္ဍမဂ္ဂတ္တာ န ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ။

မဟာပဒေသကထာ

၆၇. မဟာပဒေသကထာယံ မဟာပဒေသာ နာမ အပ္ပဋိက္ခိတ္တာ ဒွေ, အနနုညာတာ ဒွေဝတိ စတ္တာရောတိ ဒဿေန္တော **''ယံ ဘိက္ခဝေ''** တိအာဒိမာဟ။ တေသု အပ္ပဋိက္ခိတ္တေပိ အကပ္ပိယာနုလောမကပ္ပိယာနုလောမဝသေန ဒွေ, တထာ အနနုညာတေပီတိ။

တတ္ထ **''ပရိမဒ္ဒန္တာ** တိ ဥပပရိက္ခန္တာ။ ပဉ္စဏ္ဏံ ဒေသေ သဉ္ဇာတတ္တံ **ပဉ္စဏ္ဏံ** ။ 'ပဉ္စဏ္ဏံ ကောသေယျဝိသေသော'တိ ဟိ အဘိဓာနကောသေ ဝုတ္တံ။ စီနဒေသေ သောမာရဒေသေ စ သဉ္ဇာတတ္တာနိ စီနသောမာရပဋ္ဋာနိ။ ပဉ္စဏ္ဏာဒီနိ တီဏိ ကောသေယျဿ အနုလောမာနိ ဟဏကေဟိ ကတသုတ္တမယတ္တာ။ **ဣဒ္ဓိမယံ** ဟောဘိက္ခူနံ ပုညိဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တစီဝရံ, တံ ခောမာဒီနံ အညတရံ ဟောတီတိ တေသံယေဝ အနုလောမံ။ ဒေဝတာဟိ ဒိန္နစီဝရံ **ဒေဝဒတ္တိယံ,** တံ ကပ္ပရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တံ ဇာလိနိယာ ဒေဝကညာယ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဒိန္နဝတ္ထသဒိသံ, တမ္ပိ ခောမာဒီနံယေဝ အနုလောမံ ဟောတိ တေသု အညတရဘာဝတော။ **ဒွေဝ ပဋ္ဋာနိ ဒေသနာမေန ဝုတ္တာနီ** တိ တေသံ သရူပဒဿန မတ္တမေတံ, နာညနိဝတ္တနပဒံ ပဉ္စဏ္ဏပဋ္ဋဿပိ ဒေသနာမေနေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ **တုမ္ဗာ** တိ တီဏိ ဘာဇနာနိ။ **ဖလက**

တုမ္ဟော လာဗုအာဒိ။ **ဥဒကတုမ္ဟော** ဥဒကုက္ခိပနကုဋ္ဋကော။ **ကိလဥ္စတ္တ** န္တိ ဝေဠုဝိလီဝေဟိ တယိတ္တ ကတဆ တ္တ''န္တိ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၃၀၅) ဝုတ္တံ။

''ယာဝကာလိကပဏ္ဏာန န္တိ ပဏ္ဏေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အာမာနိ ပန အနုပသမ္ပန္နေဟိ သီတုဒကေ မဒ္ဒိတ္တ ပ ရိသ္သာဝေတွတ ဒိန္နပာနံ ပဏ္ဏာဘတ္တမ္ပိ ကပ္ပတိ ဧဝ။ အယဥ္စ အတ္ထော မဟာအဋ္ဌကထာယံ သရူပတော အဝုတ္ တောတိ အာဟ **'ကုရုန္ဒိယံ ပနာ'** တိအာဒိ။ **ဥစ္ဆုရသော နိကသဋော** တိ ဣဒံ ဟာတဗ္ဗတာသာမညေန ယာမကာလိကကထာ ယံ ဝုတ္တံ, တံ ပန သတ္တာဟကာလိကမေဝာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဣမေ စတ္တာရော ရသာ** တိ ဖလပတ္တပုပ္ဖဥစ္ဆုရသာ စ တ္တာရော''တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၃၀၀) ဝုတ္တံ။ **''ဒွေဝ ပဋ္ဋာ ဒေသနာမေနေဝာ**တိ စီနပဋ္ဋသောမာရ ပဋ္ဋာနိ။ **တီဏီ**တိ ပဋ္ဋုဏ္ဏေန သဟ တီဏိ။ **ဣဒ္ဓိမယံ** ပေဟိဘိက္ခုနံ နိဗ္ဗတ္တံ။ **ဒေဝဒတ္တိယံ** အနုရုဒ္ဓတ္ထေရေန လဒ္ ဓ''န္တိ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃၀၅)။

သံသဋ္ဌကထာ

သံသဋ္ဌကထာယံ **တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ ကပ္ပတီ** တိအာဒိ သဗ္ဗံ သမ္ဘိန္နရသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ဟိ ဆလ္လိမ္ပိ အပနေတွတ သကလေနေဝ နာဠိကေရဖလေန သဒ္ဓိံ ဟနကံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ, နာဠိကေရံ အပနေတွတ တံ ဝိကာလေပိ ကပ္ပတိ။ ဥပရိ သပ္ပိပိဏ္ဍံ ဌပေတွတ သီတလပာယာသံ ဒေန္တိ, ယံ ပာယာသေန အသံသဋ္ဌံ သပ္ပိ, တံ အပ နေတွတ သတ္တာဟံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဗဒ္ဓမဓုဖာဏိတာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ တက္ကောလဇာတိဖလာဒီဟိ အလင်္က ရိတွတ ပိဏ္ဍပာတံ ဒေန္တိ, တာနိ ဥဒ္ဓရိတွတ ဓောဝိတွတ ယာဝဇီဝံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ, ယာဂုယံ ပက္ခိပိတွတ ဒိန္နသိင်္ဂိ ဝေရာဒီသုပိ, တေလာဒီသု ပက္ခိပိတွတ ဒိန္နလဋ္ဌိမဓုကာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝံ ယံ ယံ အသမ္ဘိန္နရသံ ဟောတိ, တံ တံ ဧကတော ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ယထာ သုဒ္ဓံ ဟောတိ, တထာ ဓောဝိတွတ တ တစ္ဆေတွတ တ တဿ တဿ ကာလဿ ဝသေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

သစေ ပန သမ္ဘိန္နရသံ ဟောတိ သံသဋ္ဌံ, န ဝဋ္ဋတိ။ ယာဝကာလိကဥှိ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ သမ္ဘိန္နရသာနိ တီဏိပိ ယာမကာလိကာဒီနိ အတ္တနော သဘာဝံ ဥပနေတိ။ ယာမကာလိကံ ဒွေပိ သတ္တာဟကာလိကာဒီနိ အတ္တနော သဘာဝံ ဥပနေ တိ။ သတ္တာဟကာလိကံ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ သံသဋ္ဌံ ယာဝဇီဝိကံ အတ္တနော သဘာဝဉ္စေဝ ဥပနေတိ, တသ္မာ တေန တဒဟုပ ဋိဂ္ဂဟိတေန သဒ္ဓိံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ တ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတံ တ ယာဝဇီဝိကံ သတ္တာဟံ ကပ္ပတိ, ဒွီဟပဋိဂ္ဂဟိတေန ဆာဟံ။ပေ.။ သတ္တာဟပဋိဂ္ဂဟိတေန တဒဟေဝ ကပ္ပတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မာယေဝ ဟိ ''သတ္တာဟကာလိကေန, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတ''န္တိ အဝတွတ ''ပဋိဂ္ဂဟိတံ သတ္တာဟံ ကပ္ပတီ''တိ ဝုတ္တံ။

ကာလယာမသတ္တာဟာတိက္ကမေသု စေတ္ထ ဝိကာလဘောဇနသန္နိဓိဘောဇနနိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယာနိ ဝသေန အာပတ္တိ ယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမေသု စ ပန စတူသု ကာလိကေသု ယာဝကာလိကံ ယာမကာလိကန္တိ ဣဒမေဝ ဒွယံ အန္တောဝုတ္ ထကဉ္စေဝ သန္နိဓိကာရကဉ္စ ဟောတိ, သတ္တာဟကာလိကဉ္စ ယာဝဇီဝိကဉ္စ အကပ္ပိယကုဋိယံ နိက္ခိပိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, သန္နိဓိမ္ပိ န ဇနေတီတိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ပဉ္စဘေသဇ္ဇကထာ

ပဉ္စဘေသဇ္ဇကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တာနိ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွတ ကာလေ ပရိဘုဉ္ဇို တု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၁) ဝစနတော သာရဒိကေန အာဗာဓေန ဖုဋ္ဌာနံ ဘိက္ခူနံ ယာဂုပိ ပီတာ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ဘတ္တမ္ပိ ဘုတ္ တံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, တေ တေန ကိသာ ဟောန္တိ လူခာ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတာ ဓမနိသန္ထတဂတ္တာ။ တေသံ ယံ ဘေသဇ္ဇဉ္စေဝ အဿ ဘေသဇ္ဇသမ္မတဉ္စ, လောကဿ အာဟာရတ္ထဉ္စ ဖရေယျ, န စ ဩဠာရိကော အာ ဟာရော ပညာယေယျ။ တတ္ရိမာနိ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ။ သေယျထိဒံ – သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ, တာနိ ဘေသ ဇ္ဇာနိ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွတ ကာလေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **''သာရဒိကေန အာဗာဓေနာ**တိ သရဒကာလေ ဥပ္ပ န္နေန ပိတ္တာဗာဓေန။ တသ္မိဥှိ ကာလေ ဝဿောဒကေနပိ တေမေန္တိ, ကဒ္ဒမမ္ပိ မဒ္ဒန္တိ, အန္တရန္တရာ အာဗာ ဓောပိ ခရော ဟောတိ, တေန တေသံ ပိတ္တံ ကောဋ္ဌဗ္ဘန္တရဂတံ ဟောတိ။ **အာဟာရတ္ထဉ္စ ဖရေယျာ** တိ အာဟာရ တ္ထံ သာဓေယျာ''တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၀) ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၀) **''ပိ**

တ္တံ ကောင္ဋ္ဌာန္တရဂတံ ဟောတီတိ ဗဟိသရီရေ ဌာပေတ္ဝာ ဌိတံ အပဗ္ဗပိတ္တံ ကောင္ဋ္ဌာန္တရဂတံ ဟောတိ, တေန ပိတ္တံ ကုပိတံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော''တိ ဝုတ္တံ။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၆၀) **''ယံ ဘေသဇ္ဇ္ဇဒ္ဓေဝ အသ္သာ** တိ ပရတော 'တဒုဘယေန ဘိယ္ယောသောမတ္တာယ ကိသာ ဟောန္တိ'တိအာဒိနာ ဝိရောဓဒဿနတော နိအနာနပေက္ခံ ယထာလာဘဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာနိအနံ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ စေ? တဒညာပေက္ခာဓိပ္ပာယတော။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓကာလေပိ ဟိ သပ္ပိအာဒီနံ သတ္တာဟကာလိကဘာဝေပေက္ခောတိ။ တထာ ဝစနေန ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ 'အာဟာရတ္ထဉ္စ ဖရေယ္ယ, န စ ဩဠာရိကော အာဟာရော ပညာယေယ္ယာ'တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကာလေ ပရိဘုဉ္ဇိတုန္တိ ဧတ္တ စ ကာလပရိစ္ဆေဒော န ကတော, ကုတောယေဝ ပန လဗ္ဘာ တဒညာပေက္ခာဓိပ္ပာယော ဘဂဝတာ မူလဘေသဇ္ဇာဒီနိ တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝန္တိ ကာလပရိစ္ဆေဒော။ ယံ ပန 'အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကာလေ ပရိဘုဉ္ဇိတု'န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၀) ဝစနံ, တံ 'သန္နိဓိံ ကတွာ အပရာပရသ္မိံ ဒိဝသေ ကာလေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမီ'တိ အဓိပ္ပာယတော ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အညထာ အတိသယတ္တာ ဘဂဝတော 'ယံ ဘေသဇ္ဇ္ဇဒ္ဓေဝ အသ္သာ'တိအာဒိဝိတက္ကုပ္ပာဒော န သမ္ဘဝတိ။ ပဏီတဘောဇနာနုမတိယာ ပသိဒ္ဓတ္တာ အာဗာဓာနုရူပသပ္ပာယာပေက္ခာယ ဝုတ္တာနီတိ စေ? တဉ္စ န, 'ဘိယ္ယောသောမတ္တာယာ'တိ ကိသာဒိဘာဝပတ္တိဒဿနတော။ ယထာ ဥစ္ဆုရသံ ဥပာဒာယ ဖာဏိတန္တိ ဝုတ္တံ, တထာ နဝနီတံ ဥပာဒာယ သပ္ပိတိ ဝတ္တဗ္ဗတော နဝနီတံ ဝိသုံ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ စေ? န ဝိသေသဒဿနာဓိပ္ပာယတော။ ယထာ ဖာဏိတဂ္ဂဟဏေန သိဒ္ဓေပိ ပရတော ဥစ္ဆုရသော ဝိသုံ အနုညာတော ဥစ္ဆုသာမညတော ဂုဠောဒကဉ္စာနေ ဌပနာဓိပ္ပာယတော, တထာ နဝနီတေ ဝိသေသဝိဓိဒဿနာဓိပ္ပာယတော နဝနီတံ ဝိသုံ အနုညာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝိသေသဝိဓိ ပနဿ ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာဝသေန (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၉-၆၂၁) ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္စဟိ တတ္ထ 'ပစိတွာ သပ္ပိံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမေန အဓောတမ္ပိ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတီ'တိ။ တတ္ထ သပ္ပိ ပက္ကာဝ ဟောတိ, နာပက္ကာ, တထာ ဖာဏိတမ္ပိ။ နဝနီတံ အပက္ကမေဝာ''တိအာဒိ။

ဒုတိယဘေသဇ္ဇကထာ

ဒုတိယဘေသဇ္ဇကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တာနိ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကာလေပိ ဝိကာလေပိ ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၁) ဝစနတော ''တာနိ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကာလေ ပရိဘုဉ္ဇန္တာနံ တေသံ ဘိက္ခူနံ ယာနိပိ တာနိ ပာကတိကာနိ လူခာနိ ဘောဇနာနိ, တာနိ နစ္ဆာဒေန္တိ, ပဂေဝ သေနေသိတာနိ။ တေ တေန စေဝ သာရဒိကေန အာဗာဓေန ဖုဋ္ဌာ ဣမိနာ စ ဘတ္တာစ္ဆာဒကေန တဒုဘယေန ဘိယ္ယောသောမတ္တာယ ကိသာ ဟောန္တီ''တိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ကာလေပိ ဝိကာလေပီတိ အနုညာတတ္တာ ဝိကာလေပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **''နစ္ဆာဒေန္တီ** တိ န ဇီရန္တိ, န တတရောဂံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတုံ သက္ကောန္တိ။ **သေနေသိတာနီ**တိ သိနိဒ္ဓာနိ။ **ဘတ္တာစ္ဆာဒကေနာ**တိ ဘတ္တံ အရောစိကေနာ''တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၁) ဝုတ္တံ, ဋီကာသု (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၆၁; ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၁-၂၆၂) ပန **''နစ္ဆာဒေန္တီ** တိ ရုစိံ န ဥပ္ပာဒေန္တီ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, မဟာဝိဘင်္ဂေ (ပါရာ. ၆၂၂) ပန ''ယာနိ ခော ပန တာနိ ဂိလာနာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိသာယနီယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ။ သေယ္ယထိဒံ – သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ, တံ အတိက္ကာမယတော နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ''န္တိ ဝစနတော ဣမေသံ ပဉ္စဘေသဇ္ဇာနံ သတ္တာဟကာလိကဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော, ဣဓ ပန အဋ္ဌုပ္ပတ္တိဝသေန ဝုတ္တောတိ။

ဝသာဘေသဇ္ဇကထာ

ဝသာဘေသဇ္ဇကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝသာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ အစ္ဆဝသံ မစ္ဆဝသံ သုသုကာဝသံ သူကရဝသံ ဂဒ္ရဘဝသံ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ နိပ္ပက္ကံ ကာလေ သံသဋ္ဌံ တေလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။ ဝိကာလေ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝိကာလေ နိပ္ပက္ကံ ဝိကာလေ သံသဋ္ဌံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယ္ယ, အာပတ္တိ တိဏ္ဏံ ဒုက္ကဋာနံ။ ကာလေ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဝိကာလေ နိပ္ပက္ကံ ဝိကာလေ သံသဋ္ဌံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒွိန္နံ ဒုက္ကဋာနံ။ ကာလေ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ နိပ္ပက္ကံ ဝိကာလေ သံသဋ္ဌံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ကာလေ စေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ နိပ္ပက္ကံ ကာလေ သံသဋ္ဌံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇ

ဇေယျ, အနာပတ္တိ”တိ (မဟာဝ. ၂၆၂)။ တတ္ထ **“ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတ** န္တိအာဒီသု မဇ္ဈန္ဟိကေ အဝီတိဝတ္တေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပစိတွာ ပရိဿာဝေတွာ စာတိ အတ္ထော။ **တေလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတု** န္တိ သတ္တာဟကာလိက တေလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတု”န္တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၂) ဝုတ္တံ, ဋီကာသု (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၆၂; ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၁-၂၆၂) ပန **“သုသုကာ**တိ သမုဒ္ဒေ ဘဝေ ကော မစ္ဆဇာတိ, ကုမ္ဘီလာတိပိ ဝဒန္တိ။ **သံ သဋ္ဌ**န္တိ ပရိဿာဝိတံ။ **တေလပရိဘောဂေနာ**တိ သတ္တာဟကာလိကပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ။ အယ မေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဟေဋ္ဌာ စတုကာလိကကထာယံ ဝုတ္တောယေဝ။

မူလဘေသဇ္ဇကထာ

မူလဘေသဇ္ဇကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မူလာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ, ဟလိဒ္ဒိံ သိင်္ဂိဝေရံ ဝစံ ဝစတ္တံ အတိဝိသံ ကဋုကရောဟိဏိံ ဥသီရံ ဘဒ္ဒမုတ္တကံ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ မူလာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။ အသတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ။ တတ္ထ **ဝစတ္တ** န္တိ သေတဝစံ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။

ပိဋ္ဌဘေသဇ္ဇကထာ

ပိဋ္ဌဘေသဇ္ဇကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, နိသဒံ နိသဒပေါတက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) ဝစနတော ပိသိတေဟိ စုဏ္ဏကတေဟိ မူလဘေသဇ္ဇေဟိ အတ္ထော သတိ နိသဒဉ္စ နိသဒပေါတကဉ္စ ပရိဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **နိသဒံ နိသဒပေါတက**န္တိ ပိသနသိလာ စ ပိသနပေါတော စ။ နိသဒန္တိ ပိသန္တိ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကရောန္တိ မူလဘေသဇ္ဇာဒယော ဧတ္ထာတိ **နိသဒံ,** ပိသနသိလာ။ နိသဒန္တိ ပိသန္တိ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကရောန္တိ မူလဘေသဇ္ဇာဒယော ဧတေနာတိ နိသဒံ, ပေါသေတဗ္ဗောတိ ပေါတော, အရကော။ ခုဒ္ဒကပ္ပမာဏတာယ ပေါတော ဝိယာတိ ပေါတော, နိသဒဉ္စ တံ ပေါတော စာတိ နိသဒပေါတော, **တံ နိသဒပေါတကံ**။ နိပုဗ္ဗသဒ စုဏ္ဏကရဏေတိ ဓာတု။

ကသာဝဘေသဇ္ဇကထာ

ကသာဝဘေသဇ္ဇကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကသာဝါနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နိမ္ဗကသာဝံ ကုဋဇကသာဝံ ပဋောလကသာဝံ ဖဂ္ဂဝကသာဝံ နတ္တမာလကသာဝံ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ကသာဝါနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, အသတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) ဝစနတော တာနိပိ ကသာဝဘေသဇ္ဇာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ဖဂ္ဂဝ** န္တိ လတာဇာတိ။ **နတ္တမာလ** န္တိ ကရဉ္ဇံ။ **“ကသာဝေဟီ**တိ တစာဒီနိ ဥဒကေ တာပေတွာ ဂဟိတဉီသရေဟိ”တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၃) ဝုတ္တံ။

ပဏ္ဏဘေသဇ္ဇကထာ

ပဏ္ဏဘေသဇ္ဇကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဏာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နိမ္ဗပဏ္ဏံ ကုဋဇပဏ္ဏံ ပဋောလပဏ္ဏံ နတ္တမာလပဏ္ဏံ ဖဂ္ဂဝပဏ္ဏံ သုလသိပဏ္ဏံ ကပ္ပာသပဏ္ဏံ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ပဏ္ဏာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, အသတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) ဝစနတော ခါဒနီယဘောဇနီယတ္ထံ အဖရန္တာနိ တာနိပိ ပဏ္ဏာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အဇ္ဇုကဝ** န္တိအာဒီသု နိဿဂ္ဂိယဝဏ္ဏနာယံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃) ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိ တဗ္ဗော။ မူလဘေသဇ္ဇာဒိဝိနိစ္ဆယောပိ ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တောယေဝ, တသ္မာ ဣဓ ယံ ယံ ပုဗ္ဗေ အဝုတ္တံ, တံ တ ဒေဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

ဖလဘေသဇ္ဇကထာ

ဖလဘေသဇ္ဇကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဖလာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ဗိဠင်္ဂံ ပိပ္ပလိံ မရိစံ ဟရီတကံ ဝိဘီတကံ အာမလကံ ကောဋ္ဌဖလံ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ဖလာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, အသတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) ဝစနတော ခါဒနီယဘောဇနီယတ္ထံ အဖရန္တာနိ တာနိ ဖလာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

ဇတုဘေသဇ္ဇကထာ

ဇတုဘေသဇ္ဇကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဇတူနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ဟိင်္ဂုံ ဟိင်္ဂုဇတုံ ဟိင်္ဂုသိပာဋိကံ တကံ တကပတ္တိံ တကပဏ္ဏိံ သဇ္ဇုလသံ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ဇတူနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, အသတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) ဝစနတော တာနိ ဇတူနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ဟိင်္ဂုဟိင်္ဂုဇတုဟိင်္ဂုသိပာဋိကာ** ဟိင်္ဂုဇာတိယောယေဝ။ **တကတကပတ္တိတကပဏ္ဏိယော** လာခါဇာတိယော။

ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၆၃) ပန **''ဟိင်္ဂုဇတု** နာမ ဟိင်္ဂုရုက္ခဿ ဒဏ္ဍပလ္လဝပတဋ္ဌပါကနိပ္ဖန္နာ။ **ဟိင်္ဂုသိပာဋိကာ** နာမ တဿ မူလသာခပါကနိပ္ဖန္နာ။ **တကံ** နာမ တဿ ရုက္ခဿ တစပါကောဒကံ။ **တကပတ္တီ**တိ တဿ ပတ္တပါကောဒကံ။ **တကပဏ္ဏီ**တိ တဿ ဖလပါကောဒကံ။ အထ ဝါ **'တကံ** နာမ လာခါ။ **တကပတ္တီ**တိ ကိတ္တိမလောဟသာခါ ။ **တကပဏ္ဏီ**တိ ပက္ကလာခါ'တိ လိခိတံ။ **သတိ ပစ္စယေ**တိ ဧတ္ထ သတိပစ္စယတာ ဂိလာနာဂိလာနဝသေန ဒ္ဝိဓာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒဿ ဟိ အနာပတ္တိဝါရေ ယာမကာလိကာဒီနံ တိဏ္ဏမ္ပိ အဝိသေသေန သတိပစ္စယတာ ဝုတ္တာ။ ဣမသ္မိံ ခန္ဓကေ 'အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနဿ ဂုဠံ အဂိလာနဿ ဂုဠောဒကံ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနဿ လောဏသောဝီရကံ, အဂိလာနဿ ဥဒကသမ္ဘိန္န'န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၃) ဝုတ္တံ, တသ္မာ သိဒ္ဓံ 'သတိပစ္စယတာ ဂိလာနာဂိလာနဝသေန ဒုဝိဓာ'တိ, အညထာ အသတိ ပစ္စယေ ဂုဠောဒကာဒိ အာပဇ္ဇတိ, တတော စ ပာဠိဝိရောဓော။ **အာဟာရတ္ထ**န္တိ အာဟာရပယောဇနံ, အာဟာရကိစ္စယာပနန္တိ အတ္ထောတိ စ။ **တေလပရိဘောဂေနာ**တိ သတ္တာဟကာလိကပရိဘောဂေန။ **ပိဋ္ဌေဟိ** တိ ပိသိတတေလေဟိ။ **ကောဋ္ဌဖလ**န္တိ ကောဋ္ဌရုက္ခဿ ဖလံ, မဒနဖလံ ဝါတိ စ လိခိတ''န္တိ ဝုတ္တံ။

လောဏဘေသဇ္ဇကထာ

လောဏဘေသဇ္ဇကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, လောဏာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ သာမုဒ္ဒိကံ ကာဠလောဏံ သိန္ဓဝံ ဥဗ္ဘိဒံ ဗိလံ, ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အတ္ထိ လောဏာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ နေဝ ခါဒနီယေ ခါဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, အသတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) ဝစနတော တာနိ လောဏာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **သာမုဒ္ဒ**န္တိ သမုဒ္ဒတီရေ ဝါလုကံ ဝိယ သန္တိဋ္ဌတိ။ **ကာဠလောဏ**န္တိ ပကတိလောဏံ။ **သိန္ဓဝ**န္တိ သေတဝဏ္ဏံ ပဗ္ဗတေ ဥဋ္ဌဟတိ။ **ဥဗ္ဘိဒ**န္တိ ဘူမိတော အင်္ကုရံ ဝိယ ဥဋ္ဌဟတိ။ **ဗိလ**န္တိ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေဟိ သဒ္ဓိံ ပစိတံ, တံ ရတ္တဝဏ္ဏံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၆၃) ပန **''ဥဗ္ဘိဒံ** နာမ ဦသရပံသုမယ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၃) ပန **''ဥဗ္ဘိဒ**န္တိ ဦသရပံသုမယံ လောဏံ။ **ဗိလ**န္တိ လောဏဝိသေသော''တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ တထေဝ ဝုတ္တံ။

စုဏ္ဏကထာ

စုဏ္ဏကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကဏ္ဍု ဝါ ပီဠကာ ဝါ အဿာဝေါ ဝါ ထုလ္လကစ္ဆု ဝါ အာဗာဓော ကာယော ဝါ ဒုဂ္ဂန္ဓော စုဏ္ဏာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ, အဂိလာနဿ ဆကဏံ မတ္တိကံ ရဇနနိပ္ပက္ကံ။ အနုဇာနာမိ,

ဘိက္ခဝေ, ဥဒုက္ခလံ မုသလ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၄)။ **“ကာယော တ ဒုဂ္ဂန္ဓော** တိ ကဿစိ အဿာဒီနံ ဝိယ ကာယဂန္ဓော ဟောတိ, တဿပိ သိရီသကောသုမ္ဘာဒိစုဏ္ဏာနိ တ ဂန္ဓစုဏ္ဏာနိ တ သဗ္ဗာနိ ဝဋ္ဋန္တိ။ **ဆကဏာန္တိ** ဂောမယံ။ **ရဇနနိပ္ပက္ကန္တိ** ရဇနကသဋ္ဋံ, ဟာကတိကစုဏ္ဏမ္ပိ ကောဋ္ဋေတွာ ဥဒကေန တေမေတွာ နှာယိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧတမ္ပိ ရဇနနိပ္ပက္ကသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၄) ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၆၄) ပန **“ဆကဏာန္တိ** ဂောမယံ။ **ဟာကတိကစုဏ္ဏံ** နာမ အပက္ကကသာဝစုဏ္ဏံ။ ဧတေန ဌပေတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၄-၂၆၅) **“ဆကဏာန္တိ** ဂောမယံ။ **ဟာကတိကစုဏ္ဏန္တိ** အပက္ကကသာဝစုဏ္ဏံ, ဂန္ဓစုဏ္ဏံ ပန န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၆၄) **“ဆကဏာန္တိ** ဂောမယံ။ **ဟာကတိကစုဏ္ဏံ** နာမ အပက္ကကသာဝစုဏ္ဏံ။ ဧတေန ဌပေတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တီ”တိ ဝုတ္တံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စုဏ္ဏစာလိနိ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၄) ဝစနတော ဂိလာနာနံ ဘိက္ခူနံ စုဏ္ဏေဟိ ဘေသဇ္ဇေဟိ စာလိတေဟိ အတ္ထေ သတိ စုဏ္ဏစာလိနီ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဿစာလိနိ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၄) ဝစနတော သဏှေဟိ စုဏ္ဏေဟိ အတ္ထေ သတိ ဒုဿစာလိနီ ဝဋ္ဋတိ ။ **“စုဏ္ဏစာလိနိ** န္တိ ဥဒုက္ခလေ ကောဋ္ဋိတစုဏ္ဏပရိဿာဝနိ”န္တိ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၄-၂၆၅) ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယမ္ပိ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၆၄) **“စာလိတေဟီ**တိ ပရိဿာဝိတေဟီ”တိ ဝုတ္တံ။

အမနုဿိကာဗာဓကထာ

အမနုဿိကာဗာဓကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အမနုဿိကာဗာဓေ အာမကမံသံ အာမကမံသလောဟိတ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၄) ဝစနတော ယဿ ဘိက္ခုနော အာမကမံသံ ခါဒိတဿ အာမကလောဟိတံ ပိဝိတဿ သော အမနုဿာဗာဓော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, တဿ အနာပတ္တိ။ တတ္ထ **အာမကမံသဉ္စ ခါဒိ, အာမကလောဟိတဉ္စ ပိဝီ** တိ န တံ ဘိက္ခု ခါဒိ, န ပိဝိ, အမနုဿော ခါဒိတွာ စ ပိဝိတွာ စ ပက္ကန္တော။ တေန ဝုတ္တံ “တဿ သော အမနုဿိကာဗာဓော ပဋိပ္ပဿမ္ဘီ”တိ။

အဉ္ဇနကထာ

အဉ္ဇနကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဉ္ဇနံ ကာဠဉ္ဇနံ ရသဉ္ဇနံ သောတဉ္ဇနံ ဂေရုကံ ကပလ္လ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော ဘိက္ခူနံ စက္ခုရောဂေ သတိ အဉ္ဇနာဒီနိ ဝဋ္ဋန္တိ။ တတ္ထ **“အဉ္ဇန** န္တိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝစနမေတံ။ **ကာဠဉ္ဇန** န္တိ ဧကာ အဉ္ဇနဇာတိ။ **ရသဉ္ဇန** န္တိ နာနာသမ္ဘာရေဟိ ကတံ။ **သောတဉ္ဇန** န္တိ နဒီသောတာဒီသု ဥပ္ပဇ္ဇနကအဉ္ဇနံ။ **ဂေရုကော** နာမ သုဝဏ္ဏဂေရုကော။ **ကပလ္လ** န္တိ ဒီပသိခတော ဂဟိတမသီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၄) ဝုတ္တံ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၆၅) **“သုဝဏ္ဏဂေရုကော** တိ သုဝဏ္ဏတုတ္ထာဒီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၄-၂၆၅) တထေဝ ဝုတ္တံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စန္ဒနံ တဂရံ ကာဠာနုသာရိယံ တာလီသံ ဘဒ္ဒမုတ္တက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော အဉ္ဇနူပပိသနေဟိ အတ္ထေ သတိ ဣမာနိ စန္ဒနာဒီနိ ဝဋ္ဋန္တိ။ တတ္ထ **“စန္ဒန** န္တိ လောဟိတစန္ဒနာဒိကံ ယံ ကိဉ္စိ စန္ဒနံ။ **တဂရာဒီနိ** ပာကဋာနိ။ အညာနိပိ နီလုပ္ပလာဒီနိ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ။ **အဉ္ဇနူပပိသနေဟီ** တိ အဉ္ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကတော ပိသိတဗ္ဗေဟိ။ န ဟိ ကိဉ္စိ အဉ္ဇနူပပိသနံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၄) ဋီကာယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၆၅) ပန **“အဉ္ဇနူပပိသန** န္တိ အဉ္ဇနတ္ထာယ ဥပပိသိတဗ္ဗံ ယံ ကိဉ္စိ စုဏ္ဏဇာတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၄-၂၆၅) ပန “ဟာဋိယံ **အဉ္ဇနူပပိသနန္တိ** အဉ္ဇနေ ဥပနေတုံ ပိသိတဗ္ဗဘေသဇ္ဇ”န္တိ ဝုတ္တံ။

“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဉ္ဇနိ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော အဉ္ဇနဌပနဋ္ဌာနံ ဝဋ္ဋတိ။ “န, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စာဝစာ အဉ္ဇနီ ဓာရေတဗ္ဗာ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌိမယံ ဒန္တမယံ ဝိသာဏမယံ နဠမယံ ဝေဠုမယံ ကဋ္ဌမယံ ဇတုမယံ လောဟမယံ သင်္ခနာဘိမယ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော ဧတာနိ ကပ္ပိယာနိ။ တတ္ထ **အဋ္ဌိမယ** န္တိ မနုဿဋ္ဌိံ ဌပေတွာ အဝသေသအဋ္ဌိမယံ။ **ဒန္တမယ** န္တိ ဟတ္ထိဒန္တာဒိသဗ္ဗဒန္တမယံ။ **ဝိသာဏမယေပိ** အကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထိ။ **နဠမယာဒယော** ဧကန္တကပ္ပိယာယေဝ။

“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အပိဓာန”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော အဥ္ဇနီအပိဓာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သုတ္တကေန ဗန္ဓိတ္ွာ အဥ္ဇနိယာ ဗန္ဓိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော အပိဓာနံ သုတ္တကေန ဗန္ဓိတ္ွာ အဥ္ဇနိယာ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သုတ္တကေန သိဗ္ဗေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော အပတနတ္ထာယ အဥ္ဇနီသုတ္တကေန သိဗ္ဗေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဥ္ဇနိသလာက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော အဥ္ဇနိသလာကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ “န, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စာဝစာ အဥ္ဇနိသလာကာ ဓာရေတဗ္ဗာ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌိမယံ။ပေ။ သင်္ခနာဘိမယ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော တောယေဝ အဥ္ဇနိသလာကာ ဝဋ္ဋန္တိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သလာကဋ္ဌာနိယ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော အဥ္ဇနိသလာကဋ္ဌာနိယမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **သလာကဋ္ဌာနိယ** န္တိ ယတ္ထ သလာကံ ဩဒဟန္တိ, တံ သုသိရဒဏ္ဍကံ ဝါ ထဝိကံ ဝါ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဥ္ဇနိတ္ထဝိက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော ထဝိကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အံသဗဒ္ဓကံ ဗန္ဓနသုတ္တက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၅) ဝစနတော အဥ္ဇနိတ္ထဝိကာယ အံသေ လဂ္ဂနတ္ထာယ အံသဗဒ္ဓကမ္ပိ ဗန္ဓနသုတ္တကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

နတ္ထုကထာ

နတ္ထုကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မုဒ္ဓနိ တေလက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော သီသာဘိတာပဿ ဘိက္ခုနော မုဒ္ဓနိ တေလံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, နတ္ထုကမ္မ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော နက္ခမနီယေ သတိ နတ္ထုကမ္မံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, နတ္ထုကရဏိ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော နတ္ထုယာ အဂဠနတ္ထံ နတ္ထုကရဏီ ဝဋ္ဋတိ။ “န, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စာဝစာ နတ္ထုကရဏီ ဓာရေတဗ္ဗာ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌိမယံ။ပေ။ သင်္ခနာဘိမယ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော တောယေဝ နတ္ထုကရဏိယော ဝဋ္ဋန္တိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယမကနတ္ထုကရဏိ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော နတ္ထုံ ဝိသမံ အာသိဉ္စယန္တိ စေ, ယမကနတ္ထုကရဏီ ဓာရေတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **ယမကနတ္ထုကရဏိ** န္တိ သမသောတာဟိ ဒ္ဝီဟိ ပနာဠိကာဟိ ဧကံ နတ္ထုကရဏိံ။

ဓူမနေတ္တကထာ

ဓူမနေတ္တကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဓူမံ ပာတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော ယမကနတ္ထုကရဏိယာ နက္ခမနီယေ သတိ ဓူမံ ပာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဓူမနေတ္တ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော တမေဝ ဝဋ္ဋိံ အာလိမ္ပေတ္ွာ ပိဝန္တဿ ကဏ္ဌော ဒယှတေ ဓူမနေတ္တဓူမော ပိဝိတဗ္ဗော။ “န, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စာဝစာနိ ဓူမနေတ္တာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌိမယံ။ပေ။ သင်္ခနာဘိမယ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော တာနိ ဧဝ ဓူမနေတ္တာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ။ “အနုဇာနာမိ , ဘိက္ခဝေ, အပိဓာန”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော ပာဏကာဒိအပ္ပဝိသနတ္ထံ ဓူမနေတ္တတ္ထဝိကမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယမကတ္ထဝိက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော ဧကတော ဃံသိယမာနေ သတိ ယမကတ္ထဝိကံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အံသဗဒ္ဓကံ ဗန္ဓနသုတ္တက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၆) ဝစနတော ဓူမနေတ္တတ္ထဝိကဿ အံသဗဒ္ဓဗန္ဓနသုတ္တံ ဝဋ္ဋတိ။

တေလပာကကထာ

တေလပာကကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တေလပာက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ဝါတာဗာဓေ သတိ တေလပာကော ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တေလပာက** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဘေသဇ္ဇပက္ခိတ္တံ သဗ္ဗံ အနုညာတမေဝ ဟောတိ။ “န, ဘိက္ခဝေ, အတိပက္ခိတ္တမဇ္ဇံ တေလံ ပာတဗ္ဗံ, ယော ပိဝေယျ, ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယသ္မိံ တေလပာကေ မဇ္ဇဿ န ဝဏ္ဏော န ဂန္ဓော န ရသော ပညာယတိ, ဧဝရူပံ မဇ္ဇပက္ခိတ္ွာ တံ တေလံ ပာတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ယသ္မိံ တေလပာကေ ပက္ခိတ္တဿ မဇ္ဇဿ ဝဏ္ဏော ဝါ ဂန္ဓော ဝါ ရသော ဝါ န ပညာယတိ, တာဒိသံ တေလံ ပိဝိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **အတိပက္ခိတ္တမဇ္ဇာနီ** တိ အတိဝိယ ခိတ္တမဇ္ဇာနိ, ဗဟုံ မဇ္ဇံ ပက္ခိပိတ္ွာ ယောဇိတာနီတိ အတ္ထော။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဗ္ဘဉ္ဇနံ အဓိဋ္ဌာတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော အတိပက္ခိတ္တမဇ္ဇတ္တာ အပိဝိတဗ္ဗေ တေလေ သတိ အဗ္ဘဉ္ဇနံ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ,

တီဏိ တုမှာနိ လောဟတုမ္ပိ ကဋ္ဌတုမ္ပိ ဖလတုမ္ပ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော တေလပက္ကဘာဇနာနိ ဣမာနိ တီဏိ တုမှာနိ ဝဋ္ဋန္တိ။

သေဒကမ္မကထာ

သေဒကမ္မကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သေဒကမ္မ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော အင်္ဂတတေ သတိ သေဒကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ ။ တတ္ထ **အင်္ဂတတော** တိ ဟတ္ထပါဒေ တတော။ နက္ခမနီယော ဟောတိ, “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ဘာရသေဒ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော သေဒကမ္မေန နက္ခမနီယေ သတိ သမ္ဘာရသေဒံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **သမ္ဘာရသေဒန္တိ** နာနာဝိဓပဏ္ဏသမ္ဘာရသေဒံ။ နက္ခမနီယော ဟောတိ, “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသေဒ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော သမ္ဘာရသေဒနက္ခမနီယေ သတိ မဟာသေဒံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **မဟာသေဒန္တိ** မဟန္တံ သေဒံ, ပောရိသပ္ပမာဏံ အာဝဋ္ဋံ အင်္ဂါရာနံ ပူရေတွာ ပံသုဝါလိကာဒီဟိ ပိဒဟိတွာ တတ္ထ နာနာဝိဓာနိ ဝါတဟရဏပဏ္ဏာနိ သန္ထရိတွာ တေလမက္ခိတေန ဂတ္တေန တတ္ထ နိပဇ္ဇိတွာ သမ္ပရိဝတ္တန္တေန သရီရံ သေဒေတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ နက္ခမနီယော ဟောတိ, “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဘင်္ဂေါဒက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော မဟာသေဒေန နက္ခမနီယေ သတိ ဘင်္ဂေါဒကံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ဘင်္ဂေါဒက** န္တိ နာနာပဏ္ဏဘင်္ဂကုထိတံ ဥဒကံ, တေဟိ ပဏ္ဏေဟိ စ ဥဒကေန စ သိဉ္စိတွာ သိဉ္စိတွာ သေဒေတဗ္ဗော။ နက္ခမနီယော ဟောတိ, “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒကကောဋ္ဌက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ဘင်္ဂေါဒကေန နက္ခမနီယေ သတိ ဥဒကကောဋ္ဌကံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ဥဒကကောဋ္ဌက** န္တိ ဥဒကကောဋ္ဌေ စာဋိံ ဝါ ဒောဏိံ ဝါ ဥဏှောဒကဿ ပူရေတွာ တတ္ထ ပဝိသိတွာ သေဒကမ္မကရဏံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

လောဟိတမောစနကထာ

လောဟိတမောစနကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, လောဟိတံ မောစေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ပဗ္ဗတဝါတေ သတိ လောဟိတံ မောစေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ပဗ္ဗတဝါတော ဟောတီ** တိ ပဗ္ဗေ ပဗ္ဗေ ဝါတော ဝိဇ္ဈတိ။ **လောဟိတံ မောစေတုန္တိ** သတ္ထကေန လောဟိတံ မောစေတုံ။ နက္ခမနီယော ဟောတိ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, လောဟိတံ မောစေတွာ ဝိသာဏေန ဂဟေတုန္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇)။

ပါဒဗ္ဘဉ္ဇနကထာ

ပါဒဗ္ဘဉ္ဇနကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပါဒဗ္ဘဉ္ဇန”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ပါဒေသု ဖလိတေသု ပါဒဗ္ဘဉ္ဇနံ ပစိတဗ္ဗံ။ နက္ခမနီယော ဟောတိ, “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဇ္ဇံ အဘိသင်္ခရိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ပါဒဗ္ဘဉ္ဇနတေလေန နက္ခမနီယေ သတိ ပဇ္ဇံ အဘိသင်္ခရိတဗ္ဗံ။ **တတ္ထ ပဇ္ဇံ အဘိသင်္ခရိတု** န္တိ ယေန ဖလိတပါဒါ ပါကတိကာ ဟောန္တိ, တံ နာဠိကေရာဒီသု နာနာဘေသဇ္ဇာနိ ပက္ခိပိတွာ ပဇ္ဇံ အဘိသင်္ခရိတုံ, ပါဒာနံ သပ္ပာယဘေသဇ္ဇံ ပစိတုန္တိ အတ္ထော။

ဂဏ္ဍာဗာဓကထာ

ဂဏ္ဍာဗာဓကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္ထကမ္မ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ဂဏ္ဍာဗာဓေ သတိ သတ္ထကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကသာဝေါဒက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ကသာဝေါဒကေန အတ္ထေ သတိ ကသာဝေါဒကံ ဒာတဗ္ဗံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိလကက္က”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော တိလကက္ကေန အတ္ထေ သတိ တိလကက္ကံ ဒာတဗ္ဗံ။ **တိလကက္ကေန အတ္ထော** တိ ပိဋ္ဌေဟိ တိလေဟိ အတ္ထော။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ကဗဠိက”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ကဗဠိကာယ အတ္ထေ သတိ ကဗဠိကာ ဒာတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **ကဗဠိကန္တိ** ဝဏမုခေ သတ္တုပိဏ္ဍံ ပက္ခိပိတုံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဏဗန္ဓနစောဠ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ဝဏဗန္ဓနစောဠေန အတ္ထေ သတိ ဝဏဗန္ဓနစောဠံ ဒာတဗ္ဗံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာသပကုဋ္ဋေန ဖောသိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော သစေ ဝဏော ကုဏ္ဍဝတီ, သာသပကုဋ္ဋေန ဖောသိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **သာသပကုဋ္ဋေနာ** တိ သာသပပိဋ္ဌေန။

“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ခူမံ ကာတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ယဒိ ဝဏော ကိလိဋ္ဌိတ္တ, ခူမံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, လောဏသက္ခရိကာယ ဆိန္ဒိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ယဒိ ဝဖုမံသံ ဝုဍ္ဎာတိ , ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဝဖုမံသ** န္တိ အဓိကမံသံ အာဏိ ဝိယ ဥဋ္ဌဟတိ။ **လောဏသက္ခရိကာယ ဆိန္ဒိတု** န္တိ ခာရေန ဆိန္ဒိတုံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဏတေလ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ယဒိ ဝဏော န ရုဟတိ, ဝဏရုဟနတေလံ ပစိတဗ္ဗံ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိကာသိကံ သဗ္ဗံ ဝဏပဋိကမ္မ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၇) ဝစနတော ယဒိ တေလံ ဂဠတိ, ဝိကာသိကံ အ တဗ္ဗံ, သဗ္ဗံ ဝဏပဋိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဝိကာသိက**န္တိ တေလရုန္ဓနပိလောတိကံ။ **သဗ္ဗံ ဝဏပဋိကမ္မ** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဝဏပဋိကမ္မံ နာမ အတ္ထိ, သဗ္ဗံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။ မဟာဝိကဋ္ဋကထာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာဝ။

သာမံ ဂဟေတ္ဝာတတိ ဣဒံ န ကေဝလံ သပ္ပဒဋ္ဌသ္သေဝ, အညသ္မိမ္ပိ ဒဋ္ဌဝိသေ သတိ သာမံ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, အညေသု ပန ကာရဏေသု ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဝဋ္ဋတိ။

ဝိသပီတကထာ

ဝိသပီတကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂူထံ ပာယေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၈) ဝစနတော ပီတဝိသံ ဘိက္ခုံ ဂူထံ ပာယေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ကရောန္တော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, သွေဝ ပဋိဂ္ဂဟော ကတော, န ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၂၆၈) ဝစနတော တဒေဝ ဝဋ္ဋတိ။ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၈) ပန **န ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော**တိ သစေ ဘူမိပ္ပတ္တော, ပဋိဂ္ဂဟာပေတဗ္ဗော, အပ္ပတ္တံ ပန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဃရဒိန္နကာဗာဓကထာ

ဃရဒိန္နကာဗာဓကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သီတာလောဠိံ ပာယေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၉) ဝစနတော ဃရဒိန္န ကာဗာဓဿ ဘိက္ခုနော သီတာလောဠိံ ပာယေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ဃရဒိန္နကာဗာဓော** တိ ဝသီကရဏပာဏကသမုဋ္ဌိတ ရောဂေါ။ ဋီကာယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၆၉) ပန **“ဃရဒိန္နကာဗာဓော** နာမ ဝသီကရဏတ္ထာယ ဃရဏိယာ ဒိန္န ဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော အာဗာဓော။ တေနာဟ ‘ဝသီကရဏပာဏကသမုဋ္ဌိတရောဂေါ’တိ။ **ဃရ**-သဒ္ဒေါ စေတ္ထ အ ဘေဒေန ဃရဏိယာ ဝတ္တမာနော အဓိပ္ပေတော”တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယမ္ပိ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၇-၂၆၉) **“ဃရဒိန္နကာဗာဓော** နာမ ဃရဏိယာ ဒိန္နဝသီကရဏဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော အာဗာဓော”တိ ဝုတ္တံ။ **သီတာလောဠိ**န္တိ နင်္ဂလေန ကသန္တဿ ဖာလေ လဂ္ဂမတ္တိကံ ဥဒကေန အာလောဠေတ္ဝာ ပာယေတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

ဒုဋ္ဌဂဟဏိကကထာ

ဒုဋ္ဌဂဟဏိကကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာမိသခါရံ ပာယေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၉) ဝစနတော ဒုဋ္ဌဂဟ ဏိကဿ ဘိက္ခုနော အာမိသခါရံ ပာယေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ဒုဋ္ဌဂဟဏိကော** တိ ဝိပန္နဂဟဏိကော, ကိစ္ဆေန ဥစ္စာ ရော နိက္ခမတီတိ အတ္ထော။ **အာမိသခါရ**န္တိ သုက္ခောဒနံ ဈာပေတွာ တာယ ဆာရိကာယ ပဂ္ဃရိတံ ခါရောဒကံ။ ဝိမတိ ဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၇-၂၆၉) ပန **“တာယ ဆာရိကာယ ပဂ္ဃရိတံ ခါရောဒက** န္တိ ပရိဿာဝနေ တံ ဆာ ရိကံ ပက္ခိပိတွာ ဥဒကေ အဘိသိဉ္စိတေ တတော ဆာရိကတော ဟေဋ္ဌာ ပဂ္ဃရိတံ ခါရောဒက”န္တိ ဝုတ္တံ။

ပဏ္ဍုရောဂါဗာဓကထာ

ပဏ္ဍုရောဂါဗာဓကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မုတ္တဟရီတကံ ပာယေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၉) ဝစနတော ပဏ္ဍုရောဂါဗာဓဿ ဘိက္ခုနော မုတ္တဟရီတကံ ပာယေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **မုတ္တဟရီတက**န္တိ ဂေါမုတ္တပရိဘာဝိတံ ဟရီတ ကံ။

ဆဝိဒောသာဗာဓကထာ

ဆဝိဒေသာဗာဂကေထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂန္ဓာလေပံ ကာတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၉) ဝစနတော ဆဝိဒေသာဗာဓဿ ဘိက္ခုနော ဂန္ဓာလေပံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

အဘိသန္နကာယကထာ

အဘိသန္နကာယကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိရေစနံ ပာတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၉) ဝစနတော အဘိသန္နကာယဿ ဘိက္ခုနော ဝိရေစနံ ပာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **အဘိသန္နကာယော** တိ ဥဿန္နဒောသကာယော။ အစ္ဆကဉ္ဇိယာ အတ္ထော ပာကတော, ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အစ္ဆကဉ္ဇိယ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၉) ဝစနတော အစ္ဆကဉ္ဇိယံ ပာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **အစ္ဆကဉ္ဇိယ** န္တိ တဏ္ဍုလောဒကမဏ္ဍော။ အကဋယူသေန အတ္ထော ဟောတိ, ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အကဋယူသ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၉) ဝစနတော အကဋယူသံ ပာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **အကဋယူသန္တိ** အသိနိဒ္ဓေါ မုဂ္ဂပစိတပာနီယော။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၆၉) ပန ဝိမတိဝိနောဒနိယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၇-၂၆၉) **''အကဋယူသေနာ**တိ အနဘိသင္ခတေန မုဂ္ဂယူသေနာ''တိ ဝုတ္တံ။ ကဋာကဋေန အတ္ထော ဟောတိ, ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကဋာကဋ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၉) ဝစနတော ကဋာကဋံ ပာယေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ကဋာကဋန္တိ** သောဝ ဓောတသိနိဒ္ဓေါ။ သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၂၆၉) ဝိမတိဝိနောဒနိယဉ္စ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂.၂၆၇-၂၆၉) **''ကဋာကဋေနာ**တိ မုဂ္ဂေ ပစိတွာ အစာလေတွာဝ ပရိဿာဝိတေန မုဂ္ဂယူသေနာ''တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိစ္ဆာဒနီယေန အတ္ထော ဟောတိ, ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိစ္ဆာဒနီယ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၉) ဝစနတော ပဋိစ္ဆာဒနီယံ ပာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **ပဋိစ္ဆာဒနီယေနာ** တိ မံသရသေန။

လောဏသောဝီရကကထာ

လောဏသောဝီရကကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနဿ လောဏသောဝီရကံ, အဂိလာနဿ ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ပာနပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၃) ဝစနတော ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ လောဏသောဝီရကံ ပာတဗ္ဗံ, အဂိလာနေန ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, တဉ္စ ''ပာနပရိဘောဂေနာ''တိ ဝစနတော ဝိကာလေပိ ဝဋ္ဋတိ။

တတ္ထ **လောဏသောဝီရကံ** နာမ သဗ္ဗရသာဘိသင်္ခတံ ဧကံ ဘေသဇ္ဇံ, တံ ကိရ ကရောန္တော ဟရီတကာမလကဝိဘီတကကသာဝေ သဗ္ဗဓညာနိ သဗ္ဗအပရဏ္ဏာနိ သတ္တန္နမ္ပိ ဓညာနံ ဩဒနံ ကဒလိဖလာဒီနိ သဗ္ဗဖလာနိ ဝေတ္တကေတကခဇ္ဇူရိကဠီရာဒယော သဗ္ဗကဠီရေ မစ္ဆမံသခဏ္ဍာနိ အနေကာနိ စ မဓုဖာဏိတသိန္ဓဝလောဏတိကဋုကာဒီနိ ဘေသဇ္ဇာနိ ပက္ခိပိတွာ ကုမ္ဘိမုခံ လိမ္ပိတွာ ဧကံ ဒွေ တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ ဌပေန္တိ, တံ ပရိပစ္စိတွာ ဇမ္ဗုရသဝဏ္ဏံ ဟောတိ, တံ ဝါတကာသကုဋ္ဌပဏ္ဍုဘဂန္ဒလာဒီနံ သိနိဒ္ဓဘောဇနဘုတ္တာနဉ္စ ဥတ္တရပာနံ ဘတ္တဇီရဏကဘေသဇ္ဇံ တာဒိသံ နတ္ထိ, တံ ပနေတံ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆာဘတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ဂိလာနာနံ ပာကတိကမေဝ။ အဂိလာနာနံ ပန ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ပာနပရိဘောဂေနာတိ။

သာရတ္ထဒီပနိယံ (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၁၉၁-၁၉၂) ပန ''ပာနပရိဘောဂေနာတိ ဝုတ္တတ္တာ လောဏသောဝီရကံ ယာမကာလိက''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝိမတိဝိနောဒနိယံ (ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.၁၉၂) ပန ''ပာနပရိဘောဂေန ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ ပန ဝုတ္တတ္တာ လောဏသောဝီရကံ ယာမကာလိကန္တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, ကေစိ ပန 'ဂိလာနာနံ ပာကတိကမေဝ, အဂိလာနာနံ ပန ဥဒကသမ္ဘိန္န'န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဂုဠံ ဝိယ သတ္တာဟကာလိက''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဝဇိရဗုဒ္ဓိဋီကာယံ (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၆၃) ပန ''အဝိသေသေန သတိပစ္စယတာ ဝုတ္တာ ။ ဣမသ္မိံ ခန္ဓကေ 'အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနဿ ဂုဠံ, အဂိလာနဿ ဂုဠောဒကံ, ဂိလာနဿ လောဏသောဝီရကံ, အဂိလာနဿ ဥဒကသမ္ဘိန္န'န္တိ (မဟာဝ. ၂၈၄) ဝုတ္တံ, တသ္မာ သိဒ္ဓံ 'သတိပစ္စယတာ ဂိလာနာဂိလာနဝသေန ဒုဝိဓာ'တိ'' ဝုတ္တံ။

အန္တောဝုတ္ထာဒိကထာ

အန္တောဝုတ္ထာဒိကထာယံ ''တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝတော ဥဒရဝါတာဗာဓော ဟောတိ, အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော 'ပုဗ္ဗေပိ ဘဂဝတော ဥဒရဝါတာဗာဓော တေကဋုလယာဂုယာ ဖာသု ဟောတီ'တိ သာမံ တိလမ္ပိ တဏ္ဍုလမ္ပိ မုဂ္ဂမ္ပိ ဝိညာပေတွာ အန္တော ဝါသေတွာ အန္တော သာမံ ပစိတွာ ဘဂဝတော ဥပနာမေသိ 'ပိဝတု ဘဂဝါ

တေကဇ္ဈလယာဂု’န္တိ။ ဇာနန္တာပိ တထာဂတာ ပုစ္ဆန္တိ, ဇာနန္တာပိ န ပုစ္ဆန္တိ, ကာလံ ဝိဒိတွာ ပုစ္ဆန္တိ, ကာလံ ဝိ
ဒိတွာ န ပုစ္ဆန္တိ, အတ္ထသဉ္ဟိတံ တထာဂတာ ပုစ္ဆန္တိ, နော အနတ္ထသဉ္ဟိတံ, အနတ္ထသဉ္ဟိတေ သေတုဃာ
တော တထာဂတာနံ။ ဒွီဟိ အာကာရေဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော ဘိက္ခူ ပဋိပုစ္ဆန္တိ ‘ဓမ္မံ တ ဒေသေဿာမ, သာဝကာနံ
တ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမာ’တိ။

အထ ခေါ ဘဂတ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာမန္တေသိ ‘ကုတာယံ, အာနန္ဒ, ယာဂူ’တိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာ
နန္ဒော ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ဝိဂရဟိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂတ အနနုစ္ဆဝိကံ, အာနန္ဒ, အနနုလောမိကံ အပ္ပတိရူပံ
အဿာမဏကံ အကပ္ပိယံ အကရဏီယံ, ကထဉ္ဟိ နာမ တွံ, အာနန္ဒ, ဧဝရူပာယ ဗာဟုလ္လာယ စေတေဿသိ, ယဒပိ,
အာနန္ဒ, အန္တော ဝုတ္ထံ, တဒပိ အကပ္ပိယံ။ ယဒပိ အန္တော ပက္ကံ, တဒပိ အကပ္ပိယံ။ ယဒပိ သာမံ ပက္ကံ, တဒပိ အ
ကပ္ပိယံ။ နေတံ, အာနန္ဒ, အပ္ပသန္နာနံ တ ပသာဒာယ။ပေ.။ ဝိဂရဟိတွာ ဓမ္မိံ ကထံ ကတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – န,
ဘိက္ခဝေ, အန္တော ဝုတ္ထံ အန္တော ပက္ကံ သာမံ ပက္ကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ယော ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ
ဿ။ အန္တော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ အန္တော ပက္ကံ သာမံ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ တိဏ္ဏံ ဒု
က္ကဋာနံ။ အန္တော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ အန္တော ပက္ကံ အညေဟိ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒွိ
န္နံ ဒုက္ကဋာနံ။ အန္တော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ ဗဟိ ပက္ကံ သာမံ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒွိန္နံ
ဒုက္ကဋာနံ။ ဗဟိ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ အန္တော ပက္ကံ သာမံ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒွိန္နံ ဒုက္
ကဋာနံ။ အန္တော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ ဗဟိ ပက္ကံ အညေဟိ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ
ဿ။ ဗဟိ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ အန္တော ပက္ကံ အညေဟိ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။
ဗဟိ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဝုတ္ထံ ဗဟိ ပက္ကံ သာမံ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဗဟိ စေ, ဘိ
က္ခဝေ, ဝုတ္ထံ ဗဟိ ပက္ကံ အညေဟိ ပက္ကံ, တဉ္စေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အနာပတ္တီ”တိ (မဟာဝ. ၂၇၄) ဝစနတော
သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ဌာနေ ဝုတ္ထတာ, တတ္ထ ပက္ကတာ, ဥပသမ္ပန္နေန သာမံ ပက္ကတာတိ ဣမေသံ တိဏ္ဏ
ဏ္ဏံ အင်္ဂါနံ သမ္ဘဝေ သတိ တိဿော အာပတ္တိယော, ဒွိန္နံ သမ္ဘဝေ ဒွေ အာပတ္တိယော, ဧကဿ အင်္ဂဿ
သမ္ဘဝေ ဧကာ အာပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အန္တော ဝုတ္ထန္တိ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဝုတ္ထံ။ **သာမံ ပက္က**န္တိ ဧတ္ထ ယံ ကိဉ္စိ အာမိသံ ဘိက္ခုနော ပစိတုံ န ဝဋ္ဋ
ဋတိ။ သစေပိဿ ဥဏှယာဂုယာ သုလသိပဏ္ဏာနိ ဝါ သိင်္ဂိဝေရံ ဝါ လောဏံ ဝါ ပက္ခိပန္တိ, တမ္ပိ စာလေတုံ န ဝဋ္ဋ
တိ။ “ယာဂုံ နိဗ္ဗာပေမီ”တိ ပန စာလေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥတ္တဏ္ဍုလဘတ္တံ လဘိတွာပိ ပိဒဟိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန မနုဿ
သာ ပိဒဟိတွာဝ ဒေန္တိ, ဝဋ္ဋတိ။ “ဘတ္တံ ဝါ မာ နိဗ္ဗာယတူ”တိ ပိဒဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပုန ပာကံ
ပစိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၄) ဝစနတော ပုဗ္ဗေ အနုပသမ္ပန္နေဟိ ပက္ကံ ပုန ပစိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ အဋ္ဌကထာယံ
(မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၄) “ခီရတက္ကာဒီသု ပန သကိံ ကုထိတေသု အဂ္ဂိံ အတုံ ဝဋ္ဋတိ ပုနပါကဿ အနုညာတတ္တာ”တိ။
“အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အန္တော တသေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၄) ဝစနတော ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ တဏ္ဍုလာဒီနိ အန္တော
တသေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အန္တော ပစိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၄) ဝစနတော ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ အန္တော
တော ပစိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာမံ ပစိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၄) ဝစနတော ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ သာမမ္ပိ ပ
စိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အန္တော ဝုတ္ထံ အန္တော ပက္ကံ သာမံ ပက္က”န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၄) ဝစနတော
ဒုဗ္ဘိက္ခသမယေ တီဏိပိ ဝဋ္ဋန္တိ။

ဥဂ္ဂဟိတပဋိဂ္ဂဟိတကထာ

ဥဂ္ဂဟိတပဋိဂ္ဂဟိတကထာယံ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယတ္ထ ဖလခါဒနီယံ ပဿတိ, ကပ္ပိယကာရကော စ န
ဟောတိ, သာမံ ဂဟေတွာ ဟရိတွာ ကပ္ပိယကာရကေ ပဿိတွာ ဘူမိယံ နိက္ခိပိတွာ ပဋိဂ္ဂဟာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ,
အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥဂ္ဂဟိတံ ပဋိဂ္ဂဟိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၅) ဝစနတော တထာ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အာပ
တ္တိ န ဟောတီတိ။

တတောနီဟဋကထာ

တတော နီဟဋ္ဌကထာယံ ''ပဋိဂ္ဂဏှာဟထ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဘုဉ္ဇထ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တတော နီဟဋံ ဘုတ္တာဝိနာ ပတရိတေန အနတိရိတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၆) ဝစနတော ယသ္မိံ အနေ နိမန္တိတာ ဟုတွာ ဘိက္ခူ ဘုဉ္ဇန္တိ, တတော အနတော နီဟဋံ ဘောဇနံ ပတရိတေန ဘိက္ခုနာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, န ပတရိတသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၆) **''တတော နီဟဋန္တိ** ယတ္ထ နိမန္တိတာ ဘုဉ္ဇန္တိ, တတော နီဟဋ''န္တိ။

ပုရေဘတ္တပဋိဂ္ဂဟိတကထာ

ပုရေဘတ္တပဋိဂ္ဂဟိတကထာယံ ''ပဋိဂ္ဂဏှာဟထ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဘုဉ္ဇထ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဘုတ္တာဝိနာ ပတရိတေန အနတိရိတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၇) ဝစနတော ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နိက္ခိပိတံ ပတရိတေန ဘိက္ခုနာ အတိရိတ္တံ အကတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပတရိတသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ န ဟောတိ။

ဝနဋ္ဌပောက္ခရဋ္ဌကထာ

ဝနဋ္ဌပောက္ခရဋ္ဌကထာယံ ''တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ကာယဍာဟာဗာဓော ဟောတိ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ, ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ 'ပုဗ္ဗေ တေ, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ကာယဍာဟာဗာဓော ကေန ဖာသု ဟောတီ'တိ။ ဘိသေဟိ စ မေ, အာဝုသော, မုဠာလိကာဟိ စာတိ။ပေ.။ အထ ခေါ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ဘိသေ စ မုဠာလိကာယော စ ပရိဘုတ္တဿ ကာယဍာဟာဗာဓော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ပေ.။ ပဋိဂ္ဂဏှာဟထ, ဘိက္ခဝေ, ပရိဘုဉ္ဇထ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝနဋံ ပောက္ခရဋံ ဘုတ္တာဝိနာ ပတရိတေန အနတိရိတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၈) ဝစနတော ဝနဋံ ပောက္ခရဋံ ပတရိတေန ဘိက္ခုနာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပတရိတသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ န ဟောတိ။ တတ္ထ **ဝနဋံ ပောက္ခရဋ္ဌ** န္တိ ဝနေ စေဝ ပဒုမိနိဂစ္ဆေ စ ဇာတံ။

အကတကပ္ပကထာ

အကတကပ္ပကထာယံ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဗီဇံ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇံ အကတကပ္ပံ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၇၈) ဝစနတော အဗီဇဉ္စ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇဉ္စ ဖလံ အဂ္ဂိသတ္ထနခေဟိ သမဏကပ္ပံ အကတွာပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **အဗီဇန္တိ** တရုဏဖလံ, ယဿ ဗီဇံ အင်္ကုရံ န ဇနေတိ။ **နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇ** န္တိ ဗီဇံ နိဗ္ဗဋ္ဋေတွာ အပနေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဗကံ အမ္ဗပနသာဒိ, တာနိ ဖလာနိ ကပ္ပိယကာရကေ အသတိ ကပ္ပံ အကတွာပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယာဂုကထာ

ယာဂုကထာယံ ''ဒသယိမေ, ဗြာဟ္မဏ, အာနိသံသာ ယာဂုယာ။ ကတမေ ဒသ, ယာဂုံ ဒေန္တော အာယုံ ဒေတိ, ဝဏ္ဏံ ဒေတိ, သုခံ ဒေတိ, ဗလံ ဒေတိ, ပဋိဘာနံ ဒေတိ, ယာဂုပီတာ ခုဒံ ပဋိဟနတိ, ပိပာသံ ဝိနေတိ, ဝါတံ အနုလောမေတိ, ဝတ္ထိံ သောဓေတိ, အာမာဝသေသံ ပာစေတိ။ ဣမေ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဒသာနိသံသာ ယာဂုယာတိ။

> 'ယော သညတာနံ ပရဒတ္တဘောဇိနံ။
> ကာလေန သက္ကစ္စ ဒဒာတိ ယာဂုံ။
> ဒသဿ ဌာနာနိ အနုပ္ပဝေစ္ဆတိ။
> အာယုဉ္စ ဝဏ္ဏဉ္စ သုခံ ဗလဉ္စ။
>
> 'ပဋိဘာနမဿ ဥပဇာယတေ တတော။
> ခုဒ္ဒံ ပိပာသဉ္စ ဗျပနေတိ ဝါတံ။
> သောဓေတိ ဝတ္ထိံ ပရိဏာမေတိ ဘတ္တံ။

ဘေသဇ္ဇမေတံ သုဂတေန ဝဏ္ဏိတံ။

‘တသ္မာ ဟိ ယာဂုံ အလမေဝ အတုံ။
နိစ္စံ မနုဿေန သုခတ္ထိကေန။
ဒိဗ္ဗာနိ ဝာ ပတ္ထယတာ သုခါနိ။
မာနုဿသောဘဂ္ဂျတမိစ္ဆတာ ဝါ’တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ တံ ဗြာဟ္မဏံ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဧ တသ္မိံ နိဒါနေ ဧတသ္မိံ ပကရဏေ ဓမ္မိံ ကထံ ကတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယာဂုဉ္စ မဓုဂေ ဠကဉ္စာ’’တိ (မဟာဝ. ၂၈၂) ဝစနတော ယာဂုဉ္စ မဓုဂေဠကဉ္စ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အနုမောဒနာဂါထာယ ‘‘ပတ္ထ ယတံ ဣစ္ဆတ’’န္တိ ပဒါနံ ‘‘အလမေဝ အတု’’န္တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ သစေ ပန ‘‘ပတ္ထယတာ ဣစ္ဆတာ’’တိ ပာ ဌော အတ္ထိ, သောယေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, အညတြ နိမန္တိတေန အညဿ ဘောဇ္ဇယာဂု ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ ာ, ယော ပရိဘုဉ္ဇေယျ, ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော’’တိ (မဟာဝ. ၂၈၃) ဝစနတော တထာ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပရမ္ပရ ဘောဇနသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ ဟောတိ။ **ဘောဇ္ဇယာဂူ** တိ ယာ ပဝါရဏံ ဇနေတိ။ **ယထာဓမ္မော ကာရေတဗ္ဗော** တိ ပရ မ္ပရဘောဇနေန ကာရေတဗ္ဗော။

ဂုဠကထာ

ဂုဠကထာယံ ‘‘အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနဿ ဂုဠံ, အဂိလာနဿ ဂုဠောဒက’’န္တိ (မဟာဝ. ၂၈၄) ဝစနတော ဂိ လာနော ဘိက္ခု ဂုဠပိဏ္ဍံ ဝိကာလေပိ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဂိလာနော ပန ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ကတွာ ဂုဠောဒကပရိဘောဂေန ပရိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **‘‘ဂိလာနဿ ဂုဠ** န္တိ တထာရူပေန ဗျာဓိနာ ဂိလာနဿ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဂုဠံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ ထော’’တိ အဋ္ဌကထာယံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၈၄) ဝုတ္တံ။ ‘‘တထာရူပေန ဗျာဓိနာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ယထာရူပေန ဗျာဓိ နာ ဂိလာနဿ ဂုဠော ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗော ဟောတိ, တထာရူပေန ဧဝ ဗျာဓိနာ ဂိလာနဿာတိ ဝုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဝီမံ သိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဧတ္တကာသု ကထာသု ယာ ယာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗပ္ပကရဏေ န ဒိဿတိ, သာ သာ အမှေဟိ ပေသလာနံ ဘိက္ခူ နံ ကောသလ္လတ္ထံ ပာဠိတော စ အဋ္ဌကထာတော စ ဂဟေတွာ ဋီကာစရိယာနံ ဝစနေဟိ အလင်္ကရိတွာ ဌပိတာ, တသ္ မာ နိက္ကင်္ခာ ဟုတွာ ပဏ္ဍိတာ ဥပဓာရေန္တု။

စတုမဟာပဒေသကထာ

၆၇. **ယံ ဘိက္ခဝေ** တိအာဒိ မဟာပဒေသကထာ နာမ။ တတ္ထ မဟန္တေ အတ္ထေ ဥပဒိဿတိ ဧတေဟီတိ **မဟာ ပဒေသာ,** မဟန္တာ ဝါ အတ္ထာ ပဒိဿန္တိ ပညာယန္တိ ဧတ္ထာတိ **မဟာပဒေသာ,** မဟန္တာနံ ဝါ အတ္ထာနံ ပဒေ သော ပဝတ္တိဒေသောတိ **မဟာပဒေသာ**။ ကေ တေ? ဣမေယေဝ စတ္တာရော ပါဌာ, အတ္ထာ ဝါ။ တေန ဝုတ္တံ **‘‘ဣမေ စ တ္တာရော မဟာပဒေသေ’’**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဓမ္မသင်္ဂါဟကတ္ထေရာ** တိ မဟာကဿပါဒယော။ **သုတ္တံ ဂဟေတွာ** တိ ‘‘ဌပေတွာ ဓညဖလရသ’’န္တိအာဒိကံ သုတ္တံ ဂဟေတွာ ဥပဓာရေန္တော။ **သတ္တ ဓညာနီ**တိ –

‘‘သာလိ ဝီဟိ စ ကုဒ္ရူသော၊ ဂောဓုမော ဝရကော ယဝေါ။
ကင်္ဂုတိ သတ္တ ဓညာနိ၊ နီဝါရာဒီ တု တဗ္ဘိဒါ’’တိ –။

ဝုတ္တာနိ သတ္တ ဓညာနိ။ **သဗ္ဗံ အပရဏ္ဏ** န္တိ မုဂ္ဂမာသာဒယော။ **အဋ္ဌ ပါနာနီ** တိ အမ္ဗပါနံ ဇမ္ဗုပါနံ စောစပါနံ မောစ ပါနံ သာလုကပါနံ မုဒ္ဒိကပါနံ မဓုကပါနံ ဖာရုသကပါနဉ္စ။

ဣမိနာ နယေနာတိ သုတ္တာနုလောမနယေန။ ဝုတ္တမ္ပိဟေတံ အဋ္ဌကထာယံ **‘‘သုတ္တာနုလောမံ** နာမ စတ္တာရော မဟာပဒေသာ’’တိ။ **ပါဠိဉ္စ အဋ္ဌကထဉ္စ အနပေက္ခိတွာ** တိ ပါဠိယံ နီတတ္ထတော အာဂတမေဝ အဂ္ဂဟေတွာ ။

အညာနိပီတိ တတော အညာနိပိ။ တေန မဟာပဒေသာ နာမ န ကေဝလံ ယထာဝုတ္တာ ဧဝ, အထ ခေါ အနေကာနိ နာနပ္ပကာရာနိ ဝိနယဓရဿ ဉာဏာနုဘာဝပ္ပကာသိတာနီတိ ဒဿေတိ။

အာနိသံသကထာ

၆၈. အာနိသံသကထာယံ ဝိနယံ ဓာရေတီတိ **ဝိနယဓရော,** သိက္ခနတစနမနသိကာရဝိနိစ္ဆယနတဒနုလောမကရဏာဒိနာ ဝိနယပရိယတ္တိကုသလော ဘိက္ခု။ ဝိနယပရိယတ္တိမူလံ ဧတေသန္တိ **ဝိနယပရိယတ္တိမူလကာ** ။ ကေ တေ? ပဉ္စာနိသံသာ။ ဝိနယပရိယတ္တိယေဝ မူလံ ကာရဏံ ကတ္ဝာ လဘိတဗ္ဗအာနိသံသာ, န အညပရိယတ္တိံ တ ပဋိပတ္တိအာဒယော တ မူလံ ကတ္ဝာတိ အတ္ထော။ အထ တ ပရိယာပုဏနံ ပရိယတ္တိ, ဝိနယဿ ပရိယတ္တိ ဝိနယပရိယတ္တိ, သာ မူလံ ဧတေသန္တိ **ဝိနယပရိယတ္တိမူလကာ,** ဝိနယပရိယာပုဏနဟေတုဘူတာ အာနိသံသာတိ အတ္ထော။ **"ကတမေ"**တိ အာဒိနာ တေသံ ပဉ္စာနိသံသာဒီနံ သရူပံ ပုစ္ဆိတ္ဝာ **"အတ္တနော"**တိအာဒိနာ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာ တံ ဝစနံ ဟဒ္ဒယာ သမတ္ထေတုံ **"ဝုတ္တဥ္စေဟတ"** န္တိအာဒိမာဟ။

ဇဝံ ပဉ္စာနိသံသာနံ သရူပံ ဒဿေတ္ဝာ ဣာနိ တေသယေဝ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **"ကထမဿာ"** တိအာဒိနာ ပုစ္ဆိတ္ဝာ **"ဣဓေကစ္စော"** တိအာဒိနာ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တတ္ထ အတ္တနော သီလက္ခန္ဓသုဂုတ္တဘာဝေ နာမ အာပတ္တိအနာပဇ္ဇနဘာဝေနေဝ ဟောတိ, နော အညထာတိ အာပတ္တိအာပဇ္ဇနကာရဏံ ဒဿေတ္ဝာ တဒဘာဝေန အနာပဇ္ဇနံ ဒဿေတုံ **"အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော ဆဟာကာရေဟိ အာပဇ္ဇတိ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ –

> ''သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။
> အာပတ္တိံ ပရိဂူဟတိ။
> အဂတိဂမနဉ္စ ဂစ္ဆတိ။
> ဧဒိသော ဝုစ္စတိ အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလော''တိ။ (ပရိ. ၃၅၉) –

ဝုတ္တေန အလဇ္ဇိလက္ခဏေန န လဇ္ဇတိ န ဟိရီယတီတိ အလဇ္ဇီ, တဿ ဘာဝေ **အလဇ္ဇိတာ** ။ နတ္ထိ ဉာဏံ ဧတဿာတိ အညာဏံ, တဿ ဘာဝေ **အညာဏတာ**။ ကုကတဿ ဘာဝေ ကုက္ကုစ္စံ, တေန ပကတော ကုက္ကုစ္စပကတော, တဿ ဘာဝေ **ကုက္ကုစ္စပကတတာ**။ ကပ္ပတီတိ ကပ္ပိယံ, န ကပ္ပိယံ အကပ္ပိယံ , တသ္မိံ **အကပ္ပိယေ** , ကပ္ပိယံ ဣတိ သညာ ယဿ သော ကပ္ပိယသညီ, တဿ ဘာဝေ **ကပ္ပိယသညိတာ**။ ဣတရံ တပ္ပဋိပက္ခတော ဉာတဗ္ဗံ, ဣမေသု ပဉ္စသု ပဒေသု ယကာရလောပေ, တသ္မာ ''အလဇ္ဇိတာယ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ''တိအာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ ဟေတ္ဝတ္ထေ စေတံ နိဿက္ကဝစနံ။ သရတီတိ သတိ, သမုဿနံ သမ္မောသော။ သတိယာ သမ္မောသော သတိသမ္မောသော, တသ္မာ **သတိသမ္မောသာ** ။ ဟေတ္ဝတ္ထေ စေတံ ကရဏဝစနံ။ ဣာနိ တာနိ ကာရဏာနိ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **"ကထ"**န္တ္ယာဒိမာဟ။ တံ နယာနုယောဂေန ဝိညေယျမေဝ။

အရိဋ္ဌော ဣတိ ဘိက္ခု အရိဋ္ဌဘိက္ခု, ကဏ္ဍကော ဣတိ သာမဏေရော ကဏ္ဍကသာမဏေရော, ဝေသာလိယာ ဇာတာ ဝေသာလိကာ, ဝဇ္ဇီနံ ပုတ္တာ ဝဇ္ဇိပုတ္တာ, ဝေသာလိကာ စ တေ ဝဇ္ဇိပုတ္တာ စာတိ ဝေသာလိကဝဇ္ဇိပုတ္တာ, အရိဋ္ဌဘိက္ခု စ ကဏ္ဍကသာမဏေရော စ ဝေသာလိကဝဇ္ဇိပုတ္တာ စ **အရိဋ္ဌဘိက္ခုကဏ္ဍကသာမဏေရဝေသာလိကဝဇ္ဇိပုတ္တကာ**။ ပရူပဟာရော စ အညာဏဉ္စ ကင်္ခာဝိတရဏဉ္စ **ပရူပဟာရအညာဏကင်္ခာဝိတရဏာ** ။ ကေ တေ? တအာ။ တေ အာဒိ ယေသံ တေတိ ပရူပဟာရအညာဏကင်္ခာဝိတရဏာဒယော။ ဝဒန္တိ ဧတေဟီတိ တအာ, ပရူပဟာရအညာဏကင်္ခာဝိတရဏာဒယော တအာ ဧတေသန္တိ ပရူ။ပေ.။ တအာ။ ကေ တေ? မိစ္ဆာတဒိနော။ အရိဋ္ဌ။ပေ.။ ပုတ္တာ စ ပရူပဟာရ။ပေ.။ တအာ စ မဟာသင်္ဃိကာဒယော စ သာသနပစ္စတ္ထိကာ နာမာတိ သမုစ္စယဒ္ဝန္ဒသမာသေန ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

အာနိသံသကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ ဝိနယသင်္ဂဟသံဝဏ္ဏနာဘူတေ ဝိနယာလင်္ကာရေ

ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယကထာလင်္ကာရော နာမ

စတုတ္တိံသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

နိဂမကထာသု ပဌမကထာယံ သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိကာမေန သာသနုဇ္ဇောတကာရိနာ ပရက္ကမဗာဟုနာ နရိန္ဒေန အဇ္ဈေသိတော သော အဟံ ဝိနယသင်္ဂဟံ အကာသိန္တိ ယောဇနာ။

ဒုတိယတတိယကထာယံ **တေနေဝ** ပရက္ကမဗာဟုနရိန္ဒေနေဝ **ကာရိတေ ရမ္မေ** ရမဏီယေ **ဟသာဒသတမဏ္ဍိတေ** ဟသာအနံ့ သတေန ပဋိမဏ္ဍိတေ **နာနာဒုမဂဏာကိဏ္ဏေ ဘာဝနာဘိရတာလယေ** ဘာဝနာယ အဘိရတာနံ ဘိက္ခူနံ အာလယဘူတေ **သီတလူဒကသမ္ပန္နေ ဇေတဝနေ** ဇေတဝနနာမကေ ဝိဟာရေ **ဝသံ** ဝသန္တော ဟုတွာ, အထ တ **ဝသံ** ဝသန္တော **သောဟံ** သော အဟံ **ယောဂီနံ ဟိတံ** ဟိတဘူတံ **သာရံ** သာရဝန္တံ **ဣမံ** ဤဒိသံ **ဝိနယသင်္ဂဟံ** အကာသိန္တိ ယောဇနာ။

သေသကထာသု **ဣမိနာ** ဂန္ထကရဏေန **ယံ ပုညံ** မယှံ **သိဒ္ဓံ, အညံ** ဣတော ဂန္ထကရဏတော အညဘူတံ ယံ ပုညံ **မယာ ပသုတံ** ဟောတိ, ဧတေန ပုညကမ္မေန ဒုတိယေ အတ္တသမ္ဘဝေ တာဝတိံသေ ပမောဒေန္တော သီလာစာရဂုဏေ ရတော ပဉ္စကာမေသု အလဂ္ဂေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ **ပဌမံ** ပဌမဘူတံ **ဖလံ** သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာန အန္တိမေ အတ္တဘာဝမှိ လောကဂ္ဂပုဂ္ဂလံ **နာထံ** နာထဘူတံ သဗ္ဗသတ္တဟိတေ ရတံ **မေတ္တေယျံ** မေတ္တေယျနာမကံ **မုနိပုင်္ဂဝံ** မုနိသေဋ္ဌံ ဒိသွာန တဿ ဓီရဿ သဒ္ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ **အဂ္ဂံ ဖလံ** အရဟတ္တဖလံ **အဓိဂန္တွာ** လဘိတွာ ဇိနသာသနံ **သောဘေယျံ** သောဘာပေယျန္တိ အယံ ဟာကဠယောဇနာ။

ဧတိဿာယ ပန ယောဇနာယ သတိ အာစရိယဝရဿ ဝစနံ န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ ပဏ္ဍိတာ။ ကထံ? ဧတ္ထ ဟိ ဣတော ဒုတိယဘဝေ တာဝတိံသဘဝနေ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာ အန္တိမဘဝေ မေတ္တေယျဿ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ အရဟတ္တဖလံ လဘေယျန္တိ အာစရိယဿ ပတ္ထနာ, သာ အယုတ္တရူပါ ဟောတိ။ သောတာပန္နဿ ဟိ သတ္တဘဝတော ဥဒ္ဓံ ပဋိသန္ဓိ နတ္ထိ, တာဝတိံသာနဉ္စ ဒေဝတာနံ ဘဝသတေနပိ ဘဝသဟဿေနပိ ဘဝသတသဟဿေနပိ မေတ္တေယျဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပဇ္ဇနကာလော အပ္ပတ္တဗ္ဗော ဟောတိ။ အထာပိ ဝဒေယျ "အန္တရာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မေတ္တေယျဿ ဘဂဝတော ကာလေ မနုဿော ဘဝေယျာ"တိ, ဧဝမ္ပိ န ယုဇ္ဇတိ။ န ဟိ ဗြဟ္မလောကဂတာနံ အရိယာနံ ပုန ကာမဘဝူပပတ္တိ အတ္ထိ။ ဝုတ္တဉှိ အဘိဓမ္မေ ယမကပ္ပကရဏေ (ယမ. ၂.အနုသယယမက. ၃၁၂) "ရူပဓာတုယာ စုတဿ ကာမဓာတုံ ဥပပဇ္ဇန္တဿ သတ္တေဝ အနုသယာ အနုသေန္တီ"တိ။ အထာပိ ဝဒေယျ "ဗြဟ္မလောကေယေဝ ဌတွာ အဂ္ဂဖလံ လဘေယျာ"တိ, တထာ စ အာစရိယဿ ဝစနေ န ဒိဿတိ, "သောဘေယျံ ဇိနသာသန"န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုဘူတတ္တမေဝ ဒိဿတိ။ န ဟိ ဘိက္ခုဘူတော သာသနံ သောဘာပေတုံ သက္ကောတိ။ အဘိဓမ္မတ္ထဝိဘာဝနိယဉ္စ –

> "ဇောတယန္တံ တအာ တဿ၊ သာသနံ သုဒ္ဓမာနသံ။
> ပဿေယျံ သက္ကရေယျဉ္စ၊ ဂရုံ မေ သာရိသမ္ဘဝ"န္တိ။ –

ဘိက္ခုဘူတမေဝ ဝုတ္တံ။ အထာပိ ဝဒေယျ "အန္တရာ ဒီဃာယုကော ဘုမ္မဒေဝေ ဟုတွာ တအာ မနုဿော ဘဝေယျာ"တိ, ဧဝမ္ပိ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကဘူတော အရိယပုဂ္ဂလော ပုန အညဿ ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော န ဘဝေယျာတိ, အာစရိယော ပန သဗ္ဗပရိယတ္တိဓရော အနေကဂန္ထကာရကော အနေကေသံ ဂန္ထကာရကာနံ ထေရာနံ အာစရိယပာစရိယဘူတော, တေန န ကေဝလံ ဣဓေဝ ဣမာ ကထာယော ဌပိတာ, အထ ခော သာရတ္ထဒီပနီနာမိကာယ ဝိနယဋီကာယ အဝသာနေ စ ဌပိတာ, တသ္မာ ဘဝိတဗ္ဗမေတ္ထ ကာရဏေနာတိ ဝီမံသိတဗ္ဗမေတံ။

အထ တ ဣမိနာ။ပေ.။ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ ပဌမံ တာဝ ဖလံ ယထာဝုတ္တံ တာဝတိံသေ ပမောဒနသီလာစာရဂုဏေ ရတံ ပဉ္စကာမေသု အလဂ္ဂဘာဝသင်္ခာတံ အာနိသံသံ ပတွာန အန္တိမေ အတ္တဘာဝမှိ။ပေ.။ သောဘေယျန္တိ

ယောဇနာ။ အထ တ ဣမိနာ။ပေ.။ ပဌ္ဌကာမေသု အလဂ္ဂေ ဟုတ္တ အန္တိမေ အတ္တဘာဝမ္ဟိ။ပေ.။ သဒ္ဓမ္မဒေသနံ သုတ္တ ပဌမံ ဖလံ သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တ တတော ပရံ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တဖလံ အဓိဂန္တ္တာ ဇိနသာသနံ သောဘေယျန္တိ ယောဇနာ။ ယထာ အမ္ဟာကံ ဘဂဝတော ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တန္တဓမ္မဒေသနံ သုတ္တ အညာတကောဏ္ဍညတ္ထေရော သောတာပတ္တိဖလံ ပတ္တ ပစ္ဆာ အရဟတ္တဖလံ အဓိဂန္တ္တာ ဇိနသာသနံ သောဘေသိ, ဧဝန္တိ အတ္ထော။ ဣတော အညာနိပိ နယာနိ ယထာ ထေရသ္သ ဝစနာနုကူလာနိ, တာနိ ပဏ္ဍိတေဟိ စိန္တေတဗ္ဗာနိ။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာ

၁. ဇမ္ဗုဒီပတလေ ရမ္မေ၊ မရမ္မဝိသယေ သုတေ။
တမ္ဗဒီပရဋ္ဌေ ဌိတံ၊ ပုရံ ရတနနာမကံ။

၂. ဇိနသာသနပဇ္ဇောတံ ၊ အနေကရတနာကရံ။
သာဓုဇ္ဇနာနမာဝါသံ၊ သောဏ္ဏပါသာဒလင်္ကတံ။

၃. တသ္မိံ ရတနပုရမှိ၊ ရာဇာနေကရဋ္ဌိဿရော။
သိရီသုဓမ္မရာဇာတိ၊ မဟာအဓိပတီတိ စ။

၄. ဇံနာမော မဟာတေဇော၊ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ ဓမ္မတော။
ကာရာပေသိ ရာဇာ **မဏိ-စူဠံ** မဟန္တစေတိယံ။

၅. တဿ ကာလေ ဗ္ရဟာရညော၊ **တိရိယော** နာမ **ပဗ္ဗတော** ။
ပုဗ္ဗကာရညဝါသီနံ၊ နိဝါသော ဘာဝနာရဟော။

၆. အဋ္ဌာရသဟိ ဒေသေဟိ၊ မုတ္တော ပဉ္စင်္ဂုပါဂတော။
အရညလက္ခဏံ ပတ္တော၊ ဗဒ္ဓသီမာယလင်္ကတော။

၇. တသ္မိံ ပဗ္ဗတေ ဝသန္တော၊ မဟာထေရော သုဟာကမ္ဘော။
တိပေဋကာလင်္ကာရော တိ၊ ဒွိက္ခတ္တုံ လဒ္ဓလဉ္ဆနော။

၈. တေဘာတုကနရိန္ဒာနံ၊ ဂရုဘူတော သုပေသလော။
ကုသလော ပရိယတ္တိမှိ၊ ပဋိပတ္တိမှိ ကာရကော။

၉. သောဟံ လဇ္ဇီပေသလေဟိ၊ ဘိက္ခူဟိ အဘိယာစိတော။
သာသနဿောပကာရာယ၊ အကာသိံ သီလဝဓုနံ။

၁၀. **ဝိနယာလင်္ကာရံ** နာမ၊ လဇ္ဇီနံ ဥပကာရကံ။
သုဋ္ဌု ဝိနယသင်္ဂဟ-ဝဏ္ဏနံ သာဓုသေဝိတံ။

၁၁. ရူပဆိဒ္ဒနာသကဏ္ဏော ၊ သမ္ပတ္တေ ဇိနသာသနေ။
ဆိဒ္ဒသုညသုညရူပေ၊ ကလိယုဂမှိ အာဂတေ။

၁၂. နိဋ္ဌာပိတာ အယံ ဋီကာ၊ မယာ သာသနကာရဏာ။
ဒွိသု သောဏ္ဏဝိဟာရေသု၊ ဒွိက္ခတ္တုံ လဒ္ဓကေတုနာ။

၁၃. ဣမိနာ ပုညကမ္မေန၊ အညေန ကုသလေန စ။
ဣတော စုတာဟံ ဒုတိယေ၊ အတ္တဘာဝမှိ အာဂတေ။

၁၄. ဟိမဝန္တပဒေသမှိ၊ ပဗ္ဗတေ ဂန္ဓမာဒနေ။
အာသန္နေ မဏိဂုဟာယ၊ မဉ္ဇူသကဒုမဿ စ။

၁၅. တသ္မိံ ဟေဿံ ဘုမ္မဒေဝေါ၊ အတိဒီဃာယုကော ဝရော။
ပညာဝီရိယသမ္ပန္နော၊ ဗုဒ္ဓသာသနမာမကော။

၁၆. ယာဝ တိဋ္ဌတိ သာသနံ၊ တာဝ စေတိယဝန္ဒနံ။
ဗောဓိပူဇံ သင်္ဃပူဇံ၊ ကရေယျံ တုဋ္ဌမာနသော။

၁၇. ဘိက္ခူနံ ပဋိပန္နာနံ၊ ဝေယျာဝစ္စံ ကရေယျဟံ။
ပရိယတ္တာဘိယုတ္တာနံ၊ ကင်္ခါဝိနောဒယေယျဟံ။

၁၈. သာသနံ ပဂ္ဂဏှန္တာနံ၊ ရာဇူနံ သဟာယော အဿံ။
သာသနံ နိဂ္ဂဏှန္တာနံ၊ တရေတုံ သမတ္ထော အဿံ။

၁၉. သာသနန္တရဓာနေ တု၊ မဉ္ဇူသံ ရက္ခမုတ္တမံ။
နန္ဒမူလဉ္စ ပဗ္ဘာရံ၊ နိစ္စံ ပူဇံ ကရေယျဟံ။

၂၀. ယဒါ တု ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ မဟာယသာ။
တဒါ တေသံ နိစ္စကပ္ပံ၊ ဥပဋ္ဌာနံ ကရေယျဟံ။

၂၁. တေနေဝ အတ္တဘာဝေန၊ ယာဝ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒါ အဟံ။
တိဋ္ဌန္တော ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒမှိ၊ မနုဿေသု ဘဝါမဟံ။

၂၂. မေတ္တေယျဿ ဘဂဝတော၊ ပဗ္ဗဇိတွာန သာသနေ။
တောသယိတွာန ဇိနံ တံ၊ လဘေ ဗျာကရဏုတ္တမံ။

၂၃. ဗျာကရဏံ လဘိတွာန၊ ပူရေတွာ သဗ္ဗပါရမီ။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓါနေ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဟေဿံ သဒေဝကေတိ။

ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ သမတ္တာ။